II

349

N. Inv. 349

Liber Decretalium

CCIV
I.

I

Nota de accusacionibus

Incipit liber quintus
De accusacoibus R[ubrica]

Postquam
Glo. no sumat pt
sic sumari Ex co
fessione coram dele
gato inquirente sup
certis crimibus de
putato facta pu
nitur confitens licet dicat se prius
defamatu no fuisse vel inquisicois
capla no habuisse h. d. Et tollit
duas excepcones inquisiti qui co
fessus est crimen 2a ibi vel q. ¶ no q de
iure canonico cause crimales delegant
ad hoc B. ne clerici vel mo c. fi. eo li. //
¶ no q ofessio i crimali inducat pbaco
nem et quo ad pene imposicionem licet
ordo iudiciarius no fuit observatus et sic
patet q confessio no ledit excutili in
stancia iudicij vide primo i c. qualit no
de accu et in c. fi. de testi. spo ¶ no unu
pambulu requisit ad inquisicionem
ut viz primo discutiat sup infamia ad
hoc B. eo ti. qualit et c. licet hely de
symo ¶ no q copia caplorum inquisico
nis debet tradi inquisito antequam iudex
incipiat inquirere de veritate crimis de q°
B. eo qualit no § debet ¶ no q qu ali
qua pambula no sint de suba actus //
¶ Queritur quid si ommittat inquisito crimi
nu sup no cert an idem sit q hic dicat
Go. dic q sic q2 idem esset ex quo consta
ret confessione no ob. tex. qui dicat si
certis quo ad hunc casum vii debet sub
audiri maxime et idem est si de uno c
mine tractatur fz jo an ¶ Quero an
tex procedat i inquisitore dato ab ordi
nario Go. dic q sic B. eo li. de offi vic
fz ardi jo an ¶ Quero de rone dec quare
confessio preiudicet Go. q2 crimen p confes
sionem est factu notoriu sibi de cho
tle c fi. et q2 stulte fecit creditur sibi i
preiudiciu sui xxiii q. ii. i pri° jo an ¶ Que
ro an iste possit revocare istam cofes
sionem Go ardi remittit ad c. extra
de divor i glo fz nuq et ii q iii si quis
iratus et ad no p primo p inquisicionem
p que tenet q si deliberate confessus no
possit si ex calore iracundie possit jo an
¶ Quero pone q epus est cofessus se p
misisse centu petro ut eum de morte pa
tris no accusaret an ex tali confessioe
sit deponendus Go jo mo posuit hic po
suit hic istam q in addit post apparat
que forte sibi accidit de facto et arguit
primo q sic p l. qui ff. de his qui no infa
et l. i § qui furti ff de iur fisci canonica

q2 idem e sup ct

ii q. iii prevaricator [et] iii q.m alle B. de col
lusi. intantu ubi no solu de corrupcoe
et collusione fz et de aliis positis ma
datur inquiri Ex ad illud respondet q lo
quitur de corrupcone testis et corrupcone
iudicis no aut pt prout loquitur q° nra
sed primu et 2m semp fuit illicitum C. de
pen judi aut fz novo de symo nemo de
testi intimavit de testi cogen pvenit et
c fi collusio et pot fieri sine pcio sine
quo no fit transactio ff de trans l. i. It
alle C. ad turpil l. quavis nam licet i ca
ribus duplici via possit agi ut no ff
de condi ca da l. si quis accepto sed i
crimalibus que forcius tollunt p pact
ff de pact si tibi § quedam pacto er
go que ipo iur tollit accusacionem eius ott
operari no potit ar ff de admi legi l. le
gatum i utiliter Item facit ii q iii pau
lum et c. sequenti ubi delator corruptus
punitur fz delato corrumpenti i cognoscatur
ff de bo eo qui sibi mor l. i. Item si fz
canonice electus vel habeam ius ad rem
si datur impugnatori aliquid de sua me
a lz turbata symo est de symo matheus
et c. sicut tuis et est ro q2 no est tende
dum ad finem bonu p mala media i.
q. i non est putanda Ex si ius habeo i
re et possideo no est symonia si do pecu
niam molestanti ut desinat de symo di
lectus i. vii in dubio gemis pbat no
oberit cu unus casus obest et alit no
B. de pbat in psencia et no in fili B.
eo cu dilecti B. de re iur estote no sic
si quelibz spes ad idem tenderet ff de pe
ti here Item venuit § a quo ipe refert
quosdam dicere q l. qui alle in pri° no ob
q2 loquitur de pacto i judicio habito qd e
magis suspectu pacto habito ex iudiciu
cu metu iudicorum plerumque devenitur ad
pacta et pactu judiciale forcius forcius
obligat q ex iudiciale ar ff de posi l. pub
lia § ticius de interro acci l. i. in fi. ff
de ose et § si quis utrumque tamen pactum
ligat B. de ex ces plato q sit gravive C.
de inordic mat inter pu l. tutor tamen
confessio ex iudiciu facta no infamat
i faciam iur q tamen facit transactio ut
no in dict iuribus Alii dicunt fz cuz q
aut p pact aliquis ab accusacione recedat
ut sic nichil remaneat de viribus accu
sacionis ut dicta l. quavis et dicto § q
dam aut sup crime fit pactum et tuc
procedat l. qui ipe vero concludit q atte
ta psona epi pena sanguinis hic impo
nenda no est ff ad l. corne de sic l. i
i fi. et sic transigere obest ff de prevari
l. fi. vii distinguitur q aut res est inte
gra et tuc licet vexacionem redimere ff
ad turpil l. muliere et l. sed et pbat
est B. aut res no est integra et trans
actio vel pact quidos facit q2 transi
gi presumitur timore accusacionis i minet

ar ff de bon dap l i ꝗ fraudis et C
ad turpil l i et C de trans l transige
Jo an Sꝫ dicit do Jo de ymo ꝙ licet distic
to videtur tm̄ respicere penā turpilliani
ī quā quis vno casu incidit Bͬ re nō
integra desistendo et ultro nō re integ̃
desistendo et quatꝰ respicit ꝑsonā accusā
tis nō accusati de quo querimꝰ ideo ī dis
tincte videtur ꝙ tū cime sit tale ī quo nō
licet transigi ꝙ transactō faciat illū
accusatꝰ uel qui potuīt accusari videri
ꝓ confesso ut nō in l transige C de tra
sac ꝑ glo et doc ſꝫ cum ¶ Quid si sit ꝓ
bata infamia ꝗ̃ epm̄ de graui cime an
sit ex hoc deponendus So ſꝫ Jo mo si
est infamia facti dicendū est ꝙ nō Bͬ
de testi tam litis ubi de hoc nō Si uero
sit infamia iurꝭ ul' ꝓbaᶻ factū tūc secꝰ
de cuio l infami l x C de digni l iudices
li xij ſꝫ Jo an ¶ Sꝫ quid si infamia
facti supueniat nego pendente an eps
possit suspendi ab administracone tpā
lium et spualium So dicit Jo an ꝙ nō re
gulariter ut nō Bͬ de purga cano c ij et
c inter licet de cime symonie et dila
pidacōnis secus ī ueniatᶻ Bͬ de symo ac
cusatus et c licet helij ꝗ qꝛ uero Bͬ eo
inquisitionis ꝗ fi et Bͬ de offi dele c ve
nerabili nō et habeᶻ expssum ij q iij qꝛ
ea et xv q v ꝓsbiter si a plebe Jo an
¶ Quero quid importat ƀbum frustͣ So
dic ꝙ est aduƀbiū qualitatꝰ et sonat q̃i ī
uanū ul' cassū ul' sine effectu vn̄ diaᶻ
quis frustratꝰ spe ul' intencone sua de
uoto magne post pñ Et quasi euacuatꝰ
delusus ul' deceptus et scribrᶻ p ꝶ ī pma
et 2a silā / ſꝫ frusta nomē plualis nm̄
nō habꝫ ꝶ in sc̄dā sillā et sūt frusta ꝑ
ticule rez panis carnis casei et siliꝫ
que a fractura puenīut et ad ƀbiū frus
tatim idem est ꝙ diuisim ul' ꝑticulatim
Jo an ¶ Quero quare tex dixerit co ꝑ
textu So dic qꝛ ex alio capite posset
impugnari puta ex eius falsitate uel
errore illis probatꝰ Item possit sic expo
ni ↄfessio q̃ nō ꝑmittᶻ Bͬ eo tū dilecti
Jo an ¶ Glo in ƀbo confessus querit de co
ne textꝰ et solut in fi glo de reuocacōe
confessionis dictū fuit in textu Jo an
¶ Glo in ƀbo iusticia querit que sit iusti
cia et solut in fi glo a c di alle ij q iij
ꝗ notandū de peni di i mensura Jo an
¶ Glo fi recita p ↄm de opꝰ om ī c qua
liter Bͬ eo glo solut in fi Et in pñ os
tendit ꝙ remediū iste habebat in fi glo
dic ut ibi nō in fi ex glo Sꝫ ↄ̃ ꝑdicta op
ponit a c di qꝛ tū infamia habeatᶻ loco
accusatoris ut in dicta decꝰ qualit' que
debet ꝓuenire apud bonos et graues
ita ꝙ sepe clamor ostendat ut ibi et
c tū oporteat et de symo licet helij vi
detur ꝙ ex quo accusator uerus ul' fictꝰ
nō fuerit in iudicio etꝰ confessus nō ha-

bens accusatorē puniri nō deberet ff de
iniē et ho l r̃pto ꝗ si quis ij q i de
manifesta xxiij q iiij si quis ꝑtate
net ob ꝙ sit manifesta corꝫ reꝑhē
sio qꝛ etꝰ in tali oꝛ ordinē ꝑ iudices ob
seruari xi q iij corꝫ qui ī fi Sꝫ de ordi
ne est ꝙ legittimꝰ accusator uerus uel
fictus sit in iudicio Bͬ eo c i xxiij di
illud v q v relatum ī fi Et ꝙ cāplā
dentur inquisito ut dicto ꝗ debet ꝗo
processus hoc ꝑtermisso nō valet Sꝫ
ipe respondet ad pmū illud regulaᶻ
uerꝫ sed fallit in casibus nō Bͬ ut cele
bene c i in pñ et ij q i de manifesta
et Bͬ de iur iurā adnēan ij Cū ergo
ista ī iudicō fuerint notoria potit ferri
smā ij q i scelus / ꝙ ſꝫ cum loquiᶻ isto
casu et remittit de purga cano ī c pe
et anteplꝰ Et ſꝫ de ordine dicit ipe
Jo an mo duplicē iurꝰ esse ordinem
ut nō ij q i ī suma et indicta decꝰ plꝰ
in xta glo vnus qui est de nc̄citate ul'
de subā et ille obmissus viciat ij q vi
smā et de iptꝰ tū dilecti ubi de hoc
Alius qui est ordo ↄgruitatꝰ uel nō de
subā et ille nō viciat pte tacente resis
tens tamē posset appellare ita ꝑcedit
hic de testi spo c i ꝗ de rei ven ordina
rij vn̄ ī hoc resideret ꝙ iste ordo ī am
bobus menbrꝰ hic positus et ī in c pxº
ut ibi nō in ultia ex nc̄citate ul' de subā
pte petente cāplā ul' excipiente uel
negante se infamatā Sꝫ pte dicente
dicitur ↄgruitas ul' nō de suba ut hic
et ī c pxio Et est silē qd' nō xvij q iiij
vxor felix et nō de libel ob c i sup
pma glo Jo an

Si is cui Glo pma non sumat
Jo an sic sumat valet ī
quisico facta sup vitate
ciminū obmissa inquisicone ī famie
si reus pñs tacuit h d Et qꝛ breue
est nō diuiditᶻ ¶ nō ꝙ de iur certa for
ma seruari debeat in procedendi si ta
mē nō seruaᶻ et ps tacet vꝫ processus
de quo Bͬ c pxio ī fi ¶ nō ꝙ inquisicio
infamie nō est de subā inquisicōnis
de quo Bͬ c pxº ¶ nō ꝙ ꝓbacō facta ī
iudicō mīꝰ legittie agitatā in iudicō
mīꝰ legittie agitata est sufficiens ad
sentenciam proferendam qū defectus
non est ꝑ subā iudicij ad hoc clem consti
tucionem de elec in fi ¶ Quero de cone
bus cāplī et ꝑcedentis So dic ſꝫ Jo mo
ꝙ ubicūqꝫ fuit renūciatꝰ processui qui
penitꝰ ꝑimitti debuisset si petitus fuis
set Jo an ¶ Quero an simul possit ꝓ
cedi sup infamia et vitate delicti So
dic ꝙ non ſꝫ pus debuisset ꝑtermittere
inquisicionem infamie ut distinctꝫ
ꝑsone glo ad hoc de iudi exibita Jo an

Quid si in tenuis ist° nõ fuerint tradita
capl'ā nec fuit exceptum an idem sit Re
dic q' sic ppter vemplitatem vñus ut
B°. c. primo Jo an ¶ Glo pma recita p
9m q' si est omissa inquisic̃o et si pb
opponat nõ est neccia inquisic̃o infami
e ar° n q v omnibus iglo solvit disti
guendo duo membra de quib querit et
de quo remittit in fi glo iglo tangit
duo p̄ncipalit' pmo an si papa omittat
inquisitionem debeat inquiri sup isfa
mia et distinguit duplicem modum
cōmittendi an ex officio an ad instā
tiam alteri⁹ pmū glo intellige vn qñ
cōmittit ex officio asserendo illum infa
matum secus aut̃ esset si simplicit'
narrando hoc dicēt sup quo uide nō
B°. tñ oporteat sup vbo fama ip̄ius
p q' decidit hic Jo an plura no hic
p arch ¶ Scdm membꝝ iglo procedit
cū si dicat multoꝝ relac̃one pceps
fr tan Sz Jo ino q'° ut nō in dicto c
tū oporteat sup vbo famā ip̄ius Sz
dic Jo an q' X Jo facit xxvii q. i. multo
rū ponderato p̄ncipio et fuit v. iglo
Sz dicit arch q' ibi agetur de veritate
carnalis matrimonij sufficit q' constet
de matrimonio et adiacentibus nec ex
pedit ibi de fama inquiri sz de veritate
tm̃ quare nõ tangit casum istū scdm
eum Jo an in dicto c tū oporteat re
dicat opp ad occ q' aut papa nar
ratiue loquit' i lris commissarius et p
cedit opp tan aut loquit' assertiue
et tūc procedit opp Jo ad q' alle de
pui si papa Et clem i de pbat° Rem
aute quare papa scribit ad petic̃oē
alteri⁹ requirat' inquisitio infamie
assignat Jo mo B°. c. primo q' papa ad
scribendo ad petic̃oē part reseruasse
intelligit' omēs defensiones reo et
nolle iuris ordinē corrūpē C. de offi tes
l. si qñ et B°. de elec ettiā i g' deinqz
et idem goff in sūma huius ti. q'. in
sūma notandū est et facit de offi dele
ex pte ii fi Jo an In ro dubio iglo te
net arch hic q' placuit Jo an i dicto
c. l. i glo quid si fz Jo an Tractat et
hic arch an ep̄us ex sola suspitione
possit inquirē ꝯ subditū et ponit q'
nō B°. de offi or ex pte ii in glo fi Jo
an Tractat hic arch multa que pos
sint Jno B°. eo tū oporteat ppt que
decidit hic Jo an et recitat finalit' q̄
tuor dubia p̄ncipalit' pmū querequi
ratur quo ad hoc ut ex vbis delato
ris oriatur infamia Scd̃a quales
debent esse testes qui deponūt sup infa
mia 3a qualit' testes debeant deponē
illum esse infamat° 4to qualit' causas scīe
debeant assignare ad pmū dicit q' ad hoc
ut ex vbis delatoris oriatur infamia oz
q' redigant' in scripti sup quo remittit Jo
an. ad nō in dicto c. tū oporteat sup
vbo nō subito v. nō q' ad hoc et ultra il
la que ibi scribunt' multū ponderabat i
bi Jnno an infamia orta habuisset ex
sma ul' interlocutoria judic° ul' ex dicta
parent° ul' proxi vel consiliū ul' psone au
tenticae C. ex qui cau infa. into. l. in
locutorio et l. ea que. et l. vbum de elec
sup eo. de testi testimoniū ad scdm dicit
q' testes que pducūtur ad pbandā infa
miam debent esse psone pbate ii q. vn
cinac̃ones et c. si quis ep̄us sufficiat ta
men q' in eis non sit causa repulsionis
B°. de testi tam lris nec est vis an sint
clerici uel laici uel mulieres i cmibus i
cmibus nō periculosis remittit ad dec° q'
liter eo ti ¶ Ad 3m dicit q' cū infami
a uenit pbanda p testes siue ad inquisic̃o
nem faciendam siue ut a dignitate repel
latur siue ob aliam causam testes debet
dicere cū aput suū ep̄m infamatū ul'
suspitiosum de tali c̃rime ul' maxcdulū ppt
tale c̃rimen de quo habet illū habet suspec
tum Et idem si talis esset ul' putare' apt
suos bonos sacerdotes ul' aput bonos g̃
ues et iustos homies de plebe sua quam
regit ul' in qua conuersat' ii q. v. omnibus
uel aput plebem nō hita distinctione bo
noꝝ et maloꝝ ex q' pbīe ad 4tū dicit q'
debet reddē causam scīe talem ul' silem
scio q' ep̄us habet eum suspectum de tali
fornicatione qꝛ cognitione pmissa inscriptis
phibuit ei ne conuersat' cū illa ul' psons
sui nisi sine scriptura fecit inhibitionem p
dictam ar° C. ex quibus cau maio. l. v
bum ff. eo ti. l. ob hoc vba in audit° ut
lite ma. et avi g'. i. Nec videtur suffi
ciens causa si dicat audiui ab eo q' illū
suspectū habet nisi ex pcedenti causa et
cū solempnitate hoc dicat C. de nō in
pe. l. generalit' Si aute deponūt de infa
mia aput sacerdotes ul' plebē tūc reddit
testis causam testimonij sic qꝛ sup hoc sep
serunt pape ul' alti supiori ar° in aut° ut
judi. et q' et hoc into. fz erit sufficiens cā
si dicant se scīe infamiā esse tantū est
scandalū et rumoꝝ q' vix tollerari pōt et
q' ex eo factum redditur q'i manifestum
B°. eo ti. qualit' Sz melior est causa si di
cat q' populus p iuramentū interrogat⁹
respondit illum aput eos de illo c̃rime esse
suspectum de purgā cano. cū Sz ut dicit
Jnno. p'm videtur sufficē sed nō esse suffi
ciens cam si dicet eorum esse infamiam
uel notem nisi dicēt de scandalo ul' rumo
re ul' aliis pmissis et remittit ad alia
ibi plenius nō Jo an ¶ Glo in vbo recla
mante recita p 9m de dicto ostij et soluit
ut dicit glo in fi glo nō istam glo qꝛ ta
citurnitas pati in judicio habet vim renūc

ciacionis excepcionū dilatariaꝝ eis con
petenciū ¶ Glo fi· recita p 9ᵐ q licet
ps nō opponat nō ualet iudiciū ex qo
nō fuit seruatus ordo ut B· ut lite nō gt·
p totū· glo soluit Jn ea· glo· ibi de sba
vide q fuit dictum B· c· pro· sup glo·
fi· jo· an ¶ Oppono q nō ualeant dicta
testiū ex quo nō fuit facta inquisico si
infamia ut est casus B· co· ti· inquisico
nis q ad hoc· So· dit ibi jo· an· q illud
procedit qū testes fuerūt recepti abse
te inquisito ul' illo p̄sente / nec reclamā
te hic autem loquit qū inquisito p̄se
te nec reclamante hic autē loquit qū
inquisito p̄nte et nō reclamāte fuit facta
testiū receptio s; jo an ibi

De hereticis R· ii

Quoniam·
Glo nō sumat pos
set sic sumari / pp
crimen heresis solus
eius epūs clericū i
quibuscūq; sacris or
dinibus constitutū potit degradare / h· dic
Et p̄mittit jur nouū qd' statuit ibi cō
cedimus ¶ nō q difficile est ggregare nūꝫ
epoꝝ p declaracione clerici ¶ nō q p vbū
concedimus indulget aliquid q est 9 ius
commūe ¶ nō ar· q nūs epoꝝ nō requit
i gradacone clericoꝝ existenciū i inoribꝫ
vide ī de pe de gradaco ¶ nō casū in quo
clericus traditur curie seculari alios vi
de enumeratos p glo· ī c· cū nō ab hoie
de judi· ¶ nō q clericus p heresi degrada
ur si nō tradendos curie seculari s; tm
dampnandus ppetuo carceri ¶ nō ar· q
appellacone p̄latoꝝ ɔphendunt abbates
¶ nō q epūs in degradacone debet cōuoca
re clerū et psonas lr̄atas sue dioc ¶ Que
ro an distincte in aliis crimibus qū fit de
gradaco clericoꝝ semp requirat nūs
epoꝝ So dicat ar̄di· q aut agit de gradā
cone ul' deposicōne constitutoꝝ i sacris ab
ordine ul' officio ī tali sīm debent seruari
canones de quibus hic loquit et hoc p;
ī de penis c· ii in p̄n° et nō xv· q· vii· ī p̄n
Et nō jnno et host· de p̄ben· graue / aut
de causis clericoꝝ inferioꝝ et tūc solus
epūs potit audire et finire ut ibi et xv
q· vii· si autem ī fi· S; tamē nō debet
excludi· capītm suū ut nō hic ī glo fi·
nisi p̄scripsisset q solus posset B· co· li de
ɔsue· non est jo an ¶ nō q ex p̄ise uult
hic jo an q et in ardius valeat ɔsuetu
do q epūs nō requirat suū capitm de q°

ibi ¶ Queero qualit sumat hic sacri or
dines So dic q stricte ut nō includat
minores et vide nō xxxii· di in sitina jo
an ¶ Queero que psone hic includant sb
isto vbo religiosis psonis So· dic q in
cludit et clericos seculares in· di· denīq;
in p̄n° et i· q· i· nullus itaq; in fi s; ar̄di
et vide ī co· ti· ut offni q uero Et p vbū
lr̄is includit et laicos ut sūt doc· ul' pi
ti in jur canonico ul' ciuili jo an ¶ Que
ro cuius de t̄minacōni stetur sup istis cōuo
candis So· dic· q epi qui debent ferre se
tenciam jo an ¶ nō s; lap la· ab· de is
ta dicōne videbit ad quem referat in p
sonaliter ul' indiffinite p̄lata Et idem
si dicet pro ut expedierit qr ad judicē re
fertur ut ī co ti ut ɔmissi in p̄n° s; la
Tene menti istud dictū qr facit q si statu
tum imponit penā alt̄natiuaꝫ s; q visū
fuerit uel ex pedierit erit in opcōne judi
cis et nō pt que pena imponat ¶ Que
ro an epos possit hr̄e et p̄latos et alios
de dioc aliena / So iste tex facit q nō
9ᵐ tenꝫ jo· an· qr nō est de suba ī tantū
q nō possit miscere aliquos de dioc ali
ena / nec ob iste text qr ideo sic dixit
ppter nūum cōuocatis qd' p̄cessit / qr de
aliena dioc vocare nō tene dato q for
te nō habundet pitis in sua jt nō d;
vocare de aliena qr nō uacaret uaca
cō B· co li de offi ordi cū epūs· jo an·
Queero an hoc possit epūs ɔfirmatus et
nō consecratus So dic q nō iuxē nō de
elec· transmissam· jo an ¶ Glo ii al
legat que sint illi canones et de inde
querit qui nūs requirat et soluit jn e·
glo· glo· ibi· sex· jntellige glo q isti sex
debent esse adiuncti pro epo s; jo· et idē
nō ī de peni· c ii· jdem guil ī spe· de ac
cu· q quarto in p̄n° et ibi cita mediū vi
de de ɔsuetudine gia· jn ea· glo de sub
diacono jdem guil· in spe p̄dicto q· ī fi
jdem ar̄di· hic et patet ī de peni· c ii· ī
p̄n° S; jo· faue· 9ᵐ pro quo facit c· si
autem ubi ex p̄sso p̄sbro et diacono
dicit solum epm reliquoꝝ clericoꝝ cau
sas audire et diffinire Ad idem q le
gitur et nō v· q· vi qr iuxē S; respō
det ar̄di· q illud procedit s; antiqua
tp̄a· qū subdiaconalis ordo nō erat sac
jnducit et° q nō· post om· ī dicto c· mi
ramur sup vbo p̄iulio jo an jdem t;
ar̄di· in dicto· c· felix et dicto c si aute
jdem tenet ea· cū· et q· q solus ¶ Glo
in vbo facili querit de rōne text et sol'
jn glo ī vbo pro heresi querit quid de
aliis et soluit ¶ Glo· in vbo mirando·
alle ɔcor· jn fi glo et· si co accusatus
ī fi et c· ut ɔmissi v· illoꝝ jo an //
¶ Glo· fi· recita p 9ᵐ q nō possit solus
qr capitlm suū debet require xv q· vii

si autem glo solvit In ea glo ibi no
taplm Idem jo mo Sz aedi intelligit
hoc vin in examinatione et diffinitione
cause i actu autem de gradationis suf
ficiat servare q hic dicit sed tertii hoc
dic q no i depem c ii sup verbo minor
jo an

Quicumque

Glo no summat jo an di
uidit in quinque partes put
facit quinque q primo i po
nit penam scienter sepelientibus hereti
cos etc 2o aggravat ibi absolutionis 3o
articulant ibi et locis 4o duo facit po
ponit prohibitionem 2o pena ibi qui uero
3a etc primo inhibet 2o de enit ibi q si
xto puat et distinguendo aggravat ibi
volentes 4o ponit dictu tuus rone red
dit ibi uelut Et facit ista de c tu sex
sequentibz allexand eti no titu ut qui
dam habent i sup septone qz si fuisset
illius antecedent precedente sz eum
Ego more solito psequar legendo qua
libet ptem de pse et sic summabo colli
gendo notabilia hoc prima ps pot sic
summari Excom incurrit sepeliendo he
reticos uel eor receptores defensores
ul fautores scient nec absolvit nisi
exhumat eor corpa locus uero puat
sepultura h d no primo dicam esse
inter ardentem receptantem defend
tem ul fauentem et sic facit q si impo
natur pena bannit q no inducerentur
taliter secus comites nisi expmie no
unu casum quo quis puat ecclastica se
pultura alios uide B de sepultu expte
no q excatus quousque satisfecerit non
est absolutus etiaz post satisfactone nisi
et absoluat et sic in hoc videtur differ
re suspensio ab excone ut in prima no re
quirat absolutio de quo p glo i clem i
de deci no q corpa hereticor debent ca
rere sepultura no q quiqz ex delicto pu
nitur res i annata 9cor st in glo cer
ro quot modis quis dicat hereticos So
dicit jo an q aedi hic prolixe tractauit
de mata hereticor sz de tur tabit in quan
tum potit et sup ista q remittit ad no
B co ti firmissime et ibi plenissime
et hic aedi qui dicit no iudicand he
reticus illu qui patus est corrigi xxiii
q iii dixit aplus et c qui in ecclia et
q i hoc est ubi de hoc et ea q que dig
mor et xvii di nec licuit et xxi di nc
autem jo an Sed quero quare here
tici 9pellantur ad fidem servandam So
dic q multiplici rone ul similitudine
primo qz sit sicut frenetico quem medi
ci ligant xxiii q iiii ipa pietas et c
nimirum i pn Et sicut litigatus quis sti
mulandus est ea q quid faciet et ad
instar filij et discipuli quem pater et ma
gister corrigit ut dicta c ipa et ead
qoe displicet b si voluntas Item qz illi
qui in vijs et sepibus i venientur cogu
intrare ut dicto c ipa et q vi c i i
fi Item luc xiiii precepit pater fami
lias servis q cogerent intrare quoscumqz
i uenirent xxiii q iiii nimirum Et pau
lus ad veritatem fuit coactus ut ibi Itm
pastor errancia pecora flagello reuo
cat ut ibi Item qz utilius esurienti etc
Et qz scriptum est detrahentem proximo su
o etc ut ibi Item qz modicus uulnera
sustat etc lxxxiii di pluimos i fi i q i
repulit xvi q i in canonibus Item an
gelus coegit agar ut rediret ad dnam
suam xxiii q iiii qui uult in pn Item
nabucdenosor decr dedit q illos qui dice
rent in deum blasphemiam ut ibi et
c no i uenit et vi q iii impatores Item
qz multi tenent i uiti ad bonu opus
suscipiendum Forcius g° ad fidem tene
dam ut ibi Item q pastores dicat eze et
jere v errantem no reuocastis pditu no
requisiuistis et in c displicet et q vi q
errauerat Item illi compellunt catholicos
ad malu forcius ipi cogendi sunt ad bo
num xxiii q v relegentes sz aedi jo
an Quero qui dicant credentes he
retici So dic q hij qui ppo ore dicat
se crede ipor erroribus de peni di i pt
ibi de se fatentur et c i actione ad hoc de
conse di iiii tu puulis et c si qua mu
lier xxiii q iii is autem et tales iudi
cant heretici B eo excomo ii de vbo sig
sup quibusdam ubi de hoc Et istud est i
dubitatu Item qz odorauerunt et reuereci
am suo mo exhibuerunt consolatone uel
cenam ab hereticis receperunt vel silia ppe
trant que ptinet ad ritum ipor in cuto
dicuntur credentes nam facto psumi af
fectus xxxii q v qui uidet et c sicut
eni ff de dolo l dolum de biga nup
Et plus est facto q vbo aliquid de appel
dilecti ad idem ff de legi l de quibus
xx q i quem progenitores xi q iii ex
timant ubi etc factis negamus et fa
temur tu hoc intelliget aedi de factis
qui ptinet ad vitam errantiu et p que
error exprimi Ex quo infert q visitas
tales uel dans elemosinam pbens du
catum ul silia faciens in quibus de ipor
ritu nil apparet expssum no putat aedi
iudicandos credentes Or intellige uero n
pus fuissent lapsi i eo accusatus q ille q
qz nam talia fiut sepe p pecunias Item
requitur q aliquid error iudiciu depben
datur in eis ad hoc ut tales iudicent et
ro est qz dec plt B eo dicit credentes
erroribus ut isti de quibus est dictu B ul
timo loco potius debent iudicari recep
tores uel fautores q credentes i eo accu
satus q si uero nam tu credens iudicat
hereticus no debet de facili iudicari quis

credens qr in isto crimine nō sufficit uehe
mens psupcio b'' de psup· lras ubi de hoc
nec obstat si dicatur sz hoc / nec et a
doratores debent cdempnari si ex psupcō
ne non iudicantur cius gl'' dictum e b''
qr respondent illam nō esse psupcionez
sed ueram probacōne ex facto· alle· nō
n· q· i· g' qū autem cū cōor· ibi nō· als
de animo constare nō posset xxx ii· di· eru
bescant in fi xxiii q· iii deus qū ix· q·
iii· alioꝝ b'' de usur' i ciuitate Item iu
dicia que ad bonū retorqueri nō put
nec ad aliud q̄ ad id· qd' iudicant pbacō
nibus sunt habenda· c· de do· l· dolum Jo
an ¶ Sz quid de audientibus tm̄ sermoēs
uel pdicacones hereticoꝝ an dicant' cre
dentes So dic q si semel tm̄ amittet
et nec postea redierit nō iudicant' crede
tes tū approbare nō uideant' q post mo
dum euitarit ar· i q· i· constat b'' de
psup' ex studiis ff de iure· nup q s
infi· et de i rem uerso· si pro te tamen
dicat aedi· q omīs quos b'' est dictū non
fore credentes iudicaret tm̄ grauit' sus
pectos vn̄ posset illis indici purgacō b''
eo extamo g' qui autem ubi de hoc et
idem dicit de hiis qui recipiūt libros he
reticoꝝ / nisi illos statim incendio uel
alio mō destruxerint qr tūc putat illos
i noxios / ar° vi q· i· si quis Jo· an· ¶ Sz
qui dicūtur receptatores So dic q illi q
scient' recipiūt hereticos ar° i de penis
felicis in pri° et ff ad· l· iuliam· de adul·
l· mariti g' questum / nā licet sz gramma
ticam uideat' nōre frequētiam tamē iu
riste habent receptare pro recipē ff
de recepta· l· fi· nam in iure q̄ rōnez
disputandū multa recepta st' ff ad· l·
aqui ita uulneratus Tamē ex hiis sciēt
receptantibus quidam st' in culpa qui
dam nō· c· de hiis qui latrū· ocult· l· i·
Sz leges illū i nuūt receptatorē qui re
ceptat et celat ut celatus euadat manus
iudicis ut pz ff de recep· l· i· et· ii· ff de of
psi· l· congruit c· de hiis qui latrū· l· fi
et de istis receptatoribus et fauto nō ost
in sūma huius ti· g' que pena Jo an ¶ Cer
ro qui dicatur defensor So dicit aedi
q quicūqz defendit psonam cuiqz er
rorem primus est dapnabilior illo qui
defendit simplicit' errorem errante nā
talis dicit' heresiarcha xxiiii q· iii· qui
alioꝝ als nō esset acrius puniendus q̄ er
rans / Scdus autem est qui psonaliter q
psonam viribus ul' potenᵃ defendit ne
ad manus iudicis examinandus ueniat
uel puniendus et de sili defensione loquit'
xxi· q· v· p totum xxvii· q· i· si custos et
tales excomunicari put et putat aedi· q pos
set etiā eis indici purgacō ppter talem
suspicionem que insurgit ex i uista defē
sione xiiii q· vi· hii qui als si qui Item
dicit q aliqui tenent platos ul' princi

pes qui tales nō corrigūt et puniūt dici
possūt defensores qr negligē est fauere
lxxx iii di· error· de sen· exco· quāto· de ho
sticut dignū g' illi· et° Sz aedi· hoc nō
placet qui exponit vbū fauere· i· nutrire
alle· lx· di· inferioꝝ Jo an· qui de sociis
consiliariis defensoribus remittit ad nō
melem si quis suadente de peni i glo qr
lra ¶ Cur dicant' fautores So de hiis
habetur i eo contra xpianos Sz dicit aedi
q est drīa inter istos qr quedam st' pso
ne priuate quedam st' in publica ptate
Isti em̄ surdi ex sola obmissione put di
ci fautores / qū s· cdempnatos ab ecclia
nō fugant nec puniūt xxiii q· iii· qui pot
et q· v· qui vicis et q· viii ppterea / et i
casu qui habetur i eo ut officiū g' fi· ubi
remittit Sz priuate psone nō capiendo
uel detinendo nō dicūtur fautores / cū ta
lia ptineant ad ptatem habentes xx vi
q· ii· si de area / sz est ar·m contra xxiii· q·
iii· c fi· Et i de sen· exco dilecto v· et qui
dam et istud intelligit de priuatis nō astric
tis ad defensionem p iuramentū qr iura
uerant iudicare et celent sūt fautores et
celare in eis est mortale xi· q· iii quisqs
et sic fauet quis obmissione et pmissio
ne / et iudex ul' platus fauere intelligitur
ut xvii· q· iii g' qd' autem Item pot quis
fauere vbo· excusando hereticū nō ex
lubrico lingue / nec p locū / sed inquietu
lis uel cū inter laicos / dicit illos nō ee
tales quales dicūtur Jo· an· Ad id· qd' al
legatur in glm̄ de c dilecto circa priuat' nō
defendentem dic q pot intelligi qū priua
tus dolo se obmittit defende et tūc dicit
fautor· ita procedant gīa / qd' autem dc
hic aedi / intelligatur· qū nō dolose· ul'
ex simplicitate ul' timiditate ut ppter
hoc nō dicatur fautor· si nō defendit ut
sentit ibi Jo an ¶ Sz quid de aduocat'
qui eos defendendo excusant ipsoꝝ pro
cessus an possint dici fautores habita
consideracōne psonaꝝ tpm̄ et locoꝝ / nā
hec omnā / nam hec omnā ad vnguen
pscribi nō possunt ¶ Cuiqz em̄ vba p
uocant simplices ad amorem hereticoꝝ
et deuocōnem quā habent ad ecclīaz mi
nuūt / et eneruant / et q falsi excusato
res fauere dicant' pz xi· q· iii· timēdo
et epi qui lotario adheserūt ut eius
fautores fuerūt dapnati· ii q· vi c fi et
canon dicit q fucatis excepcōnibus ei9
crimina tegere videbantur xiii q· iii· ita
Ex quibus / ii· c· dicit colligi colorate de
fendentem fauere· Sz ubi esset lubricō
lingue q ad penam ul' dapnū trahi nō
debet nō nocet ff ad· l· iuliam· maies
famosi / nec obligant qui p iocū dicū'
ff de acti· et obliga· ligacōm̄ sba xx
ii· qd' ait Jo an ¶ Quid de agente / an
fact' dicatur fauere So· dic q sic nec

tur indiget pbatone ut puta in eo
qui procurat alimoniam talibus vel
sibi subministrat aliqua p que libe
ratur uel alia simila xxiii q. iii est in
iustum ff de furt. si pignore j eo accusa
tus § sacerdotes ubi de hoc et c inq
sitonis § phibemus et dicit de illo q
ptibus liberat illum xiiii q. i c i v
illud uero et q ibi dicitur socius criminis
exponit i pticeps facinoris sic et il
lud no caret scrupulo societatis xxv
ii q. viii negligere Jo an ¶ Querit de p
latis qui volunt facere carceres ad cus
todiam hereticorum vel simila respicienti
a promotonem officii an dicantur
fautores Et dicit archi q si isti hoc
faciunt ex avaricia no ad favorem he
reticorum q tunc no possunt dici fautores
et ideo inquisitores propter id no habent
procedere contra eos s in glo alle xxiii q.
iiii ad ministratores de offi dele pter
ea Jo an Et hoc remanet glo no
soluta de Jo de ymo solvit q licet re
gulariter videantur omissa omnia sic
quibus negotium expediri no pot ut
in glo tamen regula fallit isto ca
su cum sit expsse prohibitum ut j eo
inquisitores s cum hec solucio sat
faciat glo quantum ad epos de quibus
loquitur c inquisitores sed quantum ad
alios platos qui haberent iurisdic
nem in loco ubi esset inquisitor no
satisfacit et ideo puto q archi loquatur
q no possit procedere contra eos tamquam contra
fautores s si vellent procedere contra eos
tamquam contra defendentes impedientes
iurisdictonem suam ex quo nolunt ex a
varicia carceres tenere tunc secus et
ita loquantur gla ¶ An heretici debe
ant aliquo no sepeliri Et dic q no
secundum archi q nec j cimiterio nec al
bi ad modum xpianorum tales sunt tumu
landi s sunt iactandi in signum dapna
tonis de statu mona cum ad monaste
rium et de sepul. sacris ubi dicitur de ec
clesiastica sepultura que aliquando dicitur
xpiana de quo ibi sup vbo ecclastica
et ponit hic archi s Jo an ¶ Quibus
debeant isti satisfacere antequam absol
uantur Et dic q deo debent satisfa
cere de pcto et ecclie de offensa de peni
di i in actione de sen exco cum desideres
§ fi in fi sic sup eo extamus § qui
autem s archi Jo an ¶ Querit si ples
sepelierunt hereticos et unus extu
mulat ut hic dicitur et propter hoc ab
solvitur venio alius postea et petit
absolui an possit ex quo no extumu
lat Et dic q sic q impossibilitas
eum excusat ut j de re jur nemo

pot et bene facit Bn eo libro de pben sic
piscopus et c si pauper ff de eo p que
factum est l. i. § si plures Et propter easde
rones idem esset si p quecumque eccl si no
de delinquentibus id actum esset Jo an Et
de quo loco intelligatur q careat sepul
tura Et dic q illud cimiterium in quo
erat sepultus q'd tamen intellige put ha
betur Bn eo li de conse eccl c uno j fi
s archi et puatur ppetuo sine tpus p fi
nitone alibi uero ad tempus s donec
fuerit satisfactum Bn eo li de sepul c i
Jo an ¶ Glo pma querit quid de ignora
te et solvit ¶ Glo ii alle alios casus
quibus quis puatur ecclastica sepultura
et remittit de multiplici sepultura In ea
glo ibi sepulture et eo eccl talium sunt ho
die extati § facientes p clem eos de se
pulti Jo an ¶ Glo in vbo pnis pot re
tractari p glo de regula pot quis glo sol
et assignat ronem In fi glo et dicit archi
q facit in sili q de iuramento ppo dicitur
Bn eo li de elec ut circa ubi remittit
¶ Glo in vbo publice querit de rone tex
et solvit in fi glo ¶ Querit si istud fuit oc
cultum de sepultura qualiter procedetur dicit
archi q tunc erit locus pene de qua habetur
v q i quidam et q iste tex habeat locum
eciam in occulto alle q no l di ex peniten
tibus in glo ex hoc In glo inducit illud
no tibi dico xxv iii q i si peccaverit j fi
de peni di i § hijs auctoribus v jtu illud
et eadem di § eo in pno Et respondet hoc
forte forte solvi posse p no in dicto c qui
dam s q si crimen sepulture sit publicum
quamvis psona tumulans ignoretur proce
di pot contra eam in genere ut s suum errorem
publice fateatur ut ibi dicitur et no ¶ Et
numquid ista pena habeat locum in clericis
et laicis contra facientibus Et archi q sic q
pncipium decretalis loquitur vniusaliter dicendo qui
cumque nullum excipiendo de maio et obe
solute j fi et in clem eos de sepul Jo an no
inadvertenter istud dictum q constitucones cano
nica vniusaliter dispones includit eciam
laicos qui disponit eccl in materia subiecta
iudici ecclastico et quo ad laicos eccl sicut
est heresis ¶ Glo in vbo extumulent pot
tractari p glo no sunt extumulanda de
sepul sacris in glo solvit ¶ Glo in vbo loco
colligit no In fi glo archi alle i q iii
§ eo et § seque Jo an //

Inhibemus pot sic summari
excomunicari debent laici publi
ce vel occulte de fide disputantes
h. d. ¶ Ro q laicus est phibi
tus qualitercumque disputare ¶ No q illud de
puari in fieri q fit occulte p confirma
tone tex inducit Jo an dictum tullij de
creacone mundi sic dicentis parentem huius
modi vniusitatis invenire difficile est

Et ex isto textu p̄monet laicos ut nedū
ꝯcitatis turbis ſꝫ nec etiā p̄uatim disputent de fide. et vide q̄ no. xcvi di. nos ad
fidem jo an ¶ Glo iij vbo laice recitat p̄
ꝯm q̄ potius debet licere laico perito q̄
clerico ideote de fide disputare tunc ꝯm multex glo soluit text⁹ duplicat vnā ponit
in pri⁹ glo. aliam in fi. jn eadem glo ibi
clericos de hoc lxxxviii di. inutile jo an
Nō ex ista glo q̄ laicus dupliciter sumit
quaꝫ p̄ illeterato p̄ nullo ordine habente ul' non religioso tamē p̄pe sumēdo
2ª exposicio videtur verior ¶ Glo in vbo in
nodetur recitat p̄ q̄ et arguit pro et ꝯtra
et soluit jn fi. glo. ultia p̄ glo placet
ardi. alle. Bn̄ eo. ex tamus ꝯ. quia uero
et dicit monicionem p̄mittendam xii q.
ii. indigne jo an ¶ Nō bene istam glo
q̄ canon loquens p̄ vba p̄titi tpis ē late
sine nō ferende. secus si p̄ vbū futuri ū
additur vbum eo ipso vide glo. de isto 2ª
glo. ī c. quam sit de elec. eo li

¶ hereticis

pot sic summari nō valet promocio hereticoꝝ eis credenciū receptoꝝ
uel defensoꝝ filioꝝ suoꝝ ad scdām generacōnem ad beneficia ecctiastica ul' officia publica h. d. Nō casum in quo filius p̄uatur p̄ crimē paterno ¶ Nō q̄ ī habilis ad beneficia ecctiastica nō censetur
inhabilis ad officia publica nisi aliud
exp̄ma² ¶ Nō q̄ judices ecctiasticos pot ī
habilitare laicos etiā quo ad officia secularia quū ꝯmittuī crimīa ecctiastica ¶ Oppo
q̄ isti nō sint inhabiles ipso jure ſꝫ sunt
p̄uandi beneficijs post ut Bn̄ eo. ex tamus
ꝯ. credentes et tuc ab officijs publicis repellant² ut ibi dicit² So jo mo dicit q̄
standum est huic que quo ad istos penas istis aggrauat / nam p̄pter īmanitatem crimis ecciā redigimus procedit ut
patet ī p̄ximo ꝰ et facit finis c. et vide q̄ nō in dicto c. credentes ī glo ii pena. et in glo se jo an ¶ Glo in vbo filij recitat p̄ ꝯm excipiendo a vbo ul' regulariter vꝫ q̄ filius nō debeat p̄uari
p̄ crimē paterno glo soluit ꝯm regulare sed iste est casus specialis et assignat
causas specialitatis deinde soluit quid
de filijs infectis jn fi. glo idem jo mo et
ardi et sic ad primū fiet relato alle
ff de posti. l. i. ꝯ. deinqꝫ adiecit jo an /
¶ Glo in vbo beneficiū querit de intellectu hec et soluit jn fi. glo nō bene istam
glo q̄ ꝯstitucio penalis extenditur destincta significacōne vocabuli ad latā vide
glo. ij. de locati. c. i. an isti sint p̄uati electiua / vide tex. et docto. ī c. ex tamus
eo. ti. et ibi tenet jo an. q̄ nō sup vba
eligendos / vnde dicit ibi q̄ licet isti p̄
huc text⁹ efficiū² inhabiles ad beneficia obtinenda tamē posset alios eligē
ad officiā et beneficia Sꝫ quid si filij
istoꝝ sint sint nati ante heresim p̄rī
et sint catholici an habeat locū pena h'
posita So jo Cal in suo consilio tercio
sub ista ꝛta

¶ adhuc quo

pot sic sumari. p̄uati sut habentes beneficia ecctiastica ad p̄tes hereticoꝝ et inhabiles efficiuntur ad alia obtinenda si scient talia
receperint h. d. ¶ Nō q̄ heretici dicūtur
p̄sone pestilenciales ¶ Nō q̄ res efficitur
viciosa si obtineat² ab p̄tibus reproboꝝ
¶ Nō q̄ ille qui est inhabiles ad beneficia obtenta nō reputatur inhabilis ad obtinenda nisi aliud exp̄mat² ad hoc Bn̄
de elec. sup eo facit Bn̄ de p̄ben. cum sin
gula eo. li ¶ Oppo q̄ nō deberet iste inhabilitari ad beneficia acquirenda q̄ꝛ q̄s
debet puniri in eo in quo deliquit et non
ultra ad hoc Bn̄ de his que. fi. a ma. p̄te
cū quesiuit et de tempo. ordi. c. fi. eo. li
Sꝫ iste deliquit tm̄ in male accept⁹ beneficijs So jo mo dicit q̄ hic viciat²
illa regula / et alle. silē ff ad silia. l.
p̄pter uenenū ꝯ. nept⁹ et hic et ibi est
eadem rō ne vꝫ in eo in quo deliquit
habeat lucrū ar. ff soluto mat. ab hostibus ꝯ. i. et Bn̄ de ꝯces. p̄ben. postulast⁹
ī fi. ff si quis ape. suc. ma. l. i. ꝯ. deme
ta. l. omis li. xii hic tamē patitur ī 2ª
p̄pter consequenciā actus habiti in p̄mo
ſꝫ inductis juribus ex ipso facto ar. ff de
pac. l. tres fres jo an ¶ Quid de his q
sint adepti p̄ tales dignitates ad officia tpalia an habeat locū iste tex So
dic q̄ nō ut pat in textu ibi ecctiastica
vñ de illis se hic nō intromittit jo an
¶ Quid si isti dimittut ista beneficia

que postea conferunt alijs et de inde
vacant an isti poterunt iterato illa ob
tinere Go dic q non ut voluit tex hic
qui dicit pretio vn isto casu licet de
psona media p hoc no purgat istud
vicium licet secus sit in casu c extrauagantes
missa de si psbi Jo an ¶ Glo i vbo
dignitates querit quid de pontificali
et no soluit Jn fi glo Jo an credit ponti
ficalem no includi dignitatem epalem
nisi in lris exprimeret papa q ad ptes
talium ipse contulerit q tamen in lris epa
lium no fit de stilo curie sz eum Ego
crederem idem si in lris etiam exprimere
qr tn ista sit materia penalis est restrin
genda ut i de re jur impenis et sic
vbum dignitates no includit epatus
de siu na maxime tn jura no ponderet
p que ptes offerant ut no glo seques
¶ Glo in vbo primamus recitat p contrarium q no
deberent puniri qr no refert p quem p
tes offerant glo sol Jn fi glo dic Jo
mo q hoc facit cmis in mensitas sile
B de elec si aliquis ubi etiam no prodest
ignorancia Jo an

§. Illorum

pot sic sumari Nulla est ema
cipacio filiorum p subditorum p hereticos fac
ta si postea vicium detegatur h d no
q gesta p inhabilem tollerata no va
let qn fiat no ex officio publico sed
priuato secus si ex publico ut B de re
iudi ad probandam ¶ no q crimen he
resis est de atrocibus no q pter crimen
heresis est de atrocibus soluitur pter pa
tria ptas et q emancipaco no pot fieri
nisi de illo qui est subiectus ptati ema
cipatur ¶ Contrarie requiratur q isti fuerint
heretici ante emancipacoz Go qr si
parentes ante lapsum suum emancipas
sent cum tunc illos habuissent i ptate
valuisset emancipacio et sic ualeret
etiam nunc et facit i illi q no vi q i si
quis militibus Jo an ¶ Querit de ma
numissione seruorum facta p hereticos
an valeat Go dic q no si no illa roe
q sint effecti sui juris Sz ex illa rone
qr ptatem no habet in illos tn illi et
etiam reliqua bona a tpe delicti intelligan
tur confiscata fuisse ut i co cum secundum
Jo an ¶ Glo fi colligit no ex textu i
eadem glo ibi fauor Jntellige de fauo
re epalis dignitatis et hoc voluit contra
glo Jo an Jn fi glo dic post pri v p
sile Jo an

Filij et he

Glo no sumat
pot sic sumari filij vel he
redes petentium i infirmita
te sua hereticorum consolacionez ad proban
dum no admittuntur q no sana mete

uel si primo suspecti uel diffamati erat
de heresi als admittuntur sed p testes fi
de dignos et no suspectos h d Et in casu
dubio distinguit et sz membra prosequitur
ibi alioqn q desinat ibi alioqn q deciat
ibi no tamen ¶ no primo ad ltm q filij ne
cessario no semp dicuntur heredes q pnt
abstinere se ab hereditate illam repudien
do non est ergo bona consequentia iste est filius
ergo heres ¶ no q consuetudines introduc
te p hereticos no inducunt vinculum qr
dicuntur pessime ut dicit hic tex ¶ no q
dicto primo stat correctiue vide glo xvi
q i predicator i vbo primo ¶ no q ille no
est sane mentis qui no habet memoriam
ordinatam q no p testibus qui uolunt
pbare que no esse sane mentis vide qd
dixi B de cle egro c i ¶ no q uxor i
causa mariti filius i causa pris famu
liaris in causa domini no admittuntur i cri
ad testificandum vide de testi i lris ¶ Op
po q suspico no debet quem repellere
a ptate probandi contrarium sed bene aggra
uet et fortiorem probacionem requirit ut
B de psumpt qr verisile et ff q me ca
no est verisile Go dic q no hic casus spe
cialis i quo suspico hoc opatur omia lo
quuntur generaliter p quibus facit etiam
C qui accu no pos l ij de adul si quis
et l quamuis ad l corne de fal l ij de
ppositi sacro cub l iubemus li xij ff de
accu l alij de peni si quis forte de peti
here l postq et vide de concessi pben post
electionem i glo sumaz istam et q no B eo
li de elec cupientes v uel nisi super
vbo uerissima sz Jo an ¶ Oppo 2o q is
ti no deberent admitti ad probandum
q no erant sane mentis qr ista est ne
gatiua que est probabilis deproba quam
contra tn firmi Go dic q ideo hic admittitur
qr ista erat negatiua qualitatis et talis
que resoluitur i affirmatiuam ut vz qr
erat sane mentis ergo debet admitti ut
no vi q vi actor de elec bone i tam
debet iudex diligenter aduertere qr mul
ti fingunt furorem ut excusentur ff de cu
furi obseruare et no in q ix iudicis
Jo an ¶ Oppo iijo q ista pbaco possit
fieri p familiares C ad l corne de sic
l si forte que est canonica de peni di
i si forte Go dicit ardi q est spale isto
casu q familiares no admittuntur et hoc
modum tanti cmis contrarium procedit regu
lariter et dicit qr etiam mercenarij dicuntur
domestici ff de peni respiciendum y furti
C de his qui ad ec confug l dom p
senti et fides domestici improbatur in
q ij et est et oritur suspico contra istos qr
inter domesticos facile quid confingitur
C de dona l datam al secus de testi ve
miens ij i fi et remittit ardi in q v
i suma et c i de testi i lris xiiij q

n. in pri° et c. i. fz jo an Quia text⁹
repellit testes / quero an de hoc crimine pos
sit queri post mortem So. dic. q sic ut
hic patet et xxiii. q. ii. c. huius auctoritatibus
et c. se. et fz quosdam non admittitur denun
ciacio si requiritur accusacio et tunc inscrip
cione ad penam talionis per quam pateretur
ille si uiueret / et de hoc vide xxiii. q. v.
c. sane ii. in glo. et qualiter / et propter odium
et enormitatem delicti ad probacionem
sufficere videntur libri reprobate leccionis
illius ut ibi secundum archi jo an Quid sit
consolacio So. dic. q hic recipitur in mala
parte. sed regulariter sumitur in bona xiii. q.
ii. anime defunctorum et c. tempus B⁹. de
cele. mis. cum matheus in fi. fz archi jo
an Que infamia requiratur ad hoc ut
isti repellantur So. dic. q debet esse pub
lica / et pro declaracione huius remittit ar
B⁹. de accusa. inquisicionis in fi. de purga. can
nos inter et plu⁹ c. in fi. ii. q. v. omnibus
xi. q. iii. in cunctis / et que non in hiis / Et
ex hiis infertur q non sufficeret isto casu ru
mor xxiii. q. iiii. non inuenitur iuncta fi. ubi
de hoc jo an Que probacio requiratur hic
ad suspicionem probandam So. dic q suf
ficit leuis probacio. c. de here. l. ii. de presup
licas / sed non ad condempnacionem ut ibi
fz archi. qui ponit hic de leui argumento
de quo loquitur dicta l. ii. de quo habetur
in dicto c. licas sup plu⁹ glo. et remittit
ad non per omnia in summa huius ti. c. qualiter de
prehendatur v. fz quos notas. tum sequitur jo
an Quero quomodo dicatur legittime constare de sa
na mente So. dic quando clare uel probacione uel
competentibus iudiciis constat B⁹. eo. li. de
regula non solum v. euidenter secundum archi
jo an dicat q sibi videtur distinguendum
q aut constat de infamia uel suspicione uel
sane mente / et isti nolunt probare directe contrarium
oppositum. s. eum fuisse famosum et non po
ssunt ita procedat text⁹ hic aut isti non uo
lunt probare directe oppositum sed uolunt probare cor
rupcionem uel falsitatem illius probacionis
ita q concludant illam non esse legittimam
probacionem et tunc istud poterunt quia hic eis
non interdicitur istud quod tamen debet in
telligi fz non de probat⁹ licet causam aliquis
si dicitur oppositum daretur materiam probandi
falsum quod id de actu qualiter c⁹. debet fz eum
non bene istud dictum q licet lex uel statu
tum repellens quem a potestate probandi oppo
situm eius q est probat⁹ in iudicio non intel
ligitur repellere a potestate probandi probacionem
qua probat⁹ erat intencio illius in iudicio
q singulariter non quia statuta repellunt quem
a potestate probandi contrarium eius q est probatum
quia hic habes qualiter debeat intelligi Sz
quero quare ista non admittatur ad proban
dum contrarium So. secundum jo mo. quia licet probaretur
furor presumeretur tamen id factum ex reliqui
is pristine voluntatis B⁹. de proba. maiores

in fi. de hiis qui fiunt uel aliene iuris sunt. l. pre
furioso ad fi. Et secundum archi facit in ar
ad hoc q hic dicitur xxvi. q. vi. is qui
ubi de hoc et c. is qui in tempore v. q sicuti
de peni. di. i. multiplex v. is autem de
conse. di. iiii. egrotantes jo an Que
ro qui dicantur fide digni So dicit archi. hoc
declarari per decr⁹ testimonium B⁹. de testi.
et c. licet ex quadam / et qui ma. accu
pos. in sup et ii. q. vii. non pot et c. testes
et alle similem B⁹. de elec. quia propter fz jo. an
Glo. i. iii. v. et dicit certa per contrarium q filii
ex quo non sunt heredes non deberent admit
ti ad probandum / quia eius non interest / non
admittitur de elec. cum inter F. glo. sol. Glo
nona querit ad quid prodesset probare q non
erat sane mentis glo. soluit in fi. glo. et
ibi non in glo. hoc ideo quis habeat pro
bare de quo hic archi / jo an mo. dicat hic
q ubi actor proponit hic actum legittimum non dum
probatum / et reus litis contestacione dicit actum fuis
se a furioso seruat curia q hincinde ad
mittuntur probaciones ne diuersis commissioni
bus grauentur partes Si uero iam esset
fundata intencio actoris et reus exci
pit de facto litis / et actor iuuat intencio
nem suam altero de tribus modis. s. fa
ma que firmat Item equipollet uni
testi. iii. q. ix. c. item sepe uel suspicione
verisimili / a uel quia litem / constat de omnia nar lite
ratorem in excepcione non admittitur excep
cio Et est racio fz eum quia ex quo intencio
est fundata et adiuto uno de tribus mo
dis per dict⁹ reus excepcione sua et⁹ proba
ta non iuuatur et ob hoc ipsius probacio non
est recipienda C. de probat⁹. ad probacionem
C. vii. legi. l. non hoc / nam ut ipse dicit
plus est habere intencionem probatam
cum adminiculo quam solam excepcionem / quia
plura bona sunt pociora paucioribus fz
philosophie. phi⁹. / et due raciones vincunt
vnam in auct⁹ de san. et intesi. fra. c.
i. ubi uult aut hec lex. coll. vi. et vide
q fuit dictum in textu in plu⁹. q. Sz dic
jo. an q fatetur hoc de plano quando probacio
excepcionis non releuaret sed quantumcumque in
tencio actoris sit adiuta oportet fateri
q probacio contraria est admittenda quia potest esse
forcior Item posset excepcio iuuari per e
adem et forciora adminicula / saluo eo quod
dicetur in de attestacionibus publicatis jt
secundum dictum jo mo. nil esset hic speciale
in causa fidei quod est falsum fz jo. ~~mo~~ an
nam ut hic patet erat probatum factum
vz q receperat consolacionem hereticorum et
concurrebant alia adminicula uel fame
uel suspicionis / et dicitur q non admittitur
quia si istud fuisset de iure in aliis casibus
non erat necesse statuere in causa heresis
Sz an semper admittatur reus ad excipi.

endum et pbandam post fundatā intē
cionem actoris So· dic Jo an q aut
intencō actoris et exceptō rei sunt p
sus sepata ut puta si actor petit mutū
et reus excipit pactum de nō petendo
et tunc reus admittit et post funda
tam intencōne actoris C· de excep si
quidam aut actoris et rei intencō uer
satur circa idem ut hic qr dicit vnus illū
sane mentis alter dicit illum furiosum
et tunc si actoris attestacōnes sunt pub
licate reus nō pot p testes pbare con
trariū ut ex dict ī p3· de testi fatemur
Jo an / p dicto Jo ino facit dicit lapus
ab hic· facit q nō in spē de teste q· q
liter v· sed opponit et de except et repli
c· dcō v· sed numquid attestacōnibȝ pub
licatis v· dicit scdm vinc q attestacō
nibus publicatis pot exceptō pempto
ria opponi· si sit talis q nō destruat
pncipale qm tenuerit secus si diceret
q testes dixerūt falsum tunc enim nō au
diat nisi uelim testes producē sup cor
ruptōne sz lap ¶ Glo in vbo ltime col
ligit nō ex textu ī glo / al' autē re
gularit fundata intencōne actoris re
us pbat pemptoriam · de do· et contra fi
nem / de testi· c· de testibus tamē non
pot facere pbatō em directe contrarium pme
p testes pmis attestacōnibus publica
tis ut ī clem· ii· de testib· Jo· an alle·
tres glo declarant tex

Super eo

Glo nō
sunt

Potest sic summari Relap
si in heresim sunt trade
curie seculari licet peniteat eos et ad
fidem redeant nō tamē denegantur
sacra penitencie et eukaristie h· d·
et est ois diuisio 2a ibi nos itaqȝ vl'
scdm mo· Jo ponitur duorū aduersio ro
ipsorū interptacō ¶ nō pmo ar pro
generali allegacōne ut sufficiat licet
nō allegetur tota iura de quo aliquid
de coha· cleri et muli· vra ¶ nō illud
generali q ecciā nō claudit gremium
redeunti ¶ nō arm q sola dephensi
o· inducit pbacōnem delicti· de quo de
iudi· cum nō ab homine ¶ nō q ad pa
pam spectat declarare contrarietatem
iurium ad hoc de resti· spo lras ¶ nō
q paria sunt quem penitere ul' hr̄e
signa contricōnis ad hoc de sen· exco
a nobis ii ¶ nō q sacra ecciastica nō
sunt concedenda infirmis nisi penituerit
ul' habuerit signa contricōnis ¶ Queri
ro an papa possit ardua negocia
tractare et determinare sine consilio
cardinaliū So dicit Jo mo· q totus
cardinaliū est in hac possione q pa
pa solus nō possit et pbat ex qr de

tet q papa nō negligat q suo canone ma
dat p inferiores et subditos obseruari ir
ritans contra factum B· de hn que fra pre
nouit et c· quanto / et licet pnceps sit
solutus legibus decet eum scdm leges vi
uere C· de legi· digna vox· et pati debet
ius de consti cū omes Item dicit q omis
indecencia ī pncipe qui est director omī
est impossibilis saltem impossibilitate mor
de qua impossibilitate remittit ī de re· im
nemo / Et ppter hoc narrat q qr celestinus
multas abbacias epatus et supiores dig
tates contulerat sine consilio fratrum corā
successore fuit de hoc satis disputatū et
alle· que dicta sunt B· / et ppter illam posses
sione collum dicit collacōnes fuisse cas
satas Et dicit Jo an q miratur de hoc ulto
putans bonifaciū hoc dificulter fecisse
nisi forsan circa nō expeditis i· quorū lre
ad huc erant in cancellaria Item posuit
Jo mo addi· in qua dixit p Benedictū pa
pam xi fuisse suspensa statuta que
Bonifacius absqȝ fratrum consilio dederat mar
chianis qr tangebat ardua licet multa
in illis essent dicens q defectus in pso
sa facientis ul' ī modo necōo factū red
dit inutile B· de consti· eccia scē marie sz
de re· con· l· mag q si es alienū / et
ad materiā vide q nō B· eo li· de re iudi
ad aplice ī fa glo Jo an Ardi· de hoc po
suit xxv q· i· que ad ppetuam / et ca· ca
et· q· sunt quidam ubi alle pro et contra Cois
conclusio est q papa possit sine eis qr
ipē est et B· consiliū de eloc significasti
ti de conces· pben ppsuit / et hanc ptem
tenet hug in di q· leges· dicens q ipe
habȝ plenitudinē ptatis ix q· iii· cōques
tus et c· p pncipalem Et idem ibi dic
de impatore· ut possit quecūqȝ ad eum sp
tancia sine consilio suorū Baronū Et
ad dictū Jo mo possit hic responderi q
sibi nō sit credendū / qr cū esset cardina
lis conebatur substituere causam ppam
et istam responsionē ponit ipē met Jo
mo ī extra· cetamus ī vbo clericus Boni
facius viii ubi uoluit defendē q ap
pellacōne clericorū nō conphenderetur Car
dinales vltiate dicit sibi sup hoc non
esse credendum cū loquatur in ca ppa //
¶ Queritur nō est deneganda penitencia
relapso So· dic q scdm Ardi q ex quo
ipsū nō penitet / nō est considerādum
q fuit ex quo est ūere penitens l· di pō
deret v· et dus / et c· qr tua· in fi xxvi·
q· vi· is qui· et c· cognouimus et q· ecce
p que patet eum despiciendū / nam p
penitenciam incipit esse q nō fuit l·
di ferrū / de peni· di· iii· quātulibȝ et
c· quāobrem xxxii q· i· qd autē ī fi
l vi di· nūqȝ facit / de rapto eum te ī fi
sed alle· in cōm l· di illud quoqȝ Jo an
nō soluit / pot solui scdm q hic dicitur
qr tales bene admittūtur ad penitenci
am / ut hic dicitur et in contr / sz nō pro

monentur ad ordines ex quo delicti e
normia commiserunt et isti loquitur c. illud
¶ Queritur quid de aliis sacramentis in ex
trema unctione et sepultura an sint conce
denda istis Solutio dicit jo an quod hic non dicit
de extrema unctione quia non adaptatur h
uic casui quia relapsi traduntur incen
dio et de sepultura idem credit supra quo
remittit in eo statuto ii supra glo quia lap
si jo an / la ab dicit quod est intencio
jo jo an quod nec cinis nec corpus istius
relapsi tradatur ecclesiastice sepulture ut ibi
non sed lap ¶ Nota incidenter ex primo dicto
jo an quod istis qui dampnantur ad morte
non est conferenda extrema unctio
et idem videtur sentire archi xcv di
c. oleo ubi dicit quod istud sacramentum
non debet dari nisi infirmitate corporali con
stitutis qui secundum humanam extimacionem
morti appropinquantur sed eum pro quo fac
textus de sacra unc c. i ibi infirmantur quos
in nobis quod non quia aliquis defectu respondi cum
unus dampnatus ad mortem vellet o
mnino suscipere istud sacramentum ¶ Glo prima
ponit quod declaret textus in fine glo et c. de
appo l. iii in fine jo an ¶ Glo ii allegatur ii po
natur auctoritas in textu alle in fine glo au
alle xvi di quiescimus lxxxvi di non sa
tis et c. aut clemenciam xvi q. i si cu
pis hinc est quod romana ecclesia dicitur libera
lis bernardus de rescripto sedes in principio ubi de hoc jo an
¶ Glo fi declarat quo textus soluat contrarieta
tem in fine glo et est ratio quare admittitur
ad penitenciam quia deus non uult mor
tem eius quam creauit de pe di i quia diui
nitatis c. sicut primum in fine ubi etiam patet
quod propter peccatum deus influxit homini mor
tem et ideo non liberat a corporali pena in
hoc casu in quo loquitur 2a auctoritas jo an
Infideli ¶ Glo non sumat
pot sic suma
ri cecati participes et socii c
mis admittuntur in testes
contra hereticos sit sit verisile
veritatem deponere h dic ¶ Et primo pot
constitucionis causam 2o constitucionem
ibi attendimus quam fortificat ibi perscrite
et moderando destimat ibi si ex ¶ Nota quod
propter fauorem fidei multa statuuntur contra
iura communia non casu quo ualet testimonium
cecati et socii criminis ¶ Nota que circumstan
tie sunt considerande ad hoc ut fides
adhibeatur testi maxime inhabili //
¶ Nota quod papa pot statuere quod testi criminoso
so fides adhibeatur dum tamen sit presumpcio
que falsa non deponit ¶ Queritur an pa
pa possit accusari de occulta heresi Solutio
dicit archi quod sic propter fidei fauorem qui
magnus est et merito cum extra fidem
non sit salus xxiiii q. i alienus et c
quia ex sola et c. quiciumque xcvi di qui ca
thedram et quod posset accusari patet xl
si papa et loquitur de tali occulto qui
probari possit c. de appel cos quia tunc pot
dici manifestus xi q. iii eorum licet etiam
quandoque dicatur occultus quod quandoque scitur de
peni di i c. cum ¶ filiam joan istud
intellige verum si papa nollet se corri
gere quia si esset se paratus corrigere non pos
set deponi nota glo magna in principio in decreto
c. si papa et glo xxi di nunc autem //
¶ Sed quis erit competens iudex contra papam
isto casu Solutio dicit archi quod generale con
cilium xvii di c. hinc est ¶ ad hec ii
q. vii c. Item simacus alias est sub c. ite
rum balaam in fine in contrarium alle in concilio
probetur contra papam non tamen dampnabitur
per concilium sed ipse dampnabit seipsum xxi
di nunc autem Sed ipse tenet contrarium quod con
cilium dampnare potest per predictum c. si papa
in fine et pro hoc habet pro indubitato joan
quod concilium non possit dampnare papam
de heresi tenet ii q. v mandastis et ca
causa q. vii sicut sed quod tenet archi hic tenet
glo ix q. iii nemo et primo de verbo sig
ex parte i et istud credo verum per iura que
alle Et idem tenet xxi di nunc autem
et ibi respondendum ad illum textum
qui alle in contrarium ¶ Queritur si papa accusetur
de heresi post mortem quis erit iudex
nec est necesse quod concilium conuocetur alle
nota per jo et laure xxiiii q. i c. i jo an
Queritur si testis est inhabilis per c. felix
¶ in iudiciis in de pe an admittatur in casu he
resis Solutio archi putat quod sic de quo etiam
in dicto c. felix ¶ in iudicis in de pe an
admittatur jo an ¶ Queritur si non est
presumpcio quod isti testes dicant falsum si
dubitatur an dicant falsum numquid rep
ellantur Solutio dic quod non et hoc uoluit iste
textus in fine qui caute locutus est dicen
do nisi presumatur falsum dicere nam sunt
tria extrema videlicet falsum dicere vel uerum
uel titubare et sic titubans est quoddam
medium inter ista extrema cum titubans
dicatur qui non plus applicat mentem
ad istud quam ad aliud de quo bernardus de iur
calump cum causam in et supra i glo et facit
in simili quod habetur in regula is qui ta
cet de re iuris verum satis videtur isto casu
quod presumpcio non sit de falsitate testionis
et hoc est uerum coniungendo hic negatiuam
cum verbo ut sic dicamus non presumatur
Sed si negatiua iungatur cum nomine non
falsum tunc quia non falsum est illud quod est
uerum et inter ista non est medium videlicet inter
falsum et uerum erit sensus litere si presu
matur dicere uera et sic resultaret op
positum quesiti jo an ¶ Queritur penes
quos debet esse ista presumpcio Solutio dicit quod
penes inquisitores quorum arbitrio habetur
hoc determinari et facit quod nota glo pluries tamen
debet cauere a pena dicti i bernardus eo libro
de re iudi et in certis casibus est prouisum
specialiter in clementina i ad finem eo ti jo
an ¶ Glo ii querit et arguit pro et

otra et solut In fi glo et pro decisioe
glo facit qz dec̃ isti dirigitur inquisito
ribus sed p̃ma ptem glo tenet ardi qui
alle ec̃ ii q vii si hereticos sed Jo an
tenet glo at ad c si hereticus respond;
q nõ tenet ut ibi nõ glo et hoc pbat is
tex qz si illud c teneret nõ esset neces
saria ista dec̃ nec ob rõ glo qz respon
de p nõ in glo ĩ c constitucõne B˙˙ de re
gularibus eo li Jo an nõ bene istam
glo qz Jura et statuta disponencia sup
processu inquisicõnis nõ habet locũ ĩ pro
cessu accusacõnis ul' excepcõnis quñ ali
quid statuit q sit contra ius comue et
idem co̊ ut fuit nõ B˙˙ de testi spo frequẽs
Item nõ zo q processus inquisicõnis di
citur fauorabilis p respectũ ad processũ
accusacõnis ul' excepcõnis ẽminu q be
ne nõ Glo in vbo c̃xcati teati p9ᵐ
dec de terminus et solut ut glo Glo
ĩ vbo ptitipes querit et remittit Glo
pl' querit quis habeat coniecturas exa
minare In ea glo ibi l iii et iiii q iii
si testes Jo an Glo fi querit de rone
text et assignat illam

Presidentes Glo
no
sumat Pot sic sumare
Ordinarii ul' eorũ delegati
et inquisitores sine pena
excois potẽ possũt execucõnem iusticie 9
hereticos habentibus secularem iurisdcõ
nem ĩ loco licet excõi sunt ul' de fcõ
illam iurisdcõ; possideant h d Et ponit
dictum qd' ampliat ibi nec requirentes
et ptestatur ibi nõ tamẽ nõ p̃mo ca
sum in quo ualet processus habitus p
iudicem excõmicatũ vide de mã de re iudi
ad probandam nõ q nõ est licitũ adire
iudicem habentem iurisdcõm de facto
et tiranicam qz sic est spale in cã fidei
q hic dicit̃ gº m9ᵐ est ius comue B˙˙
de pben psenti eo li nõ q quiq; pmitti̊
actũ fieri a nõ habentẽ ptatem de iu
re sed de facto quñ mora est piculosa si
adiretur hñs ptatem de iure nõ q pa
pa pot statuere q pticipans excõto nõ
incurrit ec̃ eodem ad hoc B˙˙ de sen exco
si uere et c inquisicõnis nõ q appro
bans ĩ habilem respectu vni9 actus tñ
nõ videtur approbare respectu aliorũ ac
tiũ Ex pñ text nõ q quiq; datur p
sidencia ĩ regno quiz ĩ prouincia quiq; ĩ
loco Et pro p̃mo alle ardi xxv q v
princeps et c regnum Et de zº alle xi
q i expigencie et de loco ea q si quis
qua et xxiii q v ad ministratores //
Uerũ ero an ciuitas possit se subice vni
duo Go archi remittit ad nõ p osti
de iudi c fi Et sedm eum ibi videtur
tenere q non Jo an Cum dicant̊

hrẽ iurisdcõnem de facto tantum Go
dic q tirani ul' intrusi tamẽ p exccãu
istius casus tollitur in eo vicia xxiii q
v negzem si agris Jo an Uerũ ero an
apud infideles sit iurisdcõ Go vide
nõ B˙˙ eo li de offi dele c pl' sup glo
pucta fz Jo an Et vide plenius post Jno
et osti de voto c q sup hiis Uerũ ero an
vicarii ul' officiales inquisitorũ pñt fa
cẽ requisicõnem de qua hic dicit̊ Go
tex iste facit q nõ qui nõ dicit de offi
cialibus ul' de vicariis inquisitorũ sic
de aliis et facit ad nõ ĩ c idem volentes
post p̃ncipiũ eo ti Jo an ibi tenet glo
etiam q inquisitores possint comittere
vices suas vñ crederem q tales pos
sent hanc requisicõnem facere qz da
ta ptãte delegandi videtur data ptas
cõtendi omnia sine quibus iste articul9
expediri nõ posset de offi dele pterea cũ
sp cũ igit̊ in isto articulo sit necãa requi
sicõ iudicis secularis potest delegatus in
quisitoris hanc facere sicut vicarius al
terius ordinarii Posset tamẽ intelligi
dictum Jo an q non dubitet de hoc an
vicarius inquisicõnis possit requirẽ Sz
an inquisitor possit vicariũ constituẽ
et q nõ possit inducit huc text Uerũ
an tota ciuitas possit comburi iuste quñ ali
qui heretici sunt ibidem Go videtur q
sic xxiii q v si audieris ibi ec̃ haber
q heretici pñt ec̃ occidi et ea c q iiii
quñ et ĩ dicto c audieris vident̊ uelle
Jo et la q quilz posset hoc facere Sz
ĩ 9ᵐ facit ea q si non licet vbi quosdã
et virgi̊ et q iiii eadẽ vindicta non
ergo et q fi quicũq; et facit q nõ xx
xiii q ii inter hec ĩ p̃ma glo ĩ fi
Sz dicit ardi q etiã concedit genera
lem auctem exterminandi hereticos xxiii
q v si nos et c si audieris qui nõ diri
guntur p̃ncipibus et facit ea cũ q viii
legi et B˙˙ eo excõmũ9 q catholici ũ et
ad eos exterminandos cruce signatos 9ce
ditur indulgencia ultra maxima et occi
sio et spoliacõ taliũ tutũ est q fiat exe
dicto principis uel ecciẽ ĩ eo tamẽ sedm
nec ex cupiditate uel ulcõne potius q̃ ex
iusticia ul' obediencia pugnare vident̊
xxiii q i quid culpatur et q ii c i et
q iii sex dñe que recenset Ray in suã
hui9 tituli v fi nũquid viri Et gof in
summa hui9 ti v fi nũquid catholici Jo
an crederem q nõ possint nisi pcedat
declaracõ iudicis q sint tales 9 quos iuã
p mittũt occupacõnem p dictũ c ii ĩ eo
qz posset multi fingẽ eos ẽe hereticos q
tamen nõ essent ut eorũ bona auffer
ret Uerũ ero de rõne quare ista tollera
cõ nõ possit in aliis casibus Go dic

dicit Io mo. quod tamen predicta fuit contra ius
et introducta in fauorem fidei non sunt ad
consequentiam trahenda ff. de le. quod non
¶ Glo. ii querit de qua citatione intelligatur
et soluit in fi. glo. idem arch. et facit
de cle. exco. Io. an. ¶ Glo. in verbo dispendi
o. querit quando non esset mora dispendiosa
et soluit in fi. glo. idem arch. alle. xi. q.
iii. sicut apostolus cum tribus c. seque. Io. an.
¶ Glo. in verbo citationis querit de qua cito
nitatione intelligatur et soluit in fi. glo.
in fi. glo. glo. est corrupta quia debet dici
de offi. vic. non de supp. negli. prela. et non
istam glo. quod verbum citatio includit ma
iorem et minorem quando fit per lationem in materia
congruenti utrique vide glo. in cle. i. de
p'ui. ¶ Glo. fi. declarat textum in fi. glo.
et ibi concor. in ultima glo. Io. an.

Contumacia

Glo. non sumat pot. sic su
mari excitatus propter con
tumaciam non responden
di super heresi de qua erat suspectus post
annum dampnatur ut hereticus h. d. et p
mittit constitutionis causam et constitu
tione subdit ibi si suspectus ¶ no. quod con
tumaciam inducitur presumptio quod sit culpa
bilis in eo super quo citatur ¶ no. differentiam
inter presumptionem et suspicionem super quo
vide no. per do. meum in repetitione. vra. de
coha. cle. et mu. ¶ no. optimum tex. ad cog
noscendum violentam presumptionem quia dicitur
violenta quando primo erat suspicio quod aliquem
de delicto postea facit actum qui inducat
etiam presumptionem quod delictum fecerit sicut
est hic contumacia tunc ista 2a presumptio tamquam
confirmans primam transit in violentam
ut notabiliter probat iste tex. et vide glo.
no. in c. de hoc ii. de symo. ¶ no. malum
malo additur plus aggrauatur nam b'
operatur duo id quod unum non faceret secundum Io. mo.
no. ar. quod citatio debet habere expressam causam
propter quam quis citatur vide no. de dila
tione vide glo. in q. ii. si episcopus ¶ no. ar. quod
in citatione sufficiat exprimere delictum in ge
nere. nec requiritur specificatio loci et
temporis vel speciei delicti. vide glo. in c. ii. de
dilat. et glo. in q. ix. indictas arch. v. q.
ii. primates ¶ no. ar. quod qui profertur ex
comunicatus propter contumaciam non est necesse quod citetur
ille ad sinam excommunicationis probat tex. qui dicit
quod excitatur quia contumax absque noua citatio
ne ad hoc de de iudi. c. i. ¶ no. quod ille dicitur
contumax qui non paret mandato iudicis
vel se absentat a iudicio ¶ no. quod contumax
habetur pro confesso si perdurat in contuma
cia per tempus ¶ no. quod fuga sola non in
ducit confessionem delicti de quo in eo ut
comissi ¶ Queritur quot modis contrahatur
contumacia So. arch. remittit xi. q. iii.
certis. dicens quid est require prin. viii.
q. i. in suma. Et dicit Io. mo. quod hic de
ciditur dubium non xi. q. iii. rursus Io. an.
¶ Queritur an propter quamlibet debeat

quis citari in causa heresis So. dicit quod non
sed debet esse probabilis et comunis est
repellenda suspicio potius quam recipien
da i. q. ii. primo semper ubi de hoc Io. an.
¶ Queritur quotiens debeat iste vocari
antequam excitetur So. dicit arch. quod saltem
bina videtur esse necessaria de quo vide no.
xxiiii. q. iii. dixit apostolus et ii. eo. excom
unicamus § qui autem in glo. videtur Io. an.
¶ Queritur quare presumatur contra istum
subterfugientem So. dic. quia per hoc ap
paret de sua iusticia diffidere xi. q. i. x.
annis in fi. in q. ix. determinamus de prescrip.
nullus secundum arch. Io. an. ¶ Queritur an in
telligatur de anno continuo So. dic. quod sic
per istum tex. quia dictio per de sui natura
designat continuationem temporis secundum arch. alle.
vii. q. i. presenti xi. q. iii. c. i. et c. qui
cumque et c. placuit v. q. ii. presenti ut
lit. non cont. cum b. quod si forsan de cleri.
non resi. c. ii. et c. ex parte et ii. eo. libro
de elec. c. i. § i. et c. cupientes § quod
si per xx. et § ceterum de prescript. sanctorum
de fei. et ma. fi. c. tue in fi. et c. lauda
bilem in pri. Io. an. unum dicit la. ab. quod
debet esse integer et continuus ut no. ii.
eo. li. de vita et hones. cleri. c. i. secundum la.
¶ Queritur an presumatur contumacia si perse
uerauerit per annum So. dic. quod sic in dubi
o. ut hic patet nisi aliud appareret puta
si inquisiuit cum iudice vel instabat pro
absolutione vel offerebat satisfactionem
et huius similia. Alibi vero non presumitur contuma
cia nisi de illa constet ut in cle. i. §
porro de suma trini. et de usu pal. ex grandi
§ sane Io. an. ¶ Queritur an ante annum
possit dampnari ut hereticus So. dic. quod
non ut probat tex. ibi. dum dic. ex tunc
secundum arch. qui dicit quod dictio velut que sequitur
denotat expressionem veritatis Io. an. Gasp.
de Cal. in consilio vto. eo. ti. tenet contra quod is
te non sit verus hereticus

Glo ii recitat p contrariu q ex psuptione et uehementi fit condempnacio
ut no de psupt. tras. glo solut q
hic loquitur de violenta ibi de uehe
menti et ostendit qualiter uehemens
transeat i uiolentam In ea glo ibi
uehemens alle ardi de pur canoni
inter v attendentes et i c pximo i
pn̄o Jo an Et no istam glo que dat
theoricam cognoscendi psuptonez vi
olentam Glo in vbo respondeat col
ligit qualiter debeat practicari ista
citacio et assignat sile In eadem glo ibi
responsum idem ardi et facit clem
fi ut lite pen Jo an In ea glo ibi sen
tenciam et procedit q dicit glo et si
sit ferenda in casibus i quibz pcedit
simplicit et de plano ut in clem sepe
g plte dev sing Jo an No glo q
sma est nulla si citacio no ptinet ad
audiendam smaz q no bene et idem
no glo in dicta clem sepe Glo fi q
rit an idem sit in alys crimibus et
solut In ea glo ibi pro conuicta no ta
men habetur p heretico ut no glo G
eo extimo g qui autem i glo vid
in fi Jo an

Accusatus

Glo
pa
diuidit et dicit ardi q
olim inapiebat q sup
fz illam no vidit Jo an
Et dicit ardi g. alii uero addi p Bo
nifa fz Jo an Ergo legam p ptes
more solito et quamlz ptem suma
bo p se psequendo p g Pm g
posset sic sumari Abiurans i iudicio
heresim pter uehemetem psuptone
si iterato labitur licet no fuisset ple
ne probatum relapsus dici secus si
leuis fuerat psupto no q pter ue
hemente psuptonem no dapnat quis
de heresi de quo G c pxo no q ius fin
git quaz id esse q tamen uere no constat
vide q no l di ferru et de spon is qui
no q delictum no dicatur plene pba
tum et si constet de eo psuptone ue
hementi q no p iuribus et statutis q
requirut plenam pbacionez no ar
q ex leui et modica psuptone pot
procedi g aliquem in crimine heresis
Oppo et videt q tex male dicat q
non erat hic pbatu plene crimen qz
pmo erat si suberat magna et uehe
mens suspicio qz illa magna p uehe
mentem suspicionem subsecutam tras
sit i violentam ut pz G c pxio So
dic fz Jo mo q dicto et no stat hic
copulatiue sed expositiue ut ponat
pro id est et dat vsus de hoc Agg
gat adiungit informat diuidit vnit
Explet et exponit est simplex distri
buit q diuersisq notat suspendit denuq
firmat Jo an No bene q dicto et posi
ta inter diuersa voce idem tamen importa
tia exponitur p id est q no p statutis
et puilegiis Oppona q sola uehemens
suspicio no sufficiat ut dicatur relapsus
qz requit ultra hoc actus iudicialis G
eo extimo g i et G pximo q c So Jo
mo et archi fatentur om vii sub audi
unt ad tex q erat suspectus et i iudiciu
vocatus ut in dys Jo an Queo vn ori
atur ista suspicio So dic fz ardi q erat for
te orta ex dictis testiuz G de iur calup
inter et ex hoc occasione ponit hic ardi
ad lr̄am q ibi scribitur post sup ultia glo
Jo an Quc sit forma istius abiuracois
de quo hic in textu So dicit ardi q colli
ex c ergo berengarius de conse di ii et
ex c inter de pur cano Jo an Queo
an in tīmis text fuit facta aliqua fides
de pina heresi So dic q sic ut innuit hic
text ibi dum dicat licet plene et sic alia
pbacio erat facta sed non talis pter qua
dapnari possit sic G de testi veniens i
fz Jo an Glo pma ponit diuisionem In
fi glo idem Jo mo nec subdiuisio est ne
cessaria qz satis patet Jo an Glo ii pos
set recitari p om qz uehemens psupcio
sufficeret ad pena glo solut q uehemes
no sufficiat sed uiolenta In fi glo idem ai
Jo an Glo in vbo fictone querit quare
text dicat q sit ex fictone et solut In
ea glo ibi qui in maternis et c si bap
tizata vn ducebat ardi q cu de lapsu ac
cusati apn̄o non consistit xv q fi c ul
timo in fi pmo postq abiurauit heresi
de qua erat infamatus siue canonice
se purgauit debuit demittari vir boni
testimonii ii q v c habet hoc et c
omnibus in fi et de pur cano ex tuaru
in fi go merito videba no posse dici re
lapsus Jo an Et no glo de ista monasil
laba re qz si iungi alteri de comi psuppo
nit aliu actu silem pcessisse et nouu
actum factu fuisse Glo in vbo ex de hoc
declarat tex in fi glo sile G de uoto c
vno in fi Jo an

Sed enim uero

Culpabilis
in vno ar
ticulo heresis generaliter postea abiu
rando relapsus dicatur si comittit ma
liu articulum sepatum l di No q he
reticus dicatur esse comittens i vnu arti
culum fidei tantum No q disposicio ge
neralis posita post enumeracionem alicuius
spei includit et alias spes sepatas ad
hoc G de pcur qui ad agendum Queo
quid sit secta So dic q hic scribit p e
et no p p et uide q no in clem ut nem
in pn̄o eo ti Jo an Quid sit articulus
hic ardi exponit articulum articulum
p membro de quo vide G de testi psen
tium eo li sup glo articulus Jo an Et
dicitur generalit abiurasse ut qz in iurto

abierit omem heresim sz cum ¶ Glo in
vbo simplex i pri° querit de vna qōe et
solut demde colligit nō Item querit de ali
o dubio et solut In eadem glo ibi relap
sus arch hic tenet gⁿ alle ff de iur iurā
duobus q exceptio iurisiurandi obstat lz
mutata sit actio si eadem est qō alle de
peni di v c i de re iur de fleat et l di
si quis diaconus infi de peni di i uulga
ris dicens q genus et spes sunt diuer
sa nisi qr alterū est implus ut genus al
terū est i minus ut spes et hijs et vbis
utitur Jo mo ad solucom otrarij q ponit
seques glo Sz dicit Jo an q ad huc stat
cum glo cum vba debeant aliquid opari
i de piu si papa cū otor et ut impensis
fiet impetraco benignior i de re iur
impensis tamē dicit q raro practibitur
iste casus qr osuetudo habet q omis sus
pectus ul' hereticus licet in vno tū gene
ralit abiurat Jo an pro opp Jo an fa
cit qr tex i c ad abolendam qui impoit
relapsis penam loquitr de hijs qui rela
buntur in heresim abiuratam si go vnū
articulū abiurauit et postea omittit in
aliū nō dicitur relapsus in heresim ab
iuratam licet possit dici in heresim re
lapsus i generē go nō habebit locū pena
relapsorū que impoitr tm relapsis in ab
iuratam heresim tū iura penalia no
sunt extendenda ut B de elec statutum
Sz in otm facit glo seques qr ille qui ab
iurat heresim etc in vna spē videtur ab
iurare et alias spes cū habeant inter se
conexitatē go relapsus postea dicitr relap
sus etc in abiurata et sic p oms videtr pu
niendus et ista ps videtur verior Et co
nes Jo an q vba debent aliquid opari
responde q text loquitr de abiurante ige
neralit sz dum uult assume ar° agio
responde nō sumendū qr specialiter ab
iurans pter onexitatem videtur oms
abiurasse et sic dicitur talis in effectu
generalit abiurare licet quo ad uerba spe
cialit abiuret quiqz eim inducitr effectus
pter sonū vborū ad aliud q vba sonant
B de spon impube c i co li ¶ Ad 2am roez
de iuribus penalibus dic q nō fit exten
sio qr iste etc intelligitur generaliter
abiurare In fi glo Et nō q aliud e se p
gare et aliud abiurare Jo an ¶ Glo in
vbo iudicari rectā p om in ea formatū
et solut ut glo In eadem glo ibi onex
Idem Jo mo alle xxvi q ii sz illud ibi dr
q p vnū membrū i totū corpus diffun
ditur macula Jo an

F illequoque

potest sic suaderi Cum post abiuracionem heresis de qua
conuictus fuerat uel postea ouictr facto
ul' vbo heretice i prohibit omittat re
lapsus dicitr h d ¶ nō q associans re
ceptans uel pascens aliquē prohibit

videtur approbare vitam illius ¶ nō q
quis non dicitur ex actu nccio consenti
re uel delinquere si ille actus pot aliq°
mō excusari vide de accu cū dilecti nō
q p osequenciam videtur quis approba
re ptedencia ¶ Quero an sufficiat isto
casu ad hoc ut dicitur relapsus sola sus
picio heresis Go dic q non p tex hic q
dicit qui dicitur relapsus ex comiti
cia factorū qr contra abiuracionem fac
tam non debet venire directe ul' indi
recte sz debet in tantū hereticos odire q
nullam cū illis comitanciā habeat x
x in q i odi et sicut vno concesso an
tecedenti et comitanciā et sequēciā vi
dentur ce B de offi dele pterea de dote
po diuor re c iii ff de p tiū ad rem
et l ad legatum et sic aliquo dilato p
dicta etc dilata videntur ff de distrac
pi l cum soluende et quibz puz ul' ppo
sol l solut q si paciscant Sic et illo
negato uel abiurato pdicta negata vi
dentur ff de spon oro i c primo et i de
re iur cum quid psertim in cū fidei q
firmit pure et simplicit debet amplec
ti B de suma trini c i Jo an ¶ Glo
in vbo munera querit que sit dria int
donū et munus et solut In fi glo l mus
eo ti ad pricipiū tituli dicit q munus
sumitr tribus modis p dono p onere
et officio Jo an Glo in vbo nō possunt
querit de exemplo lxe et solut In ea glo
ibi famis Idem Jo mo et arch qui alle
xi q iii qm multos et i q ii q pio ubi
de hoc Jo an In eadem glo ibi questio
vide q ibi nō ubi soluitur om xx ii q iii
sicut sanctimo Jo an In fi glo Jo mo
alle de consti c ii Jo an ¶ Glo in vbo
vbis alle otor ad text In fi glo et i
clem i de piu et clem ii de peni et re
Jo an

F licet

pot sic sumari Testis in causa heresis falsum
deponens licet piurus sit pbat dicendo
om si ex iudicijs ostet correctonē ueri
tatem continere h d ¶ nō q piurus
repellitur atestificando et post pactā
penitenciam ad hoc B de testi testiom
¶ nō q testis in causa compellitur dicē
ueritatem etc de suo crimē vide glo q
in alijs criminibus B de testi causam ¶ nō
q iurans dicere ueritatem est piurus
si illam celat ¶ nō q testis in causa he
resis pot ex interuallo colligere corrigere dictum
suum quid autem in alijs causis vide
de testi cum clamor et de testi cogen p
terea ¶ nō q papa pot statuere et dispē
sare q piurus admittatr ad testificand
et sic est hic text pro dicto arch xx
ii q v piuuli ¶ nō q dictū testis ha
betur pro confessione quatenus aliq
deponit q se ad hoc B de elec p inqui
sicionem ¶ Glo in vbo repellantur alle
otor ad tex In fi glo arch alle xxii q
v piuuli de accu cū pcept ubi de hoc

et no. sup. c. testimonium in glo. ii. Jo. an. Glo. in verbo postea querit an ex intervallo et solvit. In fi. glo. idem Jo. mo. et ar. Jo. an. Glo. in verbo iudicibus alle. ccc. In fi. glo. et B. eo. extremus quod fi. de cleri. penitentia quatuor de homi. probavi. in fi. Jo. an. Glo. in verbo obsistat querit de exemplo suo et solvit

§ Sane

Inquisitores super here[si] deputati non se intromittunt de divinationibus vel sortilegiis non sortilegiis non sapientibus heresim manifestam. Ubi dicit no. quod causa fidei habet multa privilegia. no. quod propter plures occupationes diversorum negotiorum alteri detrahi. no. quod non omnes divinationes et sortilegia inducunt heresim. no. regulam quod inquisitores non cognoscant de sortilegiis et divinationibus nisi in uno casu tantum. Quero an divinatio sit de genere malorum. Sol. dic. quod sic, quia numquam sonat in bonum i. q. i. numquam et apl'i ibi divini vocantur a divinitate non a divinatione i. q. eos xvi q. i. predictor tum sic Jo. an. Quero quot modis sumatur divinatio. Sol. dicit quod tripliciter primo pro scientia theologie a qua theologi divini vocantur. 2o pro scientia infusa a deo et sic dicitur proverbi xvi divinatio in labiis regum in iudicio non errabit os eius. 3o pro scientia magica vel fallaci prophetatione qua falsi prophete vel magi fingunt se providere et predicunt futura. nu. xxiii. non est augurium in Jacob nec divinatio in Israel et hec divinatio dicitur a divino divinas quod est vaticinare vel futura predicere et hac divinatione habetur xxvi q. ii. intelligi et c. qui sane et q. v. c. ii. et c. sortes et c. si quis clerici et q. vii. non observetis in q. v. constitutiones. Qualiter autem genus divinationis a pris fuit allegatum et de ipsis duobus vel quatuor generibus vide xxvi q. iii. c. i. in prin. de divinationibus vero que fierent per astronomiam vel astrologiam vide quod plene no. de sortilegiis Jo. an. Quero an idem sit sortilegium et divinatio. Sol. dic. quod non sunt diversa ut hic patet et xvi q. i. c. i.to adicientes cum q. iii. non observetis nisi de hiis sortilegiis et xxxiii q. i. c. fi. et ii. q. viii. quisquis et B. de sorti. c. i. et ii. Jo. an. Quero de quibus iudicibus loquitur hic textus. Sol. dic. quod de episcopis vel legatis quorum studium debet esse tale diligenter inquirere et quoscumque tales inimicos dei invenerint districtius ultione corrigere xxvi q. v. pervenit quod c. loquitur in legato ut ex ipsius titulo patet Jo. an. Glo. in verbo aplita querit quid de datis per alios et solvit. In ea glo. ibi q. iii. q. nam si adorans hereticos iudicatur hereticus B. in q. ille fortius et iste tum ibi ponderetur non persona sed vitium go in vitio magis erit petim. C. de sacro sanc. ec. aut multo magis. Nota regulam propter unumquodque tale et illud magis. sz Jo. mo. et placet ardi. Jo. an. Glo. in verbo manifeste querit quid in dubio et solvit et tollit obstaculum. In fi. glo. idem Jo. mo. et ar. Jo. an. Glo. quod verbum indicat non dat potestatem cognoscendi nisi de manifestis. sz revocatur in dubium de illo casu non potest cognoscere an sua sit iurisdictio. quoniam non glo. c. i. B. de offi. dele. B. eo. li. dic. ut ibi dixi. Sz dicit dominus meus hic quod forte revocaretur in dubium an manifeste sapient heresim quod de hoc cognosceret sz eum quia vult dicere quod si manifeste apparet quod sapiant heresim et super isto quod sit vel non sit manifestum revocatur in dubium et sibi liqueat quod sit manifestum iudicii aliter potius pronuntiare se iudicem. Si vero non appareat quod sit manifestum se non intromittit ut dicit glo. Queritur hic lap. ab nunquam si invocetur demonium in iudicio coram inquisitore abiuravit heresim et promisit numquam invocare eos si postea invocaverint sit dicendus relapsus et debeat vel possit relapsorum pena puniri. Sol. dic. quod fuit consultum quod non sz ipse credit quoniam ut videtur debeat dici relapsus et ut relapsus puniri B. eo. quod ille quoque et gravius hic peccat quod ibi secundum ardi. bene facit xxxvii di. c. ideo. sz lap. Credo quod possit utraque opinio salvari quia aut iste invocat demones putans eos posse facere id ad quod invocat et eorum potestate activa et tunc procedat opinio lap. quia talis invocans demonia est hereticus cum illis attribuat quod est dei per quem omnia facta sunt Jo. i. ad hoc tex. xxvi q. v. epi. ubi ex ipso textu appellat hereticos querentes auxilia a dyabolo deo relicto. Aut invocat demones non tamen credens ipsos operari posse ex sua potestate activa totaliter sz ad id quod est eius nature sicut esset ut temptaret mulierem ad concupiscentiam cum aliquo et tunc procedere posset alia opinio quia licet istud sit malum facere tamen non videtur hereticus quia salvator vocat eum temptatorem. Et idem apostolus ii. ecce misurus est dyabolus ex vobis in carcerem ut temptemini. Sz quid si aliquis contrahat licite matrimonium cum una per verba de presenti et postea illa vivente contrahat contra aliam cum alia an possit inquisitor heretice pravitatis contra talem contrahentem inquirere qualiter sentiat de sacro matrimonio. Sol. dic. lap. quod fuit consultum quod sic et credit quod bene secundum eum et pro ista decisione facit tex. B. in q. cum vero ubi hereticus dicitur qui errat in uno ex sacramentis ecclesie sz facit contra sacramentum matrimonii quod habet de sui natura ut retineat vitam individuam cum illa cum qua contraxit ut in c. fi. de condi. appo. contrahendo igitur cum duabus viventibus committit in illud sacramentum ergo.

§ De questionibus

Inquisitores heresis de questionibus

usurarum intromittere se non possunt h. d.
no. quod inquisitores non possunt cognoscere de cri
minis usurarum dicit tamen Jo. an. quod Bonifacius
fecit additionem hic quia per antiquum decretum poterant
inquisitores compellere ad restituendas usu
ras de quibus constabat iudicialiter tamen
de ipsis cognoscere non valebant secundum Jo. an.
no. quod inquisitores possunt hereticis iniungere
in foro penitentiali ut usuras restituant //
¶ No. quod confessor potest imponere penitentiam ut quis
restituat male ablatum et sic patet quod potest
imponi pro penitentia ad quod quis etiam de
iure tenetur quod bene no. ¶ No. quod occupatus
circa plura non potest bene negotium expe
dire contra sunt in glo. ¶ Sed vero quare
inquisitores de usuris se intromittit in fo
ro penitentie et non iudiciali. Ego dic. quod penitentia
non esset fructuosa illis sine usurarum re
stitutione de penitentia quod quidam et ideo id
iniungere potuerunt hereticis usurariis cum
ad iudicium anime pertineat non iurisdictionis
ordinarie sed in executione iudiciali non
possunt se intromittere sed ordinarii facere de
bent ut hic secundum Jo. mo. qui ex hoc infert
notandum quod receptus per inquisitorem propter
concomitantiam purgande heresis non
per ipsum sed per alium expeditur. Et est hoc ut
singulis sua iurisdictio reservetur dat
simile B. de iudi. c. si ubi possessorium per
unum iudicem finitur sed petitorium reser
vatur alteri iudici cuius non erat cognitio
possessorii nec ob. l. ubi ff. de iudi. que
vult quod finiatur iudicium ubi est ceptum
quia loquitur ubi non fit preiudicium iurisdictioni
alterius. Et ad predicta facit B. de foro compe
postulasti et co. li. et ti. Roma quod quilibet ha
bes et facit adhuc quia ex quo non possunt fi
nire non valet cum ad eorum officium non
spectet C. de iur. fis. prohibitum li. x. ff. de re
iur. ea que sunt Jo. mo. ¶ Sed vero in quo
posset parare offendiculum negotio fidei
si inquisitor cognosceret de usuris. Solutio
dic. quod possent habere magnum forum vel tri
bunal si invenisset usurario antiquato in
usuris et restitueret quod multi inquisitores
prius faciebant forte propter zelum avarorum
tamen hoc hodie fieri non deberet cum esset
zelo avaricie et esse non debeat iudicium
rationis B. co. li. de regu. non solum impune
Jo. an. ¶ Glo. in verbo etiam querit de intel
lectu lre et solvit in fi. glo. no. glo. de
dictione etiam quia includit tacite alia
non expressa de quo aliquid B. de prebendis
cum in illis. ¶ Glo. in verbo offendiculum
alle. contra ad textum

Si vero pot sic sumari. In
quisitores possunt com
pellere heredes fautorum hereticorum qui ta
men heretici non erant ad implendam
penitentiam iniunctam defunctis in bonis
temporalibus secus si mortui sunt an
teque fuit penitentia iniuncta h. dicit

no. quod non omnes receptores defensores vel
fautores hereticorum sunt heretici de quo
hic cum glo. ¶ No. quod inquisitores possunt
exercere iurisdictionem suam etiam contra
fautores hereticorum licet non sint hereti
ci. ¶ No. quod iniunctio penitentie non inclu
dit illam esse peractam quod no. pro dispe
sationibus in quibus iniungitur quod non admi
nistret nisi penitentia peracta quia non
sufficeret probare quod fuit iniuncta ¶ No. quod
heres compellitur penitentiam adimplere in
iunctam defuncto que completum consistit
in rebus temporalibus defuncti et prodest sa
luti anime illius quod no. No. quod onus im
positus persone ratione rei videtur afficere
rem et transeat ad illum in quem
res transfertur sed hic certe iste obliga
verat bona separate ut patet in textu
¶ Oppo. quod ex quo iste non fecit peniten
tiam nec fuit iniuncta heredes non capi
unt bona quia certe post ipsorum mortem ex
quo mortui sunt sine penitentia potest
inquiri de hoc crimine ut B. eo. filii cum
sequenti. Ego dic quod hic in verbo porro ille
ante mortem confessus erat crimen et
paratus penitentiam recipere quam impe
divit contemptus religionis sed articulus
necessitatis et istud sufficit de sen. ex co.
a nobis contra procedunt qui mortuus
esset impenitens Jo. an. ¶ Secundo oppono
quod crimina non extinguantur morte in
isto crimine heresis in c. primo. Ego dic
quod crimen est extinctum morte quo ad
penitentiam iniungendam ut hic secus
quo ad penam respectu bonorum ut in
glo. vel dic quod hic non loquitur de here
tico sed de defensore et similibus qui non sunt
heretici B. per primo et ideo ex quo
non sunt in crimine excepto a regula te
nenda est regula qua cavetur quod de
licta et honores cum capite ambulant
ff. si ex novis causis agi. l. ii. i. poe.
C. de sta. defuncto si pater et C. si pen.
appel. mors interve. l. si pater secundum Jo.
mo. et arch. Jo. an. ¶ Quare tex. dicat
de penitentia bonorum temporalium. Ego dic
quia quelibet penitentia proficit ad sa
lutem sed quedam est exequenda in
bonis temporalibus quedam non ideo tex
sic dixit Jo. an. Archi. hic dicit quod litera
in verbo est confusa et obscura sed vera
litera secundum quam glo. Jo. an. est hec por
ro illis qui confessi fuerunt in iudicio
de heresi coram inquisitoribus huiusmodi
pravitatis et ad penitentiam quam
ipsis inquisitores iniungere vellent bona
sua eisdem inquisitoribus obligaverunt
si anteque eis iniungeretur penitentia decesserunt
non tamen heretici sed incorpora
ti ecclesie unitati eorum heredibus qui
ad successionem talium admittuntur
non est satisfacto pro extincto iam

crimine in iugenda. Sed Jo. an. plus plac
comis lecti Jo. an. ¶ Sed per premissa reuo
cat Jo. an. in dubium quod dicuntur isti in
corporali. Sed dicit quod per ipsos inquisitores
absoluti et ad gremium ecclesie per debitam
absolucionem reducti admittuntur. Et
ex hoc no. quod si hereticus peniteat de he
resi et incorporatus fuerit unitati ecclesie
eius heres admittitur ad successionem
bonorum in dicto c. ut cum de appel. cognos
generalem et si uero et ut se coll. ix
et hoc videtur fieri de sola misericor
dia. B. eo vergentis que sicut dicimus
equitate que est preferenda rigori C. de
iudi. placuit et B. eo li. de rezo promit
placuit licet ita et misericordia. Vel
dic quod in c. vergentis fuerat facta lata
sentencia diffinitiua super crimine in eo c. tum sed
sed hic erat sponte confessus ante sentenci
am Jo. an. Ardi. plene ex [illegible] istud
dubium xxiii q. vii in summa et ibi sen
tit idem quod hic dicit dominus meus in c. ver
gentis. pro contra opp. solut. [illegible] aut
pater hereticus moritur ante condempna
nota cionem et filii catholici retinent bona ut
dixit B. Ardi. et idem tenet super glo. dicte
summe et ita procedit l. que dicit quod
filii catholici non perdunt bona quas
vide per glo. in dicto c. vergentis aut pater
moritur post condempnacionem et tunc
tunc si attendimus misericordiam tunc fi
lii ex quo sunt catholici non perdunt bona
tum ipsi non deliquerunt et ita procedunt
contra ille leges ciuiles. Aut attendimus ri
gorem et tunc filii etiam catholici perdunt
bona et iste est casus in dicto c. verge
tis nec procedit distinctio quod c. vergentis
procedat in terris de temporali iurisdictione
ecclesie et leges procedunt in terris de tem
porali iurisdictione Imperii quia contra probat
ibi textus cum de utroque territorio loqua
tur et ita reprobat illam distinctionem
Ardi. super dicta glo. summe ¶ Queritur quare
re non imponitur penitencia huic de
functo Sed dic quod postquam ipse est defunc
tus pena sibi reseruatur in purga
torio et ratio huius dicti est quia imposita pe
nitencie sequitur personam nec transit
ad heredes quod patet quia morientibus non
est imponenda sed solum innotescenda
xxvi q. vi c. 1 Imponeretur autem si ad
heredes transiret nec ob. si dicatur quod
heredes quandoque puniuntur pro patris peccato
ut B. eo vergentis quia illud procedit
in confiscacione bonorum non in pena
corporali quia quantum ad istam penam te
net quemque suos auctores B. de his que
fi. a ma. p. [illegible] quesiuit C. de pe. sanc
[illegible] ista non possunt transire ad heredes ut
penitencia Sed Ardi. qui remittit ad
no. i q. iiii in prin. Jo. an. ¶ Glo. in ver
bo hereticus tercia per contra in ea for
matum et solut. ut glo. In fi. glo. [illegible]

Jo. no. Jo. an. Glo. in verbo ad salutem
querit de exemplo tex. et solut. ¶ Glo.
in verbo temporalibus querit de rone text. et
solut. In eadem glo. ibi in ieiunio nec
ob. si dicatur quod istud exemplum non congruit
at cum ieiunia possunt impleri per cog
natos xvi q. ii. c. ime quia respondet
Jo. mo. quod licet possit per cognatos exple
ri non tamen sunt exequenda in bonis
temporalibus quam execucionem permittit
iste textus. vnde iste tex. bene competit is
tud exemplum Jo. an. In eadem glo.
ibi similibus ut pegnacionem et vide
quod no. post Jno. et osti. de voto licet si
nus glo. Jo. an. ¶ Glo. in verbo heredes
alle. contra In fi. glo. et de sen. exco. a no
bis et in huius omnibus de hoc Jo. an.

§. Ideo

post mortem heretici de clarari possit eum
hereticum fuisse ad finem confiscandi
bona h. d. ¶ no. quod hereticus non pot. tes
tari de bonis suis ¶ no. quod crimen heresis
non extinguitur morte quo ad impositionem
bonorum pro patris ¶ no. arg. quod per sententiam non
tribuitur ius sed iam acquisitum decla
ratur vide xi q. iii quo sed Ardi. ¶ Queritur
que sint casus in quibus heredes non ad
mittuntur ad bona heretici Sed dic quod
istud est regulare quod numquam admittantur
B. eo vergentis et in eo c. tum Sed Jo. an.
¶ Glo. in verbo tamen exponit tex. et decla
rat. ¶ Glo. in verbo post mortem in prin.
alle. contra de inde ponit vnam limita
cionem ad tex. In eadem glo. ibi l. ulti
hec l. idem probat in crimine lese maiesta
tis Jo. an.

§. Sacerdotes

Clerici seculares
instruentes testes ne inquisitores vita
tem inuestigent puniri possunt per eos et reli
giosi grauius puniuntur h. d. no. quod qui
impedit questionem in causa fidei inueni
atur dicatur fautor hereticorum ¶ no. quod
inquisitores possunt capere clericos secula
res propter causam heresis et penam etiam
eis imponere ¶ no. quod pro eodem delicto
grauius punitur religiosus quam clericus se
cularis de quo aliquid in ¶ Queritur an
tex. loquatur de clericis credentibus erro
ribus istorum Sed Ardi. dicat quod sic ut B.
eo. excommunicamus ii. vnde sub audit ad tex. di
cat vel eorum fautoribus Sed dicat Jo.
an. quod non curat de hac suppletione cum
hic agatur de culpa instruentis vel de
fendentis ¶ Queritur que sit pena debita
Sed Ardi. remittit xxiii q. iii non inse
renda in fi. et q. v reus et de capto
ne faciat in de sen. exco. clericos Jo. an.
¶ Queritur an bona clericorum possunt confisca
ri ob delictum clericorum Sed dic quod non
ut in clem. volentes post prin. eo. ti.
et vide quod ibi no. in glo. de bonis Jo. an.
Queritur an istud indistincte sit verum

q religiosus in eodem pcto plus peccet q̃
alius Sa tho s̃e s̃cde q clxxxvi arti
tulo fi tenet q sic in tribus casibus
p̃mus cum peccet ꝯ uotum religionis
puta fornicando ꝯtra uotum continẽcie
uel furando contra uotum paupertatis et
ꝯ legem S̃o cum peccat ex ꝯtemptu cũ
p id sit ingratus diuini beneficij quo s̃b
limatus est ad statum pfectionis et d̃
i filius ꝯculcat p ꝯtemptum Jere xi ult̃
me dum quid est q dilectus meus in do
mo mea fecit scelera multa / 3o ꝓpter
scandalum qr multi ad eius vitam re
spiciunt Jere xxiii in ꝓphet' ierlm̃ vidi silẽ
adulteri et iter mendacij et confortaue
runt manus pessimoꝝ ut querterent vnꝰ
quisq3 a malicia sua / facit de uoto mag
ne cum ꝯtra Sz si religiosus non ex ꝯ
temptu s3 ex infirmitate uel ignorancia
peccat nõ ꝯtra uotum sue religionis et
occulte absq3 scandalo leuius peccat eo
dem gn̄e peccati q̃ secularis nam ex mlt̃
bonis que facit absorbetur pctm̃ ipius
si sit leue et si sit mortale facilius ab il
lis resurgit ꝓpter intencionem quam
habet erectam ad deum que licet ad
horam intercipiatur de facili repatur si
cut petrus qui statim post culpam ama
rissime fleuit Mathei xxvi in fi / et da
uid ps̃o l peccaui et malũ coram te fe
ci hoc voluit ps̃mꝰ xxxvi ibi dum ce
ciderit iustus non collidetur Item religi
osus p socios ad resurgendũ iuuatur
ecclesiastes iiiio si vnus ceciderit ab alio
fulcietur s3 fatetur thomas q licet re
ligiosi lapsi ex infirmitate ul' ignorã
cia facile reperentur tamen veniant ad
conteptum incorrigibiles efficiuntur et
pessimi Induca' illud Jere iio cõtra medi
um confregisti confregisti iugum ru
pisti vincula et q habetur xlvii di q̃
cumq3 in fi Jo an Iste rõnes ꝯcludunt
q religiosus facilius reddit ad pniam
q̃ alius tamẽ non concludunt q delictũ
religiosi in se sit minus delicto alioꝝ
glo istud examinat xl di homo xpianꝰ
et concludit q in considerãda grauita
te delicti attendimus ꝯtemptum / vñ si
laicus magis contempnit q̃ religiosus
~~magis~~ punitur si religiosus magis ꝯtep
nit grauiꝰ punit' et in dubio p̃sumit'
q magis contepnat religiosus q̃ laicꝰ
et ideo grauiꝰ eum punit s3 glo illaz
et illam credrem ueram / posset tamẽ
occasionalit' effici grauius delictum la
ici q̃ religiosi qr religiosi habent frẽs
subleuantes facilius q̃ laicus ut ẽ dcm̃
est Br̃ vñ grauitas hic nõ surgit ex
subã delicti ipius s3 potius ex pseuerã
cia grauitate delicti / inducat eum fa
ciat quiq3 veniale transire in mortale
ut nõ glo in v̄bo criminalit' xxv di ꝯ
nũc autem Glo in v̄bo impedire ꝙrit

ꝯtinuꝰ

an procedat in quolib3 impedimẽto
et soluit q sic In fi glo idem Jo mo
et a͛rdi / tamẽ deb3 sibi cauere episco
pus et inquisitor ne impedimẽtũ of
ficij falso imponat alicui de quo dic
ut in clem̃ i ꝯ plꝰ co ti Jo an Glo
iiia querit de quibus secularibus in
telligatur et soluit In fi glo dicit Jo
mo q religiosi sũt astricti arcius q̃
alij et ideo ꝯ faciendo grauiꝰ peccat
Et dicat q ista est rõ illius dicti non
inueni meliores rẽ xlvii di q̃cũlibet
qr s̃ boni plura implent mali uero
plura offendunt s3 Jo an Glo istĩ
glo q appe ne secularium generaliter
facta ꝯphendunt' laici et clerici se
culares Circa ꝯ de quibus rema
net dubitacõ quã examinat fr̃e de s̃e
ꝯsilio cln̄ ponens consilia multorũ
dubitacõ oritur / qr allexander quartꝰ
consultus de questoribus / an possint
cognoscẽ de crĩibus usuraꝝ sic res
pondet Questioꝝ sup usuris motam
cont' tales iudicialit' nõ debere audiri
ab inquisitoribus heresis nec decidi nis
ne offendiculum nego fidei ꝓperaret'
eos tamẽ ad restitucionem usuraꝝ de
quib3 constiterit compellẽ poterĩt quib3
in satisfactõm p p̃dicto crĩe huiõi
restitucõne inpenitenciaz i iniexerĩt vñ
qr Boi hic nichil dixit de illo v̄su e
os tamẽ dubitat' an sit correctus /
et qualit' intelligatur concludendo mẽ
tem illoꝝ consilioꝝ si vult inquisitor
iudicialit' ꝯgnoscere planũ q nõ pot
ut hic et in dicta responsiõe allexan
dri Si uero inquisitor imposuit pniaz
heretico ut restituat usuras quas con
stat extorquisse ex sua confessione co
ram inquisitore facta ul' qr ꝯstiterat
p sinaz ordinarij nulla appne suspen
sam usuras extortas / et inquisitor
imposuerat sibi penitenciam ut resti
tueret / et hic istud dependet a dubio
an iste tex totalit' corrigat constitucõ
nem allexandri / et q corrigat tota
liter facit textꝰ hic qui dicit intro
mittere se possunt / et videt' prohibẽ
ut nullo mõ se intromittant s3 re
mittant ad ordinarios / et istam pte
sensit a͛rdi / et Jo mo in dicto ꝯ In qꝰ
facit c fi i co ubi dicit' q constitucõ
nes nõ ꝯtĩe istos disponẽtes de heresi
sunt seruande Sz constitucõ allexãd'
nõ est ꝯtĩa / cum loqua' ut compellat
quĩ constat nõ judicialit' / vñ si inq
sitor vocat illum cui imposuerat pniaz
ꝓpter heresim ut eoꝰ satisfacerẽt resti
tuendo usuras an pniam fecerit il
lam / cũ cõtra illum articulum possit
ꝯgnoscẽ an uere ul' ficte reuersus
fuerit et ante pniaz egerit ut dicit
textꝰ in c lr̃as de p̃supt̃o potit per

huc modum indictum compellere ut usuras restituat non assumendo principaliter cognitionem super satisfactione usurarum et super executione pene sibi in iure, nam possit cognoscere an uere sit penitens omnia videntur sibi commissa sine quibus ille articulus expediri non possit ut in c. preterea de offi. dele. cum sy. nec obstat quod non habet aliquam cognitionem usurarum etc. quia isto casu non cognoscat ut iudex sed tamquam executor sententie pene, unde videmus quod executor sententie non potest iudicialiter cognoscere et tamen se informat super quo debeat fieri executio, ut de offi. dele. pastoralis etc. istud continet articulum fidei videlicet videre an fuerit remittens uel non quod potest ut dicto c. licas si per mandatum non potuit fecisse nisi constat eum usuras restituisse et per hoc cessat totus textus hic ne offendiculum pateret negotio fidei quia isto modo procurando non pateret preiuditium, ymo exequitur negotium fidei et ista est mens illorum consiliorum licet per multa verba. Accta B. Sane quia textus dicat quod inquisitores non possunt se intromittere de diuinationibus et sortilegiis. Ol. in consilio suo certius de pluribus an dicuntur sapere heresim manifestam et primo quid de sortilegiis simplicibus uel de potulis amatoriis datis aliis uel propter crismam assumere crismam non consecratam an dicantur sapere heresim manifestam et soluit quod non quod primum probatur quia sortilegia simplicia dicuntur ab heresi hoc probat diuersitas rubricarum quia rubrica de here. ponitur separate a rubrica de sortilegiis et probatur ff. de peni. si quis aliquid et qui abortionis et B. de homi. c. in 3m probat c. de homie B. de tele. ius. et idem dicat de facientibus ymagines ad amorem mulierum prouocandum quia istud est magis suspectosum quam hereticum licet hoc indubitate et Aug. li x de ciui dei ad demones pertinent ludificatores animarum sibi subditarum sicut etc. ponit Tho. Fa. secunde xcvi di. in titulo de supersticionibus q. n. Ex hiis infert quid de inuocantibus demonum an sapiat heresim manifestam et in hoc distinguit attendendam intentionem inuocantis ad quem finem inuocet tum deluta ex intencione distinguantur de sen. exto. tum voluntate quia aut inuocat ad finem ut sciat futura et ita sapit heresim heresim manifestam quia creature attribuitur quod est proprium creatoris, unde illud ysa xli. annunciate que uentura sunt in futurum sciemus quod dii vos estis. Item illud evangelicum non est verum noscere tempora uel momenta que pater posuit in sua potestate aut inuocat ad temptandum pudiciciam mulierum et quia inuocatur tunc diabolus ad id quod est eius proprium scilicet temptare, unde saluator in euangelio temptatorem vocat et licet hoc facere est ualde turpe non tamen sapit heresim manifestam et hoc uerum quando facit per modum imperii ut vz sibi precipiat. Sed si faceret ut ipsum adoraret et tunc sapit heresim manifestam et hoc non propter personam sed propter viam in adoratione diaboli ut etc. non glo. hic sed ol. ubi B.

Statutum Glo. non sumat Gen. sumat non valent statuta per que inquisitorum heresis officium impeditur uel retardatur B. d. est duo facit irritat statutum per quod directe uel indirecte impeditur uel tardatur inquisitoris officium, 2o ibi ipsius quod officiales ad quos spectat iubet execari si illud non reuocent uel temperent. Nota arg. quod quelibet vniuersitas potest sibi facere statuta de quo B. de ofi. cum omnes. Nota arg. quod ubi prohibetur impedimentum fieri intelligitur de directo et indirecto impedimento ad hoc de pri. quanto. Nota quod aliud est inducere impedimentum retardationem inducens aliud totaliter impediens, unde B. de rpt. si propter tua debita. Nota quod papa potest irritare statuta laicorum qui disponant contra conuenientia fidem et idem si derogant priuilegiis ecclesiasticis ut B. de imu. ecc. c. fi. Nota quod ordinarius loci potest petere editionem statutorum laicorum ut videat si sunt aliqua contra fidem catholicam. Nota quod aliud est reuocari aliud moderari et sic patet quod ille qui moderatur non tollit totum, unde tex. in clem. ne Romani de elec. Ol. Hono. quod iste tex. superfluat per c. B. primum quia sacerdotes ubi satis clare apparebat posse compelli laicos per inquisitores et ordinarios. Eo. Jo. mo. dicat quod quo additus est diuersitas quia de iure satis apparebat laicos esse subiectos inquisitoribus quo ad coer-

nenciam fidem sed est dria in facto qr
ibi fiebant impedimenta tamqua a parua
to · hic autem fiebant tamqua a iudice
quod tamen grauius est Jo an ¶ Certero an
possint compelli omnes habentes regimen in
loco So dic quod non sed tantum illos quibus
potestatem reuocandi uel temperandi ut per
ex clem ex graui · v · eadem Jo an ¶ Cer
uero quare isti coguntur ad exibendum statu
tum So dic quod compellunt ad exibendum
tum istud pretorium ad decernendum an
impediat ff de preto ad legitim et l · qd re
Jo an ¶ Sed pone quod statutum ciuitatis dis
ponit quod contrahens matrimonium cum filia famil
sine consensu patris incurrat certam pe
nam · tenens contrahit contra statutum propter quod
conuenitur ad penam an iudex ecclesiasticus
possit inhibere iudici ecclesiastico ne proce
dat So · hec questio fuit disputata hic Bo
nonie et determinatum fuit quod non · et alle
qualiter iurisdictiones sunt distincte ut non
de iudi · nouit · qui fi · sint · leg · causam in
Item quod statutum est utrique iuri consonum
xxxii · q · ii · honorantur xxxii · q · iii · c · primo
ff de ritu · nup · l · ii · et iiii nec est super sub
stantia matrimonii sed super forma contrahendi Item licet
lex positiua legem diuinam tollere non possit
illam tamen distinguit et modificat In
ducebatur quod non Immo B · de consue · c · fi · sup
verbo derogari Item exactio illius pene est
separata a matrimonio et separatorum debet esse co
separata B · de rescript · edoceri · de hiis que fi · a
pla · tum apliti ff de adul · miles · quod de fac
to C de procu · maritus ergo de inhibitione
non est curandum in de re · iud · ea · que
Item videmus istud statutum vigere qua
si in singulis ciuitatibus ytalie · et ha
bet hec solucio equitatem in tantum quod pr
habet tempore consilium pro filiis ff de adul
nec in ea · et maxime quia sepe nituntur
contra propria comoda et agunt ea que
pariant ipsis tristem exitum C · de bo
q lib · l · ulti · si filius · tamen in contrarium fa
cit quod posset filia famil virgo uel vi
dua esse quadragenaria uel ultra non
videretur absurdum quod sine patris assen
su non posset hic virorum metu pene quo
cessante plures ydoneos inueniret et ne
garı non potest quin iste metus impediat
matrimonium contrahi directe uel indirecte ergo non
debet ualere sicut hic dicitur de isto
statuto · Item prout no · de secundis
nuptiis c fi sup glo · in multis casibus
correcte sunt leges prohibentes ob certas
causas matrimonia et papue quere
quirunt consensum patris xxvii · q · ii · c
i · et xxx · q · ii · c vnico fortius ergo pro
hibita sunt statuta id agencia Item
ne impediatur libertas matrimonii pro
hibetur in eo pena · de spon · gemma per
sym · cum ergo matrimonium et eius
causa et dependentia ab illis sint eccl
fori de cri · cogni · tuam · qui fi · sint le
lator · de donac · inter uirum et uxorem · c

c iii mento iudex ecclesiasticus de hac pena
ne exigatur habet se intromittere sicut
facit de pena conuencionali impediente li
bertate matrimonii ut dicto c · gemma Jo an
Et per primam partem facit secundum la ab · ea que no
Jo an in c · i · de spon ubi dicit quod quo ad
substancia matrimonii consuetudo nil potest sta
tuere sed quo ad accidentalia forte pos
set et quo ad dotem ut B · de testa · Ray
nuncius secundum la · Jo de fan · dicit quod primum opy
videtur equior quia plura inconueniencia
possent sequi ex 2a opy quam ex prima Item
et secundum leges matrimonia debent esse libera
ff de verbo oblig · l · si ticia i° Ro° et tamen
nolunt quod requiratur consensus patris ut
no xxvii · q · ii sufficiat · et xxx ii q · iii
summa et super hac honestate fundatur is
tud statutum vnde dicit super hoc cogitan
dum secundum eum Ergo crederem opy Jo · an
esse ueram quia ubicumque statuta laicorum in
ponunt penam retrahendo a contractu
matrimonii · et illa pena diminuit pa
trimonium uel famam contrahentis tale
statutum non est seruandum iuxta no · in
dicto c · plerumque de sente · nup · et in eo cum secundum
per glo · cum igitur lex canonica dispon
at quod ualeat etiam sine consensu patris licet
honestum sit quod interueniat statutum
laicorum disponens contrarium non debet ualere ·
et hanc partem tenet do me in c · i · de spo
¶ Glo · i · exemplificat textum ¶ Glo iia ·
similiter exemplificat de indirecto impedimen
to ¶ Glo in verbo retractari recitat per contrarium de
illo generali quod deferetur non aufertur contra
contrarium sentit textus hic glo non soluit In fi
glo Jo mo dicit quod deferendo aufertur
et si non in toto saltem in tanto vn
et dies qua facienda est solucio est pars
stipulacionis sicut et summa ff de eden · l ·
i · quod diem et quia prohibito aliquo pro
hibita sunt omnia per que peruenitur ad illud
in de re iud · cum quid Jo an ¶ Glo in ver
bo more colligit no In fi glo contra ecclesia
execrabilis quod qui uero et quod porro Jo ·
xxii · Jo · an ¶ Glo in verbo retardetur ·
querit de exemplo textus et soluit In · ea
glo ibi familia · no tamen debent in
quisitores absenti concessione potestatis
at more ut in clem volentes co · ti · in fi
Jo · an

Ne aliqui

Glo · no
summat
potest fit summari officium in
quisitoris heresis morte con
cedentis non expirat et quo ad negoti
a prius non cepta uel ex torta h · d ·
et primo ponit dubium quod 2° declarat ibi
puniri et istius clem fuit c · puniri in de
sen · exco ¶ no primo circa quod concessio
facta sub nomine dignitatis Romani
pontificis videtur facta in contemplacio
ne dignitatis et contemplacione nominis
proprii de quo B · de rescript · si gratiose ¶ no quod
inquisitor dicitur habere officium respectu
negocii sibi commissi ¶ no quod · iud · deleg

gcessa ut non exprīet quo ad negoci
a nō incepta nō includerent negoci
a que nō essent orta tpre gmissionis
q nō p priuilegiis et conseruatoriis qui
bus gceditur iurisdctō ut quo ad nō
cepta nō exprimet qr non includeret
nō orta ¶ Nō q multa statuuntur p fa
uore fidei gtra regulas iuris comīs
¶ Oppo q iurisdctō ipoꝝ nō gphendat
negotia que nondum erant orta ut G.
de rptis c. fi. So. Jo. mo. dicit q ibi loqr
de rpto de iusticia q est stricti iuris hic
loquitr in concessione fauorabili ppter
fidem catholicam ut pz in fi. tex. Jo. an
Et eodē mō rndet Gen. ad c. igratum G.
de offi. dele. et ad alia iura que dicūt
iurisdctōm expirare p mortem cōcedē
tis etc quo ad nō cepta qr istud opa
fauor fidei fz gen ¶ Scdo oppono de
l. si stipulatus fuerim § cū stipulatus
ff. de vbo obli. ubi nō uenuīt nō exp̄s
sa ḡo nō debent in ista comissione
venire que nō erant orta So. scdm
Jo. mo. ibi loquitr in gtractu stricti iuris
in quo censetur obmissum id qd vbis
nō fuit expssum ff. de vbo obli. quotiẽs
cum in genere sed hic est fauor q illa
includantur qui debent attendi Jo.
an ¶ 3o oppo de l. quemadmodū ff.
de iudi. ubi iudiciū non pot esse sup
eo q non dum est exortum So. dic
q exercitiū iurisdctōis non est certi
non emersa ul' futura ut ibi Sz ha
bitus est ptās iudicandi semp illa be
ne datur ut hic vel pot responderi
etc ad omnia gtia supdicta fz Jo. mo. q
hic fuit comissio generalis que bene
comphendit futura ff. de serui. vr. pdi.
l. si seruitus C. que res pigno ob. po.
l. fi. qua l. grauatur debitor qui plūr
nō ligatur et releuatur creditur et
ita et hic nō grauatur ib. ẽ que nō
niquir qr ad ueram lucem reducitur
et corpi mistico reintegratur vñ est
fauorabilr gtedendum et nemī obest
ff. de aucti. l. intercedutore Jo. an ¶ Quer
ro an iquisitor heretice prauitatis
habeat iurisdctōnem ordinariam
uel delegatam So. hoc dec. induciz
pro et gͣ Ardi. hic loquitr alternatiue
q videntur et sut ordinarij cū sint a
pncipe deputati ad vniuersitatem ca
usaꝝ et aliud nō allegat fz gm apte
patet i. eo ti. pro hoc et ibi etc dicz
de hoc Et ibi ardi. videtur notisse gͣ
et i. c. pximo § deniqz Jo. an. la. ab
dicit hic q non videntur dati ad v
niuersitatē causaꝝ fz potius ad vna
et ad spalem causam tm̄ s. heresis
licet dati sint ad vniūsitatē psonaꝝ
facit q nō Jo. an. G. eo ti. sicut sup v
bo puilioꝝ fz lapū ¶ Quid si isti in
quisitores st dati ab alio q apapa an
procedat iste text So. gen. lz q sic

tum eadem sit rō de consti. translato
scdm eum Crederem gm qr cū iste tex
sit exorbitans in multis a iur comī
ut patet in iuribus G. p gīis allega
tis non debet extendi ex ydemptita
te rōnis p regulam que a iur i. de
re. iur. Item qr tex nō sine ministio
bis expssit de aplica sede ad denotan
dum q nō intendit includere alios
ar. eoꝝ que nō glo. i. clem. 1. de iure
patro. ¶ Glo. pma alle. vnū silē ad
textu in fi. glo. et intellige pmissa de
inquisitore dato simpliciter nam si fuis
set datus cū clā usqz ad volūtatis bene
placitu esset distingendū put habetr
G. de rpts. si gratiose eo. li. Jo. an ¶ Glo.
ija alle. iura ppter que dubitabatr
¶ Glo. in vbo in cepta induxit textū
ad solucōnem dubij in fi. glo ¶ Nō hic
glo. ordinariaz que firmat opi. osti.
q ulterior actus citacōnis inducit p
petuacōnem de quo dixi G. de offi. de
legati. quamuis ¶ Glo. in vbo nō cepta
querit an ppetuacō in vno articulo
ppetuet in aliis et soluit in eadem
glo. ibi finiatam Sz tenentes gm
inducebant q iurisdctō est res indi
uisibilis ppter qd etc nō soluz quo ad
non expssa sed etc quo sed etc quo ad
tacite gphensa ppetuata videtur p vite
vnicū actum allo. ardi. in ro. i. c. pas
toralis de rpts et Jo. de deo in questiōib;
Sz dicit Jo. an. q nō vidit illam gōnē
alle. etc l. fi. C. de duo. re. et C. de cāna
excep. l. si Sz refert alios dicere gͣo
ma fz eum forsan non est mala
q si gtra vnā psonam gmissi sut di
uersi articuli sufficiat ppetuacō i vo
serius si contra diuersas Jo. an. Con
clude prout nō Jo. an. in c. licet de of
dele. sup glo. aut querimus an ppetua
cō quo ad vnam psonam ex gtentis
in rpto ppetuet quo ad alias aut ppe
tuacō vniꝰ negocij ppetuet quo ad
alia negotia pmo casū aut fit actꝰ
nō determinatus ad certam psonam sz
respicit oms ut puta qr iudex eligit
unicū ad citacōnes omī gtentoꝝ in
rpto et tuc intelligatr ppetuacō quo
ad alios ut qr gmisit citare vnū ex
ipis tm̄ facit q nō i. c. cū i multis
G. de rpts. rō casū qū agitr de ppetua
cōne quo ad negotia et tuc aut ci
tacō fit simpliciter et tuc videtr ppetu
ata quo ad omes causas C. de cāna
excep. l. si ex multis aut citacō fit ex
psse sup vno nego tm̄ et tuc aut ar
ticuli se contingut et videtr ppetuata
quo ad illos arg. de offi. dele. pruden
tiam § sexta et de appe. in requiris
impno aut articuli nō gtingut se ad
inuicem tuc fit ppetuacō in expressis
tm̄ ita procedat ista glo. facit de ap
inquisitoni fz Jo. an ibi ¶ Queuit Jo.
mo. an i omibus aliis finiatr dis

posito re integra So ipse exorditur ab
alto concludens quod aut fit mandatum
extraiudicialibus et istud finitur re inte
gra morte mandantis et mandatarij
ff man inter causas l° pro et l si quis
alicui § morte insti man § Item si ad
hoc aut in iudicialibus et idem quo ad
mandatorem ff de iur om iudi l et que
de offi dele gratum et c licet de offi
dele c fi de mandatario distinguitur
ut in dec qm abbas de offi dele Jo an
Sed que est ro diuersitatis quale aliud
in iudicialibus quam in extraiudicialibus So
dicit Jo mo quod in contractibus eligitur in
dustria persone a qua recedendum non est
Sed in delegationibus inspicitur dignitas uel
locus in quo quis intitulatus est B co
li de rcpt statutum § i vn mortuo de
legante re integra finitur ideo quia de
legatus nil habet proprium in iurisdictione
ex quo ergo fons aruit arescunt et
riuuli Sed mandatarius in extraiudicia
libus licet finitum sit mandatum agit
ad interesse suum ne per ignoranciam
iustam ledatur ff mandati int cas
n° pro In delegato cessat hoc interee
Sed in isto casu textu contra regulas predictas
durat mandatum post mortem etiam in
non ceptis et est ro quia qui pape vica
rius dei delegat causas dni sui s fidei plus
debet esse perpetuata commissio quam qui dele
gat causas subditorum Item omnis potestas or
dinaria maior est delegata a se ipsa
quia prima in fonte 2a in riuulis ex quo
elicitur quod aliud in sua aliud in aliena
Si potestas delegatorum non durat quia est or
dinaria B co li de offi dele c ii° Sed
contra istud obicit quia officiales epi ha
bent ordinariam et tamen illa finitur
morte constituentis Sed soluit quod ro est
quia epo mortuo defertur capitulo omnis
iurisdictio et aministratio ad epm spectans
B de maio et obe cum olim xxiii
di ~~cum olim~~ In nomine domini sicut enim
cessat datiua tutela adueniente tuto
re legitimo c de legit tuto l nemo et
ff de tute et dis tutor § si duobus
sic epo mortuo datiua administratio vi
carij cedit legitime capituli et sic finitur
ne per iudicet iuri alterius et licet c non
succedat in quibusdam B co li ne va
sede c i° succedit tamen in conseruan
do illa successori futuro prelato ar de
offi ordi cum nos fz Jo mo et vide no
de offi ordi c pltis in prin° et fuit tactum
B co li de offi vic Romana ad fi Sed
dicit Jo an quod licet sit fatendum iuris
dictionem vicarij uel officialis epi fore
ordinariam per modum no B co li de of
vic c ii° in glo i tamen oportet fateri
quod non sit illius perpetuitatis cuius sunt
alie ordinarie nam pot per epm cuius
vices gerit remoueri ad nutum Item
epo impedito per egrotudinem uel sinodo im
peditur et ipse est vnum consistorium

utriusque quo alter est principalis Item
iura appellant ipsum vicarium ergo quoquo
posset gerere vices alterius non existe
tis Item videmus quidem est in coadiu
tore ut patet B co li de supple negli
prelatorum grandi in fi et ibi vide in ultima
glo et per hoc est satisfactum contra Jo an
Glo in verbo emerserit declarat tex
glo fi alle contra ad textum

Et officium

Glo prima diuidit et summat et dicit ar
quod olim incipiebat licet pro
sequatur per partes No quod ubi iurisdictio
est commissa respectu certe prouincie
pot iudex sedere in qualibet parte prouin
cie etiam si sit delegatus et sic c statu
tum § in nullo B de rcpt loquitur quando
iurisdictio non refertur ad prouinciam
uel locum sed ad causam tantum No casum
in quo quilibet ex delegatis iudicibus
simpliciter datis pot procedere sine alio
contenendo quod inquisitores habeant de
legatam quod est speciale in causa heresis
No quod in crimine heresis pot procedi per
propter scandalum et tumultum populi B
de pur cano inter et ii q v omnibus
fz Jo mo No quod hereticus volens redi
re ad fidem non est condempnandus ut
hereticus No quod simulatio est prohibi
ta Quero an inquisitores possint
ab soluere hereticos et a simili quas di
ebus solempnibus ter in anno papa
profert contra tales So archidi et quod sic per
tex hic qui permittit eis absolutionem ge
neraliter et sup hoc vide quod no B co
extrauag i § sane sup glo i Et qui sint
illi dies vide idem no in c dudum de
iudi post prin et dicit archidi quod tales qui
inciderint in heresim dampnatam etiam
epus uel ipsius superior absoluere pot x
viii q iiii ipsa pietas et hoc etiam no
Jo xxiii q i c ii in fi Jo an Quero
vnde dicatur agnus So dicit quod dicatur
ab agnos quod est purum uel dicatur ab ag
noscendo quia cetis alibus matrem cognos
cit Item quod si in maximo grege errauerit
balatu recognoscat vocem parentis
Et idem reprehendit pastor qui erat in
agnoscendis ouibus cum agniculis nes
ciat in agnitione matris errare Jo an
Quero de natura lupi So dicit quod dicitur
rapax B de elec ne pro defectu nam cru
cidat sua rapacitate quod inuenit et
dicitur lupos gerere Et principaliter insidiatur
ouibus et ut dicit archidi hic lupus
sumitur pro heretico sic xxv q i sunt
quidam in fi Et quandoque lupi dicuntur mali pre
lati qui subditos lupino more dila
niant ii q vi decreto in fi Item falsi
custodes et iudices iii q iiii contra rectum
Item laici respectu clericorum quos mor

daci dente lacerant lxxxvi di. michil item mali sacerdotes de c. se. di. iiii. quo b non ob aliud item qui falso baptizatur ut ibi et ex quo de lupo loquitur dicit ambro. in vi examerom quod si lupus prius viderit hominem quam videatur ab ipso vocem eripit et cum despicat quod victor vocis ablate. Sed si se prius sum senserit ferocitatem deponit et si inde lupus sup[er]venerit petram rape et fugit. petra xpistus est si ad ipsum confugias fugit lupus nec terrere se potest. Jo. an. ¶ Quero quid vult dicere textus quod lupum gerant. So. dic quod est sensus ne sub spe rei corporacionis in fide remaneant in errore secundum ardi. vide in Jero. ad aug. v. Joan. ¶ Glo. in verbo provinciam querit quid in aliis locis deputatur an habeat locum tex. et sol. et alle. casum silem ¶ Glo. in verbo se patim recita per contra quod vnus sine alio non possit procedere per iura alle. in glo. glo. solvit in fi. glo. nota istam glo. que declarat quam iurisdictio spectat simul pluribus ordinariis an vnus sine alio possit procedere de quo per glo. in c. fi. B. de arbi. co. li. et ibi dixi ¶ Glo. in verbo formam alle. exor ubi sit illa forma. In fi. glo. ad idem B. de sen. excanobis nota in fi. et tractat hic tandem an valeat absolucio non servata forma et tenet quod valet vide in dicto c. cum desideres in glo. fi. Jo. an. ¶ Glo. in verbo simulatam recitat per contra quod simulacio non sit prohibita xxii. q. ii. utilem et remittit de materia ¶ Glo. in verbo fallentes querit quare isti dicantur se ipsos falle. et solvit. In fi. glo. pro quo facit canon lxxxi di. oportet xvi. q. i. revertimini ubi patet quod sacerdotes dicuntur fallere. inove dei glo. in dicto c. panem solvit et idem hic ait videlicet quod falli potest sumi dupliciter vno modo. vno modo falli i. falsa opinione duci. et hoc non cadit in deum et sic loquitur c. panem et xxiii. q. iii. deus. quando aliquo modo sumitur pro fraudari vel eius nomen falli et sic loquitur glo.

Firmiter ¶ Quod crimen heresis est

grave et quod ubi crimen est grave debet procedi cum maiori cautela ad hoc vii. q. fi. in fi. xlii. di. quiescamus et idem ubi de salute hominis agitur C. de appel. additos ¶ Nota quod iudex cum maiori cautela debet advertere ne erret in sententia criminali quam faciet in civili facit de actu qualiter in. et vide xxxviii. di. quamvis in prin. ¶ Nota quod in crimine heresis non debet iudex examinare testes solus sed habere secum alios socios et sic non omnino secrete examinatur in isto crimine sicut in aliis casibus ut B. de testi. venerabili ¶ Nota quod notorius equivalet duobus testibus ad hoc de proba. quoniam contra falsam ¶ Quero quid est severitas. So. dic quod dicitur austeritas rigor dicatur integritas iudicii et vehemencia ulcionis unde severus satis verax vel sequens vera qui scilicet sequitur sine pietate iusticiam de hac 1. di. ut constitueretur. Jo. an. ¶ Quo primantur illi qui odio gratia amore lucro vel quomodo temporali contra iusticiam et contra consciam obmittit procedere ubi procedendum est vel eodem obtentu vexant imponendo heresim vel impedimentum officii dic ut in clem. multorum quod vero eo. ti. Jo. an. ¶ Quero ad probandam crimen heresis sufficiant duo testes. So. quidam quod non. ar. op. B. eo. c. excommunicamus quod addicimus ibi tres aut plures et sic non ostendit in sua eo. ti. quod qualiter. B. ut autem et sic iste textus casus erit addendus ad alios qui no. ii. q. iii. in summa et facit quia istud est grave negotium, gravius ut probant iura allegata in primo nota huius textus. item durum videtur quod homo bone fame per inquisitores vel ordinarium de tanto crimine dampnari debeat ad dictum duorum testium potissime cum tenetur ordo defensionis in noticia testium ut in c. fi. et interrogatoria que fiunt in aliis iudicibus B. eo. li. de testi. primum. In contra facit quod hic dicitur de duabus personis cum contrarium hic positum. Sed dicit Jo. an. quod istud est certum quod per singulares testes et famam de tanto crimine quis dampnari non posset B. de testi. tam litteris et in eo. ti. veniens 1. quia debent esse in criminibus probaciones luce clariores C. de proba. sciant cuncti. causa ii. q. viii. Sed ut dicit ardi. in no. no. de symo. sicut 1. ut ibi nota quod in crimine symonie et heresis minores probaciones sufficiant C. de here. l. ii. et vide quod nota de hac 1. de presup. litteras sup. glo. plerumque tamen licet in crimine heresis sufficiant levia signa ad conuitendum quem de heresi illa tamen oportet plene probari ut per dicto c. litteras Jo. an. Jo. de lig. dicit non recedendum a regula in ore duorum vel trium etc. B. de testi. in omni de testa. relatum et istud etiam tenet dominus meus in dicto c. excommunicamus post Jo. an. et ad illum textum respondetur quod loquitur de inercia toribus non autem in testibus et istam partem tenet etiam hic dominus Jo. de ymo. quam etiam credo veram ¶ Quero an si testes se subtrahant sint cogendi. So. ardi. credit quod sic B. de testi. cogendis puenit quia celando veritatem peccat mortaliter xi. q. iii. quisquis ex iuramento vel voto de celando non valet

b.ᵒ de offi. ordi. q̄ plerūq̄ i de re iu. re
in malis. nec p exemptionem excusa
rentur aliqui inferendo testimonia et
coram ordinario ad hoc b.ᵒ eo. extamq̄
v. addicimus in fi. et debet esse iudex sol
licitus in examinatione et tenetur inqui
rere si confuse depositum esset et maxi
me sup re sue ictu interrogent q̄
fieri pot jo. an ¶ Sz an publicatis
attestationibus possint alii testes re
cipi. So. dicit q̄ sic ex quo procedit
ex officio nō ad petitionem partis b.ᵒ
de testi. p tuas et c. cum clamor. v. de
hoc nō post immo et osti ff. qstio. l.
repeti debet et inquire de inmunica
a testibus cum illi contra que inquirunt
nō tradunt nomina nec ipse diuina
re tenetur ut ee bene ut notat jo
an ¶ Queritur de quibus psonis reli
giosis intelligatur iste textus So.
dic q̄ istud intelligi multiplicat q̄
qui seculares clerici dicuntur religiosi
im. di. denique quia laici xl.ini di. nō
liceat b.ᵒ de constitut. cetera. Quiq̄ epi
b.ᵒ de voto magne et c. ex multa. v.
de hoc Sz hic forsan auctor intellexit
stricte de illis qui religionis habitum
susceperunt ad qd' i c. ex merito v. pcede
tes p quibus psumitur de noui. op. nū.
c. u. v. sup eo. ubi de hoc jo. an ¶ Nō
bene istud dictum q̄ stricte sume
do appellatione religiosorum intelligitur
de illis qui susceperunt habitum in re
ligione q̄ nō p statutis et iuribus i q
bus proceditur strictam significatio
nem vocabuli ¶ Queritur que psone
dicantur discrete So. dicit archi. q̄ dis
crete nō dicuntur religiosi vdeote z
unus ignari ut c. ex multa de voto
Sz quantum ad hunc casum dicitur dis
cretus q̄ bene discernit inter lepram
et lepram xiii. q. iii. quomo. i. quis
et qualit' sit ligandus uel soluen
dus ut ibi et de peni. di. vi. c. i. in pri
et inē fi. jo an ¶ Queritur qui dicat
factum impiutum So. dic q̄ qui in
corpe ospectu ix. q. iii. saluo xvi. q. vii
si solus et c. solus sequē Sz archi. jo
an. jo an ¶ Queritur quis soluet no
tario conscribenti attestationes So.
dic q̄ nō soluent illi contra quos fit in
quisitio q̄ inquisitores debent fieri
sine i comodo reorum in auct. ut nulli
iudic. q̄ hys in sup ¶ Nō bene istud
dictum an inquisitus debeat soluere
notario scribenti acta vide bonam
i glo in c. ad aures de symo. que di
stinguit prout facit jo an i c. cum
dilecti p allegatis ¶ Glo in vbo duas
querit de rone tex. et soluit i glo //
¶ Glo in vbo districtius iustificat tex
¶ Glo in vbo ydoneos alle. contra i fi. z
i examinari debet quam alle sequens
(glo. jo. an

§ ad conscribend

¶ Nō hic duo nomina notariorum et vide
alia nomina p jo. an. i c. cum p. tabel
lio de fide instru. ¶ Nō q̄ notarii non
dicitur hre dignitatem sz officium tm
q̄ nō p statutis que dicent q̄ quilibz
de lucro sui officii debeat soluere ga
bellam q̄ isti includerentur ¶ Nō q̄
p ingressum religionis ul' promotio
nem ad sacros ordines quis nō pdit
officium tabellionatus vide p jo. an. i c.
cum p tabellio de fide instru. ¶ Nō q̄
appellatione religiosorum nō ophendun⁊ clerici
seculares de quo b.ᵒ pxio. v. ¶ Nō q̄ re
ligiosi et clerici seculares existentes i
sacris nō pnt exercere officium in sacris
tabellionatus licet ante fuerint no
tarii et in causis vertentibus coram
iudicibus et tᵗ pbat textus hic qui isto
casu concedit eis de quo hic in glo.
¶ Nō q̄ appellatione statuti ophenduntur et ca
nones ¶ Queritur an isti religiosi ne
cessario deberent parere So. dic q̄ sic
propter vbum precipimus ad hoc xiii. q. i.
q̄ precipitur q̄ enim precipitur ferend' est
et q̄ imperatur tollerandum xxiii. q. i.
militant Et exponit archi. ferendum cor
pe tollerandum mente jo. an ¶ Quid
si fuit notarius in seculo sz nō exercuit
officium an debeat exercere in religione
So. dic q̄ non ut pbat tex. hic p copu
lam vii nō uult tex. q̄ isti inchoent
in religione ex quo in seculo nō gesse
rant officium jo. an et idem jo. de lig. ¶ Glo
in vbo ad premissa querit et soluit in
fi. glo. Et dicit jo. de lig. q̄ iste nō con
plebit instrumentum sine licentia plati sui nec
obstat de preuentione q̄ fuit preuentus
propter rogationem q̄ p confessione et
ingressum mortificatus est nec habz
velle ul nolle b.ᵒ de clec. si religiosus
eo. li. tamen istud nuc non est originale
officium sz executio q̄ ad idem rogationis
facte reducitur et trahetur retro q̄
scribetur ac si fuisset extensum et an
clerici constituti i sacris possint exercere
tabellionatus officium vide b.ᵒ ne cler. ul'
mo. sicut sz jo. de lig.

§ Con[illegible]ndi

¶ Nō q̄ in executione requiritur monitio
contra sunt in glo. q̄ inquisitor pot facere
congregationes fidelium concernentibus fi
dem ¶ Nō q̄ questuarii pdicare nō pnt
sz nude petere subsidia ul' exponere indulgen
tiam vide de peni. c. ii. et c. cum ex
eo ¶ Glo in vbo congregatione exem
plificat textus qualit' debeat intelligi

§ deniq

ar.ᵐ nō q̄ delegatus
nō pot i uocare bra
chium seculare sz hoc non habeat in man
datis de quo aliquid i ¶ Nō ar.ᵐ q̄ suf

fiat generalis nō obstantia quū obsta
cula tollunt p viam leg' secus vidět
si p viam ipti de quo B. de ipt' si ppter
et i de excessi plato c i ¶ Queso an de
legatus possit i uocare brachiū secula
re So ardi induat istum textū q nō
nisi esset sibi spālit ɔmissum ut hic
et dicat q sic tenet curia fz jo an dc
q satis dixit B de offi dele significas
ti ppter q hic decidit sm cum dicat
Geng' q scdm guil nō est p missum
sim pluribus delegatis fz ipē tenet ɔm
ut nō Jmo i dicto c significasti et osti
i c i de offi dele fz gen lap ab q i
c significasti sibi placet opp que habz
q possit implorare fz si curia tenet ɔm
ut dicat ab nō est plus instandum fz la
ppter istum text' qui dicat ordinis dicat jo
an q pdicatores in prouincijs in quibus
habet officiū pūt ɔpescē minores et ɔ
co⁹ licet multum sibi i uicem deferat
q est ɔmendabile ita tamē q caueat
a pena cleni co ti i fi jo an

¶ Statuimus

¶ No hic textū ex
pressum q officiales epi appellant' etiā
vicarij de quo dixi B co ti de offi c ij
No q i concernentibus fidem officiales
tpales locoꝝ subsunt iudicibus eccliasti
tic' ¶ nō text' q app' filioꝝ nō ɔphen
dunt' nepotes ¶ nō q iudex ecclīasticus pt
puare iudicem secularem officio laicali
et ipm inhabilitare si nō uult obedire
in his in quibus est subditus iudici eccle
siastico ¶ Quero an isti debeant spolia
ri So jo mo et ardi tenet q sic quia frēa
luis impeditur quis in obtinendo q̄ re
pellatur ab optento xv q i § fi de iur
iurā quead modum et p hoc cessat ɔm
q possit formari p sequencia hic cū isti
sūt ex toto puati officijs acquirendis
et sic videtur esse canon late sine q re
sponde ut est dictum nā obtinēdo est
inhabilis ipo iure fz ab obtento debz
repelli p smāz jo an ¶ Glo in vbo du
abus querit de vna qōe et soluit Jn ea
glo ibi ɔm dico Jdem jo mo et ardi et
jo ronem qz licet inter ɔsones huius
libri simul approbate et diuulgate fue
runt et pro eo facit C de testa tuto l ij
et q ibi nō in glo fi nō eni ex duob⁹
tutoribus quoꝝ alter est datus i testa͡to
et alter i Codicillis vnus dicat' ante
cedere cum sil' incipiant ab adita here
ditate ardi uero dicat q illa iura loquū
tur in delegato uel conseruatore hic lo
quit' de illo qui habet certam prouinci
am limitatam ppter q omēs de illo p
uincia sūt sue iurisdictonis et omēs illos
ad se uocare pot et distringē sit quilz
alius ordinarius talis eni inquisitor or
dinario conpatur alle B co ne aliqui
jo an Jdem geng' et jo an qui ultra ro
nem glo alle qz inquisitores habent
habet delegatam a lege et nō p Psa
aplica ut alij delegati jo de lign' nō
bene istud dictum in certa glo qz seml'
i facto allegaui cum Bonifa papa co
misisset florentino epō et cuidam alti
ingro i sacra pagina ut p totū diuiz
florentinoꝝ possent inquirē ɔ detine
tes beneficia deuoluta vel sine canōca
institucōne et sup executōne testāꝝ ne
glecta quo ad pias causas an isti po
terint trahi dum essent in territorio
ultra vnam dietam ul' ex ciuitate flo
rentie dicebatur q non p c statut' E
go allegaui istud dictum q sic qz isti
erant deputati nō spālit ad causam
fz ad totum territoriū florentinoꝝ Glo
i vbo subditos querit de rōne tex et sol
uit ¶ Glo plt' querit de rōne tex in fi
glo B co li de pbon si aplice jo an

Ut commissi

¶ Glo pma sumat et diuidt
et ponit vij utilia fz jo
an expediam p partes de
quolibet dicto faciendo vnam ptem
¶ nō q in legibus condendis successor
debet inherē uestigijs pdecessoꝝ ad
hoc de iura cal c i ¶ nō q inquisitoēs
heretice prauitat' pūt recitare smās
p alios sicut epi de quo B de re judi
c fi ¶ Quero an isti inquisitores pūt
ɔmittē alios actus iudiciales So vij
q nō p istum tex qui loquit' de duo
bus actibus actibus tm̄ sicut dicim⁹
in conseruatore B de offi dele c fi ɔm
tenet jo an co ti vementes post pri
in glo ɔmissarius et ad c fi de offi dele
responde q ibi loquit' negatiue videlz
q nō possit ɔmittē nisi illos actus fz
hic loquit' affirmatiue vz ut possit istos
ɔmittē vñ nō videtur denegare de ali
is sibi a iure com pmissis fz jo an
licet hic nō dicat ita ex conse sicut in
glo dicte clem ¶ Quero an sit in cīmīe
heresis nouam smāz promulgare So
dicat ardi q nō qz iam p canones ē
antiquitus promulgata et sic potius
denūciatur ul' declaratur q pmulge'
xxiij q i c i et vide q dicet' i co cum
scdm in fi jo an ¶ Glo pma i pn̄a re
phendit quosdam libros qui habent h'
rubricam q esse nō debent ¶ Glo in
vbo smāre querit que dubitacō esset
certa huiuc articulum et soluit

¶ Aduocandi

nō q in
quisito
res pūt ɔuocare doctores ut eis assis
tant i ɔsilijs p negocio fidei et eis
er hoc pcipere et sili' clerum et ppłm
¶ Quero in cui⁹ arbitrio sit quū expedit
conuocare pitos et alios So dic q relin
quitur arbitrio et discretōni inquisi
toris facit i c pximo nec potit vo
catus referre qonem qui nō expedit
B co de ipt' statutum § assessorem

Jo an/ et pro hoc facit q la. ab q nō jo
an. in c. in appellatoīs in vbo videtur
expedire de jura calūp. eo. li. in gl'fa
cit q nō Bar. de cor vi c. ii in fi. iglo
forte posset pbabilit' dici q aliud est q̄n
aliquid cōmittitur o(mn)ē alicuius ut dcto
g assessorem aliud q̄n discretiō ut hic
ut in pino nō audiatur quis in glo in
ultio sic fz lap. dic ut dixi de hoc in
dicto c. in appellatoīs post lap. ¶ Queo
quis dicatur hic pitus So. dic q intel
ligi de beatis als' dixisset prudentes q
dixit apitis vi q. in. nemo pitor ad
idem q dic hug' i derivationibus ubi
dicit q pitus idem est q doctus et instr
tus/ nec debet intelligi de quolibz litte
rato puta medico de theologo canonist
et legist' debet istud intelligi i c. fi. g
a. cum em de cīmie mere ecclastico j eo
ut inquisitoīs g phibemus p canones
cognosci debet et dedi ad hoc xi. q. i. si
quis cū clerico cum suffragio cū et
famulato legum xi. q. iii. summo ope
in q. ix. dignū et c. ortamur x. di. si
i adiutoriū als' si imperitus mathes
tos visui patebit xxvii. di. qui deme
sa. fz ardi. jo an. ¶ Queo an gratis
debeant isti consulere So. dic q sic pos
sūt tamē in hoc casu recipe salariū
licet nō exigere cū negotiū fidei quis
q defendere teneatur xi. q. iii. nolite
ii. scdm ardi. qui dicit q p hoc est re
sponsum ad c. nō licet xi. q. iii. et x
iii. q. v. c. fi. in pn° et ad iura que
dicunt q suis stipendiis quis milita
re nō cogitur de psept cum ex officio
jo an. ¶ Quid debeat considerare im
pitus i cōsulendo So. dic q debz esse
cautus i consilio i pronunciando fidelis
et iustus i iudicando ut olim habe
batur i phemio pme cōpilatoīs q
q̄n quis teneatur ex consilio vide i
de re jur' nullus ex consilio fz jo an
¶ Queo ad quid conocet clerum et po
pulum So. dic q solent fieri hec co
uocationes ad audiendas smās et pe
nas quas inquisitores infligunt
et ad videndos aliquos cruciari et ex
pedit fidei talia publice fieri ad in
structionem ac etiā ad terrorem jo an

§ Et contra illos

hic incipit etiam ¶ nō q rōne delicti
cōmissi in loco habens jurisdictionem
pot procede' contra illum licet recess
serit de loco vide g' de foro cōpete c. fi.
et eo ti. et libro Romana g cōtrahen
tes ¶ nō q de jur' canonico i ca. cīmina
li pot pcedi cōtra absentem de quo a
liquid i ¶ Queo qn procedatur cōt
istos ex quo sūt absentes So. ardi
remittit de mā ad nō in q. ix. i summa
et de do et cōmuna veritati Sz in ca
su isto putat q si constat de ipoz p
fidia et sūt contra eos solempnia e
dicta cōposita pmiciari potiit sup cie

q si nō constat locus erit dcē cū cōtua
g' eo ti. et hoc procedit in casu qui
ex quo erant puenti potuerūt cōueniri
nō obstan mutatione domicilii ff de
jur' om judi. cum quedam puella de
foro cōpe ppositi/ Si uero citati non
erant tamē deliquerūt ibi rōne domi
cilii ibi cōueniri pūt et sūt remittēdi
in auct' ut nulli judi. g si uero quis c
phensor de quo vide idem pastoralis
g q si priico de re judi. et remittit ar
ad nō in q. vi. c. i. de rapto c. i. Et p p
dicta solut' q opponebat jo mo qui di
cebat q sic hic loquit' de sñia ferenda
nō procedebat cū extra territoriū citatē
non poterat ff de offi. psidis l. iii. ff de jur'
om judi. l. fi. Et idem si de executione g'
de foro cōpe postulasti Sz ipe dicebat q
beneficio huius constitutionis prorogabat'
jurisdictio inquisitoris sub quo de liquid
c. ubi de cīmie agi oportet l. i. et aut
ubi sigta qua in prouincia jo an ¶ Sed
quid si isti absentes dederant fideius
sores So. si absentes sunt puendi pena
pecuniaria et poterūt fideiussores puiri
ff de custo. reo. l. si quis de quo remit
tit ardi xxiii. q. v. cum homo licet ibi
tex videatur aliud dicē jo an Sz ibi glo
dicit q illud potius respicit factum q
ius ibi ardi ponit solutiones alioz sup
glo. ¶ Glo in vbo procedendum querit
quid ergo et solūt In eadem glo ibi cog
noscere et istud obmisit text' q fuit
indubitat' jo an In eadem glo ibi pec
cauit intellige glo forsan adorando
ul' ibi dogmatizando Et istud dico q
ubicūqz sit male credens ibi peccat et
vide nō p cy post jaco et pe c. de summa
tri. l. i. in fi. ubi dixit hereticum alige
nigeniam p bononiam transeuntem
p bonensē judice puniendus esse si iudex
ppius illū repetat q ex quo hereticus
est omni loco deliquit alle. l. cūctum c. de
here Sz pe cōm q remittendus est ad
locum ubi plus deliquit et ubi notoria
sunt eius delicta p l. ff de accu. si cui
g fi. jo an. dicit lap. ab q ol in ope suo
qd' fecit dño pape clementi i c. et qd
post hec quero tenuit opi jaco et pe
et ibi dicit idem tenē pla. jo. et lau.
fz lap. Ego crederem opi posse cōcorda
re cōtra ut iste deliquit publice in
loco vno puta pdicando plus cōtra
articulos fidei postea transtulit se
ad aliud territoriū et ibi nō est publicū
suū cīmen q tūc procedit opi pe q
vna ex causis quare imponūtur pe
ne delictoz est ut metu pene ceteri
retrahant' a delict' vn expedit rei
publice mag' q iste puniatur in loco de
licti ita publici q alibi/ aut nō deliqt
publice sz erat hereticus male crede
do et tūc procedat opi cy et sequacium

q2 ubicumq3 uadit iste cōmittit delictū
tū istud nō sit delictum momētaneū
sȝ est successiuū et ɔtinuū et ideo ubi
cumq3 uadit dicatur delinquēs ergo puni
etur in loco ubi est rōne delicti ibi
dem ɔmissi nec magis expedit rei
publice istum puire in loco vn̄ recess
sit q̄ in alio ubi reptur ex quo non
erat magis notum in vno q̄ in alio
ymo magis debet puiri in loco ubi rap
tus est et reptur q2 p processum ɔtra
ipm̄ factum ibidem efficit delictum
ibi manifestum iux̄ nō de cob cleri
et mulie vā

¶ Nec non. hic incipit quītum et sextū
in q illorum ¶ nō ar q iudex pot ɔpellē
habentes processos factos p predecessores
ut sibi p̄sentent et assignent ¶ nō q
ppter heresim pot quis ɔdempnari ī
carcerem ad hoc clem̄ .i. eo ti ¶ nō ar
q inquisitores pnt mutare penas im
positas p heresim etiā post latam sniaz
qd' declarabit ¶ Queres quare totiens
ex p̄mat libros quīternos ze Ro dic ad
cauillacōnes ut sic omīa ɔprehendat
et vide q nō deprobat cum causam sup
vbo libros jo an ¶ Queres qui dicūt spō
te ad gremium redire Ro dicit archi q
illi qui ueniūt ī tempus gre licet fu
erint moniti nō enī videntur coacti ex
quo sint puenti et bn̄ facit ff ad tertul
.l. i. q. si mater tū seque Sȝ ipe tenz
q idem si post tempus grē re tamē
integra q2 nec psonalit' requisitus
nec pbacōnes contra eum recepte ad
hoc B. de p̄ben si tibi absenti tū ɔtra
post tempus uero grē p sonalit' req
situs licet ueniat indignus est ve
nia licet errorem detegat et remit
de hr q latrū occul .l. fi Sȝ subdit
q hic non loquitur de talibus obedi
entibus qui nō carcerantur et remittit
ad sūmam osti co ti qualit' & aduer
te tamen jo an ¶ Queres quare isti
teneantur in carcerem Ro dic q ideo
fit ad cautelam ne noceant aliis ul'
ipos inficiant et ut appareat an in
tenebris uel luce ambulet B. co
ex tamen q̄ si qui nō tamē fit hoc dif
finitiue ad penam q2 regulariter qs
nō dapnatur ad penaz carceris q dic
ut ī de peni quamuis hic dicat archi ad
uertendum q absoluti qui postea
detrusi sunt in carcerē ul' alijs penite
tijs leuioribus onerati nullā diffini
tiuaz sniaz receperūt q2 illa absolucō
fuit ab excōe quā incurrunt ipō facto
nō autē a crimē et ex hoc infert q si
tales exiuerint carcerē sponte q nō
habent excusacōnez legittimā pnt ut
heretici ɔdempnari q2 finguntur ficte co
uersi et simulate confessi uel erroris
p̄stini recidiui ad hoc de peni di .ii. c.
.i. nam exitus acta pbat xii q ii

q2 ait et facit xxxiii q. i. c. i. ad fi
nem jo an Sȝ qualiter debeat iudex
pronūciare in sentencijs ferendis ul'
in penitencijs in redeuntibus ad fidem
Ro dic q nō debet eos pronūciare here
ticos uel credentes q2 non sunt xxiiii
q. i. hec est fides ubi de hoc et q. xl.
hoc dicit aplos et c qui in eccā nec
pronūciabit eos fuisse q2 modus iste
nō est datus a iure Sȝ dicet sic q2
te īuenimus p tuam confessionem ul'
pbacōnes legittimas hereticos ul' hereti
cos adorasse nūc autē saniori usus
consilio vis ut asseris ad vnitatez
eccīe de corde puro et fide nō ficta re
dire jd circo te ī p̄mis abiurata omī
heretica prauitate iux̄ formā eccīe
ab excōis vinculis quibus tenebaris
astrictus absoluimus si tamē ad ea
dem ex corde redieris et iniūcta tibi
mandata seruaberis et q2 in deū et
scām eccīam modis p̄dictis tenere de
liquisti ad p agendam penitenciaz
condignam ī ppetuū carcerem te de
trudi volumus et p̄cipimus ibi ppetuo
p manere nec miretur quis de eo
q dictū est sub condicōne si nā causa
tollende ɔois expedit sic dici et poni
ut siquidem imponitur nō seruasset eū
nō absolutū fore nō appareat archi ha
buit quasdam informacōnes officij ī
quisicōnis de quibus glo in hoc ti o
plures posuit Sȝ quicquid dicunt īqui
sitores nr̄i temporis bene p nūciat
illum fuisse hereticuz nec apparet
quid obsistat ff jo an ¶ Glo in vbo
quilibet querit de intellectu lr̄e et sol'
¶ Glo in vbo mutand' tacita p ɔm q
iudex nō mutet sniaz suaz p mā alle
gata glo soluit q ɔīa procedūt regu
lariter iste nō est casus specialis jn
fi glo archi dicit hoc nō licere q2 snīa
nō fuit diffinitiua q si fuisset nō li
cuisset p uera alle glo q intelligere
p ea que dicta sunt sup textu in plo
q jo an

¶ Priuandi nō dicitur inter pri
uacōnem beneficij et denūciacōnez q
quis sit puatus vide ī fili ī eo ti scdm
¶ nō q inquisitores nō pnt p̄uare cle
ricum beneficijs etiam ppter heresim
sine consilio dyocesanorum dic ut ho
die ut in clem .i. ī eo ti ¶ nō casum
in quo vicarius epi habet ptātem
ex generali mandato ī absencia epi
sile B. de tempo ordi cum nullus
¶ nō textū expressum q officialis epi eē
appellatur vicarius de quo dixi B. de
offic vic c fi ¶ nō casum in quo
filius et nepos puiunt p crime pa
terno ¶ nō q epus conferens benefi
scienter indigno nō est requirendus ī
p̄uacōne illius beneficij vide de cleri
coniugatis diuersis ¶ Queres quibus

vbis debeat pnūciamus contra hereticum
an debeat p̄uari an declarari p̄uatus So
iste tex qui loquitur alternatiue et i
v. pximo p aliquos inducitur q illud
vbum p̄uandum respiciat filios ul' ne
potes qui puniunt ex alieno facto / sz
denūciacō respiciat pncipales qui puni
untur ex ppo sz huic distinccōni obstat
i de peni. felic. v. quid si quis ubi eciā
filii ul' nepotes in illo maiori delicto q
sit heresis p̄uati nūciant et p eundem
modum tollitur alia distinccio que hz
q aut beneficia fuerūt collata filiis ul'
nepotibus ante delictū pntis aut post
ut p̄mo casu p̄uentur / 2o casu p̄uati nū
ciant tūc collacōnes fuerint irrite B^o
eo c. 1o § 1o et i eo statutū i pn^o nā
ille § q si quis loquitur de beneficiis co
llatis ante delictū / nec ob si dicat q il
textus loquit in alio casu qz dico q 2o
est maior isto casū q̄ illo ut est dictū
et ideo ad istū tex respondetur q iste
distinctiē debent stare ex positiue tamē
inquisitores et epi et eorū simis utu
verbis prout iacent s. p̄uamus et p̄uatus
denūciamus Jo. an. Et ista practica e
tucior ad hoc optime facit B^o de re iudi
ad aplice v. nos itaqz eo li ubi utit
gemiat vbis istis p̄uatis denūciamus
et p̄uamus Quero an pntē epo suffi
ciat consiliū vicarij So dic q nō ut pbt
tex hic a9io lrē et est silē B^o de offi or
Romana i fi et i c. fi § iubemus Jo
an hoc intellige vnū si epus specialit
nō comisisset ptatem dandi consiliū Sz
simplicit sibi comisisset vi. q possit p
text clem. 1. § n. eo ti. et q ibi nō p
lap ab. et inde q dixi B^o eo li. ne se
vacan c. 1o Sz quero an requirat
solum consiliū an requiratur assen
sus cum inter ista magna sit dria
ut nō de elec cū i uetem sup 1a glo /
So iste tex qui dicat de consilio et nō de
consensu facit q p̄mū sufficiat ut dt
ardi q quqz in actu requiritur licencia
quqz consiliū quqz consensus quqz requisicō
voti ppter q aliqui dicunt isto casū hoc
consiliū requiri de honestate et de iur
ticia / sz cōm alle ppter posicōnem de
que de sui nā videtur importare neces
sitatem sequendi consiliū. sz vm et
c. pe de cons et nō de arbi. cum olim
sup glo 1a et plene nō i de re iud nl'
lus ex consilio ad finem. p q videtur
q sine epo ul' eius officiali nō possit
fieri p̄uacio Ad hoc iste tex sequens
ubi excipitur vnus casus tm̄ Et 2o
illius casus pot esse 2o qz ipi epi est
destituere B^o eo cum ex iniucto i fi xvi
q. n. c. 1. i fi. et q. vii i uentū / tamē
subdit q si clericus patus est corrigi 2
corde nō ficto redire ad ecclie vnitatem
deponi nō debet ut nō xxi di. nūc aut
in glo sed videtur i fi. Jo. an. la. ab.
dicit q Jo. an. utrobiqz q nō sit dria

niter de et cum scdm̄ la / Scdm̄ dictū
ardi intelligit do. Jo. de ymo vm quod
ante snīaz clericus reddit / qz si rediret
post snīaz tūc nō recuparet beneficia
nisi mediante dispensacōne ut B^o de
elec qz diligencia tū ibi nōt sz cum
nō hic dictū ardi qd' extendit glo c
nūc aut. qui loquit in papa hereti
co et ad alios clericos ut nō p̄uent
dignitatibus suis si redire voluerint Et
idem vi sentire ardi / et clarius pau
vm di. quo iur in supplecōne glo Q
uero an filij p̄uentur beneficiis ppter
crimen lese maiestatis p̄mū So dic q
non ut nō lvi di. satis puersum Jo
an Quero de quo iudice intelligitur
hic p quem epus debeat puiri So qui
dam dicut de metropolitano qui est iu
dex suffraganeorū x. q. iii qz cognouit
i fi. iii. q. m. inducit ut debeat exponi
suo iudice 1. synodo xi. q. i. si clericus
xxxvi. di. quorūdam v. de hoc vi q. iii.
si inter ix. q. iii. salvo / ardi dicit p̄m
dictū videri verius / nec ob. cōia que lo
quū sz antiqua tpra qū omēs cause
deferebant ad consilia eporū sz hug. et
lap. Sz ardi dicit standum illis c. cū
hic agit de epō puniendo ut dicto c. quo
rūdam et scdm̄ hoc suus iudex erit
metropolitanus existens in concilio / et
remittit ad nō. p Jnno. et osti. de pben
graue Jo. an. possent reduci opy ad
cōcor q aut iste actus collacōnis scient
factus facit epm̄ hrī p heretico et tūc
suus iudex intelligatur quo ad cogni
cōnem archiepus existens i synodo
quo ad puicōnem autem papa ut nō
glo i eo inquisitores / aut nō facit epm̄
hrī p heretico sz aliter delinquē et tūc
posset procedere oppo q metropolitanus
puniat qz p leuibus delictis pot archi
epus epm̄ punire ut fuit nō B^o de of
ordi ut litigantes eo li. Quare iste
conferentes hic puniūt So dicit ardi q
isti videntur fautores hereticorū ad
q optime facit i eo decreuit Jo an /
Glo in vbo honoribus querit de rōe
drīe quare i beneficiis p̄uandis requi
ritur consiliū epi et nō i honoribus
glo sol. In fi glo tu dic hodie ut habes
i clem multorū eo ti. Jo an. Glo in
vbo scienter alle siliā et deinde soluit
dubium. Glo fi coadiuuat textum

Contra xpianos

Glo nō sumat Gensis sic
sumat / xpianus ad iuda
ismū transeuntibus uel
redeuntibus hereticus reputatur h.
dic / et facit tria p̄mo soluit dubiū
qd' 2o fortificat ibi et si 3o illud am
pliat ibi et sicut nō q xpiani trāf
seuntes ad ritum iudeorū dicunt here
tici nō q iudeus baptizatus in i
fancia compellitur seruare fidem catho
licam nō q absoluta coaccio i de

q̄ p̄cisa et q̄ talis coactio ip̄o iure inſi
cit act⁹ ¶ No q̄ metus cadens et in ꝯſta
tem inp̄mit effectum baptiſmi q̄ñ non
est p̄ciſus vide de bap maiores ¶ No ca
ſum in quo iudeus admittitur ad teſti
ficandum ¶ No q̄ ubi quis ꝯnumerat̄ c̄
to gen̄i p̄ſonaꝝ om̄ia iura loquentia de
talibus habent locum ī isto ꝯnumerat
et sic facit si quis habetur p̄ ciue om̄ia
iura loquentia de ciuibus habeant locū
in illo ¶ Queꝛo quid sit ritus So dic q̄
sunt mores et obſeruancie xx vii q. i ſe
pe s3 ardi vn̄ ſcdm̄ hug ritus est mo
os uetuſtior et firmior et d3 a ratus z
rectus s3 q̄ exponim⁹ rite .i. iuste et recte
ī de piu c. i. post p̄n̄ et vide q̄ nō de sua
tem firmiter v̄ et hoc utraq3 sup v̄bo
rite S3 aliqui dicit q̄ ritus est in re
mos ī sermone Jo an ¶ Queꝛo an tales
puniantur p̄ leges ciuiles So dic q̄ sic
confiscatione bonoꝝ C de apos l. fi. i.
q̄ intellige uero accuſatione plata ut
ibi dicitur Jo an ¶ Quid si aliquis di
cant legem cū euangelio et circūciſioꝫ
cū baptiſmo ſeruandam an incidant
in heresim dampnatam So dic q̄ sic
in dicta l. i. C de apos ad hoc de bap ma
iores in p̄n̄o Jo an ¶ Queꝛo an iudeus a
dultus volens baptizari debeat aliquo
tp̄e teneri in cathecismo So dic q̄ sic
de quo de conse di iiii iudei et c nequid
absit Jo an An isti fauentes recepta
tes ... sint excati So dic q̄ sic B⁹ eo
excāmus in p̄n̄o et ꝯ credentes Jo an
¶ Glo p̄ma querit qui dicantur redire et
qui transire et soluit In fi glo S3 du
biū est nunquid iudei inducentes xp̄ianos
ad eoꝝ ritum pūt p̄ inquiſitores hereti
ce prauitat⁹ puniri p̄ cuius declaratione p̄
mittit Jo an q̄ h̄ ſcdo's positos hic in
glo habetur in officio inquiſitionis lr̄a cle
m data viterbii pontificatus sui anno
tercio Et alia utroſq3 lr̄a gregꝫ dat
lugd' suo anno 2o et utraq3 incipit tur
bato corde et ambo mandabant inqui
sitoribus q̄ hic dicitur Item in utraq3
sequebatur sic iudeos aute qui xp̄ianos
utriuſq3 sexus ad eoꝝ ritum execrabile
hactenus introduxerūt aut ī ueneriꝫ
de ceteꝛo introducentes pena debita pu
niat⁹ ꝯdictores ... inuocato Ex quib3
infertur q̄ cū decre fi ī eo reseruat ma
data p̄decessoꝛ istius libri constitutionib3
nō obuiancia possent inquisitores ta
les punire S3 ubi talis lr̄a nō esset vi
deretur q̄ iudei talia facientes nō ca
derent in officiū inquisitoꝝ Sicut enim nō
cadunt ꝑpt heresim cū ꝯstet eos lō
ge large hereticos cum nō credant arti
culos fidei et maxime respicientes hu
manitatem xp̄i ut nō xxiii q. iii ꝯ quia
uero et nō B⁹ eo c iii sup p̄o glo q̄ et
voluit guil in spe de iudic post p̄n̄ dis
tinguens heretic baptizat⁹ a non baptiza
to Sit nec ꝑpe cadit in eius fautoria
vn̄ cū fautores hereticoꝝ sint ex p̄dict

s3 tamen large illi sint fautores ymo
et factores hereticoꝝ qui sic trahunt
baptizatos ad iudaiſmū et q̄ talia p̄ iu
deos fieri solent de illis loqui videtur h̄
decre Jo an et sic videtur uelle inquisito
res tales punire possint ¶ S3 an iude
ecclesiastici habeat iuriſdictioꝫ sup̄ infideli
bus et iudeis remittit Jo an ad no de
voto q̄ sup hiis in magna glo tamē
dicit q̄ regulari⁹ p̄ iusticia contra eos re
currit ad duos seculares B⁹ de iude
iudei et c postulasti et c ī nonullis
ī fi Sicut de sarracenis dicitur ī clem
i. eo ti et q̄ iudei tales readuuātes ad
iudaiſmū solent ex baptizare et de no
uo lauare q̄ no purificationem et cū puni
re capitulo tradere p̄ iudicem secularem
videtur eis inponenda pena capitalis
cū dispendio fortunaꝝ ut dic l. plt C
de apo nam si rebaptizant impon̄
pena capit C de san bap l. i. forcius
forcius ex baptizanti et c̄ rade ul' tollere
volenti baptiſmū et forte de tali purifi
catione iudeoꝝ loq̄ l. ii eo ti de san bap
tamen inquisitores volunt punire id po
ssunt p̄ p̄dictum lr̄am tamē hodie vna
cum ep̄o p̄ clem eo ti nam p̄tus inq
sitoꝝ p̄ticipatur ep̄is ī eo p̄ hoc ī fi Jo
an ¶ Glo in recati p̄ gm in ea forma
tum et soluit ut glo In ea glo ibi q̄
videat intellige glo quo ad hoc ut nō
puniatur ut maior s3 Jo ino Jo an In
eadem glo ibi ignorantes et idem ī fu
riosis dūmō nō obstet p̄cedens gr̄a vo
luntas ut ibi Jo an In eadem glo ibi
querens et nō ibi patet ī p̄ma p̄te et nō
de hoc eadem dis michil Jo an ¶ Glo in
v̄bo absolute querit an talis recipiat
bapm̄ et soluit Item querit quō dicat̄
absoluta coactio et soluit In fi glo et
vide ibi p̄ma qoe Jo an ¶ Glo in v̄bo
iudeos recati p̄ gm q̄ iudei nō admittū
tur ad testificādum glo soluit ¶ Glo si
querit an bona istoꝝ deuoluant̄ ad fili
os catholicos ar pro et ꝯ et soluit In
eadem glo ibi q̄ tutius idem ardi in fi
glo et q̄ ibi dicitur de iudeis p̄uaricāti
bus ī xp̄m intelligit̄ de alia p̄uaricatōe
non de illa de qua loquit̄ istud c et idem
xi q. i. relat et q̄ in extimant s3 ardi
Jo an

Decreuit ¶ Glo no
sumat
Gen sic sumat confiscantur
dotes uxorum ī nocent ꝑpter
heresim maritoꝝ h. d. Et diuo facit p̄mo
ponit dictum q̄d' 2o determinat ibi q̄ intel
ligendum ¶ No q̄ ꝑpter delictū mariti
nō debet confiscari dos uxoris catholice
¶ No q̄ uxor sciente cohabitans marito
cū heretico punitur ut heretici ¶ Queꝛo
an indistincte procedat q̄ hic dicitur
So dic q̄ aut heresis mariti sequitur
matrimoniū et tunc indistincte procedit

dictum Jnno aut p̄stitit matrimoniuz
et mulier ignorabat heresim et idem a
sciebat et tūc procedit q̄ hic in fi. dicitur
Jo. an. Jn dicat iste text q̄ matrimoniuz
contractum cum heretico tenet de quo B. de
codic. appo. c. fi. sup p̄ma glo. de contracto
autē cū excāto et tertium est q̄ tenet B.
de eo qui duc. in ma. significasti Jo. an.
Sup inrionio contracto cū heretico distingt
spe. de diuor. post p̄n. qui aut ō bitur cū
baptizato et tenet aut cū nō baptizato
et nō tenet sꝫ loquitur in ppe. vn̄ Jo. an.
post ostī. i. c. quanto de diuor. distinguit
an fuit baptizatus in formam ecclē et
tūc fit rat et vm inrioniū cum tali con
tracto aut nō fuit p̄uata forma et re
setur uice infidelui nec pot esse ratum
tum nō recepit sacramentum baptismi B.
de scisma. c. i. Et eni baptism ianua e
de psbi. nō bap. c. i. sꝫ Jo. an. ibi ¶ Quō
de rōne quare nō repetat mulier si sciuit
eum esse hereticum Sō dic q̄ nō debet
uicari facto in quo deliquit B. eo. ti. ut
cōmissi i. fi. sꝫ Jo. mo. nec mīzo sꝫ ardi.
q̄ p hoc fauisse videtur Jo. an. ¶ Glo. i. q
rit ut de cmie i noc et soluit ¶ Glo. ii. q
querit de rōne textus et soluit Jn fi. glo.
Jo. mo. hic assignat rōnem diuersitatis
inter istam legem et casum hic positū
q̄ hic est merā que nō sit ab vno trans
sit in aliū sicut contractus ut ibi et max
me tum ibi contrahens aliquis habeat
uicis in dote c. de rei. ven. dote et vide
q̄ nō de osue c. plt. sup glo. antepl. Jo. an.
Jn eo qd̄ dicit Jnno vxorem uicorem nō
perire dotem pro delicto mariti regulat
fallit in v. casibus ff. de bo. dapna. l. quiq̄
tamen maritus habet actones cont̄ fis
tum ut in l. ibi seque sꝫ gen. ¶ Glo. fi. q
rit qū requiratur talis scīa et soluit q̄
p̄sumat scīa indubio et soluit Jn eadē
glo. ibi i(tē)ui idem ardi. qui alle. ex de e
lec. dudum et facit ad nō in decrē. eos
de consan. et affinitē in 3ª glo. Jo. an.

Statutum ¶ Glo. nec doc
tores sumant Tu. sumā fi
lij hereticoꝝ usq̄ ad 2ª lme
am paternam ad p̄maz uero maternaz
sūt inhabiles ad beneficiū ecclasticum
uel officiū seculare Si p̄res ante morte
ecclē reincorpati nō fuerint h. d. et p̄
ponit uis antiquū ꝫo duas determinatões
ipsius p̄ma ibi p̄mū 2ª ibi hoc sane
legam p ptes ¶ nō q̄ dictio videlicet
est declaratiua p̄cedenciū ¶ nō q̄ dictō
usq̄ stat inclusiue nam ut hic patet
2ª generacō includitur i pꝛohibicone de
quo B. de or. ab epis. qui remi. epis.
c. i ¶ nō q̄ etiā p̄pter crimen ecclesiasti
cum p̄uat laicū etiā officiis tpalibus
¶ nō ar. q̄ iura penalia loquentia de
filiis certoꝝ graduū includūt gradum
paternū et non maternū pbat iste tex
qui loquitur de declaratiue de linea paterna
dispositiue de linea materna vide i. de pe.
ubicumq̄ ¶ Quero quare hic includat

materna i p̄mo et paterna in 2º Sō sꝫ
Jo. mo. q̄ infectio in viro est maior q̄
in muliere nam maiori bono maius ma
lum opponitur sꝫ phm. Jtem vir est
caput mulieris et naturalis ordo requi
rit q̄ femie viris sint minores maiorib
seruiant xxxm q. v. est ordo et c. cum
caput Et si queratur quare induplo est
maior dicet q̄ hoc qd̄ nō procedit q̄ i
hiis que sunt iuris positiui rō demonstrati
ua reddi non pot sufficit q̄ dicē q̄ sic ar
bitratus est uicis lator ff. de postu. l. i. § q̄
uicuz inducit phm in ethica prudentis
est vnumquodq̄ examinare pro ut rei na
requirit par eni est pcīm demonstratorē
pbabilia dicere et recte demonstracōne ex
prīi vn̄ orat. i poaetria qui variare cu
pit rem prodigaliter vnam delphinū sil
uis depingit fluctibus aprū Jo. an. ¶ Glo.
p̄ma querit de quo Jnno loquat tex et
soluit ¶ Glo. in vbo mane in prīo declat
tmos text usq̄ ad v. est tamen ibi re
cita glo. p gm̄ de c. ubicumq̄ i. de pe. et sol
q̄ hic cauetur Jtem opponit de filii feiaꝝ
includantur p c. inquibusdam de pom
et p alias rōnes et demū soluit Jn ea
glo. ibi quisquis Jo. an. remittit ad ibi
nō p ex. post collacōnes secum factam
p causam quandam de tuscia delatam
q̄ reprobat q̄ hic dicit Jo. mo. et ardi
post eum q̄ illa l. et eius glo. intelligē
de herede materna et paterna nam
quo ad illa que consistunt oportet in
telligi omem gradum ab illis exclusū
de hoc ut pena sit ppetua c. de peni ser
uis Sꝫ hic loquimur de filiis excludendis
abeneficiis ecclesiastic et officiis publi
cis nam ut dicit lex illa et includit fi
lios ab heredibus et successionibus etiaz
extraneoꝝ q̄ est vim ut et videre potes
vi. q. i. si quis et quo casu talibus re
licta p̄ueniant ad fiscum quo casu ad
agnatos quo casu ad coheredes et quo
redeant ad delinquentem vide plene p
Jaco. de Belui. i. q. quā posuit c. de hu
quibus ut dig. Jo. an. Jn fi. glo. ¶ nō ista
glo. q̄ appellacōne descendenciū cōphendū
descendentes p lineam masculinā et femi
ninam i matiā nō penali q̄ nō q̄ fac
si relinquat ius patronatus uni ex desce
dentibus videtur includ. utraq̄ lineam
Jtem nō q̄ quo ad honores filii sequū
lineam p̄nam et nō maternaz et sic fa
cit q̄ filius nō debet portare arma fe
milie materne sꝫ familie paterne ¶ Glo.
in vbo p̄muz declarat text et colligit v
nuz nō bñe ¶ Glo. in vbo volumus declarat
textum demū in v. facit Jnducit tex ad
conem et ar. pro et cō et soluit Jn eadē
glo. ibi uis nouū idem ardi. Jo. an. Jn
eadem glo. ibi hoc equū et p hac pte
maxime facit q̄ p crimen heresis p̄dir
hic ptas B. eo. c. ii. in fi. Et idem hic
ardi. et licet Jo. mo. videatur tenere contra
tamen tenet idem nam dicit illos nō
includi q̄ prohibitur alio capite ut seq.

in glo tamen si aliquo iure aliquid p
cipere deberent in bonis paternis illud
pdunt et sic dicit Jo an se consuluisse
cum quibusdam doctoribus cum illegi
timus sit de sanguine et genere impro
babato et est impo timeatur pater
nu cinen e ad l iuli maies quisqz
Item si puniunt filii illegitti non
odibiles forcius sunt puniendi odibi
les legi B co de pben eum qui cu suis
ocor Item hec iura indiffinite loquu
go ite Item cu ro pene sit indifferens
ad omes filios pdemptitas et no exte
sionis vtute includit includ illegitti
mos bene facit ff de i ius vocu quis
quis in fi ubi est wlgo oceptus non
vocat mrem i ius sine venia Et ey
in dicta l quis tenet hoc in ofilio na
to ex certo coytu licet dampnato in quo
pater est certus et tuc locus habet ro l
illius qui loquitur de sanguine improbato
Si uero coytus est talis ex quo lex extimat
prem incertu et tuc cessat ro legis et
sic cessat pena ut sit informem scdm
legs osciam in auct de iudi § oportet indu
cit ff de vitu nup l lege § i et ronem ibi
positam Jo an In eadem glo ibi certa Jo
mo dat aliud simile de ccnone xxvi di
de inde cum suis no Jo an ¶ no ex hijs
posset decidi qd statuto disponit q omis
legatarij uel heredes soluant gabella
derelicte eis pterqz si fuerint filij ul ne
potes relinquenciu an includant le
gati facti bastardis filiis uel nepo
tibus et consuluit Ange de pu in osilio
suo xxx° q duo sut gna filiorum illegit
timorum quos vocamus bastardos quidam
em suscipiut ex fanto lastie que cottidi
e p loca discurrut et habitant de p se
qnas osuetudine nos habemus et tales
sit suscepti prem demonstrare no pnt
et p ons nec aum paternu et appella
uulgo concepti vn leges et statuta
loquencia de filiis simpliciter aut nepo
tibus ophendunt tales nales eo q
prem demonstrare no pnt alle dictu
ey B posi tum et tales nales no dicu
de domo nec de sanguine nec de promo
nio agnatorum qz se esse natos de tali
agnacone uel sanguine ostende non
pnt ff de sta homi l uulgo et hoc e
uerum nisi ons usus loquendi alicuius
ciuitatis ul loci tales sic uulgo oceptos
accipiat et assumat eos de domo sz q
seruatur in multis ciuitatibus ut flo
rentie et pusij nisi deferut arma illius
agnaconis de qua esse putantur et sus
cipiut onus iudicas illi agnaconi et
hoc fuit de mente Bar ff de vbo sign
l pronuciaco et lacius et clarius in l fi
liu ff de hi qui st sui ul alie iur
Quidam st nales siue Bastardi nati
ex ocubina uniti in domo retenta i
stemate ocubine et isti prem eorum licz
nalem demostrant sicut nales et legit
timi et ideo statuta loquencia de filiis

in ma differenti ophendut ets hos
nales et no ey in dicta l quis quis
et ideo dico in matia in dcnti q seq
si eet differens que solum filiis legit
timis et naturalibus concluderet
exemplu si statutu ciuitatis quo ad
dignitates et honores pferre filios
pplcitu filius nobiliu nam intelli
gendum est de legittis cu bastardi
in defectu st assumendi ff de curi l
generalit § sepius codc ino si hoc v
bum filiis profertur ab ecctia non
sentit nisi de legittimis et naturalibus
tm et ex ocubina nati cu ocubina
tus sit dempnatus a iur canonico et
olim approbatus a iure ciuili vn no
videtur intelligi de filijs quorum oceptui
resistit eccia sz Ange et p ista ultia
sua oclusione vide bonam glo i clem
vnica de baptis

§ Nec lane ¶ no q qua
litatem al
legans debet illam pbare put tex qui
dicit si tales esse pbantur et hoc B
de elec ab eo eo li ¶ no q heretici no
dicuntur qui fuerut heretici et ante
mortem redierut ad fidem ad l di
ferrum ¶ no q licet delinquens no
p fecerit penitenciam ante mortem
p hoc no iudicatur ab eccia pccor
qu per eum no stetit ¶ Queuero quare
debeat probari ipos decessisse in tali
pcco Eo dicit Jo mo q ro est q vba
intelligenda sunt cu pseuerencia seu
otumacone ff quo legi l i § penult
ff qui satis eo lege quociens Item
sunt intelligenda si res in eodem statu
pseuerauerit ff solu cum quis in pii° x
x ii q ii nequis ff iudi sol si ante no
ro Item posteriora tpra sut conside
randa C ne de statu defun l si mater
et ultima mora nocet ff de pig et
omo re ven l illud in fi Jo an ¶ Cr
uare no extendit ad filios reuersorum
Eo dic q illi no sunt heretici ex q°
mistico corpe ecce sut reintegrati ad
hoc l di ferrum Jo an ¶ Glo in vbo
incorpatos recata p om q no debue
rint reincorpari B eo accusatus glo
soluit In fi glo dicat Jo an q uidit dubi
tari an filij relapsorum qui tme peni
tentes et oversi sacrameta ecce pce
perunt teneant hac pena et videtur
q non B eo sup eo i fi ex quo em
oceditur talibus eukaristia iam sunt
de corpe ecce i q i extra catholica et c
intra catholicam Item benigna int
ptaco est facienda p filiis qui puniu
p crime alieno C de natu li l legem
Ad idem iste § saltem usqz ad v non
autem nam si iste tex stetisset in
illis finis satis pateret illis no iclu

di cum pentes nec tales ee nec tales
decessisse pbentur In 9m facit iste vsi
qui duo requirit s q sint emendati
et re incorpati s relapsi no recipantur
sine audientia p secularem cur piut
B co ad abolendam s illos quoqz Ite
q id q de penitentia et eius psecucone
sequitur no practicatur in illis igo de ta
libus no loquitur Item dec sup eo pro
uidet saluti anime no corpis vn talis no
pot dici pprie reincorpatus ppter q no po
sunt q eius corpus exustum ul' cine
res sepilire debeant i cimiterio tu dec
sup eo sepulturam no pmittit que est
quies corpis xu q ii aur et no B de
sepul sup rbca Jo an posset dici q filij
no teneantur hac pena q hereticus re
uersus ad fidem no debet dici hereticus
ut dicit text xxiiii q fi dicit aplus
Et licet reputetur hereticus reuersus
quatu ad hoc ut sibi non pcatur i vi
ta tpali ut B eo sup eo tanie non
debet reputari hereticus quo ad alios
effectus ut vn text i c vergent s il
los B co ti dicat q relapsi tradun
curie seculari nec determinat q alie pe
ne imponitur rone heresis habeant
locum illo casu Ex quo igr ius antiqu
disponit q rediens ad fidem no iudicet
hereticus et ius nouu determinet q relap
sus et rediens tradatur curie seculari
intelligitur expsse de pena de qua loqur
ut sic ius antiquu remaneat in tantu
quo ad alios effectus

Inquisitores.

Glo pma sumat et pmo po
nit dictum a quo vnu ca
sum excipit ibi nisi, 2o in
quisitores informat an excepto loco
no habeat ibi tu no q in generali
mandato inquisicionis crimi no uenit
ptas inquirendi q epos no q id qd quis
de iure no potest virtute generalis man
dati potit expedire si ex pse sibi comittar
q facit q no B de offi dele is cu no
q appellacone platorum 9phendunt epi et
supiores no ar q ex sola suspicone
pot procedi ad inquisicionem contra here
ticos vide B extimus Quero an sub
nomie dignitatis 9phendatur abbatia
So Jo mo dicit hic fuisse pronunciatum
q non cuius dictum fuit positum B eo li
de pben c ii sup glo ij an Quero
an indistincte procedat textus q inquisito
res possint 9 alios procedere So dicit Jo
an q satis eque dici potest q si ex qua
litate ul' pluralitate psonarum suspectarum
de heresi si 9tra illas inquiratur picu
lum notabile uel grandis turbacio pro
uentura creditur licet illi no sint epi
pius consulendus est papa et facit de
transac c fi et q ibi no i clem l 9 q
si odij ad finem ad fi et q ibi no in
pma glo Et ad id q hic dicitur de denu
ciacone facit q habetur in clem uolen
tes circa finem eo ti Jo Glo in vbo ap
postolis querit quid de inferioribus et
soluit In eadem glo ibi i pn et facit
i sil q no glo in clem p lras de pben i
glo antepl et ibi remittunt idem Jo mo
et arch Jo an Ji fi glo 9cor i eo ut in
quisitores 9 prohibemus et qd ibi no i glo
ij in fi Jo an Glo in vbo expsse que
rit an sufficiant vba generalia lata 2
soluit q non In fi glo no bene istam
glo q ubi requirar expssa mencio no
sufficit si fiat mencio generalis etiam p
vba que possent refferri ad psonam
de qua requiritur expssa mencio no fi
sufficit si fiat mencio generalis etiam
p vba que put referri ad psonam de
qua requiritur expssio q no p puilegiis
requirentibus expssam mencionem Sz
quero an epi possint 9gnoscere de hoc c
rime uel de alio 9tra inquisitores So dic
lap q no durante officio si crime esset a
deo notoriu q no requireretur cause 9gnicio
B de fi psbi cum et facit q no Jo an B
de rpt c fi sup glo fi et B eo li de rpt
c i fi in glo si defco et tunc non esset
locus inquisicoi sed pene imposicoi fz la

Per hoc

Glo non
sumat po
sset sic sumari no derogatur
ordinariis sup pcessu here
ticorum licet papa alti generalit deleget
et sup eo facto epus et inquisitor possit
procedere comr ul' diuisim et sil' profer
re sniaz in qua si discordant debent pape
referre Et epi qualitcuqz procedant debet
seruare modum inquisitoribus imposit
h d Et sunt cetera dicta que patent 2m
ibi vni 3m ibi sine legam p partes no
textum expssum q inquisitores heretice
prauitatis habent delegatam et sic patz
q iurisdccio generalit 9missa respectu
certi territorij sup vno nego tm dicitur
delegata et no ordinaria de quo in c cu
ab eccliarum platis de offi ordi facit si cre
entur officiales in certo territorio super
vno nego puta sup blado ul' silibus q
isti dicantur delegati et no ordinarij Op
po q epus no possit 9gnoscere ex quo de
dit delegatu q dando in tali causa dele
gatis videtur ab epo abuocasse illam
ptatem et sic quiescere debent de offi
legati licet ut lit pen etiam ij de appel
ut nem ij q l nomen de pur canonica no
men c fi So 9m quidam tenebant p
ista uera et ideo papa hic non dicit de
claramus uel p alia silia uerba Sz dicimus
volumus ut sigillet magnos viros tenetes
9m qui mouebantur ronibus pdictis et
etiam videbatur i9ueniens posse que
trahi ad diuersa iudicia et officia pro
miscuis actibus pturbari C de epis et
cleri l repetita et C de testa l consulta
diualia et iste rones cessant in fauo
rem fidei et ppter debitum ordinariorum qui

sūt obligati de animabus sibi cōmissis
reddē rōnem Jo an ¶ vel pōt dici q
inquisitor qui est delegatus ad vniusi
tatem causarꝫ generalit ante hanc decꝰ
p hoc nullo mō esset sublata iurisdcōo
ordinarij maxime quousqꝫ esset p inq
sitorem descensum ad spem ul' dum in
quisitor delegatus est ad vnam cam
qꝛ idem est ut patet de rptꝰ pastoralis
ī c et B'' eo li et tio cum ī multꝰ hoc
casu solus inquisitor posset procedē p
iura hic alle et ideo pmo casu nō indu
cit nouū istud c. ſꝫ ponit ius comuē
quo ad ſꝫ casum bene inducat ius no
uuꝫ spale ꝯ ius ¶ Queuero an inquisitor
generalit datꝰ ī prouīcia habeat dele
gatam Sꝫ tex hic uult q sic et hoc
idem pbatur ī pximo rꝰ arguendo p
c fi B'' de re iudi ubi duobus ordina
rijs discordantibus tenet absolutoria
go isti nō sunt ambo ordinarij Idem
pbat ſꝫ vitatem c ne aliqui B'' eo lig
illud inducitur etꝰ ad ꝯm ſ q cū ipoꝝ
iurisdcōo nō expiret go sꝫ ordinarij Sꝫ
uerius est si fauore fidei nō expirat gº
Sꝫ al' expirasset et sic ꝯcluditur q est
delegata Jo an Idem tenet glo in vbo
ipoꝝ ī clem nª eo ti Idem pau ī clem
nª de elec in vbo expirare ¶ Sꝫ pone
q ordinarius et inquisitor simul citet
cui debet pmo obedire Sō aedi alle p
ordinario qꝛ eius iurꝰ est firmior et
antiquior cui specialis nō derogat utꝫ'
ad idem in extra Benedicti eo ti que
incipit ex eo ut B'' de offi ordi significa
uit In ꝯm facit qꝛ inquisitores stꝰ de
legati pape ut est dictum B'' et pat, ꝫ
et censentur ille cuius locū tenet nª q vi
si epus xcm di c fi et di seque c i de
offi dele sane igo maior nobilior et
fortior est ipoꝝ iurisdcōo igo illi potius
parendum vm di queque xi q iii qui
resistit facit B'' eo li de pben si a sede
Nec ob si dicatur q ordinarius habet
equalem iurisdcōꝫ cum inquisitore p
istud c qꝛ hoc negatur cum habeant
ordinariaꝫ nisi ad iuncta fuit delegata
ut hic dicit ibi si habent nō ob decꝰ
significauit qꝛ licet absolucō p delegatꝰ
qui postea nō procedit ī causa ordina
rius reducit ī pstinā fmaꝫ nō tamen
dicitur q procedat in pncipali imo in
nuit ꝯm ſꝫ ista decꝰ hoc solum dat or
dinario q procedē pōt licet inquisitor
procedat vn putat aedi q citatus coꝛ
pius coram ordinario si postea p inqui
sitorem citetur de secto iudico ordinarij
venire debeant coram illo ff de re iudi
ꝯ pupillum et p dcā c que ꝯ et qui de
sistit et sic ſꝫ cum nō est curanduꝫ si
ordinarius pueniat ī quemendo et hoc
dicat vm Jo an la ab dicit q sibi vrꝫ
q qn diocesanus procedit auctē ordi
naria habeat locum dictū aedi Si ue
ro procedit auctē delegata ut puta [pote] qn

ꝯ exemptos ut eo ti ad abolendam ī
fi tunc sit in opcōne citati coram quo
pmo compareat ul' si pōt compareat
coram utroqꝫ coram vno pse coram
p procuratorem et erit interim l'rē excu
satus facit q nō osti ī suma de maio
et obe q et ad quid obediens & quid
si duo equales facit q nō Jo an post
pmo et osti de appel cum pati in mag
glo ſꝫ lap Opy aedi recitat gen et
Jo de lig dicit illam ueram ſꝫ Jo de fan
¶ Glo pma querit quid si ꝯmittatꝛ
specialit et soluit In eadem glo ibi p
iudicaretur idem aedi et idem Jo mo
licet pius multa vba dixerit dicens
regulare q ꝯmissio derogatur ordina
rie ptati et hic est speciale fauore fi
dei qꝛ facilius ī ueniꝛ rꝰ xx di de qui
bus et qꝛ integrum est iudiciuꝫ de offi
dele prudenciam vel scdm cum licet re
gulariter spalis ꝯmissio trahatur de
genere nō tamen sit ubi genus est
pruilegiatum ut hic nisi de pruilegio
fiat mencio arº de psep veniens et
q factū heresis purgande sit pruilegia
tum ī epis habetur ī eo c ī fi Item
est pncipū nam epus qui est dei vi
carius et sum⁹ ille in toto orbe et alij
epi in territorijs sibi comissis habet
punire scelerā B'' de offi or c i gº et
pcipuū scelus s heresis Alia enī scele
ra ꝯmittuntꝛ et rem dei cuius est terra
et plenitudo eius de deci tua Sꝫ heresis
directo ꝯmittitur in deum et p ꝯns in
homiēs C eo ti manicheos pter q ut
pcipuū vendicandum est et sic ad heret
epalibus ossibus q p tales ꝯmissiones
nō recedit ab illo ſꝫ multiplicatꝛ offm
Jo an ¶ Glo in vbo delegata recita p ꝯm
q epus nō habeat delegatam ſꝫ ordina
riam de offi ordi c i glo soluit dupli
ter ostendendo ipos posse hrē delegata

F. VEL nō q negociū melius discutitur qn p plures
agitatur ¶ nō q in causa heresis pōt
quis sup eo articulo trahi coram diu
sis iudicibus q secus est in alijs ut B''
de rptꝰ dispendia eo li ¶ nō q ubi datꝛ
ptas duobus iudicibus procedendi sup
eo negocio sepatim debent ad inuiceꝫ
comunicare processus et sic isto casu pro
cessus agitatus coram vno iudice fa
cit fidem coram alio vide de pbatꝰ c fi
de testi causam ¶ nō q ubi delegatꝰ
pape simul iungitur cū ordinario iur
ordinario procedente nisi discordant
ī sma debet adiri papa et sic potius
in tali casu attenditur ptās delegata
ꝙ ordinaria p qd infertur q ubi maiꝰ
et min⁹ sil' iungitur min⁹ sequiꝛ naturaꝫ
maioris B'' de iur patro c ī eo lio
¶ Quid si vnus tm̄ ex istis procedit an
debeatur comittere processus So dic q
non ut probat textꝰ hic cum dicit

pcesserint in plurali a gło go setus si
aliter tn̄ ut patet in cx uagan Bene
ex eo q eo ti Sz dic ut hodie habes
in clem̄ l eo ti jo an ¶ Queero quo tpr̄e
debent comitare processus Si q ni fic
dum nil aliud restat nisi ferre snīaz
ut in cx ua bene que incipit ex eo q q
tanie vnū casum excipit ī v vnū sane
jo an ¶ Quare comitaco processus me
lius demonstrat veritatem So qz veritas
sepius agitata mag splendescat in lu
cem xxxv q ix c fi Et ideo et post pub
licacionem hoc casū possent p inquisic
tem ex officio testes examinari et recipi
ut no v eo ut officiū no sit ad p
ductonem part ut dixit hic hendi jo
an ¶ Oppo q textus habeat contradicto
nem qz pmo dicat q debent conuenire
simul et comitare processus et si no co
uenerunt debent referre snīaz ppe et sic
videtur cōm So dicit q tex loquitur pō
de conuencone quo ad locum qz bene co
uenerunt in loco Sed postea no concordat
in snīa proferenda vn̄ vbum conueni
unt debet exponi i no concordauerit sic
v de appel cum spali Et intellige textū
discordent no ferendo qz abstinet ap
ncacone ex eo qz discordent et hoc pla
cet jo mo qui dicit istos no posse pro
ferre snīas diuersas sz tuc debent re
mittere jo an ¶ Sz quis debeat face
remissionem So dic q ambo simul
ut dicit hic utrosqz sed si tamen alit
ualent faciant alter jo an ¶ Glo ī v
bo teneant querit et solut in fi glo
no q vbum teneatur importat necessi
tatem ¶ Glo in vbo inuenni alle ju
ra ad corroborandum tex deinde querit
et solut ¶ Glo in vbo snīa recita per
cōm in ea formatū et solut ut glo jn
eadem glo ibi pronunciatum idem jo
mo et ardi qui alle no p jmo depur
ttino c plt jo an

§ Sane no q delegatus debz
in procedendo seruare
iura delegantis vide p jmo sup Roā
de cōsue et glo vm di que cō ¶ Queero
an isti debeant procedere et scdm or
dinacones factas post istud c So dic
ex quo infertur q debent seruare con
stitucones clem̄ eo ti jo an Sz quido
dicatur epus procede ut delegatus ul ut
ordinarius So dicit lap ab q tuc pro
cedit aucte ordinaria qn̄ cō subditos su
os procedit tuc no ptate delegata cū
contra exemptos procedit ut v eo ti ad
abolendam ī fi sz lap ¶ Glo fi querit de
quibus ordinacionibus intelligatur
et solut

Ut inquisicionis

Glo pma summat et diuidit
Gen breuius summat Epis
et inquisitoribus heresis no
resistant sz omno pcant dni tpales et

de eo crimine no cognoscant als prout hic
dicatur punium hoc dicat legem p part
¶ Rō quare fuit inuentum offiñ inquisito
ris s ppter augmentū fidei ¶ No q leges
disponentes de fide no ligant nisi p papā
approbentur ¶ No q iudices seculares debet
pstare auxiliuz judicibus ecclesiasticis sup
negociis fidei ¶ No q epus et inquisitor
ponit hic carceres vide clem̄ i eo ti ¶ No
q judex laicus no pot et contra laicos co
noscere de crimine heresis et sic patet q est
crimen mere ecclesiasticum de quo de foro
competen cum sit generale ¶ No q judex se
cularis exequitur snīaz latam p judice
ecclesiasticū absqz eo q cognoscat de meri
tis snīe de quo de offi or c i ¶ No q sen
tencia in criminali statim est exequenda
contra ff in glo ¶ No q execucio snīe no est
differenda licet appelletur qn̄ sumus
in casu quo ius appellacoz reiciat et sic
facit q snīa lata in notorio statim pot
exequi cū ab illa appellari no liceat
de appel ad nostram et c cum sit Romana
¶ Queero an iura que fuit sup heretica
prauitate dicantur facta contra hereticos
So dic q fuit p hereticis et ad correctoz
et emendacionem corum fuit cō hereticos ut
quibus no prodest correctio no pareat
absciscio xxiiii q iii illud sane jo an
¶ Queero an pendente judicio criminali debeat
quis interim detineri ī carcerem So re
gulare est q no detineatur sz hic fallit ppter
enormitatem delicti q dic ut ī de sen ex
co si clericos ī fi jo an ¶ Queero an ī hoc
crimine requiratur snīa So dic q sic ut
pbat tex hic dum dicit condempnatos vn̄
snīa requiritur p quā negociū finietur
ut v et xx di § i v cum ergo Adidez
ff de iniudi l iiii § pdempnitatis et ī c
fi § i ibi ad snīaz sz ardi jo an ¶ Qr
sit pena animaduersionis So dic q pena
que auertit animam a corpe sic v eo ad
abolendam § i et vide v eo li de ex
cep c fi jo an ¶ Quid sit pclamaco dr
q als dicitur prouocacio ad causam sup
quo remittit ardi v de appel cum sit
Romana in glo ppe jo an ¶ Queero an
sit prohibitus indistincte istis appellare
So aut est lata snīa diffinitiua cō eos
et planū q no et ideo tex v dixit et
eos condempnatos Aut generalr in proces
su inquisicionis contra iura et tuc pote
runt appellare sz ardi nam nulli est
neganda licita defensio v de excep cuz
inter et ne innocens grauetur pmissū
est omnibus oppressis q appellare possit
ii q vi c ii et iiio et facit ea q no
ita oppssi uero et grauati dicuntur an
snīaz ut ea q § oppressi et in causa
appellacionis cognoscetur de iniquitate ī
quirentis v de appel interposita ī fi nc
ob scdm eum iste tex pmo facit pro
qz loquitur de illis quos iam constabat
ee tales nam supponit illos hereticos

credentes etc. Sic etiam constitutio Inno. iiii
de qua hic fit mentio dicit enim sic Item ap-
pellationes aut proclamationes huiusmodi per-
sonarum et constitutio frederici que incipit
commissi nobis celitus sic dicit Omne insu-
per proclamationis et appellationis bene-
ficium ab hereticis receptatoribus et fauto-
ribus eorum penitus amouemus Adiecto autem
sic dicitur de hiis quos constat esse tal-
es cum non debeant aliquo iure priuilegio
gaudere in auct. de priui. dotis circa me-
dium ubi ergo non constat illum esse ta-
lem beneficium istud utris et denegari non
debet Quod adiuuat secundum eum quod in tam
graui crimine cum multa oportet caute
procedi ut eo ut officium § vlt. Jo. an.
idem gen. quidam hoc intellige si con-
staret eos fore hereticos alias in processu
grauarentur bene possent appellare ut de
appel. de appellationibus et C. de appel.
l. et in maioribus secundum gen. ¶ Non bene
quod ubi lex uel statutum tollit remedium
appellandi adiffinitiua non videtur tollere
ab interlocutoria ¶ Glo. prima sumat in
eadem glo. ibi cognoscunt ut nec ob
hoc captos sine licentia relaxaret nec
exequi detractent uel ipsorum processus im-
pediant Jo. an. ¶ Glo. ii querit de quibus
legibus frederici hic loquatur et soluit in
eadem glo. ibi redigentur cum certis modi-
ficationibus et adiectionibus secundum Jo. mo.
et archi. Jo. an. ¶ Glo. in verbo tunc querit
quare non approbat in totum et soluit in
fi. glo. Sed contra hoc oppo. quod quod approbo
pro me approbare debeo contra me in
auct. de his quod ing. de appel. § illud coll.
v. Item quod proponis pro te in libello tibi
non creditur sed creditur ei quod proponis
contra te in libello tibi C. de libel. ca. cum
pretium Item ex quo improbas instrumentum
in eo quod est contra te non pot. te iuuare
in eo quod est pro te ut de censi. cum olim
Sed Jo. mo. dicit quod ista loquuntur in eo
quod factum est tale de sui natura quod pot. esse
pro et contra nullo extrinseco operante Sed hic
quod pro te est dicit quod contra ut de vit. et
hones. cleri. c. fi. ubi de hoc per Ber.
in prima glo. et ibi per Jo. an. dicens quod
fouens fidem non tenetur recipere contra
se illud ius quo se defendit Si autem
agitur de re priuatorum et priuatus utatur
iure de quo queritur de facto participando
utilitati iuris et sic tacite approbando
et tunc tenetur illud ius recipere contra se
porro si agitur de iure tamen eius iudicium
allegando caute tunc non tenetur recipere
contra se secundum lap. ¶ Glo. in verbo catholicos
querit de tenore textus ¶ Glo. in verbo in
dilatione colligit non ex textu querit quod
de aliis et remittit ¶ Glo. in verbo puni-
endos querit et soluit ¶ In fi. glo. vide
quod fuit dictum sup. verbo altius hic Jo.
an. Sequitur § prohibemus

§ Prohibemus etc.

quod crimen heresis est mere ecclesiasticum
et sic de eo cognoscere non pot. etiam quod
laicum iudex ecclesiasticus et facit ad non
ut de fo. compe. cum C. sup. glo. fi. ¶ Non quod de-
tinens in carceribus aliquem ad petitionem
iudicis non pot. ipsum relaxare sine auctoritate
illius iudicis qui capi fecit ¶ Non arg. quod
appellatione processus non comprehenditur sima
¶ Non causam in quo negligentia uel ac-
cusati tarditas habet penam certoris et
facit § ut preci ibi sine mora et ibi sta-
tim ¶ Oppo. quod iudex laicus possit cog-
noscere de crimine heresis ut patet aucto-
ritatibus veteris testamenti nam deut. vii fuit
mandatum populo israel ut aras hereticorum
subuerterent et xiii fuit dictum si frater
tuus etc. quod habetur xxiii q. v si audi-
eris et q. viii legi et quod de ihu rege israel
legitur quod occidit sacerdotes Baal iiii
Regum iiii et xxiii q. ii ultimum et eo li.
xxxiii c. ubi rex iosias ossa hereticorum
comburi fecit Sed ad ista et similia respon-
detur per id quod habetur xi q. viii § Item
cum baal ut is ita ubi dicitur quod multa in
ueteri testamento concedebantur que hodie pro-
bita sunt nec sunt trahenda in exemp-
lum noue actionis ad idem xxii q. ii si
quis prouectus et § preterea xxii q. iii
quis ignoret et de peni. di. ii si enim in-
quit et quod autem utrobique dicitur seruiunt
abraham tempore suo seruiamus nos legi
tempore nostro fuerunt enim facta preterita figure
futurorum xxiii q. i in fibella et quod in non
inuenitur nam satis est hoc per constitutionem
etiam ex presse prohibitum ut hic ut in c. preci
in fi. et sicubi canon eis certa hoc permit-
tat illud semper intelligitur ad mandatum
ecclesie uel initium executionis sine late per
etiam uel precepti per eam facti ut hic di-
citur Jo. an. ¶ Quero an officialis relax-
ans ad mandatum unius istorum tamen incur-
rat certorem Sed dic quod aut alter ex hiis
mandat officiali ut relaxet captum altero
nichil mandante in contrarium et planum quod non
et cessaret etiam perplexio de qua dicit glo.
sup. verbo puniendos ut primo aut unus
istorum mandat quod relaxet alter non man-
dat contrarium et tunc videtur quod officialis sit ex-
cusatus relaxando ita ut certorem non
incurrat ut uult hic tex. ibi aut saltem
altius etc. Jo. an. ¶ Glo. in verbo quoquo
modo tracta per contrarium quod saltem incidenter pos-
set cognoscere de certo in integrum C. fi. in glo. sol.
quod illud regulare sed fallit in isto casu pri-
in fi. glo. solue contrarium quod procedit quando iudex alias
in se capax est sed propter magnitudinem
cause non pot. de illa cognoscere et tunc
modicitas cause facit quod potest cognoscere
secundum Jo. mo. qui dicit quod si non posset iu-
dex cognoscere esset in potestate rei eludere
intentionem actoris ff. de iur. om. iudi.
si idem Jo. an. ¶ Glo. in verbo cognoscat
querit an iudex semper debeat pronunciare
se super re de qua cognoscat facit regulam
et ponit casus exceptos in fi. glo. etc.

q ibi no in fi in glo jo an

§ Si quis uero

no q ille
qui no faciat id ad qd tenetur dicatur fa
cere ff de re iur qui no facit et i de usu
c. i. v qui uero et B de symo nemo et
sic patet q ophendit etiam culpas que
consistit i no faciendo sedm jo an ¶ no
q aliud est se actiu opponere aliud est
negociu impedire tu hic pona ut diuer
sa nam oppone est se obstaculum actu
i ponere sedm jo an q no pter statu
ta que faciunt mencoz de opponente ¶ no
q p hec uba noscas te esse excitum fer
tur excaco ¶ no q p sistens in excoe p
anni si excaco pter factum heresis
pot ut hereticus dampnari ¶ Set uero
an iste tex habeat locum in aliis q
dnis tpralibus officialibus etc Go dic
q p B pximo i pri et q vniuersos i
pri et iste q usqz ad v nec non soluz
de dnis et officialibus loquitur et eos
solos otingunt hee pene sz ab inde i
ta ligat et alios ut pz ex vbis gene
ralibus ibi posit ¶ Set uero in quibus
casibus isti ligentur pena hic posita
Go quidam intelligut q ligent tm
i quatuor casibus qui otinet i q predicti
vel 2o pot intelligi lacius ut ophen
dat omnia que habent in pte 2a § si
requisiti non pareant i illoz iuesti
gacone capcone et custodia Item i duc
cone ad locum de quo illi mandauerit
in eoz districtu statim puenido dap
natos sibi relictos Item si de cognicoe
criminu se intromiserint si ob hoc capti
uos sine licencia relaxauerint si no
exequantur eis iuncta ul si p eoz ptes
sus impediant statim aut subdit de
opponete ul impediente jo an ¶ Glo
i vbo scienter querit de ignorantibus
et soluit ¶ Glo in vbo pcussum querit
quis absoluet et soluit

Cum secundum

Glo prima sumat et sunt
due ptes prima loquitur de
confiscacone 2a de ap
phensione ibi confiscacionis Et primo fa
cit duo inducit enim tria ul quatuor ar
gumenta legalia ex quibus ocludit ibi
bona et sz ardi ibi et mulier 3m ibi
ac et ptu ibi aut reo pmitte p eui
dencia qd habes B co ti excamus 1o
et no responso ubi dicatur q bona here
ticoz confiscentur legum p ptes ¶ no
q nuptie otracte cu osanguineis di
cuntur esse contra ius nale ¶ no q
impator pot auferre dominiuz re
rum singularibus psonis causa le
gittima subsistente vide no de osti q
in ceteraz ¶ no q de iure ciuili rap
ta no pot otrahe matrimoniuz cu rap
tore de iur canonico dic ut B de rap
to c plte ¶ no q fraudans gabella
reoz uectigz pdit illas ipo iure ocor
sunt in glo ¶ no q crimen heresis est
grauius aliis ¶ no q appe reoz op
hendunter bona mobilia q patet q
dicat de rebus que portantur de quo
p ardi xl di ante omnia et vide q
no xxiii q vii si de rebus in prima
glo ¶ Set uero que dicat sit inter
nuptias nephaias incestas et in
utiles Go hic ardi ponit no B de
i testi nup sup pcta ubi dicit q sunt
nephaie inter ascendentes et desce
dentes incest inter collaterales co
sanguineos et affines inutiles al
phibite jo an ¶ Set quare iste nuptie
dicantur oie ne Go q ex illis soboles
crescere no pot xxxv q iii no pot
quedam lex ad idem lvi di si gens
sz ardi jo an ¶ Set uero cu quibus co
mittatur incestus Go de hoc habetur
xxxvi q i § cum ergo et de incestu
osis nuptiis habetur xxxv q iii c ii
et c nullum et c de incestis vnde
et dicunt abhominabiles deo et ho
minibus ut ca q nec causa jo an
¶ Queritur an intelliguntur confiscata
si redit ad fidem Go jo mo tenet
q non vii intelligit hoc vni crimine
pmanete ar B eo statutiz iio § 1o
ardi et jo an idem recitat jo de lig
Gemig q bona intelligu ofiscata a
tpe omissi criminis et si peniteant
sedm guil lig jo cal co Sz opp guil
pbabilior ar C ad l juli maie l fi
et intellige confiscata in tm q sma
sup crimine lata retro trahi ut aliena
ta post crimen omissum puit euinca
tamqz pda euincente et no restituto
pcio emptoribus quatucuqz bone fidei
sz gen Credo q dictum gen sit vm
p tex hic qui uult q eo ipo q crimen co
mitti omitti bona intelligant cofis
cata Sz an ille recupet redeundo ad
fidem est aliud dubiu de quo dixi B
eo accusatus ¶ Glo prima summat in
ea glo ibi triplica subaudi ul quadru
plica et tercium diuidatur in duo jo an
¶ Glo ii declarat et coadiuuat text
p iura et soluit vnu dubiu dicit ut i
ea ¶ Glo in vbo et mulier recita
p gm q mulier possit otrahe cu rap
tore ut i glo pxima glo soluit de
inde apparet q et sedm leges possit
otrahere glo soluit q loquitur in canal
lis ¶ Glo in vbo humanam recita per
gm q rapta otrahit cu raptore glo
soluit ¶ Glo in vbo consortibus que
rit qui dicuntur consortes et soluit //
¶ Glo in vbo ipo iure querit quo faciunt
l ad pcaitum et soluit ¶ Glo in vbo
certoqz casu primo querit qui sunt cas
i quibus applicantur fisco et soluit

de inde querit an illa pena habeat
locum de iure canonico et alle pro
et contra et soluit In eadem glo ibi
no Jo et opp Jo vi hic placet addi
Jo an et idem hic tren In eadem
glo ibi non pot quasi sub condicione
contulerit si raptori non nubat
Jo an pri fi glo facit ff de adopci
si arrogator Jo an no bene istam
glo quod leges penales imponentes
ut non contrahatur minorum legant cog
bentes in terris de temporali iurisdictione i
perii quam pena consistit tantum in hiis que
sibi erant concessa ex beneficio legis ciui
lis quod facit ad no de sent nup ad et si
Glo in verbo illicitas querit de exem
plo tunc et soluit Glo in verbo obmittens
recata per contrarium quod obmittens solue non pro
dit rem C de ueti l in glo soluit Glo
in verbo ipso iure rerata per contrarium quod per simat
confiscentur ut s eo excomunicamus glo sol
uit deinde querit a quo tempore intellig
antur confiscata et soluit deinde que
rit quid de crimine lese maiestatis et soluit
Item querit an procedat si hereticus
habet filios catholicos et soluit In
ea glo ibi consulti commissis intellige hoc
veri in tantum quod vendicantur bona
per officium vel fiscum de manibus posses
soris nullo dato precio per quotcumque manus
pertransierint nisi precium vel aliquo loco
precii esset in bonis heretica arg ff solu
matri si cum dotem ff fi et l seque
ff de le 1 l imperator et l seque ro pre
dicti quod fiscus vel inquisitores vendi
cant sibi rem ff venditarius non tenetur
restituere precium C de fur l in ciuile non
enim habuit venditor ius vendendi ff
de reg iur pr fi ff de contrahen empt
l si quis sub hoc pacto et hoc quia ef
fectus dampnacionis retro trahitur
ut in glo ad idem C ad l iuli maies
l quibus pr emancipacio C de apos
l apostatarum l reo ff de actu ex iudi
catore et si hoc ffe in crimine lese maies
tatis ut in glo fortius in crimine heres
s eo vergentis ad idem xvii q iiii
sicut qui Jo an In eadem glo ibi post
contractum Si tamen alienacio facta es
set per uolentem committere maleficium quod
postea commisit vide in spe de dona §
Item pone aliquis et quod ibi no in ad
di Jo an dicit la ab quod guil ibi dicit
quod si talis alienator diu post contractum
instrum bona illa tenuerit nec appr
illum in quem dicitur facta alienacio il
la petiisse vel tenuisse vel fructus inde
percepisse presumitur fraus Quidam
uero dicit quod si vendidit omnia bona
sua non tenet vendicio quia presumitur fraus
in dampnum heresis committi Si uero rem
aliquam vel aliquid et persone suspecte
filio vel fratri vel nepoti et tunc non valet
quia presumitur fraus aut crimine siue non
siue donat siue vendat et siue pars
ante siue pars post commissum ma
leficium non tenet quod agitur sed lap

§ Confiscacionis

no quod quando quis est ipso facto dampna
tus non requiritur dampnacio sed ex
ecucio et super execucione declaracio
alle Jo an no in auct de inces nup
pr i et facit ff de re iudi a diuo pio
et secundum hoc intelligatur xxiii q v
suos et de luguribus in fi xxiiii q
i qui contra secundum aeccl qui remittit in
de homi pro humani et de po felic no
quod antequam inchoetur lis racione alicuius
qualitatis ipso iure competentis requiritur de
claracio iudicis quam qualitas lite per
cessit secus si competet in lite iam in
choata ita limitat istum tex Jo an
in additis spe sup rub de appel c si
no quod super facto in quo imponitur pe
na ipso iure requiritur iudicis declaracio
antequam execucio fiat quod intellige quando
factum non esset notorium sed si factum
esset notorium sed si factum esset no
torium et iudex assignaret terminum ad
excusandum factum et non fiet execucio
posset fieri execucio absque alia decla
racione ita pot intelligi vno non s
de offi ordi v quod si forte eo li Sed
quero Bononiensis origine et pri
mordia quia ibi habet bona constituit
Florentie domicilium et ibi dampnatur
de heresi an ad dominum Bonon an ad
Floren spectet apprehensio bonorum que
sunt bononie et in isto ponitur quod consti
tuciones papales officii nolunt quod
tres partes fiant vna sit iudicis secu
laris alia officialium tercia reseruetur
ecclesie Romane pro tuicione officii Et pro
parte quod ad Bon pertineat inducitur ra
nes tales hec apprehensio bonorum est
facienda per personas publicas non pri
uatas primum patet hic ad hoc C de psip
l si quis intra et l si quis post pr
quod non et de bom ua l fi li xo rin
patet ex primo ad id C de iur fisca l prohi
bitis nec singulis concedendi quod per ingratitudinem
publice fieri possit nec occasio sit maioris
tumultus faciendum ff de re iur non est sin
gulis sed iudex florencie quo ad bononiam
Bon est persona priuata quia sunt extra eius ter
ritorium s eo li de consti c ii in fi ff de
iurisdictione om iudi l fi de offi pfec vi l fi
ergo ad bon non ad florenciam pertinet occu
pacio vel apprehensio maxime quia cum iuris
dictiones per territoria sunt distincte ut est
probatum et prohibitum vnus via alia vi
a per iurisdictionem vel medium fieri prohibetur
in de re iur cuiquid sicut inquisitores
Florencie per se non habent iurisdiccionem bono
nie ita nec hoc possunt per medios iu
dices florencie nam id solum iussu iu
dicantis possit possideri quod est in iurisdiccionem
iubentis ff de boi aut iudi pos l cum vnus
pr is qui per declaracionem igitur Floren inqui
sitores insurgit ius occupandi qui

qui iussus bona sita Bon non astringet
Item sicut tutor datus solum occupat admi
nistracionem bonorum que sunt intra iuris
dictionem dantis ff de tuto et cura dati l.
pupillo ff de excu tuto l. illud et no co.
ti. l. non solum § et qui testamento licet
per officium pupillus sit sue administracioni co
missus sic in dapnato per sententiam submisso
potestati iudicis secularis erit hoc tamen dicen
dum Item dapnatus de heresi florencie est
etiam Bononie hereticus ad hoc B. eo. ut co
missi v. et q. illos C. eo. ti. aut gazaros in
prin. et fi. Sicut de excomunicato dicitur in q.
v. c. iio et xi. q. iii. c. ii. Item non minore
sed maioris virtutis est ratio originis quam ratio
domicilii ff ad muni. l. assumpto et domici
lium et l. libertus § pro scripto et no C. de mu
ne. et hono. l. i. li. xo et de hoc in i q. por
rorum sup regula qui prior Si ergo floren
dampnatus dicitur dampnatus bononie
et ratione originis bononie dicitur potencior
ergo ad Bononiam spectat apprehensio Item
Bononie iudex habetur loco possessoris
et rei florentie loco actoris restat quod si ca
sus est dubius debet pro bononien B. de fi.
instru. inter dilectos ad fi. cum concor. nec
est novum quod florencie habet certa bona
illius et bononie alia quod sepe contingit
ut patet de testa. relatum ii. in fi. et B.
eo. li. de sepul. cum quis § i. C. de secun.
nupt. l. cum aliis de sin. et legit. l. de ema
cipat. C. si sori impa sine here. de tes
l. i. li. xo ff de testa mili. l. si amilite §
fi. et l. seque. et de uote et mili. sub l. i.
et iio Ricardus ad malum qui hanc q. dis
putavit padue tenuit contra s. quod ad iudicem
florencie spectent illa bona huius racionibus
apprehensio et occupacio bonorum dapnati
ad secularem iudicem spectat directe per
concessionem pape vel principis nec aliter
accupare posset ut hic in fi. et in constitu
cionibus officii de quibus in prin. q. dixi
et C. de bo. vacan. l. iii. in fi. Sed si prin
ceps dat administratorem puta tutorem
illo non solum administrat bona pupil
li que sunt in provincia sua sed etiam que
sunt extra provinciam C. de administra tuto
l. ii. quod est speciale in dato a principe quia secus
in dato ab alio ut probatur est B. Sic et
iudex florentinus a principe datus ad
ministrator occupator et divisor bono
rum administrabit occupabit et dividet
non solum bona que sunt florencie sed
etiam que sunt bononie cum tamen extra
territorium florencie sit privata persona non
sua auctoritate sed per relacionem ad iudicem
bononie hoc faciet B. de for. competen. ro
mana § contrahentes nam per iudices
locorum ubi sententie ferantur earum execuciones
fieri debent vel per se vel per relacionem
faciet ad iudicem bononie ad alios
sub quibus essent res ff de re iudi.
a divo pio C. de iudic. properandum § sen
tenciat reus ergo hec execucio sine la
te floren spectat ad floren qui de bo
nis bononie relacionem faciet ad iudi
cem bononie et quod occupacio sit exe

cucio ut hic patet in textu et per hoc est
responsum ad primas rationes partis contrarie Item
constat confiscacionem hanc fieri penam
dapnati ut nudus exulet ut alias dicitur
de cap. mi. tutelas § fi. C. ad l. iuliam
maie. l. quis quis ff de posi. bona fides
Occupacio tamen et perceptio fit etiam ad sub
levacionem laborancium quod patet in por
cione 3a que applicatur civitati C. de
uecti. et comis. l. fi. et C. nova vec. l. i.
et idem in iii. que datur officialibus qui
negocium peregerunt facit in auct. de iudi.
§ ne autem labor ff de donac. si pater
§ fi. Tercia que per officio reservatur est
subsidium alicuius peculii ar. ff de le. iii. si
corpus § i. Sed primum et merces ibi da
da sunt ubi labor et dispendium imminet
B. de preben. cum secundum C. de fur. l. manifes
tissimi § sed cum de tabu. col. l. i. § pro
ergo bononie non sed florencie debetur cui
labor et dispendium officii in suo districtu
sibi crediti et imminebat ar. C. de alumno
l. ii. ff de iur. et fac. igno. l. regula § i. et
ne promiscuis actibus turbentur offici
a C. de testa. consulta Item occupacio bono
rum est successorium ad sententiam dampnacio
nis que est principale et necessario habet pre
cedere ut hic cum ergo accessoria divi
dicentur secundum principalia in de re iur. ac
cessorium cum concor. et sententia super crimine dici
dicetur ex finis iurisdictionis officii flore
tini ut in l. si quis intra C. de bo. dap.
ergo per illos fines dividitabitur bonorum
publicacio ubicumque sint facit ff de fide
si ut proponitur Item cum sit confiscacio fis
cus dicitur succedere dampnato uni per
sonalibus accionibus dependentibus de bo
nis confiscatis fiscus agit et convenitur
C. ad l. iuli. de vi. pu. et priva. l. tuto. de bo.
damp. si ut proponis ff solu. matri. si ma
rito in prin. successio autem in universum
ius illius cui succeditur ff de acqui. pos
tum heredes si certe peta. eius qui in per
iuria de bo. pos. l. i. et de re iur. heredi
tas Cum ergo florencie fiat publicacio
ubi sententia fertur et indubitatum quod commune
florencie in bonis ibi sitis statutis succedat
ergo et in iniusis Item cum istud ius confis
candi sit incorporale ff de re. divi. l. i. §
quedam et actus incorporalium sed certo loco
facti ubicumque vigorem extendunt C. de
colla. l. filie ad fi. ergo dampnacio et pu
blicacio facta florencie Bononie suum
vigorem extendunt Et per hoc est respon
sum quod dicebatur bononie fuisse dap
natum fateor et hoc facit pro ista parte quia
cuicumque competit bonorum occupacio i. ille apud
quem solum prescriptionis meruit ut in l.
si quis intra occupabit bona ubicumque
fuit sita nec ob. quod alle. de dubio quia in
telligitur de probabili sed istud non est
tale ut est probatum alias sequeretur quod cum
negacio faciat rem dubiam C. de acqui
pos. l. nemo et qui. id. lib. pela non licet
l. iii. Et nichil adeo certum est in auct. ut
de sum sen fu. de functore in prin. semper
iudicatur pro reo Sed dicit Jo. an. per aliquos
dici per officium inquisicionis contra observari

et diffinit[9] tamen dicat se nõ vidisse
illam diffinitionem Sed dicat ad optimũ
sed Jo. Cal. disputasse istam q̃onem et quo
ad ptem que debetur officialibus qui
negotiã pegerunt quos ad alias duas
ptes tenuit cõtra cum generali fisco sit
fiscata et aptie omissi c'minis induat l.
m. C. de bo. vacã quam inducebat Ri
cardus cum illa l. velit q deputatus
ad fiscalia in aliqua provincia illius p
uincia bona capiat que ferunt fisco for
tificat h equitas ne sit iur dictionum
confusio et eo fortius cum loci de qui
bus queritur in iudicem essent valde remo
ti. Jo. an. Jo. de lig. dicat q Guil. de cu
ñ. l. i. C. de suma trini. tenuit q iudex
loci ubi sunt bona illa occupabat qr
sunt bona vacancia q° accrescunt ibi
fisco alle. p. tali. l. fi. C. de acci. tm. l.
x. hanc disputavit Jo. de fant.
et distinguit an iudex pronuncians ha
beat iurisdictionem a lege cõi et sedm il
lam punit aut a municipali et illo
vigore confiscat hoc casu 2° bona ali
bi posita nõ confiscabuntur p istum Sed p°
casu bene Sed sedm consuetudines officii fiunt
tres ptes ut B. et inquisitores deputa
ti bononie et floren. habent diversas
iurisdictiones respectu territorii qr quel.
in suo territorio et quo ad applicanda
eccle Roman. est una bursa Et quo ad
hoc bonon. occupabit qr bene est hec
bursa eccle Roman. sicut florent. Sed
quo ad bursas diversas officialium
habebit florencie qr ille laboravit et
manualis executio fiet p Bon. ad
requisitionem flor. et emolumentum
effectuale bursale inquisitorum et civi
tat. florencie applicabitur Sed Jo. de
lign. Jo. de fant. dicit q Ray. in l. i.
C. de su. trini. tenet distinctionem sibi po
sitam an pronuncietur sedm legem
municipalem an sedm legem comem
et assignat rationem primi casus qr sta
tutũ nõ potuit disponere de bonis extra
suam iurisdictionem posite B. de consti. c.
ii. eo. li. Sed primo casu ius comune q
ubique ligat disponit de bonis illa co
fiscando et ratione delicti psone quoque
concernunt et debent sequi bona sedm
Jo. de fant. ¶ Glo. fi. localis

Statuta ¶ Glo. pa
sumat
et dividit Gen. sumat
sic In heresi procedatur
simpliciter et de plano et
dicta testium et accusatorum non publicentur
si periculum timeatur h. d. legam p p
tes ¶ nõ primo q declarans non dicitur
addere cum hic ponantur ista vba tamquam
diversa vide tex. in clem. ii. de elec. //
¶ nõ q iudices nõ artantur in negotio
inquisitionis procede sine sumarie
et fi. relinquitur in eorum ptate vide sile
in clem. dispendiosam de iudi. ¶ nõ ar
q in causis ubi proceditur simpliciter
et de plano nõ admittitur advocati

ti et sic agio secus videtur in plenariis
tamen tex. nõ phibet hic iuriter essen
tiam B. ipsorum scriptus ¶ Ceterum quare
non simpliciter mandat servari consti
tutiones istorum So. dic q isti multum am
pliaverant officium inquisitionis in tm qr
qr tendebat ad noxam habuit respem
qr p aliã clementem ut patet in clem.
i. et ii. Jo. an. ¶ Glo. in vbo possit querit
in quibus iudicibus habeat locum et
solvit ¶ Glo. in vbo figura In pn° dicit
quas solempnitates iudiciorum remove
ant ista vba in textu posita et distinguit
duo membra et solvit deinde querit an
legatus vel alii inferiores a papa possit
committere vel cognoscere in causis plenariis
obmisso ordine iudiciario et solvit in eo
glo. ibi quid ergo si a'rdi hoc tractat B.
de elec. p exemptionibus q' si vero Jo. mo
hic que omnia decidunt per nõ in clem.
sepe de vbo signi. Jo. an. In eadem ibi
dubitari solet de hoc in spe. ti. de c' sup
est in fi. i. col. Jo. an. dicat la. ab q ibi
dicatur legatum nõ posse iuris solemp
nitates tollere quo ad hoc in sic quilz
ordinarius Sed q° legatus sed cum cognos
cere et committere ordine iuris servato sed
lapum item in glo. in clem. sepe de vbo
signi. sup vbo mandamus In eadem
glo. ibi si quis et in clem. ne Romani in
pn° de elec. Jo. an.

§ Inhibemus ¶ nõ
q in
causis debet fieri publicatio nomina qr tes
tium etc si imineat periculum grave qr
tales psonas qr sicut spale in causa in
causa heresis inquisitionis cõtra est regu
lare ¶ nõ q epus et inquisitor debent
sibi ad invicem comunicare processum et
simul examinare hodie dic. ut in clem.
i. eo. ti. ¶ nõ q aliud dicitur fieri secre
to q fit coram plibus in secreto ad hoc
de peni. di. i. § ecce vi filiam ¶ nõ q in
causa heresis epus et inquisitor non
debent proferre sniam sine consilio pito
rum ¶ nõ q in causa heresis adhibetur
plena fides testibus licet nõ sint publi
cata ipsorum nomina ptibus et sic videtur
q in aliis iudiciis nõ sit adhibenda ple
na fides ex quo est spale isto casu de quo
aliquid hic in glo. ¶ Oppo. q in c'mine
heresis non sit ferenda snia cum sit la
ta ipso iure ut B. eo excomo q° nõ est
ferenda. ff. de homi. pro humani cuius cõm
uult tex. hic et idem tex. B. eo ut inqui
sitionis § prives So. a'rdi inducat
ista iura et alia non solvit et ita rema
net Jo. an. Tu solve q si queritur an
debeat ferri snia declaratoria sup c'mine
et dicendũ est q sic ita intelligatur tex.
hic et in gtra Si queritur an debeat fer
ri sup ipso c'mine et dicendum est q nõ
tamen si etc sup illo pronunciaretur nõ
viciaretur snia ut p. et ex nõ in dicto
c. ut inquisitionis ¶ Ceterum an ex quo
libet periculo debeat obmitti hoc pub
licatio So. dic q non ut vult tex. hic
grave nõ dicit qualequale sedm a'rdi

xi q. in graue unde nō posset sine dei offensa reus puniri obmisso ordine iudiciario nisi in casu hic expresso xxviii di de his in fi. Jo. an. Quare nō publicatur nomina testium hic. Go. dic quod maior est pena illius qui dampnatur isto crimine quam illius qui dampnatur in aliis criminibus Jo. in hoc est speciale quia maius periculum propter hoc imineat testibus secundum Jo. an. in no. vel secundum eum quia in aliis criminibus regulariter nō compelluntur sed hic compelluntur fauore fidei de quo remittit de testi. cogen. dilectorum. Jo. an. An epus debeat aliquid preter expensam hic. Go. dic quod non si suis sumptibus debet procedere nec debet exigere partem partis deputate officio inquisitoris ut in extrauagantis benedicti ex eo. quod plures Jo. an. Glo. in verbo periculum quod timeatur periculum graue et soluit. Glo. in verbo absente declarat textum.

§. Et ut

notat quod inquisitor et epus puniri secreto consilii notat sup negocio fidei. Nō quod releuas secretum impositum a superiore pot puniri ad hoc de iur. iurand. ego. Nō quod exercicio pot proferri ab homine super prohibitione alicuius actus fiendi et si non assignet tempus ad desistendum a tali actu. Nō quod epus nō pot excitare inquisitorem nec inquisitor epm. contra ista reuelacione quo videtur a contrario quod in aliis ... ut constituentibus fidem posset excitare de quo hic eo inquisitores. Nō quod ubi non timetur periculum debet fieri publicatio nominum etiam in causa inquisicionis heresis et sic in aliis semper est facienda publicatio. Queritur quod intelligatur hic quod isti nō debeant releuare secretum. Go. dicit ardi. quod alibi dicatur aliud esse secretum quod quiaque sciunt de peni. di. i. quod eo. filiam secundum hic nō sumitur illo modo ut patet ibi aliis patefecerint uel intelligatur hic secretum quod nulli alteri pandi et sic sim. in q. vii sacerdotes in fi. et hic eo li. de elec. ut periculum nulli. Jo. an. Ex sit ro. quare unus non pot aliquem ex committere. Go. dic quod utrique in hoc habent potestatem procedendi contractum et ideo contra se nō intelligitur hic et sic is nō redditur ff. de pe... l. qui duos. Item quod par in parem etc. de elec. innotuit cum eorum secundum Jo. mo. Jo. an. Queritur quod textus dicit quod cessante periculo quod quamvis quod tamen suprdicti fuit finalis huius iuris an in dubio causa expressa in iure presumatur finalis an impulsiua. Go. Jo. mo. hic nō idem quod glo. ff. de donat. l. in quod fi. que dicit quod in dubio presumitur causa impulsiua quam dicit veram quando factum est indifferens ad impulsionem istius causa uel illius sicut est in illius legis ut puta si do tibi x ut calligas tibi emas aliquid daturus Secus

quod est limitata ad unum extremum ut hic quod hic cessante causa que fuit causa iuris inmutandi cessat ius speciale et redditur ad ius commune et vide quod nō hic de renun. post translacionem sup glo. ar. est hic Jo. an. Glo. in verbo iudicijs alle. contra ad textum de ind... quod ut an vicietur processus si hoc taceatur et soluit. In fi. glo. nō bene istam glo. quod licet obmittatur publicatio nominum parte nō contradicente ualet processus et sic ualet facit ad dubium an si iudex proferet sententiam nō publicatis dictis testium partibus nō contradicentibus quod ualeat sententia quod nō bene

§. Ceterum

Nō quod iudex non debet fingere aliquid esse quod non sit. Nō casum in quo actus relinquitur consciencie iudicantis vide glo. in clem. i. de iur. patro. Nō quod eandem vim habent ordinaciones et mandata pape quam habent constituciones vide de sen. ex. c. a nobis i. Nō quod responsa pape ad consultacionem inferiorum sunt pro iure seruanda unde in di. in suma. Queritur in quibus casibus relinquitur suo iudicio uel sue consciencie. Go. dicit ardi. quod huius in di. de mag. sepsit quod tribus de causis prima quod nō debet prohiberi ut quod illud de quo agitur facit et obmittere pot sine peccato xxxiii q. iii. vir cum propria. Secunda quando timetur scandalum quia multitudo est in causa ut dicto c. de mag. i. q. vii quotiens xxiii q. iiii non pot et c. ipsa pietas. Tertia quando deficit iudicium et hoc pot dupliciter accidere uel propter personam que nō pot iudicari xvii di. quod huic etc. et xvi di. nunc autem uel propter crimen quod occultum est xxxiii di. habuisse in fi. xxv. q. vi. si duo ii q. v. consuluisti Jo. an. Glo. si pot recitari pro quibus quod nō debeant seruari ex quo nō sunt inserte in hoc volumine ar. ibi hinc li. glo. soluit.

De scismaticis
Rubrica

Ad succidendam. Glo. prima sumat et diuidit et dicit Jo. an. se parum morari circa exposicionem huius decretalis quia hodie nō legitur cum in parte fuit reuocata per extrauagantem bene. que incipit dudum bone memorie ubi restituit istos ad omnes penas hic insertas preter quam a deposicione Cardinalatus beneficiorum et inhabilitate ad papatum et ad bona confiscata quam alias erant contra fessa secundum post eum clem. quintus clemente illos ad cardinalatus restituit et ambo in Cardinalatu mortui sunt et post clem. Jo. xxii in interpretacione nominis graciosus ad Cardinalatus graciose promouit Feuendum in christo prem quem dignitatis altitudine comendat commendari non expedit dum Jonatus ex milite in quo virtutis viget actius

Rubrica de scismaticis

duo Stephano illius domi Jo filio qui
cum poster⁹ fuat hic dampnatus ac de
mu ipius domi Cardinalis dum Jacobum
qui hic Bononie licenciatus i legibus v
no anno recit ex cardinarum sedem ecclie
lombaviensi pfec epm Jo an ¶ No pmo
pulchram arengam ad formandos proces
sus contra otumaces ¶ no q nepotis appe
ophendit filius pris ¶ no q scismatici di
cuntur scindere vnitatem ecclie et sic vi
dentur committe contra articulum fidei et
vnam scam ecctiam / vide que dria sit int
scismaticu et hereticu xxiiii q i inter
heresim ¶ no q delictum pot probari p in
strumentum vide de malo et obe cum in
ectis ¶ no q depositus a dignitate no de
bet uti sigillo quo utebatur ante deposi
conem ¶ no q taciturnitas est suppliciu
q loquaces ¶ no q compendiosum dicitur
breue et utile vide glo in c dispendia de
rept eo li ¶ no q ad solum papam de
consilio cardinaliu spectat ipozo depo
sicio ¶ no q scismatici sunt puniendi ut
heretici ¶ no q expoit auctē pncipis pt
aquocuq capi et licet fuit etia clericus
¶ no ar q appellacone bonoz ophendu
bona mobilia et in mobilia iura et jur
dictones vide de re ec no alie hoc con
sultissimo eo li Jn c ctra natos no
q hic cardinalatus est hic honorem
¶ no q priuatus dignitate non debet am
plius denominari vel reputari ab aliis i
tali dignitate vide textum xix di scdm
eccli finem ¶ no arm q collegiu cardi
naliu sede vacante pot restituere depo
situm p papam de quo dic ut i dem n
de elec ¶ no i vbo hoc q innouare non
est de nouo facere ¶ no vnam causam
quare pena delicti imponit ¶ no q sili
tudo delicti debet silitudinis pena puni
ri ¶ Quero in vbo omem an si in
sma no fuisset ex psi cardinales fuis
sent inclusi in illa generali locucone
dignitat⁹ Sed dicat Jo mo q no et dicat
declaratum cta reuocatoria Boni de
qua s eo li de pben c fi f q no inclu
deret duos Cardinales qui ante promo
conem habuerant in quibusdam ectis
canonicatus sub expectacone pbende
nec obstat si dicat q epi includitur ut
hic in glo q maior est vi i cardinali
bus q q to sut viciniores pape tanto
mins psumitur penam p ipm infer
ri Cardinales autem sut vere patriai
scpti in diademate pncipis insti quib
mo in pa pote sol q filius fami et
sunt ps corporis ipius vi q i si quis
c ad l iuliam ma l quis quis et sunt
spalius fres pncipis et plus aliis priui
legiati s eo li de offi dele officij alle
aut q no de ptate Cardinalis legati
circa exemptos de offi lega translaco
nem et facit q no i de sen exco q pi
culosum in glo iii Jo an Jo mo i cetua
Boni que i cipit decernimus sup vbo cle
ricus tenet q etia constitucio penalis
loquens de clericis includit cardinales
licet no exprimantur qu matia est pa
riter pporconabilis et al et constitucio

generalit loquitur ar xvii q iiii si
quis suadente et ad hic no psc nudi
q forte si non est credendum q in cta
ppa loquitur et sic ibi videtur reuoca
re istud suu dictum et vide q no i
c nemo de temps s eo li de elec
¶ Quero an cardinales faciant colle
gium remittit Jo an ad no posit de
iude ad deliberandam ubi posuit in
glo no ctm i 3a colup ¶ Glo se os
trales usq ad glo in vbo Cardinales
sut tame notande pter auctes quas
allegat ¶ Glo in vbo Cardinales i
pmo querit an grauius sint puniendi car
dinales delinquentes q alii et soluit
de inde posset tractari p cm q no deb
uerint dampnari sine certo nuo tes
tiuz glo soluit ¶ Glo in vbo q natos
tractari p om q papa no potuerit istos
laicos punire de iudi nouit glo soluit
¶ Glo in vbo alii declarat hoc et pos
set postea tractari p om q Roma ecl
sit vniusalis et sic includat omes ali
as ectias ut [illegible] go male
dicat text alibi glo soluit Jn fi glo
no bene glo q stricte sumendo appelone
ectie Romane intelligit de ipa Romana
et non de aliis q no p statut et aliis
disponibus strictis nisi mencio fiet de
illa ¶ Glo in vbo Cardinalis quia
an ophendant epi et soluit ¶ Glo i
vbo habuerit tracta po q cogitacio
no punitur et soluit Jn fi glo et facit
ad no in idem multoz ad fi in glo hic
patet de here Jo an ¶ Glo in vbo sede
vacante querit de collacio cardinalium
an vacante sede succedant i aliquib
et soluit Jn eadem glo ubi posset et su
mi et sic sumit ardi qui hic aliud no
notat Jo an Jn eadem glo ibi q idem
quoq vide q ibi no in pma glo Jo an
Jn fi glo hec opi ut dicat glo hic que
est addico est hodie approbata i idem
ne Romani de elec ¶ no tn incidenter
istam glo q sentire ut collegiu cardi
naliu sit sine capite est hereticus et
esset quasi monstrum et sic videtur hic glo
q dictum primo de pben cum non ignores
ubi tenet q decc collegii no est ut habe
at caput s intelligē illud dictum de ca
pite spali sicut esset q capim in vna
ectia no haberet pticulare capud Jsta glo
procedit de capite vli q non pot esse a
liquis qui no habeat sup se aliquod ca
put saltem vniusale

De homicidio &c

Pro humani

Glo pma sumat et di
uidit vel pot summari
sz Geng Per asser
sinos faciens vel tm
mandans aliquem

interfici tamq̄ ab omnibus diffidatus ab
sq; aliquo processu platone sinas inciderit excois
et depositionis ab officio et beneficio li. dicit
legam p partes et dicit jo an q nō con
stat istam decre glozatam fuisse p inno
Ber. et pe. et abba qui tamē glozauerūt
alias innocencianas ¶ frances autem et
Boni sepserunt s nichil utile satis plene
prosecutus est istam et q ipse osti dicit
hoc exordium ponit qr dei filius fuit ī car
natus quō et quare btm̄ pe. relinquid o
uium suarum pastorem et quō summ̄ pon
tifex successor est petri et dei locū tenet
in terris p q sollicitam curam dnici gregis
ad eum ptinet jo an ¶ nō primo q redēp
tō facta p xpm non contenit omnia ana
lia s tantū hūanū genus ¶ nō q solus
petrus habuit a xpo generalem curam
totius gregis ¶ nō q successor dicitur ee
altius et si fuit p infinitos mediatos
nam hic primo appellat se successorem pe
tri ¶ nō q papa tenet locū xpi ī terris
¶ nō q pastor debet continuare sollicitudinē
tā oues de etate et qualitate intellexerimus
m̄ si et debet punire nō parentes xxiii q
iiii quidam et ibi de hoc in glo et vi
de de regu consulti in glo ii jo an ī
ducit osti istum textum propter descensū xpi
qualiter dedit nobis exemplum huma
nitatis unde btus Bern exclamauit se
se filium dei qui se ad infima inclinauit
cum deus hominem vbum carnem figu
lus luti vitā mortiuum induit cū de
alto infimus de dnō seruus de celesti ter
renus de diuite pauper de ī mortali mor
talis de dei filio filius hominis fieri non
despexit cum feno iacere ptulit paruoq;
lacte pastus est p quem nec ales esurit
hoc opus sine facti exemplo donū sine
pcto primo grā sine merito humilitas
sine modo jo an ¶ oppo q xpus non
potuit mori qr diuinitas nōs moritur
de suma trin c i So dicit osti q mor
tem temporalem sustinuit intellige corpora
lem xxvi di qui corpus qr quo ad diui
nitatem mori nō potuit jo an ¶ Quō
quare xpus mortuus est et resurrexit
So q viuorum et mortuorum dnetur sine
ergo viuimus siue morimur dni sumus i
ei viuere et mori debemus xxiii q i §
i unde viuos et mortuus iudicabit qui
si sint le p venerabilem v sunt aute
xxi di in nouo jo an Inducit osti istū
textum ibi dum dicit sompno conca
scolares pigritantes et platos negligē
tes et de primis repetit nō de offi primi
ce c i in glo si subdens q tales me
lius facerent si se et suos ī aulibus
sumptibus nō ueraxent ff de in offi testa
l i de sedis dicit q indiscrete agerent
si se attento onē procurarent absolu
nec se tant periculis obligarent qr sub
iectorum sanguis req de offi ordi irrefra
gabili nec est pastoris excusatio req
de re iuris c plus dicit tamen q si no

sileat nec indiscrete ptat dicat cū
apostolo mude sunt manus mee zt ex
liii di ephos jo an ¶ queritur qui dicā
oculi cordis So dicit jo mo q sūt in
tellectus et effectus de quibus ī psalo
cxx leuaui oculos meos meos ad
montes et alibi psalo xii illumina
oculos meos req jo an ¶ queritur dici
tur grā cooperans So dicit osti qr deus
nō coopabitur tibi nisi opanti tecū
illud dat deus omē bonū s nō p cor
nua thaurum dicit tamen q triplex est
grā s. pueniens de qua hic in vbo cū
igitur in prīo quedam cooperans de
qua hic quedam pficiens de qua hic
qui sequitur ex pdictis qr deus omnipo
tens imperfectionis nō nouit opus de bap
maiores v s ad hic et vide q nō
clem inter de magis ī v glo jo an
¶ Glo ii et iii sic vales Glo in vbo
deserēt in prīo inducit textū ꝯ platos
deserentes ecclias deinde colligit qualit
ptas petri transtulit ad pastores in
eadē glo ibi pastores ergo nō sunt cla
ues ecclie contempnende b de pen c si
jo an

¶ **Cum igitur** nō q ex

curatores alios interfici p pecuniaz di
cuntur ee crudeles sine humanitate
nō q interficiens alui dicitur pro
curare occidere illum quo ad corpus
et aīam ¶ nō q ois ptas dicitur pro
cedere a deo de quo hic in glo ¶ nō ad
quem finem fuit introducta pena de
licti ut videlz quis retrahat a delicto
¶ nō obprobriosum dici quo ad fidem
xpianam q quis redimat redimere appellat
vitam suam ¶ nō ar q licitū videt
ex pte dantis dare pecuniaz ut se redi
mat amorte iniusta q secus est ex
pte recipientis ¶ queritur vn dicantur
assessini So dic q possint dici a scin
do scindis qr scindunt aīam a corpe
scdm alios jo an ¶ queritur an dans
pecuniaz p papatu uel imperio ī iuste a
gat So dicit osti q sic qr incidit ī legē
iuliam de ambitu l i ii ff inducit
istum textum qui dicit q omnis est a deo
ergo nō acquirenda p pecuniaz nec ob
s alle l que dicit q lex ipā non habet
locum ī ciuitate Romana qr hoc intel
ligit ad principem iam canonice electus
qui sup omis est de elec licet et est le
gibus solutus vnde q placet disponere
pot ff de legi princeps ix q i cuncta et
c p principem de quo dic ut plene nō de
const pben pposuit tamen dicit q non
accusat nec excusat aliquos quo ad spūa
lem iurisdictionem quo ad temporalem dicit
doc q publica oblatio facta ab eo qui pro
dest affectet non prodesse admittit sed

reprobatur ff. de polli. l. i. et ii ff. de admi
tuto nõ existimo viii q. i. qui epat⁹ Jo an.
Inducit osti istum tex. qualiter iusticia est
officiu pietat⁹ et q adeo est ordinata vn
reg⁹ ppe est facere iusticiam xxiii q. v. regu
Ad idem. eadem q. princeps et c. tu admi
nistratores / Ardi alle. q summu est bonum
iusticiam tolle xii q. ii. cu devotissimaz
Ad idem xxiii q. vi c. i. Et dicit osti q in
iusticia aufert nome boni et religiosi
principis vn si caret nomine et carebit re
C. de feri anullo de vbo sig. nam et ergo
ergo nõ p mittat ad arma venire quos pt
sua iurisdictione compesce ff. de usufruc. l.
equissimu et iudicialis rigor et C. de iudi
nullus Et subdit q si aliquis in reddenda
iusticia negligens est nec aliter dni pos
sit erit finaliter impetendus xxiii q. ii do
minus / Et de isto ultimo dicetur i. de re
iur⁹ c. i. Jo an ¶ Queritur quid appellat²
hic appellatione ecclesiastice animadversionis
Go. dicit osti. q debet intelligi de illa de
qua loquitur finis istius c. nec ob. de vbo
sign. querenti ubi videtur tm cophendi
excõicacio suspensio et interdictum qz ibi
dicitur de censura hic de animadversione vn
subdit q licet appellatione censure non
contineantur nisi tria de quibus ibi qu scri
bitur delegato ul' quo ad ipius iurisdictioz
qui plus nõ potest exercere / si plus nõ ponat²
in lra sicut B⁹ de accu cum dilecti vn nõ
potest beneficiatis privare deponere noua mulc
tam judicare nec alias penas infligere
de quibus sequitur licet possit subdele
gare in expensis condempnare / de offi de
le. significasti. et c. in litis de dolo. c. ii.
de eo qui mittitur in possessioz causa rei servan
de. c. ii ¶ Ordinarius autem ecclesiasticus
hec omnia potest nisi prohibeatur sibi de
dcu. nõ resi. ex tue / vn epus tribunali
p'est ergo multare pot ff. de judi. l. ii. y'fi
ri on ob. l. ii. q. fi. in pri⁹ ff. de iur⁹ om
judi. nam qd' ibi dicitur q magnam pe
nam imponere pot qui ptatem habet iu
dicandi intelligitur de ordinaria ptate
ff. de vbo signi. aliud est filius §. i. et l. si
qua. et ex hiis infert q ordinarius pot
punire in pecunia B⁹ de delict⁹ pue. c. ii. de
offi. ordi. dilectus debet tamen cavere q
propter que sut peccatz nõ substineat subdi
tos in delict⁹ de pein. licet. de offi. ordina.
irrefragabili ad fine vn si credat me
lius p tpralem q spualem penam sub
dit⁹ corrigi illam secure infligat ut
hic. et ut lit⁹ nõ cont⁹ qui in fi. Et qz plec
tendo et ignoscendo xxiii q. v. p
dest facit i. de sen. exco venerabilib;
§. denique ul' si ille tpralit sibi nõ sub
est ad infligendam distinguit dum
tpalem B⁹ de male. c. ii. de iude. postu
lasti et c. cu sit de usu. quato. de offi. or.
c. i. xxiii q. v. administratores / et consulit
osti q ad evitandam suspitionez avari
tie tales penas faciat converti in pias

causas deinde cum sit in fi. de vi. et ho
de. cum ab omi Jo an ¶ Nõ bene ex lris
quas penas possit possit imponere delega
tus et quas ordinarius et q ordinarius
nõ pot compensare pecualit nõ als si
bi subdit⁹ tpralit licet sub sit spualit
Queritur quid comprehendatur appellatione mu
cronis Go. dic q dicitur excõicaco mucro
epalis xvi. q. ii. c. i. in fi. Sz Ardi i. de
sen. exco dilecto dicit q in ecclia est du
plex mucro spualis et tpralis xv. q. vi
auctoritatem ad fi. Et spualem q vinus est e
radicans p degradacionem depur. ca
inter in fi. nisi ut hic / et iste ad punito
nem vibratur / nec de facili dispensa²
de cleri. nõ resi. ex tue / et hunc vi
brat epus de elec. transmissam alit
dicitur disciplinas ii. q. i. multi i. de
sen. exco c. i. et licet iste adeo dividat
p penam facile sit reconsiliacio vibratur
enim ad correctionem tm ut dicto c.
multi Et huc vibrant inferiores e
piscopis de sen. exco Romana i. prin⁹ Jo
an ¶ Queritur quid sit meta Go. dic
q est finis vel limes vel terminus et d²
a metior metiris et datur versus dum
tua rura met⁹ vicinus p ato metis
i. tim Jo an ¶ Queritur de quibus mag
natibus loquatur hic Go. dic q de
xpianis qz de hiis qui sut foris
nichil ad nos de divor. gaudemus Sz hos
Jo an ¶ Qualit isti erant coacti in
petrare securitatem a dnis assessurorum
Go. dic q causative nõ p se ad hoc
B⁹ de elec. cum inter R. Jo an ¶ Quo
quero qu sit obprobriu fidei xpiane
q isti redimant se a dnis assessurorum
Go. dic q forte ille dns est sarracenus
et ideo cum xpiani sunt filii libere
obprobriosum est q reuerteantur filios
ancille B⁹ de iude. et si iudeos et c. cu
sit et c. ex spali Jo an ¶ Glo in vbo
a dno inducit tex. ad probandum q ptates
provenerunt a domino et alle. contra In ea
glo. ibi pilato Jo. xix et ut dicit Ardi
illud debet intelligi negative qz nullaz
ptatem habebat sup eum qui dicit sup
me nullam ptatem habes / et si quam
habes illam habes a deo Induat et illd
ad Romanos viii. ois ptas a dno deo est
xxii q. i. §. sic et sive iubente sive si
nente xxiii q. i. quid culpatur iux. fi. et
q. iiii. §. quesit⁹ Jo an ¶ Glo in vbo p
sertim exponit text⁹ In fi. glo. et sic po
ni debet scdm osti. qz sequens causa
est impulsiva qz finalis ca est piculaz
animarum et correctio peccatorum. alle. de pen.
et remi. cum infirmitas Jo an ¶ Nõ
bene q ubicumq dicto psertim iungitur
tc impulsive exponitur p maxime et nõ
p tm ¶ Glo i vbo formidantes querit
an sufficiat quelibet formidacio et solvit
exemplificando In fi. glo. et iste est quidam
bona baro sarracenus et prout dicitur
illi sunt sui servi ita nutriti q pirem

do· mandato dni sui credunt saluari et
et dicit ostien· q multi xpiani principes per
tales mortui sunt et dicit archi· p hanc p
ticulam probari dec· talem no loqui de hiis
qui no sunt sub alicuius dnio sz p precium
homines occidunt qui uulgariter assessini
dicuntur et pro facit tex hic p predictos
et· jo an / do jo· de ymo dicit q g: dictu
archi facit glo· B·· prima / et q B·· ea fuit
no· vz q ista fuit causa impulsiua et no
finalis / et io cum ca finalis sit periculu
animarum et correctio peccatorum· et ista concludit
etiam ad assessinos no subiectos spualiter
dnio alicuius· g o in illis etc habet locum
sz eum / et hanc partem credo veram qr
tex· in prin· huius· s· loquitur de facientibus
interficere p assessinos / et ita etc loquitur v
facere i proemio go indistincte intelligatur
vie di si Romanorum

no q quicquid papa sta
tuendo facit appro
bare per concilium et fuit concilium lugd· ut i sup
scriptione in quo fuit depositus fredericus
sz· osti no q tex· no habet locum in
si i interficientibus xpianos no q dco
p denotat causam mediatam qr isti dicuntur
interficere p alios no casum i quo pu
nitur actus licet non sequatur actus //
no q defendens dicatur a receptatione vi
de B·· de here· c· ij· eo li· no q ubi quis
incurrerit ipso facto penam priuationis be
neficij pot absqz beneficiu tale conferri
no q iudex ecclesiasticus pot laicos priua
re bonis suis temporalibus ratione delicti de
quo aliquid s· no q papa pot diffi
dare xpianos ratione delicti ita ut alij pos
sint illum offendere ad hoc i de penis fe
licis no q in hoc probatione huius delic
ti no requiritur exacte probones sz suffici
unt probabilia argumenta no q ubi in
ponitur pena a iure ipso iure no requiritur
alia sententia sz sufficit sola receptio probatio
nis sup illo facto sup quo pena impo
nitur oppo q tex habeat superfluitatem
qr dicat receptauerit aut occultauerit sz
primu includit sedm igo sufficiebat sedm
primu contra id qd papa dixit in prohe
mio So· dic q vbum receptauerit in
cludit patentem receptionem vbum oc
cultauerit latentem sz· osti· qui dicit
q hic puniuntur isti in v· casibus / sz primus
plus delinquit reliquis sz ordinem q
libet imus alio· sile B·· eo sicut dignu
jo an Quero an iste tex· habeat locu
i principibus maximi gradus So· dic q
sic sz osti qui dicit se audiuisse ab au
ditore huius dec· talem fuisse intentionem
ipius / nec debet istud restringi cu res
piciat fauorem animarum et rei publice / et
quis ipse dicatur princeps no in cleme
prin· de bap sup vbo regum jo an no
madriter ex hiis / q constitutio penalis con
cernens fauorem animarum est late inter
pretanda vide glo in c· generali B·· de elec
Quo quare tex· dixit de psonis ecclesiasticis
et secularibus So· dicit osti qr duo sunt
genera hominum et vnius expressio no in
cludit aliud et io sic expressit ut omis in
cluderet et includuntur religiosi laici cui
cuiqz religioni applicentur de sen· exco non
dubium jo· an Quod si no facit inter
ficere xpianum sz infidelem an habeat
locum pena hic posita So· dic q non
qr textus dixit xpianorum no hominum et ex
hoc dicit jo an se defendisse quendam p
latum contra quem fuerat probatum q fe
cerat occidi homines p assessinos vn debz
esse cautus aduocatus in formandis ar
ticulis et seruare leges facit q no i· c pro
et q no B·· eo· li· de statu regu c· i· s· sane
in· i· glo et i ti· i° c· 17° in prin° jo· an //
Quero an pena hic posita includat
alios homicidas So· dic q no cu textus
dicat predictos assessinos / sz alie ciuiles
et canonice de quibus remittit osti ad
summam de homi· s· qua pena jo an //
Quo an omis pene hic posite habeant lo
cum in qualibz committente istud delictum
So· dic q pena s· excommunicationis et 2a s· depositionis
hee due respiciunt clericos et laicos facit
vi· q· ii· nullus / 3a ab ordine quo respi
cit clericos 4ta ab officio que sedm osti
respicit ecclesiasticas et regulares psonas
5ta a beneficio / et hec respicit etiam be
neficiatos laicos ab ecclesiis pietate intui
tu· ul' alio mo ut no B·· de insti· c· 13°:
de penis in quibusdam / totum tamen q
uenit in dispositione ponimus p 2a pena
vel dic· osti· q est tm triplex pena excommunicationis
depositionis et diffidationis Sz diffidatio dz
intelligi etc quo ad bona ut istud sup
pleatur ad textum vel dicat q no est necesse
ut suppleatur de bonis / qr ex quo psona est
diffidata eo ipso bona et res diffidata di
cuntur qi viliores et accessorie ad psonam
xii· q· i· paupimus de donat· inter viros et
ux· p vras C· de sacro sanc ec· sancimus
facit q no· de cler· coniuga· q ate jo· an
Quo est ro quare isti priuentur conferre bene
ficia So· dic q ipsi no fuerunt in culpa huius
delicti go priuari no debent collatores jur
suo de conc· c· ij sedm osti et sic etc illi
ad quos spectat successio in temporalibus oc
cupabunt illa de iure licet de here excom
imus s· fi / no in auct· de man· prin·
s· oportet· coll· iii· jo· an Quero an
de iure etiam habeat potestatem contra laicos in
rebus mundanis So dicit osti q sic ut
hic patet qr exponit temporalia bona no
torie delinquentiu et inobedienciu sup
quo vide q no· de here· excom s· si uero·
sup vbo exponat ubi no q etc eius bo
na excommunicati rebellis et p anni expectantis
pot exponere Item reddit tales ineligi
biles et intestabiles et inhabiles ad que
libet officia publica de here excom
s· credentes / et de sen· exco nouerit Item
priuat honore et successione ut hic et
B·· de uot· licet iniunxerat de here excom
inus in° in fi Item vberat circa vindic
tam sanguinis de rapto· in archiepiscopatu

in fligit caracterem sine periculo corpali
de eme fal. ad audienciam infligit
seruitutem. de sude. ita quorundam. Item
mulctat ut fuit dictu s. i pma pte. Item
bona oia ofiscat de iude. ita quorunda
et c. ad deliberandam. et hic exiliu infli
git de iude. cu no ab homine. l. di. accede
dens et pro excedens execucone harii
penarum recurrit ad brachium seculare
de cleri. exco. c. ii. xvii. di. nec licuit
xxiii. q. v. de liguribus. xcvii. tum ad
uerum. de offi. ordi. c. i. et in bona
ut epi et comites ad inuicem sibi auxi
lium dent in Rce et nigro. nec obz. ta
men q rebelles absque sanguinis ef
fusione coartari no ualeant s. eo ti po
stulasti. et pot eccl etia otra oms istos ec
clesiasticam censuram exercere ut fuit d
ictum i pma pte ex quibus infertur ec
clesiam iurisdeccoz hre non solum quo
ad spualia s. etc quo ad tpalia vn ecia
facit generalem ostitucionem o tales
ut patet in pdictis iuribus. nec est mi
rum qr etc metropolitan cu suis epis o
prouincialibus pot otra tales procede et
sedm canones et sedm leges pmu pbar
de here extrauns q si uero f. deman pn
s. si uero canonic coll. in. et de sanc e
pis q ois autem ecclesiasticos status. dit
tamen semp equu fore pmo p ecciam re
curri ad tpalem dum qu agit de correc
cone secularium qui si no obediant iuros
qz distinguat. de iude. ita quorundam et
c. si iudeos. et c. postulasti. et c. i nullis
et c. cum sit. et c. ad deliberand. de usu
post miserabilem et c. quanto. Jo an.

Queuero an o istos sint seruande treuge
canonice. So. dic q no f. osti p vbum
pretio hic positu de quibus treugis s.
de treu. et pa. c. i. et ii. ut sit in ciuitabi
lis oportunitas vigeatur contra hos q
armato et sce religionis decrementa pro
curant xxiii. q. fi. si nulla. tu sex. c. p
cedentibus. Jo an. Queuare rex dicat q
sit diffidatus. So. dic q xpianus xpia
num offendere no debet nisi prius ipm
diffidauerit ul iuris auctem habuerit
als est prodico. vn lex dicat q cum na
inter nos ius ognacois constituerit
hoiem homi insidiari nephas. ff. de vi
et vi arma. ut vni tame dicat osti q
quidam pncipes hoc ipo q aliquos diffide
runt. credunt eos postmodu sine calupni
a impugnare. s. certum est q diffidacio
non tollit pdictum ius cognacois qd
firmitat est pcepto dni dicent Math
xxii. ad fi. diliges proximu tuu etc. et
p pactum renunciari no pot. ff. de pact.
ius agnacois. C. de pac. po. abdicacio
nec cauilis ro naalia pimere iura. v.
di. s. i. ff. de cap. mi. l. eas. nec ualet co
suetudo otra uel iuramentum de osue. o.
i. s. de iniuria. c. i. eo. li. nam tales
sunt latrunculi et tenent ad restituciõz
omnium oblatorum. ff. de cap. po. li. reuer. hos

tes nec remittr pcm etc. i. de re iu. i
pcm. et sic no excusat istos diffidaco
nisi p iudic smaz decernatur ut i. Jo
an. Queuero quot sut spes belli. So. dic
osti q sct vn. pmu Romanu. 2m. iudi
ciale. 3m psuptuosum. 4tu licitum. 5tu
temerariu. 6tu voluntariu. 7m necc
ium. pm iustu et fit p fideles o infide
les. et d a Roma qd est mudi caput z
hoc de here. extrauns. Scdm est iustum
si fiat auctte iudicis licitum habent inero
imperium non dicent sibi ius et debitu
ordinem seruant. et singula pdicta ex
ponutur i sua ubi statim remitter.
Terciu faciunt subditi otumaces et i o
bedientes iudicibus. et istud sicut est
iustum ex parte eius qui iudici paret
ita psuptuosum ex pte resistent de pe
di. vi. s. i. ad fi. de maio et obe. si quis
ff. de rei vendi. qui restituere. Quartum
dicatur licitum qu fit auctte iudicis ut
hic. C. qu lice. viii. l. i. et ii. et iii. ca
sibus repulsande i iurie a se ul a socio
i. de sen. exco. dilecta. Quintu qu deficit
auctas iuris et iudic qd est temerari
um i aggrediente et iustum i defende
te ut primo dixi. Sextu volutariu
q i cunt pncipes i iuste. maxime po
diffidaconem ut s. est dictum. Sep
timu necciu ppe indefendente et licitu
est de hiis tractauit i suma de treu. et
pa. q. quod sit iustum propter q breuis
hic pon. Jo. no. xxiii. q. ii. in suma
posuit qinque modos quibus dicitur
bellum i iustu ibi vide. Jo an. Queuero
penes quem debeat constare de hoc c
mine q iudici cui facienda est fides s.
de rept. c. ii. et c. intercetas. et s. eo li.
et ti. statutum. q. i. i fi. et dicit osti no
requiri smaz s. sufficere si iudex dicit hoc
esse probatum dicens q forsan propter pi
culum ualebunt testes recepti lit non
ot et pte absenti et no citata. et p tanto
no dixit testibus s. dixit pbabilibus
argument et vide hoc sumi ff. de tes
ti. l. non oms q abarbar tame deb
iudex attendere qualitatem psone infa
mate et alias circustancias ff. ad l. iuli
maies famosi s. de trans. c. fi. Jo an. Et
pro pmo dicto hic posito alle. la. ab
no s. eo li. de foro ope seculares sup
vbo pbonis f. lap. no bene q ubi sta
tutum no exigit plenam pbaconem
s. contentat solum argumet. put
recipi testes sine pt citacione q no qr
multu limitat. c. i nomie domi de testi

Queuero quare no requitur sma sup
isto eme. So. dic q sufficit sma otali
hic plata ff. de condi. insti. que sub co
dicone q. fi. xxviii. di. de hiis. ante fine
f. osti qui dicit q sicut aliquis no sit
vitandus tamq excoicatus p depo
sito habendus nisi constet de sen iuris
uel iudicis. sic nec tamq diffidatus i

inpugnandus nisi prius hoc iusta sentencia de
cernatur et sic erant milites et principes se
culares ut s[upra] fuit dictum / dicit Jo an quod
qd' dicit non vitari excomunicatus temperandum est
p[er] id qd' habetur de sen exco i c. cum desi
deres § fi. ubi sola fama operatur euitacionem
ipsius Sed contra id qd' dixit sentencia non requiri
opponit ardi s[upra] eo ti de here ut inquisicio
nis § prima ubi quis de here dampnatus et
post condempnacionem qui dicit non prius a
iudice seculari recipitur Sed respondet hoc
sic intelligendum quod non est necesse de penis
predictis exprimi in sentencia sed hoc ipso quod priua
atum fuit illum fautorum assessorum pene sunt
sortientur effectum quamuis in sentencia specifica
te non fuerunt sicut hoc ipso quod de capitali
crimine quis est condempnandus tacite venit
confiscacio bonorum C. si. pende app mo. nisi
ue l. si is qui. C. si reum vel accu. mor fu
l. fi. et sufficit iudicem pronunciasse accusa
torem calumpniatum et si de pena nichil
dixerit ii q. iii § notandum ii / nam fuit
quidam questio etc. ut ibi Et eodem modo intel
ligi debent omnia iura canonica et ciuili
a qui dicunt ipso iure uel ipso facto aliquem
puniri confiscacione bonorum uel quacumque alia
pena ut s[upra] sufficiat illum pronunciare et
declarare illius criminis esse culpabilem et locus
erit penis iuris et si in sentencia non exprimatur
ut hic et s[upra] eo ti de here cum secundum cum l. quam
ibi textus induat et C. ad l. iuli maies
l. fi C. de here quicumque § quod si fecerint C. de
appo l. i C. viii vi. l. si quis in tantum ff. ad
sillia. l. tutorum § non al'. ff. de fideius. l. eius
qui ff. testm re ve l. fundus Jn auct ut
liti iurent § illo. i aut de liti § fi. coll' viii
remittit etiam ardi ad id qd' no i de pen fe
licis Jo an Super eo quod dicitur s[upra] solam fa
mam inducere uitacionem excomunicati dicit la
ab iuuendum quod non Jo an s[upra] de offi dele
prudenciam i glo numquid sufficiat probari
et in dicto c. cum desideres § sed sup verbo
pugnauerit nam ibi no. sed Jo an primo
et quosdam alios quod propter solam famam
non vitatur / sed postquam defecerit in purgacio
ne uel quia defert purgacionem propter infa
miam inditam sed lap ¶ Glo in verbo pla
tus querit an epi includantur hac consti
tucione et soluit glo i verbo mandauerit
in prin. p[er] contra recita quod ex cogitacione iste
non debeat puniri glo soluit deinde recita
p[er] contrarium dec quicumque § de sen exco et soluit
ut in glo Jn fi glo et est racio quia hic proprium
est mandare delictum consumatum sup quo
vide de illo qui cogitauit et aliquid egit
sed non profecit ad finem conis posite i de
re iu. i penis ardi remittit ad id qd'
plene scripsit xvii q. i § si ergo contra et Jo
mo post eum dicunt hic quod regulariter
cogitanti qui potuit perficere et noluit quia
penituit ff. ad l. corne de fal qui falsam
de i Jur / Jtem apud labeonem § si cauit
et sic voluntas et propositum distinguat
malefica ff. de fer qui i Jur. primo Roo xi
q. iii quod predecessor de sen exco cum volun
tate in prin. et dicunt regulariter quia in ca
sibus non prodest sentencia sed punitur criminis
consciencia primo in heretico de here ad abole
dam et c. excommunicamus § credentes / 2o in crimine
lese maiestatis C. ad l. iuli maies l. quisquis

3o in consciente sibi mortem ff. de bo eorum
qui mor sibi constituit l. iii. primo Roo xo de
extrahente de eccia fugiente ad illam C.
de hiis qui ad ec. confu l. fi. § sicubi quarto
in isto casu qui nouus est Jn hiis ergo casi
bus non excusatur quis a pena temporali quantum
cumque peniteat est tamen locus pene spiritua
li et reconsiliacioni diuine quantumcumque delique
rit l. differens de summa trini firmiter § pl
Scimus enim quod penitentes et reuertentes ad cor
suscipit deus in auct ut non bixi. contra natu
ram circa prin. col' vi. nec etiam claudit gremi
um s[upra] eo ti de here sup eo remittit Ostien
de hiis ad summa de peni § et quibus sub §
illud Jo an ¶ Glo in verbo receptauerit col
ligit quod receptaciones puniuntur sicut aggres
sores et assignat racionem ¶ Glo in verbo ex
cacionis querit quis possit ab soluere et sol
uit ¶ Glo in verbo libere querit de intellectu
litere et soluit Jn fi glo Ostien exponit i. non
obstante appellacione uel contradiccione cuiusque
que in talibus admittenda non sunt s[upra] de
offi ordi licet Jo an ¶ Querit quid impor
tant quod sit diffidatus et banitus a toto po
pulo xpiano que verba ponuntur hic i c. fe
licis i de pe. Sed Ange de pusio in suo con
silio xvii dicit quod tales nedum per iudicem
sed etiam per priuatum potest occidi ut l. iii C.
transfugas C. de fur etc. / aut nauigia C.
de epis et cle autem Jtem quecumque comi
tas et aut Jtem nulla comitas baniti enim
et diffidati pape uel cesaris sunt extra beneficia
ipsorum diffidancium positi qui per banientes
et diffidantes publice et notorie est bellum
indictus ut C. de accu reo viii non mirum si
potest occidi quoniam idem est banire et diffida
re quod statuere uel preparere ut impune possit
occidi ut no ibidem in vi q. et allo ad
hoc C. de hiis qui ad ecc confu l. qui seruus
C. ut ne pu. l. ii i prin. Et pro hoc optime
c. felicis i de pen et est tex in auct gaza
tos C. de Jude et in cor. vii sumitur ubi po
nuntur ista verba per Ange Secundum premissa
posset occidi dubium numquid clericus committes
tale delictum posset puniri per iudicem se
cularem absque aliqua degradacione et
videtur quod sic quia si ista verba important
quod possit impune occidi pocius laicus iu
dex punire tales quia diffidati per ius cano
nicum videntur degradati ipso iure a iure
nam sunt persone exposite a iure et expo
sicio personarum dat potestatem capiendi cui
cumque ut est textus s[upra] c. proximo c. i co.
Sed etiam diffidate cum personis et rebus et
sic videntur spoliati per ius omni priuilegio
clericali et positi in potestate cuiuslibet xpiani
ut vult tex hic / degradacio autem ni
chil est aliud quam spoliacio omnium priuile
giorum clericalium ut i de pen degrada
cio Et probat preterea facit quod no Jo an in
c. cum non ab homine s[upra] de iudi ubi te
net quod clericus incorrigibilis possit per
iudicem laicum puniri absque aliqua degra
dacione Jo an

Prelatis

¶ Glo prima sumat

et duo facit primo ponit dictum quod 2o probat
bat per euitacionem absurditatis ibi alioquin
quod appellatione prelatorum non comprehenduntur
inferiores clerici ¶ no. quod querela dicatur
qua agitur de crimine ciuiliter ¶ no. quod iudex
pot pronunciare et super iniuria de futuro
no inferenda vide de sepul. in nostra ¶ no.
quod protestacio super facto volenti parere
duplicem effectum iuuat protestantem
restringente factum ad unum effectum
tantum nam furtum parit duplicem ef
fectum iuuat protestante restringente
factum ad unum effectum tantum nam furtum
parit duplicem effectum ut restituatur
res et puniatur committens iste restrin
git ad unum tantum vide no. de lit. cont. c. 1o
¶ no. quod facienti actum per missum non impu
tatur id quod sequitur ex illo licet consecu
tiuum sit repugnans statui suo ad hoc
xxiii q. v de occidendis vide de homicidio
sicut dignum ¶ no. quod licita est argumen
tacio ab euitacione absurditatis ad hoc
de preben. dudum ¶ no. quod non debet materia
dari alicui alios trucidandum vel contra ali
quem delinquendum ad hoc de iur. iuran.
si uero ¶ Oppo. quod sit licitum petere vindic
tam criminis et sine protestacione xlv di.
qui emendat ubi dicitur quod talis dicatur
facere elemosinam So. card. remittit ad
ibi no. Jo. an. dic quod ibi de agente co
ram iudice seculari hic de agente coram
laico vel ibi agebatur de crimine non infe
rente penam sanguinis hic uero secus
¶ Sed uero quid si clericus dicat accuso talem
de tali furto et protestatur ut hic dicatur in
curreat irregularitatem si iudex postea
dampnat ad mortem So. dicit Jo. an. quod
clericus caute faciat si dicat conqueror
potius quam accuso ut sic seruetur verba tex.
hic posita ad quod facit no. ii q. vii la
icos et c. sequen. in fi. prime glo. et per nul
lus ii xi q. i et pro eo quod no. Jmo de
accusat. tamen putat quod licet dicat ac
cuso si tamen protestatur ut hic cessaret
irregularitas nam ut querela inofficiosi
osi dicitur accusacio C. de inoffi. testa. l. pa
rentibus et l. in arenam Jo. an. ¶ Sed ue
ro qualiter debeat prouideri huic clerico
ne de cetero contra eum talia presumantur So.
dicit card. quod per caucionem ydoneam alle
quod legitur et no. xxxii q. i de benedicto
secundum glo. hic aliter intelligit dicit Jo. an. quod
dictum card. procederet quando esset persecucio
de vindicacione offense contra malefactorem
puta quia est nobilis vel potens vicinus
ecclesie et depredatus est pluries alia ecclesie
uel offendit personas ipsius vel dedit dap
na in nemoribus vel rebus ecclesie Jo. an.
¶ Sed quid si clericus tradit malefactorem
uel procurat quod capiatur an sit imputan
da sibi mors inde secuta So. guil. in spe.
l. ii quod iud. in v quid si clericus tradit et
quod non secundum istud intelligit tamen de firmacio
ne quod ibi subdit et quam plene ponit
hosti. in summa eo ti. qua pena v. um
certa mea loquendo de illo qui proter
tacionis reperit in crimine Jo. an. quia hoc

procedit nisi aliud habeat in corde quam dicat
protestando quia tunc esset in regulis licet
occultus ut ibi dicitur ¶ Glo. prima ultra sum
marium ponit quod declaret in fi. glo. ad quod
venerabilem xi et dama. iiii eo ti. Jo. an.
¶ Glo. iia querit an etiam laico posset co
queri soluit quod sic ¶ Glo. in verbo emendam
recitat per quod clericus debeat dimittere iniu
riam glo. soluit In fi. glo. idem no. spec. de
treu. et pace v. et no. card. alle. xlv di.
et qui emendet et i q. iii quia presulatus per
quas glo. patet contrarium teneri quod breuiter
dicit hic glo. de 2o autem non est ei dubi
um ut hic patet et in predictis iuribus et gl.
de sen. excom. porro et c. parrochianos et c. ca
nonistarum et c. conquesti et vide no. de iniur.
olim in ultima glo. secundum tamen primum est sciendum
quia secundum diriuatores Fau. idem est quod ira
inde rancor idest ira cordis uel odium et
quod illud non queras ulcionem nec memor
eris iniurie et eccli. x iniurie proximi ne memi
neris et nil agas in operibus iniurie idem
patet ex ix math. vto luc. vito diligite
inimicos vestros etc. probatur idem tripliciter
Exempla Jo. 1o ubi patet quod per odium proximi
receditur a dileccione dei committitur homici
dium et itur in tenebris de primo ibi in xto c. i
fi. qui dicit diligo deum et fratrem suum ode
rit mendax est de 2o ibi in c. omnis qui
odit fratrem suum homicida est de anime sue
de 3o ibi in c. ibi qui odit fratrem suum in te
nebris est et in tenebris ambulat per
tenebras peccata signantur ad Roma. xiii
abiciamus opera tenebrarum et Jo. in de offi. de
lega. consuluit qui male agit lucem o
dit dato ergo quod sis offensus rancorem di
mittere teneris Vnde Jero. super illud Math. vto
qui irascitur fratri suo etc. dicit quod falla est
ibi iram que habet sine causa dicens illam
radendam quia omnis ire occasio tollitur quia
ira dei iusticiam non operatur fatetur tamen
quod licet amor debeatur quam xpo secundum id quod
habet a deo scilicet naturam et graciam et sic lo
quatur Math. xxii in fi. ubi dicitur quod to
ta lex pendet a dileccione dei et proximi non
tamen est diligendus secundum id quod habet a se
vel a demone scilicet voluntatem inordinatam
ad culpam et maxime effectu secuto secundum
id loquitur psal. xxv odiui ecclesiam malig
nancium et cxviii iniquos odio habui ad
Roma. i detractores odibiles deo hinc est
quod licet parentes secundum naturam et attinenciam
sint honorandi exo. xx Et in Jero. specialis
est rubrica de parentibus honorandis si
tamen filios impediunt accedere ad confes
sionem diuine gracie sunt odiendi procedit
illud luce xiiio qui non odit patrem et matrem
non potest esse meus discipulus et vide in
Jero. ad furiam 28 sic loquantur canones
lxxxvi di. odio xxiii q. iiii duo ista Et
constat quod odire culpam in fratre spectat ad
fratris amorem cum eiusdem racionis sit velle
le ipsius bonum et odire ipsius malum Et sa
as quod qui composuit librum de uirtutibus
Michael conatus est duriciem precepti de

i unico diligendo curiosus in hoc ibi videat sub tractatu cautione cum fi. et facit xxiii q. iii cum in lege Jo. an. Glo. in vbo providere recitat p gm q tractus futuri tpris no spectat ad iudicem glo. sol in eadem glo. ibi ubi de hoc et i de sen. ex co. Romana s caveant in fi. glo. vide no hic in textu Jo. an. Glo. in vbo protestando colligit no et dat cautelam clericis. Glo. in vbo irrogari querit et solvit. Glo. in vbo iustitia querit quid si dapnat contra iustitiam et solvit in fi. glo. et in c. fi. ne cle. vl mo. Jo. an. Quid si de consuetudine loci abbas vel alius iudex ecclesiasticus debz hre pro homicidio vel alio delicto penaz pecuniariam vnde querit laicus coram iudice ecclesiastico protestando q no intendit penam mortis sed consequi tantu illam penam pecuniariam iudex tamen secularis interficiat illum an sit clericus ille irregularis So. ar. di. xxiii q. v. si nos tenet q no p. c. postulasti B. eo ti. et p istum tex. hic

Is qui. Glo. no sumat. Generaliter sic suat mandantem aliquem uerberari secuta mors imputatur h. d. et p(ri)mo ponit dictum suum causas subdit ibi cu mandando no q eandem penaz incurrit mandans delicti qua incurreret si p(ro)p(ri)is manibus faceret. no ergo ad pena irregularitatis paria sunt aliq interficere uel membru mutilare ad hoc clem. i. eo ti. et ibi glo. que alle. contra. no q mandans fieri rem illicitam tenetur ad illam de illa sequitur etc si expresse phibuerit consequentiam. Queritur zo an sit aliqua dria inter mandantem et consulentem So. dic q sic quas colligit ex hijs que no post p(ri)mo et osti. B. eo ad audientiaz ubi invenies multas questiones circa id quas ponit etia spe. ti. n. q iur. homic. v. sed queritur qui occasione homicidij et tribus colup se Jo. Quid si iste mandatarius no occidat sed occidat(ur) an mandans incurrat irregularitatem So. dic Jo. an. q ista q(uestio) satis tractatur in dicta glo. c. ad audientiaz eo ti. i magna glo. circa mediuz v. quid si consulat q aliu occidat sed ibi tractatur de mandante sed de consulente tm et quicquid ibi dicunt p(ri)mo et osti. q etc ponit specu. de leg. q. iuxta v. q. si aliquis consulit credit Jo. an. q mandans sit irregularis p rones hic positas in textu et idem et fortius hoc procederet in consulente de quo illi loqu(un)t(ur) qz plus peccabat homicidiu consulendo q non faciebat iste hic p(ri)mo phibebat fieri et idem videtur dicendum p hac dec(retal)e q sit irregular(is) consulens agressionem si ex illa sequatur mors ul tru(n)cato Jo. an. Queritur qualiter ponat(ur) hic dicto cum So. dicit q stat pro gre cum redditum ce B. de con(s)ue. c. fi. eo li. aliter uero poni(tur) in c. unico de cmo.

in p(ri)n(cipi)o ubi de hoc Jo. an. Queritur cur sit iste irregularis So. dicit Jo. an. q mandando illicitum mandasse videtur que consequenter poterant et ideo inhibitio no profuit qui sibi cuius sit C. de furt. l. i. ad p(ri)mu facit B. eo li. de re iudi. abbate ad fi. Jo. an. Glo. i. recitat p gm q iste no deberet puniri tum plus sit ex ipse contradicte ar. glo. dicit q potior hoc erat dubitatio ad istum tex. in ea glo. ibi non incurrit facit eo ti. cu c. dilectus et c. significasti ij de cleri. pug. in duello c. ij Jo. an. Glo. no solvit obstaculum solve p tex. hic qui assignat rones quare iste punit(ur) et p rone positam p Jo. mo. sup tex. in fi. Glo. i vbo mandatarius querit de mandatario et solvit remittendo. Glo. in vbo culpa culpa assignat causam quare hic tenetur et alle. sile in ea glo. ibi culpa et idem de mora qr ista duo astringunt ad casus qui sequu(n)t(ur) C. de cdi. ob turp. causaz l. fi. C. de condi. fur. l. ij sz Jo. mo. et hoc patet de cmo c. i. de de po. c. ij in fi. glo. et p hanc lrem p3 istam dec(retal)em non hre locum in illo qui iuste v(er)berari mandabat Jo. an. na tu(n)c non esset in culpa et sic cessaret causa ergo et dispo(siti)o de appel. cu cessante. Sz quero iste mandans est bononiensis et hic mandat ut mandatarius verberet p(ri)mu florentie et ibi illum occidit ubi dicetur iste mandans fecisse homicidiuz So. istam questioz disputavit quidam Robor de franzola et tenuit q mandans dicitur commisisse delictuz in loco ubi fuit consumatu no in loco mandati alle. clem. pastoralis de re iudi. ubi in citatione non extendimus locu ubi est citans et mandans de citando sed ubi est ille i que dirigitur effectus citationis Item allega(t) glo. in clem. i. ut lite pen. u. si fit p(er)m(utatio) ad renunciand. beneficiu in certo loco vacat beneficiu u sit renunciatio et no ut fuit factum mandat(um) ad idem C. de mu. et origi. l. si ut homic. li. x. ubi si testator mandat seruu p suu fidei commissariu liberari talis libertus sequi(tur) conditionem fideicommissarii manumittent(is) no testatoris id mandant(is). Item qz attendi(tur) id in quo perficitur actus de pen. di. ij dum statim Item i contractibus attendimus locu ubi dirigi(tur) solutio contractus de fo cpo. dilectus cum ibi no. ad idem facit q no inspicimus tpus qu fit actus sz qu sortitur effectuz de sepul. de uxore p hoc facit q no de sagittante s. de pui. c. i. nec ob. c. i. B. eo ubi punitur mandans etc si no sequa(tur) effectum qz illud de pena imponenda ex sola intentione et no ex solo facto ut ibi fuit no sz voluntas est ubi est ille qui voluntatem habz sedm euz ad idem posset induci tex. in c. mulieris q. fi. s. de sen. exco. ubi dicitur de hijs

qui inciunt manus violentas in aliuz p
ministerium et tex dicit q man⁹ iniciunt
licet p aliuz dicuntur ig° tales manus
inicere s; in iecto non pot fieri nisi ubi e
paciens et licet requiratur et psona a
gens in eodem loco hic interuenit sal
tem representatiue p ministro Et is uero dicitur
facere qui p ministro facit dicit tex in dco
c mulieres debet igo potius iudicari ma
lefitiuz factum ubi est psona paciens
et agens representatiue q ubi est man
dans tu ibi non sit psona agens tm
et hoc clare procedit qr no imponitur ex
maleficio consumato solum mandanti
no sufficeret ul alius actus pambulus
ut i no deponi felicis et in c sinaz ne
deri ul mo Et ex hiis dicitur an iste de
beat puniri pena imposita p statutuz
loci delicti an p impositam a statuto loci
mandantis Et tenet disputans pdictus
q puniatur pena statuti loci delicti p
no p Inno sup Ro ca de consue qr ex quo
iste dicitur deliquisse ubi fuit facta
uerberacio no potuit puniri statuto loci
mandantis ut in c y° B^{to} de osti s; cum

rubrica de usuris

De usuris rubrica

Usurarum
Glo pª sumat et
diuidit Et dicit sic
casus q hec ostitu
cio facta fuit propter
florentinos Senens
pistoriens lucanos
astensas qui teubant diuisas prouinci
as ad exercendu usuras et qr p multos
p multos principes et platos recipiebantur
ideo hic prouisum est Jo an legam p
partes ¶ no primo duplicem effectu u
surarum qr inducit dementiu aie et p di
cionem bonorum Et possent assignari hic
due cause prohibitionis usuras alias cas
vide B^{to} de usu p Inno ¶ no quiza noua
quiq; peperit obseruacionem antiquorum in
rium ¶ Oppo q anima deuorari no po
ssit cu sit inmortalis xiii q iii tempus
So dicit Jo mo q gregor etiam in dialogo
dicit q anima est i mortalis quo ad vi
uere qr illud nunq admittit s; est mor
talis quo ad bene viuere q perdit p
dit p pctm mortale Jo an ¶ Quero
quid sit Vorago So dit q dicitur p sim
ditas siue baratrum ad qd tendit usu
rarii s; clem ppe voracitat dicatur edaci
tas et gulositas que omnia consumit
et sic ponitur p consumpcione et districtione
vn lucanus hinc usura vorax auiduq;
in tpre fenus Jo an ¶ Quero an usura
sit crimen ecclesiasticuz So igtur hic te

nebat q sic p istum tex p quem patet
q ocernit periculum animarum Item qr le
ges tale crimen no phibebant ymo p
mittebant attendendo utilitates et ne
cessitates hoim ideo necesse fuit q cano
nes se intromitterent ne crimen utroq;
iure pbibitum impune transiret Jo mo
hic sup Ro ca plene prosequitur hoc dic
tum et primo sic pbans q usura no sit
crimen ecclesiasticu nam usura est sps
furti qr qui usuraz accipit rapinam
facit xiiii q iiii si quis usuram Et qui
rapit fur improbior est Insti vi bono
rap in pri° et in dialogo sub pbibico
ne furti otinetur rapina xiiii q v pe
nale sicut ergo furt seculari fori sit
et rapina que est eius spes Jn g^{m} alle
de offi or c i de foro ope cum sit Sol
uit q usura sit g naturam nam s; plini
pecunia no est bona p se s; est mensura
bonorum ad id de otrahen emp l i i° Ro
ff de fideius l si ita fide iussorem ac
cepo Et qr mensura no parit s; parte
sibi infusum reddit vn q pecunia pari
at pecunia est g naturam rei licet ex
rebus naturalibus acquiratur Et
vide q no in regula pctm i de re iur
li vi no querebatur Et ex hoc infertur
q dns rei ul eius vicarius de hoc ab
usu cognoscat est eni eius terra et
plenitudo eius de deci tua et leditur
propter abusum rei sue propter q vicari⁹
eius cognoscat et propter rones insequtas
tum ista ro sit nimis generalis s; in fur
to non sic regulariter eni res est apta
esse mea sicut tua et ex otractone rei no
leditur rei natura s; pcim⁹ et dicit regu
lariter propter decimas et silia que no cadunt
sub regula et certum est q spualia et abe
is dependencia spectant ad ecciam mira si
no Item reddebat ronem quam dicit hic
gar suppositam Item qr eccia cognouit
de hoc crimine a tpre cuius no est memoria
et sic hri debet iure constituti ff de aqua
cotti et l hoc iure facit ecclesiastica de
iudi nouit cu pina B^{to} co li de excep c
y° Et p pdicta singula dicit patere respon
sum ad obiecta vn subdit q est crimen eccle
siasticu ut heres vn no distinguis dic
rerum alaico B^{to} co li de here ut inquisicio
nis g n Aliud autem est seculare ut ho
micidiu et i hoc distinguis psonam ut
de gmisso alaico ognoscat laicus de comis
so p clericu ognoscat ecciasticus ut sequatur
actor foru rei de fo ope cum sit no sed
g° si crimen est seculare g° tractabitur i
foro seculare Jo an dicit Jo de lig q pau
in clem i distinguit q ubi no refertur
qo an id qd petitur sit usura ul no sed
tantu est qo de soluto ul no et tunc pot
peti in foro seculari vel si sit qo an id
qd petitur includatur nomine usurarum uel
no tunc fiet in foro ecclesiastico Sz ipe
dicit q totum pendet ex hoc dubio an u
sure sint prohibite de iure ciuili ul no
de quo i in dicta regula pctm qr si sit

illo iure prohibite de iure civili vel non
de quo ĩ in dicta regula pctm qꝛ si sint
illo iure prohibite nil prohibet qn̄ corā
seculari agi possit omn cau q nil habꝫ
spiritualitatis in se tamen ꝯsuetudo gene
ralis totius mūdi habet q ecclesiastic⁹
ꝯgnoscit ſꝫ eum pau tenuit distinctōꝫ
sup̄ positā in c si cum Bẽ de iudi eo
li ut ibi dixi videte tō hic posita per
jo de lig nō videtur michi vera q si te
nem⁹ usuras prohibitas de iure civili
laicus possit ꝯgnoscere qꝛ instancia is
ta destruit p c ut inquisitionis Bẽ de
here nam crimen heresis est prohibitū
de iure civili ut C de here p totum et
tamen iudex laicus nō cognoscit ut dco
c inquisitionis nō ḡo est bona ꝯsequē
cia lex civilis ꝓhibet crimen ḡo pot ꝯg
noscē qꝛ hec mā est cottidiana ponam
q michi videtur in certꝰ dictis doctō et de
hac mā ultra Bẽ alle tangit glo ĩ clem
.i. dispendiosam de iudi et alle dicta ardi
tangit guil in clem̄ de usu fre de sen ꝯsi
lio c ii lap in alle 44 et lvi et lxx plene
p jo cal in ꝯsilio iiiᵒ de foro ꝯpe et ibi alle
pro et contra et non concludit puto conclud̄
dum q aut ꝯsuetudo disponit solum iudi
cem ecclesiasticū ꝯgnoscē et plani q laicus
non potit se intromittē p dicta Bẽ et patꝫ
ex no Bẽ de excep c iiᵒ eo li aut ꝯsuetudo
nichil disponit et tūc aut qō usurar͡ū deducit
in iudicio non ut usura ſꝫ ut interesse puta
qꝛ ego fideiussi pro te et tu nō solvisti unde
fui coactus solvere usuras pro te quas a te
repeto et tūc potit agere coram iudice
laico qꝛ usure petunt ut interesse ꝯpost lici
tum ut in c ꝯquestum de usur non aut
ut usure ḡo iudex laicus pot ꝯgnoscē ꝯclu
sio est guil ĩ clem̄ .i. eo ti circa fi et lap de
Castel alle 49 circa finem aut deducitur
et tūc aut in foro pnali et planū q ecclesi
asticus ꝯgnoscit qꝛ laicus nō utitur isto
foro ar c nova quedam de peni et istud
videtur sentire etiā guil in dicta clem̄ .i. de
in foro ꝯtencioso et tūc si est qō tm̄ de so
luta usura vel nō soluta et ꝯgnoscit iu
dex secular exquo nō dubitatur ut dixit
Bẽ jo de lig et de isto videtur casus de usur
post miserabilem qꝛ ibi p̄supponit certe q
ꝯtractus sit usurarius vel nō et de isto ꝯg
noscit iudex ecclesiastic⁹ ut dixit jo de lig
Bẽ et tenet lap in alle 76 et pro hac pte
induceret textum clem̄ .i. eo ti § ceterꝰ ubi
patet q ꝯtractus dolosi in fraudem usura
rum facti nō possunt vere probari statu
it ut cogantur libros edere p censuram
ecclesiasticam ḡo pꝫ q cognicō taliū ꝯtrac
tuū spectat ad ecclesiam et hanc ptem tꝫ
Romana cur ſꝫ lap ibi ❡ Queuero an pu
nitus p iudicem ecclesiasticum possit pu
niri de eodem crimine p iudicem seculare
Bo jo mo q sic alle ĩ de peni c fi et Bẽ
de foro ꝯpe cum sit de offi ordi c i salte
in eo q excedit ff vi bo rap l i nec ob
si dicatur q non est de suo foro p iura
Bẽ in pxima q qꝛ pot dici de suo foro
eodem mō quo dicitur ipas prohibitas ut ꝫ

iure ſꝫ remissiones quas dat hic in glo jo
an Et p ista pte dicit ab la bene facit qō
dm̄ Ricar de sen Card quam posuit Bẽ eo
li de ꝯsti c ii ubi dicitur q punitus pena
statuti michi llomino puniri pot pena iur cōis
scdm̄ lap Tu dic de hoc ut nō in c i Bẽ de
offic ordi ubi nō an laicus punitus de c̄
rime p iudicem ecclasticū possit puniri
p iudicem laicum ❡ Queuero an usura pe
tatur ad interesse Bo ardi hic tractat
de hoc vide eo ti ꝯquestus jo an ❡ Que
fuit cā usure prohibende Bo ut nō post
jnno sup Rubrica de usu paupertas est peri
losa nō aput illos quibus spali dona dei
conceduntur et ex ea facile proveniant avaro
picula et hec fuit una ex causis prohibi
tionis usure ſꝫ eum jo an ❡ Glo pma
summat et dividit in eadem glo ibi et qꝛ ide
cleric⁹ pp et Boci ſꝫ gar et jo mo qui
dividunt in tres ptes tm̄ has duas coniū
gant in unam ptem jo an ❡ Glo iiᵃ re
cita p ꝯm ꝯ usura dicitur dulcedo glo sol
illud procede de iur civili jn ea glo ĩ fi
dulcedo dicit in recipiente ſꝫ vorago d
in solvente jo an Comit usurarū moder
ni dicunt q usura est lac pot etiā dici quo
ad recipientes vorago qꝛ devorat ipsorū aias
ut dicit glo sequens ❡ Glo in vbo animas
querit de declaracōne text et solvit in fi
glo et C eo ti aut ad hoc ardi remittit
ad summā Ray eo ti ꝯ quid de legibus jo
an dicit ut nō in regula pctm ĩ de re
iur ❡ Glo in vbo constitucōnem querit
de qua constitucōne loquatur et solvit ❡ Glo
in vbo maledictionis querit de intellectu
lre et solvit in fi glo nō istam glo qꝛ se
pe ĩ iur fit mencō de ista maledicōne

❡ Et quia

nō pmo ꝯubi
aufferetur como
ditas faciendi delictum videtur restringit
libertas delinquendi q nō ꝓpter statuta
allevancia penas a iur cōmi inflictas qꝛ
videntur potius favere delinquentibus q
retrahere a delict ❡ nō q ꝓhibicō ꝯcepta
contra universitatem nō videtur astrin
ḡe seculares nisi aliud exp̄ma nō q t̄
men usurarū pot esse publicum et nō
tex q ille dicitur manifestus usurarius
qui publice fenus exercet pbat tex per
illud vbum hmōi rē referendo ad su
piora ❡ nō q dispoicō pcipiens aliquos
non videtur prohiberi qn̄ postea in loco
possint iterato admitti nisi aliud exp̄ma
in prohibicōne faciat Bẽ de elec cum eo
et filiis tex de coha cleri sicut ❡ Queuō
vni dicatur Bo dic q dicitur ab vno eo
q plures ꝯiugunt in unū sicut est univ
sitas magistrorū scolarū et silium psonarū
et ſꝫ gar jo mo et ardi generalius no
men est q̄ pcedens dictō collegiū et de
hoc dicetur ĩ in pte prima jo an ❡ Queuō
an iste tex prohibeat locacōnem ad a
liū usum q̄ usuram Bo dic q nō ut pꝫ
vbū de hoc qd est restrictum unde si vel
lent conducere ad solam habitacōnem

uel aliquam honestam mercationem non
prohibentur et ad idem facit l. nemo hic
positus / nec obstat tex. hic qui prohibet eos
habitare quia intellige qui uult habitare ad
hoc ut usuras exerceat ut sic verbum ad hoc
intelligatur ibidem repetitum et ideo dictum
fuit B. honestam mercationem quia si sub
alicuius contractus colore usuras facerent
puta vendendo mercem pro certo precio ei
qui querit pecuniam et non mercem quam
statim ab eo recipiant pro minori precio locus
esse huic constitutioni affirmatur alle B. eo. in
Ciuitate et c. nauiganti de emp. et uen
ad idem / et ibi no. de hac fraude sup verbo
mutuum ad fi. glo. et facit clem. i. § ceterum
eo. ti. Jo. an ¶ Quid si unus est oriundus
de terra unius domini et uadit ad exercen
dum in terra alia ipsius domini an habe
at locum iste textus So. dic quod non ut probat
textus hic dum dicit de terris ipsorum et dum
dicit de terris suis per que patet quod licet
terra originis sit alia a terra in qua con
ducunt domum cum tamen sint sub eodem domino
immediato non est locus huic constitutioni
Jo. an / pro hac parte facit quia ex quo c. est
penale stricte debet intelligi et in casu su
o. ut in c. statutum de elec. eo. li. ¶ Quero
quotupliciter nominentur usurarii So. dicit
guil. quod in italia dicuntur prestatores in fran
cia caurz in prouincia reuocatores Archi.
dicit quod dicuntur raptores xiiii. q. iiii si quis
usuram et pauperum trucidatores ea. q.
quid dicam Sectatores turpis lucri a
uaricie causa ea. q. qui et c. nec hoc
et infideles ut dicto c. quid dicam / dicuntur
etiam secundum Jo. uiii. ca. medium / nec possunt
de ecclesia dei appellari nec xpo dici subiecti
de pen. dis. i. ecclesia. dicuntur etiam diminuco
nem passi ii. q. vii. § quia ergo ibi dicitur
qui facit peccatum seruus est peccati tam in pe
na quam in culpa / possunt etiam dici filii di
aboli non nascendo sed imitando eius o
pera ad hoc xxii. q. ii. § Item opponitur inue
pricio nam solo peccato sunt filii dyaboli de
pe. di. i. § hoc idem in fi. et ideo maled
icti dicuntur unde Jo. Crisos. dicit quod sup
omnes uero mercatores usurarius est male
dictus lxxxviii di. eiciens palea est Jo.
an ¶ Glo. in verbo adimentur coll. non ex text.
in fi. glo. et B. eo. li. de statu mo. c. i. in pro
alle Jo. mo. C. de lati. li. tol. l. i. § sed nec
furandum Archi. alle xiiii. q. iiii. neque hec
quoque Jo. an ¶ Glo. in verbo tollerantur q
rit unde dicatur et soluit ¶ Glo. in verbo col
legium alienigenas / querit an includat
indigenitos / et soluit quod non assignando
rones / deinde querit an idem sit sit in
incolis uel ciuibus non origine sed ex acci
denti et soluit Item querit quis dicatur
natus in ciuitate In eadem glo. indige
nas secundum guil. et Gar. et dicit firmiter se hoc
constituisse habuisse a compositoribus huius
constitutionis apud lugdunum Jo. an
In eadem glo. ibi non sint Boa. dicit quod
tamen Mediolani per iurisperitos interpretatur
quod alienigena non natus in ciuitate uel
diocesi dicitur / non oriundus dicitur natus
in diocesi in ciuitate Sed istud dicere est de
risorium sed Jo. an In eadem glo. ibi patere
non autem sit in ciuo uel inquirendus

esset ager damascenus ubi natus est adam
ut no. in dicto § filius et in predicta l. fili
os et vide B. eo. li. de sepul. is qui super glo.
Jo. an in fi. glo. Archi. alle ff. de verbo. signi.
l. pupillos § incola et § aduena C. de lati.
li. tol. l. i. in prin. Jo. an ¶ no. istam glo.
quod appellatione alienigenarum comprehenduntur etiam
ciues ex accidenti quia lex ponderat ciuilita
tem respectu originis tantum quod no. quia facit
ad statuta disponentia de alienigenis et
sic patet quod aliud est esse ciuem aliud esse
genitum in ciuitate de quo per Ber. in trac
tatu repress. v. q. vi. / 2o no. glo. quod ille dicitur
ortus de ciuitate qui oritur in vico ciui
tatis quod no. per statuta que dant priuilegia
natis in ciuitate / quia idem esset si natus
natus esset extra ciuitatem dum tamen
in vico ciuitatis ¶ Glo. in verbo manifestos
querit qui dicantur manifesti et soluit In
eadem glo. ibi argumenta cum fama et
hoc dicit Archi. sufficere quo ad constitutionem
istam per eadem dat simile in here. de here. ex
tamus § i. et de inadultio B. de adulterii
mariti Jo. an ¶ no. istam glo. quod fama
iuncta cum argumentis probat quem esse
usurarium Et ex ista glo. potest limitare
glo. in c. veniens i. de testibus que dicit
quod in criminalibus fama iuncto uno teste non
probat / quia facit argumentum / sed si plura ar
gumenta ingererentur cum fama tunc etiam
in criminalibus facerent fidem ut uult ista
glo. quam intellige ueram quando non impo
nitur grauis pena delicti sicut est hic
quia imponitur pena censure que potius
est medicinalis ut in c. i. de sen. exco.
secus si imponitur grauis pena et sic po
test intelligi illa glo. c. veniens ¶ Glo.
in verbo tres menses recta per contrarium quod uno
in duos menses legetur glo. soluit In ea.
glo. ibi. ut hic respicit quod permisit augeri
et ibi cum singula respicit quod permisit
diminui ¶ Glo. in verbo tres menses recta
per contrarium expellere in prin. alle tria silua dein
de querit an debeant expelli ex relatu cuo
cumque et soluit quod non In eadem glo. inq
rere dicit clem. quod permitti posset dampnum
quod omnes feneratores alienigene in certum
diem exirent terram sub certa pena alle
de clau. desponsatione cum inhibitio / qui ma accu
pos. cum in cura Jo. an ¶ Glo. in verbo ad
fenus querit quid si ignoret et soluit et
deinde querit quid in dubio et soluit In
fi. glo. / no. bene istam glo. quod locator videtur
locasse domum in dubio ad illud exercitium
quem consueuit facere ille cui locauit quod
no. quia si dominus locat domum fabro non potest
eum expellere si fabricam exercet in illa
¶ Glo. in verbo titulo in prin. querit de exem
plo textus et soluit exemplificando / dein
de querit quid si transfertur ex titulo
priuatiuo dominium et soluit In fi. glo. facit in
ti. i. c. i. contra oppositum guil. tenet Archi. qui dicit
quod idem tenuit Jo. de cesana magister suus nec
ob. secundum Jo. an textus hic qui dicit uel
sub alio titulo / ut sic illa dictio amplius
impliceret de titulo simili locationi quia respon
de quod uno amplectet propter illud vle quocumque
et sic includet quemcumque titulum facit quod no.
B. de reli. domi. c. i. sup verbo cetero Jo.

an etiam ven p illud vniu'sale quocu
q3 ut includat titulos translatiuos fz eu
no bene istam glo de v'bo concedo q est
actum denotare concessionem translatiua
tituli uel non translatiuaz fz naturam ime
i quam profertur vn si pronus dicet psen
to te ad ecc'iam talem vacantem ocedo pro
natus non videtur sibi ocede pronat tota
le fz tm eo respectu quo possit pete insti
tucionez

¶ Consti. Qui uero

¶ No q appellacone psonaz eccl'iasticaz no
solum cophenduntur hospitalarii et alii
non habentes ordines ut no glo b'n de
eleo generali · fz et illi qui habent or
dines et dignitates requirentes ordines
sacros ¶ no q minor pena inponit pro
eodem delicto epis et superioribus q infe
rioribus de quo vide xl · di · homo xpian
¶ no q vniu'sitas no excitatur et q inter
dictum quoqz refertur solum ad psonas
et non ad loca / quiqz ad loca tm et deutoqz
hic text ¶ no q interdictum quoqz limitat
in loco p respectum ad psonam vide si
milem tex de spon non est / per hunc
tex dicit jo an periculosum esse platis lre
iurisdiccionem tpalem i loca · qr plurima
sut loca in quibus tales usurarii alienı
gene no habitant ad mutuandum ex
quo concluditur illos aut suspensos si
sut epi aut superiores aut excitatos si st
inferiores jo an ¶ Sz quero an iste tex
habeat locum si sit vniu'sitas secular
res et videtur q non p tex qui b'n dicit
si fuerint psone eccl'iastice que de t'mina
co videtur durare usqz ad v' · ceteros / et sic
ista dicco seu implicat et distinguit ec
clesiasticas psonas tm ff de au et ar le
le si quis ita sic · xxi · di · c · 1 · et hoc vide
placere cleri p'ysano et guil et ard'i q'
qui intelligit p collegiu eccl'iasticas p
sonas simul vinctas p vniu'sitatem eccle
siasticas et seculares sepatim morantes
et sic generalit dictu sumiat de piu qr
circa cu ocor · Sz dicit jo an q iste intel
lectus est rigorosus / et includit fere totu
orbem interdictum et ideo sibi placet
p'ma opy ut patz ex p'ma glo jo an /
pau · dicit q opy · ardi seruauit d'us hos
e legitus / fz ipe tenet q loquatur de v
niuersitate eccl'iastica cu seculari p quo
facit finis ist' text' et qr interdictuz v
niu'sitat' secularis habet suuz effectum
i · de sen exco · si sma · c · fi · et finis de pena
singularium no collegii · vel dic q cum pe
na collegii fm sit singulariu ut dicto c · /
si ergo loquitur tantum hic de eccl'iastica
fz pau idem jo de ligna dicens q hoc p
bat v · ceterum i qui aduersatur p'cedeni
tibus fz eum · do jo de vino dicit q ista
tenenda sunt p regulam in penis i · de re ·
iur' · Sz dicit q forte de rigore iuris alia
opy · est uerior qr in p'n'o dum loquitur de
vniu'sitate ul' collegio no distinguit eccle
siasticum a seculari / et sic videtur q eod'o
debeat intelligi in posico pene quo intelligit
in posico p'hibico fz eum · Credrem opy
jo an esse veram et veriore qr licet phi

bico sit generalis tamen i imposicone
pene papa distinguit genera psonaz
et qr in clerico dicuntur tria genera · vz
platos superiores inferiores et vniu'sita
tes / et ideo de hiis tribus p'mo tracta
uit / deinde tractat de laicis siue sint sin
gulares siue collegiales al' dicto ceteros
que est aduersatiua ut no jo an · de ipso
ceteros no aduersaretur p'dictis et male
ingerentur cum v'bo laici / qr si voluisset
tm singulares addidisset post v'bum laici
singulares fz dixit laici simpliciter vn
includeret laicos et vniu'sos · qr indiffini
ta equipollet vli · de elec · ut circa · e · li ·
Item grauiorem penaz voluit tex indu
cere ctra dictos et collegia clericalia q
contra collegia laicalia ut pz ex textu
ergo p'ma ps loquatur tm de clic' et 2a de
laic' quicuqz sint p'duat ec' ipsu tex jo
an · q aliud est interdictum terre de q
de v'bo signi · cum inptibus aliud inter
dictum vniu'sitat' vel collegii sup quo
remittit ad no · i · de sen exco · si sma · c · 1 ·
sup v'bo aliud jo · an · et intelligit de laic'
cuiuscuqz cuiuscuqz condicionis dignitat'
uel status ut b'n in p'n'o fz cleri jo · an ·
¶ Quero an requiratur monico anteqm
laici opellantur Go · dic q sic secdm fran
qui dicit q ordinarii in hoc sut valde
negligentes qui saltem deberent hanc
constone frequenter face publicari b'n
de loca · c · 1 · et de accu · sicut olim jo · an ·
¶ Glo in v'bo om querit de intellectu tex
et soluit in fi glo ocor · b'n eo li · debere
ut inquisitionis · c · fi · in p'n'o jo · an ¶ no
bene istam glo q ubi quis artatur ad
factum negligens dicatur facere · c · om
eius qd face deberet q no plus que dicit
b'n eo li · de re · iudi · c · 1 · ¶ Glo in v'bo epi
querit quare tex · de hiis exp'mit et soluit
¶ Glo in v'bo inores exponit text' ¶ Glo
in v'bo coro declarat tex in fi glo et illud
no hic ccar jo mo jo an ¶ no glo q ge
nitiuus no semp denotat dniu rei cui
adiungitur / fz refertur tm quo ad subiectio
cone iurisdiccionis vide glo de postu · pre
c · 1 · de p'ben · pro illoz ¶ Glo fi · rep'hen
dit papam circa obseruacionez istius consti
tucionis curie Romane in fi glo fz guil ·
qui allegat q de xpo legitur qui legem quam
dederat carnalit adimpleuit xxv · q · 1 · c
si ergo circa mediu et subdit / q sepe sub
diti conqueritur q alligant eis onera
importabilia que imponentes digito suo
tange nolunt xxvi · q · vii · alligant jo
an ¶ Vidi dubitari an iste tex habeat
locum i iudeis qui locant domos ad fe
nus exercendum et videtur q no · qr p'ncip'm
istius text' videtur uelle prouidere ciuali
bus mutuanciuz que deuorant abusum
Sz papa no cpellit iudeos quo ad illa q
respiciunt salutem suaz animaz vl v · di
qui sincera et c · de iude · c · ex quo non
habet locum nec ec' eius disposicio cum
ro sit ipa lex 1 · di · consuetudo · Item qr iu
dei no artantur consuetudinibus eccl'iasticis

ut patet de dilor. gaudemus et c. Si ergo
nō ligabuntur ista constitucione In contrarium
videtur textus hic intendit et prouidere
consumptoribus pecuniarum que fiunt per extor
quentes usuras et iudei quo ad hoc sunt
subiecti de usu. post miserabilem Item sed
ueram opp. ita est prohibitum exercitium
usurarum de iure diuino iudeis quantum
ad extorsionem fiendam a xpianis sicud
ab aliis ut nō Bernardus eo ergo in illis habe
bit locum iste textus qui intendit auffer
re comoditatem exercendi fenus Item hec
constitucio loquitur de gentibus alibi simpliciter
sine ergo sint iudei sine alii habebit locum
nam constituciones canonum simpliciter
disponentes includunt etiam genus iu
deos qui loquitur in materia in qua iudei sub
iaceant canonibus sicut in solucionibus
decimarum de deci. de terr. de usurarum extor
sione Bernardus eo ti. post miserabilem et c.
plus et pro hac parte facit quod nō pan. in de
i. eo ti. sup verbo tamen ubi tenet illa
clem. hic locum etc. in iudeis et ibi tz
glo. sup verbo tonsuram gloria non ob. quia
vo hic posita adaptatur etc. iudeis ut
est dictum nō ob. quod nō includantur sub
constitucionibus canonicis quia fateor si dis
ponant in materia illis nō proporcionabilem

Quamquam Glo. prima
sumat et sunt tres partes sz
jo. in et gat. primo prouidet
qui sepeliendi sunt usurarii
manifesti .2o. ibi omnis punit facientes
contra .3o. ibi nullus ponit duas prohibicio
nes et irritat testamentum Et dicit Boa. quod
precedens respicit alienigenas ista uero
omnes Sed frater dicit quod precedens respicit
prouidet ne exigantur usure ista prouidet
ut exacte restituantur et subdit quod hec
constitucio ut thesaurus est seruanda per
quam restitucionem usurarum indicte usurarii
compellantur et vide nō Bernardus de foro compe. Ro
mana quod contrahentes in principio Jo. an. legam
dec. per partes et faciam unam partem usque ad
v. ceteros nō primo quod hoc decretum non habz
locum nisi in manifestis usurariis nō
quod indistincta dicatur disposicio que fit in
genere nō ex pressa certa specie ad hoc de re.
ci. eo li. nō quod licet usurarius mandet
usuras restitui non tamen sepelietur se
pultura ecclesiastica nisi aliter satisfiat nō
quod usurarii heredes non tenentur ultra vi
res facultatis usurarii Bernardus eo tum tu
nō quod obligatus ad restituendam rem
alteri nō videtur liberatus nisi sufficiat il
li qui pot acquirere creditori nō quod e
piscopus et vicarius ac rector prochialis
put alius quere obligaciones quod intellige
isto casu ut dicit textus Oppo. quod nō de
beant impedire isti ad sepulturam quia
mors omnia soluit in auct. de nup. quod dis
ponat coll. in Item tu communicamus viuis
communicemus defuncto de sepul. sacris Solutio
dic quod ista non procedunt isto casu nō
in aliis casibus nō Bernardus de priben. sepultu
ex parte i. ubi ponuntur casus quibus pro
hibetur sepultura Item uiuis nō debe

bamus communicare in vita in sacramentis Bernardus eo quod
in omnibus Jo. an. Queres quid si aliquis
mutuauit ad usuras non tamen recepit u
suras ut habebat locum pena hic posita
So. dic quod non ut uult iste tex. qui dicit de
usuris quas receperant nam licet isti ta
les peccauerint tales exercendo et de peccato
teneantur satisfacere non tamen sunt ob
ligati ad restitucionem et ideo debet esse cau
tus aduocatus quia uult uti ista constitucio
ne ad viciandum testamentum uel sepul
turam impediendam ut nō simpliciter for
met articulum quia mutuauit ad usuram sed
ut dicat se iam vidisse Jo. an. alle. quod nō in
sil. Bernardus ti. primo c. i. sup verbo xpianorum cum
gcor. nam sepe contingit quod ille qui incipit
fenerari moritur ante aliquam exaccionem
usure uel penitet et abstinet et quoque nec usu
ram recipit nec sortem ergo in hiis nō hz
locum in recipientibus promissionem consilio
Jo. an. pro hoc facit quia promissio de dando
actio non concludit dacionem tex. i. q. i. eos
cum ergo imponatur pena hic recipienti
bus rem nō habebit locum in recipien
tibus promissionem Sed pone quod teneor ali
cui soluere tercia die aliquid uel facere actum
ergo mando illud soluere uel fieri per tercium
nuncium ante diem et ille postea nō facit uel
soluit ante illam diem an sim excusatus a
pena So. iste tex. et glo. hic posita faci
unt quod non ad idem Bernardus eo li. si promis
sarius in principio ff. quid. in contrarium alle. Bernardus de pig.
ex hiis Sed dicit Jo. an. quod putat ipsum volu
isse allegare de. significante ubi solues
per nuncium vel similiter fidem excusatur et jo. ju
rato si ille infideliter egit Sed ut ibi patet
obligatus remanet ad soluendum et
sic eget absolucione in de sen. exco. ve
nerabilibus quod idem et quod ibi nō Quod
an sit usurarius debeat restituere ad in
teresse So. iste tex. facit quod nō cum dicit
de usuris et non de interesse et quo ad is
tum casum casum sufficit causari de usu
ris Et pro ista parte alle. quid. quia imputa
dum est illi qui pecuniam recepit ad u
suras de iur. iuran. debitores et c. se in
fi. Sed addi. refert aliquos tenere usura
rium obligatum nō solum ad restitucionem
usurarum sed etiam et lucra ex illis percepta et
est ro. quia illa que ex corrupta radice
procedunt corrupta sunt xiiii. q. v. ne
que. i. q. i. principatus Item cum usura
dicatur rapina xiiii. q. iiii. si quis et
raptor tenetur ad ista de resti. spo. igitur
ius ergo et usurarius Sed dicit quod quia scriptum
est qui nimis emungit elicit sangui
nem pu. xxx. in fi. et Bernardus de rescrip.
in cum pdem quod propter maliciam in di
demus videtur sufficere restitucio usurarum
propter racionem et iura supius allegata
ad que addi pot. l. i. in fi. C. de condi. in
debi. Et dictum ad decretum huius decretum nullus
est dubius quod hoc sufficit et idem quo ad
omnem casum tenuit Bar. brix. in ue
nerabili lxxix. dicens sic dixisse Can.
dicit tamen aliquos theologos tenere contra
Tho. secunda secunde lxxviii. articulo iiii.
tenet quod si res consumptibilis et nō fruc
tificans recipiatur pro usura ut pecunia
pecunia triticum et similia sufficit restitu
ere rem tam receptam quia de tali re

acquisitus est ex industria non ex fructu
rei tamen tenentur ad compensam dap
ni q alt in bonis suis sustinuisset p de
tencionem illius rei extorta non soluz
rem s etiam fructus p ceptos ex re illa cu
non ipse s ille dns erat sibi restituere te
netur jo an / lap ab dicat q ista dis
tinctio satis est equa scdm suum iudiciu
sz lap aedi xiiii q iiii si quis usuram
recitat opi et dicat q aliqui theologi
tenet q totum debet restituere nichil
retinendo aedi tenuit ibi idem q hic
tamen dicat q tucius est ut concordet se cu
illo sup interesse / preceptor meus dns
lame / de Ridol de florencia in suo trac
tatu de usu q xiiii recitat opi omz
et maxime jo cal qui in c fi B co
ti ultra rones alioz q teneatur resti
tuere lucrum alle l si rem in fi ff de
pe here ubi possessor aliene etiam bone
fidei tenetur rem restituere et pciu qd
lucratus fuit ex ea ut qz eam vendit
xx et postea reemat p x item qz so
lucro usurarum fuit indebiti B de iur iura
debitores ergo quicquid inde habuit res
tituere tenetur ff de con ca damp / qui
se debe g fi in gn inducat q muna ex
re furtiua habitus non est furtiuus ff
de fur q uas g fi item diuiz rei usuri
fuit translat in eum ut no glo in deo
c siquis xiiii q iiii et q no de dca ex
transmissa / et probat textus in c ad
nram de iur iuran no / finalit tenet
opi thome supius positam / tamen
ultim menbru limitat verum in re que
naturalit fructificat non tamen ex u
su consumi sicut est in domo que loca
tur et in equo locato aduecturam et
silibus cum hic industria homis vide
atur esse causa p ceptionis fructuu no
videtur q teneatur restituere / tam fina
liter concludit q licet aliq industria in
terueniat nichilominus fructus percipitur
propter usum rei et sic pricipalis causa
huius lucri est ipa res q non est in pe
cunia que ex semetipa sine homie indus
fructificat / et sic pricipalis causa lucri
est homis industria / do lau in dicto
tractu dicat q si teneatur etiam pmiu inie
brevz est dare inaz fenerandi qz usurari
extebit usuras longo tpre ut saltem ex
lucro usurarum ditetur et postea restitu
et usuras / et sic cum usura prouidebit
anime et corpi / vn sibi placet opi tenes
indistincte omia restituenda / vel dc
q posset distingui iungendo opi predictas
q si est res afferens fructum naturali
ter debeat restitui sz tho Sz si est res
no fructificans natur s ex industria so
lum opatur lucruz / tunc tale lucruz pro
pte remanere debet penes usurarium
p pte restitui debitori et pte paupibz
ut incertus erogari / pb usurarii arbi
trio boni viri determinabi qd sit ei debi
tum p expens opm ac labore / et indus
tria sua / dignus enim est opiarius merce
de sua ptem restituet debitori habitu
respectu ad dampnu q ille sustinuisset
in bonis suis propter detencom illius sue
rei date p usura ut sup fuit dictum p
thomam residuu uero tamq incertis

datur paupibus / nam usurario no de
bet remanere propter causam iam dicta
ne invitentur ad fenus debitori / no qz
sic recipet usuras de sua pecunia contra
id qd habetur xiiii q iiii plerique / et fuit
ideo ostia in suma depen g quibus v
sed pone usurarius ubi hoc examinat
restat autem q paupibus est erogan
dum ex quo non est licitum retinere
p se et non extant aliqui quibus debeat
restitui B eo cum tu et subtiliter intue
ri apparent solute rones oie sz eum et
satis equa videtur hec distinctio ¶ Quid si
debentes hre usuras sint psentes et cau
tio pstatur ordinario an valeat Go dic
jo an q sic qn ignoratur qui sint illi ul
ignoratur quatuz percipe debeant ul propter
multitudinem facile hri no possunt et sic
seruatur q hnb non requisitus ordinarius
recipit hanc caucionem et interdum i
talibus prouidetur p constones synodales
dantes certam formam / s licet no sit ob
seruata forma constitucionu illarum seruetur
forma hic posita non esset locus penis
istis jo an hoc dicat verum lap ab nisi
p constituciones synodales imponetur ea
dem pena que hic ponitur sz lap / nec
etiam dictum lapi est simplicit verum / vn
dicat q aut constitucio synodalis no dat
diuisam formam ab isto caplo s eande
inducat agrauando penas et tunc quecu
qz sit pena constitucionis ligat contra fa
cientem / qz vz constio epi penam addi
ens iuri comi ut no glo in clem ne
Romani de elec aut addit aliam formaz
ab ista hic posita / et tunc si seruat formaz
huius c no incurret penam huius c ut
dixit jo an sed penam constitucionis siu
sit diuersa siue non qz etiam si constitucio
silem penam imponet que imponitur
hic tn incurret impositam ab isto iur
ex quo seruauit formam iur / fateor
tamen q in effectu incurret penas h
positas s no eo q uenit g hanc consti
tucionem / s ex eo q g constitucionem i
ta procedat dictum lapi / cu aliud sit
incurre penam constitucionis aliud pe
nam iur comis eodem casu dispone
tiuz de consti c ii eo li ¶ Quero an
procedat textus si no est ciuis uel i
cola usurius loci ubi moritur Go dic
q sic ut uult hic textus qui dicat ha
bitat et sic solum ponderat habita
conem et de hnb B c primo jo an
¶ Quid si epus habet officialem et
vicariu in spualibus coram quo debe
ret fieri ista caucio Go dic q hic ponitur
vicegerens pro vicario ut i patet vn
si haberet vicariu in spualibus et offi
cialem potius ad vicariu ptineret fac
B eo li B de tempo or cum nullus
g no / putat tamen jo an q p quecu
qz ipsorum fiat tenet et sic seruatur tn ad
officiu officialis bene spectat cognicio
et cohercio restitucionis usurarum sicut e
aliarum causarum etiam matrimonialium de
cogno spi c fi jo an ¶ Qui dicantur
fidedigni Go dic ut fuit no B eo li
de here fili i fi jo an ¶ Quero an sit
uerum q requiratur istis exstipulacoe

de usur. antiquo Ho. jo an remittit ad spe
de iniuri. odio s. nunc uero aliqua in col.
v. Item pone . tum quidam alium dubitu
bantus de sacerdote ut s. videbitur jo an
dicit lap. ab q spe in loco palle dicit po
ne q quidam fenerator veniens ad pe
nitentiam promisit restituere usuras
pceptas et remitte recipiendas queit
an p sacerdotem actio ul pcepto acqui
ratur debitoribus tenet q sic et hoc hic
approbatur s3 lap Sz pone q usurarius
manifestus mandauit usuras resti
tui non tamen cauit et mortuus est an
sufficiat quo ad sepulturam illius q pos
tea p quencumq alium caueatur Ho. dicit
jo. an q sic et hoc uoluit tex. hic qui
dicit sic cauit et alio loco dicit fuerit
satisfactum et sic sufficiat p quemlibet sa
tisfiat ul caueatur et sic loquitur p vbum
impsonale s3 no sic esset quo ad vali
dandum testam ut pz ex glo fi et no glo
que incipit qui sunt in clericis cog de se
pul. jo an Glo ij querit quis dicitur
usurarius manifeste et soluit jn eadem
glo. ibi sacerdote et est ro q est iudex
istius quo ad respicientia forum aie
de peni. di . v quem penitet ultra me
diam v caueant et xi. q. iii absit jo an
Jstam glo intelligit ueram dns lau. de
Pidol. in tractatu q. lxxxviii. qu coram sa
cerdote et testibus fiet ita publice q p
hoc i multorum notitiam peruenire et
ppter hoc id publice et communiter affirmare
alis autem secus si clanculo et taliter q
no publicare i pplo talis confessio e
manasset alis dictum Bal. in l. i. C. de
sacro sanc. ec. ubi dicit q manifestus
in casu nro intelligitur qui communis est opi
q ipe sit usurarius vn licet p duos uel
p tres testes pbaretur usurarius no dicitur
manifestus etiam si codices sui produce
rentur nisi pbetur coīs oppo uel actio
publice facta q dicit singulariter pbari p
textu .l. septuras C. qui po. impi. habe
bat s3 cum et istud crederem ueru et
dico q hoc uoluit glo hic que dicit
publice fatetur vn p supponit q iste
actus no fuit occultus s3 publicus et
pro hoc ex tunc facit q no glo in vbo
publice in clem cog de sepul. jn fi glo
ceruit guil. quid si aliquis in pma co
fessus est sacerdoti se usuras extorsisse
s3 hoc est occultum nunquam sacerdos illi
negare debeat sepulturam heredibus
volentibus ad dictum eius restituere vr
q non q no debent illum publicare B.
de peni. et remis. omis in fi de peni. di
.i. q hoc ergo et di. sacerdos Jtem sibi
id dicenti no credetur vm. di placuit
tacreat g. ii q. vii plerumq debuit
autem sacerdos illum inducere ut coram
testibus confitetur et caueret ita q ab
heredibus exactio fieri posset jn g.m
facit q publicare possit alle. q no de
testi. testimonium i glo qui grauata jo an
dicit jo de ligna q communis opi. est q mo
uere deberet no publicare nec negare
sepulturam tu manifestus no sit s3 eu.

do. lau. de Pidol. in dicto tractatu q. c. iiii
tenet idem q jo. an. et ad glo c. testiom
respondz q ibi loquitur de testimonio emen
dationis tamen hic loquitur de manifesta
tione q sit criminosus primum q licet fauora
bile . secundum no licet q odiosum no ob.
q si dicatur q immo est fauorabile aie
q ex quo mortuus est no pot sibi fauere
aliter est consulendum q p productorum
petitionem ii s3 q cauit p mittitur ii q. i. si p
cauerit Jtem licet sit utile releuare a
nimam ipsius no tamen ppter hoc debz
sepultura impediri s3 cum istam pte
credo ueram nam sepultura no denegatur
nisi usurario manifesto ut hic patet
dictum uero solius sacerdotis manifestum no
facit de actu inquisitionis dicta enim pau
corum non infamant ut ibi pz Sz poe
q fenerator occultus no fuit confessus
nec cauit et mortuus fuit sepultus in
cimiterio an postea usurarum pateat
sit exhumandus Ho. guil. respondet q
sic de sepul. sacris xiii. q. ii. ex tunc eius
et c. p obeuntibus de cse di etiam et
c. fe. xxiiii q. ii sane ul pot dici q
non exumabitur s3 cum s3 heredes p case
cogentur ad satisfactionem ut hic in 4ta
glo ar. xxv. di quorundam C. si ven
vel. actu l. i. ex quo enim viuenti comu
nicandum fuit et eius oblationes recep
te q in omnibus jo an credere
opp adducit ad concordare posse q aut usu
rarius mortuus est sine confessione et
no apparentibus aliquibus signis co
tritionis et tunc si possent distribui sua
ossa ab aliis deberet exhumari ita p
cedat prima oppo aut fuit confessus ul
signa contritionis et tunc si possent dis
cerni sua ossa ab aliis deberet exhumari
ita procedat prima oppo aut fuit con
fessus ul signa contritionis apparuerunt
et tunc no exhumabitur p c. a nobis desen
exco et heredes compellentur satisfacere et
ita procedat 2a oppo Sz quid si i tro
quanis premisse ante sepulturam veniat
debentes recipe s3 heredes usurarii ne
gant an impediatur sepultura Ho. dc
guil. q ubi pbatio sit pmpta sepelietur
et postea lis procedet alis cuiq fa
cile esset sepulturam alterius impedire et
illum vituperare q aure interdicitur C. de
sepu. vio. l. fi. aut qui domum jn g.m alle.
q appellatio impediat sepulturam B.
de sepul. ex pte. s3 ibi soluitur in glo ii et
vide q sup ea no jo an Et q glo dicit
de liber. hodie statutum est ut appellantur
edere cum de usuris agitur p clem ex gra
di g ceterum eo. ti vide q dicetur j i glo
contemplo jo an Glo in vbo satisfieri
querit qualiter facienda sit hic satisfac
tio jn ea glo ibi extantibus jdem si
ipsis no petentibus uel no curantibz
repetere et hoc est vm nisi remittent
liberaliter et sine pacto partem usurio
supplicanti etiam p remissionem et ptem
soluenti q tunc liberatus esset uti q
nec pauperibus soluerentur s3 goff in

suma co· ti· ultra medium· v· quid si si
usurarius et ost· pleins in suma co ti
q· fi· v· quid si fenerator et v· se et theo
logi dicunt q· ubi totum soluat· q· pt
locum hre sz gar et jo mo qui totum
soluere pot als locum habeat pmu dcm
p tex· hic dum dicit pro ut paciunt facul
tates et vide j· de re jur· prim sup glo
jo· an ¶ Sz pone q post tmmu edicti
conpuit ille cui debentur restitui a usu
re· an debebit audiri So la· ab respon
det q aut sciuit et no gparuit i tmio
imputabitur sibi secus si ignorauit ad
hoc qui mia· ac· pos· cum in tua· et q
no in spe de fo decreto· q· nuc dicimus
v· sz pone q vinus sz lap· Sz quid si sil
conparerant creditores et dapnu passi
et legatarij qualiter sit faciendum So
dicit la· q osti in suma de testa q· ad q
heres sub q· tenetur autem· v· quid si
no sufficiat et seque· q pmo debet si
creditoribus / 2o dapnu passi / et in so
lidum sine aliqua detractacione / 3o le
gatarij· et alijs qui causam prosequu
lucratiua detracta falcidia si nece fuit
s· pmis creditoribus pmo satisfieri de
bet fo fis p ordinem et hoc si simul ve
niut creditores et legatarij nam si se
patim liberatur heres soluendo p ordine
cuilibet venienti dum tame fit sine
dolo sz lap· ¶ Glo in vbo indutincte de
clarat tex ¶ Glo in vbo mandauerit re
cita· p qm q sufficiat usurario manda
re restitucionem B· eo· c· in glo· solut
de inde querit an heres teneatur si non
mandat usurarius restitucionem et sol
uit Item querit quid si ille no mandet
restitucionem sepeliatur et sol· Jn eadem
glo elusiom dicebat hic guil· q isti fe
neratores de tuscia dicebant q solus vl
timus de gene dampnabitur ex quo omis
pdecessores inmandauerat usuras restitue
jo· an jn· ea· glo ibi vires heret· hoc
est uero si fecit inuentariu q ultra no
tenebitur c· de jur· deli· sanccimus / et i
auct· de here· et fal· q· tunc nobis sz·
guil· Sz dubiu est an in foro gscie he
res qui no fecit iventariu teneatur usu
ras restituere ult· vires heret· So osti
tenet q non in suma de testa q· plt·
v· quid si no sufficit et v· se et scdm h·
id· qd ipe no B· eo tua nos et i c is
qui· et ibi in pluribus glo· no et in c si
cut dignu de homi in pluribus ptibus
magne glo / et in fi / et ipe et bar· de rap
in lris intelligatur de foro iudiciali / et
constant q sepe hij duo fori discordent
xvij· q· iiij· c· fi· de resti spo· lras de spo
tuas nos / de sen / exco· inquisicioni et
ad hanc matiam faciut ea que no de
i mi· eccle· q pleriq in magna glo·
pro hoc dicto facit text· hic dum dic
p ut paciutur facultates et dicta de c· i
lris de rap· cum sunt / Item cu judi
cium dei mutet vitatem de sen· exco·
a nobis no et in veritate nil plus e
rat in nobis si iste pot euadere iudici
alem conpulsionem que sequitur opp

ex psupcione legis q plus fuit in bonis
ex quo obmisit i uentariu tame ex ve
ritate et foro gscie tutus erit Item ad
idem facit equitas q nil· de perit debe
tibus tempore ex quo defunctus no tene
batur ultra facultates ut est dictu et
patet B· eo· cum tu· glo nec heres tene
bitur et p hoc soluitur q dici posset
humani legem factam ab eo qui pot
si uiteit prim ligare in foro gscie de qo
p tho· pte ija q· xcvi· articulo qrto /
Sz nouissime repi hoc disputatum pusi
p do· fre· de sen· qui idem tenuit tali
cone q i uentariu quo ad usuras sz·
leges que de i uentario statuit no fuit
hered· nectunt qui ex delicto defuncti no
tenetur / nisi i qnatu de illo puenit ad
ipsum c· ex delic· defūc· l· jta ius autem
canonicu q uoluit heredem teneri et
si nil puenerit ex delicto equitate hunc
indispensata no artat ultra facultates
ut hic et supius est dictum qi gcludat
q cu jur· ciuili non teneatur / et ius ca
nonicu eum no artet / et plus i foro
gscie no tenetur jo· an / do· me· anto· de
But· in c· i lris de rap· sup glo tenet
q idem sit in foro gtencioso q hic dicitur
de foro pniali p cionem hic assignatu
frederici / nam si illa lex de i uentorio
loquens no habet locu ut heres te·
neatur satisface p delicto defuncti / nisi
i qnatu puenerit ad heredem / et lex ca
nonica no artat heredem ad satisfaci
endum p defucto nisi in quatu vires
hereditarie se extendunt ut hic et de
sepultur· c / fi· et dicto c· in lris ergo et
si no fecit i uentariu isto casu no obli
gabitur / ergo· canon non intelligitur app·
bare illam lege ciuilem nisi prout
legislator uoluit illam ligare ut sic
no extendatur pena istius leg· ad ca
sum no gphensum B· de elec· statutum
et ita dicit se consuluisse vna cu do· pe·
de ancta· jn· fi· glo glo· idem glo i cle·
eos de sepul· ¶ Glo in vbo deneretur
recita· p duo gtra· pmu in ape i v· sed
none et soluit ut in glo / sz in ape i
v· sed videtur et sol· ut in glo jn· ea
glo ibi ex quo iste / intellige glo de
isto de quo loquitur textus qui manda
uit usuras restitui jo· an jn fi· glo fi
nit istud dictum guil· q intelligit
vni jo an de illo qui nesciebat se in
plus teneri uel non potuit plus face
qm mandaret jo· an ¶ Glo in vbo fa
cultates in pno colligit vnu ex textu
et alle gcor· de inde querit quibus po
debeat satisfieri si hereditas omnibus
no sufficiat jn· ea glo ibi si partem
et istam ptem restituet totam no hi
ta cone ne egeat / ut no co ti cu tu·
in glo in anteplt· et ibi posuit jo· an
doc· qui gcordat huic dicto quos po·
nit hic ardi sz jo· an jn· eadem glo
ibi guil idem clem pia / et ardi hic

Jo an In fi glo idem no b⁹ eo tua in p^a
glo / et ex ista glo tenendo q bona sint
ypotecata esset solutum q queritur an
sufficiat usurariu dedisse ypotecam bonorum
suorum et respondetur q non q3 f3 id illa
cautio nil addit tamen de hac ypoteca no
habemus text⁹ expressum et ꝗ id facit q
no post om sup prima glo et tenemur
no ypotecata tunc aliquibus videtur y
potecam sufficere pro quibus facit q no
ff man si mandato tuo in glo ampl⁹
et procedit hoc dubiu3 qn ydoneam dare
poterat als non ut patet i in glo nomine et
no i de pen feli⁹ ꝗ cum autem in prima
glo Jo an Ex hijs habes tria dubia p^i
mum cui primo debeat satisfieri / 2o an
bona usurarorum sint tacite ypotecata / 3o an
sufficiat usurario dedisse ypotecam bo
norum suorum et istorum primu3 et tertiu3 de
ciduntur ex decisione scdi / videamus g^o
ex 2o quid dicendum ultra b⁹ alle p
Jo an hoc tractat fre de sen in 9si
y^c xiiii et aliquid in 9silio lxi et lu3
non clare eligat tamen sentire vide3
q non sint ypotecata nec de⁹ cum tu
hoc pbat q3 dicit q possessiones empte
de pecunia fenebri debent vendi et precium
restitui soluentibus usuras / f3 idem fi
eret si e⁹ p essent empte de pecunia lici
ta / p ista pte dicit hic Jo de fa seco
fuisse tamen aliud non allegat do me
auto de bur⁹ in c tua nos eo ti Idem
tenet / et dicit q ille tex optime hoc pbat
nam papa fuit consultus de bonis usu
rariorum puenientiu3 ad filios et extraneos
os / et ipse respondet q filii et heredes et⁹
extranei 9pelluntur sicut pr erat 9pel
lendus erat g^o consultus de alijs extra
neis ad quos puenerat indistincte et
ipse respondet limitate ad heredes extra
neos / denotans q si extraneos no erat
heres non 9pelli poterat licet ad eum
peruenerit res usurarij et sic videtur ibi
text⁹ de hac / q f3 eum / do lau de R
in tracta / de usur⁹ q lxxvi recita opi
et maxime lapi de casti in alle lxxiii
ubi dicit se vidisse Jo an q consuluit
no sufficere si dedisset ypotecam cu bona
usurarij essent als ypotecata / et sic di
cit fuisse obtentum ipse dicit q posset
distingui inter bona de pecunia fenebri
et tunc sunt ypotecata aut no sunt
de pecunia fenebri et no sunt ypotecata
arg no in c tua f3 dicit q ista distinctio
no bene iure pbatur Ergo crederem opi
do mei post alios ueram p dictum
c tua Ex hijs deciditur 3m dubiu3 q3
si non sunt ypothecata videtur sufficere
usurariu dedisse ypotecam bonorum / ta
men Jo an istud latius examinat in
addi spe sup rubrica de pigno / et alijs
cautionibus in fi in addi que incipit
ad scdam ptem et ibi videtur sentire q
qn quis tene^r ydonee cauere no suffi
ciat ypotecam dare / q3 pignus transit
ad creditorem ypoteca no / ut no de re
cle no alie / nulli sup iii^a glo / et
ydonea cautio intelligitur cu pignora

et fideiussores dentur et sic videretur in
isto dubio q no sufficeret dare ypotecam cel
tenendo opi q bona non sint ypotecata
et istam ptem tenuit 9sulendo do franc⁹
de Campo et dns gasp de Cal ut patet in
suo xvi eo ti Ex hijs deciditur primum
dubiu3 q3 potius videtur restitutio fienda
p rata q illis a quibus primo fuerit extor
torte ex quo psupponit^r non fore tacite
obligata ut voluit hic prima opi^o glo
et ptem tenuit archi xiiii q v non sane
sup textu cira mediu magne glo ¶ glo i v
bo ul illis ordinat tex ¶ Glo in v^bo p
ossint acquirere in pri^o querit qui sint isti
qui possint acquirere et soluit deinde querit
an procurator acquirat dno absenti et soluit
In eadem glo ibi usumfructu⁹ / Quid si dns
no habet usumfructum in seruo f3 nudu
usum / dic q si aliquid querit ex re nra no
bis acquirit no autem ex opa ff de usu
et ha l p seruu3 in pri^o / et no nisi p q
pso no acqui g^i f3 gar / et Jo mo Jo
an In eadem glo ibi dixit gar idem Jo
mo et gar et guil remittit ad no in
pdicta q pcur g^i ut aut⁹ v et no q lar
ge In eadem glo ibi si pcur et l pcedenti
in fi et ff q cu vini l fi / et si qui cau
l plt⁹ et ibi pensionem de fructibus de
quibus i sequitur non dubitatur f3 de pe
sione que no 9iniat et ex 9tractu debetur
comir tenent legiste g^o nisi in subsidi
u3 alle ff de institu l i et de exer l i g
f3 ex 9io / et idem franas / actur i l iulia
nu3 al inter cum g^i si pcur ff de acci emp
et est sile q no b⁹ de elec pastoralis sup
prima glo Jo an ¶ No bene istam glo q3
est integra in hac materia ¶ Glo in v^bo lo
ci querit de duobus dubijs et soluit In
eadem glo ibi in spualibus f3 guil et vi
de guil no de testa Johes sup v^bo diocesa
num Jo an In fi glo guil alle de offi ordi
pastoralis in fi et c de epis et cleri / orpha
na trophos Jo fa⁹ et remittit ad spe de satis
g^o viso v f3 quis recipit Jo an ii no glo
que 9phendantur appellacione ordinarij
q3 9phendunt^r inferiores ab epis habe
tes ptatem in re de qua loquitur dispo
vide de offi ordi ordinarij ¶ Glo in v^bo
prochie in pri^o alle 9cor deinde querit
de rone tex deinde querit de alio dubio
et soluit In eadem glo ibi f3 gar Jo mo
et archi Jo an ¶ Glo in v^bo prochia q
rit de rone de rone text⁹ / deinde querit
de alio dubio et soluit In eadem glo
ibi indigenos dicit archi / q no putat h^o
de subarba q sint de prochia f3 de bene esse
vni sufficiat q sint ydonei / alle ad hoc iii
q iii ad fidem / iii q ix si debit⁹ et q no
iii q v canonica in prima glo Jo an In
eadem glo ibi saltem duo xxxv q vi g^i
fi Sz dicit archi / q cum hic nulli fit p
iudiciu3 posset dici ut valeret vnicus
testis cum illo qui recipit cautionem et
qd de 9se di iiii pueros in fi et c tu3
itaq3 ubi de hoc et xxvi q vi c is qui
et bene facit b⁹ de testi mom ut hic
exigens habetur p teste sicut ibi moues
et istud uerum putat Jo an si de nullius p

p iudicō agetur · ſʒ ſi hēs ab inteſtato di
cit ſe heredem qꝛ teſtm̄ nō valuit nō poſ
ſet hic negari p iudiciū inſtituti et idem
in ſilibus io an ¶ Glo in vbo quibus que
rit quare nō dicat tex de notario et ſol
in fi glo · qui poſſint acquirē in cauci
onibus iudicialibus vide ꝙ nō de queſi
cunga dudum poſt pn̄ · et ideo hic ſic li
mitatur eius ptas et mandatū ordina
rij requiratur · et hoc ꝓpter taxacōnem
et approbacōnem caucōnis recipiende de
qua ſtatim ſequit᷑ et vide ꝙ dicatur ſup
vbo ipe tamen io an ¶ Glo in vbo ſeruo
reatu p c̄m ꝙ ſeruus non poſſit ee notꝰ
C de tabel · l · generali glo ſolut in fi glo
di · li · x · et contra ff de adopti nō aliter · et
ff de magiſ · que · l · 1 · § plꝰ tū contra io
an ¶ Glo in vbo mandato induat tex
ad ſolucōnem dubij et declaracōnem tex
¶ Glo in vbo ydonee ſoluit ſex dubia cir
iſtam caucōnem dicit ut in ea in eadē
glo · ibi ydonee ſoluit ſex dubia de illo
qui promiſit plene cauere ul' ad ſenſuz
ſapientꝰ an teneat᷑ fideiuſſores dare vide
in ſpe de em · et ven · § · 1 · v · quid ſi actꝰ
ī v pcedenti et nō in l · ſtatim alle ī ultꝰ
glo io an · dicit lap · ab · ꝙ in dicto v ·
quid ſi actꝰ dicit᷑ · quid ſi actū eſt ut plene
caueat tūc ecꝰ fideiuſſorē dare deberi · et
idem ſi dicatur ydonee · et in v · pcedenti
dicitur ꝙ ſi ī inſtro dicitur facies me
ſecurū ad ſenſū ſapientꝰ viri · ꝙ ecꝰ ſi ſa
piens dixit dare fideiuſſorem nō vid᷑
teneri ad dandum · ſenſum em̄ ſapientꝰ
eſt ut ſic ſecuret et caute ſʒ nāʒ ipius
ꝯtractus ſʒ lap · in eadem glo ibi iuraret
facit ꝙ nō v̄o eo cum tū in glo plꝰ et
vide ꝙ fuit dictum v̄o eo in glo pauptas
in fi glo · Guil · refert quoſdam tenere
eum nō ſepeliendum ex quo cauere nō
pot ydonee et ſic iſte rigor ad terrore
ciuis ī § oms et ſufficit ſic ſcptꝰ licet
p quam durum vj · q · in ſeptum vic
di ī memoriam ff qui et aqui · l · pro
ſpexit · et in re dubia tutius eſt tutius
eſt vbis ſeruire · de ſpon · iuuenis ff de le
mº no aliter ul' fiat ut dicitur in rap
tore v̄o de rap · ſup eo ſʒ cum io · an · in
eadem glo ibi non audiretur et v̄o eo ·
qꝛ fruſtra io an in eadem extorſerat
alle · io · mo ff de neg geſtꝰ ſi liber hō
in fi · de epi · acci · l · ſolutum § ſolutam
io · an · in eadem glo · ibi ſcdm Guil · et
gar · idem Bar eo · ti · qꝛ fruſtra ad fi
ij · glo · io · an in eadem glo ibi ex ſatiſ
facōne · et ſi ſoli ſacerdoti promiſiſſʒ
et iuraſſet vide remiſſionem poſitam
hic ſup textu io de deo · li · iij · q · viij ·
diſputauit caſum illius qui ī inſtro fe
cit duos fideicommiſſarios mandans eis
ꝙ reſtituerent certam ſumā quā ma
le receperat faciens eos ptūres ī rez
ſuam Et volens ecꝰ ꝙ ſi viuēt dura
ret illa ptas demū ſanatus petit ꝙ
ſibi cedant ome ius illis p hoc queſitꝰ
et tenuit ꝙ id petē nō pot cū illud nō
fuit pure teſtm̄ ꝙ patē dixit ex vbis
pdictꝰ io an

¶ Ceterum ·

nō ꝙ ubi conſtat de quatitate uſurarꝫ
ſemp debet illa expmi in caucōne ¶ nō
ꝙ in taxacōne uſurarꝫ quā nō eſt certa ·
quātitas debʒ iudex arbitrari ſʒ ꝙ viſū ē
ſibi videtur et ſi aliter faciat remanet ob
ligatus ad reſiduū ¶ Sed vero qualit̄ pot
eſſe manifeſta certa quātitas So · dic ꝙ
forte ꝯtraxit cū vno ſolo et quantitas ꝙ
extorſit eſt manifeſta ul' forſitan habe
bat miniſtrꝫ ad illud opus cū quo coram
multꝰ facta rōne bene conſtat quātum
exegit io an ¶ Sed vero qualiter ~~exigatur~~
intelligatur ꝙ ſemp ſit exprimenda So
dic ſm Guil ꝙ iſtud ſemp denotat ſempi
ternitatem negocꝫ nō tpm ſic v̄o de reſ
ī integꝝ c · 1 · et intendit ꝙ ſine aliqua ex
cepcōne ul' inſtancia quocumque quā
titas eſt manifeſta illa debeat expmi
io an ¶ Quid ſi teſtor in teſtamēto ſolep
niter expſſit ſe prouſuꝝ recepiſſe nᶜ
ab a · b · et c · et alijs ī nominatꝰ iubens
illas reſtitui et facit epm̄ executorem · nᶜ
pot appere de illis tribus nominatꝰ ꝙ aliqd
ſoluerunt So · dicit io · an ꝙ dns ſuus
diſputando tenuit ꝙ nō obſtāt ꝙ legā
tum videatur incertꝰ fauore ultime vo
luntatꝰ epus exequetur et hoc mō qꝛ ſi
gillatim p iuramtū ab illis tribus inquirēt
quantū ſoluerint et poſtea p edictū vo
cabit oms illi qui uſuras ſoluiſſent ut de
illis docerent et venientibus dabit quā
tū ſe ſoluiſſe docebunt et illi tres habe
bunt reſiduū inquātum iurauerit ſe
ſoluiſſe reſiduū dabit paupibus v̄o eo
ti cū tū Si uero venientes totū habu
erint illis tribus ad quātitatē iuratam
ſatiſfacient heredes de ſepul · c · fi de rup
in lrīs Si autem nullus alius veniret
dicebat ꝙ quilʒ illorꝫ triū habebat qr̄
tam partem illius ſume alle · l · ſi qs
ticio ff de uſufr · accre · et aliqui qrtāʒ
det paupibus et hoc no fecit ꝓpter
ſupuenientes qui habē potuiſſent iuſtā
cauſam ignorancie qui ina actu po
tū in tua de re · iudi · tū bertoldus io · an
¶ Quid de uſurario qui fecit cū ticio ꝯ
tractum et qꝛ nō ſoluit in pmo tiō re
nouauit de pluū et itm̄ de pluū ī fine 2ᵗ
tmi · et in morte mandauit uſuras reſ
titui et apparent pdicti inſtra cancella
ta et ptes deponit illū fuiſſe uſurari
um · et ꝙ fama habet ꝯtractꝰ illos fuiſ
ſe uſurarios et ꝙ ipi credut ſic queritur
quid iuris io · de deo · in q · ij · 2ᵗ libri credet
torū ee delacōn iuramēti conſiderat ꝙ
habent᷑ de iur iur · c · fi · Sʒ ardi aliter
querebat an ſufficeret repetendi uſuras
pbare inutilitatem fuiſſe publicū uſura
riuʒ ante ꝯtractū et tpre ꝯtractus et
poſt ꝯſueuit exigere inſtrū de duplo ·
vere ſortꝰ et pro debitore inducebat eo
ti · cum iudicꝰ et c illo nos de pigno et
que ibi nō poſt ꝯti ſup ultiā glo · io an
et de homi · tua · et ꝙ ibi nō ſup vbo inſ
ſigta · et de cleri pereg · c · ij · et de here · ex
camus § et de pſūp · aſſerte C · de rei ve

iudicia / et q nō ō de usu· allegas in glo
sup fluo p creditore alle / q indubio ḡ petito
rem est iudicandum de fide instru· inf di
lectos / nec sequitur si sic fecat alios ɔtracto
g° et istum pmo psumi debet p instro de
psupt° illud et ponderari debet forma et
tenor instri de pui· porro de dona cū dilecti
facit de spon· c· fi· / nec incerta ul' ambigu
a sunt iudicand xxx q v incerta xxxiii
di habuisse et si assistat condicō ii q i p
ino semp et de usura qr tenen est debet
fieri pbacōnes aptissime ii q viii sciant
hanc ptem tenuit ut in dubio stetur v
bis instri ff de exercito· l· i· §° si is qui Sz di
cit jo an q hoc nō approbatur in scolis et
i iudiciis reprobatur jo an lap· ab· dicat
q in ea· qd' dicat aptissimas pbacōnes re
quiri est inii cū quis criminalr accusat ser
ubi de crimē civilit agitur quo casū ad
probandum ḡ usurariū videntur suffice
ar° cū fama ut eo· ti· cū in dict° Sz osti
q dicat ut ipe nō· in suma de pbac° § et
ɔsunt spes v· tertio Sz lap· istam ulti
mā qonem aādi disputavit pau· de
eleaz m· q· que incipit ḡ instrm debiti
in n° articulo qoins et post multa ɔclu
dit· q aut querimus an talis possit dep
dict° psupcōnibus puiri pena ɔcili de
usu· qr in omnibus huius c· et dicendum
est q sic· et iste est ḡ co tū indict° Sz
querimus an psumat emendatus de isto
crimie et dicendū q nō· cū sit publicum
ut nō ii q vii ipsi ipi apli et ita pce
dant dicta hoz de usu cū in dict° et c
cū in tua cū sv ¶ Sz queri an ɔtractus
usurarius psumat usurarius si psuptōes
assumant ex vbis ipius ɔtractus et tunc
psumetur usurarius / et sic loqur̄ ipe /
dicta dec° ad nram de emp· et ven· et
depūs illa vos / Aut psuptōnes nō assu
mant ex ipō ɔtractu Sz ex psona qr eō
suevit fenerari et ex aliis ɔtractibus p
batis feneraticiis Sz nō ex ipō ɔtractu de
suis viribus litigar et tunc nō iudicabit
ɔtractus usurarius qr nō pbat hoc esse
re / debet enī pbacō necio ɔclude intentū
de pbac° in pñcia de testi· cū tu· cū sim
ili nō sequi necio iste ɔtractus est usu
rarius ex eo· qr fecit talem et talem ɔtrac
tum usurariū· qr pot esse q illos fecit et
non istū usurarium Sz licet put in eo ɔti
netur / et ita procedit opi· aādi fm pau
ibidem idem jo de lig i c· fi· de usu· dicens
q nō videt quare de iuris rigore debeat

¶ sup.

reprobari opi· aādi· sū in r° ēo ti viz
tenē ɔtrarium cū dicat q si probo in
mutuatū pusurariū licz nō probem q
adusuram ul' usuras solverim michi
sufficit· et p hoc obtinebo restitui usurarias
fm eūz· dns lau· de Ridol· in dicto suo
tractatu q lxxxv reducit opi· ad ɔcor
q aut psupt° ul' alia pbant ex pte mu
tuantis que tollent psuptōnes ɔtrarias
et tunc procedat opi· aādi· et sequaciuz·
aut nulle psuptōnes occurrunt ex pte u
surarii et tunc ex quo talia probant in
ducant psuptōnis ḡ usurarius intantū
ut in eum transferat onus pbandi q
iste nō fuit de illis ɔtractibus allo· c· ut

nem ut ecclē bene et q ibi nō / et ita
procedat opi· jo an· et maxie hodierno tpe
quo usurarii insinitas fraudes reperiunt
ad palliand crimē usurar· ut i clem· i
eo· ti· fm eum et ista videtur satis equa
distinccō qr quū quis consuevit face actū
notum dolose et post silem actū facit pre
sumi q silr' dolose fecerit ut in c· si nos de
i iur° ita dicam in usurario taliter ɔsueto
Sz de facili respondetur ad illum text° qr
loquitur in delicto q semp psumi malū
de psup· c· i· Sz nos loquimur in fco indiffe
renti q pot esse bonū et malū sicut ē mu
tuū / qr pot mutuare sine usuris et cū usuris
Sz melius facit pista di· glo· iii q ix in
dicas v· si semel ponit q quis fuit furiosus
et postea deliquid psumi q sit furiosus ut
sic ista psuptō transfundat onus probandi
in aliū q nō fuit furiosus ¶ Queritur de
quo loquatur tex· hic i moderand usuris So·
dicit q loquit de recipiente cautoz ab ordi
nario vicario ul' rectore prochiali de quibz
dixit ḡ Sz quid si notarius solus recepit
de mandato ordinarii quis tenebit satis
face si nō bene attripsit So· dic disting
uendū fm tinos c· si epus ḡ eo· li· de
pben viz an ordinarius illam quātitat° ex
pssit nec ne ut ibi dicit jo· an ¶ Sz pone
q condens testm presentibus tum notario et
testibus et legavit· sic lego trecentos flo
renos aur° distribuendos p meos fideiɔs
inter paupes x p incert° et male ablat°
et post tpus mutuavit et sili mō solum
centū flor° legavit omez aliam revocās
voluntat° et mortuus est / querit an oēs
dicte quantitat° vel aliqua et que debeat
So· dic· lau· ab· se consuluisse cū quodā
iuris pito solum cent· cent° deberi ex quo
alia solempnitas nō intervenit et ita eō
dicit se respondisse jo· an· Sec° si transivis
set ad nāz ɔtract° qr tunc deberent omēs
ad q facit istud c· hanc enī· q· formati
cōtr° de fi· in eo q ɔfessus fuit intestato
se deberi alicui certam sumaz pecunie cita
causa adiecta / et sic eam diffiniat dy· i de
re iur° q semel fm lap ¶ Glo· in vbo ali
oqui queritur de intellectu lre et declarat de
mde queritur de practica in modo trixandi p
iudicem et solvit Jn fi· glo· Jn· fi· ɔcor cler°
prosor et guil· et fm eum habebit locū et
hoc quū ytalicus i provincia francia anglia
publice usuras extorsit et de hoc publica
vox et fama est i civitate sua v· moriatur
jo· an ¶ Sz quid si hoc casū arbitratus est
postea nō appet pnulls anglicus ul' gal
licus qui petat dicat guil· q ordinarius
faciet sibi edi libro rōnū illius et que ibi
extorta invenit restitui faciet· facit clem
ex gravi· eo· ti· / et dicat se sic quis fecisse
Sz jaco· de bal· disputando tenuit ad petito
ptis id fieri nō debere induxit c· i· de pba
tum ibi nō° et sat° erat q ~~ista mo~~ istud nulla
l· cavebatur C· de colla illaz ff de pua l· in
i fi· ḡ de trans· c· §° Jt° phibitū est res ali
enas rimari ne secreta patrimonii divul
gentur C· de in pu· pstn· l· fi· et nil dirius
ḡ paupertat° detegi· vilitat° C· qū et q· qrta
ps l· ii· li· x / et iudex rimari volens poss
prohiberi C· de iure fis· pbr· eo· li· et prmr
est altius domū ingredi· eo i iuto ff· de i
iur° l· lex cornelia iudex ḡ° qui debet a

liorum in iurias compescere illam non faciat
B. de uerbor. li. ven. c. jc° formabat etc. quoniam
in eo qui satisdederat hodie in satis dandis
semper exiguntur libri romani uel saltem promis
sio de illis tradendis et pondera quia clem. ex
grandi § ceterum non dicit quod libri violenter
de archa tollantur sed quod per censuram ecclesiasticam
illos esse compellantur ut etc. ibi nota jo. an. ¶ Glo
lo. in verbo teneatur in prin. querit de ratione
tex. et soluit. deinde querit de n. q. et soluit
dando cautelam iudici in fi. glo. idem consu
luit guil. cleri. pi. et cardi. jo. an. ¶ Nota ma
dentem istam glo. quod verbum residuum includit to
tum nec ratio presupponit aliquid precedere cum
verificetur etc. si nichil promittatur quod non contesti
gitur quia si vnus diceret quod titius promisit res
tituere decem flor. et alius diceret quod promi
sit restituere residuum includit etiam totum

¶ Omnes

nota prohibitio sepelire usurarios manifes
tos et pondera textum qui loquitur de admittentibus
ad sepulturam non de sepelientibus
et inde non includit eos de sepul. ¶ Nota prohibito
interesse testamento usurariorum manifestorum //
¶ Nota quod obtinens male ablata manifeste non
potest absolui nisi prius satis faciat uel caueat
de satisfaciendo quod secus videtur si esset occul
tus iuxta ea que habentur de off. ordi. si sacerdos
¶ Nota quod ratione criminis persona potest infligere testamento lay
corum ¶ Nota quod ubi lex dicit actum non valere
forma non seruata talis actus censetur nullus
ipso iure ad idem de elec. quia propter ¶ Queritur qua
re hic promittit religiosos So. dicit propter fa
uorem religionis et quia plus in illis delinq
uere consueuerunt et est simile in clem. i. de deci. in
glo. mendicantes et facit eo. ti. c. pe. et quod
in. de sen. exco. c. fi. in ultima glo. ad fi. jo. an.
¶ Quare hic dicitur sanctionem So. dicit quod sanc
tio est constitutio penalis de quo in di. i summa
tamen quam latius ponitur ut in prohemio clem. in
prin. jo. an. ¶ Queritur de qua sepultura eccle
siastica loquitur So. dicit quod intelligitur de consecra
rata ut in clem. i. de sepul. sacris et B. eo. li.
de here. c. ii. in glo. jo. an. ¶ Quid si isti non
sepeliunt usurarium sed fingunt ipsum sepeliri et
in veritate alium uel nullum sepelierunt ipse tamen non
prestiterat cautionem in forma hic posita an
isti incurrant hanc penam So. dicit jo. an
dreas suus disputauit hanc questionem et tenu
it quod sic et hoc satis bene probat ratio prohi
bitionis huius Certum est enim quod sepultura so
lempnis non prodesset in penitenti sicut nec
vilis noceret penitenti de sepul. sacris et quod
ibi nota in fi. est enim hoc statutum in obpro
brium illorum et heredum et aliorum terrorem in
cuius illusionem fit hoc simulacio que redu
citur ad fraudem legis de pri. quanto cum concor.
Item si agentem non excusat simulatio quod
non facit probatur primum quod non facit de ce
lebra. mis. de homine Item ex eo quod isti ma
lum exemplum dederunt aliis et scandaliza
uerunt etiam excusari non debent a pena
xi. q. iii. precipue de eo qui duc. mat. cum ha
beret jo. an. Idem jo. de lig. ¶ Nota bene hoc
dictum quia cottidie fit in practica et male
In verbo nullus ¶ Oppo. et videtur licet iste
tex. uelit satisfacere eius confessio deberet
audiri licet non absolui ut B. de pen. et
remis. quod quidam ubi patet quod confessio pec
catorum perseuerantium bene auditur et consi
lium datur sed non absoluitur etc. ab aliis

peccatis ut ibi et hic nota in glo. So. dicit jo.
an. quod iste tex. nimis indirectus nec erat
ita dispositus per concilium latum. Vnde posset
intelligi iste tex. taliter quod non obstaret con
tra expenendo illud sicut pro et tunc concor
daret cum glo. Alia solucio est quod intelligatur
quod fallat isto casu illa regula generalis
posita in glo. et sic intelligendo illud sicut
stribit alternatiue So. dicit quod istud est durum
nec seruatur cum hic non imponatur pena contra
facienti sed dicit quod practica esset quod a tali
uolenti confiteri quereat sacerdos si uult se
satis cauere aut repellat illum et talis iu
bet illum forsan inducere ad satisfaciendum
tamen patet quod iste tex. loquitur tantum de ma
nifestis et sic in aliis iste rigor non habet
locum jo. an. ¶ Queritur qui sint prohibiti
testari So. gar. et jo. mo. hic istos enumerat
quos ponit osti. in summa de testa. § quis
possit et hic enumerat. Hii sunt dampnatus
ob crimen famosum filiusfamilias seruus
furiosus mutus sil. et surdus naturaliter uel
qui renunciauit propriis profitendo de he
remita tenent quod testari potest si non est pro
fessus religionem approbatam xix. q. iii.
§ cog. Sed multos plures B. xvi enumerat
guil. de mser. edic. § compendiose in prin.
quorum xiii posuit accur. ff. de testa. l. iii
et inter illos enumerat capite dampna
ti naturaliter uel ciuiliter qui nec testari possunt
nec codicillari nec fideicommissum relinquere
ut patet ff. de testa. l. eius qui § i. de le. iii.
l. i. § lin. qui et de excepto hic nota gar. et
jo. mo. de quo in. de sen. exco. de cetero in glo
fi. et ibi plenius super illa jo. an. ¶ Sed pone
quod quis dampnetur de falso ad soluendum mil
le in triduum alias decapitaretur et postea in
testamento uel in codicillis aliquid reliquid
pro anima ad pias causas et lapsa die tria
decapitatus fuit an legata predicta debea
tur. hanc q. disputauit jo. de murelo mote
et pro affirmatiua alle. fauores et priuilia
talia legatorum que patet de testa. cum esset
et c. relatum et de epis. et cleri. si quis ad
declinandam et l. nulli. et ad l. cor. de fals. l.
aut similiter xxiii. q. iii. quamuis de consue
ex literis sicut contra illis omnibus cessat rigor
ita isto maxime cum hic secundum equitatem
canonicam terminetur ut predicto c. relatum
nec est verisimile quod lex intellexit in illa
prohibitione includere pro anima et si voluis
set hoc non potuisset contra ius publicum et di
uinum et canonicum quia lex imperatoris est sub
tus legem dei. x. di. c. i. et ii. in c. Item ad
causam facit xiii. q. ii. c. fi. et clem. i. de pe.
Item iste spiritus dei draccus non subiacebat
de regu. licet nec ob quod dictum predicebat
quia respondeo per c. ad hoc de testa. et c. re
latum ii. § licet sic et in rogato resti
tuere si sine liberis decedat qui se et sua
offerens religiosis preiudicat substituto
de probat. in presencia cum concor. Sed negatiua
inducatur quod leges prius allegate prohibent
nec contra reperitur iure nouo contra legi stetur
de noui op. nu. c. i. que cum generaliter
loquitur generaliter intelligatur xix. di.
c. i. Item lata sententia bona peruenit ad

cognatas ul' ad fiscum iux distinctioz aut
bona C de bo dap go dispositio de illis fac
ta est ab alio qui non potuit et sic pro
non dato habetur ut de iur patro q aut
in fi nec ob q sna fuit lata sub condicio
ne quid qd dicitur in c pterea de appel est
spale in sna extoris vel in aliis adueni
ente condicione retrotrahitur quis dampnatus
ii q vi biduuz ff de his qui no i famil
fuit nec prodest q legata sit facta ad pi
as causas q illud procedat qu testor legat
q suu est s hic legat no suum nec ppt
fauorem legatoro debet fieri i iustitia de
fo cpe ex tenore de don p de eo nuper
facit de accu qualiter de peni suam fa
cit de deci tua nobis et g eo sup i q no
est putanda Solut q non valet nisi le
gata debentur licet sint facta ecclis ul
paupibus p dco filius de testa Hec ua
nisi legata essent obligata restitucioni
q male ablata erant cta relicta quibz
debebantur ul incerta relicta paupibz
q tunc debentur non tam iure legati q
mens obligacionis vnd deducitur ut es
alienu debitum deo ul certis psonis et
que dei sunt reddenda sunt deo de clerico
quug expte lu go deferantur a lege
et no iuris sa succonis tunc transeunt
cu suo one de pigno exlus cu gcor Jo an
z Bar in l i C de sacro sanc ec intelligit
istam decisioz ueram qn talis dampnato
non retinet bona usqz ad mortem ut q
sto p l fisco applicata ut in dicta auctc
bona dampnatoro C de bo damp et g
de here tum secdu q ex quo no habet bo
na de illis testari non pot Si uero retinz
bona usqz ad mortem et tunc si est penites
de delicto pot testari quo ad pias causas
ut est casus s vnu intellectum ut dca
l i C de sacro sanc ec q illa lex remouz
omne ciuile impedimentum qtu ad lega
ta ad pias causas Aut mortuus est i
penitens tunc relicta p talem no sto p ecle
siam recipienda nec ea relicta admit
tit ecctia de usur q in omnibus et idem de
quocuqz quem constat notoriu decessisse
in mortali ut q interfectus in furto ul'
seipm occidit ul' sy ut de furt qui cuz
fure xxiii q v placuit s bar in loco p
allegato et ita osulit d me an debuit
in finis huius c ut vz testm usurari va
leat saltem quo ad pia legata du tame
apparuissent signa otritionis idem tenet lap
de Casti in alle sua 134 et in alle 30
Glo in vbo pone certa p o q pena la
tam no habeat locum in isto q ibi dicitur
q no recipiant oblaciones usurarioro que
pena no habet locum in isto glo solut
q ibi pene inponu diuersis s non omis ille
his locum in isto s tu statuta o pcipientes
Glo in vbo absoluat querit an possint ab
soluere ab aliis peccatis et solut in fi glo

ab aliis

facit q pfessio debz ee integra iste aute
no pot absolui integraliter ex quo no ca
uet g nulla fiet absolucio nec eni deus
nouit opus impfectum de bap maiores v
si ad huc et vbum positum in fi glo fuit
gul sm Jo an No istam glo cum
dicat Jo an q no pot peccator absolui
de pctis aliquibus aliquo retento ar
vide glo de peni di iii c his auctoritati
bus Glo s in pn declarat tex deinde
querit quid de codicillis et solut idem
in qualibet ultima voluntate et in v et
q recta p o q papa no possit statue
o laicos de ordi cog suam de app si duo
bus et c sup eo glo solut deinde solut
quid si testm fecit pmo postea cauet et
solut ut i ead glo ibi s gul idem gar
Jo mo ardi Jo an ut i eadem glo ibi i
qualibet ulta volutate lap ab dicit pau
hic tenere q si fiat donaco cu morte in
testo ul' codicillis procedit ista glo secus
in faciendo sepatam spem ultie volut
a pfat q tunc procedit pc ad naz otrac
tus alle dcr de his de sepul et de testa in
nuciis et facit q no osti ipsi una de do
nac cu mort fiat sepatim de omibz
bonis ul' maiori pt ipoo q tunc psim
in fraudem ar i l omis lucius ff de hy
qui cre et et q no in l post otractum
ff de dona sm eum No bene istam glo
q osto penalis extenditur de stricta sig
nificacione vocabuli ad latam qu sube
eadem ro vide glo in v gregibus i de
-i de deci ut i eadem glo ibi testm laicoro
s gul et gar et Jo mo Jo an ut i fi glo
opp gar tenuit hic Jo mo et spalit alle
ff de testa l iiii et l eius qui apud hos
tes et l filius fam que ura dicit tes
tamentu factu p filiufamilias pupillu
seruu ul' ab hostibus captos no ualere
tet nisi ille mort tpre esset sui iur ad
ultus manumissus ul' reuersus et dicit
Jo an q coir legiste p istas leges tenet
hanc ptem et hoc in testo s secus i co
dicillis ff de lega iii l i § i Et vide p
ibi no ff de p bo po s tu l i § exigit
volunt eni ut testm valeret utroqz tpe

q ad hoc

vz factionis et mort ut ibi s dicit q o
greue posz distingui inter simpliciter
prohibitos testari ut sut illi de quibus
dictu est g et manifestu usurariuz
cui no est simpliciter p hibitu s solum
viciatur testm ex defectu cuiusdam actus
pambuli qui et non est de solempnitatibz
que insunt testo nec pendet a volutate
ul' potestate tercii et istam solucoz dicit
Jo an solebat sic subtiliter dare in scolis
qua declarat lacius dicens q papa ul' co
ciliu no phibet papam hic testari usura
riuz s solum prohibet alias interee qi
omoditatem testandi sibi auferat no atr
faciat ipm intestabilem ul' efficiat ipius
psonam bene tam vitiat testm ex
defectu illius defectus actus pambuli q
no est de solempnitatibus que insunt tes
tamento cu no i confeccione testi sit
nectia exibenda vmo quecuqz pus psti
zi pot et q plus est nec tunc de ipo nece
est fi mento cu hoc nullo iur caueat
t de sen exco is qui ff de pu a l iii i fi et
ad hec duo dantur silia nam ocalu q

q̄ ꝑpter de elec dum dicat aliter electo
facta non teneat non p id infert eligen
tes fore inelligibiles actiue Item si electo
ibi fiat nō contra essencialia forme s; co
pambula sicut est vacacō absenciū bn
conualescat p consensum contemptoꝝ eo ti
q sicut et bo eo de pben cū in ecciis sic
ergo et in ꝓposito cum istud sit de pambu
lis ut bo est dictum et hic non pendet
actō ut fuit dictum ꝑpter filiū familias
seruuz uel captum ab hostibus de quibus
allega erat ad oppm ubi ergo dicēmus q h'
constitucō facēt manifestum usurariū
intestabilem aut caucionem vel uellet
q caucō esset de solempnitate confeccionis
testi planū esset s; leges q alto istoruz
casuuz testm̄ non valeret nec postea co
ualescēt s; tamē vm̄ est q 2o casu lega
ta deberentur in quatuor casibus fauore
libertatibus ff de fideic l i vel si dictuz
fuit q ualeret iure codicilloꝝ ff de testa
l ex ea scriptura C de fideic ex testō et si
ueritus ul' heres sciens defectum ꝑmi
sit uel solue cepit C de testa nō dubiuz
est et 3a causa que viciat testm̄ s vici
um institucionis hoc tamē nō adaptatur
huic casui tamen p eum bene arguit
ad pdicta p l filio ff de inis sni testa p
l qui soluendo ff de here insti p quas leges
pbatur de equitate testm̄ esse nullū et con
ualescē sublata causa impedimeti que īdu
cebat nullitatem non solum ante mortez
s; etc Constat autē q ius nouum inituitur eq
tatem decinis c fi bo eo li de re pmu o
l et clem quauis de appe in pri S; dicat Jo
an q nouissime repit dūs Ja nacarelli in
sua solempni disputacione ptem temuisse di
cens q finis istius decr debet intelligi q testm̄
nō valeat quo ad effectum alle silē de iptē
p l vniuersa C de diuor ipte que lex est cano
nizata xxv q ii a pcius facit l vniuersalis
C de pci impe offe qui dicit nō aliter uale
ant nisi fideiussio ydonea sup solucione de
biti pbeatur et tamen illa postea pstita sen
tm̄ habent effectum cū hic plus subdit
s s; sicut rescissa ipō iure et pro hac pte mul
tum facit q effectus decr non leditur ex opy
pdicta Item facit qui debetur testis bo de
re iudi c fi cū ordo et qz casus iste multū
occurrat quia contra heredes institutos puenien
entes ab intestato quia p ipsos venientes ab
intestō ē institutos s; leges illud ff de i
quiren here elidē testm̄ et adire ab intestō
ad excludendum substituciones legata et fi
dei comissa ideo dicit Jo an putasse ex pce
dens glo sic defendē Jo an pau hic teniz
dictum Jo an de equitate s; de stricto iure
dicit procedisse dictum Jo mo qz testm̄ nul
lum ex defectu psone nō pot ratificari fac
in sili q nō de bap maiores in ampltē glo
et dicit q istud videtur tenere Jo an in eodem
eos de sepul sup vbo manifestos s; pau Tu
dic q ista glo nichil facit quia loqui de
stitucione quam uult pstare heres post mor
tem usurarij et hoc planū q nō valid ac̄t
testm̄ Item Jo an negat q testm̄ sit nul
lum ex defectu psone ut ipe declarauit bo
lap ab dicit q pro dicto legistaꝝ facit tex
q nō hosti in summa de testa § quid sit ef

fectus v et prodest hoc ubi dicit q si que
ratur de excitato herede instituto ab extraneo
o tria tempa considerant ita q si tpe
institucionis ul' mortis vel addicionis excitatus
sit pro nichilo habetur s; excitacō medij tpoꝝ
nō oberit unū si post institucioz excitatus fuit
et ante mortem absolutus et post mortem
excitatus et in addicōn absolutus heres erit tn
ut ipē opti nō in v sc si ante mortem re
conciliatur frater institutus cū aliis fratribz
amissis fructibus pceptis medio tpe s; si ex
catus decedat ꝑpetuus ptinue ad fratres cap
te lit ptinere incipit pleno iure s; lap Jo
de lign dicit q usurarius manifestus est inha
bilis ad testandum ymo q plus est ad ma
iorem penam puiunt interessentes testamto
ipoꝝ et dicit q istam constitucionem ī habil
es reddantur ad testandum nec ob q dic
Jo an q ista caucio est qddam pambuluz
ad testm̄ qz idem est in pubere et filio fa
milias et captiuo qz ut eoꝝ testm̄ valeat
expedit q pmo ad pubertatē puenit patri
am ptatem exuerit et fuit a captiuitate libe
ratus alias nō valet eoꝝ testm̄ et ita dicit
hic tex in fi q eoꝝ testa nō valeant s; sit
irrita ipō iure cū ergo ius annullet aliter
facta videtur q nullo mō posset conualescē
fuit cū Jo de fan dicat q opy glo procedit
de equitate s; de rigore iuris contrarium videt
cū testm̄ vr ipō iure nullum gio nō conualesc
cit p regulam nō firmat nec ob l vniuersa
lis qz ubi pstacō caucionis habet fieri post impe
tracionem repti et sic est nece q illud nō va
leat intelligat quo ad effectum s; hic actus
ꝑpter cuius defectū procedit nullitas testi
habet amo procedere S; quid expedit dubi
tare tū tex hic ex pisse dicat testo ipō iur
nec ob c qz ꝑpter ubi loquit de vocacione
absenciū que pcedē debet electionē qz ibi dz
aliter electo facta nō valeat nō refertur ad
illud de vocacione ut eo ti eccia vin iio fin
euz Ego crederem opy Jo an verā et tota
difficultas huius dubij consistit in hoc nuch
hec caucō sit de subā ul' forma testi q non
sit de forma ipius testi hoc est clarū qz si
restituit ul' caueat p plures dies ante testm̄
valebit testm̄ ut patet p pncipiū huius tex
g° sequit q nō est forma testi qz illa dicū
esse de forma que requiruut in ipō actu co
temporanee ut nō de elec qz ꝑpter et patz ex
nō de bapti c i nec obstat si dicat q
ante cauendo cessat viciuz ꝑpter qd nō va
lebit testm̄ qz p hoc nō sequit q caucō sit
de forma requirēt q cessacō huius vicij et
caucionis pstacō contemporanee fierent cū ipō
testamento et nō p prius et sic potius est de
solempnitatibus pambulis q̄ sit de forma
Sed aut nō sit de subā substantificata ipius
actus ex patet qz illa dicuntur esse de subā
substantificata ipius actus que requiruntur
cū ipō actu s; si ex interuallo pūt interuenē
nō dicunt de subā substantificata ut pz ex
nō p glo in v tria xxxv q i c i de sacr
unctione vel nō c i et facit q nō glo s; ī c
ita cū desideres de sen excō Sunt enī quedam
de subā substantificata ipius actus et ista re
quirunt contemporanee cū ipō actu alias actus
non valet ut nō dicto c qz ꝑpter Quedam
sunt de subā ipius actus nō contemporanee

ſꝫ ecº poſſunt interuenire poſtea ſꝫ iſtud
no viciat· ſi poſtea accedunt ad hoc ſ.ºco
li· de iur· c·i· Jtem teſtm̄ dicitur recipe ſuam
pfectionem p mortem teſtantis de cele miſ· cū
marte ꝟ· cetero ſꝫo no debet dici teſtm̄ ꝯūq̄
moriatur factum tum ergo impona penā
teſto facto aliter et caucō interueniat an
mortem et p mortem teſtm̄ dicitur pfectum
patet ex eo ſpē quo dicimus teſtm̄ pfectū
adeſt caucō ſꝫo debet ualere nam no incur
rit quis penam p īpoſitam p actū niſi ac
tus fuit pfectus licet fecit illa p que pue
nerit ad pfectorū actus ut eſt caſus in c· ꝑpetu
o· ſ.º eo· li· de elec ❡ Quid ſi uſurarius manifeſ
tus pſtitit caucōz deinde fecit teſtamētū et
poſtea ꝯtinuauit uſuram ſꝫ nō manifeſte
an ſi poſtea moriatur nulla pſtita caucō
ne ualeat teſtm̄ et dicit hic lap· ab· q ſi re
deſe in conſi· ſuo vii tenuit q irretetur
et p hoc alle· lap· dicta pau· in clem· eo·
de ſepul· ubi tenet q ſiue qui teſtm̄ fecit e
rat ante uſurarius manifeſtus ſiue pꝰ teſtm̄
nō valeat ſm̄ lapū hic

De excessibus platorum.

Cum ex eo
Glo· pma ſumat et
facit tria pmo po
nit prohemiū 2º
prohibicionem cū
decreto ibi nos ſup
hec 3º prohibicō
nis de firmacionem
ibi p hoc ❡ Nō
pdicatores pferendos minoribus de quo ſ.ºeo
li· de elec· quorundam ❡ nō hic duos ordines
mendicanciū vide de aliis ſ.º de religi· domi
c· i· eo li ❡ nō q ex noua acquiſicōne bonorū
locorū mendicanciū quiqꝫ oriūtur ſcandala //
❡ nō q ille qui eſt prohibitus nouū locū ac
quirere nō videtur prohibitus antiquū cū
nouo p mutare tamē tex eco poſſet indu
ci in ꝯm ouū hic iſta equiualent ꝓhibicōz
ſubiciant ❡ nō hic tres titulos qui ꝯcludunt
alienacōnem rei vide de reb· ec· no alie nul·
li ❡ nō q mendicantes dicūtur poſſidere et
dominiū hre domorū et domorū in quibus
habitant et ſic in comi videntur hre ꝓplūz
ſaltem quo ad iſta vide de morib· i clem·
exiui de ver· ſigni ❡ nō q nō valet pūlium
ul' reptum impetratum ꝯtra ius comūe niſi
de illo fecit mencōz qū ius habet clarā deto
ꝯtrariam ad pūliā ſ.º de pto nonnullis ❡ nō
q vita monaſtica differt a vita hermitica
et hec patent qꝛ iura loquencia de monachis
nō ꝯphendant heremitas vide q nō· de elec·
de elec· cū monaſtium ❡ nō q monachus pt
tranſire ad vitam heremiticā de ſola licencia
ꝯ plati ſui abſqꝫ licencia ꝯuentus ❡ Quid
autem ſi uellet tranſire ad aliam monaſ
terium an requiratur licenciā couentus tetigit
glo· in et ibi dicit in c· cū ſingula· de pben·
eo· li· ❡ Queritur an iſti poſſint acquirē lo

ca extra ciuitates caſtra ul' villas So· dic
q non ut probat tex· hic qui dicit locis aliis
et idem ī repetitur et ſic in aliis locis ec
non poterunt Jo· an ❡ Queritur quō dicatur
acquirē loca de nouo So· dic· q quo ad caſū
decis huius dicitur de nouo fieri qū fit pꝰ iſtū
decis ut probat ec glo· v· hic et quāliſ nouū
multis modis dicatur et ſcdm̄ diuerſas cō
ſideracōnes vide ſ.º de elec ꝯuali ſup ꝟbo de
nouo Jo· an ❡ Queritur quō inducatur ex
huiuſmodi mutacōnibus ſcandala So· dic q ſolet
obuenire reſpectu clericorū ul' aliorū religio
ſorū quibus approximant et ꝓpter hoc multi
ſunt religioſi pūilegiati ne ad certam men
ſuram mendicantes ꝓpe eos poſſint ſe locare
et iō hic in fi· pmittit acquiſicones in locis
ubi non ſit hominum habitacō cum ibi nō fit ſcā
dalum Jo· an ❡ Queritur an papa ſit facilis
in danda iſtas licencias So· dic· q in ciuita
tibus et locis in quibus religioſi aliis nō ha
bebant loca multū fuerūt largi Romani pō
tifices ad dandam licenciam vn̄ quiqꝫ da
bant eis pūlia nominancia ultra x· ciuitates
ī quibuſdam dabantur licencia acquirendi no
ua loca ſed qū tractatur de mutacōne locorū
difficiliores ſe reddunt et uolunt plenius īfor
mari Jo· an ❡ Queritur de qua mutacōne lo
quitur tex hic in fi So· intellige tex· indiſ
tincte ꝓut loquitur et intelligatur nō ſolū de p
tinēte quia de ꝯuentu uadunt ad
ma mutacōne quā de ꝯuentu uadunt ad
heremū ſed de mutacōne loci heremi electi
heremū ſed de mutacōne loci ❡ Queritur
ad aliū forſan aptiorem extā Jo· an ❡ Queritur
ro· an iſte tex· habeat locum in feminis
religioſis So· lap· ab· tenet q ſic vn̄ ad tex
qui dicit ſi quis ſub audit ul' aliqua qꝛ
maſculinū ꝯcipit femininū xvii· q· iii ſi qs
ſuadente ubi plene p hac p ādi et facit q
nō· hec eo li· de regu· non ſolum et de elec ꝯe
nerali et q nō· in clem· ut pfeſſores de re
gularibus in glo· pdicatores ſm̄ lap ❡ Quid
an iſti religioſi poſſint loca acquiſita poſt
iſtud· c· mutare ſine licencia pape uel·
alienare ita ut nō incurrant penam hic
poſitam So· dicit lap· ab· q non qꝛ tex in
pº dicit olim et tex in clem· cupientes
de elec· 1º ꝛo repetendo tenorem hiꝰ c·
c· dicit nunc uſqꝫ p qd patet q pena hic po
ſita et in dicta clem· cupientes habet lo
cum in duobus caſibus ſ· ſi loca de nouo
ad hitandum recipiantur vel ſi habita
an iſtud· c· mutentur ul' alienantur ec ſi di
mittantur antiqua loca nō ꝓpter aliā de
nouo ad habitandum querenda ad hoc ſ.º
de reli· domi· religionū q ꝯfirmatos nō
ante habet locum cū dimittantur loca que
ſita poſt iſtud· c· eſt enī nā iſtius decōnis
hactenꝰ qū aſpiratur qꝛ ſcribitur p h· uſqꝫ
due ptes hac et tenus uſqꝫ nunc ſꝫ papi
vn̄ dicit q glo· ad hitandum mutando
antiqua ul' alienando ſine pape licencia
ea debet intelligi de antiquis locis ante hac
decis ſꝫ lap· ab ❡ nō bene iſtud dictū q eſt
valde iō· et ſemel vidi ꝯin hic bonos re
ſponſum qꝛ fres de obſeruancia ceperunt
edificare locum ſup montem ſcē mari
e· de ſpāli licenciā pape et ceperunt ſepten
trionali ſecus viam et qꝛ erat valde ve
toſus et frigidus deliberauerunt mutare

pn loco eodem sed ex altra pte vie et sic
niong eos tegeret a vento hausraliu ha
bitabatur nuq possent sine noua licen
cia pter istud c. et fuit responsuz p ass
dam qui requirebantur q sine dubio e
rat noua mutaco s lap ab hic tenet q
no habet locum iste tex quo ad mutaco
nem nisi de loc ante istud c. acquisite
et sic no erat licencia necaria noua q
ad admissionem licenciam aut quo ad
habitandum de nouo iam habuerant te
ne menti Queero an legatus saltem de
latere possit dare hanc licenciaz Ho la
ab hic dicit q videtur dicendu q sic ar
Bu de renunc qd translaconem et q no jo
an B co li de elec si abbatem et i de
pui auete p inhibemus facit i de b sugm
c. i. Sz in gm videtur isto casu tu aliud sit
sedes aplica et aliud ipius legati ad hoc de
fili ps p plte et fi de sen exco ca nostitur
et c q de hns et i eo ti eos qui p quidem
statuimus et clem p lris de pben non em
licet legato face qtra iura ut in pnus in
tribus et clem i de offi ordi nec em qd fa
cit legatus dicitur face aplica sedes B
co li de pben hn qui iure no inspe ti
de lega p nuc tractemus in pn nec obstat
alle in gm q intelligunt in leuibus casib
secus in grauibus casibus ut hic et insy
sz lap vide q dixi post eum in dicto c. si
abbatem Glo na querit pmo qui dicat
mendicantes et solut deinde querit an ha
beat locum in omnibus mendicantibus et sol
Glo in vbo ad hitandum querit quid si
non fit ad habitandu et solut in fi glo
dit in glo ueterem jo an Glo in vbo de
meeps querit an ante potuerit et solut
in fi glo no de dictone demceps q refer
ad futuz Glo in vbo suffragari contra
p gm q pulegiu no debeat reuocari glo
solut q no decet tamen pot Glo in v
bo alienaconis querit de qua alienacone
intelligat et solut in fi glo no ista glo
q ubi vbo alienaconis ingitur vbu vniu
sale includitur et alienaco p qua tns
fertur dominiu Hen intelligit de alie
nacone p quam tnsfertur domim C de
fun dota l. ii s jo de fan putat dictum
glo uerius Glo in vbo mencionem col
ligit no ex textu in fi glo ibi etiam
habetur p ardi ponens ad lram q dicat
spe de instru edic p nuc autem v et sa
as ubi loquitur de pulio et de rpto vide
de rpti pnta p rone cause v Item q est
q ius et sup isto dubio jo an diffuse tra
tat hic opy pma opy est q si in rpto
ul pulio dicatur non obstante tali le
ge ul tali canonite de quo ponit ardi ex
emplu p dec si aplica de pben B oo li
omna valent si concedens habet ius tol
londi legem ul canones ut pnceps ff ne
q in lo pu l. ii p si quis a pncipe C de
teira ad hoc inter libros ff de excep l. in
in fi et l. in et B de rpte nonnulli ff de
le in si quis in pn quo lex sic induc
si pmu testim habet clam derogatoria

2a non valet sm de pmo no faciens
mencionem s cuiuslz leg ul canonis co
stitucio censetur hic clam derogatoria
C de impa offe l. nec damnosa cau ca
xev q ii p rptu q illam impetrata te
netur de illa face mencionem nocualz
si no faciat et tamen et hoc casu qu fit
expssa menco videtur q si scribitur super
iur no impetrabili expectari debeat scda
iussio cu psumat rptu falsum de consti
utili ul subi porrecta ad id in auct de
man pnap p illud coll in et in auct ut
nulli iudic p et hoc no iubemus coll ix
et lic quidam dicant solu in duob casib
procedere q dicatur de 2a iussione sit quod
rptum est q publicam utilitatem ul qu
no habet subscriptionem glosi questoris ut i p
dicto p et hec no et in auct sacris iussi
ones subs hab glor questo tn alns vide
q et alys casibus no impetrab locus ha
beat ab yxemptitate rones aufferatur go
tale rptum de manubus exibent C de pa
ganis sacrifi et templis eorum l. in que
tamen loquit qu ius publicum offendit Si
uero dicatur no obstante aliqua lege di
uerse sunt hic opyones Spe dicat loquedo
de pulio q forte no sufficiat hoc cla illa
lege specificata ff si quis cau l. si et si
quis p quesit de ptur qui ad agendum
in pn B co li ff de acq ven si quis mihi
bona p iussuz de testi spo auditi et C
li xo de petr bo sub l. ii de confirma utili
ul inuti bone de do ergu c. ii de offi de
le expte ii cui gen ff q vi aut clam i
p deinq ubi dicitur nullam acceptacone
admitti et tamen admittitur xa et hec i
tellige p no de testi spo Item cu quis s
fi glo i et ymge q ubi additur supilla
et hac facit B co li de excep pui et i de
sen exco qstitucionem Item sicut pater
nominati dz exheredare filiu ff de libe et
po l. ii sic pnceps qui ius est p nocari
exheredet legem ul canonem pro hac
opy facit q no ovg lris legatorum p pui
legiis sororum C qu impa ul pnce et vidi
l. vnica Scda opy habet q valeat eti
az in gene q tn valet genus quo ad
omnia qtu spes quo ad spem ff de admi
tuto si plures et l. si duo i fi ubi eqpan
in toto denegasse ul in cas re tn de q
agitur que qphendebatur in toto faciat
C de q pscript l. ii de pscrip xxx ul xl annorum
l. omis B de transac c. i et de of ordi si sa
cerdotes et q ibi no q si vna lex ul ca
non prohibet valet tn dice no obstan
aliquo canone sicut in exheredacone fi
lii no est neco illum nominari si vnicus e
ff de li et po l. ii et iii et l. titius ubi hns
vnicu filiu exheredat pluralit loquedo fi
lios meos exheredo et satis est q aliquid
sit certu licet no nominati ff si certi peti
l. si et B de testi licet ex quadaz de qsan
et affi tua 3a opy distinguit utru pn
ceps ex certa scia scribat et tunc valet an

no et tunc non valet q2 no p̄sumit̄ im̄
obseruantiam velle tollere de elec. ecclesia
li. c. de m offi. testa si q̄s h̄ distinctio no c
si q̄. vl. vl vti pu. l. fi. et in dicto c. septen
de offi. dele. i. n. et in glo. de consti. vti vl
in vti porrecta ad fi. in glo. et exemplificant
sciam et ignorantiam p̄ decr. nonulli et p̄
ibi no in glo. fi. p̄me parte. Et vide q̄ super
ea no. Et concludit hanc op. valere ex t̄ no
solum si generalia vba derogatoria de q̄b3
p̄dixi sunt in illis. B. ex. si no sunt et ex hoc
quartam op. que in hoc differt a tercia
ut est dictum et hoc due op. fundantur
sup scia iuris qua princeps iure censetur
i pectore ut in dicto c. i. de const. co. li. de ap.
sepe. C. de testa. l. om. et sic cessat in princip.
2o illius q̄ questio que est q̄ aliquib3 spe
cifice si gnalibus casibus no specificaret
renunciaret que in gene renuciat et cessad
renunciaret hoc p l. C. de testa. mili. sic etiam
iuris ubi miles sciens se filium hre insti
tuendo alium videtur filium exheredasse l3
no exp̄mat. ad idem ff. de excu. tuto. dicit
vlpianus q̄ si ubi tutor absolui a tutela
si princeps sciens eum tutorem dat et licē
ciam transferendi domicilium hanc op. co
adiuuat Jaco. de bel. qui tenet i auct. de
testa. i pfoe. coll. viii. valeret testam sed
licet de p̄mo h̄nte vba derogatoria non
fecerat mencionem pro quo dicto facit q̄ si
quidem co. ti. et quo respondet ad l. si qs
ff. de le. in aliquid vide in dicto c. i. de const.
sup glo. vi. vel s3 pe. de bel. p̄ modo q̄ lex
si quis loquitur intestatione qui cum disponit
ad voluntatem suam imputet sibi si volu
tatem clarius no expressit hic vero loquitur
de principe qui no ad suam si subditorum u
tilitatem disponit unde nil nego imputam
dum si no loquatur aptius ad hoc ff. de
pac. veteribus. Tercia op. distinguit
an princeps p̄prio motu concedat priuil3 vl
rescriptum an ad peticionem alterius ut p̄mo ca
su non valeat mencione no facta 2o ca
su no valeat et ad hanc bene facit B.
co. li. de p̄ben. si motu p̄prio et c. si et c. si
romana co. ti. et q̄d de mut. peti. c. ii. ad
fi. ulti. glo. no tamen intellige motu p̄
prius nisi hoc ibidem exp̄matur ut dicto c.
si motu p̄prio. Et ad p̄mum membrum huius distinc
tionis ad aptari posset. So. pe. de q̄ p̄mine
dixi. Sexta op. distinguit int̄ priule
gia et hoc tangit in glo. hic alle. i. fi. et
vii. placet ossi. i. summa de rpts q̄ quas vi
res vs suo sic que ius. et vs h nunc et p̄
mo casu valeat ex eo q̄ princeps priulegi
ando intendit facere q̄d ius in di. priule
gia de vbo. signi. abbate 2o no valeat
q2 concedendo rescriptum intendit facere sm ius
c. de preci. impa. offe. l. rescripta cum vero q. ii.
et pro hac distinctione facit mos curie qui
habet sic p cancellariam sine lectione tran
sire p̄ma vero non. Septima op. qua po
nit archi. in dicto c. i. de const. habet q̄ certi
sunt casus quibus oportet de iure comi
de q̄ impetratur in rescripto fieri mencione non
nulli de etate et qualitate eam te de elect.
no tosi. cum dilectus et pe. c. et dilatari
posset ad omem casum quo impetratur q̄ gn
ium generale ut i c. no nulli vel latainen

de tempe. l. mo. c. plus et fi. et idem de quolib3
iure quo specialiter cauetur et hic etidem
quando iuris ordo peruertitur uel manifestam
iniquitatem continet patet p̄mum de rpts.
causam q̄ ii. co. ti. c. ii. Sed dicit Jo. an.
q̄ non dilatando amplius hanc materiam
posset sic distingui aut rescriptum est ius co
mune positum tōe obtentum habes clas
derogatorias aut no p̄mo casu aut
scribitur nominatim no obstante tali
canone vl lege aut no nominatim sed
p equipolenciam nomi aut gnaliter
i. non obstan tali canone vl lege et
non nominatim sed p equipollentiam
nomi aliqua lege vel canone. Et 2o
principali casu qua no habz clas deroga
torias aut est de casibus quibus cauetur
de iure fieri mencionem aut no. et tunc
aut est forma priulegii aut rpti. Si rpti
aut p̄prio motu principis conceditur aut
ad peticionem alterius et responsiones ad
membra patent B. sedes Jo. an. Sz ex
p̄dictis que habent locum in vbis dero
gatoriis ad ius comune pot inferri ad
dubium quid de vbis derogatoriis ad pri
uilegia pacta consuetudines et statuta
i. an tollantur p vba generalia alle. p̄
et q̄ habes B. Sz ultra illas q̄ sufficit
at in priulegiis p3 B. co. c. et de here sic
ait ubi de hoc no. et c. seque. in fi. et de
hiis quatuor p̄ mixtim q̄ tollantur p vb
ba generalia p̄batur in clem. dudum v
nos et cem. de sepul. et de sen. exco. c. i. in
fi. et de priule. consuetudinibus et statutis B.
co. li. de eloc. cum no decreat et c. q2 sepe
et clem. i. de iur. patro. in fi. de consuetudi
nibus et statutis B. co. li. de cap. mo. c. i.
in fi. de pri. et statut in clem. i. de priule.
in fi. et clem. cupientes de pen. i. fi. et spe
cialiter de statutis B. co. li. de here. ut offin
q̄ ad scribendas Item specialiter de consue
tudine in clem. i. de statu regu. q̄ sane
et clem. si quis suadente post pri. de p̄i
uilo. specialiter i. co. li. de sen. ex. sen. exco.
c. i. in fi. de sepul. c. i. de deci. c. i. ad fi. de
regu. c. i. de statu regu. attendentes q̄
ad que de volunt. c. i. ad fi. de censi. c. i. in
fi. de here. c. i. in fi. de pri. c. ii. de pen. c.
ii. de sen. exco. cum co. Sz de vbis continu
specialium non est dubium tamen q2 apparet
certa scia tu q2 impossibile esset declarari
p̄pter generalitatem sparsam quo tractus li
tigant de const. c. i. de rptis vero gnosis
habentibus clas derogatorias vide notam
B. co. li. de rptis cum aliquibus in glo. cla.
et glo. seque. facit co. ti. si p̄pter. Et breui
ter pot dici q̄ in omni materia si p vba de
rogatoria prolata licet generaliter ab
eo qui derogare pot a3 eius voluntas
q̄ generaliter omnibus derogare voluit
illis stabitur p ea que sunt dicta B. i.
3a op. In concessionibus vero generalib3
no veniunt nisi sint expressa que verisimi
quis concessurus non fuisset i. de re. iur.
in generali et ibi vidas Jo. an. la. ab. re.

mittit de ista ma ad no p fr de sen 200
q. et consilio xb fm lap et p hoc aliq
p paulum in clem. i de sepul. in fi. et plenius
p bar. in extravagan ad reprimendam in fi.

Et pone q fres heremite sci augusti
in civitate castelli habebit domu et locu
contiguu civitatis muro destruxerunt
ptem et dederunt fribus aliquas domos
ex alio latere inter quas erat quoddam
flumen pvulum dividens conventu ab
illis et dederunt illis^cis licentiam faciendi po
tem supra flumen p quem possent ire
in illis domibus queritur an possint /
hanc qonem format oldra. qsilio lxxx
viii et ibi arguit q non p istu tex nisi
prohibetur acquire novas domos ad
habitandum nam flumen intermediu
facit discontiguitatem ad pmu locum
et sic mutacionem inducat / vn dicit q
pdium medium q no servit impedit servi
tutem ut ff de ser. ru. pdi l. qui sella s
fi. sic eni paries media dividit domu
a domo in ea que prius eadem fuit diver
sitatem inducat ut ff com pdio. l. si quis
duas s. i. multo go magis fluminis me
ventus et ampla edes p mediu spaciu
censetur omio diverse ff de dapno in fec
si finita s. ad hec dco et ppter multam
diversitatem et distanciam dictum est
q habenti domos ex utraq pte fluminis
non licet pontem face arg ne quis i lo
co publico. l. ii. s. tractatus et est ex pssu
ff de flumi. l. fi. / et q licet fiat potest i
medio p quem de uno ad aliu eatur
remaneant diversa loca prout prius e
rant patet apte Br. co. li. de conse ec ul
alta. c. i. In qm determinat q talis acqui
sico et post acquisitionem edificacio est
de actibus sui natura pmissis ff de p. pba
ab ea pte quibus ex ca maio. l. nec no
s. qd eis inquid. et in casu nro est ex
pssum in c. nimis de excess pla. ii. Isti
go iur antiquo oz stare nisi inqtu est de
rogatum est p istud c. ut s. de appel. l.
pcipimus sz istud c. i mutat in duobus
casibus dutaxat s. in acquisicone habi
tacionis in loco de novo et i mutacoe
et translacone sed videtur casus in nullo
istorum clauditur go 2o minor pba7 sic
dum dco prohibet acquisiconem habita
cionis in loco hoc applo no sumit stric
te ut sumitur ff de vbo signi. l. locus
nec est hoc vocabulum ad angulu refe
rendum ut ff de vi et vi ar. s. ibi aut
sz accipitur p alio loco a civitate castro
ul villa divisa sili tu et hoc ostendit
na distincte cconis ut ff de re dubi. l. i
de usu fr le. l. titio / et hoc ec ostendit re
lativa diversitatit aliis q significat
diversum i supposto sz idem in sba ut no
Io. an. i. de re iur in generali sz casus
videtur sub prima prohibicione no cadit
que prohibet acquisiconem de novo in
loco qr in loco de quo agi7 sz in civitate
prius locum habebant et habent sicut
diximus in pdicamento sbe no est novum
qd fuit ff de le. et sena. qsul. l. non est no
vum de no. op. nunc. l. i. s. opus novum vii
q. i. non autem xviii q. ii. de monachis

dicitur ergo novu id qd ~~novum in~~ nuq ~~no~~
~~vu~~ in loco fuit sz istud fuit in loco go 2os
Item non includitur sub 2o casu mutaco
nis vel translaconis qr quodlz istorum dic
separacionem a pmo ff de adme et tusse le. l.
transactio. de acqui re. domi. l. adeo s. in
sula qr de eden edicta hoc non fit hic qr
pmu locum non relinquit nec se mu
tant sz pmu pexistenti aliu locum ad
dunt licet aute sunt iur et effecta diver
sa. ff de sena. qsul. l. plus de excito. l. si cu
s. Item si servus et sic iste casus no qphe
ditur aliqua subistis prohibicionibus re
manet go pmissus / vn qcludo q talem
ampliacionem / maxime cu no sit volu
taria sz necca est pmissa ar. ff de manu
testa. l. qui potiorem cu necitas legi no
subiciatur ut in regula q nl. et qr oia
parum vigent ideo no est nece respon
dere sz ol. et p ista pte facit q ille qui
est prohibitus acquire novu ius in re
no dicitur venire qr pbibicionem augme
tat pstinu ius an prohibicionem acqui
situ ut est cas in c. fi. ii. Ros de qcess pben
li. vi. sz ita est in ppoito augmentat eni
isti pmu ius et sic debet iudicari istud
additamentum nec poris iur ut ibi. Glo
in vbo eligendum querit de duabus qonibz
circa istos heremitas et solvit Glo. plus
ex textu solvit unu dubiu in fi. glo vi
de no de regu. sane in fi. ult. glo Io. an.
no ipsam glo quam adde ad ea que dixi
Br. co. de pben cum singla sup glo qribi
dixi qu transire vult de una religione
ad aliam id dicitur qu id de religione
vult transire ad vitam heremiticam

Ro^ca de pvilegiis

De pvilegiis R^a

Volentes Glo.
p
ma sumat et pmo
pmisso prohemio ul
exordio ponit declara
cionem circa pvilegi
um exempcionis et
declaraconi obicit et
solvit et protestatur / 2o declaracoz prorogat
ad pvilegiu de cto iudice / 3o determinat qd
iuris de pvilio q eximit a pena censure
2a ibi et idipm 3a ibi in eos sz Io. mo. q
dam dic in quinq ptes de exordio facit pmaz
de obieccone et solucone facit 3am / legam
p partes et faciam pmam partem usqz us
qz ad v. inquid go no q pvilia exempco
nis dicuntur concede libertatem et sic fa
cit q ubicuqz fuit statuta laicorum qr exem
pconem clericorum illa dicuntur esse qr liberta
tem ecclesiasticam vide no de sen exco. ignis
no q pvilegiatus no debet excede metas
pvilioz ad hoc Br. co. sane et c. porro //
No ar. q declaraco que fit sup pvilegio 2o
dubiis dicitur diffinitiva cuius qm tenet glo
i c. veniens i de vbo signi in glo fi. dicam
ibi no q pvilia exempconis qtuicuqz

sint lata non includunt exemptionem
rone rei contractus uel delicti occurrenciu
loca non exempta ¶ no tres casus i qui
bus als no subiectus sortitur forum in
loco vide de fo cpe c fi ¶ Sz pone q aliq
sint priuilegiati contra formam huius dec sic
sunt hodie multi hntes priuilegia ut ex
in hiis tribus casibus hic pmissis non
possint coram ordinariis conueniri an
valeant So jo mo i eo epo dicit q
talia priuilegia que secuta sunt hanc decre
licet precesserint hanc constitucione compila
conem valent qz ista dec hic inserta no
fuit mutata s prout prius fuit edita et
approbata hic iterum approbatur / nec ad p
mam aliquid noui additur Sz dicit Bo
atinus q vidit apud q talia priuilegia dicerent
a no obstan hac dec q no ualebant cu
dec ista no sit illa que obuiet q est veteris
iuris declaratoria no aute nouum consti
tuens / et hoc pbat vbum declaracone s
statim subiungit diffinimus et i q i dicit
determinamus s non est curandum qz licet
sit declarato tame est etiam constitucio jo
an qui uelit jo an q ista excepcio no conclu
dit qz illa cla non obstan hac dec bene
vificatur qz ista est constitucio p illa vba
diffinimus et determinamus vn ista stant si
mul q ista sit declarato et etiam constitucio
go dicendo no obstan ista constitucione
bene vificatur illa cla / vn dicebat firmiter
q ista dec vocari potat interpretatiue priui
legiorum ¶ Queritur an priuilegium interpretatiu
sup exemptione post citacionem factam
p ordinarium iuuet impetrantem in cau
sa predicta So gof hoc disputauit in sua
qone xvi et soluebat q ubi illud priuile
giu dato q preessit citacio no obstaret con
tra est q multominus impetratum p9 / exem
pla patent in tribus casibus posite in ista
dec alle Goff aute q in prouincia d ubi de
crimi agi opor et c cu capellanus eo ti si
uero prius impetratum obstaret adhuc di
cit idem si appareat q papa ad se causam
uoluit reuocare / mouetur p l sequs pos
tea ff de iudi et l ubi eo ti et p l tutor
ff de excu tuto facit B de foro cpe c pleru
et multo fortius procedit eius dictu si citacio
fuisset talis q induxisset litis pendenciam
sm formam dec ii ut lite pen i eodem et pro
eius dicto facit ut lite pen c fi et c causa
qz detesti n et vide q ibi no i s 2a et 3a glo
et sup eis jo an ¶ Queritur quid exigit ius
in precessibus cu tex dicat eos procede ut
ius exigit So dic puniendo eos si delictu
est notoriu B de censi Romana q notoriu
si dubiu et est contumax excercetur et pro
cedetur iure no de do et contra vitat Si e
qo de re ul contractu procedatur ut B ut
lite no con qui q in aliis et q seque sm
ostien jo an Osti hunc pti iungit de salius
i positum s dicit jo an q sibi plus placz
pnt tacet cum p testacio melius coniugatur
assercioni negatiue tamen sit aptat qua
uis diximus q in tribus casibus ordinarius
habet ptatem non tamen intelligatur
de illis tm qz uolumus esse salua iura etc
tamen illud satis facit pro osti ubi dicitur
dicetur jo an ¶ Glo prima ponit suma
rum et in fi qd declaretur hic in fi glo et
que no jnno B oo recepimus et hosti i

suma huius ti p fi sub y sed et dici pos
set et hic excusat plixitatem ibi positam
dicens q an hanc constitucionem illud
scripserat et se extollit q iura noua p mag
na pte suas opi suas approbant jo an
¶ Glo na querit p que vba inducatur
exempto et remittit Item querit quis
possit eximere et soluit in fi glo et sic le
gatus etc delate hoc non posset B de con
fir uti ul inutili c fi et dicit ab qnc
etiam epus de exces plato c ii nec archieps
eo ti sicut vide jo an Glo in vbo infrin
gant querit qualiter tales puniantur et
soluit in fi glo Ardi alle xxv q i que
ad ppetuam xxix q ii c i jo an ¶ Glo
in vbo aut rei recita p con q tex i se
habeat contrarietatem qz hic dicit q in his
tribus casibus pot ordinarius agnoscere et
i dicit con glo soluit

§. Nunquid

no optimu tex q ubi
casus inclusi in priuilegiis exemptionis pos
sunt vificari ut aliquid compentur certo
casu non debent intelligi ut vniuersaliter
includent omnem casum ad aptabile illis
nam hic papa ostendit q priuilegium dans
exemptionem simpliciter excludit tres casus
qui possunt vificari in aliis casibus et sic
patet q semp sufficiat ostendere q priuilegium
aliquid competur et ultra illud remanebit
subiectus priuilegiatus ordinario ad hoc B
eo ti pastoralis ¶ no q de actibus gestis
in loco exempto ordinarii se intromit
tunt ¶ no q in loco domicilii quis pt
conueniri de contractu delicto ul re alibi sita
ul gesta dumtamen als iudex domicilii sit
eius iudex de fo cpe c fi ¶ no ar q iudex
domicilii sit eius iudex de quo pot in
iungere et remittere subditos ad respondendum
i causa coram iudice contractus delicti ul rei
site de fo et primo vide B de fo cpe Romana
q contrahentes eo li de delicto vide glo i eodem
pastoralis de re iudi ¶ no q i multis ca
sibus exempti subsunt deinceps ordinariis
et p hunc tex dicit jo an q quis debet
esse cautus ut semp contrahat cu exempto
extra locum exemptum ¶ Queritur pone q mo
nachus monasterii exempti stans in loco
exempto percussit cu lapide existente extra
locum exemptum quis erit iudex huius de
licti So jo an dicit q fuit disputatum
ut uterque iudex habita consideracone po
tit punire s abbas et ordinarius Sz po
derato i ictu fortior est causa primi loci
s iudicis exempti loci all ff arbo fur
cesa si plures in fi et fuit qo Egi Ore qua
vide plenius i de re iur in obscuris firmit
B de fo cpe c fi dixit utrumque debere cone
nire alle de rptis pastoralis de sen exco cu
illorum jo an ¶ Quid si monachus exem
ptus incedit sine habitu extra locu exemp
tum an possit puniri p ordinarium So vi
detur q sic p hunc tex s secus si hoc faceret
in loco exempto et sic possit procede dom
jo mo B eo ti recepimus et ibidem hic
et vide q no p9 primo B eo ti exorte in
fi jo an ¶ Quid si exemptus delinquit
in loco no exempto an ligetur statuto
epi tales puniente So Stephanus pro

prouincialis disputando terminauit quod sic
diuinis statutum religioni congruat disci
pline conueniat et saluti proficiat · i · di consu
etudo et sic soluitur c · nimis praua de ex
ces · prela · quod intelligitur de cumque religioni
Et ideo si fiet in fraudem exemptionis
facit eo · ti · quanto · et vide quod no · de min
et obe · quod sup hiis sup prima glo · et pro
hac decisione facit iste tex · et subdit quod sit
excitatus potest denuntiari epus tamen denunci
ando non cognoscat nec iudicet sed decla
ret · alle · xii · di · preceptum · de rapt · cum contin
gat ff de acqui · re · domi · l · adeo § cum
quis de testa · heredes § · i · Item per id con
sulitur anime delinquentis xi · q · i · multi ·
de cleri · exco · illud · facit ad hoc quod no · post
goff · Jaco · et host · de offi · le · nouit sup
glo · si · in fi · Item facit condicio accessorii
que sequitur principale ut in regula acce
ssorium · li · de re iur · hoc procedit quando non
esset plena exemptio quo ad casus hic
exceptos Sed si essent exempti contra ista
decre a foro delicti contractus vel rei site tunc
cessarent predicta quia non ligarentur et
per consequens non denunciarentur et dicit Jo · an
iam vidisse talia priuilegia et plus vidit
priuilegia que eximunt etiam loca priuata in
quibus exempti habitant quamdiu ibi ha
bitant / multum ergo in hiis sunt ponderan
da verba priuilegiorum eo · ti · porro · cum contra
quas vide ibi in glo · iii · et sup illa lap
ab dicit quod in dicto c · nouit dicitur quod le
gatus in prouincia existens se excedit post
tea egressus prouinciam potest denunciare cum
per id · amplius non ligetur de appel · pasto
ralis / et quia denunciatio non punit sed de ·
clarat quod potest fieri in tempore et post tempus
ut dicta l · si hes / et de testi cogen · preterea
a · dixit et sup · ea glo · ibi § ultimo quod
epus existens extra suam dioc · potest excitare
in notoriis in quibus non requiritur cause
cognitio Et idem guil · in spe · ti · ii · § nunc
dicamus · v · sed numquid potest sed osti · bene
facit ad hoc de app · sollicitudine v · si uero
notorium · et quod ibi no · osti · et Jo · an · facit
etiam B · co · li · de offi · ordinarii ordinarii §
· i · et tribus § · sequentibus et in co · ti · cum
persone / et facit quod no · Jo · an · in de pe · felice
per ardi · in glo · fi · sed lap · ab · ¶ Sed pro
declaratione tex · quero quid operetur istud
priuilegium exemptionis So · Jo · an · pro cla
riori intellectu dec · premittit quod si bonon
domicilio delinquid florencie vel ibi contra
hat vel ibi rem habeat in omnibus hiis
casibus conuenitur coram Bonon primum patet
C · qui de cri · agi · opor · l · i · et no · de fo · compe
c · fi · et C · in re acti · l · fi · et no · in dicto c
fi · in iii glo · hiis positis patet ad quid
valet exemptio quia sup hiis tribus non
conueniuntur coram iudice domicilii siue
hec fiant vel existant in loco exempto sed
intra dioc · ut B · siue fiant siue sint extra
dioc · ut hic et sic duo habent concurrere
ut iudex domicilii cognoscat / primum quod fiat
vel sint predicta intra dioc · secundum quod in lo
co non exempto · et est sile B · de offi · dele
c · pe · necnon simpliciter cognoscit ex foro
domicilii sed ex foro delicti contractus vel
rei / et hoc est quod voluit glo · dum equipa
bat illum anglico et dicebat illum in toto
exemptum in foro domicilii et quo ad
potestatem remittendi / et iste est tertius ca
sus qui sequitur · tamen meus est quod recte
to predicto themate Bon domicilio qui
deliquid contraxit / vel rem litigiosam habet
Floren possent bono remitti in delicti ad
iudicem Floren id requirentem et in contracti
bus et re litigiosa sibi posset iniungi re
quisitus ut Floren causam defendat · hoc
iste non potest de exempto Ista enim ipse pro
cedunt ex foro domicilii et dicit Jo · an
quod id quod breuibus verbis per glo · putabat in
telligo non aptius declarauit Jo · an //
¶ Queritur numquid iudex domicilii possit
remittere subditum suum ad iudicem delicti
contractus vel rei site So · quod dic quod in delic
tis sic sup quo vide glo · in clem · pasto
ralis de re iudi · in glo · sed numquid / sed in
contractu vel re iudex non habet remittere sed
satis est quod iniungat et uadat defensurus
ibi causam secundum osti · po · ab · et ardi · et hoc
voluit tex · hic · dum dicit iniungendum vn
dicit quod remissio respicit delictum in iuncto
contractus vel res religiosas et tamen hoc vide
no · B · co · li · de fo · compe · c · Romana § con
hentes sup verbo citati Si ergo non inueni
untur florencie nec remittuntur illuc nec
coram iudice domicilii respondere coguntur
et tunc cum remedia contrahentes non suf
ficiant dicit osti · quod recurretur ad papam
et in hoc prodest priuilegium exemptionis
Jo · an · ¶ Quero de intellectu v · saluis te
So · dic quod secundum intellectum B · positum per
osti · non communiter quod in premissis tribus casi
bus exempti tamen secundum lecturam osti vel
dic quod non obstante quod diximus eos in pluribus
casibus exemptos non per hoc derogamus
iuribus que certis casibus dant potestatem
sup exemptos que corrigere per hoc non in
tendimus ¶ et no · host · contra illos qui sunt fa
tales ad asserendum iura esse correcta di
cens laudabile fore talium ingressum dicta
corrigere textus quia defendere et facit quod no · de
appe · ut debitus sup in glo · Jo · an ¶ Glo
sup verbo numquid · declarat tex · quid intendat
in ea glo · ibi domicilii et istud et quod sequitur
sunt declaratum sup textum · Jo · an · in eadem
glo · ibi anglicis exempto tamen in exem
pto plus habet diocesanus Bon quam
in anglico propter casus speciales in quibus
sibi subest ut in glo · y Jo · an · Et tene menti
istam glo · que dicit quod ille qui deliquit in
loco effigitur de iurisdictione vide vide glo
de sen · exco · ¶ Glo · in verbo exempto querit
usque ad quantum locum extendatur exemptio
In fi glo · dicit ardi · et osti post eum posse
exaudiri usque ad xxx vel xl · passus secundum
istinctionem canonis xviii · q · iiii · sicut an
tiquitas et c · frat · et c · minor · et c · diffi
niuit dummodo sint extra muros / nam si sit
intra ambitum murorum alicuius ciuitatis
vel loci non habebit istud priuilegium p
assuum xviii · q · iiii · quisquis Jo · an · et vi
de glo · ii · in eo pro exemptionem et per ardi
qui ponit dictum primo xii · q · i · nullum
¶ Glo in verbo instituta querit que sint
ista instituta et soluit in ea glo · ibi c

c. uno in fi. et b[us] de psp[tio] veniens v[er]o cris
ma p[er] quem patent q[uod] crisma oleum sam
consecrationes basilicaru[m] et ordinationes
clericoru[m] et huius similia sunt a diverse sanct[i]s
episcopis postulanda nisi aliud in pro
privilegiis concedatur. alle. ex. c. xvi. q.
i. interdicimus. jo. an. dicit lap. ab. q[uod] jo.
an. no. g[lossa] b[us] de tempo. ordi. nullus in
glo. si enim essent et ibi archi. Sed p[er] dicto
c. facit q[uod] no. jo. an. de seu. exco. religi
oso. s[ed] lap. Tu dic de hoc in dicto c. tu
nullus in fi. glo. vide q[uod] no. in clem. du
dum de sepul. in glo. indistincte et de
pe. et remis. c. ii. in glo. pe. p[er] quas glo.
videbis multa nova iura quibus ordi
narii ptatem habent in exemptos. Ber.
alle. b[us] eo. patentibus. de offi. ordi. irre
fragabili. de sta. mo. recolentes. c.
ab. et archi. all. divisim. xvi. q. ii. abba
tes de maio. et obe. q[uod] sup. et c. solite. Sed
istud inducebat c. tu aliquid obtine
bit ab ordinario b[us] eo. ad hoc et c. pas
toralis. et c. cum. et plantare et c. tua
rum. et de here. excamus. g[lossa]. sane. jo. an.

¶ et idipsum

no. q[uod] iudex
debet dari
certus et q[uod] pot dari delegatus ad omnes
causas alicui[us] q[uod] declarabitur tu glo.
no. q[uod] licet quis sit privilegiatus ut de
beat tm sub uno iudice respondere per
hoc non censetur exemptus ab aliis iu
dicibus r[ati]one contractus delicti vel rei site et
sic patet q[uod] privilegium recipit limitationes q[uas]
recipit ius commune in ma[teria] sup qua disponit
nam de iur. co[mmun]i est q[uod] i sua provincia et ubi
ex dampnetur de crimine in q. vi. p[er] totum et
tamen illa iura recipiunt limitationem ii.
ex. provinciam de liquerit de cap. c. i. ita p[er]
in privilegio simpliciter disponente q[uod] debeat sub
uno iudice respondere ut hic dicitur. Sed
pone q[uod] actor sit privilegiatus de trahendo
reos coram certo iudice et ipse trahit
reum privilegiatum ut dicitur hic in textu
coram illo nunquid reus potest declinare
illum et petere q[uod] coram suo iudice trahatur
et oppo. q[uod] q[uo]d non procedat p[er] c. ad hoc
resp[ondeo] q[uod] non obstat ut no. hic in glo. et
intellige istam q[uesti]onem q[uod] quecumque sit r[ati]
one certa ante impetrationem actoris
vel post s[ed] privilegium exprimat ut posset
ea[m] de post exort. et hoc dicto ne obstet
dictum q[ue]pos. positum in dicto c. ad hoc.
Sed Jaco. de belvi. disputavit hanc q[uesti]o[n]em
et dixit q[uod] p[re]fertur actor vel reus qui so
lus fovet s[ed] causam favorabilem facit b[us]
de iudi. c. fi. tu glo. non tamen inten
dit intendit restringere ad illos quatuor
casus de quibus ibi q[uod] patet q[uod] alle. ff.
de mino. uero. g[lossa]. fi. et fi. ex qui. cau. ma.
l. fi. c. adulsu fis. l. i. et ii. Item si uterque
favorabilem s[ed] alter favorabiliorem. ille
p[re]fertur ff. de privile. credi. l. privilegia. i. auc
de equa. dati. g[lossa]. huius consequens. Si enim
uterque ptendit favorem cause vel neuter
id ptendit s[ed] solum privilegium p[er]sone tunc
si reus habet plures iudices constitutos
sibi et actori attributo privilegio
electionis ut in scolaribus p[er] auc. p[er] ha
bita. c. ne fi. p[ro] pa. erit electio actoris fac.
ff. de peat. l. si uero. de iudi. qui por. et
l. in tribus. nam in p[ri]mo illud dubium ipse
actor declarat ut ibi et ff. de v[er]bo. obli.
inter stipulantem g[lossa]. sistit. Si uero reus
habet iudicem de iur. com. et alium ex p[ri]
vilegio sibi et actori ex privilegio attri
buto electionis privilegio ut in viduis et
similibus est videre. c. qui mpat. me. pu. et
vi. l. una. tunc ille actor vel reus qui foro
elegit s[ed] ius commune p[re]fertur alteri eligenti
p[er] privilegium nam fortior est causa utentis
iure com. et privilegio q[uam] utentis solo privilegio
c. de edic. divi adri. tol. l. fi. et in auct. de
consang. et uteri. fra. g[lossa]. fi. et b[us] de decis.
suggestum. ii. concordantie. i. et sup. glo. fi.
Item constat facilius tolli privilegium q[uam] ius
commune b[us] de offi. cum accessissent. c. ad vel
leya. antiqua. in auct. de no. alie. g[lossa]. q[uod]
uero simile. In privilegiis uero dat[ur] p[ri]us co[mmun]e
in quibus quo ad partes non est dare prius
vel posterius et facit q[uod] no. b[us] de here. ut
officium ad fi. sup. glo. possunt locum habe
re. dicta. Sed in privilegiis dat[ur] singularibus
p[er]sonis videntur habenda ratio prioritatis
nisi quo ad illam causam p[er] derogatoria sedi
tollatur prius. b[us] de p[re]sp. veniens. et de hoc
xxv. q. ii. i. fi. sue. ad hoc q. re. iur. qui
por. tu. eor. et facit q[uod] dixi b[us] eo. li. de pacto
c. i. sup. v[er]bo libera. jo. an. Glo. prima de
intellectu tex. et solvit. In fi. glo. intelli
ge. glo. tam. c[ir]ca remissione q[uam] c[ir]ca quen
tanes. jo. an. Glo. in v[er]bo certe. recita p[er]
g[lossa] c. ad hoc. de rep. et solvit ut glo. in
eadem glo. ibi preterea. ista solucio fuit ne
cessario addenda p[ro]pter aliud g[lossa] dec. fi. b[us]
de resp. que prohibet r[es]c[ri]pta trahi ad futuras
lites. vii. dicebat c. q[uod] istud privilegium
datur ad defensionem impetrantis g[lossa] cum fa
vorabile sit validum ad dilatandum b[us] eo.
c. in his. Sed r[es]criptum datur ad impugnaco[nem]
alterius et ideo odiosum et restringendum
ad lites presentes tm. alle. de resp. nonnulli. c.
de litigi. l. fi. ad fi. c. nam p[er] diversas c[ir]ca
medium ff. de doli. ex pure. g[lossa]. fi. dicebat g[lossa]
archi. si exponatur ceto a destinato p[er] privilegium
expisso no. p[er] r[es]criptum soluta erit q[uesti]o. et vide
q[uod] no. in addi. spe. de resp. prima. in p[ri]ncipio col.
sup. v[er]bo Item excipitur. jo. an. Na[m] ex ista
glo. p[ri]mo no. una[m] differentiam inter privilegium et
r[es]criptum impetratum sup eo q[uod] est de iur. co[mmun]i
privilegium sup eo q[uod] est c[ontra] ius commune de q[uo]
p[er] jo. an. de v[er]bo signi. olim sup glo. fi. Sed q[uod]
non licitum esse arguere ab eo q[uod] situatum est
sub rubrica vide glo. de r[es]c[ri]pt[is]. tibi qui eo. li.
sup v[er]bo certo et glo. magna. i. c. i. de offi.
dele. eo. li.

¶ Iudeos

no. q[uod] interdictum non semp r[e]
fertur ad locum s[ed] quandoque r[e]
fertur ad p[er]sonas. vide de sen. exco. si sente[ntia]
i eo. li. no. ar. q[uod] privilegium concessum ut quis
electi non possit ab ordinario statim app[ro]
sa bulla admittit ptatem illorum probat
tex. p[er] v[er]bum indultum de quo b[us] de gestis p[er]
bone. q[uod] ut (?) g[lossa]. nec et et g[lossa]. excepte fm. c.
no. q[uod] privilegium p[er]sonale sequitur p[er]sonam
ubicumque erit qui generaliter est concessum.
no. q[uod] privilegium indultum p[er]sonis no[n] operatur ef
fectum si p[er]sona r[ati]one rei inherentem a privi
legio excludit. nam hic erat concessum pri
vilegium p[er]sonis ubicumque sint si postea ac
quirit rem no. privilegiatam non gaudet

priuilio respectu illius rei ¶ no q priores
regularium manualium possunt libere reuocari
ad monasterium de quo G. de offi ordi pastoralis coli.
¶ no q monachus pot habere vocem in diuersis
monasteriis quorum monasterium pro amnexa ul' v-
num est alteri subiectum ¶ no q quis pot ec
eo tempore de diuersis collegiis de quo p primo de
excessi. prela. dilecti ¶ no q monachi vnius
monasterii et no deputati perpetuo ad illud
monasterium subsunt ordinariis locorum ¶ Quer
ro an q dicitur hic de archiepis heat locum
in primatibus et patriarchis So. dic q sic q
non est vis in nominibus de offi ordi. duo si-
mul. ubi de hoc. vnde omnes superiores hic in-
cluduntur excepto papa et eius legatus de la-
tere ut s de vbo signi veniens Jo. an ¶ Quas
causas includat priuilegium de quo hic dicitur
So. dicit ab q quecumque sic includitur ut puta
ciuilis criminalis ul' mixta siue sit rone con-
tractus delicti ul' rei site Jo. an ¶ Quid si ordina
rius excitat sic priuilegiatum an valeat sententia
So. dic q no tamquam no suo iudice latam sed
contra allegat G. de foro compe. Romana in fi. mt
ob no post eum G. eo li. de offi. ordi. Romana
§ officialis multum glo. q respondet q h'
p priuilegium omnino subtrahitur potius et sic fuit
intentio concedentis ut patet hic ibi penitus et
et G. eo li. de concess. preben. quia cuctos § ex
parte. Sed p ius scriptum no omnino subtrahitur
nisi id dicatur ut ibi et ideo si contrarium factum
fuerit no reuocatur licet fieri no debuerit
ut ibi no. quod tamen dissoluitur factum contra
ius x. di. vides et sic initium agitur cum le
ge q cum initio legis sic initio est agen
dum cum priuilio legis mortue q cum priule
gio legis viue ff de arbi. celsus. de copen.
multi cum sy. pri. anact de testi. si uero tale
Jo. an. Sed fz Jo. mo et ardi. illa glo non
bene dicit et sic tenetur contrarium Jo. de fan. et
i v. nisi forsan ¶ Oppo q ordinarii no
possunt se intromittere de monachis priora-
tuum exemptorum G. de supplen. ne. pla. c.
ij. So. dic q tex. inct hic tollitur contrarium qui
isti prioratus essent subiecti contrarium uero loquitur
qui essent exempti Jo. an ¶ Oppo 2o q ta-
les prepositi no possunt liberi reuocari per su-
periores suos G. de cap. mo. c. i. So. dic
q ibi loquitur de perpetuo institutis de aucte
te eporum hic de prepositis admitti Jo. an //
¶ Queo an tales monachi positi in locis
subiectis monasterio possint excitari etiam p ab
bates So. dic q sic q abbas hoc potest rone
abbacie et epus rone prioratus qui est sui
iurisdictionis G. eo. tit. capella fm primo r
host. et intellige seruato ordine. ex causa
licita alias non et hoc uult tex. dum dicit
licite ad hoc s de sen. exco. c. i. fz contra Jo. an
¶ Vltimo dicit hic Jo. an. q hic est decisus
§ sane quem contra glozauerat et abbas po
suit duas apostillas et Boatius posuit in
tellectum ipsius cuius mens erat et q de ad
ministratione prioratuum cum aucte concessi
debent questiones super q emergebant diffinie
rat primo q nisi aliud de speciali iure compe
tat hiis ul' illis conuentuales et qui cu-
ram habent diocesanorum aucte alii sim-
plices commendato abbatum debeant or-
dinari fz ista diffinitio erat nimis preiudi

cialis et primo illam no glozauit nec
etiam apparatus uenit sub bulla nec post vnum
saltem nunc sit reuocata G. in prohemi
o. huius libri ad fi. Jo. an ¶ Glo. in vbo
in eos tenetur p contrarium de c. ne aliqui in eo
glo soluit q intelligatur fz determina
tionem illam ¶ Glo. in vbo quatuz que
rit an in aliis isti sint subiecti soluit q sic
in fi. dicit contra q etiam poterunt illos de
ponere et in arctiori monasterium detru
dere si casus talis fuit q no detrahitur
potestati ordinariorum nisi in quantum est expressum
sicut etiam dicitur de prescriptione G. de prescript.
audit et c. cum olim Jo. an ¶ Glo. in vbo
residiant in principio alle. contra deinde querit
quid de hiis qui no vadunt ut monachi
an subsint ordinariis et soluit in fi.
glo. et procedat hoc etiam si ibi delinquat
tm ul' contrahant fz primo Jo. an ¶ no bene
istud dictum q intelligo vnde ut no pos
sint isti tales excitari nec aliter puniri
rone contractus ex quo faciunt ut viato
res ut G. de fo. compe. Romana § contrahentes
fz rone delicti licet no possint excitari tm
aliter possent puniri q delinques etiam ut
viator subicitur iudici loci de raptor c.
i. ¶ Glo. in vbo depende in principio alle. contra
deinde opponit de constitutio de cler. et sol
Item oppo. de c. fi. xvij. q. vij. et soluit in fi.
glo. fm contra idem Jo. mo. et ardi. et vide
no post primo de rele. domi. c. fi. § fi. ubi
distinguitur an heat electores superiorum et
an bona prioratus sint distincta Jo. an
¶ Glo. in vbo quo ad premissa in principio declarat
tex. et deinde ponit vnam limitacionem //
Glo. fi. querit an epus possit post reuo
cationem et illi resistentes no possunt de statu-
mo. cum ad mon. v. tales Jo. an. In fi. glo
intellige glo. veram nisi preueniantur de
fo. compe. proposuisti et Jo. mo. Sed querit Bo
atius an iste prior excitatus post reuocatio
nem et reuersionem ad claustro ad huc
sit excitatus et tenet q si ex proprio nomine
ipso fuit excitatus ad huc remanet excitatus
Secus si solum fuit ex proprium nomen dig
nitatis p c. quam abbas de offi. dele. et vide
de immu. eo. aduersus ad fi. ultime glo. per
que tenet hic Jo. an ab surdum sibi vi
deri q excitatio prelati pronomens expressa cul
pa liget successorem nisi illam culpam
faciat propriam ut ibi no. Jo. an ¶ Sed pone q
canonici ecclie sunt exempti a iurisdictione
ordinarii vnus ex hiis delinquid in loco
exempto et habet beneficium no exemptum
cuius tamen ad huc possessionem no habuit
an epus possit illum punire illo delicto p
textu beneficii sibi subiecti Gasp. de Cal
ut patet in consilio xx. 13 de foro compe. vna
cum Jo. de fan. consulit q non quare ex quo no
fuit ad huc translatus ad illud beneficium
non debet commod' vel incommodum illius p
textu sustinere xxi. q. i. si quis iam trans
latus ad illud beneficium no debet commodum
ul' incommodum ad huc de prim. tuanc et c.
cum et plantare § de constibus Item quo
ad forum domicilii iste non est subiectus

Illi dioc. ut hic est casus / nam ut hic
no. glo. exemptus equiparatur anglico et
sit extraneo. g° ex quo delictum no est
commissum in loco no exempto no potit e
um punire ut hic. ad idem q no. glo. i
clem. quamvis de fo. cpe ubi locus exemp
tus et existens cu dioc. equiparantur. s
planu q si iste deliquisset cu diocesim
non potuisset eum punire et ad pmis
sa facit q jo. cal. de ingrediente clausura
monialium ex emptarum q no incurrat ex
comunicacionem latam p constitucionem diocesani
de qua b. co. li. de consti. c. ii. nec ob. c. cu
capella qr non loquitur in exempto sed
in privilegiato tm ut possit excerci qr tales
q ad alia remanent recepti ut ibi no
vino facit pro adio qr licet rone aliaru
prochiarum sint subiecti no tamen rone p
sonarum s istud iudicium fit rone psone g°
ire s cos / vidi pdie dubitari ordo cis
terciens habet privilegia plene exempcionis
pq istud c. impetratur ab jnno. in tc
qui fuit auctor istius narrantes qualit
dubitant ne istud c. deroget suis pvile
giis exempcionis. vn jnno. concedit eis
q istud c. nichil preiudicet exempcionibz
suis dubitatur ninq coram ordinario
possint conveniri sup decimis pvenienti
bus ex fundis positis in loco no exempto
all. q non qr papa concedit eis q istud
c. nichil preiudicet g° ad hoc ut istud v
bum concedimus aliquid conferatur et ope
tur p c. si papa. i. eo. videtur concedere
ut eos eximat eos in tribus casibus h
positis / cqm consului cui consilio subscripserunt
qi omnes doc. Bonon. qr iste tex. declarat
quod includant vba privilegiorum concedenti
um plenam exempcionem. Et dicit q q
tacumqz sit plena exempcio no tamen in
cludit istos tres casus ita q quo ad vim
cophensiua sua privilegia antiqua no
includebant hos tres casus. Si ergo jnno
dicat q iste tex in nullo deroget suis p
uilegiis exempcionis bene dicit qr illa p
uilegia no includebant hos casus. g° is
te tex derogat / nec ob. vbum concedimus
p qd videtur novum aliquid eis conced
qr respondeo q qu conceditur illud idem
q erat concessum de iur. comi ut patet de
iur. iura et si xpus ad fi. et no. glo. i c.
decepte non intelligitur novum concedere g°

Quum de diver

Glo. prima sumat et primo
pmissa causa provideat 2°
provisionem declarat ibi vn
de ¶ no. q sedes aplica appellatur qi mat
orum ¶ no. q curia Romana habet pvi
legium studii et sic locus ubi studium re
putatur habet etiam privilegia / de pvile
giis vero doc. habetur c. de pfe. e. me
dicis l. medicos et ff. de excu. tuto. l. sed
et reprobari g°. fi. ¶ no. q ius canonicum
appellatur divinum ius. Civile humanum / de quo
dicetur cu glo ¶ no. q dicto videlicet
est declaratoria precedentis oronis ¶ no. ar
q existentes in studio generali put in ab
sencia recipe fructus beneficiorum suorum q de
clarabitur cu glo ¶ Queritur in quo propter stu
dium preferetur utilitas aliorum. So. dic q affe
runt fructus sue oportunum in eccia. b.
co. li. de cleo. cum ex eo. jo. an. et dicit q p
istius tex apparet unum mirabile ut videlz
in curia Romana possit legi ius civile et
no pisius vel locis vicinis ut b. co. sup
specula. et vide q habes in clem. i. de magis
jo. an. et no. qr in francia illo iur. no utuntur
s jo. de fant ¶ Quid sit studere. So. dic q
ppe studere est ut ait hug. vigilare dis
cipline et cu magna animi volutate ap
plicare ad proficiendum in ea. jo. an. q
dicit q ardi. tractat hic qu scolares dicunt
in scolis licet aliqu diverterunt. Item quo
istud dz intelligi de dantibus operam sacre
sup quo remittit no. p se. b. de magistris
sup specula jo. an ¶ Queritur an indistinc
te clerici possint esse in studio. So. dic q no
sed requiritur licencia platorum suorum et p
lati habent ptatem dandi has licencias
ponit hic ardi. q no post jnno. dederunt no
resi. relatum. Sz tene q fuit dictum b. co.
li. de elec. licet canon. sup glo. pl. jo. an. qr
eos requ. q inferior sit talis q destituere
possit s jo. de fan ¶ Glo. ii querit de rec
tex et solvit ¶ Glo. in vbo matrem recta
p qm q debeat dici mater no qi. i. de sen
exco. alma glo. solvit dupliciter. Jn. fi. s
Idem jo. mo. qui dicebat q etiam de non
ee cu nati essemus filij ire ad esse. ii. duc
ad esse spuale p sacramentum baptismi / unde
ille iam natus est unctus p graciam que
gra non destruit naturam s pficit s aug
vel dic q dicto quasi exponit prout s
ardi. qr eccia est vere mater ut b. de su
trini. fideli. jo. an ¶ no. ex hiis q dicto
quasi iuncta cu qualitate vera exponitur
prout. Si autem iungitur qualitati no
vere stat in ppe ut dixit glo. vide glo
de dolo et contu. put ¶ Glo. in vbo videlz
recita p qm q lex canonica no sit ius
divinum s illud qd est i ewangelio vel ve
teri testamento. i. di. humanum genus glo
solvit dupliciter. Jn. fi. glo. 2as solucionum
tenet jo. mo. jo. an. Et vide qd de hoc dix
post jo. an. in c. ii. de pscrip. eo. li. ¶ no. ex
2a solucione q dicto videlz posita post duo
diversa et iuncta duobus aliis diversis
non intelligitur expone omnia precedi
cia s altim tm cui coniunguntur q no. pro
intellectu statutorum et privilegiorum i quibus
hec dicto ponetur ¶ Glo. in vbo sedem for
mat tria dubia circa istam dic. et q
libet solvit. Jn. ead. glo. ibi locus vn di
cebat jo. mo. q licet sedes sumatur qu
qz p potestate iudicandi xiv. di. si ro
manorum. Jn. auct. de iudi. g°. sedebunt /
coll. vi. hic accipitur p loco cophente
locatum / et inducebat usum. Si bene

fede sedes non debes querē sedes Jo an
in ea glo ibi odiu et est adiosum qȝ pru
dicatur ordinario collatori et fauori re
spicit studentem ut hic iij pri° Jo an
in eadem glo ibi non perdit idem Jo mo
qui dicat qȝ talem deuolui habet ab eo i
quo se plus occupat et remittat ī de rbo
signi c fi Jo an ¶ Glo fi recita p gm
qȝ non recipiat integre de magis c fi
glo solut et in v nec intelligas re
cita p aliud gm qȝ de iure existens in
studio nō percipit fructus glo solut in
fi glo p pte qȝ existens in studio nō p
cipiat corpus pbende inducat lxxxvi
di propositum in glo sufficiat et xxxvii di
quibusdam in gm est qȝ nō xii q ii
vulturne et xvi q i generaliter Archi di
cit hunc intellectum positum in glo
probari p decr tue de cleri nō residenti
dum dicat quibus studiorum gratia indult
est et ponit duo studiorum in genere et i
dultum et p hac q Bar in decretali xlii
ubi disputauit qȝ excusauis se a recep
tione ordinum propter ignoranciā nō dz
ire ad studium sine licencia epi qȝ si fa
ciat uocatus nō rediens potit bene
ficio priuari et uide qȝ nō de cleri nō resi
relatum et c ex tue Jo an ¶ Numq
autem si dispensetur cū aliquo ut pos
sit esse in studio debeant hoc ipso fruc
tus beneficij remittit hic Jo an ad nō
p se B° de cleri nō resi tue dicat lap
ab qȝ ibi dicat qȝ nō debent nisi studium es
set priuilegiatum sed archi nō gm xxxvii
di quibusdam dicens qȝ qui est in studi
o theologie iuris canonici ul' ciuilis fruc
tus beneficij sui de iure com debet percipē
dummodo sit ibi de licencia sui plati i epi sz
cum et refert hug et gof et lap sep
suisse in dicto c de quibusdam qȝ nisi
certā sufficiens est est ille qui est i sco
lis debet de iure recipē fructus suos sic
et presentes nam nō minus seruit ecclie qȝ
ibi existens arg C de aduo diu iud l ad
uocati alle B° de cleri nō resi tue qȝ di
cit studiorum in gñe et qȝ dicat indultum
nec dicat a quo Sz Jo an tenet gm ut re
quiratur dispensatio superioris sufficiet tū
licencia inferioris plati ab epo et exponit
illud ibi indultum s de consuetudine ul' specia
bus priuilegijs hominis vel iuris ul' insti
dente in theologia ut de magis sup spe
Sz volens tenē opp archi posset dicē qȝ
multū est utile vniuersali ecclie studium
clericorum cū talibus demonstratur indigere
B° de elec cum ex eo et sic p ons pfici
entes in studio taliter procurant vtilita
tem ecclie vniuersali et p hoc eidem ser
uire intelliguntur et sic deberet p pñ
tibus reputari ex quo sequitur qȝ debet
percipē fructus ac si in suis beneficijs
residerent qȝ pbet ro dicti c cū ex eo
et eo ti et li cum nō deceat et B° de
cleri nō resi cū dilectus gñr videtur di
cendum qȝ licet solum studens i sacra
pagina fructus beneficiorum suorum debe
at percipē integre nō obstan quibuscū
qȝ consuetudinibus in gm editis ul' sta
tutis sz lap Sz hec rones lap conclu
dant qȝ idem priuilegium debet concedi stu
dentibus i iure canonico et ciuili tamē
qȝ priuilegium non debet extendi ex v
demptitate ronis ad alias psonas qȝ
comphensas licet etc sit corpe iuris clau
sum ut pz ex no p glo B° de regu co
stitucionem et B° de elec ut circa vide
opp Jo an verior de iure

Abbates Glosa prima
sumat et sunt due ptes
prima tractat de benedic
tione sup populo fiendo et
p abbates sup hoc priuilegiatos 2ª ibi
nec eis de collatione tonsure Itero pa
dicit qȝ eis liceat de mandando locum et
tempus 2° ibi alibi ponit qd nō lice
at et exceptionem nō subdit ibi nisi
2ª principalis miscendo quid liceat et
quid nō liceat a quo incipit ibi nisi
¶ nō qȝ solus papa potest concedē priuilegi
um solempniter benedicendū populū
¶ nō qȝ priuilegium concedens facultate bene
dicendi nō intelligitur nisi sz tm in ec
clesijs subiectis de quo B° eo cū et plan
tare sz in ecclijs et de pben de monach
¶ nō qȝ appellatione diui officij compren
ditur etc missa qȝ nō qȝ si quis esset sus
pensus a diuino officio nō posset missā
celebrare ¶ nō in quibus officijs diui
nis detur solempnius benedictio populo qȝ
in tribus ut hic exprimit tex ¶ nō qȝ
abbates nō pnt conferre clericalem to
suram nisi conuersis ul' fratribus sui mo
nasterij ¶ nō qȝ abbates quiqȝ possunt hre
quasi episcopalem iurisdictionem ¶ Oppono
qȝ benedictio solempnius possit etc fieri
in locis nō subiectis benedicenti ut patz
idem ii eo ti nisi archiepus in tota
prouincia etc in locis exemptis benedic
tionem impeditur So illud habet locū
in archiepo hic loquitur in abbate de
presbiteris vero Cardinalibus an benedi
cant vide B° de negl pla c i sup ii supplem negli prla
glo Jo an ibi dicit qȝ psbri cardina
les licet sup ordinem sacerdotalem nul
lam benedictionem hēant vtitur episco
palibus insignijs et minores ordines
conferunt et solempniter benedicunt sz
lap ab ¶ Queritur an abbates possint
consuetudine querē hanc ptatem bene
dicendi p ciuitatem So iste tex videtur
velle qȝ non cū excipiat solum priule
gium nam insignia episcopalia non
prescribuntur p inferiores xcv di per
uenit ii et c illud et facit B° de consue
quanto Sz contra i c cū contingat B° de
foro compe innuebat gm s qȝ ex consuetu
dine potest hoc querē et p hoc videtur

q abbates qui ante hanc dec. id gsue
uerant adhuc poterant p c. licet B. de gsti
s hoc est falsum cum gsuetudo illa sit ir
ronabilis ut est dictum et pro hoc facit
qr allexander in hoc pmo membro in ex
uagan nō reseruauerat gsuetudinem
quā tn̄ reseruaret in membro sequenti
et tamen illud eo est hic sublatum ut di
cetur in ulta glo Jo. an. in effectu idem
tenet guil. in eadem ii. g. statutus de statu
regula ¶ Queritur si abbas unius monasterij
sit inuitatus in alio monasterio ad ordinan
monachos illius an possit So. vide q
sio. ar. ix. q. iii. lugdi. ut nō lap. et glo
lxix. di. qm̄ q intellexit host. si mon
ad qd inuitatus sit exemptū qr in non
exempto possit epus prohibere sz cum
ut nō. de eta. et quali. cum gtingat in
glo. g. non Jo. an. ¶ Queritur an et quo
abbates possint prebere uis quasi epa
le So. remittat Jo. an. ad nō. de pscrip.
auditis in iiii. glo Jo. an. ¶ Queritur an con
suetudine possint querere abbates gferen
di ordines aliis q monachis suis Solu.
dicit q non et hoc pbatur p lram antiq
que hic erat que dicebat ul de gsuetudie
iam pscpta q lram guil. eo posuit i spe
co. ti. qua fuit remota p Bonifa. ut sta
tur hoc tam gsuetudinem nō ualere et fa
cit ad id qd sup fuit dictū Jo. an. Idem
guil. in eadem attendentes de sta. regula
sup vbo. benedici ¶ Queritur an abbas pos
sit conferre alios ordines minores So.
dicit lap. ab q pot ostiariis et lectori
bus s alios duos s. acolitat. et exorcistat.
non pot conferre nisi ex puilegio spe
et ita seruatur ut nō. lxx di. qm̄ uidemus
et nō. gsti. et Jnno. de supp. ne. pla. c. i. et
gsti. et Jo. an. i c. cū gtingat de eta. et
quali. Sz q eo omīs minores ordines pos
sit abbas conferre fac. xciii. di. a subdi
acono et q ibi nō in glo. ubi dicatur i glo
q nomine lectoris omes minores ordines
gtinentur bene facit B. de ordi. ab epo
utpote abbatibus aliquā ordines mino
res gferunt q est intelligendum de iure co
mm. nō p puilegiū als nō facit ad ppositū
sz lap. Ergo crederem pmā opi. uiorem
qr tex. pmittentibus abbatibus cōferre
ordines pmittit lectorat. g. nō alios
supiores ut pz in dicto c. cū gtingat et
dicto c. qm̄ nec ob. q appłōe lectoris in
cludant alii duo minores q ibi de necessi
tate oportet sic intelligi als male staret
ut pz p sequētā ibi positā s de ppa signi. de
vocabuli lator differt ab acolito et exor
cista xxi. di. cleros et clericos nō ob. nō
in dicto c. i. qr intelligo de minoribus qs
abbates conferre put ¶ Glo. in vbo abbates
querit an in aliis habeat locum et sol.
pi. ead. glo. ibi intelligo Idem ardi. per
hōnptitatē ronis. alle. B. de gsti. trans
lato bene facit i. eo aplice Jo. an. Jn. fi.
glo. de quo loquitur guil. i spe. eo. ti. Jo. an.
¶ Glo. in vbo pleno iure querit de exem

plo. hre. et soluit Jn. fi. glo. dicat hic ardi.
alia. scpsisse q tūc ecce pleno iur. ptinet
ad monasterium qui in eis sacerdotes institu
unt et omes obuentiones percipiunt pter sti
pendia ministror. de pben. auaricie et ex
monachis ubi de hoc et xvi. q. ii. i suma
Jo. an. ¶ Glo. in vbo solempnem tenta
p. g. q nō requirat subiectio pleno iur.
ad benedicendum pplm̄ quia simplex sa
cerdos benedicat qui nō habet epalem iur.
dictionem glo soluit Jn. ea. glo. ibi benedictio
et de ista dz intelligi xxvi. q. vi. ministrare
et ubi nō. et de gse. di. i. cum ad celebrandas
Jo. an. in fi. glo. istam tn̄ nō facient pnte
epo xxi. di. denique Jo. an. hoc intellige uin
eo prohibente s eo pmittente potit bene
dicere et epm ut nō. glo. xcv. di. ecce ¶ Glo
in vbo alibi declat lram in fi. glo. dicat
ardi. q multi tales puilegiati hoc male
obseruant ppter q eet eis puilegiū auf
ferendū lxxiiii. di. ubi ista et c. se. Jo.
an. ¶ Glo. in vbo expresse declat textus
¶ Glo. in vbo gnoluauerint declat textus
Jn. fi. glo. de eta. et qua. cū gtingat dicit
consiliū q hoc nō fiat i anū pbationis
qr certū est q postea exire possent et sic
fraus fieri que preuenda est de fiu. nō
ordi. c. i. p et g. i. de sen. exco religioso Jo.
an. Sz dicat lap. q bene facit pro B. de tepo
or. cū nullus eo. li. sz lap. nō incedenter
dictum Jo. an. q nouicio ordinari se pmit
tens ad minores i anū pbationis p hoc
nō intendit profiteri ¶ Glo. in vbo qui
epalem tenta p. g. q abbates nō sint i
capates episcopaliū actuū de exces. pla
attendentibus glo soluit q io tex. dixit hic
quasi Et deinde infert an alios laicos ab
bas ordinare possit Jn. eadem glo. ibi qualia
lias debet hre opus ¶ Nō istam glo. que
declarat qm̄ abbas dicat hre qm̄ iurisdictio
nem episcopalem et vide doc. de hiis que
fi. a pla. c. ii. ¶ Glo. in vbo tonsuram all.
gcor. deinde querit an quilz abbas possit et
soluit Item querit an supiores ordines
possit conferre et soluit Jn. ea. glo. ibi in
clusiue hec glo. facit pro abbatibus qui
benedicunt calices patenas vestes sacerdo
tales cruces et sīla de quibus de sacri. vnc.
c. i. q. i. pcipimus Sz a consecratione calicis
in quo fit unctio ut dicto c. i. abstinere de
bent Jn. hiis uero supioribus et silibus insi
solum vbalis benedictio sustineri pot qr
ad opus suarum ecciarum agunt id uel abstinere
debent cū nec solempniter benedicant popu
lum ut hic nec aquā eo benedicunt solemp
niter de gse. ec. ul altaris aqua mixta
qr ipsorum benedictio simplex est ul ad plus
mixta ut nō in eadem attendentes g. statutus
de mitrat. dicetur i. eo ut aplice sup ii. glo.
Jo. an. de isto articulo plene habetur de mo
aldu. i dem. attendentes de sta. regu. et
ibi tenet g. et q tenet hic Jo. an. Sz ibi
dicam plenius i fi. glo. vide q ibi nō et ibi
tenet Zaba. et hic ardi. q abbas conferens
alicui imprimit caracterem Jo. an.

Auctoritatem

Glo pma sumat et finit tres ptes pma ponit triplicem pro hibicionem otra exemptos /2ª
q faciente iubet opesca p ordinarios ibi q si 3º
prouidet ordinarius q oseruatores ibi et si quas
2ª pncipalis ibi inhibemus ponit inhibicionem
et excepcionem 3ª ibi causas ponit illaz inhi
bicionem quã declarat ibi etc et incipiebat
hoc dec qz regulares et de ea loquit guil
in spe co ti Jo an legam p ptes ¶ nõ ar
q papa nõ pot face constituciones sine co
silio cardinaliũ de quo B de lxe sup eo co
li ¶ nõ drãm esse inter oratoriũ et capel
lam de quo de cesi c fi ¶ nõ q noua orato
ria nõ pnt ostitui sine licencia diocesanorum
¶ nõ q exempti delinquentes in locis nõ
exempt puniri pnt p ordinarios ad hoc
B eo ti c I ¶ nõ q delegati execucio lata i
cam nõ sibi omisso est nulla ad hoc B de
pben c fi ¶ nõ q vbũ reuocare congru
it etc sentencie execucionis vide glo q me
causa c I eo li ¶ Quid si isti exempti o
struunt sine licencia diocesanorum So dic q
cedũt dyocesano / cũ suis fructibus eo ti
cum olim ii v insup et vide q ibi nõ sup
glo Jº Jo an / dicit lap ab q ibi dicitur
q ecce sic ostructe cedunt diocesano non
ut in suos usus habeat s3 ut ipas vl alias
sue dioc regat et fructus in eccia⁊ edifi
catarum utilitatem ouitant lap ¶ Quid si
conseruatores excomunicat ppter aliam causaz
habeat locum iste tex So dic q nõ qz dix
ppter has et sic loquit de hijs qui opescut
ppter hoc Jo an ¶ Glo in vbo oratoria
rcata p om q sine licencia possint edificali
oratoria glo soluit distinguendo inter pua
tum oratoriũ et publicũ Jn ea glo ibi pa
tentibus ista duo iura loquũ de oratorijs
puatis et de publicis loquũ iura alle ipi
glo Jo an Jn fi glo intellige glo ubi hoc
duo faciat de aũcte dioc q dicit ut de ose di i
vniuiq3 et ii c sequentibus nisi de hijs pua
tis oratorijs Jo an ¶ Glo in vbo nõ exempt
querit de rone text et soluit ¶ Glo in vbo
opescatur coll nõ ex textu Jn ea glo ibi
non exempto et probat hoc dec idem vi
detur de exempto quo ad tũ membrũ qd
de celebrantibus loquitur Jo an ¶ Glo in
vbo reuocamus querit de rone tex et soluit

ℱ Inhibemus

¶ nõ q i mã phibita ge
neraliter fieri sine licencia supiorũ exem
pti non st exclusi a tali licencia ptextu ex
empcionis ¶ nõ q papa dicitur dyocesanus
exemptorum pbat tex qz in nõ exempt loco
dat dioc licenciã in exempt papa de
quo in glo ¶ Glo in vbo sedis in pncipio
querit de rone de mde querit quid de lega
to et soluit Jn fi glo ¶ nõ q legatus de
late pot illa que reseruant a ppellacoe
sedis de quo dixi in dicto c si abbatem

ℱ Causas

¶ nõ drãm
esse inter caz
et litem de quo aliquid i dicetur ¶ nõ
q supior nõ pot agẽ p causis hominũ suorum
qui sunt liberi ¶ nõ q censualis nõ censetur
esse subiectus seruili subiectione vñ necio
nõ talis est censualis q est seruus /
¶ Quero an istud habeat locum etc in caus
criminalibus So dic q sic ppter vba genti
lia geminata hic posita / nam p causas i
cludit criales / p lites als oplit nomie ac
cones scat siue in rem siue in psonaz ff de
vbo sig l litis Jo an facit de vbo sig forus
¶ Quid si exempti haberent aliqd ius in
rebus istorum an possent agẽ So dic q sic
ut pbat tex hic qui dicit caut vñ si ad
illos spectaret dnium utile ad exemptos di
recte pro iure suo pnt esse i iudicio / et vide
q nã in c quiã q plis in ult glo ut lit nõ
ot Jo an ¶ Quid si nõ exempti nolũt agẽ
p suis hominibus pcedat q hic dicat So dic
q sic nec ob iste tex qz ideo loqu de ex
emptis qz ipi hoc practicabant tamen id
debet seruari in alijs Jo an ¶ Quid si no
lunt isti venire ut pcures suorum hominum an
possint So dic q sic qz tex prohibet hic
qui veniebant pro nomine qd verum intel
lige nisi religio prohiberet B de postu c
ii de quo dic ut nõ in c cũ tã J et d de
re iudi in pñ Jo an ¶ Quero an idem
sit de censualibus ppe So dic q sic qz pp
illos nõ semp defendit ut exemptos de quo
dic ut eo ti recepimus et i eo si pp q si uero
Jo an ¶ Glo in vbo ppam querit que di
catur ppa causa et solue Jn fi glo nõ be
ne glo qui dicatur causa ppa q nõ ptexte
¶ Glo in vbo liberorum querit quid in seruis
et soluit ¶ Glo fi recita p om de nõ p mo
et osti de appel dilecti et solue ut glo Jn ea
glo ibi i iniuriam dni Et est i iniuriam quod
ensuaz grauat eius subditus et s3 hoc pro
cedit q nõ B de re iudi ad aplice v erat
qz pata S3 ardi dicit illud intelligendũ
q ibi dixit qui agit ne molestent Jo an
nõ istam glo que uult q dns nõ possit re
mittẽ ius subditi qz facit qz reges qui ha
buerunt guerram faciendo pacem nõ pnt
remittẽ pacem dampna illata suis subditis
nisi ipi consenciant ¶ S3 quero eccia la
teranens habet pulegiũ ut in suis fun
dis possit edificare ecclesias et capellas
tum altari et celebracione dinorum acqui
rit nouũ fundum post pulegiũ queritur
an ibi possint edificare sine licencia pdi
ocesani et prochialis psbri So Jo Cal co
suluit q non ut in osilio xv eo ti Facio
qz de iur requirit in talibus auctas dioc
de ose di i nemo et in o se et hic vnde
debet intelligi tale puilm ut edificat sine
alterius piudicio et maxime iur prochial
xvi q v de inq3 de pui pastoralis et c in
hijs cũ mult si Jtem q dicatur in suis
fundis deb3 intelligi de hijs que habebat
tpre pulegij nõ de postea acquisitis q
patet qz sine nã de qua fit sermo debet fi
interptacio i q i c i s3 hic loquimur in mã
que est o ius in di pulegia gª stricte

est interptanda dumo aliquid conferat
de vbo sigini · abbate igit intelligatur de fu
dis quos habebat illa eccia tpre pulegii
non quo ad postea acquisitos B co · cu
capella et q ibi no · indem fi · de rpts et
clem · de censi · et p hoc respondetur ad c q
circa B co q ibi non exprimitur id qd de
sui na · lz respice tempus pns ul ptitu
siue futuz · q expssio fit indefinita · que
potest respice oime tempus Item ibi fit
interptaco q accedentem hic uero qritur
de pudico tercij fz Jo · cal

Ne aliqui Glo pa
summat
et pmo pmittit duplice con
stitucoms causam et constitu
cone · subdit ibi omes pi · quia
excepcone · interserit ibi illis · dicebat finis
B co c · i · q pulegiu de quo hic loquitur
pno · in · gcesserat multis cleric laicis et
religiosis · s alleiander omnia illa pulegi
a reuocabat pter gcessa regibus regi fi
lijs ul fribus ul sublimibus psoms qui
antiquitus talem gram a sede ap habu
issent et incipiebat illa constituco ad ppe
tuam rei memoriam · Clemens aut fuit
hec constituco clemencior alleiandro sic
tempauit pter exceptos non extendetur
ad eas ordinariorum et tempacoms causa
pulcra fuit et formosa qua ponit exordiu
et eiusdem clement fuit dec ne aliqui · B
co · ti li · de here · Jo · an · no · q quiq pule
gia aplica cbuitt naz pulegiat alijs
iniuriari et hoc est lta causa talia reuo
candi no · q iurisdccoin ordinarie est fa
uendum no · dicam esse int indulgencia
et pulegiu vide de sepul · in · ma vide Jo
an · de vbo · sig · olim no · q quiq pule
giatur quis ut no possit interdici ul ex
comicari no · ar · q puliu gcessu re
gibus no extenditur ad reginas ul fi
lios nisi exprimatur no · q mag gser
uant pulegia gcessa vniusitatibus q si
gularibus psonis ad hoc de rpts c · fi · co · li
no · ar · q appellone processus no gphen
ditur sma vide de pbat · gui · q Queuero
an iste tex habeat locum et in pulegiis
que sut gcessa post hanc dec · So · dic q
sic q habet locum in concessis ante et ps
et hoc pbatur p rones positas in pu tex
que vrgent etiam in gcessis ante et ps et pro
hoc facit finis tex ibi edicto ppetuo etc ·
nec ob · q text dicit concessis et sic vide
loqui de ptito q intencio lre non est ut
distinguat gcessa ante hanc gstitucone
a cocedendis post · s est intencio ut quoa
cunq queret de iuribus talis pulegii loco
sit eis q hic dicitur et est sile in de vbo sig
pulegiu Jo · an no · bene istud dictu q
constituco loquens p vba ptiti tpris exte
ditur ad futura qu rs ro et vba consti
tucoms futuris adaptan Queuero an vx
or et filij gaudeant eodem quo pater vel
maritus So · dicit q Jo · an q iste tex fac
q non nisi id in pulio exprimatur et ad id

facit q alle · hic glo · Jo · an · dicit lap · ab q
pro hac pte facit B co · li · de sepul · is qui
no pos et q no · co · ti · licet sup glo · gcor · in
suffragio et in regula cui licet in · q · iii
vl · pte · v · vi · et v · de iur · ciuili in regula
frustra · i · q · i pma pte · v · in · ad fi · et q no
in · q · i · c · clericus · v · dicit in pma glo · q eod
pulio gaudent quo clericus fz lap · vide q
no · i clem · i · de bap · et de re · et ven · san · de
si dum · v · p modernos Queuero an sint hic
sublata pulia gcessa fribus regum · So iste
tex facit hic q sic exquo de eis hic no fuit
facta et in extra de qua fuit dictum i pn
fres includebant et hoc intelligit vin Jo ·
an · qui sut fres regum i tantu q no filij
ut si ad regnu promouetur ul i illo succe
dit q no fuit filius regis nisi aut pmo
genitus iux morem succedit in regno et
habet fres ex pte illi ex eo capite q sint fi
lij gaudent pulio nam hec dec no requi
rit q sint filij regum viuetiu ul seque
retur q qui habuit hoc pulegiu sine cul
pa sua p mortem patris desineret hec g
regulam decet in de reiur · Jo · an Quid
si puliuz de quo hic loqur sit gcessu locis
secularium an heat locuz · So · dic q non q tex
tm loquitur de regularium no secularium Jo an
Quid si dubitet de vibus ul vbis i mu
ad quem debz recurri So · dic q ad papam
fz Jo · mo · et aedi alle · B de offi · ordi · ordina
rij g si uero · et ff de v · sig · veracius Jo · an
Quid de sentencijs eccorum latis p statuta
ordinariorum an se extendatur ista pulegi
a ad illa · So · dic q no q si no extendit ad se
tencias homis ut hic ad ccias statutorum
multomis extendetur q forcius ligant ut
satis no in q · posita sup regula cui licet in
de re iur et vide no · B co · de gsti · ut circa
sup vbo diocesim et intellige tex · de pcessi
bus fulminantibus tales snias q de alijs
processibus no dubitabatur B co · ti · et li
c · i · Jo · an Queuero an talia pulegia hic
reuocata ualeant quo ad ccias et pcessus
delegatorum executorum et conseruatorum So · dic
q sic q hic tm reuocant quo ad ordina
rios qd intellige vin nisi cle derogato ie
essent in rpts et tales que in hijs pulegijs
derogarentur de quibus plene fuit dictu
B co li · ti · primo c · i eo Jo · an Glo · pma
ultra summariu ponit vn fuit extracta pn
fi · glo · guil · gcor · cu glo in spe · co · ti · i fi
fz aedi dicit q inapiebant se · ap Jo · an ·
Glo · in vbo aquociiq · reuoca p gin dein
querit qui sint limites hoc pulegiu et
soluit Glo · in vbo filijs all · filia ad tex
in fi · glo · et clem · pnti de bap · est tm ccia
dissilitudo q dec fi · nichil dicit de filijs et
dec pnti dicit de libers et addit de pncipib ·
Jo · an Glo · fi · reuoca p gin q pulegia
gcessa psonis regularium no sint reuoca
ta B co · c · i · glo soluit distinguedo inter
gcessum psonis et gcessum ordini

Ut apostolice Glo pa
summat et pmo pmittit con
stitucoms causam / 2o consti

tucõnem ponit ibi de feruñ et constitucõ
duo facit primo prouidet de locis consilior
2o de alys Item prima pus statuit de exemp
tis 2o de non exemptis ibi non exempti Et
dicit arch q olim incipiebat hec decr ex
pte guil in spe co ti v abbas quoqz dic
q incipiebat exigit et istud uerius Jo
an ¶ No q de iur com̃ abbatibus et alys
plat inferioribus nõ cõpetit usus mitri
e rõne sue dignitatis ¶ No q posse uti
mitria et alys ornamẽtis pontificalibus
tendit ad gliam ecclesiar illar cuius sut
plati et honorem et sic patz q plus debz
honorari platus qui pot uti talibus q q
non pot q nõ p ordinandis abbatibus i
actibus qui p eos geruntur ¶ Nõ q ex maio
ritate vonis ornatus quo quis pot uti
tollitur maioritas dignitas dignitatis
et sic habes vnũ modũ cognoscẽdi ma
ioritatem platurẽ ¶ Nõ q abbates ex ex
empti quoqz tenentur accedẽ ad cõsilia pro
uincialia et sinodalia de quo Br co de
capella ¶ Nõ q plati in sinodis debent
stare cũ ornamentis sue dignitatis quibz
utuntur in diuinis officiis ¶ Nõ q ornamẽ
tum dicitur preciosius et maior honoris q
habet lanuzias aureas ul' argenteas
q illud q habz frisiũ ex aureũ ¶ No
q abbas exemptus debz in ordine pferri
abbati nõ exempto ¶ Nõ q circa usũ mi
tre in illis qui solo priuilegio uti possunt
debz attendi forma priuilegior suor //
¶ Quero an legatus ex delatere possit cõ
cedẽ usum mitris et pontificaliũ So dic
q non arg huius lrẽ et hoc tenuit guil i
spe ti no q nũc ostendendũ v lix Jo an
¶ Que dicantur ornamẽta pontificali
a de quibus iste tex loquitur So dic q est
baculus pastoralis quo tamẽ papa nõ
utitur Br de sac unc c i ad fi et cõpage
vel sandaliis et de hijs xcm di si cõpagis
et c se et anulo Br de vita et hones cle
ricor v s nec anulos et ibi nõ p' vin
an abbates quibus usus anuli est cõces
sus possint illo uti extra mon et dicitur ibi
formaz priuilegij attendendam Et idẽ nõ
in spe co ti v sed queritur et ista decr fa
cit q possint p an ¶ Quero an ordina
rii possint resistẽ abbatibus exemptis
ut talibus nõ utantur ꝯ pmissior eis cõces
sam So dic q sic et pñt eos cohercere
cũ notorie delinquant in loco nõ exep
to Br eo c i ¶ Quero de intellectu v in
alijs So dicit Jo mo et arch q iste vsi
loquitur qñ talis platus non est in pñci
a sui plati s Br locutus est qñ suus pla
tus est presens et dicit Jo an q licet rõ
glo faciat pro hoc dicto tamẽ minus vi
restringi priuiliũ p hoc nec ex tex videtur
hoc posse colligi equitatem tñ habet et
de facto seruetur apud multos vñ videtur
mius q hijs mitris albis et planis utũtur
epi in pñcia legator et multas alias
ceremonias seruant que sup rõne istius
decret fundantur ut nõ tenẽ rondellum
in ipsor mensa et hijs silia Jo an //

¶ Glo ija querit qui sunt illi plati qbz
non competit de iur cõi usus mitre glo
soluit In fi glo dicit tamẽ Jo an q ppt
ista ornamẽta pontificalia nil q sit põ
tificalis ordinis tñ exercere pñt sicut nec
illa olim corepi exercebant lxviii di
quamuis et p hoc destruitur q dixit Bas
abbates mitratos posse virgines consecra
re qd' potest arch xxvi q i c n In hono
rem eñ eccliar nõ in ampliacõne offi
cij dantur ista ut hic vñ vulgariter
dicitur q hoc opantur pontificalia i
istis q genitalia in mulis Et idem dici
pot de alijs mutacõnibus de quibus Job
xxxix et btus Bernhardus ꝯ hos q
multo labore et pcio acquirũt pontifi
calia insignia p priulegia ppalia sic di
cit Sic accreditur rerũ dignitas ac mo
nachi abhorrerit pfessio si misterium
solis liquet congruẽ pontificibus profes
to esse desiderent qd' vidit gestuit me
rito qz ul' esse subiecti nequiũt quibus
iam ipso sed desiderio cõpant q si et nomẽ
priulior cõferre pñt posset auctas qnto
potest auro redimẽt ut appellarentur põ
tifices quo isto monachi ubi timor mẽ
tis ubi rubor frontis quis vnq̃ pbato
rum monachor hoc vbo docuit aut
exemplo demonstrauit hoc vide i spe
visto li xxix c lxxxiij Jo an ¶ Glo in
vbo ecclesiar querit quid si priulegiũ ẽ
concessum est psonaliter an procedat
iste tex glo soluit q sic In fi glo p decisi
one glo facit q fortiora sut priulegia
data psonis cõtemplacõne ecclesiar q cõ
templacõne ecclia psonar ut Br c pe
Jo an ¶ Glo in vbo dignitatis querit de
intellectu tex et declarat deinde colligit
notabile ex textu In fi glo ¶ Nõ istaz
glo ꝯ cõem usuz hodiernũ q nõ hñtes
gradus utitur ornamẽtis militaribus
et doctoralibus ¶ Glo sup vbo tenetur
querit quare exempti tenentur ire ad
sinodum et soluit ¶ Glo in vbo simpli
cibus declarat textum ¶ Glo in vbo
alijs querit de exemplo lrẽ et soluit
Glo fi inducit silia ¶ Quid si habet
abbas usuz pontificaliũ ex priulio i suo
monastio et i vitatur ad celebrandum
in alio monastio an possit uti pontifi
calibus So lap de Casti in alle ix dis
tingit q aut monastiũ ad qd' iuitatur
est exemptũ tñ epus posset phibere all'
nõ hic sup textu p Jo an fz lap Ego
crederem q si abbati est cõcessus usus pon
tificaliũ in suo monastio q illo uti nõ
possit extra monastiũ q ex quo priuliũ
sic loquitur sic restrictiue nõ debet extẽ
di p iura hic alle in glo fi et hoc videtur
voluisse tex hic in fi qui dicit q in alijs
locis uti possit prout eis est concessuz ergo
si non est cõcessuz in alijs locis tunc non
potit nec ob de usu pa c i ubi patet
q archiepus pot uti palio in omnibz ecclijs
sibi subiectis et tñ cõceditur usus mitra

et sic videtur q app̃e monastii sui intelli
gantur omnes ecce sibi subiecte q ibi nul
li p̃iudicatur si utatur in subiectis eccis
s; hic p̃iudicaretur ep̃o cuius honori detrahi
p usum talium ut p; hic in textu aut p̃uile
giu no astringit usum pontificaliu ad su
u; mon̄ s; simpliciter conceditur q possit po
tificalibus uti et tunc in suo mon̄ et in ec
clesiis sibi pleno iure subiectis uti poterit ar
g co ut abbates in p̃ui° Si uero vult uti
in aliis locis tunc procedit distinctio lapi
g posita / Sequitur

Quia persone

Glo p̃ma sumat et diuidit
tamen ultra p̃s pot subdiui
di q p̃ma tractat vel qu
p̃uilegiu vel sufficit vel dat tamen p̃scribe
di 2a ibi si uero / qu nentes hoc occurrit
Et p pte sumi potuit ex contra allex in q
incipit q psone de qua est mencio faciat
quel in spe de appel g restat v si autem
uide et hoc eo ti v et no Et est ista
p̃ma constitucio bonifacii in isto ti Jo an
legatum p partes ¶ no q appellacone pso
narum ecclesiasticarum cophenduntur seculares
¶ no q quis ex maleficii perpetracone quis
incurrit infamiaz ¶ no q exemptus a iuri
dicone ordinarii dicitur hic libertate
ad hoc g co ti c i ¶ no ar in diram ee
inter p̃uilegiu et indulgencia ad hoc g
ne aliqui vide no xxv q ii i summa et
de sepul in uea in p̃ui° ¶ no q allegantis
exempcionem no creditur nisi p̃uilegi
u; ostendat ¶ no practicam copellendi
exemptum ad ostendendu p̃uilegiu ex
empcionis q debet assignari p ordinarium
locus securus et congruus et eligi p so
ne prudentes coram quibus fiet et as
signari t'minus competens ¶ no q no facti
ens actu in t'mino sibi assignato pter
iustu impedimentu excusatur ad hoc g
de offi or ordinarii ¶ no qu quis ar
tatur ad edicionem instri debet ede ita et ta
liter q possit totum et integre uideri t
legi s; copia non deb; tradi nisi illoru
articulorum sup quibus controuersia uertitur
¶ no q copia instri producti in iudicio de
bet dari p producentem et sic vide q sup
tibus producentibus de quo aliquid i
¶ Queritur de quibus ordinariis intelligitur
q hic dicitur So dicit Jo an q iste tex
loquitur de illis ordinariis quorum intencio
de iure com̃i fundatur sicut sunt epi et supi
ores q p; i g plto et fi Sz satis idem
videtur hanc decre locum hic in illis ordi
nariis quorum iurisdiccio est tam notoria
et fundata p̃uilegio ul' consuetudine q
non posset negari ymo quasi longe plus
in facto est notoria q ius comune ut in
ptibus gallicanis in multis ecclesiarum ca
plis decanis archidiac et similibus exe
plari posset de quibus loquitur c di lecto
de appe de v signi cepte i de fo compe
tu contingat de offi archidi c fi Jo an //
¶ Queritur an isti p̃uilegiati ult° debeant
se offerre ad ostendendum p̃uilegiu So
dicit q non p tex hic qui dicat requisi
ti contra pr i de sen exco c i v exemplu
de iur iura brevi Jo an ¶ Queritur quis di
citur locus congruus So dic q no sit tur
pis ul' inhonestus nec ponderatur hic co
gruitas ex equalitate distancie loci ut
equaliter distet ep̃o et exempto q epus
pot in qualibet parte sue dioc p tribunali sedere
ut g co li de offi ordi cum episcopus Jo
an ¶ Queritur an sit dria inter exibere
et restituere So dic q sic q plus est in re
stitucione q in exhibicione ff de vbo signi
plus est et hic ponitur ut diuersa et de
hoc de dolo ex litis in p̃ma glo Jo an //
¶ Queritur cuius expensis deb; tradi copia p̃
uilegii So dic q expensis producentis cu
ipe teneatur producere iura sua et in hoc
cum ne p̃uilegiu suu possit perire sibi pro
uidetur et vide q no indeni ex ipius p̃uileg
suu posset perire sibi prouidetur et vide
q no indeni quamuis de appel in glo se
pius Jo an / do jo de ymo dicat q forte
posset dici contra q ille qui producat iura d;
suis expensis dare copiam q probacio de
bet fieri iudici no pti g de rpto statutum
g cum uero co li et p hoc cesset contra q pt
fiori de copia libelli que debet afferri p
ti in q in offeratur Sz dicat q istud dam
hic positum pot saluari quo ad hunc casum
ex quo tex expsse serius in aliorum inferi
orum instrorum productione nisi consuetudo
fori aliud disponeret q tunc esset seruanda
fm eum dictam de hoc indem causaz de
elec ubi p doc ¶ Glo in vbo infamiam
alle contra deinde querit de ratione istius pro
uisionis et soluit ¶ Glo in vbo secrito all'
contra deinde querit quod remediu habet si
locus no tutus assignatur et soluit et po
nit aliam lram in fi glo p̃ma lectura
verior s; Jo mo et archi Jo an ¶ Glo i vbo
prudentibus alle contra in fi glo i fi ad id
i q i estote in fi s; archi Jo an ¶ Glo i vbo
terrentibus alle contra deinde dat remediu
cassandi suspicionis ¶ Glo in vbo competente
alle contra ¶ Glo in vbo intelligitur in p̃ui
assignat racionez tex deinde i v et approbatur
recita p contra de opy ostensa et soluit ut facit
glo in fi glo ¶ no ex ista glo q ex simpli
ci et susurrsina lectura in fourmeti p su
mitur quis matie informatus de contentis
in illa sicut qu fertur ad domu et plegatur
q no q facit q ex visitacone attestacionu
quis p̃sumatur plene no ptractasse dicta tes
tiu ut sic deberet excludi a productione a
liorum testiu de quo p pmo de testi cum cla
mor ¶ Glo in vbo tradere recita p contra q
iste no debeat compelli ede instru de probac
c i in° et q reus no compellitur probare de
probac ex litis glo soluit in fi glo et vide
in decre ex grandi de iusti i glo unde q no
Jo an

Si autem

no q liber
tas subiec
tionis respectu iurisdictionalis pot p̃scribi
q intellige translatiue de uno supiore ad a

luz· ad hoc de p̄scp̄· veniens et c tu ex of
ficij· s extinctue ita ut nullus heat supio
est in p̄scp̄tibilis ut s· de p̄scrip· cu no liceat
No q epus pot esse iudex in causa eccie su
e de quo p inno· de vbo· sig· ex pte 1· et i
de penis c 1 · no q exempco no pot p̄scribi
s de p̄scp̄c cu no liceat · So· jo· mo· dicit q
aut iste uult p̄scribē plena exempcoz ita ut
nulli subsit q ordinario et pot ita procedit
hic et ideo tex dicit hic libertate ad hoc de
p̄scp̄ c· ex offi et de re iudi· cum sup p̄t
etiam epus subditus p̄scribē certus liberta
tes de p̄scp̄c audit de exces pla· accedenti
bus de consang et affi c· fr· 1· jo· an· Quid
si epus no est suspectus an possit dare de
legatu cora quo fiet hec pbacio So· jo mo
tenet q no p istum tex qui sic loquit al
ternatiue ut sit alt̄natiua ordinis non
eleccionis ut sit sensus hic q epus habeat
cognoscē nisi ex aliqua causa suspectus
esset quo casu delegabit Sz dicit jo· an q
no videt vn hoc sumat et q regulariter
alternatiua est p̄stacionis et no ordinis i
de re iud· in alternatiuis · go sibi no placet
dictum ipius jo· an · Glo· in vbo solumo
querit de intellectu lre et soluit · Glo· i v
bo canonica querit que dicatur canonica
et soluit · Glo· in vbo ordinarius tenta p
gm q epus no possit esse iudex in causa p
pria glo soluit dupliciter tamē dat reme
diu tollend dubitacoē ni· fi glo· idem jo
mo· ardi remittit ad no· p ino· de dila· pre
terea de tensi venerabili de vbo sig· ex p
te jo· an· p hanc remissioz habes aliaz
solucionem q hic p̄pe no procedit ut iudex
s ut ps defendendo ius suu q notorie ex
iurisdiccione ad eum spectat et defendē tale
ius est sibi licitum i· de sen· exco dilecto s
inno ibi· d· me· An debut respondet ibi a
liter ad istu tex q epus no iudicat hic i
causa p̄pa s ostenditur sibi p̄uilegiu aplicu
et ipe inspiciet illud et si appet q iudicat
inducat exempcionem dicit q ob· si non
inducat Si erit dubiu remittit decisione
ad papam de iudi· cu venissent et ista no
faciet epus tamq iudex s q extra iudici
aliter se informando s practica c· cu conti
gat de iure et eius q no glo de iudi cu ve
nissent et sic cessat gm s cum Sz hec so
lucio satis facit qno de p̄uilegio s no p
ut hic loquit de p̄scripcone in qua requiri
tur pbacio testiu quo ad possessione pba
dam vn oportet q respectu pbacionis pre
scripcionis teneamus p̄mam soluco glo· hic ul
illam inno in dicto c venerabili s positam
Sz solucio huius glo· dicte videtur contra glo·
i c statutu s co li de iure in vbo capia
ubi dicit q qn iudex constituit se aduersa
riu in iudicio no pot congnoscē an sua sit
iurisdicco et tamē glo uult hic gm· posses
dicē q illa glo· loquit qn ptes altercantur
inter se an ille sit iudex et iudex inheret
alteri eo dicendo q est iudex et tunc facit se
suspectum ex quo taliter inheret tu pte

q suspectus est iudex qn nimiu fauet al
teri pti ut lit no· go accedens vel de hoc e
p̄scripco· de iudi· causaz vn no potit p̄nunci
are hic autem no erat ps sed iudex vole
do exequi iniunctu sibi a iur· dr q est iudex
et tunc potit cognoscē q no facit se ptem
s semp sic dicendo facit ut iudex et iuxt
tenē locu iudic et no ptes et no hec q
q faciunt qn iudex procedit ex officio et re
uocatur in dubiu de iurisdiccione q possit p
nunciare an sit iudex de quo p d· me· i c
sup lris de iure et hoc videtur casus i c si
iudex laicus i· de sen· exco· 1o

¶ Quod si tale

No q
circa acquisicionem eiusdem iur· pot qs
iuuare duplici titulo de quo s de p̄scp̄ au
ditis · no q quo ad tribuendu titulu p̄scri
bendi no requiritur q p̄uilegiu sit tale q
p se tribuit istud ius · no q appellacone
p̄scripcionis intelligitur de quadragenaria
· no q allegans p̄scripcionem debet eam pro
bare ad hoc de p̄scp̄· illud · no q pendente
lite no est quis turbandus in possessione
sua eo si possideat q ius commune dumo ex
aliqua pbacone licet no sufficienti ad fi
nalem intentu ipe iustificet possessionē
· no q possessio violenta clandestina ul
precario habita no defendit possidentē //
Oppo et videtur q cu statim constat de petico
ne p pte epi deberet fieri execucio p ipo no
autem supsederi s de causa pos· cu dilecti
So· dicit jo mo q ro quare impeditur hic
execucio reditur in lra videlz p̄pter p̄uiluz
q dat causaz p̄scribendi Item hic ista p̄po
nitur coram alto ex litigantibus s in co
est iudex medius inter ptes vel pot dici q
in co plene constabat de p̄pietate cu fuit de il
la plene discussum Sz hic licet constaret p̄
ma facie tamen ex produccione p̄uilegij red
debatur dubiu ius ipius ideo no fit statim
execucio Vnde no pot ordinarius pendente
lite tali articulo turbare possessionem sic
ad iura tilo nedum allegato s producto ut
hic q pot esse ro q cum concedetur de stan
do iuri coram aduersario releuatur p oste
sionem tituli ut possessio turbetur sic ad
iura et con· ff· de iniur· cum qui in p̄n°
jo· an· Sz appo q iste v· contradicit scripti
pendente probacionis articulo epus exequi
iurisdiccionem q no videtur posse cu quis
no sit p̄uandus possessione sua sine cause
cognicione c· si p vim· ul alie· ino· l· ij· de
symo· querelam So· jo· mo· soluit p̄mit
s p̄ximo ut gm procedat qn iudex est me
dius qui cognoscit inter partes s hic conte
ditur int ipas ptes ideo secus isto casu jo
an· lap· ab· dicit q in quibus agitur de co
gnito et in iudiciu deducto hic uero loq
de no cognito nec in vero judicio deducto
et sic posset responderi ad capitulum cu dilec
tus de cau· pos· p̄mit contradicit isti q s lap
Sz quero qn p̄uiluz dat p̄scribendi titu
lum qualis sit ille titulus So· s jo· mo

est titulus p donato vel p suo et hoc p
batur q privilegium hoc dat als non esset
privilegium e. eo ti. in his Et ubi est titulus
p donato est etiam titulus p suo q genera
lis est quo ad omnem titulum quo dominium
acquiritur ff p suo l. i. et precedit et ubi
est error dans probabilis ff p suo l. si i
fi et sic est casus e. de prescr. cum olim u
bi privilegium qd videbatur dare liberta
tem erat surrepticium q erat impetratum
lite penden c. fi. et de testi. causam ii. et
sic non valebat et tamen dedit successori
impetrantis causam prescribendi qui habuit bo
nam fidem et iustam ignorantiam quo
casu prescribitur p suo et pro donato ubi
enim esset suprema ignorancia illi titulo
non prodesset ff p dona. l. i. i° pos secus
ubi est verisimilis existimatio ut predictum
l. homines et l. si quis casu pot intelligi
nō de hiis quo si apla. cum aplica. ut
de prescr. audito nam error quoque ius fa
cit ff de sup. lega. l. iii. p fortius potest
dare viam ad acquirendum ius p prescrip
tionem ut in dictis iuribus Jo. an. //

Quero de quo privilegio hic loquatur Eo q
pot intelligi de privilegio eximente vel
de dante causam prescribendi nam i prosequitur
de utroque Jo. an. lap. ab. dicit hoc pro
cedere si allegetur privilegium et prescriptio
Si vero solum privilegium allegatur tunc
nō conferret privilegium ad titulum prescri
bendi cum de ipsa nō agatur f. lap. ab

Glo. in vbo inmunes recita p glossam q si is
te allegans prescriptionem et privilegium
sil repellatur glo. remittit ad io. xxiii
di. quamquam i glo. sic ergo dicit hic Jo.
mo. vni omne qd est id qd est meum
vna causa ex alia non pot fieri meum
et sic si p privilegium nō erat meum p p
scriptionem meum fieri non pot. Sed dicat q co
firmari pot usu possessione et superiorum
approbatione de fi. instru. inter dilectos
cum fi. de confir. uti. vel inuti. pretoriis Item
dicit q fallit dicta regula in duobus
casibus primo qn dubium est de prima
causa ex qua dico meum q tito ex cau
tela pot meum fieri ex sequenti e. de confer. p
ben. post electionem sic est in privilegiis
si dubium sit an plena libertas sit data
p illam p consuetudine potest declarari ar
de consue. cum dilectus q consuetudo legis
communis et singularium ut sunt privilegia
que optima interpres est ff de legi. si
de interpretatione Secundo fallit qn i primis
vivus subvenitur p rationem qm p primas ff
ad l. falci. l. iii. ponit lex casum de lega
tario sub condicione q illa pendente in
stitutus est heres ab herede qui dicebat
legatum et tamen ibi dicatur q si eveni
at condicio illius legati nō habebitur
ratio in falcidia Jo. an. Sed pone q est co
cessum privilegium licet nō posset dari

p prescriptionem an possit augeri ex privilegi
um de sepultura continet clausulam salva iusticia
ecclesiarum a quibus mortuorum corpora assumuntur
de sepul. certificari inquam quo ad illam cano
nicam potest p prescriptionem privilegium augeri
Eo f. Jo. mo. dic q non q si procedet hec
prescriptio esset ex titulo privilegii et sic inspecto
toto privilegio volens prescribere esset male fidei
propter qd prescribere non posset e. de prescr. vemes
i. de re iur. c. ii. et iste approbans privilegium p
se tenetur illud recipere quod se de tensi cum oliz
ne eadem re diverso iure censeatur de deci
mis i tua et e. eo. quia circa Jo. an. Dicat
lap. ab. q istud facit ad questionem eorum Floren
et fesulan An episcopus fesulanus prescribere possit ultra
privilegium qd habet ut possit causas subdito
rum suorum in ecclesia sancte marie in campo flo
ren audire f. lap. Idem q nō Jo. an. l. post
Jo. mo. nō etiam in c. vemens i de vbo. signi
sup glo. fi. et p eo aptime facit glo fi. de prescrip
tum olim et q nō e. de consue. c. plt. Glosa
in vbo violenta querit de ratione et solvit
In fi. glo. Jo. mo. alle. de cūsta. pla. inter vr
f. neque ff solu. mat. si ab hostibus Jo. an.

Glo. in vbo p(re)stario recita p glossam q possessio
precaria turbans ius prescribendi cum sit ca
usa possidendi glo. solvit et assignat
rationem Glo. in vbo turbetur querit de
vna questione et solvit

¶ **Si vero** nō q allegantem
titulum possessi
onis iuri comm contrarie non creditur etiam quo
ad finem et continuet etiam possessionem ni
saltem aliquam probationem p(ro)ma facie ti
tulum colorantem ostendat nō q episcopus sup
subiectione quarumlibet personarum ecclesiasti
carum dioc fundat intentionem suam de iur
communi ita q non ipse f. dicens contrarium artatur
onere probandi nō q fundans se sup prescriptione
non obtinet nisi illius fecit plenam fidem
Querit Jo. an. pro ut vidit dubitari an p
betur ex empto vero q probat q de manda
to pape etiam que erat plene cum personis excep
tis ita tamen erat ministris destituta co
ceditur ordini vel collegio non exempto et
ad partem negativam inducitur de statu mo
recolentes i. translatus ubi locus ~~exempt~~ translatus
sequitur condicionem personarum i quas trans
latus est ad idem de iur. patro. c. i° co li.
Item cum ecclesia dicatur uxor vii. q. i. sicut
alterius xxi q. ii. sicut forum viri i. colle
gii cui nupsit sicut uxor ff de iur. om
iudi. l. plt. facit e. eo. li. de sepul. is qui
ubi habetur consideratio ultimi mariti et nō
prioris Item cum locus destinat esse religi
osis tempore ibi hiuato alio translato ff
de reli. et sump. fu. l. cum in diversis sic etiam
desinat esse exemptus cum transfertur ad nō
exemptos Ad hanc partem facit de maio
et obed. cum inferior et q nō p summum papam
derogare voluisse ordinario diocesano cuius
honori ut uiri se nolle detrahere protestatur
xcix di. nullus ad hoc xi. q. i. pervenit

in .9.m alle. q beneficiu illi loco conces
sum debet esse mansurum. j. de re. iur. de
cet esse cu gcor. nec ob. qfuit ministris
destitut. nam et hereditas vacans reti
net iura et actiones et dnia. ff de acqui
re. domi. l. hereditas in multe. Item quando
duo uniuntur simul. maius dignu attra
hit ad se minus dignu. de qse. et ul. q in du
bijs et B. eo. li. c. ij.to et recapitur id qd est
utilius vide qcoz ne sede uaca. c. i. in glo
ij. et est expressum ff. de censi. forma q.
quamqu ubi patet q licet psonalia peant
cu psonis. j. de priuilegijs re. iur. priuilegiu
tamen beneficia ul immunitates qcessa lo
cis ul ciuitatibus transeunt ad posteros
g.a durat exemptio loci. ad qd bene facit B.
de capel. mo. dilectus et de religi. domi
c. ij. nec est psumendu q papa suaz ius
ticia neglexit qui alios in sua iustici
a tenetur B. eo. li. de imu. ecc. qm fac
de iuriur. petitos retinet g.a immediata
loci subiectionem qua habebat. et sic p
loci exempte sunt eius psone. j. c. ij. et
hec pb placuit fri iacobo qui disputauit
hunc casum quem dixit vim nisi reli
gio pmi in loco fuisset finalis causa
priuilegij qr tunc illa cessante cessaret excep
co fm eum qui sic subtiliter loquitur sol
uendo. et facit de vbo. signi. abbate in fi.

Sz dicit jo. an. q p declaracone huius ctu
est q si eccia de qua querimus no erat
specialit exempta Sz ideo qr omis ecce
ordinis puta cisterciens ul camaldul. e
rant excepte illo ordine cessante cessabit
illa exempco. Et idem qu illa eccia erat spe
cialiter exempta si appareret exemptionez
fuisse qcessaz fauore ordinis ibi tunc in
stituti. Sz remanet dubiuz qu simplr
et specialr fuit eccia exempta nec pa
pa expssit exemptionem qpete ul no qpe
te subrogat. et tunc duplex est modus
scribendi s. iuris comis et glo. de pmo
qr papa mandat eccias de religiosis al
terius ordinis reformari ul de secularib
bus cleric. si de religiosis reformari no
possit ut de religi. domi. inter quatuor
et ne cleri. ul mo. relatuz. de 2o ut qr
papa glose concedit certo religio ul
certo ordini. et si de collegio hoc pot fi
dupliciter s. p viam unionis xvi. q. i. et
tempis. de religi. domi. c. ij. pmo qr priui
legiuz est reale et vide no post do. j. de
re. iur. priuilegiuz et in q. Sz.o qr hec
que concedit papa ut papa latissime
interptanr C. de boni. va. l. ij. l. x. et
no. de vbo. signi. olim sup ultia glo 3o
qr cu surogati sustineant onera ut in
clem. i. de censi. g.o et qmoda ut in re
gula que sentit j. de re. iur. Et est sile
q no. B. eo. li. de religi. domi. c. j.to in ul
tima glo ubi uero qceditur p via uni
onis sicut erit de ea cum capella eo. ti
ut unio tm eccie respectu sint exempti
illi de collegio q dic ut ibi hec p cedunt
in via unionis Sz si fiet p viam transla

conis sedes episcopalis transfertur ad
inferiorem etiam exemptam ut si ec
clesia sci andree in c. tpris qualitas fu
isset exempta no sequetur p id epm
esse exemptuz et est ro qr a pricipio co
cedens id non intendebat. nec etiam ipse
transferens psumitur hoc voluisse
de re iur. in gnali cu gcor. facit clem.
non pot de pcur. 2a ro qr cu exempco
data esset qa epm absurdum esse q
suffragaretur epo. na dicit lex euiden
ter iniquissimu exemptionez rei iudi
cate proficere ei qa quem iudicatu est
ff de excep. rei iudi. l. euidenter. facit
de transla. pla. c. ij. v. s. neqz jo. an. la
ab. pm B. positum vz qu erat qcessu
ordini et ordo cessat intellige vim qu
deficiunt psone ordinis ul loci ipius re
ipsa s. qr auctoritate superioris tollitur
ipse ordo. facit q no. jo. an. B. eo. li. de
eloc. statutu in glo. plt. in eo vero qd
est dictum de unione dicit procedere
si vniantur ipsi eque q no una no subi
ciatur alti. Si uero una subiciatur alti
tunc aliud videtur. qr si exempta vni
atur no exempte. et sic pdet exempco
nem facit B. eo. li. de pben. sup eo.
Si autem no exempta vniatur exem
pte tunc sumat naturam exempte et p
qsequens erit exempta facit p et q. q
no. jnno et hosti. et jo. an. de re. domi. c.
ij. Sz lap. do. jo. de vino. dicit q forte tu
tius est dictum jo. an. qr licet quo ad
dec. de multa no censeatur quis hre
curam tamen eccia no desinit esse exto
ta curata ut pz p clem. i. de offi. vicar.
fm eum et istud credo vim. et de hoc e
casus B. e. ti. c. i. nisi. nam ut ibi pz
licet intronnu pricipale habeat priuiliz
exemptionis non tamen extenditur ad mo
nasteriu illi adnexum vel dependens

Glo. plt. alle. gcor. Glo. fi. colligit no
tabile ex textu et assignat Queret
hic lap. ab. que sit intencio istius lre.
distinguit q aut quis qa ordinariu suu
deducit coi. ad probanduz se exemptu ab
eo. alle. priuilegiu tm. aut psciptoz tm
aut priuiliz et psciptionem Primo casu
no pot ordinarius pendente probacionis
articulo exercere iurisdictionem suam qa aliuz
ut in eo p. si in pri.o et a qio. et hoc videt
intelligenduz qu talis allegans est in
possessione exemptionis. ar.o B. ut lite
penden. c. i. secus si ordinarius esset in
possessione subiectionis tunc posset ordina
rius dicere iurisdictionem suam qtra ipsis si
cut qa alios subditos suos. et si talis ap
paret. ro illius qr appello no debet epz
ul aliu ordinariu sua possessione priuare
et si fuit citatus licet doceat postea se
exemptu p priuiliz tamen iusta erit ex
comunicacio iure no. p jo. an. in no.la pmo
B. de censi. venerabili. de vbo. sig. ex pte
i. et osti. de censi. pcuraciones sine non

non pot uti iurisdictione sua contra illum quo
usque habet perscriptionem ut in c. si. et est
ro propter odium perscriptionis. Ber. de deci. cum con
tingat. Et fauor iuris communis. Ber. co. li. de
resti. spo. ad decimas et de prescrip. c. i. co. li.
facit q. no. archi. xvi. q. iiii. volumus / contra
casu idem videtur dicendum q. in primo
ut s. eo. § q. si tales in fi. et § fi. in prin.
et hac ratione priuilegii quod est fauorabile.
Ber. de deci. ex parte iiº ad secundum dictum et
alii facit q. no. hic Jo. an. post Jo. mo.
sup verbo fraudetur. s. lap.

Episcoporum

Glo. prima sumat et primo po
nit quadruplicem prohibi
tionem / 2º penam adiciat pe
nis antiquis ibi qui uero. ¶ No. primo ar.
q. prelatorum appellatione comprehenduntur epi. hoc
probat illud relatiuum aliorum. ¶ No. q. de
creti appellatione comprehenditur constitutio iuris
communis. Quid autem sit proprie decretum vide
glo. Ber. co. li. de re. ec. no. alie. c. ii. //
¶ Nota q. eadem pena punitur faciens cele
brare diuina in loco prohibito qui ce
lebrans punitur ad hoc clem. grauis.
de sen. exco. / no. dicam inter ciuitatem cas
trum et villam vide s. de sen. exco. si ciui
tas. ¶ No. q. ordinarius et delegatus pot
interdictum ponere in loco. ¶ No. q. excom
et interdicti repelluntur a diuinis offici
is ecclesiasticis sacramentis et sepulturam
ecclesiasticam. ¶ No. q. dicto preter stat in
clusiue. ¶ No. q. appellatione sacramentorum non
comprehenditur ecclesiastica sepultura q. no.
pro hiis que habentur s. de sen. exco. c. fi. § i
festiuitatibus. ¶ Oppo. q. male prouide
at iste tex. quia videtur uelle q. si celebren
tur in ciuitatibus castris uel villis etc.
non interdictis ponatur ista pena q. videtur
iniustum cum idem deberet esse in quibuscum
que locis prohibitis etc. si non sint ciuitates
castra uel uille / Timore huius contrarii dicat
Jo. an. q. iste tex. habet duplicem lectu
ram unam ponit glo. i. aliam ponit glo.
ampliatius / et ista diuersitas lecturarum sur
rexit propter verbum nisi quantum etc. que
fuit interpositio secundum primam lecturam iste
tex. intendit q. in ciuitatibus castris uel
villis uel locis aliis interdictis non celeb
rent nisi in quantum ius permittit et hec
lectura sibi placet pro quia facit tex. dum
dicit scienter ut sic videtur ponderare
scientiam q. ius prohibeat eos in talibus lo
cis celebrare. Ad idem relatiuum aliis
q. sequitur cum implicatiue ponatur. Item
quia ex alia lectura sequetur q. pena huius
decreti non haberet locum in celebrante in
ciuitate castro uel villa interdictis sed
solum in aliis locis que talia non sunt
q. esset ualde absurdum / nec ob. ista clausula
nisi quatenus etc. que innuit contrarium quia fuit
interpositio et fuit posita hic per prelatos
quia non fuit eis visum q. in sic generaliter poneren
tur nec post decretum interdicti nec post
decretum diuina. et ideo sic iuncta hic fuit

tamen generale locum potuisset post decretum
celebrari diuina et cessasset hec perplexitas.
Alia lectura uult q. etc. in ciuitatibus cas
tris et villis non celebrent subaudi etc. si
alias interdicta non sint nisi quatenus ius con
cedit puta si construxerint ibi ecclesias sine
auctoritate uel mendicantes mutauerint loca
sine pape licentia. Ber. ti. io. c. i. So. non
putat hoc fuisse de mente propter rationes predic
tas. Jo. an. ¶ Quero an inferiores prelati ab
epis possint ponere interdictum. So. archi. li.
tractat de hoc et ponit no. per Inno. et host.
Ber. de hiis que fi. a ma. par. c. i. quesiuit
et de hoc de appel. quesiuit dilectis. Jo. an.
¶ Qui dicantur publice excom. So. Jo. an.
remittit ad no. in glo. de hoc in clem. eos
de sepul. et dicit archi. q. si publice excom
intrat ecclesiam omnes debent exire xxiiii. q. i.
omnes qui. et no. xi. q. iii. sicut apostoli in glo.
fi. 3º ubi etiam no. q. sacerdos non dimittet
propter hoc missam inceptam q. intelligit
Inno. si canon inceperat ut no. de sen. exco.
nup. si non sic in occulto. immo tunc ille qui
scit illum excom. taliter exire debet q.
tamen non procedat facit xi. q. iii. si tantum
et q. ibi no. in prima glo. / et ii. q. i. si pec
cauerit / et xlvi. di. si clericus qui secundum archi.
qui inducat rap. in sua. de sen. exco. § Item
queritur vtrum Jo. an. / circa sepulturam inter
dictorum tractat hic archi. id quod no. glo. in c.
pe. in c. si ciuitas. s. de sen. exco. / et in clem.
eos de sepul. in glo. fi. quod Jo. an. ¶ Quid
de excom. minori cui dantur sacramenta
an habeat locum ista. So. dic q. non tamen
ipse est reuocatus ab eorum receptione. Ber. de
cleri. exco. mins. c. fi. et de sen. exco. c. pre.
Jo. an. posset allegari in contrarium quia appellatione
exco. comprehenditur etc. excommunicatio minor que
fit prolatio in maiori equaliter proportionali
maiori et minori ut no. glo. in verbo canonice
in clem. i. de priuile. So. maior de qua hic
loquitur est proportionabilis utrique quia etc.
minori excommunicatione ligatus non debet recipere
sacramenta ut in iuribus Ber. allegatis contrarium tenet cum
Jo. an. et nego q. quo ad excom. sit equa
lis prohibitio quia licet excom. minori non
debeat recipere sacramenta tamen non est suspen
sus quo ad se ad alios sed quo ad se tantum
ut patet in dicto c. fi. de cleri. exco. minis.
q. secus est in excom. maiori qui est sus
pensus quo ad se et alios ut sic alii sibi
non communicent et ideo tex. hic prohibet
communionem cum excom. vnde debet intelligi de
maiori cum quibus communicari non debemus
xi. q. iii. cum excom. ¶ Quid si iste arbitre
tur iniquum an possit reduci ad arbitrium
boni viri. So. dic q. sic. Ber. de iureiur. ve
nientes et c. quinta vallis. Jo. an. ¶ No. be
ne istud dictum quia q. ubi ius relinquit
aliquid arbitrio iudicis pot illud reduci
ad arbitrium boni viri si male fuit arbitratum
de quo vide per glo. Ber. de accu. sup hiis. an
in talibus posset appellari dicit Ber. de iura
calump. c. i. co. li. ¶ Quero an tex. iste

p cedat in contemp̄ pnicte sententiaz iur̄. Go
ardi hic dicit q videtur q nō p istū tex qui
dicit cuius snaz rc̄ et sic videtur intē de
sen. hominis tm̄ jo an jo. de fan. tenet cn̄
p vbum auur̄ b. positum sz cum tu voles
tenere opy. ardi. respondetur q illud vbū
aiur̄ refertur tm̄ ad sententiaz interdicti
q patet qz postea sequitur dictō aut. que
est aduersatiua et sic videtur q secus sit
in snā hominis. Contrarie credic tex. hic lo
cum etc in snā iuris qz si intelligētur
de sententia hominis sequetur q istam pe
nam non incurret veniens c̄ sententiaz
iuris q est falsum. vn̄ intellige tex. qui
te stet arbitrio illius cuius sententiā contep
nit qz si est hominis intelligatur de illo si
est iuris intelligatur de iur̄ conditore. nam
ut dicit jo an justū fuit hic ut contemptores
puniatur et iudici contempto satisffiat. et
alle. nō. de maio. qc̄. q q. ad ec. c. i. in glo
pe. **C**eruero quid si exempti ad diuina
recipiūt uel sepeliūt excatos per eos an pos
sint procedē contra tales exemptos. Go. jo
mo. hic tenet q sic. primo qz priuilegia ex
emptionis ad hos casus se non extendunt
nec extendē possunt. b. co. cum et plantaē
s. excatos. b. de sen. ex. nonulli. 2o qz delinq
uūt in rem nō exemptam. b. co. patētib.
et q ibi nō. primo et eo ti. recepimus. **T**ercio i
ducitur q nō. c. de jur. om. iudi. l. magistr
et id sucītē dicit ardi. remittes ad nō. vi
q. m. placuit. dicit jo. an q sic dabat i sto
lis et forte sufficeret hoc principiū cum fin. h.
glo. Sz ne forte epi conquerant q nimium
sit de casa. ponit rōnem ipsorum premittens q
jo. mo. dicebat hanc q̄oz plus facti q̄ iur̄
cū extensione priuilegiorū oporteat hoc determi
b. co. porro et si q sit dubiū recurritur
ad concedentem. b. co. li. de offi. ordi. ordina
riū. q̄ si uero. Si ergo predicti sup hoc habe
rent priuilegiū ne ordinarii hoc possent
uel habeant possessione libertatis ex priuilegii
c. seruandum est eis ut b. c. puo. et fil
tit q fuit nō. b. eo. c. i. i prin. ubi tamē ap
te priuiā nō resistant tenet q est primus
sic et primaz rōnem sic declarat. priuilegiū
nō datur ut mutet ad delinquendum q si
fiet nō valeret sicut nec pactus nec consuetu
do. ff. de pact. l. conuenire. b. de consue. exepte
cū ergo nō sint nec eē possint priuilegiati i
illis ergo nec preiudicabit i illis exemptiō. si
uero eos cormeare nō pūt multominus illos
sepelire. et dicit q iura que alle. glo. fi. i
c. cū et plantaē bene faciūt ad mām. **C**irca
fin. sic declarat qz exempti ponēdo et pul
sando campanas in domibus suis coher
centur p ordinarios. dicit ibi mo. nō priuile
giatos p censurā ecclasticaz cohercendos si
priuilegiorum suorum tenorē excedunt. **C**irca
3m dicit. l. i. c. de rapti. uel cla. q si clauis
primus rapit virginez uel i uadit fines alienos
uel aliis delinquid. ordinarius l. preses non
ob stan. priuilegio cum punit qz reatus oēz
honorem excludit. mō ut dicit hinc l. sig
nantur quā magistratus. c. de iur. om. iudi.
glo. in hac l. quā soluit q siles conueniuntur
propter militare delictum ut qz vendidit ar
ma q nō est delictum nisi qz miles coram
magistrō militis conuenietur ut ibi si nō que
ritur propter crimen non militare sz communis
ordinarius loci cognoscit et coherceat si crime
est enorme aliis secus e. de exhibe. et intro
rei. l. i. ff. de custo. reo. de militibus et l. nō
in fi. ergo propter coe et gra de dyocesanis cā
aduerteret in exemptis sic in leubus que
suus platus punit sz reglaz. b. de offi. or
quanto et c. pe. inducit etc. l. ij. c. de priui.
scol. et s. q si delinquentes sī. auct. de mā
pri. que vide in c. tuarum i prima pte glo. i
dicit etc in auct. ut iudi. sine sufr. s. vo
lumus ubi preses prouincie animaduertit i lega
tos principis qui illuc missi excedunt for
mam sibi traditaz et sic etc dicit potit
in istos excedentes priuilegiorum formaz addis
etc c. de deci. et exac. l. quicunqz li. xii. sot
uit subdit etc ista equiparari quem nō ex
emptuz uel exceptum sz non in eo de quo
queritur sicut equipat quem testatum
uel intestatū sz non in eo de quo queritur
ut si aliis pfecte testatus tutorem nō dedit
filio iudex dabit legittimū que lex dat
ab intestato ac si intestatus esset ff ad
idem de legi. tute. l. legittimos i prin. et l.
intestato ad idem c. si a nō cope. iudi. l.
l. ff. si priui. vendi. l. locus s. competit. **C**o
cludit ergo q cū predicti circa hec nō sint p
riuilegiati nec esse possint manifestum
est non eos posse punire dicens predictaz dis
tinctionem probari p decr. cū capella co
ti et hoc fin jo. mo. Et dicit jo. an q p
eo facit c. ad hoc in fi. eo ti. Sz illi respon
detur qz non dicit q possit punire sz q pos
sit examinare. jt forsan hospitularii tunc
nō erant exempti sz priuilegiati. eo ti
cū et plantaē circa qd vide q nō eo ti
recepimus sup prima glo. Et eodem mō respon
deri posset ad c. patentibus jt. facit
c. auctē. b. eo. ti. 1a. R. sz ibi delictū
fiebat circa locum exemptuz vn̄ ex predictis
patet q si premissi essent exempti sed
loca ipsorum nō essent exempta q esse pt
i c. pxo ij. et iij. R. tunc cōis exemptiō nō
impediret quominus ordinarius puniret ta
lia facientes. b. eo. c. i. Et ideo dicatur
propter id qd ibi nō in prin. et hic in prin.
huius questionis. Sz si persone et loca in
quibus hoc faciūt sint exempta graue
est dicē exemptos p ordinarios puniri
nisi casus expssus in iure de quibus ple
na remissio fuit facta. b. eo. c. i. sup
glo. ut sup. Et rō jo. mo. que dicit eos
sup predictis priuilegiatos nō esse nec p

in legati potuisse paro urget qui idez
conuinceret de adulterio et fornicatione et
quolibet delicto Jo. an. lap. ab. dicit hoc fore
uerum nisi delictum esset notorium facit quod
no. osti. in summa de priule. § fi. sup vbo §
quod si exemptus in ult. coll. in diuinatione
et de appel. sollicitudinem sup vbo irreuocabi
liter et Jo. an. post eum sup glo. § nunquid
et B. eo. li. de ipso statutum in fi. § la
Quidquid dicat lap. de notorietate delic
ti non credo quod notorietas non est illa
que tribuit iurisdictionem ordinario contra
exemptos sup delicto commisso in loco exemp
to Sed posset saluari quod si delictum ipsorum
esset notorium et ex tali delicto ipso facto in
currerent excommunicationem et iurisdictione contra ordinarii
locorum possent illos denunciare ex
communicatos ad finem ut per suos subditos e
uitentur pro quo faciunt alle. B. per lap. et
quod no. guil. de mon. al. in clem. ii. de penit.
et remis. et glo. in clem. i. de sequestr. Nec
pot dici quod tunc imponat eis penam quia illa e
a iure inducta nec denunciato aliquid
addit de appel. pastoralis. Nec pot dici quod
de commisso delicto in loco exempto cognos
cant quod in notoriis non requiritur cognitio
iudicialis ut no. B. de offi. dele. c. i. eo
li. ¶ Glo. in vbo delegati collige nota
bile ex textu quod delegatus interdicit in fi.
glo. intellige glosam veram salvo quod habes
in extrauagan. prouide attendentes bonifa.
Jo. an. ¶ Glo. in vbo officiali querit de vna
que. et soluit ¶ Glo. in vbo a iure querit
que sint pene a iure statuta et soluit glo.
plus in prin. querit an sit irregularis cele
brans in pena exceptum et soluit quod non sed
est vitiis. Deinde querit an ista decretalis ha
beat locum in non exemptis et recitat opi
nionem tenet quod sit in fi. glo. Contrariam partem istius
glo. tenet Jo. mo. ut non comprehendat nisi ex
emptos ut ipse no. in. de sen. ex. is cui dicens
quod hic erat malum circumstancionatum s. defe
sum priuilegio quod se ad casus illos non se
extendit et ideo culpa grauior sicut enim
bonum circumstancionatum est maius se ipso sic
et malum facit pro hoc dicto quod post ipsum no.
B. B. de elec. auaritie sup glo. fi. et facit
de do. et contu. cum qui et quod ibi no. in fi. pe
glo. Sed partem glo. tenet archi. hic in prima
sua glo. dicens quod illud statutum implicat
decretalis locum hic etiam in non exemptis pro
hac parte facit B. eo. cum et plantare contra
exemptos et facit B. eo. li. de preben. c. ii. de
cle. coniuga. per prin. Item facit quod sequitur in
textu cuiuscunque ordinis etc. per que videtur
uera hec pars. Sed dicit Jo. an. quod uellet con
trariam preualere propter multa pericula que
imminent clericis maxime de illa parte que
loquitur de admissione addiuina quod docet
experientia clericorum legionem ligari
saltem in ytalia et de legione quid sit
no. ne sede vac. c. i. sup glo. de isto vnde
purum esset propter hoc opinionem iuuari ut non ex
emptos non includat ¶ Et pro hac opinione fa
cit quod decretalis locata est sub titulo de priui
legiis quare non congruit titulo nisi de
priuilegiatis et exemptis loquatur Sed re
spondebis ymo conuenit quod non negatur
loqui in exemptis si loquitur de utrisque et
facit quod no. de libel. oblatione c. ii. in prin. nec
est nouum istos exemptos et non exemp
tos misceri B. de preben. c. i. in fi. eo. li. et
clem. i. cum sy. de testa. Sed hec responsio
posset impugnari quod nulla decretalis est in
hoc titulo B. vel in tuis casus fundetur
per mixtim sup priuilegiatis et non priuilegiatis
vel exemptis vel non exemptis contrariat quod
ista sic vniuerso ne § augu. turpis esse
dicitur viii. di. que contra de spon. duo o. fi.
nec ob. illa vniuersalis constitutio quod facile re
spondetur et dicetur quod sicut in dispensatio
nibus ex gratiis beneficialibus est dare po
situm comparatiuum et superlatiuum ita et in exemp
tionibus primum no. xii. di. nos consuetudine
secundum patet B. de prebendis duobus de preben. si plu
ribus de concess. preben. si soli et c. plus tertium
patet in c. premio B. eo. c. i. et huius que
ibi no. con. dicam quod illud implicat exemp
tos habentes plenam et pleniorem exemptionem
et voluit eos includi plenissimam B. eo. li.
de offi. leg. c. i. ubi quantum plenariam
§ et illud statutum quod ponitur B. c. i. in prin.
solos exemptos implicat et est simile quod no.
B. de fi. pr. ad abolendam in plus fi. glo.
et hoc posito ad textum seculetem facile re
spondetur quod omnino debet esse uniformis
de bap. maiores vel sibi sicut quod si diceretur
omnes clericos cuiuscunque status etc. non inclu
deret laicos sic cum dicat omnes exempti cuius
cunque etc. certum quod non includit omnes exemp
tos et dicit Jo. an. istam sic demonstratiue
scripsisse quod scit viros purissimos ex qua
dam complexione non ciuitali sine periculo rectoris
et personarum admisisse tales ad officium po
tens ut exempti sibi ignoscant quibus
dicit se suffragari non posse dicens quod pro
hoc oculus eorum nequam non erit hec pro
hibente hec parabola euangelica Math.
xx. ante medium Item quod multi ex ipsis
sup absolucionibus et dispensacionibus
habent peremptoria remedia per priuilegia
ipsis ab apostolica sede concessa et permissiones
que facile suis maioribus etiam talia fieri
solent Jo. an.

Per exemptionem

Glo. prima non summat et facit
tres partes in prima parte ponit
quid eximitur etiam quid importet
2a quid ipsius canonici 3a quid clerici et ista
ordinate declarat in qualibet parte affirmatiue
et negatiue loquendo 2a ibi nec 3a ibi
si autem Sum. Jo. an. et istud pot esse suf
ficiens pro summario ¶ Nota ar. quod appellatione ecclesie
comprehenduntur etiam monasteria de quo B. de sup.
ne. pla. c. i. et de re. iudi. cum inter ¶ Nota quod
appellatione ecclesie comprehenduntur ministri et alie perso
ne deputate seruicio ecclesie Et sic appe

9tinentis rem 9phenditur res 9tenta ¶ No
q queisi et ꝑpetuo obligati monastio gaude
p̄uilio 9cessa monastio vide no eo ti ut
p̄uilia et q no glo fi in clem i de deci
¶ No q etiam regli 9uentuali dz poni pr̄bi
ter qui gerat curam ppli vide tex de capel
mo c i ¶ No possibile ee quem in ptem
ee exemptum et in ptem no esse exemp
tum respectu diuerse qualitat 9currē
tis etc in eodem corpe ecclie et sic ampli
atur tex o cu capella g eo ti ut id qd
ibi dicitur de diuersis menbris habeat
locum etc in eodem corpe ecclie ¶ No q
exemptio 9cessa ecclie no includit prochi
anos nec illa que acciunt curam ppli
¶ No q appellacōe canonicorum no 9phenduntur
alij clici ~~acceptati~~ deputati p seruicio eccle
sie ¶ No q appellacōne clericorum 9phendu
tur canici et omnes alij clerici ipius ecc
¶ No q dispositio relata ad rem 9tentam
no includit rem 9tinetem et sic patet
amplior est dispositio referens se ad co
tinentem q includit 9tinetem et 9ten
tum q̄ referens se ad 9tentum qz no in
cludit nisi se 9tinetem ut pbat tex ille
to p̄n cum fine ¶ Quero tca prima quid
9phendunt appe ecclie So jo mo exponit
ecclam p capl̄o alle ff de fideius l mortu
o Sz dicit jo an q hec lectura no pro
cedit ut pz i primis responsis ubi exemp
tis canonicis qui capitlm faciunt ul clericis
non est exempta ecclia g oz ut hic intel
ligatur ut ponat p loco ut dicit h glo
jo an ¶ Quid si in ecclia exempta sun
t agetur non exempti vide g eo cu pso
ne in glo pe jo an ¶ Quid de abbate
an censeat exemptus p exemptoz ecclie
So dic q sic et io tex de eo no expssit ul
de plato q̄ hoc heat p indubitato facit
vii q i scire debes jo an ibi dicit q platus
est in ecclia et ecclia in plato et facit q no
de simo c fi ¶ Quero an queisi secularum
eccliarum gaudeant immunitat ecclesiastica
etc quo ad canonem si quis suadente x
vii q iii So istud tangit hic no dubium
de ser exco et iste tex facit q sic nā hic
loquit p mixtim de mon̄ et ecclia secula
ri Et uult q queisi secularium ecclesiarum
gaudeant ex exemptione 9cessa ecclie fortius
g debent gaudere immunitate jo an ¶ Sed
pone q debitor facto testo et filia institu
ta est factus queisus ecclie offerens illi o
mnia illi omnia sua bona saluo testo p
dicto an creditores p ~~cessat~~ ul 9 filiam
ipius bona fuerant obligati ex mutuo a
gere debeant 9 eum ul 9 ecclam ul 9 filiam
So jo de lig iiii q vii disputauit hac
q̄oz et q ipe queisus 9ueniri debeat in
ducit q2 actio erat psonalis in qua coherē
da est psona ut lit no 9t 9nij i fi et
c tue Item 9stat q queisio no est solucō
ul acceptilacio que obligacōz ~~non~~ tollit
insti quibus mo tollit obligacō p i et p

Item p acceptilacōm g remanet obliga
tus nec hic interuenit psona iniqua pos
sit dici nouacio Item quare no possit co
pelli iste soluē cu possit mrimoniū 9 here
xxvii q i ut lex subdens q tales queisi
ones in ecclesijs secularibus fiunt solu ex
9suetudine Sc̄o pbat de filia cu ipa sit
heres et ipe p queisione fingat mortuus
xix q iii q2 ingredientibus et c se et aut
nuc autem cu g hered no debeatur ex
alienis de testa filius et inheredem noua
videatur facta nouacio insti qui mo p
pii et heres 9patur fideicommissario de testa
johannes et ipe dz pferre aiaz cuiuscz rei
de sac sane sancis g filia heres tene
3o pbat de ecclia que cu emolimentu senci
at et sibi acquiret sentire debet et onus
inducit multa iura sufficiat qui sentit
i de re iur imputet etc sibi ecclia si no
inquisiuit condiciones illius prius q illum
reciperet xix q iii monastis xvii q ii si
quis in agnitus Soluit q psona queiē
da sit q2 psonalis est actio ut i pii est dcm
Execucō uero fiet in bonis penes queiūz
sunt pignora ex lrīs cu 9ce et dicit q mi
tum hebat iniusti q 9u ~~forus~~ senciens pe
cus est Et sz pdictam solucōz p hanc dect
9uenitur ut exemptus si ecclia est exemp
jo an vide ad pdicta q no glo xi q i de
psona ¶ Quero qui dicuntur hic ꝑpetuo
oblati So dic q illi qui se ad sua dederūt
ecclie cu effectu ut in clem i de deci i fi et
de hijs intelligatur iste tex Et dicit immo
i c recepimus eo ti q2 sic assumpti in ptem
dni alle xii q i duo sunt sz tamē ibi dicun
de deuoti et tex ibi exponit videlz queisi
Sz dicit jo an q isti oblati ꝑpetuo dici pos
sunt hij qui familia dei vocitur g de ar
bi cu olim Sz nos diuersaro regionu ha
bet hic queisos ut illi portant habitum re
ligiosum Item oblatus et illi queisozo ha
bitu no vtuntur pticipant tn in priuilegijs
ut hic patet et in clem pdicta jo an et
ibi vide p guil ¶ Quero an epus pdat
aliqua iura prochialia p exemptoz 9cessā
ecclie So jmo i c recepimus g eo ti tenebit
iura prochianis vii dabit pnias publi
cas crismabit et cetera iura epalia ad
utramq legem spectancia decebit g eo
ti cum olim pter de sepul in iura nec
est mirum quia osti si in pii magis includit
clerici q layci cu illi sint plus 9iuncti ec
clesie vii et noie ecclie 9tinentur g eo
cum olim v et q no liceret induat xxi
di clericos g de pben cu secdm depudi quato
jo an ¶ Sz quis habebit decimas illius
ecclie So dic q ille qui primo siue sit ple
banus siue epus siue alius quicumq nā
uel iuris accrescit et decrescit in laicos xvi
q i si quis laicus a quo populus no ex
ninatur sicut pz in c ex pte abbatisse g
eo Sz 9 istu tex et g dicta facit q2 qui
petitur ius epale omne tale ius 9petens
i clericos ul laicos siue ecclesijs adiudicat

ſiue auffertur de offi· ordi· cquerete que
gº non ſic auffertur· ī clericis et laicis dato
in p̄uilegio exempcionis in totum, Sꝫ reſpo
de qꝛ ī iudicio videtur· de iis deducē niſi ex
pſſe agatur in qᵘⁱ· Bᵉʳ· de ca· poſ· cū ecc̄ia ff
de iudi· ſolemus· ſꝫ in p̄uilegiis nō ſic Bᵉʳ· co
porro· qꝛ ꝓpter p̄iudiciū altius ſunt reſtrin
genda· ſꝫ inno· et dicetur ſup glo fi· jo· an
¶ Sed pone q monaſtiuꝫ eſt exemptū· cū
capellis quis curabit pplm Ho oſti· ī ecc̄ia
inno· ad ꝑpetuaꝫ de qua in p̄ma glo· qua
glo· poſuit archi· de ᵛbo· ſigni· veniens reſ
pondebat q epūs x q· i regenda ex quo po
pulus non eſt exemptus qui eꝰ potiſt aliaꝫ
ecc̄iaꝫ edificare ul' dare prochiaū licenci
am edificandi de cōſe· di· i nemo ar· de de
ecclo· edi· ad audienciaꝫ .i. et ponit ibi pſ
biteros qui pcipiet decimas oblacōnes et
alia iura prochialia viii· q i· c· i· de hiis
que fi· a pre· paſtoralis ſalua canonica
de qua dicit' in dicta dec· veniens niſi cōtra
epm eſſet pſcripta de pſcrip· cum olim et cau
ſis et c· de quarta jo· an ¶ Queto quī ec
cleſia nō exim' ſꝫ pſone ut hic iꝰ pleꝰ ī ſi
in quibus reſpondebit ecc̄ia epō Ho· ino· et
oſti· in c· cum capella co· ti· in pñº dicebant
q ecc̄ia in omnibus reſpondebit epō ꝓterq̄ in iur
dictōne clericoꝝ jo· an ¶ Glo p̄ma ponit qd
tex declarat in fi· glo ſūe co· ti· v Item licet
allegabat cum ſup que in ſūma dicebat q
abbas cō epm agens ſup exempcōne ecc̄ie mo
nachoꝝ et prochianoꝝ ſuccubuit in ultio qꝛ
nil de prochiā uīꝫ in p̄uilegiis dicebatur jo
an ¶ Glo in ᵛbo ipa· in pñº querit an atriuꝫ
ecc̄ie ſit exemptū et ſoluit· deinde opponit q tex
nō hēat cōtrariam latinitatem qꝛ de fine ᵛbū
quo ad p̄mū dcm̄ affirmatiū glo ſoluit Item
glo querit de alia qōne et ſoluit in ead glo
ibi· qd' intellige glo relatiue ut referatur
ad dictū c· ꝗuis qꝛ iſte tex de hoc nō loqtur
¶ Glo in ᵛbo curam querit de officio iſtiꝰ pbri
et quis habeat eum remouere ¶ Glo ī ᵛbo
prochiani in pñº alle· cōcor· deinde opponit
dec· clerici· de ᵛ ſig· et ſoluit in ea glo· ibi
tū clerici de variis ſignificacōnibus quas hꝫ
ecc̄ia ibi nō et in cōcor jo· an in fi· glo cū
glo cōcor archi· Bᵉʳ· co· li· de pben· quāuis Sꝫ
dicit jo· an q nō capit q voluit jo· ino q
dicit q ibi p̄miſſiꝫ ſuīt ᵛbm clerici et ſubiec
tis ᵛbm ecc̄ie uñ tam ex dignitate ecc̄ie ca
thedralis q̄ ex ᵛbo p̄miſſo et alio ſubſecuto
ᵛbū ecc̄ie cōphendit ſolum caplm̄ placenti
nuꝫ jo· an / vel poſſes ſolue q hic ecc̄ia
pfertur in mā ꝓporcōnabili omnibus tam
canonicꝰ q̄ queſſis et oblat' qꝛ exempcō oibꝫ
iſtꝰ eſt ꝓporcōnabilis ſꝫ in qōo non ſic qꝛ
iuramentū de obediendo ecc̄ie non eſt ꝓporco
nabile niſi epō et caplō ad quos ſpectat iur
dictio de offi· ordi· cquerente / et de caplō de ma
et obe· cum olim et c· hiis que ¶ Glo ī ᵛbo
non autem inducit tex· ad ſolucōnem qōis
in fi· glo· q nō· ſup glo pdictū jo· an Sꝫ dic'
jo· de ſancto geor· q dicta· l· ciuibus vide'
ſtradicē que dicit q relictꝰ ul' fideicomiſſū
datū ciuibus videtur ciuitati relictuꝫ Sꝫ dc
q accur· ibi ſoluit q forte adminiſtratores ci
uitatis ibi fuerūt expſſi et ſꝫ hoc nō obſtat
Alii dicūt ante ex p̄mū' nōia ciuiuꝫ et tūc
nō debeatur ciuitati aliut ſimplicit' relinq'
ciuibus et tūc debeatur ciuitati alle· ff ad
trebel· l· quotiens et l· ſequēti· Alii dicūt
ſtandum ee dicte· l· reprobātā glo· Ber· et
iſta / nec ob· iſta dec· tūc reſpondet q hic lo
quitur in exempcōnibus que ſꝰ odioſe tū
derogent ordinarie ptati xi· q· i pueniṫ et iō
exemptꝰ canonicꝰ nō eximit' ecc̄ia Sꝫ ī re
lictꝰ eſt ſecus qꝛ deſcribet in plures ea que
legantur in fauorem aliaꝝ eſt fauorabile
p qd' videtur hanc ultiaꝫ opi· approbare ſꝫ
jo· de ſcō geor· ¶ Glo fi· querit quid de queſ
ſis arguit p et cō et ſoluit in fi· glo Itē ex
empcōnes ſūt ſtricte interptande dūmō ali
quid conferant et eſt rō qꝛ p̄iudicant ordi
narie ptati que fauorabilis eſt xi q· i p
uenit et q· iii· qui reſiſtit· ſꝫ oſti· qui alle
de cōceſ· pben· cōſtitutus de rūſ· c· fi· et poſt
archi· hic et dabit ipē oſti· p regula ī ecc̄ia
ad ꝑpetuam q p̄uilia nuq̄ extenduntur de
pſona ad pſonaꝫ nec de loco ad locum Bᵉʳ· co
ſane et de pac· ſi vnus cº pacta Sup hoc
vide plene nō· de ᵛ· ſigni· olim et de iptꝰ cū
jo· an vide ſup hoc q nō de dona· cū dilecti

Si papa·

Glo· p̄ma ſumat / et p̄mo diſtinguēs inter ᵛba nar
ratiua et aſſertiua ponit ſex for
mas ᵛboꝝ que aſſertiue ſapi
unt exempcōnes et de ultis quatuor rōnes ſb
dit / 2º ibi· et eſt idem ponit als octo et ſic q̄
tuordecim· uſqꝫ ibi non ſic / et ibi ponit 3ᵉˢ for
mas p quas nō datur exempcō· uſqꝫ ibi lig·
ubi de formis aliis ptertatur jo· an / hoc
opi· dec· in mā interptacōnis p̄uilegioꝝ le
gam p partes faciendo vnaꝫ ptem uſqꝫ ad
cº et eſt idem ¶ nō p̄mo q ᵛba narratiua
non prolata pricipalit' ꝓpter ſe ſed incident'
appoſita in aliqua diſpoſicōne nō inducūt
pbacōnem narratoris / et ſi a poteſtate nar
rantis dependeat narratū cōcedere ¶ nō q po
ſita in l· cōtrā exempli non reſtringūt ad
legem ad caſum expſſum ſꝫ extenditur etᵒ
ad alia ſimilia ¶ nō q exempcō appella' liber
tas / et q illam allegans debet eam ꝓbare
vide Bᵉʳ· co· cum pſone ¶ nō q ᵛba p̄uilegii
ul' ſentencie aſſertiua ſup quibus funda'
intencō cōcedentꝰ ul' ſentencianꝰ inducūt
plenaꝫ pbacōnem ¶ nō hic ſex formas p̄
uilegioꝝ quaꝝ quelꝫ inducit pbacōneꝫ ex
empcōnis ¶ nō q de iur· cōi quelꝫ ecc̄ia to
tius orbis eſt ſubiecta Romaī ecc̄ie ¶ nō q
p̄uilegiū dꝫ aliquid conferre p̄uilegiato ul
tra ius comūe ad hoc co· ti· in hiis ¶ nō q
ᵛba inſerta aſſertiue in diſpoſicōnibus debet
aliquid opari et idem q dicit' hic in p̄uilegi
o et ſentencia procedit etᵒ in promiſſionibꝫ
ut eſt tex· in clem· exiui cº ſi eiꝰ· de ᵛ· ſig
¶ Queto quare ᵛba narratiua nō pbent

exemptionem Go. dicit Jo. mo. q̄ rō est q̄ nã
narratoꝛ est qd' ꝓbentur et non probent
q̄ rō est q̄ natã narratoꝛ est qd' ꝓbent
Et ista de causa narraᵒ in q̄ oratuꝫ est
ĩ nominibus possessionũ abradi solet in lr̃is
aplicis B. de fide instru. ex lr̃is qd' intelli
ge put ibi nõ sup v̄bo ꝓuilegia Jo. an.
ibi dicit hoc veꝛ in ꝓuilegiis ꝯfirmatoriis
secus in originalibus ul' collatoriis q̄ in
illis rasura in nomine possessionis dona
te facet ꝓuiluꝫ suspectum ¶ Quero an
omnia narrata ĩ instrõ tabellionis indu
cant ꝓbaconem Go. aidi. hic refert dnũ
Jnno. et host. B. de ꝓbat. qui ꝯ. flaꝫ nisi
dicat q̄ licet tabellio multa narret ĩ in
strõ et si subscribat subscripco nisi aliud ex
ꝓmat non respiat narrata s; tm̃ soluꝫ
que illo die et loco gesta sunt et pro eis ĩ
ducit iste tex Jo. an ¶ Quid si ppa in ꝓuilo
sic dicit eximimus omnes vras eccas que p
vos susceperut regulam augusti quas duxi
mus vocabulis exprimendas an ista v̄ba ĩ
ducunt probaconem exemptionis Go. aidi
dicit q̄ non nisi probetur q̄ p eos assup
serint regulam augustini q̄ istud est nar
ratiue dictuꝫ ar. in q. vi. hoc quippe Et
dicit hoc fuisse dictum Jnno in quadam sua
addicone in c. inter dilectos de fide instru
an fi. sup v̄ba alia Jn qua ex dicit cum
dixisse ꝓuilia ꝯfirmatoria meliora q̄ illa
que sunt ad instar de quo ibi nõ Jo. an
¶ Glo. in v̄bo principaliter querit de exemplo
tex. et soluit Jn fi. glo. vide q̄ nõ incide
lr̃is de ꝓbac. in glo. narratis aidi remit
tit ad sũmaꝫ azo. de fal. ca. adiec. et xix
di. c. i. v̄. itaq; in glo. hic est ar. Et subdit
hic ex colligi tollitur opp. Jo. quã nõ
Bar. de rypt. nonnulli in glo. sit ergo ult.
mediũ Jo. an ¶ Glo. in v̄bo ꝓbata recitat
p ꝯtra mea formatuꝫ et soluit ut glo. Jn
ea glo. ibi ob aliud Jn ꝯtra facit C. de li. l.
et tñ aliquis ubi de hoc in glo. ii. Jo. an
Jn fi. glo. q̄ ista glo est mã cottidiana
Et hic bene cadit ponã ꝯclusiõe put po
nit Jnt do. inc. Auto debuit in c. fi. de
sub. ab intes. Si queritur an v̄ba e
nunciatiua plata ĩ instrõ ul' ꝓuilo pro
bent dic q̄ quidam sunt actus depende
tes a voluntate vnius sicut est ꝓuiluꝫ et
tunc aut v̄ba enunciantur ꝓpter aliud nec
sup illis v̄bis ꝓuilegians fundat inten
conem suam sicut exemplificat hic glo.
ii. q̄ ex quo papa dat rptũ ad lit. indi
ad factum rpt. siue sit exempta siue
non et tunc talia v̄ba nõ probant plene
ut hic et nõ Jnno. ĩ c. inter dilectos B.
de fide instru. put fuit ex dictum ꝯ sup
textu tñ talia enunciata faciunt ꝓsumpco
nem ut dixit glo. hic et in c. tñ olim
all'. hic et ideo in hiis in quibus suffi
ceret ꝓsumptio talia v̄ba inducerent ꝓba
conem sicut est in ꝓbacone confinium
in qua sufficit qualis probacio de ꝓbac
tuꝫ ¶ Jnducunt enim ista v̄ba ꝓsumpcone ut
ex tenent due glo. in c. illud de ꝓsumpc.
Et equipollent fame ut nõ Jo. an. ĩ re
gula nõ licet ĩ de re iur. ĩ mercuri. circa
fi. questionis et ꝑ hoc patet q̄ talia v̄ba
iuncto vno teste faciunt fidem ĩ tamb;
in quibus fama iuncto vno teste ꝓbat
de quo hetur p glo. et doc. in c. veniens
ĩ de testi. si autem v̄ba sunt enunciata
ꝓpter sup quibus papa fundat intencoꝫ
suam ut q̄ dicit q̄ tale beneficiũ vacat
p renunciacoꝫ in manibus nris factam
tibi duximus ꝯferendũ et in hoc dic ut
dicit nõ glo. ĩ clem. de ꝓbat. q̄ si ꝓpter
enunciat factuꝫ ꝓpriũ ut q̄ dicit taleꝫ
beneficiũ ꝓuauimus et ideo ꝯtulimus tibi
Jsta v̄ba faciunt plenissimaꝫ probaconem
intm q̄ nõ admittitur ꝓbacio ꝯtra directa
p quã infringatur illud ꝓmisse nõ esse
veꝛ s; secus in ꝓbacone indirecta per
quam nõ falsificetur dictũ ppe. ut ibi dic
glo. ¶ Aut v̄ba enunciantur de facto alterius
et sup hiis fundatur intencio ppe ut q̄ dic
beneficiũ vacans p renunciacom factã
in manibus sui epi conferimus tali Et
hec v̄ba probant vacaconem ar. huius
tex. tñ isto casu admittitur ꝓbacio in ꝯtra
ut nõ glo. in dicta clem. i. de ꝓba. ¶ Aut
ista verius enunciatur in actu dependen
te a voluntate duoꝝ ut puta ĩ instrõ ul'
ꝯtractu Et tunc si enunciatur in actu depe
dente in voluntate duoꝝ ut puta ĩ instrõ
ul' ꝯtractu et tunc si enunciatur ad ꝓiu
diciũ tercij nõ ꝓbant ut nõ Jnno de offi
dele. cum in gñe Jure ubi dicit q̄ licet
notarius posuit q̄ domus vendita habꝫ
domũ ꝯfinem que est petri ista v̄ba
non inducunt ꝓbaconem q̄ illa domus
sit petri ¶ Aut fit ad ꝓiudiciũ ꝑtiũ et
tunc aut enunciatũ nõ confert ad id de
quo principaliter agitur exemplũ hic in
glo. ii. et tunc ista nõ probant ut hic p;
s; faciunt ꝓsumpcoꝫ ut dictũ est G. ¶ Aut
conferunt ad id de quo agitur et tunc p
bant ut patet hic in 2ᵒ exemplo q̄ e
vnũ dũ tamen enuncientur talia que
potuerunt fieri ul' ꝯtraxerẽ tpr̃e celebrati
instri. alias nõ q̄ notarius nõ potat
testari nisi de hiis que illo tpr̃e potuerunt
fieri ut nõ Jnno de ꝓba. qñi ꝯ et fuit
dictum sup textu et nõ de v̄. sig. abba
te ¶ Fallit tamen hoc in actibus genus
ꝓiudicij ut est in rinn ut nõ Jnno de
ꝓsump. illud et tñ hac distinctõe intellige
glo. B. de rypt. nonnulli hoc intellige vã
nisi enunciat sit talis natue et enũ
cietur a tali in quo possit dari q̄ possᵒ
q̄ tunc ex illa enunciacone daretur q̄ pos
sessio et ex illa q̄ possessione surgeret
ꝓsumpco ut si in mã ptinẽte ad filiũ
aliquis ĩ instrõ nominaret aliquẽ suũ
filiũ q̄ tunc filius ꝯstituetur in q̄ posses
sione filiacionis ut nõ glo. ĩ c. series

de test. et hoc sentit Ber. in l. hec scrip
tura ff de donat. et clarius in l. quod senatus
ff de libe. agno. fin. do. me. ¶ Glo. sup.
verbo asserat post recitari per gl. que tex. ha
beat in se contradictionem quia in prin. dicit
quod verba enunciatiua non probant de inde dic
gl. glo. soluit ¶ Glo. in verbo debeant alle
gatur de inde colliget no. et in fi. glo. quia
cotidie iste tex allegatur ad hoc quod verba
debent aliquid operari. ponam conclusiue
dicto doc. sparsim tacta. et de hac mate
ria aliquid glo. in c. solite de maio. et obe.
et Jo. an. sup. illa. et Goff. de cta. et qua
litat. accepimus. et in hac ma. fac. re
gulam quod verba debent aliquid operari ut
vult tex. hic et glo. et xix. di. si Roma
norum ubi dixi de hoc et ponit Jo. an.
in dicto c. solite de ma. et obe. fallit
primo hec regula quando aliquid exprimitur
in his que dependent a voluntate et fit
expressio ex superhabundanti tunc talia ver
ba nichil operantur quia ea que causa dubi
tationis tollende contractibus inseruntur
ius commune non ledunt ff ma. qui mu
tuam. et de hoc de cta. et qualit. a mul
tis facit de dila. lre. et facit glo. mag
na in c. fi. de conces. preben. eo. li. fallit 2o
quando id quod conceditur totum erat ex dispo
sitione iuris communis tunc talis concessio
nichil operatur ut est casus in c. quia in ca
usis de prescrip. et de iur. iur. si xpus in fi.
et talis concessio fit quia plus solet timeri
quod specialiter iniungitur quam quod generaliter impera
tur de here. si adversus et xxiii. di.
quam quam. Secus si id conceditur non erat ex
toto de iur. com. sed in parte tunc aperte
quod verba aliquid operentur et iste est ca
sus hic. nam quelibet ecclesia est subiec
ta de iur. comm. ecclie Romane et ordi
nario conceditur quod sint subiecti pape ut
illa verba aliquid operentur intelligitur
exempta ab ordinario ut dicit hic
tex. fallit 3o quando verba que exprimuntur
intelligentur eodem modo quo fit expres
sio resultaret quam iuris intellectus iur.
commun. nam tunc talis verborum expressio ni
chil operatur sed debet reduci ad ordi
nem dispositum iuris comm. ut est ca
sus de rescript. causamque ¶ Fallit iiiito
quod quando ius commune disponit quod verborum ex
pressio non operetur vel quod non operetur in to
tum quod verbum sonat ut est casus et
ibi glo. B. eo. li. de procur. si duo ro pro
ubi patet quod licet constituatur duo in so
lidum cum clausula quod non sit melior condi
tio occupantis nichillominus est melior
conditio. et sic illa expressio vel nichil
operatur vel saltem non operatur id quod
verbum sonat et hoc quia ius commune sic
disponit. fallit 4to quando exprimuntur verba
que tacite inerant in dispositione quia

tunc expressio talium nichil operatur de
rescript. c. ii. no. Jo. an. eo. ti. man.
et est tex. de pres. sup. dudum quod est vero
quando illa que tacite insunt exprimuntur eo
modo quo insunt. sed si exprimuntur aliter quam
insunt ut quia fit expressio ad finem ut actus
qui erat purus per expressionem efficitur con
ditionalis quia tunc illa expressio aliquid o
peratur. et ita procedant glo. de elec. c.
ii. eo. li. et de spon. impu. c. i. eo. li.

§ Et idem ¶ no. quod exemptio
dicatur tribu
ere libertatem ¶ no. quod solutio annui cen
sus est signum subiectionis quando hoc expri
mitur in obligatione. Secus si hoc non
exprimatur. et sic census de per se ratio
non arguit subiectionem. Et sic patet
quod signum verificabile in pluribus ratio non
arguit alterum ex effectibus quos signi
ficare posset ad hoc de presump. illud ¶ no.
quod ordinarii non possunt locare sedem in locis
exemptis etiam sue dioc. de quo B. de
offi. or. cum episcopus ¶ no. quod plus est recipere
aliquos in subiectos quam in filios ¶ Quid
si privilegium non dicat copulative proprios et
speciales subiectos sed exprimit totum alte
rum istorum ipsorum an intelligatur exemptio
concessa. Ro. dic. quod alterum sufficeret et licet
in filiatione ecclesie exprimat coniunctim ista
duo tamen in v. plus ponit solum alterum et
sic sufficeret alterum et quare dicendo sunt ex
ceptis assignat glo. que incipit sed sunt et
vide quod supra ea. additur Jo. an. ¶ Quid si
dicat vel dictione proprios an dicantur exemp
ti. Ro. dic. quod sic. quia sed prohi. illud est prop
quod soli in est. proprium ergo subiecti pape sunt qui
pape subsunt isto modo et dicuntur proprietates
in divinis que non insunt personis. ut no. de sū
tri. dampnamus sup. glo. no. facit B. eo.
aucte. § fi. in prin. et quod ibi no. ad ma. fac.
quod no. B. eo. li. de elec. ut etiam sup. glo. plus
Jo. an. ¶ Quero qualiter probetur quod quis
sit censualis. Ro. solet probari per libros
censuales B. de presump. ad audientiam tamen
non pape est exemptus ho. censualis ut hic
patet et B. eo. recepimus Jo. an. ¶ Quid si
non soluat annuum censum sed biennale tri
ennalem vel quinquenale an procedat quod
hic dicit tex. Ro. dic. quod sic nec ob. quod hic
pluries repetatur de anno quia respicit po
tius hic quod sic solet poni quam intendat ius
diversum statuere Jo. an. ¶ Glo. in verbo indif
finite querit quare dicat tex. in diffinite
et soluit ¶ Glo. in verbo non existis querit
quid operetur concessio talis privilegii et sol
utionem assignando. vel melius recita per gl.
incipiendo ad v. sed princeps. et forma sicud
glo. et solue. sed quod facit glo. rationem assig
nando in eadem glo. ibi B. primo Re
sponso ibi etiam patet B. in 2o exemplo
Sufficit enim quod dicatur specialiter ad Romanam ec
clesiam pertinere ut ibi Jo. an. in ead. glo.
ibi subiectus sicut et filius ins inde et

et altari pot ee seruus ff ad l falci l ser
uus ff ad l falci l seruus preterea jo an
Glo in vbo censum querit de rone tex et
soluit
V^s. Idem nō q signū generale
ampliatur et restringitur
sz naturam rei cui adiungitur nam sen
sus est signū gnāle et pot denotare totaz
exemptionem vl ptem sz q precedant de
signata nō q quis pot esse p pte excep
tus et p pte subiectus ad hoc b̄ c pximo
nō q tex loquens exemplificatiue nō
restringitur tm̄ ad casus expssas Quero
an q hic dicitur habeat locum i priule
giis exemptionū concessis ordinibus et a
liis singularibus psonis Ho dic q sic qz
est eadem rō i concessis ecclesiis et monas
teriis Hec ob q hic dicit de ecclesiis et
monasteriis tm̄ qz ideo hic dicit de his
qz sic incepeat ut in principio c ad hoc
facit b̄ c pxo et c eporum et i de sen exco
c si in fi jo an Quero quid de hac fora
epus afribus monasterii aliquid i iuste
non exigant sz huius debeat esse contentus
que antecessores ipsorum suum antecessoribus
suis constat ronabilit impendisse de qua
habetur b̄ co extre Ho dicit ardi q ista
sapit exemptionez capitis nō membrorum Sz
dicit jo an q nitatur de eo qz illa vba
nullam sapiunt exemptionez nec in illa
dec allegabatur hoc pro monasterio immo
q monasterium vnde eque poterat dicere de
alia clā que habeat q abbas primū lo
cum post epm teneat i synodo vn sm
veritatem illa dec probat q hec vba non
impediunt exemptionem capitis vn de illa
alle az Sz ubi de illa non apparet nedū
probaret exemptionez immo probaret sub
iectionem ex sensu vborum p illas go clās
expssas in sūma ubi tamen ab eqali res
obtinuit monasterium in capite nō obstā
te clausulis illis que respiciebant capel
las non exemptas propter quas abbem
iudicatum fuit ire debere ad eqalem sino
dum et epo et cētra teneri jo an Quid
si abbas exemptus in capite sz nō in
membris delinqueret in illis membris vel
i re priuilegiata nec exempta quis eum
puniet eum Ho ardi tenet q sic qz
puniet et etiam deponet si al sit puenid9
ut i c cum capella eo ti et b̄ eo c 4
et b̄ qpe de fo qpe postulasti et hec
fuerunt vba immo b̄ co extre i pn que
tamen ipse declarauit ibidem et vide q ibi
nō in glo in quibus jo an Et vide q
nō hosti i sūma eo ti § qualiter ob
mittatur sub § sz dici pot v jo distin
guit sz lap ab Glo sz colligit nō ex
textu et alle contra in ead glo ibi sm
ad inuicem et etiam sm materiaz ut nō i de
sen exco si ciuitas in fi li et sic patz
q precedentia minuunt significatum sequen
tium ff de vi ar et alle le le si § tan
dicta et cū ff de penis le l nam et sz
jo an Quero et an quelibet vba in priui
legiis posita inducant probationez Ho
jo cal in consilio suo 2° eo ti dicit q vba
exprimuntur in priuilegiis tribus modis
narratiue assertiue et dispositiue seu
concessiue p primū modū certū est q ex
emptio nō pbatur ut hic in prīo nec
etiam dicitur ut nō immo eo ti recepimus
in 2° casū dicit q putat commu doc dicere
secus Sz sibi videtur q assertio sit p mo
dum de quo hic dicitur in v si autem
videlz seruando affirmando tū de exem
ptionis negotio agetur et tunc bene iudi
caretur exempta alias aut asserendo tm̄
non videtur probari exemptio et hoc vz
uelle hic tex et probatur in c vi hoc
quippe cū glo sua nam ibi papa dicit
asserendo ipse enim est metropolitanus tuus
cuius qz epi regni tui suffraganei sunt
psriptiones predecessorum meorum euidenter ostē
dunt etc et tm̄ ibi omnes doc tenent q
nisi aliter doceatur illa vba nō pbant il
lum fuisse metropolitan et redditur rō
qz nō omnis vox etc de psump asserte ad
ff de le ii lucius § quisquis nisi passer
tiua testantis etiam tū cause expressione nō
pbatur debitū id q ipsum est assertū de
bitū esse nec tamen debitū illud peti po
test nisi aliter doceatur nec ob nō p
immo i c recepimus eo ti qz intelligit
quū asserit sm modum hic positū qū
de exemptionis negotio agebatur nec
ob clem i de pba tū pot responderi q
ad hoc ut assertioni pape stetur req
ruuntur duo ut hec assertio respiciat ipz
asserentem sm q sup eo fundetur inten
tio ipsius asserentis lz glo ibi aliter sen
tire videtur 3° mō planū est q vba
dispositiua inducunt plenaz p exemptionez
et probationez ut hic sz jo cal Et ista ad
lram repio q fuerunt etiam vba oldra in
suo consilio 261

Licet nobis

Glo nō sumat posset sic sumari
priuilegiati ut tpre interdic
ti celebrare possint diuina
clausis ecclesiis alios etiam extraneos ad
mitte nō possunt et si fuit singulis p
sona sup hoc priuilegiata familiares §
admittit secus in familia contentus
taliter priuilegiati hoc priuilio nō gau
det ille cuius culpa ponitur interdictū
h d Et sunt quatuor dicta p § distic
ta diffinientia eandem dubiū cītra
priuilegiū de celebrando tpre interdic
ti legam p ptes nō primo q de iure
tpre interdicti nō est licitū diuina ce
lebrare hodie dic ut in c alma i de

sen. exco. No. q privilegium non extendi
tur principaliter ad alias personas quam expres
sas. No. q dicto etiam stat implicative de
quo b. de preben. cum in illis eo. li. Queritur
de quo interdicto loquatur tex. Solutio dic.
q de generali de quo b. de verbo signi. cum
in ptibus jo. an. Queritur an hostia eccle
possint habere fenestras vel foramina unde
videri possint divina. Solutio dic q non ut in
clem. i. de sen. exco. jo. an. Queritur quare
sic restringatur privilegium in casu isto.
Solutio dicit jo. mo. quia per hoc dirumpitur ner
vus ecclesiastice discipline que iubet in
terdicta servari b. de consue. cum inter vos
unde cum hoc tamen improbata improbata sit
consuetudo ut ibi merito privilegium super
hoc datum est stricte interpretandum jo.
an. Glo. in a. tertia ponit q male sit
situata hec dictio quia potius debet poni in
ti. de sen. exco. cum de illa materia tractetur quod id q
papa dixit in principio huius libri timore etc.
glo. solvit in fi. glo. idem ardi. jo. an. Glo.
in verbo exclusis tertia per duo quam in ea for
mata unum in principio aliud in v. sed oppo.
et solvit ut glo. in ead. glo. ibi. argumento
No. bene istam glo. q in privilegiis non
sumitur ar. a contrario de quo vide de verbo sign.
cum in ptibus. Glo. in verbo privilegiati querit
de exemplo et solvit in fi. vide q contra hoc
dicetur in de sen. exco. c. fi. jo. an.

Cum

¶ Conceditur. No. q privilegium
concessum duobus includit etiam familiares
domesticos quod nisi sic intelligeretur privile
gium posset remanere inutile. secus si pri
vilegium esset utile sine illis ita intellige
alias non sic. Queritur an familiares isti
privilegiati possint sibi adinvicem celebra
re. duobus non existente presente. Solutio dic q non
et hoc voluit tex. ibi qui dixit cum ea et
postea dicat sibi divinum et quo unum apte
colligit q familiares istius non possint
sibi invicem celebrari in absentia domini jo.
an. idem gen. Queritur de quo officio
intelligatur tex. Solutio dic q non solum
intelligatur de missa sed etiam alias horas
canonicas dicere possunt et audire ut dicat
tex. officium divinum et sic etiam in de sen. ex.
c. fi. quod adicimus in principio jo. an. Queritur de
quibus familiaribus intelligatur tex.
Solutio sed ardi. intellige de familiaribus
mercenariis de quibus vide textum in lris
non autem loquitur de perpetuis et religiosis
de quibus b. de arbi. cum olim ut ibi no. et
facit b. de exemptionem et v. de statu mo
nachorum colentes et clerici l. milites. Sed dic
ardi. q est quedam familia nec perpetu
a nec mercenaria sicut sunt clerici et re
ligiosi morantes cum papa et cardinalibus
de peni. in felic. quod premissis qui possunt dici
domestici quia in ipsorum domibus commoran
tur jo. an. Sed pone q sit concessum privi
legium monasterio de admittendis fami
liaribus an habeat locum in assumptis post datum
privilegium. Solutio dicit jo. an. q hic Bonon.
disputavit Egi. Cremo. ut no. in reg.
qui sentit in de re. iur. et q assumpti post
privilegium surrogati sunt loco illorum qui
extabant tempore privilegii tunc ad illos exten
ditur. in. dicebat ff. de mino. l. minor. at
q non solum et b. ut lite pen. certa in cum
contra. sed glo. inducit etiam rationem quia alias p
rivilegium non esset perpetuum. Si vero illi sunt
adiuncti vel superadditi aut ex causa rationabi
li et tunc idem alle. de consti. cum ca. de censi
quanto cum ibi non exordinarie de sermo
et quod molendino aut nuda voluntate et
tunc ad illos non extenditur ne censura sic
enervetur. alle. in de v. sig. c. fi. b. contrario
et c. cum et plantare quod de confirmibus jo. an.
et vide silem qui ibi de verbo sig. c. fi. eo. li.
Glo. in verbo persone querit de exemplo hic
et solvit. Glo. in verbo domestica querit
et solvit. Glo. in verbo continetur pro iustifi
catione tex. alle. silia contradicit precedenti
ubi admittuntur familiares. Glo. in verbo
non debent posset recitari pro eo q iste quod p
rivilegiati glo. solvit q loquuntur in diver
sis casibus et allegat rationem diversitatis de
inde querit de una questione et solvit in
fi. glo. dicit ardi. q non audet hoc tenere cum
privilegium sit conventus non aliorum. Aut ergo ce
lebret solus aut abstineat secundum eum fa
cit ad primum q inclusa non de conse. di. i. hoc
quoque jo. an. jo. cal. in tractatu de cen. interdicto
in vi membro. v. sed quid si in cella tenet oppo.
glo. hic dicens q licet privilegium concessum conve
ntui non includat familiares ex quo tamen
alii non sunt manentur vigore permissionis quod
addicimus in de sen. exco. alma potit adiuto
rem admittere quasi necessitate coactus cum
necessitas legem non habeat ut in regula q
q non est in de re. iur. unde cum solus solus
sacerdos non possit missam celebrare de fi. pres
posuit licitum erit assumere aliude. nec ob. q
dicit ardi. de incluso ut no. in dicto c. hoc
quoque quia illud procedit propter facti impossibili
tatem ad quam lex non obligat in dic
zit autem sed jo. cal. possent opi. reduci ad
concordiam q aut iste vult celebrare in monasterio
ex causa voluntaria puto quia erat prohibitum
puto ut etiam in loco non possent divina cele
brare ianuis clausis et conventus contra illam
prohibitionem impetravit unum privilegium
pro conventu ut dixit glo. magna b. eo. c. et
tunc procedat dictum ardi. quia istud privilegium
est concessum conventui non singularibus de co
nventu ergo si omnes sunt infirmi abstineant
ut dicat ardi. Aut vult celebrare ex causa
necessaria ut puta quia est interdictum generale
in quo cottidie ianuis clausis debet celebrari
sicut primo voce submissa ut dicto quod addici
mus et tunc procedat opi. glo. et sequatur
quia ex quo ille qui est sanus artatur ad
celebrandum et solus celebrare non potest
habeat clericum qui eum iuvet.

f. **Huiusmodi** no. q dans causam delic
to non gaudet priuilegio concesso q delictum
¶ no q dans consiliu ul auxiliu ul fauorem
punitur sicut committens delictu de quo ex. de
here c. ii co. li. ¶ Queres quare no gau
deat priuilegio ille cuius culpa positu est int
dictu. So. dic q non debet iuuari ex eo
in quo deliquid. ff. solu. mat. si ab hostib.
f. i. et ex. de tpe. ex tenore et contra huic de
sen. si sentencia f. i. fi. Jo. mo. Jo. an. Glo
fi. alle. contra ad tex. et ponit vnam limita
cionem Jo. an. Sequitur

Quoniam. Glo. i. summat
et primo premittit constitucionis
causam; 2o concedit epis altaris
viciati ¶ no. q idem priuilegi
um qd conceditur epis conceditur et superioribus
ad hoc i. de sen. exco. q periculosum ¶ no. q e
piscopus debet facere residencia continuam
in dioc. i. in eccia sua principali dioc. vide
xli. di. Epus vilem ¶ no. q regulariter mis
sa est celebranda et audienda in eccia
¶ no. epm debere qualibet die celebrare
ul sibi face celebrari ¶ no. q celebracio cu
eccia. ex causa premisso non debet fieri
sine altari viatico ¶ no. q hns priuilegiu
ubiq celebrandi non tamen celebrare ita
ut violet interdictu. et sic videtur q p
uilegiu simpliciter loquens cu recipiat limi
tacionem aliam in materia introducta ad
hoc ex. pastoralis ¶ Oppo. q epus no possit
se absentare ab eccia vi. q i. preuenit.
¶ So. aut volt se absentare ex causa legit
tima et pot ita intelligitur tex. aut sine
causa et no pot et ut in oio et in ea. cu
et q. o. tempis insi. xxiii q. iii sicut de ipe
vero nec excusaret in hoc consuetudo ut
ibi patet ad idem xli. di. epus de cse di. nec
piscopus ubi de hoc Jo. an. qui dicit q cause le
gittime pnt esse quoq pnegotiis eccie quoq
ad requisicoe maiorum no solum ecclesiastico
rum f. et regum si regularia tenent. de
hoc ex. de appel. cum parati in glo. ii Jo. an
¶ Oppo. no q hec decr. sit superflua quam e
rat concessum priuilegiu epis celebrandum
cu eo eccias ex. eo. ti. q nonnullis q id qd
papa fuit potestatis in prohemio huius li
bri So. dic q ista decr. lacius prouidet q
illa extendit eni ista illam in eo q conce
dit ut possit face celebrare qd no conce
bat illa. Item licet prelati possent celeb
re in diocesibus alienis tn poterant pro
hiberi p dioc. ut ibi no. nunc vero propter
priuilegiu prohiberi poterit. Item in illa
dicebatur q quoq poterant celebrare hic
patet p eos posse singulis diebus. Et an
possint celebrare in pontificalibus vide
no. ex. i. clem. fi. eo. ti. Jo. an. ¶ Queres
an misse debeant celebrari in ecclis. So.
dic q sic regulariter et non in priuatis
domibus de cse di. i. c. i. nisi et c. sicut i
fi. et c. vniantq et vide ea. di. concedimus

ubi dicitur de tabula altaris que idem
q altare portatile et sic baptismus in cele
sus dandus est est q dic ut in clem. pri
ti. de bap. Jo. an. ¶ Queres quid dicatur
altare portatile So. dic q dicitur i. cum
portandu vel portabile nam vehitur
et portatur Jo. an. ¶ Queres quid possit
concede priuilegiu de quo hic dicitur So
dic q priuilegiu istud ut ubiq possit ce
lebrare et sic in tota xpianitate alius
q papa conce non potest ut in dicto c.
in hns eo. ti. Jo. an. facit f. lap. q no. i
de re. iur. in prohemio sup glo. cum regu
lis f. lap. ¶ In glo. in vbo absentare
recata p cm q no pot epus se absentare
sine pape licencia glo. solut ¶ Glo. pe
in pri. tollit quedam priuilegia epis
concessa de inde querit an possint vti
sine diocesani licencia. Solut q sic. de im.
de. i. v. cum isto aut querit que fuit ca
concessionis huius priuilegij et solut in ead
glo. ibi dignu et de priui. c. ii. i. Jo. an
et ibi q nonnullis vide ibi remissiones
ad spe. dicta ma posita. Jo. an. in ea glo
in his et ibi no. an epi hanc indulge
ciam conce possint Jo. an. et ibi q sic sius
dioc. sed papa dicit generalem ubiq ut
hic patet ¶ Glo. fi. declarat tex. qualiter
debeat intelligi

De iniuriis et dampno dato Rubrica

de inu. et dampno

dat

Set si pignoracio

Glo. prima summat et primo
ponit prohibicionis causa
2a ibi ut autem prohibicoem
3a ibi illi autem cu no
derati tpis ad incitacone infligit penam ¶ no
primo q reprehensalie ipe sunt pignoracio
nes et sic patet q pignoracio pot apprehen
de et psonam no tm res ¶ no. q vulga
ris locucio qu interpretatur vocabulu iuris
et quoq attendimus vulgarem modu loque
di. Alibi dicitur aliq vulgaris q. de pen
di. i. vulgaris et dicitur hec a vulgo i. ple
be ul populo et dicitur vulgaris a volo vis quasi
q eum facit qui vult f. Jo. an ¶ no. q lex ci
uilis et io nalis dictant q alius p alio no
grauatur contra f. in glo. ¶ no. q lex argue
ab equitate nali ¶ no. q quoq prohibetur in spe
qd erat in genere prohibitu ¶ no. q reprehe
salie sunt prohibite ut inducatur q clericos
ul psonas ecciasticas siue eorum bona et
sic bona ecclesiasticarum psonarum gaudet
eod priuilio quo psone ex. de imu. ecc

c. plts ¶ Nō q generalis dispōcō psona
rum p directam ctra certū genus psona
rū non includit psonas eccłasticas illi9
gener9 qū fit in matā odiosa et legi g
traria ¶ nō q aliud est gcedi aliud est
gcessum extendere et sic patet q exten
sio trahit dispositōm ad casum pmitus
nō inclusum et ista est rō qū in pena
libus ul' i exorbitantibus nō fit exten
sio qr nō gphendit nisi casū inclusū
Bn̄ de elec statutum ¶ nō q vniūsitas
nō excōicatur s; interdicit' de usu. o. n. //
¶ Queero quid de electo et gfirmato non
autem gfirmata an gaudeat isto pūile
gio videt' q nō qr hic gceditur epis s;
appe epi intelligitur de gsecrato nō glo
i c. i. de re. domi et glo. i. de peni. in
pri° li. q̄m facit q nō glo in clem̄ q̄uis
ita pricipul de fo. gpe et glo in v̄bo epi
i clem̄ et si pncipalis de rpto et istud
credo vm̄ p ultio alleg' qr ubi mā ē p̄
ter pportionabilis gfirmato sicut gsecra
tori appellōne gphendi' et nō gsecratus
ut ibi hic autem auditō misse ul' cele
bratio ita ptinet ad nō gsecratū sicut ad
consecratum ¶ Queero qualit' locucō de
beat scribi So. dicit jo. an. q comir er
ratur in orthographia qr scribitur p
c. et debet scribi p q. qr descendit a lo
quor loquens hoc patet cū dictō elo
quēs nō clocens et hec dictō emendat
hoc uulgare qr elegans ul' apta loqu
tiō ¶ Queo qū dicunt' i psalie graues le
gibus So. dic q dicūtur graues .i. mo
leste et exose ut de pben. graue cū mul
tis similibus s; aliter sumit' de testi. l;
ex quadam ubi de hoc et de clec cū i cūct°
in pri° et de varia huius significacōe de'
v̄sus. pondus psona ius lectō femiā pg
nans Queoq3 molestam' dicatur esse gra
ue de pmo xxiiii q. i. nō afferam9 de
r° ubi Bn̄ de 3° de huis que nic. ve
ctū ad audienciā ad xp̄ā de gse. di. ii. p
maz eād xp̄ū de quer. in fi. ex lris de sce
to hic ¶ Queuid si aliquis gsequit' tone
o psalioz suū debitum ab alio qui nō
erat obligatus an possit cū bona gscien
tia illud retinere So. guil. et aīdi. te
nent q nō qr istud est male oblatum
ut hic patet g° debet restituere qr nō di
mitti' pctm̄ re. i. de re. iur. pctm̄ jo. an.
¶ Queero de qua hora tpris incipiat me
sis de quo hic loquitur tex So. dic s;
guil. q sumi' p tpre illius hore quo fuit
facta cocessiō ita q de momēto ad mo
mentum computetur sicut tempus appel
lacōnis niterponende de re iudi. qd' ad
consultacōz jo. an. ¶ Glo .n. in pri° expo
nit text° et deinde colligit nō et alle
gcor. ¶ Glo. in v̄bo pgnatur in pricipio
pat reatum p om̄ q vnus p alio grauet'

ut p; in here de qui grauatur p de fuc
to et successor p p̄decessore et fideiussor
p pricipali glo soluit deinde querit de duo
bus dubiis et soluit in. ead glo. ibi cum
sius gcor. et p pmissa iura et p hic tex
dicit gtar et aīdi. epm̄ nō posse gcedere
ut clericus p clerico pignoretur s; guil
habet hoc pro dubiō jo. an. in. ca. glo.
ibi gtar jo. mo. post eum et est simul q.
an iura cessant q̄ debitorem videantur
cessa q̄ et fideiussorem q̄ vide i spe. de
cessi. acti. § i. de ad. fi. et ad gcoz vide q
nō. i. de sen. exco. § sequit' v° quid si sma
jo. an. dicit lap. ab. q in spe i dicto § i.
concludit q in casibus i quibus habet
valē actionem sine cessione tm̄ et q̄
fideiussorem et contra pignora habet
utilem actionem sine cessione nō vide
atur q heat utilem q̄ pignora et gt
fideiussores nisi cedantur dicitur vō di
cit indistincte videri cessa gtra pigno
ra et fideiussores s; lap. h̄ fi. glo. idem
jo. mo. aīdi. et alle. dictum istoz sane
qr si determinit psonaz licet nō sit locus
huic pene tamē excitatus esset p o. si quis
suadente s; si bona occupasset sine offē
sa psone neuter pene locus erit jo. an.
¶ Glo. in v̄bo legibus in pri° assignat
que sint iste leges deinde opponit p quaz
quis punitur sine culpa et p solucōe re
mittit in ead glo. ibi p totum' aut oīo
ibi posita supra de torem ut nō fiant
pignō. § i. coll' v. ad id. ff. q me. ca.
l. extat C. de acti. et obli. aut pmo jo. an.
¶ Glo. in v̄bo niali alle. gcor. ad tex. in
fi glo. ff. qui et aqui. ma. l. psposuit et
quid dicit i suffi. de fe. c. ii. sup. i. glo. jo.
an. ¶ Glo. in v̄bo ecclesiastice querit que
psone dicant' ecclesiastice et soluit i fi.
glo ¶ nō. glo. que dicant' psone eccle
siastice ¶ Glo. in v̄bo gcedi in pri° decla
rat tex deinde oppo. q repsalie nō sint
prohibite nec de iure diuino nec posi
tiuo. xxiiii. q. ii. dño. glo soluit. In
ea. glo. ibi iusticiam facē et isto casu
dicebat hic aīdi qui habuit hoc a
guil. q licita est pignoracō que fit
auctē pnī iudic p cedente tn̄ eius sma
sup negligencia et defectu iusticē alle
nō. p inno. de regu. spo. olim causam de sen
exco. graue et vide q nō de fo. gpe. pos
tulasti et de appel. dilect° in glo. nō. ap
pellacōnem ad fi. guido. nō. gcor. epus
in disputacōne sua quā vide sup regula
non debet aliquis i. de re. iur. nō putat
q iude spoliati possit p pignoracōes con
cede q̄ illos qui sue iurisdicōis nō sūt
nec pter sui cōciuis delictum nec pter
negligenciam iudicis et q dicat c. dus
q ciuitas plectenda est intelligit p
suū iudicem ut intelligit ~~textus~~ jo. fa.

et idem hic fran vte dicebat tamen gui
do q dictu3 accedi posse ee verum qu nul
lus inuenitur supior qui de ciuitate neg
ligente vel dno ipius iustitiam faciat
q tamen raro gtingit cu ex tali defectu
iudex ecclesiasticus possit adiri s3 cum
jo an de hoc vide aliquid in reg° no d3
de ix iur et plenius pbatur i tractatu
i presaliorum in 3a pncipali qone in 2o
dubio Glo in vbo extendi querit que
sit dria inter gcessionem et extensionez
et soluit q et leges prohibent hoc Glo
in vbo districtius recita p gm q2 male
loquitur q districtius prouideat et g° no
est districtius glo soluit dupliciter in fi glo
no glo q exponer apitulu i positu ex
i ppa significacoe q no p statuto quedebet
intelligi pre Glo in vbo psupcone3 de
clab tex Glo fi in pri° querit quot di
es heat mensis de inde glo querit de alia
qone et soluit jn ead glo ibi fin gter
idem jo mo jo an jn fi glo idem guil
et acdi jo no istam glo in opp guil
q ubi lex i ponit pena agenti actu3 et
assignat tim3 reuocacoem actus si fiat ex
ecutio illius actus qpq labitur tmins
reuocacoem assignatus inebilloninis pena
gmitt q bene no 2° no ex glo q ubi
lex pnint actu3 et eius executoz trahit
ad actu3 habentem originem ante gstitu
tonem trahitur ad actu habente originē
ante gstitutonez si habet executoz de fu
turo vide glo de vi et hones cleri
et de eta et quali i clem ut hn qui 3°
no q ubi gstitucio loquens p vba pntis
tpris est canon late sine vide no de fo
gpe si diligenti

ns ppetui

De penis rubrica

Romana

Glo i summat et pino
cu dupliti modificati
cone declarat ius
uetus et exceptom
subdit 2° ibi si et
illud progat s3 moderacoem tollens et
forsan talis temperans et dicebat osti q
hic erat unu mirandu q pmu dictu3
statim corrigir p sedm no q familia
archiepi gaudet eodem priuilegio quo ar
chiepus et archiepus est iudex i iurie il
late familie sue no q archiepus est
ille qui habet conuocare platos ad con
siliu3 prouinciale de quo xviii di p totu //
no q iudex pot punire i iuriante nucio su
o et no pmittente exequi p territoriu sui
illa que i cubunt sue iurisdcom ad hoc de
offi dele c i no q gsuetudo tribuit iu
risdccionem de foro gpe cu gtingat // no
q licet hoc decr in pn° loquetur de archiepo
Remensi tamen habet locum etc in alijs gor
b° de offi or romana eo li no q iudex
pot punire i iuriantem sibi vel suis etc si
i iuria non impediat exerciciu iurisdccois
qu esset notoria et manifesta s3 iste tex
facit in gm q2 hic fit ex speciali gcessione
g° videtur in gm ius comune // Oppo q tex
habeat supfluitatem dum dicit sibi vel
sue familie q2 sufficiebat dice familie cuius
appelloe gpnditur dns ut no de gces pben p
electionem in 3a glo So dicat io hic no gti
netur dns appellone familie q2 facilius
debet concedi vindicare familie i iuriam
q ppam ut i dicetur als bene gphendere
appellacone familie dns ut in glo no jo
an Oppo ip et videtur q isti possint puni
re i iuriam ipedientiu iurisdccoz etc si non
sit notoria nam data eius ptate iurisdcco
nali diuina videntur data sine quibus ex
pediri non pot ff de iur om iudi l ii de of
dele pterea et c pastoralis in pn° ff de offi
ei° cui ma c iur l fi c de testi l nullu3 ff
de pen l moris Item talem i iuria3 punit
dele de offi dele c i et subdelegatus eo ti ex
tra So fm jmo sine hac cohercone que fit
in extraneas psonas bene pot pfice iuris
dccionem suaz et sic cessant pdicta et sub
debat jo mo talem articones ad notarios
fieri ne archiepus regulariter phibitus
huius ptextu in oim causa cu iurisdccom
attemptaret usurpare et de ma remittit
jmo ad id q plene no de consi venerabi
li in glo magna in 3a colup p totu max°
iux fi jo an // Qualiter archiepus debeat
vocare consiliu3 So dic q quocat p litteras
suas et sufficeret isto casu vnica vocacio
ut no xviii di si epus et debet fieri singul
anus de actu sicut olim de inde cum sit et
ex eius obmissione mala pullulant et res
ecclesiastice negligunt xvi di pueniunt s
acrdi / Et quid sit consiliu vide xv di c i
iuxta fi jo an jo an Quero de qua in
juria loquatur So dic q de i iuria facti
vel vbi quibus modis regulariter fit i iu
ria ff de i iur l i osti jo an // Quero
an archiepus possit exercere iurisdccoz sua
in prouincia So dic q non regulariter nisi
in certis casibus quorum vnus est rone gs
uetudinis ut patet in remissionibus glo
S3 in epo re ost gia uel etc archiepo quo
ad suam dioc p q videtur q gsuetudie
no egeant in puniendis hijs quem no
punit archiepus nisi p gsuetudinem s3 host
et vide q dicetur i infi jo an Quero
qualiter ppa gcessit archiepis hic ultra
q olim esset eis gcessum So dicit osti q
papa forsan hoc facit triplici rone pa
ut det alijs exemplu3 seipos corrigendi
de actu qualiter p° cu gcor 2a ut si in
suis glosis i ueniant gia secundus pos
teriori dicto standu3 ut hic de gcia spi
o i S3 dicit jo an q no putat hoc sep
esse verum 3a ut euidencius gnoscant
archiepi graciam sibi factaz nec sint in

grati cita suffragia ipis animo impende
renda. Unde Seneca, memor sis benefi
cii accepti nunquam dati. Jo. an. dicit lap
quod ad idem facit quod dicit Seneca de bene.
l. ii. hec beneficii in duos lex est altera statim
oblivisci debet dati alteram memor
accepti. et ibi post pauca que dedit benefi
cium tacitus narrat qui accepit sed lap. Jo.
de fco Geor. dicit bene non dictum osti hic
quod ubi primo ponit in suis dictis plura
dicta quam quod standum est ultimo, et id
ponitur in tio iio c. ii. sup verbo tuto sin cum
Sed ut dicit Jo. an. quod hoc non est semper v
erum posset dici quod si alie priores oppiniones
innuarentur melioribus que ultime quod tunc
non procedit istud dictum quia non statur
auctoritati nec dicto doctoris nisi ratione probentur
x. di. Ego solis. Si vero ultimum dictum narr
aretur melioribus modis et rationibus
tunc procedet dictum osti. Si vero rationes ess
ent equales tunc etiam posset procedere dictum
osti. Quero an quod hic dicitur in ultima
parte quod petat de iure com. epis et aliis
inferioribus. Go. bor. hic dicit quod non quia
si istud est concessum archiepis de specia
li gratia datur intelligi quod epis et aliis in
ferioribus hoc non licet arg. de presump. non
ne xxv. di. qualis C. de pcuris maritus
Sed osti. dicit contra esse arguendum ex isto
tex. quia si archiepus non pot hoc in pro
vincia nisi in casibus concluditur quod in sua
a provincia ipse archiepus et quilibet epi
scopus omnem iniuriam sibi illatam tan
gentis ecclesiam vendicare possit et
tenentur ad hoc ut hic in glo et dicitur
quod sup ea. et est ratio quia regulariter presu
lis diocesis continent ordinariam iurisdictionem
non casualiter sed ordinarie et facit quod su
it dictum Gr. iii q. iii. Jo. an. Quero an hec
concessio sit hodie ius commune Go. dicit quod sic quod
ad omnes archiepos sunt Gr. de prude quod nonnul
lis i. de sen. exco. c. fi. Jo. an. Glo. in verbo
visitanti querit quando possit visitare et solvit
Glo. in verbo debita querit quando sit debita
iurisdictio remittit de hoc in fi. glo. osti. re
mittit
Glo. in verbo punire tenta per contra quod archi
epus non possit esse iudex in causa sua glo
solvit in fi. Jo. an. hic sup glo. pro parte quod
non iudicet quis in causa propria alle. sim
osti C. de his qui ad ec. confu. l. denunciamus
ff de iudi. l. iulianus quarum leg. l. i. i. resp.
de iur. om. iudi. que iurisdictionem de offi. presi
senatus et de hac materia remittit ult. alle. p
glo. ad non. ii. q. vi. si quis ab epo xlv. di.
et qui emendat xxiii. q. iiii. conulsarius
et per primo Gr. co. dilectus sed Ardi. Et ad non
post primo de verbo signi. ex parte et posti. in
summa de sen. pa. quis de sententiam sub
pa. propria et hic etiam remittit hosti. ad ver. it
ratione rei et sequentes sub eodem pa. et in
eo quod dicit glo. epm propriam iniuriam non pos
se punire est verum sed osti. primo dicit or
dinem suum remitte C. de epis et cle. si quis
C. de epis. et cleri. si quis in hoc unde dicit

osti per decretum contingit de sen. exco. et c. cum desiderancium
res eo. ti. in fi. quod iniuria clerico illata ad
minus est duplex scilicet clerici et ecclesie. sed
punit si iurisdictionem habet alle. i. de sen. ex
delecto et procedit ut hic glo. alle. etiam ff
de iudi. in princ. de peni si quis forte quod
fi. C. de condic. pdin. fis. l. ista li. xi. item dicit
osti. et Ardi. quod stante consuetudine potest
punire etiam occultas iniurias dummodo de illis
constare possit ut dicit glo. prorogatur hic iu
risdictio archiepi. contra Gr. eo. li. de regu.
constitucionis. de here. statuta ii. i. fi. i. resp.
unde non debet ex hoc turbari osti. vel alius
de novo quem tenet hic papa quia iuste fecit
pronunciando inter partes prout tunc iuris
erat quo ad ius antiquum et postea ex
nova causa novum ius statuendo per quod
vetus amplectitur nam videmus quod quis
de iure iudicat et statim contra providet de
ecclesi. ad petitionem in fi. de conces. preben. ex parte
Jo. an. concludit hanc materiam an quis possit
iudicare in causa propria an querimus de propria
an de aliis inferioribus prelatis. Si de pa
papa aut vult esse iudex in causa sua pri
vata que non tangit ecclesiam et non pot esse
iudex sed debet arbitros eligere ita no. glo.
i. xvi. q. vi. c. i. et idem tenet primo in dicto
c. ex parte de ver. signi. dicit tamen ibi primo quod licet
honestum sit ut arbitri eligantur non videt
rationem quare non posset etiam alteri istam causam
delegare item imperator qui tractat causam suam
per procuratorem C. si adversus fis. l. ii. et ita dicit
de consuetudine observari. Aut causa non est
privata propria sed ecclesie et tunc etiam ipse pot co
gnoscere sicut patet quando disputatur de exemp
tione ecclesiarum ut no. glo. in c. cum venisset
de iudi. Aut non agitur de rebus civilibus
sed criminalibus et tunc si agitur de heresi propria
bene potest iudicari xl. di. si papa sed primo
in c. p. alle. ex parte et erit isto casu iudex con
silium ut no. Ardi. Gr. de here. in fidei. Ubi non
agitur de heresi vel de aliis delictis vel eius
fama vel de suis dictis vel factis nullus pot
cognoscere nisi deus ix. q. iii. facta sub
ditorum vel ipse solus propria ix. q. iii. nemo et
c. ipsi et c. cuncta per mundum quod est verum
nisi delicta essent enormia et sepius mo
nitus voluisset se corrigere et ex eis scan
dalizaretur universalis ecclesia quia tunc etiam
posset puniri cum sape videatur heresim
ita no. glo. xl. di. si papa. Si vero agitur
de crimine commisso per ipsum ut quia est illata in
iuria et tunc si iniuria est notoria tunc
pot esse iudex ut hic xxiii. q. iiii. consula
rius. Aut iniuria non est notoria et tunc
de illa per alium faciet inquiri C. si quis impera.
maledi. l. i. ex quo tangit personam propriam.
Si vero iniuria tangit ecclesiam aut sit no
toria sic non potest ipsum punire ut no. hic
glo. 2o casu de inferioribus prelatis in ca
civili et privata sua non pot epus cognos
cere sed eliguntur arbitri xi. q. i. si clericus.
Aut causa non est sua privata sed est ecclesie quia
agitur de bonis ecclesie et tunc si est noto

ruz q talis res est ecclesie nec p aduer
sariu negatur tuc no potest epus monico
ne pmissa huc notoriu sacilegiu excomica
re et ita intelligitur vno mo xi q vii si
quis ergo nec est iudex in tuc in causa
spiali ex quo notoriu est cu no requiritur
te cognico ii q i manifesta s est potius
executor aut aduersarius negat illam
tuc eccle et ostendit aliquid pter qd res
efficitur dubia ut q petitur iurisdco et
producitur puiliu exemptonis et tuc
no potest cognosce s sup tota erit iudex
c si aliquo cque iudi p toto xi q iii clerici
sin pmo in dicto c excepte possit tamen
isto casu distingui qn agitur de re ecce
sue q aut illa spectat ad mensaz spam
plati et tuc no possit cognosce aut no
spectat ad mensaz spam plati et tuc po
test ee iudex qz no videtur causa ecce co
spal xi q i qui manumittu et ita vide
sentire jnno i c in sup de testa aut agit
de causa cimali ipius et plano q no pot
ee iudex c ne quis i ca sua p toto aut
de crime q se illatum et tuc si iniuria est
notoria potest illam vindicare in subdi
tos ita intelligat dictu c si quis erga
et si quis ab epo ii q vii et id est qz i
notoriis non requiritur ee cognico nec
dicatur iudex in causa spal s potius iur
executor ut dictu est et vide s co ti c
si in s aut in iuria non est notoria et
tuc aut concernit ecciaz et potest eam pu
nire ut dixit glo hic aut concernit pso
nam plati et no potest punire ut in
tellexit hic glo s debet adiri supior d
tamen jo de fan ii q vii si quis erga
q licet isto no possit punire iniuriatem
tn potest pone in carceribus et reserua
re successori cognitionez et penaz ff de
offi psi l senatus et fuit dictu ev post
jacto de cre i l i c ne quis i ca sua et
hoc pot pbari p tex ii q i in pmis in
duobus locis Glo in vbo et reatu p gm
q tex habeat supfluitatem qz sufficeb
at dice manifestus tu idem sit q no
toriu s de v sig c ii glo timor qui
solut dupliciter pn ea glo ibi secdu alios
s secdm osti jo mo et ardi s q sit hic
duplex progatio ad manifestu p fami
am de quo fiet inquisico et ad noto
riu re ipa p q no impeditur ipa iuris
dico, s dicit jo an q qu no impedi
iurisdco no putat aliqua distinctom
faciendam int notoriu et manifestu na
iste tex ista augens no patit hanc
distinctioz et dicit hosti hanc lecturaz
q progatio fiat ad manifesta cause
criminam littere et ad littera violendaz
nullu ius cogit ymo benigna interptaco
facienda est in ista igit archieps feci
c de pui in his jo an no ex pma so
lucone glo q qu copula et ponitur i
ter diusa voce idem significancia ex po
nitur p id est no ex 2a solucone qd
spe dicto et stat copulatiue no expositi
tiue q no p statuit de pma glo iiii di
denique de 2a glo incipientes v denique de
elec co ii

Degradacio

Glo pma post pncipiu sumat et duo fa
cit pncipalit pi pma osul
tacio in 2a responsio ibi su
per quo et hec duo facit pmo tractat
de vbali 2o de actuali ibi actualis Item
utroq 2a facit duo pmo datis silé po
nit formaz subtractionis i signu 2o
in formaz bonoz ibi potest autem Et de
finiat no in spe de actu v ii loco v
et no et v sequenti et v quanto loco
et p totum ju et p firmus vce B co li
de re iudi ad apostolice supta ocasioe
de deposicone imperatoris de quo ibi jo an
legam p ptes et facitz vniz ptem usqz
ad v actualis no pmo q vbu degra
dacio in genere sumptum pot cphende degra
dacionem et deposiconez et sic facit q sta
tutum imponens pena degradaconis sim
pliciter deberet intelligi de deposicone ut sic
illud vbuz sumatur in miorem ptem
ut s in re1 in penis de re iur no q
dicto seu stat correctiue et declaratiue
no q alii epi requisiti in deposicone cle
ricorum no dicuntur depone clericu s poci
assiste epo deponenti q no qz facit ad no
p pmo et osti de pben graue an isti os
dicant iudices epi an uero assessores epi
qz tex iste facit q potius sunt assessores
no p generali allegacone ut sufficiat
licet no allegetur tota canis de quo de
colla cleri vna p jo an no q in depo
sicone clericorum existentiu i minoribus
ordinibus non requir nus epoz s pprius
epus sufficiat et ex hiis habes q maior
solempnitas requiritur i imponendis pe
nis maioris dignitatis q minoris
Sed uero an vbalis possit fi contra absen
tem So dic q sic si est absens contuma
citer de do et contu vitatis de quo dic ut
ibi no in q ix in suma Actualis uero
requirit pnciam q pat p sequencia jo
an no bene istud dictum qz p hoc vi
detur q in causa degradaconis actua
lis no possit procedi in absentem et
contumace pnte p regula qua facit le
giste de qua in c veniens B de accu
q uero pena no pot imponi absenti no
pot procedi p pnciam Cur dicare ordies
dicantur gradus So dic qz gradatim
no p saltu sunt conferendi B de cleri
p saltu pmoto p totuz ul qz ponit or
dinacionem in gradu dignitatis et hono
ribus B de maio et obe c i jo an Qd
si quis sit electus et confirmatus in epm
no tamen consecratus an possit depo
nere So in hoc sunt opp quas vide

B. de elec. transmissa sup vbo discus
sionis et illi qui plus fauent confirmato
sicut est ordi licet affirment q diffinire
pot illum degradandum fatentur tamen
q degradare non pot et dicit ar q oz
tunc in examinacone interuenire debi
tus nus epoz ibi videas et hoc facit ad i
dicenda jo an. Sz an ubi requiritur cer
tus nus de iure debet computari cum
epus in nuo illoz Bo iste tex optime p
bat q non tm dicat ibi assistente nuo
rco vnde bene dicit hic glo q epus sibi
adiunget et p huc tex videtur q illi epi
no iudicet s solu assedeant s qm pba
tur v. q. iiii. duodecim sup quo vide no
post ymo de pben grauie in glo ad qd
epi jo an de hoc hetur p glo et ardi in
q. viii in suma et ibi tenui q sint iudi
ces in pronunciando et no assessores p
tex xv. q. vii c. i. infi ubi dicat q syno
dali iudicio talis causa oporte diffinire
et idem tex ea. ca. et q. epus. n. Sz q
i pronunciando essent assessores no fini
naretur synodali diffinicone et bene
facit de re iudi no pot ubi dicit q deb;
interuenire concors sacerdotis sina et
sic patet q omnes sentenciant s si esset
ut assessores no pnuciarent q consi as
sessoz est iudici consule no sentenciare
p3 C. de offi asses. l. fi. nec ob isto tex
q vbum assistente pot intelligi ut as
sistant ut iudices cu iura antiqua dis
ponant illos ut iudices interuenire ut
sic istud vbu assistente intelligatur de
assistencia eo nomine et forma quib
iura disponut. Queritur an in degrada
cone actuali requiratur nus epoz de
quo hic dicitur i vbali Bo iste tex fac
q non repetit i de isto nuo qui loquit
de actuali nec ex aliquo vbo ibi posito
pot colligi pnciam alioz epoz debe
ad esse vnu videtur hic approbari opy
guil in spe i p. pdicto iiº loco v. et est
notandum ubi dicit q actualis degra
dacio est execucio sine deposicionis et c
pistoz pnicia que necia est i sine p
lacone non est necia in hac execuco
ne et an p ea que ibi in sequentibus
dicit recessit ab hoc dicto dubitat it
dec. i. B. eo. li. de here. quo fuit igitur
ix satis videtur sonare q qz dicit pn
cipiu q epoz nus est statutus p ca
nones ad degradacoz clericoz et in fi di
citur q solus epus eo casu degradat co
uocatis abbatibus illi g. sto in loco
epoz g. videtur q in actu degradaco
nis debeant epi conuenire pter casum
heresis et facit q ibi no post ardi sup
ultia glo adidem bene facit xi. q. iii
epus na si in casu quo no appareret si
iuste delectus recipit ista ornamenta
de manibus epoz fuerunt subtracta

qd ad veritatem huius dubij elucidandum
sunt ponderandi omnes tex de hac mia loq
tes nam c. i. xv. q. vii. in pn dicit sine co
silij examine pbrum uel diaconem no dampnare
dum in medio dicit q solus epus aufferre
non pot in fi dicit q exui no pnt vno da
impnate sui honoris priuilegio s diffinire
oportet pnte synodali iudicio et ad lram
huic medio et fi. ecor c. fi. Item c. fi. siqs
timidus et c. felix dicunt causas audiend
as a vicinis epis et ecor iii. q. viii. sugge
ro si autem dicat q causas discuciant cum
ecor xviii di. illud c. no pot de re iudi
dicat q sentenciant cum ecor vi. q. iiii. per
totum. Antiqua iura que loquunt de cle
ricoz degradacone et tradicone fienda
curie seculari de nuo epoz nil exprimit
ut in q. iii. clericus xi. q. i. si quis sacerdo
tis et c. statuimus de here ad abolendam
si. i. et c. excamus in pn et c. pe. de crim. fal
ad falsarioz de vbo sig. nouimus de degra
dato aute loquitur lxxxi. di. dictis et i. q.
i. y opponitur in pn de scz no or. nullus
et B. eo. ti. nuc de crim fal. ad audienciam
et dec. ii. de cleri. exco et ibi glo supplet da
ri cum impssione caracteris de quo pmo
xxx. q. i. si quis sacerdos de peni di. vi. sacer
dos. de 2a lxxxi di. dictis et c. pe. et c. si
quis pbr cum duobus seque de pe. et remi
omnis infi et B. eo. ti. tue de 3º B. de c
fal. ad audienciam. Nunc redeundo ad iu
ra pius alle que de nuo isto loquunt pat;
ex illis q illi epi hab; examinare audire
discutere diffinire et sentenciare causas
talium clericoz ista bene conueniunt vbali
degradacone de qua hic loquit et no ac
tuali de qua sequitur procedat g. qd e
dictum in pncipio huius glo s in vbali et
sm hoc dec. i. de here intelligetur degra
dacone vbali vel cum diffinitur actualem
fiendam ad cuius rei consiliu lrati vaca
tur qui in actuali tantum vocantur ad
c. epus vnde pid qd no in spe pdicto v. n
v. s. nuq tot s est sciendum q de consue ge
nerali epi audiunt cum suo clero causas c
minales clericoz suoz et de grauibus cri
minibus de homi et silibus p quibus pena
deposicionis debetur no adiuncto sibi hoc
nuo epoz ubi no tendunt ad degrada
nem actualem et eos conuictos uel confessos
puniunt et jo. eni hoc placet xv. q. vii
in suma alle c. si quid ergo de quocumque
ca. q. qd etc habetur lxxxvi di si quis
vero et B. de symo licet hely cum ibi lra
generaliter de quocumque clerico loquatur g.
nullum excepit de iur et obe solute i fi
Sz ad illa iura facile respondere posset q
loquunt i inquisicone p qua no fit ordi
nis degradacio ut B. de accu qualiter no
ultra medium Guil tn in pdicto v. im
pbant illud dictum et fatetur q de consue
tudine epi p se et officiales suos audiunt
causas criminales suoz clericoz facit B.

ca· li· de offi· vica et pro hac ↄsuetudine
ultra se puis alle· facit de iudi· at si clerici
etc· cum nõ ab homine de foro ↄpe postulasti
de here ad abolendam §· i· et §· qui uero et
i fi· §· de cleri exco· mi· latores ℞· de crimi· falsi
ad audienciam et specialiter ℞· co· li· de ↄsue·
nõ e· de offi· ordi· c· i· v· uero et c· ut lite
gantes in fi jo· an· p isto dicto videtur casus
i c· fi· de cele· mis· ij· epus sine nũo epor
audit et determinat causam de procedo vbalit
ab officio et beneficio sacerdotem ¶ Quo
an clerici minor ordinum possit degradari de
crimine So· hic est tex· q sic ad idem xi q·
ni· epus i fi· et xxvij q· i· si quis epus i fi
et sic §· de clerico generaliter loquitur Item
mancrit irregularitatem ut nõ post ↄsi de cle
exco· c· ij· in pri° jo· an ¶ Glo· prima recita
p gm q hec de° sit superflua· cum iam esset sta
tutum de mo tradendi clicum curie seculari
de v· sig· nouimus glo solut ¶ Glo ij q q
rit qui sint canones in quibus requiritur
nũs clericor et qui sit nũs glo· solut distin
guendo ordines in eadem glo· ibi mixam
uult g° glo· q in subdiacono requiratur ide
nũs qui requiritur in diaconatu ↄm tenet
glo· v· q· vj· c· iii et ex ordi· xv· q· vij si aute
p tex ibi in fi· Sed idem q tenet glo tenet h°
ordi xv· q· vij §· solus et in c felix ea· cum et
q· q hodie dicit p istum tex· secundum eum et istud
credo vim p tex· hic qui dicit morẽ dictare
at ordines etc· et sic patet q nõ vendicat
sibi locum nisi in minoribus q nõ inti
nuat nũs ℞ minor applone nõ ↄphendit
subdiaconatus et est tex· in c· i· de tempo or
g° patet q nũs epor requiritur in subdia
conatu ¶ Sed quid si nõ pot hri nũs epor
qualiter puniatur clicus delinquens So ordi
lxxxiii· di· c· i· dicit q epus potit ptectio sus
pendere ab officio et beneficio que pena hz
eundem effectum que habet depositio fm eu
ibi· Sed fm pdicta posset deponi vbaliter p
solum epm· ut videtur casus in dicto c· fi
de cele· mis· et sicut dictum ℞ ¶ Glo· i vbo
prima· querit an requiratur prima capli·
et solut in ea· glo· ibi capli sui Ordi·
remittit ad nõ post eum· ℞· co· li· de here
c· i· sup ult° glo· jo· an· In fi· glo· nõ
istam glo· que uult q et i ardius epus
possit pscribere ↄ caplm ut sine illo actus
faciat de quo in dicto c· iij· alle· in glo·

§· actualis

nõ q clerici·
dicuntur esse
milites celestis milicie et vide solẽm tex· i·
q· iij· saluator et ibi glo· reddens ronem
et sic facit q clerici deberent pferri aliis
militibus tpalibus de quo de fui· nõ ordi
v· liberorum ¶ nõ q quis clericus est ar
guere de milite spuali ad milite armate
milicie ¶ nõ practicam deponendi mili
tem secularem ¶ nõ q clicus debet i gra
dacione indui illis indumentis quibus fuit
indutus in pmocione ¶ nõ q tex· loquitur
i speciali ad epm suum etc et sic videtur
q alij epi nõ sint necij in degradacione ac
tuali de quo ℞ primo responso ¶ nõ
q et in collacione clicalis tonsure certum
est argumentum ornamentum ¶ nõ optime
ar° q appelloe ornamentor ↄprehendunt
liber calix et similia· q nõ p legate que
fuit p ornamentis etc· possent in talibz
queri· vide tex· i c· significantibus ij°
de homi· et nõ q clericalis dicitur ordo
de quo de eta· et qualit cum ↄtingat ¶ nõ
ar· q clericalis tonsura dicitur ex abra
sio que fit sup caput clerici de quo p glo
i clem ij· de vita et hone· cleri· ¶ Quo
quotuplex est milicia So· dic q est qua
druplex s· celestis ut hic· equestris regu
lis remigum et vigilum· de quibus nõ ff de
testa· mili· l· plx jo· an ¶ Quid sit aucto
rizacio So· dic q est quasi auctoritatis ac
cio· nam ponitur ex auctoritate et honorez
milit quique ponitur p clore oraccribus i
saturnalibus dicat ex aucte cum sequenti
etate· deleta jo· an· qui dicit q castra i
plurali dicit expediciones milit ul' exer
citus in singulari dicit opidum jo· an·
¶ Queꝛo que appellentur hic vestes sacre So
dic q debet dici benedicta et ab epo de ↄse
di· i· ↄsulto· ubi ponitur de consecratis i·
benedictis secundum ordi et p hoc pz id esse
ↄ simplices sacerdotes qui benedicunt cor
palia et sacerdotalia indumenta et vi
de q nõ ℞· de pui· abbate jo· an ¶ Quo
de quo libro intelligatur hic tex· So· dic q
est liber in quo scripti sunt exorcismi si
de exorcista loquatur vl' in quo lectura
est si loquatur de lectore xxiii· di· exor
cista et c· lector jo· an et ita potit fieri
in quolibet ordine fm q fuit ordinatus·
¶ Queꝛo an epus degradans debet esse indutus
pontificalibus et an hec degradacio debeat
fieri in eccia So· tex· in hiis nichil dicit
hic· Sed dicitur q de primo aliis gaudeat in
hoc q nõ sit necesse sit indutus pontifica
libus licet ↄm seruetur· de §° uero videtur
q in eccia p tex· xi· q· iii· epus i coram
altari fratri· v· i c· ad aplice ℞· de re·
iudi· et hic ordi· dicit honestum esse ut
fiat in eccia ubi est auditur ex spiritu
ales ij· q· ij· pcepit et de appel· qua fronte
licet aut sit de solepnitate nõ tamen est de sba
degradacionis et de hiis i §° pdicto §· So
loco· v· et est nondum et certa fi· jo· an
et p pte q debeat fieri in eccia posset i
duci iste tex· qui uult q ille modus ser
uetur in degradando qui fuit seruatus i or
dinando i uestibus et in aliis et sic
fiat est quo ad locum cum argumentum de
re ad locum etc in iure procedat de plus·
peti· c· j° ¶ Queꝛo que sit prima vestis
que traditur in collacione primi ordinis
So· dic q est superpellicium secundum jo· mo qui
dicit q istud q datur est de ↄsuo et
dicit se multos tonderi sine hac veste
que traditur in collacione prime tonsure
et sic patet q etc datur vestis ¶ Quo

an de gradacio possit fieri in existente i
prima tonsura sine psalmistatu So quidam
tenent q non cum in illa nichil tradatur or
dinatio s3 gm tenet Jo an p istum textum
qui loquitur de tonsura ¶ Secundo qualis
debeat esse ista rasio de qua hic dicitur So
dicit q iste tex tm loquitur de remissione ca
pillorum que fit aut p rasuram aut p ton
suram vn utriusque medium exprimit tex h
qui adaptatur capillorum remotionem vn
patet q non loquitur de quadam rasione
quam ponit guil in dicto § ii v degradan
dandus ubi dicit q lota capitis vel ma
nuum que fuerant in uncta radenda ca
nt vitro vel alio huiusmodi s3 al rasura h
non precipitur sed nec etiam prohibetur Jo an
¶ Glo i vbo i signia alle gror deinde
querit an talis sit infamis et soluit in
eadem glo ibi i famis et predicit glo etiam si
non exprimatur i sententia cum exequia exautora
tur secus si simpliciter remittetur ab exer
citu ut dicit in dicta l Jo an ¶ Glo in
vbo in eadem alle gror deinde inducat tex
in exemplum q monachos apostatates
in fi glo Jo mo et ardi remittunt ad
quarto sinam di xxiiii et ad librum pon
tificalem quem licet allegare ut no
de seruis non ordi consulat Jo an

r poterit ¶ no q quamuis iudex i
inpositione pene contra
delinquentes utitur vbis terrorem i du
centis ¶ no q quando destruitur actus sole
pnis in distinctione debemus uti vbis con
trarijs illis quibus utimur in concessione talium
¶ no tex expressum q licet iudex sit vni
cus qui profert sententiam tamen pot uti v
bis pluralis numeri probat tex ibi dum dic
aucte nostri de quo b[er] de re iudi cum ab
vno eo li et ibi auferimus et ¶ no q a
pellatione ultimi pot comprehendi id quod est
primum quod fit computatio incipiendo ab ul
timo q bene no p saluandis textibus
quorum vnus dicet q talis fuit primus po
ssidens et alius dicet q fuit ultimus qui
libet dicet verum s3 diuersum modum inci
piendi numerationis vide glo i c cum vi
tonien de elec ¶ Secundo an iste tex
loquatur de gradacione actuali So Jo
mo dicit q hic loquitur de vbali prius
dixit de actuali ecco q plus manent
facta q gesta et fortius facta q verba
exprimitur mentis intencio ff de edi edi
si tm p ei qui ff de leg l de quibus s3
Jo an no fatetur q hic loquatur de
vbali de qua in prin huius tex s3 loquitur
hic de parte actuali Jo an Et inducit in
contrarium tex Jo mo dem plur i Eth ubi
dicit q ultimum in comprehendo est primum in
resoluendo ut patet exemplum in domo
que destruitur Jo an ¶ Glo fi in prin
querit an vberans incurrat sententiam ex
tatis et inducat glo istius tex q non re
citans opin contrarias deinde reducens

eas ad concor p hunc tex Item inducat
istum tex ad solucionem questionis an iste
celebrando consiciat in c glo ibi c
ii illud c facit fortius q cos cum ibi
dicat tex q postquam de gradu deciderit eius
condicionis est cuius fuerat ante gradum
adeidem lxxx di ex antiquis ibi exu
to religioso priuilegio preterea quod pot
diti illum retinere priuilegium quia iudex
secularis licite punit Jo an Idem tem
hic gen Jo de lig dicit q quidam tenent
q non perdat priuilegium clericale statim p
degradacionem s3 requiratur tradicio ut
postea epus tradit curie seculari p
c nouimus de v signi alias non esset de
foro seculari et hoc videtur verius q
non est bona consequencia est exutus p
uilio clericali ergo de foro seculari quia
post degradacionem adhuc manet dominium
clerici penes ecclesiam q non amittit sine
tradicione sicut i dominus aliarum rerum s3
cum s3 cum Sed dicit Jo de fan q non cre
dit necessariam tradicionem p hanc decre
cum et istam partem credo veram q[uia]
dicto realis clerici post degradacionem non
debet fieri s3 fit potius quedam vba
lis declaracio qualiter est exutus priuile
gio clericali ut no in c pallo nouim
imus vmo quam clericus est exutus auri
omni priuilegio clericali pot iudex laicus pu
nire eum absque alia tradicione ut no
Jo an i c cum non ab homine de iudi sed
cum epus in degradacione dicat exim
imus te ab omni priuilegio clericali satis appa
decreto illum esse sub iurisdictione seculari
cum priuacio priuilegij clericalis vniuersaliter
facta includat priuilegium fori ut no glo
in c altracionis b[er] de bigamis eo li et
p hoc cessat ro Jo de lig q perdat etiam do
minium clerici per talem priuacionem et sic re
manet vacans et ancinne possessus erit
quo occupant et sic iudicis secularis q p
dominium rei vacantis p primo occupante acq
ri insti de re diui § in fi glo de hoc hic
satis p ardi cui videtur placere opi lau
rencij et sequacium quam dicit placere tho
et Jnno et osti in dicto c ii alle in glo
Sed dicit Jo an q licet ista opinio vera es
set s q degradatus consiciat ad hoc fa
cit q si p papam restitueretur non ordi
naretur de nouo licet insignia ablata
restitui deberent nichillominus verum est
cum priuatum priuilegio clericali seu
canonis quod a iure positiuo datum est eo
dem iure facile tolli pot vn in multis
casibus auffertur etiam non degradato ut
p3 b[er] eo li de biga c i de cleri coniugati
c i cum si s3 caracter adeo imprimitur
in homine quod p hominem non pot auferri
Jo an Et hanc partem q conficiat tenet
etiam ardi de cons di ii q sit sup glo ubi

recitat apud thome dicens quod preterea confi
endi non dependet abonitate sacerdotis sed
abordine iste autem ordines retinet go
et hec est comis opinio/ no tamen glo quod privi
legium canonis si quis suadente no est
concessum caracteri clericali quia degradatus
retinet caracterem et tamen illo privilegio
non gaudet

Glo prima sic

Quamvis

inat et pri
mo duo sic
cit permittit causam inventionis car
ceris quam 2o ampliat ibi
nus tamen vel permittit quod
detrusi tamen cum contra permittit de iure canonico
¶ no ad quem finem carcer fuit a principio
fuit deputatus quia ad custodiam tantum//
¶ No quod ordinata ad unum finem possunt trahi et
exerceri ad alium fine causa legitime subsis
tente ad hoc de testa nos quidem ¶ no
quem dampnari no posse de crimine nisi pri
mo fuit professus vel convictus ii q i nos
in quamque ¶ no que debeat considerari iu
dex antequam dampnet aliquem pro delicto
ad carcer ¶ no quod perpetuum dicitur illud quod
refertur ad vitam hominis tamen vide de ipse
c si eo li ¶ no quod pena quamque indicitur
ut quis stet reclusus in certo loco de verbo
signi nomine ¶ Oppo quod no debemus uti
carcere ad penam quia ex quo fuit institutus
ad custodiam non debet trahi ad alium usum
quia id solum est utendum ad quod fuit ordina
tum ut no Bernardus de appel c iii et ibi contra
in glo i et sup ea Jo an format contra
et non solvit Jo de fan dicit quod istud est
ex permissione huius tex sine cum vel solvit
quod non dicimus uti re ordinata ad unum
finem ad alium quando esset contra naturam ipsius rei et
ita loquuntur omnia sed quando no esset contra naturam
ipsius sed preter tunc bene possumus ut hic
et istam sentit Jo an in c i Bernardus de sen re
eo li sup glo ho speciale in illa q de mo
niali virgine in monasterio recepta de
putato pro meretricibus penitentibus//
¶ Quero quare ius canonicum permittit
carceracionem perpetuam cum secus sit de iure ci
vili ut hic in glo sola sed Jo mo et az
Ratio est quia deus no vult mortem pecca
toris sed magis ut convertatur et vivat ezech
xviii et in q iiii hiis qui xxiii q viii
hiis aquibus in auct col vi ut no luxuri
contra naturam in prin Jo an Sed iura civilia lo
co huius carceris imponunt mortis penam
ut no hic glo ii ¶ Quero qualiter sumatur
hic reus So dicit quod sumitur pro eo qui est
culpabilis de aliquo crimine licet quandoque sumatur
reus a re ut in c forus de verborum significatione Jo an
¶ Quero qualiter sumatur hic istud nomen
carcer So dicit quod saepe detrusionem in mo
nasterio iura appellant de sen exco ut fame
et facit Bernardus eo tue tamen putat archidiaconus dictum
de verbo carcer intelligendum quod potest hic
etiam xvii q iiii attendendum in fi de
apost a nobis et Bernardus eo ti de here ut inquisi

sicionis i Ro et clem i § sane de here
et in contra ult glo Jo an ¶ Glo ii quaerit
que sint in dispositione carcere deputatis
ad custodiam et solvit in fi glo ad idem xix
di et hoc pro hoste in fi de actu § qualiter
in ult colecta Jo an ¶ Glo in verbo tibi
querit an liceat in prelatis inferioribus
a papa et solvit Glo in verbo in perpetuum querit
quando quis intelligatur dampnatus in perpetuum
carcere in fi glo idem archidiaconus qui remit
tit lxxxi di dictum xx q i sicut qui Jo
an ¶ dicit Jo de fan quod dictum glo procedit
quando fit in carceratio pro delicto secus si pro
contumacia de quo in dicto c ex litteris de consti sed
cum ¶ Glo pe querit an mulier simul
possit cum masculo carcerari glo solvit//
Glo fi alle contra ad tex

Quoniam

Glo
non
sumat Sen sic sumat Re
gulariter penam alicui in
posita et eius posteris non
extenditur ad posteros linee femine hic dicit
et primo ponit regulam cum sua exceptione
ibi nisi ¶ no differentiam esse inter filios et pos
teros vide de pe in quibusdam ¶ no no esse
differentiam inter dispositionem hominis et iuris quo
ad interpretationem verborum ¶ no quod appellatione fi
liorum vel posteriorum non includuntur des
cendentes ex linea feminina ¶ Op quod dicto
ubicumque male hic ponatur cum sit adver
bium loci et de loco interrogantis xiii q ii
ubicumque sepeliamur So dicit quod istud adver
bium est adverbium loci ut in questione item est ad
verbium temporis et ideo ubicumque exponitur
i quocumque et facit Bernardus eo li de cler ubi pericu
lum § pro ult cum contra et est expressum xiii q
ii ubicumque temporis vel locorum facultas tule
rit et est qualitatis quantitatis et similiter mul
titudinis que no prosequitur hic Jo an/
vel dicit quod licet exponamus ubicumque i quo
cumque loco invenimus scriptum no tamen sequitur aliquod
absurdum Jo an ¶ Quero quid si pena
imponeretur alicui puta quia papam tetigit et
agnacionem suam usque ad terciam generacio
nem an includantur collaterales So sci
tatur posteros usque ad certum gradum pla
num quod collaterales no includuntur sub
illo verbo posteros ut no Bernardus eo ti in qui
busdam sup verbo posteritates si inciperet
diceretur agnaciones suas hic et disputavit
hic bononie Gar et solvebat sic ¶ Si que
ritur an debuit punire collaterales respon
det quod non cum nec puniantur in crimine lese
maiestatis ut l si quis cum militibus vi
q iii et per vulgarium iura que restrin
gunt penas ad auctores si queritur an po
tuerit respondeo quod sic ex plenitudine po
testatis facit Bernardus de sen c i et in c felicis
§ ceterum ¶ Si queritur quid papa inte
dit per verbum cognacionis dicit enim consu
lendum alle § de legi humanum sed si id
fieri non potest presumitur voluisse collate

rales parte et sic pena et odium restri
gantur s. de re iu. odia et c. in penis
et hoc placet alias sequeretur eum ad opticos
includendum cum cognati sint ff. vii
cog. l. i. et de grad. l. non facile § i. Jo.
an. ¶ Sed quid si dampnetur posteritas
simpliciter sine declaratione quote an
includerentur descendentes ex linea fe
minina. So. dic quod non quia fortius preceden
tis dispositio huius decretalis propter maius pre
iudicium. Sed tunc usque ad quotum gradum
includantur descendentes in pena pos
set merito dubitari. Sed istud dubium po
tius dispositione pontificis quam glosato
ris terminari debet Jo. an. Glo. ii. quer
de ratione tex. et solvit per ea. glo. i. § i. ut
ergo quod tales si non gaudent privilegio
ergo non artentur pena Jo. an. per e. glo. ibi
et non matris de hoc Gof. de quer. s. in fi.
c. ii. sup. iii. glo. Jo. an. per ead. glo. ibi
statutum ii. et vide quod glo. que incipit
comprehendit in eadem parti de bap. ignora
tes Jo. an. ¶ Glo. si querit de una q.
et solvit per ead. glo. ibi dominium an
alle mee quod non qui si sint le. certe
nore sup. glo. si Jo. an.

Felicis. Glo. prima divi
dit in nove partes.
Sed Jo. mo. dividebat in quat
tuor de primis septem faciens
unam tamen dicens quod tractat
de insecutoribus cardinalium et eorum com
plicibus circa mortem et hanc subdi
vidcbat in septem de ultima vero parte fa
ciebat duas tamen ubi quia propter et dicit ar.
quod si incipit decretalis de tornea et add. pote
rat B. eo. li. de consi. felic. Jo. an. legam
per partes more solito et quia glo. divide
do et summat aliter non summando //

¶ Nota primo quod in constitutionibus edendis
sequi debent vestigia predecessorum ad
dendo tamen vel diminuendo secundum naturam
negocii ad hoc de iur. calc. c. i. ¶ Nota quod
percutere vel insequi hostiliter cardina
lem est committere sacrilegium ¶ Nota quod in
isto crimine equaliter puniuntur socii et dan
tes consilium auxilium vel favorem ad
hoc B. de here. c. ii. ¶ Nota quod aliud est
receptare aliud defensare de quo in
cto c. ii. ¶ Nota quod dampnatus lese ma
iestatis efficitur perpetuo infamis ¶ Nota
quod ille dicatur intestabilis qui privatus
est factione testamenti activa vel passiva
¶ Nota quod quandoque delicti destruuntur habi
tationes delinquentis ¶ Nota quod mandatum
destruendi habitationes alicuius non vi
detur prohibere edificationem nisi hoc
in sententia exprimatur ¶ Nota quod papa
potest tollere actionem alicui competentem per
petuo ita ut debita reddi sibi non debe
ant quamvis sub est causa legittima de quo
per primo de consti. cum certarum ¶ Nota casum
in quo bona confiscantur propter delictum
¶ Nota quod licet ex delicto confiscentur bona

alicuius non tamen capiet fiscus vel lo
cationes pertinentes ad filios sed revertentur
ad dominos principales de here. excamus §.
¶ Quero quis dicatur hostiliter insequi
cardinalem So. dic. quod ille qui insequitur
illum sicut capitalis hostis vel quod inse
quitur publice et manifeste ad hoc
l. di. de his et xi. q. iii. quicumque autem
sed arch. Jo. an. ¶ Quero qualiter po
natur hic verbum insecutio. So. dic. ar.
propter verbum hostiliter quod precedit ponitur
in mala parte non sic autem de homi. ex
hibita xxiii. q. iiii. loca xlvi. di. c. i.
iuncta si. et opponitur hoc dicto ex iii. et
sequor sic xvii. q. iiii. sicut qui de peni.
di. i. si mulier forte et remittit in q.
i. in primis v. gloriosus et vii. q. i. sancs
titatis et de mala voluntate que non est
ostensa signis que puniuntur et remit
tit arch. de peni. di. i. si cui et est de inse
quente alium declaratum vide i. sup. glo. de
perfusione Jo. an. ¶ Quid si aliquis fe
cit insultum ad domum cardinalis vel ob
sedit eum in domo an sit locus huic
pene. So. arch. putat quod non si vero non
ibi obsidetur ad custodiam sed adverte
candidam alle. non per primo per primo de
sen. exco. nup. unde intelligit tex. hic dum
dicit cepit s. cum effectu et dicit quod istud
verbum quandoque sumitur pro inchoare xi. q.
iii. cepisti xxiiii. q. i. c. si de offi. dele
licet quandoque pro ... de pur. can. cum
inter in pri. aliquam pro detinere de hom.
sicud dignum § i. et B. de re iudi. ad
aplice v. perpetuavit eo. li. de offi. or. cum
eius ut hic Jo. an. ¶ Quero que di
catur consuluisse consuluisse maleficia
um So. dic. quod est ille qui ostendit uti
litatem proveniente ex illo sed primo et
ipse non de homi. ad audientiam et quid
sit dare consilium vel operam et favorem
in delicto remittit Jo. mo. et arch. ff. de
fur. § consilium insti. de obli. que ex
re. § in. de sen. exco. nup. § in sedi
et c. quanto et de hac ma. consultores
l. di. si quis viduam de homi. sicut dig
num § clericos et c. significasti et de
sen. exco. nup. § in. i. ubi de hoc Jo.
an. ¶ Cuius habeat probare quod scienter
hoc fuit factum So. quod probabit qui est
alle. cum in alieno facto presumatur igno
rantia i. de re iu. presumitur sed arch.
Jo. an. ¶ Quero quare hic dicatur
ut puniatur sicut reus criminis lese
maiestatis So. dic. quod leditur maiestas
per locum lesa collaterali sic vi. q. i. si quis
cum militibus et videtur committi idem
crimen est ex lesione principis inferiorum
a supremo ii. q. i. in primis ad si. v. filio
et admittitur quilibet ad accusationem
ut ibi cum sit crimen publicum C. de his
qui ad ecclesiam confu. l. ii. fin. arch.

Io. an. Ceterum an sit necessaria sententia contra
istos taliter delinquentes. Go. ardi. dicit
quod quo ad penas istas infamie et sequela
et quo ad executionem confiscationis
sit necessaria sententia saltem generalis scilicet
que declaret illum fuisse talem. ff. co. li.
de here. cum secundum in fi. vii. dicit prima tamen
infamiam non sufficere quod probatio sit facta
de crimine vel quod probatum sit notorium cum certi
sint modi per quos irrogatur infamia
inter quos iste est. Item cum infamia sit
pena et odium restringenda est. i. de re
iur. odia. Item posset esse probatum per
falsos testes. alle. no. primo de testi. testi
monium. Item non sufficit parata aliquid esse
probatum et sic probatum iudicatur. ff. co.
li. de offi. dele. iudex. in fi. ex quo dicit
quod etiam in crimine lese maiestatis quantum ad
infamiam requiri aut confessionem in iud
icio que confessio in publico iudicio infa
mat. ff. de his qui no. infa. quid. et c. de
interdic. mat. l. si tutor. aut sententiam
que sententia saltem generalis requiritur
quo ad corporalem penam. et quo ad confis
cationem bonorum etiam in crimine lese maie
statis. insti. de here. ab insti. de pub. iud.
l. publica. ff. ad l. iuli. maie. l. eorum c. de
bo. damp. aut bo. et i. v. quidquid. y. il
lud. alle. quod de spon. excepte in glo. non ob.
ff. co. de homi. plerumque ut ibi fuit dictum
subdit dici posse in crimine lese maiestatis
et similibus bona ipsorum dominium desinere esse
criminosi et incipere esse fisci ipso facto et sine
sententia et sine traditione sicut et bona ingre
dientis mon. c. de sacro. sanc. ec. aut ingres
si et no. xix. q. ult. si qua mulier et per
primo et ospi. de prebe. in princ. sicut ad
optans acquirit possessionem adoptati. ff.
de pecu. si adoptauero fili. de sacro. ec. et
inter dominum et no. ff. de conue. ex his certi
tamen postea necessaria sententia saltem in ge
nere que declaret eum fuisse criminosum an
tequam fiat aliqua executio et in bonis ut dic
to c. fin. et si dicas quid ei privatio bo
norum quo quo ad dominium ex quo ante se
tentiam non auferunt videtur quod primo no
cet propter fructus medii temporis qui de
bent restitui fisco ut no. in auct. de incest.
nup. § 1. Io. an. do. Io. de ymo. quod dictum
ardi. in eo quod dicit de infamia non videtur
simpliciter verum ut semper requiratur sententia
super infamia unde dicit distinguendum
quod quedam infamia irrogatur per sententiam et tunc
procedit dictum ardi. aut irrogatur ipso iure
ut hic et tunc quando imponitur ipso iure quando
sunt effectus qui trahunt immediate executionem
ad factum nec sunt necessaria expectant aliam
extrinsecam executionem post se sicut est
quod pars sit infamis sit intestabilis et is
ta trahunt ad se executionem ut non requi
ratur alia executio actualis et iustus non
est necessaria alia declaratoria licet ardi. ali
bi dicit. Quedam sunt que non trahunt execu
tionem secum et expectant sui necessario executionem

posse ut pena confiscationis bonorum vel
privationis beneficii et ideo ista expectant
executionem actualem facti ut videlicet de facto
transferantur bona et tunc requiritur sententia
declaratoria ut dicto c. cum secundum facit quod no.
primo de acces. preben. cum iuris et idem videtur
pena diffidationis quia illa expectat post se
offensionem facti secundum oni. et pro illo dicto
optime facit quod no. primo de actu. qualiter
nota in glo. que incipit n. quod vm. Item no. quod
sententia lata. Ceterum an ista pena quod edi
ficia dentur in ruinam possit remitti per in
feriorem a papa. Go. ardi. tenet quod non
cum sit iuris pena. alle. xl. di. sicut sancti in fi.
et xvi. q. i. frater noster in fi. et facit
quod no. ff. co. li. de elec. c. i. et simul tex
huic pro habetur xxiii. q. iiii. quanto vult
v. nabuchodonosor Io. an. Sed quid si
iste habet domum vel turrem communem
cum alio et postquam inferior est sua superior
est socii an debeat destrui. Go. ardi. pot
hic questionem quam que fuit domicalis xlii
de qua etiam habetur de pri. sup specula in
fi. Et primo arguitur quod ratione innocens
ledatur et quia non debet alter pro altero lo
ff. de re iur. non debet xxiii. q. i. quod
culpatur in fi. dicit quosdam dicere quod so
cius redimet partem delinquentis et ad id
cogitur et ideo cum dabitur fisco ff. com
diui. l. coe. § fi. et c. de commu. fiscio nomine
l. i. Sed bar. dicit quod post delinquentis infe
rior assignabitur socio et superior destru
etur et sic non remanebit maleficium
impunitum quod publice utilitatis interest
de scire certo ut famme cum quorum quas hic
allegat ardi. dicit tamen quod nec hoc fi
potest sine gravi dampno socii propter tec
tum et ad partem quod tota destruatur de a
qua plu. arcen. ff. si interdum ff. com
diui. si is cum quo per quam l. probatur
quod superior quam inferiorem regressum habe
bit. Sed vide no. in spe sup regula co. ti.
in addi. Io. an. ibi recita opi. hic positas
prima quod socius habet partem delinquentis sed
ista cessat si ille non habet unde et sic
continet iniquitatem secunda quod postquam inferior
inferior assignetur socio et superior de stru
uatur sed ista non erat sine dampno pro
pter textum ut est dictum tertia quod tota destru
atur et socius habeat regressum propter
delinquentem hec videtur iniqua et
forte socius non erit soluendo xvii est opi.
quod fiscus redimat partem a socio et tota
diruatur et dicit quod ista fuit bononie
obseruata. dicit Io. an. quod putat hanc
partem eligendam in maleficio scanda
loso Si vero non esset tale et volens sol
uere pretium alicuius partis destruende debe
ret admitti sed ipsum non putat cogendum
et idem dicit de tertia opi. et secundum hanc
distinctionem temperantur iniquitates expresse sed
Io. an. ibi. do. Io. de ymo. dicit bar. in

dicta .l. si interdum ff. coi dividi tem isto ultimo casu quod pena distructionis domus in aliam commutari ex quo sine dampno alterius imponi non potest ar. l. nec avus C. de emanci. ti. li. et sic tale statutum servari debet ubi potest sine dampno alterius ut si iudex alias faciat tenetur ad interesse parti ar. ff. .l. quicquid astringere ff. ad .l. aquiliam. fin. eum. ¶ Glo. in verbo sacrilegii querit an sacrilegium possit esse uno casu gravius quam altero et solvit et de multiplici specie sacrilegii remittit in ca. glo. ibi maior est allegat archid. quod no. xvii. q. i. c. ii. et quod habetur ea. ca. et q. i. movet in fi. glo. et no. ea. q. c. sacrilegium et quas plures eius species ponit hic archid. dicens quod sacrilegium committitur multis modis res ecclesie xvii. q. iiii. sunt qui et c. sacrilegium est sicut qui r. c. amus Item qui iniuste vexant ecclesiam xvi. q. ii. pdia xvii. q. i. placet in fi. et l. iubemus Item qui ecclesiam vastat in deo c. sunt qui Item qui violat moniale quod violat templum deo consecratum xxvii. q. ii. sciendum Item clericus qui aruspices incantatores vel ariolos et sortilegos consuluisse fuit deprehensus xxvi. q. v. si quis epus Item qui indiscrete persequitur alios detrahendo xxiiii. q. iii. non inpetuum Item qui violat immunitatem ecclesie xvii. q. iiii. pbtum Item in casibus quod habentur ea. q. quod si sacrilegium et c. sequenti et quod qui autem et c. constituit Item qui clericum percutit ea. q. si quis et in aliis quos investigator diligens poterit invenire et vide quod dicitur in pi. in pri. Jo. an. ¶ Glo. in verbo percusserit recitat opinionem quod non semper percutiens cardinalem debeat incurrere ut qui se defendit de homi. significasti. glo. fatetur opinionem dicens quod sic debet limitari si loquitur iste tex. qui iure fac. ¶ Glo. in verbo socius querit de ratione tex. et solvit ¶ Glo. in verbo inter quod zit an procedat tex. si non fuit suo nomine gestum et recitat opinionem in fi. glo. fatetur opinionem positam in glo. tenet Jo. mo. primam. archid. qui hoc hic probare prosequitur dicens se simpliciter credere solam ratihabitionem vel placentiam non inducere penam in hoc c. comprehensam nisi nullus consensus cooperatio vel exortatio precessit nec eius nomine factum est ff. de hoc ff. man. si verum quod si post inducit non in c. si mulier de sen. exco. et in dicto c. si quis Item quod pacto quod sola voluntate contrahitur sola voluntate dissolvitur ex. de re iud. c. i. de simo. c. ii. dicit tamen quod c. sedis a. v. que de causa et ff. de offi. dele. gratis in pri. videtur

supponere pro eodem casu et gratis Jo. an. ¶ Glo. in verbo favor querit de quo favore intelligatur et solvit vel melius dic quod non puniatur faventes ista pena sed alia in eo quod illud. glo. solvit in fi. glo. idem archid. Jo. an. ¶ Glo. in verbo receptatores querit de ratione tex. et solvit in ead. glo. ibi nisi intellige glo. sane ut excipiat a paritate pene quod non puniuntur et qualiter consanguinei non tamen a totali pena nam ut dicit illa lex non absolvuntur a pena nec tamen severe puniuntur sicut ex. nec Jo. an. ¶ no. bene istam glo. pro statutis et dampnis que cottidie fiunt contra receptatores an includant consanguineos et affines ¶ Glo. in verbo dampnia recitat opinionem quod bona dampnati non confiscentur glo. solvit per regulam et casus exceptos in fi. glo. dicit Jo. mo. quod propter immensitatem criminis non putat locum esse distinctioni l. in ff. de iur. et tele. que distinguit inter paterna et acquisita Jo. an. ¶ Glo. in verbo disponatur querit et solvit ubi

§ Quod si quis ¶ no. arg. quod appellatione filiorum non comprehenduntur nepotes et descendentes per rectam lineam. et no. quod appellatione nepotis comprehenduntur filii filiorum per rectam lineam de quo habetur de hei. statuti a. in. 3a glo. ¶ no. quod appellatione beneficii comprehenditur episcopatus posset tamen induci in. quod dicit hic ex prius de quo aliquid in glo. ¶ no. quod iudex ecclesiasticus potest privare laicum ex delicto commisso circa omnibus dignitatibus et honoribus sive officiis secularibus ¶ no. quod notariatus est dignitas seu officium et hoc habetur de here. ut offi. cum ¶ no. quod ratione delicti alterius quandoque quis efficitur infamis et inhabilis ad testificandum ¶ Oppo. quod isti admittuntur ad testificandum ut habetur de here. in fidei co. Ro. archid. fatetur quod isti admittuntur contra hereticos ut dicto c. in fidei Jo. an. // Quid importet verbum postulandi Ro. dicit a advocandi vel postulandi sicut habetur de postu. c. i. fi. Jo. mo. Jo. an. ¶ Glo. in verbo rectam querit quid de collateralibus et remittit ¶ Glo. in verbo pontificales querit quid si fuisset ex prius de pontificali et solvit in ea. glo. ¶ no. istam glo. quod in iure penali appellatione beneficiorum non comprehenduntur dignitates episcopales allegat glo. sub literales

no. dr

Presenti. No. quod isto casu per sequens clericum licet non percutiat incurrit excommunicationem secus in aliis casibus de quo hic in glo. ¶ no. quod denunciatio excommunicationis et sic verbalis executio ipsius potest fieri diebus feriatis in honore dei quid autem de aliis executionibus vide de iudi. c. fi. et per archidi. ii. q. i. sicut ¶ no. hic practicam denun

ciacionis excõicacionis ¶ nõ q i mortis ar
ticulo pot simplex sacerdos absolue a
quolibet casu · arcr̃ · sic in glo · ¶ nõ q
nudus nõ dicit qui nichil habet nisi
femoralia ¶ nõ q relegatus ad tempus
in certo loco non pot recede nisi de licen
cia relegantis ¶ nõ q priuatus pter delic
tum bonis suis nisi postea restituatur
ad gratiã bona pristina non recupit de
quo Bẽr · de elec · qr diligencia ¶ Quero qs
dicitur nudus Bo · dic q ille qui nõ est
tectus aliquo tegumento · de peni · di · i ·
sapiens · z · ii · c · seq · fm arcdi · qui est alle
xii · q · ii · clericus · i · fi · jo · an · vide glo · xxi
di · cleros in vbo nudis que dicit q nudus
nõ dicitur etsi nil habeat nisi filiũ
in capite ¶ Glo · in vbo insecucõne que
rit quare dicatur hic de insequẽte tm
glo · soluit in · fi · glo · hec glo · facit ad
nõ · de peni · di · i · si quis pulsatus cũ enĩ
hic iudicat i specialem penam q insequẽs
sit excõicatus eius cõm est regulare q in
sequens et verberans nõ tamẽ percuciẽs
clericũ excõicatus nõ sit et idez tenet arcdi
xvii · q · iiii sicut qui · jo · an · ¶ Glo · i vbo
vicinorum querit que dicantur loca vicinia
et soluit in eadem glo · ibi legules hoc
tenet jo · mo · jo · an · et ibi intra puĩcias
s · dic finitima et ppinqua · zui arcdi · p
quo facit clem · si quis suadente · v · q
si certa · eo · ti · et li · ipse alle · ii · q · v · si cps
xlv · di · c · fi · jo · an ¶ Glo · in vbo ydone
e · querit que sit ydonea caucio et sol
deinde querit si non pot ydoneam dare
quid faciet et soluit in ea glo · ibi su
acro ii · ii · idem jo · mo · jo · an ¶ Glo · i v
bo ultra mare · querit et soluit in fi ·
glo · idem arcdi · nõ · lxxxii · di · psbit · de
voto · c · i · jo · mo · dicit idem et alle · ff
de ad mi · rc ada · pti · l · legata jo · an
¶ Glo · in vbo acqhus quero quare nõ
de pmis rebus et soluit in fi glo · ad hoc
ff · mand · si mandauero · sr · si is uero ·
fm jo · mo · jo · an ·

¶ Illud autem

¶ nõ q ubi lex
imponit penam simpliciter danti cõsili
um ul' fauorem · nõ videtur pena impo
sita inde consulenti ul' fauenti ¶ nõ q
ubi contra culpabilem non est pena
determinata iudex habz arbitriũ · et nõ p
ractitam arbitrandi qr dz considerare
quantitatem culpe et fm illam mensu
rare penam s indicat jo · mo · isti tex · et q
pmissis i · eo · q semper pena dz cõmensu
rari culpe · qr mensura cũ mensurato dz
ee equalia · facit de emp · et ven · c · i · pz
etiam p c · alicuius xi · di · q oportet s mẽ
suram pcti mensurare penam · Cũ enĩ
iusticia est equalitas ut ait anselmus
q apparet pot cum ipse iusticie s jo · mo ·
qui remittit ad phm v · ethi · et vide
nõ de accu · cum dilecti sup vbo lcunt

et q pena sit cõmensuranda delicto alle
arcdi de peni · di · i · mensuram ubi de hoc
et xxvii · q · vii tempora cũ sex caplis se
quentibus jo · an ¶ Glo · in vbo simplici ·
querit de intellectu lre et soluit in fi glo
jo · mo · multum in hoc dicens illud nudum
et nõ vestiuit i aliquo maliciam faciet
illa augendo ul' bono i malum faciendo
sic homo nudus nõ dicitur ue stitutus
ut Bẽr · pre · et pctm nudum nõ vestitur
stipulacõne C · de pac · si certũ · et nuda p
missio cui non accedunt fideiussores ul'
pignora ut Bẽr · p · cũ autẽ · i · i · glo · sic er
go nudũ dicitur q non addicit ad male
ficium faciendum ul' factis idem arcdi · Sz
dices · si est ita nudum g non est pctm
quare g sic punitur et scdm jo · mo · bñ
est pctm · s nõ tantũ q ipm datur sub
primo responso huius dat ponit exemplũ
in illo qui post institucionem requisitus
ab insequenti aggrauat maleficiũ con
sulitur tamen q sibi caueat q sibi peccat
qr non iudicat ad qd' tenetur Bẽr · de fur
qui tũ fure sine sup illum habeat pote
statem · de sen · exco · quanto sine nõ cũ
sit diffidatus ut hic i · ro · s in pricipio
excõicati extra cõnem peior et minor excõicao
cõtrahuntur de sen · ex · nuper · Isti g qr plus
et minus peccare potest non imponitur cer
ta pena s arbitraria jo · an

¶ Ceterum

¶ nõ q quã delic
tum est enorme
debent grauiores pene imponi et extendi
ad cõiunctos delinquentes ¶ nõ qui dicantur
esse de linea collaterali qr fres ic ¶ nõ q
appellacõne nepotum dicuntur q p heredi filii
fratrum ¶ nõ q in penis imponendis cir
stancie sunt considerande de hoc xxiii q ·
viii · occidit et Bẽr · de testa · cum causam
¶ Glo · in vbo possit recta p cõm q papa
hic nõ potuit impone legem successori
glo · timore cõtrarii soluit

¶ Premissis

nõ · ar · q
familia nõ
gaudet pruilio dñi cũ aliter puatur of
fendens dum aliter offendens familiarem ·
de quo Bẽr · de pui · licet ¶ nõ q indicta et
et pena cuius debent cõmensurari delicto
et sic videtur fm quantitatẽ pene impo
site pro delicto iudicemus delictum grauius
ul' leuius vii · xxiiii · q · iiii · nõ offeramus
¶ nõ nimiũ finem pene imponede p delicto
ut videlz reuocet quem a delicto cõmit
tendis arcr̃ · sic in glo ¶ Quero an iste
tex · procedat q i iuriantes laicos fami
liares pape ul' cardinaliũ · Bo · dic
q non qr tex · loquitur de clericis s
secus de laicis qui ecclie familiares sunt
vide i · de v · bo · sig · c · fi · jo · an ¶ Quid
an si isti uulnerant familiares cleri
cos pape ul' cardinaliũ absolucõ
ab excõicacõe sit ppe reseruata · Bo

dicit archi q non putat absolucionē re
seruatam p istud iuꝰ nouū alle· b'· co
piti ubi est reseruata certo casu g°· se
cus in aliis cū fatetur tales grauius
puiendos q̄ si alios nō familiares lesi
ssent p istum y°
y· Siquis nō q quis dicit᷑ alium interfice
etiam si psonaliter non faciat ad hoc de
sen exco mulieꝭ nº Ro ¶ nō q equa
liter punitur dans causam homici
dio committens illud vide de in c· fi
¶ nō q existenti in penis grauibus
mors reputatur solacium ¶ Clericorum de
occisoribus inferioꝝ et monachorum
Go· dic q habetur de hoc xvii· q· iiii·
si quis de incepꝭ· et c· de pſbitoꝝ et c·
qui subdiaconū et c qui occiderit et
depriuiente capiente ul' expellente
epm in dicto· c· si quis deinceps et
xxiiii· q· iiii· quisquis palea est et vi
de iudeum si quis suadente eo· ti· jo· an
¶ Queꝛo quare hic dicatur speculum
impositio pene Go· q pure transgressi
onis exemplare alios retrahit ab of
fensis b'· co· li· de scisma· c· vno· sic enī
speculamen in speculo speculamur me
tus culpe· qui dicitur meta transgres
sionis b'· co· li· de homi pro humani
jo· an ¶ Glo· in ubo causam recita p
g°· q dans causam homicidio ut nō
de homi· sicut dignum glo· soluit
y· per·hoc nō q p eodem delicto pūt p
lures pene imponi quod est enorme qd'
declarabitur et facit tex· q licz statuta
loci imponant certa pena p delicto nō
videatur sublata pena a iure cōi im
posita pro eodem delicto ¶ nō q principa
tus quem obtinet Romana ecclā sup
alios habuit a deo et nō ab hominibus
et sic videtur q papa ul' consiliū il
lud non pōt auferre ¶ nō hic textū
expressum q papa et quaz appellat fili
os cardinales omīs generalit' ¶ nō·
q offensa facta ecclē Romane vniuersali
videtur esse facta omnibus fidelibus //
¶ Oppo· isti nō videntur sacrilegi quia ppe sa
crilegiū est auferre sacrū de sacro et
ista duo requiruntur coniunctim sm leges
licet sm canones alteꝛū faciat xvii· q·
iiii· quisquis Go· archi· intelligit textū
istum ut vocet sacrilegos illos qui ꝯ
rem publicam eccliaꝝ ul' ꝯ principes ul'
ꝯ collaterales ul' ei assistentes aliquid
moliuntur et sic loquitur de· l· quisquis
canonica vi· q· i· que est C· ad· l· iuli
maie et de le· fi coll'· ix vii ꝯ'· loquit᷑
de ppa significatione et ad idem ff ad· l·
iuli· pecu sacrilegii impe tamen et ad
alia crimina refertur ut pz C· de crim sac
p totū q titulus totū ponit ī ppe sacri
legium et q sicut dictum b'· sup iii· glo
jo· an ¶ Oppo· n· q nō debeant isti puni
re pena legali p· l· senatus ff de accu
ubi dicitur senatus censuit nequis ob
idem crimen pluribus legibus fiet reus
ubi contra de hoc Go· sm jo· mo· et archi·
si queritur an debeat quis puniri ex
penis impositis p diuersas leges ut singu
lariter et separatim quelibz pena imponens
et dicendum est q non ita procedit q°
Si querit an possit imponi in q̄tum sil'
concurrit puta q vna imponit penā
lis alia pena crīi et dicendū est q sic
et altā remouet tīn ūr si duo ut de
accu· et ob· cum ex vno· et· l· qui· s nō·
ff vi· bono rap· l· i· et q psonā crimi
nis nō tollatur pz· C· de sepul· viol·
l· qui sepulta in fi· ubi satis de hoc p
dy· fac ff de libe· ho· exi· l· iii· ff de acci
et ob· l· quotiens in pri° Sz dicit jo an·
q p solucionem istoꝝ non est solutū ꝯ°
illius l· senatus vii dicit q ppter illam
l· et p· l· senatus ff de iure debet intel
ligi solucio b'· dicta quū utraqz pena p
sequitur interesse puati Sz qū utraqz
imponitur ad vindictam vna via electa
et pacta non agetur alia ut nō in dicta
l· q senatus et ibi placet dy· et dicit q
sicut hoc dictum disputatum est in hac
spē de qua hic loquit᷑ q si pena que p
nouā constitucionem imponitur est alia pe
nitus diuersa a prima quā imponit ius
coē exigetur utraqz pena p illas ires
leges C· de sepul· vio· l· ii· b'· alle Si uo
sunt siles puta q utraqz pecuniaria tūc
procedat qd' est dcīi ī quātū concurrunt
an iam p aliam tolli Si uero est in penis
paralitis ois nō refert qua imponatur
et alle· b'· de fi· instru· pastoralis jo· an
Et p all'· la· ab· hic nō p jo· an· de offi
or· c· i· sup glo· ult· et de priui· tuc po
osti sup ubo audiui· et de do· et cō cum
dilecti sup ult· glo· sm lap ¶ Glo· sup
ubo adiunxio recita p g°· q ius nō debe
at dupliti pena puniri b'· de accu de
lingua glosa soluit qd' illud procedit regula
riter fallit in casibus ut hic et deinde
infert aliud dubiū Jn· c· glo· ibi· l· pla
cet et hec canonica xvi· q· i· jo· an //
¶ Jn c· glo· ibi cirerem als loquendo
de laicis videtur iste ordo conuertendus xvi
q· iiii de pſbitoꝝ xxiiii· q· v· sicquedam
jo· an Jn· ca· glo· an sint contraria et
ista de causa omnia iudicia dicuntur abso
lutoria Justi· de ppe· et tempo· acti ī fi·
Sz dicit jo· mo· q sunt pacta nō in to
to· s in toto q simpliciter absolutus ī oī
bus est absolutus· s exemptatus ī tanto
et soluens absoluitur a tanto· si ex alio
capite teneatur nō est absolutus sed

pſbitoꝝ

potorit queriri ff de pua delic l ij saltem
in eo q excedit ff de re iur nemo ex lege
p' quotiens ff comno vn queritur in fi
et de hoc dixi sup textu et p hoc est respo
sum ad l licet p' fi ff nau caup stabu
jo an ¶ Sz pone q vniusitas est punita
ex delicto an postea possit peti aliquos
singulares de vniusitate puiri So jo mo
respondit q sic q debet vniusitas non
debent singuli noc eo ff q cuiusq vni l
sicut p' i ff de re iur l aliud p' referut
vniusitatem sic potest de q tenea vniu
sitas et aliqui singulares de vniusitate ut
in facto vniusitate viterbien qua punita
fuerut aliqui cives puniti arg ff de vi
aut clam l semp p' in sepulcro et q ali
a pena tradit i petis vniusitate et alia
in petis singulare fz jo mo jo an in fi
glo intellige glo s q multi publicari pos
sit pene ubi no sufficat pma

p' Cum apter no q iu
dex eccle
siasticus pot punire iudicem laicu no pu
nientem laici delinquente in rem ec
clesiasticam ¶ no q appellatione vrbis simpliciter
facta intelligatur de ciuitate Romana
¶ no q vniusitas pot delinquere de quo
aliquid s' ¶ no q apter delictum ciuium ci
uitas priuatur dignitate pontificali Item
q apter delictum ciuiu interdicatur ciuitas
¶ Oppo q officiales dni non sunt puniendi
si dns no punit q no dz aliquis puari g'
uari ex delicto altius ut in regula non
debet s' de reg iur cum gror So dic scdm
card q isti debuerut dum informare in
titare quid face debeat no dissimulare et
ul neglige C de sta et yma l i in fi C
de pua l i p' pmatibus lxxxvi di error
de sen exco quante et sic ex tate tali ppa
neglia et ppo delicto no ex alieno punitur
facit q no de pe di i nemo et sic cessat
q'm jo an ¶ Quid si dns ul' alii officiales
de quibus hic dicatur punit aliquos de hijs
fz no oms an sit locus pene hic posite So
dic q sic fm card et i'nuit tex hic du
dixit psumptiones Item q nil videtur ac
tum si aliquid defecit faciendum C ad
silli l pe ff eo si quis in girum p' quita
bulas Item petuas in pte totius est reus
b' de re iur de fleat de pe di v c fi jo
an ¶ Quero qu dicatur no puniuisse i'
mensem post notitiam So card ponit
triplicem lecturam et pmo qu apparente
solempni accusatore instantia huius ce no
sit finita et executioni mandata i' men
sem a tpre litis cotest cum prius no currat
tempus instantie C de litis cot l i nec
obstat q instantie te criminalis durat bi
ennio C ut intra certum tempus cri actio
fini l fi q illud regulare fz hoc specia
le sicut in casibus no C de iudi ppandu
et sicut in ciui l i in fi C ut oms tam
ciui q' crim nec ob q cardinalis actus
reliquid ignoscendi gliam C de epis et
cle l si quis in hac q ibi sua det no
prohibet et respicit honestatem i q iii
q' epi ¶ Vel dic q licet cardinales no ac
cusent accusabit quilz de ppo cum sit
crimen publicum i di ius publicum ff de
re pub iudi l i et facit C de here mo
nachos nec ob l fi C de fer que iubet
dari actori tres dilationes et duas reo
q iudex abreuiabit numerum dilationum
et dicere ff de iudi nonnulli et facit q no de
offi dele de causis nec obstat q est crimen
appl C de appel l additos q est spale in
hoc crimine lese maiestatis q no appellabit
sicut b' eo li de here ut inquisitionis C
de rap vir l i C de fal mo l i ¶ 2a lec
tura est q absq accusatore officialis ul'
priuatus hoc denunciet iudici de pmo C acu
ca quidam crimina iii q iiii p' aliqu ff
ad turp l ab accusatore officialis ul' p
riuatus hoc denunciet iudici de pmo p' nu
ciatores de offi pfec vrb l i p' et same
C de custo reo l i et cum l i li xij de
priuato patet C de epis et cleri nulli i
fi ff de iur l i ff de admi tuto l qui
dam decedens in fi C de delato p totu in
auct de lo no p' i et hac denunciatione
porrecta iudex statim inquiret et testes
recipiet nominatos a denunciatore et per v
num test examinat et partibus forsan
plures habebit ff de custo reo l diuus
C ad l iulia maiesta l quisquis in fi C
de fal mo l i et si a tpre talis denun
ciationis i' mensem inquisitionem pnun
ciationem et executionem no fecit locus est
pone ar C ut intra certu tempus l ij
et si fiet tamen diligens examinatio ui
q in summo pe nec ob quem no debere
dampnari sine accusatore q hoc spale
apter criminis enormitatem C de epis et
cleri si quis in hoc ul' fallit in crimine e
uidenti et notorio de accu euidentiam ul'
dic q hodie est generale ut in di crimine
iudex requirat et puniat de collatali p'
iubemus coll' ix ff de offi psi l congruit
in prin ¶ 3a lectura est q hic loquatur
de notitia p famam incribus iudice mo
tum tale scelus ppetratum tunc enim incipit
currere mensis ad acquirendum et exequen
dum ut est dictum facit q post pmo no
b' de eloc bone maguntine sup glo et
ita enim inducat fama notitiam de hoc
b' de rpt cu contingat in pa glo ad hoc
ff de testi l iii iiii q iii saepe ff de acq
here cu quidam p' qd dicatur C de capti
nec nos card uero putat hunc mensem
currere ex pte tpre cuiuscumque notitie ar ff
de peti here Item venit p' petita et
dicit q forsan dies notitie no computabitur
i' mense ff si quis cauti l i q cu hoc
sit penale et sit adiosu est restringendu
b' eo li de eloc statutum / Sz de rigore vi

dctur qputaco fionda de momento in
momentu cu lra hic dicit posq vos 20
et facit q fuit no p9 guil G ti px ti
i i fi jo an no istud dictu iij fi bene

Quero quare isti incurrant pena
excois si non puniunt istos So dic q
ppter suam negligenciam alienu de
lictum fecerunt ppum vij q i y cu aute
v taliter lxxxvi di facientes in fi et C ne
san bap l fi C de pena car l ista C de
quer et meto l ij sedm ardi jo an //

Quero qn dicatur ciuitas delinquere ul
negligere So dic qn collegialiter et ut
comune rectus ciuiu ul patores ciuitatis
ut agunt ul negligunt ad idem facit de
sacro sanc ec iubemus ff de re iur aliud
q refertur ij de hoc et facit q no de so
ciam dilectus ij Et p hoc patet hic expo
ni no debere ciuitatem p hominibus ciui
tatis qr qn singulares delinquunt erat
pniuz B primo et iij pn jo an et ibi
Et uide q no pau ceci hoc videm l co ti
i v ciuitas

Sed quero an hic applone ci
uitatis qphendatur dioc So ar hic pro
lixe prosequitur i quadam addicone qua
hic posuit p9 casum que euenit in pso
nam domini neapolionis currente anno
dni ccc vi et tenet q non qphendatur
dioc jnducit qr ista sunt diuersa B de
ep Rodulfus et co li et ti statutu y
cum uero et y cu autem B de offi dele
cu jtem qr necnoie ciuitatis videtur ter
ritoriu qprndere ff de vbo signi l ij de
arbi situ dies y fi aliter lxiij di ego
lodouicus B co li de elec fundamenta
y fi et optime i de sen exco si ciuitas et
facit q ibi no in pn go penalis qstitucio
diocesim non includat B co de elec sta
tutu et i de re iur in penis cu gcor
Cum go epus ita sit sponsus dioc ut ci
uitatis vij q i sicut alter i pn pena pu
niens culpam ciuiu et habes fines li
mitatos f ciuitatis non ingrediatur illos
non extenditur ad dioc nec sua spali
ptate puat illos cu pena plus extendi
no debeat ar de his que fi a ma pte
ca quesiuit cu gcor ad hoc B ti c i
in pn et xxiij q iiij qui peccat ij fi jt
prohibitus postulare apud psidem por
tulare poterit apud legatum et p ciuitates ce
saris et prohibitus morari in urbe maio
ri potest in pomerio ul villis urbi subie
tum morari no co ff de penis l more
y i et y erit et ff de iurid et rele l re
legatorum y qstituto et y solet ff de sena
l iij ff de serui expor l cui pacto s hoc
optinet in pena iudicis fortius in pena
iuris qr mitius agitur cu l 20 ff de arbi
celsus jtem sicut filius ppter causaz pris
dignitatem iam quesitam lz ex pris pson

non pdat ff de senato l femine et l ema
cipatis ita nec dioc nec pdit dignitatez
licet p Ciuitate quesitam ppter causaz
ul delictum ciuitatis bnfat ff qui admo
uisu fi adimit l qd tamen i pn v hab
ens usufruct i villa et p ons in fundo
ad villam spectante pdito usufruc ville
p ipius dampnacionis tenz fundo qstructo
i fundo Constat etiam q ita in dioc sicud i
Ciuitate epus locat cathedram et exercet e
palia B co li de offi or cu epus pdente
go ciuitate etiam si dicatur ius dioc ab illa
causatu diocesim no pdat ad hoc de bo
auc iudi po cu vnus 20 C de bo po q
tabulas si post morte y fi ff de sepu bo
l i y s si quis C de no mi peru l pe ad
qm alle C de p epis et cleri nulli c q
si i vico C de natu li l si quis y fi l
ff ad mun qui ex i vico ff de censi fora
y qui vero et sepe iustus perit p impe
rio de qse di i i sen i q iiij y jt pto
jtem accessoriu tollitur sublato pncipali
i de re iur accessoriu s ad hoc respon
det illud qn accessoriu sine pncipali sb
sistere no pot go secus ad c deposi l
iiij et de usur cos in pn C de iudi l i
dicit jo an q tempus illius casus de quo
fuit dcm in pn huius q fuit seruatum q
epus no exercebat epalia i dioc bonon n
in villa centi qr no suberat tpali dnio
ciuitatis ubi eni dicecs no subesset ciui
tati sicut est ymole et i multis ptibus ul
tramontanis minus esset dubiu s declara
cone indigent tm in hoc q in his que
sunt iurisdiccionis episcopalis et p que
cause exhibeantur epal et cuius auctor et
quo loco et que sit tunc dnacio status
epi et an ipe extra locum ul in loco quo
ad extraneos possit exercere epalia et q
si moritur an eligatur successor et ad
qd officium jo an posset dici q viuente
epo ipe retinet epatum et exercebit po
tificalia in loco non subiecto iurisdicio
ni istorum delinquenciu qr tex puat ci
uitatem epali seu pontificali dignita
te sm epm qui iam erat institutus non
puat titulo vnde remanebit epus dum
viuit et no denominabit se ipm illius ci
uitatis qr pdidit nomen dignitatis ar G
de scisma c i co li vij denominabit se
a dyoc et no a ciuitate post mortem vo
eius alius non eligetur sine licencia ppe
qr cu ista dignitas sit auctoritate superioris de
structa non debet itacito ibi poni platus
ar o corum que no primo i c ij de no opi
niis et q p delicto ciuiu solius ciuitatis
ciuitas et dioces puetur dignitate epali
est tex xl q ij ita nobis vn sup ere
ccone noui pontificis debz papa qsuli q
prouidebit ~~sup~~ sm practicam dicti c
ita nos

Quid si excedentes q istud in
sunt ita potentes q dux ul officiales

non possunt eos punire an incurrant hanc penam predictam. Go. ardi. putat quod non per tex. hic qui dicit et facultas ei affuerit et idem si non posset propter magnam multitudinem delinquentium vel non sine graui scandalo ut qui se armis defendunt vel loci difficultate se protegunt tunc ergo rationabili iudicio non dicatur facultas ad esse sed deesse xxiii. q. ii. quare. C. de epis. et cleri. si quis in hoc. de hi. qui ala. tru. oc. l. i. Io. an.

¶ Porro quia tex. dicit quod sunt priuati pontificali dignitate an intelligantur priuati etiam ordine pontificali. Go. ardi. hic exponit dignitate id est ordine dicens quod dignitas pontificalis et ordo pontificalis pro eo sumuntur alle. h. de renun. post translationem circa finem ubi alijs asserentibus. et h. de eo qui renun. c. i. ubi dicit primo quod id quod ibi non renuntiari dignitate in decretis post translationem circa fi. v. alijs asserentibus et h. eo qui renuntiauit c. i. ubi dicit primo quod id quod ibi non renuntiari dignitate in decretis post translationem dicitur renuntiare ordini id est executionem ordinis vel dignitatis. Ex quo patet per hanc priuationem episcopale officium quo ad locum ipsum esse sublatum xxv. q. ii. si generaliter et c. sequenti. Extincta ergo dignitate quo ad locum illum extinctum est omne id quod ex eo sequi potest h. eo. li. de here. accusatus. Porro in fi. non poterit ergo episcopus ibi episcopale officium exercere ut sic priuatur sine culpa de hoc h. de priua. antiqua. et ubi sic diceretur priuatio nullus esset effectus et esset lex imposita verbis contra id h. eo. li. de elec. commissa. Porro secundum ardi. Sed contra predicta facit quod non de exces. prela. accedentibus post origi. in textu et sup glo. ii. que distinguit illa que sunt dignitatis et per inferiores perscribuntur et illa que sunt ordinis et per inferiores non perscribuntur et ideo dicit Io. an. quod h. in 2a. magi. q. ois posuit pro dubio de hijs que sunt episcopalis iurisdictionis Io. an.

¶ Sed queritur an legatus cardinalis contra quem commissus fuit talis excessus possit declarare has penas in ciuitate delinquentes presupposito quod factum sit notorium ita ut negari non possit immo se ipso plus testis est de puri. tano c. plus lxi. di. in sacerdotibus in fi. xxii. q. ii. sane preferatur xxxv. q. iii. quod sepe. Si ardi. arguit quod sic quia tunc per hanc constitutionem sit lata sententia que trahit secum suam executionem pro nunciatione amplius non ligatur de app. pastoralis ergo publicare poterit xxiiii. q. i. c. i. et ii. de elec. venerabilem. Cum etiam peccata nocentium expediat esse nota de sen. exco. ut fame. hic enim canon factum notorium sine sententia sit ff. de ritu nup. l. palam. Item si facit etiam quod non h. eo. ti. et li. Romana xlv. di. et qui emendat cum alijs remiss. quia non sicut sed ecclesie Romane iniuriam exequitur facit xxiiii. q. iii. quilibet et cum proua-

fectum notorium probatio vel sententia non est necessaria nec est iudex cause sue sed potius notificator quod potest in sua causa nec potest recusari de appel. nouit allo. quod non. primo de offi. dele. c. ii. de v. signi. ex parte et dic sane intelligendum id quod dixit de sententia quod in notorio non requiritur quia debet intelligi quod non requiritur solempnis et inscripta ut non in auctentica de iudi. sine quoque sufficit necessitates sed bene requiritur notificatio et declaratio h. ea. l. tum secundum in fi. sed ubi dubium esset ut puta an potuerunt vel non puniri ita quod ibi requiratur cognitio vel iudex in causa sua etiam non debeat iii. q. iiii. c. i. ibi nunquam et c. nequis in sua causa l. i. melius est id fieri per superiorem ipsius cardinalis et caueat ne notorium dicat ubi non est de app. consuluit in fi. et eodem caueat ciuitas ne se dicat impotentem ubi potens est de ipso cum contingat sed ceterum quod si fecerit punitur. C. de legi. l. ii. Io. an.

¶ Glo. fi. allegator dein dequit quare ciuitas Romana excipiatur ab ista pena et assignat duas rationes. Item ead. glo. ibi preter ciuitas alle. de here. cum abolendam in fi. sed ibi non est priuata sed priuari iubetur Io. an. Item ea. glo. ibi pontifex et per hoc soluitur contra decreti. tum quidam cum contra. dein iura que voluit quod maioritas aggrauet in delicto vnde dicebat Io. mo. quod dicendo episcopus bonon. dico locum. Sed dicendo episcopus Romanus dico preeminentiam. Est enim vna ecclesia cuius sponsus est papa et cardinales sunt filij primi gradus. dat simile de rege portugalie qui propter eminentiam vel aliam causam denominatur a loco illo nec per id detrahitur quin sit rex aliorum locorum regni sui Io. an.

De penitencijs et remissionibus Rubrica.

de peni. et remis.

Romana

Glo. non summat. Gen. sed summat questiones non citant aliquos licet eos monere possint ut in concedendis indulgentijs non excedat archiepiscopi statutum concilij generalis li. d. et sunt tria dicta primum et 3m. in hibitorium 2m. permissorium ibi sup. benigna 3m. ibi concedendis.

¶ Non quod carens iurisdictione non potest committere potestatem citandi sibi non subditum nam hic archiepiscopus non est iudex subditorum suffraganei ergo non valet talis commissio.

¶ Non hic ar. quod iudex potest committere alteri potestatem ut citet ad

uersariu suu in causa sua pbat tex
qr non valet hec comissio qr arepus no
est iudex subditorum suffraganei gº si sius
set iudex videtur ualere hec comissio de
quo p ber in extrauag ad reprimend et fa
cit tex de appel cu sit romana ¶ Nota q
caritatiua monicio pot fi et p no habe
tem iurisdictionem sup illum quem monet ad
hoc xi q i si peccauerit ¶ Nota q arepi no
pnt concede indulgentias ultra limitatio
nem ibi concessam ¶ Oppo et videtur
q archiepus ul eius officialis possit
comitte hanc citationem nam si destinat
nunciu p prouinciam ad extendendu illa q
spectent ad eorum officium si impediantur hnt
iurisdictionem ut punire possint impedientes
B ti pximo c i gº poterunt comitte ista
citationem cu dare possint ex suo officio i
dulgencias i prouincia So aut isti impe
diunt nuncios archiepi ul officiales eius
ab hijs in quibus contenciosa iurisdictio
ul qr ptinet ad arepm et tunc procedit
gm qr pot illam defende penali iudicio
ff si quis ius dicenti no obtemp l i
aut no impediunt i concernentibus conten
tiosam iurisdictionem ul qr et tunc no posse
citare ut hic Et est duplex racio huius
iuris scdm osti et jo mo pma qr regu
lariter i subditos suffraganeorum no habz
ptatem , 2ª qr in hac mª no habent
iuris executionem si caritatiuam solicitationem
et hortationem quo ad questam gratuitam
B de censi excepte vii ut dicit jo mo Can
cellaria isto casu no dat lras compulso
rias jo an ¶ Oppo n et videtur q si suf
fraganei impediunt istos ul eius offi
ciales q posset eos citare arepus et p
cons potest comitte citationem qui ex quo
archiepus pot istam indulgentiam conce
de in prouincia et suffraganeos ul eorum
officiales no pmittentes questores suu
causa exercere illud officium exortationis
sequetur q hec ptas apud arepm deluso
rie esset quod id qd dicit tex de offi dele ex
hijs So dic q aut arepus uult comitte
citationem i subditos suffraganeorum i
stos impedientes et tunc no pot ut hic
patet et est ro scdm osti et ardi qr istam
ptatem non habent gº no comittitur l q
vii de libert de iur patro q aut de di
uor re imp insi de hoc Aut uult comit
te i suffraganeos ul officiales ipsorum
istos impedientes et tunc possit p ronez
B in gº alle Item qr isto casu cessat ro
apti quam no pot comitte in simo test
qr archiepus licet no sit iudex suffraga
neorum de offi or pastoralis pº pri net
ob [illegible] nisi eq
parantur suffraganei et eorum subditi in
hac mª qr eorum res q equiparantur quo
ad hoc ut moueri possint qr in hac mª

nenter ipsorum posset compelli ut habeat
indulgenciam si qui delinquunt no sunt
pares si impares jo an ¶ Queritur q sit of
ficium istorum questorum So dic q de hoc habe
B co li de here ut officium ps questores di
debent eum proponere id qd in suis lris contine
qr legerent alphabetum ut dicit osti p c
cu ex eo et vide qd ibi no post eum sup
vbo lris tamen sepe fatiunt gm abusio
nes proponendo et si propter illas impedia
tur ad conseruatores recurrunt Et contra
hoc est hodie prouisum p clem i eo ti
jo an ¶ Quid si isti de facto citant subdi
tos suffraganeorum impedientes an te
neantur ire et allegatur preiudiciu suum
So dic q non sum immo et osti qr constat
ipsos non esse iudices et sic i pune illos
non parebitur de hoc in q n si epus et
B de accu veniens in glo si jo an ¶ Que
ro sup quibus isti nolebant pare questi
onibus So dic q forte sup quotando
prohibuit propter horam i congruam et licet
ex hora esset congrua ex no posset cita
re cu nullam heat iurisdictionem ut hic dic
jo an ¶ Quero quare isti no pnt compel
le si tm ortari caritatiue ad opus fab
re So dic qr istud est opus fabrice pi
etatis et misericordie lxxxvi di no satis
et licet ad principes et religiosos spectet
ecclias restaurare lxxxvi di c si no tn
ad hoc est aliquis astringendus sz eum
ab initio uota gratuita B de uoto mag
ne nec ob sum osti B de hijs que fi a
maiori pte c c si qd illud loquitur qu maior
ps capli concordat cui regulariter standum e
eo ti c i. Et ibi loquitur de hijs quorum pri
cipaliter interest et qr ad id tenentur et qui
subsunt arepo in metr quorum totum hic e
gm sum osti et vide q ibi no sup glo
si et an illicite acquisita et incerta in
hunc usum querunt possunt auctore epi fa
dictum B B co li de testa c ii sup vbo
libere ad fi jo an ¶ Qualiter vocentur iste
indulgentie So dic q a thomis vocantur re
missiones de quibus remittit osti ad sum
de remis ptotum jo an ¶ Glo pma i pri
cipio p oim q hec decretalis no sit sub co
gruo titulo situata cu loquitur de fabrica
ecclie augmentanda ul manutenenda q
est mª potius rpte de eccle edifi vel re
pan et sic est qd id qd dicit papa in pohe
mio huius libri soluit glo ¶ Et oppo q
clerici fabricam eccle debeant manu
tenere nam p uiam queste ut B de ec
cle edi c ii in glo soluit in ea glo ibi
quare et ista ptinet ad ordinationem epi
xii q ii nobis et c unlelane x q iii vno
ubi de hoc sum ardi jo an ¶ Glo in vbo
ptatem alle sile ¶ Glo in vbo punire
querit quare tex dicit punire et soluit
¶ Glo in vbo monere querit an possit co
cede indulgentias et sol in glo si //

Queto an confirmatus in epm nō cōsec
tus possit ↄcede indulgencias Go. aiat dr
q non et idem dicit de caplo vacante se
de s in glo alle. B. oo. de sup ne pla si
epus et c. ecclie ubi dicit q capli sede
vacante amistrat vide q nō de acces pla
accedentibus Jo. an ¶ dicit la. ab q ibi
dicatur ex hijs que ibi alle q capitulu se
de vacante non dat lras indulgenciaꝝ
licz archy referat aliquos seruare ↄm sim
lap. Ista dubia examinat gasp de c̄ald
in c. accedentibus tenet cū tho. xco sma
xx di. q. iii qui dicit q effectus clauis iu
risdictionis est et remissio que est p in
dulgencias cū talis remissio nō ptineat
ad dispensacoꝫ sacramentoꝝ s3 ad dispensaco
nem bonoꝝ coīuꝫ ecclie Jdeo legati et nō
sacerdotes indulgencias concede pnt ut ca
di. q. iiii articulo iiio dicit q ptas facie
di indulgencias sequitur iurisdicoꝫ et qz
diaconi et qui non sunt sacerdotes possunt
hre iurisdicoꝫ ul' ↄmissaꝫ sicut legati ul'
ordinariam sicut electi io pnt indulge
tias face et licet non sint sacerdotes
ↄfitens nō possint absolue in foro pniali
qz illud est ordinis s3 indulgencias pti
net ad clauem iurisdictionis nō ordinis
ex quibus sequit q ↄfirmatus nō sacer
dos hmōi lras posit ↄcede et ad pdicta
faciat q solet dici de absolucione ab exco
micacione que fit in foro iudiciali pein
tenciale que requirit ordinem sacerdota
lem ut nō de sen exco a nobis ii et de c.
sede vacant ↄcludit ibm q pnt tenet
q nō in clem. i. de hete. dicens q nō oia
que sunt iurisdictionis transeunt in capm
vacanti sede sicut est de pone abbem ul'
clericaꝫ ut nō lxxix. di. nullus epus et
idem tenet gasp loco pallē cū hoc nō
repiat iur. cane xi. q. v. ↄsuluisti. nā
thezaurꝫ ecclie dispone nō pot nisi hys
cui repitur ↄmissum ↄo cū caplo non
repitatur hoc ↄcessum ↄo rē ne sede va
c. si ¶ Queto qui plati sunt qui pnt
dare indulgencias Go. certū est de epis
ut hic patet idem de epis. j. oo. c. si jde
in legatis ut nō j. de offi le. c. si. tamen
hoc pnt subditi sui tm B. co q aut t̄ī
pnt nō subditi illis uti de suoꝝ licenci
a indic q exponas ut ibi nō et vide
q dicetur j. co. c. si Jo. an

Si episcopus.

Glo non sumat Gen sic su
mat Concessus generalit
confessor non tangit epo spe
cialiter reseruata nec obtentu ↄsuetu
dinis potest quis sibi elige confessore
l. d. et dico facit primo ponit dictu suis
rronem subdit ibi cum in generali Sed
ↄsuetudinem reprobat ibi nulla quoque

¶ Nō q potestas danti licenciaꝫ ↄ
fitendi pretā dependet a superioritate
vñ ↄcedens debet esse superior illius
cui ↄcedit ad hoc B. co. ti. ois ¶ Nō
q epus pot dare licenciam eligen
di confessorem tailꝫ de dioc de quo h'
p glo. in clem. i. de pui ¶ Nō q eliges
confessorem debet elige ydoneuꝫ et
sic si nō elegerit ydoneuꝫ videtur ee
in culpa ¶ Nō q generalis lima non
includit specialiter reseruata ↄceden
ti ¶ Nō q epus pot reseruare abso
lucōm sue casus penitenciales de q°
hic in glo. et in clem. dudum de sepul
¶ Nō ex 2a pte q nō pot subditus
quere de ↄsuetudine ptatem sibi elige
di confessorem ¶ Nō q ↄfessor ydone
us habet ptatem absoluendi solue
di eligendi in foro pniali ¶ Nō q
valet confessio incerti iudicas indi
tis ptatem habent in foro penitēci
ali et sic c. ad hoc de ipt. ↄcedit in
foro ↄtencioso nō pniali qz in illo nō
dantur iudices incerti in isto sic et
p hoc habes q forus pnialis nō sequit
more fori ↄtenciosi de quo de sponsa. tu
e ¶ Quid si epus dat licenciaꝫ gene
ralem sacerdoti de confessionibus audi
endis an posit absolue in reseruatis Go
dic q non. cum ea sit 2o. que in textu
assignatur et p hoc facit clem. dudū
v. ppter hmōi. de sepul. et putat ositi q
hanc licenciam vicarius generalis
dare non possit et hoc nō in summa co
ti. v. cui sit confitendum in iii. colup
v. quid si epus et v. sequet Jo. an ¶ Sz
nunq vnica eleccione facta de isto cō
fessore ↄsumit hec licencia Go. Jo. an
remittit nō p eum B. co. li. de pben
non pot Et ideo ppter illud esset utile
ex pnui q quocienscūq ↄfiteri voluit
possit sibi elige Jo. an ¶ Queto ↄcia
sedauit ptem an saltem sufficet ↄsue
tudo tanti tpis rē. de quo B. de p
sepe. c. i. co. li. Go. dic q non et hoc
probat illud vniuersale negatiuū nul
la quoqꝫ rē et de firmatur hic q nō
ↄsti. de offi. ordi. ↄquerente Jo. an ¶ Glo
prima in pncipio querit de exemplo tex et
soluit. deinde querit archiepus possit
laicis ↄcede hanc licenciam alle pro
et ↄ et soluit pu. eius glo ibi ↄsiciaꝫ
vide q ibi nō in glo que incipit pu
to in clem. i. de pulē Jo. an. illa glo dic
q ante factum est consulendum absti
neri et lima epi ul' archiepi qui in iniat
q post factu possit defendi ego credere
q ante factum et post de iur possit sus
tineri ut epus posset dare licenciaꝫ et
hoc optime probat hic tex qui dicit
q epus pot dare licenciam subdito.

Sz clarum est q quilibz de dioc est subdi
tus suus quo ad hoc q sub ptate epi sit
gmisse onis alme dioc ut dicat tex v
q i quecunq et xii q i preprimo nam
quilz de dioc dicitur prochianus epi ut
pbat tex de fe licet de peni ad aures
gº videtur q et eps possit dare licen
ciam istam ¶ Glo in vbo ydoneuz que
rit qui dicatur ydonei et solvit ¶ Glo
in vbo reservantur querit qui sunt casus
reservati epo glo enumat In ead glo ibi
nuper ¶ no bene istam glo que vult
q ptas absolvendi a maiori excoe
no gpetit inferioribus ab epo de iure
com qd bene no qz facit q inferiores
ab epis no absolvat ab excoe canonis
et sic videtur hic glo p dicto fre de se
i gsilio xiii In ea glo ibi blasphemat
omnibus publice sedm osti ut ibi no Jo
an In ea glo ibi cu sic et ibi hoc tenz
osti sm ardi gº B co li de testa c ii
et facit no sup vbo sile Jo an dicat ut
ibi glo de hoc p osti in suma eo ti gº an
confitendum infi 2e colup p xxv i sua
bruti ti gº sequitur vii Jo mo tracta
uit i dec sup cathedra hodie i nova
ta in clem dudum de sepul et vide q
ibi no in vbo plurimodi in glo hoc i
tendit Jo an ¶ Glo in vbo gsuetudine
querit de rone quare gsuetudo no vale
at et assignat triplicem ronem In ea
glo ibi ecclis intellige glo de ecclesiis
a quibus debet percipi tale sacramentum
et onus pz p sequencia et qz qua rone
posset hic pmo prochialis posset et ultio
et est sile q no de fo gpe si diligenti
in pma glo v Item no pot In fi glo
posset alia glo assignari qz platus di
pil xxvii diligenter agnosce vultu
pecoris tui tuosq greges gsidera vii
debet pprius prochialis ad hoc laborare
q impediretur talis gsuetudo Jo an
¶ Glo in vbo elige querit quis de e
piscopis et aliis platis an possint si
bi elige confessorem et solvit ¶ Glo si
querit quid tex dicat solve vl ligare
et solvit In ea glo ibi quem penitet
die v tantu et ead vba habentur vi
di c i post pu Jo an

Indulgencie

Glo no sumat Gen sic su
mat dec cum ex eo mpli
bus epis indulgentibus
locum habet h di et qz breue est non
dividitur ¶ no pmo q qu eo actui depu
tatur una suma p eius exercicio sive actu
exerceatur p unu sive p plures suma
no multiplicat s eadem ee intelligitur
concessa q no qz facit ad gor vulgata
an si promittitur castro intranti pmuz
ob sessum dare centuz si plures intrant
no datur cuilibz centuz s illa dividitur
inter omnes ¶ no q i dedicacone ecce g
ceditur certa indulgencia ¶ no ar q e
licitu arguere allegare sive certa det
minacone cotelegs vl can s de quo p Jo
an i c viii de colra clezi et mulie ¶ no
ar q factuz g legem prohibente est il
lum licet no sit appotita dec nam i gcili
o generali de quo hic loquit no erat
dec et tamen hic detimatur q factu g
illud vide glo in clem i de uir patro
¶ Oppo q plus debeat valere indulgen
cia a pluribus epis q ab uno xi di pisca
ubi hoc no So facit papalis restricto
qui hoc potuit ex eo solo xxi di quis
xxii di c i Item ponit hac ordine juxta rone
dicionis qua habet sup omnes xxi di
i novo et habuit iustam causaz facien
di ppter abusum ut no pmo i c tu de
eo eo ti Item dicebat Jo mo q hic ob
viatur fraudibus epoz qui in alienis
dioc dabant indulgencias dicentes se
face sub spe ratificacionis fiende p epos
eoz et ante gpilacionem multu hoc fre
quentabatur itaq qu omni epoz qui
hic poterant in Romana curia reci
piebatur indulgencia et dicat Jo an
q vult illam ultra viginti sigilla vnii
tali lre pendere postea pdicabatur et
promulgabatur indulgencia de tot quadragenis
talis quot fuerint epi Jo an ¶ Sed vero
quid significet nomine indulgencia So
dicat Jardi q cum indulgencia de mos
trat remissione pene n a m nisi
quz gressionem gre B ut lus pen c fi
de fidele dudum quz dispensacionem
lxx vii di c fi in fi et B de cler dudu
quz ius canonice xxxiii q ii interfecto
rey et xxxv q iii de incest et utrobi
qz de hoc quz ponit p vacare vl opera
dare unde dicatur indulge gule nali q
est venti amica vl venez Jo an //
¶ Sed vero pone q epus bonon dedit indul
gencias dedit indulgencias xl diez
in gsecracone ecce Alius eius succes
sor dedit alias xl an utraq valeat
So Jo hic remittit in addi spe sup is
ta Rom et ibi alle pmo q sic sicut suc
cessor epi qui dedit qnquagesima vl sex
agesima pot illam dare dummodo ces
set detriment ecclesie de dona postoral
pmi ibi defmat qz p multiplicacoz suc · c · iii
cessoz posset veniri gtra gsiliu exeo
et q vivus plus actus pter ipam hret
multas quadragenas et sic dicit intel
ligendam illam dec dum dicit pluribus
ee eisdem vl pprius successive et dec pas
toralis facit p ista pte qz pot ibi succes
qd potuit pdecessor nec pot q ille non
potuit So gº quatuor vl plures successive
dabunt indulgenciam renovacio cuit

non adiecto valet go ad memoriam
et ut tollatur opi. credendi illam revoca
ri p mortem p no de offi le c fi et forzo
valet si p inio hic expressisset q no valeret
post mortem fin jo an Sz quero q c
cum ex eo b co ti restringit hanc ptate
epoz et superioribus in dedicacionibus ec
clesiaz ad annu in aliis casibus ad xl
dies intelligatur restricta est i foro
penitenciali an vero quo ad publicas
penitencias Go inmo in dicto c tenuit
q non sit restricta in foro p inali vn po
terunt ocede plures annos dum tamen discre
te faciant jo an An simplices sacer
dotes possint dare indulgencias i foro pe
nitenciali Go inmo b co q aut et ban
ibi i addi q sic et possint ocede q remis
sionibus non suoz indictu uti possint de q
ibi jo an Contrarium tenet gasp de cal
i repeticione c nro co ti dicens q licz
psbri heant ptatem clavium i absoluendo
no tamen habz dignitatem p eminencie
qua habet petrus et post eum successo
res xxiiii q i adtuq vn cum istam indul
genciam indulgere opetat rone dignit
epalis non pnt inferiores hoc face q illi
non habent et hoc apte voluit doc i c
accedentibus de exces pla hinc est q sim
plex sacerdos no pot exercere cu illud no
opetat rone ordinis et no n q i nondum
de offi or si sacerdos fin eum Quero
an dans remissioz possit illa uti Go vm
de hoc tractat b co ti cu ex eo Ardi hic
tenet q non et in hoc instat sat jo an
remittit ad no in dicto c cu ex eo ubi po
suit q hic addit Ardi et alii no p sequi
Gasp de cal in dicta repeticione c nro
dicit q pr suus in dicto c cu ex eo tenz
opi tho iiii sntaz ex q iiii v articulo
ubi dicit q indulgencia datur auctem iu
risdicionis et administracionis generalis
qua habet et p qua pot dispensare the
zaurum ecce i c qd autem b co gl postq
posuit indulgenciam gualem potit illam
ti dat sile sacerdos conficit corpus xpi
ut dispenset aliis et post consecracione
illo est p se utitur ita potit uti suffra
giis ecce que aliis dispensat quam effec
tus i mediatus est remissio pene et p
hoc cessat q no pot exercere iurisdiccion
in se ipso q indulgencia no est remissi
o pene p modum suum s p modum dispensaci
onis qua quis pot face sibi ipi gnali
separata aliis ut dixit tho sicut ob q no
gaudeat indulgencia nisi subditus ut
dicto c q aut et ipe no pot esse sibi sb
ditus q respond q tamen minister spi
rat indulgenciam et tamen subditus
p cipit indulgenciam sicut dicit lex q
consul et pses filius familias apud semet
ipsum emancipari pot emancipat ut

consul et emancipat ut ipe ff de ad
op l si consul et l sequenti facit in
ra que dicit q quis pot representare
psonam duoz de app accollacione eo
li fin eum Quero an papa vl eps
pot remittere penitenciam p confessio
nem i iunctam Ardi tenet q no alle
de peni di v c i ultra medium v po
nat se omo et idem dicit de peni iniunc
ta ab epo q sacerdos illam remittere
non pot s cg xxi di inferior secundum
jo an Quero an sepius iterans ac
tum p quo data est indulgencia
Go Ardi tenet q sic alle dem viii in
dicto c cu ex eo nichil aliud alle
jo an Gasp in dicta repeticione dicit
q pater suus in dicto c cu ex eo tenz
dictum tho xto sntaz xx di q iii ar
ticulo iio qui distinguit q aut in
dulgencia fit p hemut hoc est sine
aliaqua termini psinicione et tunc procedit
q dicit hic Ardi aut conceditur ad tem
pus determinatum ut q dicit quicumq va
dit ad talem ecclesiaz usq ad tale tps
vel quicumq vadit tali die et sic intel
ligitur semel tm dans vl vadens co
sequi et istam ptem tenet ex goff alle
b de fi psbi c i eo li et c no pot ip
roo de pben eo li p jo an Quid si
in consecracione ecce ocurrunt archieps
et epus et quilz dat annum adveniens
consequantur biennium Go Ardi tenet h
opi osti que ex habetur in dicto c cu
ex eo sup glo fi que tenet q oprovin
ciales habebunt annum subditi epi bie
nnium s hoc no placet hic et ibi jo
an Istam ptem ex tenet gasp in dicta
repeticione ptex hic q sive fiat cu v
no sive apluribus non pot extendi
nisi ordinaria fin eum Glo ii ponit de in
hic Glo i ponit qd declaret Glo
pe querit an saltem indulgencia va
leat quo ad summa in qua pot pone et
arguit et solvit in fi glo p mat epi
glo tenet Ardi qui ex alle de spon i
pn c i lo p i in fi xi q v q iohanes
xviii q iiii quesiti i q i nomine de cse
di iiii si non sanctificetur in fi et qd
ibi no facit ad hanc ptem ff de usur
l placuit de iur deci sive gnalis Item
q favorabile est penam remitti de
quo hic agitur et sic ampliando ut r
stringatur odium pene i de re iu odia
Sz jo mo tenet aliam opi dicens hoc
procede ppter indistinccionem dantis q
faciens consiliu no ex in pte consequi qd
intendit alle ff solu ma si ab hosti
iio et q hoc no iur cm procedit si ex
gra corpe iur clauso b co q autem
et c cu ex eo habent go locum si no
valet ut ago nec valeat ut valere pot
de quo remittit b co li de spon i pube

c. ijᵒ q. i. ubi de hoc tenet go. quod cum hoc
sit gravamen propter facientis peccatum totum / nam
in facto reus in uno, in omnibus quo ad
gravamen qua privatur B. de re iur. de fi-
geat sin eum et pro responsione quam
facit glo. hic in fi. alle. jo. an. xi. q. iii. ipse
ligandi ubi cum tex. dicat quod abutens
potestate ligandi ipsa se privat glo. expo-
nit .i. privari meretur et sic intelligitur
ca. i. placuit et c. plerumque in pri. xii. q.
ii. sepe fit in fi. jo. an. et sic videtur jo.
an. tenere glo. et idem hic gen. Gasp.
de Cald. in fi. sue repeticionis dicti c. in quo
tenet opp. jo. mo. et ultra rationes suas
inducit tex. illius c. qui dicit ita tamen
quod statutum generalis concilii non excedas
ergo videtur eorum potestas limitata in tantum
quod si excedunt potestatem non habent et
sic totum videtur factum ab illo qui pota-
tem non habet ergo non valet i. q. i. de
pbertis sin eum / et pro ista parte videtur
casus hic cum dicitur quod indulgencie que
excedunt concilii vires non obtinet et
sic definiat quod talis indulgencia sit
nulla. Si ergo est nulla non valet. nota
in alio sicut dicitur de dicto testis quod si ad
misceat vel aliquid falsi dictum non valet
xi. di. si ad sacros iii. q. ix. pura vide
tex. dicit quod si excedunt non obtinet vires
non dicit quod non obtinet vires in eo quod ex-
cedunt sed simpliciter quod si excedunt non
obtinent vires et sic in totum annullatur

De sententia excommunicationis R[ubrica]

De sententia excommunicationis R[ubri]ca

Cum medici-
Glo. prima sumat et pro-
mo ponit prohemium ro-
statutum circa excommunica-
cionem ferendam ibi
quisquis secundo penam non
servantes ibi si quis tercio aggravat uel
penas addit ibi superior quarto statutum pro
rogat ad suspensionis et interdicti pe-
nas ibi et hec eadem / quinto cautos re-
ddit illos qui penam incurrerit in tanc-
tum et idem dividit jo. mo. sed jo. mo.
dividit in vii. de 2a faciens duas le-
gem partes et faciam unam partem in-
ter ad pro si quis ¶ no. quod excommunicacio non
dicitur mortalis sed medicinalis quia
ille in quem est lata non contempnit et
sic patet quod ex contemptu excommunicacionis quis plus
ligetur ad hoc xi. q. iii. sima pastora
¶ no. quod superior huius corrige delicti in
correctione dicitur medicus ad hoc
de peni. omnis ¶ no. quod excommunicacio debet proferri
in scriptis per excommunicatorem et sic patet quod iu-
dex debet illam recitare per se non per nota
rium sicut dicitur de diffinitiva B. de re iu-
c. fi. B. eo. li. ¶ no. quod in sententia excommunicacionis re-
quiritur ex processo cause et in hoc differt
pat a sententia diffinitiva in qua non requi-
ritur ex processo cause de re iudi. sicut //
¶ no. ar. quod non est necesse scripturam excommunicacionis
esse de manu notarii sed sufficiat quod iudex
illam subscribat facit in sili quod dicitur
de diffinitiva in c. fi. B. de re iudi. eo. li.
¶ no. quod sufficit obligato ad rem traden-
dam si est paratus facere requisicionem vi-
de quod non in clem. contingit de reli. domi.
¶ no. quod quo ad fidem probanda equalia
eo. instrumentum publicum et litere autentice si-
gillo sigillate ad hoc de elec. ut circa c.
li. ¶ Querere qualiter sumatur hic quod excommunica-
cio sit medicinalis. So. sin oppo. et an
sumitur active et passive ut sic sit medi-
cinalis in proferente et in eo in quem pro-
fertur / nam debet proferens ad medelam
anime non ad mortem intendere xi. q. iii.
audi. et debet esse paratus et sollicitus circa
diciones arctas canonice observare ad hoc
de eta. et quali. ad aures et tunc si infir-
mus se exponit vento rebellionis de
homi. tua non medico sed sibi et sue duri-
cie imputabitur ut ibi et eo. ti. postulas-
ti. et respicias pacientem est medicina
anime quia consulius ex eo quod vitari se videt
facilius revertitur ut palle c. audi. et
B. eo. li. de excep. pia ad idem xxii. di. quod
prohibentur et si opponitur de c. cepiis xi.
q. iii. quod propter illam quam quis citaius mo-
ritur / respondetur quod illud inducat con-
temptus qui est mortale peccatum ut sequitur
et si dicatur quod animam tollit xxiiii. q. iii.
c. i. xi. q. iii. nichil nisi respondet ad
illud verum nisi per satisfaccionem reconcilie-
tur conclu. adudebat jo. mo. quod hic sit
accio et passio pro eo quod hic est motus
differens per terminum a quo et ad quem. Ex
communicatio ergo medicinalis est et in agente
qui recte operatur et in paciente qui pa-
ret humiliter / et eo uso est mortalis in quo.
lz. i. porro non recte se habente / et exhac tho. Pone
in summa di. xviii. sub articulo si quis
prelatus medicus qui videt habere excommunicationis
medicinam et iuste late non proficere sed nocere
illam discrete tollere potest circa durante contra
ciam ex quo videt illius saluti sic expe-
dire facit xxiii. q. v. prodest / ut esse in
quantum est pena sicut fertur in invitum sic
auferri possit possit ab invito ut in re-
prima B. de re iur. sed non sic in culpa quia
quia a voluntate contrahitur sine illa non remit-
titur et per hoc solvitur quod contra propter quam
fertur aggravatur propter contemptum B. eo. ptu-
as quia non absolvitur a culpa de qua

intelligitur xxiii q. ii. ligatur et sm hoc
minus dubium habet q nō eo ti. titum de side
res sup vbo absolutus et vide de eo qui due
ma significasti in glo fi. io. an ¶ Quero
quid est excōmunicatio So. dic q est excom
onem positio xxiii q. iii. cū aliquibus et
duobus c. sequentibus Et ex hoc infertur
q non fit nisi p fideles et de fideli xxiii q.
i. g⁹ si autem pa pri. et maiores fi. frat
et f grati. c. a. y⁹ fi illud. videtur q excō
icatio et reconciliatio sint sacramentum
Sz dicat io. an. q illud large sumitur .i. sacra
mentale ut ibi nō io. an ¶ Quero an
metus excōis sit iustus timor So. ar
hoc tractat hic et tenet q non io. an
dicat tenendum qd dixit G⁹ q me. cū.
cū. ubi vide io. an. dicat lap. ab. q qñ ex
catio est iusta tunc non est iustus metus
qñ non est iusta tunc nō est iustus, et io
in 2⁹ excusat non in pmo sz lap ¶ Quo
quare excōicatio dicat² nō eradicans Solu
qz ista pena nō separat adeo xi. q. iii. quo
cū. c. seque. fi. cū, pter quaz iuste fertur ē
raditus euellenda. de pe. di. ii. qz radix
als virtus ibi plantari nō posset ut ibi
io. an ¶ Quis dicatur ptempnē So. dic
q ille qui spernit excōicatoz vel vilipendit
et diuisos modos quibus excōicatio ptempni²
vide j. e. ti. dilecto io. an ¶ Qualit dicat²
pmedere platus So. dic qi pmeditetur p⁹
ul' ante videat vñ non solū medicus spi
ritualis debet esse cautus et discretus de
peni. et remis. ois. fi. et intelligens de
peni. di. i. mensuraz et idoneus G⁹ ti. pro
si epus fi. et prouidus io. an ¶ Quo pot
iudex prosequi q est corrigentus So. dic
q debet tex. intelligi de deo qz eius est cor
rigē xlvii. di. y⁹ necesse in fi. et hoc etiaz
fecit aplus qui excōicauit initium carnis
ut spus fiet saluus xi. q. iii. audi io. an,
¶ Qualit dicat² excōicans pręcaui q fuit mo
rientis So. dic ut attendat que dei sunt
non que sua xi. q. iii. ligandi et c. sep
et c. plerūq als potius ligatur q ligret
xi. q. iii. illud plane. nec obest quo ad de
um xxiii. q. iii. si quis nō recto licet
quo ad eccām militantē nocē videatur
ut ibi dicatur io. an ¶ Quero qui sunt
excōicatores qui astringuntur ista ptitucō
ne So. dic q quicūq sit ille qui habz
ptatem excōicandi est astrictus ut pbat
tex. hic qui dixit quisquis et nichil lo
quendo vniusalit nichil includit ad
hoc de maio. et obe. solute. et de hac mā
etc habetur de pnuz. lepro. qm i fi. Et
ex hiis pz q siue excōicans sit sacerdos cu
ratus ii. q. i. nemo ul' alius plato de
offi. ordi. cū ab eccāsticis vel abbas de si
sicut vel ordi. j. eo. ti. Romana et c. ve
nerabilibus p⁹ R⁹ astringitur hac pstit
tucōne facit ad hoc j. eo ti. Romana et
p⁹ caueant ibi iudices vniuersi et all'

io. mo. ff. de hi⁹ insti. g⁹ hoc articulo et
vide q nō. j. eo. g⁹ primo sup pma glo.
io. an ¶ Quero an habeat locū textus
in qualibz excōicatione So. dic q in excōicatōe
iudicis habet locum et ideo exponi debet
excōicata .i. excōicare intendit vñ habet
locū in sñia hominis que pot esse iusta
et iniusta fi. sñia canonis semp est ius
ta iii. eccā Sz dicat io. mo. hanc cō
rcionem quare tex nō ppellitur ferre
testimoniū sup excōicatōe canonis qz illud
esset sup crimine testificari fi. nō sic de sē
tentia hominis que pot esse iusta et
facit q nō j. de re iu. c. odia in solucōe
questionis in fi. io. an ¶ Et ex hiis infertur
q si epus p viam constitutionis excōicat
sine scriptis tenendo q valeat ptitucō
nō scripta q veniens p talem ptitucōe
incurret sñiaz excōis et proferens sñiaz
istam nō incurret penaz ptitucōnis que
loquitur tm de sñia lata p hominē et
non p viam iuris et est pclusio io. an in
regula nemo pot j. de re iu. insti ptis
¶ Quero qualis debet eē scriptura istius
sñie So. dicit pmo q sufficiat auctentica
ul' priuata ad hoc q nō primo de appel G⁹
eo. li. cordi Et facit iste tex ad qōz de p
stitutione an necio sit scribenda de quo
j. de re iu. nemo pot et vide q ibi dicit²
in fi. io. an ¶ An iudex possit ferre sē
tentiam istam p notariū So. dic q nō
sed p se ipm ut dicat tex. hic qui dicat
pferat Alij dicunt q p̄nte iudice sufficiat
q notarius legat ita q iudex dicat et
nos talem i scriptis excōicamus fm pe. de
sam ¶ Ardi. dic hoc ultimū procedē i epo
G⁹ eo. li. de re iudi. c. fi. Alij tenet pmū
dictū io. an. Et istam ptem crederem
veraz qz tex vult hic q excōicator pferat
in scriptis et sic videtur q vbalis platio
si non fiat recitando scripturaz nō suffi
ciat quo ad euitandam penaz hic po
sitam quo aut ad hoc q sñia vale
at fatteor q tenet licet nō obseruet²
lectura q textus hic nō annulat excōicatoz
sicut facit tex. diffinitiā sñiaz nō platam
in scriptis ¶ Quare requirit² causa i excōicatōe
So. ro est qz nullus est excōicandus sine
causa ii. q. i. nemo. xi. q. iii. nullus epōrum
et ista causa nō debet eē minima ut
e. q. epi. et c. nullus sacerdotum vmo
etiā qñ mandatur denūciari exprimi dz
causa ea. q. debent in fi. Et causa
in excōicatōe hominis est ptumacia ut
dicit² sup glo. posita hic et pz eo. ti.
sacro in pri⁹ io. an, dicat tamē io. de
fantis q lz in denūciatōe debeat ex
pmi causa si tamē nō exprimit nō
incurrit penaz hic positaz fm eum
et credo q bene qz tex hic dixit de ex.

excato sed de nuncians no dicitur excare
ut patet de appel pastoralis et c ut nemi
¶ Causa intelligatur expressa causa. Ho. dic
specialiter nominata spe et nomine indivi
duo sic fm osti. B^o co li. de excep pia si
si quis igitur Jo. an. ¶ Causa quid velit
tex cum dicit conscribat Ho. dic i simul
causas et sniaz scribat. vn est nece q ta
in sna exprimatur. et ideo dicat tex pt
q rep fm osti. franc. vero hic dicebat
q tres solempnitates precedunt sniaz excatio
nis s. iusta causa et iustus metus iudic
et monitio. de hyb. B^o in eo sacro in sen
tencia requiruntur duo q sna feratur in
scriptis et q causa inseratur in script
ut hic. post sniaz alie due vna q exem
plum sic detur petenti i mensem. alia
q relaxetur sna si absolutio digne pe
tatur. B^o de offi ordi. ad reprimendas et di
uerse sunt pene. predicta non seruanciu
ut in predictis iuribus Jo. an. ¶ Querio an
lra exemplata de originali lra in qua con
tinebatur excatio subditi faciat fidem de
excatione si illi lre exemplate sit apposi
tum sigillum Ho. osti. inducit ista tex q
sic dicens q no ipa lra originalis s^z ex
emplata fidem facit de hoc ptex qui dic
lras testimoniales ad idem alle xi q iii
circa de treu et pace c. i. de pbat post cer
sionem ubi de hoc ¶ Sz dicit Jo. an. q osti
non bene dicit q osti hoc pbet qr hic no
loquitur de exemplo s^z de requisitione ex
empli. nec etiam hic loquitur de sigillo. excó
inicantis. s^z dicit q osti potuit hoc dice arz
guendo ut sicut de requisitione fit fides
p sigillum sic etiam de excatione per exemplu
sigillatum Jo. an. ¶ Glo ii alle contra ad
textum ¶ Glo iii querit an excommunicatio in
genus ligetur et soluit deinde infert ad
aliud ¶ Glo in vbo corrigendis colligit
qualiter superior debeat corrigere ¶ Glo in
vbo medentis pot recitari p q^m q non
pot excans mederi anime qr i uitus quis
no pot compelli bene agere xxiii q. ii in
tegritas. timore contrarii glo soluit ¶ Glo in
vbo excommunicat querit an habeat locum in
aliis sentenciis et censuris et soluit ¶ Glo
in vbo causam primo querit de exemplo
tex et soluit. deinde colligit q tex dicit
posuit ordinem retrogradum qr primo po
nit de excommunicatione postea de expressione cause
deinde querit an tex procedat si excatur
persona incerta et soluit ¶ deinde querit d
uas drias inter sentenciam excois et alias
in eadem glo ibi recusauit ista glo ponit
exempla solius contumacie nec aliter iusta
sententia pot ab homine proferri et facit
ad hoc q statim dicetur sup hac glo.
Ardi. ponebat exemplum de vocato ad sy
nodum qui no vadit v q ii pnti xviii
di si quis epus et c. se. Item in eo qui no
prosequatur accusacionem ceptam iii q v.

c. i. vel recusat facere id quod pertinet ad
percipientis officium vii q. i. qr frater et
idem si precipiatur ne fornicetur cum certa
femina potest illum no parentem sine
monitione compendere excatione qr uere con
tumax est. Refert etiam quosdam dicere idem
si sup fornicatione generaliter vel simpli
citer monuerit qr tamen ipe non credit
qr sicut p contumaciam sup expresso crimine de
excati ut hic sit ut sup expresso moneri
arg. ii q. i. nemo et huius fine fuit ino
de vbo signi. ex pte i Jo. an. ¶ In ea glo
ibi exprimere intellige i debet exprimere
i scriptura et i scriptis debet excommunicare
et dabat sile osti in medico corporali qui
prius causam infirmitatis inquirit alias co
peteret sibi illud galieni si causas
ignoras quo cures no est tue muneris
s^z fortune. sic est in spuali et q inquire
dū sit causa alle de trans c. fi de libel
obla c. in de spon. ex lris i. de spon. i pube
c. ii de etat. cum dilecti xxiiii di c. i et ii
C. de edic. di. adri. tol. l. fi. ff de trans cum
hii v. nichil interest Jo. an. in c. glo. i
dicit quidam hanc ptem tenet Jo. ino.
et ardi et redet s. in glo. p hoc inducit
etiam qr pene sunt mollienda de peni di. i pe
ne Jo. an in c glo ibi sed tutius hanc pte
tenet ostiensis qui attribuit ipam ino. Sz
dicit Jo. an. q ino locutus est alternatiue
et sic nullam elegit nisi vellemus dicere fm
q notatur fuit B^o co. li. de peni c. i. sup v
bo de iure q in opp. contrariis quas ponit
ino ultima sit sua Jo. an. tamen ibi Jo
an. dicit q no putat illud scripsisse vin
in fi. glo. duas alias drias ponit ardi
prima qr ista trahit secum executionem de app
pastoralis. alie non de iure uen. venerabilis
It. qr interdum extenditur ad futura
B^o co. a nobis de iusti. ex frequentibus et a
lie uero non. s^z contra hoc videtur tex i co.
Romana p^o cauea^t et B^o de sepul i nra
s^z illud soluitur utrobique in eo q glo
dicit causam no exprimendam i diffinitiua
de necessitate dic q unio no est tutum illam
exprimere vn cautius est q no exprimatur
¶ Sz que est causa quare in excatione
cause expressio requiratur Ho. osti mul
tum instat Jo. an. dicit q cum excatio non
suspendatur p appellationem sequentem
i. eo. is cui s^z diffinitiua sit equum fuit
causam exprimi et imputet sibi qui no ap
pellauit ad diffinitiua. vel pt responderi
q istud fit de arbitrariis de quibus ro
reddi non pot Sz osti dicebat multum
mirandum q cum excatio hominis ex vnica
causa pferatur s. contumacia eo. ti. sa
cro in pri. et facit xi q iii nemo i prio
et c. cetum Sz in diffinitiis diuerse cause

possit occurrere B. de re iudi. cum causam
in fi. potius fuisset dicendum quod quam illis
esset exprimenda in istis uero non / nec sicut
nec exprimitur ab eo qui agit rei ven
dicatione quia unica est causa vendica
nis s. dominium ff de excep. rei iudi. l. si
mater quod eandem et quod actiones Sed ergo
est una sequitur quod est certa ff si cer. pe
l. certam Sed osti. dicit quod est unica tanto
facilius exprimi potest / Sed uide est quod licet
generalis causa sit unica cause tamen contu
macie sunt diverse ut fuit est dictum supra
principio huius glo. unde habet se contuma
cia ad spiritualem curam sicut infirmitas
ad carnalem medicum cui non sufficit illum
scire infirmum nisi sciat etiam causam infir
mitatis et sic nec spirituali medico suf
ficit scire illum contumacem nisi etiam sci
at speciem / hec enim sunt de traditionibus
huius artis quod ordo servetur et quod causa ex
primatur et quod sententia bono zelo feratur et
ultimum patet ex primis unde proferens habet
probare sententiam iustam quo ad prima duo et
quo ad tertium probat conquerens et hoc
dicit probari per decretalem sacro in prin. et v. cum
dicit etiam quod excommunicatio plus participat de na
tura interlocutorie quantum ad potestatem re
uocandi unde sicut a iudice interloque
te non receditur per appellationem causa non ex
pressa ita et ita et iudex non repellat sub
ditum per exceptionem nisi cum expressione
cause Sed indiffinitam cum appelletur sine
expressione cause sic et proferri potest sine ex
pressione cause Jo. mo. dicit quod sicut appellans
ab interlocutoria appellationem iustificare
non potest nisi ex causa expressa quod dicit in
clem. appellanti de appel. ita ex eo est causa
in sententia exprimenda et facit quod dicitur in c.
venerabilibus in fi. Jo. an. Ex hiis quatuor
causis quare requiratur expressio cause
in sententia excommunicationis et non indiffinitam. v.
na quia sit in arbitrariis / 2a quod cum ista
sit sententia medicinalis inventa ad curan
dum infirmitatem spiritualem requiritur
investigatio cause spiritualis infirmitatis
sicut in infirmitate carnali / 3a et quarta
quia excommunicatio plus participat de natura inter
locutorie / unde sicut in appellatione ab in
terlocutoria requiritur causa ita in sen
tentia ista. Item quia appellatio a diffinitiva ipsam
suspendit si non illam ergo non mirum
si differunt etiam in cause expressione ¶ Glo.
in verbo propter quam querit an teneat
sententia si causa est falsa et solvit quod sic
et de absolutione remittit ¶ Glo. in verbo
exemplum querit an totum debeat tra
dere et dicit quod sic / In fi. glo. unde dicit
osti. quod debet continere excommunicationem de verbo
ad verbum et annum et diem arg. de rescri
cum te. v. q. vi. libellorum Jo. an. ¶ Glo. in
verbo excommunicatio lecta per quem an habeat locum
quando incerta persona excommunicatur glo. arguit
pro et contra et solvit quasi dicat glo. nichil

loquitur fieri debet in scriptis et exprimi causa
que ita convenit generali sicut speciali
sine vino plus generali que non debet fie
ri nisi ex causa in ti. c. Romana. § caue
ant et plus plus dixit osti. quod si ibi no
minatus comprehendi poterat sub generali
petat sibi exemplum debet sibi concedi Jo.
an. ¶ Glo. in verbo requisitus primo querit
an habeat locum pena si fuit non requisi
tus solvit quod non deinde querit generaliter
qualiter debeat fieri requisitio et solvit Item
querit a quo die currat mensis et solvit
Item an debeat fieri copia post mensem
et solvit In ea glo. ibi hoc loco et tempore
hoc declarat hostiensis ut si petit a iudice
dum equitat dum officium dicit dum vult
lectum intrare Item debet expectare
et hoc vult 2a concordia glo. quia non debet semper
esse cum sacco paratus ff. de solu. quod dicitur
¶ Sed pone quod iudex offert sed excommunicatus non
vult recipere licet iudex primo denegasset
Ho. dicit hostiensis quod semper intra mensem
ultima mora nocet ff de peri. et commo. re.
ven. l. illud Jo. an. ¶ Sed quid si excommunicatus
statim petit et congruo tempore expectavit
postea se absentavit nec reperitur Ho.
dicit osti. et archi. quod iudex debet mittere
ad domum illius requirendo familiam et
amicos et in ecclesia publicare quod per eum
non stat quin illud exemplum tradat / et con
sulit quod super altare ponat unum et aliud
mittat ad illius domum tradendo illud
familie sue et si nullus vellet recipere
dimittatur super banca et de hoc fiat instrumentum
sicud dictum hic de requisicione per hunc
modum penam de qua hic dicitur evitabit
alleg. de appel. c. fi. de eo qui mit. in poss.
c. fi. de offi. ordi. pastoralis ad fi. de dolo et
contu. c. fi. Jo. an. In fi. glo. idem quod glo. tenet
hostiensis Sed osti. dicit mensem currere post
sententiam et requisitionem et idem archi. Sed
Jo. an. quod licet hec opinio videatur habere equi
tatem tamen dominus glo. et hostiensis videtur preferre
rendum quia ex contrario sequeretur quod requirens
post plures annos arctaret proferentem ad hanc
penam quod esset durum cum interdum non
habeatur plena cura talium scripturarum
et sepe pereant dicit tamen quod pro opinione osti.
et archi. facit littera antiqua que erat in
isto textu que dicebat post diem sine
si fuerit requisitus etc. quam litteram
ordinabat osti. nec esset contra suam opinionem in
mensem si fuit requisitus post diem
sententie et ideo dixit post diem quia ante
quam lata esset sententia eius exemplum peti non
poterat facit B. de spon. impu. ad dissol
vendum tamen contra et sub archi. non adver
tens quod illa littera fuit decisa nec venit sub
bulla illam ordinat ut est dictum / Sed
dicit Jo. an. quod licet illa littera decisa fuerit
at pro opinione osti. tamen iste textus non impug
nat illud quod B. dixi Jo. an. Genge. tenet

cum osti q mensis curat adic req
sitionis fm cum Glo in vbo autentico
i pno colligit ronem tex deinde querit
an sufficient testes et soluit q no In fi glo
idem osti Jo mo et ardi Jo an no glo
q ubi requiritur scriptura no sufficit pba
ri p testes sequitur g

¶ Siquis autem.

no ar q faciens contra legem no incur
rit penas legis si non fecit dolose q declarabitur
cum glo no q quis ultra ingres
sum ecclie quis ex suspenditur a diuinis
no quis dicatur temerarius Go dicit
Jmo q ille qui iuri resistit i d. dilecto Jo
mo p. t tiquemq alle hic glo q temere fa
cit qui fatue stulte ul sine causa facit vi
olator vero dicitur non tm vim inferens
s; et corruptor ul contaminator seu pollutor
vn temere polluens et puniens subditu est
huius constitucionis violator Jo an Cuius
dicatur violator huius constitucionis Go dic
osti puta q ex odio non ex caritate pcessit
ut in pn ul causam non expssit ul no ex
comunicauit in scriptis ul requisitus i mense
exemplu no tradidit Jo an Quid si no fu
isset ex pssum de suspensione a diuinis an
potuisset celebrare ex ecclia Go dic q sic
ut no i eo is tui in 3a glo Jo an dicit
lap ab q osti in suma de v signi y qn
i fi q suspensus ab ingressu ecclie potest
ingredi ecclia et audire diuina dumo no
dicat siue celebrat s; ex ecclia celebrare
pot Suspensus aute a diuinis simpliciter
nec int ecclia nec ex potit celebrare s;
lap Quero an semp suspensus cele
brans incurrat irregularitate Go dic
Jmo q siue quis suspendatur a diuinis
siue ab officio siue ab execucione beneficii
officii ul a celebracione misse ul ab alio
quolz huiusmoi est irregularis si contra inter
dictum faciat ut hic et e c. li de re iudi
c. i xv q iii si quis epus dampna Jo
an Quid si suspendat a pontificalibz
et postea tn illis celebrat an sit irregu
laris Go quidam dicunt et forte no male
fm Jnno et placet guil i spe ti n° g iure
v. quid si epus q non est irregularis tn
nullo iure id caueat facit i eo ti is qui
et q pene molliende sint de peni di i pe
ne Item pontificalia no st de substa ordi
nis ul officii q sine illis qlz officiu fi
pot Jo an Ex pone q suspensus a ponti
ficalibus consecrat ul ordinat an sit irre
gularis Go dicit osti fm illos qui dicunt
q epatus non est ordo non erit irregu
laris S; ipe tenet q m q sit ordo remit
tens ad no de sacra vnc c. 1° post pri de
cse eccle ul altr aqua nec talia st sii
pontificalibus solempniter expedienda et
competunt rone episcopalis ordinis ut i
uribus sup dictis et levom di cor epi et
no de elec q sicut g preterea de usu pal

c. fi Et q non sit irregularis probat Jo
mo nam ille est pprie irregularis qui ordi
nem habens et execucione carens se diui
nis i miscet ordines aute sac sut deputati
ad sacrificiu corpis x c. cuius conficiendi sac
dos ptatem habet et dyaconus dispenset
hoc sacramentu a sacerdote confectu Subdy
aconus est sacer q ad ministret ad id ua
sa sacra et p id patet sacerdotiu maius
reliquis sacris tm consecratio supaddi
ta facit eum sacerdotem magnum In
hoc q sacerdotiu aliis conferre pot g° no
differt sacerdos ab episcopo spe s; sicut
maius et minus p qd concludit q licet sus
pensus a diuinis se i miscens sit irregu
laris no tamen suspensus a pontifica
libus q non est suspensus a diuino sed
ab additamento a diuina gre ordinans ul
consecrans aliquos irregularis no est
Jo an Jo Cal in tractatu de ecclesiastico
interdicto in 2° menbro i qoe que inci
pit s; si is qui tui tenet q sit irregula
ris dicens q episcopatus sit ordo et in
eo imprimitur caracter quo ad pfectu corpis
xpi mistici vn est ordo p se distinctus
ab aliis nec pot negari qn habz offici
um omo distinctu ab aliis inferiorz qd
pbatur xcm di quis hic respectu ad se
quencia c. et pz de consie quanto de cons
eccle aqua p qd patet q exercens officium
diuinorz competenciu sibi rone ordinis est ir
regularis et i eo is tui vn sine exerceat
officiu pontificale in hiis que pot res
pectu consecracionis siue sint talia q
requirant missam ut consecrare et or
dinare ut ex no de elec q sicut siue fiat
sub missa ut confirmacio in fronte est
irregularis q et talibus epus utitur o
racionibus et oronibus sibi rone epalis
consecracionis competentibus et hoc suffi
cit ad incurrendam irregularitate s;
cum istam ptem credo veram q p
ut dixi in prohemio huius libri ptas
episcopalis in reseruatis sibi quo ad
sacramentalia dependet a ptate carac
teris ordinis non autem a dignitate e
piscopali q patet q episcopus depositus
et degradatus si ordinat in forma ecclie
imprimit caracterem ut no Jno i c. i de
scisma et ista ptas non dependet a ca
racte ordinis ex quo esset depositus a
dignitate no valerent gesta aliquo
mo cum no sit toleratus et gesta re
spectu dignitatis p non toleratis nichil
valent ut no Jno i c nichil de elec cu
g° dependet a caracte ordinis sequitur
q exercens sacramenta deputata or
dini incurrit irregularitatem si ab
illis suspensus erat ut no Jnno i c fi
de excep plate de benedicente aquaz

et similibus et p hoc cessat ro jo mo
¶ Quid si suspenditur a sacrorum perceptione
participatione an participando sit irregu
laris Go jmo tenet hic q non G[o] de
cleri exco mi c si q talia no sut or
dinis nam et laici participant sacram[en]t[a]
jo an ¶ Quid de suspenso a collatione
sacramentorum an incurrat irregulari
tatem Go jmo dicit quosdam tene
q non q quedam sacramenta sicut
est baptismus etc conferuntur p laicos
de cons di iiii constat et q sepe sacra
ecclesie sine solempnitate officii conferun
tur Item licet ad suspensionem in quib
sequatur q quis suspensus celebrare
non debet hoc tamen no est ex natura
suspensionis s ex quadam accidentali
consequentia et his omnibus consideratis
excitatus minor celebrans nullam irre
gularitatem incurrit de cle exco mi
c i fin jmo jo an jo cal in dicto te
tatu 2o membro v p predicta videtur
solum dicat q hoc opp sibi non placet
si ille cui est interdicta collo sacrorum
confert sacramentum q sibi soli competit
p rone ordinis p ea que dicta sunt G de
epo suspenso a pontificalibus vni nisi
q si sacerdos cui interdicta sunt sacerdo
talia conferat corpus xpi submis
sa erit irregularis de cleri exco mi
c i et ii fin eum et istud credo vm
q consideramus in suspenso exercente
sacramenta an competant sibi rone or
dinis a quo fit suspensio q tunc talia
exercenda irregularis est ut no jmo i
dicto c si de excess prelato ¶ Quid de noto
rio fornicatore et notorio symoni
aco an incurrat irregularitatem cele
brando Go jmo et host hic dicit q
sic q sunt suspensi p canones ad nis
G jmo remittit ad no de excess pla
tanta et jmo osti de coha cleri vm
et symo tanta tamen audire p[ossu]nt
divina q pbat iste tex ibi dum dicit ex
equi sicut prius fin jmo jo an intel
ligit istud vm qui simpliciter audit di
uina s si no audit simpliciter s aucto
rizando tunc incurrit irregularitatem
sicut si personaliter et p se celebraret
ut no glo in clem ii de prebende An
isti suspensi teneantur dicere officium Go
jo mo tenet q sic no ut officiantes
s ut secreto debito psoluentes alis pena
prestaret eis immunitatem q esse non
debet ff de interdic et rele i fi jo an
vide glo de hoc de cleri exco minis
illud et lxxxi di actum ¶ Quero an
excommunicans sine ista solempnitate
incurrat hanc penam si excommunicatio non
tenuit puta q lata post appellationem
legittimam Go dic q sic ut dicetur post
ab i c statuimus i eo in fi jo an Et

dicit lap ab q pro ista parte facit G[o]
co li de regu no solum et de religi do
c i et de re eccle no alie hoc consultis
simo et clem i c ti et q supsit jo
an i de re iuris qui contra sup prima
glo G in com facit q ipse scripsit
fin ab de appel reprehensibilis sup v
bo subiectos in nouella fin lap ¶ Glo
in vbo iudice querit quos iudices in
cludit et soluit in ea glo ibi seruare
debeant Idem osti jo mo et car di sed
dicit osti q satis equum esset regula
res platos non includi ar de appel
reprehensibilis et c cum spali in fi tamen
tenet com cum litera sic generaliter loquatur
et q in dubio tenendum est tercio
et seruiendum vbis edicti et q hec
decr innititur no subtilitati s veritati quam
decet maxime religiosos seruare jo an
¶ Glo in vbo temerarius in prin[cipio] que
rit an includat iste tex solum iudicem
dolo proferentem et soluit demde quit
q si no habet ad scribendum et pfert
excommunicationem an incurrat penam et sol
uit in fi glo ¶ no bene istum tex q
lex vel statutum imponens penam genere
ti actum temerarie includit dolosum
negligentem vel actum fatue facientem
q bene no p statut ¶ Glo in vbo me
sem querit an post mensem requira
tur absolutio et soluit in fi glo osti
dicit hoc vm si sententiam seruauit et
peccatum confessus est et penituerit
alis quo ad se semp suspensus remanet
G de coha cle et mu c si jo an ¶ Glo
in vbo ingressum querit cuius effec
tus sit hec suspensio et si remittit
in fi glo jmo i c sacro tenuit idem
q ibi determinatum est i et ii pro G hic
videtur innuere com q sic suspensus ce
lebrans non sit irregularis cum suspe
dere ab ingressu ecclie no sit suspendere
ab officio cum etc ex etiam celebret et
osti ponendo istud dcm jmo expresse
ponit de eo qui celebrat in ecclia ipi
tamen com tenuerit i c sacro sed
jmo hic loquitur recitando opp quo
rundam ut pz ex eius vbis jo an //

Superior

¶ No q ubi excommunicatio lata p iudicem est in iusta pot relax
ari absque difficultate silis tex G c
ti sacro ¶ no ar q ubi iudex ex offo
procedit q iurisformam debet condemp
nari in expensis et interesse parti quam le
sit ¶ no vnum finem pene imponende
p delicto q fit ad finem ut retrahatur
quis a delinquendo ¶ no q vbum ful
minare denotat placationem iuste ex
cucionis ¶ Quero de quo superiore in

intelligatur iste tex So· dic q de quorum
qz diuins i mediate psit pferenti sz osti
Jo· an· facit q no jo an de elec quorundam
et c· si religiosus B· eo li ¶ Queritur que
supiori fuit data ptas reuocandi Solu
dic fm q fit in afusionem proferentis
et hec est pma pena que pfertur ctra
tales hic que est ambius comins Sed
contra ista opponit q potius erat pnu
ancia nulla e· de sen et interlo· l· plati
ij· q· vi· v· si sententia Sz respondet osti
hoc spale in ista sma xi· q· iij· c· i· et c
ro reuerencie censure de excep· pia et
ut obediendo crescat meritum xi· q· iij·
quid ergo· et vide no de offi· dele cum ctin
gat sup vbo inpendenda post gof Et qz
ber· hic dixerat q est simul relaxacio
B· de rpt ab excato qui excatur q csi
lium generale B· eo sacro· reprehendit
eum osti p eandem dec vo grauit ubi
patet q absoluitur cum juramento Sz
dicit Jo· an· q si Ber intellexit de rela
xacione quam facit dz excator bene dixit
jlle enim sine difficultate relaxare debet
ut ibi supior autem no relaxabit sed
absoluit Et ut dixit osti absolucio c
petit indubio relaxacio ul' reuocacio
cum de iusticia constat Idem ardi Jo· an
¶ Queritur cum hic ponatur 2a pena co
tra istos de expensis et tria de interesse
So· dicit osti q sufficiat pbari p iura
mentum cum surgat ex malefico de quo
remittit ad sumam de sen· exco· §· quid
sit effectus sub §· s quia aliquocies
et idem no i c· sacro sup eo· vbo· et
vide q ibi no et idem jo· mo· qui remit
tit de foro cpe· dilecti· et ut dicit osti
alia est cdempnacio expensarum alia
dampnorum B· de i iur i med jo· an· //
¶ Queritur qz dicatur q ec als puniat q
pena erit ista So· dic q arbitrarii p
ut equm visum fuit iudicanti ff de var
et extraord cog l· fi· et est ista quarta
pena que est sicut alie precedentes co
mis ambius Sut et alie de quibus
osti· remittit j· e· c· statuimus ad fi· et
ideo tot penis puniuntur qz i multis
delinquit B· eo li de app· c· i· i fi· et
de re iudi· cum eterni i fi jo an ¶ Queritur
quis dicatur fulminare So· dic q ille
qui i deliberate profert smam ut hic
Sz deliberatus smam profert ut B· §·
i· in pri· Jo· an ¶ Glo· in vbo difficul
tatem querit queritur que difficultas
remittatur hic glo· soluit Jn fi glo·
vn dicit Ber et osti· q sine mora
sine satisdacione sine cause cognicio
ne et sine aliquo excati grauamine
hec fiet cum euidenter appareat co
tra hanc constitucionem latam fui
sse jo· an· Sequitur §·

§· Et hanc 2o ar· p et
contra quia
disponencia de modo et forma pferen
de excomunis habent locum i sentenciis
suspensionis et interdicti· pro facit qz
idem hic dicatur de hiis contra facit
qz videtur si hoc no expressisset no cp
henderentur ille ¶ Queritur de quibus
sentenciis suspensionis et interdicti
loquatur iste tex So· de illis que pro
feruntur ab officio et beneficio ul' a
sacramentis· nam in aliis interdictis
secus de hoc B· de appel ad hec qum
fin pmo Et pter istud dic tn osti
dicebat intelligendam lram de sente
ciis in psonas non in loca Jo· an·
dic d jo de pmo q forte idem possit
dici de sentenciis latis in loca quo
respiciunt spiritualia secus si tempo
ralia ut dicat hic glo et hoc forte vo
luit Jnno 2m enim ¶ Queritur an istud
semp procedat q iste sine equipentur
excomunicacioni So· dic q equipantur i x
quorum quatuor posuerat hic Ber et
duo addebat abbas· et aliqua vide i
dicto c· ad hoc qum· pmo qz huius csti
tucionis forma i ipartem qualibz est s
uanda hic· 2o qz in hiis tribus p
cedens appo tuetur appellante sequs
no B· de appel· appel ad hec qum c·
pastoralis i eo §· cui §· fi ¶ 3o quia
neutri debent celebrare diuina ex
quo sunt interdicti de cle· exco mini
c· ij· et c· postulasti §· fi ¶ 4to qz ultra
q sentenciam dz preced monicio B· de
appel· reprehensibilis ¶ 5to· qz uterqz ui
tat pus q absoluatur et in utroqz
fieri pot absolucio ad cautelam B·
eo venerabilis ¶ 6to qz utraqz sente
cia est a supioribus est seruanda B·
de offi· ordi· cum ab ecclesiarum ¶ 7mo qz
neuter durante sentencia eligere ul'
eligi ul' testificari pot B· de csue cum
dilectus de elec cum inter r de excep
aplice de testi veniens ij· in fi ¶ 8uo
qz non debet supior aliquid de ipis dis
ponere ptibus non vocatis B· eo· li· de
appel Romana §· fi· et i eo· forma
in pri ¶ 9o qz spales filii aplice se
dis nulla istarum smarum pnt ligari j ti
i· veniens et in pruilegiis solent ista
mitteri B· eo· li· de priui· c· i· §· fi ¶ xo
qz omnia cphendit appellacio censure B·
de v· signi· querenti· differunt autem is
ta in pticipacione qz cum suspenso uel
interdicto pticipare possum nisi spe
cialiter pticipacio esset interdicta ff
de poni· inoris· de fui· expor· cui pacto
cum excato no qd' inc cum sacris· dic
et Ber q pprie loquendo homo suspe
ditur s no interdicitur nisi in ppe B·

de religi domi cū dilectus de cleri exco
minis postulasti in fi / loca vero que in
terdicuntur b. de spon non est licet in
penam psonarum que delinquant et non
loca sic aūt de man pri s. oportet col
in debet go propter id fieri districto inpso
nis et in facultatibus xvi q vii s. illud
in fi / 3o q effectus excoīcacionis late
non pot suspendi reliquarum sic de hoc
satis in dicta dec ad hec qui / xta dif
ferencia i eo q periculosum / vta patet
i c ti pnti / vii i eo romana ad fine
vi et viii i eo c fi s. i v dum ditam
et in s. infestiuitatibus / ixa q dectico
non fertur p aliena culpa xxiii q iii
si habes interdictū et suspensio sic i c
si sentencia s. i xvii q iiii uxor jo an
xa3 diraz addit jo cal in tructa de
ecclesiastico interdicto in primo membro
q interdictū generale in locu nō pot
fieri p pecuniaria causa sine spali lice
cia pape ut in extraga p inde attende
tes bonifacii viii q secus est in decretione
de appel pterea requisisti ¶ Glo in vbo ob
seruari colligit in prīo nō de inde querit
de quo interdicto et suspensione et loqr
et solut

s. **Caueant** nō q ubi due
pene simul in
iunguntur p vno delicto illa dicatur vnica
pena et nō due probat tex hic iuncto s.
si quis autem ¶ nō q irregularitas in
curritur ex celebracione dinorum officiorum
et sic incurritur ex ex aliis officiis q
exmissa / de quo p jmo in c fi de exces p
¶ nō q nō quelz execucio diui officii facta
p suspensum imprimit irregularitate sed
requirit q faciat officiando solempniter
sicut prius simul tex b. de re iudi c i
eo li ¶ nō q solus papa dispensat cum
irregularitate ptracta ex celebracione
ad hoc tex de re iudi c i quid aute de
delegato vide de cleri exco deuiti ¶ Cō nō
an iste suspensus benedicens mensam vel
ibi legens incurrat irregularitate Go
ber osti et jo mo tenent q nō licet de
illa videatur fieri et incube ex officio xlim
di p reuerenciam / et c non liceat de ase
di v in omnibus et idem guil in spe ti
na s. iux posicionis v q de benedicente
et ibi tenet gm de benedicente aquam p
c aquam de ase di in jo an et idem t
jo cal in tructa de eccles inter in vi
membro / nec obstant illa uira que di
cunt mensam benedici vel ibidem legi
q non dicunt q ista officia sint depu
tata ordinibus certis ¶ Quid si clericus
nō celebrat post suspensionem s. intest
diuinis tm Go ardi hic ponit ad lram
dictum jmo et osti in c tanta de exces
plato sup vbo violauit in prīo glo ubi
de hoc fm jo an / de hoc ex p jo cal i
tructatu de eccle interdicto i vi membro
v quid si clericus ¶ Glo in vbo sicut

querit de intellectu tex et soluit de inde
soluit an heat locum in quotiqz officio
et soluit sic ead glo ibi si quis epus / et
i eo is cui in fi primi ex jo an ¶ sic ea
glo in fi sed in hic ber et osti / franc
dicit q si intrat chorū cum aliis lege
do et cantando locus est irregularitati
et sic intelligit illud sicut prius positū i
c si quis epus jo an jo cal in dicto tr
i membro v s quid si clericus recitat
opus et reducat ad actor q aut talis se in
gerit audiendo diuina ex quadam sim
plici deuocione non contempnendo nō est
irregularis et sic pcedat dictum jmo i
dicto c tanta / aut facit hoc contempne
do et faciendo celebrari sine auctē s
bende irregularitatem incurrit ut hic
de cleri exco in c ii fm eum Ego credo
posse pcede dictū jmo qū sil' cū aliis
cantat et legit in choro nō ex cendo ali
quod aliud officiū / s si ibi cantat cum
cum aliis et ultra hoc facit officiū pri
cipale chori ut q dicat caplm vel oroēs
in officio vel facit officiuz cantorie i
choro tūc credo q incurrat irregularitatē
et ita intelligatur tex hic dum dicit in
officio suo sicut prius et procedat dictū
franc b. positum ¶ Glo plr recita p
gm q antiqui canones nō inducunt irre
gularitatem q suspensū celebrante sed
dicit de excoīcato / glo timor cuiusd sol
uit sic fi glo et est rō fm ber jmo et
osti et ardi q quo ad celebratoz dinorum
non est inter istos dria / ita enim prohibi
ti sunt isti sicut illi Sicut aut requir
contemptus in excoīcato celebrante ad hoc
ut dicatur irregularis ut pbant fm jmo
vba dictorum canonū q vnus dicit ausi
fuerint alt dicit psumpserit / sic et in
suspensis unde ignora si est pbabilis
eos excusat / si est crassa et supina e
contra non excusat / sed reddit eos habiles
ad dispensacionem b. de de exco ini a
postolice vnde ut nō eo ti clerici sup
prima glo habet consuetudo q cū talibus
qui claues nō contempserit loquti de late
dispensant jo an dicit lap ab q idem
scripsit jo an i dec alma i eo ti sup glo
no firmatur fm lap ¶ Glo fi colligit
ex textu vnū casum pape reseruatū //
¶ Pone q platus regularis uocauit ad
se monachū suū claustralem et illi ma
dauit ut sibi statim responderet veritate
de certa re et mandat hoc sub excoīcacionis
pena quam profert ex tunc nisi pareat
eius precepto qui statim paruit querit
an incurrat h' pena h' impositam de
quo nō fecit in scripto Go lap de casu i
sua alleg lxxiii / primo arguit q sic q
hic est casus expressus dicens q nō me
minit se vidisse casum exceptū ab isto
iure tamē in gm alleg q istud c est
penale ideo restringendū ideo debet in
telligi qū ex causa profertur ita ut ef

fectum habeat vii si sniā nō habuit nō
habuit effectum sine qꝛ nunq̄ ligauit non
habebit locum pena sicut patet in sili' de
excōne lata iudicem que suspenditur p̄
appellacionem subsecutam pendente eo dicā
ne de appel' p̄terea ita similiter suspen
datur pena que prouenit ex illa ut sic
pn̄cipale sequatur accessoriū qꝛ pena est
accessoria adiparū sniāꝫ donec ꝗº talis ex
comunicacō que est pn̄cipalis forma sic
sit nō debet hr̄e locum pena accessoria
ul' occasionalis ut ī in regu' accessoriuꝫ
de re iur' et p dicto lap' facit c. p̄petuo ꝉ
de elec' co' li' ubi pena imposita eligenti
nonꝫ habꝫ locū nisi electo fuit p̄fecta
licet ipe quātū in se fuit iam elegerit
2º pbat lap' na dc̄o facto non habꝫ locū
qū excomunicans non procedit ut iudex sꝫ
ut p̄s suū officiū exequendo ut ibi nō pro
et in c. venerabili de consi' ita dicamꝰ de
isto c. q̄ causatuꝫ fuit adicta dc̄o facto
ut nō habeat qū procedat ut p̄s exequē
do suū officiuꝫ Sꝫ regulares monachi nō
procedunt ut iudices formaliter nec ordi
nem iuris seruant de symo' p̄ tuas de accu
qualiter et qū' 11º dūꝫ enī esset qꝛ isti p̄
lati regulares qui cottidiē hn̄t monere
monachos et singulis horꝫ diei corrigē
ut semp habeant cartam et calamū p̄
manibus et ante scribē' q̄ sub pena ma
dare hinc est qꝛ non incurrit penā hic
positam si sine scripꝰ excomunicat si erat
piculosuꝫ in mora expectando calamuꝫ
et cartam ut nō hn̄t glo ī vbo temera
riūs Item patet qꝛ isti pferentes sniāꝫ
contrā suos claustrales s'm disciplinā re
gule nō pferunt in scriptꝰ sicut pꝫ qū ma
dant ut comedant interim ~~uno~~ ieiunet
ī pane et aqua nō exeant claustꝫ uel
non intrant chorꝫ et silia nō eꝛ seden
do pro tribunali et tamē talia essent nulla
ab aliꝭ iudicibus plata ut ꝉ.ᵉᵉ co' li' de
re iudi' c. si' maxime cū tles debent ee
disceptatores causarꝫ forensiū de sindicꝰ
c. 1. Item cū quare scriptua fuit hic p̄cep
ta est ut copiā detur excōicato ut possit ī
causa appellōis supiori copiam facē ut
sic nō possit uagari ī certo' sꝫ in talibus
casibus casibus abusꝰ nō appella' de ap
reprehensibilis et p̄missa decidit aliud du
biuꝫ nam generalis carmelitarꝫ p̄cepit
dicendo' p̄cipio omībꝫ vobis p̄ntibus et
absentibus in v̄tute sancte obediencie
et sub excōis pena ipo facto ne aliquis vest
trū tale quid cuiq̄ comēdo ~~retel~~ reuela
re debeat' nec fecit hoc p̄ceptū in scriptis
imposuit tamē socio suo qui erat solitꝫ
scribē' acta sua qꝛ inscriptꝰ deberet redigē
an iste incurrat penaꝫ hic positaꝫ et
ultra rōnes p̄dictas induat qꝛ iste tex'
nō habet locum qū sniā pfertur ꝗ incer
tam psonaꝫ ut pbat hic tex' ibi excōicato

tīnd' et hoc uoluit glo' hic sup vbo caꝫ
licet dicat tucius' tenenduꝫ ꝯm qd' est vm
ante fcm̄ sꝫ post factum defendi posset
qꝛ nō habet locum silē qꝛ nō Io' an' de
iur' iurā' vero Item licet nō possit p̄ viā
sine ferri tn̄ pot p viam statuti excōicacō sn̄
scriptis pferri cū scriptuā nō sit de esse statu
ti' nō' de renū' c. 1' co li' Iste ꝗº genera
lis qū statuit ne ipi pandent gesta cōuētꝫ
quo tañ nō habet locum ista dc̄o et sic
nec eius pena Item si tenemꝰ qꝛ istud
mandatū non esset p viam statuti' tn̄
s'm aliquos p̄ futurꝫ culpis nō valeat
sniā excōmis ut ī eo Romana ꝗ' caueant
ꝗº noc pena hic posita' cū iste textꝰ re
quirat excōicacōꝫ pferri Ex quibus ꝯcludiꝫ
dictum generale non incurrisse pena hic
positam Istud s'm dictū nō crederem
qū nō pfertur p viam statuti qꝛ eꝛ in ge
nerali excōne habet locum iste tex ut te
nuit glo' hic sup vbo causaꝫ et sup vbo
excōicato Item habet locum iste tex in re
gularibus eꝛ excōicantibus ut fuit dictum
in .s'. 1 Queritur ad p̄mū dictuꝫ possꝫ
forte defendi ex eo qꝛ excōicacō nō habuit
effectum qꝛ ille paruit mandato' et textꝰ
hic videtur loqui de excōicacōne que habuit
effectum ut quia iuste ul' īiuste ligatꝫ
fuit ut probat tex' ibi excōicato tn̄d' et ibi
latorem excōicato ad expensas zꝛ et sic viꝫ
loqui textꝰ' qū isti excomunicant et illi ꝯtra
quos profertur venit ꝯ p̄ceptuꝫ tamen
Io' an' tenuit ꝯm ut pꝫ in ij' si quis aute
in fi' ubi voluit qꝛ licet excōicacō nō habuit
effectum nichillominꝰ pferens penam ī
currat

Solet autē Glo' p̄a sumat
et sunt due ptes In p̄ma dux
questiō 2ª ibi et an 2ª ibi
in p̄ma ad utramq; respo
siō et p̄mo soluit p̄maꝫ 2º excipit ibi
nisi 3º excepcionem moderatur ibi in quo
casu 2ª 2º distinguit iudicialiā et ex
iudicialiā 2ᵐ ibi exiudicialiꝫ et p̄testaꝫ
Io' an qꝛ pluria et confusa vba p̄mo sup
hoc dicꝛ non si Nō p̄mo qꝛ absolucō
ad cautelam petitur qū dicitur excōicacō
nulla ad hoc de offi' dele' dele' cum ꝯtingꝫ
Nō qꝛ pbacō debet fieri iudicialiꝫ ꝯcor
sunt in glo' Nō duos casus in quibus
excōicacō dicatur nulla Nō qꝛ sniā nō
dicatur nulla ex expssione erroꝛ nisi er
ror patenter appareat et sic nō sufficeꝫ
si exmente sine colligetur error et sic hic
est casus p̄ dicto p̄mo ī c. p̄ et ꝗ de of
dele Nō ar' qꝛ absolucō ab excōicacōne non
est facienda nisi petenti et sic videtꝛ qꝛ
non petens et īuitus absolui non possit
de quo ꝉ' c. p̄ximo Nō ar' qꝛ excōicatꝰ
eꝛ ad cautelam nō est absoluendus nō
vocata pte vide de appel' non paratꝰ Nō

q ad pbandam exceptionem dilatori
am assignatur t(er)min(us) octo dier(um) sile(n)t ex
cepcio pria eo li ¶ no q no sufficiat ex
cepcionem obice nisi et pbetur ex. c. li
de testi ssp frequens ¶ no q ubi oppon(itur)
exceptio dilatoria notoria inchilloris
est pbanda coram iudice q intellige
qu no est notorium iudici ut iudici ad
hoc n. q. i. s. notandum ¶ no q excom
tatus p manifesta offensa no absolu(itur)
nisi primo satisfaciat secus si p dubia
de vbo signi. excepte ¶ queritur quid est fa
cilius concedendum an absolucio vera an
absolucio ad cautelam Et hoc Ricardus
q decisio questionis residet in hoc q sit
impetrabilius an iusticia vel gratia et is
tud clarius intelligetur p id qd dicet(ur)
i. post glo. Jo. an. ¶ queritur an absolucio
ad cautelam habeat qu sentencia dici(tur)
nulla ex defectu iurisdictionis Et primo
et ostiensis sup hoc multum instant s dicat
Jo. an. q habet locum in qualibz nullita
te et hoc placet osti. ppter idemptitatem
rationis et id principium huius text(us) loquit(ur)
generaliter et huic accor. primo ex. de
spo. ab excusato ubi dicebat q in c. p
tuas ibi duo tantum ponebantur exempli
gratia et ponit hic osti. vni. exempla
nullitatis que omnia et et plura vide
re i. eo piti in glo. n. vu concluditur
q non est michi necesse petere absolucionem
ubi nego me ligatum tn ad cautelam
peti pot de offi. dele. tum contingat dic
tamen h primo et osti q si ille qui dice
bat sententiam nullam ex defectu iurisdictionis
obtinuit tn qz habuit gsciam q fuit
iudex ppter q petit ex iudicatu absolui
dicendum est ei q si habet psupcionem
violentam et gsciam q esset suus iu
dex sine cautela et cum satisfaccione
debet petere absolucionem arg ex. de pur
iudic. significantibus Si vero titubat
ad huc petat absolui et satisfaciat
si sine altius iniuria fieri pot Si no
pot sine iniuria tunc sine dacione oc
culte petat et recipiat absolucione qua
si excommunicator denegat facere sine sat
faccione altius iniuriosa recurrat ad su
periorem qui eam faciet arg ex. de iur
patro. nullus et probatur hoc ex. eo
inquisitoni Sz hec pplexitas tollitur
qu a pri(nci)p(i)o absolucione petit in iudicio
qd pot ut p Jo. an. Sz an pot
peti absolucio ad cautelam a sentencia
iniusta Et franc. vrel dicebat q sic
Sz Jo. an. dicit hic hoc esse falsum ut p
ex. eo p tuas nam iste fatetur se ligatum
tum ig(itur) habet necesse petere dicte absolu
cionem no ad cautelam Sz certe fran
potuit procedere a glo. Ber qui dicit
q tn olim in duobus casibus fiet ab
solucio ad cautelam hec gsto statuit
q cuilibet absolucionem petenti ad

cautelam coram quocumque iudice co
cedatur s hoc est falsum ut est dictum
qz hec absolucionis forma pstatur n
tum nullitas sine allegatur id reuocat(ur)
in dubium an in omni nullitate locum
habeat ut est dictum ex. et adde q
dicit sup 3a glo. et dicebat ipse franc
q dubium primo quoniam pcedebat q gtra
rietas videbatur in dicendo sententiam nullam
petendo absolucionem et sic no vide
batur audiendus s illud vim si simpl(icite)r
petet Jo. an. ¶ Sz queritur ad quid fiunt
nota absolucio ad cautelam ex quo
sentencia dicitur nulla Et osti. in
bat ma. elicit quattuor gclusiones
ex dictis primo primo q absolucio non
est necessaria ubi constat appellatorem ultima
pcessisse ex. de offi. dele. cum olim abbas
in fi. 2a q si constat q iusta senten(tia)
a pcessit appellacionem tunc sic gtra(ri)e
est absolucio facienda ex. eo. cum desider
res ¶ 3a q si dubitetur an si appellatio
pcessit vel secuta fuit et constat bis
appellatum sit interpositio q appella
te ex. de testi. cum tu. de cleri. ex. mi. il
lud. v. ceterum certa q si constat appellator
pcessisse s dubitatur an sit iusta fit
absolucio ad cautelam cum caucione
tamen de satisfacione si apparebit iustam
fuisse sentenciam ut hic no tamen valet
appellatio nisi causa fuit expressa ex. eo
li. de app. c. i. de caus exepsione et virtu
te iudex habet inquirere xxx. q. v. iu
dicantem et causam expssam no pro
bat appellans no fiet absolucio ad
cautelam qz in iudiciis fm primo no
prodest virtus nisi probetur s in foro
anime secus primum pbatur de re iudi. cum
sup et c. suborta 2m de homi. signi
ficasti n. et de spon. tua nos Jo. an. hec
procedunt circa gsultationem primi dubi
bit factam ¶ queritur an superior debe
at negare absolucionem ad cautelam
in casibus hic positis Et iste probat q
non p id qd querebatur sine adicionis
obstaculo etc. et p responsionem pape du
dicit absolucionem non negetur et hoc
videtur velle Ber. ut fuit dictum ex. in
3a gone Sz primo q cum hec absolucio
fiat ex gratia nam de iure esset ut primo
constaret de virtute cause q fiet abso
lucio de offi. dele. cum contingat et contra
racionem huius iuris inducta est hec gratia
et sic non extendenda ff. de legi. q no
racione nisi hoc fiat ab eo qui pot et
q primo fecit hanc gstitucionem et iure
expmit mentem suam nil videtur ultra
querendum Sz dicit osti. q hoc no ex
primit ut papa s ut magister et dicit se se
pe ab eo audivisse q no intendebant
q glose sue facerent ius Sz primo oppon(itur)

satis

ad quod fiant
nota absolucio
ad cautelam
iiijor gclusiones

contra istud quod nullo modo sit credenda
hec absolutio ad cautelam quia ex quo
apparet sententia pro illa est presumendum
de iure in principio. Sed respondet quod in principio
dictum alterius presumendum non est quod
omnino sit iusta, nec est aliquis quod deprehendatur
nandus ex presumptionibus sed ex veris et
iustis probationibus potest quod superior hanc
absolutionem prestare et si voluit denegare
re ex diversis contentis ab utroque alterius
animum informandum arg. extra de testi. preterea
rea et c. in verum et vide quod ibi dicitur in
secundo suo membro sive nec obstat textus
qui intelligitur negari non debere ad petitionem
titionem adversarii ut sequitur Jo. an.
de hoc dicitur latius in illo membro
secundo. Sed quid si excitatus dicat sententiam
tiam nullam propter exemptionem suam
an habeat locum absolutio ad cautelam.
Sed quidam dicunt quod non sed debet per se
qui ius suum et exemptionem probata pro
muniabit sententiam fore nullam et si
dicat quod iudex voluit dare finem ad
exemptionem probandam et propter ex
defectu iudiciarii ordinis sententiam di
cat nullam cogetur iudex eo probato sententiam
tentiam revocare in quantum de facto,
alias si diceretur isto casu locum esse absolutionem
lucionem esse ad cautelam sequeretur absurdum
surdum quia semper illudetur iurisdictioni
ordinarie dicendo se exemptum et quod
sit postea absolvetur nec ad suum iudicem
dicem remittetur. Sed quibusdam videtur
quod sit absolvendus ad cautelam et
licet non ad cautelam suam tamen ipse exemptus
emptus se ligatum non reputet est
tamen necessaria ad cautelam aliorum et ne
ipse exemptus ex eo quod ab aliis vitatur
paciatur aliquod detrimentum. Sed
primo dicit presumam opinionem veriorem licet
aliquam et per rationem superior maxime propter
talem ex causa possit ad cautelam absolvere
solvere vocatis primo citandis. Ostiensis
placet quod posset absolvi quam superiori
videbitur ex quo nullitas allegatur
ut fuit dictum supra in 2 questione nec obstat
absurditas de qua premisse opponebatur
quia eque posset mentiri de errore intollerabili
lerabili et nullitate. Item nec illi obstat
stat quod citantur quos res tangit ut statim
tim sequitur unde citatus potest ostendere
dere quem iudicii. Item rei non deficit potestas
testas punendi mendacem Jo. an.
do. de sen. in 6o c. venerabilibus que incipit.
Item si quis petat dicit quod non debet
absolvi nisi primo aliqualiter licet non
plene de exemptione doceat ne illudatur
tur ordinarie potestati pro qua facit ius
commune et resistit agenti de testi. spo.
ad decimas eo. li. et sicut dicit Innocentius
hic tenuisse licet Ostiensis et Jo. mo. videntur

videantur declarare in parte quam tamen
dicant quod omnes tenerentur quod est dictum ne
detur aditus figmentis et fraudibus de rescriptis
sedes et c. si et per dicta que allegavimus per Innocentium
de censibus venerabili fratri eos. Sed utrum
an in ista absolutione ad cautelam sit prestanda
standa. Sed dicit quod sic ut videtur velle
textus hic dum dicat excommunicatum vera vel ad
versarius de quo est dictum ut supra eo. ti. venerabilibus
bilibus. Innocentius vel potest sibi significari si aliquid
quid vult opponere quod negari non potest saltem
propter contradictionem sibi permissam de qua dicit
hic in textu quod intellige vere nisi speciale privilegium
legium esset in mora vel nisi papa de iudicio
dicio gratiam faciat et sic loquitur frater Ostiensis supra
eo ti. venerabili et c. sacro quod Jo. an.
Quero que appelletur hic manifesta offensa
sa. Sed dicit de notoria ut hic in glossa et ex
isto infert Innocentius quod non est satis probare
veritatem iniurie nisi probetur notoria iuris
vel facti unde habebit probare aliquid fore
manifestum quod iniuria sit iniuriosum et
tale quod sufficiat ad excommunicationem proferendam
Jo. an. Sed pone quod excitator vel ille per quem
lata est probavit iniuriam manifestam excommunicatus
communicatus dicit quod non fuit iniuria tamen hoc
fecit ad tuitionem iuris sui arg. de elec. cum
terra et ad id probandum petit dilationem nunquid
interim absolvetur. Sed dicit Innocentius et Ostiensis quod
non quia hic nil potest adversario imputari
c. de tempore in integrum restitutionis po. l. potenter et
imputet sibi quia non replicavit et probavit cum
fuit oppositum de manifesta offensa ad hoc
arg. eo. li. de testi. pervenit et arg. de probationibus licet
in multo et vide quod non hic in glossa dicat
Ber. Jo. an. Quero an simpliciter sit admittendus
mittendus excipiens de manifesta offensa.
Sed dicit quod non sed exigitur ab eo iuramentum
quod id malitiose non opponit. Sed frater Fre.
arg. eo. li. de iur. calump. c. ii in fine. Quero
de qua offensa loquatur textus. Sed dicit de
offensa facta deo vel homini de qua monitus
satisfacere noluit ad mandatum iudicis et ideo
fuit excommunicatus unde non est absolvendus
nisi satisfactione premissa ut sequitur et probatur
de verbo significatione ex parte et c. cum olim. Sed Ber.
et propter decretalem venerabilibus in eo de taxi potest
non hic ponum et Ostiensis qui post Innocentium distinxerunt
erunt an inhibeatur quod est in faciendo
puta quod rem restituat vel exhibeat de quibus
non de do et c. in fine in prima glossa et tunc
contemptus dicitur offensa quod si fuit manifesta
festa prestat emenda. Sed vero iubeatur quod
est in removendo tunc contemptus est continua
tia et sufficit citatio sicut casu et distinguitur
guitur an sit manifesta ut ibi in glossa secus et
sic Jo. an. An in isto termino vero dicere computetur
tetur dies in quo promittitur. Sed dicit quod non sed
Ostiensis per contra allegatum hic in prima glossa Jo. an. do.
de sen. in 6o ibi nec. que incipit. Item quod

tē octo dierꝫ dicūt q isti octo dies currūt
de momento ad momentum cputata die qua
ponitur quitquid dicat hic osti alleg. dn̄
Jo. an. in c. frequens ē de resti. spoli. ē. co.
li. qꝛ qū papa uult q dies tīmi nō cputetur
illud exprimit ē de excep. pia ubi de hoc Sꝫ
quid si iste non pbat excepcōꝫ infra octo dies
So. dic. q cdempnabitur in expensis pterhoc
factis ē de excep. pia de resti. spo. frequens
eo. li. et ē de do. finem tn̄ fundata sit in
tencio actoris fm̄ firmꝰ Jo. an. ¶ Quid si
est contencio inter ptes sup ista caucōne
uel satisfactōne ut qꝛ alter illam dicit ni
mis magnam alter nimis puaꝫ So. dic.
Jno. ad arbitriū iudicis non altius pcū recitā
rendum ē de vbo. signi. cū olim ff. de pig.
acti. si seruus Jo. an. ¶ Sꝫ pone q iudex ma
xime dubitet de ista satisfactōne an sit
sufficiens nuq pendente hoc dubio differe
tur absolucō So. dic. q non. Sꝫ recepta suffi
cienti caucōne sup dubio statim fiet abso
lucō ar. ē co. qui mitti in pos. c. ii. et
iii. et dicat osti hoc bene probari ē co. sa
cro gꝰ fi. Jo. an. ¶ Ceterum vn̄ fuit supra
determinacō huius lrē So. dicit Jo. mo. q po
test sumi ex l. in C. qui. li. ad libe. pcla
non licet ubi dicitur q si possessus in ser
uiꝫ pclamat in libertatem assercō et ne
gacō et psupcō q sit liber et ōīa posses
sio facit rem dubiam intantū q ex
acquisita ex re dnica uel opis debet re
stituere possessori Sꝫ quesita ex testamento
uel donacōne non donec constabit illum
liberū uel seruuꝫ et qꝛ ista pendent exe
nentu iudicij cepti prospicietur huic ca
sui p caucōnem dicit glo. ibi. i. cautelā
.i. p fideiussores ydoneos uel saltem per
caucionem iuratoriam C. de asser. tolle
.l. i. §. super et si hoc nō pot fieri p se
questrū ut dicta .l. in in fi. et C. de ordi.
cogni. .l. fi. et quia hoc tn̄ nō pot fieri
sequestracō recurrectur ad pdictaꝫ caucō
nem ut lit. nō ḡ tue Jo. an. ¶ Glo.
ii. querit que sint isti reuocantes in du
biuꝫ et soluit in fi. glo. de hiis dicat phs
dubitare de singulis non est inutile Jo.
an. ¶ Glo. in vbo superiorem in pn̄ que
ut de quo superiore loquatur tex. de inde
querit q an quilꝫ iudex possit absolu
cōnem ad cautelam impendere et soluit
in fi. glo. habes ex glo. duas opiōs an
quilꝫ absoluere posset pmaꝫ tenet et
iste fm̄ Jo. an. in hac mā̄ errant in duo
bus et pmū fuit dictū sup textu in 3a q.
2a in hac in glo. et istud supsit ex eo. q
decretales ptuas eo. ti. dicerent cced absolucō
nem ad cautelam qꝛ intelligeret id in in
ferioribus nō procedere. Sꝫ istud nouū p
hanc decretalem inductū q quilꝫ posset ut dicit
hic glo. Sꝫ dic q illa uba nō ponebantur
ibi ad designanduꝫ aliquid spale in pp
Sꝫ ad inueniendū quale remediū posset
hrī in illo dubio fm̄ Jo. an. et qd dic

glo. hic de ordinario intelligitur eciā de
illo qui excauit quicūqꝫ sic absoluit
ut nō p Jnno. et osti. ē eo. ptuas sup
vbo cōsueuerit vī. q si aliam 2am opi
tenuit etiā osti. et Jo. mo. q delegatus hec
non possit dicit tenet cm̄ dans casū
in opposituī de illo qui uult pbare ptestes
qui sunt excati et p alios veritās pbari
non pot quo casu videtur q etiā dele
gatus tales absoluat ad cautelaꝫ arg.
de testi. veniens ii. in fi. et inducit q ibi
nō cmiss. et osti. et facit q p osti. nō in
dicto c. ptuas vī. palle. et Jo. mo. satis
p hoc uult etiā accede hinc dicto ardi
dicens q qū p cmission delegati pot
prouideri sup excōmunicacōe nunq̄ licet
ad cautelam absolucō nisi specialiter
sit cmissa Sꝫ qū nil est tactū in pto
Sꝫ incidit casus de excōmunicacōe testis
ut dictum est putat absolucōm ad
cautelam p quemꝫ iudicē etiā delega
tum fieri posse p c. veniens et dicit
sic fuisse factum in decr. ultīā de iudic.
in pte decisa Sꝫ dicit Jo. an. ad illud
responderi posse fuisse dictuꝫ de expresso
mandato pape inducat etiā Jo. mo. iura
que dicūt licere incidenter q nō licꝫ
principaliter de testi. in integ. c. pltr. cum
ceteri ne igitur judici et pti sit clusio
iurisdiccōnis potit q aliter nō posset ff.
de iure om. iudi. si idem §. i. subdit tn̄
q absolucō testis eo casu nō est necā
Sꝫ durat de posicōne durante arg. ē
de priuile. ut priuilegia et nō de appel. ad
hec qm̄ in casu uero uterius c. est uera
et nō est fm̄ eum qꝛ absolucō testis
uel eligē debentis in decr. apostolice de excep.
prouident negociis quibus expeditis
remiserit sñia, vn̄ tunc nō datur cau
cio et pter mora modici tpris nō est
periculum ff. de iudi. si debitori. necesse fit
contra excantem uel aliū p quo lata fuit il
la absolucio qꝛ nō fit simpliciter ubi
uero fit contra illos prouideri debet eis per
caucōnem et sunt votandi ut fuit dic
tum in textu. Sꝫ Jo. an. q nō putat il
las absolucōnes tpales de quibus est
dictum p inferiores iudices fieri posse
licet papa illas faciat ut nō in dicto
c. veniens sup glo. ult. et sic videtur tenere
glo. intelliget ipam q delegatus non
potest etiā si sit cause appellacōnis et
cū scribitur sub hac forma si inueneris
excōis sñiaꝫ post appellacōꝫ latā pro
nuncies illaꝫ nullaꝫ et licet in cmissi
one delegati veniūt illa sine quibus
causa expediri nō pot ut hic nō tamen
id pter qd potcmodius expediri et
ad c. ad psenciaꝫ pot etiā responderi
q ibi non dicit q illi iudices absol

uenit ℞ dicit q ferenit ab soluere
intellige p illum qui habebat ptatem
ab soluendi et no glo in fi que vide
uelle q auditores beant ordinarium
de quo nicolaus auditor decpt i pma glo
sm jo an et no istam glo in pri que
uult q ordinarius uolens ab soluere
ad cautelam debet esse superior excitor
et ex hoc dicit jo de sco geor q si canicus
alicuius ecclie collegiate est excomunica
tus ab epo si interim uacat sua eccia
in cuius electione procedit cu aliis et
eam prosequitur petendo confirmacoz
coram capl'o cathedralis ecclie ul' cora
archidiacono ul' alio inferiori plato ab
epo qui de iur' spali habeat hanc ptate
confirmandi si opponatur q eum q e
excitus et ipse replicat de nullitate et
petit se absolui ad cautelam talis in
ferior no potit istum absolue nam lz
sit sit ordinarius huius cause no tamen
est ordinarius ipius excitati simplicit
io oportebit eum ad superiorem remitti
de offi ordi ad reprimendam sm eum
et p isto dicto facit q no pmo i c tu
desideres de sen exco ubi dicit q qui
non pot directam absolucoz impende
non pot et illaz que fit ad cautelam
¶ Glo in vbo huiusmodi in pri exponit
textu deinde querit an tex procedat si
non petitur absolucio ad cautelam
sed prosequitur causam nullitatis et sol
q sic ¶ Glo in vbo i iudicio querit col
ligit nobile q pbacio est facienda i iu
dicio ¶ Glo in vbo errorem querit de
exemplo tex et remittit ¶ Glo i vbo
ceteris exponit textu ¶ Glo i vbo pete
ti in pri querit qualiter sit petenda
Item querit an possit ab solui no pe
tens solut q sic in fi glo vide q no
de eo qui dux ma significasti in glo
fi jo an potest excitus ab solui i cautus ut
no ℞ c pereimo ¶ Glo in vbo opponat
querit de rone tex et solut in fi glo
dicit d jo de ymo q io glo est p sua
sua ℞ non necia vn melior io videtur
q non interest q dicentis ex quo ydo
nee cauetur sm eum Cu dic q ymo
excs io glo concludit p respectu ad ipm
excitatum qui absolutur pter piculu
io dni jo procedit p respectu ad ipm
excitatorem ul' aduersariu vn ex ista ab
solucione iuncta caucone prouidetur u
triqz pti ¶ Glo in vbo manifesta pmo
querit que dicatur manifesta et sol
Item querit an idem sit i manifesta
contumacia et solut Ite querit an idem
sit in excitacoe lata aiur et solut q sic
in fi glo q determinacoe glo solut qr
sententia canonis sp est iusta cu ois
canon debeat esse iustus iiii di erit glo

impossibile est dubiuz glo jo an solut
q dubiuz non est in iuris determinacone
si pot ee dubiuz in facto sup quo canon
penam imponit ℞ eo tu desideres q i Item
dicit q non esset absurdum dicere idem
i probabili dubio iuris facit q no i eo
venerabilibus q porro et q ibi no et qd
no in clem cos de sepultur jo an ¶ Glo
in vbo octo dierum pmo querit an possit
largior dari dilacio et solut Item querit
an reus poterit dilaconem ad probandum
contra an admittatur post istam dilacoz
et solut excs q sic ymo ex pderit actori
illa dilacio 2a in ea glo ibi audiendum
fratres hic tenet contra in cau huius capli cu
nil pareat aduersario cui prouidetur p
idoneam caucionem ut hic et ℞ de vbo
signi ex pte et pter piculum more ut
dicit glo jo an in fi glo dixit pmo
quidem est dicendu in exceptione spoliacois
et aliis in quibus certus terminus datur ad
aliquod pbandu jo an et dicit do de
ro in que v xcvii que incipit ite q tz
octo dierum q isti dies incipiunt currere ipo
iur absqz insignacone iudicis et incipi
unt a die admisse excepcionis p iudicez
no aut a die allegaconis ul' posiconis
facte p partem prout no spe de pse
ri de dila q i v ℞ nunquid currunt sedz
eos ¶ Glo in vbo emenda tenta p contra
q debeat pmo absolui excs si sit mani
festa offensa ut pz in exemplo glo glo
solut in fi glo idem tenet hic ardi et
vide no in dicto c p illorum sup glo pe
jo an Sequitur q

§ In secunda ¶ no q no stan
tur dicto ali
cuius dicentis excomunicacoz nullaz ymo dz
euitari i iudicialibus ex quo constat de se
tentia excois posito q error exp
sus sit in sententia pbat tex iuncta
consultacone et responsione pape ¶ no
q actus eleccionis et postulacionis dicitur
extra iudicialis ad hoc ℞ de appel conce
tacoem eo li ¶ no q electio et postula
cio dicitur actus legittimi vide i reg
actus i de re iur eo li ¶ Sz pone q in
judicio disputatur an sit appellatu ul'
non ul' ultra causa sit expssa legittima
an tunc procedat tex an debeat seruz
comitari in actibus extraiudicialibus Do
dic q non arg ℞ de appel Romana q
i et ii et ℞ eo p tuas nisi forte mo
dico tpre puta du querit aduocatum
conducit hospitiu ul' coponit sarcinulas
arg ff ex quib ca ma l ab hostibus
q fi jo an Idem refert hic lab ab
¶ quid si constat ee cam legittimaz sed
dicitur falsa an possit sibi comunicari
ex iudicium Do dic q sic q diu pot ap
pellacoz prosequi postea uero no ℞

de appel. p sonas et c. cu sit facit i eo. li3 Jo. an ¶ Quid si dicitur sni nulla ex alijs causis ut qr proferens no erat suus iudex Sol. distingue Aut ius comune facit p pferente ut qr excatus est de sua dyocesi et tunc no comitabitur ei nisi euidenter appareat nullitas sne. Aut facit c pferentem puta qr ille est de dioc aliena et tame ei comitari pt nisi euidenter costaret sniaz ee iustam ad hoc de appel. sollicitudinem et c. dilectus in fi. facit de elec. venerabilem de ipis tu otingat. de hijs aut que medio tpore facit remittit Jmo ad dec pia Sz dicit demu pmo. melius videri q si excoicatus habeat ius comune contra se ei tame est comitand du est in pbacone illius articuli an sit excatus, et si dicetur q grauie eet ¶ Pone eni q te consulat. an debeat pete absolucionem ab excomicatore Tu consules q no qr graue det michi fiet p id etiaz sue exempte si sibi no esset licitu consule sup hoc maxime i excomicacoz maiorem comitando in cmie cmoso. i. consiliu dando sup eo p quo excatus est B. eo nup i. eo. sta tum tuum q esset absurduz fm pmo. qui fm pmissa obicit q surgit queda otrarietas et ppter manifestam offensaz denegatur absoluco. et eo no obstan co ceditur comio Sz ipe respondet q pmuz est de negare gram ad quaz faciendaz qs no tenetur ut est dictu B. in alia pte Sz fm esset denegare iusticiaz et sic face iniuriam. f. credendo vni pti i altis piudiciuz etia si excator sit ps ut sequi Jo. an. et sic patet q no obstat otietas ¶ Quero ad quid sit nece scire an excatio sit nulla an non Sol. dic q est nece ad cognoscendum an indigeat absoluone an nero debeat piuciari no obligatus de offi. cu otingat Jo. an ¶ Quero quare e uitetur in actibus alijs piudicialibus pendente articulo isto Sol. dic qr ipe fatetur se excatuz licet dicat q post appellacom est confessus in iure, ut B. de confessis c. i. merito q iudex illum repellit do de appellacone oret nisi p absoluatur ad cautelaz tame q dicitur h de euitacone debet intelligi si de excomicacone excipiatur aliq tenet iudiciuz cu ipso factum si no excipetur B. de excep. pia Jo. an ¶ Quare e ro quare in exiudicialibus interim tollerat Sol. dic hoc esse iudiciu, qr pendente appellacone remanet integer status appellantis ff de iniu. rup. et veri. te. l. si quis exheredato q. hi autem omes et q. se. isto no debet uitari, qr nec appellacone pendente, nec lite piuandus est eo de statu in qua erat, nec puertenda est huiusmodi. qa possessio libertatis in qua erat ff. nil no. appe. pen. l. i. et B. ut lite pen. c. i. et ii. fm osti. viii q. iii. Jo. an Tu dic q iste rones no sunt bone qr oclududunt idem ee etia in iudicialibus ideo glo meliores assignat ¶ Quo an in casibus quibus snia no dicatur nulla debeat quis euitari in exiudicialibus Sol. osti. dicit q no, qr tu ppter spalem ronem in hijs casibus no euitatur excatus exiudiciu; patet a ro q saltem ubi sententia no asseritur fore nulla in alijs etia iudicialibus euitabitur ar. xxv. di. qualis, de psup. none ff. de iudi. cu ptor. q nulli notorio excomicato debz comicari in otractibus nec valet q ibi excator agit ad utilitatem suam remittit ad no B. de excep. pia. p qua dec patet idem ee in actibus comibus Jo. an, dicit tame Jo. an q olim finis huius dec restringebatur ad snias no episcoporum p dec pia piculo sum i eo. li. illa ps hodie est sublata Jo. an ¶ Glo in vbo actor recita p q qr excatus no vitetur in iudicio de iudi intelleximus, glo soluit p tex. hic qui dicit actor, qr secus in reo ut in ono ¶ Glo in vbo exiudiciali querit quare secus sit exiudiciu q in iudicio glo assignat triplicem ronem Jn c. glo ibi iudicialia et q. de here. aut, et ibi exiudicialia ff de pcu. mutuis. Jmo pos cu seq Jo. an. in fi. glo. idem q glo assignat hic Jmo et osti ¶ Extra ro. qr exiudiciali non est partus Judex medius sicut in iudicio facit B. de appel. sepe. fm osti et Jo. mo. facit q no t. n. o. fi. in ulti glo. adhuc addit Jo. mo. q oppositu leuius impeditur vu simpliciora maioris dilacionis existunt, fz iudicialia sunt oposita et a multis pendent f. iudice. actore. et reo exiudicialis comit ab vno q ut B. Jo. an ¶ Glo in vbo officijs querit de quibus officijs loquatur et soluit ¶ Glo. fi. querit nunquid admissio que fit in istis officijs statim sit efficax et soluit. deinde glo. opponit de c. licet i. eo et ibi remittit p solucone Jn ead glo. ibi bene admissuz Jmo dicit hi quosdam dice q in electonibus nedum antequam recipiantur pbacones sup veritate cause appellacionis, fz etiam antequam incipiat prosequi appellacionem. si dicat is cu excacio opponitur se appellasse admittetur cu protestacone q alij no intc

duint secum eligē ul' celebrare si excat9
est s; ppter reuerenciam eius ad quem ap
pellauit eum nō repellunt s; uox ualebit
ul' nō sm distinccionem glo Sz si notoriū
esset appellacionem nō tenere nō solum
vox excati non prebet suffragiuz sed nec
vox colligenciuz qui sponte ad mi serut cū
eo cū ptestacione nō valebit · B' · de ptūr
c fi et hoc nō · B' · de elec · illa · et ibi videas
et de appel · dilectis in fi · et eo · ti · sollicitu
dinem In duobus autez multū valet p
testacō · de csti · cū et · de elec · cumana / In
puata uero familiaritate maxime in occu
lto ubi illi qui excatus dicit nulluz fit p
iudiciuz tucius est illum vitare xxiii
q · i · omnis qui xi · q · iii · cure / In eleccioni
bus autē et aliis ubi sibi fiet ex vitacōe
piudiciuz tucius est illum cum ptesta
cōne admittē qz vitare · arg° vi · q · ii · c
ii · Sz si ille pns esset qui excatur ul' de
nunciatur et nil dicit de appellacōne ul'
alio qd adnullet sniaz ualebit tuc elec
cō illo absente / nec ppter pdictuz gtemp
tum cassabitur qz fuit in culpa de suo
iure nil ptestando et caplm fuit sine cul
pa · al' autē si gtempta ptestacōne excā
ti ul' denunciacō excatoris eligant vale
bit elecco · si i ueritate fuit excatus et cas
sabitur si excacō non tenebat ul' ppter p
cedentem appellacōnem ul' ppter aliam
causam B' · de appel · dilect° in fi · plus
est videtur qz licet epus in pntia capli
excaret absentem etiā ex pissa legit
tima causa · qz tamen ille posset iustas
causas hre ppter quas nō teneret ex
comnicacō caplm citabit illum ad electi
onez nō tamē illū salutabit in lrīs qz
psumitur p sniā ordinarij saltem i his
leuibus et paru piudicialibus xi · q · iii ·
de tenuit° in pntia ponet et in lrīs quō
ordinarius excauit illum et si putat ex
comnicacōz tenere nō veniat et cū excato
non itendunt eligē ut ptem hui9 glo
posuit gposito de elec · illa · ut ibi nō
ad fi · magne glo Jo · an / Sed querit
lap · ab · an id qd dicit in glo · de eleccōe
procedat in electo ut electo facta de ipso
excato post appellōz dependeat ex futuō
euentu ul' erit ipō iur nulla · dicit qz
videtur idem arguendo de eligentibz ad
electum · et p c · ii · de testi · in · nitegr° et
p c · ex lrīs de iur · patro · et eorz quo ibi
notantur ut et° isto casu dicimus pē
dere ex futuō euentu In 9m facit B'
de elec c · ii · B' · eo · li · de etat · cumpotes
et qz utrobiqz notatur · et i · de re · iur
non firmatur p Jo · an · i qoe p quia vi
qz elleccō sit nulla nisi declaracō uel
determinacō pcedat · facit · eo · li · de appel
ut sup · g° · si uero de elec · prouida · g°
uerum / et qz ibi nō · et in c · auditis de
elec · nō et Jo · an · et p · ardi lxxxi di

tantur · et qz idem sit in electo · qz i elec
toribus · nō · Jo · an · post · pis · et hosti ·
B' · de appel · dilectis i fi · sup ūbo · i capa
biles i nouella sm · la · Sz quid erit e
conuerso ut qz excatus nō admittit ad eli
gendum nuqd ex futuro pendet euentu
ut si uelit impugnare qd factuz est et
suū prosequi gtemptū ul' i iuriaz opor
teat prius constare de legittimitate applō
nis et dicendū est qz sic · non enī posset
agē pendente probacōnis articulo ut
dicitur in isto c · fz lap · ab · / Sz qz tex
hic vult · qz pendente articulo pbacōis
admittat i officijs · si postea appareat eū
iuste excatuz · debeat dici ipe celebrans
ul' alij celebrantes irregulares So · la
ab · dicit · qz nō ex quo iste tex · pmittit ce
lebracōnez interim et hoc maxime si
pbabili errore facti ul' et° iur° ducti
hoc fecerit pmissione hui9 iur° et hoc
potissime si artabantur ex debito ad of
ficiū · ut qz erat curatuz / et hoc et° tenz
tenere fre · de se · fm · lap · / Sz pone qz ex
comnicatus petit se absolui ad cautelaz
dicendo sniaz nullaz nō tamē expmit
causam nullitatis an debeat absoluere
So · do · de fo · in 9oe lxxxiii que incipit It
nō · qz ubi ptes · dicit qz sic · ille · qz dicit
in sili · qz ubi quis appellat ab assigna
cōne loci nō tuti sufficit dicē appello
qz locus non est michi tutus de appella
ex pte · sicut et° dicitur de grauamine qz
non est nece qz in appellacōe causam graua
minis exprimat · ut nō · Immo i caplo ii de
o no · op · nūc Sz in 9m facit · c · dilec
tus de rptis et p pma opu · facit · l · fi · C ·
de ana · excep · cū silibus Scdm eos pos
set defendi pmū dictum qz quā causa p
ponitur in genē · et quolz spēs gphensa
sub genē gcludit ad intentuz sufficit
taliter expmē et quū lex artat ut spe
cialit expmatur ut nō glo · i c · pia · B' ·
de excep · eo · li · Sz dicendo sententiaz nl'
lam · ista gcludit ad intentuz quecuqz
sit spēs nullitatis inclusa in illo genē q°
videtur qz sufficiat et ad c · dilectus de
rptis respondetur qz ibi nō loquit de ab
solucōne ad cautelam sz de absolucōe
a sentencia iusta vnū nō miru si det cāz
expmē i impetracōne absolucōnis · qz sz ·
diuersitatem eē facilius ul' difficilius
conceditur · qz secus est quū est nulla qz
ex quacuqz cause nullitas idem fiet /
Expedita glo · qz dicit Jo · an · qz osti ·
et ardi · et alij scribentes obmiserunt
multa dicta Immo · quorz aliqua posuit
Jo · mo · vnū gcludit hic nīaz absolōnis
ad cautelam p modum sume · tū dicit qz
expediet plura membra sume remit
tendo pmittit tamen qz de absolucōne
ad cautelam · loquitur allex · iii · de appel
ad psenciam saluo qd dicetur i · i 3°

menbro · clemens · iiii · eo · ti · cum desideres
§ · i · primo · iiii eo · ti · per tuas · et de testi · ii
in fi · hono · iii · eo · ti · venerabili · grego ·
ix · de excep · aplice · primo · iiii · hic et in
eo · venerabilibus · grego · x · in eo · pnti
de sentendo ad summam · primo queritur
quid sit absolucio ad cautelam / 2º quare
sic dicatur / 3º quando fuit inventa · 4to a
quibus sentenciis fiet / 5to quando fiat
vi º qualiter fiat / vii º per que verba / viii º
ad quid fiat ix º per quem fiat / x º an fiat
necessario / xi · an impediri possit ne fiat /

¶ Ad primum dixit hic jo · mo · quod absolucio
ad cautelam est vera seu putativa ab
excommunicatione liberatio eos quos res tan-
git prospiciens · Sed dicit jo · an · quod restric-
to ad excommunicationem non est congrua ut
statim patebit quare loco illius dicit ab
ecclesiastica censura liberatio tamen non
prosequitur partes diffinicionis quia ipsius veri-
tas patebit per inferiora et maxime per
ea que dicentur sup sexto menbro · Ad
2m ultra illa que no · de excep · aplice
in glo · dicit primo et in glo · fi · dicit quod cau-
tela est propter futurorum de actu · qualiter
ii · q̄ · et io · de symo · licet heli · post pnti
et Bn · eo · ti · cum desideres § · 1º 2º ubi de hoc
in glo · ii · et Bn · de ser · no · ordi · c · i · hec tamen
dicitur respicit primo illum qui absolvitur
et hoc dupliciter primo · quia licet non putet
se ligatum propter scrupulum conscientie vel dup-
licitatis ambiguum caute se huius petit ab-
solvi / 2º quia licet nullum scrupulum habet
sibi providet contra dampna que sibi evenire
possent si de facto ab aliis vitaretur vel
si interim in iudiciis non reciperetur ut ac-
tor ut hic in fi · et sic patet 2a cautela · s ·
aliorum communicare volencium qui forsan cum
suo dampno propterea substinuisset vel sibi
contra conscienciam communicando peccasset · Et quia pon-
deratur cautela negociorum urgencium ut fuit
dictum sup · iii · glo · Est et alia cautela eius
qui illum excommunicari fecit quia propter eo ab isto
recipitur caucio ut hic · et vide quod fuit dictum
sup textum · sed istud non est speciale huius
forme · Et si dicas quod immo sic quia hec caucio
habet specialem formam propter dubium nulli-
tatis · Respondeo quod idem in dubio iusticie
Bn · eo · per tuas ad fi · et de offi · dele · cum contin-
gat in fi · et no · Bn · eo · venerabili in glo · fi ·
hec propter respicit excommunicatorem · Forcius quod suspe-
sionem vel interdictum in quibus licet peri-
culum immineat non tamen tantum / de quo vi-
de quod no · in prima glo · de excep · aplice · sup tex ·

¶ Ad 3m dicit jo · an · quod iura antiqua hoc
remedium non cogitavit / nec ob · xxiii · q ·
· i · audivimus ut ibi no · et quod de hac absolu-
tione non possit intelligi patet quia ibi con-
stabat sentenciam esse nullam · Item ibi nul-
la caucio fuit accepta iuratoria vel alia
bone · ergo dicit quod absolucio ponitur propter

et per eundem modum posset intelligi de tre-
ullense · in Bn · de appel · ad presenciam / nam cum propo-
natur quod ille presbiter non erat excommunicatus de
iure · ergo absolucioni ad cautelam locus
non erit ut est dictum et sic factum res-
picit ut est no · de testi · dilecto in fi · ultima
glo · Si autem velles intelligere de absolu-
tione ad cautelam est dicendum quod tempore ab-
solucionis non constabat de nullitate sed post
absolucionem constitit de iusticia precedentis
appellacionis · et per consequens de nullitate et illud
tempus consideravit auctor cum scripsit ex-
communicari, dicemus ergo quod clemens · iiii · primus
fuit qui expressit hoc verbum ad cautelam
in decre · cum desideres § · i · licet forte tempore a-
lexandri habuerimus eius effectum ut Bn / Ad
quartum dicit jo · an · quod fit a sentenciis la-
tis in homines comprehensis appellacione consu-
re · Bn · de verbo · signi · querenti ita tamen quod
non extendatur ad interdicta generalia in
loca · ut in eo · pnti · An tamen extendatur ad
interdicta ecclesie ibi dicetur · de excommunicatione
patet hic ut in eo · venerabilibus et in ma-
pinis iuribus allegatis in principio huius trac-
tatus · de suspensione patet eo · ti · venerabilibus
de excep · aplice · de interdicto hominis quia idem
est quod suspensio et quo ad sacramenta licet
effectum excommunicationis · idem est dicendum ut no ·
in eo · pnti in glo · pe · ubi ergo de nullita-
te istarum sentenciarum dubitatur locus est
huic absolucioni vel relaxacioni · hec secundum
vera in sentenciis per quas ligat homo
sed in sentenciis vero canonis de quibus non
dubitatur quando sint iuste · in · di · erit non
videtur hec absolucio locum habere · contrarium tenet
jo · an · si occurrat dubium facti Bn · eo · cum
desideres § · i · et forsan dicit idem in probabi-
li dubio iuris ut fuit no · Bn · sup glo · que
incipit · i · notoria · de minori vero excommunica-
tione tamen absolucio fit sine iuramento et
nullo vocato · et a sacerdote Bn · eo · nuper
§ · in secundo non est facienda absolucio ad
cautelam ¶ Ad quintum · licet quidam dixe-
rint · quod solum quando post appellacionem dicitur
lata sententia vel quod continet errorem intollera-
bilem locus sit huic absolucioni · veritas
tamen ab perempitate verbis supra habetur
idem in qualibet nullitate · ex quo enim di-
co sentenciam nullam auditor volens hoc
probare absolucione petita · Bn · de offi · de-
le · cum contingat · possum tamen illam
petere ad cautelam Bn · eo · ti · per tuas · et per
hoc principium huius capituli quod generaliter
ponit de nullitate · et vide quod fuit dictum
in principio huius capituli in prima questione · Si vero
dicatur sententia non nulla sed iniusta non datur
absolucio ad cautelam simpliciter cum licet
absolucionem petere · cum ligatus sit licet
iniuste vm non auditor ponens certum
pro dubio immo per hoc claves contempnit
et vide quod dixi Bn · in 2a questione tex · Exhibis

colligitur · q ubi constat sniaz esse nul
lam pronunciabit nulla nec locus est huic
absolucioni · nec ubi constat eam aliq
licet iniusta dicatur · peti enim simpliciter
debet absolucio · fortius ubi est aliqua
et iniusta · qua vero propter appellacionem pce
dentem dicatur nulla · oportet q constet
pbatum et ex causa pbabili et tunc pt
dubium veritas fit hec absolucio et non
prius · et vide q fuit dictum in xta qone tex
lap · ab · hic dicat hoc esse verum qu excep
cio excomunicacionis opponitur in vim dilatori
e ut tunc sit locus absolucioni ad cau
telam · qu vero opponitur in vim perempto
rie non est locus tali absolucioni ut no
arch · et jo · an · post eum · B · eo · li · de ex
cep · pia sup vbo differat fm lap · ¶ Ad
vjtu dicat jo · an · et hoc probat hec decre
ut fuit dictum sup textu · Item pbatur qz
ex quo certo casu impediri pot hec ab
solucio p aduersarium ut hic dicatur fa
teri oportet eum requirendum · facit B · de
testi · significauit · B · eo · li · de elec · c · si · It
fieri debet cum caucione de pendo si appa
rebit eum iuste ligatum ut hic in v · ul
competes reo · cum enim hec absolucio fiat
solum in dubio ut est dictum B · qd dubiu
p pbaciones postea certificabitur p quas
patebit an absolucio habeatur p puta
tiua uel ymaginaria qd erit cum pate
bit eum no fuisse ligatum · An vero p
vera f cum apparebit illum iuste liga
tum · male ergo in hunc casum prouisum
aduersario si no cauisset · et p hec vba
intelliges diffinicionem que fuit data in
pn° lap · ab · dicat q ero debet prestare ju
ramentum ut in eo · ti · venerabilibus in pn°
fm gul · ut ipse no in spe de sen · g · q ·
aut · v · q si sentebatur fz lap · no exdco
jo · an · unam regulaz in materia citacionis ·
q ubicunq ps pot impediri ne actus fi
at sp debet citari ad illum actum · arch
in · q · ix · omnia ¶ Ad vijm dicat jo · an
q quibusdam videtur vbum relaxacionis
plus competere in hoc casu q vbum absolucionis
qr relaxacio sit comunius vbum qd adapta
ri pot ad ius et ad factum · facit B · eo · ve
nerabili de excep · aplice in eo · venera
bilibus g · si si · et g · q si · et in eo · pnti et
B · de testi · dilecto in fi · et q ibi no · in ult
glo · Si ergo p probaciones patebit sniaz
nullam intelligetur fuisse relaxacio fm
al dicetur iur · et facit q dixi · p9 offi de
offi · ordi · c · pltr · sup fi · in ult glo · tn · c
venerabilibus in eo · etiam in casu quo de
nullitate dubitatur utitur vbo absolu
cionis et ibi pz in g · pltr · et ult · et idem
faciunt oia alia iura in pn° glo · alleg
et hic propter qd de vbo no videtur curand
et erit semp idem sensus ex quo ad iu
gitur ad cautelam · dz tamen iudex exp
me causam propter quam de nullitate se
tencie dubitatur · nec est curandum an
in ordine vborum precedat absolucio in ipius
dubii expressio · An dicat absoluimus ad
cautelam p eo qd reo An dicat cum dubitetur
reo ideo absoluimus reum · Sile B · de confir
uti · ul in uti · c · pltr · et facit B · c · proximo g ·
i · ¶ Ad · viijm dicat jo · an satis patere ex
hiis que dicta sunt in 2° membro jo · mo
et arch · dicat · q introductum est specialiter
ad vitandum anime periculum de appel · c
fronte g · i · Sz dicat jo · an · q fatetur dom
fz illa decre no loquitur de ista spe absolu
cionis vnde fit ad habendam pro indubitata
pticipacionem sacramentorum et hominum que prius
erat dubia et pereuo inductiua et ibi fu
it dictum incidenter fit ero ad prouisionem
aduersarii · quando fit ad prouisionem negocii
puta ut fiat ecclesie prouisio de excep · apli
ce ut habeatur vitas a teste ut in c · ve
niens de testi · ut procedat actoris peticio ·
realis ul psonalis contra quam de excomunicacione
excipitur et ipse replicat de nullitate //
¶ Ad · ixm dicit jo · an · q fit p superiore illius
qui tulit sniaz de hoc tamen membro et
an hec absolucio fieri possit p proferen
tem et an p delegatum satis dictum fuit in
3a glo · et sup illa jo · an · in c · cum desides
facit regulaz q ille qui no pot absoluere
directe ab excomunicacione no pot ero absoluere
ad cautelam licet osti ibi contra ¶ Ad xm
dicat jo · an q fit de gra no de iure necessitate
licet Ber · dixit p hanc decre statui q
cuilz petenti concedatur ut fuit dictum
in textu · fz pmum verius fm jo · et osti et
de hoc fuit satis dictum sup textu et p hoc
c · venerabilibus in eo · q in g · q et si ex
causa · et g · pltr · et ultio semp utitur vbo
pot unq autem dicat debet · Item c · vene
rabili B · eo · dicit de gra relaxauimus ad
cautelam · et ad istud c · respondetur ut ibi
fuit dictum qz negatur ad peticionem ex
comunicantis uel aduersarii · nec recipit
gram large sicut sumitur B · de rspto sedes
in pn° qz scdm illum intellectum ois ab
solucio ero directa et no ad cautelam di
citur gra B · eo · p tuas v · vero et c · decreto
et c · cum illorum v · q si clericum · et comunis
dicatur beneficium · eo · ti · no dubium · ea nos
citur cum desideres et c · ad eminenciam · Sz
gra dicitur stricte ad quam superior necessario
non tenetur et facit qd fuit dictum in
pn° decre · fz q non sit gra videtur qz cum
apparet illum iuste ligatum cogitur satis
facere · gre vero debent esse mansure in de re
iur · decet Sz dixit jo · mo · no inconueniens
q vnum fiat gratiose cuius causa cessante q
causam induxit cesset gra et mandetur
exequendum qd iuris est sic enim fit cum du
bitatur de aliquo an sit filius de tenuti
ei alimenta que postea denegantur /

tum apparuerint de gl'o causa cognita
ff de his qui sunt sui vel alie iur. l. si iudex
Sed dicit Jo. an. q ista non sit necessaria qr
non est uerum q ista absolucionis facte
reuocetur sz sit q conuenit eo tpre hoc
enim fuerat cogitatum et actum q si ap
pareret snia3 iustam satisfaceret p caucoem
ergo recepta in eum casum distinge ad
id ¶ Ad xim dicit Jo. an. p hanc dec. cer
tum esse q impediri pot ne fiat abso
lucio p aduersarium opponentem snia3 e
latam p manifesta offensa debz tamen
hoc probari i octo dies ut hic et sic est
finita sumula / Sed sequendo Jo. an. re
stat expedire q fuse scripta hic p Jnno
qui expedit p quatuor qones pmo an q
omnem petentem absolucionem ad cau
telam procedat obiectio de manifesta of
fensa Et dicit Jnno q solum procedit cum
petitur absolucio snie late post appella
conem probata enim manifesta offensa
apparet appellacones no tenuisse B. eo
de appel. cum sit. et c. oposuit / non competit
autem quando dicitur nulla propter intollera
bilem errorem qu'i impossibile sit q error
talis sit manifesta ~~offensa~~ causa que
quis iuste excoicetur. cum sit q'm hui
s iuste cause excommunicacois Jdem si dicat
nulla ex defectu iurisdictionis proferentis
nam prius q constet an sit iudex no sit re
cipienda probacio manifeste offense / et
cum sufficiat produce probaciones factus
in causa principali et videtur q no nam
talis manifestacio tolli pot p pbaciones
inducendas in ca appellacionis licz qu
appellatum no esset sufficeret pbare q petē
tem absolucionem ab iniusta snia offē
sam fuisse manifestam excommunicatori
p euidenciam facti vel p confessionem
vel p probacionem B. de vbo. sig. cum
olim tolle. exm Condempnatus rite de
furto qr no pbabat fuit excatus petit
talis absolui dicens snia3 iniustam non
artabitur excipiens pbare manifestum
furtum p euidencia3 facti confessione vel
pbaciones coram pmo iudice receptas
vel p nouas sz sat est sibi ex quo ille no
appellauit notorium iuris insurigens ex
re iudi. B. de v. signi. ex pte Et idem si
sit appellatum et non est prosecutus ap
pellacionem Si uero fuit appellatum s' ex
communicetur appellans post appellacones
no tenet excommunicacio et tunc absolutus
ad cautelam B. eo. p tuas et hic Si uo
excoicetur appellans post snia3 et ante
appellacionem tunc officio iudicis obtinebit
reuocacionem huius sentencie sicut aliorum
grauaminum que fient illo intermedi
o ut no. B. de excep. dilecte et p hoc di
cit Jo. an. vider Jnno cuius vba posuit
directe contrarius ei q no i eo venerabilibus
g. porro in glo. ii et ibi dicetur et ad
pdicta facit B. de appel. no solum et
subdit Jnno idem dicendum si appelle
a mandato vel interlocutoria data cum
cause cognicione B. de elec. dilecti de re
iudi. q ad consultacionem Offensa uero
manifesta dicit pbari no solum per
euidenciam vel confessionem sz eciam p p
bacionem cum receptis pbacionibus iudex
tulit diffinitiuam sup furto Sed si iudex di
ceret excommunico talem nisi tm emendauit
de furto B. de appel. preterea et iste petit
absolucionem ab excommunicacione ut iniusta
contra talem excipietur non solum de notorio
facti uel confessionis sz eciam q p proba
ciones ab excatore receptas factum fuit
eius furtum manifestum quare no est
absoluendus B. de vbo. signi. cum olim
Subdit eciam Jnno q sunt casus ubi non
p probaciones ab excoicante receptis sz p
facti euidenciam vel p confessionem pbatur
offensa manifesta ut si iudex nullo iudi
ciario ordine seruato monuit aliquem
ut satisfaceret de rapina vel mandauit
q testimonium redderet in aliqua causa vel
aliud sile et qr no fecit excauit illum
excatus petit absolui ut ab iniusta exco
micacione qr nullus ordo precessit poterit
excipi de manifesta offensa dicendo q
ordo seruari non debuit qr rapina fuerat
manifesta p eius confessionem vel per
euidenciam facti Et idem dicit de teste i
quo no requiritur ordo sz est iur notorium
et q debuit testificari nisi legittimam ex
cusacionem proponeret et ideo fuit dictum p
dicta procedere ubi no est seruatus ordo
iuris qr si seruaretur mandatum sufficeret
in rem iudicatam de re iudi. q ad consul
tacionem et sic no esset necesse probare of
fensam manifestam qr sufficeret excep
cio mandati a quo no esset appellatum
¶ 3o querit quare prefigitur terminus octo
dierum ad probandam offensam manifes
tam contra petentem absolucionem ad caute
lam et no prefigitur id opponenti contra pe
tentem absolucionem ab iniusta snia dicit
Jnno q ro diuersitatis pot colligi ex p
dictis nam pmo casu modicum preiudicium fit
no pbanti i terminum nam excepcio eadem
competet opponenti tunc absolutus volet
prosequi appellacionem B. de appel. cum
sit et c. oposuit Sed 2o casu si excepcio ma
nifeste offense no probaretur propter bre
uitatem tmi. et sic fiet absolucio fieret
perpetuum preiudicium aduersario q de certo
non posset agere ex precedenti no moni
cione vel mandato facto sine ordine
iuris ex. commi. epis. p totum licet quamuis
post absolucionem possint inchoare causam
principalem Secus i mandato ordine iuris
factis ut est dictum Sed Jnno refert

aliquos dice q idem terminos pfigetur
utrisqz et fin istos hec questio no pro
cedit. ¶ Item queritur si is cui opponitur ma
nifesta offensa ne absoluatur uult de
pone pignora p satisfactione apud eccl
sacra inquid statim absoluetur dicit
quidam q sic qz malicys hoim non
est indulgendum Jmo ꝯ dicens q no
est malicia ymo prouidencia qz si ille
non debet in rei veritate excaci sibi
non nocet Br eo inquisicionem et si no
admitteretur posset malu euenire illi
cui satisfaciendu est qz excatus sciens
se debere pter confusionem excationis
non prorogabit causam qua cessante
Rubore confusionis illius p absolucoz
forsan ppter prorogabit no obstante de
posito iudex aute cui nil pbatu est nil
pbare pot

Statuimus Glo pma
summat
et pmo ponit phibicionez de
sententia non ferenda cu q
dam ptestacone 2o dat modum quo
ferri pot ibi q si 3o viciat sententiaz
aliter latam et comiatur ferenti ibi ali
ter ¶ no q pticipans loquendo cu excia
to incurrit excacionem minorem de a
lys actibus ponit hic glo ¶ no q est
dare duplicem spem excois s maiore
et minore vide de excep a nobis ¶ no
q pticipans cu excato in crimie dampna
to ul ppter qd fuit excatus incurrat
maiorem excacoz cont sit in glo ¶ no
vnu casum quo pticipantes cu excato
put excari maiori excoicacoe videliz
qu ex tali pticipio excatus fortius indu
resat ¶ no hic textu expssum q faciens
actum otra legem punire debz licet
actus p eum gestus non teneat ad hoc
Br de regu non solum eo li de relugi
domi c 1o eo li ¶ Queritur si epus excoi
cat pticipantes cum excato ab alio
puta ab archidiacono ul archiepo pbro
non pmissa monicone an procedat
iste tex So dicit Jo an q iste textus
uult q nondu dicat excatus ab eo et
hanc lram dicit non fuisse ponderata
p aliquem glosancium nisi p abbatez
qui sic dicit i summario intellectu in
pticipantes excomunicatis a se lata se
tentia nulla est nisi competenti moni
cone pmissa et sic videtur plane uel
le iste tex q hec prohibicio respiciat
solum factum excois p hanc lram et
potuit esse ro qz excomunicantes erant
nimis proni ad talem sententiam pro
ferendam excoicco te cum pticipibus ut
hic in glo plus que forma piculosa erat
et ideo fuit necia prouisio Sz in am
facit c constitucionem j eo que gene
raliter loquitur no repetendo istud vbu
ab eo Sz pot responderi q constitucio in
terptans locum habet solum in code cau
quo locu habet ius interptatum in aut
de fi an instru dota na cta finem
coll m Et facit q dicetur i c statutu
sup vbo declaracionem Ex quibus concludi
tur q si epus excaret pticipantes excia
tis ab alys licet snia posset ee i iusta
tamen no esset nulla p hanc constitu
cionem Jo an Et p dicto Jo an alle la
ab no Br eo li de rpto dispendia i glo
pricipales et de eloc ut cta sup glo ad
papam fin lap ¶ Queritur an tex procedit
siue excomunicetur in gene siue in spe So
dicit Jmo q sic vn no valet siue dicat
in gene excomunico oms pticipantes cu
tali nec in spe dicendo excomunico petru
qz comunicat martino Jo an ¶ Queritur
an possit fieri excacio generalis sine mo
nicone ꝯ pticipantes in crimie dampna
to So osti et Jo mo hic tenent q sic
qz hoc hic no phibetur et ex isto in
fert osti q tunc comunicans in crimie
incurreret duas snias s iuris et hominis
et de scda bene fatetur q proferens no
incurreret illam et facit ad conem posi
tam in regula cui licet j de regu iuris
et ideo tex hic debet exponi dum dicit
dampnato cu excato vel pot intelligi
q sit adiectiuu illius dictonis crimie cui
conuenit Br eo imp ibi ronie dampna
ti crimis Jo an ¶ Queritur an legatus pos
sit proferre istam excacionem maiore
in pticipantes cum excatis a se So ar
tenet q sic p istum tex in prio qui dicit
nullus iudicuz et sic vniusaliter et tex
hic cta finem dum dicit potius iudex
et sic loquitur indiffinite ad idem j eo
statutum i fi et Br de offi dele c ij eo
li iuxta fi et j de pnu epore/ Abbas uo
hic tenet contra dicens nullo iure caueri
q delegatus hanc sniaz ferre possit et
qz delegatus non exercet suam iuris
diccoim nisi intentum in rpto Br de offi
dele p et g et c cum olim et licet in
ueniatur q pot excare impedientes
iurisdiccoem sua Br de offi dele c i et
impedientes ptes in producendis testi
bus ul pbacoimbus Br de testi ta lris
et c constitutus i et q sniaz suaz exequi
de offi dele significasti hoc tamen non
inuenit q excomunicet pticipantes et io
ptatem suam questam iuris est non
extendat et p eo q no Br c pxio i in
glo tamen de statutum quia abbas
no vidit bene facit p pmo dicto ut et
ibi docetur Jo an / tenentes contra respo
det ad illum textum ut intelligatur qu dele
gatus habebat ptatem vtute mandati

Sz ista est diuinacio ad illum textum. addi
ci. q. iij. Rogo sup glo. fi. in addi. que in
cipit adde hec est uera tenet sedam opp
hic positam et mouetur eisdem rombz
hic alleg. vnde concludit q tales monici
no desistentes non deberent excari a
delegato s3 a suis ordinariis Jo. de fan
tenet q delegatus possit p tex. dicti. c
statutum q declat et extendat istam
decre fin. eum. Credo q possent opp. re
duci ad concordiam q aut ex ista pticipa
tone surgit turbacio iurisdictionis de
legati ut puta qz excomicat delegatus
ptem exco. qz non uult parere man
datis suis et no obstante excoicatione
alii pticipant secum ex isto pticipio
excatus fortius indurescit et no pare
do ut dicit tex. hic et tunc potest delega
tus illos punire qz ppter hoc habet
iurisdictionem in quoscumque extraneos sb
iectos. tunc deleganti ut no. in. c. 1. de
offi. dele. et ita procedit dictum archi
hic. Et idem crederem si in vilipendium
iurisdictionis delegati hoc facerent. arg
de offi. dele. ex litteris. Aut no faciunt ut tur
bent iurisdictionem delegati ul ex tali ptici
pio non surgit turbacio iurisdictionis. et
tunc procedat alia opp. Queero an pos
sint isti pticipantes eod contextu moneri
et excomicari. Go. dic. q no ut uult iste
tex. qui dicit post monicionem de quo vide
q no. i. eo. constitucionem Jo. an. Quero
an sufficiat monicio generalis. Go. hosti
tenuit q sic qu fertur snia generalis
sed istud no placet Jo. an. sup quo remit
tit ad no. Ber. eo. constitucionem sup glo
s. ppus ubi ponitur dictum osti. h. Jo. an
Quero an comicare excato sit peculi
mortale. Go. osti. de hoc ponit hic tenens
q peccet mortalit si hoc facit post mo
nicionem quod pbet iste tex. qui uult q
talis excomicans possit excari maiori
excomicacione et idem archi. vel dic ut
dicit host. debere excamus quia si vero. v
qui si aute q aut comicatur no denuncia
to et tunc est veniale. aut comicatur
post denunciacionem solempnit factam
et tunc est mortale sup quo vide plene
no. quod in c. causa. sacris multa cone
et recurrit archi. ad no. pse. xi. q. iii. Ro
go. Jo. an. Jo. an. in dicto c. sacris facit
regulam q pticipans no incurrit
mortale. s3 hec regula fallit in certis
casibus quos ibi enumerat. In dicit ab isto
textu q quis punitur ex eo q no sortitur
effectum et facit fin. eum. ad conez
de iudice qui excauit no inscripte tamen
snia forte ppter precedentem appellacionem
no tenuit q in bello nimius iacuerit penaz.
c. cum medicinalis. Ber. eo. et de hoc ee
ubi fuit dictum fin. Jo. an. ibi. et lap
ab. posuit de hoc. posset in hac ma. dis
tingui q aut lex phibet actum fieri
et contra factum anullat. et ultra hoc
apponit penam contra facienti et planum q
pena comittitur ut hic. et Ber. de regula
non solum eo. li. et de stat. regu. c.
i. to. Aut lex no apponit specifice actum
non valere et tunc aut disponit super eo
quod erat alias de genere phibitorum et tunc
no valet actus et comittitur pena ita
pot intelligi vno mo tex. in c. hoc con
sultissimo de re. eccle. no. alie. eo. li. et
ita procedat glo. in. l. ii. C. de epa. au
ubi p Jaco. but. Aut lex non prohibz
super eo q alias erat de genere prohibitorum
et tunc sufficit q comittatur pena et actus
ualebit ut est casus in. l. consulta diua
lia C. de testa in fi. et p hoc facit q
no Jo. an. in fi. in c. dilecto de pben
de canonico recepto contra constitucionem
iuratam q ualet receptio s3 recipientes
incurrunt punicionem Quero nunquid ce
cantes contra hanc phibicionem debeat
puniri. Go. iste tex. facit q non qz dicit
poterunt ergo de necessitate no sunt puni
endi. contrarium tenet Jo. mo. cum antique
pene hic pseruentur sic Ber. ti. ii. c. fi
sed p hoc et merito punitur qz cum debet
curare p excomicatos ppter suam ior
dinacionem accidit Ber. eo. cum medicinalis
in prin. Jo. an. Glo. prima sumat in fi.
glo. et ille due sunt in scolis cum ista le
gende que ex concede fuissent nisi ob
stitisset diuersitas auctorum Jo. an. Glo.
ii. querit de qua excomicacione loquatur
et soluit. Glo. in vbo. alii. s. primo querit
de exemplo lre et soluit deinde colligit
no. et alle. contra Item querit de effectu
harum excacionum et soluit Item que pso
ne excipiantur ab hac excoe et soluit
In eadem glo. ibi. et silibus dabat osti.
vsuz. Si p delict anathema quis effi
ciatur. os orare. vale. cōīo mensa
negatur Jo. an. In fi. glo. et de eo q li
no. Ber. de viro et patre an uxori vl
filio excatus comicare possint ibi no
sup glo. plus et de ma. glo. eo. ti. cuz
desideres in extra glo. plenius posita i re
missione que ibi ponitur ad summaz eo. ti.
quo. fi. sub vo. utile Jo. an. Glo. in vbo mo
nicionem querit an semp requiratur hec
monicio et soluit deinde querit que sit
canonica monicio et soluit Glo. in
vbo constitucionibus querit ubi sunt
iste constituciones et soluit deinde recitat
p quem comicans excomicato ab hoie
sine monicione incurrat maiorem Ber.
eo. significauit glo. soluit. q illud est

speciale tamen debent quique contrare de
inde querit an comunicans i crimine cum ex
comunicato a se i currat maiorem et solut
in eadem glo ibi notanter hoc intellige
uerum dicendo q decr illa inducat no
uam exceptionis speciem vel dic aliter et meli
us ut ibi no infra jo an in fi glo opp osti
tenet primo in dicto c nup et eo ti q in
dubijs et hoc placet jo an ut dicat sesp
sisse ibi sup glo colligitur idem hic jo mo
et archi remittit osti ad summam eo ti qr
et que sit pena sub qr q si epus nec ob io
glo hic infra q non sit sententia canonis ex
quo absolutur ab excitatore qr dic q illud
procedit ex vi reseruationis no ex eo q i
mediate ligetur ex facto suo s auic et
si dicas quis ergo absoluet hunc epm uideo
q ipius superior cum difficultas hic no sinat
excitatorem adiri ut i ea decr nup infra dt
quid si epus excitauit aliquem cum hijs qui
auxilium dederunt an sit auxilians illius po
tea excitatus Ho primo in dicto c cum i dubi
is tenet q non q et ponit hic archi sm jo
an Cum aute papa participans cum excitato
a se incurrat maiorem dic q non ut no
glo eo ti nulli sm jo an Glo in ubo
indurescat querit de exemplo lre et solut
Glo in ubo participantes querit et de ex
emplo lre et solut Glo in ubo participan
tes querit et de exemplo et solut Glo
in ubo consili querit que dicatur filius ex
comunicatis et solut in fi glo et est ro ut
crescente contumacia crescat et pena xxxi
di quum i fi ut lite no qt qm qr ult jo
an Glo in ubo teneat colligit no ex
textu et ponit quare istud fuit statutum
in ea glo ibi ipso iure Hoc no fatetur
hanc sententiam nullam licet fateatur eam iniustam
sicut dicitur de excitatione lata sine causa
Ho eo sacro ptereaqd dicat quosdam dicere
q no tenet quo ad deum ita intelligatur
hic s quo ad ecclesiam bene tenet Ho eo a
nobis vel dicat non tenere quum error ex
primitur in sententia qr dicat se excitasse no
monitum et tunc no tenet ipse uero intelli
git decr de participantibus qui no subsunt
proferenti sententiam s in subiectis bene
tenere Sz dicit jo an q ista no sunt dig
na relatu sm eum et credo q bene Glo
fi querit de qua pena loquatur et solut
in fi glo osti jo mo et archi dicunt q
tenetur i iuriarum xi q iii illud et c te
merarium et de sacrilegio vt xvii q iiii
no impetuum et carebit ad tempus ar
bitrarium coloc honiz et ingressu ecclie ea
q de illicita et alias penas contra eum
agetur coram ipius superiore i eo venera
bilibus qr ij jo an

Quia periculosum

Glo no sumat jo an sic sunt
epi nullam penam interdicti ul

suspensionis incurrunt nisi in sententia sit
expressum h d et tria facit primittit constitu
tionis causam 2o constitutionem ponit p
uilegiantem epos ibi nos 3o excipit ibi
nisi et istud ubum qr est redditiuum tocius
et cause no ar q idem priuilegium q conceditur
epis intelligitur concessum et superioribus tamen
posset tex induci in contrarium ex quo hic exp
mit de superioribus no periculosum esse epos
fore impeditos circa illa que concernunt ponti
ficale officium no q sententia interdicti quam
profertur in hominem de quo Ho eo c i no
q appellatione platorum comprehenduntur epi et
superiores no differentiam esse inter sententiam et
mandatum de quo vide glo ij q i i summa
no q in generali suspensione no includuntur
epi si non exprimantur Oppo q immo po
tius deberent illi ligari quam alij qr transgre
diendo grauius peccant q alij ut Ho de
transla pla c ij ad fi go grauius deberet
puniri ure no xl di homo xpianus Ho
sm host si queritur an isti transgre
diendo grauius peccent q alij et dicendum
est q sic ut in glo Si queritur an exi
matur ab ista pena generaliter imposi
ta dicendum q sic ut hic jo an Quero
an Cardinales gaudeant priuilegio huius
capli Ho host Ho de clerico no resi c
ij tenet q sic q intellige eam de non
epis et vide q no in clem cupientes de
pen i glo no noua jo an et vide q
fuit no Ho eo li de sen c vno Quid
si sententia proferatur per ubum generalia vl uni
uersalia ut dicendo omnes quoscumque et quicumque
an includantur epi Ho dic q no suffici
unt hec ubum nisi exprimantur epi jo an
no q ubi requiritur expressa mentio ubum v
niuersalia illum casum no includunt ad hoc
tex Ho de preben c ij eo li Glo prima q
rit quare sit periculosum epos sic suspendi
et solut Glo in ubo superioribus querit
qui dicantur superiores et solut Glo
i ubo officij querit an habeat locum i sus
pensione que no sit ab officio et solut
Glo in ubo suspensionis querit an
idem sit in excomunicatione et solut in e
glo ibi priuilegiare idem primo osti jo
mo et archi et franc jo an in fi glo
tolle exemplum Ho de homi pro humani co
li q fuit potentissima ratio subtractionis
antique lre secundum osti qui dicit q i prima
editione fuerat positum de excomunicatione
s postea fuit sublatum et sic no errauit
guil in eo q scripsit i spe de le qr nunc
de epo v ipi quoque i multis ut ibi et
no archi jo an Glo in ubo constitu
tionis querit de exemplo et solut Glo
in ubo sententie colligit no q aliud est
sententia aliud constitutio et ex tex infert
ad aliud dubium Glo in ubo manda
ti exemplificat tex et assignat rationem

et solut in fi glo idem io mo io an /
¶ Glo pe querit an expressione solus epi
veniant superiores ¶ no bene istam glo
q in ma penali appellone epor comprehendu
tur et superiores in concernetibus officium po
tificale ¶ Glo fi colligit qualiter in anti
qua erat plus de tex in fi glo dicebatur
ibi q id qd dicebat finis quoniam c solet
non extendatur ad snias epor vel archie
por ut ibi et fuit dictum in fi io an

R**omana** glo pa
sumat
et dividit legem p partes
more solito ¶ no q plures in
feriores ab epis possunt p ferre
sniam interdicti de quo b de app dilectis
¶ no q ordinarii inferiores ab epis possunt
sibi creare officiales in iurisdictione sua
sicut epi ad hoc b de fo compe romana
¶ no q excoicatio lata ab homine de remo
ueri p proferentem ¶ no q consuetudo tribu
it iurisdictionem ut in c cemigat de fo compe ¶ ord
si excoicantes habent iurisdictionem delegatam
an procedat q hic dicitur Ho host tenet
q sic ut procedat in ordinario et forans
in delegato qz tunc est recurrendum ad de
legantes ut b de offi dele sup quoniam io
an ¶ Quero an archiepus possit absolue
istos excoicatos facta prius remissione ad ipsos
excoicantes si illi nolunt absolue Ho vide
q sic qz tex hic dicit illis obmissis sed
ex quo prius remittunt no videntur obmis
si Contrarium tenet io an qz nullo mo possunt
absoluere ut pz i c venerabilibus i prin
vii no est hec mens lre sz sensus est q
debeant illos adire p absolucione no aut
istos excepta consuetudine de qua hic dicit
tamen si appellaretur gradatim ab ista
excoione primo de illis ad epm 2o de epo ad
archiepm posset archiepus absolue qz
2a appello facit eum iudicem Jo an Glo
ii querit quid de excoicatis ab archidiacono et
solut idem esse deinde colligit no in fi
glo idem q glo colligit notando excoicat
hic archid et q id qd hic dicitur archidiaco
nos excoicare posse Opponit de c ii vi q iii
et b de offi archi archidiaconus et vide qd
ibi no et in c cum satis et ulterius ibi no in
ducat hic archid pro archidiaconis de offi
ordi cum ab ecclesiarum ubi plebanus inter
archidiaconum excoicat Item prochialis
sacerdos ii q i nemo et no xxiiii q iii ca
sacerdos et ad c ii vi q iii respondet q
loquitur de omnibus causis in quibus tm
metropolitanus qs suffraganei sunt ordi
narii ut in causa epi psbri vel dyaconi
et aliis que respiciunt statum provincie vel
loquitur distributive ut cause epor ad me
tropolitanum inferiorum vero ad suum epm
referantur ut ibi no hug io an ¶ Glo
in vbo relaxent querit an si absoluit
valeat absolucio solut q non ¶ Glo in
vbo consuetudine colligit no deinde querit
an idem sit in privilegio solut q sic in ea

glo ibi q i io mo alle de novi op nunc
significantibus sz magis proprie facit de pben
referente que loquitur de remensi io an

§ **Porro** no q archiepus pot sibi
habere plures officiales p
bat tex qui loquitur de archiepo in singu
lari et de officialibus in plurali ¶ no q dis
positio generaliter facta non refertur nisi
ad subditos ut disponente q no qz facit q
statutum laycor simpliciter loquens non
includit clericos et in casibus quibus cle
rici non sunt privilegiati qz tales dispositio
nes generales non referuntur nisi ad subdi
tos ut dicit hic tex q est contra no p bar in
l omnes populi ff de iusti et iur ¶ no q appel
latione subiectorum archiepi no comprehendu
omnes de provincia sz tm illi de sua propria dio
cesi ¶ Quero de quibus subiectis intelligatur
tex hic Ho dicit primo de immediatis b co
a nobis i unde dicit io an q ista dictio
tm que sapit negativam de causa poss
tu ecclia intendit q hec snia no ligat p
vinciales sz dyocesanos archiepi tm ut
no et hic glo io an ¶ Glo in vbo sente
tie renta p contrarium q subditi suffraganeorum
ligentur xviii di c fi glo solut distin
guendo inter sniam latam p viam statu
ti et latam p viam sententie et istud
ultimum limitat vim nisi delinquant in sua
dioc et racionem tex assignat in ea glo i
sicut olim Idem primo osti io mo et archi
et franc facit de hoc b co ti a nobis io
an in eadem glo subditi no istam glo
q appellatione subditorum comprehenduntur etiam
illi qui sunt subiecti tm racione delicti sz
intellige glo q large dicitur subditus
proprie vero et stricte subditus non dicitur
ut no glo in vbo indulgemus idem q
ius de fo compe et glo in c nup de sen ex
¶ Glo in vbo subiectos querit an ligen
tur subiecti ubicumque delinquant et sol

§ **Sed vel** ¶ no q id qd no
licet in spe non
licet in genere et sic patet q licitum est ar
guere de spe ad genus et de genere ad spem
qm ro argumenti concludit ad utrumque ¶ no
q excoicatio requirit quo ad iusticiam sine mo
nicionem et quandocumque culpa legittima subsit de
pterito vel presenti ¶ Quero que dicatur con
petens monicio Ho q aut intendit ferre
specialem excoicacionem et specialis requiritur
monicio aut generalem et sufficit gene
ralis fm osti io mo et archi io an //
¶ Quero an istud sit verum indistincte q se
tencia lata sine monicione no sit nulla
sz iniusta Ho dicit lap ab q aut fertur
ab ordinario et est iusta ut hic licet sit
contra c sacro et contra c medianalis b co fm
ber osti et alios et pz xi q iii sentencia pas
toris et ibi p archi / Aut fertur p de
legatum et tunc est nulla de quo dic ut
supposit archi b co ti de pben cum in illis et

de grex pben qr tuctis et melius de offic
dele c i eo li fm lap dic de hoc p jo an
i c fi de pben et de cleri exco minus illud
et ibi do me anto de but dicit hoc uerum
qn delegatus proferret ꝯ formam man
dati p c cu dilecta de rpto secus si non
proferret ꝯ formam mandati fm eum //
¶ Glo sup vbo specie querit de exemplo tex
et solut in fi glo vl' dr excomunico p qr
edificat vl' edificauit i cimiterio ecclie s
immo qui idem repetit de generali de qua
in sequenti glo jo an ¶ Glo in vbo gene
querit de exemplo et solut ¶ Glo in vbo
competenti querit qui dicat co
et remittit in fi glo ad idem i eo consti
tucionem et ibi dicetur q hic no osti de no
ferenda snia quam iudex credit no p fice
jo an ¶ Glo in vbo i iustis rectitudinem p com
q sit nulla qr lata sine monicone B
eo statuimus glo soluit q illud est spale

¶ Caueant
no q illud q p
hibetur in spe p
hibetur in gene et econ ad hoc B p uno
¶ no q dictio etiam est declaratiua pcedn
tis orationis ¶ no q semp excomunicato etiam
si proferatur pro delicto requit contumaci
am et sic semp videtur ferri excoem p
contumacia vide immo de testi testimonium
¶ no q in sententia excois est exprimenda
causa de quo B c i eo li ¶ Oppo q iste
tex quatenus dicit de pterita culpa sit superflu
us p ꝯ pcedentem So fm jo de sco geor
q non supfluat qr in ꝯ pcedenti sem si
pliciter prohibuit snias ferri sine moni
cone p pterita culpa vel offensa s qua
quidam dicebant q pferre sniaz hac for
ma Excomunico omes qui furtum fecerunt
nisi satisfecerint i mensem erat canonica
monitionem pterimitte qr iste mensis
haberetur loco monitionis io hic decla
uit hoc non esse uerum fm eum ¶ Quid
si proferatur excatio contra phicionem h
positam an sit nulla So dic q no licz
sit iniusta Et est ro qr hic prohibetur fm
appositione decreti vl' altius vbi vim de
creti habentis ad hoc B eo sacro i pro
ubi ponit vbum prohibemus et ꝯ caue
ant ubi ponit hoc vbum et tamen utro
bique snia ꝯ io lata tenet et facit q fm
ber no in ꝯ primo et huic lre concordat
in q ix caueant et exponitur i hanc
cautelam adhibeant jo an ¶ Quero de
quibus sententijs intelligatur tex So
dic de sententijs excois suspensionis et
interdicti de quibus dicit in prio c Sz di
cit osti q maxime est cauendum de snia
excois s si tale q feas rio Et est ro qr ab
surdum et iniuriosum esset si dicat pla
tus excomunico jo an si furtum fecit si ad
ulterium comiserit cu tamen ad ista platus
vl' suspectus non sit nam eodem mo dicere
posset excoico te si aliquid feas ꝯ pcepta
decalogi vl' ꝯ iura canonica Et idem est

dicendum de forma alia tex debet enim
me primo mouere ut satisfaciam ex quo
nullum de tribus interuenit non enim sic
contrarie debent monicio et fulminacio nisi
ex causa nec est hoc mirum cum et i moni
cone interuenire debeat dierum interualla
nisi ex causa i eo constitucionem nec est
distinguendum an sit tale factum q re
stauracionem recipiat ut furtum vl' rapi
na an tale q no recipiat ut homicidium
et plurimum licet firmet hic ꝯ qr licz in
ista no cadat restitucio cadit tamen sa
tisfactio et de hoc hic loquitur hec uera
saluo eo q no de excess pla c i et sup glo
et ita jo an ¶ Glo sup vbo futuro recita
primo unum contrarium q contractus futuri tpis spectat
ad iudicem et sic videtur q p futura culpa
posset excare glo soluit triplicat It in v
s quantum recita p aliud contrarium de c i nob
B eo glo soluit in ea glo ibi auditis
et ibi de hoc et B de sepul in nra et B
eo li de homi c ii jo an In ea glo ibi
ipso facto Et refert ardi hic quosdam te
nere q statutum epi ligat successorem sed
ipse dicit q huius lxiii di adrianus credit
contrarium tamen dicit q successor ligatur snia
canonis volentis q comittens actum dap
natum eius dampnacione se inuoluat x
xiiii q i c i in fi Sz hoc no placet jo an
remittens ad no B de consti c ii 29 pro
prio eo li et ibi remittitur ad regulam
cui licet i de re iur jo an in fi glo et
si habes unam differenciam inter statu
tum et sniaz quo ad excoem quam infligit
aliam collige ex glo que incipit canon
B eo c ¶ 3a est in ptate absoluendi
quam collige ex eo q no de pben grauis
ad fi sup vbo relaxetur ¶ 2a ex eo q
no de maiori ex frequentibus sup ultima glo
et volunt iste due remissiones q absol
uat epus excatum p canonem archiepale
no reseruantem absolucionem Item excatum
p statutum confirmatum p papam a snia
arcepi vel p papam confirmata no absol
uit ¶ 4to quo ad duracionem ipius collige
ex eo q no in dicto c a nobis i eo ti in
fi plus glo et p c fi de offi lega ¶ 5to tri
membrem collige hic qr sniaz ds pcede
mora culpa vel offensa q non est i sta
tuto ut hic reddimus ad primaz qr prius
est statuti ligare futura ¶ 6us qua
sententiam habet pcede monico al' pro
ferens incurrit penam de eo sacro eo
ti q non est in statuto propter racionem p
dictam ¶ 8o fm opp que habetuale sta
tuti editum no incipit collige q no i
de re iur nemo pot ad fi comis ¶ 9o
habet opp q excatio p statutum ligat supi
orem et successorem q nullo mo posset snia
fm oms Sz dicit jo an q hanc dispu
tando in qone ad quam B fuit remis
sum jo an ¶ la ab addit alias diffe
rencias ut ¶ 10o qr snia statuti no ligat

ignorantes vel delinquentes extra territori
um statuentes B. co. li. de consti. c. ij. sen
tentia uero hominis ligat ubicumque sit ut
no. Jo. an. in loco ubi B. remisit sup verbo
statuta ¶ Xi. quia statutum non exigit cause
cognitionem maxime contentiosam et ideo
fieri potest etiam die feriata ut extra territori
um statuentis/ sententia uero requirit cause
cognitionem/ nec potest ferri die feriata vel
ab extra territorium existente nisi feratur
sup notorio de quo dic ut dixi B. co. li.
de spensis c. i. sup glo. de monacho Sed ei quod
dicitur de statuto multum obstat B. co. li.
de consti. c. ij. § statuto/ et ideo posita infra ip
sius fin. lap. ita dic quod non obstat quia ibi dicitur
quod pena statuti non ligat extra territorium et
hoc clarum. hic autem dicitur quod existens
extra territorium potest componere statutum quod ligabit
intra territorium et hoc non est possibile ex
quo non requirit cause cognitionem contentiosam
ut no. de offi. legati nouit ¶ Glo. sup verbo
infra tempus certum p. con. quasi ita ut quis sol
uat infra tantum tempus posset fieri ut B. de
appel. preterea. circa con. uult tex. hic non di
citur con. sed declaratur illa ¶ Glo. in verbo
mora querit de exemplo litere et soluit in fi.
glo. primo et osti. idem ponit quam primo tio
fuit hominis ut quia precepit iudex quod infra xx. di
es soluet Sed querit osti. quid si appellet
pendente secundo termino an teneat appellatio
ad preterea affirmatiuam alleg. de appel. pretere
a spe tenet con. dicens quod dec. illa intelligitur
quam infra primum terminum et infra x. dies a tempore plati
mandati vel sine appellauit alias per appellationem
non releuatur B. de appel. conquesti et de re iudi
quod ad consultationem sed dic ut no. in dicto c.
preterea ij. Jo. an./ lap. ab. dicit quod illud quod
in dicto c. preterea dicitur quod si iudex excom
cet aliquem nisi soluat centum usque ad annum
unum est mandatum quicumque con. ille appellat infra
annum releuabitur non solum ab excommunicatione
sed etiam a solucione sed si condempnet illum pure
et postea si addiat nisi soluis infra mensem
sis excommunicatus/ tunc fin. Jmo si appellauit infra
decem dies releuatur ab excommunicatione et con
dempnatione Si uero post decem dies ap
pellat et infra mensem releuatur ab excommunicatione
sed non a condempnatione que per lapsum x. dierum
transiuit in rem iudicatam et licet teneat
condempnatio grauari potest in executione ut quia
sine causa fit infra tempus iuris vel id simile per
quod si iustificetur appellatio impeditur ex
communicatio fin. lap. ¶ Glo. in verbo culpa q
rit de exemplo tex et soluit ¶ Glo. in verbo
offensa querit de exemplo et et soluit/ de
inde opponit quod non erit dare casum in quo
non precedat mora culpa vel offensa/ glo. sol
in eadem glo. ibi condempnationem intel
lige quam est facta de non moroso puta promisi
si restituere centum puta quam creditor pe
tet quecumque in iudicio ~~peteret~~ petit et
confessus fuit. Jo. an. ¶ Glo. sup verbo causa
querit de exemplo litere et soluit in fi. glo.
vel potest exponi exemplum per decretum ad nostram

de iur. iuri. et p. c. i. et fi. de eo qui fur.
ordi. recep. Jmo et osti. dicit quod iusta causa
esset si excitaret cruce signatos non portan
tes publice crucem non enim debet subtra
here bonum exemplum nec se celare/ vel fin.
cos excommunicat tollerantes hereticos vel
consiles de here. excommunicamus § credentes et
xxiiij. q. iij. si habes Jo. mo. ponit exem
plum quam nescitur quis commisit delictum p. c. si
sacerdos de offi. ordi./ et dicit quod cancella
ria dat formam que dicitur contra occultos
detentores/ frant. improbat exemplum
~~inducit~~ iudicum qui mandat presbiteris ut ci
tent aliquos vel excommunicat illos/ dicit Jo.
an. quod potest addi iustam esse causam quam
consentit ille in que fertur ut continue ser
uatur in recipientibus mutuum qui spon
te recepit preceptum sub pena excommunicationis quam
extunc fert de soluendo in termino de quo quit
facit regula scienti cum concor. infra de re. iur.
Jo. an. lap. ab. dicit quod Jo. an. in c. si sacer
dos B. alleg. sup verbo indeterminate dicit
quod rationabilis causa ferendi generalem
excommunicationis sententiam est incertitudo et ita intelligitur
hic fin. osti. la. ab.

§ In vniuersitatem

No. quod vniuersitas potest ~~conuenire~~ excommunicari ¶ No. quod
canon prohibet ligari non culpabiles ¶ No.
quod licet aliqui de vniuersitate sunt culpabiles
non tamen inter hoc debet tota vniuersitas
puniri ¶ No. quod licet contumacia vel culpa
non sit de necessitate excommunicationis quo ad vincu
lum quia etiam iniusta ligat tamen bene est de sollempnitate
vel necessitate iuste excommunicationis et facit ad
no. de elec. bone i. in fi. glo. que incipit
i. soli fin. Jo. an. ¶ Oppo. et videtur quod iste
tex. non sit bona quod innoxij vinculentur
quia ex quo excommunicatio profertur in vniuer
sitatem non ligantur singuli ar. xij. q. ij.
qui manumittuntur So. osti. fatetur con. et
ad tex. hic respondet quod ista ratio non debet
poni hic quare excommunicatio ista non debeat pro
ferri sed debet iungi in fi. tex. ut videlicet excommunicati
o feratur in culpabiles tamen et hoc ad
euitandum periculum anime etc./ vel ratio dic
tionem posse defendi. si dicatur quod propter
vinculum vniuersitatis vincularentur sin
guli tamen primum sibi placet propter con.
Jo. an. defendit textum dicens quod ubi corpus
interdicitur in anima cuius non est capax
corpus ut corpus singuli intelliguntur
esse interdicti ut l. pz. infra eo. si sententia § si
et istud idem uult Jnno. hic dicens quod ex
isto tex. patet quod si contra capitulum impetrentur
litere ut cogantur ad receptionem alicuius
quod delegatus coget singulos canonicos ad
illius receptionem licet contra capitulum non contra
singulos impetratum sit rescriptum. et hoc
ea ratione/ quia mandatum factum capitulo ut ali
quid faciat est intelligendum quod canonici
et alia membra capituli id faciant B. de
preben. per illorum quia capitulum quod est nomen

intellectuale et res incorpalis nil facere
pot nisi p membra sua sed videtur si ma
detur delegato q cogat vniuersitatem facere
solucionem vendicionem pmutacionem
ul' aliud sile sunt cogenda membra illi
facto pstare expressum asensum et sic de
omnibus que in facto consistunt et que p
vniuersitatem fieri non pnt / de extraneo
vero impediente vniuersitatem adimple
re qd debet remittit Jnno de offi dele
sane ii et q pdicta alle xii q ii qui
manumittitur et solucio est leuis fm eu
nam vniuersitas bene pot tre libertum et
age et querere p procuratorem sed pstare
consensum alicui actui sine suo membro
no pot cu nec consensum sui corpis nec
corpus habeat / tamen dicit q in pdictis
talibus sibi videtur q si alicui omissa
est causa vniuersitatis si imineret aliqs
actus ubi expediret consensus puta in
faciendo procuratorem et alia silia cogen
da essent membra talibus actibus pbere
consensum Jo an / 2o oppo q sna consu
re possit ferri in vniuersitatem ut de spo
non est So fm Jnno et osti et Jo mo q
agitur de ferenda sna excois et ista fer
ri non pot ut hic p ronem in textu posi
tam et venit q mt no pot si habes aut
de ferenda sententia interdicti p quam
punitur quis pro delicto alterius et tunc
iuste fertur in vniuersitatem ut i glo et
ro excoicatois est q si posset ferri in
vniuersitatem absentes et innocui essent
excati q est absurdum posset tamen iuste
ferri excoicatio sic excoico omnes il
los de vniuersitate qui fuerunt manda
to meo rebelles Jo an ¶ Ex pone q ex
comunicetur quis ppter culpam quam no
omisit nec omitte potuit puta q est
infans ul' est eunuchus qui dicitur
grauidasse monialem an hoc sna liget
So Jo an remittit ad no in spe de confes
p' ii ū xi et videtur velle q si oia
ista cocurrant q no omisit q omittere
no potuit et hoc sit notorium et actu p
manens q sententia no liget q no
torium heat eandem vim q expssio er
roris ... c. ii q pli et sic facit clem pa
storalis ... et ut illud de re
iudi et de actu pmanente dicit q si eet
actus transiens secus q tunc pbatione
opus esset dat exemplum de excoicato
q hereticus dicit ad prem morientem
ut ei manum consolacionis imponeret de
qua ut eo li de here filii Et notorium
est illum tunc fuisse postumum quis eum
reputaret talem illa sna ligatur et
tamen talis sententia timenda est licet
iniusta xi q iii quibus vnde pbacio erit
necessaria fm eum sed istud exemplum
non placet Jo an dicens q no videt q re

notorium actu p manens post snam esse
tunc plus debeat anullare snam q noto
rium p sistens tpre sententie quieto p
modum notorii tpre sine cu tpre Jnno
rencie ad q bene facit dicta clem pas
toralis et facit in sili qd no i ma ne
gatiue ut de elec bone i Ad idem induat
q sicut notorium sine fouens illam i ta
tum fortificat q ab illa no licet appel
lari de appel cum sit et c p uenit et
c consuluit que tamen loquitur i noto
rio actu transeunte ita et forcius tale
notorium resistens sine habet illam red
de nullam potissime cu fauorabiliores
sint absoluciones q condempnaciones
ut de pbac ex lris cu qcor nam posito
notorio impossibilitatis negatur ois ob
ligatio ... de re iur nemo pot et sic co
uictum redditur notoria iniquitas et p
oñs nullitas sine qua sicut anullat
notorium in psonam iudicis de re iudi
ad probandam sic et anullare debet
notorium in causa Si vero esset notorium
q no omisit tamen non negatur quin
omitte potuit remittit ad no ut eo ti
p tuas sup glo error Jo an dicit de hoc
ut no pau in dicta clem pastoralis et
lap ab q spe in loco ut alle p Jo an et
q si impubes ul' genitalibus carens de
adulterio accusatus hoc confitetur no
valet confessio q hoc omitte nequit
fm lap ¶ Quero an isti qui sic culpa
biles in vniuersitate debeant excari sn
monicone So Jnno et osti dicit quos
dam tenere q no sit requiritur mo
et q causa cognita procedatur ut eo
sacro ii q i nemo nec sufficeret pcedens
requisicio vniuersitatis q alia est cau vniu
sitatis capli alia singulorum xii q ii q
manumittitur / nam quid ad singulares
si caplim no vult recipe aliquem ul' si ca
plim est citatum et no compareret / nam
si ceteri veniret singulus no admitteretur
sine mandato ul' caucione / nec posset
singulus expedire que ad caplim ptinet
ut de hiis que fi a ma pte c c i et in
et ad hoc vide qd no eo li de conc pbe
si caplo in prio cu sua remissione et hoc
forsan voluit Jo mo qui dicit hic q
qualiter puniendi sunt culpabiles tenenda
erit doctrina tradita ut q caueant a
lis dicit et forte melius fm Jnno q
auctoritate huius constitucionis iudices possunt
excare tales sine noua re cognitione
dummodo constet illos culpabiles / nam hoc
solum requirit iste finis / q si de culpa
non constat abstinere debent / et tunc
illos vocare tenentur ii q i nos i que
q et c venie Jo an posset defendi ista
ultima oppio q ex quo caplm monetur

ut aliquid faciat hec monico cum requirat
implementum facti intelligitur de facto non
vniuersitati ut corpus i aliatuz sed ut singu
laris put fuit no. B. Si ergo constat aliqs
de vniuersitate voluisse facere potuit excari
absque alia monicone quia iam erunt moniti
et sic non requiret nova monico et p hoc
cessat ro tenencium contrarium Sed pone q interpo
natur appellacio noie capituli an teneat sin
gulos canonicos ut de cetero non valeat ex
comunicacio contra eos lata Go. dicit primo et ostiensis
q si iudex ille erat delegatus tunc ubi illa
appellacio singulares esse culpabiles et in
quos ante appellacionem potuisset ferri se
tenciam quia sublato principali comisso s. causa
vniuersitatis sublatum est accessorium B. de consti
translato in de re. iur. accessorium p iustam
g° appellacionis et in principali et in accesso
rijs desinet esse iudex Si autem esset ordina
rius aquo p capitulum appellatum est in aliquo
negocio cum illud p appellacionem sit delatum ad
superiorem pro illo singularem canonicum exco
municare non poterit ij. q. vi. multuz. et c.
dudum de offi. lega. licet q si fecit capitulum
pete potit sniaz pronunciari nullaz si capituli in
terest ut quia nomine capituli vel ipsum defendendo
fecit id propter quod excitatus est. vel quia capitulum
defamatur p eo q suus canonicus sit denunci
atur vel alia iusta causa. ad hoc ff. de
feri. l. i. § si uero de appel. dilecti. ij° Sed si
capitulum uellet dicere sentenciam in canonicum la
tam iniustam non audiretur. quia nec ille au
diretur nisi prius absolucionem petet B. eo
p tuas et quod dictum est de excitato p capitulo
dicendum est etiam de rectoribus ciuitatum
excomunicatis p ciuitatibus Jo. an. lap. ab.
ista esse notanda pro rectoribus ciuitatum
q appellacio vniuersitatis tueatur eos. et q
vniuersitas ad defendendum eos admittitur et
q appellacio episcopi prosit clero et populo ut no. jo
an. in c. dilectis de appella. in glo. no. applos
p° primo. et osti. fm lap. abba. Ultima
dicit la. ab. q osti. in summa de contuma. §.
fi. v. g° si constat q tota vniuersitas uel
totum collegium deliquerit excomunicari pote
runt singuli et locus interdici et hoc dicit
probari p istud capitulum dicens q pot sic fer
ri excomunicacio propositum decanum archidiaconum
et omnes alios de tali collegio quia noluit pere
mandatis nris. alle. de cleri. exco. mi. proposuit
et de preben. pro illorum fm lap. Glo. in verbo
collegium querit an vniuersitas possit accu
sari et soluit remittendo in fi. glo. vide
ibi alias remissiones. et ibi etiam habetur
an vniuersitas possit de publico crimine p
sindicum accusari. et vide q no. B. ti. ij° c.
fi. sup glo. penultima de singulari de vniuersi
tate an possit puniri vniuersitate punita
Jo. an. Glo. in verbo penitus. querit an
sentencia sit nulla lata contra prohibicionem hic posi
tam et recitat duas opiniones in fi. glo. ex
quo habes duas opiniones. primam tenet osti.

dicens q prohibere est potestatem in totum auf
ferre Idem Jo. mo. et arch. et idem Iran
addens racionem q hoc est priuilegium vni
uersitatis contra quod sentencia lata non tenet B. eo
li. de concess. preben. quia cunctis de priui. volentes
et fuit in Sexto q post eum fuit no. B. eo
li. de excep. pia sup glo. licet. de offi. or.
Romana sup glo. licet. et ibi videas so
lucionem huius dicti. ibi negat q istud
sit priuilegium ymo est ius coe prohibens sed
Jo. mo. hic tenet idem et p clariori intel
lectu premittit q ultra illa que de synodo
consilio. cetu et conuentu habetur p Ysp. x. b.
di. c. i. in fi. Est sciendum q vniuersitas
est dicta ab vniuerso et vniuersum dicitur
quasi in vnum versum quando scilicet plures habent ius
vel causam coniunctam in vnum ut faciant vniuersi
tatem. quia secundum hoc eis concessum est ab his
qui sup hoc ius habent ff. de colle.
et. lici. l. iii. Item vniuersitas est plurium Vniuersitas
corporum inter se distancium vno nomine speci
aliter eis deputata collio. et p hoc vnum
si ab exordio in vnum constitui non potest
licet in vno conseruari possit ff. q cuius
vniuersi. sicut §. fi. et de hoc de postu. pla.
gratum cum gcor. Ista uero nomina vniuersi
tas. comitas. collium. corpus. societas. scilicet
quasi idem significanciam. vnde comitas dicta est
a com. et est coe compositum a con et muni
us. i. officium quasi coio plurium in vnum officium
B. de p. causis consulti. ut quia habet archam co
munem. sigillum coe. vnum rectorem et consilia Vniuersitas
ar. B. al. de excess. pla. de concess. preben. dilec
ta. Collegium autem dicitur quasi in vnum col
lectum et est collegium fm papi. Socie
tas collegarum in vno honore positarum et hoc Collegium
pot dici capitulum de quo dicitur B. de rescriptis ca
plin in primo et episcopus cum capitulo faciunt vnum
corpus cuius episcopus caput et canonici men
bra B. de his que fi. a pla. quanto et c.
nouit et ista dicitur vnum non simpliciter
sed aggregacione sicut dicitur domus et grex
quia decem oues faciunt gregem ff. de ambig.
l. oues et ob hoc nullum horum est uera per
sona que est rei racionabilis indiuidua substancia
vnde collegium dicitur persona non uera sed rep
sentata ff. de fideius. l. mortuo. Excomunica
cio uero ligat solum ueram personam de of
dele. p. et gr. de iur. iuran. sicut in de religi
domi. cum dilectus et habente animam racionabi
lem B. c. i. de reb. ecc. non alie. si quis
presbiterorum Item baptizatum xi. q. iii. omnes xpiani
mus sed vniuersitas caret anima et baptismo
io hic penitus prohibetur vniuersitas ex
comunicari q est sic potestatem subtrahere q
excomunicacio lata sit nulla ar. C. de legi. non
dubium. et ex verbis liquet q hic est fortior
prohibicio quam B. eo. li. de offi. or. Romana
§. plerumque et facit in auct. de alie. cphy §.
tracti §. sanctissimus coll. ix. Item ibi est
vera persona hic representata Item ibi magis
capax et apta ad recipiendam hanc penam

licet modus non est aptus Sz hic psona
repsentata non est capax impssionis ex
comunicacionis et pter hoc nil agit qz sz
phm actus activor sunt in paciente et
disposito et si iam referatur ad veram
psonam gtinget vnius dici puer ul' ab
sentem ligari Item agē in singulis hoc
casu non est posse cum potencia sit de
genē bonor sm phm et ob hoc illud pos
sumus q comode possumus ff de vbo sign
l. nepos proculo et p hoc est responsum
ad illud generale si nō valet q ago va
leat ut valere pot de quo B. eo li de spō
impube c i° q est intelligendum si non
sequatur ex eo icquemens de quo est pre
dictum ad pdicta facit xii q ii qui ma
numittitur ff de acquirē pos qui vniu
sas i pri° de usucap cum qui edes in pn
et l corp mixtura p quas l patet q pos
sidere ul' usucapē vniusa nō respicit
singula et vide q nō post pmo et osti
B. eo ti grauem in glo ciues et B. de
iur iuri vitatis sup ultiā glo et c sicut
in fine finem Jo an Archi tenet opp osti
p racionem suam vii q i sicut sup glo in
Credo q si excomunicans profert excacoz
in vniusitatem eo animo et intencione
ut non ligentur singulares sz vniusitas
ut vniusitas et planū q talis sna est
nulla qz excacō que ordinatur ad ligan
dum aiam B. eo cū medicinalis nō pt
ad aptari vniusitati et ita gcludit p
maiori pte rones Jo an Aut intendit
ligare singulos de vniusitate et tunc du
bium residet tn sup intellectu huius decō
nis penitus qz si est exclusiua ptatis
nō valeret sententia cū repiretur lata
a nō Judice suo de Judi at si declaratiua et q
sit puatiua ptatis ipo iure tenet Jo an
i c i° B. de postu pla eo li in fi nam
iste tex loquitur qn excacō pfertur ea
intencione ut singuli ligentur ut pbat
hic tex in rone qz dicit q gtingēt i nox
ios ligari et sic intelligit de illa que ligat
singulos nunquid autem successores i v
niuersitate sint excati tenendo q vniusi
tas excari possit vide nō xxiiii q iii
c i in pri° et vii q i sicut vir et de in
dicto nō i eo si sententia in glo ampli

Dilecto Glo pma summat
et pmo ponit alle
gacionem et gclusioz generalē
ex qua 2° infert spalem ibi et
qm quam 3° fortificat p argum a minori
ibi et quidem Et dicit osti q ista decr di
rigebatur cuidam fri minori penitenciari
pape qui legatus erat in illis ptibus et
vocabatur fr Johannes Jemoniten qui
sup hoc papam gsulerat an decano licitum
erit utroqz gladio se tueri conquestus
enī fuerat sm osti et ba baiulus cora

eo q ipe decanus oīa cesar erat qz ut
psbr et ut miles nunc censura nunc armis
procedebat g ipm et eius terra sm Jo
an ¶ nō q defensio et repulsio violencie
e est pmissa etc cū violencia p omes le
ges ¶ nō q clerici seculares put hīc bō
ppa de quo xii q i p totum ¶ nō q p de
fensione bonor priomaliū pot platus
uti iurisdiccione spuali g ipm molestatē
¶ nō q excacō dicatur gladius ecclesiasticus
¶ nō q inferiores plati iurisdiccionem ha
bentes possunt pferre sententiā inter
dicti de quo B. de appel dilectis ¶ nō q
socijs et vicinis licet de iur defendē in
iuriam gsocij et conuicini ¶ nō q ubi qs
artatur ad factum neglia punitur et re
putatur pfacto et sic nō defendens quia ad
defensionem tenetur dicatur iniuriari et
sic p quis agē qd' nō qz facit ad ea que
nō i c i de re iudi eo li ¶ nō q licitum
est spalem ptatem iuuare tpalem et
sic ecō tpalem spiritualem ¶ Oppo q
nō licuerit decano gladio tpali se defen
de et sic bellum indicē qz istud spectat ad
principem xxiii q ii qī p totum So dic q
decanus licite potuit hoc facē auctē iu
cum se defendēt et sic ex pte sua erat li
citum sz ex pte baiulini erat temerariū
et hoc sonat tex dum dicit iniuriose sm
osti et vide nō post eum B. humani pro
humani Jo an Oppo ii° qz tex sentit
a gtō q si sufficiens fuisset gladius tpa
lis non potuisset se defendere spuali sed
hoc videtur fasu qz defensio cū sit de iur
nali est pmissa quocūqz mō ut in clem
pastoralis de re iudi So osti et archi fa
tentur gtn et ad tex hic subaudiunt ma
xime et sic cessat ar a gtō et hoc eciā
pbat vbum forte positū in textu Jo an
¶ Queero an istud sit licitū clerico ul' lai
co se tueri g iudicem suū ordinariū qui
sibi iniuriatur So pmo dicit q sic si iu
dex ordinarius iudiciario ordine nō ser
uato iniuretur sibi in rebus ul' psona
C de iur fisci l prohibitum li x in auctē
ut iudi sm quoqz suffra q uolumus coll'
ii dicit tamē pmo q quo ad hoc dicitur
ordinarius pcessus etc qui est habitus p
modū inquisicionis de accu inquisicionis
et c sup hys de offi ordi c i et talis p
cessus est legittimus eciam sm leges in
aut de collatoribus q iulianus ff de of
psid l congruit Idem tenet Jo mo et
facit q nō de resti spo conquerente i pri°
et in fi cū gcor Sz dicit Jo an q in eo q
dicit pmo processum p modum inqui
sicionis fore ordinariū est sibi ipi gtrius
cū oppositum videatur tenere in c cum
oporteat de accu put ibi nō sup vbo nō
subito circa mediū glo v nec mireris Sz

dicat q potest solui p id qd dicit principiuz
illius glo Jo an / dicit lap ab q principi
um q cum proceditur in modum inquisitio
nis non est precipitandus processus q fieret
si non seruaretur iudiciarius ordo suus
p qd pot dici q est ordo iudiciarius cum
p modum inquisitionis proceditur siue
quo ad inquisitionem non pot procedi ut
ibi dicitur scdm lap Tu dic q de hoc habes
glo ii q i multi B uerbo extraordinario q
tenet q est extraordinarius Jdem glo iii q
iii nullus i Jdem glo de probat quis i
uerbo extraordinario / contrarium tenet archi lxxxvi
di si quid sup glo et de hoc aliquid per
B co li de consue c pltis Concludendo ergo cum
habemus respectum ad modum procedendi q
requiritur in processu inquisitionis ut vz
primo inquiratur de fama de actu qualit
er et q non admittatur ad inquisitionem nisi sit
persona prouida et honesta et non leuis
xxxv q vi Episcopus in synodo et tunc iste or
do judiciarius sit seruandus in inquisitio
ne isto respectu dicitur ordinarius processus
sus et ideo dicit B ordo iudiciarius suus
iste Si habemus respectum ad modum
procedendi quantum ad alios modos ordina
rios a iure statutos isto modo pot dici extra
ordinarius quia hic non interuenit accu
sator licet fama loco illius habeatur Jte
non contestatur lis ut lite non contestata quam sunt et
alii et in multis aliis non seruatur ordo
iudiciarius et isto respectu pot dici extraordi
narius Queritur an requiratur monitio
quando excommunicatio profertur ab aliquo pro defen
sione iuris sui Go dic q non ut no Jnno
de cens venerabili in magna glo ultra
medium scdm Jo an Queritur que fuerit
alie cause propter quas decanus excommunicauit
bauliuum Go dic q forsan manifestas
inferebat iniurias ecclesie de verbo sig cum ex parte
ni vel fecerat statuta contra libertatem ecclesie
uel ipsius ecclesie homines opprimebat de immu
ecclesie nouimus et c aduersus B eo nouit
et c grauem scdm osti Jo an Queritur quare
dicatur contempni sententia excommunicationis Go dic q
multis modis contempnitur primo quando excommunicatus
accumulat culpam culpe Secundo qui excommunicatus
scienter intrat ecclesiam et qui non dicatur offi
xxiiii q iii clericis xxv di c i cum pri
nisi faciat causa predicationis qua audi
ta exeat B eo R Tertio qui non intrat ec
clesiam sed ad ualuas audit officium q est
iura de peni q inter B eo permittimus de
pri q nonnullis / et clerici hoc facientes
et non abstinentes puniri deberent ad hoc
B eo significauit Quarto q communi catho
licorum quos euitare pot se ingerit de cle
excommunicato mi illud g illud Quinto q minis
contempnit in sententia sic ligatus B eo ptuas
v uero et maxime ultra annum xi q iii
rursus et c quicumque de here excommunicamus
g si uero Jo an Queritur an liceat cuique
vicino uel socio alium iuuare Go dic q
sic siue sit iudex siue priuatus siue cle
ricus siue laicus p tex hic qui dicit cui
libet et sic nil excipit de maio et obe
solite ad fi scdm osti qui dicit hic B maxi
q disputauit Gratianus xxiii q i p totum
Jtem dicit hic expediri opp no B eo q
te s q ligatur qui pot etiam priuatus pro
hibere clericum uerberari et id non faciat
Sz dicit Jo an q hoc pot procedere quando
dolose non defendit ut ibi no Jnn //
Queritur quando clerici possint arma mouere
Go de hoc no xxiii q viii in princ Osti
hic recitat opp ibi positas quas etiam
ponit in summa de treu et pa ubi remit
tit in ultima glo / dicit autem clerici habe
tes temporalem iurisdictionem indistincte pro de
fensione sua et suorum possunt sumere arma
quia hoc omnia iura permittunt ut B in princ
et xxiii q i noli tu c seque / Si uero tem
poralem iurisdictionem non habent non licet
eis arma assumere in propria persona nisi ad
defensionem uel nisi hortando xxiii q
si g ecce q Jo an Queritur quia tex dicit
q utroque gladio se pot defendere an istud
procedat indistincte Go dic q si uult
uti gladio spirituali pro sua uel alterius in
iuria et pot dum tamen hoc faciat in ho
mines sue iurisdictionis / Si autem uult u
ti gladio materiali pro defensione sua
uel suorum et tunc exercere pot etiam in homines
cuiuscumque iurisdictionis scdm Jnno qui re
fert quosdam dicere q etiam incontinenti non po
sset quis excommunicari pro rapina nisi premissa
monitione / tamen ut dicit melius uidetur
q si rapina est manifesta possit statim
excommunicari nisi incontinenti eam restituat
si est presens est enim iusta causa uel si non
est ibi fiat id in certum tempus qd dux
erit prefigendum B c px g caueat ff
de rei ven si res mobilis et l seque Jo
an Queritur quomodo intelligatur finis text
q pot unus gladius alterum ad iuuare
Go dic q est sensus litere q pot gladium
temporalem ad alium pertinentem suo spirituali
iuuare ut auxilium temporalis ad alium per ti
nentis in sui spiritualis auxilium conuertere
de quo nullum dubium xcvi di cum ad uerum
et x di cum ad uerum xxiii q v de ligu
ribus de iudi cum non ab homine de cleri ex
co mi c ii de male statuimus et in lom
barda ut epi et comites sibi inuicem auxi
lium dent in Ro et nigro et de decr l de
tinis et l si in auct usuram qd presta g
equius ex coll ii et cat diffe iudi coll
ix Jo an Queritur quo gladio primo debz
uti Go consulit osti q primo permittat gla
dium spiritualem qui lucem et demum recur
ri ad temporalem qui ad maleum de homi pos
tulasti xxiii q v miles et c illa gladi
um et dicit et p hoc c comprobari q

no. in summa de treu. et pa. § q sit iustu
et de resti spo. § i. et propter ibi scripta aliq
de illis per eum hic repetita recaduntur
jo. an. ¶ Glo. ij recitat p 9m q decanus
no potuit uti gladio spuali cu ad eu
de iur no spectet. de hijs que fi. a ma p
ca. quesiuit glo. solut. ¶ Glo. iij i prio
alle. contr. deinde recitat p 9m q omnes
leges et iura no dicant. vim vi repel
li ymo infinita iura sunt que hoc
non dicunt. glo. solut. in ea. glo. ibi
repeti. et hoc facit hic osti. et si quid
addit vide ubi sunt B. remissum jo. an
¶ In fi. glo. no bene istam glo. q dco om
nis licet sit vniuersalis non tame debz
intelligi ut includat nisi tm illa que
sunt proportionabilia iuri me. in qua pro
fertur facit ad saluandas testes qui di
cunt omnes de prodicia dicit sic ut i tel
ligant omes qui de ma loquitur //
¶ Glo. in vbo. bonis recitat p 9m q non
sit licitum ita defende bona sicut p sonaz
ut no de homi. sicut dignuz. glo. solut.
¶ Glo. in vbo occupare recitat p 9m q
tex habeat superfluitate contra prohemi
um huius libri glo. solut. ¶ Glo. in vbo
ecclesiasticos recitat p 9m q arma cle
ricorum sint lacrime no gladiuz glo. solt
q ibi loquitur de humilitate ¶ Glo. sup
vbo minime recitat p 9m q quis no
pot ulcisci iudiciali suaz i iuriaz no
B. de peni. c. i. glo. solut. in fi. glo. vn
dicit hic osti. q quamdiu purgata
fuit hic rebellio et contumacia bauli
ni quodq fecit decanus iuste et ad sui
defensionem facere videtur etia si i purg
net. dat sile q res violenta no pre
scribitur nisi prius purgato vicio. In si
de usura § fi. furtiue et § q autem. Item
reus in iudicio grauatus applonis q
appellacoz prosequendo agat pondera
to iniciu videtur se defende de excep
tum inter dilecti dilecte et c. signi
ficauerit sic et i fidelis conuix i iuste a
gens licet relinquatur videtur reli
quere de diuor. quanto §. sicut jo. an
¶ Glo. in vbo prouocatus exponit
tex in fi. glo. intellige de prouocacione
ad causaz. Alibi ponitur p imitacone boni
exempli vn canit ecclia i festo martirum
marcellini et petri. quorum gaudemus me
ritis prouocemur exemplis sm jo. mo. et
ardi. jo. an ¶ Glo. in vbo eisdem colligit
q hodie tales sunt ipso iure excoicati in
fi. glo. dicebat go hic immo no licere.
clerici. ul' laici aliquos quos credit ul'
p certo sciunt i iuste excoicatos iuua
re contra excoicatorem cogendo eu re
laxare sententiaz ul' abstine a deuitia
acone q no licet eis cogere iudice
secularem ad suaz snia relaxandaz
vn dicit hanc dec. locum hic maxe
ubi infertur corporalis violencia no vba
lis. Subdit autem q si platus excoicet
aliquem si oppressum habentem iustam
causam iuuaret armis materialibus
ul' alio modo cu sententia sit sub condicio
ne ille potest appellare et postea eu iuua
re B. de appel. preterea ij. jo. an ¶ Glo. i
vbo vicino colligit no et alle. contr. Glo
in vbo si met in principio assignat roz
deinde format 9m et solut in ea. glo. i
si non licet osti. inducat illud misere a
nime tue placens deo. lxxxvi. di. c. sat
C. de fui. l. p ses ff. de hijs qui sibi mor
conscia. l. i. jo. an ¶ Glo. in vbo utrumq
colligit no et remittit in ea. glo. in fi.
dicit jo. mo. q ista no sunt aduersaria
a § sibi mutuu seruicium prestancia ut
hic in fi. jo. an ¶ Glo. fi. recitat p 9m
in ea formatu et solue.

Venerabilibus

Glo. no sumat. Sed al' ma p
totu et sic alleg. card. jo. mo
jo. an sil' sumat et diuidit di
cens q dec. ista habet multa dicta et po
usqz ad §. porro ostendit qu habeat ul'
no habeat archiepus iurisdictionez ab
soluendi excoicatos a subditis suffraganeo
rum ul' ab ipsis suffraganeis. 2o usqz ad
§. fi. ostendit eo casu quo iudex est ab
solucionem ante oia fiendam nisi i ca
sibus. 3o ibi § fi. et § pe. et ultio trac
tat de absolucone ad cautelam danda
qu de nullitate sed iusticia queritur ¶ vto
in § demqz quandam consuetudine appro
bat deinde sumat jo. an. quamlibz pte
p se et pro declaracone tex premittit jo. mo
et ardi. q inter epm Rothomagen. et
eius suffraganeis grandis fuit questio
tempore Inno. iiij. Et ut dicit ex Registro pa
tere. primo opponebant suffraganei contra
archiepm querelam sup multis articul'
2o ps archiepi respondebat ad illa. et hec
due ptes sunt decise. 3o p ipm Inno. fu
it sententiatu et constitutu ut hic. et
quia plura etc. de hac pte 3a sunt decisa
et de eadem ma absolucionis. et de eod
Rothomagen. et suffraganeis loquitur
dec. ad reprimendam B. de offi. ordi. Et
dicit ardy. se habuisse quandam glo
de libro Inno. que hic ponentur ad lraz
et p hoc patet q guil. i spe. de compe.
judi. addi. § sequitur i fi. male dicebat
hanc dec. fuisse allexand. iiij. Sz dicit
jo. an q suspicatur q hic in prio decisuz
continebat id q ibi habetur an fi. vsus
Item no et propter id allegabatur p Rota
de fo. cpe. jo. an hec prima ps ut po
nit jo. an hic sup glo. prima pot sic
summari ultra id q posuit glo. Sub dcs

q archiepus no est competens iudex cu

excommunicatus ad petitionem ptis sine appel
latione petit absolui vel al' de pte conqueu
tu non suffraganeus sz is p quo lata est
snia illam defende debeat Si uero petat
suffraganeus p in iusta excommunicatione puni
ri tunc est iudex competens uel ydoneus Idem
si petit absolui a sententia lata p suffra
ganeum procedentem ex officio h. d. hoc ps
pma sm jo an ¶ no q archiepus pot
habere plures officiales pbatur tex loques
in singulari de archiepo et in pli de offi
cialibus · silis tex · B. eo · Romana · i · § · por
ro ¶ no q plati inferiores ab epis pnt
excare conor ps in glo ¶ no · duo requisi
ta ad hoc ut quis possit absolue excoica
tum ab alto videlz q sit iudex excati et
iudex excant vide de offi cu ab ecclesiaro
et est exista videtur q ptas absoluendi
sit iurisdictionis et non ordinis de quo
eo · ti · anobis n · ¶ no q licet appellatio
suspendit appellationem excoicatoris et po
testatem absoluendi ab illa ad iudicem
ad quem de quo p glo de offi · or · ad rep
mendam ¶ no q archiepus no pot adi
ri p viam querele a subditis suffragane
orum et sic patet q aliud est via que
rele et aliud via appellationis de quo de
offi · lega · c · i ¶ no · q archiepus no est
iudex subditorum suffraganeorum q intel
lige p viam querele ut pce loquitur iste
tex ¶ no q quilz subditus suffragane
orum pot adire archiepm p viam que
rele contra suffraganeu uel eius officialem
et sic archiepus est iudex ordinarius o
mium suffraganeorum ¶ no q qn agitur · de
iniustitia actus gesti a iudice qui contra
utilitatem aduersarij principalit spectat
defensio ad ptem p qua actus est gestus
et no ad iudicem qui protulit ul actum
gessit ¶ no q iudex pot excare contumacia
aliter aliquem qui facit p defensione sui
iuris ad hoc B. c · pxio · q no · qz p hoc vi
deretur q talis posset excare licet esset
extra suum territorium · ex quo iste no est actus
iudicialis vide no de offi · lega · nouit //
¶ 2ᵈ · q qn agitur de iniustitia actus gesti
p iudicem procedentem ex officio debz iudex
uocari ad defendendum processum suum et sic
est hic casus pro dicto · glo · de appel · cu spe
ciali · Et ex hiis no · qn agitur de iniusti
a actus no citantur illi quibus posset preiudi
cari secundario sed principalit · tamen de quo
p Inno · de maio · et vbe huius ¶ Oppo
contra · v · sz si q iudex debeat citari dato q q
rela apponatur contra ptem qz pot iudex sniam
p se latam defende n · q · vi · quotiens epi
et c · hoc etc ubi de hoc · et sic patet q ad
iudicem etc spectat defensio · dic si que
ritur ad quem spectet principaliter defensio
sententie dic q ad ptem in cuius utilita
tem et fauorem est snia lata et ita loquitur
tex · hic Sz queritur an secundario defen
sio spectet ad iudicem · dicendum est q

sic ita procedant contra · sup quo etc vide
no · B. de ipse dilectus · i · in prin° all' ardi
q no · Inno de transac de cetero et prout i
nra jo · an · dicat ba · ab · q ibi ita dicitur ar
guit · Goff · iudicem admittendum ad de
fendendum sniam suam ppter interesse suum
cum sit condempnandus in ream litis excoi
cationis si iniuste animo pnunciauit vel
si p impitiam quatum iudicii visum fuerit sm
lap ¶ Quero an q dicitur hic de excoicatio
ne procedat in aliis sententiis censure
So · dic q sic B. eo · Romana · i · Ro° jo · an
¶ Quid si appellatur ad archiepm sup eo
ad no litigabatur an possit absolue So · tex
hic in prin° videtur uelle q no · du dicit
litigantibus contra est vin · qz etc si appel
latur sup eo q no litigabatur potest absol
uere ut in eo § · attamen et § · similiter
et § · fi · jo · an ¶ Sz quero etc · § · sz si an
procedat tex si no proceditur nisi altum
tm si pena ul interesse So · dic q sic
qz licet hic copulet ista duo tamen suf
ficit si alterum psequitur qz semp metropo
litanus est iudex suffraganei sup quo
cumqz istorum agatur jo · an ¶ Glo · n · querit
an idem sit in aliis archiepis soluit q
sic ¶ Glo · in vbo subditis colligit no ex
textu all' contra ¶ Glo · in vbo imptrare vera
ta p contra q possit p c · Romana · i · Ro° glo
soluit ¶ Glo · in vbo de pte vetata p contra q
tex · habeat contradictionem · qz in isto § · dicat
archiepm no posse audire Et in § · seque
ti · dicat contra · glo soluit q loquitur in diuersis
casibus ¶ Glo · in vbo appellationis querit
an possit si appellet et soluit ¶ Glo in vbo
penas · querit de quibus penis dicat et sol
in fi · glo · vide q sunt no B. eo statuimus
sup ultima glo · jo · an ¶ Glo · in vbo debent
querit de rone tex · et soluit ¶ Glo · in vbo
p alio vetita p contra de § · sequenti que vide
tur contra glo · soluit ¶ Glo in vbo defensio
querit de exemplo et remittit in fi · glo
vide q no in glo · sz qualiter et B. eo · sacro
v · cumqz in pma · glo · jo · an

¶ Porro hec ps 2ᵃ pot sic summari
sm jo · an · Archiepus in
casibus in quibus iurisdictionem habet ante
cognitionem cause absoluit excoicatum
ad petitionem ptis vel ex officio · nisi dicatur
excatus p manifesta offensa et contumaci
a / et contumacie psupte et manifeste po
nit exemplum · h · dicit · Ego legendo de ista
pte faciam duas sniaz usqz ad § · secus
et ab inde scdam ¶ no q excatus debet ab
solui etc si uult tractare causam appel
lationis antequam audiatur ¶ no optimum ar
gumentum q excatio lata intra tpus appel
lationis interponende licet postea appel
letur no retractatur p attemptata tamen hic
dicatur · q debeat fieri absolutio de quo
in p glo ¶ no ar · q appellatio interposita

i casibus a iur^e phibit^e appellari no de
noluit causa ad superiorem de quo vide B^o
de appel· Romana co ti· et in clem si ante
de dolo· ¶ no q absolucio ab excomunicacione
ipeditur p exceptionem manifeste offense
ad hoc B^o· co solet ¶ no q contumacia no
dicitur uera s; psupta licet citatus non co
paruerit et est ro· q potuit superuenire sibi
impedimentu vide glo magna i clem si
ante de dolo ¶ no q impeditus quo minus
posset cpere no dicitur recte contumax
¶ queritur an nuncio credi debeat q aliquem
citauerit Et archi· hic tractat et sibi p
lacet q no nisi q in testes al^r mapit pa
troni de quo vide no· de appel· cu pati sup
tria glo· Jo· an· dicit lap· ab· hic q osti·
ibi dicat hoc ee arbitrariu de iur iuri
c· fi· nam graue esset q vni nuncio forsan
vili q^a epm iurantem cm^m credetur cu sic
epus dampnari posset absens nec audire^t
appellans xi q· vi g^o· sunt quos B; in c qm
q^o· de pbac· osti· videtur uelle q credat^r nu
cio cum sit iuratus tamq tabellioni sal
tem pma facie nam si negetur p solum
nunciu ul tabellionem no conuincetur negans
ut p; co ti· sacro et de resti· in integ· ex lris
C· de curiosis· l· fi· · li· xii· C· de actu singuli
et sm hoc intellige q no· de appel· cu pati
et de dolo· cu dilecti p^o· expectantibus· B·
scribebat i suma de dolo· sub· Rca de contu
macia· p^o· i· v· quid si absens dicat et
seque· sm lap· Comis habet· q stetur dic
to· nuncij donec cm^m pbetur p negantem
ut no in locis pallegat ¶ queritur de qua
querimomonia loquat^r text^o hic i p^o· h
est· Et dic de querimonia ul supplicatois
ul restitucionis i integru qua petet ul
supplicet se restitui ad causam agenda sub
pena expensar ut plene fuit no de appellatione
querelam de resti· i integ^r ex lris ul ap
pellacionis p quam dicat reuocanda sna
C· quo et qu iudex ab eo nam no potest
sibi subueniri conuenienter cum sna trans
siuerit in rem iudicatam et idem vide^r
si tm excucionis sit lata simpliciter f· di
cendo excomunico p· q fuit contumax i
tali tmio ul tmis hec enim sna licet no
sit diffinitiua tamen si no sit appellatu t
transit i rem iudicatam B^o de re iudi· q ad
consultacoem· saltem quo ad hoc ut sup ex
pensis et contumacia excusanda ultius no
audiatur· semp tamen auditur sup absolu
cone petenda· q nuq quominus satisfa
cienti detur absolucio transit in rem iu
dicatam· sm Jnno Jo an· Cont^a istud dictum
facit q no Jo an· i c ex lris de resti spo i
integ^r· ubi dicitur q restitucio i integrum
aduersus snam que transiuit i rem iudi
catam non pot peti nisi a principe Et dic
q ibi loquit^r de sentencijs que omino tran
seunt i rem iudicatam s; excucio quo ad ab
solucionem nunq transit in rem iudicatam

ut dicit hic Jnno· io tales sne possunt
peti retractari p viam restitucionis ul
p viam supplicacionis p ut no in c ad
audienciam ii de rpt^o et de resti spo
expte ¶ queritur in vbo idem est ubi dicit^r
in fi q debet impendi absolucio an prius
debeat fieri restitucio expensar Et dic
q non ut p; ex v· seque et istud io i por
tat vbum penitus qd' pcedit et habe^r
de offi· dele· cum contingat in fi et p hoc ex
peditum est q no de resti· cauj c ii i ultia
glo cu suis remissionibus et vide q ibi
no Jo an· dicat lap· ab· q ibi osti· scribit
papa tulit talem snam omo ligat de of
dele· ex pte nec est mirum repheude ix q
iii aliorum Si iferior eam tulit aut ca
sualiter citatus tenetur impedimento in
comoditat^o aut facti pmo casu ligatus
est tamen nisi in citacone expssa esset
talis causa ppter qua ptermitte debu
it ppa negocia sine difficultate debet
absolui aliter satisfieri oportebit ¶ in
2o casu no indige absolucione cu pce
ptu no obliget ad impossibile et sic h
sentencia nulla sufficit cm^o relaxacio
ut in pdicta de^o Odardus· posset ecia
fieri absolucio ad cautelam sm eum
hec ultia distinctio no videtur pcedere
cu sit excomunicatus licet iuste et abso
lucione indigeat ut hic dicat· posset tu
locum hre in delegato cuius excomunicacio
in tali casu esset nulla ut B^o· de pben·
c· fi· sm lapu ¶ Glo in vbo appellatu
querit de vna qone et soluit in fi· glo
intellige glo de dec^o no solum B^o· de appel
pmas opy glo tenet spe· de appel y^o· de offi
v· si uo· post archi· vo in dicto· c no solu
tenuit q p officiu iudic^o reuocari pot tal'
sna sicut alia attemptata et inducat
glo· Jnno· B^o· co solet cuius dictu ibi ad
lram videas in xi· membro sume v· si uo
excitatur appellans etiam dicat hic equipa
rans talem snam lata post appellacoem
et tamen fatetur hic q hoc casu necia est
absolucio vn aut contrarie voluit q dice
rat aut est sibi contrarius aut uult inducere
nouu casum quo sna nulla eget abso
lucione q tamen dicat Jo an no recipe· dr
tamen archi· q in libro Jnno erat hic tal'
sna appellatur qui pusq incipiat de ap
appellois causa cognosci absolui debet
appellans except^o 2o fuit remotu q sat
exprimebat id lra pcedens ¶ 2am opy po
sitam in glo tenet Jo· mo· hic et i co ti
is cu g^o· fi· B; tamen ibi istud intelligit
qn appellatu est a sna diffinitiua ut tuc
suspendatur totum quicqd factu est in
pudiciu deliberacionis pendent^o Secus
si solum ab execucione vn dicebat q ex
quo est iudicatum in est execucio direc
to ul indirecto cm^o debet hre iudicata su
am execucionem ex quo p appellacom sus
pensum non est Appellare cm^o ab execu
cone directa ul indirecta regulariter
nichil est q no tangit a quo actu h;·

execucio nam talis appellans dat liberu
antecedens a quo ortum habet execucio et
negat consequens ad illud · s execucione iu
dicati et sic loquitur de appel · constitutus
ubi decanus no appellat a confirmacione
sed confirmacionis execucione propter q ap
pellacio fuit repulsa nec admitti p via
excepcionis licet age possit · et dicit ibi jo
mo · q dum erat vicecancellarius multas
lras cassauit in quibus narrabat appel
latum non a prouisione · s a prouisionis
execucione jo · an tenet glo · nec placet
sibi q sit correcta ista decre p dictu c · no
solum · qr credendum est q ista lra fuis
set mutata ul detracta si fuisset correc
ta · sicut b · eo qr periculosum · et b · c · i · y ·
i · et q ipm jo · mo · facit · q no fuit post
eum · b · eo · li · de here · ut officiu s · plr sup
ult glo · videlz q inter istas decre no da
re prius ul posterius quo ad approbacoz ta
eodem tpre fuerunt approbate · et istam
ptem videtur ee tenere hic pmo · qui dr
q p appellacionem no suspenditur execu
tacio b · de offi · ordi · ad reprimendaz jo · an
do · de ro · iii goc vi lxx · que incipit si
si committat causa recitat omes opp · h
positas et concludunt obtentu fuisse oppos
jo · an veram ee quo ad prolacoi sine
ut illa no possit retractari p viam attep
tati · s quo ad actus execucionis consistetes
in facto et concernentes ipam sinaz sicut e
monico et denunciacio excois / dixerit q o
nia illa veniut retractanda p modum
attemptati · Sz collector ibi dicit q ipe
iuvallabit quo ad actum denunciacionis
p c · pastoralis de appel · qr ibi expsse ap
paret q post appellacoz pot fieri execucio
sine excommunicacois ante appellacione la
te · que est denunciacio que pot fieri qu
sina excommunicacois tenet / s scdm pmis
sa excacio tenuit g · licite potuit fieri
denunciacio · nisi vellemus dice q propter
inhibicionem et lit pendenciam pdicta
denunciacio fieri non debuit et io taq
p9 inhibicionem et lit pendenciaz pudi
tum et contemptus iudicis facta fuit debe
at reuocari p iura supius alleg · Sed
ad hoc respondet q sili mo propter inhibicio
nem et lit pendenciaz non potuit nec
debuit ferri pdicta excomicacio · et tam
ut est dictum b · excomicacio tenuit g ·
et execucio / nam multa phibent fieri
que tn facta tenent b · de regu · ad apli
tam fin cos et istud ultim crederem vim
qr qui execucio dependet ab actu no suspe
so · p appellacionez si est adimpleta no
pot retractari nisi via ordinaria ut
est casus de appel · constitutus · et de accu ·
accedens · Sz contis oppo est · q ista sente
tia no suspendatur p appellacionem poste
a interpositam igo eius execucio retrac
tabitur via ordinaria et no via attep
tati que est extraordinaria uie no · b · de
appel · in c · non solum eo · li · ¶ no tame
viam limitacionem ex dicto jo · mo · ad
dictum · c · no solum q attemptata me
dio tpre inter sinaz et appellacoz veniut
reuocanda p viam atteptati qn appllo
interponitur a sina · secus si appellatur solu
ab execucione · et rōnem huius dicti no ·
tabiliter assignat · Sz no · ex glo · ista q
licet iudex no debeat exequi sinaz pen
dentem decendio dato ad appellandu
si tamen exequitur et postea no appellatur
i x · dies · execucio remanet valida q
bene no · ¶ Glo · sup vbo · casibus · quit
qui sint isti casus et remittit in fi · glo
pmo · hic remittit · dicit jo · mo · q licet
illis casibus no relaxetur excomicacio
iudex tamen appellacionis postq cognos
cere incepit an sit recipienda appellacio
inhibere potuit ne dicta excois sina ex
ecucioni mandetur ut ibi jo · an ¶ Glo ·
in vbo captus in prin alleg · contra · deinde
querit an intelligatur de quocumq et sol
uit in eadem glo · ibi etiaz a pruato · iudi
tenet cum p l · statim alleg · in glo · Sz ·
dicit jo · an · q glo · respondet qr intelligitur
quo ad expensas jo · an in fi · glo · et pbatur
conclusio glo · p eleni multoz · v · illis · de
pem · jo · an ¶ Glo · sup vbo impedime
to · querit de exemplo · tex · et soluit / de
inde querit an ex alia causa excusetur
et soluit q sic in ea · glo · ubi fluminu
dat exemplu sicut Bon · qrto die janu
arii et plibus sequentibus in flumine
Reni · cu annis · d · m · ccc · xxv · q ita
creuit q plibus diebus transire non
potuit jo · an · in ea · glo · ibi et multa
aliquid exprimit hic addy · et ut dicit · c ·
puenit xviii · di · vult q debet esse ne
cessitas vrgens et inexcusabilis et re
mittit ibi · et ea · di · epo · et c placuit
xxvi · di · comes felius de cose · di · iii · tri
qui jo · an

¶ Secus autem · no q

confessio faciat manifestu · vide de cohi
deri · vna · ¶ no · q dicens se iudicio se
nolle compare dicitur manifestus con
tumax · de · ex iudicium vo tangitur i glo ·
¶ no · q excomicatus p manifesta con ·
tumacia non debet ante absolui q sa
tisfaciat de expensis et caueat de judi
cio sisti ¶ no · q citacio debet hre locum
expressum ad quem fiat citacio vide de
rpt · c · fi · ¶ no · q no sufficit excepcoz
propone nisi pbetur de conces · pben · consti ·
tutus ¶ no · q licet judex assignet tim
ad pbandam et ille no pbat / nec co
paret in iudicio propter q fertur i eum
sina ille non dicitur manifestus co
tumax quominus possit a tali sina ap
pellare · q bn no · ¶ no · q excepcio di

latoria pposita in causa principali et negli
genter obmissa pbari si appelletur ab in
terlocutoria pter illam prolata pot pbari
etiam in causa appellationis ut Bernardus de testi fra
ternitatis procedit etiam in probatione di
latorie quod bene nota quod tamen intellige prout di
citur sup tex. ¶ Nota quod interlocutoria tamen
sit in rem iudicatam per lapsum x dierum
grandi sunt in glo. dicit Jo. an. quod ista et se
quens determinat nota in spe. de contuma. § i.
i. v. et nota et § fi. v. fi. nunquam excitatus et
plenius de dolo et contu. cle. in si. ante in
glo. fi. Jo. an. ¶ Quero ex quibus actis
possit iste pbare locum sibi non esse tutum
So. dicit Jo. mo. quod non ex novis quia cum
sit appellatum ante diffinitivam talis ap
pellatio iustificari non pot nisi ex actis
iam habitis Bernardus de appel. interposita § fi. fa
cit Bernardus eo. li. de appel. cordi et clem. appel
lanti eo. ti. verum debet intelligi de tam ac
titatis si fuit negotium sup exceptione in
structum vel palia si forsan pfactum iudi
non fuit instructum et propter id fuit ap
appellatum ut quia voluit iudex dare quan
tam productionem testium cum iuris solemp
nitate. Bernardus de testi. ulti. tandem et c. licet
etiam ut dicit archi. tunc quia negotium non
fuit instructum coram primo iudice et per
legittimam appellationem iurisdictio translata
est in archiepiscopum hoc coram eo pbari
poterit ut coram iudice competenti Jo.
an. ¶ Nota unam limitationem ad clem. appel
lanti de appel. que dicit quod processus iu
dicis a quo non pot iustificari ex actis
de novo pbandis quia fallit quando propter factum
iudicis non pbavit in primo iudicio ad
quod facit quod nota glo. in c. ex questione
de resti. spo. que vult quod exceptio dilato
ria possit opponi post litem contestatam quando ex facto
iudicis fuit pre impedita ante litem contes
et dicit Jo. mo. per istum tex. patere quod ubicumque
quia iudex superior pot absolvere vel condemp
nare in causa pro qua excommunicatio lata
est debet absolvere excommunicatum nisi obi
ciatur de manifesta offensa ut dictum
est Jo. an. ¶ Quero de ratione istius tex
So. dicit quia ex quo pronunciatum est causa
in principali et in accessoria esset offen
sa manifesta secundum Jo. mo. et archi. qui
vocant accessorium negotium expensarum
secundum Jo. an. ¶ Glo. in verbo in iudicio quit
quid si hoc dicat extraiudicium et solvit
propter quod infert solutionem alterius dubii
Jo. in ead. glo. ibi retulit an sup ista re
latione credatur nuncio vide in spe. de cita
§ sequitur v. fi. nunquid creditur et quod
ibi plene nota in addi. Jo. an. melius po
nit in titulo de contuma. § i. circa principi.
ubi declarat istam glo. et ibi tenet quod
non quia nuncius iurat citare fideliter

et citationes referre sicut quod sibi non cre
ditur sup commissione iudicis de pbat. quam
quam sit nec credatur sup responsione pro
vero habet referre factum suum non alie
num et sicut non creditur ei si dicet sibi
iniuriatum a citato vel percussum ita non
credatur quid ab eo sit sibi dictum nec
pot dici quod responsio citati sit annexa
citatio in qua certum est pfectam commissum
o. gradu licet citatus nichil responde
at verum oportet quod per alios pbetur hec
sua responsio secundum Jo. an. ibi Jo. in fi. glo
intellige glo. quod non est vera contumacia
i. manifesta So. quidam tenet contra per que
facit quod nota ff. de in integ. resti. l. fi. et
in glo. ulti. et c. quo et quando iudex con
sentaneum in glo. pscripta et l. sic in prima
glo. dicebat etiam archi. quod eo casu licebat
procedi ad sententiam inducens nota pprimo
de accu. ad petitionem vide remissiones
positas hic Bernardus tex. ad clem. si ante cum
glo. contra. etiam Jac. de Ravanis et pe. de bel. p
tico sub dubio forte ut refert Cy. in aut.
qui semel c. quo. et quando iudex in r. quoque
qua querit an debeat plus citari quod sic
respondit in prima citatione et ad contumaciam re
spondent quod citationes tres fiunt non so
lum ad contumaciam psumendam sed etiam ad
maliciam convincendam c. de iud. auct.
iubemus de dolo et contu. prout Jo. an. ¶ G
lo. in verbo tutum querit an hec exceptio
esset legittima solvit quod sic Jo. in fi. glo
et Bernardus eo. li. de offi. dele. statuimus in Jo.
an. ¶ Glo. in verbo dicendum colligit
nota ex textu collectus

§ **Sed si** Iste § cum plus et ultimo
hoc dicit excommunicatio
lata post appellationem interpositam ex causa
pbabili non statim pronunciatur nulla
sed fieri pot relaxatio ad cautelam etiam
antequam incipiat de veritate cause cognoscere
idem si dicatur lata per intollerabilem
errorem et in contrarium error ille pbabiliter
defendatur h. d. ¶ Nota ar. quod idem est
esse causam legittimam vel pbabilem
de quo vide per Jo. mo. de appel. bone ¶ Nota
quod quantum ad obtinendum finalem inte
tum cause inserte in appellatione non suf
ficit pbare causam fore legittimam nisi
pbetur etiam vera ¶ Nota quod illud dicitur il
lico fieri quod fit sine legittima pbatione p
cedenti ¶ Quero an quod hic dicatur habeat
locum in appellatione extraiudiciali So. dic.
quod sic ut supra eo. c. § fi. Jo. an. ¶ Quero
quia tex. hic prohibet statim nullam pnunci
ari an debeant recipi pbationes sup ve
ritate cause appellationis So. Jo. mo. dic.
quod sic alle. de appel. interposita Jo. an.
¶ Quare fit isto casu absolutio ad caute
lam So. dic. quod pbabiliter dubitatur an te
neat excommunicatio Bernardus eo. solet secundum Jo. mo.
Jo. an. ¶ An hec relaxatio possit fieri
antequam incipiat de veritate cause cognoscere

Go. dic q sic i co. g. ff. Jo. an. Glo. in v
bo illico querit de rone tex. et solut

§ Sane

hec pz sic pot sumari
fm Jo. an. Si certu est
excoicatoz esse iustam fit remissio si certu
est eam i iustam remissio no fiet / si est
dubiu fieri pot relaxacio s; honestius est
remitte, tenet tame relaxacio ubi archi
epus est iudex licet no fiat remissio h.
d. No q snia dicat certe esse iusta qu
habet manifestam causam expssam,
No q pter piculu more quaz pmitti
id qd al est prohibitu No optim ar q
archiepus habet iurisdccoz in subiectos
suffraganei si suffraganeus no gluit
face iusticiam de quo Gr. de supp. pla. gra
di. No q supior excant pot absoluere
excatum ab illo iniuste ad hoc de sen
exco sacro No q absoluco iniusta fca
a iudice cpetenti tenet et sic est hic cas
p dicto pmo co. ti. sacro. racionem assignat
hic tex Oppono q iudex no possit excic
aliquem pter manifestu excessum s; pro
gtumacia tm xi. q. iii. excomunicatos et
no pmo de testi testimoniu Go. an. fate
tur gm. ad istu tex. respondet exponedo
manifestu excessum .i. manifestam gtu
maciaz descendentem ex aliquo excessu
et vide no. Gr. co. ti. c. i. sup glo. vt qz in
pin. et in fi. Jo. an. Oppo. co. q tex male
distinguat q absoluit si non pot fieri
remissio absq piculo / qz semp excoicatus
est in piculo cu circa moria pter ex
comunicacionem xi. q. iii. epi si sacdotali
Go. dic q iste tex loquitur de speciali picu
lo itiner vl alterius cause emergentis
gm loquit de piculo generali qz semp ex
comunicatus generali piculo est detentus
nam cu ille tex loquatur de piculo ge
nerali no posset venire exceptive put
hic ponitur cu excepco sit specialis re
gula gnalis Jo. an. Glo. in vbo nec de
bet querit an teneat et dicit q sic Glo
lo. i vbo exibere allegt gcor. ad tex. Glo
in vbo cpetit querit quare tex pondet
an cpetat iurisdco glo. solut in fi.
glo. No glo. q sicut tenet i iusta ex
comunicaco sic et i iusta absoluco du tn
sit facta a iudice de quo p pmo. i. c. cu
ab excato de rpto. et de appel. pastoralis
Glo. in vbo constitucionis alle. gcor.
In fi. glo. Jo. mo. alle. que ser. sine appe
rescin. l. i. § item cu et ff. de tuto. et cura
dan. ab his l. saxe Jo. an.

§ Cum

hec pz hoc intendit
fm Jo. an. Archie
piscopus i casibus in quibus excomunica
re pot si gsuetudo habet emendas pecu
niarias pot exige h. dicit No ar. q or
dinarius pot pro delicto impone penas
pecuniarias q declarabitur i. No q ille
qui pt punire delictu pot impone p illo
penam pecuniariam No q snia ex ex
pssione erroris dicitur nulla qn error
est patent expssus ad hoc Gr. co. solet /
No q illud dicitur esse malu q est de gene
mali ex pima sua fronte malu apparet
licet posset ex aliqua latenti causa ex
cusari ad hoc de psup. c. i. No q licet
iudex expmat se ex iusta causa sen
tenciam pferre et in illa causaz inserit
generaliter malam no statur sue asser
cioni s; cause expsse in sentencia et sic
facit iste tex q iudex expmens causaz
aliter improbata in snia licet apponat
vbum maxime p hoc no iustificetur se
tencia ex quo causa male fuit expssa
de quo p d. meu in c. i. in pnan de re
nunc. Oppo. q ordinarij non possint
pro delictis impone penas pecuniarias
Gr. de offi. ordi. irrefragabili et q ibi no
tatur gm vult tex Go. quidam dicit q is
te tex hoc no pbat s; potius gm tam
dicat hoc licere de gsue. et sic secus vi
detur velle de iur. vl pot dici q iste tex
ponderat gsuetudinem sup hoc q ad sb
ditos suffraganeoz tm. vel 3o ponde
ratur hic gsuetudo patrie quo ad cas
quibus licebat excomunicare p quaz li
cebat emendas exige et vide remissi
ones hic sup glo. Et de his emendis
vide Gr. de offi. ordi. dilectus Item dicit
q istas emendas plati sibi istas i bur
sare no debent de quo vide no. de peni. c.
ii. in glo. ii. et q sup illa no. Jo. an.
Quero an absolucio ad cautelam debe
at necio gcedi p iudicem Go. iste tex
facit q non qz dicit pot et i g. primo
et Gr. co. g. sed si ex causa et sic no dicit
debet q no qz facit ad no. Gr. co. solet si
verbo non negetur et in x. membro
sitme Jo. an. Quero qn dicat expssus
intollerabilis error Go. dicit aud.
quosdam dice non ee intollerabilem
si scribatur p irregulari s; esset intol
lerabilis si scriberetur p simoso in time
pseuerante hoc expsso in lris als licet
diceretur error intollerabilis no tamen
esset patens ut hic vl expssus vl apt
ut dicatur q hic requiritur Alij dicunt
sufficere si error sit notorius et si no ex
pimatur in lris ar. Gr. de offi. vic. c. i.
et vide no. Gr. co. Romana g. fi. dicit
putat non sufficere si sit notoriu nisi
sit expssum ut hic et Gr. co. solet. i. Ro
et de offi. dele. cum gtingat ad idem in
q. hi g. Item si snia est ius et facit q
nd. in glo. inferius inducenda ultra
mediu et q ibi dicitur Jo. an. Quero
an talis snia gtines errorem expssum
possit statim pnunciari nulla Go. dic q sic
nisi aliquid iudex expmet q faceret casu
dubiu qz tunc ex quo res habet tractu
sicut in appellacione ita et hic fit abso
luco ad cautelam Jo. an. Hoc dicat iste

q̃ supfluus p ṡ ꝫ si ex causa B. co. qꝫ
hic additur ad illud de appel ex iudicatꝫ
et ex illud preuisis q sequitur jo. an.
¶ Glo. in vbo inodare querit qui ista pena
pecuniaria sit imponenda p delicto et
soluit in fi. glo. ibi vide remissiones de
ista ma. qꝫ et hic dicit ardi. viii. di. qui
xciii. xciii. di. c. fi. xxi. q. v. si quis cu
iuslibet xxiii. q. v. si vos et p om. i. sū
ma de offi. ordi. ṡ. quid ptinet. et q dr
glo hic de pena exigenda tribus tpibꝫ
honestius est ut post absolucionem
fiat q tpre absolucionis. nec ob. decr
ad aures de symo. et vide q ibi no. sup
vbo gm ubi et allegatur constitucio
xlix concilii generalis augmens po
de etat. sicut olim jo. an ¶ Glo. in vbo
intollerabile alle. 9 cor. ¶ Glo. in vbo
iusticia querit de exemplo lra et exem
plificat ¶ Glo. in vbo absoluere querit
quid si non replicaret excommicans
sit necia absolucio et soluit ¶ Glo.
in vbo similiter potest recitari p 9m
q tex iste sit supfluus qꝫ idem erat d.
ictum sup quo non soluit Jn fi. glo. ꝫ
dic q hic duo additur que fuerunt dic
ta in tex. in ultima gone jo. an. et p hc
patet q cessat 9m 9m formatu sup
glo ¶ Glo. sup vbo postq. pmo ponde
rat textum. de inde inde inducit ipm
ad solucionem gonis in fi. glo. de hoc
p pmo et host. eo. ti. p tuas ubi dixit
osti. de pura absolucione. q illam face
no potuit archiepus nisi prius constaret
esse veraꝫ causaꝫ appellacionis et exti
habebit opcionem absoluendi vl rem
ittendi ut ibi no. cc. fi. Sꝫ ut credit
pmo. no pt intelligi q habeat hanc
opcionem postq cognouit iuste appella
tum qꝫ tunc iniuste ageret remittendo ad
eum qui excommicauit iniuste de quo pu
niendus esset Jtem si constet appellaco
nem iniustam male faceret absolue
do eum quem tenetur remitte ut i
g. no datur opcio. q tn vide. uelle dec
allex in dicta decr ptuas. decebat at
illam loqui sm antiqua tpra qu lice
bat appellare sine causa. de appel cu sit
Romana vbi qꝫ no cognoscebatur de ca
appellacionis. ꝫ de pncipali merito da
batur opcio absoluendi vl remittendi
ꝫ cu postea p iura noua no transfe
ratur iurisdiccio ad supiorem nisi ap
pareat appellacionem esse iustam no
erit locus illi opcioni ꝫ expectabit
q appareat iusticia appellacionis ut
possit absolue Sꝫ hec sunt satis hic
expedita tam in pma absolucione que
fit qu appellatu est post excoem B. i
pn. q in absolucione ad cautelaꝫ qu
appellaco pcessit de qua hic in fi. Sꝫ
de pma tn refert quosdam dice q a

sentencia excois appellari pot sine
expressione cause sicut ad diffinitiua qd
sibi no placet. tn interposico eius no
suspendat effectum sentencie de appella
pastoralis vbi habet deferre pncipal
negociuꝫ ad qd necessariu est caꝫ ex
causa iusta et vera interpositam de
appel. ut debitus. cum ergo 9 sntaꝫ il
lum effectu opatꝫ non possit que ap
pellaco ad diffinitiua 9 ipam patet eq
paracionem faciendam non esse de qua B
ꝫ equipandam ee appellacom a g̃uac
hoc intendit vba pmo. et facit q no
B. eo. c. i. sup glo. ut qꝫ in fi. jo. an. et
p isto dicto pmo facit glo. ii. q. i. i summa
que dicit q sentencia excois est inter
locutoria ꝫ debet in appellac illius ca
expmi de appel. ut debitus ¶ no ex ista
glo. pma. q ubi lex vl statutu adicit
qualitatem disposito ille qui agit v
tute illius statuti debet pbare clare dis
positum et qualitates ipius. nam h
petens absolucionem ad cautelam de
pbare appellasse et ante excoem appel
lasse dato q probet absolucionem non
sufficit nisi probet pcedenciam ¶ Jtem
no 2o q ubi est intencio actoris pba
ta dubie non obtinet actor nisi clare
illam probet eciam si dubitaco surget
excepcione rei. de quo in eodem fi. de ꝑpte
¶ Glo. fi. recitat p 9m q non possit ab
solue anteq incipiat cognosce de vi
tate cause B. de appel. Romana. glo.
soluit q loquit in diuersis casibus

Decernimus. Glo. no
similiat pot sic simari Judex
ecclesiasticus cpellit exlap
tum excoicatos repelle ab
actibus iudiciariis eis prohibit hoc d.
et dicit jo. an. q 9 modo no diuidit sed
decernit qui sunt corigendi qua pena p
quem qua forma. et ad quid et hoc in
membre est et de hac dec. tamen eam
non allegando fecerat mencionem ab
decr cep. pia. dicens q allex in sta
tuerat etiam in seculari foro talos re
pellendos et hoc decr fuit p illius qꝫ
nonnulli de imm. ec. eo. li. ut ibi dictuꝫ
fuit in pn. sm jo. an ¶ no q iudex ec
clesiasticus pot cpelle iudicem laicum
ut seruet iura canonica i. laicos dispo
nencia in ma pnti qꝫ pcum est excoicare
excommicat ¶ no excoicaconem no fere
dam sine monicone canonica 9tra ut
in glo ¶ no hic tres actus iudiciales
qui sunt pbibiti excatis ¶ no q iura ca
nonica disponencia circa ordinatoria
litis debent seruari in foro laicoꝝ qu
ex no seruacone incurretur pcum ut
est q pticipetur excato et socius esset

qui nō seruando talia ultra penam nō co
mittetur ita procedit glo. in ubo usum
idem dispendiosam de iudi. Oppo. q
excōīcatus admittatur ad testificandum
etiam in foro ecclesiastico ut l. de here
in fidei co. li. So. dic. q illud est speciale
illo casu Jo. an. Queritur de quibus eccle
siasticis iudicibus intelligatur tex. So.
dicit ardi. q de episcopis qui ipse sunt
iudices ordinarii tam in ciuitate q in dy
ocesi xi. q. i. de persona Sz jo. an. dicit de
omni alio qui haberet iurisdictionem e
piscopalem uel q in loco quo pot l.
eo. li. de pri. abbates insi. facit xcvi q
v. administratores et cetera qui ipse nō l.
de testa. Johes sup ubo diocesanum et fac.
q nō l. eo. li. de usur. quamquam in glo
intelligas et pro hoc facuit due dec. qb
ultio allegat prima glo. que dicit de or
dinariis loci Jo. an. Et pro hijs facit sm
lap. ab. de pri. cu psone sup ubo ordina
rioz immo osti. Jo. an. post eos de offi. or
c. i. sup. in glo. et de ubo signi. abbate
sup glo. ex hoc pot. et l. eo. li. de fo. cpe
c. fi. sm lap. Queritur de vone quare iu
dex laicus debet repellere. So. dic. q nō
debet secularis potestas illum ad usos actos
recipere quem sua mater exclusit ut
saluus fiet spus eius xi. q. iii. audi sm
jo. mo. et hanc repulsionem debet facere
iudex etiam nullo opponente uel cpel
lante qui esset notorie excōīcatus l. de
excep. exceptionem Jo. an. Sz an iudex
laicus credet iudici ecclesiastico dicenti
illum esse excōīcatum So. jo. mo. dicit q
sic qr nō secularis iudicis sed ecclesiasti
ci est hec cognitio facit ff eo. si iudex lai
cus cu cetera. Sz ubi inter iudice eccle
siasticum et ptem esset questio dum ille
negat se excōīcatum et tunc est coram ec
clesiastico iudice pbare habet excoī
cans p suas lras sicut potest de quo dic
ut sat. nō de pbat. post cessionem cu
suis remissionibus Si uero fatetur se
excōīcatum sed dicit sniam nullam uel iniusta
dic ut l. c. per tuo et c. solet sm jo. mo. jo.
an. Idem q dicat hic cognitionem excoī
cationis spectare ad iudicem ecclesiasti
cum dixi uero qn dubitatur de vali
ditate excois Sz qn dubitatur de facto an
sit uel non sit excōīcatus potest cognoscere
ut posui in c. cu c. laicus de fo. cpe.
eo. li. Quid si aduocatus est excōīcatus
et exercet aduocationem an debeat resti
tuere salarium inde pceptum So. osti.
in c. pia. de excep. eo. li. tenet q sit al
leg. cu sit jo. an. Sz quero an iudex
ex officio et in ptibus possit repellere
aduocatum excōīcatum So. guil. in spe.
de iudi. q. i. in fi. tenuit q sic p quo

facit ipse tex. nam ut hic patet ipse co
pellit ad hoc iudicem secularem et idem
nō de offi. iudi. in q. impedit in prin. jo. an.
Glo. prima pot recitari p quam q papa nō
possit cpellere iudicem secularem de iudi
nouit Glo. timore quem soluit hic eadem
glo. ibi duo sunt et in idem Romani
de iur. iur. et clem. pastoralis de re iudi
ad fi. v. nos tam jo. an. Glo. in ubo
canonica alle. quam Glo. in ubo age
do querit de recōmendo et soluit
deinde quid si defendendo uel impetran
do Glo. in ubo postulando colligit
qualiter ecclesia puat quem potestate ad
uocandi deinde quid est postulare et c.
Glo. se. in prin. colligit qualiter excōīcatus
nō admittitur ad testificandum deinde
an possit testari et soluit deinde an
possit conficere instrumentum ita q il
li credatur et soluit hic eadem glo. ibi
testificari dum uero post absolutionem hoc
possit plures tractat hic ardi. de quo
plenius in q. i. in suma et plene nō
post immo de testi. testimonium et placet
hic ardi. opp. immo et ibi vide q hic o
dixit An autem excōīcatus admittatur ad
testificandum de excōīcatum habetur ipse
de teste q. i. v. sed nunquid excōīcatus et
v. seque sm jo. an. dicit lap. ab. quib
de bobi. tenet q non admittatur sm
lap. hic eadem glo. ibi sm osti. et gar.
Idem jo. mo. in pdicta dec. qq. qui si
manifestus usurarius nō testatur ut i
bi multo minus excōīcatus Idem ste
phanus prouincialis in sua disputatione
inducens in auct. coll. vm. ut cu de ap
pellatione q. generalem Item qr genera
liter phibita est cōīo excōīcato voles
quod dicere hoc pmissum induciat ius ex
pressum alle. de trans. c. ii. v. sed neque
et q ibi nō et ad hoc facit vo. osti. q
etiam p pdictum q. generalem tenebit
q non potest heres institui et idem gar
jo. mo. et Stephanus pdictus et nō osti. i
suma de testibus testa. q. quid si effos
v. et prodest hoc notare p hac pte fa
cit qr nō pot esse arbiter ut nō ff
de arbi. l. pedius q. i. et ff guil. in spe
de arbi. q. differt v. Item sm eum Sz
immo in dicta dec. cu voluntate eo. ti
ut ibi scripsi in glo. elemosinas nil tu
allegando dixit excōīcatum testari posse
idem ardi. in dicta dec. pia. et ibidem
pe. et ab. in distinctionibus preter casum
q. credentes est ro. ipso qr ipse pot do
nare ut patet in dicto c. cu voluntate
quod et legare de lega. l. fi. cum legatum
sit donatio a testatore relicta insti. de
lega. circa prin. et sic pot testari quod est

heredibus prouide et litigia vitare ppt
q valet quaq testamentum imperfectum
C. fami. herc. l. fi. C. de testa. l. hac C
ex imperfecto et ex glo sequetur q non
posset anime sue prouidere relinquendo
ad pias causas q tamen no est prohiben
dum de sen. exco responso et c inter/
Item que he pot eo ti si uere et q licitum
est inter viuos turpe licitu est i ultima
volutate ut C. de le. suf. ca. l. i. et insti
eo ti ff de ann. le. l. i. ymo q no licet
int viuos tu licitu est in ultia voluta
te ut adulto minori qui non pot int
viuos potestatem libertatem dare tm
pot in ultia voluntate in auct ut spon
lar. g. i. insti. qui et qui cau. g. ergo it
tum infamis possit testari C. de secu
nup. l. i. quare no ipse tu ille ceteris acci
bus actibus sit exclusus ff de hn. qui
no. nisi. l. ultia. g. nullus. ff de testi
l. iii. C. lege C. de digni. l. ii. li. xii. et
g. credentes de here. qui hic allegatur
ubi sunt eadem uba. multu facit p
hac pte ut sequitur in glo. na si spe
tiale est in excomunicato pter credencia
am ul singularem causam cui solu post
annu interdicitur testi factio relinqt
q eius 9m est generale ut in excato
ob aliam causam et si annu testari
possit xxv. di. qualis cu 9cor. ff ad
muni. l. i. ad fi. maxime cu excatus
no pdat bona nec sit ppterea pditur9
et testamentu sit disposico qua quis
disponit quid de rebus suis post mor
tem fi debeat. ff de testa. l. i. ergo excat9
testari potit cu habeat adminstrac
conem et diuiz viii videtur 9parand9
relegato ut no. R. ber. de appe. pasto
ralis in ultia glo qui testari pot ff
de interdi. et rele. l. relegatorum g. i. et
g. seque. et si dicatur als no ualere
valet tamen int psonas no 9tudas C
de intestato. nup. l. si quis i testi. C. de he
re. l. cognouimus et in pdicto g. gene
ralem ut cu de appe. cogno. et vixa
m. si qua mulier que est auc C. de
sacro sanc. ec. et facit C. de re. nup.
l. femine Item deportatus pot vende
emere 9trahere et alui sibi obligare ergo
et excatus C. de bo. dap. l. ii. Item cu
valeant cu eo acta in iudicio exquo
no fuit exceptum ut dicto c. pia. quare
no valebut acta extra iudiciu cu i iudi
cio q 9trahitur ff de pecu. l. iii. g. ide
scribit ymo forti9 debent vale ad hoc
B. co. li. de ptuu qui generalit i fi./
nam iura ad hoc solum artant eum
ut vitetur et repellatur si no repellit
no vitetur licz in eo peccare possit
valet tamen qd agit Et est sciendum
q Iaco. de belui. plene disputas hanc
qonem in auct de sanc. epis. g. omib3

hanc ptem tenet. s. q valeat testm
excati uti certis ronibus ultra pdictas
quas fortiter coadunat Io. an. pma
qr testari pot quicuq no est prohibitus
expsse ff de testa. si queram9 cu edic
tu testandi sit prohibitorum certarum pso
narum ut ibi no. in glo. ulti. et excat9
no est de expsse prohibitis ut insti qui
no est prohi. fa. te. g. fi. ergo testari po
terit/ na omnia licet a iure expsse no
prohibita C. de reli. l. statuas. ff ex qui
cau. maio. l. nec non g. q eis/et p
cipue testari cu nil tantu debeat ho
minibus xx C. de sacro sanc. l. i. et iu
ra hoc appetut ut disposita amorientibz
impleant xiii q. ii. ultia voluntas
et in auct de here. et fal. g. ex hereda
tos i tantu q puniut no implentes
vii. q. i. siluester. et B. de testa. si here
des. de vo. licet C. de fideius. l. fi./2o vo
qr regula datur q testari pot omnis
ille qui retinet libertate ciuitate fa
miliam et bona ne est expsse prohibi
tus ff de peni. l. quidam et de le. iii. l. i.
g. his quibus sed excatus est talis ergo
testari pot nam et a comunione fidelium
segregatus si bona no amisit testari
potest C. de aposta. l. apostatarum et de
here. l. manicheos et l. cognouim9 et
auct ibi posita nec est dubitandum
qn retineant bonorum dominiu cu reti
neant etiam titulu beneficiorum et dignita
tum B. de offi. de le. si is cui licet post
annu possit illo puari xi. q. iii. cursus
et c. quicuq/3o vo est qr licet forma
testi. sit de iur. publico vel ciuili vo
luntas et potas testandi est de iur na
li ul genau C. de testa. l. testandi ff de
insti. et iur. l. i. g. ius generale et i. di
ius nale sit et 9tractus ff de iusti. et
iure. l. ex hoc iur. sz iura nalia sunt
i mutabilia vi di. g. hijs ita insti de
iur nali g. sz naturalia. sed testamentorum
volutatis inicipacione fit co vii testi
bus exprimendo testari poterit exquo
iur genau hoc sup volutate fundar
et ista que volutate ul 9sensu firmar
ex quo de 9sensu apparet no facile in
peditur de spon. c. i. et c. cu quid apd.
vii valet matrimoniu ab excomunicato 9
tractu. de eo qui duxi i ma. significasti
ti Item valet pfessio ab eo facta et
ordinacio de ipso facta quo ad impres
sionem caracteris utrumq pbatur B. eo
ti. cu illorum quare ergo no valet testm
ratione tangit que multu urget
et eo instandu ctra illam que est hec
excatio ab homine lata est pena 9tua
cie B. eo sacro in pri9 et fuit dictu B.
eo ti. et li. c. i. sup glo. et quia Item qui
qz est in iusta et tamen ligat B. c. pro

s; si uero s; de nulla no est dicendum
q2 indubitatu est testm vale si apparet
excommunicationem fuisse nullam q2 ueru
est illu no excommunicatu de offi dele cu
ctingat fuat ff de iniu rup et te si qs
filio p quid tamen s; nonne absurdu
et duru esset propter contumaciam et eius
penam prohiberi quem atestando fac
B de consti ex litis et q ibi no in glo dit
hic in fi nam secundum leges contumacia et
eius pena no prohibet que ab actibus
ciuilibus C de mo mul l i et C de re
rei l fi ubi de hoc Item fortius ubi
nulla culpa interuenit q2 excomunicatio fuit
iniusta et vide q no de testi testimoni
um i glo si dicas v ad hoc respondet
Item de sui natura excomunicatio est potius medi
cina q pena B co c i et ibi satis de
hoc et si dicatur q sit pena tamen te
poralis est no perpetua nec ob x q i q2
sacerdotes xvii q i de viduis i i fi de
coha cle clericos ut ibi no et x q ii
perpetua in prima glo Item facile inter
dum contrahitur ut statim dicam et faci
le tollitur ut satis patuit B c px Jt
si loquamur de excomunicatione iuris que est pe
na criminis vide potes i co ti eos q ibi no
in glo ii et sup illa tangentur c xviii ca
sus ex quibus contrahitur et si ponderabis
qualitates illorum casuum bene iudicabis
grauem q ille culpe reddant que intesta
bilem exempli gratia tolle primu casu
quem ponit illa glo de c ubi periculu ys
nulli B co li de elec tempore inclusionis
locutus fui secrete cardinali vel ad eu
misi nuntiu vel scriptura excomunicatus sum
judicabis ne equu me fore intestabile
ex hac culpa alias culpas potes vide
si placet ex quibus concludit Jo an hanc
partem tenendam q valeat testm ex
comunicati nisi ubi expresse vitatur ut i q cre
dentes ne talis medicina vel temporalis
pena excomunicatio contumacia vel culpa vel sine
culpa proueniens et que facile tollitur
tam rigorosam penam iuris no specifice
expressam inducant et mouet ad hanc
partem experientia que docet eos q cu
piunt infringere testm sup testatoris ex
comunicatione probanda falsas probationes
exquirere Item cum multi sint casus quibus
excomunicatio contrahitur ut proxime fuit dictu cu
riosus sup aliquo illorum forte veras pro
bationes inueniet Item sepe de appellatio
nibus vere fuit no pot heredi probatio vel
habeat testator quam ignorat heres in his
forte mille excomunicati tempore rebellionis
ferrarie propter mercimonia cum illis p
bata et transitum per ciuitatem qui postmo
modu absoluti per religiosos quibus fuit
commissum absolutione probare no posset
probato de tali testatore q illo tempore pub
lice moratus fuit cu ferrariensi duru
esset per hoc annullari testm que omnia

retrahe debent ab opinione contraria Et per predic
ta sit responsum ad prima allegationem
pro parte contraria ys q2 q plus in auc de pu
doti de hereticis loquitur no simpliciter
excomunicato et eodem modo responde ad
p generalem ut cu de appel cogno //
Ad 2am respondetur q actus legit
timi ciuiles vel communes sumuntur di
uersis modis ut fuit sat no B de ex
cep pia sup glo olim Item no ois
ciuilibus vel communibus actibus repellitur
prohibetur testari de relegato et in fami
dictu est B et idem vides i adultero et
i femina p3 primu ff de mu et ho ad
rem publicam ff de testi i testimonium
canonica iii q iiii de femina p3 de arbi
dilecti C de arbi l fi ff de re iu l ii
et tamen utraque testari pot ff de testa
l v B de probat Ad impunita de testi in
dicante Ad 3m responsu est B p
id qd dicitur i et q no ber de appel pasto
ralis nec pot dici contrarium cu retineat ciuita
tem bona et familiam ut B qd no fac
deportatus p credentes ostensum est B
et in glo qd facit pro solutione Jtem no ob
dec quamquam q2 usurarius ibi si manifes
tus est et no cauit expresse irritatur eius
testamentum ut ibi plene no sup ultima glo
S3 in hoc edicto prohibitionis non est ar
guendum de expresso ad non expressum eo
si par uel maior equitas subesset fiat
q no i de re iur in penis / Ro uero alle
gata de prohibitione contrahit no procedit conclu
dit ad casum nostrum s3 concludet contra participante
qui dicet se non ligatum minori tam
tu cum generalis prohibitio h sit ut no
participetur excomunicato xi q iii sicut a
pli cum c seque si dicit se a generaliter
exemptum hoc ostendat et sic respo
detur ad dec ii v s; neque de transla / nec
eciam istud concludit ad propositu q2 dice
participantes propter id ligari minori ex
comunicatione non sequitur testm no
valere et idem si dicas q ipse peccat
exquirendo causam illorum de clerici ex nunc
illud p illud nam per id no concluditur no
valere testm sicut etiam peccat qui sine
causa mutat testm qd iurauerat no
mutare et tamen testm tenet prout sat
fuit dictum i questione que incipit mar
tius positu in regula q semel i de re
iur et de hoc no xxii q ii ultim volu
tas sit est etiam in dec pia q2 licet pec
cet se ingerendo et alii peccet sibi
comunicando tenet tamen iudicium cu ipso
actore habitu ex quo no fuit excep
tum nec pot concludi id q cu pecco sit
no valere cuius contrarium probatur B de spon sic
et c pe de spon duo c i / Ad id qd est
dictum de arbitro respondetur id propter
publicum officium iudicandi ad no instat

arbitra sit redacta ff de arbi l i Sic
quo si est publicus non pnunciat ut iudex
iudex de re iudi ad pbandam ita nec ut
arbiter et an pronunciare possit possit
ut arbitrator vide quod no in regula dolo
facit § de re iur in que Sed tenendo
opi quod non valet testam excati quod neget
Jo an dubitari posset si tpre conditi
testamenti erat excatus sed tpre mort
erat absolutus vel econ sup quo remit
titur ad no B co l i de usur quoque sup
ultima glo sm Jo an de primo dubio
idem quod Jo an tenet fre de sen in con
silio lxxx et alle qui p omnia remes B
positas et idem tenet in consilio cxx
iii de illo dubio an reassumat vires
si tpre mort non erat excatus licet
sic esset tpre testi ponit et aliqui fre
de sen in dicto consilio c xxiii sed non
decidit et ibi querit an saltem excatus
passive sit testabilis et dicat quod secundum opp
que habet ut possit testari active quod po
tit passive quia si primum est sibi pmissum
fortius secundum quia infinita genera hominum
sunt que pnt capere ex testamento et tamen
non pnt testari sed non sic econ sed si tenere
alia quod non posset active tunc etiam posset
queri an esset habilis passive tamen istud
sit minus sm frede et sic videtur vel
le quod passive sit capax et no istam glo
que equipat excatum deportato dicitur
equipat eum illi cui interdictum est a
qua et ignis cuius loco succedit depor
tatio et hoc no Insti de capi dimi §
minor ff de pen l ii § i Sed ber in c
pastoralis de appel in glo fi equipat
eum relegato quod est verius ut patet
p supiora nec tamen p omnia opatur
idem ut no B sup illa glo fi Jo an
In fi glo tertiam opi quam dicit glo fuis
se oppi et guil ponit in spe de instru
edic § restat v quid si instrum confec
tum est et in vsi ibi seque tractat de
notario qui publice exercet officium et
de here ibi in v quid si instrum confectum
sit et pro dicto istorum facit quod no ber
in § credentes glo sic sup Et idem b
pe et ab in distinctione sup dec pia Sed
primo in dicto c pia dicat primo quod non va
let scriptura ab excato confecta cum illa su
mat auctem ex psona scribentis tamen sub
dit quod si excatus est notorius non tamen
est sententialiter dampnatus valet instru
mentum ab eo confectum fatetur quod ali
qui con qui alleg c consulti de pñis
et c nullus hic alle in glo sed dicit
responderi posse ad c consulti quod loqui
de hiis qui prestant auctem instro quod
sit autenticum non de hiis que dicuntur

vel fuit in instro Ad c nullus respon
det quod loquitur de scripturis quas faciunt
excati non ratione publici officii sed pro
motu Item ibi loquitur de dampnato
non de collezatis sm Jo an ¶ Card in
c nullus alleg in glo tenet primam
opp positam hic in glo alle quia va
lent gesta p excatum in iudicio antequam
pbetur excatus ut B de excep pia et
idem dicamus si fiat extraiudicium unum valet
instrum ab eo confectum licet sit excatus
ex quo non est aliter dampnatus sententia
aliter et ad illud c nullus et c consul
ti respondet prout fuit dictum B p Jo an
Idem quod card tenet fre de sen in consilio
lxxx et dein Immo B qui tenet quod va
leat donec fuit finaliter dampnatus vi
delicet quod non posset facere instrumenta p
quo facit dictum oste in c fraternitatis
de here ubi dicit quod licet semel notarius
fecerit falsum instrum nichilominus va
let alia instra ab eo confecta donec
fuit dampnatus de falso et ad § credē
tes et c felicis B alle respondet quod
faciunt p ista pte nam ibi ponuntur casus
speciales quo in quibus est ius commune Item
ibi non valent instra illorum non propter excati
onem sed propter in manitatem criminis sed
cum Ergo in dicto c nullus tenui dis
tinctionem huius glo quia aut dicamus quod no
tarius faciendo instrum censetur illud
facere tamquam iudex vel non p Immo in c
cum a nobis de testi et cum publica excatos
inficiat acta iudicis de re iudi ad pbandam
aut censetur facere tamquam testis quod vi
verius p text et quod ibi no in c cum Johis
de fide instru et tunc planum quod testi no
torie excato non creditur ut dicto c
nullus et p hoc cessat dictum fre quia sat
est dampnatus sententialiter cum iura
prohibeant talibus credi Item istud
officium testificandi facit notarius ratione
publici officii et auctoritatis sibi commis
se de psc ad audientiam in quibus tol
leratos facit valere gesta et iudicia
lia ut B eo solet in fi ¶ Sed est dubi
um de teste excato in instro descripto
an p hoc vicietur instrum Immo dicat idem
c pia quod dummodo instrum non sit suspectum
aliás bene valebit sed si esset suspectum
non daretur fides instro p istum tex nunc
suspectum vel excatum licet possit dici quod si
nunc est absolutus quamvis tpre instrumenti conditionis
esset excatus bene nunc p suum testimo
nium det fidem instro et hoc dictum ponit
guil in spe de instru edic § instrum v
quid si testis et ex hiis infertur differen
tia inter ea que aguntur in iudicio et
ea que aguntur extraiudicium quia prima valet

2a non valent ut nisi eum huiusmodi q
fiat ex officio publico si sententialiter
est dampnatus fatetur tamen Inno.
q aliqui g. Si autem sint talia q no
aguntur ex publico officio ut actiones
et huiusmodi valent etiam si publice et solemp
niter sit excommunicatus ut no. de do. ve
ritatis de excep. exceptionem valent
tamen ea que facit in iudicio ut actor
ex quo no excipitur ut in c. pia Secus
si iudex sententialiter vel alias pub
lice excatus esset q non valet q ar.
etiam si non excipiatur de re iudi. ad
probandum et dicit q ro diversitatis est
q plus veretur pro obice iudici q ad
versario et q plus afficiat processum
iudicis excommunicatio q partis Jo. an. ¶ No.
incidenter q licet iure de scribatur
testis inhabilis nisi eum licet no pos
sit viva voce nisi eum coadiuvare
et vide Inno. in c. ex lris de testibus //

Constitutionem

Glo. prima summat et sunt due p
tes prima declarat constitutionem
Inno. 2a ibi statuimus dat
formam monitionis et unum casum excipit
ibi nisi Expediam p ptes ¶ No. primo
ar. q allegans statutum in iudicio debet
totum illud edi sicut facit hic Greg.
decessor primo ¶ No. effectum declarationis q tol
lit dubium qd in erat in dispositione p
cedenti et sic declarans nichil addit //
¶ No. q verbum decrevimus in constitutione decla
ratoria non facit q ius no sit declara
torium q no plus que dixi. B. de piu
c. i. eo. li. ¶ No. q monitio canonica
pot dici etiam si nota monitoris no ex
primantur. hoc probat tex. qui dicit hoc
tamen eam speciali ergo secus in aliis //
¶ No. q no semper videntur equaliter exp
mere nominati vel p relationem ad id
vide de testi. licet ex quadam ¶ Quid si
papa proferret excommunicationem contra participan
tes no nominatim qui pot cum no sit
subiectus iuri ut in c. proposuit de conces
preben. an participantes cum talibus incur
rant minorem excommunicationem si sunt de il
lis qui de iure communi participando no incur
rerent minorem de quibus habetur B.
eo. inter alia Bo. dicit igitur q no p
istum tex. qui dicit q isti incurrerunt ma
iorem ea participatione qua primitus in
currissent minorem ergo videtur velle q
si no incurrissent minorem no incurrunt
maiorem Jo. an. ¶ Quid si monetur
nominatim participantes an sil. et eodem
contextu possit proferri excommunicatio contra eos
Bo. dic. q no sed debent expectare lap
sum termini et postea excommunicare et istud
speciale induxit ista iura ut probat tex.

hic qui dicit monitione premissa et sic
requirit q prius procedat monitio et
silis tex. in c. eo. statuti et tex. B. eo. sta
tuimus qui dicit post monitionem sed
Jo. an. dicit lap. ab. q sile no. B. eo. li.
de elec. commissa i. respo. in prin. et de offi.
dele. cum plures sup. ultima glo. et in de.
ultima in fi. de sta. mo. sm lap. ¶ Quo
quid sit scrupulum Bo. dicit igitur idem
est q asperitas q qui quis dubitat sua
consciencia stimulatur ut legitur i. Regum. xxv no
erit hoc tibi in scrupulum et in singultum
cordis et sic ponitur p asperitate an sic
tate animi remorsu conscientie dubietate di
fficultate nodositate et obscuritate sm
derivationes Jo. an. vide glo. ii. q. vii. ne
gligere ¶ Glo. in verbo participatione recitat
p contra q ex participatione cum excommunicato incurritur
minor non maior xi. q. iii. cum excommunicato
tuo contra in inuit tex. hic. glo. solvit de
inde querit an missione nuncii vel epis
tole facta excommunicato incurrit quis mino
rem solvit q sic Jn. fi. glo. idem q glo
tenet Hug. in dicto c. quoniam multos et
hic Jo. mo. et p decisione glo. facit xvii
q. ii. lex divine in prin. quod est palea
et pro hoc facit sm Jo. mo. q etiam nutu
et signis aliquis loquitur facit B. de spon
sa. cum apud eum generis et induat illud C.
iudicii nutu ubique loquitur facta loquuntur
xxii. q. ii. cavete et Grego. in dyalogis de
quodam monacho dicit et si verbis taceret
facta loquebantur et Jero. contra Jovinianum ad
fi. de nostro grege tristes pallidi sordidati
et quasi peregrini huius seculi licet sermone
taceant habitu loquuntur et gestu et fa
cit hoc p Cartusien. quibus aliqui detra
hunt q no predicant nec ob premissis q
g. nulli allegatus in glo. loquitur de ex
communicatione minori et sic no facit pro
dicto glo. q hic inducitur equiparantur q qs
loquitur mittendo nuncium vel epistolam sm
Jo. an. ¶ Glo. in verbo minorem querit de
effectu minoris excommunicationis et remittit //
¶ Glo. in verbo no tenere dicit idem in sen
tenciis aliis censure ¶ Glo. in verbo
scrupulum quid ad quid fuit necessaria hec
declaratio et solvit ¶ Glo. in verbo in hoc
casu querit de intellectu lre et solvit
in fi. glo. quasi sit sensus glo. q aliis
bene pot fieri monitio generalis B. de
offi. ordi. si sacerdos et de iude. si iudeos
in fi. de usuris post miserabilem et vide
contra B. eo. Romana p. caveant sup
glo. pone exemplum Jo. an. ¶ Glo. super
verbo servatis querit que sunt illa que
debent servari in sententia excommunicationis et
solvit ¶ Glo. in verbo nominatim primo
querit quid dicatur nominatim facta mo
nitio Item in v. dicit querit an textus

procedat in generali monicione et solut
Item querit an ualeat si monetur omnes de
collegio aliis non nominati In eadem glo. di
dicunt tamen quidam hec appone sicut osti. g. co
statuimus qui est excusandus quia non vidit
hanc decretalem Gur. etiam sup hoc c. dicit hanc
opinionem magis iuri consonam licet alia sit se
curior, unde dicebat quod ad generalem ex
communicationem ita commonebat generaliter
monicio sicut ad speciale specialiter ut dicit
hic glo. Et ut dicit osti. forsan in speciali
non sufficeret per contrarium, tamen subdebat quod
si post factam monicionem generalem
dicatur aliquis deliquisse non denunciabitur
nisi ad iudicem positus conuincatur de actu si
constiterit de usu. cum in dicto c. de cleri. excom
mu. proposuit. et sic fit in uniuersali peticione
non adiudicata hereditate ff. de peti. here.
Item videndum ysu. si. et l. seque. et no. de res
spo. cum ad sedem in si. re glo. et dabat
hic practicam generalis monicionis que
potest reduci ad speciale ut sic dicat, cum tu
tum excauerimus qui ut se emendet lon
go tempore expectatus sed medicinam sibi pro
natam contempnit in animum sue periculum et scan
dalum plurimorum, vel sic quare non vitatis
forcius indurescat exquo sibi et aliis non
sentitur periculum imminere ideo monemus a. b. c.
d. ne cum ipso decetero communicent vel particip
ent aliquid hiis presumant sed infra dies tot
quos vel quorum quatuor pro primo 2o. ab ip
sius participio abstineant, nec videtur quod sub
de possit aliquin ex nunc p ulquod fuit dom
sup textum Conclusionem autem glo. quod ge
neralis excommunicacio non possit ferri in participan
tes. tenet etiam Io. mo. et archi. Io. an. In fi.
glo. facit in sili. quod non g. co. li. decretis. p
ben. si capitulo in prin. vi. glo. Io. an.

g. Statuimus.

no. quod mo
nicio dicitur
canonica que habet aliquorum dierum inter
ualla ❡ no. quod idem est monere aliquem tribus
edictis seperatis siue uno tamen dum tamen
contineat interualla dierum vide. xxiiij. q. iij. de
illicita ❡ no. quod quandoque propter facti necessitate
decurtatur monicio in excommunicacione requi
sita ❡ Queritur an quod dicitur in isto v. habeat
locum in aliis excommunicacionibus que proferuntur
quam alios quam participantes Ho. dic. quod sic et
ideo studiose tex. dicit statuimus ut sciatur quod
id quod sequitur est generale nec restrin
gendum ad casum g. pre. in, unde dicit Bon.
quod potuit de hiis duabus partibus fieri du
e. decretales Io. an. ❡ Queritur in quibus iudicibus
habeat locum quod hic dicitur Ho. dic. quod in omnibus
siue sint episcopi siue inferiores ordinarii vel
delegati ut i. co. statutum et ideo tex. ita
large loquitur dicendo iudices Io. an. et h
uic concor. g. co. sacro ubi tex. non dicit
trina sed dicit competenti monicione secundum Io.
an. Glo. sup verbo statuimus ordinat tex.
❡ Glo. sup verbo vna querit de practica tex

et ponit triplicem practicam In fi. glo. Idem
Guil. gar. et archi. Sed Io. mo. dicit quod hoc non
consonat lre unde si fit vna sola monicio
habebit dies expressos sicut faciunt execu
tores. s. duos pro primo et duos pro 2o et duos
pro tercio 2o. et per tex. hic qui dicit hic dierum
videtur quod ad minus duo dies requirantur
pro quolibet termino i. de re. iur. pluralis, Guil.
dicit hoc arbitrarium et ad hanc partem quod
sufficiat una dies ab. i. c. sacro alle. ff.
de pub. iudi. inter actorem ubi dicit tex. p
triduum per dies singulos ter citatus, Cleri.
py. alle. ff. de pigno. acti. si. querit in fi.
et quod ibi no. Io. an. Credo quod sit tucius ut quo
libet dilacio saltem duos dies habeat quia
tex. uult quod etiam in vna monicione seruentur
competencia interualla aliquorum dierum
quod uult quod interuallum inter primam et secundam et
terciam sit aliquorum dierum et sit pluraliter alias
dixisset competencia interualla alicuius diei
et non aliquorum ❡ Glo. fi. querit de exemplo
huius et solut In fi. glo. et quandoque res celerita
tem desiderat ff. de dap. infec. l. i. Sed
querit osti. g. co. Romana. p. fi. ut quod
si iudex verisimiliter presumit quod hii qui sunt ad
arma parati per excitam non desistent a
malo accepto consulit quod non fulminet sed
dicat sub excommunicacionis pena percipio quod deponatis
arma vel quod intretis hospicia vel recedatis
de loco secundum circumstancias alias sententia non
esset medicinalis sed mortalis quod ideo g. co.
c. i. de treuga. cleri. clericos Io. an.

Presenti

Glo. non firmat
persset sic su
mari Relaxacio ad cautelam
in generali interdicto locum non
habet hoc dic. et quia breue aliter non diuidi
❡ No. quod relaxacio ad cautelam appellatur
beneficium et sic non videtur quod iudex necessite
tur ad hanc relaxacionem de quo g. co
solet ❡ no. quod interdictum dicitur generale quando
refertur ad locum generalem vide de v. sig
tum in partibus ❡ no. quod non semper iura loquen
tia de excommunicacione habent locum in interdic
to. permitte per declaracione tex. secundum guil.
qui uiderit integram et archi. post eum
qui dicit quod quidam asserunt se post appel
lacionem excommunicatum et interdictum in ux
orem familiam et terram suam platum
petit ad cautelam absolui et ab excommunica
cione et predictum interdictum relaxari Re
spondetur quod generale interdictum in terram
vel locum non relaxatur ad cautelam
Et ex hoc no. guil. speciale in uxore et fa
milia relaxari possent ut in glo. pe. secundum
Io. an. ❡ Sed pone quod interdictum est prolatum
in speciales etiam, an habeat locum quod hic
dicitur Ho. archi. tenet quod sic. dicens quod si
bene attendatur intencio consilii patebit
idem in interdicto loci specialis quod est in gene
rali interdicto castri seu ville. Sed Io. mo.
tenet contrarium dicens quod si est interdicta ecclesia
et platus et canonici petant relaxacionem

eius sm hanc formam potit relaxari et
seruabit regulam nisi in casu quo illam recipit
viciatam ff de usu usu l. i. et istud ultimum vi
verius sm Jo an. nec ob sm eum quis
dicitur habet locum in interdicto alicuius loci spe
cialis puta in villa particulari quia ex quo locus
particularis totus interdicitur illud est gene
rale Sed interdicta non sunt generalia quo
ad effectum generalis interdicti, et si inter
dicuntur omnes ecclesie ciuitatis vel prouincie puta
propter decimas non solutas vel procuraciones
legatorum vel causas similes et ex isto infertur
quod si ecclesie loci sunt interdicte non habebit
tunc locum dictum alma quod additur in eo ut
ibi no in prima glo quia tunc non potest in eccle
siis celebrari etiam bassa voce etc. Et ex hoc
etiam infertur quod tunc extra ecclesias illas celebrari
potest alta voce sub tentoriis vel in ecclesia
loci si qua tamen est non interdicta, nec tunc
locus esset denegationi sepulture hominibus
illius loci saluo quod habes in eo si ciuitas
in fi et aliorum sacramentorum et diuinorum
officiorum que nisi in quantum premissa reperi
untur uetante tempore generalis inter
dicti in c. fi post pri. et in clementina Rom.
prouide in pri. Et ergo esset si villa vel cas
trum interdiceretur et si vnita vel nulla
esset ecclesia ibi interdictum diceretur genera
le ut no inc. cum in partibus de v. sig. in fi.
et locus penes generalis interdicti ut B. cum
igitur hec dictum apte loquitur de generali
interdicto loci videtur verius dictum Jo mo.
ut non habeat locum in interdicto ecclesie
et sic etiam est alia differentia inter ista quia gene
rale interdictum in locum proferri non potest
sine speciali licencia pape per petitionario debi
to ut in clementina. boni. prouide que prohibicio
non habet locum in speciali interdicto Sic
etiam est aliud interdicere ciuitatem vel locum
quam interdicere ciues vniuersitatem vel colle
gium ut in eo si sententia § i. ut ibi dicitur super
glo aliud et ex hiis infertur quod si execu
tor gree excommunicet canonicos et interdi
cat ecclesiam, pro eo quia non recipitur ille cui
datus est executor ut sepius accidit et
canonici propter appellacionem pendente uel
aliam causam dicunt sententias illas null
as relaxari poterit ad cautelam et hoc
placet Jo an. nec ob quod tex. dicat hic
alia loca puta regna prouincias comita
tus et Baronias vel villas Jo an. Idem
tenet Jo. Cal. inter tractatum de ecclesias
tico interdi. in 2o membro v. sed quero lz
dicat quod quod est sibi dubia propter rationes di
uersitatis hic assignatas in glo. Omnino
quid intendat tex qui dicit aliquatenus
So. dic quod prohibet ne aliquo tenore mo
do vel forma fiat relaxacio sic in eo ti c. fi.
pri. illius etiam sm Jo. an. Glo. prima recita
pro iii de opi. antiquorum glo ponit tres
soluciones antiquorum quas reprobat et
ponit quartam solucionem cum sua ratione
Sed quia ratio non concludit ponit aliam racionem

in ea. glo. de peni. quod inte. ista fuit solo
guil. durantis sm Jo an. In fi. glo patet
ex hiis quod prime tres soluciones non tenent
quia ratione non roborantur et ideo sunt extirpande
lxviii di. cor epi. quia ratione vincendum est x
xiii q. vi. vides, nec sunt recipienda que
a pro vacua non ratione vel auctoritate iuuantur
xxvi. di. deinde et sic dicitur de solucione
francisci qui dicebat quia quia tales sine ma
ture fecerunt B. co. Romana in fi. sic debet
tolli mature allegat de elec. ecclesia in Bar.
dicebat quod quando singularis petebat absolui
ab interdicto loci fatue petis quia ipsius sa
tisfaccio non requiritur quod est verum ut no. in
c. fi. v. nec tunc et no. post primo de peni
quod inte sup ultima glo. sed hoc nichil ad pro
positum sm Jo an. Non bene istam glo.
quod licet aliqua extrema pacificata sint a
iure tamen statutum in vno non extenditur
ad alia quando est dare rationem diuersitatis con
cludentes illud ius non debere extendi quod
bene no. quia per hoc habes limitacionem ad
glo. in c. si postquam B. de elec. co. li. que
dicit quod fit extensio quando eadem est ratio Idem
glo. in iii c. licet in eo ti. Glo. in verbo ca
utelam querit in quibus casibus habeat
locum absolucio ad cautelam, soluit quod
ubi excommunicatio est nulla. In ead. glo. ibi. sed
excommunicato et est ratio quare excommunicatus excommunica
tur sed non excommunicat que satis patet sm
Jo. mo. nam nil impedit ligatum vinculo vin
culo ligari 2o B. de iudi. ita quorundam.
Sed excommunicare est iurisdiccionis cuius excommunicatum excommunica
tus non habet B. co. li. de offi. vica. Ro
mana de iudi. ad probandum. Item cum
sit extra communionem aliorum ab eo non potest excludere
sicut nec possessus possidet ff de adulte
si cuenioet In ea glo. ibi c. ult. et B. de
prebe. auctoritate Jo an. et ibi octauo. Istos
octo numerat, ostiensis B. co. solet. duos se quartamnumerat
quentes posuerat hic gui. et Jo mo frater
addebat casus. B. co. de offi. ordi. Romana
in fi. Sed dic ut ibi vide in glo. per hanc et su
per ea Jo. an. et ibi c. quanto et eo ti. et
li. c. i. Sed dubitatur an excommunicatio viti
etur ex defectu clauis scientie cum sit factum
a prelato omnino illa claue carente So. dic
Jo an. istud fuisse hic bononie disputa
tum et quod non videtur allegatur hec glo. que hunc
casum non enumerat inter alios casus
nullitatis Sed dic non insistendum in hac
questione ~~tamen~~ tamen quia per multos negatur sciam
esse clauem cum quia constat excommunicacionem et con
firmationem ecclesie non ex scientia sed ex potestate et auctori
tate recepta ligare quod satis expeditur extra
Jo. quia quorundam v. quod aut cum sequenti
ubi habetur clauis diffinicio et remissio
nes vide de hoc de summa tri. firmiter § v.
na et facit quod no. de eta. et quali c. fi.
Jo. an. Et per hoc facit quia in abbate non
requiritur licencia ut no. glo. xvi q. i. le
gi. et tamen potest excommunicare de maio et
cum in ecclesiis et de actu sicut olim //

¶ Glo in vbo generaliter primo querit q̄
sit generale interdictum et remittit
deinde querit quid de speciali et solut
¶ In fi glo idem q̄ glo tenet guil gar
de py zbar jo mo et archi ad hoc B̄ co
ti venerabilibus p quam decr hoc ten
uit primo B̄ de appel quin in prima glo s
q̄ fiebat absolucio ad cautelam i inter
dicto sicut i excõicatiõe q̄ intellige de i
terdicto psone nõ loci p hanc decr jo
an ¶ Sz quid de interdicto generali
lato in psonas puta in vniusitatem ul
collegiũ an procedat q̄ hic dicit̃ So
dit q̄ sic qz fiet relaxacio ad cautelã
fm franc jo mo ¶ nõ glo q̄ interdictũ
speciale factũ c̃ psonam habz naturam
excõicatiõis quãtũ ad percepcõz sacra
mentorũ q̄ bene nõ ¶ Glo fi querit
si fiat relaxacio an teneat et solut
in fi glo idem gar jo mo et archi jo
an ¶ Sz quero qz tex hic prohibet ab
solucionem ul relaxacionem ad caute
lam fm cũ satisfactione de stando iuri
So do de ro in ɔclus ro in antiquis
que incipit item q̄ nõ q̄ sicut tenet q̄
sic sicut in excõicato ut in c cũ ɔtingat
de offi dele alleg c qua fronte de ap
et dictũ primo i c ad hec co ti nō ob
iste tex cũ hic nõ qz loquit̃ in absoluciõ
ne ad cautelam in qua alit̃ obseruat̃
q̄ in simplici absolucione ut nõ B̄ co
ti solet ut nõ in dicto c cũ ɔtingat
vel 2o distinguit q̄ aut interdictũ petit̃
relaxari a prĩo p illum ppter cuius culpã
est latũ tunc procedat c cũ ɔtingat qz
talis pot cauere de stando iuri et isto
casu nõ procedet istud c qz cessat ra
cio hic reddita B̄ Aut petitur relax
ari p aliũ q̄ p illum ppter cuius culpã
est latũ et tunc nõ videtur q̄ heat lo
cum c cũ ɔtingat qz in iuste peteretur
caucio de stando iuri et de satisfaciendo
ab illo qui nõ fuit in culpa nec ē ob
ligatus io non miror si isto casu nõ fit re
laxacio sicut absolucio qz nõ est tantũ
pudiciũ i interdicto sicut i sñia excõis
ut hic nõ Item interdictũ pot suspen
di posito q̄ non relaxetur excõicatio
nõ pot suspendi nisi in totũ relaxetur
io nõ est tantũ pudiciũ ut nõ hic glo
fm cos

Quicunq; Glo nõ
sumat
Sz dicit jo an q̄ ista decr
habuit breuiloquiũ districtõ
rem ita q̄ ppter multa ipius
membra uix pot breuius sumari et ideo
glo nõ sumauit tamen ipam diuiden
do pot dici q̄ primo excitantur cert limi
tacionibus dantes licenciã in psonis of
fendendi ul rebus suis ul suorũ excõican
tes ɔtra aliquos ecclesiasticam censurã
vel excõicari facientes vel illam seruãtes
2o ibi eadem penã prorogat ad vtentem
ul motu ppo id agentem ¶ 3o ibi qui aut
penam aggrauat et dicit fran q̄ qz nl
ti plati timebant quãq; excõicare censuraz
ppter grauamina q̄ eis ul suis i ferebant̃
ideo edita fuit hec constitucio fm jo an
¶ nõ diuam inter principem regem et ba
ronem vide glo i clem i de bap ¶ nõ q̄
sine censure quo ad phibicionez ɔuicien
di videntur equipari vide nõ B̄ c pnd
¶ nõ casũ ex quo ex pcussione laici quis
efficit̃ excõicatus ɔcor so in glo ¶ nõ q̄
licitũ est remitegrum reuocare q̄ quis fe
cit vide in regula q̄ semel i de re iur ¶ nõ
q̄ aliud est satisfacẽ p re aliud rem re
stituere et sic obligatus ad rem restituẽ
dam nõ adimpleret satisfaciendo p illa
re ¶ nõ q̄ pena imposita danti licenciã
nõ se extendit ad utentem illa nisi alr
extendatur p legem ¶ nõ q̄ pdurare
in excõicatiõe aggrauat illam vide B̄ de
here ɔtumacia co li ¶ Queiro quid si
ppter principem ul dñm interdicat̃ terra
an procedat iste tex So dic q̄ sic qz ad
hoc ut tollatur interdictum requirit̃ eius
satisfaccio et sic dicatur sñia plata i ipm
i co ti si sñia 2o responso facit B̄ co di
lecto jo an ¶ Queiro si grauamina hic ex
pressa inferantur ptextu aliarũ senten
ciarũ an heat locũ iste tex So dic q̄ nõ
quia loquitur de sentenciis censure et hr
est pbat tex hic dum dicit tales sen
tencias etc et sic refert se ad istas sñias
tantũ jo an ¶ Queiro quos ligat hec
constitucio So dic q̄ nõ solũ ligat in
bentes ul mandantes s3 eciam licenciã dan
tes q̄ est minus fm guil et archi et ē
istud silẽ illis qui trahunt aliquẽ de sui
a proteccione et hoc sepe quo ad cleri
cos vtitur ytalici jo an fuit enim quoddã
statutũ sicut est floren q̄ decimas in
dicionis judicis secularis sit extra pteccionem
cõis et impune pũt offendi et multũ
tale statutũ extenditur ad clericos q̄
tamen i iustũ est ¶ Querit hic gar et
jo mo an ps possit prorogare terminũ da
tũ ad absoluendũ subdictis pena et an
quando i terminũ applicetur et qz ista tracta
tur i c pterea de appel ibi vide jo an
¶ Queiro quid intendat text dũ dicat ul a
liquid pmissorũ So dic s dicatur capere
in psonis suis ul suorũ grauare pferen
tes ul eos ppter quos late sunt vel obs
uantes jo an Colligit jo an ppter pseue
ranciam excõis aggrauari penaz q̄ fac
ad nõ de cleri ɔiug Johannes in quarta
questione ubi allegatur hec decr in fi jo
an ¶ An possit inferior a papa absolue
istos in mortis articulo So dic q̄ sic i co
eos qui et B̄ de offi ordi pastoralis ubi
de hoc et ita debet limitari iste tex in
reseruacione jo an ¶ Glo prima querit an

an epi ligentur ista pena si otra faciat et solut q sic. In fi glo dicebat guil q v vniuersale quecunq omnes ophendit ff de here insti l hoc articulo quisq ff de pigno acti si necessarias et si anna de offi ptor l in de maio et obe solute ad fi p qua patet etiam imparatorem includi ut dicat hic archi tamen ut dicat guil signu vni uersale quanq ponitur p particulari i q vn si quis omem xv q i mulier jo an //

Glo ii querit quis sit iudex ordinarius regis et solut in fi glo ad idem de ma et obe omes archi alleg lxiii di valen tinian9 et ii q vii Item tu balaam sed notandum jo an nota istam glo qui dicitur iudex ordinarius reg vide glo xv iii di qm Glo in vbo ministros recta ta p qm q sit impossibile ministros regis suspende cum sit laici in quos non cadit suspensio cu referatur ad ordines de iudi at si clerici timore qrii glo solut Glo in vbo suoz colligit no ex textu et in pri expont qui dicant sui In ead glo familiarum alle guil xii q ii ecclesi arum seruos Idem si sint filii vl serui i statuti de hijs qui sui vl alie sunt ptotuz idem de domesticis c de hiis qui ad eccle cfu l puti p sane et de hijs no in q v i sud Item uxores et mancipia c de epis et cle l n et coloni lxxxix di indicatus c de re mili quicuq et quibz betur in q iii l iulia et xvi q iii non est jo an no bene glo cum dicit sup ea qui ophendu appellatione suoz ppter statuta vl puilia que faciunt mentionem de certa psona cu suis vide j de vbo sig c fi et glo fi l di studeat Glo in vbo grauandi querit de exemplo hic et solut Glo in vbo remte gra recta p qm mea formatu et solue dupliciter ut facit glo que tame tenet pma In ea glo ibi no restituerit Istam soloz tenet archi et hoc videtur voluisse guil qui dicit rem integram hic dici pius q ad grauandu psonas pcessum sit Sz gar et jo mo exponit rem integra i iniuria nodu illata in psona vl rebus jo an Glo in vbo impensa querit quare sufficiat satisfactio glo solut dupliciter Glo i vbo i iuriant recta p qm q isti no debeant incurrere aliam extra exquo pius erant excitati glo solut Glo in vbo eadem ex ponit textum Glo in vbo uti colligit no q eadem pena punitur mandatarius q et vindet roni qrue Glo in vbo alias exponit tex et querit de vna questione et pro solutione remittit Glo fi in pri alle sile de iude solut vnu dubiu In ea glo ibi denunciati fuerint in hijs sufficiat denunciacio qz sunt ipso iure excitati Sz ide in alijs incendiarijs ex quo excitati fue rint et denunciati fm gar et jo mo et de hoc vide in c cum hic alleg cu sinis remissionibus jo an

Si iudex

Glo pma summat et diuiditur in duas ptes pma dicit q ad iudicem ecclesiasti cum ptinet cognosce tamen pte vocata de clericatu que alt captus p iudicem la icum ad causam reddit 2a pz ibi et si subdiuiditur in tres pmo ponit tres ca sus quibus ante cognitoz sit remissio 2o ibi idem addit xtu quem pbat tripliti argumento legali 3o ibi no sic ponit qn tuz quo non sit remissio ante cognitionem iudex tamen laicus interim no procedit et hic incipiunt constitutiones boni et ista pma est expediens et utilis ualde et sepissime practicatur fm jo an Ergo more solito legam p ptes Nota pmo statum ee iudici capi face et detinere malefacto rem ad hoc i eo si clericus Nota q clericus pot oppone exceptionem clericatus otra iudicem laicum et pete ut remittat ut iudicem ecclesiasticu Nota q iudex eccle siasticus ex suo officio pot pete clericu captum p iudicem secularem et ex isto tex patet q aliud est clericu oppone i co petencias iudicis laici aliud est q repe tatur a iudice ecclesiastico q no q p hoc habes practicaz euitandi pena statutoz que sunt i ciuitatibus ytalie imponencium penam decimantibus iurisdictionem iudicis lai ci que statuta de facto extendu ad cleri cos qz practica est ne ipe clericus declinet s iudex ex officio repetat q pot ut hic pz Nota q ubi coram iudice laico reuocatur i dubium etiam p viam exceptionis an res sit spiritualis et ecclesiastica iudex laicus no est iudex s ecclesiasticus iudex ad hoc de co gnicionem qui fi sint legit latoz Nota q ubi ex actu pt preiudicium iurisdictionem iu dicis iudex est vocandus gcoz in glo Nota optim tex q ecce qu iudex procedit ex officio et reuocatur i dubiu an sit iudex et ipso iu dice dicente se iudicem pot cognosce et pnunciare an sua sit iurisdictio nam tex iste loquit qu iudex ecclesiasticus ex officio repetit clericu et dicit se iudicem illius ppter qd potest remitti dicitur hic q q g nosceret an sit iudex vl no q petuo tene menti qz videtur q glo positam i c statu tu de rpt co l i vide glo i vbo ordina rijs de pniulo cu psone co li Oppono q cognitio vnius articuli no spectet ad iu dicem ecclesiasticu sed secularem qz iudex cora quo uertitur dubiu an sit iudex pot cg nosce an sua sit iurisdictio de rpto sup litis ff de iudi si quis ex aliena Co ppter ista erat dubium hunc casus et lo emana uit iste tex decidens qm et ro ex pnu i tex jo an Querere an platus possit repete clericu suu eo nolente et consentiente se laicum Co pmo i c ut famme eo tenuit q sit qz istud otinuit i iniuriam ecclie co ti otingit ii q i in pmis in pri et hoc etiam pbat iste tex pmo q plus est pt epus maxime sip est ordinarius capiet

proced' in modum inquisitionis. q de etiam ce
ten qui crimen sacrilegii est de tne clerici xvii
q. iiii. quisquis et c. de incepb. et c. seque
et hoc procedit si fama est illum esse cle
ricum. Si vero est notorium tunc sine inq
sitione requirit illum et excommunicat deti
nente vino et dicit q si clericus nolens
vel i victus est sup causa civili conveniatur
coram seculari iudice platus suus pt illu
et i victus abstrahe a iudicio seculari de
fo. cpe. si diligenti xi. q. i. sublata et c.
placuit et c. de psona et c. fris. etiam pot
iudicem punire q de sacrilegio ar. B. de
fo. cpe. c. i. Si tamen platus aget p re
cupatione clerici sui que laicus ut lay
cum possideret vel officio iudic vel rei ve
tum possideret vel offico iudic vel rei ve
dicatione de iur canonico vel p iudiciali
de quibus no. B. de malo. et obe. int qua
tuor. et q tunc age debet coram iudice rei
C. ubi ca status. l. ii. fm pmo Jo. an.
Glo. ii. induat tria silia ad tex pri. fi. glo
ad hoc facit B. de appel. dilectis et ardi
remittit ad ibi no. p pmo et de sui. nolor
c. ii. de malo et obe. intra quatuor. et
p azo. in summa C. ubi causa status Jo. an
Glo. sup vbo spuali querit de rone tex
et assignat alleg. qcor. Glo. in vbo nec
est querit de exemplo tex Jn. ea. glo. ibi
exemptor fundi et ff de re iudi. de vno
quoq. B. de emp. et ven. c. fi. fm Jo. mo. lo.

¶ Et si noto

no q ubi ex
cepto est notorium
statim iudex debz admitte illam absq a
lia iudiciali cognitione et ei pore debet
no casum in quo fama publica indu
cit plenam pbacionem i causa criminali. s.
qui deducitur tm ad finem pbandi iuris
dictionem illius cause s. qui deduceretur ad
pbandum crimen no facit semiplenam
pbacionem ut no. glo. de testi. veniens. i.
no q tot reputato et tractato pbat q.
ue esse talem qualis reputatur saltem i hiis
que no sunt gravis piudicii sicut est hic q
non agitur nisi de exercitio iurisdictionis
no q illud dicitur fieri q fit statim sine
cause cognitione no q dicto absq stat
exclusive et sic ponitur p sine remittit
ardi B. de p'cur qui generalit de quo ibi
vide Secundo qu dicatur incontinenti remit
ti So. dic q intelligitur q no fiat cu pa
piti festinatione nec cu moratoria dila
tione ff de admi. tuto. l. tutor. qui repton
um. i. Rs in fi. fm ardi. et de hac dicitur
B. de testi. cogend. pterea. de mutu. peti
c. i. de appel. an sit de no op. mi. signi
ficantibus Jo. an. Glo. in vbo notorium
querit de quo notorio intelligatur et solt
Glo. sup vbo gaudere querit quare tex
ponderet q debeat gaudere priuilegio et
soluit Jn. ea. glo. ibi bigamus intellige
glo. veram saluo eo q no. B. eo. li. de biga
c. i. ta i glo. vere Jo. an. Jn. fi. glo. adde aliu
casum quem habes i clem. i. de vi. et ho.
cleri et idem q glo. tenet ardi. et vi
de q no. B. eo. pendimus et c. contingit
ii. sup glo. et p hoc sine distinctione pro
betur. videre potes casus quibus cleri
cus pdit priuilegium clericale Jo. an. Glo.
i verbo cognitione recita p contm q nullo
mo esset necessaria cognitio ex quo est no
torium glo. timore contrarii soluit Jn. fi. glo.
et io B. dixit absq alia cognitione hic
dicit ante cognitionem Jo. an.

¶ Jtem esse

no quid sit ha
bitus clericalis
q consistit in tonsura et vestibus copu
lative q bene no. et vide de tonsura q no
in clem. qm in glo. si ergo. de vi. et ho.
cleri. et de hiis vestibus vide i clem. i. de
elec. in glo. dicitur quedam fm Jo. an.
no q talis quis iudicari debet qualis
apparet in forma extrinseca et dicens op
positum habet illud probare no q etiam
i iudicio ecclesiastico licitum est argume
tare et pbare p leges civiles. ad hoc
B. de cons. pben. c. i. et c. auctc. eo. li.
no q deferens signum alicuius officii p
sumitur esse officialis illius signi qd
portat Secundo an capientes habitu
clericalem habentem sint excommunicati Solu
ardi. remittit ad no. B. eo. ut fame. c. i.
et B. de pen. psbiti. l. di. si quis diaconus
lxxxi. di. psbiter Jo. an. Sz qualiter pbe
ista pura negativa q iste incedens in ha
bitu no sit clericus So. dic q potest consta
re p positionem confessatam B. eo. li. de
confes. c. i. Jtem posset contrarium huius nega
tive tamen in affirmativa si dicetur priva
tus priuilegio clericali ut in casibus hic
no in glo. hoc ideo tamen sciendum est q
si esset penitus illiteratus esset urgens
psumptio contra eum q clericus non esset cu
tali clericatus vel tonsura conferri non
debeat B. eo. li. de tempo. or. nullus cu
contra. ibi positis sup vbo illitteratos Jo.
an. Secundo etiam fm exemplum legale qu
quis dicitur se gere p libero. no tame
ppter hoc est in possessione libertatis C.
de agri. et censi. l. cum scimus in fi. Sz
si diu fuerit in possessione libertatis patitur
subire iudicium liberale tunc secus. ar. ff
de acqui. posses. possideri. c. si servus et
l. peuum. c. fi. et ponitur diu p decennio
ff q ~~et an~~ manu. mit. l. si eum c. a
rysto. Jtem si pater alicuius p quinq annos
se gessit p libero et mortuus est filius
liber erit C. ne de sta. de fuc. l. si pater
et favore libertatis et contra etiam curret
hec psumptio B. de conv. fuo. licet. nec ob
q ibi dicitur de decennio q factum narratur
ut ibi no. et qualiter in monacho locum
no habet q de libertatis possessione est
dictum dummodo constet de monachatu ponit
hic ardi. ad literam post osti. B. de regu.
c. fi. sup vbo fugitivos ubi vide Joan

¶ Glo sup vbo reputare declat tex pn fine
glo ardi alleg xxvi di qualis xxiiii q
ii nec quisq et b co in pma jo an //
¶ Glo in vbo legalis alleg ubi sut iste
leges ¶ Glo in vbo comproba declarat tex
¶ Glo in vbo stigmate alleg gcor ad tex
¶ Glo in vbo agnoscitur in pncipio alle
ubi est lex inducta in textu / deinde decla
rat qui dicant isti fabricenses pn fi glo
dicatur autem stigma coctura igneorum vul
nerum fm ardi / s. cicatrices dicit q est
signu caracter cicatx / coctura inustio q
fit calido ferro ad gal vi Stigmata
dni mei ihu xpi i corpe meo porto jo
an ¶ Glo in vbo signati pmo alle gcor
l in textu deinde declarat textu

¶ non sic

¶ no q status alicuius no psumitur sz
q se gerit s fm q se reputat vel ab aliis
comuniter reputatur ¶ no q assuptus habi
tus clericalis facta p illum qui pmitus
reputabat p laico quo ad se et alios no
tribuit possessionem clericalem ¶ no q
psumptio transfundit onus pbandi illud
q quem insurgit vide ut ecclesie bene ut
nem ¶ no q qn disputatur sup aliquo
articulo incidenti iudex debet supsedere
negco pncipali de ar cgni tuam ¶ Op
et videtur q iste no admittatur ad pban
dum se clericu ex quo p suu factu sic de
liquit est protestatus se fuisse clericum
ar b de pbat p tuas cu gcor So dic
jo ino q hic ideo admittitur ppt beneficiu
gcessum ordini clericali alis no fuisset
admissus pter gra jo an ¶ Scdo oppo
q iste vsi semp practicabit et no alii
pcedentes / nam certu est q quis clericus
an clericatu semp reputatus est aliquo
tpe laicus et p illo se gessit So dic q is
te tex intelligitur de illo qui ante dephens
ionem rei pvo tpe se gessit p laico secus si
multo tpe ante et ita pcedat tex hic jo
an ¶ Glo in vbo clericali querit si est dep
hensus in habitu laicali et solut tollens ob
staculum pn fi glo dicit jo ino q est ratio
digna nota qr hic plura faciebant gt
ipm q p ipo ut pz in textu et io a plurib
denominabatur et scdm illud iudicabitur ut
no i ti pxio c fi jo an ¶ Glo sup vbo
fecit querit coram quo fienda est hec p
bato et solut tollendo obstaculu deinde
i v s detentus recita p gm q impossibile
sit ipm pbare ex quo detinetur glo solut
pn v hanc autem querit qualit probet
se clericu su ea glo ibi ecclesiastico idem
jo ino et ardi jo an pn fi glo idem ardi
et vide qd dicetur sup glo pxima et qd ha
betur i i reg no licet de re iu i qoe jo
an ¶ Glo in vbo psuptionez colligit no
ex tex pn fi glo ardi dv alleg ut eccle
bene c vno C de fur i ciuile Sz circa
istud q tractamus de ratione probandi titu
lum incubente possessori dicebat jo ino
q ubi actor g reum de re qua reus possi
det ut illam sibi restituat quam dicit
suam vl sibi debitam qr ceteris pibus plus
in ludo habet possessor q petitor actore
non pbante obtinet reus eo nichil pro
bans et ut dicit hec fuit equitas actionis
publiciane ff de publi p totu Sz si actor
non agit ad possessione euicenda quaz
reus habet s ad aliu fine tuc secus v
bi gra Si videt quis tenentem benefi
cium esse in possessione clericatus qr possessio
non sufficit cogere petit illum fidem face
de clericatu ii q i legum de rpte cu ados de
cusat ex tres dicit tamen q si antiquata esset
possessio reputaret illam calupniosaz petic
onem et psumet illu clericu ar ff de ritu
nup i libere secus in facto recenti nuc sic
nuc aliter se habenti vr faciunt baractores
ar b de p sup illud et vide q ibi no in
glo ad confirmacom et glo seque et de spon
consultacionez sup vbo testibus dicit aute
q in eo qui cotendit de beneficio firmit di
cet q deberet se pbare clericu ut in c cu a
dos et in c ex tres pall secus ubi diu i gcus
se tenuisset fm jo an ¶ Glo in vbo psupto
nem colligit no ex textu et alleg gcor //
¶ Glo in vbo interim querit de intellectu hec
et ex ponit et ronem assignat pn fi glo et
dicit pmo in c ut fame eo ti in glo si la
icus q pendente isto iudicio iudex laicus no
relaxabit istum a carcere qr pendente isto iu
dicio an sit clericus nichil est innouandu
alleg b de appel significante fm eu et p
eius dicto in textu hic dum dicit tuc eni
restituendus no est rei istud dictu et po
nit hic lap ab ¶ Glo in vbo processus de
clarat tex in fi glo ¶ no glo q aliud est
iudicare aliud procede et sic videtur q p
hibitus iudicare no est prohibitus pcede
q no p statut circa pmaz ptem c quest
lap ab quis erit iudex ecclesiasticus qui
cognoscet de ista exceptione clericatus So
dicit q ille qui est ordinarius capientis
seu iudicis secularis clericu detinentis fm
jnno b eo ti ut fame in glo si laicus
iudex Et ex isto infert q isto casu iudex or
dinarius loci erit iudex pnt vl officialis
qui aliunde uenit ad regendu loca et hoc
tripluci rone s rone regiminis rone delicti
et rone domicilii siue gtractus b de foro
gpe c fi b eo li de pu c i et facit q no
p jnno et osti b de pen et remis omis
fm lap Addit d jo de vmo q no glo
in l ciues C de incol li x et bar in l i
ff ad municip Et qr tex dicit hic i multis
casibus reddendu esse istum captu iudi
ci ecclesiastico ¶ Querit la ab an ex ista
reddicione sit liberatus iste a judice laico
apud quem detinebatur So dicit q no sed a
getur coram ecclesiastico iudici cui reddi
tus est tm de pprietate i de titulo clericatus
qr sola possessio no sufficit ut censeri de
beat clericus s pbandus est titulus cle

ricatus s̄m jo. mo. l3 qui alle. n. q. i. le
gum. i. q. v. in suma s̄m lap. ab ¶ Clericus
laicus quidam fuit p laicū iudicem dap
natus de crimine falsi testimonii pp̄ter qd'
fuit bannitus post aliquos annos obtulit
se et sua cuidam ecclie demde fuit captus
a iudice laico v̄tute dicti banni et p̄uitatus
coram illo confessus est se fuisse bannitu3
dicta de causa. s3 q erat professus uic dce
ecclie et interrogatus an tp̄re capture fuis
set in habitu q̄uersali respondit q nō. s3
in habitu laicali demū rector illius ecclie
repetit istū q̄uersum faciens articulos de
q̄uersione qui fuerūt admissi p iudicem
laicum et remissi ad iudicem ecclesiasticū
sup p̄bacōne et facta p̄bacōne vicarius epī
p̄nūciauit illū fuisse in h̄itu tp̄re capture
judex laicus visis dictis actis p̄nūciat re
laxandum et petit istum a custodibus car
cerum qui deputabantur p comune non
p officialem qui denegant relaxare nisi
appareat de solucōne condempnacōnis cu3
aliter nō possint ¶ Queritur p̄mo an co
fessio istius q̄uersi facta coram laico judi
ce sibi p̄iudicet ita ut non possit pete se
relaxari / 2° an v̄tute actorū gestorū cor
iudice ecclesiastico iudex laicus debeat eū
relaxare / 3° an illa acta sufficiant sine
lrīs requisitoriis et monitoriis judicis ec
clesiastici / 4to an p̄tas excusetur a pena si
p̄cipit ut relaxetur et tamē nō relaxar
sic. de se. in consi. suo. cc. xxxii. ista ex
aminat / et ad p̄mū respondet q nō q3 ta
lis confessio nō p̄iudicat de iudi. at. si cle
rici / et q nō. p̄mo. et compe de cler. p in
quisicōnem cū iudex secularis nō sit cōpe
tens isto casu ut hic nec clericus pōt renū
ciare de fo. q̄pe. si diligenti / potissimum g° plat3
isto ī iure repetē. cum ut hic dicit tex
in p̄n° / et maxime p̄cedit hoc in oblato
iux nō Bn co. ti. p̄rochianos / et posito q
p̄baretur istum fuisse in habitu laicali
tempore capture non p hoc p̄deret p̄uile
giū3 clericale. s3 bene opareret ut durāte
articulo p̄bacōnis posset detineri p laicū
ut hic dicit tex in fi. ¶ Ad 2m dicit q
ista acta faciūt fidem si duo q̄cuerint si de
bitus ordo sit seruatus ut q3 vocatus fuit
cuius interfuit vocari ut hic / et oblacio fuit
p̄bata vn̄ in hoc nulla dubitacō ¶ Ad 3m
an sufficiat sine lrīs dic q sic q3 acta fac
ta coram iudice competenti faciūt fidem
coram alio quocūq3 iudice C. de re iudi.
l. gesta et facit q nō. de foro q̄pe. postu
lasti vn̄ sufficit iudici laico cognitū esse
p iudicem ecclesiasticū illum esse clericū
ad hoc ut captū restituat ut hic p3 in
fi. nec sūt necessarie monicōnes iudicis
ecclesiastici nisi qū iudex laicus esset ne
gligens uł rebellis / ut p3 Bn co. li. et ti.
de cōmi 9 / et de iur. iur. c. ii. Cautū tamē
est iudici laico ut recipiat lrās p̄ceptias
a iudice ecclesiastico q3 iussus iudicis ex

excusat obedientes qū p̄cipit in hiis q
ad eius spectant officiu3 eciam si sit dubi
um ut nō de temp. or. ad aures cū q̄con.
ibi posito ¶ Ad 4m dic q si facit q̄c̄q̄ pt
ut relaxetur dic q sic q3 ad impossibile
non tenetur de pac. c. fi. S3 dubiū pōt
eē in facto an fecit quicq̄ potuerit vn̄
iudex deb3 p̄cipē custodibus ut relaxent
q3 dato q sn̄ā a p̄n° fuit ualida tamē
execucō illius sine falsitate pp̄ter muta
cōnem status quā iste fecit nō spectat
ad iudicem laicu3 iux nō. de ob. ad ro.
c. i. eo vn̄ sicut de facto fecit cape de fo
faciat relaxare / nec custodes debent ti
mere penam statuti qd' deb3 intelligi de
hominibus sui iurisdiccōni subiectis / al' eet
q̄ libertatem ecclesiasticā de sen. exco.
nouerint Si ergo officialis fecit q̄c̄q̄
potuit uł relaxetur nō requirit ab eo
plus sicut ī eo alima ꝯ. illis et si fe
cit relaxari nō debet timē statutū q3
nemo pōt accusari si templū dei edifi
cauit et si captiuos de carcē recepit xii.
q. ii. aurum s̄m fre ¶ Quid si iudex laicus
tamen remittit ignominiose cū verecū
dia et tubis sicut multi ī ludibriū cle
ri faciūt videtur q secularis possit pu
niri ex tali remissione q3 inferens ve
recundiam magnam penā inferre dicit
de pe. di. i. quem penitet vbi oportet eū
s3 iudex laicus in ponendo penā uł fa
ciendo molestiam clerico excōicatus est
ut Bn co. ti. nup. et xvii q. iiii. si quis
suadente ꝯ° videtur q puniri possit /
queritur vnius ab intestato sine agnatis
et cognatis laicus dus uult occupare
bona p fisco ecclesiasticus dicit illū fuis
se clericu3 et sic applicanda ecclie queri
an sufficiat p̄bare solam possessionem
clericatus So. dm̄. de fo. in q̄pe. c. xxx
v. que incipit mortuo ticio dicit q vi
detur q sic p istū tex q3 ī p̄bacōne ali
cuius p ambulū sufficit p̄bare possessio3
cū tūc nō requirat ita exactā p̄bacō
sicut requiritur sup articulo p̄ncipali ut
nō. ex C. ubi cā fis. l. i. in v. q. C. que
sit lon. q̄sue. l. ii. cū̄a fi. s. expediti su
mo facit q nō p̄mo ī c. abbate de v
sig. facit q nō p̄mo ī de v. sig. veiens
in q̄m videtur q p̄mo habeat p̄bare
plene clericatū et titulū nec sufficiat
sumario p̄bacō C. quo. bo. l. i. p̄sertī
q3 iure sit mortuus ille siue alius nō
pōt dici in possessione clericatus ꝯ° p̄ti'
ta possessio nō releuat ab onē p̄ban
di cum iura loquencia de p̄bacōne pos
sessionis releuante ab onē p̄bandi loq
vidētur de possessione p̄nti et nō p̄ti'
ta s̄m eos Ergo crederem q nō sufficeret
et p hoc facit iste tex q3 tex uult q pos
sessio sufficiat quo ad hoc ut fiat re
missio iudici ecclesiastico nō tamē o
patur sola possessio ut iudex ecclesi

astiaus debeat pu̅ire ipm̅ tanq̄ cleri
cum nisi aliter pbetur de titulo clerica
li ut dicit lap. ab. B.ª Cu̅ igitur ecclesi
asticus fundet intencionem suaȝ sup" cle
ricatus" titulo. no̅ sup possessione q̄ dicit
eum clericu̅ no̅ sufficiet pbacio posses
sionis sola facit de cu̅ pos. c. fi. ¶ Sed
quid si est captus clericus coniugatus et
facit fidem de titulo clericali an sufficiat
at q̄tu̅ ad hoc ut euitet cognicone
iudicis Sa. d. de Ro. 9c v.c xc. que inci
pit Item si clericus coniugatus teneatur
q̄ non vii iudex laicus existo solo no̅
remittet nisi doceat se contraxisse cu̅ v.
nica et virgine et portasse habitu̅ et to̅
suram cu̅ als no̅ gaudeat puilio fori
ut legi̅ et no̅ i c. 1. B.ª de cleric. coniug. co
li tamen de hijs cognoscet iudex ecclesi
asticus non secular. ut hic in pri.º fin
cos

Statutum

Glo. p.ª summat et duo facit. ponit constitucom̅ progantem cu̅. 2º. de certu̅ addit ibi decernentes ¶ No̅-
bilia no̅ colligo nisi ex eo q̄ addit hic
q̄ repetitur tex. aliorum iuxta ¶ No̅ ar.m
q̄ iura loquencia de excomunicacione circa mo-
dum proferendi non habent locu̅ i sen
tenciis suspensionis et interdicti de q.º
B.ª co. ti. pnti p glo. ¶ No̅ q̄ iudices dele
gati possunt pferre sniaȝ sniaȝ inter-
dicti ¶ Item no̅ ar. q̄ delegati pnt in-
dicere et suspendere ul' excitare participantes
cu̅ excitatis ab eis de quo B.ª fuit dictum
eo. ti. statuimus ¶ No̅ q̄ c. constitucone
B.ª eo. ti. fuit declaratoriu̅ c. statuimus
g.º patet q̄ illud no̅ ampliat q̄ no̅ pro
hibet que fuerunt no̅. in dicto c. statuimus
et q̄ no̅ B.ª eo. constitucone fin. Jo. an.
¶ Oppo q̄ ista dec. sit supflua q̄ satis
erat statutu̅ i c. constitucionem et c.
statuimus B.ª eo. Sa. dic. q̄ no̅ est supflu
a. nam iudices faciles erant ex̄care
aliquos cu̅ participibus pter q̄d emana
nauit c. statuimus q̄d vetuit participant.
excitare maiori nisi monicone pmis
sa. deinde faciebat iudices fraude fa
ciendo monicones generales et c̄ hos pro
uidit ysgo. B.ª eo constitucone ¶ Sȝ de-
mu̅ iudices qui ex̄care no̅ poterant parti
cipantes nisi nominatim monitos sine
monicone dicebant ex̄cato talem sus
pendo adimus oms sibi participantes uel
faciebant generalem monicom̅ de no̅
participando sub pena suspensionis ul' i
terdicti et circa hoc prouidetur hic g.º
non est supfluu̅ et p hoc p3 q̄ difficile
est prouidere maliciis s Jo. an. ¶ Tercio
an delegatus possit proferre istas snias
censure in participantes Sa. quidaȝ dicunt
q̄ sic si hoc exprimatur in rpto al' non
dicunt placet cum p huc textu̅ alle. de
offi. de le. p̄terea et c. prudenciaȝ y. ceteru

vide q̄ fuit no̅ B.ª eo statuimus sup v
bo iudex Jo. an. dic. ut ibi dixi ¶ Glo. si
q̄ alie sunt similes querit de intellectu
lre et alleg. dicos silia ad tex. in fi. glo
dic. i q̄ et hec eadem ¶ Sȝ quid si isti p
ferant in participantes alias snias que
no̅ sint censure an procedat q̄ hic dicit
Sa. dicit Jo. an. q̄ no̅ puta hic prouisu̅
in illis et ro̅ q̄ c̄ illas stant remedia
eciam sequencia appellaconu̅ p quas
suspenduntur que no̅ procedunt i istis
sentenciis i eo. is. cu̅ i fi. Jo. an.

Licet

Glo. prima summat et primo obiectioni respo̅
det. 2º. questioni soluit ibi ex
tatus ¶ No̅ q̄ ad hoc q̄ excō
municacio lata post appellacone̅ sit nulla
oportet q̄ appellacio fuit legittima de q.º
vide p Inno. et osti. de consi. significauit
¶ No̅ q̄ desertio appellaconis surgens a
negligencia appellant. no̅ conualidat
attemptata post appellacom̅ ¶ No̅ optima
ar. q̄ gesta pendente post appellacoȝ
legittimaȝ s̄t nulla ipso iure ¶ No̅ q̄ aliud
est exprimere nominati aliud specialit et
expresse q̄ no̅ p priuilegiis que requi
runt nominatim et expresse reuocacom̅
¶ No̅ q̄ quo ad desertonem appellaconis
paria sunt no̅ psequi i bimo bonus ul' in
bimo iur. vide de appel. cu̅ sit romana
¶ No̅ ar. q̄ denunciacio ex̄cois necessario no̅
concludit quem ee ve excatu̅ licet evitari
ex hoc debeat de quo hic in glo. ¶ No̅ ex
comunicatu̅ vitandum i actibus iudici
alibus et extraiudicialibus ad hoc B.ª eo
solet ¶ No̅ q̄ appellacio q̄tucuq̄ deserta
pot deduci i iudiciu̅ et illam psequi pt
q̄tu̅ ad fine̅ ostendendi nullitatem gesto
rum post illam pendentem de quo vide
no̅ de appel. sepe ¶ No̅ optim tex q̄ appel
lans etc. post desertonem appellaconis
pot psequi viam nullitatis sentencie
de quo hic p glo ¶ Oppo c̄ fi. tex q̄ no̅
debeat audiri volens docere de alia nul
litate sentencie q̄ in appellacone expres
sit q̄ appellans an diffinitiuam alias cis
ab expssis prosequi no̅ pt ut i clem. ap
pellanti Sa. di. potest q̄ hic appella
uit a diffinitiua Sȝ dicit Jo. an. verius
q̄ hic non prosequitur appellaconem nec
ut psequens audiretur cu̅ sit deserta ut
i clem. sicut appellant. de appel. s; agit
de nullitate petens declarari no̅ ligatu̅
g.º causam declaraconis psequi pot. naȝ
prima s. psecucio appellaconis debȝ fi. cora̅
iudice appellaconis s; istud potit fieri cor-
amcuq̄ iudice competenti et vide q̄ no̅
sup glo. ampli. et ex hoc no̅ q̄ eiusdem
rei pbacio fit quoq̄ ad diuersos fines B.ª
de testi. veniens n.º de testi. spo. solite
et bene facit q̄ no̅ de appel. ad hec si
i vna sup prima glo. Jo. an. ¶ Tercio de-

qua appellacone loquatur tex. h' So jo
mo intelligit de appellacone interposita
a diffinitiua et iudex medio illo mo executus
illum non pendente executione Sz dicit jo
an q non curat de hoc an a diffinitiua uel
prius fuit appellatu et remittit ad no infi
sup glo. ampli' jo. an Quid si appellacio de
seratur alio mo q p negligencia an habe
at locum iste tex So dic q sic qz procedit
et si appellans tacite uel expresse renuncia
uerit B. de appel. solicitudinem ad fi. jo. an
Jdem lap. ab. et si appellacioni renunciet
propter eius contumaciam sed dicit q in contrarium fac
q no B. de rescr. ex parte post primo p jo. an
et B. de rescr. co. li. de do. cum qui ubi ille
appellans cuius appellacioni renunciatur no pt
uti beneficio appellacionis p se sed hic dicit
q est in fauorem anime et iuris publici ubi
etiam auditur allegans turpitudinem sua in
contrarium no est fauor anime sm lap ¶ Sz quid
si iste no potuit prosequi appellacionem infra
terminum qz forte fuit impeditus uel forte sb'
erat iusta causa quare no potuit prosequi
uel no tenebatur et sic appet q appellacio
non est deserta an fiet denunciacio So dic
q no p huc textu qui dicit de eo qui non
prosequitur ut debuit et sic loquitur in eo qui
poterat prosequi facit clem sicut appellacioni
et clem qui diu de appel. jo. an ¶ Sz pone q
iste celebrauit post desercionem appellacionis
an sit irregularis So. ardi. putat q no si i
ueritate non est ligatus, nec ob. iste textus
qui iubet ipsum p alios euitari, qz p hoc no
iubetur hic q ipse gerat se p excommunicato ad hoc
B. de appel. ad praesentiam ubi hoc no. primo et
eo. ti. dilectis in fi. et B. eo solet in fi et
facit xi. q. iii. non debet et c. illud plane
nec ob. q se ingerendo diuinis uidetur contemp
nere sententiam sui pastoris et propter hoc ligari
B. de sen. exco. c. i. eo. li. cum contingat qz illa in
telligitur de sententia i iusta que ligat
quo ad ecclesiam licet no quo ad deum hic
loquitur de sententia nulla que nec ligat quo
ad ecclesiam ut hic in prin° licet quoque de
facto tollatur, p ut de facto processit de
testi dilecto jo. an ¶ Sz quid si seius mi
nor xxv. annis publice matrimonium contraxit
et consummauit, postea ticius uxore eius
cit. sed ipse a sententia appellauit sed no fuit prosecu
tus lapso decennio et illo facto maiore
ticius accusat eum de adulterio coram ju
dice seculari queritur quid iuris hec est q.
jo. de deo. que est ultima li. in dicit jo. an
q non ponderat id qd de etate dicit qz
in causa matrimoniali minor xxv. annis
et defendit ut maior olim et hodie de re
spo. ex parte et B. eo li. de iudi. c. fi. et pro
tractio facit res iudicata cui acquieuit
appellans non prosequendo ii. q. vi. appel
latore de appel. cum sit et c. sepe patet go
p sententiam illam uxorem ticii et sic cognoscens
illam adulter est, p sententia sit inducitur hec
dec. nam ipse se defendit p nullitate sen

tencie in qua decepta fuit ecclesia p fal
sas probaciones constat enim q qz lata fuit
contra matrimonium non transit in rem iudica
tam de re iudi. tenor latior et consangui
nei p negligenciam go no prosequentis no
conualescit ut hic hoc ergo probato ad sui de
fensionem apparebit illum no ad ulterium
Soluendo istam ultimam partem tenuit di
cens q ecclesiasticus iudex de hoc cognosc
scet et mandabit iudici seculari q inte
rim supersedeat accusacioni. de or. cognitionum
auri. Sz dicit jo. an q putat p hanc dec.
q seyus separabitur a coniuge donec cognitum
sit de causa ut sit p sententiam et negligentiam pro
cz appellauit seyus priuetur possessione
coniugis sicut hic propter illa duo priuatur pos
sessione coronis, nec ob. ut lite pen. lauda
bilem qz ibi no concurrit ista duo et si di
cas q ad hoc no agitur respondeo ecclesi
a ex officio hoc faciet nec aliter illum audiet
facit de ma. contrac. c. i. et ii. nam et hic
procedit ex officio ad hanc denunciacionem
in penam negligentis et propter periculum cor
onis B. eo. li. de excep. pia jo. an ¶ Glo. i
in prin° ponit ad quod emanauit iste
textus sm ea. glo. ibi modernum. dicit hic jo
mo. q primo no potuit dicere execucionis sen
tenciam esse nullam ex ea causa qz post ap
pellacionem lata qz prosecucione obmittendo
ligare incepit sententia p. l. furti ad quam hic
respondetur i iiii. glo jo. an ¶ Glo. ii. querit
an tex. habeat locum in aliis sentenciis censu
re soluit q sic Jtem an habeat locum in
aliis sentenciis que no sunt censure et re
spondet q sic in ea. glo ibi idem puto
Jdem ardi. jo. an Jtem jo. an i c. auditis de
elec. sup glo. ampli' et no. ex ista glo. q
constitucio disponens sup uno de extremis
comuniter approbatis extenditur ad aliud
quod est eadem ro in utroque uide q dixi
B. eo. prin. sup glo. iii. fi. glo ¶ Nota istam
glo. q licet quis appellet a sententia nulla et
et deserat appellacionem p hoc no excluditur
a potestate agendi de nullitate illius sine cor
si no sit sententia censure uide q no. jo
an. i c. cum uenissent de eo qui mit. i
pos. et q no. i c. sepe de appel. sed glo. ii. q
i. statuta uidetur uelle contrarium q si deserat no
possit postea nullitatem prosequi Sz dic q
debet intelligi ut dicit ista glo. quod nulli
tas posset tolli p appellantem ut in dicto
c. falsus alleg. in glo. et sic debeat in
telligi patet qz illa glo. mouetur p illum
c. ¶ Glo sup uerbo legittime quid quod dicitur
appellacio lita et soluit Jtem querit an
possit pronunciari nulla execucio et soluit
¶ Glo. iii. uerbo conualescat recita p contrarium in
ea formatam et soluit ut glo. in fi. glo. idem
ardi qui alleg. B. de consue. ad nostram. et
c. p si a no compe. iudi. p totum jo. an ¶ Glo
in uerbo nunciari in prin° colligit no. ex tex
deinde querit an ex probacione solius de

inciacōnis repellator actor ab agendo
tamq̄ excomūicatus glo· solut· In· eadem glo
ibi· gm et idem ibi ardi· Jo· an· do· jo· de y·
mola tenet hic opp· istorum q̄ credendū est
suo ordinario denūciante nisi aliud appa
reat xi· q· iii· cure et p hoc bene facit hec
dec / nec ob· responsio· glo· q̄ licet hic ḡsta
ret de sententia non tamen ḡstabat· q̄ es
set valida necessario ut hic p̄z· et sic hic·
necio nō ḡcludebatur iste excōicatus· de
iur· licet de facto esset excātus et sic p̄tet
q̄ pbatio concludens etiam nō necessario ex
cōicacōnem sm eum· de hoc dixi in dicto·
c· pia ideo nō repeto· Glo· in vbo legitti
mam querit que dicatur legittia et solut
in fi· glo· Ista glosella procedat in appella·
cōne interposita ad diffinitiā et post illam
q̄ reus nō parebat iudicatis fuit excātus
et de tali excācōne intellexit Jo· mo ut
fuit dictum in prio / quid habebit pbare
negligens appellacōnem / nam certū est
q̄ p c· non solum B^n· de appel· co· li· veni·
ebat reuocanda p modum nullitatis etiā
nō vificata iusticia appellacōnis ex quo·
appebat aptū debito mō et tempore / dicit
Jo· q̄ istud putat sufficē etc in isto casū quū
agitur ut declaretur nulla / nam pbato q̄
pxime est dictum nisi ex aduerso pbaret
casum fuisse quo nō potuit appellari vel·
ante excācōnem renūciatū appellacōni vl
aliquid tale· ut B^n· de appel· Romana· ē· si
vero· et ē· si autem co· li· apparebit ex
cōicacōnem nō tenuisse· et p ḡns sic po
tuit declarari et graue foret dicē ḡm ex quo
sequētur q̄ pacta antiqua· vel p nouas p
bacōnes pbare deberet iniquitatem senteā
e· Sz q̄ pmissa opponit· q̄ hoc dec· nō ha
beat locum in appellacōne emissa a senten
cia· p l· ex causa· ff· de appel· que agio pbat
q̄ confirmata sniā a qua fuerat appellatū
firmata sit executio interim facta licet
fieri nō debuisset et istud ḡm intelliges
p nō· in dicto c· nō solum in xta glo· Jo·
mo· qui mouet hoc dubiū distinguit iter
directam execucōnem iudicati· et nō directā
sed obliquaz· Illa lex loquit^r in directa· que
fit p tradicōnem possessionis de qua· vel so
lucōnē eius· de quo fuerat iudicatū / deserta
ḡo appellacōne tollitur suspensio vl extinc
tō iudicati quam induceat appellatio et
hoc casū manet firma directa execucō lz
male facta quā de nouo fieri oporteret· si
facta non esset vl si reuocaretur B^n· de re
iudi· cum aliquibus ad euitandū ḡo cauti
ut clem̄ auditor de rpt· cū ḡcor· firmato·
pricipali· i· iudicato firmat^r accessoriū· i·
talis directa execucō / 2o vero casū quū ex
ecucio nō est directa licet fiat ut ad exe
cucōnem iudicati veniatur ut i casu nro
tū excātur victus q̄ nō paret nō firmat^r
accessoriū pricipali firmato ut hic / nec
mirū si ḡualescat directa sequela fortiq
q̄ nō directa / nam ex maiori pinquita
te aliq̄ tenet q̄ remanens nō tenet C·
de usu· p retencōnem C· de pati· l· petens
q̄ autem nō directa nō sit ita vicina iudi
cato· sicut directa p se patet / maneat ḡo
ut est dictum nobis idem iteretur qd' cet
necessariū iterandum· si excācō nō est necessā
iteranda· forsan enim desertor appellacōnis
parebit execucōni et sic victor habebit
intentum et actus illius negligentis ex
cāti interim facti non ledentur et sic est
eligendum q̄ victori prodest et male ex
comicato non obest ff· de euic· l· in credi
tōne et hoc maxime ḡuenit in ecclesia
sticis viris B^n· de postu· c· fi· Jo· an· Et p p
dicta ḡcludit lap· ab· q̄ licet isti debeant
euitari in iudicialibus et extraiudicialibus
tamen ea que interim fecerint· vl de ipo
facta fuerint valebunt ut si eligit aliquē
vl fuit electus ad aliq̄ beneficiū et sic q̄
fecit ex futuro pendet euentu sm q̄ appel
lacō vl alīs sniā nulla pbata fuerit sm
lapū· ¶ Glo· fi· recita p ḡm de c· solet B^n·
co· glo· solut duplicit^r In· ea· glo· ibi cepit
p ista solucōne facit qui mat· actu· pos
insup et qd' ibi nō· in pma glo Jo· an· In ea
glo· ibi pendente ante tamē q̄ lite moue
at repellitur et sic posset intelligi decre
p tuas co· ti· ut dicit pmo B^n· co· q̄ piculosum
in fi· Jo· an· In fi· glo· idem ardi· q̄
etiam dicebat q̄ p denūciacōne pma faci
e· psumitur de renūc in pnia de elec· bo
ne· ij· et plus licet p illam amplius nō
ligetur de appel· pastoralis in fi· Jo· an· //
¶ Sz quero an appellans sine piudicio cē
appellacōnis possit psequi causam nulli
tatis sine coram iudice a quo· Eo lap·
ab dicit q̄ videtur q̄ sic p quo alleg· glo·
in· hic ad idem alleg· dem̄ fre· de se· i ḡsilio
cc xxxvi· ubi querit nūquid ad instanciā
appellati possit iudex a quo· i tuto appellā
te a sententia que nulla est iterum pro
nūciare et videtur tenē q̄ sic sm lap·
et est rō qui iudex a quo pot reuocare·
grauamen et in causa proceď i tuto ap
pellante B^n· de appel· si a iudice co· li· / sz
istud videtur vin· si re integ^a vult id fa
cē· q̄ nō videtur interesse appellati cū
nō possit allegare iudicem a quo suspec
tum facit q̄ nō· de appel· interposita sm
d· Jo· de ymo·

S Iclericos Glo· pa firmat
et sunt due ptes / 2a ibi eodē
pma facit tria solut dubi
um qd' duplicat fortificat ibi
et p et ibi licet causam reddit ibi cū i
hiis / 2a dat regulam a qua duos casus
excipit ibi nisi ¶ nō q̄ dicto per deno·
tat causam mediatam et non i mediataz
q̄ dicit q̄ p alios facit capi vide glo· in
i c· l· de testi· co· li· ¶ nō q̄ p vbum credi·
mus respondetur de iur· vide tex· de deci

pastoralis ¶ no. ar. a gło. q clericos p
debito ciuili carcerari non pot de quo de
iur iura ex rpto de depo. c. i. ¶ no q ille
dicitur face qui mandat p aliu fieri vide
b. eo ti. mulier in fi. ¶ no q carcer vi
detur ee deputatus ad custodiam et fugā
euitand b. de peni. quamus eo li. ¶ no q
laicus no incurrat excoicationem capiendo
clericu ad mandatu epi ad hoc b. eo. nu
per ¶ no q ex iniectione manuu illata de
ricis incurrit excoicationem siue manus
sit iniuriosa siue temeraria ¶ no ex a
pte q et ubi de iur clicus pot carcerā
ri si dat fideiussorem de parendo non debz
detineri fallit istud in duobus casibus h
expssis ¶ Oppo q tex male loquitur sic
indistincte pmittendo capi omis clericos
cum debeat ee dria inter ɔstitutos i sa
cris et in minoribus ut patz xlv. di. cum
beatus So. dit q ppter delictu capi possut
i sacris et non in sacris ut hic quantu ad
hoc non est dria s; in mō capiendi et de
tinendi debet esse dria inter constitutos
in sacris et minoribus ut in glo. Jo. an.
¶ Oppo 2o et videtur q no possint capi
p quolibz delicto s; pro grauibus xxxv
di. c. i. et fi. de vi. et hones. cle. a crapula
de accu. cu dilecti ff de accu. l. leuia So
Jo. an. fatetur ɔtrarium et et ad tex. hic sub
audit dum dicat excessus .s. graues Jo. an.
¶ Oppo iiio q clerici no possint capi de
pigno. c. ii. etiā si ad id se obligassent
b. de iur. iur. ex rpto So. dit q p crimine
capi possint ut hic et b. eo. li. de offi. ordi
cum epus xxvii. q. i. si custos et c. si ho
esses et c. si quis rapuerit ad fi. xvii.
q. ii. abbates p debito uero ciuili no pos
sunt capi ut in ɔtrarijs scdm arcdi Jo. an. Istud
intellige p debito ciuili no descendente a
crimine s; si debitum ciuile a crimine desce
deret posset p illo capi tex. est i c. i. de de
po. et q p causa mere ciuili clericus capi
non possit tenet lap. de Castri alleg. cc xv
iii. et alleg. dictu arcdi hic ¶ Oruero an
indistincte clericos possit capi p excessi
bus So. arcdi dicat q non s; primo debz de
huiusmōi excessibus constare iudici et p hoc
pbat tex. hic qui dicat ɔuictos et sic p
supponit q iudici constabat ad idez alleg
xx. q. ii. c. i. ubi ɔuicti et in fi. ibi detecto
fuit et b. de depo. grauis b. eo. li. induat
deo ut fame eo ti. que dicat postq fuerit
de crimine ɔdampnati canonice ɔtrario no puis
nisi essent notorij b. de accu. euidentia
nec etiā notorio pato obedire debz inferri
ri violencia ut dicto c. ut fame et de iu
di. cu no ab homine nisi suspecti essent
q obedire nollent ut q2 al' eluxerit de cap
questioni all' etiā q no b. eo. si uero i.
in iiij glo. S; dicat Jo. an. q iste tex. pos
set allegari in ɔtrarium q2 no dixit ɔuictos
ab eis s; ɔuictos qui i inuat q ubi ɔstat
de delicto licet ignoretur psona p virtute
habenda et delicto puniendo possint ca
pi clerici et multi sic seruant S; lra se
quens facit p arcdi que dicat q indubiu
ut puniantur licet no sint incorrigibiles
quare caueant sibi plati qui nimis p
mpti st ad talia et se et alios illaqueat
Jo. an. Idem tenuit arcdi. licet sub dubio
forte xviii. q. ii. abbates sup textu Ego
posui hanc matiaz xlv. di. sup glo. sit
ne ubi etiā aliquid ponit ponit arcdi et
ibi distinxi q aut clericus est incorri
gibilis et hoc constat et tuc pot capi ut
dicto c. ut fame Si uero apparet q uo
lebat sup crimine obedire et sic est corri
gibilis et tuc no deberet capi ut dixit q2
b. Aut est dubiu an paratus sit obedire
uel non tuc si plene iudici constat de de
licto capi pot ut est casus hic scdm in
tellectum arcdi. et pz in c. suplis de pe.
ubi capitur q2 iudicialit constabat de de
licto. Si uero iudici no constat nec p
pbacones nec p psupcones et tuc capi
non pot ita procedat dictu arcdi. et Jo.
an. hic Si uero constaret saltem p psup
tiue tuc credo q iudex possit cape et car
cerare sine pena ɔtrarium et de hoc videtur
casus in c. grauis de depo. nam ibi non
constabat illu furatu fuisse petias sed
dicat ipsum q audiuerat illu habuisse lo
culos et ex illo erat psupcio ɔ ipm de fur
to et ideo etiā voluit ut postea ponetur
ad torturam et ita uoluit etiā ibi glo. ɔ
idem facit tex. de crimine fal. sup ea ubi re
tinetur ille qui pduxit falsuz rptu ppter
psupcionem que est ɔ ipm qd' illud falsa
uerit ad idem facit clem. i. § i. de here. ubi
inquisitor pot cape et carcerare sine epo
licet no ɔstet plene de delicto qd' pbat ille
tex. q2 pmittit carceracoēm et postea dicit
q no potest poni ad torturaz sine epo et
ad torturam non est quis ponendus nisi
in defectu pbaconu ut no. Jo. an. in reg
tu in ɔtemplacone de re iud. et sic non
patet q non requiritur plena pbaco sed
sufficit psupco quo ad capturam facit
b. de here. ut inquisitionis § i. ubi patet
q capiuntur heretici et ponuntur i carceri
bus donec p iudiciu ecce finietur ne
gociu sina pferatur et sic psupponit cap
turam antequā iudiciu sup crimine agitetur
et hoc expsse uult h. glo. fi. ut ibi ostendā
nec ob. c. i. xx. q. ii. et xxvii. q. i. si homo
et c. si custos q2 si bene considerentur lo
quitur de captura et carceracone ppetua
que fit ppter delictu que uenit loco pene
et tuc fateor q ista fieri no pot nisi pus
plene liqueat de delicto ii. q. viii. sciant
cuncti s; nos loquimur de captura et carce
racone que fit ad custodiam et ista bene
pot fieri absq eo q liqueat plene de delic
to. al' si diceremus ɔtrarium nunq posset clericus
poni ad torturam p delicto si no posset

capi anteq plene de delicto ɋstet qr cap
tura ut dixi nō est fienda nisi in de fe
ctum pbacoīs et tamē iura pmittūt
capturam in clericis ut patet xlv di cū
beatus cū multis similibus ¶ Queritur an
semp clerici sint detrudendi p crimine
in carceribus So dic q nō s; tūc demū
qr sūt suspecti ut qr nil possident in lo
co delicti vel sūt alienigene ff de his
qui in fraud cre aut ptor p' sic debitorem
et si et qui satisd' cogan si fideiussor
q: ulto Jo an ¶ Queritur que erit pena de
bita So dic q illa que est iure statuta
nisi dispensetur p eum qui possit als si
nō esset statuta imponet' ex ordinaria
de offic' dele de causis i fi et in clem i
in fi de testa et vide g° de pe licet Sūt
em varie pene statute pro varietate de
lictorum s'm canones g° de offi ordi ad r'
primendam et debent esse ɋdigne compe
tentes nō excedentes modum culpe et
iste dicitur ordinate xvi q vi cognoui'
et g° eo p pendimus de sta re ea que s' i
et facit q ibi nō et de accu cū dilecti fi'
vbo leuiter ad idem xxiii q iiii qui pe
ccat in fi xlv di cum beatus et g° de ho
mici sicut dignū Jo an ¶ Qñ dicat'
ex pposito excede' So qñ faciunt malicio
se et iniuriose s'cdm archi Jo an p'mo
dicat Jo an q hic de firmatur nō i spe
de accu p' i v' sed pone Jo an i v' cos'
dicit lap ab q ibi querit nunquid si ac
cusatus de furto uult dare fideiussores
debeat ad mitti et dicit q aut est cōfessus
graue crimen et tūc incarcerat' aut nō est
confessus et tūc aut est accusatus de non
graui crime et committi' fideiussoribus aut
de graui et nō ɋmitti' s'm lap ¶ Queritur
quam cautione debeant isti prestare So
dic put dicit tex hic videlicet de stando iu
ri et ex hoc infertur q nō tenent' cauere
de pendo eius voluntati uel arbitratui
nec appellacōni renūciare facit de appel ad
hec ff qui satisd' cog' l fi vnde caueant
sibi plati nrī tpis qui cr' ɋstitutos in sacris
et i dignitatibus detinent incautos nisi sic
caueant Jo an ¶ Queritur qñ dicat' delictum
enorme ut non recipiat' fideiussor So ut
si esset falsarius litterarū ppalui uel ille q
tales lras psentaret de crimi fal ad falsa
rios xix di i memoria g° de crimi fal si
eo decipt' c ii et i infamato q' epm suū
occidit ii q v sup causa vel de heresi g°
eo li de here ut inquisicoīs v' et ut p'
fatas et idem i similibus Jo an Et idem dicit
Jo cal i consilio xxi de regu qñ esset sus
pectus de fuga qr qñ caucio est fragilis
non est admittenda de resti spo litteras
et c ex transmissa ille eo dictū archi g°
¶ Glo ii querit de quo iudice intelligat'
iste tex et soluit i fi glo idem archi et in
tellige glo de habente iurisdicoz ut possit
punire crimia ut nō glo i i glo et i re
missione quaz dat finis istius glo et

facit clem i ad fi de cele miss Jo an // Nunq
autem ordinarius cape possit ad mandatū
delegati ppe archi tenet q sic puta si cora
eo fuisset psentatū rptū ppe falsū ar c i
de offi dele et rp' c ii ita nō archi xix di
i memoria ¶ Glo in vbo postea querit qre
debeat aliter punire ex quo semel fuit
carceratus et soluit ¶ Glo in vbo illos esse
recta p ɋm de opp Ber glo soluit remit
tendo ¶ Glo sup vbo noctari recta p ɋm
de c vniusitatis glo soluit triplicit et i
probat p'mam et 2am s'n e glo ibi alii di
cunt Jo mo olim hoc tenuit sed postea
addidit ut sequitur hic in glo et ibi iusti
cie s'cdm si i modū disciplie de regu c
ult' Jo an ¶ Glo in vbo cedatur exemp
lificat text' ¶ Glo in vbo i iuria i p'ncip'
alleg' ɋcor deinde ponit ɋonez et solucoz
s'n ea glo ibi dominicali et est lxxxvii Jo
an ¶ Glo i vbo clericos querit an habe
at locū in laicis ¶ Glo i vbo fideiussoriaz
querit an sufficiat nuda caucio et soluit
q non An sufficiant pignora soluit q sic
s'n eadē glo ibi darent idem archi et ibi
agē s'mi de obli que ex delicto nas' ɋ' fur
ti ff de re iur' plus cautionis Jo an ¶ Glo
fi querit de exemplo tex et soluit s'n fi
glo xxiii q fi s' fi et g° de ɋfes' c i et
g° eo li de here in fidei et c accusatus ɋ:
licet Jo an Et nō istam glo que apte uult
q ad dictū socii possint capi alii male fac
tores et tamē iura hic alleg' p Jo an dicit
q socii confessio nō probat delictū et sic se
tit q possit capi eciā anq plene liqueat
de delicto

Si sententia

Glo pma
summat et sunt tres ptes q p se
patent Et pma soluit dubi
um et excipit ibi nisi et solucō
nem declarat ibi vnde 2a ibi ceterū sol
uit 2m duas limitacōnes interserens
ibi qui culpabiles et ibi dūmō 3a ibi
cū uero soluit 3m rōnem interserens
ibi ne sinā legam dec' p ptes ¶ Nō pō
q appelloē cleri nō ɋphendit' pplus nec
eɋ° appellat' ppli nō ɋphenditur
clerus ad hoc g° eo li de pui licet et
clem i plerisq de elec ¶ Nō q opet' mī'
dictum platū in hoiem qr talis nō debz
recipi ad diuina ¶ Queritur quid in aliis
disposicōnibus a sententia i quibus alte
rū ex hiis exprimitur an includatur ali
ud si materia esset ad aptabilis istis corpi
bus So dic q non cū eadem sit rō que
hic exprimit' Jo an ¶ Quid si disposicō
non referatur ad pplm s; ɋcedit' districtu
alibus alicuius domini ul' prouincialibz
puta anglie daretur p'uilm ul' inmuni
tas an includant' clerici So dic q sic
qr includūtur clerici illius dominii ul'
prouincie vnī gaudebūt illo p'uilegio

vel in immunitate ut no. B. co. li. de offi. dele
c. si. q. i. sup verbo districtu ut B. de foro compe
dilecti sup verbo anglicis. Jo. an. Glo. ii. q
rit an illi clerici non existentes de clero po
ssint ibi celebrare et soluit q sic nisi glo
dicit Jo. cal. in tractatu de ecclesiasticis i
terdicto membro ii° v. s. circa hoc q. lic
dictum istius glo procedat de iure stricto
tamen posset prestare occasionem mali au
dientur enim voces celebrancium publice
ab interdictis qui eos videre poterunt corporis
xpi et per hoc vilipenderetur censura ecclesie contra
id quod habetur de privile ut privilegia et i c.
proximo et clem. i. eo. ti. ut ergo tantum peri
culo obvietur de sepul. c. i. de consti. c. ii
consulendum esset aliis clericis ut dura
te tali interdicto abstinerent a publica
celebracione secundum eum. Sed pone q est
interdicta ecclesia an intelligantur inter
dicti eius clerici. Et videtur q sic per dictum
c. per exceptionem alleg. in glo. sicut dicitur
ibi q exempta ecclesia sunt exempti cle
rici. Sed contra probatur i. c. proximo per quo ad
non culpabiles, et ad c. per exceptionem pot
responderi per regulam in penis. i. de re iur.
et per c. statutum de elec. B. co. li. Jo. an. et
intellige q appellacione clerici intelliguntur
clerici seculares regulares et conversi et
converse qui ita sunt ad etiam translati qui
proprie de appello. dici non possunt. xvi. q. i. duos sunt
vero q. ii. si quis iam translatus et de privi
legi. ut plegia de sen. exco. non dubium secundum
Jo. cal. in tracta. de eccle. inter. membro
ii° v. intelligo autem. Glo. in verbo con
iunctiori ubi dicitur dei demde apponit
et soluit nisi glo. Nota istam glo. q no
men generale qualificatum respectu v
nius professionis non includit aliud ge
nus professionis diverse professionis etiam eiusdem
sexus vide q circa hoc no. pau. in clem. e
os de consang. et affini

§ Ceterum

Nota q propter delictum agentis
civitatem tota civitas pot interdici ad
hoc de offi. dele. sane. de spon. non est. Nota
q appellacione continentis non comprehenditur con
tentum quando exprimitur causa que non est
omnibus continentibus adaptabilis, nam hic
appellacione civitatis non comprehenduntur omnes
cives ex eo quia propter delictum domini civi
tas interdicatur, et sic causa interdic
ti non congruit omnibus. Nota q aliquando propter
dominum imponitur pena subditis suis et tunc
dicitur dominus puniri, et sic videtur q isto ca
su posset dominus a tali sententia appellare et a
gere ex quo pena dicitur domino imposita
de quo B. de privile. auctoritate co. li. de appel
dilectis. Nota q ubi interdictum platum
ad locum tantum non inhabitat personas quo

ad spiritualia extra locum secus si interdictum
refertur ad personas loci de quo i. cum glo.

Terrena quia textus hic dicit de terra alicuius
interdicta que dicatur terra domini. Et
audi hic ponit id quod no. B. de postu. pla
c. i. in glo. bona fuit et q de terra data
in dotem ipsi domino et de pignorata ibi no.
post vinc. sup illa glo. vii. Jo. an. adden
do ad ibi dicta dicit q quando interdicitur ter
ra alicuius videtur esse interdicta illa in qua
habet solum usumfructum sit per dominium
ut ff. de usufruc. l. iiii. ubi de hoc et idem
videtur casus nisi de here. insti. q. i. n. et in
ff. qui satisdar. cogitur. l. pe. ff. de reli. et
sup. fune. l. ii. q. i. Jo. an. Jo. cal. in trac
de eccle. interdic. parte ii. q. v. quid si inter
dicatur dicit q licet istud ultimum sit verum
q quando interdicatur terra alicuius includitur
illa in qua ipse habet proprietatem et alius
usumfructum tamen posset sustineri contrarium
quia si interdicatur terra ubi quis habet
usumfructum non videtur q includatur illa
ubi quis habet proprietatem et alius usufructum
ne accessorium videatur trahere ad se principa
le contra id de cons. ecc. vel alta c. i. eo. li. sin
cum, ubi non videtur q Jo. an. hic
loquatur eo modo quo ipse intelligit Jo. an.
dicit q quando interdicitur terra domini q tunc
venit terra in qua habet usufructum
et alius proprietatem et idem casus quia dicendo
terram domini adaptatur utrique. Sed Jo. cal.
intelligit quando dicit interdico terram in
qua habes usufructum secundum non dicit Jo. an.
sic. vii. puto q in terminis Jo. cal. sit verum
dictum suum quia si dicat interdico terram
in qua habes usufructum non includetur
terra in qua habet proprietatem quia cum istud
sit penale non debet extendi ultra inten
tum ut verba proferentis arg. regula in pe
nis i. de re. iur. Quid si iste dominus cuius
terre interdicitur habet terras in diver
sis provinciis vel est una terra que partici
pat de duabus provinciis. Et si habet
in diversis locis pro parte et pro diviso tunc
ille partes subiacent interdicto. Secus si
pro indiviso cum alio ne innocens puni
atur, bene facit de sepul. sacris et q ibi
no. ff. de ritu nup. illud, de aqui. et ange
lega. quintum facit de excess. prelat. c. i. ubi
decretum non ligat incertum Jo. an. idem Jo.
cal. loco preallegato v. s. quid si is, lap. ab
dicit q melius facit B. co. li. de preben. di
dum extra fi. et dicit q ista faciunt q si
aliquis habet terram commune cum dampna
to et partibus suis defendendo propter partem
suam totam terram non dicatur fautor
dampnati secundum lap. Sed quid si iste dominus
acquirat novam terram post interdictum
prolatum. Et dic q non erit interdicta nisi
verba sententie id exprimant et facit q no. de
privi. cum capella in summa glo. et q super

ex no. et de rescr. c. si cui contra. ff. de iudi. no
pot. et de dap. infec. l. dampni. §. si is qui Jo.
an. Quid si dominus vendidit uel perdit terram
que sit interdicta an tollatur propter hoc inter-
dictum Eo. dic. quod non sed tolletur ab illo qui
tulit dum tamen fraus non interuenerit
sed cessante interdicti causa in illo tollendo
facilem se exhibebit ad utrumque facit G.
co. sacris Jo. an. Jo. cal. idem in loco pallene
v. quid si quis qui allegat cum istud sit
onus reale transit cum re. de pigno. ex tua
cum sy. Item quia alienatio non est modus inter-
dicti tollendi sed requiritur relaxatio de ap.
ad hec frm cum Quero an propter contuma-
ciam episcopi possit ciuitas interdici Eo. dic.
ar. di. quod iste tex. dum dicit uel rectoris
facit quod sic et sic est per opp. tan. ubi ostiensis
vini G. de offi. dele. sane. ii. de quo ibi Jo.
an. Quero quare tex. hic ponit ut diuersa
dominum uel rectorem que sit differentia Eo. dic. quod
dominus est perpetuus et perpetuarius rector ut
plurimum temporalis et quasi vicarius in eis
facit xxiiii. q. iii. §. sed quia ff. quod met. cau. is
ti quidam Jo. an. Quero qui ciues interdi-
cantur propter dominum an hic etiam ciues absentes
ex iusta causa sint interdicti Eo. ar. di.
dicit quod sic alleg. xxxi. q. i. quod si dormierit
in prin. nam pena semper et ubique sequitur
~~fruit~~ delinquentem et eos in quorum personis
punitur Et dicit Jo. an. quod pro eo facit quia non
est dubium quod etiam ciues innocentes isto casu
includuntur Sed contra ipsum primum dictum ar. di. G.
de consti. ut animarum co. li. et non soluit Jo.
an. dicit quod sententia ordinarii que punit cul-
pam preteritam in delinquentem uel alias in
nonnullis ligat expressos etiam generaliter ut si
puniat ciues propter dominum ut hic sed sente-
ntia statuti puniens futuras culpas in de-
linquentibus tantum non ligat ignorantes nec
etiam absentes etiam dicto delinquentes ut ibi
Item est aduertendum quod hic loquitur de sen-
tentia interdicti qua puniri pot. innocentes
ut est dictum Jo. an. Quid si propter delic-
tum consiliariorum regentium ciuitatem uel
propter delictum uniuersitatis est latum gene-
raliter interdictum in consiliarios uel uniuersi-
tatem an illi de uniuersitate uel de consili-
o qui tunc erant absentes uel qui contradixerunt
sint interdicti Jo. an. ad affirmatiuam dicit
quod possunt induci omnia iura que probant fac-
tum a maiori parte corporis a toto tempore fac-
tum uideri lxv. di. c. i. ii et iii. x. q. ii. hoc
ius de elec. cum inter canonicos in prin. et
c. quia propter et c. ecclesia. ii. de his que fi. a
ma. par. ca. c. i. ff. ad municipa. quod maior
et l. municeps de decr. ab or. faciend. l. ii.
quod cuius uniuers. no. l. non nulli et l. seque.
C. de cur. l. nominationum et de le. l. pe. et fi.
et constat quod uniuersitas delinquere pot. de
quo de sen. ex. dilectus ii. Constat etiam quod
delicto unius ciuitate uel uniuersitatem
interdici ut hic cum contra. et ex quo vi.

penderetur censura et sententia inter-
dicti contra istud c. et seque. et licet istud du-
rum sit tamen seruandum est vi. q. iii. scrip-
tum ff. qui et a qui. l. prospexit xi. q. iii. c.
i. bene facit quod no. de peni. et remis. quod
inte in ultima glo. et quod supra illa no. in contrarium
alleg. decreta et statuta et banna non
ligant probabiliter ignorantes qui mas-
acru pos. c. fi. G. co. li. de consti. c. ii. ff. de dec.
ab ordi. fac. l. si ergo absens non ligabi-
tur. Item quamuis quis opatur absentia contra
contradictio de elec. bone ii. et c. venera-
bilem ff. de arbi. si inter Item presentes
in preiudicium absentium non pnt facere con-
stitucionem voluntariam uel decretum de
consti. cum omnes Item absens et ignorans
ex malefico non obligatur ff. de acti. et
obli. l. ex maleficiis §. i. et dicit lex con-
sensum non ignorantiam voluntas obligari
C. de tabu. l. general. li. x. et bii. facit
ff. de magi. que. l. i. ubi ex facto decu-
rionum non tenetur absens ad idem de fa-
milia seruorum absente tempore quo fuit oc-
cisus non tenetur ad sillianum ff. ad silla. l.
i. §. hoc autem et §. si quis in villa et
§. seque. C. de adulter. l. ii. adulterii et
de sicar. l. fi. et idem et multo fortius
de contrahentibus de sen. sicut ii. de homi. pe-
tius plus enim pena peti limitari debet
ad eius auctores de his que fi. a maio
par. ca. quesiuit C. de peni. sancimus de
consti. c. ii. et isti fuerunt resistentes ideo
bene facit C. de appel. qui iudices de pe-
ni. l. nemo et quod ibi no. facit ii. q. vii. quod
propter G. co. li. de elec. generali ubi con-
tradicens excusatur a pena facit de re. eccle.
non alie. c. ii. co. li. Item contradicendo facto il-
licito bene fecerit nedum minor pars
sed unus solus de his que fi. a ma. par. ca.
c. i. de re. eccle. non alie. si quis presbiterorum
ergo non debetur pena C. de metallis. l. de
uotis li. xii. C. de adulter. grauius Item
satis fuit illis facere quod potuerunt xxii. q.
ii. faciat ff. de verbo signi. l. nepos pro-
culo de peni. l. moris sic et seruus qui
in suffragium domini fecit quod potuit saltem ex-
clamando excusatur a pena silliani ff.
ad silla. l. i. §. hoc autem ii. §. excusantur
puniantur ergo soli consentientes et potis-
sime maiores G. co. Romana in fi. dilec-
tus ii. et c. venerabilis de sen. exco. minis-
latores dicit quod in multis religiosis videtur
per has ultimas rationes absentes uel contradicentes
ligatos non esse tali sententia interdicti etiam
quo ad ecclesiam et quod dicitur pena inter-
dicti unum pro alio ligari intelligunt de pre-
sente et tacente qui videtur firmasse ges-
ta ex taciturnitate C. de his qui a non
do. l. fi. ff. de cus. l. plu. §. fi. facit G.
ut lite non contes. c. i. in fi. et G. co. li. de

iur iur c. si g. po et b. co. quite et c
dilecto. Sicut ergo in omni edicto et ge
nerali excluditur iusta excusatio b. de
iptis qui de offi. dele. ex pte no b. co. de te
tero ubi de hoc in prima glo. et sic talis
generalis sententia excusatos iuste p contra
dictionem vel absentiam non ligabit
et qz hoc habet equitatem et si ius ex
pressum deficiat tenendum videtur b. de.
tus. c. si b. co. li. de re. p. iur. c. i. ff. de
aqua pluui ar. l. ij. s. Item varus i fi.
Sz dicat jo. an. q iste tex non patitur dictum
istorum p quem patet apte etiam culpa
biles propter delictum dominorum ligari generali i
terdicto ciuium propter quod et p rones pius
inductas tenendum est primum licet faci
atur textus talibus culpabiles a no culpa
bilibus distingui ut i contra que ponuntur
b. Item facit quo ad deum illos esse in
sontes ex. ti. a nobis ij. et b. co. li. de re
iudi. c. i. jo. an. Idem jo. cal. in loco p
alleg. v. s. dubitatur. ¶ Queritur quare tex di
cit licite Sol. dic. qz sciebamus an q po
terant audire si admittebant Sz dubi
tabamus an licite et sine pctō q soluitur
hic sic i. eo. qui jo. an. ¶ Glo. in vbo dum
querit quid si propter delictum ciuium et sol.
¶ Glo. in vbo interdicti in princ. colligit
ex lra q aliud est interdicere ciuitatem
aut ciues / deinde in v. et no. contra p con
q vnus p alio non puniatur b. de i iur. c.
i. glo. soluit sic ea glo. ibi ciues jt aliud e
interdicere ciues tm / ex quo infert auditor ma
nifeste colligi q aliud est interdictum ciuita
tis vel loci ab interdicto vniuersitatis vel colle
gij qd dicit pbari b. co. li. de vsu. c. i. ut ibi
no. et facit b. co. li. de censi. quanq i fi. vni
uersitate interdicta poterunt clerici ianuis
apertis et pulsatis campanis alta voce cele
brare exclusis tn et interdictis exclusis
tamen hoc non sit prohibitum interdicto vero lo
co celebrari non pot nisi ut dicitur in c. fi.
et facit q no. b. eo. pnti. sup vbo loci jo
an istud dic. tamen limitat jo. cal. p ut dicit
b. sup glo. ij. ¶ Glo. in vbo esse querit qua
liter intelligatur istud esse et soluit

¶ Cum uero

no q vba sine debent intelligi
tali modo q non careant effectu ad hoc b. de
si. insuper interdilectos ¶ q appel. populi simpli
citer pot comprehendi populus tanquam vniuersus z
pot comprehendi tanquam singula capita i pop
ulo inclusa ¶ no q ubi fit expressio vniu
ersitatis i ma que non est proportionabilis v
niuersitatis ut vniuersitas intelligitur / et su
muntur vniuersitas p singularibus capitibus in v
niuersitate inclusis ¶ no q interdictum in pso
nas platum inhabilitas illas in auditio
ne diuinorum et pceptione sacramentorum contra
i. eo. c. fi. ¶ no q interdictus in vno lo
co censetur interdictus ubicunque vadat si
mile dicitur de excomunicatione de trien. et pa. c.
i. de appel. pastoralis ¶ Queritur quid sit po
pulus et vnde dicatur So. jo. an. remittit

ad no. pse de elec. fundamenta q. ne aut
jo. an. Et ex isto tex. dicit archi. plane consta
re q noie capli generaliter posito singulares
ipius capli designantur et ex hoc sequitur
q capitulo interdicto singulares psone capli
sint interdicte jo. an. ¶ Glo. in vbo careat
colligit no. ex textu ¶ Glo. in vbo non ope
tuit contra p con q interdicta vniuersitate non
sunt interdicti singulares contra ista sunt dic
si. xij. q. ij. qui manumittitur glo. soluit
deinde querit de vna qone et soluit sic eadem
glo. ibi Romana i fi. nam ut ibi satis no
ista cadunt in aiam rationalem et psona ve
ram non representata jo. an. in fi. glo. Sed
quid de iuramento Sol. dic. q non est idem
qz sicut a principio non obligasset ad plures
illos qui non iurassent sic nec obligat succes
sores ut no. de iureiur. veritat sup fi. glo.
et vero diuersitat pz quoad pmoces de popu
lo p interdictum latum in pplm a prin. ligabatur
ut b. est dictum jo. an. ¶ Glo. in vbo alicubi
querit de intellectu lre et soluit ¶ Glo. fi.
querit qui sunt casus pmissi alius et re
mittit Sz quid si vnus de pplo interdicto in
greditur monasterium querit an ante pfessi
onem vel post possit ad ordines promoueri
et diuinis officiis interesse ante relaxationem
interdicti generalem vel specialem ¶ fre de se
in consilio xxx i. diffuse hoc psequitur allegan
do pro et contra et finaliter concludit q possit alle
de statu regu. periculoso vnde vbi locus
translatus sequitur condicionem psonarum ad
quam fit translatio et b. co. li. de iur. patro
c. i. nec est nouum q sententia interdicti tollatur
sine absolutione de spon. non est de elec. q
sepe vnum cum iste sit translatus ad aliam vitam
desinit esse de pplo qo purgata est lepra ip
sius xvi. q. ij. qz ergo de proch. c. fi. et
ibi diffuse prosequitur

Ciuitas

¶ Glo. prima summat et
sunt due ptes / 1a ibi rone prima
soluit dubium et obiectioni respo
det ibi nam licet / 2a ps distinguit em me
brum ibi secus / legam p ptes ¶ no. primo
differentiam inter ciuitatem castrum et villam
de quo dicetur j. ¶ no q appellatione loci pri
cipalis includitur locus illi inherens et ac
cessorius vnde ciuitas includit suburbia //
¶ no q appelone corporis includuntur edifici
a i corpe inclusa ¶ no q de ppria significatione
vocabuli ciuitas non includit nisi illud q
intra muros ipsius continetur ¶ no q quamquam
i ma penali fit extensio vborum latius quam
proprium importat significatum quando pena si sit
non fiet interpretatio vilescet ¶ no contra
textus q in penalibus debet fieri stricta in
terpretatio pbat tex. qui dicit isto casu ergo se
cus in aliis ¶ Queritur qz hic ciuitas villa
et castrum ponuntur ut diuersa quid ista i por
tent So. ista tria sepe ponuntur ut diuersa
b. co. li. de rptis statutum g. cum uero de sup
negli. pla. grandi cum medium de i mui et

c. i. § i. de ex. cl. pla. c. i. de pui. epor. et p° duo ponitur de vbo signi. cum in ptibus i fi et illa duo et loca alia ponit c. pnti B°. co ti. et de censi. q̄p̄ insi. de oppido et municipio ad dicitur xxiiii q. viii in qualibet p que patz q hec tria differunt specie sicut et nomine x xi. di. cleros de deci. ad audienciam C. de cadi. l. si idem Jo. mo. hic psequitur ista Et pmo querit quid sit ciuitas Go. dic q est qi ciuium vnitas s; p hoc no ponit diffini cionem vn quidam dicunt q ciuitas est mul titudo hominum societatis vinculo adunata p ad simul iure viuendum hoc sicut ysi. xv. ethy. Cain eciam dicit ciuitatem no saxa s; habitatores vocari, et hoc no. arch. de rpt statutu § sed nec ubi ex° ponit q ī dicet Alij dicunt q est collectio multorum hominum eps habens et fossatis vallata, et hanc sequi tur vtalici pro et ǫ lxxx di. epi. et c. illud et B° de pui. c. i. p que videtur q no in qua libet Ciuitate s; populosa dignitatem epa lem constitui p qd patet q ex° dicatur Ciui tas non habens Epm et hoc multi vltimon tani sequitur Alij dicunt q Ciuitas e mul torum homin honesta cohercio in loco certo edifi cia vicina constituencium ad simul iure viue dum vel est collo edificiorum facta p mul titudinem homin scil habitare volencium et pmus edificator ciuitatis videtur fuisse Ca yn Gen iiii et vi di § lmb ita et ut pbat iste tex cum concor appellacione Ciuitatis locus no psone videntur includi Go quidam dicunt ut ysidorus q vrbs ppe respicit menia et de hac ff de vbo sig l. ii et l. pupillus § urbs et ibi patet q dicatur ab vrbo et vrbare est ara tro diffinire q in ciuitate condenda adhiberi solet ¶ Castrum dicitur a castrando q i casto castratur i. firmatur licencia habitancium ne pateat hostibus passim vagando sm hug. vel dicatur casa alta stricta q habi tacio castri no debet ee diffusa ne multa custodia egeat sm Jo. mo. Et sm hoc casa fort palacium ul castrum potest ee sine dis trictu ul territorio i. iuris terendi sm pre dictam l. pupillus § territorium nam p sin gulas prouincias ea altitudine q uolunt si statutus uel usitatus non sit modus eo ti. l. i. ff q vi aut clam l. plt et ult. § plt et hoc casu pcedit q dicit Jnno i c. cum ad se dem de resti spo. ut ibi no in glo ¶ no libellum dicens q castrum a iur. no habet ptinencias nec limitacionem s; facto homin hoc consueuit faci habere et hoc 2° mo pot intelligi q no de re ligi. domi cum venerabilis ut ibi no in glo ii a an v ubi uero petitur in nouella facit eciam q post ipm no de offi ordi cum ab ecclesiarum fi p pma glo ad fi ¶ lex dicit q castellum ppe dicitur i limite impii factum C. de fun. limi l. ii li xi et C. de offi. pto. l. i nomine domini ¶ cum finem ¶ villa dicitur a vallis q uallata q no munitione murorum s; uallacione for tificatur multorum s; sm uulgare ultramontanorum largius sumitur villa nam dicunt de parisi us q est bona villa ul pulchra ul magna villa ¶ de oppido est sciendum q ad ulbialit

ponitur p uala ii q. vii lucos et c. laici Nonnulli uero deriuatores dicunt q ponit p q libet ciuitate pter Roma Item p castro ma gno nam cum dicatur ab ops opis cum do das compositum sonat q dans opes ul ab opibus ibi deponendis q munitum e hostes ff de vbo sig pupillus § opidum dicit enim q opidum septum p duo p dicitur ab opposicione murorum et sm hoc dulsiode scribitur Municipium de quo de resti i inter consti tutus q ponit amunum et capio ut est locus huius a principe aliqd ius minoris ul maioris officij vel dicatur a mu nus ul officiis q munera ul debita reddit dicunt quidam ppe municipium dici castrum mu nitissimum i finibus regionis capiens munie ra p stipendiarios ibi p custodia manentibz Municeps autem largius sumitur in l. i ff ad municip que sic dicit municipe fac aut natiuitas aut manumissio aut adopcio et ppe municipes appellantur muneris pticipes recepti in ciuitate ut munera nobiscum face rent s; nunc abusiue municipes dicimus sue cuiuscumq ciuitatis ciues Et ex hijs decidetur dubium an pulmi ul inmunitas concessa ciuita ti ul ciuibus includat castra ul villas uel diocesanos qd disputauit Jaco de belui i aut. qui mo nar coll. vii et p dec Rudulphus B° de rpt et p dicta hic videtur q no et vide no B° co li de pe. felic i fi dicit Jo an q sa tis potest dici phanc dec et plura alleg in 2a glo et sup ea q nisi aliud appeat de mente concedentis ul nisi usus loquendi ul re gionis consuetudo aliud inducat non includat nisi ciuitatem suburbia et continencia edifici a et natos ibidem siue de ciuibus cogitauit ut vniuersis siue ut de singulis ff de reb. du. l. ciuibus et l. cum senatus Si de contraria mente con cedentis appareret sequemur illam B° co li de conces pben c. plt ff ad municip l. prima C. de agentibus i rebus l. fi li xii cum concor et idem ubi aliud haberet usus loquendi ul re gionis consuetudo nam illi stabitur B° de spon ex litis l. et no de pui q creata ad fi ultime et ex° pbatur ff de lega iii nummis z de lo. i. si seruus pluri § fi que le quid dicant vide de censib ex pte sup 3a glo et de lo. iii l. seruus urbanis et l. liberorum § q tamen cassius et sic dicendo nunquam ledit ius tre facit de consue cum dilectus C. de i offi testa mili l. iii hec sto uera in priuilegiis s; in beneficiis que largius q priuilegia i petrantur ut plene no de vbo signi. olim sup glo fi Jn illis appellacio ciuitatis intelli gentur cum suis adiacentibus ptinenciis et ter ritoriis arg ff de offi pfec. l. i § cum vrbe C. de bo. va. l. si quis li x et ff de lega i l. si quid relictum et l. ciuitatibus arg Jo an Jd qd dicit Jo an de priuilegio q includet sub vrbia videtur ee contra istum tex qui dicit q isto casu includuntur cum al ciuitatis appellacio intelligatur tamen de contentis intra situm mu rorum et sic patet q si isto casu est spale ut includantur suburbia in commune est regula et ius commune B° de pben psenti § lota //

[C]an ista loca possint interdici p[er] periuario
abito. So. dic[it] q[uod] non sine speciali licencia pa
pe ut p[atet] in clemen. prima de Bonifa. viii. Jo. an
an p[er] interdictu[m] civitat[is] intelligant[ur] civitas me
dicti dic[it] ut B. c. p[re]io [et] ff. i. Et vide q[uod] no[tatur] post
primo de p[re]ben. in lateranen. in p[rinci]p[i]o Jo. an. [C]irca
q[uod] tex vult q[uod] ex interdicto civitat[is] intelliga
tur interdicta suburbia nu[m]quid tu[n]c suburbi
a dicant[ur] interdicta interdicto iur[is] ul' ho[m]i[ni]s
si est positu[m] interdictu[m] ab ho[m]i[n]e So. archi. hic
tenet q[uod] si Civitas interdicatur ab homi[n]e
suburbia intelligant[ur] interdicta a iur[e] cu[m]
suburbia veniant p[er] quanda[m] [con]sequenciam
et extensione[m] iur[is] ut hic p[atet] q[uia] interdictu[m] su[b]
urbio[rum] est interdictu[m] iur[is] causatu[m] ab in[ter]
dicto homi[ni]s et sic erit qu[asi] est interdicta ec
clesia quo ad cimiteriu[m] vel capellam illi co[n]
tiguam ut dicantur interdicta interdicto
auris Se[d] dicit Jo. an. q[uod] archi. hic subtilizavit
dicens q[uod] unus est utru[m]q[ue] interdictu[m] cu[m] ex
vi verbo[rum] includantur suburbia isto casu
Se[d] qu[ia] fiet extensio no[n] ex vi verboru[m] s[ed] ex
culpa subsequenti pena imponitur ut patet
i[n] co[n]trario excommunicato i[n] c[ri]mine tu[n]c bene fatet[ur]
illam esse pena[m] iuris causatam a s[ente]n[ti]a ho[m]i[ni]s
ut no[tatur] B. eo. sup. et est ro[ne] differencie q[uia] hic
est unica s[ente]n[ti]a civitat[is] et suburbio[rum] p[ro]veni
ens ex eade[m] culpa Se[d] i[n] co[n]trario est duplex d[e]
li[ctum] et duplex s[ente]n[ti]a Jo. an. [C]irca an interdic
tu[m] iur[is] possit p[er] ordinariu[m] tolli. So. dic[it] archi
q[uod] si conditor sibi reservavit absoluc[i]o[nem] planu[m]
q[uod] no[n] potit ordinarius s[ed] conditor iur[is] si no[n] r[e]
servavit putat q[uod] dioc[esanus] absolvet B. eo. sup
et de p[re]ben. grave et vide q[uod] ibi no[tatur] Jo. an. [S]e[d]
pone q[uod] ex eod[em] delicto excitati s[unt] singles de u
niversitate et universitas ul' locus sunt inter
dicta a iur[e] co[n]i an ordinar[ius] ab ist[is] possit ab
solve[re] So. dicit archi. q[uod] si reservata est abso
luc[i]o excommunicat[i]o[n]is pape lic[et] de absoluc[i]one interdi
ct[i] nec[essari]o facta no[n] fuit videtur et ipsius abso
luc[i]o reservata nam quocies vicini excad[it]
radice r[aci]o[n]e C. de inp. l. si liberta[m] et eiusde[m]
equitatis ro[ne] s[imi]lia iura suadet de [con]fir. uti.
ul' i[n]uti cu[m] dilecta et ibi [con]cor. in 3a glo ma
cu[m] hec duo includant[ur] sub appellac[i]one ce
sure de v[er]bo. signi. q[ue]rente q[uod] de uno dic[itu]r
r[aci]o[n]e de [con]sti. translato Se[d] dicat Jo. an. q[uod] [contrari]um po
sset adduci q[uia] duob[us] suppositis et altero solo
reservato videtur alteru[m] p[er]cessisse B. de p[re]sup
cu[m] sua mat. Jo. an. Et ista[m] ulti[m]a[m] p[ar]te[m] credo
vera[m] et hoc tenet glo. in v[er]bo extraco[n]is i[n] c[apitu]lo de
. i. q[uod] vero de here[ticis] [C]irca a quo incipiat
dioc[esis] So. dicit archi. q[uod] unus de r[e]p[ublica] Fidul
plus dicebat q[uod] a co[n]tinentibus edificiis et
facit q[uod] est dictu[m] B. Se[d] iste tex videt[ur] decidere
hoc dubiu[m] et [con]tra op[inionem] unius cu[m] hic dicat[ur] q[uod]
de vi verbo[rum] no[m]i[n]e civitatis no[n] [com]p[re]hendi[tur]
ult[ra] ambitu[m] muro[rum] et in casu hoc ex p[re]sso
dicatur hoc speciale et i[de]o dixit hoc tam[en]
casu[m] tamen quo ad c. statutu[m] B. de r[e]s[cri]p[tis] ut
ibi no[tatur] stat p[ri]mo dicto ut s[cilicet] in suburbiis
possint audiri cause Se[d] dicat Jo. an. q[uod] uni
loco p[er]alle dicebat q[uod] p[ro]chiam ecclesia[rum] civi
tatis licet longe extra muros extendantur p[ro]
chia poterunt [con]veniri appellac[i]one civitatis

sine alleg[aci]o[n]e de decii a plite Jo. an. [U]ltimo
p[er] istu[m] tex qui dicat interp[re]tac[i]onem fieri la
torem no[tatur] Jo. mo. et archi. q[uod] q[uam]q[ue] v[er]ba p[ro]pter
materia[m] in qua p[ro]feru[n]t[ur] extendunt[ur] alleg[atur] ff
loca. et [con]duc. l. i. papinianus al' est lex et
incipit si uno ubi donacio p[ro]pter sterilita
tem intelligit[ur] remissio ul' satisfactio et ff
de v[er]bo ob. stipulac[i]o ubi v[er]bu[m] possessionis
p[ro]pter stipulante[m] servu[m] intelligitur de vali
dant sile in v[er]bo beneficii q[uod] no[n] [com]p[re]hendit
dignitatem B. de p[re]ben. c. si et tamen i[n] ma[teri]a
favorabili [com]p[re]hendit B. de v[er]bo signi. c. pl[ur]is
adidem i[n] de re iur[is] c. i. Jdem in regula i[n] ge
nerali eo. ti. sub. xlvi. membro repetit idem
et addit q[uod] pluralis elocucio beneficio[rum] i[n] ma[teri]a
odiosa restringitur ad duo i[n] quo nu[mer]o et no[n]
i[n] minori salvari pot[est] regula pluralis i[n] de
re iur[is] p[ri]mu[m] p[atet] B. eo. li. de p[re]ben. is cui et
c. non pot[est] q[uia] i. Ro. adi[ci]t patet ex pluralitate
beneficio[rum] que est i[n]imica canonibus B. de
p[re]ben. q[uia] intantum cu[m] q[uod] est i[n] ma[teri]a favo
rabili ut in dicto c. pl[ur]is et B. eo. li. de r[e]s[cri]p[tis] si
p[ro]pter et c. si gr[ati]ose et facit ad hoc q[uod] no[tatur] B.
eo. li. de p[re]ui si papa in ulti[m]a glo. et hec v[er]ba
dixit Jo. mo. p[ro]pter quandam distinccio[nem] fac
tam p[er] accur. ff de v. sig. l. ii. qua[m] faciebat
inter Roma et Romana[m] civitatem Bono
niam et civitate[m] Bononien. dicens q[uod] i[n] p[rim]a
appellac[i]one veniunt i[n] [con]tinencia edificia i[n] 2a
non p[ro]pter adiectiu[m] q[uo]d restringit sicut est
nimis dicere homo albus q[uam] homo q[uia] adie[c]
tiva artent substancia[m] quibus addicu[ntur]
Se[d] q[uia] hic fit extensio p[ro]pter causa[m] ex p[re]ssa
in textu io[deo] subdit p[ro]ut dictum et respond[e]
ad. l. si cois servus ff de stipu. servo. que vi
p[er]dictis obstare q[uia] ibi no[n] erat apposicio i[n] s[u]b
stancia ul' in loco ut in p[re]dict[is] exemplis Se[d]
qualitas p[re]cedens ul' subsequens que tunc
trahit stipulac[i]one[m] q[ua]m ad virilem q[ua]m
ad unica[m] porc[i]onem ex causis ibi positis
et in dubio censetur stipulac[i]o p[ro] virilib[us]
si p[ro]p[ri]a no[m]i[n]a p[ro]ponatur al' p[ro] dimi[dio] ut eo. ti.
servus cois ii. Jo. an. [G]lo. ii. alleg[at] [con]trar[ium]
ad tex. in ead[em] glo. ibi l. ii. hec lex dicat
urbis appellacio muris Rome aut [con]tinenti
bus edificiis finitur Jo. an. in fi. glo. ad
idem l. pupillus [et] incola et l. mille pas
sus et l. collegario [et] i. et de hoc leni di[cit]
[er]go lodovicus facit i. q. i. sicut xp[istu]s et q[uo]d
ibi no[tatur] ff de [con]trahen. emp. creditor [et] fi. C. de
bo. vaca. l. ii. li. x. ff. de lega. in l. p[ro]dig[us]
[et] fi. Jo. an. [G]lo. in v[er]bo vilipendi alle
[con]tra in ea. glo. ibi i[n] c. p[ri]mo s[ed] ibi tota
liter enervabatur vel effectu carebat s[ed]
hic aliqualem effectum habebat s[ed] vilipe
debatur et [con]cor. B. de p[ri]vile. ut p[ri]vilegia i[n]
fi. Jo. an. [G]lo. in v[er]bo [con]tinentibus querit
que dicatur [con]tinencia edificia et solvit in
fi. glo. Jo. cal. i[n] tract. de ecclesia inter 2o
membro s[ed] que dicatur dicit q[uod] forte po
sset dici q[uod] suburbia et [con]tinencia edificia
sint sinonima cu[m] adiacentur civitati vel
alt[er]i loco q[uia] leges alleg[at] B. et sup. ii. glo

ex p̄mit ꝯtinētiā edificatā et non subur
biū· sub qua appellatone suburbiā inclu
duntur ¶ Ez dicit ꝙ iste tex ꝓbat ꝙ sint di
uersa tū ponat ꝯiuctiones et et vel int̄
ista vii dicit ꝙ suburbia ꝓnt dici burgi
ex̄ et ꝓpe ciuitatem in quibus domꝰ sūt
ꝯtigue ꝯtinentia uero edificata domos ult̄
burgos sepatas et nō ꝯtiguas et dicitur
suburbia p qd̾ iter est rectum ad ciuita
tem ꝯtinentiā edificiā que sunt ꝓpe ciui
tatem ul̾ locū interdictū int̄ suburbia
fin̄ eum vel posset dici ꝙ ꝯtinentia edifi
tia sūt pulchre domus ītā ciuitate nō
tamē int̄ suburbia ubi nō sᵗ burgi di
recti introducentes ad ciuitatem ¶ Glo ī
v̾bo ut p̾us querit quare textꝰ ita loqt̄
et solut

F. Vacone·

nō ꝙ e̅ licitū ꝗr arguere
ꝯsilitudine ratiōs in· l· ex p̾sse et ī penali
bus ꝙ bene nō qꝛ videtur· hic tex ꝓ his
que dixi ī c ꝯstitutio B̄· eo li· de elec ¶ nō
ꝙ appellatone ecc̄e ꝯphenditur capella illi
contigua et istū tex allegꝫ do· de Ro in
ꝗe ecc̄ lum ad dubiū ꝙ si mandatꝰ ꝓ
uideri de beneficio in ecclesia potit ꝓuide
ri de capella sita in claustro illius ecc̄e
¶ nō ꝙ appellatone p̾ncipalis ꝯphendi
accessoriū qd̄ est illi ꝯtiguū secus si sit
sepatum ad hoc B̄· de ꝯsec̄· ec· c· i· eo li
¶ Quid si isto casū sepiliat aliquis ī cy
miterio ꝯtiguo an violetur interdictū
Ro· ācdi· dicit ꝙ sic ꝓpter qd̾ punietur ut
ī c· p̾rimo et de ex ces ꝓlatꝰ tanta de postu
c· i· et remittit B̄· eo li de p̾iul· epoꝝ Jo
an ¶ Quō an possit in capella ul̾ cy
miterio nō ꝯtiguis ecc̄ie celebrari Ro
dic ꝙ sic ut uult dicto secus Jo· an //
¶ Glo· in v̾bo contiguus querit que dicant̄
loca contigua et solut· in fi· glo· vide nō
B̄· eo· li· de ꝯsecra ecc̄e c· i· sup glo ꝯti
gua Jo· an ¶ Glo· in v̾bo sepilire in· p̾n̄ᵒ
allegꝫ ꝯtor· deinde querit de alia ꝗone et
solut in· fi· glo· facit ꝙ nō eo ti· a nob̾
n· ī fi· p̾ltꝰ glo· et vide ꝙ nō· in clem̄ eos
de sepul in glo· ꝫ qui Jo· an ¶ Glo· fi· alle
sile· deinde querit an idem sit eōᵒ et sol̾
et quid si nō ꝯtigua dic ut in ea qꝛ est
clara· Sequꝫ ꝙ

I Squi

Glo· nō summat
Jo· an· diuidit
qꝛ due sūt p̾tes· 2ª ibi is ueo
p̾ma solut duo dubia· 2ª ibi
uel qui et ronem interserit ī
tum id· 2ª ponit penā violant̄ inter
dictum declarādo quis violat et quid in
portat Et pena posset sic summari celebrās
sciens in ecc̄a polluta ul̾ p̾nte ex̄coicato
irregularitate nō ꝯtrahit· hoc pᵒ Sci
enter celebrans in loco interdco ī casibꝫ
nō p̾missis irregularis et īeligibilis et
actiue efficitur p inferiorem a papa in
dispensabilis hoc 2ª legam p p̾tes ¶ nō
p̾mo ꝓhibitū a iur̾ celebrari in ecclesia
polluta ¶ nō duos actus p quos ecc̄a pol
luitur de quo de ꝯse· ec· c· iꝰ eo li ¶ nō
ꝙ celebrans in p̾ntia ex̄cati non incurrit
irregularitatem ¶ nō ꝙ ille dicatur temera
rie agere qui scienter facit actū sibi a iur̾
ꝓhibitum ad hoc B̄· de elec· auaritie ¶ nō re
gulam ꝙ nūq̄ quis incurrit irregularitatē
nisi in casibus a iur̾ ex p̾ssis vii dicens·
quem irregulare ex aliquo actu debꝫ dac
casum iur̾ et ex hoc nō ꝙ irregularitas
est introducta a iur̾ positiuo nō diuino
de quo p̾ Jmo· ī c nisi cū p̾dem ꝗ ꝑsone uō
de clerī· exco· mi· c· fi ¶ Quero an ex̄cati pos
sint expelli de ecclesia Ro· dic ꝙ sic postia
rius ext· di· cleros ubi de hoc in glo· fi Jo
an ¶ Quero quare dicatur iste celebrans
temerarie agē Ro· qꝛ in p̾mo casu orga
na diuine laudis sunt suspensa de ꝯsec̄
ec· ul̾ alta c· fi· et est silē· de iur̾ patrᵒ c· i
et in et sic temē celebrat 2º casū peccat sꝫ
ācdi· facit ꝙ nō B̄· ꝙ me ca satis Jo· an
¶ Quō an pp̾ possit dispensare in omī irregu
laritate Ro· Jmo ī c· nisi cū p̾dem ꝗ· roe
de clerī· exco· mi c· fi· dicebat ꝙ sic cū ista
sit de iur̾ positiuo et p eo facit iste tex di
cens ꝙ nō incurritur nisi ī casibus a iure
ex p̾ssis· facit in sili ff· de p̾iuri· l· in et c· de
colla· l· illam et de repudi· l· v· et in auct̄
de nō eli· sedō inibentes ꝗ optimū ibi ner
lex est aliqua tale dicens et B̄· ne sede va
illa Jo· an ¶ Glo· p̾ma ponit ꝙ declarē ī fi·
glo· et osti· de ꝯse· ec· c· fi· et ab· de ꝓben· ī la
teranen Guil· in spe· ti· ii· ꝙ uie ꝟ illud
quoqꝫ ubi etꝰ dicit de celebrante in ecc̄a
quoqꝫ ostia clausit epus et reliquias subtra
hit ꝓpter discordiaꝫ patronoꝝ de iur̾ patro
c· i· et ii· Jo· an ¶ Glo· in v̾bo sanguinis
querit an intelligatur de quolꝫ et sanguine
et semine et solut ¶ Glo· in v̾bo ex̄cati re
cita p ꝯ̄ᵐ ꝙ iste efficiatꝛ irregular̾ ut ꝓ
bat tex· hic· c· sequetꝰ iucto c· episcopoꝝ
B̄· de p̾iui· glo solut· In· ea· glo ubi epoꝝ vi
de ꝙ ibi nō sup glo pe· Jo· an ¶ nō ex ista glo
que loquitur de celebrante ī p̾ntia ex̄cati ꝓ
ꝙ videtur velle ista glo ꝙ c· epoꝝ nō habe
at locuꝫ ī celebrante in ecc̄a polluta Sed
ꝯ̄ⁱ tenuit lap ī c· iꝰ de ꝯse ecc̄e ut ibi
dixi· videte difficultates huius dubij depen
det ab intellectu c· epoꝝ ubi uult ꝙ cele
brans in locis interdictꝰ a iur̾ īcurrat illā
penā Si eīn̄ dicimꝰ ꝙ loca violata sint a
iur̾ interdicta planū ꝙ habebit locū Jo·
Cal· in trac· de ecc̄e inter· 2º incbro v· a
lio mō interdictū dicit ꝙ ecc̄a polluta est
a iur̾ interdicta ita ꝙ qū an recōciliacōm
ibi nō debet celebrari allegꝫ de ꝯsecra ec· c·
fi· tamē celebrans nō incurrit irregulari
tatem ut hic patet fin̄ eū Ego puto ꝙ su
mendo ꝓpe interdictum ecc̄a polluta nō di
catur interdicta et hoc ꝓbat iste tex qui ī
2ª p̾te ꝙ celebrās in loco interdco īcurrat
irregulari̾te et in p̾ma p̾te celebrans ī ecc̄a
polluta non incurrat ꝯ̄ⁱ sequiꝛ ꝙ ecc̄a pol
luta ex dispositione iurꝰ ꝓpe nō dicitꝛ int̄
dicta· ꝫ dicit canon ꝙ in illa ecc̄a sūt
suspensa organa diuine laudis ut ī c· fi

de 9ſe· et ul' alta voce ſpe non eſt inter·
dicta illo interdicto de quo loquit' tex hic
in 2a pte Aliud enim eſt ſuspendere organa
diuine laudis in eccleſia· Aliud eſt interdicere
eccleſiam ut no· glo· i vbo ceſſare· B· de of
ordi· ſi canonici· eo li· et ex iſto ſequit' q
cu c· epoꝝ loquatur de locis interdictis/ et
iſte ſpe no dicatur interdictus no habet
locum illa pena· put voluit iſta glo· q̄ q̄
dixit lap· ab· nec ob· dictum jo· cal· q fate
or· ſumendo interdictu late p prohibitoe
quadam q et talis locus eſt interdictus/ ſed
no ſpe de illo interdicto de quo loquit' cum
quo ad irregularitatem uel ſuſpenſionem
et ſic remanet uera iſta glo· fateor tamen
q ſi ſupior expſſe interdiceret celebratonem
diuinoꝝ in loco violato et poſtea aliquis cele
braret incurreret irregularitate ut hic i fa
pte/ et no· doc· de piu· tuaꝝ et jo· cal· i loco
pallegato· v· ſ· an celebrans ¶ Glo· i vbo·
querit de vna qone et ſolut

Si uero

no q ex celebratone i
loco interdicto no i cur
ritur irregularitas niſi pſciente loco ee i
terdictum· et ſic irregularitas no ɔhit' ſine
dolo ¶ no· ar· q interdictu pot ſuſpendi p
bat tex q ex puilio hominis ul' iuris no i cur
rit irregularitate celebrans i loco interdic
to· g° pot interdictu ſubeſſe et celebratio
fieri ¶ no· q ſolus papa diſpenſat cu irregula
ri ex celebratone de quo B· de re· iudi· cu e
terni/ de delegato an poſſit vide glo· de cleri
exco mi· clerici ¶ no· q i eligibilis dicit' q e
i habilis quo ad electo; actiua et paſſiua //
¶ Quid de celebrante in loco ubi eſt indic·
ta ceſſatio a diuinis an incurrat irregula
ritatem Ео· dicit jo· an q ardi· hic ponit
id qd' ipe poſuit B· eo li· de offi· ordi· ſi cano
nici ſup in glo· jo· in et q dicitur h' de ir
regularitate tenebat guil· in ſpe de lega· ſ·
nūc· v· ſed queritur utru jo· an ¶ Glo· i v·
ſcienter· querit quid de ignorante et ſolut
in fi· glo· Quid ſi celebrans ſciat locu interdic
tu ab hoie ul' a iure et tame illud no eſt pub
licum p denunciatonez an incurrat irregula
ritatem Ео· dicit ardi· q ſic niſi ſit occul
tu et io eſt· q celebratio e voluntaria i per
ſona celebrantis· et vide de hoc in cle· in gra
uis i 2° glo· eo· ti· jo· an ¶ Glo· in vbo i eli
gibilis querit quid de poſtulatoe et ſolut
¶ Glo· fi· declarat textum·

Quoniam

Glo· p
ma ſu
mat et ponit dictu tuoꝝ
uerorum reddit ¶ no· p° du
o ſacramenta que put conferri te
interdicti vide de ſpon· no eſt ¶ no· q criſma
debet confici die cene dni ¶ no· q pmiſſio
tpre phibito uſu rei intelligit' ee pmiſſa
creatio illius rei/ et ſic pmiſſo conſecutio ne
ceſſario videtur pmiſſu antecedens ¶ Quid
an ſacrm confirmatonis ſit neceſſariu Ео· dic
q ſi ɔtempnetur recipe contemptus no eſ
ſet vere xpianus· de ɔſe· di· v· c· i· et c· ut ie

iunium ſim ardi· jo· an ¶ Queritur an poſſit
criſma tpre interdicti ſolempniter ɔfici Ео·
dic q non q no poſſet alta uoce et pulſa
tis campanis cu iſtud hic no exprimat' ad hoc
B· eo· pmittimus ſim jo· mo· et ardi· et ide oſti
in c· pmittimus corrigens ſe in hoc cu prius
tenuit ɔm jo· an ¶ Glo· ii· querit quo i bap
tiſmo fiat criſmatio et ſolut ¶ Glo· in vbo·
adultis querit quid de penitencia et ſolut G
lo· pe alleg' ɔcor ad tex in fi· glo· vide ibi q
de matrimonio et ordine no pſ pmo· Sz tn
eſt aduertendum q illa uerba loquebant' de
baptiſmo paruuloꝝ tm ſ· hic exprimit' de a
dultis q etia placuerat pmo· vnite in decre
reſponſo jo· an ¶ Glo· fi· declarat tex quaſi no
ſit dubiu criſma confici poſſe et aſſignat
rones in fi· glo· jo· mo· alle· de offi· dele· pte
rea ff· de ptiu· ad rem mobilem et l· ad
legatu· jo· an

Is autem

Glo· no ſumat jo· an
diuidit dicens q ſut
tria dicta que patent poſſet ſic ſu
mari Suſpenſus ab ingreſſu eccle
ſie in ea diuina celebrans eſt irregu
laris et moriens impenitens ſuſpenſione il
la durante caret eccleſiaſtica ſepultura/ et
ſuſpenſio ab ingreſſu ecce ul' officio per
appellatone ſequetez no ſuſpenditur loqa p p
tes ¶ no q quiq; interdictu refertur ad pſona
que excluditur ab ingreſſu loci ¶ no q ubi i
terdicit' pncipale cenſetur interdictu co ſe
quens et prouenienſ ex illo ¶ no· q ſuſpen
ſus efficitur irregularis quecuq; diuina offici
a celebrat de quo p pmo i c· ſi de excef· pla
¶ no· que requirant' ad hoc ut ſuſpenſus cele
brans efficiat' irregularis q requiritur q ce
lebret in ſuo officio ſicut prius no ergo que
libet interceſſentia diuinoꝝ faciat irregulare
ad hoc B· eo· ti· c· i ¶ Quid an talit interdic
tus ſit phibitus tranſire p eccliam Ео· ardi
hic credit q no licet hic notauit xi· q· iii
ſi inimicus q ex° minor excato ſepat ab i
troitu ecce q no credit hic ardi· ad hoc B·
de excep· a nobis et q no· i· q· i· qui ſtudet /
et dicit quida q durante iſto interdicto ab in
greſſu ecce no eſt licitu ibi orare facit de
peni· di· i· qui ſcis· i· xxxiii· q· iii· vir cu ppa
a in pn° ubi vide in glo· ii· Ray· dic q exco
micatus minori uel ſuſpenſi ab ingreſſu ecce
q diu ſunt ſic ligati eccliam intrare non debet
ar· dicti c· vir et xxi· di· cleros et facit q ſta
tim dicetur jo· an ¶ Tu ɔclude aut quis eſt
tm conſtitutus in pcco mortali et tuc no eſt
phibitus ecciam intrare ut no· glo· in de
pe· di· i· qui ſcis/ et glo· ii· xxxiii· q· iii· vir
cu ppria glo· ii· xi· q· iii· nullus et glo· i vbo
dimiſit i· q· i· qui ſtudet/ aut eſt excatus ma
iori excatone et tuc ſi uult intrare ut audi
at vbu dei in illa pot ut B· eo· ti· Ro· in pn°
Aut non uult ingredi ut audiat vbu dei
et non pot xxv· di· plect° in pn° et xx iii
q· iii· clericus etiam ſi ibi diuina no cele
brentur ita no jo· an· in c· nup B· eo· ti·
Aut eſt excatus minori et tuc no peccat
intrando q excomunicatus minori no eſt p
hibitus niſi a pceptone ſacramentoꝝ·

non autem a comione fidelium de excep
a nobis et ita nō aedi in dicto c vir cu pp
a plus dicens q potit interee misse diu
tamen nō comicet nec debebit sibi dari
osculum pacis post agnus dei qr illud
succedit loco comonis eucaristie et ille
phibitus est a percepcione sacramentorum de
cleri excō mi c fi fin aedi ibi aute
sibi interdictus ingressus ecclie et tunc si
uult intrare orandi causa tpre quo cele
brantur dina uel etiam tussitur facere sine
orāne et etiam nō pot v q ii pnti et h'
aut nō tpre quo celebrantur dina et causa
orandi et non pot xxi di decros in fi de
pe di i qui sicus aut nō causa orandi sed
p factis suis transeundo bene pot fm pmo
gl co sacro et aedi de offi dele c ij eo li
Sz istud ultim dicit jo cal in tracta de ec
interdicto 2o membro v queritur q non
bene capit qum sit licitu transire p fact
suis et non orare nam ille cui est inter
dictus ingressus ecclie nulla ex causa pot
ingredi ymo est q si moriatur interim
nō pot ibidem sepeliri ut hic i 2a pte tn
si cosideretur iste textus in pma pte phibet
tm celebracōm diuinorum et c pnti gl alle
phibet audicionem ex quibus infert q
tpre quo in ecclia nō celebrantur dina pt
in ecclia orare et facit q nō i q i in fi q
studet fm eum Sz non respondet ad id q
hic phibetur sibi sepultura et sic phibetur
ingressus Sz respondet qr hic phibetur se
pultura nisi cu penituerit vn ex quo cu
penituit mortuus est inpenites Sz i pe
nitens de quo constat caret ecclesiastica
sepultura ut nō de sepul exepte ¶ Quid si
ille cui est interdictus ingressus audit di
uina in ecclia an efficiatur irregularis So
dic q non p hanc decre que expsse innuit
q solu audire nō illaqueet ad irregula
ritate nec ob v q n pnti ubi loquitur e
tiam de auditu qr iste tex pbat contra et ex
illo tex quidam dicunt q suspensus ab in
gressu ecclie non est phibitus dina cu ibi
ultra ingressum ecclie specialiter sit phibitu
audire diuina ut sic istud non sit inclusu
suspensione nisi aliter expmatur sz iste
tex pbat contra cu dicit q ista suspensio p
consequens prohibeat diuinorum celebracōnez
et sic patet q etiam includit phibicōm diui
norum jo an ¶ Glo pmo ponit quid appbet
hec decre jn fi glo et qr pmo videbatur contra
dicere in c cu medicinalis gl eo ti et li
ideo vide q ibi nō sup glo de hoc jo an //
¶ Glo in vbo in ea querit quid si extra
ecclesiam et soluit jn fi glo idem pmo asti
in dicto c sacro et guil in spe de dele p
uiie v quid si quis suspenditur et aedi
hic et gl de offi dele c ij jo an idem jo
cal in tract de ecc interdic 2o mebro
v redeo ad ppositum qui assignat rōnem
qr dictu limitatu limitate debet intel
ligi xlm di sic rector in fi nam hic

pena limitatur si in ecclia celebrat ergo
sequitur si ex de elec eo li fm eum
¶ Talis. nō ar q quis pot se
peliri in ecclia de quo vi
de xiii q ii nullus ¶ nō q phibitus in
trare locum ad certum tpus videtur phi
bitus siue viuat siue mortuus sit et
sic vidi semel allegare istu tex qr erat re
legatus vnus a ciuitate p certu tempus
et interim mortuus est cosanguinei uo
lebant sepeliri corpus suum in ciuitate alle
gabatur iste tex q nō poterint qr phibicō
durabat etiam post mortem ¶ Quero 2 an
si iste peniteat an mortem possit i cy
miterio sepeliri So iste tex videtur uelle
q sic qui dicit nisi penituerit et sic i
nuit q absqz alia absolucōe possit sepe
liri Sz dicit jo an q tutiu est q fiat re
laxacio que i morte posset fieri etiam a sa
cerdote de sepul c fi jo an / tamen videtur
q postea requiratur absolucō ut dicit jo
an etiam post mortem si signa contricōnis
apparuerint qr iste sentencie censure req
runt absolucōnem etiam post mortem ut
gl a nobis ij ¶ Quero an sint alii casus
quibus phibeatur ecclesiastica sepultura
So aedi hic enumerat quos habes gl de sepl'
exepte sup vbo sepeliri Et signabat h' jo
mo contra de decre episcoporum gl de pui eo li
ubi videtur plus deberi eos grauari Sed
dicit jo an q satis exquisite hoc facit
nec videt q uelit nisi dicamus obiecōn
procedere qr suspensis illis ab ingressu ref
uantur antique pene et solucōne qua
dabat hic jo mo ibi vide sup glo plene
jo an ¶ Glo in vbo Cymiterio i pmo al
legat rōnem silem de inde querit i v
nec hic de vna qōe et soluit jn fi glo
et talis illusio reprobatur gl eo si sente
cui contra fi et p' seque po pmo cu contra et
i eo eos qui jo an
¶ Sane. nō hic ista tria equi
pari quo ad effectu
appellacōnis ¶ nō q appellacō subsequens
snias censure nō suspendit illa ad hoc gl
de appel p terea ¶ nō q appellacō nō extin
guit puiuatu sz tm mō suspendit ad
hoc de re iudi cu inter ¶ Quero quid si
appelletur a snia interdicti an suspendatur
So iste tex de ista nichil dicit et est racō
qr de ista nō dubitabatur p c ad hec qm
gl de appel sz sic nō erat expssum de sus
pensione et ponderat tex q id qd gl pcio
appellauit interdictu hic appellat suspe
sionem jo an ¶ Quero que sit racō quare
iste snie p appellacōnez non suspenduntur
p appellacōz et alie snie sic So jo mo
multu hic instat Sz dicit jo an q racō
habetur gl de appel pastoralis qr trahunt
secu execucōnem / suspensio aut ppie re
spicit effectu execucōnis finiende si nō

fuisset appellatum G^o de iudi cu aliquibus
Iste autem sine secum habent executione gol
li suspensioni non est locus q intellige qn p
ure feritur Si uero in diem ul sub gditione
ante diem ul gdicionem appellaco interuenec
tu ec post x dies bene suspendet fm Io mo
de quo sat no G^o de appel pterea n et circa
pmu vide q no in dicto c pastoralis in glo
hec vo et q sup ca no Sz subdit Io mo q
appellaco bene suspendit effectu excois qn
lata esset inter diffinitiuaz et appellacoz int
iectam a diffinitiua p dec non solum G^o de ap
pel Sz si appellatu esset ab execucione de qo
G^o eo venerabilibus q porro ubi inuenies
q hic dixit sup glo post diffinitiaz ubi gtru
encius ponit Io an Sz quid si appellet a de
claracione ul pnunciacoe iudic qua pnunciat
ul declarat aliquem excatum incurrisse la
tam ab hoie ul a iur si est dubiu factu pp
ter qd incurrisse dicitur an suspenda p appl
lacionem So dicit lap ab q sic de appel puc
nit facit q no Io an de appel pastoralis
sup vbo denunciare et idem ec videtur qn
excatus ignorans se excatu ee appellat na
non debet talis excatus denunciari pro appel
lacom fm osti et no Io an post eum i dicto
c pastoralis sup vbo excatus et in c dilect
sup vbo tuus effectum et idem qn post appel
lacionem fuit excatus et pendet pbacois ar
ticulus sup vitate et psecucio appellacois
qz interim no repelletur excatus in extra
iudicialibus a diuinis officiis et legittis acti
bus ut G^o eo li et ti solet in fi finito uo
pbacois et psecucionis appellonis articulo e
uitabitur in omnibz vel in nullo put pbatu
ul no pbatu fuit Si aute neglexit psequi
appellacom i tempus debitu euitabitur in
omnibus quousq q post appellacoz legittiaz
excatus fuit vel aliq de ipius sine excois
docuerit nullitate ut G^o eo ti et li litet
fm lap ¶ Glo in vbo sequentem in pu
alleg gtor deinde in v et intelligas re
tita p gm qz sina interdicti et suspensio
nis p appellacionem sequetem suspendatur
ff de appel no tm glo solut Et i v quid
i suspensione querit de suspensione a bene
ficio et solut In ca glo ibi igitur ff de sez
expor cui pacto ff de interdic et releg p
totu Io an In ca glo ibi placuit primo
qz a udi hic attribuit giamopuoz primo
io ponit Io an ipius vba qn ad litteram dic
eni sic dicetur dicendu q qn quis suspe
ditur ab ecclesiastico beneficio tm q p gta
lem suspensioz si appellet no ~~abstinebit~~ a be abstinebit
neficio sicut et i temporalibus dem est vn
si appellauit percipiet benefim sicut pus qn
a quadam tpalitate suspensus videatur
alle G^o c i q si quis ibi ab ingressu ecce
et diuinis Alii dicut idez i oi suspesione ec
clesiastica et interdicto s q appellaco no
suspendit cu h dec no distiguit et no q
siue suspensio ab officio uel beneficio habz
silitudine cu excacione in eo q neutrum
p appellacoz suspenditur zo istud ultim

deriuat scdam superiorem oppoz placuis
se primo et hoc mouit glo ultra doctrinam
osti quam dedit de app primo i c Romana
G^o eo li de peni ubi vide Io an in ead glo
ibi satis videtur idem hic a udi ca roe Io an
Sz circa pdz ptem quid si taliter suspensus ce
lebrat no in ecca sz in oratorio an i cur
rat irregularitate So Io Cal in dicto trac
membro n v sz quid si is dicit q aut est o
ratoriu stricte ita q no eccia ut de censi c fi
et de puil patentibus non est irregularis qz
no subiacet prohibicioni que est q talis no
celebret in eccia cu tale oratoriu no sit ec
clesia nec ob si dicatur q in tali loco no pt
celebrari sine epi licencia G^o eo li de puil
aucte de gse di i clericos et c si quis qd
etiam est in quolz loco ex eccia de gse di i
missaz et c hic ergo et c nullus et tam
si celebrat de licencia epi ex eccia no est
irregularis ut dixit glo n hic fm eu //
¶ Quid si celebret in eccia no gsecrata que
ppe dicitur basilica de re domi c i So dic
Io Cal ubi G^o q est irregularis ad hoc de g
scr ec c fi et de i mun ec c plis satis eni
est de aucte pontificis est dedicata de gsec
di i nemo fm eum ¶ Sz pone q pbro ce
lebrante missaz in eccia sub dyacon gtui it
dictus est ingressus eccie cantat epistolaz
illius misse ex ecclesiam ul dyacon ewa
geliu qui sibi erat interdictus an sint ir
regulares So an Cal ubi G^o v sz quid di
ces puta diaconu et sbdyaconu irregulare
qz unu est officiu vn q i nichil qd officiu
pncipalr in eccia celebratur vn trahitur ac
tui sibi phibito in loco in quo excatur seqr
go q est irregularis ut hic ad hoc l di si
quis viduaz xxxiii q ult c fi de homi
sicut dignu gilli eni de cle pug i duel c
n de peni felic i pnu et qz actui pncipli
misse accedit lco eple ul euangeli qui actus
pncipalis factus est in eccia go ad illu lo
cu referri debet lco eple ul euangeli ad hc
de pben si tm de gse ec ul alta c i co li
et G^o eo ti si ciuitas et posset i duci ar a
de spectado potestati de peni di i medita tu
et dignitati de gse ecc ul alta q in dubiis et
de loco inspiciendo in que aliquid gfertur
de gsan c n zo kos eo li sicut de tpre dicitur
de sepul de uxor fm eum p hoc facit q no
glo de offi dele dem i ubi dictu testis tra
hitur ad diem iuramenti et no ad diem de
posicionis a diem facit de fo gpe dilecti
ubi no attendimus locuz ubi actus fit sz lo
cu ad que refertur ipius actus execucio
sz actus eple et euangeli quo ad corpor
et execucione referutur ad missaz go hoc in
tellige vera qn isti solu euagelium ul eplaz
cantat sz si postea administrat sacerdoti in
eccia nulla videtur dubitaco qz dyaconus
offerendo calice i altari et subdyacon porrige
do dyacono hostia et calicem administrauit
in ordine suo sicut pus cu isti actus sint de
putati suis ordinibus ut pz xxi di go ex
isto incurrent irregularitate ut uult tex

tex. hic. Ex hiis infert ibi Jo. Cal. quod si sa
cerdos sciens admisit dictum sub dyaconum
vel dyaconum ad legendum epistolam vel ewangelium et ex
communicatum est irregularis quia participat cum excommunicato
ff. de sen. exco. nuper et c. si concubine primo
videtur tale participium fieri in mortali per proxime
dicta sed cum illud ultimum michi non placeat primo
quia id quod dicitur participantem ligari eadem
sententia censure quam participat in crimine dampna
to cum criminoso non procedit si participat in primo
actu per quem principalis ligatur ut nota glo. in
clem. cum de consanguinitate et affinitate et nota de sen. excommunicatio
git. non ergo cum isti circa celebrationem incurrat
irregularitatem participans eis in isto secundo
actu non deberet incurrere. Item licet quidam dicunt
participantem cum crimine criminoso incurrere eandem
sententiam loquuntur de excommunicatione qua quis excitatur propter
ter crimine ut ex eis patet sed non reperitur inve
ntum quod in aliis sententiis censure participans
in crimine ligetur eadem pena. Ergo non habebit
locum isto casu et non potest esse quia excommunicatus maio
ri est exclusus a communione fidelium et participatione
sacramentorum extra de excep. c. cum nobis et ideo prohibito co
municationis illaqueat cum ad eandem penam si partici
pat in delicto sed in suspenso non sic quia non est
privatus communione fidelium unde participantes cum eo non
ligantur sententia censure ut nota Jo. an. extra eo ti. et
li. c. i. et glo. magistri in prin. de excess. prela. c. sicut ergo
non videtur quod participatio faciat eum ligari
eadem pena et sit eius reverentia semper salua
dictum ipsius non videtur verum per rationem hic positam quia ir
regularitas non contrahitur nisi in casibus a iure ex
pressis et iste casus non reperitur expressus ergo etc.
¶ Sed quid ergo presbiter celebrat cum eo tamen dyaconus
et subdyaconus cantat euangelium vel epistolam nunc
an incurrat irregularitatem. Ho. Jo. cal. in lo
co palle. v. sed revoluto matello dicit quod sic
quia licet per iura interpretationem videatur id fecisse
cum excommunicatis unde nota extra quod predicta tamen in mortali de
facto id fecit et sic in loco prohibito celebrauit
in officio suo sicut prius ergo est irregularis ut
hic bene facit ff. de verbo. ob. qui Rome de for
que dilecti tamen dicit quod presbiterorum non audet iudica
re irregularem licet aliqualiter participauit cum
istis et sit culpabilis sit aliqualiter tamen quia principale non
attrahitur accessorio extra de consec. ec. c. primo non
incurret et sufficit quod isto casu non reperitur a
iure expressum ut dicit iste tex. secundum eum

Religioso Glo. no. sumat.
Jo. an. dicit quod satis
se sumat et sunt duo dicta unum ibi
quamuis possit sit sumari religiosum
clericum uerberante absoluit episcopus eo casu
quo absoluet clericum hoc primo uberans nouum
cum religiosis excommunicatos in tantum h. d. 24 legatum
per peccatores ¶ no. quod non cum imposicio manus fac
ta in clericum faciat incurrere excommunicationem sed requiritur
violenta secundo ergo videtur si letosa extra eo ti. c.
i. ¶ no. quod religiosis est interdicta vagatio
ad hoc extra ne cle. vel mo. c. ii. eo li. ¶ no. quod
in prohibitis permissio facta circa clericos secula
res non se extendit ad regulares nam absolu
tio excommunicationis erat prohibita regularis et permissa
per clericos secularibus unde non comprehendebat re
gulares nisi fuisset eis concessum ut hic patet //
¶ Quid si iste qui nunc est religiosus percusserat
clericum antequam esset religiosus an episcopus posset ab
soluere Ho. dicit quod sic nec de hoc erat dubium ut
extra eo. cum illorum sed erat dubium de percuciente tempore
quo erat religiosus et ideo tex. hic dicit religi
oso in iacientem manum in clericum unde poterat
absoluere hiis casibus qui sequuntur secundum Jo. an.
¶ Quid si iste sit religiosus monasterii exempti
an potest episcopus absoluere Ho. dicit quod sic propter rationem
hic positam ne ipsi euagentur que uaga
tio periculosa est animabus eorum extra de regu. c. si
et extra eo li. ne cleri. vel mo. c. ii. et concor. extra
eo. cum illorum v. nos tamen. Cum igitur ista ratio
sit communis quo ad exemptos et non exemptos pro
illo facit quod nota extra de priuile. c. i. eo li. ergo potest
etiam exemptos et ex isto infertur quod propter eandem
rationem potest episcopus absoluere nouicium monasterii
exempti et facit quod nota extra eo. de monialibus et
quod nota extra eo. canonica in prima glo. quod intel
ligit Jo. an. etiam si deliquerit an nouicius
ex quo prius episcopus poterat eum absoluere ut infra
dicetur Jo. an. ¶ Glo. ii. querit qui sunt isti
casus glo. enumerat in ea glo. ubi leviter per con
traria glo. quia dicit de levi non se restringendo
ad leuissimam de quo vide quod nota in dicto c.
peruenit super secunda prima glo. Jo. an. ¶ Glo. in verbo
exibere in principio recitat per contrarium in ea formatum
et soluit ut glo. deinde querit de vna questione et
soluit in fine glo. ad hoc etiam facit ratio predicta
ne propter religionem sit deterior conditio Jo. an.
¶ Glo. in verbo epo querit an idem sit in casu
quo episcopus potest absoluere laicum et soluit quod
sic. ¶ Quamuis no. quod non omnis in
gressus facit
quem religiosum de quo vide nota extra eo. li. de re
gularibus c. i. ¶ no. quod appellatione effectualis
et veri religiosi non comprehenditur nouicius qui non
est tacite vel expresse professus ¶ no. quod ingrediens
professionem alicuius generis personarum gaudet pri
uilegiis concessis personis illius professionis licet
non firmo proposito sit effectus illius professionis
quod nota quia facit quod si aliquis uult effici de aliqua
arte licet nondum sit in corpatus in arte et
facit exercicium illius artis de voluntate magis
trum autem gaudet priuilegiis illius artis //
¶ Quero quare iste gaudeat priuilegiis cano
nis Ho. dicit quod quia licet non sit religiosus in
commutabiliter tamen religiosus censetur commu
tabiliter dat simile Jo. mo. in legato speciei cuius
dominium addita competit legatario tamen commu
tabiliter scilicet si non acceptauit alle. ff. de lega.
i. si ita ergo et Jo. an. ¶ Quero an abbas possit
absoluere istum nouicium qui fuit excommunicatus postquam
per canonem si quis suadente Ho. archidiaconus tenet
hic quod sic induat c. cum illorum v. et alibi extra
eo. ubi dicitur qui religionis habitum re
cepit unde satis est quod sint in habitu. Item in
dicit opus rav. et osti. et quod nota primo eo ti.
monachi tamen primo tenet contrarium in dicto c. cum
illorum v. nos tamen. Sed dicit Jo. an. tenendum
quod ibi dicit et ibi concor. opus primo et ibi et
hic tenet in casu proposito quod abbas non possit
ante professionem tacitam vel expressam pro quo

facit hec lra vii si casus est talis q epus pos
sit absoluere requirat epm ut B. pmo Ro. jo
an ¶ lap ab hic refert concordiam qua posuit
jo an ibi dicens q monachatus excolenti tenz
s melius facit abbas si hoc scit si no recept
nec potest ipm absolue in pbacone et hoc
dicit placere abbati ibi et hoc placet jo an
et dictu pmo in c monachis intelligit qu
nouicii in pbacone positi incurrit hanc ex
comunicacom Quod uero dicit in c p illoz de
illis qui pus incurrit osti in suma co ti p
quis possit ab hic in fi dicat q ille platus cu
religionem ingreditur ipm absolue potest
intelligi tamen q in ea psisteret als exiens
eandem smaz reincidit Sz guil in spe ti
de regu in ult colup in fi v et no q mo
nachacio dicat q abbas no pot no pot ipm
absolue du est in pbacoe sm la ¶ Quid si
pater iniciat in istu manus violentas an in
currit excacionem Go dic q sic p tex q dic
si quis neminem excipiendo etia si filius sit i
pubes et pater trahit violenter de ecca ul eius
ambitu et multo forcius hoc procedet si nouicius
esset clericus nec ob B co cu volutate q iste
actus non pot attribui correccom nec ob xx
q ii c ii et B de regu c ii q licet pater i pube
rem reuocare et coram supiore repete possit
ut ibi no tamen debet violenciam inferre fac B
co li de pben cum qui facit C de iude nullus
et C vii vi si quis in tantam jo an ¶ Glo in
possit recta p com in ea formatum et soluit ut
glo in ead glo ibi non ut liber et respondet q
illud non est mirum q p libertatem pit ipi do
mino et lo potit illu interim dare ut seruu p
noxa salua ipi statu libero spe libertatis ut
ibi s p nouiciatu nil alti parit Item assupcio
habitus i mutat statu ipius et exhibet eum ut
religiosum q non est in statu libero qui nl
lum hitum libertatis assumit indicatiuus co il
lum sz habitum quem defert B co si iudex la
pcus v iustuz Item nouicius p pprian volutate
p fitendo se religioni obligat statu liber uo
luntate et actu suo non facit se liberum nec
ob si dicas q pmo in pfessione requi abba
tis consensus de regu ad aplicam q fateor s
abbas pfessione recipiendo acquirit s dus
dando libertates pdit et no est par et eadez
io go ite C de codici l fi cum igitur ut dic
tum fuit in textu censeamus nouiciu religi
osum licet comutabiliter et pter hoc quem
inus eum i foro ecclesiastico ut no B co li de
regu beneficiu sup magna glo post pri et
hic tenet ardi multo gaudet imunitate et fa
cit q hic i glo fi pi ea glo ibi clerico secu
lari et idem patet in tacite pfesso in casu q
locus est pmie i triduu B co li de regu con
stitucionem jo an ¶ Glo in vbo violentas
querit de qone et soluit ¶ Glo fi querit de
quo canone loquatur tex et quid de quigat
et soluit ¶ Quero circa p ma ptem q si pcuci
ens clericu no sit monachus s abbas an ab
soluet eum epus in casibus hic posit Go
la ab tenet q sic alleg no p jo an B co
ti vniusitatis sm lap ibi vide

Eos qui Glo pma sumat
et sut due ptes q

patent z q ibi idem legum p ptes ¶ No po
q quqz sma canonis et hominis equipantur
¶ No q legittimu impedimetu dicit qu quis
est subiectus i imineti mortis articulo picula
¶ No q in casu necitatis pot excatus ab sol
ui etia ab alio qui no est suus iudex vide glo
B de offi ordi pastoralis ¶ No q absoluco facta
ab excoicacoe p illuz qui no est iudex pter
piculu imines no est apta durare ppetuo
s tm limitatur ad tempus impedimeti
¶ No q excatus et absolutus sub tacita codico
ne si no seruat codicoz reincidit in eandem
smaz de quo aliq i ¶ Quo qui sit ille qui de
tur pot absolue de sententia excois Go dic
q si illa erat sma canonis absoluat ille cui
canon reseruauit ul ordinarius Si autem
est hominis ille qui protulit debet absolue et
in eius defectu si est delegatus additur dele
gans Si est ordinarius auditor additur su
pior hoc patet de offi dele g sexta de offi or
ad reprimendam et c pastoralis B co nuper
jo an ¶ Quero de quo impedimeto loquatur Go
dic q si est impedimetuz ppetuu B co quamuis
et de senectute quo eius impedimetu pot dici
anormalu ¶ No pst osti B co q de hiis ad fi
jo an ¶ Quo an absoluco pter impedimetu
possit fieri aquacuqz sma excois Go pmo B
co ti quamuis sup vbo excusetur restringebat
p missione talis absolucois ad excatos tm
p manuu in iectoz s q ipm est tex hic qui
loquitur de sententia canois ul hois jo an
¶ Quero quare q cito pnt debz se pntare Go
dicit jo mo q absolutus p iuramentu i ab
solucione pstitu tenetur ad factu sibi p iu
ramentum iunctu obligatus aut ad factu
illud tenetur implere q cito potest comode ff
de vbo ob continuus g cu isti et l interdum
ff de op liber l cum patronus g fi ad l sili
bertus iuste go reincidit si id no faciat jo an
¶ Quero qu dicatur iste contempne se pnta
re Go dit q eo ipso q iusta ca cessante se
no pntat illi aquo fuerat absoluendus
ut no n q vi metropolitan vii iste tex
denotat vicau sit x di quis dicit lxxi di
quicuqz et B de appel cum pati sm ardi et
qualit cognoscatur q no fecit q cito comode po
tuerit vide no in glo an pltes in clem si qs
suadente de peni jo an ¶ Quo an iste debe
at se pntare in ppa psona Go dic q sic B
co q de hiis in fi Et pter hoc tractat hic
ardi an absoluco possit peti p pcuratorez pe
tens pones opy pmo de qua vide plenius B
co cu desideres p pcc infi jo an Coir tenet
q sic de absolucone que fit in fit in foro
iudiciali secus de illa que fit in foro peni
tenciali cum requiratur introducco i eccle
siam cu psalmo et oracoe dnica xi q iii
cu aliquis ¶ Quare qualit iste debeat sa
tisface de iusticia Go dic q iusticia est
ut satisfaciat sm facultates pprias B co ti
ca nostitu sm ardi qui glozat hic illud
pprias qd dicit ibi ee in textu Sz dicit jo
an q istud vbu ibi no est nec erat i an
tiqua qua vidit pter hoc Et de hiis in

fert arch q iste no tenetur satisfface de fa
cultatibus ecclie quas habet ad usum alleg
xv q vi § si et p eo facit clem volentes g
i debere et ext de appel reprehensibilis z
vide q no de preben de multa in xtra glo joan
no istud dictu arch q fructus ecclie no pos
sint capi p satisfactione clerici ex delicto p
eum commisso ¶ Quero an istud sit verum q hic
absolutus reincidat i eandem sniam. So. iste
tex videtur velle q sic et eodem vbo utitur
decre cons de appel et clem si quis suadente
de peni in fi. Sz decre sacro ext eo. ii. uero in fi
et ext de offi ordi significauit dicit q i psti
nam. vide de hoc et decre ad reprimendam de of
ordi neutro ponit Jo mo dicit q est eodem
gene no numero et est pstina i pristine silig
vu uult hec decre q sicut olim absolutus no
parens absoluenti reducebatur p hoiem
i pstina excoicatoz sic hodie in casibus his
sine hominis misterio reincidat ipo iur cu
si ad hominis misterium recurri deberet re
conuincio et tractatus longus necessarius esset
q redundaret in aliorum dispendium quos ta
git negotium et ista de causa et ne illudant
censure putat in textu dicatur merito sic sta
tui debuit et facit xxvi q vi si quis de corpe
et q ibi no Jo an ¶ Glo in enumerat xxxii
casus huius libri in quibus quis excoicat
ipo iur. In ca glo ibi sexti intellige glo de
constitutionibus insertis in isto volumine et hoc
intellige qr vna reseruata videlz c exiit i
ti prio in fi addit aliu casum duos etc in
duxit Bonifa post compilatam huius libri p ex
trauagantem detestande et c statuimus Jo an in
fi glo hic finis glo fuit additio Et ex illis
casibus ibi no xvi sunt papales i reseruati
pape qui ibi signant exprimitur Sz ex de
scriptis in ista glo pauci sunt papales s v9 xx
iii9 et xxviii9 Item xxx9 post perseuerantiam
duorum mensium s non plus decre clerici de imu
ecclie obmittitur qr est reuocata et ex his ca
sibus in maiori requirit satisfactionem an absolu
tionem quos vide ext eo solet in glo i notori
a et xxx casus iuris ueteris collegit osti
eo ti y iii i prio Jo an ¶ Glo in vbo de ter
nimo recita p con de opp goffre Ber et osti
soluunt p tex hic. In ea glo ibi uera fuit
idem Jo mo hic in prio Jo an ¶ no istam glo
ad cognoscendum qu noua constitutio dicitur no
dicitur declaratoria antiqui iuris qu utitur
vbo de cetero (no ar q factum aplice se

§ Idem

dis non dicitur factum legati cu hic ponatur ut
diuersi ad hoc ext de preben his qui ext eo li //
¶ no hic textum expressum q absolutio fit an
q imponatur penitencia p peccato et sic vide
tex q glo in clem dudum de sepul ¶ no q
licet quis sufficiat p iniuria delicti proximo
in hiis illos debz etc penitenciam facere de delicto
ad hoc de homi sicut dignum q est contra dictu
dyn i de re iur peccatum ¶ no q ille no dicitur
negligens qui no pot actu adimplere ¶ Quero an iste tex habeat locum i absolutio
bus aliorum inferiorum So dit q non tum
loquatur tm de absolutionibus ppe et leg
ati quo secus in aliis argumento lre Jo an fac
de rescri ad audienciam cu filibus ¶ Quero de q
bus excoibus loquatur iste tex So dit q de
sentenciis latis a iure no ab homine fm Jo mo
dicens q papa uel legatus no absoluit ab
illis de stilo curie s remittit fallit ubi de
legatus no pot absoluere de offi dele quererti
uel mortuus est nec alius succedit i delega
tione de offi ordi y pterea et idem putat Jo
an qu successor bn succedit s no est spes de
festina puisione facit de offi dele sicut cui
eo li et hoc in delegato qr epo succedit ei
plini ext eo li de maio et obe c i Jo an //
¶ Quid si absolutus a sententiis delegatorum
put dicitur ext pxia cone no pareat iuratorio
an reincidat in eandem sniam ipo iur So Jo
mo putat q no s demum p sniam hois debebit
re excoicari ut sic stetur antique regule
nisi in eo casu i quo appet vicaria c de ap
pellationibus s Jo an tenz conm p vbum aquibus
ius sinib q est vim latum et vniuersale capie
do id put sonat ad idem principium capli ad
loquitur generalit et exprimit de utrisque Jo an
Do de Ro in con x dici que incipit Item
no q ubi excoicatus dicitur q si auditor
excoicatum ab hoie absoluit pstita cautione
de stando iuri si no paret no erit ipo iur ex
coicatus p dcm Jo mo hic et q i cuiuz
potit auditor ipm reducere i eandem sniam
p c quaerenti de offi dele primo etc post aliu
qr ex quo sub conditione ista absoluit no vi
functus officio suo ex quo condicio no adim
pletur arg l licet in prio ff de iur doci sz
cos ¶ Quero an legati de latere absoluant
excoicatum p enormi lesione facta clerico So
arch exaltans hic vocem suaz tenet q sic
p istu tex sic generaliter loquentez et sic di
cit hic eo tex con opp osti qui tenuit contra
de quo plenius fuit dictu ext eo li de offi dele
c i Sz dicat Jo an q lic sibi placeat opp
arch ut ipe no eo ti ad eminencias tn neg
at q ista decre faciat p ista pte cu in nulla
pte huius c tractetur de ptate legatorum i ab
soluendo s de absolut p legatum a sententiis
quibus possunt quecumque sint ille vii tex no
dat eis aliquam ptatem et facit ext eo li de
rscpt si gratiose in fi vmo plus dicit Jo an q
i casibus reseruat pape pter manuum i iec
tione i clericum de quibus mentio fuit facta su
p glo ii legati no absoluunt nam illo casu
q cepit ex speciali concessione competere et aliter
non licebat reductum fuit postea ad ius con
q patet de offi dele q translatum et c plt
et ymo videtur q arch fuit sibi contrarius qr fa
tetur q legati no absoluunt a quibuscumque
sententiis cu statim hic subdat legatum ab
soluere no posse excoicatos nominatim a papa vo
nec excoicatos a delegato pape de offi dele stu
duisti de offi ordi pastoralis nisi sup hoc habe
at speciale mandatum sup quo sibi no creditur

nisi ostendat C. de man. pri. l. i. G. de pule
porro i fi. si litteris perdidit probet admissionem
et tenorem G. de pule. cum olim ar. de cler.
peregr. mr quatuor sufficiat tamen si semel fu
erit publicata i autem ut fem. fili. p. illud
C. de testa. publicati et G. de fi. pr. si instru.
alleg. ad hoc dictum vnn G. de cler. venerabi
lem Jo. an. Nota bene quod licet credatur lega
to cardinalis in hiis que venuit ex gene
rali mandato ut ee. no. extra di. nobilissi
et de pre. cum olim tamen secus in hiis que
requirunt speciale mandatum commissionem sicut fuit
no. in c. i. de offi. dele. eo. li. quod bene no.
Quero de bone quare isti remittantur ad or
dinarios So. dicit quod in curia Romana ul cu
rus legatorum curtatione et imponendis pe
nitentiis sunt ponderande ul satisfactionibus
in arbitrande non facile sciri possent so
lent tales remitti super hiis ad ordinarios
ul alios qui sunt in partibus quos ante hac
constitutionem quamquam absoluti non curabat ad
ire et est simile G. de offi. ordi. significa. Jo.

Quicunque Glo. prima
summat et
sunt duo dicta 2m ibi si ilo
et utrumque subdit rationem sui ibi
cum rati 2m ibi cum quis. Nota quod
gestum sine mandato alterius non obligat illum
cuius nomine geritur nisi aliud interueniat
No. quod paria sunt gere per se ul per alium No.
rati habitio trahitur retro et operatur idem
ac si a principio actus interuenisset vide i
regula rati i de re. iur. No. quod ad hoc ut
actus per alium gestus possit ratificari requiritur
quod sit factus nomine ratificantis alias non posset fi
ratificatio et sic oportet quod id quod ratificatur
saltem representatiue fuit factum per ratificantem
No. quod dicto si vero est aduersatiua et ad
uersatur in facto et in iure quia in precedenti
versiculo ligatur et in sequenti non sum Jo. an. No.
quod approbans malum per alium factum peccat ex
posito quod non fuit factum suo nomine an veni
aliter sive mortaliter dicitur i. Oppo. et vi
quod non requiratur rati habitio in maleficio
gesto per alium suo nomine sed sufficiat scientia et non
contradictio ut G. de iur. iura. cum inpositionibus
eo. li. So. dicit Jo. mo. quod si familiaris patris me
us facit aliquid ad quod non habet speciale man
datum nomine meo et ego sciui resistere debeo et
purgare et si non resisto in acutro ponam ut ibi
G. ut lite non c. i. in fi. et de offi. dele. cum olim
et C. de incest. nup. cum ancillis et c. de desto. l. i.
l. xei et tunc est ratihabitio presumpta in q. i. notum
et idem in casu de accu. quante G. eo qui in rectore
nem pot prohibere et non prohibet licet in po
testate non sit. sum Jo. mo. G. eo dilecto Item cum
gestum nomine meo licet non per prius ratum ha
beo teneor ut hic et dicit Jo. mo. quod sic fuit
diffinitum in facto archiepi londoniensis contra
Regem dacie Jo. an. No. bene ista solucionem quod
aliud est non contradicere aliud ratum habere propter ea que
dicit de spon. impube. c. i. eo. li. et quod sola sci
encia sufficiat in gesto per priorem 2o oppo. con
tra. preterea quod tex. habeat in se contradictiones quia primo
dicit peccat habendo ratum 2o dicit quod non potest habere
ratum ex quo non fuit gestum nomine suo et sic
presupponit quod pot habere ratum et quod non possit quod
videtur quia So. dicit quod iste tex. dum dicit quod p.
tat si habet ratum debet exponi ratum i.
gratum et sic non erit contrarius vel dum dicit propter
hoc expone i. propter talem placentiam ul gra
tificationem Jo. an. Quero pone quod quis man
dat notarium capi unum ex tribus clericis sil
incedentibus et alios duos non grauari et
mandatario id exequi volente notarius au
fugit res tamen eius et alii duo fuerunt ca
pti et se redemerunt an ille mandans et mu
tatus (?) sint excom. So. Jo. dele. in q. xviii te
net quod non quia contra voluntatem eorum illi duo cap
ti fuerunt de simo. sicut tius de hami. petrus
putat tamen quod cum dampnum dederunt de
dampno quod passi sunt teneantur de iur. c.
si rem in q. viii preterea et per absolutionem primi dic
ti facit tex. hic Jo. an. Quero quid importat
verbum i cunctanter So. dicit quidem est si di
cet indubitanter sic ix. di. noli de sas fin
tex nitatis in q. vi hoc quippe nisi et G. de
hiis que fi. a pla ma. pt ca. c. i. i primo ul
i. sine mora post ratihabitionem veram ul p
sumptam ad hoc ff. de admi. tuto. l. tutor qui
repertorium g. i. iam tractare idem est quod dubi
tare ul quod morari ut et dicebat Jo. mo. Sed
ex hoc videtur quod cum tex. dicat i cunctanter etc
quod ex ratihabitione i currant tunc tempore quo
ratificatur et sic non trahitur retro vide Jo.
mo. quod istud non procedit in obligatione condiciona
li in qua primo est conditione existente ac si
a principio fuisset pure contractum ff. qui po. in pi. ba.
l. potior g. ex conditionali quia non mirum si redu
citur ad tempus quo fuit contractum cum in contrac
tibus ponderemus initium ff. de verbo. ob. continu
us g. cum quis. Sed quis verbatur lite meius
templacione i nullo tunc sum obligatus ex
alieno facto i. q. iii. c. i. et c. seq. sed cum ra
tifico principaliter obligacio et per tunc teneor
ff. de neg. gest. si ego ubi quando adest obliga
tionis presagium ut in obligatione condicionali
ul prorogatione de re ad rem ut de offi. deleg.
cum olim ratihabitio trahitur retro alleg.
C. de dona. inter vi. et uxo. l. donaciones ac
ubi nullum presagium obligacionis adest tunc
solum obligetur a tempore quo ratificat ad hoc
de cons. di. iii. tunc valere Est et alia ratio qui
a excom. timoris est pena delicti nec li
gat non delinquentem de consti. c. ii. de testi. cog.
c. ii. cum autem ratificat tunc primo delinquit
et sic tunc primo ligatur Jo. an. Quero an
iste in 2a parte peccet mortaliter an venialiter
So. dicit Jo. an. quod graue esset dicere quod hoc
esset mortale cum facile ob ueniat propter quod vi
detur dignum venia et sic veniale et facit
quod no. quod metus cum factis in ulti. quod Jo. an.
Glo. in querit de vna quod et alleg. opp.
et soluit in fi. glo. Opp. primo quia posuit

hic glo non est put dicit glo hic s̃ osti sc
posuit dictu pmo s̃ ipe pmo videtur hoc
tenere qui tam tarde penituit q nõ potuit
revocare al' ser et hec distinctio colligit ex
pio et fine sue glo et fuit hec venerabilis
lxxxix. Ber. tñ tenebat in loco alleg' i glo
q istud est vero q est excõicatus nisi mandans
moriatur ante manuum iectione alii autẽ
tenent cõm et istud placet hic ardi s̃ jo an
remittit ad ibi nõ quosdam autẽ casus
quibus puia liberat a pena vide de iure
patro cu laici sup. i glo jo an Glo i vbo
clerici querit de quo clerico intelligatur et
solvit in fi glo nõ bene istis glo q appel
latione clericorum in lata significatione voca
buli cõprehenduntur clerici seculares regulares
et conversi q bñ nõ Glo i vbo tuo noie
querit quo dicatur hic ratum et solvit deĩ
de querit qñ nõ apparet p aliqua signa ex
teriora et solvit in fi glo tractat hic ardi
et disputationi relinquit an sit idem in here
tico occulto et facit q nõ xxiii q. i. i pma
et 2a glo vide q nõ in clem. i ad fi de here
in glo hic patet jo an Et nõ ex ista glo i
pio que hic ratum modum pbandi actu fac
tum p aliu Glo in vbo i tantis querit aq
tpre iste incurrant excõicatos ppter rati ha
bitionem in ea glo ibi anteriori et sic solvit
q dicebat jo mo et ardi post eu lege lo
quentem de maleficiis ff de vi et vi ar. l. i. ff
quotiens tantus fuisse locuta qr nõ dicet
q i maleficiis trahetur retro s̃ solu q con
pabatur mandato et idem regula iuris ge
neraliis loquens ff de re iur hoc iur p dele
cit vnde est sensus glo q dupliciter intelligatur
retro trahi vno mõ q trahatur ad actu p9
habitu et ad eius tempus alio mõ q ad pmu
solum trahatur et nõ ad 2m et ita hic jo an
in e glo venerabilibus s̃ porro et idem hic jo
an mo et ardi jo an Glo pe querit de exẽ
plo tex et solvit in glo tamẽ tũc in tuo mi
norem excõicationem et sm istud exemplu id qd'
dicit tex illius deberet intelligi de maiori jo
an Quero an ille qui scivit aliquem noie
suo clericum verberasse et õ dicat deinde ratu hz
sit excõicatus ponit fre de se in cõsilio cc xxvi
ubi dicit jo pagla sibi respondisse q nõ ẽ ex
comunicatus ad hoc facit 6° eo de ptũis licet de
pben si tibi absenti et q ibi nõ de rpis si pte
post jo mo p jo an bene facit de symo c si
cut tuis sm lap ab Oppo q nõ sufficiat
ratihabitio ad hoc ut maleficiu censeatur
factu p hntem ratum ut nõ glo fi et ibi
jo an in c. i. de guis infi So dicit q aut
lex imponens penam p maleficio requirit
maleficiu et tractatu p pius et tũc nõ suffi
ceret sola ratihabitio et ita p cedat cõm quia
ad hoc ut mulier nõ possit cõtrahẽ cu in
terficiente maritum pprium requiritur q
ipa fuit machinata in morte mariti ergo
sola ratihabitio nõ sufficeret Aut lex requirit
solum factum et maleficiu et tũc ratihabi
tio faceret incurrẽ penam ipm ratificante et ita
procedit hic

Alma mater Glo pa sumat
et dividit Bz jo mo dividit i vii
facit enim de 2a tres et de 3a duas le
gam p ptes faciam vnam partem
usq ad s' illis nõ q etiam appellatur iur de
quo vide glo et q ibi dixis de puile c. ii co li. 2
et quid importat istud nomen alma jo an ad
nõ de offi cusio c. ii 6° eo b de reli et vene
sanc c. i co post pricipiu nõ q illud qd' rona
biliter est factum pot et ronabiliter mutari
et revocari et sic patet q statuta qntũcũq sit
ronabilia tñ possunt alia rõne mutari vide
de cõsang et affi nõ debz nõ q interdu quz
refertur ad locu et non ad psonas loci quqz sit
cõo ut 6° eo si civitas nõ regulam negati
vam q tpre generalis interdicti nulla officia
vel sacra ecclesiastica sut pmissa ministrari
vel celebrari nisi in casibus except et sic dicens
talia fore pmissa debet hoc ostendẽ nõ q
appellatione statutorum cõprehenduntur canones ro
manorum pontificu nõ q ex nõ celebratiõe
divinorum et subtractione sacrorum insurgunt hereses
indevotio et periculu aiarum nõ q cõfessio et
penitencia tpre generalis interdicti sut pmis
sa omnibus regularit nõ q in articulo mor
tis quilz pot absolvẽ excõicatos Quero
de quo interdicto loquitur tex So dic q de gene
rali ut pz p tex qui dicit terris et locis et vi
de glo i s̃ eo p addicim9 jo an Et tractat h'
ardi an epus possit celebrare spetialit inter
dicta sup quo remittit jo an ad nõ p se 6° de
hys que fi a ma p ca quesivit et rephẽ
dit ardi sicut fecit jo an ibi osti dic ut ibi
nõ Quero an tex pcedat in distincte q ex
cõicati in mortis articulo admittatur ad cõfessio
nem So ardi dicit q sic si fuerit absoluti ab
excõicatione s̃ si cõtempnerit absolutionem
decederit in mortali et denegaretur eis sepul
tura xxiiii q v placuit cu s' sequet Bz dc
jo an q ipe loquitur aliqtulu impprie nã in qõe
hic admittitur ad penitenciã nõ est nisi ut ab
solvantur jo an Glo ii in pio iustificat et
fortificat text9 et in vbo et nõ colligit ex tex
q constitutiones bonifacii qu revocat alia iu
ra de hoc faciunt mẽtiõnem Glo in vbo sacra
ment9 querit que sacra erant pmissa tpre inter
dicti p iura antiqua glo solvit in ead glo
ibi non est et ibi habetur in sacro ordinis
post pmo jo an In ead glo ibi sic et sic
fatetur glo q in tali sacro cõfertur gra de q9
plene 6° de sacra vnc c. i. post pri jo an //
Glo in vbo insurgunt iustificat tex plura
et cõ exemplo in fi glo sile q dicit jeronim9
ad achezucinã c. ubi loquitur de nat in obsi
dione qui nõ desperaverant quã nõ noverat
libertatem jo an Glo ii vbo sani colligit
qualit sit appbantur cõpr cõsf in fi glo jd
ibi tam et viii jo an Glo i vbo ad petra
dum pseqitur generalia Glo i vbo admit
tantur querit an debeat eis dari eucaristia
ar. p et õ et solvit in fi glo idem ardi et
sic circa sacra nichil est i mutatu nisi quo
ad penitenciam jo an Glo in mortis articulo

quer(it) an tex procedat de quacu(m)q(ue) execucione et
solvit Jn ea glo ibi a sacerdote et de sepul c
fi Jo an

§ Illis

No ar q(uod) ita puniuntur dantes
auxiliu(m) et consiliu(m) et favore
delicto sicut delictu(m) pp(er)etrantes
ad hoc de eo li de here c ii ¶ no q(uod) obligatus ad
satisfaciendu(m) vel ydoneam cautionem p(re)standa(m)
de satisfaciendo liberat(ur) si p(re)stat iuratoriam
cautionem eo existenti in habili ad aliam
p(re)standam et sic est hic casus p(er) glo i c q(ui)
de usurp eo li ¶ no tex q(uod) interdictu(m) loci e(st)
aliud ab interdicto universitatis de quo de eo
ti si sentencia ¶ Queritur quis possit interdictu(m)
p(ro)ferre in locu(m) Go dic q(uod) opus de (con)silio capli
de excess p(re)la c i de his que fi a ma p(ar)te ca(pituli)
quesivit de his que fi a p(re)la quanto Sz ardi Jo
an ¶ Glo in v(er)bo ydoneam querit que dicat(ur)
ydonea et solvit ¶ Glo in v(er)bo iuraverit al
legat (con)tra ¶ Glo in v(er)bo relaxato in p(r)i(nci)p(i)o al
leg ad (con)tra p(r)imo deinde distinguit tu(m) nic
bea dic ut in casib(us) Jn ead glo ibi q(uod) iure z
vide q(uod) ibi no post p(r)imo sup(ra) fi ultra glo Jo

§ Adicimus

no ar(gumentu)m q(uod) appe
llacione ecclesiaru(m)
non (com)phendunt(ur) monasteria (con)tra ff(?) in glo ¶ no
q(uod) in ecclesia existente in loco generalis interdicti
debent celebrari di(vi)na officia tamen ut nulla sig
na celebracionis appareat extrinsecus ¶ no q(uod) cotti
diane distribuciones que dantur aliis q(uam) ca
nonicis ¶ no optim tex q(uod) ubi distribuciones cot
tidiane dantur in officiis ita sunt dande si offici
u(m) dicatur sine cantu legittima causa subsiste
te q(uod) no cantetur q(uam) bene no ¶ no q(uod) cottidiane
distribuciones dantur tam interessentibus di(vi)nis
ad hoc de clerici no residentibus c i li vi ¶ Que
ro an ydeo (quod) heat locu(m) ubi papa p(re)cipit exi
re cleru(m) reservatis p(ro)ch(ia)lib(us) p(res)b(ite)ris p(ro) sac
mentis p(re)bendis que p(er)mittuntur t(em)p(o)re interdicti
Go dicit Jo an q(uod) no ut ipe no de eo p(er)mittimus
sup(er) v(er)bo in ebdomada et vide no de elec si(cut)
tutum sup(er) p(r)ima glo Jo an ¶ Quero an t(em)p(o)re
interdicti admittant(ur) ad istam celebracione(m) cle
rici vel monachi aliarum ecclesiarum Go fm ardi
dic q(uod) no q(uod) satis innuit tex hic dum loquit(ur)
de distribucionibus alle de eo is qui § i vide
no sunt admittendi extranei de eo li de pri
licet et c q(uod) in (con)vi dicebat pe i c q(uod) iure de
peni et remis et de cleri excom mi illud q(uod)
clerici no poterant interesse di(vi)nis in c(ist)erciens(ibus)
ecclesiis p(ri)vilegiatis de celebrando t(em)p(o)re inter
dicti cu(m) dicta illa q(uod) iure solu(m) in sepultura p(ri)
vilegiet eos sup(er) laycos Sz dicit Jo an q(uod)
durum est hoc dictu(m) fm q(uod) patet q(uod) benefi
ciatus unius ecclesie in alia tunc celebrare vel
(con)celebrare no pot et p(ro) hoc etiam dubitat(ur) de cle
ricis servientibus p(res)b(yte)ro(rum) qui p(res)b(ite)ri soli sunt in
ecclesiis instituti de quibus de vi et hones cle
ut quisq(ue) vel si habet sociu(m) institutu(m) ille tu(n)c
abest dicit q(uod) in q(uo) nimis emungit zel de
venire nisi cu(m) p(ro)dem s(?) p(ro)pter maliciam i fi
et vide q(uod) no de eo li de p(r)ivile licet in glo pl(?)
et q(uod) de ca no Jo an Jo cal in trac de ecclesie
interdic in vi membro v(er) si dubiu(m) revocat(ur)
conatur defende(re) opi Jo an et respondetur

motivis ardi ultimate (con)cludit q(uod) ante factu(m)
non fuit ausus (con)sule(re) aliquem ut c(ist)erciensos ad
mittet si post factu(m) satis de iure defendet(ur)
q(uod) no esset irregularis de quo vide ibi plene p(er)
eu(m) fr de se in (con)si lxxxix dicit q(uod) videtur
absurdum tales no admitti dicat tamen q(uod)
volendo salvare opi ardi posset dici q(uod) istud
no p(ro)cedit in fratribus qui transitu(m) faciunt p(er)
(con)ventu(m) loci interdicti de licencia superioris
possent admitti q(ui)a quo ad di(vi)na officia
ecclesiastica sacramenta p(otes)t dici illius
(con)ventu ad que(m) declinat sicut dicimus de laico
peregrino et transeunte qui pot (con)fiteri illi sac
doti i cuius p(ar)ochia declinat et ibi sepelire
tur si decederet no electa sepultura de quo
no ardi de sepul c i et de peni omnes Jte(m) a(d)
sentit de c(ist)erciens q(uod) no admittant(ur) ad di(vi)na
officia Sz no est dubiu(m) q(uod) fr(atr)es minores qui
morant(ur) Floren si transitu(m) faciunt p(er) locu(m) in
terdictu(m) no possunt dici totalit(er) c(ist)erciens cu(m) i(n)
pl(ur)ibus casibus sibi i(n)vice(m) concent not ob
q(uod) debet dici c(ist)ercien cu(m) no habeant voce(m) i ca
p(itu)lo fr(atru)m ubi faciunt transitu(m) ut no de eo li
de p(re)ui c i et no de statu mo c i v(er) nec p(re)
oratus q(ui)a non sequit(ur) g(ener)o no p(otes)t admitti
ad di(vi)na q(ui)a p(ri)mu(m) exigit i p(re)iudiciu(m) altius z(?)
no Et est sile q(uod) dicimus de ep(iscop)o q(uod) in aliena
dioc(esi) pot expedire (con)cernencia iurisdictionem volu
tariam secus de (con)tenciosa ut no de offi
dele c i novit fm fr ¶ Queritur an sit p(er)mis
sum celebrare alias missas q(uam) (con)ventuales Go
Jo mo hic in addicione tenuit q(uod) no q(uod) dicat
p(ro)bari q(ui)a de distribucionibus loquit(ur) p(ro)pter q(uod)
infert q(uod) clerici et monachi missas peculi
ares dice(re) no poterunt q(ui)a ille p(er)misse no sunt
et sic remaneat p(ro)hibite p(ro)pter interdictum
Sz dicit Jo an q(uod) no putat istam addic(ionem) fuis
se suam cu(m) lra ista apte p(er)mittat missas ce
lebrari ut p(ri)us et universalis eccia fuat (con)i(?)
Jo an Jdem Jo cal in dicto tractu membro vi
v(er) dubitant quidam ¶ Queritur qualit(er) debeant
ce clerici in eccia celebrando isto t(em)p(o)re Go
dic q(uod) iste tex ponit quatuor p(ri)mu(m) de vo
ce submissa et alia sequencia quorum cuiusq(ue)
transgressio violat interdictu(m) ut no post
osti de eo p(er)mittimus sup(er) v(er)bo no pulsatis Jo
an et qualit(er) divisa sunt signa pulsacionis
campanarum vide de offi custo c i sup(er) p(ri)ma
glo Jo an ¶ Queritur p(ro)hibet(ur) sonus ca(m)panarum
Go dic q(uod) illud est signu(m) (con)vocacionis di(vi)n(orum)
ad di(vi)na de offi custo c i de homi Jo(hann)is
ergo tunc illud signu(m) fieri no dz q(ui)a si no debe(n)t
admitti ergo nec vocari z in ardi Jo an
¶ Queritur qualit(er) debeant clerici di(vi)nis inter
ee fm practica(m) istius § Go dicit ardi
q(uod) ad ee debent cu(m) effectu celebrando et
cantando xci di c i et c clericus victu(m)
et xcii di c fi l di (con)tinuacies Jo an ¶ Glo
in v(er)bo monasteriis colligit noie ecclesiarum
monasteria intelligi in fi glo vide q(uod) no
de eo li de supple negl p(re)la grandi i v(er) p(re)
fertim i glo no et sup(er) ipa(m) Jo an ¶ Glo

Glo in vbo sicut prius querit an simpliciter istud sit intelligatur et soluit. Glo i vbo interdictis querit de non interdictis et arguit pro et contra et soluit, deinde in vsi que dicit reti ta p contrarium in ea formatu et solue ut glo.

De festiuitatibus

Nota hic quatuor festiuitates anni priuilegiatas tempore generalis interdicti. Nota quod plus est prohibita participatio diuinorum excommunicatis quam interdictis ut hic patet facilius interdicti admittuntur. Nota quod quis facilius inclinatur ad recipiendum quod perdidit si aliqualiter sibi concedatur quam si totaliter excludatur. Nota effectum interdicti generalis quia priuat personas loci interdicti a participatione diuinorum item quod non possunt appropinquare altari. Nota quod lex detrahens certos casus aliquos alios inclusos non intelligitur substulisse nisi expresse notatos. Nota quod per clausulam generalem in lege positam tolluntur omnia priuilegia contraria licet aliter non specificentur videlicet in eodem de excess. prela. c. i. eo li. Nota etiam quod in reuocatione priuilegiorum debet exprimi causa quare fiat reuocatio, dicit Jo. an. quod licet iste vsus habet multam equitatem tamen tendit ad nouam clericorum quia ut plurimum in locis interdictis et rebellibus sunt multi excommunicati et tales qui de facto per clericos excludi non possunt nec possunt etiam sine periculo abstinere Jo. an. Queritur quid sit festum et quid solempnitas. Ho. ardi. posuit hic quod ponit hug. et alii dictatores in c. festum qui dicit quod festum est lignum in summitate domus ad quod alia ligna tendunt et sic homines ad festa conueniunt vel dicitur a foro quasi feriatum et sic ponitur de conse. di. i. c. i. in principio et in de fer. c. questus et sunt dies festi ocii et religionis sola enim res diuina huiusmodi diebus fieri debet. Solempnitates vero proprie ad homines pertinet vnum perfecto officio de facti dicitur quasi solempnia peregisse. Sed hic patet quod et festum solempnitates dicitur et dies solempnes ut in clem. dudum de iudi. in fi. et ut habetur cum aliquis de moribus perficiat est sciendum quod gregorius in omelia de octauis pasce sic loquitur ecce solempnia paschalia agimus sed ita nobis viuendum est ut peruenire ad eterna festa mereamur transeunt cuncta que temporaliter festiua celebrantur curate qui in huiusmodi solempnitatibus interestis ne ab eterna solempnitate separemini quid enim prodest interesse festis anglorum vnubia eum ventie solempnitatis est prius solempnitas quam id tro ac agimus ut ad illam que non est annua sed continua et perpetua perducamur ame Jo. an.

Queritur an in istis festis possit concedi interdictis corpus christi. Ho. ardi. credit quod non quia tex. dicit de participatione diuinorum officiorum non sacramentorum et hoc indubitanter tenendum est secundum Jo. an. quia ista pars i. vsus addicimus etc. nil tractat de sacramentis sed solum de officiis et facit quod non in glo. sed nunquam in fauet etc. vsus sane in eo et quod totis hic ste constat quod locus est interdictus in quo celebratur ex permissione iuris sicut olim mentione de priuilegio ut priuilegio istud ergo solum licet expresse permissum est et per hoc est responsum ad cautiones qui dicunt fideles debere recipere corpus christi in tribus primis festiuitatibus hic expressis de conse. di. ii. et si non frequentius et c. seculares et c. omnis homo vel saltem in pascate de peni. et remi. omnis que tamen procedunt in interdicto et alia prohibitione cessantibus item allegant in contrarium violatores interdicto irritam que sequitur que prohibitus dantes causam interdicto appropinquare possit. Sed respondetur quod isti tamen recedunt a primo suo dicto. Hardi. ut participatio diuinorum non importet participationem eucharistie tamen secundum hoc illa concedit et ista negatur item negatur quod talis sit sensus littere sed hoc vult quod propter opprobrium culpe remotus maneant sic i. di. in capite. Sed reliqui orare ad altare et oblationes super altare afferre et facere filiam poterunt Jo. an. idem Jo. cal. in tract. de eccle. interdic. vi. nebro v. sed tamen in dixerim et ibi dicit quod tamen isti doctores non distinguant clericos a laicis interdictis personas a non interdictis vel secundum eos quomodo indistincte sunt prohibiti ecclesiastici a receptione corporis christi etiam in dictis festiuitatibus secundum eum. Sed possent induci iste tex. quod clericus illius ecclesie posset concedi corpus christi quia eis non est prohibita participatio sacramentorum nec diuinorum officiorum ut patet in eo. vsus addicimus possunt enim ut ibi patet celebrare secrete et assumere corpus christi ita quod ipsi non sunt exclusi a tali participatione ergo nichil eis obstitit et multo fortius si conceditur eis ut tempore occulte celebrationis possunt assumere corpus christi fortius in istis festiuitatibus ut plus amplia concessio sacramentorum et obseruatio interdicti. Sed an in istis festiuitatibus poterunt mortui sepeliri. Ho. Jo. an. tenet quod non ut nota in glo. hoc dicit in clem. eos de sepul. nam in ipsis cessat causa. hic expressa quare admittitur ad participationem diuinorum s. de spe reconciliationis et probatur hoc de pe. et re. tam et plantare vsus quod si Jo. an. Jo. cal. in loco preallegato v. sed horum causa allegatur pro ista parte quia tamen non videtur sublata per generalem permissionem de exceptis nonulli et in eo li. de pe. et re. qui ad agendum ex quo ergo non est mutatum remaneat prohibitum in de elec. constitutione eo li. Sed ipse tenet contrarium primo negando quod sepultura specialiter sit interdicto prohibita sed accedit isto casu prohibitionem diuinorum officiorum et sacramentorum ut hic patet in principio et ex hoc sic arguit aut dices sepulturam prohiberi huiusmodi diebus ex eo quia diuinum officium non potest celebrari et hoc est falsum ut patet hic in textu aut quia sacra non possunt ministrari et tunc sequitur quod huiusmodi diebus possunt licite et solempniter et publice celebrari super corpus funeris corpore mortuo postea inhumato manente vel eo sepulto extra ecclesiam vel cimiterium quod est absurdum et derisibile item ea ratione qua potest publice celebrari eadem potest ecclesiastica sepultura ministrare. Arg. de excep. tamen inter quia sepultura ecclesiastica isto casu sumitur pro officio sepulture vel saltem accedit iurisdispositione ad diuinum officium quod huiusmodi diebus est permissum ergo et sepulturam de offi. dele. preterea item interdicti venientes admittuntur ad participationem diuinorum ut hic fortius ergo interdictus mortuus tunc debetur ecclesiastica sepultura de sepul. ex parte et per hoc cessat quod fuit dictum de prohibitione sepulture principaliter facta quia non est verum sed

est accessoria ad alia diuina ad id qd dicit q
cessat ratio de reconsiliacione qz licet no sit
spes de mortuis est spes viuorum sile xvi q ii
cu grauia. Item principalis causa est reuere
cia illarum festiuitatum que hic no deficit immo
eum Jo de lig tenet opi Jo an in suo tracta
de ecclesias interdicto et ista videtur verior o
pio qz heni regulam negatiuam q ista
non concedant tpre interdicti et videtur sepl
tura potius adnexa ad naturaz sacrorum que
conferuntur aliis qz diuinorum officiorum ut pz in c
q inte G de peni et remis ubi dicitur q eccl
ma vncto et sepulturam denegant tpre inter
dicti et sic videtur uolle tex q annexa prohibi
tioni sacrorum nam licet vii sint sacramenta vl
tra illa que dicuntur ois res sacra et ecclesias
tica ut de simo cum in ecclie ubi prohibetur vendi
sepultura vel locus cimiterii et ro est qz
rem sacram vendit et ibi de sepul c pe. Et alia
sacramenta no sunt concessa g remaneat sub
prohibicione et istam ptem videtur teneo fre de se
in consilio c viii. Queritur quare dicat hic de p
uilegiis concessis ab apostolica sede. Ro dicit qz alii in
feriores no pnt concedere ut tpre interdicti cele
bretur ad no de appel ad hec qui in fi p glo
Jo an. Queritur de quibus psonis intelligitur
verbum quibuslibet infra hic positum. Ro dicit q
intelligitur tm de ecclesiasticis psonis de qui
bus pmiserat et hoc pbat verbum celebrat
qd sequitur Jo an. Queritur an priuilegia concessa sr
audiendo diuina ante hanc constitucionem precipue
laici intelligant eo concessa reuocata p fine
istius tex et no formatur qo precipue de la
icis qz cla hic posita non concludit laicos ut G
quone prima Ro Jo an dicit q finis istius tex
facit q no tm laici no includant ad hoc fa
cit G co li de priui licet et p hoc vide solutu
q solet queri de iste penitentibus tercii ordinis
sancti francisci et humiliatarum de cruce signatis
quo ad fora priuilegia cessant sublata ercio p
oribus dubitatur no aut de posterioribus qz de
illis non esset dubiu ut dicit glo fi Et i glo
facit mencionem celebrandi et audiendi et sic
vnius prohibitio includat et reliquum de consta
translato cum concor G co ne cleri vel mo c n
in fi Item auditus sine celebracione esse no pt
s no queratur q p se patet Item facit q no i
dicto c licet sup fi pe glo Et modus celebrandi
dus supius expssus q excludant interdicti n
in quatuor festiuitatibus cum Item quo ad
illos penitentes illa sit priuilegia ordinum et
sic vocantur i idem cum ex eo ti g se q dec
etiam modum heret vonis s priores non
possent admitti et p alios possent Et ma
nifestum erit ro dicamus q p nullos possint
admitti licet solum minores mererent pena il
lius constitucionis qz plus in hoc peccabat et
econ ad no i dem t de dca in prima glo vn
utilis esset declaracio ubi priuilegiu no esset
datum audientibus s admittentibus licet
de tert admittendis puta q possent tales
admitte tunc no esset dubiu illud reuocatum
p hic fine Jo an lap ab hic alle p prima
pte q priuilegiu concessum q quis possit audire
includit alios p hibitos ut possint dice

et p eos habebit priuilegium audiendi q no
habent ex priuilegio dicendi facit q no Jo an
p guil G co li de tempo or c ii i glo fi
et i de eo iur cum aliud prohibetur i qoc sup
v audire et facit q no audi G co li de pe
felicis i glo fi G co li cum medius v sed
forte dicetur similiter Jo cal i dicto trac vi
membro. v queritur an priuilegia tenet contra
lap ne illudatur censure ecclesiastice ut
in eodem cum ex eo et ne accessorium principa
le vel minus dignum maius dignum ad se attra
hat G de consecr ecclie c i fin eum. Fred
in consilio lxxxix tenet q tales priuilegiati
possint admitti de iur vigore priuilegii ut G
de priui c pe i Fe co li not ob iste tex qz
hic reuocatur priuilegia p que poterat celebrari
tpre interdicti et sic no tangit hunc ca
sum ad idem facit cle cum ex eo co ti ubi
specialiter reuocatur priuilegia illorum de certo ordi
ne g alio remanet ualida priuilegia conces
sa aliis ut possent audire nec ob cle i
eo ti in fi ubi omnia priuilegia reuocantur qz lo
quitur de priuilegio p que religiosi volebant inf
dictum seruare s in casu isti nolunt seruare
interdictum s admitte priuilegiatos sup hoc
sim fred Ego tn credo dictum fre de sen de
iur procede de meris laicis s i laicis q tm
sunt psone ecclesiastice procedat alia opio
qz textus hic reuocat priuilegia concessis reli
giosis et psonis ecclesiasticis secularibus uel
regularibus g tales videntur exclusi a p
uilegiis licz sint seculares ex quo sunt psone
ecclesiastice vn videtur de intentione lre
q priuilegia concessa meris laicis remaneat
in suo robore. Glo in vbo assumpcionis i pri
cipio inducit textum ad solucionem quis deinde
querit qualiter hic capiatur dies et soluit in
eadem glo i natiuitatis vel annunciacionis de
quo plus videbatur Jo an. In ead glo ibi ut
hic vides G de obseruan je c i Jo an et i
bi ad vesperas Idem audi et clem i i fi de
religi do et hoc est indubitatum ex obser
uantia et hoc dicitur qz quod dicit glo p tex
hic qui dicit diebus predictis g videtur so
lum in die festiuitatis id licet na dies dicitur
a dyan q est claritas que est de mane us
q ad sero vel si sumatur Romano more ut i
cipiat et finiat a media nocte ff de feri
more Romano et G de offi de le consuluit
ad hunc no includeremus vesperas vigilie sed
ad hoc et silia responde p no in dicto c n
de fer in glo et vide q no de homi si p fadi
cus sup vbo orietur sol Jo an Idem Jo
cal in loco palleg vi membro v s quia r
capitur In ea glo ibi completorum p hoc q co
pletorium includatur sub vespe facit xi q iii
si quis epus in consilio et no xcv di c si It
qz hec gra amplianda est G co li de pben
quamuis Et dicit Jo an q ante factum tenet
dum est cum glo ut abstinendum sit a co ple
torio post factum esset pium tenere cum audi
et vide in sile q no in glo puto i fi de

v. de priule. et dicit q istud est de dubiis qd petiuit declarari in decre. v. s. intellectum de reli. do. et ven. sanct. Et dato q sm dictum glo. cantans solempniter completorium eet irregularis q tn per errorem opus fulatum id egit et no in contemptu clauium esset dispensabilis plegatus ut no. de cleri. ex. ministr. Jo. an. Jo. cal. ubi gl. v. pxo alle. tz dictu Jo. an. q solempnitas celebrationis unius toti diei naturalis incipit i vesperis vigilie et finiatur in vesperis festi ut dicto c. ii. de fe. sed vba debent intelligi sm subiectam mate de consu. et dictus de usu pal. c. i. Sz tex. hic dicat in festiuitatibus no. tn. et postea subdit prefat. diebus qd vbu de die nali respectu matie de qua est sermo debz intelligi ff de vbo. ob. ex ea pte p insulaz facit de pbat. in pntia sm ein. Et p istum pte facit q obseruat etiam q completoriu diei festi attribuatur semp illi diei nat completoriu in die festi duplici celebratur tpe q festo duplici lz sequens no heat festu duplex z sic patet q cois obseruatia interptat ut completoriu attribuat illi diei et no sequenti et iste tex. pmittit celebrationi diuinoz diebus illis festiuis qo totu officiu qd dicitur ppter illud festuz videtur pmissu et q completoriu respectu officii computetur diei in quo cantatur tenet aldi de conse. di. solent sup glo. licet dicat q quo ad horam celebrationis sit altius diei ¶ Glo. pe. querit quare isti possint appinquari altari et soluit in ea glo. ibi q pcrauerat dicat Jo. mo. gra effusa plus ul' minus affluit put subiectu gre plus ul' minus se coaptat i fluenti allegs q no xvi. q. i. possessiones et ff. de usu et hz plenu p. i. Jo. an. ¶ Glo. ii. pmo querit de exemplo et ponit exemplu deinde querit quid de priuilegiis templarioz et soluit Item querit q de priuilegiis concessis postea et soluit in ea glo ibi et puto idem hic aldi Jo. an.

De vborum significatione

Tenentes Glo. pma summat et diuid. in quinqz ptes pmo declarat quid conferat priuilegiu filiationis 2o ibi illu qui locus dicit desertus et tra ecclesias talu locoz quatuor articulos declarat 3o in q. tertio diffinit articulum declaratz 4o ibi in aliis fit reseruationis opalis et prothialis 5o ibi p declarationem fit ptestatio de iur utriusqz Et pmitto put s tangit in glo. que incipit sed in quo q fres templi et hospitalis i que qua habebant tu epo tiberiacen pduxerunt quedam priuilegia alexandri et lucii de quoz certis vbis dubitabat q significarent q hic in pno diffinit Sz pmo tangit et ab. clarius q hic loquitur de quodam ordine qui dicitur sancti iacobi et est in hispania et sut laici uxorati certis diebz i septiana abstinentes a thoro uxoris habz tamen clericos in ordine suo et sic legendo cessarent aliqui obiectiones de quibus s. dicetur sm Jo. an. locam p ptes ¶ No. q p receptione in pprios filios no concedit exemptio de quo vide gl. de priu. si papa ¶ No. quid operatur receptio i pprios filios ut videlz no possint cetizi ul' interdici et quid operatur istud priuilegiuz vide gl. eo de priule. psenti ¶ No. ar. q legatus de late. pt se intromitte reseruat. romano pontifici de quo gl. de offi. lega. qd translacionem ¶ No. ar. q legatus de late. habet iurisdic. in exemptos existentes in puincia sua de quo gl. de offi. de lega. c. i. et p hoc clare hoc hic pbatur sm ab. cu loquitur lug iptos in hoc in quo erant exempti sm Jo. an. ¶ Ordo an templarii et hospitalarii sunt exempti So. dicit Jo. an. q si nos intelligimus q iste tex. loquatur de eis hic esset solutu dubiu cu p illa vba receptio in filios no concedatur exemptio ut hic pz si intelligamus q iste tex. no loquitur de eis no soluitur dubiu sup quo remittit ad no pse in c. recepimus sup pma glo. Jo. an. et dicit Jo. an. q illa ppositio a iuncta cu ordine quo qua superfluit si iungatur cu deone ad ab. alio illa dicit quoqz sm eu ¶ Glo. pma ponit summariu in fi. glo. et dicit Jo. an. q residuu tex. no summauit q no facit ad ti. Jo. an. ¶ Glo. ii. querit q re papa sic stricte hic loquatur cu dicat p illa vba et soluit ¶ Glo. in vbo de late. pmo colligit differentiam inter legatos de late. et alios de inde posset tractari p quem ista vba deberent extendi exemptionem glo. soluit ¶ Glo. in vbo interdicti pmo querit quid de suspensione et soluit deinde querit an ab ordinario censeantur exempti et sol. in ead. glo. ibi interdictum et hoc pz gl. i. pxio is cui officio 3o pxo cu pxo et 3o. ad idem gl. eo. ti. c. i. p. si quis quictus cu illa cor sacr. eo. ti. de cor. episcopoz gl. eo. li. de priuileg. et cor. ii. gl. eo. li. de offi. de le. Jo. an. ¶ No. ista iuncta cu glo. q ubi contrarium loquitur equipando plura extrema statutu postea in vno extendit ad reliquu de quo vide gl. eo. li. si postq.

¶ Illum no. quis dicatur locus desertus et pondera tex q dicit in pmissis q volunt q hoc interptatio in aliis no venditet sibi locum ¶ No q loca detenta p sarracenos de quibus no est memoria oia dicitur loca deserta ¶ No. q quiqz oro affirmatiua tacite habz inclusam negatiua nam hic dicit q locus est desertus qui ultra memoriam hoim fuit sub sarracenis et istud sonat in negatiua. v. q non est memoria hoim qui xpianos fuit habitatus et de hoc gl. de pscrip. eo. li. c. i. ad fi. et est sile illud tm q hetur de causa.

pos· tu ecclia ffm Jo· an· Item qd p pista vba
gaudeas plena libertate exim^a quis a lege dy
ocesana et istam formam nō posuit Bon· i· c
si papa li· eo· li· de pivile· cum aliquo istud r
stringitur ut patet i· Item nō q exempti nō put
edificare ecclesias sine licencia ppe vide de
pivilegiis auctē eo· li· Item nō q licet aliqui sit
exempti a iurisdictione epi si tamē habet ca
pellas curatas respectu illaꝝ sunt subiecti
ita ut curam aiaꝝ debeat ab epis recipi et
epi examinare habent clericos instituendos
Item nō q istud nomen desertum nō requirat
ut excedat memoriam hominum ut apparet in
appellacione deserta e· de appel· qm et desti
tuit appellacione et c· si appellacoꝝ eo· ti·
Ho· dic q tex· caute locutus est qz dixit isto
casu ad denotandum q in istis casibus aliter sum
tur ut in gnis sicut etc· patet q ecclia dicit
deserti p nō residencia viij· q· i· si quis psbr
et patet de cleri· nō resi· c· ij· et tales clerici
dicuntur desertores xxi· q· ii· et legiste habet
rubrica de desertoribus C· li· xij et desertum
q dicatur hic qd est incultum post hitatorꝰ
pōt dici novale li· eo· q p novale ffm
Jo· an· Item q isti nō gaudeant plena
libertate cum nō includant nisi legem dy
ocesanam et sic nō s^t exempti respectu le
gis iurisdictionalis Ho· primo fatet q licet
fuit dictum q gaudeant plena libertate tn
p sequentia postea illam restringet ad dioce
sanam tm nam plena libertas dici nō pōt nisi
si sit exemptus ab utraq lege Jo· an· Item
3º q nō possint pcipere decimas suis primo de
omnibus tn pvisio beneficiali nō potest restrin
ad certum genus psonaꝝ de insti psonaꝝ ad
decimam Hz osti respondet q qm loquitur de iur
comi et pilla pte cōmunat de statu mo q
dici hic loquitur ex pivilegio et hoc opatur piu
legium Jo· an· Item quare dicatur locus desertus
Ho· diuitates dicit et hoc vult et iste tex· q
locus ideo dicit desertus qz non seritur aut qz
hitacōr desertur et hoc vult iste tex· tn certo
spacio tpis quo ad casum hic positum Jo· an· Et
sciās q primo posuit hic vnam glo valde mag
nam quo pncipalr tractat q veniat in p
bacone tu monastium pivilegiatum sup deci
mas novalium contra prochie agit q certo
rem prochie quam possessione eaꝝ et cōt rector
agit q monastium ut illos sibi dimittat i pa
te quam glo· hic nō posuit Jo· an· qz qī ad
hoc hetur i spe· de pba· g· i· v· ultio qritur
tn v· ubi quod si nō est usq ad bsicalum
et nō q psptus nō fuit de hac glo primo
que f mixta glo i prius primo in decr quod no
vale durat usq ad vsi breuiter aut nō s fuit
illa ps vnitꝰ in decr si de pivile ffm Jo an
Quid si non psentur ydonei an poterit eps
de alijs ydoneis ecclam ordinare Ho· dic q si sic
ecclie nō sūt exempte li· de supplenc pla c
ij ffm osti Jo· an· hic posuit ad quandam
glo quam dixit se habuisse de libro primo et
qz tota nō hetur ipe et Jo· an· ponit ad
littam et primo querit quare dicat sem psen
tant epm et sub ipsis examinatur Ho· dicat qz
sublimiori ipsis examinantur Ho· dicat qz hui9
modi ecclie non erant exempte ex toto et

ideo p epos erant in eis instituendi Secus
autem esset si ecclie essent exempte ex toto qz
tūc instituerent clerici p fres xvi· q· ii· c· i·
Hz tūc si populus non est exemptus rector
ecclesie institutus p fres recipiet curam ab
epō et reddet sibi rōnem ppli et ibit ad
consilium episcopale et recipiet ibi statuta
sinodi et respondebit de quarta decimaꝝ
et oblacōnum et mortuarioꝝ et hmōi que
sibi a pplo obuenerit et pstabit sibi reue
renciam obsequium et honorem rōne ppli et
alia que alij rectores pstat epō arg· li· de
pivile· ex ore de mūo· et obe· c· sup· nec
ob· si tu dicas si quis est cura iciꝝ qui s
te debet recipē curam aiaꝝ ab epō ergo
eadem rōne videtur q quē epus instituit
aliquem in ecclia non exempta ubi clericus
est patronus q deberet recipē curam tpa
lium a patrono q est fl̄m· s· respondet q
non est silē qz curam aiaꝝ nō pt quis ha
bere nisi p epm cui subest vel vicarium ei9
xvi· q· vii· nullus de offi· iudi· cum satis et
li· de insti· ex frequentibus vicarius autē
epi nō videtur abbas exemptus idō ab
ipo nō pt hīe curam s· secus est i cura
tpalium que intelligitur data hoc ipo
q facit patronus sufficit ut postea amissa
cura aiaꝝ crede videtur patronus et cu
ram tpalium Jo· an· Ho· s· quis debebit
istum examinare Ho· dic q abbas nō aut
epus qui nō instituit cū i ecclia nec co
firmat nec ei manū iponit tales cū ex
aminandi s^t nam examinandi s^t illi quibus
dz manus imponi de elec· venerabilē et
c· nichil nam isto casu cura nō est pn
cipalis s· accessoria nam ex quo p pato
nū locum est institutus et cura aiaꝝ est qī
accessoria idō qz illud nulla excepto admit
titur nisi forte infamia laboraret li· de
appel· cōstitutus et de etate accedens nec
etc· excusabitur a pplo ul' ab alio curam epo
si epus decimibus eius ul' neglia nō in
quirit qz non est iudex eius s· si negli
gens ul' etc· absens tūc epus potest dare
licenciam pplo q ab alio recipiant peni
tenciam et alia sacramenta li· de offi·
ordi· intertetā in fi· Hz epus nō habebit
q prochiani nō recipiant sacra ab hui9
modi rectore q diu tollerabitur viii q· iii
nō ne nisi faceret ul' vehementer psumet
q prochialis vellet prochianos trahē ad
errorem ul' ad peccandum nam tūc nō qī
iudex vl' in forma iudicii s· est supior
rector eius et cui etc· p alijs et supalios
est commissa cura eius prochie poterit eis
mandare q ab eo nō recipiant sacram
arg· de duor· quanto tn bn dz cauē eps
qz si postea rector conqueritur de eo qz cum pbare
causas et psumptiones quibus hoc fecit q si
nō pbauerit puniet arg· li· de excess· pla
c· ij· Jo· an· Item si isti prochiani volunt
appellare ab isto rectore ad quē appella
bunt Ho· si appellant cōt iudicium appella

bunt ad abbatem qz hec appellaco plus
habet puocacois ad iudicem q appellacois
B° de appel cum sit Sz si appellatur ab eo
i iudicio tunc appellandus est epus aquo ca
usas habens ar° B° de maio et obe solute
Sz quis habebit curam ppli ecclia uacante
So dic q epus lxiii di si in plebibus et
audient prothiani tunc officia in prochi
ali ecclia et uacante et ab exneo sac
dote qz locus ille corpalis ad hoc depu
tatus est B° de proch ut dinas pmo et
si rector pcessisset inquirendo q prochi
anu appellabitur epus et uocabit rec
torem ut defendat pcessu suu B° de app
tu spali cau si et si no cparuerit pcedi
epus qz in causa appellacois pcedit lite
no ctt fm pmo et dicit Cardi pmissa
habuisse de libro pmo originali no inu
tus ubis qua glo pauci habet et io ea
sic posuit et transcripsit et hic posuit fm
Cardi et ad pdicta facit B° de puile p excep
tonem eo li Jo an dicit tamen lap ab
q in eo qd B° est dictu q epus no exaiat
talem institutus p monachos fuit noui
c in B° eo li de appel mo fm lap dic ut
ibi fuit dictu ¶ Quid si iste ecclie subiec
te istis fribus sint et exempte an debe
ant psentari epis pter curam So dic q
sic B° eo li de puile p excepcoez et ibi iue
nies q no hic Cardi de quadz glo osti po
sita sup ecclias ad ppetuam Jo an ¶ G
lo in ubo penitus querit de intellectu tex
et de clau in fi glo et tene glo licet ost
dicat q ubu ult memoriz hoim pt t
minare claz pcedentem q puilegiu loc
no habeat si est memoria q locus fuit
cultus q ius p sarracenos q no placet Jo
an et ipse fatetur q lectura benignior lz
ut dic alia uerior qz puiluz est puudi
ciale Jo an Et p intellectu Jo an facit
altnatiua hic posita ¶ Glo in ubo dyo
cesana ponit de duplici iurisdicone et re
mittit deinde querit an subsint quo ad
legem iurisdiccois et soluit in fi glo
et sit sub dyocesanis poterit queri q fz
pmo et uide q no B° eo c p° i eos in glo
in Jo an ¶ Glo in ubo sede aplica reat p
c m q pot cstrui ecclia sine licencia ipe
de licencia dioces glo soluit q illud c
regulare fallit tamen in casibus positis
in glo ¶ Glo in ubo fetita querit an de
beat obtinere et soluit ¶ Glo i ubo ex
aiandi querit quare requirat examinacio
et soluit ¶ Glo in ubo subiecte in pri°
allegat con deinde querit an sit remoue
di ad libitu et soluit q no

C° CETERUM no no esse phi
bitu fribus ppiis
manibus exercere agriculturā ad hoc
de cse di v nunq ¶ No ar q puiluz cce
ssum ecca res cultiuatas suis expensis

tamen tex pot induci ad c m cu hic utro
q exprimatur c° p expssionem pmi no in
cluditur 2m ¶ No ar q de iur coi epus ex
igit quartaz decimaz et a regularibz
qz hic loqur ex puilio ¶ No q regulares
debent solue decimas pdiales ecclesijs
prochialibus ¶ No q in dubio ppa no in
tendit iuri alterius derogare ad hoc de pscr
quiauis eo li ¶ Oppo q tex hēat in se
ctrarietatem qz pmo dicit q de laboribus z
alijs bonis no soluant et in ubi malis
dicit c m So dicit osti q hic loquitur
de alijs bonis uidelz mobilibus et i in p°
in alijs loquitur de bonis imobilibus et
sic non est ctrarietas Jo an ¶ Quero
nunquid de iur coi debeatur canonica por
cio decimaz So dicit pmo osti q sic et
hoc pbatur hic euidenter alis hoc no esset
puilegiu ad hoc B° de deci qm de offi
or cquerente de psep de quarta Jo an //
¶ Quero de quo alio iur q coi dicat tex
hic istos esse obligatos So dic de puilio
ul csuetudine de deci cu sint homies et
c ad aplice fm osti Jo an ¶ Quas defe
siones reseruat hic So dic ut psuptoes
et hijs siles de quibus remittit osti ad
c excepcois B° de lit ct eo li Jo an //
¶ Que iura reseruatur hic So dic q iur
coia ul spalia puta puilia et csuetudi
nes de excess pla accedentibus B° eo li de
pui Volentes insti Beatus exponit de co
posicone ul reiudicata que sit sup hijs
facta fuerint pus seruabitur et uide
nd B° eo olim Jo an ¶ Glo sup ubo hois
querit de quibus et soluit ¶ Glo in u
bo aquibus exponit tex ¶ Glo i ubo p
soluat certa p c m et soluit q puiluz
istud nichil cferat eis qz de iur coi sut
imunes a solucone decimaz B° de deci
expte et ostendit glo i facto qualit isti
ne de illis glo soluit ostendendo i quo
prosit eis puilegiu istud ultra ius coe
in ea glo ubi sibi ipsis uu dicebat osti
Jo mo et Cardi qsti grauatur in uno
qz soluatur ad qd non tenentur ut dicto
c expte fz statim releuatur in alio
qz soluit clus siu ordinis iuxta regulam
B° de prochi c i et ff de iur iur cu qui i
pncip° uu dicebat Jo mo i habentibus
symbalu i quemencia facilior est trasitur
sus ar° B° de testa requisisti c° secus Ho
atinq dicebat q ipe oppo que habet ppia
decimas remitte non posse cu sint de iur
nali de quo de deci a nobis Ad cstias isto
ru saluandas sic erat prouisu uel fm
eu intelligat q soluet de hijs de quibz so
lue puilegio cessante deberent Sz iste
difficultates cessant si dicatur q de alijs
religiosis dicat loquatur sicut fuit dictuz
B° eo c i pri° q dicet in glo seq Jo an
¶ Glo in ubo generalis querit ubi sit

consilium et soluit ponens metam eius in
fi. glo. viii dicebat primo quod hoc vult ista
moderatio quod iste ordo sancti Jacobi de quesitis post
generale concilium integras decimas soluat quod intellige
de prediis quibus debentur. Jo. an. ¶ Glo. in
verbo aliis querit de quibus aliis loquatur et
soluit. ¶ Glo. in fi. reuocata per contrarium quod papa ma-
le reseruat iura istorum quia ex quo sententia est
lata super exemptione debet eis preiudicare
et imputent sibi ex quo non produxerunt ut
in c. suborta de re iudi. et in more contrarii glo.
soluit distinguendo qualiter presumptio preiudicet in
ea glo. ibi sub orta viii dicit Jo. mo. esse opp.
quod et c. sententia resan. non pos. l. ii in fi. per
que patet quod ista reseruatio quo ad iura ob-
missa que competebant tempore iudicati non pro-
dest et multominus erat necessaria de iuribus acq-
sitis post sententiam cum illa non ledantur
per iudicatum. Extra de excep. c. pe. ff. de excep. re
iudi. et an eandem § cum partem et l. si rem
meam et l. sequenti. Sed ipse respondet ad primum
quod iura et defensiones pertinentes inspecto iure
priuato sublata sunt ut in glosis. Secus si iure
publico inspecto et hec est causa protestationis
reseruantur protestationes defensiones et iura
obmissa ar. ff. de re iudi. imperatores viii de-
solam. hec protestatione conseruatiuam iuris ob-
missi. nam presumptio qui est super iure de contes. presbiteri
proposuit legem quam vult imponit siue quam
dat uel tradit partibus ff. de solu. l. i. in prin.
et c. eo. ti. l. i. vel secundum cum protestatio non
est hic iuris conseruatiua sed declaratiua et
hos effectus et alios habet protestatio de qui-
bus remittit ad notata in regula in genera-
li in de re iud. viii ex hiis infert quod quod super
certo articulo actum est non noceat aliis capi-
tulis c. de trans. si de certa et notata extra de trans. c. i.
bene tamen noceret in aliis probationibus et
sic iura communia videantur excluse ut in iuribus
hic alleg. in prin. Sed si agatur in generali persona-
li uel generali absolutio obest in omnibus tam
causis quam probationibus quia ius suum quodcumque et
undique videtur in iudicium deduxisse ff. de ex-
cep. rei iudi. et an eandem § at tamen extra
eo. li. de re iudi. abbate. Jo. an. ¶ Sed querit
Jo. mo. quid incumbebat hic episcopo probare et quid
religiosis super eo possessione usu uel consuetu-
dine iuuatur. nam et leges firmantur fre-
quenti iudiciorum usu et longa consuetudine
approbantur sicut et per desuetudinem abeunt
c. de ve. iur. enu. l. i. § sed si que leges in di-
gesto leges et § fi. Item videat si priuilegium ab-
rogat in totum ius commune uel in parte derogat.
nam ista sunt diuersa ff. eo. ti. derogatur et
notata de consue. c. fi. presbitero in fi. Si uero priuile-
gium non abrogat sed derogat iuri communi in certis
articulis videat et si scriptum esset priuilegio extra
de priui. si de terris et c. accedentibus. Item si pars
religiosorum vult se priuilegio iuuare sit ti-
tulo dante causam prescribendi quod requiritur
quando prescriptio est iuri communi contraria extra eo. li. de prescrip.

c. i. et si tunc religiosus exercere velit metas
priuilegii in excessu iuste repellitur. ponit
exemplum si priuilegium concedit liberam sepul-
turam quod ille allegat cum in priuilegio apponi so-
leat clausula salua canonica portione ut de se-
pul. certificari. si iste ergo contra canonicam velit
se iuuare prescriptione uel consuetudine quia malam
fidem habet in eo quod excedit non prescribit extra
de prescrip. veniens in fi. et i. possessor. Item vide-
at episcopus si priuilegium expresse non tollit ius commune
et sic in aliis non possit saluari et si quando pre-
iudicium affert quia tunc non tollit ar. c. de ap-
pellationibus in fi. de priuile. pastoralis et c. in hiis
de decimis suggestum. Item pars religiosorum videat
diligenter priuilegium et iuuetur consuetudine
que quandoque interpretatur priuilegium de consue. cum di-
lectus et si priuilegium iuuatur consuetudine fir-
mante priuilegium de consue. cum dilectus ut notata
extra de prescrip. veniens tunc prescribitur contra ius commune
de prescrip. audite. nam licet subditus contra proprium episcopum
libertatem prescribere non possit alterius libertate
ergo proprii episcopi prescribere possit ut dicto c. audite et
c. non liceat et c. de quarta. Jo. an. Dicit lap.
ab. quod dictum Jo. mo. hic quod non procedit prescriptio
in eo quod pars vult addere ad priuilegium facit contra
episcopum fesulanum ut ultra priuilegium exemptio-
nis sancte Marie in templo florentino ut quod ibi pos-
sit causas suorum clericorum audire uel ad suum
forum spectantes non possit prescriptionem alle-
gare contra episcopum florentinum in hiis s. que
non sunt in priuilegio expressa et facit etiam
ad hoc quod non extra eo. li. de priuile. cum persone
super glo. et sic in fi. secundum lap. ab. ¶ Sed querit quod
si utraque pars suam intentionem probat. Respondit
quod iudex considerabit que pars efficaciores habeat ro-
nes et tunc partes testes dicant verisimilora de re
iudi. sub orta de testi. in nica Insti. de contrahend.
emp. § diuerse sunt et alia consideranda que
habentur ff. de testi. l. iii. presertim in principio eiusdem. Sed
Jo. mo. Jo. an. ¶ Non tamen verum ex glo. que expres-
se vult quod sententia lata super interpretatione sit interlocu-
toria tunc contrarium probat textus et ibi Jo. an. in c. i hiis
extra eo. ti. et primo qui tenet quod est diffinitiua eo.
ti. olim. posses dicere quod aut interpretatio sit extra
iudicialiter ut puta quia dubitatur de priuilegii intel-
lectu papa et ipse additur super declaratione verborum et
tunc illa non potest dici nec diffinitiua nec interlo-
cutoria ex quo actus est extraiudicialis tamen pre-
iudicat talis omnibus et de ista loquitur textus extra
eo. dilecto § aucte et c. tua nobis et c. cum tibi
videtur velle primo in dicto c. olim. Aut inter-
pretatio fit iudicialiter et tunc aut super articulo prin-
cipaliter in iudicio deducto ut puta quia principaliter
partes litigant super intellectu sententie tamen parte et
papa interpretatur et tunc illa sententia est diffinitiua
intelligitur que diffinit negotium principaliter in iu-
dicium deductum. notata glo. in q. vi § diffinitiua et
glo. in clem. i. de sequestr. Aut interpretatio non fit
principaliter in iudicio deducto sed quia iudicium
agitatur super uno negotio et incidenter reuocatur
in dubium super intellectu priuilegii producti ad
probandum principale intentum et tunc ista est
interlocutoria et ita potest intelligi ista glo.
nam hec sententia super interpretatione non de-
cidit principaliter dubium deductum in iudicium

q° nō debet dici diffinitiua ut nō glo· in
dicto § diffinitiua et dicta cleme· i· de sequestr°

Constitucione

Glo· p̄ma sumat et diuidit et sꝫ
Jo· an olim incipiebat coniuraco
nū et fuit multū decisa· Ego
more solito legam p̄ ptes ¶ nō· tres modos qbꝫ
pot prouideri dignitatibus p electom postulaco
nes et p̄mocionem ¶ nō· ar· q allegans statu
tum i cā debet totum p̄ducē put iacet nō aūt
sufficit pricipiū allegare ut facit hic papa q
totū tenorem illius capli allegat ¶ nō· q susti·
nens defectū in alio ex sensibus corpalibus nō
pt p̄mouei ad aliquā dignitatē vide el in· di
sit rector ¶ nō· q patiens defectū in memoria ul'
i intellectu est i habilis ad dignitatem Et pōde
ra qꝛ uult tex· q talis defectus possit ēē euidēs
et manifestus ¶ nō· q idem importat manifes
tū et euidens ¶ Quid de cāu9 eccie electione intel'
ligatur· tex· hic So· dic̄· q intelligr̄ de eccia ca
tedrali ul' inferiori secolari ul' regulari / naꝫ
cē in monachis habet locū tū cad io p̄mo· et
fortior ut B° eo li· de here accusatus i eo fi· et qꝛ
appllōe ecclāz monastiā eē includitur de quo
ult° B° de supplen neg pla· grandi in glo· nō Jo·
an ¶ Quid sit coniuratio· So· dic· archi· sm hu·
q coniuraco est pluiū i vnū iuraco et differt
a cōspiraco̅e qꝛ fit cū iuramēto illa sine fit cū
p̄misso ul' pacto sine iuramēto / et est dicta· de
conspirando· qū· s· plures spirāt· flant et tendūt
in vnū et pt dici a cō et spū· i· supbiā ul' elaco
ne Jo· an· vide de iudi· exhibita· p Jo· an ¶ Quid
an monachi qui p publicū instrm̄ se ligarūt
et iurarūt i uicem se iurare ꝯ abbate ipoꝝ
dilapidatorem et ꝯ oem aliū monasteriū damp
nificantem sint ꝯspiratores et a iur' repbati /
So· archi· hic ponit qōꝫ istam quā disputauit
et p̄mo arguit q sic cū monachus eē intelita
tem tractare nō pot sine supioꝝ licentia xvi
q· i· monachi ꝓpa uolūtate ii· et c· qui uere d'
postula· c· ii· facit xviii· q· ii· diffinimus i fi· xx
q· iii· c· ii· et iii· Cū g° eē in lībat° monachi p
pria volūtate uti nō pnt et isti ea usi fuerint
conspiratoēs fuerūt et puniendi xi· q· i· coniura
tionū perpiue qꝛ tales ꝯspiracones nō a zelo
iusticie sꝫ ab oi fomite ptede videntur de simo
liter hely i fi· et c· ptuas ꝟ nos uero et io ta
les generalit' reprobantur xi· q· iii· ꝯspiratoēs
xi· q· i· coniuracionū cū· iiii· c· seque̅· et de re iudi
cā ꝯ· et a· Induat eē q nō· p̄mo et osti· de ele
bone· ii· ubi nō· sup glo· ii· It' qꝛ leges eē tali
a reprobant· de his qui ad ecclē· ꝯfu· l· denūci
amus C· de monopo· l· i· ff· de colla· li· l· i· /
nec ob· c· sane· xvi· q· vii· qꝛ respondet q ibi
nō loquitur de ꝯfirmacione sꝫ fuit ibi ab
iuraco scismat° et fidei p catholice pfessio·
Sm hug' lap· / et facit q nō· ii· q· vii· sacer
dotes Item nō· viii· de testi· coge̅· c· fi· omēꝫ
coniuracōꝫ p̄sumit illicitāꝫ et facit in li· feu
de pac· tene hac· edi· § ꝯuēctuales in q"'' fa
cit· qꝛ cū ad aliqd honestūꝫ fit colligaco nō
est ꝯspiraco sꝫ potius ꝯcordia et vnio ad hoc
facit ff de colle· illi· l· i· et facit in aūt Aū
tuꝫ de appel ꝯgnos· § si quis de pdictis ubi
dicitur q beatissimi patriarche vna ꝯspira
cione et ꝯcordia vnam fidem pdicat et fac'
xi· q· i· si quis clericoꝝ ibi rebelli coniuracōe
et ibi aūcte interdicente et q ibi nō et qd'
ibi dicitur p̄supto̅ sm lap· exponitur i· temē
ritas et pꝫ eas· q· si clerici ibi calupnia ma
chinantes et c· coniuracionū in p̄i° qd' loquitur
de diuisione que sonat in malū de ꝯse· di
ii· p̄° et ut dicit de bona ꝯspiracone pot in
telligi de elec· cū eccia· de causa pos· cū oliꝫ
de testi· coge̅· dilectoꝝ iii· q· ii· nulli ec· di
pcipimus· de treu· et pa· c· i· facit de re iudi
cā ꝯ· et a· ubi de alioꝝ mandato monachi
erant in causa et videba' conspiraco nec tn̄
fuit repbata ad idem de accu· c· platoꝝ i p̄i
et q legitur et nō· iii· q· ii· quia ea et fac̄
q nō· ꝯsis· et osti· de iudi· exhibita ut ibi nō
sup iii glo· et facit de iur· iur· petitio et c· fi·
de testi· cogen· loquit' de coniuracione ciuitatis
celand· lxxxix· di· c· ii· xviii· q· ii· § etiā
loquitur de mala pfectuia monachoꝝ alleg'
q nō· ofi· i suma de iur· iur· § fi· v· si uero
et hanc pcom tenet et eē hug' in dicto c· si cle
ricoꝝ Jo· an·

§ Ceterum

¶ nō· ar° q cano
nici quaruncūqꝫ
ecclesiaꝝ pnt facē statuta in eccia sua sine
aūcte supioꝝ de quo hic p glo ¶ nō· vnū mo
dum firmandi statutū videlꝫ p iuramētū a
lios modos vide p glo· i c· cū aliquibus B° de
rpt° eo li ¶ nō· ar· q p curatorum pot pbari
p litas sigillatas sigillo ꝯstituentis de quo p
glo· in clem· i· de pcu· ¶ nō· q facientes ꝯ
uentionem uel statutū de nō recipiendis bene
ficiatis in eccia ad mandatū ꝓpe dicuntur eē
ꝯspiratoēs ¶ nō· q statuta que tendūt ad
trahendam obedienciāꝫ debitāꝫ ꝓpe dicuntur
esse ꝯ libertate ecclesiastica vide nō· p p̄mo
i c· nouerint de sen· exco ¶ nō· q dicco tamq
quꝫ est nota vitat° et nō silitudinis ¶ Glo
in p̄mo· § p° ¶ Glo sup vbo londoni alleg'
ꝯcoz· et ponit quare nō glo et totum tex
¶ Glo· in vbo manifestum i recita p ꝯ'' in
ea formatū et solue ut glo ibi euidenter
apparet macrobius sup sompno scipionis
libro· i· carta xxiii· negari non pot q
visus affirmat Jo· et ibi facit certuꝫ· g° ista
sunt parua aliqd ēē certum ul' leuiter pos
se fieri certum ff de dup· insec· l· dampni
§ sabini sm Jo· mo· facit B° de depo· c· ii·
i fi· qui mat· accu· pos· insup et qd' ibi nō
in p̄ma glo vii dicebat Jo· mo· dupliciter
posse dici certum / aut quia ex se apparet
quid· quale et quātum / aut noie ꝓpo aut
alia demonstracone ut in· l· certuꝫ hic alle
aut qꝛ pt fi' certum ut cū pmitti' vnū
ul' gnnū qd' est in horreo q p appcionem
horrei fiet certum ff de vbs· obli· l· ubi aut
non appet § sꝫ qui vinū sit sit si ex q
mia bit' electus sciatur quid sit in suo horreo
Jo· an ¶ Glo· in vbo i visu querit an pos
sit p mouei carens oculo et soluit ¶ Glo
sup vbo intellectu colligit nōbile ex textu
¶ Glo· in vbo intencionēꝫ / recita p ꝯtrā

q̄ sit differencia inter euidentem et manifes
tum glo· soluit p textum istum ¶ Glo· i vbo
s̄· ceterum ¶ Glo· in vbo statutum recita p
gm q canonici sine epo nō statuat de gsti
tum omes qd' ibi nō glo· soluit distinguēdo
In ea· glo· ibi ex hijs· vide de hoc p9 9pos' in
et osti eo· ti· ticamēs· in pri° et ibi habes quo
respondetur· ad· c· cu dilectus· de cleri· nō re
et vide· q nō· de rept· derept· gstitutus sup v
bo· p decanū et de gsue· cu gsuetudine· et in
hijs locis inuenies nō hic p ard'i· jo· an ¶ nō
bene istam glo· q cottidie fit remissio sup
ista mā tamen pondera glo q videtur loq
de ~~eccia~~ caplō ecce cathedralis ¶ Sz quid
de caplō ecce collegiate an possint statuē
cu suo plato sine licencia epi· in hijs fit e
adem distinccio que fit hic in cathedralibus
p3 ut nō· ard'i· xi· di catholica· et gul de mo
al'· in clem· de cele· miss· sup vbo inualescit
¶ Glo· in vbo· canonicas in pri° querit que
sit ista canonica pena· deinde querit q̄ sit
giurare vel gspirare Item querit an canō
penaz incurrat pstans auctem et soluit It'
induat text° an delictū possit pbari p instrum
In ea· glo· ibi q̄· cos ¶ Quid aute de alijs vide
b'· de re iudi· cu j· et a· in ultimā glo et q sup
ea nō· jo· an· In ead glo· ibi· cum inposicō
nibus et ibi cē de hoc in· in· glo· et facit
q nō· ff ad turpi· in senatus· in pma· glo
et cē ad· l· acquili· negantem· in pma glo
Sz dicit jo· an qdisputauit et finiuit cūc
pbari p instrum ubi de voluntate illius q̄ quē
pducitur gfectum fuit instrum ut hic et ibi
lxxxviii· di· neq3 al' non· quā· vide in re
gula semel malus j· de re· iu· l° j· mort jo

ſ· Statutum

nō· ar· q ap pellōe capli
nō gphendunt' singulares de caplō· cu hic po
nit diuisim de quo in c· si sententia b'· eo· ti
permisso ¶ nō q statutū pnibens obedientiā
debitam cē auti pferatur sententia nō tz
¶ nō hic ples causas ad gquoscendū an sta
tutuz sit iniquū ul' non pmū qn ingerit g̅
uamen· expensaꝝ· 2° qn uetat gcordiam
litꝰ· 3m qn gpellit iniustam moue lite· 4m
qn pnibet litis male mote renunciaconē
et tū qn inducat quem ad peccandū qd' bn
nō ¶ nō· q uotū litꝰ exectande dicit' lauda
bile sit videtur q si platus in rebus ecce
exectatur lites nō possint ex hoc rephēdi
¶ nō· q ome statutuz mouens gspiracōm
q̄ supiorem est illicitum et reprobatū //
¶ Quo qn dicatur q̄ legittimas sanctiones
statutū ingeres dapnū expensaꝝ So· dic
q est q̄ leges c· de fruc· et lit· ex pe· l· non
ignorat ff de peti· here· l· illud· ff de leg· ii
qui solidū fm jo· mo· et ard'i· jo· an ¶ Quid
sit iniustū pnibere cessionem inique litis·
So· dic q est q̄ io ff de admini· quociens s'
sicut jo· an ¶ Quid importet vbum adicit
So· dic q gpellit vel adigit et gponi' ex
ad et ago jo· an ¶ Glo· in vbo laudabile
alleg'· gcor· ad textuz et illum fortificat //

¶ Glo· in vbo· ad peccandū coadiuuat tex
p similia In ea· glo· ibi nō est obligatoriū
et ibi habes casum· l· abuenire ff de pac
dota· quā hic alleg' jo· mo et ard'i· jo· an

Exeptionem qui seminat

Istud c· est hic decisum io legi'
Glo· pma querit hic pona' ita
decisum et quare aliter nō glo
zetur et soluit In fi· glo· Idem ard'i· dicit jo
mo· Ideo sisto vitam illam cum pnibicōz et
eius penas johēs xxii· suspendit ad aplice
sedis beneplacituz p gstitucōnem q̄ incipit

Privilegium

Glo· pma
sūmat et q tex· pendet usq3 ad
ultimā decōnem nō diuidit' Sz
jo· an ¶ nō· q monasteriuz pt
dici esse abbatis q intellige quo ad correc
cionem monachoꝝ de ma· et obe· cum in
ecclesijs vel quo ad administracōm decipt e
datorū Sz quo ad dnm nō q̄ cē plati regu
lares ppium hēe non pnt· de pnile· cu olim
ii ¶ nō optim textū q idem est dicē fres
q monachi vide de iudi· causaz ¶ nō· q applō
ne cellarum monastij nō gphendutur p
oratus ecce ul' capelle monastij ¶ nō· q
appellacōe cellaꝝ monastij gphenduntur lo
ca secreta et solitaria a gūersione hominū de
putata gtemplaconi ¶ nō q extracō et sus
pensio referuntur ad homies interdictū ad
locum ad hoc· xi· q· iii· nemo epoꝝ de elect
exto· iii· postulastis ii· f°· jo· mo· et jo· an
¶ Oppo· et videtur q cellarū appellacōe intel
ligatur de ecclesijs ul' capellis monasterij
ut patet xviii· q· ii· quā sit in pri° cu sua
glo· Item q gphendant' poratus monastij
ut est tex· de cēs· pterea So· jo· an dicat q
ppter hoc erat dubitacō et alt' nō soluit
So· jo· de vino· dicat q posset solui q gtiā p
cedit ppt' naturā subiecte matiē vel 2° ibi
loquitur in lata significacōe vocabuli· hic
aut loquitur fm ppriam significacōz fm
eum vel potes dicē q pnilegia pudiciam
ciā ordinarie plati intelliguntur strictissime
vii ostenso q aliq minimū gferat ultius nō
extenduntur b'· de pnile pastoralis Sz intel
ligendo de cellis fm modū declaratū ali
quid conferunt et ideo nō extendu' ad p
oratus ecclesias ul' capellas q sufficiat q o
pentur in cellis sic interptatis ¶ Quero
que dicantur celle ita solitarie So· dic q
istud patet in cellis hemi· Camaldulen
de quibus hetur de elec· cu monasteriuz
sup glo· ii· et plenius de regu· sane· in fi· ultie
glo· et ibi hetur quāto sit expediēs vita so
litaria jo· an ¶ Quero de rone huius tex
So· dicit jo· mo· q ro est· q qn vnū dicit'
de duobus de vno pricipalit' et de alio nō
pricipalit' ipm simpliciter suptum debet
intelligi de eo· de quo p pus seu pricipali
us dicebatur et est casus expssus in hac

mia de priul' qm p exemptionem C de his qui
ve eta impe l fi ff de le n cum pr ff hered
tatem filius et l si ita quis intesto in fi de
dona inter vi et uxo tu hic statutus ff si
donator et l sed si morz de v ob ex ea pte
ff insulam et no de in auct de nup ff p oc
casionem col' iii Et dicit jo an q in hoc
plus se extendit q expediat vel ma istg
c requirat primo aliqua plus videntur gg
ere dec pterea B co Sz dicit q pposito me
lius coaptatur id qd ponit qz cum sit
datu priuilegiu de cellis et de illis ut ppius
loquamur ut de solitariis locis que duplici
ter celant ut dicetur sup glo et alia refer
ri non debet et facit in auct de mona ff
cogitandum coll' i jo an ❡ Glo ii querit
de quo delegato intelligatur et soluit Glo
in vbo commorantes querit qui dicantur commo
rantes et soluit in fi glo accedi idem sup
tex qui intelligit de habitantibz ee ad tpe
jo an ❡ no bene istam glo de isto vbo commo
rantes qz verificatur inquacumqz mora que
fit in loco siue ppetua siue tpalis q intelli
ge qu fiet ex causa ut esset de familia illi
loci etia ad tempus secus vir si mora fiet
gra solatij uel visitationis ut no glo B
de priule c i co li sup vbo residentes ❡ Glo
in vbo hoc est cella p cm q sit male situ
ata sub isto titulo cu loquatur de priuleg
iis ff id qd papa dixit in pri hius libri glo
soluit in fi glo al' locari potuisset sub tio
B primo ul' sub titulo de priule jo an ❡ Glo
in vbo secreta cella p cm q cella ee dicatur
in loco non solitario posita xx q i in c fi
go male interpretatur hic ppa timore cotij
glo soluit primo declando quid sit cella et
qualit sunt commendandi talem vitam eli
gentes in ea glo ibi acclando hoc impor
tat occultationez de qua sequitur vn dicebt
quidaz Ostia claude celer ut ut clausa p
ostia celer et in alia significatione ponitur
p sculpe vn ouidius materiaz sculpebat
opus nam multas illic equora celant et
sic sculpendo me datur forma que ornat
ita et cella monachu quem mundo celat
p contemplatione ornat deo et hoc potis
sime de talibus solitariis cellis dicitur et p
dictorum respectu scdm btm Ber inter celu
et cellam est cognatio sz ee pietate q enim
in celis celatur et geritur hoc in celis s
deo vacare et frui p qd de cella in celu as
cenditur jo an in fi glo et p hoc in ordie
Cartusien de quo fuit dictu B de decri c
ii co li et B ti primo constitutione no
habet locum quo ad cellas finn que st
in claustris eorum qui regulares st duo
decim nam illi habent comonem claustri
ecclie et capli et certis diebus refectorii
ut ee no de regu sane in fi magne glo
jo an ❡ Glo pe exponit tex in fi glo et
est dicto cpposita ex con et vivo vn et sil'
commedentes et sil' viue dicuntur sz accedi
jo an ❡ Glo fi remittit de vita actiua
et contemplatiua in fi glo accedi induat illud
grego q quies ex corde nobis est appetenda
vin q i in scriptura v quies p qd videtur
contemplatiua prelle ad idem ea q qui e
piscopatu q dicit vm scdm Aug nam xii sunt
in quibus vita contemplatiua preminet actiua
ut dicatur in summa de virtutibus ubi tractat
de preminentia vite contemplatiue ad actiua
et vide q no de regu sane in magna glo
jo an

Sicut nobis Glo prima summat Et
est comunis diuisio qz in prima consulta
co duplicas gre a vobis causata
in 2a lacior Ro ibi breui vel ibi
uerum latitudo responsionis patet in vbo
silibus et in vbo et si ❡ no q gra fit quiqz
alicui no ut effectus gre dematur in eu
s ut ipe aliis conferat utilitatem ipius ad
idem B de pben si cui et in c si is cui ❡ no
q gra que limitatur ad vnu modu vacatio
nis non includitur alius nisi exprimatur ad
hoc B de rpt susceptum ❡ no q canonice
de iur comi non debentur fructus pbendarum
nisi resideant q patet hic cu requiratur priui
legiu de quo de consti cu omis p glo et doc ❡ no
q ad papa spectat interptari vba dubia su
e gre de iudi cu uenissent ❡ no q breuitas
consideratur ee in iuribus condendis ad hoc
B de iur iur breui et de breuitate vide no
de pen significauit et B co li de testa si pr
sup glo i jo an ❡ no q quiqz responsio ad
consultationem fit lacior q fuit consultatio ut
patet hic qz papa respondet in hiis et silibz
casibus et tamen no interrogabatur de aliis ca
sibus ❡ no q fictio et figmentis reprobantur a iur
de primo B de elec auaricie co li de 2o de rpt
exteriore ❡ no q clerici ul' familiares alicuius
dicuntur qui st de sua familia vere et sunt
continui commensales expensis suis ❡ no q il
lud continue dicatur fieri qd no habet aliqd
interuallum nam dicuntur hic continui ee
si aliqu se absentent vide glo et doc i phe
dec ❡ no q ille qui abest a loco causa rede
undi et p modicum tempus dicatur continue
in loco manere ❡ Oppo q ista gra no de
beat dici istius s potius illorum qui habebat
utilitatez ex ipa qz priuilegium dicatur ee illius
qui habet utilitatem ex illo B co li de conces
pben qz cunctis q i s iste no habet utilita
tem s clerici So dicit jo mo q quiqz priuilegium
conceditur illi qui ee habet utilitatem illius et
de isto loquitur cm quiqz conceditur alicui priule
gium s effectus priulegii diuatur i aliu ut hic
patet et arg ff de man vin lum et istud pt
dici priuilegium diuatum ut in c si cui B de pbe
co li et ideo dicu dicit hic tibi et co li de p
ben quamuis tibi pius pri intelligitur de gra sibi
facta quo ad graiam s quo ad effectu gre p
iuilegiu est illius i que diuatur gra jo an
❡ Oriuero an iste tex p cedat cuicumqz sit
facta ista gra So dicit jo an q hic no ap
paret cui loquatur an scribatur Cardinali
an epo s isti habent hodie quo ad comen
sales priuilegium a iur coi sup officio dicendo
ut in clem si de cele mis Sz ista duo hic
expssa no habent a iur coi s de speciali
gra ut patet in tex et de primo constat et
de 2o quo ad Cardinales vide no B de ele

no resi. tum dilectus sup glo. fi. et de epo
hetur. eo. ti. ad audienciam in ult. glo. Jo.
an. Queritur que beneficia comprehendantur in
ista gratia. Et dicit quod hic ponitur verbum bene
ficia late ut etiam maiora comprehendat. Bene eo
ti. c. pli. et vide quod ibi no. in prin. et in fi. et
Bene eo. li. de rescript. si propter in prin. ubi etiam no.
de beneficiis exemptorum. Jo. an. dicit ut dixi
in c. is cui de preben. eo. li. Queritur an ista
gratia veniant sui clerici quocunque sint. Et
dicit quod sic quia hec non taxatur numerus licet
quandoque taxetur ut infra dicetur et patet Bene de preben.
quamvis ii. et tunc an numerus impleatur in primis de
cedentibus ubi no. in glo. ista duo in fi. et
plenius Bene ea fuit no. Item ubi no. quod in illo
numero non imputantur beneficia que alias iure
proprio vel devoluto poterat conferre posset tamen
imputare conferendo illa auctoritate apostolica ut infra
dicetur. Jo. an. Queritur an id quod dicitur hic
de clericis tuorum sit idem si dicatur suorum vel
meorum. Et dicit Jo. mo. quod tuum suum et meum
ad diversos loquendi modos relata important
idem suppositum quia de hiis loquens dicam clerici
mei. tu ad me loquendo dices clerici tui.
duo inter se loquentes dicent clerici sui et sic
quod de uno istorum pronomen dicitur et de alio in
telligitur et de hoc ff. eo. ti. pupillus in fi. ubi
dicitur quod verbum suum ambiguum est utrum scilicet de to
to vel de parte significet. et ideo qui iurat
suum non esse debet adicere nec commune esse et
facit quod no. ff. de pecu. pomponius § si rees de
hiis Jn. g. in alle. Jo. mo. quod non sit ambiguum
ff. de interrog. acti. si defensor § i. ff. de excep.
rei iudi. si quis cum totum § i. Sed ipse respon
det quod ut accidens denominet subiectum oportet quod ipsi
subiecto conveniat in totum vel pro parte maiori
ff. de lega. iii. filius § sumus unde dicit philosophus
quod de scuto dimidio albo et dimidio nigro
non potest dici quid est ibi simpliciter sed quod est sin
quid et hoc se compati potest in eodem subiec
to ut quod socrates sit niger et tamen sit al
bus in pede et ideo in hiis non est consequentia
secundum quid ad simpliciter et ex isto infert
quod verbum meum de vi verbi debet intelligi quod sit
meum simpliciter id est in omni sui parte seu maiori et
quod dicit l. pupillus quod iurans suum non esse
debet adicere etc. est intelligendum quod addicat
causa dubitationis tollende ut ibi no. unde dicit
quod putat falsam glo. que est in § sed ex hiis quia
clarum est quod illud quod est commune non potest dici proprie
meum ff. de ritu nup. illud l. Ro. ff. de aur.
et argen. lega. l. qui tibi. licet quo ad quosdam
certos actus quandoque commune censeatur meum ut
dictum l. illud in Ro. et hoc fit ibi favore matri
monii et c. de com. fundo. ma. l. i. et ii. fit
favore libertatis que omnibus rebus favorabili
or est ff. de reg. iur. libertas. et quod dicitur in
aliis ii legibus intelligit propter auctoritatem iudi
cum que non debet esse impendenti ff. de iudi.
non quemadmodum. Jo. an. Ex hiis patet quod libertas est
favorabilis. Sed dicit lap. ab. quod immo est de servi
tute quia est malorum omnium postrema pena que
liberis omni supplicio gravior est. nam ubi liber

tas perit una ibi perit omnia. ut si. li. v. et hiis
c. de pe. c. quesivimus ideo odiosior omnibus rebus secundum
lap. Sed quando in cuius manibus debeat renunti
ari isti clerici. Et dicit Jo. an. quod si aliud non ex
primatur in privilegio debet fieri in manibus illius ad quem
de iure spectat ad hoc Bene eo. li. de preben. dudum
ubi receptio renunciationum fuit expresse permissa
et hoc sibi placet. Sed dicit quod ar. alleg. pro contra
quod et non eligit predictus quod possit cedere in manibus privi
legiati alleg. quia collatio concessa videtur concessa
omnia illa per que ad concessionem pervenitur ff. de iuris. om.
iudi. l. ii. de off. dele. preterea et c. suspitionis
sicud videtur concessum coherens ei quod est concessum
id est quod sicut episcopus xlvi. di. in prin. quia omnia eius
de generis debent eodem iure censeri ut no. xcv.
di. illud in glo. fi. cum ergo conferri non possit
nisi vacet per quos habebit potestatem renunciationis
acceptandi facit ff. de servi. ur. predi. l. iii. § pe.
de acci. emp. l. creditor § fi. c. de bo. vaca. l.
ii. li. x. ff. si servi. ven. l. testitute. Sed dicit Jo.
an. quod potest induci Bene ti. precedenti quem Jn. gem.
alleg. quia verbum cedenti debet circumscribi intelli
ut cessio sit iuridica et talis que faciat bene
ficium vacare scilicet in manibus sui superioris secundum
vii. q. i. episcopus de loco Bene de renunc. admonet
et quod inolevit et c. fi. vi. q. iii. denique x.
viii. q. ii. abbas Item privilegium proprie non debet ius
alterius absorbere xcix. di. c. fi. de eccle. edi. ad
audientiam ii. de confir. uti. vel inuti. c. fi. de off.
or. licet et remittit de rescript. cum aliquibus. nec
debet princeps ius alterius perimere licet possit differ
re c. de preci. impera. offe. l. quotiens et per re
nunciationem posset in totum absorberi ius episcopi
quod licet in persona renunciatur contra id lvi. di. sat
perversum fac. xxv. q. ii. servatis et vi. q. ii.
pervenit ff. de hiis que in test. de. si pater ubi patet quod
libera peculii administratio filio concessa
intelligitur sine fraude creditorum et suffi
cit debet privilegiato quod sine alterius preiudicio post
renunciationem in manu destitutionem valentis fac
tam beneficium conferre possit de servi. in hiis
et quia fuit dictum destituendi valentis vide no.
in clem. ita de renun. ad fi. sup verbo ma
nibus. Jo. an. Queritur an iste privilegiatus
compellatur conferre occurrentibus istis vaca
tionibus. Et dicit quod non quia dixit quod possit
et relinquitur voluntati ipsius non necessitati
ut no. supra ti. i. c. i. in glo. ii. Jo. an. Queritur
qua auctoritate iste dicatur conferre talia beneficia.
Et dicit quod licet hic non expressit auctoritatem nisi sic
fecit Bene eo. li. de preben. quamvis ii. tamen hic subin
telligitur illud saltem quo ad illa que alias con
ferre non poterat nam in illis si vult uti gratia
et illius virtute conferre dicetur fori auctoritate
apostolica. sed in hiis facultatem bene distinguitur
an eo tamen sit ibi expressum auctoritate apostolica
vel non Bene eo. li. de rescript. cum aliquibus in fi. Jo.
an. Queritur quid importet ista dictio quoque. Et
dicit quod idem ac si diceret et quod et eadem con
iuncto Bene eo. li. de elec. licet canon per primum
et ponit prin. 2e gratie. et potest eodem modo dicere
vel quod quia precedit declaratio in ferior in hiis
formis quiectis vel diversis. nam et in similibus

ut q procedat ut sequit[z] Q[ue]ro q[uo]d impor
tet hec dic[ti]o vt So q[uod] regul[ari]t[er] denot[at] mo
dum ce[rtum] q[uo]d vide q[uod] no[n] de[bet] d[ic]i appos[itum] vero i[n]
glo ij et sup[ra] ea s[ed] hic sonat in sicut ul[tra]
eodem mo[do] quo p[re]p[osi]t[us] r[espondi]t[ur] jo an Q[ue]ro q[ua]re
tex dixit p[ar]te So dicat jo an q[uod] alia l[ite]ra
habet p[ar]te et hanc habuit jo an mo[do] q[uod]
no[n] obat p[ro]pter hoc q[uod] no[n] intelligit de nepo
tulis et a simi[li] deferunt[ur] qui no[n] s[un]t p[ro]se
s[ed] otra se na[m] q[ui]d[e]m ca[us]a est p[ri]ncipalis rō
ff de auc p[re]stan l i in p[ri]n[cipio] ar[gumentum] ff de statu
homi l queritur et sic ec[iam] a[ce]di mouebat
p[ri]uilegiatu[m] p[er] eand[em] iura ut cau[er]et ne ha
beret aliquos p[ro] se s[ed] ad fi[nem] ut ipsi p[ar]ticipa
rent p[ri]uileg[io] jo an Q[ue]ro quare dixit tex
p[re]terea So dic ut euitet fraudes que so
lent fi[eri] q[ui]a sepe o[m]p[er]tu[m] est q[uod] volentib[us] be
neficia co[n]ferre nepotulis faciunt se capel
lanos ut ipi p[ri]uilegiati eis renu[n]ciantib[us] o[m]fe
rant illis ea interdu[m] ec[iam] p[ri]uilegiati hoc p
curat cu[m] est spes p[ro]xime vacac[i]o[n]is ut po
ssint o[m]ferre suis et de ro satis est motum
q[uod] ad fine[m] tm[n] habendo[rum] fructuum talium
capellanias p[ro]curat ut p[ro]x[im]o dictu[m] est
et hoc est q[uo]d voluit l[ite]ra seque[n]s du[m] dicat
quesiti ul[tra] recepti cruq[ue] em[m] querit hoc
p[re]lati quiq[ue] queritur et ut istis obuiet s[ic]
expressit jo an Q[ue]ro quare tex no[n] dixit
simpl[icite]r familiares s[ed] addidit domesticos
o[m]mensales So jo an dic q[uod] i[n] iur[e] quiq[ue] is
ta sumu[n]tur diu[er]simode nam de familiarib[us]
et domestic[is] diu[er]sim h[abe]t[ur] xlvij di p[ro]n[un]c[ia]te
v[er] hic et[iam] ij q vij p[re]uenit iij q v c i in
q iij ce q est l ij c de testi xi q iij q[uo]m
multos xxiij q iij s[i] ut ergo et B[er] de of
deleg[ati] i[n] simili de offi iudi c i de arbi
tu olim de testi in l[ite]ris ubi de hoc decle
no[n] resi cu[m] dilectus B[er] eo li de cen[su] exi
git de p[ri]ui l[ege] de here filii insti de pen c
i et fi s[ed] p[ro]missis et i[n] clem i in fi de deci
multe aut[em] leges de hiis loqu[u]ntur s[ed] sufficiet
lex p[ro]nunciac[io] ff eo ti cu[m] l seq ad id ff de
edili edic ediles s[ed] familie c de h ij qui
ad ec o[m]fu i ult s[ed] sane ubi o[m]cor de hoc
c de asse et dome l iij iiij v et ulterio[r]ib[us]
c de domes et ptec p[ro]totu[m] li xij Ex vi
tas est s[ecundu]m diu[er]sitate[m] casuu[m] diu[er]simode su
mitur nome[n] familie ut p[atet] in dicta l pro
nunciac[io] hic aut[em] et in silib[us] sumitur ut l[ite]ra
declarat[ur] Constat aut[em] q[uod] hic no[n] sumit[ur]
p[ro] o[m]stitut[is] i[n] domi[ni]ca ul[tra] patri[a] p[otes]tate nec p
p[ro]p[ri]us astrictis ad aliq[uo]d vinculu[m] cogitac[i]o[n]is
seruitut[is] vl[tra] q[ua]si s[ed] p[ro] liberis p[er]s[o]nis de qui
bus B[er] eo li de p[ri]uile cl[er]icorum s[ed] fi vnde hic
sumitur p[ro] se ipsis deputa[n]tib[us] ad s[er]uiciu[m]
honestu[m] alicuius d[omi]ni qui mercenarius c
quatur q[ui]a p[ro] mercede seruiunt salte[m] victu[m]
stricte sup[er] p[ro] cibo et potu vn[de] dicit hic
tex tuis expensis domestici o[m]mesales
vn[de] hoc familiaritas o[m]trahit[ur] ex o[m]i o[m]sensu
recipient[is] et recepti licet ec[iam] dicat[ur] re
ceptus quiq[ue] si ad id recipiente cogat[ur]
fiat xvi q i qui vere v[er] nisi forte et

ea q vos aute[m] et no[n] ij q vij cu[m] pastor[is]
et i q i p[ri]ncipale q[ui]a coacta volu[n]tas vo
luntatem designat xv q i merito q[ua]erit[ur]
et hoc qu[am] coacto no[n] est absoluta q[ui]a tunc
secus B[er] q[uod] me ca saur[um] ubi de hoc jo
an Q[ue]ro qualit[er] dissolua[tur] hec famili
aritas So dic q[uod] dissoluit[ur] si d[omi]n[u]s licenci
at familiare ul[tra] familiar[is] licenciat du[m]
se ip[s]um sine fraude et tu[n]c cessabit p[ri]uil[egium]
de quo hic loqu[itur] cu[m] desinat e[ss]e familia
ris sicut legatu[m] uxori que si ante morte[m]
diuit sibi no[n] debetur ff de leg iij ite[m]
legato s[ed] pl[us] de aur et arg leg l ij et
iij nam hec familiaritas h[abe]t instar cui[us]
da[m] societatis q[ue] l[icet] o[m]sensu pluriu[m] o[m]trahat[ur]
tame[n] alti[us] renu[n]ciac[i]o[n]e dissoluit[ur] insti
de soc s[ed] manet ff p[ro] soc[io] l ij et l si q
rit et io de fraude fuit dictu[m] q[ui]a si o[m]stitut[us]
i[n] mortis articulo ul[tra] beneficio voles cede[re]
ad fraudend[um] p[ri]uilegiatu[m] diu[er]teret m[en]t[ion]e ul[tra] illo[rum]
ille conferret si tu[n]c vacabit et facit tex
hic et B[er] eo li de renu[n]c c ij et optime
p[ro]dictus s[ed] mane et ff p[ro] soc[io] actoe s[ed] dix
im[us] i[n] quib[us] dicit[ur] q[uod] si socius an[te] bonor[um]
hereditate sibi delata p[ri]usq[ue] adeat soci
tati renunciat illam cociare cogi[tur] si a
deat jo an Sed pone q[uod] ep[iscop]us h[ab]eat hoc
p[ri]uileg[iu]m cu[m] t[em]p[or]is p[re]finic[i]o[n]e ut quatuor di
ci suis obsequiis insistentes p[ar]ticipat
fructus beneficior[um] suor[um] et illos eligit
demu[m] alter illor[um] cedit ul[tra] decedit an illi[us]
loco possit aliu[m] surrogare So jo mo dic
q[uod] sic ar qui mo usu fe adm l sicut in
anos ij p[ro] et dic jo an q[uod] potuit alleg[are]
de[cre]t[um] q[ui]a c[on]tra de p[ri]uile cu[m] iurib[us] ibi alleg[atis] in
p[ri]n[cipio] ultie glo ad id ff de le iij si ita fuit v
bi et eius qui est natus post testam[entum] vel
eius qui post i[n] familia ueit h[ab]etur io z
ff de fun instruc si m[anu]m[i]ncipia ubi si tes
tor legauit fundu[m] cu[m] instr[ument]o et mancip
ijs q[ue] ibi erat venit ec[iam] mancipia p[ost]
inducta colendi cu[m] in illo fu[n]do Sed ro
q[ui]a illa ueniebant applic[ati]o[n]e instr[ument]i ut ibi
no[n] in p[ri]ma glo Sed ip[s]e jo mo alleg[at] alle
in o[n]i ff de leg iij fideicomissa s[ed] si quis
decez p[re]ndet illud io ne heres i[n] infinitu[m]
obligetur et ne legatario detur occasio
future o[m]sumendi it[em] cu[m] ep[iscop]o no[n] clerico facta
sit gr[ati]a ut in p[ri]n[cipio] dicitur ipius p[er]sona e[st]
p[ri]ncipal[ite]r attende[n]da et p[er] hu[n]c et[iam] modum
soluitur o[m]tra dec[retalis] cu[m] i[n] ti[bi] B[er] de deci et
de r[e]s[cri]pt[is] ad hec et c fi et clem l[ite]ris i[n] fi co
ti et dol si ita ff de aur et arg leg ff
de leg iij seruos suos et p[er] eand[em] e[ss]e con
ti[n]ui[us] gr[ati]am hanc in utroq[ue] suo membro ex
tendi ad beneficia et postea acquisita et
no[n] restringi ad illa que h[ab]ebat clerici t[em]p[o]re
date ipius p[ri]uilegij et sat[is] hoc p[ro]batur q[ui]a
videm[us] has gr[ati]as dari dignitatib[us] et in
axie r[em] z ut no[n] B[er] eo li de r[e]s[cri]pt[is] c fi sup[er]
p[ri]ma glo ex quo ~~tamen~~ cu[m] sint p[er]petue fa
teri oportet q[uod] illis p[ar]ticipat et[iam] qui nati
non erant t[em]p[o]re quo date fuit g[ra]t[ia] fortius

illis pticipare debent nati nō dū bñficia
ti jo an ¶ Item quare tex dicat de his
qui suis expensis retinetur So dic q2 ut
pcludē fraudibus usitat9 qr diuites clici su
is expens stabant ī familia sic pñilegi
ator ut fructus in absencia possent pcipē
et ī v° cau si instruit amplius ff q pe
tetur ut fuit dcm in pn° fm jo an //
¶ Glo ii querit cē istu tex de duob3 dubi
is et remittit in e glo ibi ī futura et
de hoc hic aedi tones q nō ut ibi fuit
dictu3 jo an ¶ Glo in vbo resideret q
rit an isti pticipat cottidias distribucos
et soluit q non ¶ Glo in vbo respondemus
querit an ista gstitucō sit declaratoria
et soluit in ea glo ibi declaratoria re
jo mo eād rone jo an in fi glo et est
dria int declarō3 et q ordinario statu
tum vel progatō q2 declaracō trahit
ad pterita alia uō ppē respicit futura z
utroq3 pbatur b° eo li de regu gstitucō3
de peni Romana de here statutū in fi pmi
ro et ex hijs decidit qo an declaracones
facte sup dctis bñficiorū p bonifac° et pre
decessores de quibus hetur ī glo i ī clem ii
de ecti lotū habeat ī dctis p succores in
positis et dicitur q sic rone pdicta et hoc
vni quo ad alia capla q sto eadē ī lris
successorū q in lris bonifa ī illis cū capli
q mutata essent certū est q deficiente caplō
deficit ipius declaracō ut clem qm de imu
et fa ī auct de filr an ītru do na cā
fi coll in z na gstat p clem v et jo xxii
ī gposicōe extē de forma pdecessorū q plura
capla sto mutata jo an ¶ nō bñ isti glo q2
per eas hes qualit reognoscat an gstō sit
declaratoria an noui iuris īductoria ¶ Glo
ī vbo silibus ī pn° exemplificat tex ī v°
et bñ dic recta p g m q appellōe suorum cle
ricorum gphenduntur aliī q familiares et
gmensales b° eo ti tū tibi glo sol q2 tex
hic tollit obiectū dū dicit silibus dicat
in glo in ea glo ibi odiosu3 q glo facit
q fuit dictū sup tex ut appllōe bñficia
includat et curata et sic late fit intp
tacō So dic jo an q ubi in ead dispo
sicone gcurrit fauor et odiū dicim9 pui
legia odiosa et vide nō de fo gpe si dili
genti in pma glo vn l3 ista pñilia di
cant odiosa respectibus qui sequitur
hic in glo q2 piudicat iuri cōi q est gtra
pñilegiorum ut satis nō eo ti olim q2 cū effec
tus istaro gtrario diriuat in alios ut fuit
dcm sup tex mini9 nōt ambicō ī impetitē
et iō in aliquib3 late recipim9 ut fuit dcm
ī 3a qone jo an Ex hijs nō bene q ubi ac
tus vno respectu est odiosus et alio respec
tu fauorabilis potius iudicam9 de illo ac
tu et ut de odioso vide glo et q ibi dixi
b° de elec sciant cuncti ¶ Item nō glo q iudi
cam9 pñilegiū odiosu3 et stricte intelli
gendu3 qd aufert ordinario ptatem con
ferendi tunc vult jo an q hic fiat lata
interptacō q2 effectus gtre deriua ī ter
ciu3 s3 dic ut dixi de hoc ī c is cui b°

de pben eo li in ea glo ibi dicim9 q der
cepte b° de gsti jo an in ea glo ibi dis
pendiu3 et in hoc est q xxii di pter hec
de cleri nō resi c pe de appel pastoralis
ī fi jo an ¶ Glo in vbo pptea alleg gtra
ad tex ¶ Glo in vbo gtinue pot recitari
p g m de tex isto q2 pmo requirit q stet
gtinue postea dicat q si ad temp9 rece
dunt dicitur gtinui glo soluit in fi glo
p hijs alleg jo mo ff de gdi inde bi si ita
quis ff de lega in qui gcubina q uxori
ff de anu lega l mencia q uxore ff de
vbo signi malū q fi aedi alleg xxii
di c ii de gse di v sint tibi et c nunq
ī pn xxii di hijs igitur in fi xxvi di c
i in fi v° arpsbi de offi arpsbri c i de
frig c fi ī fi xxi di si laicis xxxvi di
q ecce nūc pn et de hoc de cū pos tu ec
clesia in glo ex hoc pque ura dicat
nō quolib3 instanti s3 de tpre gtinuo hc
debere intelligi dicebat etiā jo mo q is
tud gtinue intelligebatur nō presentis
actualitate s3 siu repsentacone et habi
tualitate ad actu p l quas alleg glo q
re gcludit q clericus psulis vel pncipis
sic pñilegiati pñilio gaudet si gtinue se
offert licet usus nō sit gtinuus als sibi
indictū manducat et bibit et est silē q
scribit de magi sup specula sup vbo stude
tes jo an ¶ Glo fi in pn° alle gtra de in
de querit an possit ab eo p suis negocijs
et soluit in ea glo ibi ab esse id aedi
qui tunc signat g m c si post q b° de
elec eo li q i et nō soluit jo an soluit
q illud est spale ne pp ter eius absenci
a3 ptelet votacō it ibi sibi potuit p
uidere si iustam causa3 habat absenci
e obtinēdo licenciā3 Ite nec etiā ille tex
gtrariaret sic sumit ut ibi nō in glo et ita
ī fi jo an in ea glo ibi dimitte hoc me
lius intelliges p nō b° de voto q super
hijs in 3a glo jo an in eo q dicat hic de
breuitate dicat lap q est vni ita tn ut
nō inducat absurditas alle jero sup vsa
li vi sic studendu3 breuitati q nullum
dapnū fiat intelligencie fm lap //
¶ Item legatus habet pñilegiū ut du
rante legacōne possit gferre beneficia
suorum capellanorum ubicu3 cedenciū vl de
cedenciū capellan9 eius gmensalis absen
tauit se cū infirmitate cū pterīcōe et
aio nō redeundi et sic absens factus est
officialis alterius plati et sic absens dixit
se nolle venire ignorāte legato demū
mortuus est querit an legat9 ei9 bñ
ficiā possit gferre pau de elea dispu
tauit hanc qo3 que incipit capellan9 gme
salis et ibi p9 aeta p et q gcludit pro
decisione veritatis considerandos duos ef
fectus huius pñilegij et vn tpa effectus
duplex est pm9 respicit dnm quo ad po
testate gferendi bñficia si occurit vaca
cio 2us respicit capellanū quo ad fru
tus pcipiendos ī absencia vn tpa

sint q̄ p̄mū qū capellanꝰ ꝯmensalis
manet cū dn̄o / 2m qū itinerat missus
a dn̄o / 3m qū ī infirmitate ul' alio ca
su impeditur recul' reuerti / xm qū va
gatur 9tū qū domi manet / 6tū qū as
sumit officiū altius p̄lati / 7m qū dic̄
se nolle redire / In p̄mis tribus casibꝫ p̄
uilegiū p̄duciat duos effectus suos cū
ī p̄mo h̄eamꝰ verum existenciā ī officio
tali In 2o et 3o fictā et a iur̄ p̄sumptam
sicut dicit̄ de milite qui comeatu accep
to fingit̄ ab ee̅ republice cā · et de īfir
mo qui seruiret et residere p̄sumit̄ ff
ex qui. cau. ma. l. qui mitti̅ et l. mi
les comeatu de cleri · nō resi ad audiam
et eo · ti · c · i · Bt̄ eo · li · de elec · cū nō dece
at eo · li · et hꝫ casibus planū q̄ legat̄
pt̄ cōferre · 5o et 9o casibus nō fingit̄
residere ꝯmensalit̄ ul' deseruire / sicut nec
miles tūc ab ee̅ republice cā · ff · ex qui
ca · ma · l · miles et ff de re mili · l · i · nō
clicus tūc fingit̄ residere de cleri nō r̄
qualiter ubi de hoc et c extue p̄totuꝫ
et vii · q · i · p̄totuꝫ / et sic p̄uiliuꝫ nō p̄
ducat effectū respiciente fauore capellaī
cū facto suo renunciat p̄tūc s; respicie
teꝫ dn̄m p̄latuꝫ ministrare expensas ut de
bet bene p̄ducat cū ei p̄lato ad implē
tem altius nō debet obee / et sufficiat q̄
p̄ illuꝫ stat qū deseruiat in officio suo
sicut in sili' dicit̄ i. l. si quis ita legauit
ff de ꝯdic̄ et demonst̄ / 7o cau̅ potit̄ eadē
fingi residere cū dn̄o legato si negocia
a p̄ quibus erat tūc missus ubi expedi
ebat ul' casu impediebat̄ redire et sic
haberet locū p̄uiliuꝫ quo ad utrūq; offi
ciuꝫ ꝯsequenduꝫ ista eñ officia bene st̄
ꝯpatibilia sicut dicimꝰ de liberto ff · de
opi · liber · · l · duorꝫ · et nō · de offi · de lega ·
pastoralis § · fi · / et de eo qui pot h̄re p̄
benda̅ et dignitate̅ in ea ecclia de ꝯs
uetu · c · i · eo · li · et Bt̄ de p̄ben · q̄ sepe Bi
uero nō expediet facta p̄ que missus
erat / nec casu impediebat̄ redire cū uel
let durat p̄uiliuꝫ ī q̄ptū legatū respiciat
nō quo ad ipm̄ capellanū ut fuit dic
tū ī 2o et 4o casibꝫ / et istis 2bꝫ vide̅ dubi
a materie p̄pter v̄bū ubicūq; positum
in p̄uilio q̄d' caret misterio si manente
capellania nō haberet locū p̄uiliuꝫ n
nō deseruiente et manet ī familiari obse
quio ꝯ ī id · q̄d' h̄e̅ xix · di · si romanorū
xxviii · q · i · sic eñ ff de fui · l · iii / nec
ob · xxvi · di · acutius · de peni · di · i · § · lꝫ
idem cū s; q̄ loquit̄ de actibꝫ ul' seruī
cijs ꝯrijs quorꝫ vnius ingressus alti
us opatur egressū · xxxvi · q · i · cū renū
ciat̄ vel de his qui sil' nō p̄nt expe
diri xvi · q · i · p̄sbiteros / s; nos loquimur
ī successib; que sil' p̄nt exerceri · sicut be
neficiato pot postulare ī iudicio et s̄
uire ecclie de postu · c · i / 7mo cau non
est dubiū q̄ nō durat quo ad effecū
ipius clerici / quo aūt ad effectū ipius
legati ut possit ꝯferre putat q̄ du
ret · donec penitus dissoluat̄ ut sic etiā
requirat̄ eius nolle ar · ff · de re · iur · l · le
ge · iii · vn̄ dicit q̄ aliud est ipā capel
lania legati · aliud eius exerciciū ut p̄ꝫ
· i · q · i · § · s; ne · p̄mū durabile est sine
scd̄o s; nō eꝯ · vn̄ bn̄ pt̄ quis ee capel
lanus et nō deseruire sicut̄ legatus et
nō exercere officiū de p̄t pastoralis ī
fi · dicendo eñ ego nolo redire etiā p̄
supposito q̄ capellanie possim libe̅ re
nunciare nō tā p̄ hec v̄ba videor illud
vinculū dissolue̅ q̄ v̄ba ista potius re
feruntur ad exerciciū ut nolim redire ad
seruiciū / p̄pter hac autem nō desino ee
capellanꝰ ꝯ possiū redire dn̄o meo ma
nente ī eadē volūtate et deseruiendo
p̄uilegiū recuperare ex quo manet res
in suo statu / sicut de offi · de leg̅ · quis de
p̄uat̄ licet eo · li · et q̄ nō · de elec · etiā
n · de p̄ben · si tibi absenti cū s; vnice
potestati redeundi nō videtur renunci
are / q̄ si tūc actus redeundi nō ī inc
bat redire erat futurꝰ et incertū q̄d'
paulus aplus nō potuit p̄uidere xxii
q · ii · beatus / s; futurꝰ nō tollit̄ p̄ repu
diacōm ff de leg̅ · iii · si ita scriptū § · si
sub ꝯdicōne et nō de te ste Raymundus
dederit ex multiplici p̄ goff' et osti · ꝯ
illa repudiacō nō nocet nec quo ad
officiū ul' exerciciū ꝯ nō desinit esse tal'
et p̄ hoc nō obstāt ꝯūi que possent as
signari que loquūt̄ qū vinculū est dis
solutū s̄m pauliū · Deo gracias Amen

Explicīūt recollecte su
per Sexto libro cōposi
te p̄ venerabilē mgr̄ꝫ
dn̄m dn̄icū de scō Ge
miniano decretorꝫ doc
torem Finite Florencī
e Anno dn̄i millesi
mo · cccc · xix · die
xxii · mensis Junij ;
Deo gracias

Nō de s̄co
geminiano

In nomine domini amen

Materiam libri et tituli p
sequitur gracianus a xxvii. c.
usque ad finem cau(sarum) interposito
tractatu de penis. Postque de
rebus nunc usque spectantibus
ad clericos actum nunc agamus
de spectantibus ad laicos. Hec
habet duas partes. In prima dicitur
de sponsalibus, in 2a dicitur de
matrimonio. Circa primam partem
primo videndum est quid sint spon-
salia. 2o sponsaliorum effectum.
3o sponsaliorum finem. Dic ad
primum sponsalia sunt futurarum
nuptiarum promissio xxx. q. v. nostrates ff. de
sponsa. l. ii. Spec. ponit eam hoc titulo
in prin. Hec diffinicio patet ex nominis ethi-
mologia. dicuntur enim sponsalia a spondeo
quod idem est quod promitto. unde dicitur sponsus
qui promisit sponsa quae promissa. quod non ob-
statuta que aliquando loquuntur de sponsis. l. iam
ipse sponsi appellatione comprehenduntur mulier
et maritus antequam sit matrimonium perfectum. po-
matrimonium perfectum perfecta seu impleta est pro-
missio. et non appellantur sponsi sed maritus
et uxor. adhoc de his qui non in infancia
l. i. in fi. et l. solet. ff. de ritu nuptiarum l. sicque
officii nostri et l. uxor. § dominus ff. de adulte-
riis. de iniuriis l. labeone § sponsum. per
hoc patet quod statutum loquens de uxore non ex-
tenderetur ad sponsam quod bene nota. Secundo
quomodo contrahantur quod non habetur de hoc speci-
ficatus tractatus tamen dicit hic in summula
quod iiii modis. primo nuda promissione. 2o
per tradicionem arrarum. Tercio anuli subar-
racione. Quarto iuramenti prestacione. quod
declarat hic tan in summa. dic quod sponsalia
contrahuntur quandoque vere et expresse. quandoque
ficte et tacite. vere et expresse dupliciter
quandoque per simplicia verba alio vinculo non fir-
mata. ut accipiam te in uxorem in c. si inter
despon. duorum c. i. quandoque per verba iuramento
firmata vel fidei prestacione ut iuro te
accipere in uxorem in c. ex lit. ii. et c. de illis
Tacite autem contrahuntur sponsalia quandoque
pacto facti ut per donacionem arrarum pecunie
vel aliarum rerum c. de sponsa. arris vel per
anuli donacionem seu subarracionem de spon.
impub. c. fi. et xxvii. q. ii. siquis desponsaverit
l. ii. Adverte sentit hic in summula Jo. an.
et eciam tan quod subarracio non inducit matrimonium
sed sponsalia tantum. hic ex adiani de presupp. illud
dic ut i plene de resti. spo. in lris et de hoc
glo. de re iudi. lator. et dictam in de sponsa.
impub. c. fi. et hoc tenet hosti. in summa
de sponsalibus § quot sunt species circa princ.
et archi. c. ii. li. vi. c. i. ubi ponit predicta
Quandoque tacite contrahuntur pacto ubi ex se
plus(que) sponsalia importante. sed ob potestatem defectum
iuris interpretacione ad sponsalia restrictum
ut cum inter duos etate inhabiles verba
ad matrimonium apta proferuntur tunc hec inter-
pretantur sponsalia data personarum etate habi-
li ad sponsalia tantum de despon. impub. c. ult.
et c. ii. c. i. li. vi. Ad Secundum scilicet ad sponsaliorum
effectum dic quidam est effectus ex sponsalibus
surgens inse quens finem sponsalium. ut se-
quatur finis scilicet matrimonium in quem ordinantur
sponsalia. et hoc an per se surgat ex spon-
salibus est dicendum quod non per se necessitat matrimonium
ubi ambe partes consenciunt indissoluendis spon-
salibus ut in e. preter. An alio nolente he-
altum necessitet. dic quod si res est integra sic
maxime si sponsalia iurata sunt. nisi
deterius inde contingeret in e. requisisti. et hoc
tenet hic Jo. an. in summula et tan. Si autem
res non est integra quia alter contraxit matrimonium. quia
sequens vinculum tollit ut maius minus precedens
compellitur contrahere. Nunquam autem teneatur unitus
alio ad maiorem etatem perveniente altum ex-
pectante. non iusto hic quod videbis in prosecucione
tituli in c. de illis. Secundus est effectus sponsaliorum
qui est indirectus plus tollens obviacionem fini
quam inducens finem. ut quod surgit ex eo quoddam
impedimentum ad contrahendum matrimonium cum con-
sanguineis coniugum et appellatur impedimentum
publice honestatis iusticia de quo videbis in pro-
secucione in c. c. ii. de despon. impub. c. i. l. vi.
et in de despon. impub. c. accessit. et habuit
impedimentum hoc originem eius a lege civili
ut sponsalia sola inter attinentes sponsi
et sponse impediant matrimonium ut est casus ff.
de ritu nuptiarum l. si que mihi uxor mihi §
iusti. e. § sed et si uxor. Ad ultimum quot
modis finiantur sive dissolvantur sponsalia
Jo. an. hic in summula ponit xiiii modos.
Primus per religionis ingressum alterius con-
iugum altero invito quod obtinet etiam de sponsalibus
de presenti absque copula de conver. coniuga. ex publico
sed an ordinum suscepcione ponit glo. de voto c. i.
li. vi. et tenet quod non. immo si fieret episcopus vel
papa non absolvuntur ut ibi dicit Jo. an. Secus
nec voto castitatis de presenti solvuntur ut de con-
iug. ex parte. 2o per suscepcionem sacri ordinis
xxvii. q. ii. desponsatam de conversione coniuga-
ex parte. Non de voto c. i. li. vi. 3o cum mutuo
se absolvunt in c. c. ii. Quarto cum alter
recedit ad longam regionem ante carna-
lem copulam in c. de illis. Quinto alter incurrit
lepram vel aliam magnam infirmitatem
corporis de coniugio lep. c. fi. de iur. iuran. quem-
admodum. deformitas tamen vel lepra non dis-
solvit matrimonium. immo infirmo sanus tenetur
reddere debitum de coniugio lep. c. i. et ii. Sexto
si supervenerit affinitas de eo qui cognovit
consan. uxoris sue veniens. et c. ex lris. Septimo
si fama habet impedimentum ut potest affi-
nitatem supervenisse de consan. et affi. c. i. li.
vi. Octavo cum alter fornicatur carnaliter
de iur. iura. quemadmodum. Nono cum fornicatur
spiritualiter xxviii. q. i. non solum et c. iam
nunc. Decimo cum contrahunt sponsalia
de presenti in c. inter de spon. du. c. i. per sua autem
sponsalia de futuro non rumpuntur prima

Nō de sb
arractione

Inō

i e sicut de futuro q intellige si sam no
cognouit q tunc eet mm i e is q Vnde-
cimo cu minor puenit ad etatem ad-
ultam et non uult suare q fecit i de
spon de illis Duodecimo cu pmisit qhere
infra tempus certu nec stetit per eu quiq
i tempo otraxit i e sicut Tredecimo cu
supuenit ognacio spualis uel legalis puta
ad opto sm hosti qui hoc nomit de o-
gna sp uemens et de eo qui cogna osan-
ne sue uemens i e ex lris hec omia
intelligit Jo an i sponsalibus que tenet
de iure Sunt tn casus in quibus ipo iure
sponsalia non tenent de quibus patebit
in prosecucone tituli hor casuu aliqs
habunt Jo an et tan in summa huius
libri Nunc venio ad sam ptem Ricar
de matrimonijs hic querat de aliquibus que
tangit Jo xxvij q i i summa Pmo e vide-
dum quid sit matrimoniu 2o vnde dicat Tercio
quo z quibus verbis fuit adeo ordinatu
et ubi ornarto que fuit ca ostitucionis
matrimonij Quinto qua etate et quo o-
hat Sexto quot et que sit impedime-
ta matrimonij Septimo qui admittat
ad mm impetendu Octauo que et
quot sit eius bona saliqua expedia
de aliquibus remittam hec omia tan-
git hic Jo an in summula et in hijs ut
in pluribus sequit Jo an ordine tacte-
di in summula sua lz tan ponat Ricas
spales magis plures Ad pmu quid e
mm dic q mm e viri et mulieris con-
iunctio indiuidua uite osuetudinem
retinens xxvij q ij i pn i e illud in-
sti de inp s ij hanc diffinicoz psequit
Jo xxvij q ij i summa et eius expoicoz
point xxvij q ij in pn ubi gracianus
point illam diffinicoz Jo an ad diffini-
cionez addit diuini atqz humani iuris
coicacio all ff de ritu nup l i hac adicoz
hunt a Jo i pall loco in vbo retinens
z atan i sua sa diffinicione Ego addo
post ubi z iunctio legittima qr dicaz
i hanc diffinicoz non exponit fimi-
iste sed osuetudo Jo dr pmo viri iuxtaf
protanto quia in pari seru no cadit
mm et dic ibi Jo q mm e vinu qddaz
habens suu modu subsistendi per se
et sut due correlacoes nam mm idi-
cat has correlacones viri et vxor dr
so e iunctio intellige aiorz xxvij q ij
cu initiat Vbi dic archi q e iunctio
legitima sm leges et canones otracta
et phoc tollunt omia obiecta tamen
detur iunctio int inhabiles ad ohendu
Item q posset ee aiorz iunctio ad alid
et no tamen eet mm dr indiuiduam
q quo ad opositum debent sic otrahere
aio ne diuidat xxxij q ij solet sic
dicit dos causa ppetua ff de iur dot
li i Item sufficit q oppositum opositi no
de ducat in pactu ut videbitis i e quis-
sim Sic dicimus impatore augustum
q huius dz ee opositi ut augeat lz no
semp hoc faciat ut in pma ostitucoe
ff Dicit vite otinens s rone eiusde
oicacionis Juris diuini et humani ff de
ritu nupciaz l ij Item rone idempti-
tatis religionis C de iudeis l nequis x-
xviij q i caue Ad 2m vnde dicat mm
dr q matris munitu i offm Jo h tan hug
et archidi q dr mm a matrona et opre
dr matria nupta q mater nati ut q
iam mater fieri pot Matrone dicitur
q iam in matrimonio quenerut maf q
ia filios habent maf famil quia per
quedam iuris solempnitate i familiaz
mariti transierunt sm Jsidorz li x ethimolog
c vij sm archidi Ornare aut plus ama-
tre quia apte nominant cu pater sic auc-
tor generacionis z sic plus apte dici dz Jo
ubi s xxvij q i in summa dicit q plura
honera subit et tollat mulier i matrio
q maritus e eni grauida in ocepto one-
rosa in partu dolorosa i lactando laborio-
sa de ou insid c si ubi habes glo et tex
claru et Jo an hic in summa Ad terciu
quibus ubis quo z ubi fuit institu ordat
q ex illis nuc os ex ossibus meis de biga-
debitu Alij q ex illis cresate z multiplicai
replete terram gen i Jo dic ubi s xxvij
q i in summa q credit pmu Et dic q ista
uerba cresate z multiplicai et replete te-
rram fuerut dicta ut ondet et pparet
carnalem copulam ut pz q etia post dilu-
uiu usus e eisdem uerbis ad noe et filios
et pma etia tenet tan in summula et Jo
an et ex hijs pz ubi institutu fuit quia
in padiso Ad terciu de causis institucoms
dic q quedam sunt cause pquas s effi-
cientes z hec sunt sponsalia et osensus
non tn sunt de sba sponsalia s accide-
talr sut pambula quedam Quedaz
cause ppt quas s finales et quedam sunt
pncipales i pme finales vt vitaco forni-
cacoms z ca sobolis procreande alie secuda-
rie seu impulsiue mulieris pulcritudo
Magna dos parentele et similia et pacf
reformacio xxvij q ij s hijs ita Idez tan
et Jo an i summula p pdca iur decadi qo
an possit ee carnalis copla int viz et
vxorem absqz mortali pcco z q sit pz al
deus pcepisset pmu du dixit cresate et
multiplicami et replete terram zc Et quia
hic finis e mm q e sacmetu non ergo
e dicendu q finis eius malus e sit tang
hug z lau et sut opi i xvj di nerui
tex xiij di nerui dicit q si fiat admixta-
dam fornicacoz ibi e vemale xxv di s
crimis dic q peccat vemalr ois omiscens
se vxori excepto desiderio liberoz Dic

aut commixtio fit ad fine sobolis et hec no
e pctm ymo meritum ut dco § cmns aut
ad fine vitande fornicacionis, et non est
mortale sed veniale xxxiij q iiij in sum=
ma. De hoc xxxiij q iiij vir cum propria
dicit apostolus unusquisque habeat suam causa
vitande fornicacionis quod si mulier etiam
esset antiqua quod amplius non esset spes pro=
creande prolis uel sobolis, vir non peccat
mortaliter si ei reddat debitum causa euitande
fornicacionis. Idem dicit si fiat causa explenda=
de libidinis xxxiij q iiij in summa. Cumque
fiat ad fine soluendi debitum vxori petenti
et non e pctm ymo meritorium xxxiij q
iiij vid Jo xxxij q iiij origo et c si li=
berorum Vtrum sit licitum tempore oracionis here
coitum causa filios habendi dic quod sic
de consilio tamen abstinendum e Jo xxxiij q
iiij in summa et in c i de matrimonio Idem
ibi dicit si hoc faciat causa vitande forni=
cacionis. Secus si causa libidinis expediende
quod tunc peccat mortaliter. An maritus cogno=
scens vxorem possit licite alia confessione
non facta recipere corpus xpi. Et quod si sint
exactus pot. aliter si exigit causa saturande
libidinis abstinere debet uel confitei hoc tunc
e. unde plene de hoc hosti. in summa de
matrimonii § cuius sit effectus. v3 § mulier quod
peccat coniuges qui autem recipit corpus
xpi licite reddit sed non licite exigit
vide lxxxij di proposuisti xxxiij q iiij xpi
de consec di ii vno bo et unde Jo an de
consec ecc uel alta c i li vi. An sit
licitum exigere debitum in ecclia et si exi=
gat et prestet an polluatur ecclia per
hoc vide glo et archidi de consec ecc
uel alta li vi c i. Ad quintum qua etate
et quo contrahatur videbitur in prosecucione
li in tit de spon impub de primo et ii
c tue et c extus i e de ii. Ad sextum
quot sint matrimonii impedimenta dic quod
xvij que istis uersibus continentur uel compren=
duntur. Error condicio votum cognacio crimen
Cultus disparitas vis ordo ligamen hone=
stas Si sis affinis uel si coire nequibis
hec socianda vetant conubia nexa re=
tractant. Hoc ponit hic Jo an in summula
et Jo ubi e. Error e alium pro alio putare
et hic impedit quod tollit consensum si cum ho
cum vno alio viro et erro in sba ff de iur
e in l si per errorem. Est tamen multiplex er=
ror persone condicionis fortune et qualitatis
Persone error impedit ut si credo contrahere
cum berta et contraho cum maria. Condicionis
hic dirimit si sit deterioris si credo contrahere
cum libero et contraho cum servo de coniugi ser
c ii et si. Fortune et qualitatis non
dirimit ut si credam contrahere cum virgine
uel cum diuite et e corrupta uel pauper
xxix q i c i et dic ut ibi. Condicio
si licita condicio sit apposita de quo de condi
appo per totum. Votum de quo videbis infra qui

cle uel uo. Cognacio dicitur triplex scilicet spiritualis
carnalis et legalis. de hijs an et quando impe=
diant dicam in titulis suis scilicet in tit de cognacione
legali et spirituali et de eo qui duxit consangui=
neam. et de consan et affi ubi prosequar
que tangit hic Jo in summula. Crimen
quedam sunt delicta que inhabilitant quem
ad matrimonium. de quibus dicam de eo qui cognouit
consan vxoris sue tuisimilibus. Cultus dispa=
ritas de hoc xxviij q i cane et c seq
dicam i de diuor gaudemus et c qua=
to. Vis ut quando quis metu compellitur de cla
i de spon cum locum i e consultacioni. Ordo
sacer de hoc in ti qui cle uel uo. Liga=
men si alligatus e alteri vxori non v3 cum
ista. de quo s e c si de consan et affinit
c non debet de despon duor c ij. Hone=
stas publica de hoc dicam i e ad audienciam
et de consan et affi non debet. Si coire
nequit sis affinis de hoc dicam de consan
et affi non debet. Si coire nequit de hoc
dicam de frigidis per totum. hec omnia impe=
diunt et dirimunt. Ornenda sunt que impe=
diunt sed non dirimunt ut tempus feriarum
de quo xxxiij q iiij non debet de ferijs c.
Cappellanus mandatum ecclie de matrimonio
contracto per totum. Item votum simplex de quo
dicta in ti qui cle uel uo. Matrimonium
autem postquam e contractum nunquam dirimitur
quando copula e secuta pot tamen eius effectus
separari ut thori uel mutue seruitutis propter
adulterium de quo de adult et diuor per totum
et hoc procedit tam in spirituali quam in carnali
copula. Non contracta pot dirimi religionis
ingressu de conuersione coniugatorum ex publico i e ti con=
missum. Ad septimum qui admittantur
ad matrimonium impotendum dicam i qui matrimonium
accusare possunt ubi cadit. Vltimo que
sint bona matrimonii dicam de condicionibus ap
c si ubi cadit. Sua generali diuisione lib
iste primo ponit generalem tractatum materie
tractande. 2o agit de habilitate et inha=
bilitate personarum propter etatem ad actum ma=
trimonii in ti de despon impub 3o agit
de quodam vicio in contrahendi modo ab ecclia
dampnato in ti de clan despon. Quarto
de quodam contrahendi modo ab ecclia
non improbato in ti de condic ap. Quinto
incipit tractatum de impedimentis matrimonii
et primo de impedimento voti in ti qui cle
uel uo. 2o de impedimento criminis in ti de con=
iugio leprosorum 3o de impedimento condicionis
in ti de coniugio seruorum cum annectit
tractatum sequentem. Quarto de impedimento
cognacionis spiritualis in ti de cognacione spirituali. Quinto
de impedimento cognacionis legalis in ti de cognacione lega=
li. Sexto de impedimento affinitatis in ti
de eo qui cognouit consan vxoris sue. Septimo
de impedimento consan et affinitatis simul

no

in ti. de cons. et affi. Octavo de impedimento
coitus in ti. de frigidis. Nono de quodam
impedimento temporali in ti. de contracto matri-
monio contra interdictum ecclesie. Quinto principaliter
de effectu matrimonii scilicet de prole in ti. qui filii
sint legittimi. Sexto de matrimonii accusatione
in ti. qui matri. accu. pos. Septimo de causis
matrimonii dirimentibus in ti. de divortiis.
Octavo de quibusdam accidentibus ad matrimonium
in ti. de do. int. vir. et ux. Ultimo tractat
de quibusdam penis per ius civile impositis
erga contrahentes secundas nuptias in ti. de secundis
nuptiis etc. Antonius de butrio

De Francia. Matrimonium
consensu contrahitur
et valet licet solempnitates et consue-
tudines patrie non fuerint servate. h. d.
ponit casum 2o diffinit 2a
ibi diffinimus. No. primo quod diversitas pa-
trie et originis inter contrahentes non suffi-
cit ... dummodo assint alia substantialia ad
matrimonium. No. 2o quod ubi inter contrahentes non
disponitur aliquid de consuetudine in causa
matrimonii et contractu quo ad solempnitates contractus
attenditur locus viri et sic locus finis desti-
nati contractus et sic est speciale in dote et ma-
trimonio ut quo ad consuetudines et statuta
attendatur locus non initii contractus
sed locus destinate executionis contractus ad
hoc l. exigere ff. de iudi. et quod scribit Bar.
in l. i. C. de summa trini. licet secus in aliis con-
tractibus ut l. si fundum ff. de auctoribus
tamen dato quod quo ad forum sortiri attendatur
locus destinati contractus de foro competenti de loco
non quo ad subiciendam materiam contractus
dispositioni statuti ut l. si fundus Paul.
de quo iii. q. disputata per eum que incipit
statuto cavetur et sic non semper materia
subiciendi dispositioni statuti sequitur rationem fori
sortiri. Vel aliter no. quod ubi contrahentes
sunt diversi fori et contractum ineunt diversis
locis quo ad materiam subiciendam dispositioni
legis attenditur locus finis destinati contractus.
Aut ergo ambo contrahunt in eodem
loco et locus initii contractus aut in diversis
et locus finis contractus attenditur. et no.
hoc procedere nisi partes de consuetudine alicuius
loci convenerint quia tunc nec locus contractus
nec destinationis attenditur. et sic dato quod
de iure ubi contrahentes sunt eiusdem lo-
ci debeat attendi locus ubi initium ... materia
contractus agitatur ut est casus in l. si fideiussor
ff. de evictionibus et de re. iu. f. l. semper in sti-
pulationibus tamen ubi sunt diversorum attenditur
locus in quo executio et finis contractus
destinatur vel speciale in matrimonio sic et in
dote ut l. exigere de iudi. ut no. Bar. in l.
i. C. de summa tri. et fi. ca. No. iiiio quod ad
initium locorum datur ius diversum municipale
licet non debeat dari diversum ius

... l. fi. C. de tempo. appella. No. de consti.
c. i. li. vi. No. quinto quod idem est dicere saxo
quod de saxonia. Idem pisinus quod de pisio et
est ubi quando nomina sunt appellativa ad hoc
allegat etiam Bar. in Rta. ff. solu. matrimonio
dixi in salutatione decretalium et an androe
arguatur de preben. cum fin. No. 3o quod pro-
nomine suus non semper notat dominium vide
glo. de postu. c. i. et de prebendis prelatorum
et no. de dictione i. No. septimo quod defectus
consuetudinis secularis non annullat matrimonium
datis aliis substantialibus requisitis erga vinculi
substantiam et per hoc infert laicorum consuetudinem
nichil posse. de quo per Io. An. de heret. c. i.
li. vi. Idem Ia. butri. in l. i. ff. de consti. prin-
cipum et hoc tene. no. ob. l. hac edictali
de secundis nup. et l. si tutor C. de inter. matri.
quia vel ille leges non tenent vel ideo tenent
quia a canonibus sunt approbate x. di. si in
auditorium et idem credo de illis legibus
in l. i. C. si rector provincie etc. Secus autem
in statutis que in materia quo ad canones
sunt improbata eo quod approbata non apparent
ut no. de solut. c. fi. et de consti. eccle. et
de iudic. novit. tene quod ille leges non te-
nent ut no. de secundis nuptiis c. fi. quidquid
dicat Cynus in l. si tutor C. de in. matrimonio
contracto inter pupillum. Credo quod hoc
sit etiam quo ad hereditates ut tale ten-
seatur matrimonium quia hec est materia ecclesie ut no.
in dicto c. fi. qui fi. sint le. per venerabi-
lem. No. octavo quod synodus olim de cau-
sis matrimonialibus cognoscebat quod hodie
dicam de consan. et affi. c. i. No. nono quod
transgressor legis evangelice et precepti
apostoli incurrit peccatum mortale et subiciendus
est pene et sic no. quod ubi peccatum est manife-
stum quis compellitur ad penitentiam. Ultimo ex
fine colligo practicam sine qua una est
dimissa altera superinducta et ex hoc pr-
acticam libelli quid petere habeat. In hac dec.
tolluntur duo prima facie obviantia vali-
ditati matrimonii diversitas originis personarum
et diversitas legis. Ante omnia declaremus
terminos in quo erat diversa consuetudo
legis mariti et coniugis. Dic forte dicta-
bit consuetudo francorum quod palmum sup-
ponatur tempore contractus vel quod per tres
sponse aliquid donet sponso vel erat
consuetudo in francia quod si mulier dis-
pliceret prima nocte possent mariti ipsas
relinquere et hanc legem dicebant a
carulo dictam ter. in c. canonum dicit
quod erat consuetudo de dotando uxorem
iam dicit ibi desponsavit ac dotavit.
Nemo ad primum quod contractus cum alienigena
gena fidei hic patet. Secundo contra non
valet xxviii q. i. tamen ibi contrarium
loquitur de alienigena fidei hic patet.
3o op. quod statuta valeant erga contra
contractus matrimonii ut videmus in statutis

de lucris dotium seruari de testa. Raynianus
& de foro cpe. ex parte li. Jte et uidetur
q tales solempnitates erga iura p consue-
tudinem et statuta introducta seruande
sint xxx. q. v. alr. primum signat docto-
res sm glo. So. dic statuta quedam dispo-
nunt laicorum uel consuetudines circa substan-
tiam et uinculum matrimonii. quedam disponunt de
penis erga substantiam matrimonii. Quedam disponunt
circa accidencia et ad matrimonium. Quedam dispo-
nunt erga solempnitatem matrimonii. Quedam
disponunt aliquid erga personas contrahentium
habilitando uel inhabilitando. Si sta-
tuta disponunt erga substantiam matrimonii
inhibendo uel impediendo matrimonium. ubi
ecclesia approbat et non ualet statutum ut
hic quia disponit in materiam ad ecclesiam specta-
tem. et hoc credo etiam quo ad hereditates
tes temporales quia materia est ecclesie. ut patet
qui filii sint legi. c. tua et c. de or-
dine cogni. tuam. et in c. per uenerabilem
qui filii sint legittimi. quidquid dicat Cy.
in l. tutor. C. de matrimonio contracto inter
pupillam et tu. Jo. leges que exigunt
in minus ad legittimationem prolis in contractu
nuptiarum dotalia instrumenta non sunt seruande
ut dicam in qui fi. sint legi. tanta. Quandoque
disponit erga matrimonium aliquam penam appo-
nendo propterea quia intimidatur contractus matrimonii
ut quia apponit penam filiis contrahentibus matrimonium
sine consensu patris. et adhuc aut illa pena
imponitur infrigendo et non ualet. hoc late dis-
putat Jo. an. de here. statutum li. vi. et de
sedis nuptiis. c. ii. et hoc tamen quatenus
leges uel statuta imponunt penam solo
odio contractus. Quandoque statuta imponunt
penam fauore filiorum. ut quia pena cau-
satur super alio fauore. et tunc ualet statutum
et lex. ut l. hac edictali. C. de se. nuptiis
et no. Jnno. et doc. i. de se. nuptiis. c. fi.
et Bar. idem. ff. de consti. prin. l. i. et dic.
ff. de sta. ho. l. paulus. Quandoque statutum
apponit penam lucrum legis uel a lege
dicto tollendo. et ualet statutum. No. glo.
de here. c. tamen sm li. vi. in glo. in verbo
certo quia cum. Quandoque et secundo principaliter
disponit circa accidentalia matrimonii ut
de dote lucranda uel non. et et bene ualet
statutum de testa. Raynianus. et quod ibi
no. et sic seruatur. Quandoque statuta dispo-
nunt erga solempnitates. et tunc licet
talia statuta ex quo non repugnat
ecclesie debeant seruari adeo quod non serua-
tes incurrant penam tamen eorum obmissio
non uiciat contractum. quia per hoc
non detrahitur substantie matrimonii. s. consensui ad
hoc xxvii. q. ii. sufficiat et xxx. q. v.
alr. fatendum tamen quod ubi consuetudines
tales obmittuntur si iuste sint quis penam
incurrit. ut per hoc impetie legitime non dicatur
et maxime inducatur penam. qui obmittat
solempnitates. quarum obmissione redditur
matrimonium incertum. sm ala. gosie. et nunc quandoque
quia disponit de habilitate personarum et quando-
nunc dicam in de consan. et affi. quod dilectio
in casibus in quibus statutum ualet a laico
et potissime qui disponit circa lucra dotis
est dubium. quid si statutum uxoris loci aliter
disponit. et aliter statutum uiri. quia unum
forte de lucranda alterum de non lucranda
quis locus debeat attendi. Abbas dicit
quod seruabitur consuetudo contractus xii. di. illa
viii. di. que contra mores. xii. di. consue. Si
in loco contractus nulla est consuetudo atten-
ditur consuetudo uiri qui caput est mulieris
de fugi. c. i. tex. et glo. et doc. ff. de
iudi. exigere. uidetur uelle. quod debeat attendi
locus uiri. etiam si contractus alibi est gestus
quia executio contractus confertur in locum uiri
ad hoc l. contraxisse. ff. de acti. et obli. atten-
datur ergo locus uiri. et hoc sit speciale in
matrimonio. licet secus sit in aliis. quia attendimus
locum contractus ubi executus est. ff. de eui.
l. si fundus et l. semper in stipulationibus ff. de
re. iuris. et no. in l. i. C. de summa tri.
et de consuetu. sup. Bar. ubi dixi dicto sit
Quandoque consuetudines diuiso modo disponunt
super forma contrahendi. et si ambo contrahunt
in uno loco et attendi debet locus contractus
et si nulla esset consuetudo seruanda esset ius
commune. Si contrahentes contrahunt in diuersis locis
ut quia contrahunt per nuncium uel epistolam atten-
di debet locus uiri per supradicta. nisi de alio
loco conueniatur ut hic. Quandoque statuta uel
consuetudines disponunt super modo exigendi
dotem a muliere. et si contractus est initus in
loco uiri. attenditur locus uiri. ff. de eui.
si fundus. Si contractus est initus in locum mu-
lieris. si promissio est facta ab alio quam a muliere
uel a muliere non est uir. quia destinata est solu-
tio in locum uiri in dote est speciale ut hic
facto factus contractus ex destinatione attendatur
et sic locus uiri attenditur an. l. exigere. ff.
de iudic. et no. ff. de ac. et obli. l. contraxisse
et sic intellexit Bar. in l. i. C. de summa tri.
Certe uidetur idem in quocumque contractu
p. l. i. ff. de usuris cum glo. Secundo contractus
est initus est in diuiso loco quia uir per epistolam
contraxit muliere in uno et uiro existente
in alio loco attenditur locus uiri nisi aliud
conueniat ut hic. Quandoque statuta disponunt
super modo exigendi dotem a marito et tunc
aut ius agendi committitur ex aliquo accidente

facto uel culpa et attendit loc⁹ culpe
vt ubi e vir tpe culpe omisse Ideo si
repetit dos ex adultio uel qua ugit
ad inopia attendit locus ubi vir est
tempe omissi adulti uel quo ugit ad
inopiam. fac qd scribit in dca. l. i. v.
mic ueniamq. ad h. l. si vxor ff de
iudi. Aut ius exigendi omittitur
apt aliqd factu pen uel culpam. s na
ui ut ex morte que solnit mm z dat
ius exigendi dotem et tuc aut vir
e in loco i quo erat. sm tepus otcty
et attendit domiciliu viri et ibi de
stinatus e finis otractq vt dca. l. exige
et tenet Bar. in. l. i. c. de sumia tri.
Aut alibi transtulit domiciliu et ibi
alia osuetudo snat. q in loco domi-
cilij viri tpe otctus z hic mus e dubius
q attendat locus mortis. fac q mor-
dat ius exigendi et resoluit otractu
igit locus ille dz attendi. sicut dicimq
in resolucione otctus ut no gnil. i. l. q
cto loco ff. de od. ind. z l. i. c. ubi et
apnt que p cin. ad h. l. si vxor ff de iud.
Hec qd decidit p glo. i. q attedit locus
obligacoins ex otractu destinate. no locq
obligacois purificate z sic attenditur
primu domiciliu viri. obligacio em ad do-
tem z dotis retencoez oritur tpe otctus
odicioale purificanda pactu mortis
Attendit ergo locus destinati otractus
obligacoins tempe otctus non locus
purificate obligacois et h placet. nam
dato q tempe odicoins extantis ouet
obligacio trahit vinculu ad locu otctus
et finis otctus

Preterea

Soluit spon-
salia de futuro
si sponsi se adiuicem absoluat
h. d. pmo iubet monei zo
ibi sin aut diffinies quid iuris cu mat
com no paret rom z similitudiez viia
induat. No. q hec iiba moneas z
omnibus modis inducas no inducunt
precisam coaccoez. No 2o q actus dr
puro cui no in est expressa s tacita
odicio. d. ff. de odi. z demo. l. odicoes
que extrinsecus. No q fidei pstacio
succedit loco pacti et pficit otctu qui
solo init osensu. quia subrogat loco
iuramenti. s. q metus ca ad aures No
qrto q a sponsalib9 de futuro et fidei p-
stacone firmatis mutuo osensu possut
sponsi inuicem se absoluere. secus a otrario
e in matrimonio de pnti. et ex hoc habes
q ra que dicit ab inico voluntas zc ut
in ra q semel alta salte pte psequete

Secus si utraq osentit. soluere ergo spo-
salia dependent a pcu osensu. et p hoc di-
co qd sma otra sponsalia de futuro transit
in rem iudicatam q cu ptes possint ose-
tire dissolucoez sponsaliu eaz acquiescere
fac smam transire in rem iudicata. de h tex
ixp de proba. iuramt z dixi de testa. sre-
nitate. No sexto q iuramtuz uel fidei p-
stacio ordinatu ad utilitate et comodum
certe psone pt remitti p ptem eciā r-ll
vinculi cu deo otracti quia deus vicliu
recipit odicionalr si ps remittat ut patz
de iur. iura. qadmodu cu ibi notatis Sep-
timo otctu inim hre instar otcty societatis
leges ergo psocio possint induci ad ma-
nium phanc dec. dicit em socia diuine
z humane domus. l. si adusus. c. de crie
ex pil. h. d. hic agit de iura iutute spon-
saliorum et iuratorum firmatorum aut fidei
pstacone. Quo obuiat ei q tra dicit p⁰
obuiat q si pmisso sunt pura absq omni
odicone Jam sunt pure implenda et
ex quo nulla subest odicio oio iuramentu
suandu e xxij. q. ultia. c. si. 2o obuiat
q si iuramento uel saltem fidei pstacone otc-
ta sunt inuicem se absoluere non possunt i
c. ex litis et c. requisiuit. Item q dissol-
uere iuramentu uel qd loco iuramti e spectat
ad solu papa ymo nec papa pt tute nec
sine causa de elec. venlez et pz ex no. de iur.
iura. c. debitores et. c. veniz. So. lz pura
cent a odicoinb9 extrinsecis no erat ab in-
trinseca pura que in est si placuit illi ad
cuiq comodu iurat de iur. iuran. qadmo.
z c. n. Ad 2m due sunt opi. in glo. una
q possint se absoluere et p h dec. et se. ista
opi. dec. nullaz optinet dispensacoz s sic
e de iur. pmo. quia omis res p easdem
causas zc ut ra j. de re. iuris. nichil
tam nale. 2o q in e odicio n apte i cuiq
comodu finis dirigit actus. actus remit-
tat de iur. iuran. qadmo. z 2a opi. hinq
qua sequit glo. q non possint se absoluere
p otra. et phanc dec. que in hoc otinet dis-
pensacoem q hoc ex dispensacoe tollerut
ecclia. go non e de iur. Dic si querit an
matrimo otcto possint se absoluere dic q non
q eo pacto vinculu adeo firmatu e et non
plus pendet ex ptcu ptate. p illud quos
deus coniuxit homo no separet. ut no de
cusla. pla. c. pe ptotu. Sed an sposalia
otracta possint separi ex uoluntate ut-
iusq dic q sic ne deterius inde otingat ut
hic. Set si dicas ad quid mandat induci
dic ob instancia puris q licet ve non
sint puri uont tn in ospectu hoim q ue-
nerunt otra iuramentu. Sz an alterius
dissensu tolli possint. Dic si e de uentum

ad contractum cum alia de presenti soluta sunt
sponsalia et ideo iuramentum non valet. et sic tali
actu facti alterius voluntate dissolui potuit
et tunc sunt monendi nec compellendi ut in-
uicem sint ut e. sicut. Si adhuc non est
deuentum ad contractum cum alio compelluntur non tamen
sunt monendi sed compellendi dicit glo. doc.
hic contra dicere in dicto c. requisiuit et
per hoc patet responsum ad illud capitulum et c. g-
litis c. quod h. vin. nisi deterius inde contingat
et ita tenet Jo. an. hic in summa non ob-
stat quod dicitur quod alius a papa non potest dissoluere iuramentum
quia a papa dependet. adiuncte Jo. an. ponit hic
bona verba. Specu. in ti. de iure iuran. in 3a parte
versiculo quid si aliquis et de lega. § nunc ostendendum
versiculo hoc eciam nondum. dicit quod quoddam iuramentum
dirigitur ad solum deum. et hoc constat. et solus
deus aut papa eciam potest remittere. Quoddam iura-
mentum dirigitur ad deum et ad partem. et animo
obligandi parti tamen. et hoc constat et non deo. et
tunc si iuramentum concernit fauorem dei non
potest remitti per illum cui iuratum. sic si iurare
tibi ad utilitatem tertii non posses tu remit-
tere iuramentum ad preiudicium tertii. Si conc-
ernit tamen fauorem eius cui prestatur iuramentum
ipse potest tunc remittere ut hic quod semper habet
condicionem. nisi ille remittat de iure iuran-
dum quemadmodum. Si concernit fauorem communem
vel alterius tertii planum est quod non potest remitti
nisi per partem. nisi ille tertius vel commune remittat
in cuius fauorem est subiectum implemento
iuramenti. Quandoque est dubium an voluerim
me obligare iuramento deo vel homini tamen
et tunc attende materiam. si materia est talis in qua
magis verisimiliter intendo placere deo quam homini
ut quia est de aliquo licito faciendo vel de
abstinendo ab aliquo illicito ut si iuraui
intrare religionem vel ire ultra mare vel
non fraudare mensuras vel pondera de
emp. et uen. c. i. vel iuraui adulterium
de eo qui duxit in ma. cum habet. vel si
iuraui de lucro dare fabrice ecclesie et si-
et tunc iurare censeor deo et solus deus potest
absoluere vel habens potestatem ab eo. Si materia
concernit utilitatem proximi iuramentum in dubio
videtur relatum ad obligandum parti et deo recipi-
enti loco partis ad commodum partis non potest
remittere potest quia deus vinculum recipit con-
dicionaliter nisi pars remisit. per hoc patet quod Bar.
bene dicat in l. siquis proco. ff. de fideius.
qui dicit quod iuramentum de iure canonico
producit actionem quia non ordinatur ad
obligandum parti sed deo tamen quia primo saltem
in consciencia consentit obligari parti et deus
recipit loco partis per quod credo quod de iure
canonico ex pacto et iuramento agi
possit quia media voluntas spondentis
habet tamen sufficientem obligandi de iure ca-
nonico tamen deus solum cor respiciat

vers. q. v. iuramenti et si dicatur de iure ci-
uili non oritur naturalis de iure ciuili obli-
gacio etiam naturalis ut l. si quis pro eo q.
ibi non est consensus obligandi parti. Respondeo non
oritur naturalis de iure ciuili quia illud ius de-
um non cognoscens non habuit ratam receptionem
obligacionis adeo tamquam acto. et quia sim
illud ius non creat obligacionem ex sola spon-
sione non directam ad partem et ad utilitatem
parti sed ex consensu mutuo tamquam a tercio
sed sic ius canonicum quod est minister voluntatis
dei ideo habuit ratam illam obligacionem
obligandi deo recipienti et commodum partis
et sic parti oritur actio de iure canonico et
per partem remitti potest. Si materia est indifferens
quia nec per hoc plus placet deo nec tangit co-
modum partis dicit quod adhuc pars poterit
remittere iuramentum. Dicit Spec. l. et est
dictum Ray. in summa de iura^to^ et proximis pau-
lo ante. si. ut i. dicit Jo. an. in adic. spec.
per hoc consulum reuerendo patri magistro luce ordinis
humiliatorum in Florencia quod iuramentum pre-
stitum per fratres generali de renunciando libere
in manibus eius dignitatem si ad eam contingeret
promoueri non posse per generalem remitti
quia in hoc plus intendit deo placere se astrin-
gendo ad maiorem obedienciam a qua non potest
absoluere. An autem papa sine causa possit
absoluere. Immo dicit quod non. c. de renun. cum
p. gau. hec vera exceptis hiis in quibus
auctoritas pape censetur excepta ut non de
iure iuran. quanto sup. 2a glo. vide in Spec.
de lega. § nunc ostendendum versiculo xxiii. ubi patet
an legatus absoluat et vide Tho. 2a 2e
q. 89 ar^lo^ 9. tenet tamen quod possit committere
episcopus iuramentum in melius sicut votum
ut no. in dicto § Item absoluat episcopus a iuramento
dolo vel metu extorto de quo per doc. de
iure iuran. debitores et c. si vero c. veniens et hoc
sufficiat pro presenti quia materia pertinens non est ex
hiis potest decidi dubium an si canonici iu-
rant statutum vel collegium et iurant etiam
contentum in statuto. an si debilitat eorum vo-
luntatem ueniendi contra statutum ipsi de-
cantur per iuri. dico quod si statutum concernit
priuatam utilitatem eorum priuatum quod absque
pena periurii videntur posse venire contra
constitutum alias non et hoc tenet Jo. an.
in adic. spec. in ti. de iure iura. versiculo sed
pone aliquis et dixi in c. i. de hiis que
fiunt a maiori parte capituli

Iuuenis. Si maior septe-
nio cum proxima
septennio in qua malicia supple-
at etatem sponsalia contrahat
oritur ex hiis iusticia publice honestatis
maxime si commisceri temptauit. primo
decise narrat factum et causam dubii que
2o duplici racione diffinit. Nota primo
etatem habilem ad sponsalia scilicet etas vii
annorum tam in mas. quam in fe. Non quod quicumque

attendit affectus no ad effectu deductus
si deuentu e ad actu facti no ad effectum
deductus nã repugnãte naz in dubiis
certius eligendu Nota q impedimentum
pub^ce honestatis quando creat ex sponsalibus
de pnti quo ad illa que etiã no sufficerent
i otractu sponsaliorum de futuro nã uel
etate repugnante et hoc creat duobus
intercedentibus ostitu de fto z de pnti inter-
cedente z facti execucione q omnia sunt
ad domu traducta h' e cã remota causa
proxima huic creandi hoc impedime-
tu e duplex dubiu temptatus coplex lz
no potuit pfici et q q q de fto omnis
dici potuit ex hiis creat impedimentum
q honestu non videt q hec sit uxor al-
tius osanguinei uel q ipse heat aliquam
osanguineã eius q forte temptauit ad co-
pulam et que eius q q de fto attentius
illius otrahendi omnia dici potuit p hoc
pz q altium ex hiis deficiens impediret
hoc impedimentu produci ex fine colli-
gitur practica libelli sine diuisione matrimonii
otracti impediente publica honestate hic
hemus q in dubiis uia certa eligenda e
2° hemus q hoc dubio pendente cu inha-
bili etate matrimonio otracto inducit publica
honestas ppt dubiu temptatus etiam
dato q subsit hic etas ltima ad sponsalia
Ex pmo arguit glo q sna non pot
ee certa nisi factu certu sit allat ocor
op de fide instr cu inter Si ibi factu est
certu q actore no probante preo ple-
sumit et pro eo fert sna ad zm q tangit
glo in v ß quare videt q non possit
ee dubiu de pub^ca honestate naz uel
puella ante septenni opletu dissensit
et sponsalia nulla sunt ergo nulla
pub^ca honestas que causat ex sponsalibus
i e lras z c accessit Aut osensit post
septenni tacite uel expresse q osensit
uel non dissensit et tuc adhuc res e cta
q sponsalia valent et inducunt publice
honestatis iusticia nullo ergo casu
dant hec dubia ista i e sponsam l ti i
otinebat So dic glo dic q no durauit
in initio usq ad septenni uel q recessit
uel q mortua e et temptauit et sic co-
stabit q temptauat s non ostabat q
ognouit z io pter hoc dubiu copule
malicia ondit etate fuisse habilem ex
hoc inducit honestas publica et ex
illa psumpcione malicie que etate supplet
in sponsalibus que surrexit ex temptatu
ut sic in sponsalibus malicia suppleat sic
supplet in matrimonio i ca ex de illis tu dic
oclundendo dec pnit dz intelli ymagi-
nando aliquos casus pmus qu sponsalia
sunt otracta de futuro tm int inhabi-
les etate ad sponsalia nec alia subsecuta
e traductio uel alius actus et ex talibus
sponsalibus no inducit pub^ca honestas n
alit ratificet ut in iuribus pall Secus ca-
sus qu sponsalia de futuro int inhabiles st
otracta et post ea sunt ratificata tacite l
expresse sufficiensi etatis legittime ad spon-
salia de futuro et hec inducat publica
honestas ut in o Tercius e casus spon-
salia de futuro sunt otracta int inhiles
etate ad sponsalia z ultra hoc intercessit
temptatus z de hoc ostat z satis credo
q ex rone huius dec indicat pub^ca ho-
nestas q ex quo temptatus ad e nulli
dubiu q non e honestu q osanguineus
habeat temptatã a osanguineo nec qd
ipse heat osanguineaz temptatã hic tn
casus non e hic q loqt qu mim e otcm
de pnti i e ca i attestaciones et hoc tenz
host hic z gof q ognosci potuit licet
in mature ff de iniuriis l si stuprum et q
facilius e pati quã age Quartus casus
e qu e proxima septennio q ht sex annos
cu dimidio et plus et ot sponsalia
uel mim de pnti et e doli capax ad spon-
salia et ad hoc ostat et inducit publica
honestas s'm doc hic tn casus meo iude
no e hic s lz aliqui sic intelligant et h'
tenet host in suma de spon §° q sit eius
effectus v effcus e tangit hic archi
et Jo an de despon impub c i li vi ubi
Jo an in v maiores z dic q Jo xxv q
m i suma et gof i suma de spon § et
no istud tenet recitat q alii contra qd
debent ee etatis pfte alt q de pfessione
dr de pa ad mam Ite q no ur hic limit-
tacoem siptam in iure stabit gs r' archi
dicit q locu pmu hz q malicia supplet
etate et mulr temptata fuit ut hic
nam pxima septennio si plus intellit
quã forte osueuerit q iuniores quare
no valebit ille osensus et si malicia
supplet in matrimonio suppleat z in hoc ppt
aspitate aut religionis spalit e conductu
ut suppleat etatem in religione Quintus
casus qu e proxia septemio et ot spon-
salia de futuro et dubiu e an sit tep-
tata et si aliqd factu intercessit pq pba-
bile dubiu sit an sit temptata satis credo
ex rone huius dec q inducat publica ho-
nestas adhuc hic casus no e hic directo
Sextus casus e qu mulier i etate non
habili ad sponsalia otraxit mim de p-
senti et traducta e ad domu viri hic
e probabile dubiu an fuit temptata h'
dubio q potuit temptari etiaz dato
millesies mulier q non sit ognita credo
q ex hoc matrimonio q dicit potuit uxor z
ex hoc dubio q potuit temptari credo
q no oriat quedam publica honestas
que hoc cum surgit no ex meris spon-
salibus veris uel fictis nec ex uero matrimonio

sed ex ualidis sponsalibus depriti propter
temptatum ex quo surgit sicut in ueris
sponsalibus quedam publica honestas
impediens matrimonium propter dubium ut dixi temp-
tacionis, et quia de facto potuit committi dicit hec
quod uoluit hec decretalis propter quod dico quod intelligitur
hic quod adsint temptacio et de eo constaret
licet dubitaretur quod copula dicit contra tex. l. for-
sitan temptauit. hic enim temptacio erat
dubius non sola copula propter quod dico quod etiam
si constaret quod hec mulier esset uirgo quod propter hoc
non impediretur publica honestas que surgit
ex solo dubio temptatu, et quia in honestum
quod habeat illam que potuit cognosci in preterito saltem
de facto esse coniux. quid quod senciant hic doctores
licet hosti. hic senciat contra p. c. fi. in c. et
hic quia publica honestas surgit ex coniugio
quia potuit esse coniux si fuit cognita in c. iuuenis. de-
illis. et ideo quod concessit declarare uoluit et
quia dubium esset periclitacionis anime si per se-
cundo daretur sententia contra primum matrimonium
et ex hoc ergo dico aliud quod sibi constaret
quod temptacio non intercessit. posito quod matrimonium
fuisset quo adulta ostitum inter nubiles
etate ad sponsalia non habet locum hec decretalis.
Septimus casus quando ad est temptacio extra
nalia affinit et non affectu maritali
et talis non induceret affinitatem nec
publicam honestatem. ideo si aliquis infans
non colore matrimonii nec sponsalium temptasset
puellam, et hoc probaretur si non est
cognita et hoc constat non impediretur
matrimonium propter hanc decretalem secundum doc. ad hoc xxvii
q. iii. ex ordinata. et per hoc soluit contra glo.
archidi. cum tenuit solum temptatum inducere
publicam honestatem p. c. fi. et c. iuuenis
in de despon. impub. Jo. an. hoc non tenet
sed dicit quod publica honestas fundatur super
sponsalium consensu, nec inducitur per usum
copule. ymmo nec per copulam que desiacen-
tibus etiam sponsalibus licet possit inducere
non inducit publicam honestatem fatetur
quod si sponsalia sequatur solus nisus ad co-
pulam fortificat publicam honestatem ut hic quasi
per id forcius appareat consensus, unde nisus
induceret solo uno casu quando infantes
ambo uel alter contraheret sponsalia
que non tenet. quia si post infanciam
consentirent in nisum ad copulam haberemus
publicam honestatem. sed non in quantum
esset copula uel nisus ad copulam sed in quantum
habent designus consensum in de despon.
impub. c. i. li. vi. Generaliter unde processit
impedimentum publice honestatis dicit
quod nec ex affinitate nec ex consanguinitate
sed ex quadam honestate que in matrimoniis
consideranda est. ff. de ritu. nup. l. sep.
uoluit statuere ecclesia hoc impedimentum
efficax ad dirimendum matrimonium ut hic et
potuit esse causa impulsiua quia experien-
cia docuit grandes brigas et inimicicias
inter consanguineos qui uni desponsatam

aliquis de consanguinitate proximiori habere
Jo. an. et hosti. de hoc plenius per Jo. an. et
archid. c. fi. c. i. li. vi.

Ad audienciam. Ex spon-
salibus
contractis cum consanguinea oritur
insticia publice honestatis.
duo facit primo narrat factum
secundo decidendum committit. 2a ibi sed quia.
Nota quod quilibet de populo se opponere potest
ne matrimonium incaute ab ecclesia prohibito. et ideo
in talibus potest esse accusator et testis. Nota
2o quod eo quod aliquid septum est presumitur
attentatus. xvi di. hec. et si in concupiscentis
septimum sit alibi xxxiii q. ii. sane. et idem
si infra iii q. viii. postulatus. et si cum san-
guine ff. de testa. mili. l. milites doc.
vide de illis de insepcionibus. glo. que dicit
quod fides non adhibetur de iure nunc concato
alibi C. de religio. et sumptibus fune. l.
monimento. Vide eciam Jo. an. et hosti.
de probatio. cum causa. Nota 3o quod sponsalia
nulla ex aliquo intrinseco impedimento
data forma et personis habilibus inducunt
publice honestatis insticiam, et sic prestat
impedimentum quamquam quod nullo iure sub-
sistit quando solum factum anime ponderatur.
Nota quod uerba legis quamquam intelliguntur prout
sonant in facto quando in causa plus attenditur
factum quam iuris effectus. nam hic appellatur
sponse comprehendit sponsa de facto ad hoc
l. i. in fi. ff. de hiis qui no. in fam. l. est
ergo § uiuit aut c. fi. et vide doc.
ff. si pa. ita fit. alibi alie. l. fi. et quod
dixi in eadem. Ex litteris de elect. Nota iiii
quod ecclesia non solum in uia peccati se in-
tromittit procedendo ex officio de eo prout
est in facto sed etiam prout est infidel. Nota
quinto ar. quod temere intrans peccat mor-
taliter quod patet quia ei imponitur penam de
peccato et non pro publico peccato etiam puerum
compellit ad penam. de hoc d. c. i. glo.
alibi contra glo. exigit duo quod peccatum sit
publicum et enorme xxxi q. ii. quamquam
Hic agitur de ortu et origine publice
honestatis. prouincie origine declarando
glo. iii. tangit, primo obuiat, quia ex
nichilo nichil fit sponsalia obuiate
consanguinitate nulla sunt, ergo non
inducunt publice honestatis insticiam
in c. fi. prox. litteras et accessit quod nullum
uinculum sit patet quia impossibile est tale uin-
culum lege obuiante ut in regula impossi-
bilium cum concordantiis de reg. iuris. dicit quamquam
sponsalia nulla sunt etatis defectu
ex quo surgit defectus legitimi consensus
a quo principiatur matrimonium, et sic deficit
in suis principiis. et tunc non inducitur
publice honestatis insticia. quamquam actus non
deficit uel sponsalia in suo principio
sed deficiunt ex aliquo accidenti ex iuris

cohabitatur

dispositone q contracta ab habilibus
etatis s sunt contracta subsistente impedi
mento consanguinitatis et talia creant
pub[ce] honestatis iusticiam ut hic et si
dicas hec sponsalia sunt nulla ergo
nullum debeat producere effectum dic glo
q in pub[ca] honestate in ducenda iuris
plus habet effectum ad factum quia ad iuris
dic quod vinculum e nullum inspecto iure
nature positiuo q defitiunt principia iuris
resistit et planum q non oritur pub[ca]
honestas ut in sponsalibus in illegitima eta
te contractis si ius ne adsistit q adsti
tualia principia solum ius positiuum resistit
propter accidentis impedimentum et tunc
actus habens aliquod principium inspecta
na ut ff de condi indebi l si id quod
creat hoc impedimentum nichil ergo omnino
inducit s aliquid na lz nullum ratione
positiui iuris obuiantis aliquid inducat
cum ius ponderat factum non iuris effectum
et si dicatur lex resistens impedit vinculum
nature ut l si non sorte § i ff de condi
indebi et l cum lex ff de fideiuss hoc verum
quo ad iuris effectum s non tollit vin
culum nature prout e in facto ut l si id
q domus nec quo ad iuris effectum quod
trahitur ex nudo facto et h tene contra dominum
suum vercellen qui tenuit q sponsalia
nulla impediebant solum contrahere in primo
gradu q hic erat solum prohibitum et
non alibi quod reprobatur de desponsatione impub
c i li vi obiuat 2 et hoc tangit
glo 2a viii q i olim ubi sponsalia sunt
lz hec Secunda procedit secundum tempus ve
teris testamenti quod institutum fuit q
permittitur fratri recipere vxorem fratris ad sobo
lem suscitandam Antonius de butrio doc.

De illis Si sponsus de fu
turo ante carnalem
copulam per longum tempus se ab
sentat sponsa cum alio contrahere
potest coie dimisso 2a i hoc. No primo
q hec verba permitto me ducturum talem
in vxorem sponsalia de futuro continent
et sic pz q verba executiua in futurum extre
sa non firmat actio disposita de presenti
No 2o q post sponsalia cognoscens vxo
rem non pt ab vxore separari ratione
absentie longi temporis et hoc io
q ibi e matrimonium presumptum i e is quis tertio
tertio q hoc dr in alicuius libera pote
state q e in potestate exercendi quo ad vali
ditatem eius quod agit lz ratione non imponitur
Nota quarto q actus gestus contra iu
ramentum valet et si sit spiritualis actus
contra theorica Innoc de preben dilecto
Nota quinto q etiam qui s permittit per
iurium et minus malum ut maius uitetur
ad h xiiii di pro totum hic agitur de po
tencia sponsalia dissoluendi hic ad
ulte op q sponsalia non dissoluuntur

absencia sola contingit i e in presentia quinim
actum post c i de sis imp domus m so
si sponsa e de presenti quia nisi contractum
quantumcumque sit absencia sola tamen diuerti
non pt licet leges ciuiles aliud dicant
ut lit non cte qui s sin aut et
hoc si certa e quin de vita viri alias si e
certificata e de morte verisimilis excusatur
si contrahat Nunquam tamen vz fm nunc
stante primo et cum dicatur perfecte certifica
ta vide glo 2 aut q i alle ut lit
non cte qui s sin aut In sponsa
de futuro dic si sponsus e absens ex iusta
causa tenetur expectare donec durat
absencia n ei peccatum subueniatur
forte propter periculum similis carnis ut pz
de eo qui cognouit consan ux sue Iordane
Si no e absens legitima causa expectandum
e tempus conuentum si conuentum e i e si nisi
non e conuentum tempus tamen expectabitur
tempus terminum nisi cum propter similes
absentia licentietur ut in l ii C de sponsa
ominum tamen caueat si contrahit vz contractus ma
trimonium cum alio s ibi in ponitur penitentia de
fide mentita i e c ponitur in fine et videbitur
i e sicut sup in glo dicit 2o qui imponitur
penitentia hanc mulieri contrahenti quod q con
hendo non e in culpa quod iure ex quo
contrahit permissione ecclesie et non debet
imponi penitentia aut e in culpa accipi
endo maritum et sibi ecclesia hoc permittere
non debet dic q e in culpa etiam si tunc
at dum facta expectatione alias quod fuit al
certificata an velit contrahere et si dicitur
ergo ecclesia permittere non dz dic hoc permittit
ne detius inde contingat periculum s forni
cationis Sed dices cum certum sit ipsam pec
care rumpendo fidem et dubium sit de
adulterio quo ecclesia prouidendo dubio
lz maiori permittit certum dic quod ex
mente intrantium obligant ad effectum
sponsaliorum et matrimonium dum mo non diu
differatur Sz q hoc non fuit expressum
ad cautelam iniungitur penitentia ad satisfa
ciendum infamie peccati Vltimo glo
hic enumerat casus sponsalia soluentes
inde eam et inde alios supra eadem q
melius hic cadent Item dicit q spo
sa non tenetur sequi sponsum vaga
bundum ff de ope lib nisi et idem de
vxore xxxiii q ii si quis ab tenetur
virum sequi xxxiii q ii vnaquaque dic si
fuit eum vagabundum cum contrahit ut hic
one tenetur eum sequi Si ignorat
uel vagabunditas superuenit de nouo
tunc lz opi fuit Io remanet q tenetur
eum sequi etiam si mittatur in carcerem
uel mittatur in exilium n ce tamen fine pa
trono mariti ipsi tamen seruire tenetur

quadam e infitiacio dni ut no xxx q v est ordo etc.

De muliere Fatienti i certa int rogacom quis certu fare responsiz non debet. h. d. No q inter unum et viz osideranda e validitas actus alibo osensu dependentis. Item osiderandu e an post metu intercedat actus ofirmans et purgans metum an no. No ar. q ubi punctus no e certus no coge consultor dare consiliu et sic non artat ad multiplice distinctoz faciendaz p que omes casus decidi possent. Hic tn papa distinguit membra licet no decidat dic ergo q aut metus fuit no cadens incidit ergo q aut metus fuit no cadens in constantem et hic no infringit ittum q ph no tollit osensus nec libertas osensus. ff. q metus ca. l. metu. s. q me ca. c. dilecti. q metus ca. l. metu. s. q me. ca. c. dilcis. q metus fuit metus cadens in constante et ex post facto purgatus et h. mim vz. Item post facto purgatus et h mim vz. Ceteruq fuit metus cadens in costante et no purgatus et h viciat mim. i. e. cu locu et si dicas hic e actus dependens avoluntate g° hic valet actus q metus no tollit voluntate xvi q. i. mito. ff. q metus ca. l. si mulier. s. si metu. xxv. q. i. mito dic q° ubi actus a solo osensu dependet hz locu q actus valet. s ubi actus i° iur no a osensu s alibo osensu tuc procedit q actus no valet quia coacta volutus no e libera uoluntas lz uolutas. i. e. gema ff. de ubo obl. l. tivia. hoc d. glo. e. q metus ca. c. albas ubi casus enant ubi exigit liba uoluntas et Jo. xxxiii. q. v. notificasti et hec fuit ca spalitatis in dote ff. q metus ca. l. simlr. s. si dos etc.

Ex litteris Si al. apti ad matrimonium cotrahendu otrahant verbis obscuris. comunez illoz verboz intellectum sequi tenent. Nota q prius de habilitate psonaz disputandu q de actus forma ad actus validitate. eadh. de testa. si quaeramus de acta. c. i. No 2° duo principia necia in otrahente matrimonium scia intelle prodiscrecoe natali ut capiet qd significet mim. Nam no exigit quid sit doctor. s° legitimitas etatis q non pt mim otrahere inhabilis etate tamq deficiens in osensu. hoc sentit glo. v. No tertio modu studendi et cognoscendi et procedendi i iudicio q dz iudex aduocatus osultor et studens mam diuide ordinatiz p passus et prius cape iura et facti informacionez sup uno amq descendat ad aliud et sic testes dz expedire interrogare super uno articulo non aut debz primitiua e primixtio omi q hec e ofusio quedaz

intellectus ad hoc de iudic exibita. et de or. ogni. tiaz de testi. cu causis ibi sigillatiz etc. Nota q uba ambigua in otractibus interptant fm omem et uulgarez intellectu no fm intelligenciaz singlarem alicuius et facit q casus decidendis iudex dz sequi coez opi. no singlare alicuius doc. ut. l. quis solidu. s. etiaz ff. de l. ii. ubi si sequeret coez opionem etiam si male pronunciaret excusaret i sindicatu. insti. de obli. que de lit. in pn. ubi glo. et no i. dco s. eciam contra q no in dco. c. interpoita de appel. et de dolo fme. de penis calupnia. No q intellectu uba recipiunt prout cadunt i sensum rone organizati non put cadunt in sensuz insipientis et non intelligentis. phoc e. de q non excusat iudex committes cam osulendam non intelligenti. Ex no ind. rar. de re iudic. si oneit. 2. 6. de offi. delegati. si pro debilitatis ubi p primo. ind. de osue ad iram 2 i nicius. de re. iur. Nullus ex osilio. dec. h. dicit dno q ubi dubia uba sint a ghentibus in mino prolata et non p ghentes intellcta recurit ad coem intelligencia et fm eam iudicat sup mimo. Agit g° hic de interptacoe ambiguitatis verboz. Quatiam hinc dec. expediam patria vnu obinat lre q si ptes non intelligunt mim non dz subsiste q no dato intellctu excludit osensus et excluso osensu excludit mim. i. e. tue. l. Nemo enim osentit actui que no intelligit. p prius eni e ogniq q osensus et intellectus est vna ex ptibus osensus ff. de uboz sig. l. coram ff. de aut. tu. l. i. i fine. e. de arbi. dic. s. cora. so si e tertiu q no intelligit casus e planus et tuc no valet mim. Sz dec e intelligenda q hic dicebat se no intellexisse et hoc uoluit glo. in v. non intellexit. Sxo q hic dicit q uba no intelligebat et in eoz dubioz uboz intellcu recurit ad coez interptacoz e dubiu de ex°. dic q dubietas erga verba ad mim possint recire multiplr. Ceteruq ei allegat defectus intellcus uboz causato defectu ca medium uba referentis. Ceteruq causat defectus intellectus iuxta osideracone dicentis et suscipientis apt diuisitate ydeomatis. Ceteruq causat defectus intellcus uboz non i sono rudi et uulgari uboz s iuponde verboz quo ad huius intellcu. Si causat defectus intellcus uboz ex defectu intellcus suscipientis pcedit dec. dicit vnus q uba acta ad mim no intellexit si sut eiusdez uulgaris cuiuz psumit alterius intellexisse ex quo uba sut clara in hoc recurit ad coem hoim intellectum q talia uba sit omunter hoies intellexissent. Si causat defectus intellectus uboz ex defectu medii referentis. Idem q sint diuise lingue. Alit pfert verba pmt prete et uba inse clara sut s dic

pot. quod non intellexit interpretem qui verba retulit, qui eiusdem erat lingue cum eo presumitur intellexisse, prout verba sonant, quia quilibet indicaret ipsum intellexisse. ¶ Si causatur defectus intellectus in tua consideratione dicentis et suscipientis propter ydiomatis diversitatem, quia unus est theotonicus alter est ytalicus, quia quilibet in suo vulgari profert apta verba, dic sic ex aliis circumstantiis appareat hec verba indicabunt matrimonium secundum quod communiter indicaret circumstantiis, non prout quilibet conveniens dicit. Ideo si sponsus ponit anulum dicendo verba in theotonico apta ad matrimonium, et sponsa respondet respondendo in ytalico indicabitur matrimonium quia et si verba deficiant ille actus sufficit ad matrimonium ut e. tit. secus si aliter non sint ad hoc parati, vel circumstantia alia non appareret. ¶ Si causatur defectus intellectus propter duplicitatem verborum, exemplum dicit unus te pro dimittam donec terra oculis supponat. hec verba possunt intelligi de appositione in casum mortis et tunc sonarent matrimonium et hic est communis intellectus, possunt etiam intelligi de alia accidentali appositione, dicit tamen hosti. quod quia in foro contencioso hec verba interpretatur contra ipsum si dolose apposuit, tamen in penitenciali si constaret ipsum non consensisse in matrimonium non indicaretur indicari tamen debet ut consenciat ut e. titulo. pot. secundo poni secundum exemplum pe. et abba. dicit mulier placet michi te habere meum virum. hec verba possunt intelligi de presenti et de futuro referuntur ad communem verborum intelligentiam que est quod respiciunt de futuro, per hec verba placet me te habere in virum, remanet in solis terminis complacentie sicut aliud est dicere placet videre aliud videndo. hosti. dicit quod per verbum volo et placet contrahitur matrimonium quia hoc sonat vox. dat simile in interrogationibus et responsionibus que fiunt in consecratione et ordinatione in libro pontificatus. nec ob. ff. de contrahenda emptione l. in vendentis, quia ibi pretium erat incertum. Jo. an. dicit ponderando verba si dicit placet mihi desponsari vel contrahere procedit dictum pe. et ab. Secus si dicit placet habere dicit quod ut quod plus importet ut e. t. pelt. Anthonius dicendum videtur quod verbum volo semper secundum se importat voluntatem et ponit eam in esse de presenti, et verbum placet secundum voluntatem quandoque ponit dispositivam et paratam ad actum in futuro exercendum, quandoque ponit eam in esse actus completivam. secundum naturam adiuncti. Sed presuppono quod verbum infinitum sui natura est aptum notare omne tempus, secundum naturam sequentium vel precedentium verborum. dico ergo quod quandoque verbum volo vel placet adiungitur infinitum notans actum non a pura voluntate dependentem executionem de futuro expectantem ut volo ascendere arborem vel volo te ducere in uxorem et non continet actus dispositionem vel exercitium de presenti, sed sola voluntatis

dispositionem ad actum in futurum extendendum, ut in dicta l. in vendentis. no. glo. no. ff. de le. i. l. secundum electionem. ¶ Quandoque verbum volo vel placet iungitur infinitum notans actum a pura voluntate dependentem, et tunc autem infinitum est aptum prout fertur respicere sola principia actus, et adhuc non ponit voluntatem actus completivam. Ideo si dico volo contrahere vel volo desponsare te non est contractus. ¶ Quandoque infinitum iungitur verbo volo vel placet aptum respicere actum etiam respectu finis prout est in perfectum esse, et potest etiam respicere respectu principii et tunc autem hec verba proferuntur deliberate, et inducunt actus perfectionem et voluntatem in esse actus completivam ff. ad trebell. l. sed si alio, ut si dico volo te adire hereditatem. no. ff. de mi. de li. sicut sunt, et in l. qui se patris C. unde liberi, et no. in l. secundum electionem ff. de le. i. et l. gerit ff. de acquirenda hereditate. Ideo si in apparatu matrimonii proferuntur hec verba vis me habere in uxorem. volo te habere in uxorem contrahitur matrimonium. Idem si non in apparatu dumtaxat proferuntur ad interrogationem alterius partis quia deliberati prolata esse tunc non presumuntur et no. in dicta l. in vendentis C. de contrahenda emp. ¶ Quandoque verbo volo vel placet iungitur infini-
notans tum consecutivum post actum libera voluntate pendentem, et foris inducit voluntatem actus completivam, ut si dico vis me tenere in uxorem legittimam et tractare, et ideo per volo indicatur matrimonium ut e. ex parte. ¶ Anthonius dicendum videtur quod verbum volo vel placet est aptum notare semper consensum in esse de presenti et ponit actum in esse vel fieri secundum naturam adiuncti et sic et infinitum de se est aptum notare omne tempus. ¶ Quandoque verbo volo vel placet iungitur infinitum expectans actum vel executionem de futuro, non dependentem a mera voluntate, et notat actum de presenti ut volo ascendere arborem non sequitur ergo ascendo arborem, sed tunc ponitur voluntas in dispositione actus exercendi de futuro no. glo. ff. de le. in l. secundum elec. et ibi Bar. et in l. in vendentis, et ideo hec verba volo te ducere in uxorem non importat matrimonium. ¶ Quandoque iungitur volo vel placet infinitum notans actum simplici voluntate expedibilem et tunc quandoque infinitum est aptum notare sola principia actus exercendi vel noticiam actus prout est in fieri, et non perficit actum ut volo contrahere non sequitur quod per hoc velit contractum esse volo te desponsare et similia ad hoc quod no. in l. in vendentis C. de contrahenda emp. ¶ Quandoque iungitur infinitum aptum notare actus principium et finem ut sunt hec verba volo adire hereditatem quo adiectorem hereditatis volo te habere in uxorem et similia et tunc dic autem hec verba proferuntur deliberate et perficiunt actum l. gerit et quod ibi no. ff. de ac. qui here. no. in l. qui se patris C. unde libi. ff. ad tertul. l. filius interim et l. sed si

sinus ff. de de. iur. de libe Idem dico in
matrimonio si hec uba proferunt indelibe=
rate i apparatu matrim. vis hre talem in
vxorem et respondit volo hre te i vxore
hec uba si deliberate prolata sunt inducunt
matrim. Idem dico q eo ipo psumunt delibe=
rate plata i matrio eo ipo q ad interrogacoz
alterius coniugis respondz vis tu me hre in
vxorem et rndz uolo te hre in vxorem
¶ Etiam qz proferunt uerba notancia execu=
cionez actus prout e in ee et sic execucoz
post actum 2 dico q idem ut si dicat vis
me tene in vxorem legittimam et rndz
volo tenere in vxorez si aut uba pferat
indeliberate non inducunt actum in ee
locuz notant voluntate pparata ad actu
exercitum. Et nequaqz uba sunt certa in sono uer
boz et ptendit defectus solum intellectus
prout sonat in iure qz no discernunt
contrahentes ut dicunt dnam in ubis int
contractu matrim a contractu sponsalioz uel
non credunt ex solo consensu de pnti 2 ubis
notantibus consensuz de pnti se ligatos
et tunc adhuc procedit decie. ut recurrat
ad eodem intelligam ubi prout de iure/com
intellige ¶ Ad quoz aut intelligam recurratur
dic si dubium e iuris recurrit ad intelligam
iuris si dubium surgit ex sono verborum
uel ex alio de quibus dictu e s. recurrit
ad eodem intelligam astancium informatum
ex hiis que agebant et qualitate psonaz
contrahencium qz sic coiter intelligebant q
tales agebant qz cora sacerdote contrat
subarracionez fecerunt. Iudicabit contra
tales i e consultacoi ¶ No ergo q ubi agr
de intellectu sm sensuz vulgarez 2 eodem
Iudex dz recipe informacoz ab astantibz
qz nullo de intellectu coi 2 vulgi iudicat
solo suo consensu et intellectu. sm sensum vul
gi l. labeo ff. de suppel. uel secus si sit d
intellectu ubi prout sonat in iure qz hic
intellectus e in pectore iudicantis no immo
de actu tu optat 2 de testi. cu causam ad l.
continuus § cu ita ff. de ubo obli et phor
hetur intrinseca ma capli ¶ Nunc aut
restat videre an semp dubia uba inter=
ptent sm comune intellige sz iur q no. sed
sm q intelligit cui uba duplicia plata
sunt. xxij q. v. § Item abicit. xxij q. v
§ Item ex hiis hec glo ingredit materiaz
piculosam qualiter hec dubia uba plata
in contractibz et iudiciis intelligantur
¶ Videamus pmo quidem contractibz 2o quid
i Iudiciis ¶ Ad pmum dic q si certum quid
contrahentes senserunt et q consenserunt id s
tuandum et valet actus si e certu q non
consenserunt ppt dubietate uboz et q no
valet q agit ff. de contrahen emp. l. i nedum
aut dubitat aut et tunc aut constat

de consensu vnius de alterius consensu no
ppter uerba dubia et tunc aut pferens
uba duplicia e in dolo 2 uba sunt intelli=
genda sm illum qui no in dolo ut e in
pmis iuribus. all aut utrqz sunt i dolo
uel neuter et tunc aut actus no valz sm
intellectum vnius partis sm intellectum al=
terius ptis sic et debet accipi intellectus sm
quem actus valet de ubo sig abbate quz
actus valet sm utriusqz intellectum sz aliter
et aliter et tunc recurrendum e ad uisimilitu=
dines si vo vnum e verisimilius alio exceptis a=
ctis id accipiendum e ff. de ubo obli l. cum
qui kalendas de re iur. inspicimus li.
vj si no pt hri verisimilis interpretacio
recipit pars benignior et procedunt
iura que dicunt uerba i benigniore pte
interpretanda de reb. du. quociens Si
utraqz eque benigna sit d ubi ponen=
tem in cuius ptate fuit legem apertius di=
ce ff. de pac. l. ueteribus ff. de ubo obli l.
quintus et l. quociens de re iur. ra of
cum li. vj vide p Bar i l. pdca ueteribus
et ra inspicimus 2 contractu de re iur i vj
¶ Ad 2m pncipale quid i Iudiciis de hoc hes
glo hic et in c. ad sedem de resti spoli
et in dca ra cu sunt Bar in l. inter stipu=
lante § i ff. de ubo obli et dot in l.
de die ff. qui satisda. cogu et bne in dca
l. ueteribus aliqd p glo de proba i pncia
dic quaqz dubia dubitaco orit circa aliud
qua circa uba pmo casu recurre glo de resti
spo. cu ad sedem aut in ppatoriis et ex
ordio iudicii et pro actore sit interpretacio
l. de die ff. qui satisda cogu. vm si agitur
an dilacio sit danda uel quota et dubitat
q fauendum e actori 2 hoc si instat Si instat
reus fauendum e reo l. si ea qui actu non
puit l. operandum § si aut reus e de iude
In tangentibz media fauendum e uentri
prout sibi incumbit onus declarandi uel
probandi i fine 2 decisoriis fauendum est
reo ff. de ac et obli arrianus ¶ Si dubi=
taco orit ex ubis 2 tunc aut uba sunt no
pncipalr fundancia iudicium nec sunt uba
testium uel instrumenti dicit Bar q causa
vitande contrietatis pot fieri concordia sz
ut prosit alteri contrahencium no sequitur opi
legistaz de qua dixi de testibz cu tunc qd
concordia fiat solum ad uitandam contrietatem
no aliquid probandum e contra c. cu
tu de testi. ubi dixi dico sic q aut du=
bitacio oritur ex pbacone alterius ptis
tm et interptacio facienda e contra pducente
qui hone probandi grauatur de prolu
in pncia ibi glo et tex. si actor uel reus
glo de testi ptuas de fid instru. cu int
aut dubitacio orit ex pbaconibz utriusqz
partis simul iunctis et fauendum e neutri
sz sna fert contra eum qui grauat one pbadi
uel contra eum que psumunt ut no in cle lras
de R. 2 Bar. l. no solum § sz ut pbari

ff. de op. no. nu. Si tamen testes possunt ad concordiam reduci, et in hac concordia facienda uenditis fauor attenditur, et sola uerisimilitudo ut dicto c. cum tu. de fide instrumentorum. Item quandoque dubitatio oritur ex uerbis personarum subsecutis in iudicium, et tunc dicit Bar. quod siue sit actor siue reus attenduntur uerba et interpretantur proferente uti dixi in c. ii. cum sint partium, alias l. solemnis et l. si quis intentione ff. de iudi. et ff. de uer. obli. in stipulante § primo. Dico sic aut dubitatio oritur ex uerbis prolatis in comparatoriis et fauendum est actori contra uide decisione ut in dictis iuribus, dum tamen illa dubitatio resideat in solo libello uel comparatoriis et probationes sint clare. Aut est dubitatio de uerbis prolatis circa decisoria ut circa confessiones, et tunc cogendus est confitens ad confitendum certum, et si non confiteatur contumax interpretatio fit contra eum, ut l. de etate § qui tacuit ff. de interrogationibus. l. actionibus, et dicit glo. hic et dicta i. cum sint de actum. cum dilecti de confess. c. 4. Si tamen aliter non cogitur uerba proferente interpretabuntur l. certum § 1 ff. de confessis. Reliqua prosequere ut per Bar. in dicto § 1. Et si non est petitum ut declaret quod potest fieri etiam post conclusionem in causa ff. de interroga. act. ubi tunc et de fid. instru. cum Io. interpretabitur contra grauatum onere probandi propriam dicta.

Sponsam. Nota quod sponsalibus solum de futuro ualidis creatur publice honestatis iustitia ex quo impeditur matrimonium quorumlibet ex consanguineis sponsi. Nota secundo quod impedimentum iustitie publice honestatis perpetuum est impediens contrahendum et dirimens iam contractum. Nota litteram indefinitam que probare uidetur quod impedimentum hoc ex publice honestatis iustitia se extendat ad infinitum usque ad gradum infinitum, sed dic quod hodie se extendit usque ad quartum gradum sicut affinitatis impedimentum, quia sponsaliorum impedimentum et publice honestatis iustitia sequitur limites impedimenti surgentis ex affinitate ut quod operatur matrimonium etiam in prohibitionem contractus cum consanguineis sponsi et sponse, illud operentur sponsalia ex publica honestate. Nota glo. de dictione maxime que comparatiue stat pro re simendo et ex ipsa in fine sumi unum intellectum ad decretalem Iuuenis e. c. ipsum non prosequor ultimus quia clara est et declarata superius in dicto c. Iuuenis.

Ex parte. Vir et uxor si se promittunt quod ab eo tempore se habebunt pro legitimis coniugibus inter eos matrimonium est contractum h. d. Primo ponit casum narratum, 2o diffinitionem committit, 2a ibi quod igitur 2a sub diuiditur. Primo ponit factum 2o diffinitionis causam usque ibi mandamus.

Nota primo quod dictio ad uicta principio temporis includit extremum temporis quo ad inicium. Nota secundo quod hec uerba habent prorogati in actibus a uoluntate uiuentium proferentis dependentibus equipollent istis uolo quod sit talis, quod non potest statuta quecunque disponunt ut quis habeatur pro ciue ab habentibus potestatem ciuitatem creandi. Vide Bar. ff. de iustit. l. si quis peremptorie et l. si maritus § si ff. de adult. Nota 3o quod ubi contrahens se obligat ad sequentium contractum tamen presupponens dispositionem precedere ex mente in actibus a uiuenda uoluntate regulatis obligare se censetur ad contractum sine non precedente executionem et sic qui uult consecutiuum uult omne antecedens et uerba executiua quantumcunque in futurum extensa de presenti supponunt disposita precedere. Hec ergo uerba promitto te tenere et tractare tamquam uxorem tuam esse non possunt absque matrimonio precedenti, quia uir ut uxorem tenere non potest nec tractare que uxor non est, tamen presupponentia matrimonium ex se in necessario obligant proferentem ad matrimonium. Ad hoc quod per uerba executiua siue ut nullus communicet tali promulgatur sententia ut in c. de iudic. Nota quarto de dictione tamquam que non est hic nota similitudinis, quia aliqua uerba precedunt ex quibus inducitur ueritatem sub illo tamquam continet. Nota quinto regulam quod nulla causa separat matrimonium de presenti sola causa fornicationis excepta, et debet esse manifesta ex quo arguitur potest quod propria auctoritate licet uxorem dimittere ex causa fornicationis et sic exceptio fornicationis notoria obstare uidetur agenti petitorio, et sic ubi defectus petitoris notorius est ex parte tenentis et fundat intentum agentis, uerum licitum propria auctoritate sibi ius dicere absque pena l. si quis in tantam. Ad hoc quod non de uerbis signum ex parte diuide de resti. spo. in litteris. Nota sexto effectum separationis matrimonii propter adulterium, quod per hoc non tollitur uinculum, sed solum soluitur thorus et effectus matrimonii quo ad mutuas seruitutes, non tamen licitum est contrahere uel etiam fornicari. Nota septimo practicam sine in causa matrimonii ubi coniuges sunt male separati alter uel altera super moneret. Nota octauo quod ad iudicium ecclesie non solum spectat disponere super federa et uinculo matrimonii sed etiam super consecutiuis ad matrimonium, ideo puto uxorem posse habere recursum ad ecclesiam uiro ipsam ut uxorem non tractante. Hic agitur de forma contrahendi matrimonium et per hec uerba que solam obligationem respiciunt consecutiuorum matrimonii inducitur. Huic obuiat quod no. 30 xxx q. v. si quis dimis. ubi dicitur quod hec uerba promitto quod te habebo in uxorem de certo non inducunt matrimonium, quia hec uerba futurum sonant, et sic nectio non presupponitur.

de p̄n̄ti m̄m̄ · opi' sunt · hug' tenuit
q' ex illis u̾bis nō inducet̄ m̄m̄ · et p̄-
eo casus ē · e de illis Jo · ⁊ proco · cas tex-
tū in d. c. · c. si dn̄s · tenet contrariū assi=
gnat causam · q' hoc u̾bū hēo respectū
h3 ad p̄ns / obmissis opi · quas in suis
casibus refero ne procedam in equiuoco
hanc materiam prosequor · causam p̄ p̄ncipalis
casus p̄mus · quando sunt de p̄n̄ti u̾ba p̄ferunt̄
apta · disposic̄o3 et execucōm m̄m̄ cop-
hendere de p̄n̄ti ut uolo te in vxore3
ex nunc te h̄re et teneo in vxorē / ⁊ casus
nō h3 dubiū / 2us casus quando u̾ba no-
tancia disposiconē3 m̄m̄ et notancia
execucōne3 sunt in futur3 prolata
promitto q' tecū contraham · et te in
vxorē tenebo · adhuc casus ē certus
q' hec u̾ba non inducunt m̄m̄ sed
sponsalia de futuro / et h' q' execucō
prolata refert̄ ad tempus u̾bor3 dispo=
sito3 / non eni dissimile ē contraheret
uelle execucōne p̄ferri disposicōne3
et u̾ba executiua ut accessoria nora3
et reglam recipiūt · a disposiciuis p̄ce=
dentibus / sic tenent hic doctores / illa
eni u̾ba i futur3 extensa · intelligu=
t̄ s'm significacō3 p̄cedenciū · ff · de
u̾bo · obli · l · ticia · § · 1 · secus quando simpl'r
dicit̄ ut statim dicet̄ · Tercius casus
quando u̾ba p̄ferunt̄ solū notancia execu=
cōm m̄m̄ ut tunc si proferunt̄ de
p̄n̄ti m̄m̄ inducit̄ · ut p̄mitto tibi
q' hodie te h̄eo in vxore3 / quamuis u̾ba
notent futur̄ · et tunc quamuis actus execu=
cōnis ē momentaneus nuda volunta=
te nō expeditus / s3 factū de futuro
expectans ⁊ nō inducit · m̄m̄ / ut
promitto te ducturam in vxorē uel
juro q' te ducam i vxorē · et h' dicit Jo
in dicto · c. si dn̄s et ē casus in c. de
illis § · e · ti · sit ro q' executiua uerba
nō necessitant / nec supponunt disposita
ante existencia effectus executor3
in futur3 extensor3 et de hoc ē casus de
p̄bat · nirauit ubi u̾ba illa p̄mitto te
in vxorē ducturū non inducunt n̄ spon-
salia de futuro · quamuis p̄ferunt̄ uerba
executiua uel m̄m̄ consecutiua notancia
actū ut successiuū / que tamen s'ipponē
p̄n̄t · ut ex tempore probator3 u̾bor3 ut
ē hoc u̾bum h̄itur3 / uel q' hebo uel q'
te tractabo / hic eni successiuus ē ⁊
obligacōm execucōnis pōt h̄re solo aīo
et tunc ant uerba altius coniugū p̄cedunt
u̾ba notancia m̄m̄ de p̄n̄ti / et ē casus
planus · q' sequencia recipiūt intellctm
a p̄cedentibus altius obtentū · ut pz · ff ·
de u̾bo obli · l · ticia · et h' ē casus · Quarto
hec verba uel similia proferunt̄ ab
utroq' · promitto me te in vxore h̄itur3
uel te tenē · uel tractare in vxorē et dic
q' m̄m̄ inducit · maxime si p̄ferunt̄
cū adiecto de cetō uel ab hinc uel ab
ista hora in antea / ⁊ h' q' hoc consecutiū
tractare uel h̄re uel h̄itur3 non pōt
ēē sine disposicōe m̄m̄ p̄cedentis · uolens
ergo ex hoc tp̄e hoc consecutiū necessario uult
antecedens · s · dispositiū ad hoc de indi · c ·
· v · ⁊ nō · glo · de religi · domibus · constitutus
hoc ē q' Jo · i dco · c · dn̄s · ubi dicit q'
u̾bū hebo pōt h̄re respectū ad p̄ns tempus
secus in u̾bo te · ducam s'm eū · Quinto p̄-
ferunt̄ verba dubia que possunt respice
execucōm et que respice possunt dispo-
sicōm · ut sunt promitto · q' te hebo i vx-
orem · nam pōt intelli · i · tecum contraham ·
et pōt intelli · i · te tractabo ut vxore3
⁊ tunc p̄ferunt̄ cū aliqua dicōne no-
tante tempus de p̄n̄ti · inducit m̄m̄
quia indent̄ prolata ut respiciūt ex-
ecucōm / ut p̄mitto q' de cetō te hebo in
vxorem si sine dicōne extremante te-
pus u̾ba sunt dubia · s3 in dubio sancior3
ē m̄m̄o · et sic sunt iudicanda ut prius
sonent execucōm q' disposicō3 · et sic
illam in futur3 extendat · Michi uide=
differre hec u̾ba · an promitto q' te hebo
ut vxorem · et sonent tractatū · an q'
te hebo in vxorem · et notent disposi=
cōm ad obtendū et sic sponsalia de
futuro / supponit eni h̄re in futurū /
hanc s'nam tenent hic Inno · ⁊ gof ·
in summa de clamdestina despon · § · s3
quare · Idem petrus lombar · in li · iiii ·
sn̄ia3 xxvii · di · in ista p̄nc · et ide3 lan-
guitas sentiat · host · in summa de spon-
sal' ṽsi · de matrimonio · § · qualit̄ contrahat̄
ṽ quid si dicat viro ⁊c̄ et ṽ quid si dixit
et archidi · in dco · c · si dn̄us · Idem
si vero tenē semp̄ pro vxore · tex · s3 · de
m̄r · nirau · queadmodū in p̄nc · Idem de
istis promitto q' tibi ut vxori prouide=
bo · i · qui m̄m̄ · acta · non p̄n̄t · ṽz · Idem
dicunt doc · hic de istis u̾bis p̄mitto
q' tibi promdebo ut vxori q' iudican=
dū in dubiū p̄ m̄m̄o ar̄ · § · e · extra
q · qui m̄m̄ acta nō p̄n̄t / ṽz de sp̄n
nirau · queadmodū s'm Jo · an · Sexto
proferunt̄ excludencia tractatū in
aliam uel execucōem et exclusione3
si coartate proferunt̄ q' concludunt
executiua in certam / ut p̄mitto q' te nō
dimittam pro meliori uel peiori · et
talia inducunt m̄m̄ · talia eni u̾ba
dubia semp̄ pro m̄m̄o sumunt̄ · § · e ·
extra de testi · l3 de sen · ⁊ re · iudi · c · si ·
Sed ē dubiū quid de hiis u̾bis pro

mitto q aliquā non hēbo in vxorem nisi
te / de hoc remittit Jo. an. ad spec. e. ti. in
prin. et no. ff. si quis cauc. l. si enim insti.
ibi Jo. an. qñ dictio nisi ponat de quo i
dcō § iuniurain et p cyni in l. actio
C. de tiusar p dn. i ia ptin de ius iuris
li. vj. ibi qcludit q hec verba nictio
non qcludunt nim / dubiū facit quia
dictio nisi sequens negatam ponit op=
positum negati in pcedenti orone hec
ergo equipollet pmitto q nō habebo
aliam in vxorē nisi te illi q te hebo
in vxorem. et sic pdcā nira nō q i cō=
cat mim / Credo qtriū q lz dictio
nisi ponat orōnem qtrariaz negatā
post ipam pone duplr / vno mō sz
hitum et dispoitōm / alio mō sm actū
sm pmū eit sensus pmitto q ullaz
habebo nisi te. hoc ē q si n hmg dis=
poicōnis q si aliam accipe debeo ullaz
hebo nisi te. Alio mō promitto q ullā
hebo nisi te. i. te hebo statim et aliam
nullam nō concludit / secus dic si dicat
hoc mō / ego nō nolo aliā in vxorē n te
q hic ponit nctio voluntas in ee z actu
i sola dispoicōne volendi / vnū ē hic
dubiū inptinēt / an in actu tinin testes
debent ēe rogati / dic q nō q hoc non
appet nis cautū / q i ee igit q testes sit
rogati ubi nis exprimit in. q. in. ad fidē
in. q. jx debitū / et ibi nō. z §. de hijs.
xxx. q. v. niates et de h in spec. de testa.
§. i. i pe. colup. v. its q nō sint / et an p
sumant rogati ibi nō. in v. se vide daz
de nbo. obli. l. sciendū ubi inquit de notario

Ex litteris. Item ma=
nit qtrahē
si nō subē impedimētū per=
censurā ecclīasticaz qpellit
contrahere h. d. Duo facit ponit
casum narratū / quē pmo diffiniendū
qnittit 2a. ibi q igit / No pmo q
in sponsalibz qtrahendis / qnqz pr et
filius se obligant et obligacōz iutqz fir=
mat iuramento. z sic pz q pr p pfato
qsilio exequendo pōt se ecīa iuramto
obligarī. No scdō q hec vbā pmitto
me coplare tecū mrīmonio / qtrahit
sponsalia de futuro / et sic ubi dispoicō
mim i futurz deducit ut execucō pro=
missionis sponsalia qtrahunt. Nota
tcio q hec verba iuro me ducē i vxorē
talem / mim non qtrahit depnti s de=
futuro z sic promissio execucōis mim
in futurz nō qnittit mim depnti. No
qrto filiū in qtractu sponsaliorz exigē pris
qsensuz verz de urbanitate si tn nō exigat
phoc nō viciant sponsalia de iure ut nō
de despon. impub. c. i. li. vj. xxvij. q. ij.
sufficiat. Nota qnto effectū obligacōis

sponsaliorz de futuro / quia an qtractuz
mim cū alia ad implemtū pmissiōis
qpellunt rōnabili causa subsistēte per=
quā excuset a mim qtractu / Nota
sexto practicā sine in cā mrīmali qn
agit sup sponsalibz de futuro adiplen=
dis et pqnis ex hoc ecīa hēs pticulaz libel=
li. q dz sic formari / peto talez qpelli
ut me in vxorē recipiat et maritali af=
fectione ptractet / et sic ad ecclīam nō
solū spectat iudicare de mrīmo / s ecīaz
de mim execucōe. Nota vltio hic
vnā reglam i qua in cā civili z como=
dū pnatū tangente pt iudex ex offō
supplere / s qn ē causa mrīmonialis ut
hic. Idem in crimio spūali de elec. nob
de appe. constitutus et c. oblate / rō huius
pticlii anime / ex quo dat mag ampla
regla / q ubicūqz piclitat aīa subiecti
et simus in mā pctī. Judex pt ex officio
supple / ne subiecti pctm ecīa qmittedz
incurrāt / et ponit hec reglā pdoc que
probat plhic tex de iur iuran. ad no=
strum / et sic nō supplet put pctm est
qmissuz / s etiam prout mim ē pariti
ad pcipiciū pctī / io dixi de fto q qtra
hēdem usurariis pupillū / pōt ex officio
rōne pctī pcedē / q qsqz non sit materia=
li pcto promptū ē ad pcipiciū pctī / et
ecīa supplet z imitando pctm qmittēdo
Item nō q si duo qtrahunt diuiso tpe
iuramēta in qpassibilia / pcedū ē pmo
iuramēto / q sm temerariuz est. Hic
agit de iuribus iuramēti sponsaliorum
pris et filij impuberis. obuiant duo p=
missione pris / q nec iuramētū nec
promissio pris dz eū obligare / qr pro=
mittat factū alienū q nō ē in eius po=
testate / sic ad impossibile se obligat et
subit pmriū / q talis promissio. ff. de
nbo. obli. l. stiplō ista q nec iuramentū
ff. rez amota l. marcellus / so. pmis=
sio alieni facti / ut q alius faciet sic nō
obligat ut ibi / s si pmittat factū pprium
excitatū facti implendi ab alto / ut q
pmittit se facturz z curaturz q talis sic
faciet obligacio tenet / ut hic / adh. l. i
illa stiplacōne. ff. de nbo obli. / et hoc
credo i dubio de eqtate canonica / ut da=
to q in forma nboz factū alienū de=
ducat in obligacōne nichilominus i dubio
intelligat q promittat se facturz et
curaturz / q si hoc opat equitas ptoris
in stiplacōibz iudicialibz et ptorijs. ff.
de nbo. obli. l. quocies / forcius hoc opā=
bit equitas canonica in obligacōnibus
in mā canonica / et adhoc ista dec. pdo=
cigit doc. q si p eos non stat non sunt
piurii / nec hoc cāu obligarentur ad
penā si promissa eent s. c. gemma

et quod ibi non et non in c. sicut in prima glo.
et sit includit. ffre de senis suo consilio c.
xvii. Idem no. xxx. q. ii. c. i. lxiii. di. tibi
domino in ulti. glo. xxi. di. c. i. Quod. sup.
divi optime probant ille glo. quas sic in-
telligo non bis. Obviant iuramento
promissioni impuberum ... inhabi-
litas personarum que sunt incapaces iuramenti
xxxii. q. v. pueri. et c. pueri. xx. q. iii. c.
Sed obviat quia equalitate non
non potest quis obligari in sponsalibus ut in c.
requisisti. Ad primum dicit glo. quod non
obligantur pueri iuramento nisi sit doli
capaces. et alle. de delic. pue. c. ii. et illa
c. non dicunt iuramentum nullius ... sed dicunt
quod non sunt compellendi pueri ad iuramentum
in officio quo inhabiles sunt. ut in officio
testificandi. non intelligas quod iuramentum
non obligaret ad penitentiam doli capaces
ubi iurare falsum etiam in officio ... prohi-
bito quod hoc falsum esset. Nota bene hanc
glo. quod persona habilis censetur ad iuramen-
tum. Idem no. Jo. in dic. c. pueri. quod et
menti tene. et inde quod no. in dic. c. i. de
delictis puerorum. Ad 2m glo. in multiplex
solvit. primo quod illa concedit cum ista. ubi
dicit prius monenda quam cogenda. vel prius
monenda sed cogenda nisi acquiescat
et sic concedat. hoc destruit tex. 2o
hec ponit rigorem illa autem ponit mise-
ricordiam et dispensationem. 3o quod conditionales
cogendi sunt ut fiant de nolentibus
volentes. hoc non placet glo. quia hic
mortaliter peccat quod cogendo potest. quanto
si non subest causa non contrahendi compellimus
potest si subest causa non ut in contrario. et hoc etiam
voluit h. dec. dum dicit nisi causa rationabilis
est et causa di. subesse quando ex inopinatis
timetur peiores exitus ut dicit tex. illius
dec. requisisti. Idem Jo. xxvii. q. ii. c. sed
obediat al. in arg. ex his exigit tamen ibi quod
sit manifesta causa compellendi quod fiat dec.
per excommunicationem et si non videbit parte absol-
vet superiores. Nota ergo quod etiam non pe-
nitens absolvi potest a vinculo excommunicationis
quando excommunicatio non proficit. et hanc sententiam
tenet archidi. xxvii. q. ii. raptor. hec
... sit post sponsalia non supervenerit vin-
culum aliud si supervenerit vinculum fortius
... planum quod non compellitur quod dicit ar-
chidi. procedere etiam si pendente lite
super sponsalibus contractum sit matrimonium de presenti
ut no. in dic. c. sed obviatur. Quod non
debeat excommunicari hic antequam veniat ad
iuramentum et sic non dicitur esse in peccato ergo
ecclesia ex suo officio se intromittere non debet.
Ad secundum ecclesia se intromittit quando periculum est
in omittendo et patitur etiam antequam sit com-
missum. in ... quando timetur factum sub-
sequi. ex quo surgit periculum irrevocabile
ut hic erat. Idem xciii. di. diaconi cum
si. ad 3o. Venio ad aliquas questiones

prima. Juravit quis ducere in uxorem
unam de filiabus titii. postea cognovit unam
an cum illa dicatur et an cogatur ad contrahendum.
Primo videtur quod cogatur ad contrahendum cum illa
quod ibi res deducta in obligatione optio
est eius cum debentur et si alia desinat perpetua
alterius remanet in obligatione ff. §. si ex eo
ff. de solu. stichum. aut pamphilum. sed hic
cognita una alie sunt subducte de obli-
gatione de contrahen. empt. l. si in emptione
quod propter affinitatem illas habere non po-
test obligatio restringitur ad cognitam quam
potest habere. ymmo plus quod hec ratio quod statim
cum illa sit matrimonium. quod ex quo sponsalia in
actu comple restringuntur ad illam iam spon-
salia de futuro per copulam transeunt in matrimonium
ut in c. is qui. In contrarium quod sponsalia non
demonstrata certa persona inania sunt
ff. de ritu nup. l. in generali. Item ubi
opus specificatione est ibi generalia non suf-
ficiunt. ff. si quis caveri. l. sed et si quis. §.
quesitum. cum si. oppo. sunt in glo. Ermo quod
quod non compellitur quod tunc imperfectum ut in c.
requisisti. Secundo quod nulla processerunt
sponsalia propter incertitudinem sicut si ex-
heredo unum de filiis. ff. de liberis et postu-
matis. si do tutorem filio et non
constat de quo titio sententia. ff. de testa-
tu. l. duo sunt titii. glo. 4a quod vi spon-
saliorum non compellitur sed vi iuramenti bene
compellitur propter iuramentum nisi decius inde
contingat. Sit ergo in hac materia sunt opi-
niones. una quod nec vi iuramenti nec vi
sponsaliorum nec matrimonii compellatur et hanc
tenet primo. secundum hanc sequitur glo. et Jo.
an. quod non vi sponsaliorum sed propter iuramentum
compellatur ac sequeretur quod cum nulla contrahere
posset impediente publice honestatis iustitia
sim eum. quod si cum omnibus essent sponsalia
iam cum nulla contrahere posset. Tercia
opinio hosti. quod compellatur vi sponsaliorum quod
licet ista sponsalia fuerunt a principio nulla
propter incertitudinem tamen postfacto sunt certi-
ficata sicut sponsalia ab initio incerta
et conditionalia purificantur secuta copula
ut in c. is qui. de condi. appo. de illis et c. sed
eo loquitur tamen dubie. quod postea videtur
ab hac recedere. Quarta hosti. hic in
summa quod tenuit quod non dicitur contrahere compel-
latur sed solum publica re. quod matrimonium est eo quod
eam cognovit tamen eodem instanti puri-
ficata sunt sponsalia cum copula. Ego te-
neo istam quartam opinionem quod statim
sit matrimonium presumptum. quod hec sponsalia ab
initio quantumcumque incerta possunt certi-
ficari per factum. et statim cum omnes alie
filie subducte sunt de obligatione iam
filia illa remanet in obligatione sola
et sic eadem copula in momento declarat
sponsalia et inducit matrimonium presumptum
ut in c. is qui. non obstant alle. in contrarium

quia hic sponsalia sunt incerta ¶ Sed quod habent spem certificandi ideo certificata valent et per hoc non obviat quod dicitur extra de exheredatione quia si filius certificaretur per patrem dicto vel facto valeret exheredatio sic et si de quo tacite consenserit certificaretur valeret non obviat l. in generali quia illa loquitur quando persona est incerta nec aliquo modo certificata et si dicatur ista sponsalia a principio propter incertitudinem fuerunt nulla ergo ex post facto declarata persona non validantur dico quod non fuerunt nulla ex quo non omnino erant incerta sed determinata ad incertam de certis sic valet hec promissio promitto unum de meis animalibus vel fundis quod certificari potest non obstat ratio Io. an. quia sponsalia de futuro inducunt publice honestatis iusticiam quando sunt certa et pura et ad personam certam determinata Io. autem determinacionem potest contrahere cum quacumque vult nichilominus opinio Io. an. plus michi placet quia sponsalia dirimuntur et contrahuntur principaliter cum ipsis filiabus ex quo ab ipso principio non certificatur persona cum qua sponsalia sunt nulla et sic obligacio nulla est ¶ Aliud est quod obligacionem esse incertam respectu rei que deducitur in obligacionem et ex quo determinatur ad genus subalternum valet obligatio et in forma quam induxi aut persona cum qua et res simul sunt incerta et non valet obligatio licet ergo postea personam certificet sponsalia nulla non reviviscunt et sic propter sponsalia non compellitur sed quia iuramentum principaliter obligat de eo qui tercius est et de eo se obligavit contrahere cum una ex eis obligatio iuramentalis licet non habeat subiectum certe persone recipientis et recipere valentis obligacionem ut deum et pretalo compellitur servare iuramentum cum illa cum qua potest ex quo non potest cum aliis impediente affinitate propter copulam quod bene nobis ¶ Tercio quod si iuravit ducere in uxorem unam de omnibus mulieribus mundi vel loci postea cognovit unam an compellatur cum illa contrahere dic quod non licet equius faceret et est causa quia cum aliis non surgit propter hanc copulam affinitas et sic in aliis potest servare suum iuramentum ergo obligatio ad istam tantum non restringitur non tamen licitus esset illam ducere propter bigamiam de quo de cle. coniuga. Sane ¶ Quarto si sponsis sororibus vel de eadem parentela usque ad quartum gradum sibi invicem attinentibus dicat quis uno quod ducam unam uxorem ex vobis quam eligero ipse similiter videtur placet nec simul iurant quod illam elegit quam secum contrahat demum unam cognoscit an illa est uxor non videtur propter publicam honestatis iusticiam sed non est verum quia

tum neutra earum fuerunt sponsalia contracta sed cum illa quam eligit et ideo illam cognoscendo terminatur in ipsam sponsalia de offi. dele. ex parte i. et simul et semel inducitur in presumptum quia facto contraxisse presumuntur ff. de leg. i. l. de quibus ad h. quod de dominorum gaudemus § quia non nec obstat quod supra dixi quia ibi sponsalia non erant determinata nec suspensa ad determinacionem vel electionem ipsius hic sic ideo valida ab initio tamquam expectantia spem confirmacionis in modo contrahendi et spem certificacionis ¶ Tercio si quis iurat absentem et inscia ducere in uxorem dic quod ea certificata et ratificante sunt sponsalia non ante ideo si postea eam cognoscat transit in matrimonium de consti. coniugi ex parte de matri. vira. si non hostiensis

Non est nobis.

¶ Compellitur pater per censuram ecclesiasticam restituere uxorem filio quam detinet ¶ Narrat casum tunc prouidet nos itaque ¶ Primo premittit proemium in principio in § et si ¶ Nota primo quod fratres nobilis et a persona notabili presumuntur scita in provincia et non quod dictio instat privare ad h. de postu. pla. c. i. vide tex de sen. ex. cum illorum ad fi. ¶ Nota secundo quod propter discordiam etiam nobilis capere uxorem alicuius quod talium durat separatio est c. coram ut usque iudicii presencia ¶ Nota tercio quod tamen ius iq. lis potest esse inter patrem et filium quando est quod de uxore namque quoque ad illam petendam sui iuris reputatur nec attenditur patria potestas ad h. de resti. spoli. ex parte ij. et hoc propter periculum animarum et favorem matrimonii et auctoris eius contra quem nulla lis valet et non quid debet contineri peticio ut suo genere sit formalis quia dicitur esse iusta et honesta et sic non quod potest vendere maritus uxorem quo casu non agat inde de restitu. spoli. ex parte ij. de maio. et obe. inter quatuor presumo ff. de rei. vend. l. i. § pharum ¶ Nota certo practicam procedendi super facto notorio quod data peticione iudex debet monere et postea compellere exigitur ergo in notoriis monicio de quo de appella. ex ratione et in c. ura de coha. cle. et muli. ¶ Nota quinto ex tex. iunctum super peticione ibi provinciam quod appellacione provincie comprehenditur non solum provincia archiepiscopalis sed quelibet diocesis districtus et quodlibet territorium ad h. l. si pupillus § territorium ff. de verbo signi. ¶ Nota sexto quod potest interdictum proferri sub condicione extinctiva et resolutiva interdicti postquam latum est ¶ Nota septimo quod appellacione divini officii comprehenditur baptisma et nota quod de generali interdicto excipitur baptisma parvulorum et penitencia morientium idem dicit doctor de baptisma adultorum de

sma exco qm li vi ¶ Item in pmis mo=
rientium de ophendi viaticu. Idem de pe=
nitentijs vmentiu quia nulli denegada
est de pmis di ult c ultio et no effectu
interdicti ex gnali impedit celebra=
cionez dimoz [de nro dicit hic Inno et
doctores q otrahi pot ex et apud infi=
deles ee pot xxvi di de ind de psb no
bap vemens et apud excoicatos de
Suspe¶ Suspe=
co qui dne i ma significasti ¶ Suspe=
dit tame solempnitas fm hosti [de or=
dine dnt q no debent oferri ¶ qui
cl erant cu no sunt interdicti potu=
erunt ad alios ordines promoueri [de
crisma pt ofici et dni ut pz de sen
exco cuiso li vi phoc pz hodie super=
flua glo fi et penult ¶ hic dno suppo=
nunt dubia pmu q vendicat maritus
vxorem 2o aqi debent de effcu sntie
late ad tempus ad pmu qua actioe
vendicet maritus vxore dic si vxor de=
tinet inuita vendicat p interdictu
de vxore exibendi ¶ Si detinet noles
p offin iudicis qd pt implorai et cora
iudice sclari et coram ecclastico hoc
vm q dicit de iudice sclari qu no otep=
dit de mino ut dic Jo an in pn qui
filij sint legitimi in spec et hoc q no ε
de ordi ogni tuam Jo an ponit hi loco
infra allegato et cora ecclastico no
aut interdicto de vxor exibenda quia
interdictu dat interdicos extendentes de
em interdictu q interdicos redditu Jo
non opetit ubi nolens tenet h pz de
ff de libi exibe l ymo & e admissam ff
de lib exibe l si inde glo de onsi ifid
c si in ultia glo all remissiones dedi
nonido [dic hosti q no e curandu de=
actione fm equitate canoicaz de iudic
delicti inde q scribit Jo an i addicoe
spec qui filij sint legim sup illo opetit
et de resti spoli expte cu si plribus locis
hemus q vxor pt vendicai adiecta ca
de iur canoico sicut filius rone prie
ptatis vendicat adiecta ca de iure roa=
noz ut l i ¶ phanc ff de rei ven
et hic tenet glo in dco ¶ phanc et
dot i dco c expte cu et in c inter
qnatuor de ma et obe ibi Jo an in
addi spec pq rosie dic hanc preiu=
dicial non opete p vxor q vir non
ht vxorem in ptate sz solu in officio
all c qui po i pn ha l assiduis ff
de oper libtoz l sicut promis adh
de resti spo lras hec vera dic Jo an de
iure romano secus de iure lombar=
do fm q muli e in ptate viri ¶ Que=
ro cita tmu de effcu interdicti sntie ad
tempus lati an lapso tempe absq
alia absolutione uel licentia liceat
celebrare dicit glo videt q sic q sntia lata
et ea relaxata omnis effectus sntie cessat
ff de postu impator et l si se mior ff de
his qui no in fa Ingenuu vt l ad tempus
e tn q ad tempus dampnatus eaa post tpus
infamis remanet glo determinat q h
ut suspensio iuris et cu tpris diffinicoe
pq tempus nullatenus remaneat et po=
terit celebrare all xxxi di signu sit psbi
fm vincen Jo tangit h in dco c sicq sut
et no glo plt i de mino otracto q
interdicto ecctie c si que dic idem i abso=
lucone ibi dica vide q no de pn dic c i
et Jmo de eta et qualr cu otingat et
c tu bone et de offi dele p et q ¶ Quero
an in tali etia possint celebrae psbri
sub missa uote glo dic q no ii puile=
giati sint et celebrent excoicatis et inter=
dictis reiectis et submissa voce Jta ut po=
cius lege videant q canta de peni et
remis q inte dic de hoc ut de sntia ex=
coi c si li vi ¶ Sz an ibi celebrantes
sint irreglares dic qnq eis celebrat
in loco interdicto irreglar i de ocessi pla=
tanta quq adimis i loco suspenso et an
sit irreglaris Jmo e sibi otrius hic tez
sic sz de offi ordi irresregabili ¶ i tenet
otrarium tang de appl dilcus Jo an de offi
ordi si canonici li vi i nouella supqita
glo contra opi ut sit irreglaris si suspe=
sio e gnalis q illa equipat interdco
ut cle i de sen ex Si aut sit spalis ete
ecclie no et sic intelligit illa glo sufficiat
q non repit q ppt sit imposita pena
suspensionis de sen ex cu li vi ¶ Quero
quare sacramentu baptismi et pnie psit
tempe interdicti suscipi dic glo q sut
sacra necitatis i q i ¶ sz notandu et
q ecce si clericus deb e q si fuit p qd
dic glo q talia suscipi psit etia ab heti=
co xxiiij q i si qua fronte lz secus in
alijs Alij dicunt ut dic phy q pnia no
e suscipieda ab hetico lz forte baptismo
ne nos indesptacoz inducant ar de peni
di vi c i de de peni di i his potatis
xxxij di ¶ vin all c ad hoc et no
de osne quanto

Preterea

¶ Dictum vnius assentis impedimentu impedit mrim otrahendu ¶ Consultatio et rusio ibi firmitati ¶ No pmo q ex copla qnatu cuq forni caia surgit affinitas impediens mrim inter cognitam et osanguineos cognite scienter ¶ No 2o q ad dcm vnius testis impedit mrim otrahendu ¶ No tercio q ubi agit de peco credit testi etia alleganti sua turpitudine et sic vr q criosi admit=
tat ad testificandu in mrio ad impedi=
mentu mrim otrahendu ¶ Nota qrto

q testi occulte deponenti creditur in ma(teri)a q(uae)
p(er)mali ubi agitur de p(e)cc(at)o / et sic habes ca-
sum in quo dicta testium valent / etiam non
facta aliqua publicatione / quando s(cilicet) ma(teri)a est pecc(at)i
et timetur potentia p(ar)tium contra testes / quod no(ta)
et sic ar(gumentu)m q(uod) ubi timetur potentia contra
testes possunt occulte deponere / dummodo nec
sint partibus publicandi / sed hoc non credo
nisi in ma(teri)a pecc(at)i / est enim quidam forus me-
dius q(uas)i p(er)malis / cum agitur ma(teri)a pecc(at)i in qua
tales fides occulte admittantur / ut no(tat)
hosti(ensis) de eta(te) et quali(tate) accepimus post
in summa de servitu(te) in fi(ne). Non obstante q(uod) ad
dictum unius testis occulte et de delicto suo
deponentis non impeditur matrimonium contrahendum
si precedunt sponsalia iurata / ex quo
patet q(uod) quo ad ecclesiam minoris est efficacie
iuramentum quam promissio sine iuramento.
Et ideo hic dicit q(uod) ad dictum unius alle-
gantis se cognovisse mulierem matrimonium impe-
ditur quando sponsalia non sunt iurata / secus q(uod) non
creditur quando sponsalia sunt iurata. Ad
primum q(uod) non credantur obviat tertia prior
quia hic testis non erat iuratus et simplex as-
sertor extraiudicialis / extraiudicialis autem non
creditur / de coha(bitatione) cle(ricorum) et mu(lierum) / ff. de testi(bus) l(ege)
in(?) de acta inquisitionis. Secundo q(uia) hic
in facto p(ro)prio attestabatur / unde non poterat hoc
constare iudici tamquam iudici / et sic supposito
non debet posse procedere iudex / e(xtra) de offi(cio) de-
lega(ti) pastoralis § quia non / ff. de offi(cio)
presidis illicitas § veritas. Dicit ponde-
randos plures actus in testio(?) Primus
actus est receptionis ad iuramentum / et hic
actus debet esse publicus et partibus notus
quia testis debet iurare presentibus partibus de
testi(bus) in nomine domini. In hoc est speciale in iura-
mento testis ad impediendum matrimonium / q(uod) po-
test deponere etiam partibus non vocatis / et
hoc quia non agitur de eorum incommodo / sed
potius utilitate / ut prohibeantur a peccato / et
quia non proceditur in talibus in forma
iudicii contentiosi / et maxime quando in teste
timetur partis sententia / et ad hoc quia ratio
cessat non credo q(uod) p(ro)pter partis sententiam
impediretur testis publicatio / quo adhuc
ut faciet plenam fidem cum alio / licet forte
quo ad qualem fidem sufficeret simile
debetur / statutum li(bro) vi / ubi in causa heresis
non fit publicatio testium quando timetur po-
tentia. Secundus actus est ipsa depositio q(uam)
facit testis / quando dicit testimonium / et hic actus
debet esse privata / et quatenus abhac hic ex-
cluditur publicitas nulla est specialitas. Ter-
tius actus est publicationis dictorum testium
postquam deposuerint / et hic actus debet
esse publicus communiter ut detur facultas
partibus contra testes opponendi et hoc

casu etiam erit speciale / ut talis actus ubi a-
gitur ad finem pecc(at)i in foro q(uas)i p(er)mali non
exigatur / maxime quando in teste periculum timetur
dicunt tamen doc(tores) q(uod) debet coram iudice vel
iudice et astantibus aliquibus multitu-
dine tamen exclusa et prestito iuramento
deponere / et propter hoc cessant contraria. Ad
secundum dicit glo(sa) q(uod) fatendo non videtur q(uod) pub-
lice testificanti de facto proprio et delicto
non credatur / quia de facto proprio non credi-
tur alios in q(uaestione) in § item in criminali
de testi(bus) veniens et quia suam turpitudinem
confitentur xxxv q(uaestio) iii / sic autem hoc dictum vero
contra tex(tum) nec in aliquo dulcificat dictum
glo(sa) adeo tex(tus) nisi in hoc quia tex(tus) quando
occulte deponit glo(sa) quando publice non indo
videm dulcificatis / ideo dic q(uod) hoc tamen
valet dictum eius / et posito q(uod) de se confiteatur
nihilominus creditur quia non agitur ad pe-
nam contra ipsum confitentem. Nec obstat
q(uod) allegat turpitudinem quia auditur et
testificari potest allegans turpitudinem
suam in ma(teri)a pecc(at)i / quod non contraria pre-
dictis in aliis causis et civilibus et criminalibus
in quibus non tangitur ma(teri)a pecc(at)i et ad
finem eius non agitur. Venio ad secun-
dum principale / ubi dicit q(uod) si sponsalia
iurata forent non crederetur / hinc licet
non plus astringat iuramentum quam promissio
ubi vadit obviam pecc(at)o. Nam iuramentum
non debet esse vinculum iniquitatis / de iure-
iuran(do) quanto / et quia in tali iuramento
subintelligitur conditio nisi legittima causa
impediat / de iure iuran(do) quemadmodum
dicit si matrimonium non est iuratum ad dictum
unius testis secrete deponentis impeditur
matrimonium contrahendum ut in litera / si iuramentum est
iuratum / et tunc si legittime probetur impe-
dimentum et adhuc impeditur / et nec
hoc inhibet dec(retum). Si autem probetur per unicum
tantum testem occulte deponentem / tunc
obvenientiam iuramenti / ex quo plene
non constat ecclesie de impedimento / et
sibi constat de iuramento / et obmittendo
iuramento certa est ecclesia de pecc(at)o / et
impediendo dubia / tunc ecclesia eligit
magis certum / et non impedit / dicunt tamen
doctores q(uod) si de impedimento fama
constaret quod impediretur matrimonium etiam iuratum
et in hoc plus habet fama quam unus testis
et est dictum hostiensis / cum idem non de consang(uinitate)
et affi(nitate) super eo hosti(ensis) dicit hoc arbitrium
an unum credatur ad impediendum sit vel
non sit iuratum / considerata qualitate
persone et aliis circumstantiis / an sit per-
sona cui placeat vel displiceat matrimonium
et consulit q(uod) examinator trahat puellam
in partem / et si non confiteatur et indicat
se virginem faciat eam inspici a matronis

fide dignis et si dicant virginē nō impe-
diat. Ar si sibi videt^r fidem testi adhybē-
dam dicat q non prohibet iuramentū
qui possit prohibē m̄im tū stante impe-
dimēto iuramētū tollat peim. ¶ Nam
si verū erit q sit impedimētū nō erit
vxor et alr̄ forte non potit constare
non potit amplius contrahē z semp
erit in pc̄o et hoc dēcius q euenie
pōt de quo dic̄ lxa fm hosti. vid̄ h̄ ꝛc

Cernes. ¶ Si mulier in-
uita cū aliquo
contrahat nec in eū p̄ea
consentiat si alti nubat val;
mrōniū. h. d. p̄ma factū narrat q
sedā diffiniendū omittat. 2ª i madāmo
¶ Nota p̄mo q inordinatus amor pre-
cedens sponsalia vel m̄rii. illa nō vi-
ciat tamēq non tollens libertatē ꝯsensꝰ
in causa ꝯhendi. et sic causa amoris
impellens non tollit libez arbitriū
in dissenciendo vel ꝯsenciēdo ¶ Nota
2º q p̄uba iuro de ꝯhendo m̄rio te-
cum non ꝯtrahit^r mrōniū. s; sola
sponsalia ¶ Nota tercio q̄d meto tāq̄
tollens libertatē ꝯsensus in ꝯhendo
m̄rio viciat m̄rim ¶ Nota dr̄am ēē
inter h̄ quē ēē inuitū. et quē ēē re-
clamantez. et hec dr̄a ponit^r lxxiij.
di. c. j. ubi d^r. q inuitus d^r qui alio
iudicio appot inuitus ēq inuote. Ille re-
clamans qui uoce se declarat inuitū
et quali; hoc ibi venites et retitēs
significant dā̄isa. ind. i e. ad id q
¶ Nota q̄rto q consensus parentum
exclusa libtate consensꝰ illoz de quoz
agit^r m̄rio non pōt inducē m̄rim ¶ Nō
q̄nto adūrio. q copla uoluntaria sup̄ue-
niens reꝯualidat m̄rim meti ꝯtū
q̄i metus viciū purget^r ¶ Nota sexto
casum spalem contra reglam ut lite
pendente. q m̄rim lite pendentꝰ ꝯtuz
sup m̄rio cū alto nō viciat^r ex litis
pendencia. et sic fm m̄rim ꝯtractū
p9 p̄mū non cassatū sup p̄mo. etiā
iam lite pendente. dū tamē p̄mum
nullum sit non viciat^r. q̄q in hoc
secus sit i m̄rio spūali s. de cler. au-
dite ¶ Nota septimo prēm nomīe
filij etiam in causa m̄rōniali posse
agere. et opponere de iuribus filij
et videt^r q in talibꝰ ꝯiunctio psone
aliquid opet^r ¶ Nō octauo q volū-
taria cohabitatō cū s̄o marito post
mortem p̄mi ꝯualidat fm m̄rim
quātū tāq̄ ꝯtractū stante dubiotate
p̄mi m̄rij. et morte p̄mi mariti data
e q̄no 2m ē ꝯtractū in facie eccl̄ie
non disputat^r de validitate p̄mi ad
ꝯsiderandā validitatez sedi ¶ Nota

nono prīcētiā sīnē nīt legittie ꝯuictos
q̄n agit^r ut ꝯiungat^r separatus altā super
inducta de facto. Et nō q nō solū dele-
gatus h; iurisdic. in ptes s; etiā in ēxne-
as ptes tractantes et altam perīl immitos
in facto delegato ꝯmisso ꝯtra iurisdicōz
eius. ad h̄ de offi. dele. c. i. ¶ Dn̄o obmāt
dec. p̄mū in eo q dic ꝯpelli maritū reiec-
ta sup̄inducta reuerti ad p̄mā nulla al-
legata cā. quid eīn si sup̄inducta ꝯtra
m̄rim de cuiꝰ effcū agit^r uelsit aliquid
oponē potit. q dato q dicto eius non
sit iudex apē ꝯnexitate de hoc ꝯgnoscē
potit. ff. de quibus rebus ad eūdez. ea.
l. et si vellet a s̄nīa appellaē etiā audiet^r
de re iudi. cū sup eā inira vīi ꝯsideratū
q aut mulier se uult opponē agenti pe-
titorio z pōt ante s̄niam quocūq; oppo-
nendo z etiā adsistendo z pbacōes indu-
cendo. C. de liti. aūt nūc si heres et ad
mittet^r etiā deficiente pn̄cipali agente
i pbacōne alicuiꝰ arli ad probandum
maxime si ignorant. q sibi ut tcio obstat
publicatō sīt nec s̄nīa de pba. licet tum
de re iudi. lator et ꝯsanguinei. de testi. seiꝰ
post s̄niam potit ꝯdicē z appellando et
non appellando. q tales s̄nīe nō trāseūt
in rem iudicatā ¶ Non tū p hoc excludit
vir a p̄rosecucōe cāe. q ad iuz pn̄cipalē
spectat defensio m̄rim uel saltez cū pn̄-
cipali. ad h̄ q nō de peu. c. ij. li. vj. i glo.
fi. si g^o triplex ē modus veniendi p suo
interesse. s. antiquā instanciā cū pn̄cipali
assumēdo z pōt ¶ S^o asistendo et proba-
cōnes inducendo instancia durante i psoaz
mariti et idem 3º īstancia assūpta et ex-
cluso marito et non pōt. Item i tplici
termino pt uenire i tēmo ante publicacōz
testiū et pōt. et post publicacōz testium
z idem post s̄niam. et in hoc casu scilicz
m̄rioniali pōt appellando et nō appellādo
hoc q̄n agit^r petitorio ¶ Si aūt agit^r pssōo
ꝯtra vīruz. et sup̄inducta se opponit pro-
suo iure et tūc aut hec sup̄inducta poit
aliquā exceptōm ꝯcernentez possessoriuz
z admittit^r ut q uelit negare spolia-
cōnez tempe possessiōis uel alē spoliacōz
ut de resti. spo. solliate. et c. accepta
aut uult opponē de pprietate et nō ad-
mittit^r nisi fm distinctōz c. lras. de resti.
spoli. fm quā admittet^r pn̄cipalē mariꝰ
¶ Non ob. q nō. de resti. spoli. Itē cum
quis. ubi terciꝰ ꝯparens pro suo interesse
audit^r opponens pprietatis exceptōm contra
agentem possessorio. q illud verz ē q̄n
ius tcij est adeo separatū ante agentis
porro q agens i nullo iuuat^r. Ar ubi
ē ei ꝯnexum ut hic repellit^r sic et agēs
ne ꝯsequat^r maritus indirecte pa hic h̄
q repellat^r agens p̄rio. opposita pprietatis
exceptione. sic intellē hic Inno ¶ Sedō
obmāt q hic sp̄ a d ualiditatez tercij

ām ponderat mortem 2ⁱ viri cū quo mīm
erat otractū p̄'mū. si em mīm erat ofittuz
p̄'mū. eēt uel non eēt mortuus vir. sedō
dz vale'. Scdm mīm. glo. hic supplet mare
et etiā doctores hic omēs pt saluari
ter. q hic papa ponderat mortē sedi
quia in hoc tēpus mīmo cohitauerūt post
mortē 2ⁱ viri de p̄'mo mīmo dubitaba'
ppt violenciā. iō si vinet nō mādauit
ut tercio iungeret nisi prius cognita de
ista vi. Sz qm iam ē mortuus et post mortē
cohitauerūt otracto mīmo in facie ecclie
hoc mīm oualidat'. iō papa mādat qd
opellant' simul habitare sine alia ognicōe
de p̄'mo. Antonius de Butrio.

Quesitum. Si time'
inferri vi
olencia puelle de cuius mīmo
agitur. prouidebit iudex qd
manebit in loco tuto et honesto donec
causa timetur. Tradit reglām ponit
genus et infert spēm. Nota p̄'mo qd
metus et coactio ut opposita volūtati
excludūt osensum. et sic ad corticem
probat textum. Sz melius dic q excludūt
libertatez osensus. et sic intellige licam
metus ergo uiciat dependencia a libertate
osensus. et ex hoc nō q posito vno de q'
ris reliquum excludit' et q volens vnū
de oppositis p prius alium exclude' debet
et sic duo opposita non pnt eē simul. Nō
sedō q mīm solo osensu otrahit' et ex h'
pz q cā efficiēs mīm ē mutuus osensus. et
sic uba non sunt de eē eius. et aduerte
q osensus dz hre qualitatē s' plene li
bertatis et securitatis. Nō tercio q timor
cūcq organus uocis fallit et aliter exp'
mit in sono quā mens dictet. Nota
qrto q ad iudicē coram quo uītur eqo spectat
p'curar' qd ptes in litigando sint tute et
ē tpe litigii nulla uis ptibus inferatur
etiam post sniām usq ad execucōem. Nō
quito casuz qn ipa libera psona seque
strat' et nō q offm sequestri finit' ad finit'
tes terminoz cause. Et nō q ad officiū
iudicis spectat ne snia sit inanis ē spēu
finis exequendi. et hic ē vnus casus
i quo supplet de facto de quo de posti
lone. Circa obiciat lre. p̄'mo ubi oz in
tulacō ibi metus uel coactio. Dic metus
refert' ad metū qui cadē pōt in ostatez
pter captōm uel penā corpalem uel ar
tacōnem respicit uel coactio si filia ti
meat mortē uel captiuitatē prius ul'do
simile nō vz mīm xxxi. q. ii. c. l. 2 ii.
Nam timor iniustus est. facit dicatur eo
ff. q metus cā. l. isti quidam. Si vo ofiitē
filii eēt liber .l. z pr. hrēt iustū metum
tenet mīm. Aduerte tū q si quels an
captiuitas heat impedire actū a libero
osensu dependentē. Dicendū q ant
coactio captiuitatis ordinat' in finem

altius osequendi quā osensuz in actu de
quo queritur. ut q captus ad extorquēda
pecuniā otrahit mīm. et nō viciat' mīm
hinc q pt ostitucō p̄'ciiz. ff. de mīor. l.
pap. exiii. et iō si otrahit ad comodū
tercii cū isto p̄'textu non detineatur valz
otractus. l. 1. z ii. C. si quis aliquē. testa.
prohibuit. Aut otractus fit ad comodū
detinentis et tūc si detineret' iuste. valz
ofittus. l. si mulier in pñ. ff. q metus cā.
Si iniuste otractus non valet ad finem
ad quē detinet'. Si aūt finis detētois
et finis ofittus non ocurrat in idē tūc
valet otractus ut dic hic Inno. ad h' q
nō. Sintqa. i. l. qui incarce. ff. q metus
causa. et Bar. in .l. qui alatiōibus ff. de
testa. ff. de illo. signi. l. cuiq. Carnalis
exigit' metus. glo. dic q talis q cadit
i ostantem. dic tū q minor metus suffiat
i muliere q in viro. maq. q aūz ostātis
mulieris leuior timor afficiat q uiri. Sed
obiciat. q mulier ante omnia restitu
enda ē viro ante quā disputet' super
ppetate de resti. spoli. ex oquestiōe So.
non agebat' hic possessorio uel timebat'
vna sentiā uel erat i uita traducta et
sic non erat cūta porro iure. uel inte
sint traducta uel pati erant pentes pro
bare contra de quo de resti. spo. lrās vol
loquit' de uigine que non dū erat ogta
que restitui non debet etiā cū satisdacōe
q timet' de corupcōne et sic p'ea nō
subsistet in eadem causa. ff. si quis caut'
l. si quis dic q hic mīm otēpnebat' non
otractū et sic negabat' possessio q hri
non pōt absq mīmo. ut nō p doc. i. c.
expte. de resti. spoli. glo. sūt clare z mo
dice utilitatis videas pte. Antonius

Cemens. Si carnal'
copla secuta
ē sponsalia de futuro nō sol
uunt' per sequētiā sponsalia
de pñti. Ab tenet sponsalia de pñti n
p metum qui potuisset cadē i constantē
otracta fuissent. Ponit casum apte
narratū. q'uē fo diffiniendū omittit
z9 ibi ideoq. Nō p̄'mo q p̄'cedens
copla cū sponsalibus de futuro secutis
non inducit mīm. sequens aūt sic.
Aduertat ergo articlans in mā q post
sponsalia ocludit coplam. Nam si pro
baret sponsalia et coplam pbacio nō
releuaret. q potuisset copla p̄'cessisse
sponsalia. Nō sedō q p hoc uba pro
mitto te ducē in vxorē nō inducatur
mīm. dixi 6. c. c. expte. Nota tercio
q sponsalia de pñti metu qui cadē
pōt in ostantē otracta non valet. et
hoc quia hic actus causat' a pleno et
libero osensu. et q metus non cadēs
in ostantē nō viciat mīm. Nō quarto

q licet quis fuit causa metus per hoc non
tamen plus actus contra metum valideretur. et sic
etiam metus causatus a culpa illius cui in-
fertur viciat actum a libera voluntate de-
pendentem. facit quia licet quis fuit causa ini-
micitiarum nichilominus propter inimicitias
possit quem repellere audiendo et testifi-
cando super quo nota quod nota de appellatione in-
posita. et nota in primo de re iudicata cum I. za-
in sua glosa. si de appellatione c. si doc. Nota
quod ubi simul concurrit fictio et veritas etiam
in diversis actibus prevalet actus fictus. Nota
Hic sunt duo dubia. primum quod copula
sequens sponsalia tamen in matrimonium. Simi-
liter metus culpa eius cui infertur causatus
actum viciat. dummodo cadat in constantem
virum ob. c. tua in c. et quod ibi non quidam
hoc limitant ut tunc sit in matrimonium copula
sequens sponsalia nisi protestatio fiat
quod contrahere non intendunt. et hoc tenet
Jo. in decretali c. tua. contrarium tenet decreto. appo-
sitiones quod etiam protestatio non impediat
matrimonium ratione primi potuit esse. quod licet contra
fictionem vel presumptionem iuris et de iure non
admittatur probatio in contrarium. admittitur
tamen probatio surgens ab actu primo et
maxime si intercedat actus ex tempore
contractus fictionis. ad hoc c. quod metus causa
c. i. secundum innuit quod talis protestatio est
turpis. et non habet instantiam causam protestationis
de consti. cum. M. Item quod est contra facto
et tendit ad consecutionem et ad tollendum iura
ideo non viciat ut decretali c. cum M. Non ob-
decretali tua quod ibi non fuit secundum verba coniugalis
animi nec forma. Item contra talem
presumptionem non admittitur probatio in contrarium
etiam per confessionem quod actus est talis vide-
tur non obviat primum confessio. Hec sunt
vera nisi per prius sponsi se absolvent a spon-
salibus et postea intercedat copula quod tunc non
subessent sponsalia nec esset quid confirma-
retur per copulam. et tunc sponsalia non tran-
sirent in matrimonium. Secundo obviat quod ubi quis
est causa metus metus non excusat ff. quod
metus causa l. si mulier. Sed aut metus
est iuris et procedit contrarium. quod timor talis
metus qui iure et iudicite infertur
non est sufficiens ad annullandum actum. aut
timor est facti et sequitur de facto et talis
metus excusatur et actum invalidat ut hic
nec obstat si hic metus est iuris. cum pater
possit adulterum cum filia occidere. ff. de a-
dult. l. quod ait lex. quod hoc non procedit
secundum canones xxxiii q. ii. inter hec. Sed
illud procedit qui prius incidit in actu veneris
quod etiam ut dixi non permittitur a iure canonico
quod nota. Queritur an ignorancia iuris ergo
hoc quod copula faciat sponsalia transire
in matrimonium viciet matrimonium. dic quod non primo valet
matrimonium sicut si sit extimans se filium

cum sit pater familias si addidit hereditatem
valet. valet aditio. ff. de condi. et de. l. pluribus
interest. et faciunt predicta an sententia lata a iudi-
ce delegato qui se non putat delegatum
valeat. de quo de offi. dele. prudenciam

Commissum. Commi-
sit cum
aliqua contrahere. si vult religi-
onem ingredi. et iuramentum fuerit
contrahere debet. post ea ante carnalem co-
pulam potest ingredi. h. d. cum dividitur
2° sententiam. Nota hic verba apta ad conclu-
denda sola simplicia sponsalia de futuro
ut fidem de contrahendo vel promitto contrahere
et ex hoc instruuntur notarius quo debeat
conficere instrumentum super sponsalibus. similiter et
libellarius in narratione et articulis ad probanda
sponsalia. Nota hic casum quod fidei prestacio
et iuramentum in aliquo differunt. Nota 3°
quod vita contemplativa melior est activa. et plus
meretur monachus quam uxoratus. de quo. c.
de mu... nisi cum prodem. Nota quarto in dubiis
tucius eligendum est. ad hoc. c. c. iuvenis. et
nota quod ubi promissio obvians meliori bono
una cum meliori bono servari possunt simul
et impleri possunt servanda. servanda sunt
Nota quinto quod contractus matrimonii cum voluntate
et intencione prolem non habendi. dummodo
hoc in pactum non deducatur non viciatur
solo intentu pacto cessante. Nota sexto quod
momentaneum implementum promissionis li-
berat promittentem licet effectus implementi
non duret. Nota septimo quod matrimonium de presenti
non secuta copula est dissolubile religionis
secuta autem copula nullatenus est dissolubile
Hec decretalis se habet consulente ad illum qui est
in proposito religionem ingredi qui prius con-
iuravit et consulit quod contrahat et ante
copulam intret. et sic servabit propositum hinc
consilio multa. primo quod in concursu contrahendi
et non contrahendi ius eligit tucius esse quod non
contrahatur. tex. xxviii q. i. si enim. 2° non
est tucius quod homo fragilis forte facile
inducitur ad debitum exigendum. 3° non ex-
pedit tale consilium quod in tali temptatione
se ponat. quod per hoc quod non contrahat ex quo
propositum in melius commutat non dicitur infringere
iuramentum. de iure iurando pervenit. de
voto scripture. Quarto quod ex quo bonum sibi
et melius si melius deliberatum non implet
cadit in conspectu dei. xvii q. i. qui bona
Quinto ex quo eligit pro meliori religionem
ingredi si contrahat venit contra conscienciam
ergo non est tucius. Sexto quod ex quo con-
tribuit animo suo non standi cum illa. iste
contractus est deceptorius. igitur tucius est contrahere
Septimo quod contractus matrimonii cum intencione
non habendi copulam. et cum nec prolem
est nullus quod deficit unum ex substancialibus bonis
matrimonii. in de condi. ap. c. si. Dicit quinque quis
iam votum religionis emisit. et non est

tuas sibi contrahē ¶ Quãq non dū votum emisit lz suspiret ad religionē et timet q̄ i ꝯtrahendo simplr non eet voti trans-gressor et hoc tam sequerat' an ingrediēdo religionē non ꝯtrahendo cū illa dicatur iuramēti transgressor dicendū ē q̄ nō quia i melius illud ꝯmutat ¶ Si aūt tu queras an saltem de facto possit transgressor notari ꝓmissionis quã fecit et dicendū ē q̄ sic io adhuc nota excludenda hec dec ꝯsu-lit ut ꝯhat dic tn̄ ĩmo q̄ hoc ꝯsiliū ē tenendū qn̄ nō ē paratus ad ingressum ut q̄ mult recolligē fructus et ordinare facta sua anteq̄ intret Sz si statim foret paratus intrare q̄ in talibus pericu-losa ē dilatio et forte posset retrahi ex ꝯsilii ꝓpter pronitatē carnis exigende dic q̄ tūc non eet ꝯsulendū prout hic dicit' ſz q̄ statem mutaret ſz exquo pot utque qn̄ statim nō est paratus melius ē q̄ se ꝯti-net in odore bone fame q̄ nō solum a malo ſz ab eo q̄ hz figuram mali absti-nendū ē de vita et hone cle cum ab ei

¶ Non ob allegata et p'm q̄ d' q̄ i ꝯsu ꝯtrahendi et non melius ē q̄ nō ꝯhat vm qn̄ hoc non ꝓmisit hic ꝓmisit melius ē tunc q̄ impleat promissum maxime qn̄ utrūq pot servare Ad 2m de fragilitate exigendi illa tollit' q̄ nō ꝯsulit hoc dec q̄ eam ducat ad domū ſz ꝯtrahat ¶ Tertia ro sublata ē q̄ saltim exquo ad vulgi opi-nionē de fractione ꝓmissionis ¶ Tertia ro non obstat exquo pt implē utrūq et implē intendit nec ob melius deliberatū ¶ Quarta non ob q̄ id procedit qn̄ eligēt unionem exclusa religione q̄ hic cessat Non ob q̄ h' implē sit inane q non sit utilis quia excludit' ex mente boni sobolis ut i dec di-cap c si q̄ sola voluntas virginitatis nō impedit mm dimisso nō dedecet' in pactū xxvii q ii bta maria et hoc teneas z nō ob q̄ ꝯtractus sit deceptorius q̄ dolus est bonus exquo fit ad finē boni hec faciūt ad q̄om de clerico i minoribus qui anq̄ quã missam celebraret iuravit se facē milite qui postea anq̄ missam cantaret tandem prochialem ecclesiam adeptus se fecit militem et postea missam celebravit an peccavit videt' q̄ nō q̄ implevit iuramētū ut hic in q̄ q̄ milicia clerica-lis z laycalis repugnantia sut l di qui i aliquo xxii q iiii c si de clo ꝯiugal-dnusis fallaciis ¶ Concludit hic tn̄ eum peccasse q̄ talem de fortū tacuit i ꝓmo-tione de corp viti expositisti et ex hoc solo peccavit n̄ ex eo q̄ se milite fecit i pe-iēdo sim iuramētū

Requisivit

qui iuravit ꝯhe cum aliqua adꝯhendū cum illa monel dz potius quã ꝯpelli ꝯiūs dimissio za ibi ad quod ¶ Nō primo q̄ in matrimonio ꝯsensus non exigit' simplr ſz exigit' liber ¶ Nō 2o q̄ ꝓpt sponsalia etiaz iurata non precise ē ꝯpellendus quis ad mm ꝯtrahendū licet monendus sit ¶ Nō casum in quo eccia ꝓmittit petim et hoc ut peius euitet ¶ Nota q̄ nuptie invite difficiles et malos ꝯsueverūt exitus habē sbi dec vnū Nam ur q̄ ꝯpellenda sit ꝯtrahē primo q̄ alit faciendo ē i eodē pctō quo ꝯtrīgē dz ad h' talis e c ex his nec ob ro dec q̄ ꝓ hoc nō tollet' libtas mm quia enim mm ncitat' ab aliquo pncipio extrinseco a ꝯtrahentibus et talis actus bene d' voluntarius et hoc nō ē hic quia causat' ab aliquo pncipio in-trinseco i ꝯhentibus exquo ncitatur m-mū et ꝓ hoc non d' mm voluntariū alr mch eet voluntariū ubi supponetur obligatio quod falsum ē ¶ Sz hic pcessit actus voluntarius pcium s ipe ꝯsensus spon-saliorum sicut videmus q̄ non d' quis iuīte ordinatus qui aū suscepit beneficiū xl di i nouamus de eta et qual c i et c q̄ nit' ¶ Item nō d' invitus qui ꝓpt volun-tariam ꝓmissionem cogitur ad satisfactionē xv q ii quicūq ¶ Ite nō d' invitus ꝯhe mm qui ꝓpter delictū precedens ad h' artat' de eo qui dux i ma c i So glo dicit fatendū q̄ hec ꝯpellenda ē et exponit tex destruendo litam potius monenda ē quã cogenda i primo monē-da postea cogenda ꝓpt iuramētū suum Alr iura de simili expositione tene q̄ ꝯpellendi sunt iurantes ꝯtrahē nisi subsit rōnabilis causa hic relinqtur arbitrio iudicis ¶ Quando enim si vir adeo ꝑsequat' mulierē vel mulier virū q̄ pbablr sperat' inde sequi homicidiū vel guerra si ꝯtrahē ꝯpellat' cte etiã restringat censurã in hoc casu alioq̄n non eet medicinalis ſz mortalis nec ad correctionē proficeret ſz ad destructionē contra aplm ii ad corinth x et ē cas i quo existens i pctō mortali nō cogit' ꝑase ad pniam ad h' qm cle nel sso venienis Si iudex talia non ꝑpendit causatiue distringit monitione precedēte et sic concordant' opi doc sm bonū iudicis arbitrium e de iur c si cautionis

Quum in aposto

¶ Si pmū iurm est nullum valet scdm al legittie ꝯtrcm quãvis sup primo nō fuit iudicium ecclie expectatū h d consultacio et responsio i vera ¶ Nota q̄ in causa

matrimoniali ubi agit̄ de ꝯtractu dissol
uendo testes sunt publicandi. Nota
ꝙ surrectio cause impellentis ad matri
et eius falsitas non viciat matri. Nota
tercio ꝙ 2ᵐ matri post primū nullum non
cassatum vȝ etiā dato ꝙ aliās pcedat
passionis respectu primi matri. lin. secō
i electione. e. de elec. auditis. Nota quarto
ꝙ litis pendentia sup primo matrio non
viciat ꝯtractum scdm̄. et sic hēs casum i
quo litis pendencia non irritat factū
lite pendente cont̄ra: titulum ut lite pe-
dente. et ē rō ꝙ ꝯtracto matrio vinculū
imprimit̄ auctē dei qd ē irreuocabile
exquo hēs reglām ꝙ attemptata lite pēdēte
que tūsent ad liuites vinculi irreuocabi=
lis. Sunt irreuocabilia. vide glo. de
appel. non solū. li. vj. ad hoc. e. e. veies
Nō quinto pena ꝯtracti matri ꝯ eccīe
interdictū uel lite pendente. ꝙ pena
de trāsgressione ē imponenda et effectus
matri ad tempus suspendat̄. hic agit̄
de validitate 2ⁱ matri pendente lite sup
primo et de pena ꝯhentiū. videamus
primo de pena 2º de validitate. Circa
primū vz ꝙ mulier ignorancia nō excuse=
a pena ꝙ nobis illius crede non debuit
absꝙ lrīs iudiciū. vnj. q. v. c. si. c. de
manda. pri. l. vna. dic ꝙ mulier excu=
sat̄ qm̄ omēs ita credebant et sufficit
ad excusatōz adulti ꝙ non sit in dolo
ff. de adult. l. pe. uel hic agit̄ de va=
liditate matri i q̄ua nō attendit̄ culpa
ꝑ hoc non viciat̄ sm̄. inuli exque sup=
ponit̄ i validitas primi. sō erga pena
obviat. ꝙ nō vide hinc aliqua pena
i nigi dele. quia nullū fuit hic de=
lictum ꝯ matri. ꝙ nullū erat. Sō non
punit̄ ꝓpt̄ ꝯteptū matri sꝫ ꝓpt̄ ꝯteptū
iudicium ⁊ eccīe ꝙ lite pendente ꝯxit
i de matri. ꝯt. ꝯ interdictū eccīe. c. i. ⁊ ij.
Tercio erga penā obviat ꝙ mulier
non deꝫ puniri. ꝙ nō fuit in culpa
exquo ignorauit. Sō. dic. licet
ignorauit a p̄ii. sciuit ex post facto
pseuerando uel dic ꝙ vir punit̄ in
exigendo. nō in reddendo. si ab ipsa
exigat̄. de sīna excōi. inquisitoī al'
si sciuisset puniret̄. Veniō ad sm̄ scꝫ
ad validitatē scdi pendente lite sup
primo nullo primo obviat ꝙ dato etiā
ꝙ mulier sciens ꝯxisset exquo dat̄
nullitas primi debuit vale sm̄. ꝯtra
sentit lrā ꝯtrario. Nam ꝙ nullum est
nō pstat alti impedimētū de mi. pro
qd aut et sufficit rō nō pstat de re
iuris li. vi. tū sunt ꝯtor. dic ꝙ ꝯtrariū est
vm̄ siue sciuit siue ignorauit non ē
vis quo ad validitatez 2ⁱ. nō ob. c. ad
audiam. e. c. de buga. imp. ꝙ in c.
ad audiam aliquo respectu erat aliquod
et causa impediens erat aliqua. s. publica
honestas creata ex sponsalibus validis s.
ad principia naha c. nup loquit̄ quando
ad creandū impedimētū non attendit̄
nitas vinculi. sꝫ sola intencio cū opere
ꝯ. ꝯ. glo. ꝙ quicꝙ nullo subsistente primo matrio
ꝯtrahit̄ ignorant̄ primu herd. et tenet
matri ut hic. Quicꝙ mulier scit pēdēcia
litis primi nulli. et idem sꝫ nec puniun-
tur. dic goff. pcede. si pendente lite cū prima
ꝯtrahat cū scda. et sepet a prima ꝙ post
ea declarato ꝙ primū matri non tenuit co=
git̄ reddire ad scdam. Quicꝙ subsistente
primo mulier ꝯtrahat ignorant̄ ⁊ viuente
prima. non vz matri ea mortua sic exceꝑ
fuit ignorans. et vir ꝯpellit̄ illam
suscipe ꝓpter dolū suū. de eo. qui duxit
i ma. c. i. ⁊ indue. etiā matri eo ꝙ sci=
enter in esse cohabitat. sciendo morte
primi ꝯiugis. de eo qui dux. in ma. quā
nemens. et c. significauit. Quicꝙ sub=
sistente primo matrio ꝯtrahit sciente cum
eo. et nō pot ēē eius vxor post mortē
prioris. de eo qui dux. i ma. ex tua ⁊ ⁊
c. cū hēt. Primū casum qm̄ ꝯhunt scientes
litem sup primo fatent̄ doc. qm̄ crede=
bant ꝯhentes primū matri nullū. sꝫ si vir
credebat primū matri tene. scdm̄ non tenet
nisi ex nouo ꝯsensu post sinam licet in
ꝯtrariū sciat ꝙ nō. Jo. xxxiij. q. i. i summa
ubi dicit ꝙ licet mulier credit vir vivere
et ē mortuus vz matri. Sꝫ credo ꝙ. Jo.
non bene dicat non enim video ꝙ ꝯstituat
in matrio. exquo credit illū vivere. ē tamē
vm̄ ꝙ licet matri non teneat ꝙ cogetur
tū ille ꝯtrahe post primā. j. de eo ꝙ dux.
i ma. Item procedit glo. si credendo prim
ꝙ primū valeat ꝯhentes errent i iure cre=
dendo ꝙ sit valent bina ꝯiubina ꝯiubia
2º obviat ꝙ sm̄ matri post primū nō cassa=
tū non dꝫ vale. sicut diuinus i elec. de
elec. auditis. Sō ꝯtrarium procedit i elec
tiug vinculū roborat̄ ex ꝯstitucōne canonica
cā quā pot statue papa qd placet xiij.
q. i. ettiās. de elec. innotuit. et tale
vinculum eo ꝙ ꝯtractū non ē irreuoca=
bile. hic loquit̄ in vinculo matri. cuius
vinculum subsistit dei auctē. Circa ꝙ
ad libitū non statuit papa dissoluendo
exquo tenet. ut pz. ex nō. de ꝯuersi. ꝑ=
ben. ꝓposuit. de quo remittit hosti. ad
nō. de sponsa. duorū. ꝯ. que et quibus
de qui. inst. de mi. nali. ꝯ. sꝫ naliter.
hosti. Antonius.

In presentia.

Uxor
nō certifi
cata de morte mariti ꝯtrahe nō
pot. e. ꝯ. ius ꝯ sit de marito qui
longo tempe affuit ignoret̄. ꝯsulta=
cio rusio. ibi ꝯsultacōni. Nō primo
ꝙ de iure canonico sola absentia ꝯ=
iugis diuorcium fieri non pot nec simili

dissolui etiā si cū absencia coniugat' incertitu-
do vite viri et sic in hoc corrigit' .l. ff. de
repudi. l. si que diuitiū p̄mittebat absen-
cia quīquēnali ¶ No. 2o p̄tica probādi
incertitudinē de aliquo q̄ nō sufficit
simplr' asserē incertitudinē s; probat'
eo q̄ appet q̄ diligens sit facta inue-
stigatō et hoc repertū non ē de hoc q̄
nō. de elec. innotuit. de crīe falsi/ad
falsarioꝝ et Jnīa de eta. et quali. ac-
cepimꝰ q̄ nō p̄stitutariis q̄ puniunt'
nisi maleficiā demittent qui exui-
sent' et incertitudine delicti quo hāc
certitudinē probar' debeant naz eo
q̄ solerte fecerunt indaginē p; de incer-
titudine si non inuenerunt ¶ No. q̄ ad
concludendaz mortem alicuius quiꝫ dr'
q̄ ē legiā probacio ut fiat inuestigacō
ista dec' docet qui inuestigatō hoc con-
cludat. q̄ qui in fine inuestigacōis
reperit' opi. q̄ ē mortuꝰ et tūc pbat
quiꝫ solū reperit q̄ inch' de eo audit'
et non probat ¶ No tercio q̄ stante
vinculo coniugali vel pbabili dubio
an stet pro solo simulo carinis altius
coniugii non ē danda licēcia cū altero
ɔhendi ¶ No. q̄rto q̄ in aliq̄bꝫ ē possibile
dare ī possibilitatē continentiē ¶ Nota
q̄nto q̄ mulier certificata de morte viri
p̄ nuncium excusat' si ɔhat et ei ab
ecclia danda ē licēcia ɔtrahedi et sic
vr' casus hic q̄ soli nuncio refente
de morte viri credendū ē etiā ab ecclia
ut det' lica ɔhendi ¶ p̄mo obuiat dec'
lex ff. de diuor. vxores ubi ultra
quinquēniū expectans ɔhe pt ¶ So-
lla ē correcta C. de repu. auct. hodie
¶ Queo qualr' debeat ɔstare de
morte mariti ut licitū sit mulieri ɔhe-
¶ dic q̄ aut agimus de possibilitate
ɔtrahendi quātū ad effcm ut mulier
ɔthens vel quā careat pctō et tūc
sufficit quecūq; uerisimilis p̄sūptio de
morte mariti nec ex hoc punit' dūtamē
postea reuiso viro ad ipm reuertat' vel ea
aliter certificata de vita et statiz discede'
ubi ɔtraxit aut nō ē ad plenū certificata
s; sic q̄ dubitat de vita. et tūc nō debet
recedē s; dz debitū nō exigē exactū tamē
dz reddē j. de sps nupti. c. dns iure ¶ quiꝫ
agit' de ptāte dandi licēciā ab ecclia ut
ɔtrahat et h' dec'. dic q̄ si ecclia pot cer-
tificari p̄ nunciū q̄ lica ē danda et ex hoc
habes vnū modū probandi credo qd'
hoc satis sit pbabile p̄ incertitudinē q̄
aliter hoc de facili non ē pbabile tn̄
puto q̄ multū habet hic iudex aīad-
uertere ad qualitatē nuncii qualis sit

et ad circūstancias quas verisiles allegaūt
de morte et hiis et aliis ɔsideratis arbitō
iudicantis relinquo ¶ So credo q̄ sic
proficiet si probabit' mors fm̄ q̄ exigit
auctēs et lex ut si mortuus ē maritus vel
dr' mortuꝰ in bello attēdat ad ducē bel-
li p̄ste vel aliū et aliqui cōmilitones
ī bello nūcant de morte mariti lz doc-
canoiste et bene dicant hanc solemp-
nitatē nō n̄riam de iure canoico quod
fateor q̄ et alit' probari pot ¶ ut ex pre-
cedentibꝰ et sequētibus p; ¶ Terciꝰ modꝰ
probandi fm̄ phi. si pbet' q̄ nauis in
qua maritus erat est passa ruina tūc
ɔtrahē potit' et ei etiā ab ecclia danda
ē lica ¶ Alius modus probandi dic glo.
ut litt. nō ɔtē qm. §. si vo. ī ibo p̄sumat'
qui s. ɔstat p̄ famā q̄ sic hz q̄ ē mortuꝰ
nō credo q̄ hoc sufficet ut ab ecclia da-
ret' lica. nisi cū habet saltē vnū testē
ut hic s; excusaret' mulier ī ɔtrahēdo
ap̄ eo vel nisi qui alit' difficilis eēt pro-
bacio vel longissimo tpe stetit absens q̄
ī talibus tūc prodest fama. No. de ibo
signi. demens vel senex erat et diu ē
expectatꝰ credo q̄ in hoc ut ɔcludatur
mors q̄ saltē debeat expectari etas centū
annoꝝ nec tūc pbat' plene mors q̄
licet quis p̄sumat' viuē p̄ centū annos
nō tn̄ p̄sumit' nō excedē etatē centū annoꝝ
s; satis credo q̄ probat' p̄sūptiue et hoc
tenet. Cy. ī l. siquidez C. solu. ma. et Baz
in l. ij. §. si dubit. ff. quēadmodū test-
api. ¶ Tercius modus probandi q̄ maritꝰ
fuit in acie et ibi mortuꝰ ē ubi gt' glo.
q̄ p̄ istas p̄sūptas violencias satis certū
ē de morte viri ut ista iura p̄cedāt p̄
istos mos. s. p̄ famā et cōiem opi. fatē'
Cy. qui aliter nō pt pbari et mortuus
ē inī milia hoīm q̄ tūc dz pbai per
coniecturas. ff. de re mili. l. non oms. §.
abarbarꝰ et ī p̄mo dic q̄ sufficit q̄ cōmi-
litones referant q̄ fuit ī acie p̄iclosa
ī qua multi mortui sunt q̄ talia cōiec-
turꝰ opz probari et ista dic. Cy. ī auct.
hodie C. de repudiis. l. ij. §. si dubitet'
quēadmoꝫ apte forma hec ma pbacōis
mortis difficilis ē et multiplr' ī iudiciis
agit' de morte pbanda sequedo dnm̄ Baz
in l. ij. §. si dubitet ff. quēadmoꝫ testa-
api. adūtendū ē q̄ pbacio q̄ quis sit
mortuus ē quid p̄uatiū et negatiū cuiꝰ
pbacio difficilis ē ut S. de plu. elec. c.
bone in hac gt' ma attendenda ē quā-
titas p̄iudicii et fm̄ altam et altam
q̄ntitatē exigit' altā et altā certitudo
et mortis probacō ¶ quiꝫ agit' de his
que sunt maximi p̄iudicii ut qn̄ qō
agitat' de homicidio et dz pbari mors

ve ff. ad l. acquil. l. videndu ad fi. et probab. si testes dicant q viderunt eum mortuu vel q tetigerunt eu frigidu vel eu no hre pulsu vel si dicat vidi eum hntem signa mortis cu no heant vocabula mag expssa ad morte ostendenda. Idem si dicat vidi eu sepeliri ff. de reli. gio. et sepul. fu. l. ij. vel vidi eu examinatu l. ita vulneratu in principio ff. ad l. acquil. ut vidi eu decapitari q de necessitate morte concludunt. queda que no sut tati pmdicij indicia sz magni ut fame vel status alicuius et exigit pbatio de q dixi e i pn. Advertendu tame hic q aliqn e mors de ppinqui vel loco pximo ita q pt de facili hri pbatio p testes. et credo q tuc no sufficeret pbatio p fama sz exigit q pbet plene ita q ecia sit certa ut det licenciam ad contrahendu. Exigit em ut dic Bar. competentia de presumptiis fame. Magnu em e pmdiciu mulieri nubenti et ecia viri si mulier nubat eo vivo. et vidi hoiem cui casus de facto contingit cu mortuus de spacijs. ubi ante pbatio e de morte longinqua vel e de longinquo ita q clare no pnt hri pbationes. Sat credo q pcedant pbationes de qbus dixi e in pn. s. fame et alioz. Nam fama pbat in longinquis et ubi de facili alia non pt hri. ut pmo no de nbo signi. ve mes et posiu sup de testi. venies ad h. ff. de pbat. l. capit. ff. de acq. pli. arceda. l. cinnia q. apd. nam missu. et i auc ut liceat mat. et ave. q. qd aut. fac q no de nbo. signi. qui p tonale. Secu dam sut simili magni pmdicij sz no tanti. ut cu agit de aliquo comodo pecuniario de quo qrto fiat pt rpon. i psitum statu et tuc et ad huc sufficit pbao p pubcaz fama et alias pbatoes ut qua consanguinei sui fecerut luctu et eu pmortuo hent. l. fi. ff. de hered. insti. ff. de acqre. he. l. si et si de sua. dic ecia q satis putat q potest fieri discussio ad pbandu morte sicut fit et i alijs. ubi negativa et pvativa pbandu est. l. ad mag. q. ne passim ff. de rebus eor. C. de pignor. act. l. hoc si debitor. l. iij. de his que in fraude cred. na potest peti audite ut mittat nuncios et diligenter inquirat an ille vivat vel sit mortuus. ad h. ff. de vbo obli. l. hoc nir. et l. tu qdaz. q. fi. et l. se. ff. de leg. ij. et credo q ad finez de quo agit hic saltim exigat q hec indagatio fiat in loco ubi dr mortuus vel ppinquis. Et ad iste q no sufficit q nuncius mih inveniat. sz de i venire q salte het pro mortuo i illis locis. alie si referat q nichil audivit de eo non probat. ut vult hic glo. fi. et tex. et sic pt ecia intelligi hec dec. ut loquat de tali certificatione p nunciu transmissu ex officio cuire vel p ipam mulierem. Tercia sut modici pmdicij et sufficit probatio p unu testem vel aliam levia psupcones ut dat. l. ij. q. sz si dubitet ut in capitula resta. et ubi dixi mulierem excusari si levi psump

cione contrahat. Querero an tale mh debeat publicari p ecclam. dic hic q no. q talis publicatio posset inducere scandaliz sz sufficit publicatio simpli fca apd epm de cland. desp. c. ij. qui prima i ingt et carnale comerciu suspendit ad tempus cu nec repiat in culpa. sz quid si mulier que deducta psuptone mortis viri et ea allegata nuc vult probare eu vivere. dic q non audiet nisi pus pncipalr appeat. alr. xxxiij. q. ij. cu pbellica. q putat falsum Jo. an. Ceterum em si vir nuqd velit venire et h. ille canon et sequens dicant q debeat reddire ad viru reuisu. non pbatur sequitur cu eo no reuiso probari possit impedimetu mrim ad h. finis hmus glo. Antonius de Butrio.

Inter opera.

Licitu et pium opus e cuiq meretrice contrahere h. d. Primo ponit casu statuti 2o statutu i statuimus. Nota q delictu meretricij non inhabilitat quaz ad sacramentum mrim. Nota 2o q opus caritatis e errantes ab errore revocare et cu meretrice contrahere. Nota tercio q pcedens divisio corpis in plures non impedit mrim. pocea cu viro contractu. Quarto no q opus caritatis proficit ad remissioz pctoz. Cob. stat dec. canon xxxij. q. i. c. i. Bo. meretrices que desinit meretricari pot qius hite teneri et cu ea contrahere. sz cu ea que desinere non intendit non. ut i qrio et ita soluit gracianus e. q. q. fi. 2o querebit dicit q inter opa caritatis et cetera an hoc sit genus elemosine. dic glo. q sic. et est una spes int tres elemosine vlv. di. tria sut. dic go. q pimu genus e elemosine corpalis ut pane egenti dare. et q potis. Secunda spes spualis dimitte ex quo lesus fuens. Tercia de impietos corrige et i via reduce caritatis.

Ad id quod.

Matrimoniu p vim contractu sequenti spontanea cohabitatione convalescit et sunt due ptes pma narrat factum et responsu. 2a q. ibi mandamus. No. pmo q vetricus pro pugna contrah. mrim. ea tu consenciente sic intellige. et forte q sufficiet tacitus de quo dic ut de despon. impub. c. i. li. vj. Nota 2o q mrim pmetu contractu sola cohabitatione validatur et sic volutaria cohitatio supveniens sola purgat viciu metus et confirmat mrim maxie qn e non modici temporis. Tercio no q sola cohitatio usq ad tpus maioris etatis validat mrim contractu tpre inhabilis etatis. et sic cohitatio quiqz firmat mrim q duplex viciu. q viciu s. etatis. et ctra viciu metus. et sic qd

ab initio e nullum. l3 solo tractu temporis non firmet confirmatur tn si superueniet aliquod factum q affirmat a iure et cetera confirmans. et sic no q sponsalia nulla etiam ex defectu libertatis consensus in iure p(re)sumpti. et sic hec vnum modum inducendi iuris p(re)sumptum alias quia p(er) copulam. No quarto q spontanea cohabitatio no solum inducit p(re)sumptionem iuris immo si intercedat post metum ymo p(re)sumptionem iuris et de iure. q quia no admittatur probatio in contrarium. No quinto practicam libelli c(ontra) sine ut ille gittime disiunctos ut intrant. q dz pote ut compollas ad ipsum redditi et maritali affectione tractare. No sexto q iuram etiam copulata vel p(re)sumpta confirmatis pt dissolui tantus contrigium religionis ingressum. Nota septimo q consentiens ad alienam nota dimittat ymo cum alia cogitur ad primam petitam. No octavo q ecclesia ex officio suo dz reconciliare etiam nullo agente inuitos et coniunctos q(ui) rancore vel odio a cohabitatione ante (?) recesserit et unde q no e de iure inuitam tua. nos et c. ad nostram. Ob. dno dec. primum in eo q dicit maritali et cetera quia hoc maritum e vxori dicit maritali quo ad maritum coniugali quo ad mulierem vel vxorali et valent talia ad libellos. 2o ob. q nullum e tractu temporis no validatur z in fine non firmat. So. dicit q solo tractu temporis no validatur q(ui)s superueniente tamen confirmante. h que fuit causa confirmans hic. immo indebatur exige copulam h hoc no placet hosti. q exigitur l3 sufficiat si interueniat ut ipse dicit in e. se qui. nam hic ponderat solam moram glo. hic exigit solam cohabitationem q firmat iuram. contra duo vitia contra impedimentum metus. 2o q vitium etatis. Et adiute quidq sentiat glo. prima non exigit q tempore contractus fuit talis etatis q malitia suppleat etatem. q no expectaretur alius actus. h dicit q in quantumque etate contracta sit cohabitatio usque ad maiore etatem conualidat et sic sentit melius glo. 2o Adiute tamen q adhuc ut cohabitatio talia inducat dz ee spontanea. Nam si eet meticulosa no sufficeret q metu q metus no purgaretur instante eodem metu sint ergo cauti p(ro)bantes q concludat ea voluntarie cohabitasse meticulose nisi aliqd ex tristatus probaretur. p(er) q(uo)d appareret ipsam no habitasse meticulose nisi longa eet cohabitatio quia p(ro)baret dec. satis ex hoc redderet q habuit oportunitatem aufugiendi ista tamen tempus q arbitrio iudicantis relinquo. Ubi at appet de voluntate cohabitantis non exigit tanta mora ymo momenti cohabitatio p(ro) quia habuit oportunitatem aufugiendi inducit iuram. sic intelligo dec. l3 hosti. dicat arbitrium. Et dic glo. q data tibi confirmatione ex p(re)sumptione cohabitationis sumit tanta p(re)sumptio q non admittitur probatio in contrarium et ponit in fine alia sunt clara prima parte

Sunt ex litteris.

Prima sponsalia de futuro etiam iurata soluuntur p(er) sequentia sponsalia de p(rese)nti. h non per 2a sponsalia de futuro. h. d. cois diuisio 2a ibi postulationem 3a ibi vtres (?) 2a ibi q si forte 3a ibi q si de. No primo q diocesis dz io quibus de dioc. e pochianus quo ad epm pot ergo epus principaliter cohercere iura in quibus de dioc. q quibus e eius pochianus et dac ecclesiastica sacra ut pz de offo archid c. 1. No scdo qd p(ro)pter uba p(ro)mitto me ducturam contrahuntur sponsalia. s. c. ex parte noctem ergo ducturus instrumentum sponsalium et articulans ad probanda sponsalia. No tertio q pr pt contrahere sponsalia p(er) filia Et no q p(er) uba hec promitto tibi tradere in vxorem contrahuntur sponsalia. No quarto q sup contractu nuptiarum prius testificari consanguinei. facit pt pro et q. unde e de testi. sup eo 2o in quinta parte art. pot indi Nota quinto q in matrimonio de p(rese)nti soluit precedentia sponsalia de futuro. et sic tamen maius vinculum absorbet sibi primi vinculi. imponitur pnia de fide mentita contrahenti cum illa et minoti contra pui iuramentum. Et no hic casum aptum q actus spiritualis gestus q(uo) iuramentum validus e contra theoricam immo. de p(rae)ben. dilecto. Nota sexto q ubi dioc. apponitur in contractu ad limitandum in ea obligationis tempus liberat ab obligatione ipso iure. ita q quis non sperans q primo p(ro)misit non dicitur venire contra p(ro)missionem vel iuramentum sic limitatum et sic limitans sponsalia contrahit ad tempus post tempus no tenetur. No septimo q ubi diuiso tpre emanat iuramentum contra alto vinculo poteriori non superueniet standum e primo iuramento q 2m illicitum e et de 2o ut temerario primo iugenda e. et sic vr q temerarie iurans peccet mortaliter. No nono q iudex actor non plante no absoluit ymo assumit indagationem ex officio. Et si in causa matrimoniali etiam p(ro)hibitis attestationibus testes producuntur. et e spale in ea e de testibus solet. et p(er) hoc sit expedita glo finalis. et hoc maxime qn facit iudex ex officio. etiam si eet renuntiatum et conclusum etiam sinatum. Adh(uc) q no de consan. et affini. c. 1. et de testi. cum clamor. et p(er) hoc q in talibus no obmat rigor vel simplicitas iuris in repellenda vitatis cum iuram diuino iure fundetur.

fin doc. Item q ubi sponsalia de futuro
tempore no determinat, etia post longu tempus
inter ptes obligacio no solvit. Et si p aliu
solvit. Et si p aliu steterit imple nolens
obligacoe non libat. ex quo adimpleri tu
agere pt. Et no q i iuramento sup factis
no capientibus admittet agere ptise ad finem
Generatione ut tria ob. doc. primu q hic
pt pmittens factu alienu no d obligari
q id. ff. de vbo obl. l. stipulacio. Dic q
hic non censet in dubio pmitte factum
alienu s proprium. s. se facturu et curaturu.
Item istam glo. que loquit in dubio et sic
pnte q sicut i iudicialibus et pretoriis pt
equitate pretoris tales pmissiones i dubio
talem recipiunt intellem. ut potius valeat
sic in causis matrimonialibus et i quacumque
alia materia canonica hz locu doc. ut sic
intelligat promissio p. l. q. ff. de vbo
obl. q no dixi s. e. extus. ubi dic glo.
q si stat p puellam et no p prom. pt no
d pniri dumo p eu non stet. Scdo ob.
quia no videt q debeat expectare sponsus
p quinq annos. C. de sponsa l. ij. et dixi
s. de illis. dic aut tempus e limitatum
et post illud tpus non tenet expectare
aut no e tpus appositum et tunc si ca sub
est d expectare etiam longo tempore. aut
non subest causa. et non tenet tanto tpe
expectare. de hoc dixi i dco. c. de illis. dic
ut ibi lex dicit. q pnis expectat p duos
annos absens ptres. ut in legibus hic
allegatis doc hoc probat. q in pnte qui
cpelli pot etia lapsu v annorum no exuit
obligacom aliqua. ex quo no e tpe det
minata. Tercio ob. doc. q obligacio ad
tempus no eximit quem ab obligacoe ymo
fortificat obligacionem. alr. de dolo et contu
m dilecti ff. de arbitr. l. celsus ad h. de dolo ca
potuit. So dic glo distinguit inim dies
in matrimonio contrahendo no artat tempus ymo
extinguit obligacoem. s in aliis pmissionibus
fortificat causam assignat. q tale non
capit dilacoem. Sunt hic no contra. quia s. i.
ista. So. mich relevat scdo glo. assignat a
liam rom i termino. q ubi apponit terminus
i termino si non eximeret ab obligacone mich
operaretur. s si apponat tunc videt appositus
ad extinguendam obligacones. ubi no e terminus
ultia mora nocet sa solucio glo. ubi precedit
obligacio pura et apponit terminus tunc terminus
non extinguit obligacom. ut que debet
tolli solo. hic aut obligacio non e pura
h triplex sunt adite ad me. Cetinque tpus
apponit in obligacoe ad sollicitandum im
plementu. Ita q finis termini e ut solicite
id q implendum e et lapsus termini no ligat
ymo magis obligat. q i mora constituit.
et hic e contra q iste terminus ut ordinatum
i fine obligacionis non d opari oppositum
s eius pemptionem. Aliquando terminus apponitur

cohercentibus ad finienda ita obligacionis. ut
q promitto tibi x. que volo teneri solu
usque ad pascha et no postea et tpus tunc ex
tinguit obligacoem saltem in effectu. ut hic. et
de vbo obl. j. eu qui ita. Cetinque e dubiu
an apponat tempus ad extimanda obligacoem
vel finiendam vitam. an ad solicitandum seu
stimulandum implementu. et tunc aut tpus
apponit ab uno contrahentium in implendi ab
altero tm et tunc videt appositum ad solicitan
dum implementu. io post tpus no tollitur
obligacio ymo magis firmat. Cetinque tpus
apponit ab utroque in implendi ab utroque et
tunc videt tpus appositum ad extinguenda
vitam obligacionis. io lapso termino si per
alium stat hic eximit ab obligacoe. q ex
quo ab alio no implet contractus i die conve
tionis. alr resiliri pot a contractu. q contractus
recipit condicionem quandam pmitto et
nolo obligari si tu imples tali die. si tu
no imples non volo obligari. sicut si tibi
pmitterem centu in paschate. si dares michi
librum in paschate. post pascha obligatus
no sum. Nam post pascha si no das librum
no sum tibi obligatus et hoc vitans. Vel qn
tempus adicit ad sollicitandum implementu
contractus iam pfecti. et no solvit contractus
lapsu temporis. Cetinque ad solicitandum principali
contractus excepte necessarius. et tunc lapsu
temporis solvit pntem contractum i fine contrahendi
ordinatum q eo q labit tpus contrahendi istum
declarat se nolle contrahere. et contrario ab ante
riori contractu ad fine contractus ordinati
discedere. quid si stat p casum quo minus
debito tpe contrahit. adem questo dicunt doc. h
q lz hic sufficiens ad alia nota no percu
rat. tm post diem remanet obligacio de
quo de regulis iuris. cu stat li. vi. ca e q
tunc no deficit condicio tacita contractus
cu non stet p eu. Cetero q u postposita
lia contraxit de pnti cu alia. et e religi
onem ingressa. an cpellet contrahere cu pa
ex vi sponsaliorum. vr q no. de con. coniuga
ex parte. et q primu vinclum e extinctum
p contractum matrimonii igitur no remisit l. q
res ff. s. arena de solu. de ose di. in sequitur
Sz si solvit pt conanguinitate bene te
net reddere ad pniam. Io an. dispu
tavit. et ponit sup r. no prestat de
reg. iur. li. vi. ubi ponit veritatem et
concludit. idem. Cetero si in pmis
sponsalibus non interveniat iuramentum
s sic in scdis que p valent. dic q spon
salia pma q scda etia cu iuramento
sunt illicita. et iuramentu no e obli
gatorium q simplicem pmissionem. s. de iure
iurando. quanto. et si dixi i c. quanto e. ti
contra dnm. albatem blanciu qui
volebat dicere contrarium.

Quum capud. Capitulum surdus et
omnis qui non prohibetur matrimonium contrahere
potest h. d. In prima decisum ex
ordinum in 3a consultatio ibi sane in 3a ru-
bricam ibi ad quod. Que tria facit primo po-
nit duas partes rationes 2o rundam ibi vero. 3o solvit
obstaculum ibi cum quod. Et dicit Jo. an. quod istam
continuavit quia prima fuit quia eum docuit
repetitor cum quo ante decem annos fuit col-
locatus. Nota primo quod edictum de matrimonio
contrahendo dicitur prohibitorium. Sed tamen et per-
missorium id est quod omnes illi permittuntur
contrahere qui non prohibentur. Et nota de
edictum prohibitorium cum prohibitio dirigitur
ad casus certos et regulam permittit dicitur
edictum per similitudinem quia edicta solebant
fieri a pretoribus sicut hodie fiunt banna
que loquebantur paucissimis verbis per totas
negativas vel affirmativas ideo alii qui
solebant dicere edictum prohibitorium
quod vero erat negativa et edictum permis-
sorium quod erat affirmativa aliquid oppo-
situm loquuntur et sic loquitur hec de.
Hec distinctio habetur per legistas l. mutus
ff. de procura. Nota ergo quod disputatur
de habilitate persone et in qua cumque alia
materia ubi queritur an aliquid esse vel fieri
possit respicias regulas materie et si re-
peris regulam et casus concludatur sub regula que
si non tunc concludas ad casum. Nota
quod ubi lex et statutum disponit prohibere et
aliquos prohibet omne non prohibitum
videtur permissum nisi ratio aut materia
repugnat. Nota quod sicut negativa probatur
ex descriptione ad terminatum locum ita et quam
affirmativa unum omne quod in negativa
dispositione non reperitur prohibitum per-
mittitur. Nota tertio quod matrimonium solo stabitur consen-
su excludit ergo verba quod quidam
restringunt ad loquium valentem quia
verba sunt de substantia in valente loqui de hoc
i. e. tunc ubi ponam quod tenendum expresse dicitur
solempnitates de quibus s. e. c. i. et
consensum dno 22 de coniugio servorum c. i.
et patet licet contra videatur per leges
de quo xxviii q. ii. sufficiat hoc patet
quod solus illorum de quorum agitur coniunctione
exigitur. Nota quarto quod tantum operatur
consensus voluntatis organo expressus quantum
super voluntatis et sic nota quod signis et factis
consensus exprimi potest. Primo ob. quod de
de indubitabili de videtur c. ind. ff. de testi-
bus. Constat enim mutum consentire et contrahere
posse dubium non est quia solus consensus
matrimonium inducit ut s. e. cum locum dic quod
hoc erat causa dubii quia ad verba

certa forma videtur data i. e. si inter quam
isti firmari posse non videntur. Item quia
verba ad certiam certificandam videntur
de substantia sed rationem decidendi est quia solus consensus
matrimonium perficit et talia exiguntur ut instrumenta
et similia ad exprimendum consensum eo igitur
habito non est curandum de organo vel modo
exprimendi et precipue in non valentibus
verbo consensum exprimere. 2o ob. quod edictum
de matrimonio non est prohibitorium ymo permissorium
nam omnis contrahere potest nisi prohibeatur. Dic
quod permissorium et prohibitorium dupliciter
intelliguntur quod declara ut glo. et divi-
nondo. Tertio obiicitur quod omne non
permissum prohibitum censetur de rupta. pla-
nitur corporalia. So. si ita est prohibitoria
id est non id est tunc procedit aliter quod prohibet quam est
prohibitorium in casu. Venio ad materiam
iqua procedam primo videbimus de personis
2o de actibus. Ad primum quidam est surdus
tantum qui tantum audit an hic locum det dic
quod sic et fortius ff. de postu. l. i. § propter
casum quidam est surdus tantum qui
prorsus non audit et adhuc procedit
dec. quidam est mutus simile quod prorsus
non loquitur et idem inscio qui non est per-
fecte te l. Item multi. Quidam est mutus
et surdus simul et adhuc procedit dec.
licet talis testari non possit est qui testa-
mentum facere possunt l. discrete licet alii testari pos-
sunt. Quidam est mutus surdus et cecus
simul dic quod si potest per aliqua signa ondere
consensum contrahere potest alias equiparandus furioso
vel mali sensu et ratione carenti ff. si qua
parte fidei l. i. tunc glo. dic consulendum peperam
ar. de rupta. c. i. ad 2m circa actus vi-
decimus primo de sacris 2o quid de acti-
bus dubitabilibus. Ad primum et primo de sacro
baptismi an mutus conferre vel recipere
possit 2o quid de sacro eucharistie 3o
quid de penitentia quarto quid de extrema
unctione quinto quid de sacro ordinis.
Ad primum quod conferre possit surdus mutus
non quia in tali sacro verba sunt de substantia
de bapti. c. i. l. q. i. detrahe secus in mutis
mutatis unde dato quod exprimeret signis
signa trinitatis non esset baptismus recipi-
ant baptismum potest etiam ab illo qui utroque
morbo laborat ex quo per signa ipsius consensus
apparet. Idem pone in confirmatione ubi
item alicuius trisinatis necessaria sunt alterius
de sacramentalibus de sentente neccesse est vel supplere
secus in solempnitatibus de quo facta non ita
c. i. li. vi. in verbo non dic. Ad 2m quid de
eucharistia dicitur quod a surdo confici potest non
a muto quia verba sunt de substantia de cele. mis-
sarum matre de conse. di. ii. quod corpus et c.
panis recipiant potest per tales ex quo ap-
parent signa de con. eyn. a nobis dic
tunc Jo. an. quod eucharistia confecta per alium
permittitur posset conferri saltem in infirmitate

ut si ibi non e n unus sacerdos q obmutuit
q nullo iure canet q idem ds ee ofic=
eius et ocedens et q pz xcij di diaconos
c diaconi ¶ Et q uerba que dnr ñ rep=
tone s dne non sum dignus adq ead
informat tradens no sint de sba s ex=
deuocone dnr q pz q non xpi s centurio=
nis uba fuerit math viij post pncipium
¶ Ad tciu de scio pñie dic q si lzatus
eet oferre posset recipiedo in sciptis ofes=
sionem et pniam i sciptis iniugendo sit et
posset etiam recipe si scribe posset nec
ob c di i que pemitet ubi non pot qs
p lras uel nutum pemite pter ruborez
ad qd qd no de pniis omnis q exentu=
tate ¶ Si aut ofessio non pot ab illo
aliquo mo hri dic host pro illo ora=
dum reconciliatoz tabu de quoz otice
appet penidencia signa p mittit ca=
nones xxvi q vi is qui i zij et c q
recedunt de sima exco a nob ij ¶ Con=
stat aut q ntitas plus urget i ofite=
te qui non pt morbu depone quam
i ofessione que pt obmutti et alius
admi de offo archi c si de pniis ois
¶ Ad qrtum quid de extrema unccione
dic q dl nutus et surdus plerumq
qui pter mortalez infirmitate nec au=
diuit nec loquit nec intelligit ad
heri fihi li vi Surditas e no impe=
dit eunter lz obmutescentia sit debz
em infirmi unctio zero quia dico
non pt unit pz pma la c ultimo
xcv di § s istud de sacra unc c ino
pg pn infirmat quis ex nob it ¶ Ad
quintu de sacro ordinis de collatoz dic q
surdus pot mutus no pdca roe deno=
lente ordinai pz q non leuitica xxi
ubi tales no ordinant i repulsis ¶ Ite
q nec lex canonica prohibet lv di p
totum e de corpo uitia et de cle q
tenet hos non ordinandos c i lv di
ubi passi diminuta membroz phibent
et corpe uitiatt ad h dec ultra ubi
dat tacuitor obmutescenti ¶ Et lex
leuiti no expssit omis ¶ Ita prohibet
omez hntem maculaz ¶ Venio ad 2m
quid de aliis actibus dubitabilibz an
possit ee testis dic q no i testio insti
de testa § testes maliss casibus sit si
est lratus ¶ Signabit enim et postea scri=
bet testiom no ob iij q ix testes q
illud loquitur in absente qui uult testi=
ficari p lras et vide q no in spec de
testo § nunc tractandu x quid de
mutuo ¶ 2o an possit testari ¶ Dic ohz
testari non potuit laborans utroq morbo
uel altero nisi impetrauit a pncipe
ff de testa l mutus ff unde cognati
l ottaui in l discrete c de testa

iure codicis inductu e ut si laborat
utroq morbo no pot testari si hoc ht
origine nisi sit miles ff de testa mili=
tari l Iuris militari insti e ti § qu=
nimo fallit in eo q impetrat a pncipe
ut pmo dixi si e surdus tm sive ab ori=
gine sive acciu aut e mutus tm et
no nouit scribe et non pt nisi i casibz
de quibus e tales tame morbi supue=
nientes no uiciant testm iam factu
fac xxxij q v si uxore i ca factum
legitie de vis iuris insitum aut pt
insti de hrde qua c dta § si de feudo
aut in illo succedant dic ut in ulio
feudoz epm z albate § mutus
an ostitui uel ostitue possint ptur=
dz q sic ff de ptiu l mutus Item
et p eu nouz qui procede pot pot
dare procurez et forsitan ipi dant
no ad agendu s administrandu an
mutus possit stiplari q dic q non
etia dato q sit talis qui ad motum
labioz intelligit ut recitat Jo an se
unu vidisse qui erat famulus cuiu=
dam nobilis de ubaldinis cuius arma
portabat Jo an ¶ Ego etiaz vidi
quedam mutuz z plurima sit intel=
ligentez quam fuit famulus olim ar=
chidi bonon qui postea fuit cardinalis
qui erat de caraphis de apulia de ne=
apolitana ciuitate et recitat Bar=
se aliu vidisse de gabrielis de engubio
qui fuit primus dm franasi qui pdie
fuit hic in florencia capitaneus habe
ut ab eo audiui

Furiosus.

¶ Furiosus
mm qnahe
non pt h d pma ps prise
factu recitat 2a cas int se=
rendo rndet ¶ Nota pmo pricm mm
posse qtrahe profilia ¶ No 2o q ad
mm qtrahendu exigit osensus z legit=
timus et ex hoc q furiosuz no posse
q no hz ltim osensu et sic actus de=
pendentes a ofensu no expedit furi=
osis ¶ Pmo ob dec q vr q aut hic
erat furiosus tempe qtctus fulosus
z no e uisimile q pr uel mulier cu
tali qtxit aut non erat furiosus
tempe qtctus et si qtraxit ualz mm
¶ So dic q no erat sane mentis s
erat i ospectu inebrate quietis lz
ve no eet sane mentis ¶ Dic ergo aut
qtrahit tpe furoris z no ualz mm q
defict osensus hunc q alios actus re=
quirtos a osensu no pficit ¶ Aut erat
sane mentis tpe qtractus et cu no
fuerat furiosus postea supuenit
furor et adhuc planu e aut qtt
hens dilucida interualla et qtraxit

tempe furoris lz eet in ɔspectu nubrats
ɔmetis et adhuc no vz intom ¶ aut ɔtt
tepe intuualli quo erat sane mentis e vz
nec tollit supueniete furore ¶ Item qz ɔ
xit tempe furoris et pyea ɔsensit in
eum supueniente sanamete et eit mrim
q valebit no ut extut quo ɔtru fuit
mrim quia no fuit ɔsensus et eximit
supueniete nono ɔsensu q no dicimus
q si supueniat cu ɔfirmat validat actus
nullus hoc vm e qn supuenit ɔsensus
ut ex illo tempe no ut retro et no q
actus nullus ɔsensu ratificat supuei
ente ɔsensu hec va si mulier ɔsentit
alr secus Idem si cohitent ex vi talis
ɔsensus als si mulier recessisset ante
furorez no ratificaret pyea supue
mente ɔsensu eo facto sane mentis
simile dissentiat J. ti. i. de illis a. z
n et c. dno puel nec obstat q si dno
ɔsentiat dulso tpre e mrim q illud
vm qn altius ɔmat ɔsensus ita quod
aliquo momento dat simul sensus
phat dec. dic goff arguedo de mrimo
carnali ad spuale q si furiosus
eligit i platu q non tenet electio
et eligentes eligendi ptate sut p
uati q malefecerunt xxx iij di ma
ritu nisi fuerint ignorantes de elec
inuotuit

T ius. ¶ Ex sola uba no ɔhit
mrim s ponigendoz
ɔsensum vbis expressum
si loqui possint. h. d. pmo
ponit ɔom 2o eius solutoz etiam
probat exemplis 3a i nos igitur
¶ Nota pmo q mrim statur ex solo ɔ
sensu ltimo no sufficit q ɔsensus
si eu hat qualitate q sit legitimus
¶ No 2o q uba no sut de pnti mrim uel
de pnti solempnitate mrim s solum
sut de solepnitate pbatoria na exigi
tur ad etificandaz ecclesiam de ɔtractu
mrim ¶ No 3o ex hoc q mutus ɔtrahe
pt mrim Infert 2o q pueri no possent
ɔtrahe mrim ante ltimos annos et
lz heant ɔsensuz no hnt ɔsensum
legittimum et mutus ɔhit q ht ɔsensu
z legittimu lz no heat uba ¶ Infertur
qo duo ex i a mrim affirmatiu altiu
negatiuu ¶ No q puer di et ante
legittimos annos usq ad qrtudeci
mu anu masculus femina usq ad
duodecimu dic q ante legittimos
annos di quis fm subiectaz manu
ad h. t. de pbaci in pntia ¶ Et no q
id q dicit de pnti actus quo posito pt
actus et quo remoto remouet actus
obuiat doc q uz ɔdue ¶ Nam

dic pmo q mrim solo legittimo ɔsensu ɔhit
et phoc muit no ee ntia verba 2o dic
q verba sunt ntia quo ad ecctiam 3o dic
infendo ex hiis q mutus ɔtrahe pot et
phoc vz reuerti ad pmu q uba non sunt
de pnti quid igit hec dec glo hic in duobus
locis ingredit dubiu an solis vbis mrim
ɔtrahat et magis obscure loquit q textus
et i maiori ɔditoe qz uacillando ¶ Adu
te duo tibi mente eius ¶ Quoddam est
mrim fictu seu psuptu psumptoe iuris
et de iure et ad hunc ee no exiguntur
uba s e is qui nam psponsalia precede
cia cu copla ɔhit dato q nulla appa
reant uba ad mrim apta q e mrim ¶ Quod
dam e mrim psuptu p supctone iuris tm
et hunc ee non exigunt uba ut pz
in mrimo q ɔhit p presm pntibus et no
ɔdicentibus illis de quoz agit mrimo hoc
e mrim psuptum z no vm q lex sit pre
sumit Idem si pahos ɔtrahat secuta
sub arratoe ut no s. ti. pximo c. ulto
¶ No subtilez diram inter ɔtrim mrim p
presm et p exneu q si pr ɔtrahat non
exigit alia subarratio s sola pntia si
p exneuz non sufficit sola pntia s exigit
subarratio quod bn notandu e Sz hec
dria reprobat p glo. de desponsa impub
c. i. li. vj. super ubo sponsalia. Item no q
subarratio sponsalibus de futuro precedi
tibus inducit mrim et dici hoc s. de
mrimonio ɔtrti ɔ uu ectie c. ij. veritas
e q non e dria inter presm et exneuz
qn ex post facto tacite uel expsse ratificat
q ɔtractu e mrim pre pnte bn e dria
q i presm ɔsentire videt in exneis secus
¶ Ideo si aduitas illa glo. e pugnata i ultio
responso et hoc declarat l. Jo an. i nouel
la. Idem dico in mrimonio q ɔhit p nuc
tium nam tale mrim e psuptu q nuntius
non oio dicit clar mentez s sic psumit
Unde no e mrim vm et tale exigit uerba
et ita dz intelli glo. Ex hoc infert glo.
vnu q i ualentibus loqui uba sut de pnti
q ex quo pt ee ueritas ius no ɔtentat
fictione i no valentibus loqui quia alit
veritas hri non pt mrim pot ɔtrahi p nutu
uel aliter ad uerte doc. hic varie loquit
mrimo e in opi q uba sunt de pnti mrim
i ualente loqui et phoc mrim in talibus
non eet sine ubis sic et in multis aliis
vba sut de pnti et dic q causa hunc in
ductionis e ab ectia ne tantu sacrm
sit in certo si sut tales q ɔtrahe no pnt
vbis ut mutus tuc dicat q uba non st
de pnti hosti e in opi q solus ɔsensus in
ducat mrim Jo an videt dice q aut
pcessit tractatus de ɔhendo mrimo et solus
ɔsensus aliter quam ubis expssus inducit
mrim aut non pcessit tractatus et tunc
non sufficit factu i valentibus loqui sed

uba exigunt p hoc hec dec non ht sim intel
lectu otra. Donec si quecumque ad sbam̃ e ee
mim quid exigat. Respondeo q consensus cum
hac qualitate q sit legitimus ita dicit tex ymit
solus consensus exigit. J. e. co q̄d̃ z c. cum locum
et hoc e ueritas. Unde de sbali solempnitate
sol mim solus consensus e necessarius. Si aut
queritur de solempnitate probatoria et tunc
admitte quam certitudinem velit eciam de mimo
Si vult certitudinem veram exigit uba
s; hanc no exigit ius ex necessitate quia
modus probandi vel nel psumpte com no
no differencia nisi ubi psumit. Si
vult probaciones psumptam alto facto pt
probari mim et inducat et hec e ipsa ve-
ritas. lra. go de sba mim exigit consensus
cum hac qualitate q sit legitimus sensus
ergo de se no sufficit ad solempnitatem
probacionis exigit ius uba no q alia pro-
bacio no sufficiat q solempnitas proba-
cionis ut iudicialis non e de sba actus s;
ad bene ee et certiori probacione. ex hiis
infert lra q si solus consensus e de sba
mutus otrahe pot. Infert 2o q si e de
sba q sit legitimus consensus q pupillus
intra illegitimos annos otrahe no pt.
Istud tenet hosti. i summa de mim. § qualr. v. otrahit. et hoc tenendum. quicquid
sentiat tho in suma. xxvij. di. q. ij.
arti. 2o qui assignat rones q michil
concludunt quas posuit hic col. de quibus
no e curandum. Alr. hosti. i spec. de qua-
stio. sub. c. fi. ibi nec facto nec uerbo
alr. ff. de spon. i sponsalibus. et. l. se. ff.
de ritu. nup. l. ij. et j. e. i secundi ex hiis co.
ad mim tamus eundo pvriam mdz siam
in ipsam consensit ut in vxorem. secunda silr
videt tamen i ipsam consentit ut i viz. an
ex hoc sit mim vr. q sit q hic consensus
utriusque tenendo opi. istam. hoc het
immo p absurdo et e indubitatem. Sz
dicit q no eit mim tenendo q consensus
solus inducat q ut det consensus aptet
q simul sit utriusque voluntatis consensus. Sz
si ego consencio inte tu i me ego de te ignoro
tu de me. hec no e simul consensus quia
ignoras quid heam in mente ego simili
quid tu. igit no e hic mim et hec e veri-
tas. nam hic magis e dissensus i. dimisso
sensus. ex hoc infert 2o quid de mimo
spuali et certe i illo exigit uba de slu
ut pz. 6 de elec. q pp ter. nec semper
spuale mim sequitur nam carnalis ut
co° ymo in multis differunt quas dras
hic pone placuit doc. Dicite go pmo
differunt q spuale multiplicabile q pte
mulieris. vna ecclia plures sponsos hz
ut pz de trasla. pla. de trasla. int corpalia
et unus sponsus plures sponsas saltim
speali disposicione de pben. de nilla q no
e possile i carnali q unus unio de dilecta

gaudemus. 2a dria ex ghendi mo q
carnale solo consensu ghit spuale exigit
uba. 3a dria q mim carnale ghit volun-
tarius et importune petens. xxvij. q. ij. istitutum
i spuali de apn. inuenimus volens et fugiens de
elec. qualr. qrta dria q i carnali pt inter-
uenire pecunia. xxx. q. v. nullus. iiij q. iij co-
sanguineorum. j. de symonia no satis. secus aut
i spuali de symonia ptotu. e de. elec. si aliquis
Quinta q carnale admittit odicionem spuale
non de codic. appo. supco de elec. c. ij. li. vj.
Sexta dria e q in carnali venire debz cum
proposito aliam non ducendi de codi. appo. c. fi.
In spuali pot in mente gere q ab vna ad-
ministracione ad aliam transferatur no tamen
ambigendo s; magis pfice intendendo
de trasla. c. fi. viij. q. i. qui epatum. Sep-
tima dria est q carnale nec transaccionem
nec aliam exposicionem admittit de trasla
fi. c. secus i spuali de pben. nisi eent de
elec. cum inter. Octava q in carnali sa-
tim e sacramentum in spuali non. Nona
q carnale pfectum est et ratum expresso co-
sensu. spuale non de trasla. pla. c. fi. et
q i. no. Decima q carnale vno momento
pficit s; spuale exigit tractatum de elec.
q pp ter. Undecima i etate ghencium q alia
etas in carnali exigit q in spuali. ut pz
de elec. cum in cunctis. j. ti. primo ptotum
Duodecima differunt in qualitate qua
talis ad vnum admittitur qui in alio repellitur
Unde illegitimus repellitur a spuali de filiis
psbi. ptotum. et no a carnali de plac. plurias
Tredecima tpre q carnale precessit in-
stitucione spuale de bigia. debitum. Item
ad carnale certum tempus no pfiniz sic
ad spuale. de elec. cum in cunctis de elec. ne
pro defectu. de preben. c. ij. Quartadecima
dicit i fine et causa quia alia tn sunt
institucionis carnalis s. proles et vitacio
fornicacionis xxxij. q. ij. §. hiis ita spuale
ad regimine et curam cuiuz. Decimaquinta i
fructu q proles carnalis ex carnali spi-
ritualis ex spuali pducatur. viij. q. i. oliz
Jo. an. posuit aliquos vs. vnus consensus cupi-
ensque pecunia pura. chens concors di-
stant spiritus atque caro. Anto.

Tua nos. Non est
mim ubi alr
ghencium non consentit. Diuiditur
pmo ponit consultacionem 2o so-
lucionem i sup quo. So. duplex e pma
quo ad forum iudiciale. 2a quo ad forum
pniale 3o i nos aut. No q affectus
copule hende et appetitus non tollit li-
bertatem consensus in otrahendo. qui si pp ter
ipsum extorqueatur mim appellatur sic
inter eos mim. No 2o q defectus solep-
nium ex tusorum no viciat mim dum adsit
consensus. ad h. e. c. i. No 3o q defectus
probacionis uel solepnitatis probatorie non
inficit actum i uirtute a consensu ptinui

sba dnmo factu actum ptes gfiteantur
No qrto q p uba i tcia psona prolata
ghitur mim non e ctp vis ant i pma ut
3a psona loquat mstrum de mi pro qd
aut no de uboz sigm albate et pz de sta-
tu mo dndu Nota qnto q defectus et
error nomis dn mo gstet de corpe no viciat
otractum dn mo det gsensus i actu faciedo
adh ff de ctrah emp l i uendiconibus
No sexto q uba ubi sunt apta ad gclu-
dendu mim mrionm e lz no credant
gtrahentes ex ubis mim gtrahe de hoc
e de despon ex lris z hoc quo ad foru
gtenciosuz q cogunt uba recipere in
sensuz coem no in sensuz ptrclarez cre-
dulitatis s no quo ad foz spuale q no
dat gsensus i vitate et sic no qerroz
psone ubi constat de psona quo ad foz
gtenciosuz no viciat mim et ex quo uba
sit apta mim indicat quo ad forum
pnale nec audit si dicat se mim ee no
credidisse q psumit p mmo s quo ad
spuale non e mim No dicam nisi foz
spuale et pniale et foru gtenciosum
q for gtenciosus iudicat ex psupconibz
gtra vitatez quaz spuale z pniale soli
mitit vitati Et no q q mim in foro
gtencioso non stat gfessioni ptis sed
solu sono uboz de intellcu uboz sic
i foro pniali c q ex lris e e non het
locu in foro pniali q i illo uba intelli-
gunt put intellexit pferens no put
coiter intelligunt No q gsensus solus
et uba e de sba mim ideo lz uba sint
apta ad mim dempto gsensu no e mim
de forma q z sba e gsensus Et no q
ad defectu formo dat defectus sbe No
q illud dz de sba actus quo posito actus ponit
et quo dempto deficit actus Consensus go
e de sba ut dixi in c pcedenti Hinc dec
que subtilis e plura obviant Pmo gtre-
tas lre quia in pma pte dicit p m mo
psumedu in 2a dicat q no e no mim
z sic declarat 2o obviat decisioni finali
i qua decidit q no e mim Pmo q ex
quo uba sint apta ad mim idem mim
iudicat quicqd senserit pferens e e
ex lris nec sua simulaco dz sibi pdesse
et mim vitiare viciare sicut nec vicia-
at spuale xxvii di q in trogasti me de fe mina
Ite q no licet sibi allegare q pmum
nomen mutavit de dona nisi vz di-
lectu Tercio q ex quo uba gcludunt
mim non dz credi sue gfessioni ad pnu-
dicium mim de eo qui gjugio gsang uz
sup eo Terto q error nomis ex q gstat
de corpe no viciat mim et sic dz intel-
ligi c ff de her inst ff de gtrahen empt
l i uendiconibus Terto hic est gtractus
pcedens z etiaz copla que e sponsalia

de futuro sat tustire in mim i e isqm
go fortio erit b mim Item fat de disse-
su gsensum i e verens i e gsultuci
p mussione purificat i de gdiconibz
appositis de illis et c ptrias igit forcius
hic uba trahit ad mim probat pte dolus
mim qui sibi prodesse non dz et si non
eet mim debet cogi ad gtrahendu de eo q
dixit ut mat c i 2o obviat pncipal
pti q hic sit mim q p uba trie psone
potius videt alienu factu pmitte q pz
g zc ff de uboz stiplo l stiplacio ista
3o q vir non pposuit gtrahe go non est
mim q deficiat sba z forma mim scz
gsensus 3o q nec for nec solepnitas
gtrahendi sit obsuate Hic prosequor
aliquos casus ex quibus dubic intellcus
lre Cuqz aut uba plata pcedit pro-
testacio in qua ptestat quis qd quecuqz
uba proferat qrus cu tali seni no itedit
gtrahere et e facta hec protestacio altera
pte non gsentiente z pyea publice gtrahit
proferendo uba omino certa ad mim g-
hendum z tunc dic qu aut pcedit aliq
lirima cu protestaconis z non iudicabit
mim ut q forte metu timebat pmiit
intercessit pyea i ipso gtractu q metus
causa c i z xxxi q ii lotarius Unde
tunc non videt recessuz a ptestacone p
factu gtrariu repugnans ptestaconi quia
nulla subc ca ptestandi Aut q pmo p-
testatus e q quecuqz uba proferat cu
tali et quocuqz non intellit gtrahe mim et
tunc glo dic hic q si publice pyea gtrahat
et p uba certa q eit mim qui videat
recessuz a ptestacone et g eu debz fieri
intpretaco qui dolu adhibet e e ex
lris Adute tn q hoc mim in foro gten-
cioso z in pniali aut non iudicaretur
mim si i mtq no gsensisset ar hic et sic
potest intelligi ista dec pro ista detrmi-
nacone et est casus in l cu plures s
locator orrei ff loca lz doc no allegat
q ex quo hic e actus dependens a vo-
luntate duoz ptestacio cui no gsentit
ps tollit p gtrariuz factu subsequens i acti-
bus reglatis a voluntate duoz hec
va nisi sit secuta copla volutaria q
illa purgat omnia et tollit protestacoz
Cuqz a pnco protestatus e q si uba p-
fert non intendit gtrahe et a pncipio
utraqz pars illi ptestaconi gsenserit
si aliud non e secutuz q uerba quia
tunc protestacio viciaret actu ex quo
ps cui pindicat gsensit l i s Item
si pdixit ff de puph z ponit casus c
l non solu s ex morte ff de op no-
mic i mia ptestaconis ubi tractat de
ctificatoria dixi de gsti c tu ey ubi

hec dec. allo. et declaro. dixi ſi non eſt
aliud ſecutu quia vba protanto. quod ſi vba
ſecuta eēt et copla proteſtacio velud tpis
ordinata ad inducendam copulam fornicariam
non ualuiſſet ut dixi. ſupra de. c. vener.
ij. et dicunt doctores quod in hoc caſu tolletur
proteſtacio. licet eēt veſtita cum ſi copula ſubſe=
cuta eſt. dummodo non adſit metus in copula
contraque preſſit pteſtacio. et expoſt facto
ſecuta ſint vba dubia ad effectum mrij. ut
eſt in propoſito Joes te deſponſat. et tunc dic
quod non inducatur mrim. quia id quod dicit quod pteſtacio
abſente pte facta tollitur per contrarium factum. hec
locum quando factum eſt determinatum et certum. factum
autem dubium non eſt ita potens ad tollendam
proteſtacionem precedentem. et hoc tenet hic Jo.
antiquus glo. et Jo. an. pro eo. adhuc quod
non ſupra primo. quod metus cauſa. c. j. Contraque
nulla preceſſit pteſtacio. et interceſſerunt
vba ſine copla. ſcilicet Johes te deſponſat. hic
hoſtienſis doc. videntur ſentire quod hic non indi=
caretur mrim ponderantes hic pta finali
inducta mrim. ſpaciam copulam. Dico ſic quam aut
conſtat et in penali foro et contencioſo quod no=
luerit contrahere per illa vba. et caſus eſt clarus
aut conſtat in utroque quod non voluit contrahere
et idem aut eſt dubium et in foro penali ſtatur
ei quod confitetur pro ſe. In contencioſo an hec
verba inducant mrim. Dico quam aut conſtat
quod conſenſerit mulier in corpore. licet erraret
in nomine et erit mrim. aut eſt dubium quid
ſenſit. et tunc aut habebat iſtum notum et
preſumitur quod conſenſit. aut non habebat iſtum
notum ſed Johem et non erit mrim. quod conſenſiſſe
cenſetur in ſba. Contraque hec vba adſunt
cum copla. et tunc doc. hic dicunt. quod indica=
bitur mrim in foro contencioſo. in foro penali ſta=
bitur veritati et conſenſui. et non intencioni
contrahencium. et hoc voluit hic dec. quando non
concedit cum loquatur in primo quod in foro con-
tencioſo ſaltem per pteſtacionem precedentem iuſta
cauſa veſtita vel ſimpliciter tamen ex quo vba
ſint dubia. et hoc eſt verius ad rones
in oppoſito facilima eſt reſponſio. Habet
ergo iudex fori penalis cui hec patefiunt
quod diſſenſit ipsum inducere ad contrahendum. et
debet illi adherere et conſulere ut adhereat. quia
dato quod diſtrepent forus penalis et con-
tencioſus. Non debet conſulere penalis quod non
pareat contencioſo. ex quo ille parere poteſt
ſine peccato quod bene nota ſecundum goff. et ideo
ſic conſului cuidam monacho qui quo ad
forum penale non erat profeſſus ut in con=
ſitebatur licet quo ad forum contencioſum erat
profeſſus. Certe dixi quod cum eccleſia eum
haberet pro excommunicato quod deberet penitere parere
foro contencioſo. quod eſt bene notandum. Tercio ob=
iciat quod doc. exigit duo ad ſtatum mrij
ſcilicet formam et ſbam. hoc falſum quia unum
tantum ſcilicet conſenſus. glo. intrat. illud cum vba
ſint de ſba. et quod quod ſi mrim eſt preſumptum

ſolus conſenſus inducit. et hec eſt ſba in loco
forme vborum et ibi factum copule cum ſponſalibus
precedentibus. ſupra e. is qui. Si aut agimus
de vero dicendum quod ſba eſt ipſe conſenſus et vba
ſunt forma. hoc non placet ut dixi in. c. pre-
cedenti quod vba non ſint de forma ſed ſunt de
ſolempnitate probatoria. Ideo dic quod hic
deſint ſba. i. maiorum. et hoc quod deſint for-
ma. i. conſenſus. licet adfuerint vba et hoc eſt verus
ſenſus lre.

Quum in tua. Et ad denunciacionem

Cuius honeſti viri qui defert
conſanguineitatem. et de eius fama
vel ſcandalo docet impeditur mrim contrahen-
dum. h. d. per modum conſultacionis et ipſius reſpon-
ſionis. Nota arg. quod teſtis referens vba alterius
debet uti vbis illius cuius vba refert in vulgari
ſit arg. quod recitans argumenta alterius in
ipſa forma debet illa vba referre. contrarium dicit
Jo. an. de vbo ſigni. albate ſancti ſiluani. Nota
ſecundo quod ſola fama vel ſcandalo probatur
impedimentum conſanguineitatis ad finem impe-
diendi contrahendum. Nota tercio quod fama ſuper
conſanguineitate prevalet in matrimonio contrahendo te-
ſtimonio conſanguineorum contra conſanguineitatem
teſtificancium. et ſic habes caſum ubi fama
prevalet plene probacioni conſanguineorum ſi
iudici videatur. Nota quarto quod in tali materia
iudex poteſt ex officio procedere. et debet et poteſt
procedere de plano. et ſic hodie eſt declaratum
quod ſine ſtrepitu et figura iudicij ut in clem.
diſpendioſam de iudicijs. olim ergo ſolum
de plano. hodie etiam ſine ſtrepitu et figura
iudicij qui modi procedendi differunt
ut plene no. in cle. ſi. de vborum ſign. et
ponit Bar. in extravaganti ad reprimendam
quod non. Nota quinto quod commiſſa ad arbitrium
intelligitur de diſcreto. Scd. quod textus contrariatur
quia dicit quod teſtes repelli debeant atteſti=
cando ſtante fama in oppoſitum in fine dicit
quod ſit admittendi. dic quod ſuſpecti et
ſe ingerentes repelli debent ut in princi=
pio non ſuſpecti admitti debent ut in fi-
nel principium loquitur de parentibus i. genitoribus
ſic ſumitur in quarta in parentes de hijs qui
filios occiderunt ſed ſi alios conſanguineos ad
mittere potuit vel ſecundum bern. Juramenta
propinquorum computari volencium gradus
admittetur ut in principio volencium computari
non ſunt etc. vel quintum dicit mens lre
eſt hoc relinquere iudicantis arbitrio teſtes
offerencium. Scd. ſo. quod abſque alia probacione
ſi conſtat de fama debeat mrim impediri
de conſan. et affin. ſuper eo glo. primo dicit
quod fama non eſt ſufficiens probacio. Ideo
videtur delatum per famam cum quedam privata
delecio ut lra dicit. ſecundo dicit quod ſi conſtat
de fama illa impedit ſi non conſtat de ea
non impedit. vide hec eſt mens lre de fama
poteſt conſtare dupliciter uno modo ipſi tamquam
privato quod hoc audit a pluribus et hoc eſt

fama pruata · ista sola causat ptatez inq-
rendi p iudicem · et hec sola nō impedit
debet ergo 2° iudex se · de hac fama infor-
mare tamq iudex uel ad denūciacōez honeste
psone uel etiā ex suo officio · et sic poterit
impediri · et hec meo vide ē mens lr̄e · et
sic etiā pōt intelligi glo · cum q͂ occurrit fa-
ma cū legittimo denunciatore · et repellūtur
consanguinei oblati · nisi iudex videit admit-
tendos · si sola fama non repellūtur · uel si so-
lus ē vnus testis · si non offerunt consangui-
nei ad purgandam moram · sola fama ipe-
dit · vnū si nichil obuiat fame procedit
cōtra · ut impediat si fama obuiat ppinqs
sponte oblati · sola fama non impedit ni-
heat secū vnū denunciatorē · si consanguinei
non sint sponte offerentes · sz ad arbitrium
iudicis sola fama nō impedit · nec cū de-
nunciatore occurrens · Scdo obuiat qz fama
non probat plene de accū · inquisicōnis
ad si · glo · nō rz · et dic q non pbat i his
que sunt grauis p iudicij · sicut i his q
sut leuis · vide q dixi de testib vemens
Tercio videtur q ultra denunciante nō
exigatur fama · qz vnus testis solus sufficit
ut pz de testi · super eo · So · vnus testis so-
lus optinēs locū testis impedit ut ibi
sz optinēs locū testis 2 denunciatoris uel
qui nō venit i forma testis · sz solū de-
nunciatoris non impedit ut hic uel vnus
testis non sufficit · cum i oppositum se offerat
iuramenta ppinquorum · Quarto videtur
q etiā addictum non honeste psone impe-
diat contrahendū · cōtra liam que exigit q
sit honesta psona · s · e · pterea · dic glo ·
q cōtrariū loquitur cū impedimentū a psona
denunciante · hic cū ab alio extrinseco ·
hec so · falsa · qz nūc numq debet admitti
de confessis · c · i · s · hosti · dic q hoc ē arbi-
trariū an admittantur tales ppt p iccum
arme · ii · q · i · si peccauit · et si sibi videtur
repellē · Credo q aut impedimentum
alr̄ pōt pbari quā p denunciante · quia
factū ē q pōt eē publicū · aliis · et dico
q tūc nec denuncians criosus ē admittendus
nec ad testificandū · ut hic · si aūt factū
ē occultū ita q alr̄ nō ē pbabile · dico
q tūc dz admitti etiā testificans i delicto
ppo · et turpis ut ibi · puto tamē hoc eē
arbitrariū quanta illi fides adhibeatur
ut dicit hosti · et hec fuit intencio glo
si recte inspiciatur · uel vni testi creditur
allegāti turpitudinē suam · qz i oppositū
nō offerūtur consanguinei · si i oppositum offerūtur
nō optinz vnus testis nisi sit legittimus
2 heat secū famā · quo casu pferūtur consan-
guineis sponte se offerentib hic nō pferūtur
consanguineis arbitrio iudicis pductis · Sed
quis oīt hic modus pcedendi ad informa-
cioz sup fama · dic glo · q sine strepitu
iudicij et summarie pced' dat pcessu
q ibi iudex hz sup aliquo se informare
se super fama dz · et pōt procedē absqz
iudiciali indagine · hoc declarat hic Jnno ·
qz nullo hito ordine iudiciario · et sine
testibus potint se informare q declara
s · querendo a vicinis · 2 absqz alio iuramento
quō sit de hoc fama sic i si · dic Jnno ·
s · de posti · pla · c · i · ii · hec declarat · et
idem dixi i informacōne sup notorio
in · c · una · 2 nō de posti · pla · bone · et
dic · glo · sequens q pōt pbata fama p-
bari cōtrariū p quod dic q si aliquis pbetur
infamatus potit q sit bone fame · hoc
vide latissime disputatū p Jnno · de accu-
sa op̄teat quod bene nō ·

Consultationi ·

Cvuilibetque negat se i virum
consensisse non creditur marito
probante cōtrariū · sz si probat se consensisse
p metū qui pōt cadē in constantez nō
tenet mrīm · et duos casus determinat
2° ibi sang · Nota pmo vnā solepni-
tatem iniciualez q bndicendi sunt
sponsus 2 sponsa · et ad valuas ecclie
dz dari talis bndicto · alitubi fiuatur qd
penes altare · Et nō q talis bndictio
debet dari post contractū mrīm · Nō 2°
q repugnantib affccōe p tis · et testiū
probacōne pualet probatio testium
Nō tercio · q mrīm meticlosiz firmatur
voluntaria copla subsequente · consilium
qs 2 mulieris i vite ducte q statim qu
fugiat non expectata copla · Nota
quarto · q organū vocis ē fallax · et
q metus anullat mrīm inde actū alio
consensu de pendentē · et nō qualis
exigitur metus ad anullandū · talis
qui cadat in constantē · dic tamen
glo · que notanda ē · s · e · cū locū · q
minor metus dr cadē i constantez fe-
minā q i constantē masculinz · dz ergo
ponderari prout cadent i constante feiaz
non i constantez virz · et ē tex · xxxii
q · vii · indignantur · hosti i summa de ma-
trimonio § · qualiter impediatur v supdci
quod bn nōbis · Et tercio nō · q q
etiā dato · q puta sit mulier pbare
q nō consensit alr̄ q p iuramentum
puta ptestes q non debeat audiri
et q nō consensit ē negatiui 2 i pbabile
So · directe non ē pbabilis sz indirecte
s · de renunc · sup hoc · 2 hic i fi · Jo · dic
h · hosti q si vellet pbare se nō consensisse
simplr non auditur · qz hoc ē i pbabile
sz uult pbare se vertit nō consensisse
q · nō libē consensisse hoc pōt · et hec
vā cū an coplam hoc volit pbare se
non consensisse po coplaz eni nō auditur
s · e · ad id · quod · Alie glo · clasit hic

¶ Hic quero an tempore benedictionis sint sponsi continendi / dicit Jo. an. quod sic et debe-
rent in castitate saltem ea nocte xxx. di.
c. si. xxx. q. v. aliter. thobie vi. in fine et
viii. in principio ¶ Scdo an sola cohabitatione
presumitur matrimonium aliis testibus non apparentibus
dic quod non in facto recenti / in facto antiquo
sufficeret presumptiones probabiles ¶ puta
si essent lapsi xl. anni quod eam tenuit ad
mensam et ad lectum et ex. e. de impti.
l. si vicinis ff. de ritu nupt. in libere ¶ Alle-
go nunc hoc semper presumitur xxx. q. v. aliter
secundum hosti. et inde quando non est de presump. illud
ubi posui vitatem ¶ Tertio quod si mulier
in uite ducta tamen voluntarie cognoscatur
protestatur quod in eum non consentit ut uxor
an hec protestatio juvat / dic quod non
quia factum derogat protestationi de app.
solicitudine / nec ob. quod motus ca. c. 1. quia
ibi erat cum protestatione vestita / hic
turpitudine adhibita quod non est e. t. tua

Gemma. ¶ In matrimonijs et spon-
salibus debet esse libertas unde
in eis promissio pene non
obligat h. d. dno facit in prima multeris
querela / in secunda dat iudicem et in tertia
¶ Nota primo quod minor sequens solvit spo-
salia de futuro cum alio contracta ¶ Nota secundo
quod mater potest contrahere sponsalia pro filia
¶ Nota tertio quod sponsalia debent esse libera
nec compelli aliqua compulsione timoris
pene excusare ab obligatione principali
¶ Nota quarto quod obligatio penalis exclusa
ab obligatione contractus sponsaliorum quam
habeat principium ab intrinseco prius voluntario
dicitur auferri liberam facultatem matrimonium
contrahendi ¶ Nota quinto qualitatem consensus
requisitam in sponsalibus quia debet habere
consensum liberum a nullo timore stimulatum
¶ Nota sexto etiam non solum habere cognitionem
de principali obligatione super matrimonio
sed etiam de accidenti pecuniaria ad illa ideo
potest cognoscere de pena super sponsalibus
adiecta quod est notandum et de matrimonio in c. ii.
de dote post divor. resti. ¶ Nota in ultimis
neque tantum stipulationes penalem quam
adicitur inter ipsos contrahentes sed etiam
quam adicitur inter parentes eorumdem de qua
minime agitur et hoc quia pena potius
ita afficit ipsos sicut pa. l. heres meus
ff. de condi. et demon. ¶ Hic determinatur
de validitate pene in sponsalibus adiecte
et sic non agitur de principali contractu matrimonii
sed de quodam accessorio ad ipsum et sponsa-
lia ¶ Primo obviat quia alia ratione videtur
hic impedire exactio pene quam quod tollatur
libertas matrimonii / quia hec sponsalia erant
contracta infra septennium et sic ab inhabilibus
etate ad matrimonium et sic non valebat principalis
contractus / ergo nec accessorium debebat valere
C. de legi. l. non dubium. et ff. de re iudicata
cum inter. dicit glo. quod forte ista ratificarunt
sponsalia post septennium ¶ Unde si partium
fuisset licitum valet pena secundum glo. goff.
dic quod tria impediunt pene exactionem
libertas matrimonii quae ex tali promissione tollitur
principale quod non tenuit / ut dixi glo.
etas infantibus in qua non cadit obligatio
et nullis. ff. de ac. et ob. l. furiosus. ff. de
nova. l. i. l. pupillus. ff. de verbo. signi
nisi ex eo contractu sit locupletior ff. de
condi. inde. l. nullus / ista ratio tex. et quod dicitur
per glo. et tex. habent locum in obligatione que
contrahitur per sponsas inhabiles sed hic erat ma-
ior mater / que maior se obligavit
vel obligari consulatur facturam et cura-
turam quo casu intelligitur quod promittat se
facturam cum contrahentes erunt habiles
etate / ideo obligatio principalis tenet
et tenet accessoria / nec annullaretur ex
defectu persone contrahentium vel principalis ob-
ligationis si adesset libertas matrimonii / ideo ter-
reddit bonam rationem et planius iacet al.
non video qualiter contra gemma nurem
ageretur ex contractu filie quia filie contractus
non obligat nurem ¶ Scdo obviat dec.
quia videtur quod valeat hec pene de matrimonio
contrahendo sicut et valet promissio arrarum
dato quia eadem est ratio. go. re. l. illud. ff.
ad l. acquilia. Sed dic glo. dicit quod le-
ges faciunt differentiam inter dationem arrarum
et in talibus habet locum pena et inter promis-
sionem pene et non habet locum / sed arguendo
idem videtur esse debere in utroque quia
sicut promissio tollit matrimonii libertatem ita et
per reliquum / tamen dicit glo. quod leges sic di-
stinguunt / per hoc Bernardus nec approbat
nec improbat / licet voluit dicere ali-
qui quod Bern. velit quod aliud sit secundum le-
ges aliud secundum canones propter hunc decre.
quod dicit Jo. an. et bene non fuisse de
mente Bern. quia allegando dixit contra
videtur eadem ratio in utroque ¶ Ad decla-
rationem huius / dicit quod plura sunt videnda
primo an et quando appositio pene valeat
in sponsalibus / et quando non ¶ Scdo quid de
arris tertio quid de pignore dato pro spon-
salibus implendis ¶ Ad primum quod quedam
est pena que consistit in lucro perdendo ut
si lego tibi centum si contraxeris matrimonium cum
tali / si non contrahat perdit legatum / et
sic valet pene appositio / ratio quia sola lucri
amissio non habet intimidare matrimonium ita
quod tollatur libertas matrimonii contrahendi ff. de
condi. et demon. l. titio. et hoc. viii. quando
hec pena lucri est apposita de extraneo secus
si inter contrahentes. ff. de verbo. obli. l. si sti-
pulatus ¶ Si quia debent addi ita adhuc

contra libertate. Tercium quedam est pena et timor
perdendi amorem inordinatum, et adhuc talis
pena non tollit matrimonium. 3. e. veniens. Quo-
dam est pena accidentaliter posita inducens
timorem perdendi substanciam temporalem, et adhuc
timor talis pene talis impediendo tali
lucro inordinato implendi. sed appetitum non
impedit matrimonium. e. e. titia. Tercium quedam est pena
consistens in ipso perdendo, ut quia promisi cen-
tum si non contraherem vel non coherent pretalem
sponsalia, et hic aduerte quando hec pena ap-
ponitur contrahentibus principalibus, et planum
quod etiam dicta habilitate personarum non valet
talis promissio pene necessitans matrimonium ut patet hic
et in l. titia. ff. de verbo. obli. cum similibus, quia tollit
libertas matrimonium contrahendi, cum ad hoc indicatur
fortius ne iam acquisitum perdat. Sed aduer-
te dices si hoc esset verum nulla sponsalia
in extremis iurata valent, quia ibi semper
subest causa et timor necessitans matrimonium et
tollens liberam facultatem matrimonium contrahendi,
constat enim quod pena periurii maior est, quam quecumque
alia pena corporali, ut patet l. fi. e. de sacrosancta
ecclesia, quia potius omnia potius quam mala debet
pati quam malo consentire etc. Item ergo
ista obligacio penalis hinc originem
a principio voluntario non potest dici quod
necessitet vel libertatem tollat. Unum per
illa que dixi in c. requisivit. 3. e. per.
Non videtur quod hic sit metus cadens in
constantem, quia non tollit libertatem matrimonii.
Nam non reperio quod timor rerum inferat
iustum metum, nisi quando est maior bonorum vel
tocius substantie. 3. quod metus causa. albas. Igitur
talis timor pene perdende, tamquam vanus
non cadens in constantem non infert suffici-
entem metum per quem tollatur libertas matrimonii,
igitur ex hoc non debet annullari, ad quid
ergo iura huiusmodi talem penam annullarunt.
Dico quod matrimonium est quoddam sacrum ad quod
voluit lex et canon contrahentes accedere
debere plena libertate, non autem aliquo
modo necessitatis considerantes difficiles ex-
itus matrimonii, quando omnino plena a libera
voluntas non adest, et pretanto considerates
quod metus pene, licet non cadat omnino in constantem
tamen aliquis posset induci ad contrahendum
et sic licet totaliter non tollat libertatem
tollit plenitudinem libertatis. Ideo tales
penam appositam iura reputarunt contra
bonos mores et annullant ut dicit
textus hic. et dicta l. titia. et obviat
quod iuramentum in plus constringat, quia
quedam sunt obligaciones extrinsece
a contractu sponsaliorum principali et ta-
les penam inferentes autem annullantur
et de hiis loquitur hoc iura. Tercium quedam sunt
obligaciones intrinsece et pene surgentes
ex ipso vinculo principali, et tales non
tolluntur, cum a quo et eius datur princi-
pium voluntarium finis voluntarius censetur

et attrahitur ad naturam sui principii, quia principium
non est ex. sed in obligacionibus extrinsecis quod
quantum ad necessitandum matrimonium consistunt vel
sponsaliorum talia licet habeant principium
voluntarium, tamen respectu ad obligacionem
principalem. Ideo obligacio principalis ve-
niendo ab illa pena impulsa non potest dici
voluntaria, quia non habet principium voluntarium
aliquod in esse. Quartum quandoque hec pena vel ob-
ligacio apponitur ab alio quam a contrahentibus
et tunc aut pena apponitur inter contrahentem
unum et tercium, et adhuc tamquam tollens libe-
ram facultatem turpis est, et reicitur eadem
racione. Quintum quandoque hec pena promittitur inter extra-
neos et tunc aut extranei tamen sunt subiecti
ex coniunctione parentis vel consanguinitatis vel
amicicie, quod est verisimile quia libertas
matrimonii contrahendi tollitur, quia est verisimile
quod non resiliret a contractu ne caderet in
penam, et tunc idem. ff. de condi. et demon.
l. heres meus. § fi. et l. i. et ii. ff. de munis
uocan. Aut sunt omnino extranei, et tunc
aduerte admodum recipiendi verba stipulacionis
aut enim contrahentes se accessorie obligant
ad penam promittendo se facturos et cu-
raturos quod tales contrahent et si non faciunt
promittunt penam. hosti. hic dicit quod hec
promissio non valet quia libera debeat esse
omnia. glo. in l. titia. indistincte tenet quod
inter extraneos valeat talis promissio, quod
etiam ultimatum inde sequi Io. an. et Bart.
hoc sequi videtur in l. titia. Credo quod hec
promissio valet, nam hic se obligat
ad curandum quod illi contrahent, hic enim nulla
est turpitudo inducere aliquos ad contrahendum,
et pro tanto stipulacio debet valere, nisi persone
essent que possent terribiles esse contrahentibus
ut dominus Civitatis. Sed est dubium quid si sic
promittentes faciunt quidquid possunt, sed non
possunt ad effectum producere, dic quod excusentur,
quia difficultas excusat a pena. l. ii. ff. si quis
cau. et no. in l. continuus § illud. ff. de verborum
obli. et no. ff. si quis caut. et si post tres. et
est casus in l. si venditor § fi. ff. ad l. rodia
de iac. ad hoc de pign. significante sic dis-
putat spec. post Io. an. suo consilio xcviii. Ite
puto quod tales promissiones de faciendo
et curando dummodo non sint penales va-
lent etiam inter parentes habentes in potestate
per filios, dummodo non agitur nisi ad interesse
ar. 3. e. sic etc. ex hiis. Sextum quandoque extranei se
principaliter obligant ex causa de ducendo
sponsalia contrahenda non per viam principalis
obligacionis, sed cuiusdam condicionis ad
penam, ut si ego et tu invicem promittimus
si Ticius cum Gaia non contraxerit, et forte non valet
hec promissio, nam aliqui ubi dubium est
de obligacione se obligant extranei, ut patet
quandoque in promissis, de quo per Io. an. in addi-
spec. in ti. de arbit. supra v. Item quid sit
§ i. in supplecione magister dixinus hoc dicit vim

hosti in summa huius ti. § i. dummodo ces-
sat fraus, cum eque fit de persona que
fraude presumit eo quod promittentes sunt
animi contrahentium. Porro in contractu matrimonii valet
obligacio uel tradicio arrarum, nunquid talis
pena sit licita. hic ad intendum glo. dicit
quod sit secundum leges licet in contrarium arguat ex quo
canones in contrarium non disponunt standum
est legibus. pena autem est quod ante stat per-
dente arras, et ipse amittit arras si per
recipiente reddit duplicatas nisi expresse
dictum sit quod duplicatas uel quadruplicatas
reddat. C. de spo. l. si. hec vera sunt nisi
legittima causa pallium ipsorum steterit quod
non perdit arras et est legittima si alius
infra biennium exequi voluit. C. de spon.
l. ii. uel propter morte alterius C. eo. l. arris
uel propter personam sponsi cum eo matrimonium in-
dicitur C. e. l. mulier. § que vero et § his e-
quorum propter minore etate, unde bene factum
est parentibus dare. C. de spon. l. ult. Idem
puto in talibus decibus est de iure ciuili quem-
admodum cum de impedimento non erat certi-
ficatus secundum tempo contractus per l. si. C. de spo.
et predictam dec. quemadmodum et hoc tenet
ho. in summa de spon. § i. sed dubium de ratione
diuersitatis assignant quod arra incipit a
datione pena a promissione, et quis facili-
hoc est aduersa quam adfirma, ideo defacili per-
mittit maiorem penam quam dat maiorem
arram propterea sed quod ex arra vinculum verisimiliter
intimidabitur matrimonium quam per promissionem pene
igitur etc. hosti assignat racionem quod arra da-
tur et tradicione rei sine consensu potest appo-
nere legem quam uult. ff. de pac. in tradi-
cionibus. In stipulacione pene nil datur
Item arra retinetur et saluetur si sequitur
matrimonium lucratur arram si hoc quemitur lucrum
ergo aliquod est mixtum cum timore ideo propter
timorem earum arra permittitur et non pena
in quia est solus timor et in dubio presumitur
quod plus lucri attrahatur ad matrimonium quam timore
pene modicum, utque hec racio secundum Io. an-
dree et timor perdendi arras et timor red-
dendi duplicatas tollat libertatem. Item
nullus lucrum sperat ex arris dato inple-
mento arre debent restitui illi qui dedit
et per hoc nichil lucratur. Aliam racionem assi-
gnat hosti. in summa huius ti. § i. f. quia
pena est signum distrahendi matrimonium et di-
stractionem penitendi uel puniendi que sit
probatio negativa, si non contraxerit dabis penam.
Arra est signum matrimonii contrahendi et remune-
randi consentiente et sit probatio affirma-
tiva, do tibi arras ut tu filiam meam contrahas
quod lucratur contrahens ex speciali pacto ff. de act.
empti. l. ex empto. § si ius cum unica propter
quod Io. an. etc. Cy. in l. si. C. de spon. te-
nent primam racionem pro quo dicit quod nulla est diffe-
rencia inter arras et penam, sed solum distinguenda
est quantitas et qualitas personarum, quod si
pauper homo dat magnam uel recipit
ita intimidabit arra et tollet libertatem

matrimonii sicut pena leuis, et si homo di-
ues promittat penam leuem non est verisimile
quod per hoc tollatur in eo libertas contrahendi
ideo tunc non annullaret, et si dicat l. fi.
solum loquitur in arris, et alie leges simpliciter
annullant penam respondet quod hoc fecerunt
leges habito respectu ad sequentia quod communiter
solet contingere arras dare minores et pe-
nas apponi maiores, ideo leges prohibent
penas et non prohibent arras. ff. de verbo.
obli. l. si sponsum al. sisitur § pe. et qui non
et hoc tenet Cy. et ultra in dicta l. si. Bar-
in l. titia dicit differentiam esse inter penam et
arras prout leges loquuntur, et quod pena
quantacumque modica non valent et quod apposito
arra quantacumque ual. magis inualet. Et
hoc per iura que loquuntur indistincte. Item
per l. nec C. de inp cum glo. que dicit quod
si x. promittatur non valet promissio per
eaque C. de dona. inter vir. et ux. ubi
dicitur tex. de xx. que est modica quantitas
unde differentiam facit an pena sit legalis
i. lege promissa, et talis apposito valet
cum est conuencionalis et non valet, allat
legem hoc dicente quod in intonius de bo-
ne contentis penis legalibus ff. de verbo. ob.
stipulacio ista, istam racionem sensit hosti.
in summa de spon. § in summa § i. v. dum
dicit quod pena peti non potest nisi legibus
constituta, unde constat primus quod omnis pena
legalis promissa est, et pene legales
sunt cum matrimonii est perfectum amissio dotis
et donacionis propter nuptias in contracto dis-
soluendo l. consensu C. de repud. quando
non est data dos, dicit quod pena est l. inter
C. de diuor. § pro occasionis tercie partis bonorum
forte ille pene non habent locum hodie quod
diuorcium secundum canones fieri non potest.
Porro quid tum sunt contracta sponsalia
et dicit quod nulla est pena legalis. Porro
contracta sunt sponsalia et deuentum est ad
tradicionem arrarum, et tunc habet locum
pena legalis secundum formam legis ultime
nec obstat quod pena ibi cumque incipiat
a conuencione quod habet conuenire de duplo, quia
ibi lex conuentorum permittit, et sic promis-
sio et pena vere legales. ff. de verbo. obli.
l. in conuentionalibus. dicit tamen quod quod non est
verisimile quod lex maiorem penam voluit impo-
nere dimitenti sponsalia quam matrimonium quod
pena arrarum non potest excedere dotem
et si non est promissa dos tercium partem bonorum
per illam consensum. et l. inbemus et hoc dicit
per l. stipulacio ista ff. de verbo. obli. propter
dicit sic limittari dictam legem si. Bo.
dicit quod omnis pena est disposicionem illius
l. si in sponsalibus quod non est legalis non
valet, et hoc eciam uult tex. in c. in fine
qui reprobat omnem aliam penam.
Ex hoc infert plura, primum quod si arre
incipiant a confessione, ut quod constituatur

se recepisse arras nō habet locū illa lex
nec pena si constat q non fuit facta
datio ¶ Et ideo staret confessioni que pbaret
dationem ff. depositi l. publia phot dic
q si confiteatur titius se habuisse arras a gaio
et gaius confessa ē se habuisse titio nō habet
locum illa lex que exigit dationem et hoc
sequitur fred. suo consilio clxiii et talis
confessio fit in fraudem pene et dic i
q tales pene admittentur in foro seclari
qd possit hri recursus ad ecclesiam et
idem tenet suo consilio clxxxix phot
dicit q si unus numeraret arraz alteri
parti et alteri ps eiusdem quantitatis
sibi nō hz locū illa lex que loquitur cum
arra ē data ab una pte tm phot dic
q si detur fundus noīe arrarum et postea
constituat se nomine illius cui dat possi-
dere q nō het locū illa lex que loquitur
i traditione quantitatum et que loquitur q vere
traditur et que loquuntur ī re que pot
duplari ut l. lutius § impuberem
ff de l. ii et l. plane § i ¶ Sed ē dubi-
um an saltem stipulatio penalis valeat
quatenus interest glo sunt contrarie una
q valeat ut dcā l. titia contrariū tenet glo.
in l. si stipuletur dy. dicit q stipulatio in
pcedit interest respectu dampni emer-
gentis ut quia fecit expensas sed non
ppt interest respectu cessantis et quatenus
interest non ē pena l. et paulus ff de dip.
infec. et ff de fur. l. si is cui dic Io. qd
communiter tenetur q nō valet etiā quatenus
interest et imputandū stipulanti cum sciat
stipulatorem non teneri dy. sequitur q agere
ad penā saltem quatenus interest q non eet
dicendū et ē contra pdcā una cū ff de
fin. ex portan l. titius istud tenet Bar.
et stipulatio ē contra bonos mores q in nichi-
lum valet fatetur q si dolose aliquid fecit
ps adūsa propter qd fecit expensas quod
potat agere de dolo ad tale interesse ¶ Ad3
quid de obligatione pignoris glo dic
q valz obligatio pignoris in dcā l. titia
et hoc io et pignora dicuntur arre C. de
remis. pignorum l. i. ī de donat. int vir.
et ux. et si nēre de arbit. exposita dic
hosti. q pignora ī hac actione nō potu-
erunt retineri spe. ī ti. de spo. § i in fi. dic
pignora intervenire posse et qui tradit
pignora non se obligat s illa pdit s
p retentionem consulitur s penā promittens
se obligat et plerumque alium consulitur
p retentione tm datur non actio ff. de
ritu nup. l. si quis officium c. si rector
provinc l. i. Idem Jnno. et hosti. ī summa
e. ti. pma carta allegat de donat. post
d. mor. rosti et si nēre et fred. suo consilio
clxxxix ubi dicit q si ē actū q non
consecuto contractu lucretur pignus et fructus
non tenebitur ad fructus si ē datū pari
et quantitate arrarum computabit in sorte

fructus ¶ Datur in l. titia dic q si datur
pro arra tenet si datur pro pena nō tenz
alii dicunt q si pignus constituitur conventioe
non tenet sicut nec promissio pene si nō
conventione tenet quia datur et idez qi anna
Jo. an distinguunt q̄titate pignoris Bar
videtur tenere distinctionem cylo. s dicit q pro-
cedit qn pignus datur in quantitate per
illam l. si servus si in spe et puto admitte-
dū quia det pignus si datur pro securitate
contractus et interesse ubi non contrahatur
valet datio pignoris sicut promissio inter-
esse sub nomine pene et soluto interesse re-
stituitur pignus fructibus computatis cum interesse
Si daretur pro securitate pene adiecte in
contractu non valet sicut nec principalis
obligatio si daretur pro securitate arrarum
promissarum adhuc non valet et nec valz
contractus arrarum ubi nō incipit adiectio
ut ē dicit quidquid sensit fredus si datur
pignus simpliciter et in spe hoc acto ut p-
deretur non secuto contractu nō valet ut
dixit Bar. si datur ut quantitas loco pignoris
pro securitate contractus hoc acto ut pdatur
non secuto contractu Bar. tenet q valz
hoc m. nō placet et hic ē alius contractus
a contractu arrarum et sic nō simus ī terminis
l. fi. C. de spon. ¶ Item ī isto nō haret locū
pene duplicatio vel pignoris duplicatio
ex parte alta et sic non eet hic inequalitas
cum ius habeat nam nō det tali contractu
et sic sumus extra terminos l. fi. in tamen cum het
locum duplicatio fideiussores ant pro secu-
ritate contractus dari puit. ī de eo qui co-
gnovit consan. vel sive veniens sed obliga-
bitur ad solum interesse cum et credo q valeat
promissio interesse sub nomine interesse non
sub nomine pene Antonius

Is qui fidem. ¶ Sponsa-
lia de futuro
transeunt in matrimonium p carnalem copulam
subsecutam s nō visum carnalis copule
tantum h. d. cum c. fi. ī primo ponit thema
ex quo tacita elicitur qo secundo illam solvit et
rationibus submittit 2a ī. ad pmum ¶ Nō pmo
q concurrente matrimonio ficto et vero pvalet prius
tempore sive sit fictum sive veri matrimonium ¶ Nō
sedo q sponsalia de futuro p copulam sub-
sequentem transeunt ī matrimonium de pnti ¶ Non
tertio qd ē dare presumptionem que non ad-
mittit probationem ī contrarium et hec appellatur
presumptio iuris et de iure ¶ Nota quarto
q vinculum nullum non tollit principium
aliquod saltem presumptione iuris Cylo. hic
ingreditur materiam contineam que plus tan-
git titulum de presumptionibus quam istum hic
dūo habemus ¶ Primo unum modum crean-
di matrimonium absque verbis secundo eius effectum
quia tale presumptum pvalet 2o verbis
expresso et sic tangitur omnis effectus
presumptionis incidenter p quod cylo. il-
lam materiam intravit expediamus primo
materiam ad titulum non pertinentem sequima

illa habet expediri querendo prius attin-
gam glo. primo dicit hic quod quando iuris sic presu-
mit probacio non admittitur in contrarium
hoc falsum quia natura presumpcionis est succu-
bere probacioni de elec. cum inter de probac.
proposuisti ff. de probac. si chirographum
preterea probacio et presumpcio sunt species certi-
tudinis. et non est dubium quod in probacionibus
in certitudine probacio integra dat ma-
iorem gradum certitudinis quam presumpcio
igitur presumpcio debet succumbere probacioni
glo. facit multiplices species probacionum
Aduerte presumpcio ut plene declarem in
materia notorii. ubi posui gradus certitudinis
de aliquo non stante dubio. de aliquo quicquid
animus certificat et plus tamen ad unum quam ad
oppositum. et hec est suspicio si animus quicquid
applicat alium ad alterum et firmiter obligat
astringit et hec est presumpcio. Nam de
hoc non est certus sed sicut ex accidentibus
presumit et licet appelletur presumpcio et de-
nominetur animi tamen origo presumpcionis ponde-
rata animi potest applicari ad mentem
hominis. Unde hominis presumpcio iuris posset
dici presumpcio hominis. Sed quia quasdam approbat
ius. et quedam non reperiuntur approbata
in specie. potest dici quod quedam sunt presumpciones
hominis que specifice non appellantur animi
sed in genere approbantur. quia animi dandum
gradum probandi dandum. quanta
et que sit fides et probacio. ius relinquit
pectori iudicantis. ff. de testi. l. iii. et
talis species potest dici hominis. attenta specie
et attento quod est probata animi generali ap-
ap
bacione potest et dici iuris. ff. de iudi. obli. l.
lege obuenire. et ad intendendum quod presumpcionis
genus potest diuidi in species assumendo
diuisionem a quantitate finis et effectus
et sic dico quod quedam est presumpcio iuris
et quedam presumpcio iuris et de iure. secun-
dum est sicut Presumpcio iuris assumitur
hic quando ius aliquid de dubio presumit et
presumpcionem approbat in specie uel in genere
prout sic datis extrinsecis iure et ab hoc
presumitur. non tamen omnino figit pedes. quod illud
quod presumit oportet tamen uelut preferri ueritati.
talis ergo presumpcio admittit probacionem
in contrarium et sic reglantur intelliguntur presumpcio
in titulo de presumpcionibus. et de hac loquitur
fundus glo. allat. de probac. proposuisti et
allat alia iura de quibus ibi posui. Pre-
sumpcio iuris et de iure est quando ius super
aliquo dubio ad alterum extrinsecorum applicat
animum iudicantis. et in tantum extrinsecum iuris
se reddit certum quod aliam non admittit
probacionem ideo merito dicitur presumpcio
iuris. quia primo ius operatur principaliter animum
iudicantis applicando plus ad unum quam
ad reliquum. et in hoc dicitur iuris quia illud
notet tamquam inductiua et efficientes
et applicando animum iudicantis in tantum illud
firmat. quod uult iudicem claudere
aures ad auditum alterius probacionis
oppositi et hec notatur presumpcio iuris et
de iure. i. iuris quia tanta animi et de-
iure. quasi firmata animi in tantum quod
dicens oppositum nullatenus auditur. de hoc
hic inde aliud exemplum de hoc ti. fili. li.
vi. Unde hec ratio non admittit probacionem
in contrarium. dicunt tamen legiste quod admit-
tunt probaciones confessionis utriusque partis
in auc. et si uice C. de dot. cum unum ubi etiam
et glo. in auc. ius firmiter Aduerte in hoc
dicto sic quod quicquid agitur de probac. contra eam
instrumenti uel alterius probacionis extrinsece
a contrahentibus. et hec si est directa proba-
cio non admittitur si directe non repugnat
presumpcioni iuris et de iure. ut s. e. ad id
quod indirecta autem per quam non omnino arguitur
presumpcio falsa bene admittetur et no-
tanter dicit glo. in cle. i. de probac. et di-
cunt hic doc. et uidebis in. Aduerte tamen
quantumcumque non admittat probaciones
si tamen partes de facto admittant et fiat illa
derogat. ut not. Inno. de frigidis et male-
ficiatis de re iudica. tamen Bertoldus de rep.
in. dilec. Secundum quod est probacio quod surgit
a principio partium et hoc potest esse duplex.
una per uiam confessionis. quia partes
confitentur aliter esse quam habeat presumpcio
iuris et de iure. et hic aduerte si sumus
in materia in qua confessio possit aliquid
operari. Ita quod sumus in actu cuius esse de-
pendet a potestate partium et confessio tollit pre-
sumpcionem iuris et de iure. ut dicta auc. et si-
milia. et est singulare dictum Inno. in c. quia
plerique de immunitat. ecclesiarum ubi nobiliter
dicit quod licet lex fingat simulam seu presumat
instantiam eo quod consistit in rem iudicatam
si tamen partes confitentur simulam in instantiam stat confes-
sioni et tollitur presumpcio iuris et de iure
quia in talibus possunt partes sibi preiudicare
Si autem sumus in materia in qua non possunt
partes preiudicare. ut quia matrimonialis de
eo qui cognouit consanguineam. vel. super eo. et tunc
confessio non tollit uires presumpcionis iuris
et de iure. quia materia obuiat non ex ui-
ribus presumpcionis. et ideo si post copulam
mulier confitetur quod non animo se inuicem
copulandi fecerunt post sponsalia non sta-
retur confessioni immo nichil iudicaretur ut
hic dicunt doc. de quo miratur petrus de
parrusio hoc non cogitans ut potest patere
ex suis repetitis. potest secundo surgere probacio
opposita presumpcioni et partium protestacione
ut quia ex facto ius aliquid presumit de
animo presumpcione iuris et de iure et in
oppositum factum faciens protestatur. et
adhuc hoc tamen dicendum. quando hec pro-
testacio resistit iusta causa. et talis probacio
admittitur. quod in me. ca. c. i. et hoc uerum
sine protestacio precessit factum. et factum
secutum sit protestacionem siue factum et pro-
testacio sint contemporanea ut in adhe.

q scripsi. s. e. tua nos. et hoc voluit di-
cere glo. nobilis de regla media in glo. si
quam glo. non. et omnino inde quod supra eam sp-
si qui protestato non e vestita viri. ca. ut quia
precedentibus sponsalibus protestor q non co-
gnosco te animo viri habendi et nulla
causa subest hoc protestandi Io.
dicit hic q protestatio iuvat et non excu-
sat. hoc quod sunt dampnatur ut dixi s.
e. veniens. z c. cum in tua ubi plus dissol-
vent sponsalia, racio quia illa protestatio non
q sit nuda sed e vestita turpi ca. quia
inducit ad copulam fornicariam, unde dico
q dato q uterque consentiret protestatio protestatio
non iuvat et hoc teneas ad hoc in c. de. gre.
de Rep. in clem. in uba renunciar. Secundum
e probatio pertinens origine hominis apte patris ab
alia probatione ut quia ius presumit presumpcionem
iuris et de iure contra me volo probare con-
trarium per iuramentum z unum testem an ad-
mittar glo. vz. nobilis dicit q sic cum distinc-
cone aut subest iusta causa z admittetur
aut non. et non admittetur. et hoc ponit
de r. q. vel vidua. s. non credo illi glo. q arte
in via monachali et matrimoniali in quibus
non admittitur iuramentalis probatio. ut non
de mi. miran c. fi. z i dixi plene Tercium
e species probacionis que appellatur ficcio. ut lex
certa de uno spaliter fingit oppositum. Nam
si aliquis captus e z retentus ab hostibus
lex fingit eum numquam captum et si moriatur
lex fingit eum mortuum prima hora captivi-
tatis ut l. lex cornelia. et hec lex posito
q mulier nichil sit stipulata fingit ea
dotem stipulatam. ut l. i. C. de rei ux. ac.
Nam hec ficcio est. lz glo. z male. hoc
exemplum dederit presumpcionis iuris z de iure. z
in hoc apparet due dicte inter presumptionem
iuris z de iure. et eam quia presumpcio iuris
z de iure admittit probationem in contrarium
ficcio aut totum oppositum lz quia fingit contra
veritatem de qua e certa Iste in effectu quia
in ficcione numquam admittit probacionem in contrarium
et quia lex certo de facto vult sic esse sup-
vatio ergo lex e probatio z certificatio
Presumpcio aut iuris z de iure ut credes
super dubio quia admittit certificacionem
de opposito. ut pz ex dictis, pone etiam
exemplum in arrogato ut ponit gla. p. l. ff.
de ado. l. si. arrogator. glo. allat iura
de aliis exemplis tam presumptionis iuris
z de iure quam ficcionis distinguntur z° ut
presumpcio ut iure tum ex parte materie a qua
trahitur presumpcio. z sic dicitur presumpcio
e quedam nature z quam natura inclinat in
via factum esse plus in unum quam aliud io
lex presumit q si exheredo filium q in iuste
exheredem. C. de in offenso. te sta. quia aut non
liceat. ut vr. q e deliber. patet Secunda
e presumpcio accidentis vel consuetudinis
et hanc in ipse appellat glo. presumpcionem hominis
nam ex consuetudine hominis presumitur. ff.
de pigno. act. l. ult. vniversorum z sic
ex consuetudine animalis presumitur. Insti. de
rer. divi. s. pavonum. et hec e presumpcio
adhuc iuris Tercia e presumpcio facti
i. ex facto surgens aliquo. et has que
habent materiam ex antiquo accidenti effectus
distinguuntur z quedam extendit presump-
cionis effectum ex preterito in futurum et sic pre-
sumitur cuius calumpniatur ex quo semel ca-
lumpniatus e. ff. de accu. si cui. s. hiis dem
cum si Quarta ex facto lex trahit presumpcionis
effectum in preteritum aliqui sunt accusati de a-
dulterio ipsi hoc repellebat pretextu consan-
guinitatis postea contraxerunt ipsum ex isto in pre-
teritum presumitur q sit adulterati C. de adul-
teriis l. si quis adulterii. vide ff. q. me. ca.
non e verisile z C. de presump. scribat. xliiii.
di. miles quilibet in spe de presump. s. ii Ve-
nio ad materiam in tuissetam. op. q hic non
sit matrimonium. s. e. tua nos. z c. tue, quia de-
ficiunt hec verba z sic forma matrimonii dicit
glo. q verba de futuro precedencia que propter
copulam subsequentem trahuntur ad verba de
presenti hec sunt loco forme. z ad fiunt
verba s. consensus. teneas q consensus solus
e de verba ut dixi. oz tamen q aliquo signo
appareat de sic. sensit. z hoc e de verba
per quod relinquitur q verba non sunt de verba
ad consensum dandum. et similiter sensit exigitur
de verba aliquod signum, et si non subest
signum requirunt verba sit intelligitur que
dixi in c. tue. op. 2° q admittitur in contrarium
probatio. vz q non consensit mulier ex copula
pone enim q mulier dicat se oppressam
in copula absolute vel etiam condicionaliter
metu cadentis in constantem nulli dubium
q hec probatio admittetur, nam plus non debet
operari ficcio quam veritas. ut pz in l. si filius
ff. si certum petatur. Dz q. vir admittetur
hec probatio s. e. cum locum gl. z ista. So. dic
q aut vult probare contra matrimonium directe. vel
indirecte, tali probatione que non admit-
teretur contra virum. et hoc non admittitur
Aut vult probare indirecte saltim contra
matrimonium. tali probatione que admittetur contra virum
et hec admitti debet ut in can. proposito Ad-
verte tamen ad unum q dicit hic host. q
coaccio precisa que potest cadere in copula
in mulier habet impedire matrimonium. s. condicionalis
non. z hoc dicit propter sponsalia de fu-
turo precedencia z voluntaria. z hoc dicit
in contencioso foro. hoc ultimum michi non placet
quia non video q sponsalia precedencia debe-
ant hoc operari s. coaccio. ibi non post
sponsalia de futuro non excusaret. ut
s. e. cum locum. que decet loquuntur indistincte
ita nec in ficto. Jo. an. dicit hic q omnes
condiciones quas recipit matrimonium vsu potest
z hoc recipere. ut sic vir potest accusari
propter consanguinitatem. et propter adulterium
ad dissolvendum admittetur et h talis

accusacio op q hec constitucio piclosa
sit nam si iudicabr mrim in foro ptencioso
so possibile e q licet intendat copla no
consentiret in mrim 2 sic q veritate iudica-
bit eccia i mrim lz quo ad metas fori pte-
ciosi possit fingere consensuz no tn pot
facere ut q consensus intendat et q consensuz
ho ut 2 viabilit obligetur ¶ Unde vr hec
constitucio piclosa pter hoc mult hosti redar-
guere papam q melius fecisset statuere
q talis cognoscens no poss nec ipse pthe
cu alia et q si pitrahet non eet matrim
no statuere q statut int istos eet mrim
2 dicit q hec ca nr roabilior q legalis
cognacio uel publica honestas pquia etia
reddunt inhabiles pueri q plenu consensuz
no hnt de delic pu c i ¶ Sed an erit obe-
diendu foro ptencioso vincentius dic qd
ex quo non e mrim q no debet remanere
cu illa s potius excoicacoz pati allat de
sen. excoi inquisicoem dic tn q eccia
stabit primo psupto 2 filii censebunt
legittimi et si ipse phat cu alia censet
bigamus lz i veritate non sit nec audiet
pbacio ptra bigamia sicut nec q mrim
psuptu q no q sicut no admittit pbacio
contra pncipalem ita nec q id q exco se-
quitur hosti dic in utroqz foro obediendu
pape et ita mrim no consumatu absqz dei
offensione dispone pt qd placet aquisi-
coniuga ex pntibus p q credo q si px spon-
salia pgnouit pmia aio fornicario 2
ptraxit cu 2a dico no q secdm non eit
matrimonioz q ex quo eccia iudicat hoc
mrim nrio ponit impedimentu 2i igit
anullat 2m q pot ex quo e infieri sed
dubiu e tnc9 credo q 2m validum sit
quo ad deu pmu quo ad ecciam et te-
nedet q dix vincencius q pocius debet ad-
here 2o quia pme ¶ Queritur an alius
actus per que appareat de consensu inducat
mrim post sponsalia de futuro puta inter-
uenit cohitacio uel donacio dotis constitucio
vin dic q no allat de mat. q q int dcz
ecclie c i f e c fi no ob de despo impub
c i h vi ubi sponsalia de futuro transe-
unt in mrim p cohitacoz q ibi loquitur
de sponsalibus quo ad uba de pnti et
quo ad mente de futuro ut qn inter
inhabiles p uba de pnti que facilius
transeunt hic in sponsalibus de futuro
quo ad mentez 2 uba q difficilius tran-
seunt ad pmu q e ad id qd antonius

Si inter· virum·

¶ Sponsalia de pnti soluuntur
p sequens matrioz et carnali
copula consumatu s sponsalia de futuro
etiaz iurata soluuntur p sequencia sponsa-
lia de pnti h d duo sunt dca 2m ibi
veru ¶ No primo q contrahentibus mrimo sine

copla fo mrimonio cu 2a cu copla pualz
pmu cu una sine copla 2a et sic no q
ad vinculi validitate 2 forciore ptatem
q vinculu nichil addit copla ¶ No 2o
q licet vinclo religionis mrim sine copla
soluatur non tn soluitur vinculo mrim sub-
secuti etia cu copla ¶ No 3o uba for-
malia ad mrim accipio te i meam 2c
quod no pmisso nhil conficiendo ammodo
¶ No q quo ad potencia vinculi iuriu-
alis nichil addit iurametu et sic
no refert an mrim firmetur iurameto
ad (...) ¶ No primo uba formalia ad
sponsalia ptrahenda qu uba dispositiua
sonat in futuz ut accipia te in meam 2c
¶ No 2o quomodo 2m tamq superueniencia
maioris vinculi soluunt pma sponsalia
de futuro sine sint iurameto firmata
sine no ¶ No exordiu uboz q vir pns
interrogandus e q mulier (...) i de sponsa-
cionis licet s non e vis 2 alicubi sua
q(...) ¶ Queritur primo mulier interrogauit
uiz postea recessit an responsione
viri ex interuallo vir uidet an sit mrim
uidetur q non q i his que requirantur
a consensu responsio ex interuallo facta
non nocet ff de ubo ob l si stipulet
q ultio dic guida q exigitur q insimul
consenciant antq ad alia diuertant 2 no
e aliter mrim ff de ubo ob l continuus edo
q si primus consenciens postq recessit reuo-
cauit consensuz no e mrim si constitet q sit
i eadem voluntate superueniete consensu
2 mrim in dubio si negat credo q pdi-
cionaliter consentire uideatur si illa i eiu
consenciet incontinenti ¶ Item dicat accipio si vir
te i meam mulier dicat siz ptenta
uel consentio an sit mrim dic q sic q no
exigitur q concordat i forma uboz s i sba
consensus ex pmencia consensuz de pnti vn
luce i virgo maria videt fiat michi
sm ubum tuu Verbuz aut fuerit
dns tecu no em refert qd ex eq poletibus
fiat de testibus licet ex quada de consag
2 affi tua sm hosti ¶ Queritur an copla
i alto ex iuncionis faciat vim alti spon-
derare Io. an. dic q aut constat de utroqz
ptractu 2 nil opatur copla aut e dubiu
ut q due mulieres petunt aliquem ivir
et equaliter probant 2 dic q tunc opatur
q illa pfertur que pbat de copula e
de ptrac licet tam ¶ Queritur an p hoc
uba pmitto q te desponsabo sint spon-
salia dicit vincencius q no etia de futuro
s sunt pmissa desponsalibus ptrahendis
Item si unus de pingibus pferat uba
apta ad mrim alter tacet an sit hoc mrim
vr q no q alter no exprimat consensum
requiritur xxx q ii c i Sed q uba sunt iudicia
ad mrim 6 e tunc ¶ Ad hoc 3o sit de stipu-
lacone que non pficitur altero loquente
et altero tacente ff de ubo ob l i i pnc

z q. se. nec obviat sidicat q mi' mutos
contrahit q in talibus qui no valet loqui
verba no sunt de sba concludit glo q ant
alr mutu vel alio signo exprimunt consensu
z est matrimoniu ut ubi gra spone q platis
verbis p viri alter tacet maxie mulier
z p ea pntibus parentibus recipit sub
arratonez anuli certe isti actus subarra
conis satis i ea arguit consensu nam
multocies dic glo filia obveniencia maxe
i presencia pntu tacet z non tm xxvij q
ij honorant no hanc glo propterea que
dixi de psumpcionibus illud et in c fi j de
de spon impub q tm pbat subarracoe
cum palti contrahencium sint vba plata apta
ad contractu matrimonii Si vero de rone quaer
sm quam pvalet sponsalibus dic glo q
sequencia sponsalia de pnti cum supvenie
at maius vinclm tollit sponsalia de
futuro glo allegat iura no bn q dic
q sponsalia solvit ppt id q no jo an
de i'' iuris non pstat li vj

Adolescens

Nisi copla non facit sponsalia transire in matrimonium h d. No pmo quod nisi copla non facit sponsalia transire in matrioz et ex hoc sequitur q za sponsalia de pnti pvalent sponsalibus de futuro cum nisi copla et ex hoc no q ubi ad pfectionez contractus lex exigit tm factu non suffic nisi ad factu cum actus z contractus ex fco exorbitans e et fictus quia fictio non extendit et sit no q licet in delictis cuiusq affectus anire heat profacto de pe di i si quis no dicat no e de eo qui mitti i posses c i no tn hetur profacto i contractibus glo ultima allegat iura pro illa via q conatus non suffic et nisi arguit q debigamie p e c veniens So dic q ad pfectionez contractus maxime exorbitantis no habetur conatus profacto ut hic sed quo ad creandu bigamiam vel publica honestate sic ut in contrario Si vero q hic dic q nec vin nec psumptum intercessit matrimoniu quod dicatur verz et cp dicatur psumptu dic q veru matrioni e in quo intercedit verus consensus psumptu in quo z si i veritate no consenciat interpretatur consensisse ex aliquibus pbabilibus coniecturis et hec psumpcio quandoque surgit ex carnali copla ut e e sequi Nam i iuvene virgine copla hoc opatur in no virgine aut qd opatur copla in virgine opatur in no virgine traducto ad domu e e veniens de coniuga lepsor c fi de pbat Iuravit ff de spon cum tm cu si nisi traducetur tinta et statim fugeret e e ad id quod hoc no placet Cal quia tm hic allegata l no pbat

et quia exorbitans e hoc matrimoniu ideo non extendendu viij di in totale pnto tn q si allegetur copla standu e verbo viri ut i eo contineb Aliqn ex subarratone ut j ti i c fi et dixi de psump illud z e c px Aliqn ex tep tatone ut no j ti i si i erat vba apta ad matrimoniu Aliqn ex ente j de condi appo sitis eo s i aliqn ex temporis diuturnitat e ti i de illis ubi de hoc z e e consultaconi et plenius de psump illud Tercio si sponsalia fuissent contracta infra pupillarem etatem maiori validetur ita q sit matrimoniu de pnti dic q si sint de futuro non psolam cohitatonez nisi eent longi temporis cum aliis contribus de quibus dixi de psumpcionibus illud e e consultacoi Sz matrimoniu de pnti validatur inter inhabiles supveniente ltima etate cum cohitacone al no de despon impub c i li vj Unde si fit dubiu de copla validatur matrimoniu p unisuz ad copulam dic q sit j ti i attestatores z procedit hoc cum constat q no hnt coplam dic ut tractatur hic p primo qui multa tpia hic prosequitur

De desponsacione impuberum

In hac Rca viso de sponsalibus hic agit de vna inhabilitate ad sponsalia contrahenda s de desponsacoe impuberum

Tua fraternitas

Si pater pro filio impubere sponsalia contrahit puberem nam si consenciat pmo ponit qonem so responsione z q i z dicimus No pmo q pr nomie filii adulti sponsalia contrahere non pot nisi eo consentiente z sic filii ex quo consentire pot exigitur consensus No so q pater nomie filii contrahere pt sponsalia qui e inhabilis etate cuius volutas discerni non pt et artatur filius de honestate sequi tunc volutatez pris No tercio q puer an quartudecimu annu z sit ante etatez adultaz no e habilis ad contrahendu matrimoniu z hoc q n bene discernit adhuc actu matrioalez Dubio ob dec primi q filius adultus videtur posse copulari z iunctus minore et in hoc hz sequi volutate pris dato q maior sit ff de ritu nup l si pater dic sm leges distinguitur inter filios qui sunt maioris etatis ad matrimoniu requisite filius denuo no pt cogi apre contrahe matrimoniu si tn compellat eu z consentiat reputatur no coactus z valet matrimoniu ff de ritu nup l si pr ad hoc glo j c insinuante xxxij q vij omnis cansacdes

de futuro

Rca de desponsacoe

ydone

exquo pz q metus reuerencialis solus nō
inficit matrio. In alijs actibus dic ut nō
ē de offi dele. cam. et p dor. c. l. j. §. hono-
rande ff. quaz rez. ac nō dat. Cogi
tamen non debet. et hoc qz inuite impue zc
ē. c. ti. pz requisiuit. filia aut pri cogit
consentire dum mō nō det sibi turpez uel mo-
ribus suis nō condecente. ff. de spon. l. s. q
prio. Secus sm canones ut in c. cu locuz
ē c. ti. i. pz quod dicit hosti. q dum mō aliaz
vitam turpem non eligat pr nō potit
exhar ca exhereditare. Lz aliqui dicant
contrariu al' expressiz in aut. ut cu de
appo. cogno. §. si alicui coll. vi. Cumqz
filius ē minor etatis. et tūc pōt contrahe
proeo. S3 postq puenerit ad maiorem
etatez cogit hre rata sposalia apre
contracta debito honestatis non debito
necitatis. de quo de regla. cu viz xxx. q.
i. c. i. S3 sm hoc que est dria an spo-
salia sint contracta nomine adulti/ an no-
mine minoris adulto/ nam in vtroqz
tenebit ratificare de honestate/ et i neutro
compellet de necitate. Dicebat ab. q i hoc
erit dria/ quia si pr contrahat sposalia
p maiore eo contradicente nō valebūt spon-
salia nec creabunt publice honestatis iusti-
ciam/ nec transibūt in mrim p coplaz et co-
hitacom postea subsecutā. ex quo apte
contradixit. Si contrahant p filiū minore de adulto
si hic ē habilis ad sponsalia ualebunt
ut sponsalia de futuro creabūt publice
honestatis iusticiā superueniente legitima
etate ratificabunt ex copula uel spon-
tanea cohitacone. de de spon impub.
c. i. li. vi. Tu conclude aliqua. Cumqz
pr contrahit mrim profilio infante. et sic
inhabili ad sponsalia/ et talia nō va-
lent. nec ut sponsalia. nec ut mrim
propter defectū etatis vñ nō creant honestat
iustiam. sed superueniente septemio poss
confirmari p cohabitacōz uel uerbo uel
facto. et si sic conualescat ex post creatur
publica honestas et transit in mrim p
coplam uel cohitacōnez uel aliū actū
superueniente etate ad contrahendū mrim
ex quo sint sponsalia de pnti quo ad
uba. lz fuerit interptatione propter defectum
etatis sponsalia de futuro. Cumqz pr pfilio
habili ad sponsalia de futuro contrahit de pnti
et tunc aut ē sciens et consenciens filius
aut sciens et tacens aut ignorās. aut
sciens et contradicens. si ē sciens et consenciens
plani q valent ut sponsalia de futuro
iuris interptacone et creant publice hone
statis iustiam. et ex post etate superueniente
transeunt in mrim p coplam uel alium
actum exquo appeat consensus/ ut dco
c. i. porro si ē sciens et tacens idem
si ē ignorans uel contradicens tūc q adhuc
talia sponsalia non valent. et ulti
hent effectū sponsaliorz. nec ad crea-
dam publice honestatis iustiam/ nec ē
ut transeant in mrim. Casus hodie

de de spon impub. c. i. li. vi. nisi tacite uel
expresse postea approbent. pquod reprobat
q dicebat alias. et hoc tenet Jnno et de
hoc ē eciā casus xxvij. q. ij. lex dm nec si
aut ē i de futuro. et creat publice honestatis
iusticiam. et ultra hoc induxit alios effectus
qui transeunt in mrim p alios actus ut dco
c. i. Cumqz pr contrahit de pnti p pubertibus
et tunc dic q aut ipe filius ignorat uel
contradicit et non valent sponsalia quo ad
aliquē effectū nisi aliter ratificent saltem post
pnte et consenciente uel nō contradicente et vallet
quo ad omem effectū. In quo ergo erit dria
inter contractū apre pro pube et nō pube
non video driam nisi dicat vna q ubi
ē contractum profilio puber inuito uel igno-
rante exigat ex post facto expressa pbaº.
Ubi aut profilio inpuber inuito uel igno-
rante sufficiat tacita pacium. c. i. in cto. isto
S3 certe nulla ē dria. ut pz i dco. c. i. ibi.
ibi pubertibus uel impubertibus. Jta qd' alē
exsufflata ē hodie hec distinccio nisi
dicamus q de facto impuberem poterit
trade. ex quo facilius sequet ratificacio
tacita et non puberem exquo sit de facili
nō sequet ratificacio. et hoc placet. uel
nisi dicas q ille tex intelligat de impu-
bertibus. quorz volimtas discerni pōt hoc
de hijs quorz volimtas discerni nō pōt
q placet et nra soluent q nō. et pz hoc
ex. c. se. et pillam dec. pma reprobat
vna opinio Jnno. et per glo. i quantum
facit driam. an p prem contrahantur
sponsalia. et sufficit tacitus consensus. an
p extraneum et exigit expressus ut ibi in
glo. penulta. Antonius.

Ubi non est. Jmpu-
beres am-
bo uel alter nisi probono pacis
ambo coniugi non debet. h. d.
Ponit prohibicionez aqua casuz neci-
tatis excipit ibi nisi forte. No primo
qd' ad sbam unionis exigit consensus
et nō. q ad defectū consensus dat defectus
unionis. No sm legem ciuilem statue
posse sup etate ad unionem contrahendū quod
intelligi dz si hoc canon approbet. qz hoc
spectat ad canones uel si lex ciuilis conce-
dat canoni. No tercio q prohibitum
ē de facto coniungi inhabiles etate ad mrim
contrahendū. et ē forte ca quia prexpiencia
docet q coiter ex post maiores se nō dili-
gunt. Item experiencia docet q gracia
dubia oriunt ex hijs unionis ex insu
coplē ipius ex post nō valentibus consentire
et hoc nisi urgentissima ca hoc induxit
s. propter pacem et sic hēs vnā causam
inpulsiuā. coniugz mrim s. bonū pacis
inter inimicos. No ex hoc. c. in cto. c.
i. de despon. impub. q sponsalia con-
tracta contra phibicōz canonis inducunt
publice honestatis iusticiā qd' nō
Contrarius declarabit causaz necitatis

sub eo / dicit dyocesanus qui prelatus hec
et sciam hoc discernendi · de consti 2 assi-
· c · 1 · P[er]quod dicit doc · q[uod] tales prochi-
ani · et minores non p[ossu]nt contrahere sine
diocesani licentia · s · e · contrahebat · 2 · c · dno
pueri · et hic q[uod] dicit etia[m] i[n] maioribus
obseruandu[m] · ob multa · alia[rum] p[er]icula que
obueniunt · e · ti · i · cu[m] inter · de clande · de
sponsacione · c · si · ad hoc simile de spon-sali
missi · c · iii · deuenit · ad monet p[er]q[uo]d dicit
q[uod] inter prochianus laycus subiacet p[re]-
lato suo · q[uod] si clericus e[st] no[n] e[st] recipiendus
sine litteris ab eo u[eni]nto de cle · no[n] reside · fr-
mitati · sic nec laycus de proch · illius
de peni · et remis · omnis de gse · di · v · no[n]
optet y[s] · Nam quo ad sacramenta q[ui]libet
laicus suppositus e[st] indici ettia[m] · vnde
tamen debet sacerdos ne prochiana sua
desponset co[n]uenens i[n] co[n]sulto suo curato
uel contra / ideo antiquitus i[n] Bononia
s[er]uabat[ur] q[uod] prochianus semper erat p[re]s[ens]
et p[ri]mus in contractu matrimonii ¶ Sed uero q[ui]
etas sit habilis ad matrimonium contrahendu[m]
dic s[ecundu]m leges et canones i[n] masculo duo-
decimus annus e[st] in femina · i[n] masculo
q[ua]rtus decimus annis ¶ Sz uatu[m] ad spon-
salia etas i[n] utroq[ue] e[st] · vii · annorum et glo ·
allat i[n]ira · Ideo s[ecundu]m leges et canones
mat[rimonium] e[st] inter tales · et dato q[uod] non se
cognoscant / si non impediat frigi-
ditas uel aliud accidens · nam tales
sunt habiles ad consentiendu[m] et hoc solu[m]
sufficit · e · ti · i · ¶ Sed uero quare inter
inhabiles etate iura prohibeat contractu[m]
mat[rimonii] de facto dic · glo · q[uod] mutant sepe
uoluntatem / vnde postea oritur discordia
inter eos ¶ Item contingit q[uod] postea sponsa
copulat[ur] consanguineus sponsi quod omnino
prohibitu[m] e[st] impediente publica hone-
state · e · ti · i · sponsam / Inno · dic etia[m]
prohiberi · q[uod] timet[ur] ne p[er] carnis co-
pulam sponsalia ratificent[ur] · e · ti · i ·
Iuuenis ¶ Item dic hosti · q[uod] p[er] sponsalia
ex quo contracta sunt impedit[ur] quo ad
sponsos tota consanguinitas hinc et inde
non ergo tutu[m] et utile y[m]mo dampno-
sum rei pub[lic]e tot uxores auferre spo-
so et tot maritos sponse · ff · so · ma ·
l · i · ¶ antonius de ·

Puberes.

¶ Puberes sunt qui ex habitu corporis concipere et generare p[ossu]nt h · d · ¶ Sunt tria signa pubertatis cognoscende / primo expositione pilo[rum] ad loca turpia / Se-cundo ex anno[rum] n[umer]o et d[ici]tur ille qui e[st] i[n] etate xiiii annorum ¶ Tertio in habitu corporis q[uod] iam appet q[uod] generare p[ossu]nt in annis puerilibus ¶ Nota intentu[m] huius · c · q[uod] ad indicandu[m] ad habilitate[m] p[er]sone ad contrahendu[m] exigit[ur] pubescentia que pot apparere triplici modo r[ati]o[n]e · ut dcm est triplex ergo dicitur modus p[ro]bandi aduenisse pubertatem ad concludendu[m] matrimonium

¶ Sed nu[m]q[ui]d p[er] signa extrinseca / quiq[ue] possunt
ex trinsecu[m] actus requisiti p[er]sone matrimonium
Inhabilis ergo ad generandu[m] e[st] inhabilis ad
contrahendu[m] · quia propter finem prolis · et habilis
ad generandu[m] e[st] habilis ad contrahendu[m] · quia
propter finem prolis est matrimonium institutu[m] · ut
dixi · e · ti · i · sup[er] verba · i · de condic · ap · c · fi ·
ad hoc de cle · ex exto · iii · si celebrat ·
¶ Sed uero cu[m] glo · 2a · an altum istorum signorum
concludat matrimonium altero repugnante ¶ Ite[m]
an altum solum signum sufficiat ad conclu-
dendu[m] materiam ¶ Dic quiq[ue] omnia signa
concurrunt · etas i[n] anno[rum] n[umer]o pubescen-
cia corporis et effectus potentie coheundi
et p[er]sone tales sunt habiles ut hic ¶ Sed nu[m]q[ui]d
ad e[st] sola potentia coheundi absq[ue]
aliis · et hic glo indifferent[er] videtur uelle
q[uod] illa sola erit potentem coheundi
unionem · Idem dicit Inno · adeo q[uod]
etia[m] minor xiiii · annis co[n]trahere pot[est]
quia ex quo apparet de copula uel po-
tencia coheundi patet q[uod] malicia sup-
plet etatem · s · e · de illis · q[uod] dic etia[m]
si sit anno[rum] ix · tantu[m] ut narrat
gregorius in dialo[gis] · de quodam q[ui] impre-
gnauit nutricem sua[m] · ut no · xx · q · i ·
in summa · et de eo qui coniugio · confin · vx ·
c · fi · sup[er] glo · i · et hoc maxime i[n] mu-
liere cuius uas patu[m] e[st] ¶ Idem de xo
uel xio anno ¶ Idem dicit de puella
minor[e] vii annorum · dummo[do] discernat
ar[gumento] · ti · i · Iuuenis · Et si eet trium annorum
non credit q[uod] contrahere possit cum no[n]
discernat nec matrimonium cognoscit · e · ti · i ·
dilectus · ff · de arbi · l · die proferre
§ · coram · ubi equiparant[ur] ¶ Idem si
doli capax e[st] q[uod] co[n]trahere pot · Insti · de obli-
que ex delic · § · in summa · ff · ad sill · ex-
cipiunt[ur] de delic · pue · c · i · ¶ Sed nu[m]q[ui]d ad-
est sola etas et dubitat[ur] de potentia
coheundi et talis p[re]sumit[ur] posse coh[eun]d[i]
q[uod] hic tu v[erb]o adiecit q[ua]ndo erat ymo contingere
lex de finiuit etatem sic ergo p[re]sumit[ur]
et etas i[n] masculo e[st] xiiii an[n]i i[n] femina
xii · ut e · c · px · ad hoc q[uan]do e[st] completa
etas · quia hic fine xiiii · an[n]i et sic e[st]
in xv · Sed si ad fine[m] xiiii an[n]i deficiunt
tres dies / an hic indicaret[ur] contractus
arguit q[uod] non · de cerro · aduo · l · iii · et di-
cet[ur] · s · e · contrahebat[ur] ¶ Sed nu[m]q[ui]d adest sola
etas sine potentia coheundi de quo con-
stat an sit matrimonium · dicit glo · q[uod] no[n] est
matrimonium · q[uod] non dicit[ur] pubes · nec in ea
reperiunt[ur] tria bona matrimonii fides proles
et sacramentu[m] · de quo s · de cor · ap · c · fi ·
probant · quia p[ro] locu[m] agrisse si minor
etas p[re]uenta p[er] copulam p[er]ficit matrimonium
s · e · de illis ii · Ita et maior etas pre-
ueniens copulam seu potentia[m] coheundi
impediet matrimonium ¶ Sz nu[m]quid igit[ur] doc · di-
tenet · q[uod] aut e[st] naturalit[er] frigidus · et non
uz matrimonium · et glo · bene dicit · aut no[n]
e[st] naturalit[er] frigidus et constat q[uod] liberum

pot et valet nun. Aut e sola etas in
potentia coheundi protrac. de quo constat
nd tn constat q vicium sit perpetuum dubium
an sit perpetua inhabilitas vel temporalis
et standum e seu supersedendum. nec pro uno
nec pro reliquo iudicandum. z expectabit
usque ad xviii annum. et postea per triennium
vel duos et adhuc si non pt separabunt
servata solempnitate de frigi. c. i. mouet
quia pubertas in xiiii anno secundum host.
lz sit presumpta in xiiii tamen fallere pot in qua
dictum quo ad valorem potentias. Unde
sumus edocti aliquos in prin. impotentes
ex post facto potentes factos ee propter quod
plena pubertas dr in xviii anno. et
multa ad hoc allegat inva cumha non insisto
in hoc Jo. an. idem tenet. al. concludetur
infirmitate temporali impeditum coire vel
coire nolentem non posse contrahere. z tamen
inva in eo de quo dubitatur an naliter
sit frigidus. inva volunt expectari tri-
ennium. s. de frigi. laudabilem q instus
facit contra hanc opinionem. nec ob. c.
de illis. quia lz copula perveniat tempus
in potentia coheundi non sit de differentia
carentia. non e eadem ro q pervenienti
etatem inste sunt provide. ne habent
inste fornicari. ideo inspicitur etas. si
tamen pervenitur pubertas licet contrahere
et id servari videmus. Verumque ade sig.
solitum lanuginis. hoc e pilositatis
ad loca turpia. et dicit dot. q perspicui-
ta huius signi non e honesta. licet
antiquitus sit probarentur z pudore afficie-
bantur vna cum inspectis q correxit
imperator. c. qui tutor vel cur. l. indecorum
Insti. quibus modis tu. fi. i fi. z si hoc
imperatori visum e inhonestum fortius
z pape. et dicit dot. q nedum e
prohibitum ymmo etiam fallax. nec tum
omnes pilosi sunt potentes z het sufficiat

Litteras. Si desponsaui minorem
septennis tum enis mre conhe-
potero. secus si tempore spon-
saliorum maior erat. vel licet tunc minor
eadem voluntate manente facta sit maior
q si tum mre postea contraham et eam cognoscam
nec matrem nec filiam habebo. h. d. cum se-
quenti. Dno facit primo ponit consulta-
tionem. 2o. missionem. 2a. ibi consultationi.
et respondet distinguendo. z membra
ibi verum cum sequenti. No q quo
ad concludendum matrimonium non sufficit habilitas
etatis alterius contrahentium. altero minori
etate constituto. No po q sponsalia
de futuro vel etiam de presenti nulla. ut
sponsalia de futuro etate prohibente
alterius contrahentium non creant publice hone-
statis iustitiam. ideo tum consanguinea pu-
elle pot contrahi post matrimonium. No 3o
q sponsalia cum inhabilitate contracta

ante conditionem etate superveniente habili-
validantur z creant publice honestatis iu-
stitiam. No 4o q tunc nec matrem nec con-
sanguineam puelle habere pot impediente publice
honestatis iustitia. nec filiam impediente
affinitate ex copula surgente. z sit copula
cum qua fornicaria creat publice honestatis iustitiam
s. ti. i. ad audientiam ibi solutum fuit. 2o ob-
viat. q non videtur solo etatis cursu spon-
salia nulla validari ut in re. no firmatur
de re. iur. li. vi. glo. respondet q solo
cursu no validatur sed alio interveniente sic
q habeat loco tacite confirmationis ut si simul
cohabitant vel aliqua donaria fuit inter
sponsos aliquis actus intercedat osten-
dens consensum sponsaliorum inter eos. allegat
l. c. px. de cohabitatione fatentur dot. et no
e vis an in domo sponsi vel sponse vel
alterius cuiuis alterius secundum leges. ff. de ritu. nup.
l. minorem cum l. sequenti. si aut seorsum
habitant quidam exigunt expressum consensum
ut hosti. ro. q qui simul cohabitant vere-
dum e ne simul temptaverint. s. ti. i. iuvenis
dic hodie ut in c. i. de despon. impube.
li. vi. et vide q no xxx. q. i. postea glo.
prosequitur quoddam bottardicum nullius uti-
litatis vide pte. Vero de etatibus an
sint eedem in femina et in masculo dic quod
etas infantilis in principio et in fine e eadem
in masculo que in femina. s. in vii anno. etas
pupillaris eadem in principio sed non in fine
quia in masculo in xiiii anno. in femina
in xii anno. Adolescentia divisa quo ad
principium et eadem in fine. q in muliere
incipit in xii. in masculo in xv. et finitur
in utroque in xxv. ff. de mino. l. iii. §
minorem. Insti. de cura. in princ. Ideo di-
cunsi mode dr quis minor annis de probat
in presentia. Ratio aut quare citius pu-
bescat mulier quam masculus e quia
ingeniosior et callidior e io citius impetit
nervum etatis s. vii. c. de his qui ve-
nia etatis impe. l. fi. Item q naturaliter debilior
e sexus femine. i. ideo citius minus vivit
qui minus het caloris naturalis. ideo quanto
citius finitur tanto citius perficitur. dz pla-
dic q io citius e q citius crescit mala
herba quam bona. et falius e mulieri
pati q hoi agere secundum hosti. z vide q no
e. ti. c. i. li. vi. non sint alia

Accessit. Summa tum est
e. cum c. proximo
Sponsalia nulla no cre-
ant publice honestatis iusti-
tiam. Sponsalia aliqua sit lz abeis
quis ab ecclia fuit solutum. h. d. Et di-
stinguunt duo membra. 2m ibi Sane.
Nota primo q sponsalia de futuro con-
tracta ante etatem septenem no inducunt
publice honestatis iustitiam. et maxime
si sint declarata nulla per ecclesiam. nec
amplius aliter ratificata. Nota so

q ad ecclesiam spectat de matrimonio de mat°
inter laycos et de omni consecutiuo ad illud
et sic de legitimitate prolis ex matrimonio pendente
¶ No tertio q appellatione desponsationis
i viz comprehendit desponsatio de futuro
non de presenti ¶ No quarto q sponsalia
nulla etatis defectu non ratificantur sola
supplecencia etatis sed exigitur aliquis
consensus et hoc allat e. c. prio ¶ Nota
quinto q sponsalia de futuro cum habili eta-
te contracta creant publice honestatis iusti-
ciam licet ex post facto sint dissoluta
non tollitur effectus publice honestatis in
ee producitus ¶ No vi° q sponsalia de
futuro cum altero contracta hz tacitam
conditionem si alter requisitus contrahere
noluerit ideo ad defectum conditionis altero consen-
tire nolente ipso iure resoluuntur ¶ No sep-
timo vnde sumit ortum publice honestatis
iusticia seu ipsius impedimentum quia
ab inhonestate p quam ecclesia inhonestatem
quia turpe e q quis habeat consanguine-
am uel matrem eius que sibi sponsa
fuit et aliorum destinatione etiam uxor fu-
tura erat ad hoc q dixi e. ti. i. iuue-
nis ¶ Duo ob. dec. primo viz q sponsalia
dato q non sint potiam dissoluta ex
quo nulla fuerunt defectu consensus non
creant publice honestatis iusticiam fatendum
dum e et subaudi maxime ¶ Sº ob. quia
etiam q dato q matrimonium non tenet proles sit
legittima i. de clande despon. cum inhi-
bitio ¶ So. ista gaudet si matrimonium e validum
proles e legittima sed ista non gaudetur
si matrimonium e nullum ergo proles e illegitima
quia si matrimonium e contractum subsistente impe-
dimento ignorantibus coniugibus vel altero
tantum et in facie ecclesie proles e legittima
i. de clande despon. cum inhibitio Tertio
ob. dec. quia in fi. dicit q sponsalia
ipso iure dissoluta creant publice hone-
statis iusticiam e. c. px. So. si sponsalia
sint nulla non debent creare publice
honestatis iusticiam et hoc teneas lz alb.
diceret q hic sponsalia fuerunt p alios
contracta que lz ipso iure non ligent contra-
hentes creant tamen publice honestatis iu-
sticiam quod e dampnatum c. i. de de-
sponsa. impub. li. vi.

Continuebatur.

¶ Si impubes desponsata
et traducta petit facta pu-
bes licenciam alteri nubendi non auditur
si maritus narrat q eam cognouerit
¶ Secundo q ex sponsalibus contractis cum
impubere maiore septennio oritur publice
honestatis iusticia consultationi Ro. ei
ibi consul. ¶ No primo cautelam consen-
cientis mat. i. annos nubiles si uult
impedire confirmationem matrimonii q statim
adueniente legittima etate fugiat et alteri
nubendi licentiam petat ¶ No sº q
concurrente assertione viri de consensu et
copula stat dicto viri de copula et conclu-
ditur matrimonium nisi mulier probet oppositum
et sic allegato defectus consensus tollitur
p presumptionem copule ¶ No tertio arguitur p
generali allegatione sufficit dicere e sic ut
habetur in decreta de quo dicit de coha. cle. et
mulie. ura ¶ No quarto q sponsalia de
presenti contracta cum minore etate pubertatis
copula interueniente perficiunt matrimonium et sic duo ex-
igi videntur ad perfectionem matrimonii q sit proxima
etati et copula ¶ Et no q dicitur quis pro-
ximus pubertati qui e i penultimo anno
uel i xi. uel circa xiiii. anni ¶ No quinto
de ista dictione circa pretexte qui dicit pos-
sedit decem annis uel circa q hec dictio
refertur ad modicum tempus de quo p gil.
t. l. et si p9 tres ff. si quis cau. et i. l. ablo-
stibus § si quid simpl. et ibi p bartolum
vide e. de dila. ptea ¶ No ex tertia parte
q sponsalia de presenti uel futuro cum habili
ad sponsalia de futuro contracta inducunt
publice honestatis iusticiam impedientem
matrimonium cum sponsa et qualibet consanguinea
sponsi et sic no q sponsalia de presenti int
inhabiles etate ad matrimonium habiles tamen
ad sponsalia valent ut sponsalia de fu-
turo et sic ubi e defectus in causa effici-
ente si non valet quod ago ut ago valz
ut pot ¶ Ob. dec. plura et primo cum glo. is-
quia non iuris credendum marito narranti
mulie contrarium asserenti xxvii. q. ii. quod in-
terrogasti xxxiii. q. i. requisisti ¶ Dic quia
utreque fatetur defectum copule q non potu-
erunt cognosci frigiditate et fruata sol-
lempnitate ecclesie de qua videbis infra
de frigidis p totum iudicatur non de inter
eos matrimonium sic loquitur c. requisisti ¶ Cum
mulier dicit se non cognitam et non conse-
sisse maritus nichil dicit in oppositum et tunc
mulieri creditur sic hoc pt probare et nolens
concludere matrimonium debet probare intentionem ¶ Sed cum
maritus dicit copulam mulier negat co-
pulam nec aliter probat et standum est
assertioni viri cum iuramento ut hic quia
vir asserit copulam et narrat mulier negat
copulam et consensum et super hoc offert pro-
bationem in contrarium et auditur et si probat
preualet probatio mulieris e. de probat.
proposuisti et c. cum in iure ¶ So ob.
dec. q dato q per unum probetur copula p hoc
non dz indicari copula matrimonium e. despon-
sorum locum So. dicit quidam doc q in-
telligi dz dec. cum copula fuerit voluntaria
secus si coacta et hoc probat hra i.
assensu ¶ Unde hoc opponi pt contra maiorem
presumptum quoque contra dicta e. ti. i. is qui complim-
tur videtur hosti. ut et i. dixi quando copula
est absoluta ut quia ligata p pedes et
manus de bap. maiores § Iterum queritur
¶ Et de facili presumpta violencia non probatur
et recitat de iudice qui dum mulier diceret
se violatam inuitam et accusaret quendam
iussit iudex ut vir daret mulieri pe-
cuniam et ille dedit postea iussit viro

ut illam rapet mulieri si posset et quod
mulier defenderet si posset. et ipa mulier
valde bene se defendit. propter quod presumpsit
iudex quod ut potuit pecuniam et ita decepus
defendere potuisset. et absoluit virum
et mandauit sibi pecuniam restitui. Audiui
de illo qui muliere conquerente de violatione
cepit vaginam et dedit ensem nudum
mulieri et iussit ut in vaginam quam tenebat
in manu poneret ensem. et ducebat va-
ginam hinc inde et ipsa numquam potuit. Ita
nec ipsa potuisset cognosci si non voluisset
dic de hoc ut dixi in dicto c. insuper ubi tetigi
idem in conditionali pulsione. Tertio obstat glo.
reo quod debeat stari iuramento viri. quia
nisi habeat aliquid presumptionis pro se non est
deferendum sacramentum. ut patet de iure iura.
c. si. Item nec granatus debeat honere
probandi cum esset reus. quia actore non pro-
bante reus absoluitur. ut extra de proba. c. i.
Et Ideo dic quod actori non est deferendum iura-
mentum nisi probet aliquid. et eo non pro-
bante dic. glo. debet deferri reo. quia soli
assertioni rei non est credendum sine iura-
mento. et precipue in causa matrimonii propter anime
periculum. vel Ideo defertur iuramentum reo quia
est presumptio pro actore. quia ad tollendam
illam presumptionem exigitur ut iuret ut
hic. Nam erat presumptio pro muliere
que ducta in minori etate ideo dicens copulam
debet probare propter presumptionem que erat
contra eum. dic tu si queritur an reus arce-
tur ad iuramentum seu ad iurandum ut
purget illam presumptionem et appellatur
hoc iuramentum purgationis quod deferre
potest in causa matrimoniali licet non iuramentum
necessarium de quo in c. fi. de iure. iuran.
quod est defertur actori. Tertio quia actor nichil
probat et dicunt doc. quod speciale est in causa
matrimoniali ad purgandum omnem suspicionem
ut hic maritus probet et iuramentum
prestet. Non obstat quod non debeat credi iura-
mento viri pro se quia hoc verum quando est probata inten-
tio actoris. et si dic hic erat probata quia
minor etas concludebat mulierem non esse. dic
quod licet ipsa esset minor erat talis etatis
quod est possibile ipsam potuisse cognosci
et pro tanto in isto dubio potius statur asser-
tioni et iuramento viri quia statur pro illo. et quia
talis est res que non est bene subiecta pro-
bationi. et hoc dic glo. xxxiii. q. i. si quis
accepit vel nuptias si quis vxorem. Quarto
ob. quia coniuncta est etati non proxima in-
dicatur matrimonium tamen contrarium dicitur hic. et c. iii.
Et Ideo quidam dicunt quod duo copulate re-
quiruntur quod sit etati proxima. et quod sit
coniuncta. Veritas est quod si cognita est etiam
etati non proxima iudicatur matrimonium ut
dictum fuit in dicto c. iii. et dicetur infra de eo
qui cognouit consan. c. fi. et hoc tenet hic
doc. dummodo maior sit septennio infra e. accessit
et c. de illis. et dicetur in dicto c. fi. Alii
dicunt ut Innocentius hic. Si quis solus contraxit

consensus absque copula et constat quod non
est copula et nunquam censetur matrimonium nisi etas sit
completa vel appareant alia euidentia signa
pubertatis. Al. quare non determinasset etatem
non videtur quare. Tertio quis inuenit in etatem
copulam et interdum per verba de presenti quo ad verba
et constat quod est coniuncta. et dic Innocentius hic quod si
est proxima etati iudicabitur. si non est proxima
etati dic quod non iudicabitur minor et si dicatur
ex quo est cognita debet iudicari matrimonium
ut est c. iii. Respondet quod licet sint capta
claustra pudoris. tamen possibile est ipsam
non potuisse cognosci. nisi etatis propin-
quitas vel magnitudo persone vel alia
adminicula suffragentur. Sed hec opinio communiter
non tenetur per doctores ut dixi in dicto c.
iii. Quarto quis mulier infra etatem contraxit
et est dubium de copula. et de ea aliter non constat
quia per assertionem viri. et tunc dic Innocentius ad
istam dec. quod iudicandum est pro matrimonio ad solum
iuramentum viri. tamen intentioni coadiu-
uat propinquitas etatis. Al. si diceret ipsam
cognitam non ita propinquam etati alie pro-
bationes exigerentur. et hoc non videtur
fuisse mens Innocentii. quod non placet. Quinto quis
contractum est matrimonium in minori etate et alle-
gatur solus mixtus ad copulam. et adhuc
dicit quod exigantur duo. scilicet mixtus copule et
propinquitas etatis. quia ex hoc apparet
utrumque doli capacem et iudicabitur matrimonium. dic
tamen quod si pretalia signa constaret ipsam non
esse puberem. ut quia lanuginem non diceret
quod mixtus tamen propinquitatis etatis minor non
concludet quod satis etiam placet. sed est
dubium quando dicatur proxima pubertati
dicunt quidam quando distat cum menses per sex
annos vel minus quod c. attestationes ff. de
excu. tu. l. non tamen. et hoc tangit glo.
Innocentius dicit quod illa est proxima pubertati
que distat a xii. anno completo cepto
per sex menses. ita quod est xi. annorum cum
dimidio vel quando pubertas apparet per aspectum
vel alia iudicia. hosti. dic illam eta-
ti proximam que est circa fine pupillaris etatis
vel ipsam excessit per tres dies ut infra de re.
ad iura. Sexto quod licitum sit recedere
contra auctoritatem quia si sponsalia non valent
non subest vinculum propter quod licentia sit pe-
tenda. Septimo contrarium procedit quando sponsalia
sunt nulla secundum Innocentium. Idem dic de spon-
salibus de presenti dummodo sit nichil. quia
tunc daretur restitutio de diuortiis. porro
hic non sunt alia. Antonius.

De illis. Si duo impube-
res sponsalia contrahunt
maiores septennio ante puber-
tate resilire non possunt. et ille
qui primo eminet pubes alterum expec-
tabit. et si ambo erant alter pubes pub-
tatem alterius expectabit. Prima glo di-
cit decretalis. Nota primo quod minor contrahendum
ab impuberibus durante pupillari etate

non debet ad petiões altius vel utriusque
pe[n]itus separi et sit vinculum matrimonii
quantumcumque nullum etiam prohibente etate ut-
que dum impediunt vinculum saltem ad tempus
inseparabile ¶ No. so. ex 2a pte q matrimonium
i pupillari etat contractum no dz ab ecclia
separi ad petitonez altius ad maiorez
etatem pervenientis donec alt permanet
i pupillari etat. sed cum ad maiorem
etatez pvenerit statim pot matrimonium separi
¶ No. ex ultima pte q contractis sponsa-
libus p duos quorum vnus e pubes et
alter impubes ad petitonez impuberis
danda e licentia recedendi cum pvenerit
ad etatem pubertatis ¶ No. so. ad pe-
titonez maioris etatis contrahentis cum
inhabili etat matrimonium separi no pot
nec debet ante q etat minor ad ma-
iorem pvenerit etatem (plura obmi-
ctit hic dec. ¶ Primo q textus superflu-
ciam et eunde casum repetit i v. si uo
2 v. mulier aut contra id qd ipa prote-
statur in prohemio ut go ¶ So. glo
dicit q sunt tres casus ¶ Primus quando
ambo contrahunt i pupillari etate. et dicitur
i pupillari etate ¶ Se. qn ambo contra-
hunt i pupillari etate. et alt citius
devenit ad maiorem etate et reclamat
hic non audit sed expectabit minor
etate et attendet eius contradictio vel
consensus. dic etiam glo. q si iste q per-
venit prius ad maiorem etate. altero
pvenientes ad maiorem statim contradicat
audietur eius contradictio ad impedie-
dum seu dirimendum matrimonium q consensit
tempore quo erat inhabilis. et ut hic
casus differat a sequenti. hosti vz
velle q hoc 2o. casu etiam ad petitonez
primo pvenientis ad etate maiorem matrimonium
possit separi altero veniente ad maio-
rem etatem. sed non ante ¶ Tercius
casus qn alter eorum inhabiletatis tpe
contractus contradixit et contradicit hic non
auditur nec etiam superveniente maiori
etate minoris volentis contradicere audietur
maior etatis volens separi q obliga-
tus e ex promissione et habilis ad obli-
gationez tpe quo contraxit q maior in
eo quo semel consensit no pot contradicere
no q hic subsit vinculum matrimoniale
male. sed q obligatio ex pte eius sub
est valida matrimonialis et ad standum
nuo p quod relinquitur q i sola vo-
luntate minoris postea residet. an
contrahat nunc. cum pvenerit ad maiorem
etatem ¶ In primo ergo casu neuter ista
maiorem etate dissentire pot. prius ma-
iorem etatem utroque superveniente ad
maiorem etate neuter dissentire pot
In tertio altero existente i minori eta-
te alter dissentire non pt minoris super-
venientis ad maiorem etate q ab initio

sunt maior tempore contractus dissentire
non pot sed qui fuit minor superveniens
ad maiorem etatez e ille qui dissentire
pt fm glo. ¶ Adverte q ubi dixi ad
petitonez altius matrimonium dissolvi posse
altero superveniente vel utroque ad maiorem
etatez e verum qn a principio contraxerint ipsi
vel alter eorum durante minori etate vel
superveniens maiori si i puncto maioris
etatis contraxerit ¶ Al p cohabitationez ubi
cohabitassent in simul fuissent ratificata
sponsalia. ubi non cohabitassent non
posset alter eorum solvere sponsalia sine
causa no tn oet matrimonium pter. e. ti. c. i.
li vi. appt qd dicit doc. q licet contradictio
non prestiat in minori etate ad dissolven-
da sponsalia. tn pficit ad declaranda volunt.
contrahere volentis seu debentis i qua primum
pseverare ut impediat ratificatio matrimonii
p superveniente maioris etatis. et ptato
dicit contradictionez scribendam ee quo ad
hunc effectum. ar. de bap maiores § i. e. de-
illis. et c. ex litteris. fm hosti. q etiam consulit
q sepe reclamet et scribi faciat ut sic
evidentius dissensus eius elucescat et
hic e intellectus quem sequitur glo. tum re-
pugnat quo ad intellectum. 2 casus
ubi contrahunt. q velle videntur q tunc
eet alt tm i minori etat. ideo glo.
exponit in verbo contrahunt ¶ Secundus e
intellectus in illo v. si no. ut loquatur
qn tempore contractus vnus erat maior
alt infra etatem. et sit differentia inter istum
et illum tertium casum quia hic loquitur
qn reclamat minor ibi qn maior
quilibet e bonus (2o tn glo. ob. q non
videtur i solutione sponsalium semper
exigendum ecclie iudicium. e. ti. p. x. sunt
de despon. duorum c. i. So. nisi superve-
niat maius vinculum dissolvens quod e
fortius semper i sponsalibus dissolven-
dis exigitur consensus ecclie supervenientis
maiori maiori vinculo no ut i contrario
hec vera sunt. qn sponsalia sunt vali-
da. qd si sint invalida bene dissolvi
possunt absque ecclie iudicio sic loquitur
in c. ex litteris q glo. hic signat p contrario
et sic solvit ¶ Tertio ob. hic dec.
que dicit q sponsalia non possunt dissol-
vi minori etate durante. dec. ptea
et requisivit e. ti. p. ubi patet q
sponsalia dissolvuntur ab ecclia utroque
vel altero volente. hinc movi timore
glo. introducit dubium an sponsalia
dissolvi possint. et arguit qd sic
p hanc dec. et p dec. ex litteris. q hic
sit c. sic. e. ti. i. q sit arguit q hic
saltem maiori etate superveniente
dissolvuntur. p dictum c. ptea et c. requisivit
dic glo. q quamcumque sponsalia sint contracta
a minoribus et arguit de dissolutione spon-
salium in minori etate et fraudat e

hec dec. quia nunquam dissolui possunt durante
te minori etate. Cum sponsalia sunt
contracta a minoribus et agitur de dissolutione
eis supervenientibus ad maiorem etatem, et tunc
aut non sunt iurata et dissolui possunt, aut
sunt iurata, et tunc si innuunt sunt minores
et non doli capaces adhuc dissolui possunt
aut sunt doli capaces et tunc quia etas illa
plena est periculis et possunt obligari iuramento
dicit idem quod statim dicam in maioribus.
In maioribus autem si contracta sunt sponsa-
lia et non iurata dissolui possunt. Si sunt iurata
aut ambo concordanti voluntate volunt di-
scedere et possunt ut in decretali c. preterea de tri. i. aut
alter tantum et si subest causa possunt dissolvere
si non subest causa non possunt ut dec. c. requisivit
et c. ex litteris dictum est. pe. et alb. ponunt hic
longam distinctionem de hac materia quia
hosti. in parte repugnat et ponit suam
colligendo que utilia sunt. Cum agitur
de effectu sponsaliorum que sunt contracta a
parentibus et suma quod habes in c. i. e. ti. li. iiii
et quod dixi in c. i. de e. ti. Cum sp-
salia sunt contracta ab ipsis et tunc aut
sunt contracta in maiori etate et non distinctio
an sint iurata vel non licet glo. faciat
dictam et per. et alb. quia non est a beatitudine in
hoc dicta facienda xxii. q. v. Juramenta
de pac. c. i. et de arbit. per tuas. dicit quod aut
maiores volunt dissolvere ambo volunta-
rie et possunt quia habent conditionem si ambo
durant in illa voluntate ut dec. c. preterea
aut alter tantum altero invito et tunc dicit quod
aut subest causa et dissolui possunt. deinde, una
queadmodum et que dicatur iusta causa
relinquitur iudicio iudicantis arbitrio
ut dixi in dicto c. requisivit. aut non
subest causa et tunc aut ex sponsalibus timetur
scandalum et non compellitur ut in dec. c.
requisivit. aut non timetur et compel-
luntur contrahere ut dec. c. ex litteris et c. sic
et hec est veritas. Si autem sponsalia fu-
erunt contracta in minori etate utroque
vel altero existente et tunc considerandum quod hic
dicitur aut contracta sunt in infantali etate
et semper possunt dissolui quia nulla sunt ut
de c. accessit. et c. litteras aut sunt contracta
post infantalem etatem. Et tunc aut petitur
dissolutio ab altero vel ab utroque durante
in minori etate et non possunt dissolui ut hic
primo responso. Aut petitur dissolutio utroque
facto maiori et nisi alter consensit dis-
solui possunt ad petitionem utriusque eo casu quo
dixi de per maiores dissolui posse. dec
hic sentiunt quod unio sine causa dissolui
possunt et pro causa sufficit quod sunt contracta
in minori etate quod credo nisi tempore contractus
sint doli capaces vel presterit in consensu
usque ad doli capacitatem et sic potest salvari
glo. quia tunc perseverantia ad maiorem etatem

resilire non posset nisi causa subsistente causa
autem quare possunt dissolui est quod licet sponsalia
vinculum initiant illud vinculum non est cum
firmitate sub missum vel sub mixtum cum
in illa etate non capiant coniugalem consen-
sum vel dissensum ut in c. se. et hoc tenet
hosti. in summa e. ti. c. quid iuris circa principium.
Nec ob. quod sponsalia teneant in septe-
nio, ergo datur vinculum et sic dissolui
non debent sine causa quia non est tante efficaci-
tie quante est vinculum quod contrahitur a pu-
bere quia pubes maturioris est consilii et etas
impuberis quidquid vide et est. e. de sal. mo.
l. i. ad finem secundum hosti. Cum sponsa-
lia sunt contracta de ambobus in puerili
etate post infantiam ante etatem nubilem
et alter prius pervenit ad legitimam etatem
et tunc per minorem durante pupillari etate
non potest peti separatio, per eum autem postea factum
maiorem potest per eum qui pervenit ad maiorem
etatem prius potest peti separatio sive du-
rante minori etate alterius sive est alter
pervenit ad maiorem omnibus casibus in
quibus dixi de per maiores dissolui posse
tamen dicit ut dixi de proximo membro quod etiam
sine alia causa. Cum sponsalia sunt
contracta a duobus altero minore septennio
altero maiore etate nubili et tunc
procedit summa ad petitionem maioris dis-
solui non possunt durante minori etate.
Ad petitionem vero cuius ita bene dissol-
vuntur supervenite maiori etate. Ad pe-
titionem maioris dicit tex. quod dissolui
non possunt hoc ego credo verum quod dis-
solui non possunt nisi ubi dissolui possunt
sponsalia contracta per maiores aut lex
ut dixi de quia causa subest vel scandalum
quia tunc hic dissolui possunt quia non
est dare fortius vinculum quod esset si ambo
essent in puerili etate vel puerili et hoc
est sentit hic hosti. ubi autem reclamatio est
necessaria ad ipsa dissolvenda debet fieri coram
episcopo vel suo vicario ut hic de de rapt. c. ii.
de frigi. c. i. ipsis deficientibus fiet coram
presbiteris et aliis honestis personis ar. de de
officio ordina. pastoralis. hec vera nisi
intercedat carnalis copula vel aliter minor
presumptum induatur ut no. de c. puberes
et c. isequi de spon. Cum glo. ultima in fine dicit
unam viam brocardicam de qua non me
impediam nisi prout est necessarium ad mem
propositum. et op. contra ultimam partem quod
possit convenire maior etatis quia quod semel
approbo possum reprobare ut l. ut gra-
datim quod reprobare ff. de muni. et ho.
So. speciale est ibi in medico qui potest mit-
tere pubem potest reprobari approbatus propter
sanitatem hominis si reperiatur ignorans
ad hoc l. ii. et reprobari ff. de excu.
tu. ubi Bar. dicit idem in doctoribus in iure
2a est prodest proqua glo. allegat in ista
iura. 2o cum eadem glo. ob. quia non

videt͛ q͞ implus debeat teneri maior
minori q͞ minor maiori et sic ad vo=
luntate͞ alterius tamen et sic maior vel mi=
nor possit separ͛ m͞rio͞m q͞ contractus
no͞ d3 claudicare. ff. de arbi. l. si cu͞ dies
§ si et si interpellat͛ ¶ Ho. spetiale e͞ i͞stitu
tu͞ in minore et cu͞ etiam vt q͞ contractus
claudicet vt hic de elec. nosti. Insti. de
aut. tu. §. i. ff. de actio. emp. Iul. §. si a
pupillo. dic͞ tu͞ glo. q͞ maior no͞ cōpell͛
stare ex v͛ribus m͞rio͞m q͞ nullu͞ m͞o pt
costare nisi ex vtraq3 parte sit vinculu͞
q͞d e͞ obligacio mutua vindindue de co͞di
cap. c. si. ¶ tu. proximo. tua §. cōpell͛
lit maior ad contractu͞ ex vi vinculi spo͞=
saliorum et obligatōis ad cōhendu͞. propter
q͞d dicat q͞ si hic maior cu͞ alio cōheret
q͞ valeret m͞rim͞ et bene dicit q͞ illa
promissio ee͞t soluta. Ille tu͞ posset ex
ca͞ pete͞ solutōnem vt dixi antonius.

A nobis. ¶ Impuberes sponsalia contra=
hentes ante pubertate͞ separ͞i
non debent ¶ primo ponit
ex͞m͞ 2o rn͞det ibi ad quod
¶ No͞ primo q͞ licet ex sponsalib9 inter
inhabiles etat͛ nullu͞ dat͛ vinculu͞
m͞rimoniale. surgit tu͞ obligatio spon=
saliu͞ que no͞ dissolvit͛ ad instantia͞
alterius cōhentiu͞ vel et vtriusq3 antequa͞
pervenerit ad legittima͞ etate͞ et hoc
procedit sive sponsalia inter inhabiles
ambos contracta sint sive alio habili
et alio inhabili etate existe͞te ¶ Et no͞
q͞ sponsalia contracta alio habili et
alio inhabili etat͛ existe͞te p͞nt dissolui
altero veniente ad maiore͞ etate͞ ad=
petitōne͞ vtriusq3. Ho. q͞ hec va sint
nisi ante etatem sponsalia illa cōfirmet͛
copla͞ et sic copla͞ cōfirmat sponsalia͞
de futuro ne͞ et facit textus i͞ m͞rio͞
de spon. Sequi͞ et sponsalia de futuro
int͛ p͞tate͞ vt hic et illa pue͞nio͞s etate͞
p͞ficiat m͞rimoniu͞. Vz ergo q͞ solum
signu͞ potentie͞ coheundi etia͞ cessate͞
etate perficiat m͞rim͞ de quo dixi s. e. pu=
bes. No͞ causam quare non valet
m͞rio͞m cu͞ inhabilib9 etat͛ q͞ dato
q͞ h͞eant consensu͞ no͞ h͞nt coniugalem
consensu͞ et non sentiu͞t nec dissen=
ciunt mat͛o et sic nec licitu͞ h͞nt ad
id contrahendu͞ consensu͞ ¶ No͞ q͞ m͞rim͞
nullu͞ impedient͛ etat͛ cōfirmat͛ sup͛=
veniente causa cōfirmante et exigit
aliam simplr͛ successiu͞ temporis ¶ po͞
ob dec͛. q͞ superflue vz p͞ precedente͞
vbi idem ca͞ns dic q͞ no͞ superflvit
q͞ addit in duob9 primo in eo q͞ dic
hic de firmatōne per copla͞m ¶ Scdo

ob q͞ dicit l͞ra͞ q͞ adveniente etate debz
separi m͞rio͞m quod non e͞ separi no͞ pt
i. e. ad dissolvendu͞. hic non e͞ m͞rio͞m
impediente etate igit͛ et c. Ho. dic quod
separ͞t͛ sponsalia et impedit͛ m͞rim͞ et vtriq3
dabit͛ licentia cu͞ alio contrahendi i. e. atte=
statōnes ¶ Op. quod no͞ artent͛ isti ad p͞=
manedu͞ coniu͞cti et durante pupillari etat͛
q͞ m͞rim͞ impediente etate non h3 vinculu͞
m͞rio͞m ergo nec sponsalia q͞ si no͞
valet q͞ ago vt ago nec vt pt. de offi.
dele. cu͞ sup. Ho. hing timor. glo. i. intel=
ligit h͞nt dec͛. et precedente͞ q͞ loquatur
de sponsalib9 de futuro ideo exponit
m͞rim͞ s. futuri cu͞ per hoc sentiat q͞ no͞
valeret cōpelli si m͞rim͞ ee͞t de p͞nti cu͞
ibi nullu͞ sube͞ vinclin. glo. in p͞ modu͞
cōnis ponit v͞itate͞ et de cōne casus
e͞ i dec͛. Et v͞itas e͞ q͞ m͞rim͞ de p͞nti
int͛ inhabiles etat͛ licet no͞ valeat
vt m͞rim͞ valet vt sponsalia de futuro
et dicu͞r sponsalia ex mente int͛pretata
et pro tanto inducu͞t vinculu͞ sponsaliorum
licet non m͞rim͞ quorum sponsaliorum vi
cōpellu͞t͛ p͞siste͞ donec h͞eant plena͞
etate͞ ad cognoscendu͞ m͞rimo͞ vt
sic in cōhendo no͞ h͞nt plena͞ etate͞
ita nec i dissolvendo et superveniente͞
maiori etate aut tacite vel expresse
vel tacite cōfirmant et vz m͞rimo͞m
et debent perpetue stare iuncti aut ex=
presse dissentiu͞t et toll͛ sic debet
intelligi hic et sic dec͛ m͞at͛ i. e. c. i.
li vi. no͞ ob. brocardica v͞ia illa si no͞
valet et c. q͞ non procedit cu͞ petin
e͞ in causa efficienti vt plene dixi in
dec͛. c. cu͞ sup et e͞ casus. de ap. exi͞m=
siationē et hic et i dec͛. c. i. li. vi. Anto.

Veniens. ¶ Timores apti ad
m͞rimoniu͞ ex contractu
obligant͛ nisi violencia inter=
cedat i pa h. d. ¶ In prima decre=
ti consultatio in 2a Ris͞o 2a i. E͞n de m͞=
tex i. ma. s. m͞gor vel realis pote͞cia
ad coheundu͞ ¶ No͞ primo q͞ data pote͞=
cia coheundi cu͞ proximitate etatis dat͛
habilitas cōhendi m͞rio͞m licet no͞ det͛
etatis cōplementu͞ ad ea m͞rim͞ perficiendu͞
et sic videt͛ tu͞ duo copulate exigi s.
proximitas etatis et potentia coheundi
¶ No͞ scd͞o q͞ violencia et metus tanq͞
tollens libertate͞ consensus redd͛ nullu͞
m͞rim͞ in quanticu͞q3 etate contractu͞ ¶ No͞
tertio q͞ consensus m͞rimonialis subsequ͞s
violentia͞ purgat viciu͞ metus et
violentie et cu͞ hoc validat m͞rio͞
meticulose contractu͞ ¶ Ob. primo q͞ vt
q͞ sola potentia coheundi absq3 proximitat͛
etatis concludit m͞rim͞ s. e. c. pubes
Ho. si e͞ proximitas etatis i potentia

coheundi que apparet ex actuali copla
matrimonium est indubitanter quia malicia
supplet etatem et sic loquitur hic si adest
actualis absque proximitate etatis dummodo
sit ultra septennium inducit matrimonium ut ibi
dixi nec ob hoc quia hic non exigit
proximitate etatis nisi ad potentiam eundi pote-
ntiam si hoc aliter habetur non exigitur si adest
potentia coheundi solum cum propinquitate
etatis nec interesset actualis copla Di-
cunt hic aliqui quod est matrimonium ut hic et hoc
tenuit goffredus hostiensis hoc non placet
Exiguntur enim duo scilicet principio etatis
et potentia coheundi et copla actualis
unde quod dicitur littera sunt ita proximi etati quod
potuerunt coniungi subaudiet et ita sunt
esse probetur nam hoc aliter constare vel
presumi non potest secundum eum et si dicas
pubertatis solum preveniri extra de re pubes
iamque et tardari Immo et ab tenent
primo et eius non est opus id est ut ibi extra fi. e.
ti. c. uno ff. r. li. vj. et hec est veritas
si probari potest et potest probari ut dicit glo.
in dicto c. uno si apparet quod ipsa est cognita
ab illo et ille cognovit alias etiam cum
istis valet matrimonium et hoc teneas hec
procedunt ex materia ¶ An in religionem in-
gressi malicia suppleat etatem veritas
est quod non de regularibus c. i. li. vj. ¶ Item quod
qualis consensus exigitur ad ratificandum
matrimonium per metum dicit quod sufficit tacitus vel
expressus ad approbandum matrimonium metu clo-
sum ut si habitaverint scientes illa talis
violencia tulit in consensum Idem si sub-
sequatur carnalis copla. j. de eo qui duxit
in mat. Significavit Anto.

Attestaciones.

¶ Contractum ante pubertatem
et cum mixtum carnalis copule
non faciunt matrimonium. h. d. secundum glo. et
est casus divisio et in consultacioni ¶ Nota
primo quod mixtus copule cum contractu matrimonium
inter illegittimos etate non perficit
matrimonium nisi duo concurrant quod mixtus
intercedat et quod sint proximi pubertati
vel saltem post mixtum copule consensit
matrimonio post finem pubertatis ¶ Nota secundo
consilium contrahentis in etate illegittima
si vult impedire consolidacionem seu confir-
macionem matrimonii quod statim supervenientis etatis
legittima recedat ¶ Nota tercio quod racione sui
matrimonialis potest uxor virum vendicare
de quo dixi extra ti. i. c. i. ¶ Nota quarto quod
consensus matrimonialis cum proxima pub-
tatis perficit matrimonium et confirmat alias in vali-
dum impedientis etatis si consensus sup-
veniat post mixtum copule ¶ Nota quinto
quod actore non probante ad tollendum
omnem suspicionem in causa matrimoniali de-
fertur iuramentum purgacionis reo licet

necessitas ad supplendam necessitatem probandi
in tali casu non defertur ut dixi de iur-
iurando c. fi. ¶ Nota ultima practica sine dif-
finitive quod muliere petente virum ad matrimonium
non probante ¶ Nota quod attestacionibus pub-
licatis in causa matrimoniali admittuntur testes
maxime super novis articulis ad quod est de
testi. Series ¶ Nota quod mulieri attestanti
quod matrimonium creditur cum eius confessio contradicit inte-
cioni quod intendit matrimonium ¶ Nota et de dicto de
certa ad id quod dixi extra c. continebatur
¶ Plura oppone ¶ Primo quod videtur quod mixtus
ad coplam nichil operetur extra ti. i. c. fi. ubi
solus mixtus non perficit matrimonium et quod hic
nichil operatur hoc est falsum quia si mixtus
nichil operaretur tamen hic non debet esse
matrimonium ex consensu ante legittimam etatem
ut dixi extra c. pubes. Dic ergo quod aut mu-
lier est temptata contracto matrimonio de presenti
ante proximitatem pubertatis et non inducitur
matrimonium ut ibi alio modo intuemento aut est
temptata in ipsa proximitate etatis et talis
temptatus inducit matrimonium ex quo precesserunt
sponsalia de presenti et sic loquitur hic secundum
hosti. exigitur tamen quod proximitas sit etatis per
tres dies ar. j. de regularibus ad nostram Idem
sentit extra c. continebatur aut est temptata
ante proximitatem etatis et postea in ipsa
proximitate etatis intercessit consensus matrimo-
nialis et hic casus verum quod ille consensus iuncto
temptatu precedente inducat matrimonium quia
actus precedens declarat quod proximitas etatis
malicia supplet etatem ¶ Ceterum precedentibus
sponsalibus de futuro solus temptatus inter-
cessit et hic non facit matrimonium quia durius est
sponsalia de futuro transferre ad matrimonium quam
matrimonium transferre ad validitatem ut confirmetur
sed est dubium qualis exigatur consensus ut ra-
tificetur matrimonium contractum in etate non proxima pub-
tati cum mixtu copule Immo dicit quod consensus
perfectum mixtus ad coplam ratificat sine
intercedat in ipsa proximitate pubertatis sive inter-
cedat post pupillarem etatem Item sufficit consensus
expressus et hoc planum est dicit autem non
sufficere tacitum ut si osculatus est vel cohitavit
illi hosti. dicit hec sufficere et bene extra ti. c.
li. vj. primum placet in consensu ante pub-
tatem et in consensu post pubertatem ¶ Tercio
oppone quia non est credendum mulieri asserenti
se virginem evasisse quod matrimonium de eo qui cogn-
oscitur ux. supra eo. Sed dicit glo. quod si coniuges
voluntarie confiteantur ambobus concordantibus
super dissolucione matrimonii eis non credatur si-
non consonant in dissolucione tunc stanti
pro matrimonio creditur si aliquid confiteatur contra
quod non est verisimile quod falsum contra se confiteatur
ut hic hosti. dicit quod iudicis arbitrio est
committendum an credendum sit tali dato
quod confiteatur contra se quia posset esse quod sic
fingeret ut confiteri possit et sic dissol-
vi possit matrimonium ¶ Ideo si mulier dicit esse

q mulier vel confitens q matri appetit
matrimonium sibi credere pot cum aliis coniectiuis
ut hic 2 xxxv. q. vi. sidno / s si dubitat
i aliquo consulit host. q non defacili ad
sententiam procedat / de sen. 2 re. iu. c. fi. de testi.
licet exquadam / 2 mulierem respicit faciat
de probat. cum / et de omnibus circumstantiis ser
offo i prelibus i iur. s. ti. i. sic / Sed an pot
mulier mutare confessionem / 2 dicere q eam
cognouit / dic q sic de confessis c. fi. maxime
q nec firmiter hoc asserebat / 2 dicitur doc.
q etiam apud acta i contineti cum confitetur partes
de eo q omnino non pot sibi certum 2 confitetur in
deliberate tales confessiones possunt reuocare
apud acta / 2 sic alio non docto de errore
q e bene nondum allat de ap. cum tamen
al si deliberate possent reuocare probando
errorem 2 oppositum ante sententiam 2 post cum
tales sine non transeant i rem iudicatam
de re. iudi. lator. Non enim bene puelle capi=
unt semper cum sunt coniuncte / et inde glo.
i. de diuor. ex litteris Dicit q illa que fit
calore iracundie pot reuocari / q non de
iur. iuran. cum i positionibus / Consulunt
tamen host. q hoc cum intimisit timor ne
mulier faciat se corrumpi ab alio / et
postea ex asportu ostendat se corruptam
et propter hoc 2 alia q episcopus faciat ip=
sam caute custodiri / et poni in tuto
loco et honesto / s. de spon. cum locum s=
tuo in fine glo. eiusdem obiciat q super
copula vel scandalum assertioni viri / ut patet
in t. continebat. s. e. / So. contrarium loquitur
cum maritus asserit copulam. hic non asse=
rebat ut ibi dixi Tercio cum sequenti
glo. ob. q cum probatur attestationibus et
s. de testi. fraternitatis / So non ob. q hic
erat alius articulus approbatus / Nam primo
erat probatus matrimonium et contractus matrimonium
hic uult probare consensum per ratificatio=
nem mixtum / hoc non placet host. q h. non
erat idem articulus / q primo dicebat
contractum matrimonium / modo idem dicit / s e alius
modus probandi / q super probauit conse=
sum matrimonii per modum contractus / hic uult
probare consensum matrimonii per modum ratificatio=
nis / et sic videtur q ubi non variat
articulus in substantia variatur tamen modus facti
ad idem concludendum possunt poni testes
super eisdem articulis q bene non amplius
iuri de testi. ubi tamen clamatur de isto non
audiuisti tale uerbum non placet hoc
host. q pot timeri fortius corruptio
in probando modo consentiendi ratificando
videndo q non potuit probari primo q
propria consensus principalis contrahendo sicut
cum in facto et i effectu e idem articulus
spiritualis e ergo i iure de testibus series
i quo non procedetur secundum rigorem Quinto
ob. q videtur q non probetur consensus matrimonii
ratificatiuus q in hac instantia possit
ferri sententia nam de dictis matrimonii ex conflictu et
super eo contestatus litem / ergo licet probetur
matrimonium ex consensu postea ratificatiuo non debet
sequi sententia q super hoc non e lis contestata
So. dicit host. q ex quo agitur de periculo
animarum non e periculosa subtilitas attendenda
2 per hoc patet responsio ad id q e dictum
de publicatione q illa non ob. ut rigorosa
obuians veritati secundum host. q aut circumstantiis
rebus et c. xii. q. ii. precipimus / possit et de
rigore saluari sententia intelligendo q egit
simpliciter super matrimonio non determinando factum
in libello unde sufficit probari ipsum uel ex
consensu uel ex ratificatione / posset e aliter intel=
ligi q dato etiam q contractus esset specialiter
deductus tamen pot ex ratificatione sequi sententia
q consensus ratificatiuus trahitur ad diem confessio
s hoc placet q principium erat in habitu propter
etatem. ff. de sena. l. paulus Sexto ob. q
non videtur q consensus ante etatem perficiat matrimonium
s. c. puberes / soluit glo. q intelligendum
e cum iuuenis tempore sed consensus erat impo=
tens 2 sic malitia supplebat etatem al
non esset matrimonium e si compleuisset etatem. hoc ultimum
falsum e secundum ad dictum c. iur. c. pubes. primum
e de iure dic glo. q hic ruens ad copulam
fuit ille qui habuit presumitur malitia Sep=
timo ob. dec. q non videtur defendum sacramentum
reo ex quo actor non probauit / ut patet vi. q.
ulti. actor Item q i talibus ut habiti
non defertur sacramentum de iur. iura. c. fi. So
dic. glo. super uerbo iuramento defertur hic
quia presumptio erat pro muliere et q possi=
bile e q consensit prius et postea timore iu=
ramenti confitebatur veritatem dic ad totum q
specialis e i matrimonio / ut dato q actor nichil pro=
bet tamen propter presumptiones et q i tali facto
incedatur via clara / super hoc debeat iudex
ut dixi s. c. attestationes / et q dixi in
talibus omnino debet curare iudex ut veritas
sibi innotescat propter periculum iuramenti / et
si reus venit iurare ad iudicandum mulier
ar. de iure. iura. c. fi. Et si tuseat ad
2a vota distinguetur et reuocatur ad primum
s. ti. i. si inter 2 c. usque i fi. glo. dic. i de=
fectum probationis pot deferri iuramentum
Quid si ante confessisset postea defertur
sacramentum secundum metus decet / an tunc separetur
ar. Si iurat de copula 2 consensu host.
non soluit q dubium e dicere contra hunc
dec. presumptuosum esset / et velle preiudicare
2o occasione iuramenti non prestiti aliter non
probato / primo non esset tutum credo q
abstinere tunc debet a delatione iuramenti
si tamen aliter non probaretur 2 in non per hanc
solam presumptionem destinaretur Quinto vero
cum dicitur proximus glo. dic cum distulit forte
per sex menses Idem dic glo. s. c. continue=
batur / In contrarium arguit xxi. q. i. illud. Ibi
dicitur q annus ceptus non habetur pro completo
dicens ut no. glo. de reg. ad nram i glo. q.
2 s. de elect. cum in cunctis. hic agitur de futu=
ro. io habetur pro completo ibi de odio host.

hic z ē c. ɔtinebat. dicit ꝙ p'ximus dicit
qui distat a fine ꝑ tres dies ꝓ dēc ad no-
stram de regula. hoc relinquo arbitrio
iudicantis ɔsiderantis ꝑsonis. exemplo ius
nō determinat. ut ī c. de caus de offi deleg.

Ex litteris. Si ma-
ior iuuenis
contrahat sponsalia cum
minor non tenet illū ex-
pectare donec veniat ad etatē adultam
h. d. z cōis diuisio 2a 1a ibi. Nō p'o
ꝙ ex sponsalibꝰ tū impubē viro et pu-
bere ɔtracta ea ē traducta inita nō
ɔpellit impubes etiā durante minori
etate ī sponsalibꝰ ꝑseuerare. ſꝫ pot li-
bere dissedē et ei danda ē licētia ab-
eūdi. et sic metꝰ ī sponsalibꝰ ī pedit
effectū obligacōnis ob quā etiā durante
minori etate puella astringat ad ꝑseuerā-
dū in ɔtractu et sic limitat c. a nobis z
c. ꝑcedens ē. e. ti. Nō. 2o ꝙ nt non
astringat sponsalibꝰ meticulose ɔtctis
puella traducta exigit ꝙ īstet metꝰ
toto tempe quo viro cohitat. alēs si
cohitacō eēt voluntaria ex tempe cohi-
tacōnis voluntarie validaret sponsalia
et vi ipō z ɔpellent ad ꝑseuerantiam
ɔtractꝰ usqꝫ ad maiorem etatem. Et
nō cautelam ꝙ nō ratificet ꝙ statim
cessante timore recedat. Nō tertio
ꝙ carnalis copla ɔfirmat nūm etiā in
pupillari etate ɔtra duplicem defectū
ɔtra metū z defectū libertatis voluntatis
ꝓpter metū z ꝯ defectū etatis. et hic vr
ꝙ instante z metu copula extorta ꝑ-
ficiat nūm. et facit ꝓ opi. hosti. de qua
ī c. 1sequi ē. ti. 1. aliās absurdū eēt
ꝙ puella traducta īvita z ɔpulsa nō
eēt vxor eius ipā volente. Credo qd
ipā non sit vxor si probet metus in
copla extorquēda ꝑiudicium mulieris
ſꝫ ea nolente sit. Sic intelligo dictū
hosti. ꝑ iam dcā in dubio intercedente
copla illa ꝑsumit voluntaria ut dicit
hic glo. qd nō. Nō ꝙ ɔtractꝰ sponsaliū
cū pubē z impubē cessante metu cogi-
tū pubes impubem expectare. ad hoc
ē. c. de illis. Nō modū cuīdendi se-
uole ꝑm ea que ꝓposita sunt. ff. de li. le.
l. a uolig sic ē. e. tua. qui cle. vel vo.
c. fi. Nō ꝙ accessus ad mulierē causa
carnalē cognoscendi z sic temptatus
ad copulam inducit sponsalia z rati-
ficat nūm. Tertia ob. dēc ꝙ temptatꝰ
sine copla non ꝑficit nūm de spon.
c. fi. pt dupli intelligi. ꝑmo ꝙ acces-
sit carnaliter ad eam z huit copulam
et ex hac ratificat nūm sine dubio.
Sdo. ꝙ accessit carnaliter ad eā tēpta-
do. et dic ꝙ hic temptatꝰ cū p'xima
etate inducit nūm ꝑscriptū nisi ipā inra-
ret ꝙ in eū nō ɔsensit ē c. p'ximo
ī fi. secus si eēt sponsa de futuro quia
tūc conatꝰ sine effectū non induceret
sponsalia depnti. ut dcō c. fi. z dixi
ē c. a nobis. Tertio ob. quia dr potius
hic ꝙ voluntatis ꝑentū ɔsilia ɔ'o z sia
si ɔpatim stat ꝓprie. ꝙ supponit positum
et sic debent valere sponsalia. glo. dic
ꝙ potius stat electe. Quarto ob. quia
ex quo tanto tempe cohabitauit viro spō-
salia de futuro vident ratificata ē. ti. ꝑ-
ximo ad id quod. So. intelligo ꝙ ɔtinue
durauit metus alēs ratificata fuissent.
et fuandū fuisset. ꝙ or ē. c. de illis. Quar-
to ob. dēc. de illi. z c. a nobis. ubi maior
prouocans non audit durante minori
etate. sed tenet illum expectare. hic ma-
ior prouocat. et nō tenet illū expectare.
Dic qn sponsalia sunt ɔtracta a duobꝰ
impuberibus altō ꝑus facto maiore. aut
sponsalia sūt ɔtracta metu. nec aliter
sunt ratificata. et pōt maior factus
illa reuocare. nec tenet minorē expectare.
Aut non intercessit metus. et tūc videt
hic tex. a ꝯ'o ꝙ maior tenet expectare
minorē. nec pt transire ad alia vota
donec iste maior sit factus. hosti. dicit
z tenet ī c. de illis ē. c. ꝙ aut hic ſcuꝰ
maior reclamat statim cū ſcuꝰ ē ma-
ior. et audit. et pt separi z nō expec-
tata minori ꝙ statim ratificat. aut
nō reclamat et dic ꝙ deuoluit ius
dissoluendi ad minorē. istud placet qn
ī uicem cohitarent. ꝙ tūc si maior ſcuꝰ
nō reclamaret. bū reuoluet ꝑtas ad
minorem. quia ex tūc ratificaret spon-
salia cohabitando. ſꝫ qn dissesset non
video ꝙ eo ꝙ factus maior si statim
non reclamat. ꝙ surgat aliqua ap-
probatio sponsaliū ab eo a maiore qui
possit qn vult libere dissedē. jō vel oz
te tenē ꝙ ꝑmo ꝓuomiens ad etatē nō
possit prouocare donec minor sit alt.
vel te oz tenē ꝙ hic valet ar. a ɔ'io
et ꝙ idem eēt hic etiā dato ꝙ nō foret
metus. et rōnabile videt ꝙ tā eum qre
non pōt prouocare ad separatōz ē. ꝙ
nō sentit ꝙ ē nūm minor. ut ē. c. a nobis.
Sed si quis factus ē maior sensit ꝙ ē
nūm ergo ꝓuocare pt. z sic videmus
ꝙ ad diuisionē hēditatis minor nō ꝓ-
uocat maiorem. ſꝫ prouocat maior
minorem. ff. de re. eorū qui sb. tu. vel
cu. sunt. l. 1. ſ. si cois. et. l. pe. C. de-
ꝑdi. iu. Vel dic et verius. ꝙ hec mulier
cohitauit usqꝫ ad maiorem etatem. et io
ipā si non fuisset metus ꝙ ex cohita-
cōne ratificasset sponsalia nō posset
prouocare ad diuisionem. nō ex vi p'i
ɔtractus. ſꝫ ꝙ maior ſcā tacite ratificasse

censetur et hec est veritas et sic opinio
hosti. verior est. antonius.

Duo pueri. ¶ Spon-
salia con-
tracta cum minori septennio
per cohabitationem continuam post
septennium convalescant et inducant publice
honestatis iusticiam. Solvitur tamen primum
de presenti. h. d. ¶ primo narrat casum, 2o ui-
det, 3o et ultima agitur. ¶ No. primo quod dicitur
quis in annos discretionis pervenisse qui
devenit ad etatem pubertatis ¶ S. No. 2o
quod sponsalia de presenti cum inhabilibus etate
ad matrimonium sed habilibus ad sponsalia non impe-
diunt matrimonium de presenti cum alia contractum nisi
repugnet publica honestas. No. tercio
quod minor de presenti cum inhabili etate ad
sponsalia de futuro cohabitatione volun-
taria usque ad etatem ad sponsalia ra-
tificatur ut valeat ut sponsalia de futuro
et ex hoc creat publice honestatis iusticiam
que impedit matrimonium inter sponsum et consan-
guineam sponse et dirimit ¶ No. quarto
quod copula cum dicta contra publicam hone-
statem et stante impedimento non firmat
matrimonium contra tale impedimentum et sic creatur
tale ex vinculo sponsaliorum quod impedit
et tollit maius vinculum secundum et sic hec quod
cum ea produit effectum maioris potestatis
quod sit causa et maioris virtutis ¶ Nota
quinto qui comprehendantur appellatione consobrinorum
quia comprehenduntur nati ex fratribus et appellatione
nepotis comprehenditur nata ex fratre ¶ No.
sexto quod contractus matrimonii post sponsalia
cum alio de presenti cum minoribus etatis valet
et rumpit sponsalia de presenti si contracta
que valent ut sponsalia de futuro ¶ No.
septimo quod ubi inter coniuges vertitur
in dubium de copula est ad alium effectum quam
validitatis vel invaliditatis matrimonii super
copula statur dicto viri sive dicat eam
fuisse e. t. continebatur sive dicat eam non
intervenisse e. t. attestationes et hic. Et no.
quare plus viro quam mulieri creditur quia
vir caput est mulieris ¶ Nota octavo quod
ex solo contractu sponsaliorum de presenti impe-
dientis publice honestatis iusticia, et non
secuta copula propter scandalum est pena in-
ducenda ¶ Et no. unum surgat publica ho-
nestas quia ex scandalo quod generatur in populo
quia decem videtur quoddam quod cum sponso con-
sanguinee consanguinea sponsa contrahebat.
¶ No. nono quod propter copulam habitam cum
illa cum qua non potest esse matrimonium impedi-
ente publice honestatis iusticia causa vero
etiam incestus contrahi videtur ex quo uterque
copulatorum inhabilitatur ad contractum matrimonii
cum alia et quamcumque non intercedentis ante
copulam tollitur facultas contrahendi ideo
viro datur licentia quia negabat copulam
et non datur mulieri quia fatebatur ¶ Ideo re-
linquitur sine contione ¶ No. decimo quod pena
est iniungenda solventi propria auctoritate sponsalia
minus interpretatione ut sponsalia de futuro
valida contrahenda cum alia absque ecclesie iudi-
cio et auctoritate ¶ Hic agitur de nubus duorum
contractuum sponsaliorum. de primo inter impu-
beres dissoluto ante pubertatem ¶ de secundo
inter puellam et alterum de quo tercio inter impube-
rem et alterius consanguineam primum non valuit
impedientis etate secundum valuit tercium non
valuit impediente publica honestate.
¶ primo ob. quia sponsalia contracta cum
ber. licet a principio non valuerint tamen
debuerint confirmari ex 2a cohabitatione
e. de spon. ad id quod. So. 2m procedit
in cohabitatione voluntaria. sed quod hic dicitur
procedit in cohabitante invita et meticulosa
¶ Item dicto quod esset hic voluntaria non
poterat ratificari quia sponsalia erant
dissoluta ex contractu matrimonii cum illa puella
ex supervenientia maioris vinculi ¶ Item
ob. quia non videtur quod matrimonium de presenti cum inha-
bilibus etatis inducat publice honestatis
iusticiam quia non ut matrimonium nec ut spon-
salia quia si non valet ut matrimonium non valet
de offi. delega. cum sup. glo. i. sequens
id quod sentit i. e. de illis qui fatetur
contrarium et subaudit ad text. quod minoritate
sunt coniuncti. i. coniuncti ut coniuges etatis
esse. et sic fuerunt sponsalia de futuro
¶ Sed veritas quod sponsalia de presenti inter
inhabiles etatis ad matrimonium habiles tamen
ad sponsalia de futuro valent ut spon-
salia de futuro. et si non sunt habiles
ad sponsalia de futuro tempore contractus coha-
bitatione validantur et appellantur sponsa-
lia de futuro interpretata ut hic. et dicit
hosti. quod talia inducunt minor presumptum
si temptatus accederet e. e. attestationes
s. in proximitatis etatis ut ibi dixi. et sic
intelligit hic hosti. et quod primo dixi
sentit glo. sequens et pe. a. c. uno e.
ti. li. vi. et hoc est mult. glo. in verbo pue-
rili. non ob. ff. de acti. et obli. verborum
obligatio quia ibi pactum erat informa
hic in causa efficienti vel in non erat animus
obligandi. et hoc teneas. hanc viam
expediunt de offic. deleg. cum sup. hic non
insisto ¶ Quarto ob. quod non habeat locum
hodie publica honestas propterea quod est de con-
sang. et affi. non obstante dicit glo. quod
hodie restricta est ut in sobole ex 2o
vero et 2o 3o. quare affinitatis non
frangas tibi caput ad intelligendum
hoc videbis in declaratione ¶ Quinto ob. quod
non creditur confessioni de facto copule
de frigi. c. i. ¶ So. dicit glo. quod non creditur
qui allegatur ad preiudicium alterius. sed
qui allegatur ad preiudicium suum ut alterius
creditur ut hic. nam hic solum allegabatur

ad fine intende pene / no ad fine vali-
dandi mrim / qr foret vel no copla / mrih
no valebat impediete pub^ce honestat
iustitia / z hoc teneas / z sic ubi p coplam
firmat mrim credit mulieri / ubi ud no
firmat / s pcium tantu altius detegitur
non credit ¶ Sexto tn glo sup verbo
nent / videt qr no debeat impedi
vir c copla hcis cu ssanguinea puelle
qr ad ghendu / qr no valet mrim ergo ex
hoc de futuro facto no oritur impe-
dimetu ¶ So. dic glo. forte pp scandalu
hoc ctingit / dic q hoc impedimetu
surgit ex delicto incestus qd cmisit
ctrahendo / et se cognoscendo sciens
ctra pub^ce honestat iustitiam q orta
erat ex sponsalibus inptat inter
Guilhelmu c Guilhelma / dic tn glo.
lz phibeant ppter incestuz ctrahe
si tn ctrahant valet mrim de matrio
ctracto q inter dcm etc. c. i. vn vz
q non artet martinus ad recipie-
du Guilhelma / quia veniedo ad G.
Guilhelmu pmu sponsuz et abeo
cognita iam cmisisat adulteriu / ergo
no cpellit. ipam recipe de adulteriis
pcotinuo ¶ So. intellige si noluit cu
Guil. hint cu ea copulam / vel copla
fuit metu / et sic no cmisit adulteriu
maxie pp pbabile dubiu q cxerat
originem a facto martini ea repel-
lentis ut uxore altius / aliue glo. sic clar.

A d dissoluend[um]
Denuusu non pot minor
q non c / ut si tn minori
viii^o sit ctractu denu-
ciari tn pot impedimetu ne cbat
imposterz. h. d. tria facit factum
narrat. 2° interloquit. 3° inhibet
et decernit / 2^a i. interloqnedo. 3^a ibi
ne no ¶ No pmo q sna sup inepto
modo agendi et ponendi / dz interlocu-
toria et sic hes ptes inducis / et sinandi
modu / cu ineptus c modus agendi
ad hoc. c. de iudiciis examinata ¶ No
2° q matrimoiz vel sponsalia ctrahi
non pnt cu minori septemo ¶ Nota
tertio q qd non c / non pt accusari / et
q denunciatio psupponit hitu / et q non
c dissolui non pt ¶ No qrto practica
pcedendi qu allegat cssanguineitas
quia aut sponsalia pcedunt de pnti
et pcedi dz p viam actionis / aut spe-
rant z pt procedi p viaz denuntiois
et sic pz q p viam denuntiatiois pot
procedi non solu qu pctm c ita c-
missum s etiam cmittendo ¶ Nota
q statuit terminus denuntiar volenti-
bus c. hoc. c. op. fran. ¶ Nota qrto

suiam sup inepto modo agendi et
sup inepta tela iudicii non obstar. du
modo alia apta pponant nec sna ob-
quomimus omnia opposita in pmo iudicio
et allegata possint in 2° produci z alle-
gari ¶ No q lz non valeat pcessus
eodem instanti sup dilatoriis z prin-
pali valet sup pncipali tm refina-
tis dilatoriis in sna vi / ad hoc de offi.
delega. cu ctingat / et qd i no ¶ Nota
sexto officiu iudicis cgnoscentis de impe-
dimeto mrim ctrahendi / qr dz inter-
dere intem ctractu mrim donec
dixret processus ¶ Et no q ctractu
mrim decerni pot annuare nullum
et p hoc vz qd illud homis de cthu
fuit nullu cu papa decernit ¶ Ordo
quo hic ponit primo. de denuntiatoe
tmis ctra electu. dicta de accu. sup
his vel in. c. qualit et quado / declarus
hanc decretalez hic agit de tribus
de effectu accusationis mrim / et de ef
fectu denuntiationis ctrahendi et
de effectu interdicti ¶ pmo obiicat dec.
qr inepte videt statuere tminu pptua
ad denuntiatoz probandaz sup inepto
modo agendi ¶ Nam pposita erat actio
qr ineptam papa pnuntiat / et pyca
statuit tminu ad probanda denuntiatoz
que pposita non erat / So. intellige
q libellus cphendebat duos modos
procedendi qr dicebat denuntio / et
accuso / lz non valet modus accusatoris
valebat ps libelli prout denuntiabat
et sup illa pte procedant qd no / quia
libellus plures modos cphendens a-
gendi de eodem non c individuus
et io libellus in pte inficiosus no cqua-
sat in totu / et ps utilis non insiciat
ab inutili / vel dic q hic papa pro-
cedit ex officio / potes dice q papa
statuit terminu ad pbandu denuntiatoz
et csequent subandi tam ¶ Secdo ob-
quia videt q ei quod no du c pos-
sit aliquod ius inprimi. ff. si finitus no
l. si finitus s. futuro. ff. de fin. l. la-
beo z usfis futuris psbz. c. de usuris
l. eos ¶ So. Rei que no c ob. futuris
inponi non pt pncipalit. s cdicio-
nalit / cu erit non timeres de ea bona
cardita c ¶ Aliquid hes de pscrip. c.
fi. ¶ Tertio ob. qr no vz q exceptio-
nes possit iterari ctra accusatore obsta-
te sna. c. de excep. pastorialis ¶ So
cu narrat modus agendi / exceptio-
nes que pmo potant ponni 2° mo
potunt / et maxime cu variat insta-
tia de inepta ad ineptaz vel ad apta
ut hic. c. de iudic examinata ul spale.

in causa matrimoniali. Ultimo glo. declarat que erant iste exceptiones. dic ut in ea inter cetera no. glo. q ubi denunciatio fit publica ad dicendu impedimentu uel peciu non est necessaria admonitio. Certo opponit q gestum contra mandatum pape non sit nullum. de preben. in decreto. c. dilectus. Glo. factum ex potestate propria contra mandatum pape et preceptos sine decre. non e nullum. ff. de constit. al. de in inte. resti. c. ij. ubi e bona tex. quando non e appositum decretum. sed si e appositum dicit. glo. q factum contra mandatum pape e nullum. et imo de inferiori iudice. dixi in dco. c. ij. et de preben. dilecto. Quarto ob. q ut q matrimonium contra decretum pape valeat. q fortius vinculum tollit minus forte. non e enim dubium q matrimonium hz vinculum auctoritate dei. ergo debz tolle mandatum pape. etiam cum decreto. Glo. glo. fatetur q matrimonium no irritaretur contra decretum pape. sed solum ad tempus separetur. donec de impedimento cognosceretur. ff. de ma. contra. ex litteris. dic si queritur an ex interdicto anullentur sponsalia de futuro. Immo. dic q sic. sed an ex interdicto anulletur matrimonium si est interdictum e cum decreto inferioris no pt anullari. si e interdictum pape si sine decreto tunc adultenendum e hosti. tenet hic q speciale sit in papa. ut eius decretum anullet. q si pt creare impedimentum legem condendo ergo fortius vincula ... te ... eum uel saltem dic q in hoc recurrendum e ad intentionem principis et in hoc est speciale in principe. et hoc etiam licet dubitando tenuit alanus archidi. de noto. c. i. li. vj. tenet q decretum pape no anullat matrimonium post contractum. allat de mat. contr. c. ij. preterea tenet Guill. in cle. i. de rez permut. licet dicat secus in aliis sacramentis ut baptismo. et aliis non subiectis dispositioni pape. Alie glo sunt clare et non egent suppletione aliqua.

Tue. Si quis puba de presenti contrahit cum impubere in qua malicia no suppleat etatem. non mirioz sed sponsalia intelligitur contraxisse. sicut dne ptes. In prima ponitur dubia consultatio. in 2a ibi. q no. distinguitur.

No. primo de dictione circiter et certa propter testes deponentes q talis possedit circiter uel circa duos annos. unde. ff. e. continebatur et specialis q sunt certa in teste. No. 2o. q sub arratione mutuo consensu accedente inducitur matrimonium nisi etas repugnet. No. 3o q si talis possedit circiter xij annos necesso no probat determinatum tempus possidendi de quo dixi plene de dila. lite et de plur. licet causaz quod bene no. No. quarto q matrimonium contractum cum impubere malicia etate supplente nuda proximitate etatis inducitur matrimonium malicia aut uel prudentia etate no supplete no e matrimonium. No. quinto expressum q matrimonium de presenti cum nubilibus etate et subarratione interveniente valz ut sponsalia de futuro in ... z no. q ad probandum maliciaz supplere etate. no sufficit probare q esset etatis propinqua uel quod haberet circiter xij annos. Op. q matrimonium contrahi non possit nisi etate completa. s. e. puberes contra dic hic lra. So. dic q etas contrahendi est in femina e xij annorum in masculo xiiij. q tamen aut datur impedimentum etatis alio extrinseco no accedente et no e matrimonium ut hic aut datur impedimentum etatis accedente actuali copula et hic e matrimonium in maiori septemio. ut dixi s. e. puberes. aut datur impedimentum etatis intercedente potentia copule de qua constat et adhuc e matrimonium ut dicto. c. pubes. dixi. s. e. c. de illis. Aut datur impedimentum etatis. cum nexu copule et tunc aut nexus concurrit cum proximitate etatis. datur tamen itatus consensus in proximitate etatis et inducitur matrimonium s. e. attestationes. aut datur nexus sine proximitate etatis et absque novo consensu et adhuc non e matrimonium ut dco. c. attestationes. ac datur impedimentum etatis. malicia tamen etatem supplente cum proximitate etatis et adhuc e matrimonium ut hic. Sed e dubium quid declaret hanc maliciaz supplere etatem. dic q copula actualis nexus ad copulam prout declaravimus. s. potentia et copule ut dicit hec dec. unde exponit hic glo. q malicia supplet etatem. que est apta ad carnalem concupiscentiaz xxx. ij. q. i. no enim sic. et in delictis dicit glo. q doli capacitas supplet etatem. allat infinita iura. Ita q hec dec. ponit generaliter alie dec. ponunt ex. malicia uel prudentia. ergo hic supplet etatem no solum que roborat et prevenit etatem ratione etatis cognitionis ... sed etiam que roborat et prevenit ratione potentie cognoscendi. Certo nunquam datur sola proximitas etatis absque signis supradictis ex quibus cognoscatur q malicia suppleat etatem et non e matrimonium. dic tamen hosti. q confirmatur hoc matrimonium post sex dies si sit proxima etati propter dies ... hoc exigit tres dies per tex. de ... adimam. et hoc tenuit hosti. hic et dixi s. continebatur et. c. attestationes et s. e. puberes. hoc opi. communiter no tenetur sufficit q perseveret usque ad maiorem etate que cum sic videbitur statim. Certe nunquam est

in puncto etatis legittime . quia in xiiii
masculus . in xii mulier . et tunc est dubium
an exigatur annus an sufficiat quod sit in principio
vel in medio . dicit quidam dicunt sufficere
inchoatum . alii exigunt finitum . Vincentius
tenet quod exigatur finitum ad instar testi
ff. de testa. l. qua . etate et sic ultima die
xiiii anni et post pro sex horas noctis pre=
dentis contrahere posset sicut et testari
Jo. an. residet cum Vincentio quod hoc relinquatur
arbitrio iudicantis a cognicioni sue . an fini=
tum exigatur vel non . cum hoc habebit iu=
dicare ex aliis circumstantiis . an malicia
suppleat etatem de quibus dixi . ¶ Sed
illis cessantibus remanet quod annus exi=
gatur completus . nisi aliter appareat pubertas
hec procedunt in iure . ¶ Intestato autem est
contra . quia in illo non suppleret etatem malicia
unde disputatum Jac. de bel. quod pro tres
dies xiiii anno non possit testari licet etiam
sit sagax et prudens sicut et quilibet maior
pupillam . l. contra etatem . allegat nova similia fi=
nita miracula non insisto . in hoc differentia sit
inter testamentum et matrimonium . quia in matrimonio lex non
simpliciter ponderat etatem respectu sui . sed
ut signum pubertatis et potentie complende
unde ponderat complendam potenciam solam et
etatem propter illam presumendam ubi aliter
non constat . si ergo detur ante non expectatur
tempus . sed in testamento simpliciter etas pon=
deratur et determinatur sic a lege . ¶ Quero
primo quid est subarratio . dic quod anuli
immissio . quamquam fit datione aliarum rerum vel
aliorum in signum . et quamquam fit intervenientie
consensu expresso . quamquam fit illo non interve=
niente . ¶ Sed quero an subarratione inducatur
matrimonium vel si est contractum in minori etate .
ratione anuli . post maiorem etatem confir=
metur vel alia subarratione . ¶ Ad primum
glo. hic eligit quod concludatur presumptum nisi
probetur contrarium . all. xxx. q. v. mares . et e.
femine xxvii. di. quod interrogasti de spon=
sam . quia non interest an verbo vel facto quis
declaret voluntatem suam . xliiii di. c. i. ff.
de legi. l. de quibus . contra glo. quod si fiat hec
subarratio aperte presumitur sponsalia si=
fiat a sponsis presumitur matrimonium . nisi consue=
tudo in contrarium esset . ut quia anulus aliud
potest signare . ut notatur . s. de presump. illud
ibi plenissime dixi . ¶ Ad propositum quamquam
subarratio intercedit consensu expresso et in=
tercedente et casus est planus . ¶ Quamquam sub=
arratio intercedit sponsalibus de futuro
intercedentibus tamen et adhuc planum quod non
est matrimonium . ¶ Quamquam subarratio intercedit int=
ercedentibus verbis ex una parte tamen aptis
ad matrimonium et subarratio tacet et planum
quod est matrimonium . sic dicit glo. s. ti. i. tue et c.
si inter . ¶ Quamquam intervenit subarratio
et nichil profertur et si constat de mente
illam sententia . si non . et similiter in loco ubi
impositio anuli significet non induc-

matrimonium ut dicto . c. illud et ibi dixi . Si similiter
in loco ubi delatio anuli . nichil aliud signi=
ficet . et tunc aut consuetudo in loco aliquid
disponit de signo anuli . ut quod signum spon=
salitorum . vel sit signum matrimonii et illam sententia
¶ Si nichil disponit aut fit in capitulo ad
unionem . et presente sacerdote vel ad fores
ecclesie . et presumitur matrimonium ut hic dicunt doctores
aut fit non in capitulo et si datur aperte presumitur
potius quedam donatio . et si datur appositis
et imponitur digito presumitur matrimonium . Impo=
sitio enim in digito significat unionem cor=
dium . unde solet digito certo imponi
in quo fertur quod est quedam vena sanguinis que
ad cor pervenit xxx. q. v. femine . et potest
intelligi de spon. duorum . c. i. si autem detur
anulus et non imponitur digito . tunc non
presumo matrimonium sed sponsalia . talia enim mu=
nuscula interveniunt quamquam inter eos . j. de=
ma. con. c. i. sic et arre datio . non est futuri
signum contractus . Jsta de contrahen. emp. in principio
¶ Nam arra est contractus de preterito . ff. de acti.
emp. et uen. l. iulianus . § i. per hoc
infer. quod si in ludo . ut fit in festo sancti Nico=
lai puer imponeret anulum digito puel=
le . si certum est de ludo quia certum est de contraria
intentione non erit matrimonium ff. de acti. et
obl. l. obligacionum ad finem xxii. q. ii. quod
aut de presump. quod in simile tamen sit . Jn dubio
aut iudicandum erit pro matrimonio . de re. iu.
c. fi. vel consulatur princeps de testa. c. i.
sicut in simili dicit Hugo . de cons. di. in=
solet quid . ¶ Ad secundum an per subarrationem
confirmetur matrimonium . dic quamquam est dubium
an subarratio confirmet matrimonium in minori
etate contractum . et tunc aut supervenit
subarratio per immissionem anuli . et sine
dubio ratificat . aut fit subarratio per
alias donationes et munuscula . et tunc
dicat hic hosti. et quidam quod non . sed
hoc potest esse verum quando sponsalia sunt de
futuro . alias si mittitur ad domum post ma=
iorem etatem contracto matrimonio in minori
et dat munuscula et ratificatur matrimonium
secundum ea que habes in c. i. e. ti. li. vi. de=
hac materia vide ad satietatem lapum . in
allegationibus suis . all. lix . ¶ Quero quando dicatur
quis circa vel citra annos legitimos . dic
hic glo. quod hec dictio refertur ad mo=
dicam quantitatem . ff. de libe. signi. l. hec
adverbio quod distat per tres dies . Alii per
sex menses . hoc dico arbitrarium . ¶ Ad=
uerte tamen quod in teste ista non arguunt
determinatum tempus exigatur probandum
testis nichil concludet . ut hic est casus
nobilis quod bene tene menti . Alii dicunt
quod intelligebatur de anno vel minus et
e. continebatur . ¶ Alii de sex mensibus
s. demidio . operandum . dic in materia nova
mea ut dixi s. et vide ff. si quis cau. l. sed
et si post tres . et quod dixi . post cal.
de dila. his . et per doc. ff. ex quibus ca.

alind

ma. ab. hostibus. ff. sed quod simpliciter dominus Antonius de butrio.

clamdestina desposacoe cta

De clamdestina despon sacone Rubrica;

Visdimus de sba mrioni nunc videndum e de quodam vicio extrinseco i mo gtrahendi inficiente in aliquo effectu mrioni. s. de vicio clandestinitatis. ideo post Pcam pcedente ponit ista de mia hot xxx. q. v. femine in q in gsanguineorum.

Si quis clam.

Asserenti matm incumbit pbacio h. d. sm vnu intellectu et non dividit tex. ibi clam. i. no publice tamen tot interfuerit q pot pbari. No q assenti mrim incumbit probaco. Ob. dec. q no videt q viro negati incubat probacio. q negatis facti in nulla e probacio. vt q ult. actor. S. de elec. bone. i. glo dicit q si vir asserit plam q sibi incubit probaco si vir neget aut negat matm et no incumbit probacio. aut negat clandestinitate melius dixisset publicitate. et hic gs probar quia negat jus et neganti jus incubit probatio. ff. de pbac. l. ab ea pte. h non placet glo. q excf. vir fatet matm ipm gpbat abecia. ut 2o leg. tra cu duplicatone et sensus tre. q si vir dicat mrim probabit. Si mulier ipa probabit. z ic no reassumpsit expresse de mulie. q idem e indican de muliere quod de viro. vel dic q hic vir dr auctor et illi incumbit probacio qui vir e. i. i hac virtute q assit mriam et non negat. dic qnq de mat. pter gstat. q ab utraqz pte. q e gtractum. et p viru gstat. q no et tuc adhuc vir habet probar. q maito defert iuramentu ut hic z in hoc plus incubit q mulieri. q si mulier oet negans cetis paribus non defertur sibi sacrm. hoc falsum hoc cau cetis paribus sviandum pro marito. vel decla recurrendu ad declaracones sacri. ex quo vnus probaco non supat probatoz alterius. Nnqz nichil gstat de mat. et tuc dices probat. ubi mrim e pbabile. ptestes Qnqz nichil gstat de mrimo nec pt gstare ptestes. et tuc dic hosti. qd het locu ista dec. quia si vir dicat matm hz probare et credo q plena pbacoe et si non pot probare succubit ut i dec. se. Si maritus negat matm tunc adhuc probare intendit habet. s. ad purgacionem vz q pstet iuramentum et sic respondet gpellit. et ex quo semel inter eos allatum matm de gses. c. fi. h. vi. et hoc casu non defert mulieri. non ob. q reus non artet ad iurandu ex quo no est probatu aliquid pactore. q fallit in mato et i eo spale. ut e. c. attestacones ad purgandu omnem suspicionem tollendum no ob. q negatu sit inpbabilis. q vez aliter apparet quia p iuramentu. s. ptestes Sz Jo. an hoc impugnat p doc. sequi ubi apparet q qu non pt hri probacio nichil prestat. sed absolvitur reus. Sz hosti. hoc limitat. qn allegat copula credit viro gtrarium qn no allegat copla et hoc etiam sentit vinc. et tenuit. ber. epo. sm q dicit. Jo. an. Anto.

Quod nobis.

De matrimonio occulto non iudicat eccia. et illud publicu gpbat eccia h. d. due sunt ptes. que patent. 2a i. rez. No pmo q viciu clandestinitatis non viciat matm No. 2o. q clandestinu z occultu stricte sumit. procullo qd distinguit q pbable. No tercio q de occultis no iudicat e prise gpellendo. No ex 2a pte. pmo q paria sunt quo ad actus validitudinem. et effectu. qualitate ad actu requisitam ab inicio adfuisse. vel ex post sno supvenisse. No 2o. q publicacio mrim illum effectu tribuit mato qui adfuisset ca aprincipio gtracti matri assistente No tercio illam causam ex post facto impedire publicacoz mrim eccia. que si fuisset ab inicio mrim impediuisset. pmo. ob. dec. quia abinitio nullum no videt tractu tempis validari. S. de elec. dudum de r. s. juris non firmat. Sol. q nullu e non gvalescit solo tpis tractu ut ibi. Sz hic aprincipio valebat ex p facto declarat. seu nova qualitas ipmit supveniente ca inprime valente. s. eccia. gfirmacone. et sic loquitur hic Scdo quero coram quo fiet hec publicacio. dic coram epo ad que hoc spectat de gsan. et affini. c. i. Queo 2o. qualr fiet hec publicatio. dic q fiet svata solepnitatis sequentis. c. sm vinc. q e bu notandu s. ab. Queo 3o. de rone quare eccia non gpellit ubi mrim e occultum. dic sm glo. illam. quia non iudicat eccia de occultis xxxii. di. erubescant. tu sy ymo dicit q potius sunt sepandi quia gtubernia. ut supra psumit. xxx. q. v. c. i. Queo quito que ca ronabilis pot subee impediens gpbacoem glo. dic gsanguinitas et vel affinitas vel ad i. de eo qui cognovit gsan super eo

Unde dicit doc. q semp manifestu ma-
trimoniu p̄iudicat clandestino. ⁊ si ambo
ofiteant clandestinu. et heant p se
vnu testem. et famam sm binc. p hoc di-
cunt hic pe. et ab. q si ambo ofiteantur
mri clandestinu et vir ofiteat ognouisse
osanguineam sponse ante q hoc matrim
ē non approbabit. nec illud faciet obsua-
ri. nec ob. sm eos. de eo qui ognouit osan-
guineam vx. sue. q̄ quia illud loquit q̄n ofitent
ad publice otractu dirimendu. dicit tn̄
multos dixisse otrariu ⁊ facit q hoc ultim
vm ē q̄n ofessioni oiugis p matrimonio stat
non ē. et hoc placet p matrimonio teneo
p̄mu. quia excipio etiā acceptat ote-
rum dz acceptare ofessionem istius impe-
dimenti. ¶ Quero q̄nto quis sit effectus
huius approbationis. doc. dicit q magnus
quia non solu proles nata post s3 etiā
ante nata legittima censebit. q. fi. sint
le. tanta. et hoc patebit si post apparē-
te osanguinitate dissoluat matrim. Cu-

Cum inhibicio.

¶ Nom recipit breue summa3
propter multitudinē dictorum. In
p̄ma ponit osultacio in 2a pena. 2a
ibi siquis. p̄mo facit duo. p̄mo phibet
clandestina oiugia otrahi et sacerdotes
ad ee. scdo p̄cipit edicta p eos p̄mitti
et de impedimentis inquiri. et ex oiecturis
probabilibus otractu interdici. 2a prin-
cipalis facit duo. p̄mo punit sic ohētes
in prole et ad aliu casum pena extēdit
. scdo punire p̄cipit p̄sbros nō phibētes
et clicos interessentes. ¶ Item ipos ohētes
⁊ malitiose se opponentes. ¶ No p̄mo
q hodie matrii probatio inter osan-
guineos ⁊ affines ē restricta ad qrtu3
gradu. et sic tres sunt reuocati q
olim se ad vij extendebat de resti. li3
ex quadam. de osang. et affi. c. i. ¶ No
scdo q reuocatio in aliquibus ē otessio
et offirmatio alior. de p̄sup. nō ne
¶ No tercio q clandestina oiugia
sunt ab eccīa dampnata ⁊ phibita et
hoc quia non ē oueniens. q tantum
sacrm sit i occulto. hoc tamē non viciat
sbam matrimonij. dū tn̄ non subsit aliud
impedimentu. et sic matrim ecclia
necessitante non ē nullu. dū tn̄ non
ocludat nullitatez. et sic sacrm fra-
taliter otra phibitionem ecclie non est
nullum ¶ Et nō q sacerdos non deb3
interesse vel ad ee tali oiugio. et sic in
ultimo actu non decet p̄sbros et hone-
stas p̄sonas auctorem adhibere penis
p̄nciam ad hoc i. de clo. exco. immun.
illud ¶ Et nō q dicit p̄sumat q dic
hosti p̄sumē dicit qui ex certa sciā venit
contra canones. et nō c. de maio. ⁊ ob.
illud. Et nō quod dicit matrim clandesti-
nu ē in cuius otractu adest p̄ntia ē vnius
sacerdotis. et sic p3 q sup inmo nōstat
testimonio vnius etiam sacerdotis ¶ Nota
quarto q osuetudo localis ꝯ nō porrigit
vires extra locum ¶ Et q de osuetudie
spali pt fieri lex. et tunc lex addit vin-
culu3 ad osuetudinē. de quo de testi. c. i.
li. vj. et hoc ideo q tunc ostitutio aliquid
addit vi osuetudinis ad alia loca exten-
dendo ¶ No q̄nto practicā p̄ponendi
matrim ne occulta dicant q p sacerdotes
d3 publice p̄poni ut statuto certo t̄mino
siquis aliquid velit opponē p̄ponē. et
debet ex officio inuestigare. etiā ex p̄po
offā de impedimento. ⁊ sic hēs casu3 i cā
ciuili iudex ex suo inquirit officio. hēt
ē quid heat facē iudex apparēte impe-
dimēto. q otractus d3 interdici donec
aliquid sit de impedimēto ostiterit
et nō q ex sola probabili oiectura i pedir
nō requirit q plena probatio. nō
bene. quia dicit oiectura ex illo siqs
nō. nō vim pena matri otracti occulte
quia proles ē illegittima subsistente
impedimēto. ⁊ dato q vtrqz parentu
ignorant impedimentu ¶ Et nō q2
proles ē illegittima data sciā impe-
p parentes posito etiā q vnus i facie ec-
sit otractu. ⁊ sic p3 q ibi agit de pena
defectus factu pris nocet filijs suis.
. Et nō q sepius affectata ignorantiā
sciē equipat quo ad penā ex. sana.
No penam sacerdotis nō phibentis ta-
les oiunctiones. ⁊ regular interessentis
q suspendunt t̄mino ab officio. Sco
nō penā aliam ohencium q etiā dato
q otrahant i gradu otesso ogitua
p̄na eis venit imponenda ¶ Ultimo
nō penā se opponentis l̄timo matrimonio
allegando osanguinitate vel aliud i pe-
dimentu falso ¶ Lega deinde p ptes
cum p̄ma parte usqz ad 2a siquis ¶ No
duo ponunt in effectu. Inhibicio cla-
destini matri. et mod9 ⁊ forma matri
nō clandestini. Videamus p̄mo an laici
debeant ad ee sp̄ualibus oiugijs. dic
hosti q non exigit. licet vbis nō op-
hendant q solu p̄sbri et regulares
inhibent. all. c. de falso. ma. l. i. de
sen. exco. q̄nato cū si. nō credo q pe-
na heat locū p i. r3 i penis. ff. de r. ij
iur. et q nō p̄portionat. 2o quid de
sponsalibus clandestinis. dicit idez q
multis modis ofirmant ⁊ tenent in
mrim p̄suptu ut nō. c. despon. ado-
lescens ⁊ c. is qui. ⁊ sic eadem ē ro

in spon que transiverint in sponsalibus que
transiverint in matrimonium credo idem quo
ad penam non in sponsalibus que steterunt
in finibus sponsaliorum quo ad penam sit
tamen maior eius in matrimonio quam in sponsalibus
¶ Tercio an in pluribus ecclesiis debeat fieri
publicacio aut sufficiat quod in una dicit
hic Innocentius quod in pluribus videtur fieri debere publica-
tionis dic quod hoc non servatur sed sufficit
quod fiat in una tantum et quod publice fiat ita quod
ad omnes pervenire possit de postul. pla. c.
i. et si est etiam in publicis locis puta
predicacionibus hoc fieret de sente. excom.
c. Quiso sed de ecclesiis ideo dictum est quod ibi homines
ut plurimum conveniunt de iure dic. Innocentius quod
sunt eiusdem parrochie et inde habent parentes
antiquos ambo et sufficit quod fiat in una
aut sunt diversarum parrochiarum et in diversis
habent antiquos parentes et debet fieri in
pluribus quod ibi sunt qui melius cognosce-
scunt consanguineos suos de testibus licet
ma. actu pos. videtur Eciam enim si scotus
contrahet cum lombarda quis sciret si denunc-
ciacio fieret in ecclesia lombardi quare dic
Innocentius contrahentes habuerint plures habi-
taciones quia alibi antiquam cohabitacionem
alibi modernam et tunc publicacio esset faci-
enda in utroque loco In antiqua quod ibi
melius sciuntur gradus de moderna quod
ibi scitur melius an ibi contraxit cum alia
Resident tamen Innocentius quod de iure licet hoc
sit bonum consilium ante factum post factum
tamen melius est dicere si fiat solum ubi est
eorum habitacio antiqua quod sufficiat ad
hoc ut filii illegittimi non dicantur tamen
propter cessacionem constitucionis hec constitucio
filios illegittimos indicet illorum tamen qui
in gradu prohibito coniuncti sunt Unde si
habent plures consanguineos et in diversis
locis habitantes non erit ubique faciendam
publicacionem Non igitur hic nimis est sub-
tilizandum propter illegittimitatem filiorum
post factum enim cum fieri potest de negli-
gencia tollenim vel excusari secundum Innocentium
Unde dicunt quidam episcopos hoc servare
quod ad contrahendum non admittunt extraneos vel
ignotos nisi deferant litteras testimoniales apportet
et ut quod non. i. de eo qui dux. in ma. c. pe.
¶ Quero quarto an hec publicacio si
contingat in secundo matrimonio excuset plenum
si post cum alia appareat aliud matrimonium
publice contractum ante hoc secundum dic secundum
Innocentium an super primo lata erat sententia et
non erat appellatum et sic erant separati
et coniuges secundo contrahentes publice indubi-
tanter excusantur et proles erit legittima
quod nichil potest eis imputari ¶ Si vero neque
nulla erat sententia lata separacionis super
primo et secundo contraxerunt et mulier crede-
bat matrimonium separatum hoc tamen dicit
ipse adhuc quod licet tunc excusetur ab adul-

terio quod tunc exigit dolum non tamen defendit
prolem quia debuit clarius investigare
¶ Si vero neque mulier sciunt primum matrimonium et nichil
sciunt de separacione vel audivit sed solum
publice contraxit non excusat adhuc
publicacio contrahentes quia debuit diligencius
quam per solam publicacionem querere de sponso
in penitencia xxxv. q. i. c. i. ¶ Ceteris quod publicacio
quo ad alia impedimenta preter consanguinitatem
parum operatur nisi quia facit presumi quod si
illi scivissent impedimentum non fecissent
publicari sed hanc presumpcionem tollit pub-
licitas quod cum alia contraxerat ff. de iure et
fac. ignorancia l. 2a. ¶ Si vero neque primum fuit
publice contractum et secundum mulier probabiliter
ignorante primo ut quod erat de diversis
provinciis et in una contractum fuisset
matrimonium in alia secundum contractum et tunc non
haberet locum pena in ipsis et filii erunt le-
gittimi q. qui fi. sint le. ex tenore et hic
¶ Quero quinto quotupliciter dicatur matrimonium
clandestinum et hoc dubium tangit
glo. in. dic quod quadrupliciter distinguitur
contra probabile ut quod de eo non habentur
testes. c. proxio ¶ Secundo modo dicitur clande-
stinum prout distinguitur contra solempne
secundum solempnitatem de qua habetur xxx. q.
v. illud. que alii loquuntur de quibus dam
solempnitatibus extrinsecis de quibus ex
e. t. i. ¶ Tercio modo prout distinguitur
contra solempnitatem de qua hic est. omnibus
hiis filii sunt illegittimi si detecto impe-
dimento appet. omante clandestinitatis
nati ut hic ¶ Quarto modo dicitur clan-
destinum secundum hosti. prout distinguitur
contra solepnitatem de qua e. ti. i. c. ii. qui
pubes alii alligatus sine licencia episcopi contrahit
non detecto impedimento de divor. ex litteris
§. sane ¶ Item cum quis impuberes contrahit
quamvis de penis agatur sponsalibus ut de eo
c. ii. ¶ Idem si contra interdictum factum specialiter
i. ti. i. c. tua vel generaliter de fer. capellanus
expresse de matrimonio contractu contra interdictum vel tacite
ut h. pen. laudabile In omnibus tamen
hiis casibus tenet matrimonium quo ad deum
nisi perpetuum subsit impedimentum et generaliter
sit primum quod omne matrimonium contractum contra
prohibiciones ecclesie specialem generalem tacitam
vel expressam vel contra formam a iure
datam potest dici clandestinum quo ad ef-
fectum ut subsistente impedimento proles
sit illegittima et pena contrahentibus
indicitur quod bene nota ¶ Quero sexto qua-
lis erit terminus statuendus dic quod terminus
erit trinus de sen. exco. sacro. vel sit
diffinitum est in sinodali statuto vel indi-
cabitur iste arbitrarius iste terminus de quo
fit mencio in tex. tamen statuti terminum
potest episcopus qui est supra statutum terminare
sed non inferior ff. de ar. l. pe. de

ma et ob tim inferior. Arch. cf de
elec. licet canon. li. vi. p otm Inno. i. c.
dilectus. § dete imp. or. di. ubi dicit qd
epus non dispensat otra pruz statutu
hoc non e vm fm cp Inno. no. desta. mo
cp dei pmu tenete ¶ Septimo qui ad-
mittant ad testiom denuntiandu dic glo
vs. cp omes cf hoc e p ci pubtu atine
ymo quilz saltim demittiar tenet. s. de
cogna. spuali tua. osanguineitam poci
admittit quia extimei. xxxv. q. vi. c. i.
p hoc dic goff. cp vno acciant. z similibus
coteri repellut. cf perit z osimit pplar
actio vnico agente nisi doceat de colln-
sione ff de pcurat. non cogendos. f. qua
ff. de mi. mir. eu qui f. i popularibus
hoc non placet inca mat. cf si lia no
tisit in rem iudicataz. s si mo tone
otiu dic cp inca que dicit. cp si ua i
causa imonuali no tisiet i rem iudi-
catam e vm cuo ad ptes. s quatu
ad alios citare nolentes bene transit
tame istud dictu non e tutu. cf ppt
pctm quilz dz admitti no obstante
re iudicata. ppter hoc dicit hoc ca
pot agi p ptitorez. Casus de ptiu-
tne ¶ Octavo quid si aliquibus parentibus
et scientibus matrimonium e otractu clandesti-
ne ¶ An tales debeant admitti ad accu-
sandu vel testificandu otra talez post
mortez vel ena i vita videt cp no. cf
qui scivit certiorari non debuit. ff.
de actio. emp. l. i. ¶ Item quia denun-
ciatio non fit nisi ppter ignorantes
scientes sunt in dolo. et dolus culpe
pponderat. et cf exquo publice fieri
e otradictio no admittit. viii. q. i.
licet dicit glo cp admitti no debent
cf suspitione no carent. et e tex. q
matrimonium accusari possint. c. i. ¶ Venio ad
secundam ptem. illa disponit tra pena
duplicis otractus et clandestini vel
inhabili ignoranter. z otractus non
clandestini scient de impedimento. ¶ Queo
pmo an heat locu utraq pena de qua
hic. cp cuiq sit impedimentu tene cp sic
lz qdaz restrigat ad impedimentu osang-
initatis ppter pmu. et hoc tenuit vinc
s cp sic restringat. ad hoc f. q filii sint
le. extenore tene pmu ¶ Quero cu
glo. quid si alter parentu sciat tm
impedimentu. dicunt quidaz. dicut
cp filius quo ad eu qui sciit erit illegit-
timus quo ad ignorantez ltimus qd no
placet glo. cf foret quoddam mostruz
sic cp aliquis eat ptez legittimus et
ptem illegittimus. et ptm liber. et ptz
svus. ff. de testa. l. si duobus cl. delibe-
ra duobus. et sic allegabant antiqui
et melius fac. et hic innuit dnz dic

ambo parentes. ut hoc tenet Io. xxiiii. q. i.
c. i. z ii. Venio ad § sane. et videt qd
pvinci non debeant otrahentes exquo
nullu subest impedimentu. cf no subest
ca exquo no pecca verunt ¶ Sed ymo subest
causa. cf otraxerunt otra interdicm ecce
quia mandatu iudicis otempni no dz
p hoc glo infert cp pt iudex odepnetez
pvinir. cui no venit ad eius citatonez
lz ius no heat a citator. ff. si quis i ius
vo. no ie. l. ii. dic ut s de dila. pterea
s. de accu. vemens ¶ Quero an cu talibus
possit dispensari qui suspensi sint. dic
cp sic nisi statutu legati obinet qreser-
vet absolucom aplice sedi. dic tn quod
tales non sunt excoicati. lz i aliquibus
locis ex osuetudine tam cp excoicati iudicent
que osuetudo pvanda e fm eos. cf eos
facilius movent ad satisfaciendu z illo-
cau dicit cp mulieres z no absolverent
inferiores appa. tu pncipalr tn i talibus
peccat. z cf fieret ab frans. s. coram
mulieribus clandestina inrionia otr-
hendo ¶ Quero qualis erit pena ca-
lupniose se opponentis. dic glo. cp ar-
bitraria exquo no determinat. ff. de of.
dele. de causis dic Inno. cp ad interesse
tenet. de iur. pa. pastoralis de sna
ex co. sacro. Antonius. de sponsa duorum Rca.

Hic libri opilator psequit aliud impe-
dimentu accule. cu quis cu alia o-
traxerit. ma. het. xxvii. q. ii. i pncipio
et in fine. Antonius.

Duobus.

Sponsus duaz adhe-
bit pme si fuit sponsa
de pnti si de futuro. z
scda de pnti. adhebit
scde ¶ Sunt due ptes
2a ibi est aut z itm. pma dz. 2a ibi
Si aut ¶ No pmo cp e dare fide pac-
tionis et fidem osensus pro sponsalibus
de pnti ¶ No 2o cp ex simplicibus spon-
salibus de futuro quis obligat ad-
implendam fidem. si tn cu alia ohat
de pnti otractus de pnti solvit ut maius
vinclm sponsalia de futuro precedtia
z otrahenti imponit pna de fide
mentita ¶ Nota tertio. cp pmu inm
pbet impedimentu validitati sci z sic
carnale in plibus no e multiplicabile z
otrahens cu duabus cogit ad herere
pme ¶ Nota ex 2a pte cp stimulus
copule extorquende non viciat inm
vel sponsalia. qi non tollat liberam
facultatem osensus ¶ No 2o cp ad
scdam inm duo vident exigi. cordis
osensus de pnti et verba. et no qd
osensus exigit mutuus ¶ Quero
pmo quis est hic et intento ibi du
dicit qd aliquis pmittit si pmisit

eū rē sim̄ hrē uel ē p ꝯsensū· dic̄ qd̄
aliquī quis pmittit aliquā ducē ī vxo=
rem si pmisit rem sem̄ hrē· et tūc ꝙ
p hoc ꝙ dicit si pmisit notat fidē
ꝯditionalē pactionis ꝙ psequit̄ uel
etiam pro ꝯsensū notat fidē puram ꝯ
ꝯsensus· al' dic̄ ꝙ putroq; notat ꝯdic̄o=
nalem ¶ vel dic hoc notandū ꝙ fides pac=
tionis transit ī mat.ⁱᵐ ex duplici actu
·s· copl̄ et ꝯsensus de pn̄ti et ad utrūq; pt
ꝯditionaliter sponsalia ꝯtrahi·s· si ꝯsensu
de pn̄ti ꝯsentiam tecum ꝯtrahē uel si
pmiseris te cognoscē· ppter hoc dicebat
Inno· ꝙ tū inter sponsalia de futuro ꝯdi=
tionalia et pura non eēt dr̄ia· ꝙ sicut
p pura inducebat̄ publica honestas ita
p ꝯditionalia ꝙ hodie improbatum ē
de spon· c· vno· s· ille h· vj· et quo ad
inducendū mat.ⁱᵐ nō diūnt secuta
copl̄a uel ꝯsensu· non quo ad tirandū
publicam honestatē alio nō secuto·
¶ Si uero 2º ꝯtraxit quis sponsalia ꝯdi=
tionaliter si pmisit se cognosci· an ex
copl̄a sequat̄ mat.ⁱᵐ psūptum· dicit
glo· ꝙ sic· ꝙ aūt hec verba si pmisis
intelligit̄ ꝯsecutiue quasi notet ꝯse=
cutiuū mat.ⁱᵐ nō inducit ꝯditionem
sed tantū et exponit̄ si proq; aūt intel=
ligimt̄ cātiue ꝙ conditionalr̄ et intelle=
xit de fornicario coitu et dꝫ haberi
conditio pro non adiecta et simil' est
inmi· ī· ti· prox· c· i· et fi ¶ Aut intellex
ī ꝯditione de licito coitu· et sortigtenz
mat.ⁱᵐ Idem vinc' ꝙ eodem momento
purificant̄ sponsalia ꝛ sequit̄ copl̄a
ꝛ sic mat.ⁱᵐ inducit̄ xxxij· q· v· penetrare
xxx q· ij· qui videit· dic ꝙ secus ē si
dicat ꝯtraham tecum si uenis mechum
ꝙ tūc p pmū coitum ꝯhi sunt sponsalia
pura psm̄ mat.ⁱᵐ ꝙ sibi non placet
ꝙ talis conditio inhonesta ē et ī spon=
salibus reprobatur ¶ Si uero titius de=
sponsauit eā· 2º ego desponsaui eadē
deinde aliam· an soluant̄ sponsalia
inter titiū ꝛ eā· dic̄ vinc' ꝙ debeo
remanē cū sa· peccauī enī sponsaz
desponsando· nec tenuerūt sponsalia
dic̄ ꝙ fort' secus in mat.º Credo ꝙ in
sponsalibus debeat adherē pme· ꝙ
illa pma fuerūt nec ob· pcūm ī male
cōtrahendo· ꝙ p hoc non toll' obli=
gatio pme· mat.º credo ꝙ debeat adhe=
rere 2º· si pma ꝯtraxit cū desposata
p titiū de pn̄ti· postea cū 2a· ꝙ pma
non tenuerūt ¶ Sed si sponsalia de fu=
turo fuissent cū titio et ego ꝯtraxissē
de pn̄ti cū alia cū quia titius ꝯtraxit
de futuro· et 2º de pn̄ti ꝯtraham cū
alia tunc debeo cohē pme· et lr̄. pla=
nū ē ¶ Si uero quot modis sponsalia

de futuro ꝯtrahunt̄· dic̄ ꝙ quatuor mo=
dis· pmo p uba de futuro ad hoc apta
ut hic ¶ Item per uba de pn̄ti cū inhabi=
libus etate ꝯ ti· i· c· fi ¶ Tercio p donā=
tionē arraꝝ· C· de spon· l· arris ¶ Quarto
p anuli subarratiōnē xxviij· q· i· sicquis
iusto foras si iuramentū interuenit de
spon· de illis· sm̄ Inno· ꝛ osti· Quinto
si quis sic ꝯsensit ¶ Confessio mea si osculata
lata fuis me ꝛ ipa me osculat̄ an est
mat.ⁱᵐ dic ꝙ sic sm̄ ho· ꝙ uba nō exigun=
tur pcisa ut vidistis· s· de spon· c· tue
¶ Si uero de intellectu hrē· nisi t· si non
stringit manū ꝛc dic ꝙ cuius ē intētio
ꝙ dato ꝙ anuli missione nō subarret̄
si tamen ꝯsentit eē inducat̄ mat.ⁱᵐ
ꝙ eius ꝯsuetudo sit in loco ꝙ subarret̄
sm̄ Inno Idem si eēt ꝯsuetudo quod
stringeret manū qd' ē signū dilectionis
vnde ibidem Antonius

Accepisti.

¶ Alteri de=
sponsatam
ducens in vxorem nūquam in
vxorem hrē pot ¶ Nō simila=
tur· et nō quod ꝯtractus mat.ⁱ cum
nupta inhabilitat ꝯtrahentē ad mat.ⁱᵐ
cū illa ¶ Nota penam que imponit̄
iniquo ē sub colore mat.ⁱⁱ Vltimo
nō quid ē tarina· oppono qd' eā possit
hrē vxorem saltem mortuo pº uiro ¶ So
dic ꝙ eam duxi uiuente viro· ꝛ eaz
cognouit· ī· de eo qui dux· ī ma· pcōnī
qd' intelligo scienter· al' pbabilis igno=
rantia excusaret xxxiiij· q· ij· ilectum
de ꝛ s· inp· dn̄s noster· glo· sūt· clar·

Licet.

¶ Sponsalia de
pn̄ti nō soluunt̄
p ꝯsequens mat.ⁱᵐ etiam
carnali copl̄a ꝯsecutū ꝯsu=
matū h; d· pmo decisa ꝯsil· 2º ro
ī ꝯsil· 3º ob· remouet ī ꝯtrariū ¶ Nō
pmo qd' ad sbam mat.ⁱ exigit̄ ꝯsensus
et simplicitas· ꝙ legitimus ꝛ exigitur
ꝙ sit mutuus ꝛ pt alla'ū· ꝙ etiā uba
requirant̄ ibi ubis ꝯsuetis expressis
de quo· s· de spon· tue ¶ Nō fo uba
formalia mat.ⁱ accipio te ī meā ꝛc
¶ Nō ꝙ ad sbam mat.ⁱ et eius firmita=
tem nichil addit iuramentū ¶ Nō qd'
p prius dato mat.º p uerba de pn̄ti absq;
copula ꝛ secuto mat.º cū copl̄a pualꝫ
pmū ꝯsensum pfectū absq; copl̄a· et
sic patet ꝙ quo ad argumentū ꝛ ꝯstitutē
vinculi copula nichil addit· et nō
practicam ꝯclusionis libelli et sine
quī agitur ad ꝯiungendū duos ī mat.º
s altero sepato et altō alti male cō=
iuncto ¶ Nota vltio ꝙ exemplis ali=
orū non ē iudicandū ¶ Sꝫ pmit sbitū

nistiae exigit / et sic i iusta sna ipe
maxime a successoribus no e puir susti-
pienda de quo de re iudi. i causis ¶ Orna
quid mouit dubiu i dec. dicit glo. quod
consuetudo olim fuit i multis ciuitate ut
apparet i. e. c. si. quia sm matrimonium copula
consummatum preualet primo absque copula / sed
illa consuetudo seruanda non e ut hic / dic
tu hosti. quod illa consuetudo ubique quo ad
petita iudicia tollerari pot. ar. de re-
iudi. in causis. de consti. etc. uel alta ag.
et si dicatur quod consuetudo no excusa. ut
i. c. si. dic & id uim quo ad alios qui
malam fidem habuerint / al. dici potius
non desiuisse fidem / lz deserit fidei sa-
cramentu. de bap. debitu. de psbris. bap.
Beniens ¶ Quedam que hic tangunt
doc. / Dn ad sbam matrimonii uba exigant
obmitto / ut putans expedita pdcta in
c. tue S. despon. / Et quedam q tangit
quid si sunt diuisi / uulgaris contrahentes
et uent altiu intelligat / an iudicatur
matrimonium obmitto ut expedita p uo de-
spon. ex lris.

Tua fraternitas.

¶ Ei qui appellat in causa
matrimoniali interdici debet
ne interim aliud cu alia matrimonium contrahat
et si contraxit separatur. primo ponit thema
2o. i. hoc arbitriu precipit fieri interdcm
3o. dicit quid iuris sit si uoletur interdcm
i. et si. ¶ No. quod ad matrimonium sbam exigitur
consensus et tantum de pnti ¶ No. quod
licet in ca matrimoniali sine no transeunt
i rem iudicatam / nichilominus ab eis pt
appellari / et sic patet quod remedium
appellationis proportionatur ex illis snis
que non transeunt in rem iudicatam
¶ Nota tertio effectu iudicis appellatione
pendente in ca matrimoniali / quia tunc
interdicendu e / ne an cae decisionez sup
matrimonio aliqua fiat attemptatio / per que
aut fieri possit non declarat / an per
iudicem adque / an p iudice aquo de
iudice adque non e dubiu / de iudi-
ce aquo mag e dubiu / s idem iuris
ut uidebis i. de mato. con. c. fi. et
sic no. quod appellatione pendente nil debz
i nouari ¶ No. 4to quod matrimonium contractu
contra interdctu iudicis et iuris ui posse
irritari / qm s. e contractu lite pendente
et si est iuris interdctu / et qm e contractuz
contra interdctm homis. de quo S. de-
spon. impub. c. ad dissoluendu / 2 quod
iuris sit statu dicam ¶ Hic agitur
de iudicis officio erga matrimonium impe-
diendu lite pendente / 2 de validitate
matrimonii contracti contra interdictu ¶ Ob-
dei. quia tunc contractu contra interdctm iuris
aut homis non uidetur rescindendu
de mat. con. c. interdctm eccle. c. i. ij.
et iij. quia hoc matrimonium inite maiori uinculo
et potestate quia initur auctoritate dei / So. dic
quicumque interdctm fit auctoritate tm / quicumque ab
homine tm / quicumque ab homine 2 iure simul
¶ Si interdctm fit a iure tm distingue causam
prohibendi / Aut subest ca perpetua quod perpetue
impedit 2 de ea constat et separantur / quia na
cae ab ecclia approbate / ut si subest impe-
dimetu consanguinitatis affinitatis uel alterius
matrimonii et iste e casus hic / Aut e temporalis
2 tunc non separantur ex toto s temporaliter ad metas
cause / uel si causa est finita ad libitum
superioris et interim penitentia iniugenda e / ut
in iuribus in contrariu allatis ¶ Cum interdicitur
ab homine et ab inferiori a papa. uides
ponunt quod dixi cum interdco iure / similiter quia
nis posset inducere nouam causam perpetuam
sz no inferior a papa ¶ Si prohibitio fiat a papa
et tunc aut causa e perpetua / quia 2 si constaret
nouaz induce pot. et separatur matrimonium post
contractu / aut e temporalis / aut tunc aut
papa inhibet / s non decernit 2 valet matrimonium
s soluitur ad tepus penia imposita / ut dixi
S. de despon. impub. ad dissoluendu / aut
inhibet 2 decernit et tunc no valz matrimonium
2 pot perpetuo dissolui. sm hosti. ut dixi
i. c. ad dissoluendu / lz oio illud no po-
nat psirmo ¶ Si concurrat interdcm iuris
et homis / ut quia lite pendente factu e
dicit idem quod si ab homine tm / uel a iure
tm ut hic e casus / et no contra dcto. c. ad
dissoluendu sotto. quod appellatione pendente
pt aliquid i nouari / ut pz in. c. lauda-
bilem. S. ut lite pendente ¶ So. matrimonium
contractu ante litem no interdr tam lite pen-
dente ut i contrario / s contractu lite pendente
uel contra interdctm ecclie bene suspenditur
seu interdicitur carnale comerciu 2 etia sup
inducta separabitur ut hic / et S. de regularibus
Beniens et in dco. c. tenor. de re. iudi. 9.

Tuas dudum.

Cum dnas p illa deprite de-
sponsat / primo desponsataz
habebit uxorem 2 si prius 2am cognouit
nec ualet consuetudo contraria h. d. In pa
consultatio / in 2a ibi / 2a ibi / ne ydemrpis
¶ No. primo quod erga uinclm matrimonii acio
pot dispone consuetudo dummodo no sit er-
ronea ¶ No. 2o. quod tantum quo ad sbaz
uinculi 2 uirtute perficitur solo consensu
et sic ad positioez copule nulla sequitur
uinculi augmentatio ¶ Copula erga
nil auget de uibus uincli / et ex hoc sequitur
quod matrimonium solo consu contractu preualet 2o. et
carnali copula consummatu cu 2a ¶ No. 3o.
quod ptes debent ee proporcionabiles suo toto

et in ritibus et in alijs erga sanctam ecclesiam
suffraganea dicitur sequi apostolicam et metro-
politicam sedem. Nota quarto quod ius decla-
ratorium non trahitur ad preterita in declarato errore
consuetudinis preterite si liberat consuetudo unde
in glo. de postu. pla. c. i. li. vi. Nota quinto
bonum tex. quod solus consensus perficiat matrimo-
nium dicit quod ille solus sufficit non dicit per-
ficit, aliud enim perficere sufficere, et nichil
aliud requiritur aliud perficere et exigitur aliud
ut dicit glo. de rescrip. statutum § i. li. vi.
Nota sexto quod ad id dicitur verba esse aliquid
sine quo alia subsistentia in eius esse frustrantur.
Silem tex. c. de spon. tua nos.
Septimo nota quod solo coytu vel copula
non inducitur matrimonium absque matrimoniali con-
sensu. Nota octavo quod vicii dicuntur qui
sunt matrimoniales solo consensu vicii etiam
absque copula. Hic tanguntur tria virtus
consuetudinis erga matrimonium virtus matrimonii con-
summati, et non consummati tum divisis primo
videtur quod hec consuetudo valere debuit quia
quod in consuetudine standum est et ius est
de consuetudine c. fi. quod ista consuetudo erat
confirmata auctoritate apostolice sedis. Solutio dic
quod quamvis consuetudo est contra ius non preiudicans
evangelice veritati et illa valet. Cum
est contra ius positum et preiudicans evangelice
veritati et illa non valet ut hic, nam per ipsam
offendebatur evangelium quos deus coniungit
homo non separat quod tolli non potest a consuetudine
ut dicto c. fi. per hoc sublatum patet quod opponitur
de consuetudine, sed magis est dubium de man-
dato pape dic quod quamvis papa aliquid iubet
simpliciter mandando, non deliberate constitu-
tiones faciendo, et hoc preiudicat evangelice
veritati nec aliquid tollit de iure erga
matrimonium ut hic et xxxv. q. i. sunt quidam.
Aut aliquid disponit statuendo vel
ex certa scientia disponendo et deliberate et
tunc certa matrimonium consummatum carnali copula
potest disponere, ut patet de con. con. ex publico
et ibi no. patet de divor. gaudemus et c.
quanto. Unde licet constitutio pape non pos-
sit inducere matrimonium sine consensu, potest tamen
inducere erga matrimonium novum impedimentum
et antiquum canonicum removere et dato
primo impedimento consensus impeditus erit
et non erit matrimonium nec virtutem inducere
ex potestate dei et tollendo impedimentum dabit
viam consensui et valebit matrimonium quod alias non
valebat de consa. spon. sup eo de consang.
et affi. c. dilecto. Unde dicit quod papa de-
tali consuetudine de qua hic lex potuisset legem
facere specialem vel generalem et valeret ut
patet ex no. de consa. spon. c. i. de clan.
despon. cum inhibitio xxxv. q. iii. quedam
lex et § et c. se. Et hoc quod multum
potest erga matrimonium non consummatum ut dicto c.
ex publico et expto ii. secundum hosti. sed dato
quod hec consuetudo non valeat an saltem
excusat matrimonia preterita vel effectum

contractum videtur quod sic ut ibi de cetero secundum hosti. videtur
velle quod papa potest illa tollerare ex dispen-
satione et sic hic tollerarunt forte propter
scandalum. Nam ex causa potest dissolvere
matrimonium carnali copula non consummatum
ut no. in dicto c. ex publico. Non tamen ex vi
consuetudinis valuerunt talia matrimonia et
sic videtur quod hic hec constitutio novi iuris
declaratoria non trahatur ad preterita secundo sic
quamvis constitutio novi iuris declaratoria non
habet contrariam consuetudinem et trahitur ad preterita
de usuris tum tu. Et no. in c. fi. de constitutionibus
Et quamvis habet consuetudine contrarium quod tunc
si non declaratur irrationabilitas consuetu-
dinis non trahitur ad preterita, et hoc clare dic
glo. de postu. pla. c. i. li. vi. si declaratur
irrationabilitas consuetudinis contrarie etiam si ex
virtute constitutionis apparet quod non trahatur
retro stamus constitutioni ut hic. Si vero
hoc non apparet ex ipsa constitutione et trahitur
retro unde glo. fi. in cle. i. vel ii. de re.
ecc. no. alie. ita quod aut novitate statuens
aliqua verba profert in constitutione per que
apparet eum velle dispensante firmare
preterita et non trahitur ad preterita ut hic ut
est verbum de cetero et similia. Aut non profert
aliqua verba per que appareat eum aliquid
disponere de preteritis et tunc credo quod trahatur
ad preterita, ut in cle. i. de elec. cum ibi scri-
bentibus et hoc primo et dicit glo. de re.
ecc. no. alie. in cle. fi. ad effectum antez
matrimonium s. de prole suscepta dato quod papa
dispenset an esset legitima, dic goff. ples
excusari propter consuetudinem et maxime
si sic sint inducti per principem per mutuationem
Nota ergo quod sicut error facti erga impetum
excusat prolem ut s. c. cum inhibitio
in ti. precedenti sic error iuris est tollerabilis
et nota quod error iuris est tollerabilis est maxi-
me cum per presidentem iuri appet id quod est
contra ius observatum quod bene notabis et hoc
senciunt doc. vin. nisi a tempore decla-
rationis Alexandri quod ex quo tunc consuetudo
non videbat observari non excusabuntur
in observatione consuetudinis quod non etiam quod
consuetudo interrupitur aliqua contraria prenunci-
atione et etiam tollit effectum bone fidei ex
ipsa. Tertio ob. secundum glo. quod videtur quod debeat
prevalere matrimonium copula carnali consummatum
primo non consummato per infinita iura hac
in iure reali ad res privatas preferendo non
attenditur prioritas tituli sed generalis et attenditur
prioritas traditionis. C. de rei vendicatione
l. quotiens sic et in mino spirituali si duo
putantur prevalet ille cui primo etiam est
tradita per consummatoriam obligationem pignoris
ff. qui po. in pi. ha. l. potior et hec est
intencio glo. Et quamvis ex simplici con-
sensu et absque alia traditione transfertur
plenum et ius totale rei de qua agitur quia
ad eius plenitudinem finienda non exigitur
aliqua realis traditio et non attenditur

ordo temporis in traditione quia ex illa
nichil transfertur / sed ordo temporis in spon
et sic est in matrimonio / quia nulla exigit ad perfectionem
vinculi et iuris in alterum transferendi aliqua
traditio vel copula cum omnis maliciis alias ma=
trimonialis vinculi perfectio deberetur penes officium
ut dicit hec littera. ¶ Verumque solo consensu non
transfertur totale ius et perficitur / sed ad ipsum transfe=
rendum expectat alia traditio et tunc bene
est verum quia tunc potius attendit ordo et prior=
tas traditionis quam ordo et prioritas consen=
sus. In hiis ergo que transferuntur consensu attendit
ordo et prioritas consensus / ut hic in his que
transferuntur traditione ordo traditionis atten=
ditur / et per hoc cessant sic declarata glo.
dubitacionis doctorum in dando diversitate
horum iurium. ¶ Si autem queras autem quare
plus in matrimonio consensus transfert omne ius
quam in contractibus inter homines. ¶ Suffi=
cit dicere quod ad hoc contractus non sit ordi=
nati per ius / sed solum ad obligandam personam
tamen potest dari collorata ratio secundum hosti.
vinculum matrimonii imprimitur ex potestate dei qui
solum cor attendit / ideo non exigit aliud
ad omne ius transferendum. / Sed alia vincula
confluunt ex hominis potestate qui non conside=
rant cor / sed potius actum traditionis / nam
cum talia vincula surgant ab auctoritate hominis
qui cottidie variatur. Unde enim firmi=
tas potius consistit in facto quam animo
/ expectatur ergo traditio in talibus / et
hoc placet / reliqua clara sunt vide
perte. Antonius de Butrio

¶ Viso de sponsalibus que pure contrahuntur
videndum est de condicionibus secundum col. vel quia
mittit impedimenta matrimonii est dare impe=
dimentum defectus condicionis contrahendi non apposite
non ut de aliis aut contractibus non submit=
tit ne habeat facere specialem rubricam de eis
ad primam partem rubrice facit dicere / omnis
homo. ti. preter 2ª q. 3 et certam / que faciunt
ad 2ª q. 3 de materia condicionis aliqua dixi reci=
tando condicionem domini pauli que incipit rector
ecclesie sancti a. et dixi in c. brevi de iur=
iurando. Antonius de Butrio

Quinimmo.

Defectus turpis con=
dicionis in contractu ma=
trimonii apposite non
viciat matrimonium sed
viciatur. h. d. In prima
ponit thema ex quo resultat tacita
questio in 2ª. Rubrica l. Respondens / tex
irrefragabilis / irrevocabilis / tex i. inno=
mine / sub condicione vel aliquam / l. ltrimaz
ad matrimonium alias non esset dubium / t. i. non
frangatur cum apposita non sit talis condicio
Istud c. sonare videtur quod condicio apposita

sponsalibus habetur pro non adiecta et sic
videtur opinio vincentii et sequacium vel q. f. e. t.
de illis / et c. per tuas ¶ Ho. dicit quod illa loquitur
de condicione apposita sponsalibus de futuro
hic vero sunt de adiecta sponsalibus de presenti
quantum addere / per tuas est quedam diversitas
quidam dicunt quod sive apponatur condicio spon=
salibus de presenti sive de futuro condicio habetur
pro non adiecta et sic intelligit large hanc
decretalem / sed dum hoc non est verum per iura allata
et c. si. i. e. tit. non dicit plane intelligendo
decretalem / dicit quod condicionum alia honesta alia
inhonesta. hic loquitur de inhonesta / contra=
ria de honesta. hec vel si finitum feceris tale
habet pro non adiecta / sed honesta bene / f. contra
solucionem et hoc voluit tangere glo. ymmo
video quod inhonesta non habetur pro adiecta
sed operatur et impedit matrimonium contra quod dicit ult.
i. e. ¶ Ho. quedam est turpis que est contra substantiam
matrimonii et illa bene habetur pro adiecta et operatur
quia viciat matrimonium et ita loquitur decretalis ult.
¶ Aut non est turpis condicio contra substantiam matrimonii
et tunc illa habetur pro adiecta et sic loquitur
hic secundum quasi ¶ Nota summarium aliud
colligi non potest ¶ No. quod condicio turpis non
contractum non viciat / sed reicitur secundum glo.
Op. quod defectu condicionis viciet matrimonium
et sponsalia i. c. de illis / duplicat intel=
ligitur / primo modo quod loquatur de condicione
resolutiva matrimonii / ut contraho tecum pure
et nisi dederis decem dissolvam / hec con=
dicio reicitur et stat matrimonium / quia ex quo
contractum est nulla convencione resolvi potest
secundum vinc. ¶ Secundo quod loquatur de condicione
contraria et turpi quo casu condicio turpis
reicitur et valet matrimonium / ut preter / dum tamen
non sit contra naturam matrimonii de qua i. c. si
ut puta contraho tecum furtum feceris
et filia / alias si esset licita suspenderet
sponsalia i. e. de illis et matrimonium / si
diceret contraho tecum si decem dederis
adeo quod si ante quam data essent decem contra=
xit cum alia valet matrimonium i. e. de illis ¶ Item
si imponeret anulum dicendo impono
anulum c. datis illis datis esset matrimonium
f. et si dixerit sint sponsalia centum
datis / Abbas contra et adde quod non i. e. de illis

Quum sit propter.

¶ Servus manumissus ea
condicione quod fiat monachus
alias in servitute redigatur et si hoc acceptato
monachus factus sit manumittentis
voluntate servare cogitur. h. d. duo facit
ponit thema ibi / tamen quo respondetur ¶ No.
primo quod in manumissione potest dominus condicionem
servam consimilem servituti apponere et da=
do libertatem temporalem potest iniungere quandam
servitutem spiritualem ¶ No. secundo quod modus
late potest dici condicio ¶ No. tercio quod condicio
resolutiva libertatis potest apponi in datione
libertatis / ubi tamen est deventum ad revoca=
bile implementum defectus condicionis in facto

nō resoluit libertatem sed cogit̄ imple-
mentū de iure implere de facto ¶ Nota
quarto q̄ libertati cōditionem ꝛ modum
appositos tempe manumissionis īplere
cogimur ¶ Nota q̄ ubi ē deuentū adim-
plementū cōditionis et implementū ē reuo-
cabile licet expost facto quo ad factū desi-
ciat implementū non desinit dispositio
nec resoluit̄ sub cōditione collata ¶ Ob.
primo quia hic p̄sbr̄ uidet̄ non admitti
ad reuocandū hos in ſeruitute tamq̄ eius
non intersit .ij. q. vj. non solent. de testi.
bene ueniens .ij. So. admittit̄ nomine mo͞rij
uel forte erat executor testi. alius qui
dedit libertatē ſuo de testa. c. Jo. uel ſm
primo inte͞rat sua. quia forte hic p̄sbr̄
erat unus ex monachis monasterij ubi
manumissi morari debebunt. de re. ecc.
nō alie. si quis p̄sbrm̄ Vel p̄t dici q̄ cum
huiōi uoluntas respicit honorem piarum
ꝛ honorē publicū populais actato pōt
dici et quilibet p̄t se oppone͞ ar. l. libtas
ff. de le. j. ¶ Sc̄o ob. q̄ datiōni libertatis
nō vi͂ apponi pactio uel cōditio .j. ij. q. j.
cū pro de pactis patrōnes ¶ So. ē dubiū
in hoc an libertas sit res ſpūalis si te-
net̄ q̄ sic tūc procedet contrarium ſ; ad con-
trarium responde͞ q̄ hoc cōmutat̄ ī alio
ſpūali et hoc fieri p̄t. c. de ſimo͞ nō ordi-
nandis. uel dic 2° q̄ libertas ē quid
t͞pale et si dicas ergo ad ſpūale ī mutat̄
propter comodū temp͞ale dic q̄ nō dat̄
hic monachato ſpūale tū pōt ut cōditio
deduci ad temp͞ale ſ; temp͞ale non ut
cōditio ad ſpūale hec ē intencio glo.
non ē dare dnilitatis roem et io hosti.
dicit hic q̄ hic prope non ē cōditio ſ; modus
hoc nō placet p. tex. ut ecclia͞m̄ bn̄fi.
c. vno q̄ etiā modus ibi inducat cōdi-
tionem dic q̄ cōditione extrinseca non p̄t
ſpūale cōditionari sed sic intrinseca Naz
nō p̄t quis monachari nisi sit liber
de ſimo͞ non ordi. ptotū. dare ergo liber-
tates ut monachus fiat et cōditionari
ſpūale ad temp͞ale quod ē intrinsecū ſpū-
ali hoc non inducit ſymonia͞ ut h'
sicut daret̄ possessio ut sup edificā-
ret̄ possessio hoc non ē ſymonia. 3°
ob. q̄ hic nunc in monasterio moraret̄
ubi fuerat manumittens sed ibi fuat
ergo monachus erat ſ; monachus n̄
dat libertatē quia nichil hēt huius di-
albati ¶ So. p̄t intelligi ubi fuerat
p̄sbr̄ dico uel priorius .xx. q. iij. pns. et tūc
p̄t hr̄e seruū ꝛ manumitte͞ et sic nō
quis pōt hr̄e mercia͞ cōuentuali prona-
tū uel dic ibi erat ut ꝛ t͞pre ingressū
sic manumisit. epp. dicit̄ hic q̄ pro-
uidere dz ut hic ad mo͞rū reddat
ꝛ sic uidet̄ q̄ non possit in ſeruitutē
reuocare contra. c. de ſimo͞ non ordi. de

famulis et c. nullus ¶ Item q̄ ī contractib3
ubi ponit̄ modus resoluts contracto semp
dz ſuari primū uel modū ſ. c. proximo. So.
quidam dicūt q̄ data libertate sub modo
adiecto eo implendo eo adiecto q̄ si nō
impleat̄ reuocet̄ in ſeruitute q̄ reuocari
non pōt p. l. imp͞atore et. l. menia ff. de
ma. testa. et sic hec causa finit̄ q̄ hic
in ſeruitutē nō reuocat̄ huic ob. q̄ io
glo. aliter legit q̄ ideo hic nō impletur
modus uel pena mōi q̄ implementū
modi non ē reuocabile et libertas ē irre-
uocabilis ex quo iam dat̄ ingressus quia
monachus ē effectus et sic monachatui
repugnat q̄ amplius efficiat̄ ſuus io
cōpellit̄ ad implendū modū ex quo pōt
nam inchoauit ꝛ deuenit adimplem-
tū irreuocabile ¶ Contraria procedunt
qn̄ nullo mō impleuit et hec ē uitas
¶ Aut ergo ſuus non implet in aliquo
modū nec acceptat cōditionē libertatis
et plenū q̄ p̄t reuocari in ſeruitutem
¶ Aut ſuus acceptat cōditiōm testi et
idem quia ſm ueritatē sic acceptando ad
huc non ē monachus ſ; reducet̄ ad
perpetuā ſeruitutē monasterij ¶ Aut iam
deuenit ad professionē et tūc ſm
iura iura cogit̄ ſuare monachatum
nec amplius redijet̄ in ſeruitutē ut hic
et c. de statu monachorū cū ad mo͞rū
¶ Nam nec etiā papa q̄ monachatū
dispensare p̄t talis enī p̄sumit̄ esse
testatoris uoluntas et si noluisset nō p̄t
q̄ non pūt facere q̄ leges non hēant lo-
cū in testamentis de testa. requisisti. ff.
de leg. j. nemo pōt et ſm hoc dic planū
de tre. ¶ Sm iura aut si monachus
defat mo͞rū aut fuerat liber tēpore
ingressus et tunc p̄a uice reducitur
ad mo͞rū 2a curie tradit̄ in aūt de
sctis. epi. § si quis aut ¶ Octo. prinde b3
q̄ de cetero talia non attemptet dicit
primo q̄ p. cautiōnez de ſen. exco. q̄ ne
q̄ ē uin demaratoria alia enī ex quo pro-
fessus ē prestari nō p̄t. ij. q. j. nolo. anto.

De illis.

¶ Requirunt aliquaz ducere in uxorem si centū daret ea non dante recipe non tenet̄ nisi postea pure cōsenserit uel eā co-
gnouit et sic ponit dn̄s aquo duos
casus excipit ī nisi ¶ Nō primo quod
iuramentū cōditionale non obligat
quē ad periuriū de fecta cōditione iurat̄
uel ea non impleta ¶ Nō 2° q̄ ſpon-
salia de futuro pūt contrahi sub cōditione
dandi et sic cōditio dandi aliquid t͞pale
ad ſponsalia purificanda ꝛ implenda
non uiciat ſponsalia uide de ſymonia
cū ī eccle͞ ¶ Nō tertio q̄ ſponsalia de
futuro, contractaq; cōditionalia transeunt
in matrimonium duplr̄ uno mō p. cōsensum
de p̄nti ¶ Sc̄o mō pactū cople͞ et sic cō-
dicio apposita in ſponsalibus nō intelli-
repetita in matrimonio de p̄nti postea subse-
cuto ¶ Opp. q̄ liceat adicere cōditiōz ſponsalibus

c. de spon. gemina. Se. cōditiōn penales
non licet adicere ut ibi. et si tecum nō
cōtraham dabo centum. Si in modū cōditiōis
cōtraho si. x. dabis hoc ē licitū. ut hic. Sed
quero quando cōditio ab ipso principio nō adiact
sed ex interuallo. an illa cōditionis suspendat spō-
salia. glo. dicit quod nō. allat. C. de dona. que
sub mō. l. pfecta. dic quod hoc uerū ī spōsalibus
de pnti. sed nō ī sponsalibus de futuro. quia iam
sunt eo quod cōtracta pfecta. quo ad omne ius
suspendium et irreuocabilia sunt. secus in
sponsalibus de futuro. ut c. de spon. ptea.
Ista tamen cōdicio nō suspendet sponsalia
sed resoluet ubi talis cōuentio eet uestita
de iure canonico. ff. de act. et ob. l. ob-
ligationes facte. §. placet. Quero nūquid cōtracto
matrimonio uel secutis sponsalibus de pnti tollitur
cōditio. Rndet quod ex hac recessisse a cōditione
apposita. dicit hic Jo. an. quod si post spōsalia
superueniret affinitas quod per copulam non
transiret in matrimonium secundum la. tamen quod affini-
tas non pmittit. tum quia copula tūc inuenit
sponsalia. que iam rupta sunt propter af-
finitatem. j. c. ptuas. Antonius de bu.

VERUM. Breue est et
nō sumatiue
propter diuersitate lecturarum po-
nit dictum et casum exceptum
ibi nisi. non colligo notabilia etiam propter
diuersitate lecturarum. Nota primo quod impossibi-
le sit donationem ente oē facta sub quolibet
cōditione. nam infinite sunt cōditiones
quarum enumeratio nec dum difficilis sed impos-
sibilis eet. Sed glo. exponit quod hoc uni-
uersale quando resoluitur in suo particulari
unde dicitur ē sub quacumque. i. sub aliqua de
quibus xv. q. 1. mulier. cum sic. Ex glo.
habes quod dictio quelibet ē uniuersalis licet in edū re-
soluatur in singularem. Uel aliter pot
dici quod dictio quelibet ē uniuersalis et distributiua
cum ponitur in uno singulari. sicut enim
dicimus de dictione oī. ut uoluit. i. glo.
s. e. et. i. di. Sed ob. decre. quia sibi cōdi-
tē uidetur. primo enim dicit donationem factam
sub cōditione non posse reuocari. et in
fine dicit eam nō reuocari. ob. quia ī
traditionem rei siue quilibet pt cōditiones
apponere et illa suanda ē. ff. de pac.
l. in traditionibus. C. de cōhen. emp. l. in.
ī fine. Se. glo. intelligit decre.
primo enim intelligit. donauit ecclie fundū
sub pacto quod fundum restituat gaio uel
quod restituat heredibus meis. si titius fuit
factus cōsul. uel si nauis uenerit ex
asia in hac cōditione et donatione cōsi-
deranda sunt duo tpa tempus cōditionis
pendentis. et hac pendenti donationi
non pt reuocari ut hic. 2° tempus
cōditionis existentis qua dz impleri adiectū
sub cōditione. et pt reuocari. et secundum istum
nō obuiant cōtrarium. hic intellectus destru-
it tex. in fine. quia secundum intellectum causa
reuocationis donationis ē cōditionis

existencia secundum literam. ut sonat causa
reuocationis ē cōditionis defectus. unde
ubi dicit. ea cessante debet dicere ea ex-
istente. et sic intellectus lre nō cōgruit
nec aliquo mō placet. et hoc primo. Sed
intellige decre. ut intelligatur tota nō in
cōditione sed in modo uel pacto. ad quod
declarandum sciendum ē quod cōditio et modus
in hoc drant. dando dicimus tantum ad cō-
cipiendum modum. quia cōditio sit psi. mo-
dus put. ut si dederis decem tali dono
modus dono tibi ut des tali. late tamen
omnis modus pt dici cōditio. ut patz
de si. nisi. cum Jo. heremita. Secundo ad
effectus dicitur differunt in hoc. quia modus
impletur post dispositionem. cōditio hz impleri
ante pfectionem ipsius dispositionis. ut si lego
tibi fundum si x. dederis decem. sunt ante
danda quam legatum uel donacio dicatur puri-
ficata. Modus autem exigit implementum
postea. ut si dono tibi fundum ut dies
x. gaio hic modus implendus post per-
ceptam donationem. ut. l. quibus diebus
§. timebis. ff. de cōdi. et de. Ideo ponit
glo. ex. quod si sub modo donet. ecce ut
dono tibi. ut singulis annis soluas
tantum. hic similiter cōsideranda sunt duo
tempa. tempus pendentis modi et tpis
cessantis modi. eo pendente. non pot
donatio reuocari. quia si anni nō dum ue-
nerunt quibus hoc fieri dz. nō possum
donationem reuocare si cesset modus
quia etiam non soluat id ad quod tenetur
hic dic glo. quod aut ē actum ut cessante
modo donatio reuocetur et reuocabitur
. C. de dona. que sub mō. l. i. et ij. et io
expone cōditione cessante. i. modo uel
pacto. Sed dices quare nō pt reuo-
cari donatum ī si hoc actum nō ē. si
modus nō impletur. Rndite ut intelli-
gas ro ē. quia cōtractus ex quo ē noiatus
nō pt reuocari ex defectu modi. Aut
enim modus implendus recidit in cōtractum
noiatum. et tunc si nō fiat quod cōuenit
agi ad implendum uel ad interesse si factum
non impleatur. sed nō pt repeti datum
quia ī talibus non ht locum cōditio ob causam
et quod ibi nō. sed si non cadet in cōtractum
noiatum tunc bene admittetur pnia
ex quo dandum non impletur et pt per
cōditionem ob causam reuocari. ro quia ī talibus
cōtractibus hz locum pnia. ff. de cōdi. ob
causam. l. si pecuniam. et hoc ē quod uoluit
dicere glo. sequens in principio. et hoc nisi
specifice actum sit. quod datum reuocetur. et
sic quod habeat locum pnia. ut patet hic alias
si actum nō eet non pot reuocari. et ē
casus hic ad io. et ī. l. ea cōditione
C. de cōhen. emp. et pz hic. ff. de ma-
cessa. l. menia. Iste intellectus bonus
ē ī se sed in aliquo cauillat literam dum

exponit conditionem promissio et est causa quia tunc modus videtur causa finalis contractus quo casu habet locum condictio ob causam etiam in nominatis. C. de pact. inter empt. et vendi. l. cum te. ¶ Tercius intellectus quorundam est ut intelligatur prima pars in conditione consistente ut dono tibi si hoc feceris et tunc donatum non revocatur quia aut extat conditio et planum quod non aut pendet et idem aut cessat donatio et tunc non potest revocari donatio que non fuit ergo nec revocatur. C. de despon. impub. ad dissolvendum contractum legitime sub conditione adtinetur ut dono si non manumiseris servum que hec intellectus si manumiseris volo quod donatio revocetur et hec potest esse bona. ubi autem dixi revocationem fieri posse an fiat revocatio ipso iure an expectetur retradicio dic si est deventum ad tradicionem exigitur retradicio potest tamen agi per pactum ut liceat propria auctoritate capere secundum hosti. preter. de donacionibus licet Innocentius sensit contrarium. C. de fora. compe. nec. Sed est dubium si certe facta est donatio fundi ut singulis annis alicui prestet alimenta si etiam semel cessaverit in prestandis alimentis an debeat perdere predium dicit quod non sed potius supplere nec ob. ff. de fideicom. libertat. l. rogo quia ibi speciale in libertate et hoc tenet dominus de rota cccxxvi. conclusion. alle. de plen. significatum et glo. de plen. li. vi. super verbo retinere ubi hoc verbum dummodo non sonat in conditionem ideo si detur aliquid monasterio dummodo faciat sic si non faciat non resolvitur ipso iure sed si agatur et hoc tenet ber. hic Innocentius et hosti. et ponit exemplum de donatione inter sub modo ut alimentet certos pauperes an si non fuerit interim resolvatur ipso iure dicit quod non etiam si agatur ad revocandum quia dictio dummodo non inducit conditionem. ¶ Aliquid autem si nichil potest heri de predio debeant prestari dic distinguendum vinea ut pz. ff. loca. l. ex conducto § i. quia aut tanto fuit defectus quod sit sterilitas et non debetur aliter sic ad hoc de loca. c. propter sterilitatem dic Jo. an. quod §. iste non congruunt quia loquitur in conductore glo. loquitur in donatorio in quo cum tunc transfer dominium. Bar. brix. dixit aut tota res perit et non tenetur etiam an pars tamen et tenetur etiam Insti. loca. § adeo plus sibi placet quod si actum sint quod alle. ex fructibus illius fundi non teneatur. ¶ Si simpliciter ostium tamen teneatur ff. de an le. l. titia. Item est dubium an ubi ego dixi posse revocari ex pacto an si in supplementum conditionis vel modi desinat facto prelati in hoc preiudicet ecclesie si certi etiam sit quia ecclesia potuit sibi preiudicare ff. de fini. exper. l. prios. hec credere vera inquisitis sed non inquirendis ut hic si conditio esset constitutes non video

quod ex quo non impletur conditio quod in talibus factum prelati noceat ecclesie ¶ Nec in istamtibus quod quia delictum prelati noceat ecclesie dixi C. de do. c. i. ¶ Sed an factum vel negligentia que non cadit in delictum noceat ecclesie hec hic tene bene menti quia multotiens ecclesie et piis locis fuit iste donationes et legata subaliquo modo implendo et apponitur conditio quod si non fiat donatum vel datum revocetur an delictum vel dolus prelati in hoc ecclesie preiudicet. ¶ Quando vero res est in ecclesia translata vel ne alienetur an hec potest salva instante utilitate alienari puta ob debitum vel redemptionem captivorum videtur quod sic quia talia conditione habeat rem alienare est iure dampnata ff. de pat. l. pet. Ego omnis res in ecclesiam translata habet conditionem iure quod non alienetur nec ad usus humanos transferatur et tamen his casibus permittitur ergo et pactum quod continet ius de non alienando tamquam ipse continens quod est in iuris rei preiudicet conditiones et limitationes iuris xxii. q. ii. nec quis ecclesie beatus. ¶ Ingenium quod non potest alienari expressum est in auctentica de alie. et emphi. § sancimus tamen si opinio fuit causa dic quod aut ecclesia hec alia bona que potest commode alienare et non potest ista alienare etiam in illis casibus aut non habet aliqua bona que possit alienare et tunc in illis casibus potuit ista alienare sic loquitur hic sic et aliter potest res ecclesie in talibus casibus alienari glo. remanet quod non potuerunt alienari pro illum § sancimus. ¶ Ista ultima opinio fuit vincentii quam pro communi tenuit dicens quod etiam si pactum intervenerit potest tamen in utilitate vendi ff. de le. ii. l. pro filium ff. de fideicom. li. l. cum filii heredes. hosti. remittit ad non in summa e. ti. § que conditio et quod si res et se nec et ibi solvit sit relinquunt Jo. an. adhesit illi an habeat aliam de causa non dico quod sic dic in hac materia quamque legatur res alicui vel donatur cum pacto ne alienetur de hoc dic in legato ut habetur de testa. raynaldus et plenius in l. si filius familias § divi de le. ff. de le. i. cuiusque prohibetur alienatio a lege et de hoc etiam in dicto § divi et C. de condi. ob causam l. ea lege. Si autem prohibetur ab homine ut a donante et tunc si est donatio facta privato et apponitur pactum de non alienando et non valet ut l. perfecta C. de dona. que sub mo. aut apponitur tempore tradicionis et tunc aut sibi aliquid ius reservat in re et valet pactum et sic non valet alienatio ff. de distra. pign. si creditor § fi. cum glo. sua. Idem si alteri hoc ius reservat quamquam non reservat sibi aliquo ius et potest alienare ad preiudicium translatoris rei et tenebitur tamen ad interesse si in aliquo sua interest agere potuit ut no. in dicta l. pe. ff. de pat.

qnc pactu e factu non de re quia tenet
s de alia alienandi et tunc si interest
valet pactu ut agat ad inter ee sed no
impedit alienacionem ut no i dcta l pe
cernq e phibita alienacio de re dona-
ta priato et nullum ius e reseruatum
et no valet phibitio quia hoc e tollere
facultate competente de iure com l pe ff
de pac. Et tunc in casibus in quibus dixi
alienacionem supra fieri non posse fortius
et hic i casibus in quibus dixi alienacionem
fieri posse dicunt hic doc q hoc pactu
semp valet p supra sollemnas et hoc quia
pactu consonat iuri com quod e ne res
eccia alienet in eo q dicunt eius fructus
ad utilitatem ecclie donantis ppetuo i
casibus tm iuris uel alterius pie cause Si aut
erat donata libere ecclie q no erat alr
omis i uncta et potat alienar in his
casibus al oet cum condicio inepta et ppis
Si aut res e donata ut ex ea det aliquid
alti pie cause et sic cum alienandi mag
e pie credo q possit al pia dcta etsi
sufficiat uel ff plenius distingui an
heat alias res melius alienabiles an
no ut primo tam non possit 2o sic ut
dixit gloss et seqr Si aut res e donata
ut ex ea aliquid det alti pie cause
uel i piam causam cuntat et si cum alie-
nandi mag e pia credo q possit al
no p iam dcta in causa necessitatis distinctis
possit Sz dato q alienauit in casu
non concesso contra prohibitionem p hanc det
dic fredus de senis suo consilio clxxxiiii
q non potit agere ad rescindendum
donans uel eius heres ex quo no est
actu forte tm potit implorare offitium
iudicis uel donantis ut l menia ff
de manumis testa et de peti he di l he-
reditas q l antonius

Super eo

Si per
verba de presenti
cum muliere contraxerit quis cum
condicione si pater consentiret et
pater consensit ad matrimonium non tenet
h. d. et puit ee tres ptes. In prima ponit
consultatio in 2a ibi Rndemus ponitur
rnsio. In tertia r. nullatenus soluit quoddam
obstaculum Nota primo q nunc contrahi
pot sub conditione pertinentia in alterius arbi-
trio pendente et sic licet prius consensus
ad ee matrimonii no exigat pt tamen acci-
dentaliter deducere induci i contrahendi modo Nota
2o practicam agendi cum matrimonium e in
fieri uel contractu cuius consumatio expectat
s q agat ad consummandum matrimonium Nota 3o
q ad substantiam matrimonii exigitur consensus cum
libertate et spontaneitate et puritate Ita q ex
alterius non pendeat arbitrio Nota
quarto q defectus libertatis consensus sur-
gens a uoluntate contrahentis intrinseca non
vitiat matrimonium Nota quinto q obligatio
conditionalis ad unum uel aliud actum

non artat contrahentem ante purificationem
condicionis Nota sexto dicitur ee an con-
sensus simplr prius simplr intercedat
pos sponsalia conditionalia et inducat ma-
trimonium an intercedat consensus de presenti
conditionalis q ex hoc non inducitur unum
q consensus conditionalis no e in ee sed
in pendentia ad condicionis euentum Nota
septimo q ad certitudinem uborum no reqritur
ee matrimonium s ad ee consensus Nota primo q
contractus matrimonii non possit contrahi sb condi-
cione q actus legitimi non recipiunt condi-
cionem ut i reg actus legittimi ff de reg
iuris So. contractus recipiunt ut iste no
est contractus ut i dic ut i de regulis iuris
actus legitimi li vi dic hosti q actus ex-
pectantes auctoritatem iudicialem uel qui non
recipiunt condicionem s sic actus contrahentium ut
hic no ob de elec c n li vi q ibi matrimonium
spirituale non recipit condicionem q i eo re-
quirit maturitas consilii nec dz contrahi pacto
uel pecunia mediantibus i q ii quia pio
de elec cum i cunctis s sponsa corporalis
pt sumi et si sit minus idonea matrimonium
tenet de consue c plt de coniugio leprosorum
c i et ii de aliis dicunt dixi de sponsalibus
tue Nota 2o q dispositio in voluntate alterius
no valet tamquam captatoria ff de he insti
l si quis sempronium So dicas si contractus
confert in arbitrium tertie persone et eius sba
bene valet contractus Sz nisi ille ar-
bitret deficit ex defectu condicionis ff de
contrahen emp l sic rebus In ultimis
voluntatibus aut confert in expressam
voluntatem ut si voluit et no vz ut i
quo de iure ciuili de iure canonico
dic ut testa cum tibi aut confertur in
arbitrium boni viri ff de le ii l i Nota
3o determinacionem pape nec rone solutur
hic clar q dicit alexander q sponsalia
conditionalia cum consensu inducunt matrimonium
et licet videat hic q hic consensus non
sit de presenti ita nec e in dec alexandri
ex quo sponsalia sunt conditionalia sic
nec hic q sic hic ita ibi e i suspenso
So quidam dicunt q dria e inter
alexandrum et hanc dec in hoc q i dec
ista no vz matrimonium q consensus pendet
ex conditione collata in alterius arbitrium
In dec alexandri id vz q no pendet
ex alterius arbitrio et hanc opi tenet
spe e ti in pn et dic q quidam hanc
subtilem veritatem no attendunt et e ro
q ubi erga consensum adicit aditur
erga sbalia ubi aut alia e condicio ex
trinseca q dependens ex consensu tertii
non respicit sbalia contractus no tene-
do nimidum in vbis iste sunt tunc atque
veritas e q siue matrimonium contrahat sub condicione
collata in arbitrium tertii siue sub condicione
alia semp quo ad contrahentem respicit
sbale s consensum a quo sbat matrimonium Na
sba matrii reqrit assensu uel dissensu
tertii unde non e vis an condicio respi-

tiat tm̄ ꝯsensū, uel nō dū mō respici-
at ꝯsensum ꝯhentis et ꝑ hoc ī e. c. fi.
et de spon. c. vno li. vj. ¶ Item ex oppi-
nione ꝯtr̄ia possent simplices decipi
Est ergo intencio alexandri q̄ sicut
sponsalia de futuro interueniat ꝯsensus
de p̄nti ē matrimonium, si sponsalia de p̄nti ꝯ-
tracta sunt ꝯdicionalr̄ nō ē matrimonium an
existencia ꝯdicionis. Ꝯ dubitabatur aūt
hinc dicere q̄ videbatur q̄ sic ꝯsensus
post sponsalia de futuro inducebat mat̄m
ꝯ puri ficabat ꝯdicionalia sponsalia de
futuro Ita et ꝯsensus ꝯdicionalis ab inicio
hoc apparet ꝯ forcius. Sꝫ io dictū patꝫ
q̄ ꝯsensus ꝯdicionalis ab inicio nascit suspensus,
ꝯ ꝯsensus post sponsalia de
futuro ꝯ purus, io ille ut purus ē maioris
potentie ꝯ hoc teneas ¶ Item vero ꝯtraxit
quis sponsalia de p̄nti sub ꝯdicione si
pr̄ assit ante q̄ pr̄ assensit, mutat vo-
luntatē, ꝯ dicit q̄ nullo mō vult illam
pater hoc ignorans ꝯsentit an ē mat̄m
q̄ sic facit. ff. mandati. si mandasse
ubi mandati revocacio non certificato
procuratore nichil operatur ad preiudicium
procuratoris, sic de rescrip. ex parte dictaꝫ
dicit q̄ ex quo pater ꝯsentit, ꝯpelli dꝫ
ut illam recipiat. de spon. impub. de
illis in fine. Non tn̄ michi intellectus vide
si ꝯtrahat cū alia tenebit q̄ nō dicit
ꝯsensus, nisi sit tempore quo pr̄ ꝯsensit
ff. q̄ cuiusq; vniuersi. nomi. l. item eorum
§ q̄ si actor. Nō illam glo. q̄ sponsalia
ꝯdicionalia de p̄nti videntur vale. ut spon-
salia de futuro. ex quibus ꝯpelli pot ad
mat̄m ꝯtrahendū ꝯ hoc nō placet
de spon. impub. c. i. l. vj. ¶ Item si quis
ꝯtraxit de p̄nti si pr̄ ꝯsentiret. pr̄ nō
ē in rerum natura. an valeat mat̄m vr̄
q̄ nō q̄ nō ꝯsentit. Idem quidam ī spe. e.
ti. in § quod si quis. Io. an. hoc dic verum
si ignorabat prem mortuum si sciebat
ꝯdicio ut ī possibilis, ꝯ nō ꝯ sponsam nimis
repellitur ī. c. fi. salvo q̄ dr̄ ē de spon-
sa. ad p̄n. de pe. di. i. § quidam al. hoc
idem ¶ Item si ꝯtraxit quis sub ꝯdicione
si papa dispensauit dic idem. quasi
dispensat ē mat̄m al. nō, immo ꝯ q̄
apostolus sunt nulla ex quo nō pt ꝯtrahi
sine dispensacione ff. de verborum obli. l. ꝯ
stipulante § sacra. Io. an. dic videndū
eē quod dixi de ꝑben. de multa sup. 3a. glo.
non instando. credo p̄mū dcm q̄ hic
ꝯtractū non ē ꝑhibitū ꝯ finis ꝯtractus
qui ꝯfertur in ꝯdicionem euentus possibilis
io valet facit q̄ nō de renunc. nisi. de
elec. in causis. Nam talis actus respectu
potentie dispensandi, hꝫ apostolus illo fine
ꝯsiderato aliquid de ¶ Item si quis ꝯtrahent
si pr̄ ꝯsenserit, postea pr̄ ꝯsentit an erunt
sponsalia de futuro an de p̄nti. dicunt
quidam q̄ de futuro q̄ ex quo hic nō ē
ꝯsensus de p̄nti, iam eo purificato nō
erunt sponsalia de p̄nti sed de futuro

cogetur tamen ꝯfirmare ¶ Alii quod ē mat̄m
adueniente ꝯsensu pris, quia ꝯsensus
tunc interueniens ē signum ꝯsensus de p̄nti
dū mō ꝯtrahentes ꝯsensum requirant
et videtur idem si ipm ꝯsensum nō requirat
dū mō nō ꝯdicant, q̄ si ꝯdicerent, tunc
sine ꝯsensu de p̄nti nō posset eē mat̄m
ꝯ si ꝯtradictio nō apparet presumeretur
ꝯsensus. q̄ primo tenendū ē ī c. pe.
q̄ bene nō. Nam ꝯsensus nō ē de p̄nti
purus ꝯ ē de p̄nti ꝯdicionalis. et adueni-
ente ꝯdicione ē de p̄nti purus ꝯ sic ē mat̄m
¶ Utrumq; em̄ de p̄nti ē ꝯdicionalis ꝯ purus
utrumq; ē de p̄nti ꝯ ꝯdicionalis, utrumq; ē
de p̄nti ꝯdicionalis ꝯ ex post facto puri-
ficatus ¶ Item vero an exigatur de sba pris
ꝯsensus in mat̄m filii. dic sm leges q̄
sic ꝯ sm canones non nisi de honestate
ꝯ de spon. impub. c. i. nisi ꝯdicio a ꝯtrahen-
tibus apposita sit ut hic hec Antonius

Per tuas.

¶ Item ni sub
honesta ꝯdi-
tione sponsalia ꝯtrahit, ꝯ an
ꝯdicionem sit desponsata quia
scit a condicione recedit h. d. cuius diui-
sio 2a ibi ꝯsultacioni ¶ Nō primo peticio
libelli in ca. matrimoniali q̄ sufficit simplr̄
dicere peto talem in virum. Et nō q̄
non inciatur libellus hec narratio nl
cū ꝯcludens ius agendi sequatur ꝯclusi-
onem. ad h. de restitucione spoliatorum litteras
¶ Nō 2o q̄ nō negare habetur p̄ ꝯfessione
vide tex. de posti. pla. c. i. et de ordin.
ꝯgni. cū dilectus ¶ Nō tercio q̄ actio matrimo-
nialis recipit ꝯdicionem dependentem
a potestate tercii, et sic sba ꝯtractus mat̄m
pt ꝯhendi mō ꝯferri ī arbitrium tercii
¶ Nō quarto q̄ sponsalia ꝯdicionalia
deficiente ꝯdicione in totū euanescunt
et sic non transeunt in mat̄m p̄ copulam
¶ Nō quinto q̄ ex eo q̄ ꝯstat de copula et
sponsalibus ꝯdicionalibus ꝯtractis fundata
ē intencio pro mat̄o. q̄ ex copula videtur
a ꝯdicione recessum ¶ Nō sexto q̄ pro-
bata copula post sponsalia dissoluta
intencio nō ꝯcluditur in actu incabili de-
fectus copule antea dissoluta ¶ Et
nō q̄ mulier copulam allegans ubi n̄ ꝯ-
stat pro matrimonio creditur ꝯ sic quo ad copulam
presumenda ¶ Non ē differencia an vir uel
mulier allegat copulam, ꝯ solum attenditur
an vir uel mulier allegans copulam stet
pro mat̄o. et eo allegante qui stat
pro mat̄o creditur ei, donec ꝯtrarium probetur
ꝯ ī actu incabili positum ī pns intencio
nō negatur in petitū ¶ Ob. dno decre-
primum tangitur p̄ glo. primam ꝯ secundam, ꝯ in
cū 3a. ꝯ ob. primo q̄ vr̄ q̄ male fuerit
pronunciatū pro muliere ꝯ mulierem, q̄ ex quo
probatum ē copulam intercessisse post dissensum
pris uel patrum nō vr̄ indicandū pro
mat̄o cū iam dissolutis sponsalibus co-
pula intercessit ꝯ sic copula ut sola et

muda a sponsalibus iam dissolutis nō
debet solui matrimonium nec obstat quod non
sit probatum quod copula nō intercessit ante
dissensum quia non erat hoc necessarium quia
non probatur copula a muliere. ¶ Secundo dicit
glo. quod maritus plures confessus fuit co-
pulam intercessisse diversis temporibus et
ex tali confessione procedit contra ipsum quia
probato postea quod copula secuta sit post
dissensum non sequitur quod nō ante ex quo
plures constat de copula et sic concluditur
quod est matrimonium ex vi confessionis. hec solutio hoc
est in se sed non constat hic quod plures fuisset
confessata copula a marito. ymo dicit quod
nō negabat eam nec dicit quod apparuit
de multiplici copula. Ideo secundo potest dici
quod maritus confitebatur copulam simpliciter
sed nō arctabat se ad unicam copulam tantum
expresse. Ideo probato quod post dissensum
patris vel patrui fuit cognita nō conclu-
debat necessario defectum copule ante. et hoc
sentit hosti. supra textu. vel dic tertio quod licet con-
staret de dissensu hoc nō sufficiebat
ut allegabat mulier quia nō fuerat de
isto dissensu certificata. et sic nō consta-
bat sibi et nō sufficit dissensum afuis-
se ex quo nō fuit certificata ut nō de-
cipietur postea ex copula. ad hoc quod nō de-
procurator mandato de rescrip. ex parte decani.
nisi forte latitaret vel aliter ipsius
non posset habere copiam. de dolo. et contu-
maciam. de offi. ordi. pastoralis ad fi. ¶ Vel
quarto et hoc in plus placet quod ad tex.
copula per mulierem allegabatur et ante et
post. et talis allegatio habet inducere
presumptionem pro copula. unde pro matrimonio
ex allegatione stante pro matrimonio ubi du-
bium est de copula statur. ut de spo. impub.
continebatur. et pro tanto tamen ex assertione
mulieris constaret quod ante et post dissen-
sum prius copula intercessit probatio
testium. licet concludet copulam post nō necessario
concludebat defectum copule ante. ideo iudi-
catur pro matrimonio et hec est vitas. ¶ vel quin-
to ubi intentio est fundata per sponsalia
et copulam reus ut optineat debet clare
concludere defectum intentionis. sed si probat
copulam post dissensum patris et patrui
non excluditur intentio mulieris. quia
nō sequitur cognita est postea ergo nō est
cognita ante. quia nō arctavit iste se
ad unam copulam tantum. ¶ Ob. 2o. quia
videtur quod sponsalia conditionalia de presenti
per copulam hic non debeant transire
in matrimonium purum quia nō est presumendum
quod quis recedat a iure suo de re(?) mit-
tit. hoc. et semel posito consensu censetur
durare in illa qualitate qua primo fuit
de bapto minores ad fi. ¶ Tertio quod in
qualitate extremorum presumitur de me-
diis. ut nō. in c. de rescrip. ex parte decani

¶ Sed in principio non fuit voluntas
pura. nec est modo in iudicio appareret quod
sit voluntas matrimonialis pura. ymo
oppositum ex quo contradicit. igitur nec in
medio tempore voluntas presumetur. ¶ Quarto
traditio pendente conditione facta nō habet
effectum si postea deficiat conditio ff. de pi-
gno. et quomodo rei vendite. l. quod si. ergo
traditionem per copulam hic nulla etiam
dato quod copula precessit dissensum ex quo
per dissensum postea defecit conditio. ¶ Contra
consensus conditionis est nullus pendente
conditione. ex. c. per x. igitur sola copula nō
potest inducere matrimonium. Secundo glo. permulta verba
solvit et optimum habet intellectum. omnia
contraria tollit copula intermedia. quia
huiusmodi natura est favor matrimonii. quod facit
sponsalia transire in matrimonium presertim
conditionalia et sic per copulam videtur recessum
a conditione. primo posita omnibus puritatis
tatis copula matrimonium inducit. contraria ge-
ressent clarum. dum dicitur quis nō presumitur
recedere a suo iure. verum est nisi actus inter-
cedat per quem recessisse presumatur. hic
intercessit scilicet copula. dum dicitur primus consensus
presumitur durare in qualitate prima verum est
est nisi actus concludens oppositum con-
sensum intercedat ut hic est copula. dum
dicitur extrema inducat verum est nisi inter-
media appareat declarans voluntatem
aliam ab extremis. dum dicitur retradita
conditionis defectus manet constituit (?) con-
ditionem. verum est nisi actus intercedat per
quem a conditione ante desistentiam sit
recessum ut hic fuit. dum dicitur consensus
conditionalis est nullus negatur. quia ymo valet
et inducit sponsalia saltem de futuro
quo ad purificatorem consensum. et ideo indu-
cit matrimonium et fortius quam sponsalia sunt
simplicia de futuro. quam sunt de presenti
saltem quo ad verba ut hic erat. et
de hoc hic. Ideo dicunt hic doctores
quod maior hic est favor matrimonii quam
libertas. quia pura manumissio statu
liberi non inducit recessum ab imple-
mento conditionis prosequenda libertate
de condi. et demonstra. l. heres statu liberum
¶ Sed nunquid ante coitum protestatur maritus
se velle recedere ab ista conditione an erit
matrimonium. dicit quod sic. et nō valet protestatio
de consti. cum M. de appel. sollicitudinem. ¶ Item
si contraham sub conditione si te virginem in-
venero. an ex copula inducetur matrimonium
glo. quod sic. etiam dato quod inveniatur nō
virgo. quia talis error nō viciat matrimonium
ff. de contrahen. emp. l. alioquin. §. 1. et
quia turpis erat illa conditio. que primum
coitum fecit fornicarium. Idem de illa si
in primo coitu michi placuit secundum goff.
hec vera quo ad forum ecclesie. sed quo ad
forum dei dicit hic hosti. quod nō est matrimonium si
non intendebat consentire. maxime
quia conditio honesta et certo iure. scilicet quo

ad bigamiam. Secundo si contraho cum una
sub conditione cum alia de presenti dicit quod tenet
matrimonium cum secunda. Idem doc. quia ex conditionali
obligatione sola oritur spes debitum Insti.
de verb. obl. § ex conditionali. Secundo si contraho
cum una ex conditione postea cum alia pure
postea cessat conditio sponsalium primorum, videtur
quod primum tunc valeat quia conditio retrahitur
et primo de e. ac si ab initio fuisset pure con-
tractum ff. qui potior in pignore habeantur l. qui
balneum et l. potior. glo. dicit contrarium
quia in matrimonio conditio non retrahitur preterquam
quo ad legittimationem prolis s. qui fi. sint
legit. tanta. Item hic factum intermedium
intercessit dissolvens primum extremum
ad quod deberet fieri retrotractio ad hoc de
rep. si prote. li. vi. de appel. preterea. Secundo
si contraho mecum ex conditione odio constituta
an erit matrimonium dicit glo. ut quod sit. ff.
de condi. et demonst. l. quod si. dicit glo. quod pen-
tat quod ante existenciam conditionis non est
matrimonium sed expectatur eventus conditionis
et tunc primo erit et si medio tempore
contraheret cum illa illud valet. licet videatur
quod ex futuro eventu pendeat an sit
matrimonium ut dicit Jo. p. de c. in de sing. firmitat.

Si conditiones.

Si in contractu matrimonii ponatur
conditio turpis vel impossibilis habetur
pro non adiecta nisi sit contra substanciam
matrimonii coniugii. Et tunc viciat contractum
h. d. sunt due partes. In prima tractatur
de conditione turpi que est contra substanciam matrimonii.
In secunda de alia turpi et impossibili. Nota
primo quod conditio adiecta contra substanciam eius quod
agitur viciat et non viciat. et quod protestatio
contra factum contrahens aliquam partem substancialem
facti tollit factum et non viciatur protestatione.
et hoc quia factum ut elisum in substanciali parte
non potest capere vim contra ipsam constitucionem
de quo dixi de consti. cum M. Nota secundo tria substancia-
lia matrimonii proles fides et firmitas sa-
cramenti et conditio et protestatio in propo. con-
tra alterum horum tollens viciat contractum
et non viciatur. Nota tercio quod conditio turpis
aut impossibilis non detrahens substancie ma-
trimonii viciatur et non viciat matrimonium
et favore matrimonii tales habentur pro non adiec-
ta. Hec decre. tractat de viribus matrimonii
ad eligendas conditiones. et de viribus condi-
tionis ad elidendum matrimonium. primo videtur
quod contradicat nam dicit primo conditiones
turpes viciare matrimonium in fi. dicit op-
positum. secundo dicit quod viciant et non viciat.
Sed dicit glo. quedam sunt conditiones
honeste et accidentales ad matrimonium
quedam sunt conditiones turpes et condi-
tionales ad unum matrimonii substanciam non
tangentes. Quedam sunt inhoneste
unius vel alicuius parti repugnantes.
Ad primum si sunt conditiones honeste
et necessarie ad matrimonium valet conditio primo
sine eo non valet. ut si xpianus contrahat
cum iudea efficitur xpiana xxviii. q. i.

non obstante. Sed dubium quid de xpiano et
heretica hinc ut dicit Jo. in d. c. non obstante
tenet quod valeat matrimonium ad hoc de heti.
decernimus li. vi. Idem guil. in spec. de
divor. post principium vide de divor. quanto
et de heti. c. i. super tria glo. secundo tamen si con-
ditiones sunt honeste et accidentales
puta si centum michi dederis si pater consenserit
et tales hinc apponuntur. Nam aut suspen-
dunt aut sunt de preterito vel de presenti et
non suspendunt, immo vel statim inficiunt
matrimonium si sunt false vel statim perficiunt
si sunt vere ff. si certum petatur cum ad presens de
iniusto testo. l. cum in secundo. Si aut sunt de
futuro suspendunt eventum conditionis
inde factum inficiunt et in existenciam
conditionis proficiunt ut est c. de illis
et c. super eo. Virtus aut suspensiva tol-
litur propter copulam de presenti ut est c. per nuncio
et c. de illis. Tertio tamen quando conditiones
sunt inhoneste et turpes et acciden-
tales non tangentes substancia matrimonii
et tales inficiunt propter eorum turpitudinem
et favorem matrimonii ut si contraho tecum
si commiseris furtum vel homicidium vel
similia. Quarto tamen quando conditiones
sunt contra substanciam matrimonii et in hiis dicitur
quod viciant matrimonium et non viciatur et de istis
loquitur prima pars. Ideo ad intellectum ad
declarationem tria sunt bona matrimonii
fides proles et sacramentum conditio contra fidem
ut si contraho si aliam potero accipere
conditio contra sacramentum si contraho si prostitu-
tradas te adulterandam contra prolem
ut si contraho tecum si prolem non habuis
talia viciant matrimonium et non viciantur. Opponitur
tamen quod sit contra aliquod substanciale secus
si sit contra aliquod de natura constitutum
ad actum non de substancia. preterea contractui tamen
apponitur conditio ut si dono ecclesie rem
cum pacto si non liceat illam rem propter
cautionem ecclesie alienare et quod non sit
in dispositione episcopi x. q. i. c. ii. secus si
esset contra aliquod non substanciale ex natura con-
tractus vel eius primeva institutione sed ex
aliqua accidentali determinatione iuris
vel ecclesie ei ut ad substanciam accidentaliter
annectitur vel auctoretur ut est in ordine
diaconatus quod continentia detur. Nam
non est de originali sed accidentali substancia
ordinis. ideo non viciat caracterem sed solum
executionem. et talis adiecta non viciat
sed viciatur. ideo valet ordinatio diaconi
sub conditione si sibi liceat habere uxorem
et reiicitur conditio xxviii. di. diaconi. Iste
temperant doc. hoc quod dixi conditionem
oppositam contra substanciam matrimonii viciare
matrimonium esse verum quando uterque consentit vel
si ambo non consentiant non impeditur
matrimonium xxxii. q. ii. aliud. Ideo si dicat
unus contraho tecum si generationem prolis evites
si alius contradicat ut dictum c. aliud. Idem si
taceat quia presumitur quod contradicat in favore

matrimonium fin. Immo et host. qui dicit hec plu-
ries predicanda et etiam hec mulieres
instruendas probat hoc dicitque doctor quod si sponsus
cum muliere si prolem evitat et ipsa consentit
condicioni postea ipsam cognoscit quod hic non est
matrimonium quia contractus precedens est nullus propter
appositionem condicionis contra substantiam et sola copula
de se non est sufficiens ad inducendum matrimonium
ideo mulier noscens viri fallaciam non
debet permittere se cognosci nisi remittatur condi-
cio et si vir illam remittit et postea il-
lam cognoscit inducabitur matrimonium saluo
quod si nullo modo consentit in foro penitentiali non
induceretur matrimonium ut de spon. tua fin.
host. ¶ Quid vero ingressus sum religionem
sub condicione ut michi liceat uti matrimonio vel
habere bona an valeat ingressus. ¶ Et dic
quod non quia hec est contra substantiam monachatus
sicut et contra substantiam monachatus de sta. mona.
cum ad monasterium de condi. appo. dudum et
sunt oppi. hugo. xx q. ult. nunc anton.
¶ Falsum contradicit glo. tamen in c. ne cle-
ri vel mo. insinuante de statu mona-
chorum c. ii. Jo. xxii q. ii. solet ubi jo. hanc
opi. et hug. tenet immo extra c. i. dona.
in c. proxio. dictum extra sacrosan. eccliis.
aliis ingressus dicitur distinguit in l. precium
ff. de usu et habitacione ¶ An apponatur
pactum incontinenti et viciat an ex inter-
vallo et viciatur quibus opi. recitat in spe.
de sta. mo. ver. xlviii. multa et varia
inhac materia dixerunt legiste sicut omnis tibi
recitarem hodie non venire ad caput
in aliquibus bene in aliquibus male dixe-
runt ponam quod ponit jo. an. et postea
concludam distinguendo et approbando
recte dicta et male dicta improbando jo.
an. tenet quod ingressus religionis
reiecta condicione sed matrimonium non valeat
assignat racionem diversitatis primo quia plus
est initiscere et originalis est proles et
fides in matrimonio quia in monachatu abdi-
catio proprietatis quia ab origine matrimonium est tamen
hominis inventum et erunt duo in carne una
id est ad unam carnem procreandam ideo
quod monachi non habent proprium est accide-
tale ab ecclesia introductum xii q. i. c. dile-
ctor nolo ¶ Secundo quia in matrimonio carnali
contractus respicit comodum utriusque partis
quia hinc inde obligatio contrahitur nam
ita obligatur uxor viro quia vir obli-
gatur uxori sed in monachatu obligatur
principaliter deo et per abbatem vel prelatum
recipientem votum obligatur et per ministrum
ideo dicit quod consensus mulieris in contractu
prejudicat quia ad eum consensus eius tamen fit
protestato et tamen principaliter obligatur
¶ Sed ante factum votum sisibi liceat re-
tinere bona dicit quod ibi adest consensus illius
ministri cuius culpa nocere non debet deo
cui principaliter obligatur et hec est sima
sua pau. in cle. eos de etatibus hoc impugnat
nam dicit ipse in matrimonio ita sicut in mona-
chatu quilibet obligatur deo adeo quod commun.
consensu parcium utriusque est contractum sicut in
uno ita nec in religione preter contra voluntatem
dissolui de matrimonio patet hic de monachatu patet
de etatibus licet nisi transeat ad distric-
tiones religionem ¶ Item in utroque obligatio
pariter respicit hominem et per hominem sit hanc
sicut matrimonium exigit virum et uxorem ita
monachatus in contractu exigit recipientem
abbatem et subiectum vel alium loco abbatis
Unde licet quis profitetur ordine ut scilicet
non esset ibi monachus nisi reciperetur
professio facit quod non de regularibus porrectum non
quia potest dici ideo quare abbas recipiendo
ad monachatum ut monachus habeat
proprium sibi ita non prejudicet sicut mulier
consenciendo ¶ Unde pau. non bene capit jo.
an. Nam primo contractus initiatur respectu
principalis in matrimonio ad utilitatem coherentium
quod est secus in monachatu quia admi-
chilum se obligat abbas monachum vel
non saltem ad id ad quod se obligat
monachus ¶ Item in utroque contractu est
ponderare duplex vinculum vel duas con-
sideraciones propter hec ita vinculum primo
ipsum principium contractus et hoc in fine
obligandi principaliter in matrimonio est coniuncte secundo
video quo ad indissolubilitatem vinculi
totum oppositum est in monachatu quia
principale vinculum est ibidem quia per hoc
tendit prelatum principaliter deo ut dixi de
spon. preterea secundo in plano Sed in remissione
condicionis erga vinculum debet attendi persona
tamen qua principaliter contractus initur in matrimonio
est homo ergo homo consenciens sibi prejudicat
in monachatu est deus ipse igitur tamen deus
non consenciat consensus ministri sibi non
prejudicabit in appositione condicionis contra
substantiam monachatus et sic valebit mo-
nachatus ¶ Et tamen concludam aliqua dicta sic
¶ Utrumque ingressus sit per modum quicquid
pactum quicquid etiam in condicionis ¶ Si fit
per modum ingredior religionem ut michi
liceat retinere bona et planum quod non
viciatur ingressus quia nec modus est non
suspendere principium actus sed dare quali-
tatem actui postquam est ut dixi de e.
beni. Ideo tamen debetur ingressus recipi
esse et reicit modum natura sue repu-
gnante ¶ Si per modum cause ut ingre-
dior religionem quia michi liceat retinere
bona non viciatur adhuc ingressus
quia tamen venit ad confirmandum quod est et
non suspendit actum ideo valet quod
agitur et reicitur causa ut falsa ¶ Si per
modum condicionis et tunc aut condicio est
resoluta ut ingredior religionem et
nisi michi liceat retinere bona non
valeat ingressus et adhuc valet
ingressus quia hic resolutio supponit
ingressum validum qui esse recipit

et potentiã ad repellendam resolucõz
ex cõditõne sibi repugnante, et idem
dicerem in omnibus h istis casibus ĩ mat[rimoni]o
p que patet limitacio ad hanc decre
Cũ[m] q[ue] cõdicio ẽ suspendens et tunc aut
appoñit[ur] ex intervallo et adhuc valet ꝛ
mat[rimoni]ũ ꝛ ingressus quia ex quo tenp[us]
ee appoicio cõditõnis non pt retro
esse contra mat[rimoni]ũ iam fundatũ ut l.
p hunc ff· i· et quod ĩ nõ glo· ff de usu
ꝛ hi· et hoc ẽ q[uod] voluit glo· et sic intel=
ligo · bur[n]i ꝛ mar· sy· in dca auc[tem] ing[res]=
si quoz sunt v[er]ba p[re]cedentia Cũ[m]
appoñit[ur] cõdico et suspendes ab ipso
p[r]incipio ut ingrediar religionẽ si
m[ihi] liceat retinẽ bona Adverte ad
una colorata cõsideratõnez q[ue] hunc
Bar· ĩ hac ma[teri]a dic[it] tpe Aut cõstat
q[uod] hic vult retinẽ bona quo ad p[ro]p[r]ie=
tatẽ ꝛ dicit q[uod] viciat[ur] ingressus q[uia] h[oc]
ẽ contra sb[st]ãm monachatus Aut cõstat
q[uod] vult retinẽ bona quo ad a[d]ministra=
cõnem et dicit q[uod] hoc valz q[uia] non
repugnat sbe monachatus q[uod] habeat
bona quo ad a[d]ministracõz de statu mo·
c· ij· Aut ẽ dubiũ et in dubio intel=
ligit cõditõnez ut nõ sit cõtra sb[st]ãm et
sic valeat q[uod] intelligat[ur] quo ad admi=
stracõm tm[odo] ita dicit Bar· in dca
auc[tem] · ingressi · ꝛ sunt v[er]ba glo · ĩ · e ·
insinuante hoc du[m] nu[m]q[uam] michi
placuit q[uia] q[uod] habeat admi[ni]stracõnem
ut in re sibi debitam ex pacto ẽ cõtra
sb[st]ãm monachatus q[uia] saltem hz illo
casum ad mi[ni]stracõnez· s· ut eo iure
p[ro]p[ri]o et omnis app[ro]p[ri]acio ẽ cõtra sb[st]ãm mo=
nachatus vñ licitũ ẽ monacho hr̃e ad=
ministracõnez non iure p[ro]p[ri]o s[ed] ex nutu
abbatis imp[er]antis q[uod] non ẽ hic · et
si datat[ur] ymmo pot hr̃e administracõz
p[er]petuã ut patet in cõfirmato app[ro]p[ri]a
de v[er]b[orum] porrectũ dic[it] q[uod] pt hr̃e a papa
solo non ex cõtractu suo vel nec ibi
habet p[er]petuo in r[ati]o[n]e ad papam q[uia]
tunc loco abbatis ẽ papa qui admi=
tum pot remonẽ dico ergo revoca
hac distinctõe q[uod] o[mn]ĩ casu cõdicio
reicit[ur] ut dic[it] Jo· an· et valz ingressus
q[uia] in hac cõditõnis appositõne velo
cõ sb[st]ãm monachatus consensus recipiẽt[is]
ad monachatũ cũ p[r]incipalẽ intẽ
porrigat[ur] vinculuz monachatus sed
in deũ non pt p[re]iudicarẽ deo recipienti
qui non cõsentit in tali cõditõne s[ed]
secus ẽ in mat[rimoni]o ut dixit Jo· an· de=
cidat ergo legiste suas leges et ad
mittat canones quia non ẽ sine
culpa imponẽ falcẽ ĩ messez ali=
enam et hoc sufficiant Post
saluum ut sic vovens obliget[ur] solũ
voto obediencie et castitatis ꝛ non

paupertatis nec ẽ hoc possibile ut quis
voveat unũ sine aliis ut videbis ĩ titu=
lo sequenti Sz ubi vellet in cõgregacõe
stare hec cõdicio, ut turpis reiceret[ur] quia
turpis ẽ pars que suo toto nõ cõgruit
ut · c · si · s · ti · i · Cũ vero an ĩ possibilis
cõdicio in aliis actibus viciet glo· dic[it] q[uod]
in ultimis voluntatibus viciat[ur] et nõ viciat
tene q[uod] viciat[ur] ob favorẽ illius ĩ cuius odiũ
appoñit[ur] Jdeo si gravat[ur] hẽs dare decem
nisi occiderit hominez tunc reicit[ur] cõdicio
ꝛ disposicio Justi · delega · ĩ fi · C · de his
qui pene nomine · l · i · Si aut appoñit[ur]
medium legatarii lego sibi decez si hoiez
occiderit reicit[ur] cõdicio et dat[ur] favor in
cõtractibus dicit glo· q[uod] cõdicio turpis
viciat cõtractus ut si tibi p[ro]mitto cetum
si hominez occideris non valet p[ro]missio
nec ob· de cõditõne ob causam l· si militem
q[uia] ibi cõdicio non erat possibilis quod
miles sit p[ro]curator hic ẽ q[uod] pot ee
nisi opponat[ur] C· de p[ro]cur[atoribus] ita demuz
Reliqua sunt clara Antonius de B

Cum clia vel vo

Hic p[ro]sequit[ur] aliud impedimentũ acci=
dentali · s · voti · et q[uia] votũ dat[ur] du=
pliciter quia q[ue] annexũ ẽ religioni
cuius q[ue] clericatui Jdeo dicit qui clici vel
voventes ut cõp[re]hendat omnes sp[eci]es
voti de p[ri]ma pte Dre hẽt[ur] xxviii di
p totũ de 2ª xxvii di ꝛ xvii q· i · ꝛ ij ·
ꝛ xxvii q · i · p totũ Nunc ẽ votũ dic[it]
quid q[uod] temptatio boni p[ro]positi cũ delibe=
racõne firmata qua quis ad aliquid fa=
ciendum se obligat Cũ vero q[uod] votum
impediat mat[rimoni]ũ vel dirimat dic[it] q[uod]
licet multa sint vota s[ecundu]m diu[er]sitate rez
que vovent[ur] tamẽ solũ votũ cõtinẽcie
ẽ illud q[uod] impedit ꝛ dirimit Cũ[m] pt
dic[it] q[uod] quilz sane mentis nisi p[ro]hibeat[ur]
expresse q[uia] sp[irit]u s[an]c[t]o ducit[ur] Cũ[m] pro=
hibeant[ur] vovere dic[it] q[uod] cõiuges nisi pari cõsen[su]
p[ri]mus furiosus impubes Jtẽ s[ecundu]m aliq[uo]s
nõ vovet cõtinẽciaz qui coire nõ pot
q[uia] qui nõ ẽ aculeos carnis exp[er]tus
vovẽ cõtinẽcia nõ pt et cã si sit maior
quod nõ placet Jnno· nec hosti q[uia]
talia vota cuiusq[ue] facẽ pt ex quo ẽ discre=
tus ut si se pot diabolo obligare per
pactũ sic deo p[ro]vocũ de r[egularibus] c· i · li· vi· dix

De furioso.

Jnsanus mat[rimoni]ũ contrahere
non pt ut diaconus et sub=
diaconus h· d· Nota p[ri]mo q[uod] ex qua=
litate diei aggravat[ur] delictũ vide ẽ de
homicidio sicut dignum Nota sc[un]do qualis
exigit[ur] satisfactio et pena q[uod] cõtracto et
humili corde fiat et nõ q[uod] nõ remittit[ur]

pertinet nisi satisfaciat proco. Nota tertio
quod diaconus verberans diaconum seu vulne-
rans est excommunicatus et videtur posse absolvi
posse ab episcopo. Nota quarto quod delinquens et
pecator non est absolutus nisi de utroque delicto
satisfecerit. Nota quinto quod excommunicatus est
eo ipso et ab officio suspensus et videtur incurre
latam quandam irregularitatem ex assumptione
uxoris et vulneratione clerici cum qua tamen
dispensat episcopus. Nota ultimo quod nec
diaconus nec subdiaconus potest matrimonium
contrahere, et sic sacer ordo habet in se anne-
xum votum et subdiaconatus ordo est sacer.
Oppositio quod non dispenset episcopus secum quia incurrit
irregularitatem contrahendo de bigamia. unde ex-
tra. dicit quod contraxit cum virgine vel vidua
et eam non cognovit. de cleri. conjugatis.
Sane. de bigamia non. Oppositio 2o quod non
poterit hic absolvi ab inferiore a papa
quia de enormi percussione clerici non ab-
solvit excommunicatum inferior a papa et ubi de-
linquens in congregatione. i. de sen. exco. cum
illorum. Solutio dicit quod hanc absolutionem optinebit
a papa quia non dicit hic aquo. xvii. q. iii.
siquis et hoc propter atrocitatem facti, ut
in contrario, vel absolvit hic ex hac indul-
gentia speciali sibi pertinent decretalis. Dulta
vel hic erat legatus quod non placet
hosti. quia legatus non absolvit talem.
i. de sen. exco. ad eminentiam dicit ut i
et de officio legati. quod translationem. Oppositio tertio
et videtur quod hic subdiaconus matrimonium possit
contrahere. quia deponendus est cum ordo sibi non
obstat quin possit accipere uxorem. Solutio hoc
fuit causa dubitandi quia putabat forte iste quod
amisisset ordinem propter homicidium cum de-
gradari debeat et sic contrahere possit. Et dicit
glo. quod hoc non est verum quia dato quod degradetur
non perdit caractem ordinis a quo surgit
impedimentum matrimonii, nec propter delictum
debet here premium. glo. poena gravabia preflectur.
Nota glo. que punctualiter dicit quod homicidio
quis est degradandus. hosti. tenet contra
de homi. c. i. nec iste enumerat inter casus
de quibus dicitur in decre. cum non ab homine
de iudiciis et hereticis ad abolendam et
de sen. exco. novimus. 2o dicit glo.
quod irregularis degradatus non perdit
caractem ordinis nec dependentia a
caractere, et sic non potest matrimonium contrahere
et per hoc dicimus quod presbiter degradatus possit
conficere. unde de poenis degradatio li. vi.
Oppono quod episcopus non possit absolvere
nec dispensare, ut premoneatur super vulnere.
Solutio si vulnus fuit occulte factum et
leve potest suo iure premonere, si esset
grave et publicum, tunc episcopus dispensabit
quia hoc ei permittitur alias non possit de iudiciis
ac si clerici de clerico percussi. c. i. Dn.

Ex litterarum.

Subdiaconus matrimonium contrahere
non potest. h. d. Consultatio et visio 2a
i. super quo. Primo nota summarium et quod
subdiaconus matrimonium contrahens cogitur
ad eam abiurandam. Nota secundo quod contrahentes
matrimonium de facto in habente ordinem cadit ir-
regularitatem cum sit grave delictum ut
non possit ad maiores promoveri nec
in susceptis ministrare quorum respectu
peccavit et sic in sacris matrimonium contrahentibus
non quo ad minores. Nota tertio
quod cum tali irregulari dispensat episcopus si no-
luerit ad religionem transire et sic licet ir-
regularitas ex delicto proveniens non tollatur
religionis ingressu, ex eo tamen facilior
inducatur potestas dispensandi. Oppono quod
quia non debet quis cogi abiurare concubinam
de coha. cleri. cleri. Solutio contrarium procedit
quando habetur suspicio de preterito ut sepe faciunt
concubinarii vel illud in contrahendo hic in
divortio tunc quia matrimonium xxxvii q. vi. ab
isto die. Oppositio 2o quia potest episcopus suo iure
dispensare absque religionis ingressu
ut s. c. proximo ubi dispensatur cum eo qui
in pluribus deliquerat. dicit glo. quod hoc
placuit pape ut maiorem gratiam faceret
isti quam illi vel 2o ibi non erat verus peccator
ideo papa sibi reservat alias suo iure dis-
pensare posset, vel loquitur de consilio
alias suo iure dispensare posset. dicit secundum
hosti. si habeatur respectus ad rigorem non
dispensat episcopus ut hic, si ad equitatem
dispensat, ut ibi, sed non utitur illa equitate
nisi cum ingreditur religionem, ut hic, vel
hic non erat corde contritus et humiliatus
ad penitentiam petendam ibi sit, vel hic
uxorem contraxit ibi non, tene quod vis. Dn.

Meminimus.

Votum solempne impedit et
dirimit matrimonium post contractum
votum simplex tantum impedit contrahendum
sed non dirimit post contractum. h. d. Nota primo
quod simplici voto de ingrediendo religionem
impeditur contrahendum, sed non dirimitur post
contractum, sicut sponsalia de futuro, ita
et votum de futuro quod appellatur simplex.
Nota 2o quod susceptio habitus post votum simplex
alicuius determinate religionis, solemp-
nisat votum et professionem induit sed
obligat tamen religioni in genere. de regla.
constitucionem. li. vi. et sic hic videtur magis
quod professio obligans religioni in genere
solempnizat votum sed potest dici quod simita
tempora obligabat religioni in specie
et hec duo signa perque votum solempnizatur
susceptio habitus et expressa professio ad
hoc de re. iudicia. Nota tertio quod appel-
latione voti in dubio comprehendit simplex.
Nota quarto quod dicatur votum simplex et
quod solempne. Simplex dicitur illud quod
obligat religioni ad ingressum de futuro
votum solempne dicitur quod obligat de presenti
Notet ygo. nominus quod vult conficere instrum

sup simplici voto & vota de penit. No
cito q matrim tamq fortius vinculuz
rescindit simplex votu de ingrediendo
religione. Sz no solempne votu. primo
ob. q susceptio habitus no facit quem
monachuz glo fatetur concludens de re-
gula porrectum q habitus no facit mo-
nachum glo fatetur concludens q susceptio
habitus sine professione expressa uel taci-
ta no solempnizat votu. Sz tn expres-
sa uel tacita que sumitur ex delatione habitus
monachalis probami bene solepnizat vo-
tum ut hic & de regula ex parte dit hodie
ut de regula c. i. li. vi. & in cle. eos. Op.
q no sit dria inter votu simplex et so-
lempne q ex eo dat voluntas obligandi
in hoc non dz ee dria. i. e. rursus. So.
quo ad deu utrumqz impedit. Sz neutrum
dirimet matrim. Sz hoc etiam disposuit
i solepni ut discerneret simplex a solepni
no q in hoc plus dei ingeniti i voto grossi.

Consuluit.

Susceptio habitus sine professione no dirimit matrim contractum sz contrahendum impedit. h. di. No. q abiectio sola habitus secularis et susceptio habitus professionis contra congregatoz monachum no solempnizat votu nec professionem inducit. Votu simplex de profitendo agitur q si assumpserit in claustro & i congregatione q ex hoc solepnizatur votu sic intellige de regula. indna. qd bene no. No. 2o. q assumptio habitus certe religionis cu promissione aliquoz ex substalibus regule solempnizat votu. Idem si assumatur i congregatone habitus professoz etia absqz alia certa professione. et idem si habitus assumat etia ex religione alicuius certe religionis promittendo paupertate uel castitate uel obedientiam votu solepnizatur. Tercio no. q presbr epus uel abbas pt recipe aliquem ad professionem. Iteruz & abbatissa. du tn si recip presbr recip nomine abbatis uel epi. No. quarto q i neie suscipiente ad professioz et super altare promisit continentiaz uel promissioz solepnizatur votum. q facit c. pan. de laza. i cle. eos. et qd dixi i c. fi. e. ti. proximo. No. q votu simplex i pedit contrahendu sz no dirimit iam contractu. Et no. q susceptio habitus ex congregatoz equipatur voto simplici. q uel in se ht votu simplex. Hic agitur de vi susceptionis habitus ex congregatoz. et de vi susceptionis habitus cu promissione aliquoz de substa regule. et agitur de vi voti simplicis contra matrim. Op. primo q susceptio habitus no facit monachuz sine professione nec obligat ad votu de i. a. porrectu. So. susceptio habitus cu proposito vitam mutandi alr no facta expressione procul dubio presumitur inducet votuz simplex ut hic no solempne susceptio habitus hoc expresso q vitam mutare intendit solempnizat votu. et no de i. a. indna. susceptio professoz in congregatone indubio solepnizat votu ut dco. c. indna. Ob. 2o. q susceptio habitus no solepnizat votuz de altari nisi monachi consenciant. ut pz de regula. ad apliam. Obligatio enim professionalis hincinde contrahitur. ut i. c. 2 no. pau. i cle. eos de regula. So. intellige q susceptio habitus de altari cu promissione obedientie consentientibus monachis votu solepnizat ut ibi alr no. uel preiudicat professio facta altari si postea suscipiat habituz sine presentatione de regula consulti. & c. statuimus sm Innoc. Obiectio q sola promissio obedientie non solepnizat votu cu etc secularis clericus illam promittat. de ma. & obe. c. ii. & iii. So. dic sola promissio obedientie no sufficit nisi sit monachalis puta q sic renunciat voluntati et in omnibus se subiciat abbati. xii. q. i. non dicatis. c. nolo. sm Inno. & host. idem guil. in spec. de statu regula. x. xxxviii. & xxxii. satis puto hoc vera qn promittitur obedientia absqz habitu sz si suscipit habitum certe regule indubio promissione obediencie intelligerem sm qualitatem habitus assumpti. et sic induceretur professio. et hoc mult hec dec. meo vide. quod bene nobis. Ob. decreto quia habitus professoz assumptione videtur professus & sit votu e solepnizatu. de regula. vidna. & c. ex parte et q ibi no. Soluit glo dupliciter. prima solo colligitur ex glo. 2a. 2a colligitur ex aliis glo. prima e. hoc contrarium procedit qn assumpsit habitum professoz. hic assumpsit habitum et velamez noviciorum. Ideo no e votum solempnizatum & ideo no dirimit matrimonium iam contractu. hoc no placet q si sumpsit habitus noviciorum. hic nec ona. oet votum simplex. et sic no impediretur matrim contrahendu. io soluit glo. 2a. q qui assumpsit habitum. assumpsit non animo profitendi. nec vitam mutandi et hoc constat. et no solepnizatur votu ex quo nulla apparet signa volendi vitam mutare et ita loquitur hic contrarium qn assumpsit animu mutandi vitam & hoc constabat. quo tn inducitur professio hoc adhuc no placet. q si constaret q no voluit mutare vitaz assumendo habitum. nec etia hic esset votu simplex. cuius contrarium dicit lra. & hoc sensit glo. i. concludede glo. cu dictis doctoz. q qui cuius assumunt habitum noviciorum & hic non inducit votu solempne nec simplex ideo i isto no loquitur tex. cuius habitus assumitur professoz. aut tunc assumitur cu promissione om substalium regule uel alicuius eoz. et hic solempnizat

votu q impedit ɔtrahendu3 ⁊ dirimit
ɔtractu iam / ut hic ē casus . faciet i . c . ſi rē=
nuantes dummo habitus ſit de ɑpprobatis / ut pȝ
de voto . c . i . li . vj . Item cuiq3 ſuſcipit habitus p=
feſſoꝝ / et cōſtat de animo / q nō intendit
vitam mutare / et monachatu fieri et in=
duit profeſſione ut dicit glo . hic . Item cuiq3
ſuſcipit habitus profeſſionis et nō cōſtat
de mente . Item tunc aſſumit pcedente
voto ſimplici de ingrediendo religione
et dicit hic hosti . q votu ſolempnizat
ut in . c . pcedenti / ymo plus dicit / q ī hoc
caſu habitus novicioꝝ hoc cōparet . allat
i . c . inſinuante / et nō de regla . cōſulti=
cōni . Sȝ hoc ultimu diu̅ mi videtur
cuiq3 quis aſſumit habitu pfeſſionis abſq3
ſimplici voto pcedente / et tunc aut aſſit
in ecclia / et in cōgregatione monachoꝝ
et ſolempnizat votu / ut in d̄co . c . vidua
de cōv . cōiug . excepte . n . ſm hosti . Item cuiq3
aſſumit habitus profeſſionis extra ecciā3
et hic ſunt opi . quida antiqui dicunt
q nō ſolempnizat / alij ɔtra nō faciet
dictam can in eccia an eē . hec opi non
placet tenet hosti / et hoc ſecte q tunc
ſuſcepcio habitus nō ſolēpnizet i dubio
votu ſimplex / et ſic pt loqui hec dec .
Item cuiq3 aſſumit habitus religionis / cū
forte oīs hnt unu habitu3 / ita q habitus
profeſſoꝝ non ē diſtinctus ab alijs ⁊
dicit hosti . q aut aſſumit in ecclia et
hic monuit pfeſſionē3 ſm diſtinctio3
de cōia de regla . c . i . li . vj . et . c . cōſtitu=
tionē3 ⁊ ſic votu ſolempnizat . Item cuiq3
aſſumit eē religioꝝ vel ecciā3 ⁊ tunc
ſi aio mutādi vitā vel ē dubiu de ea
ex nō pt ſieri fides eccie / vel michil
dic qn aſſumit / et dicit hosti . q nō
ſolempnizat votu / ſȝ equipat voto
ſimplici . allat nō de regla . ſtatuimus
et ſic intelligit hic ⁊ hec ē ultas d . in .

Clemens. Ex ſola3 habitus ſuſ=
ceptionē3 nō dirimit matrim
ſed ſponſalia de ſuturo h . d .
Primo narrat caſu3 ēta que expedie=
dā pmiſſa cauſa dno mandat i . nos
itaq3 / vel ſic votu caſtitatis de pnti ſpō=
ſalia dirimit de ſuturo antea ɔtracta
et ɔhendu impedit matrim niſi diſpē=
ſet / ɔtractu tn non dirimit h . d . Nō
primo verba apta ad ſponſalia ɔclude=
da qn ſonat in futuru / et nō q ɔſirma=
tur cuiq3 fidei pſtatione / et nō q ſpō=
ſalia ⁊ matrim ɔtrahunt int abſētes
Nō 2o q ſuperveniēs ſcia ſenectatis
ɔiugis vel lucina cū aſponſa diſtēden
dic ut de ſpon ex litis . ⁊ . c . pꝑea . Nō
tercio heremita3 q poſſe que recipe ad
votu ɔtinēcie . Nō q̄rto q ſolo voto
ɔtinentie de pnti nō determinato ad cta3
regulam de approbatis / maxie nō mutato

loco vel habitu non ſolempnizat votum
ſecus ſi fieret alicui de reglis approbatis
ut ſȝ . c . pximo / ex hic tracto q abſq3 mu=
tatōne loci vel habitus ſolempnizaret
votum / ut d̄co . c . pximo . Nō quīnto q
votum ɔtinencie de pnti licet non ſit
ſolempnizatu ſolvit ſponſalia de ſuturo
Nō ſexto q licet votu ſimplex impedi=
at matrim ɔhendu / ſi tamē timet ſorni=
catio ab eccia pt dari licencia ɔtrahēdi
ut maius malu evitet / ⁊ ſic pȝ q eccia
cuiq3 pmittit peccatu ut maius malum
evitet et pmittit quo peccare ſub ſpe
venie quod ē mirabile / et d . legittia
cauſa timoris pculu ɔtinētie . Et nō
q ꝗ votu caſtitatis de pnti non ſolepniza=
tum diſpenſat papa ex cā . ſȝ non pcat
ex quo diſpenſatio precedit ⁊ ad cā ut ei
imponit pnia . Op . pmo . quia videt
q timor ſenitatis non dȝ eē iuſta cā
ſponſalia ſolvendi / cu ſit vanus ar . de
ſpon ſicut . So glo . fatet / unde dicat
q fuiſſet ɔpulſa ad ɔhendu / niſi ſup
veniſſet maius vinclm ut hic / ut hic
ſunt de ſpon inter . Op . 2o . ex ex pmiſ
ſione voti ɔtinencie hoc votu ſolep=
nizat i . c . inſinuante . So . dic hic
glo . q votu ſuit de pnti / et ɔtinētie
⁊ tn non ē ſolempne . Ad ɔtrariu3 dicat
q cuiq3 emanat votu ɔtinētie cu p=
feſſione ⁊ ſolempnizat / ut in ɔtrario
cuiq3 emanat cu habitus ſuſceptione
⁊ idem ſȝ . c . proxio . Quod intelligo
ſi illa regla ſit de approbatis ut pȝ i . c .
. i . de voto . li . vj . Item cuiq3 ſimplr emit=
tit votu nō aſtringendo ſe alicui regle
certe religionis / et tunc votu non ē
ſolēpne licet ſit de pnti / et ſic loquitur
hic q bene nō . Op . tercio ex nō vȝ
hic imponi pnia de fide vel voto vi=
olato / ex ⁊ hic nō violavit licet
petet licencia3 . So glo . exponit vio=
lato . i . violando ⁊ ſic tepus p tpe
vel dic violato aīn deſtinatōe / vel
ut dicit glo . non imponet pnia
niſi ſub illa ɔditōne ſi ɔtraxit vel
imponet poſt q ɔtraxit / et ſic tpus
ſuturu reſpicit qn futuru erit / vel
tene ⁊ in q de voluntate mutata ſibi
imponet pnia / et imponet etia3
de fide mentita ut dicit tēa pnia
Sed quarto ex vȝ q illi nō ſit dandi
licencia ɔtra votu / ē dato q ſit
ſimplex / ex quo ē de pnti ex eccia
nō dȝ apire viam pcti / et votum
ſimplex pariter obligat quo ad deu
ſicut ſolempne / ut nō i . c . pximo
ſic ⁊ i ſponſalibus quis ɔpellit / et
eccia non dat licencia de ſpon . ex=
litis / ergo ⁊ ī voto ſimplici / dicit
q eccia non dat licencia3 ɔhendi
dīnte . ſȝ ē cuiedā3 ɔpatiā pmiſſio ne

decimus contingat declarant alicuius
quod etiam nec credit nec denegat et
ideo addex. subaudi sibi tribuere .i.
tributam vel non denegatam ostendere
xxxiii. q. ii. in adolescentia. vel .i. non pro-
hibeas secundum Innocentium. Alii dicunt quod licentia
non debet denegari immo expresse concedi
et hoc quia votum simplex non tenet post
sponsalia de futuro sicut nec solempne
post matrimonium hoc falsum est quia simplex
votum continentie de presenti habet in se plus
roboris quam habeant sponsalia de fu-
turo ideo Hostiensis et quidam doctores dicunt quod de
iure licentia non est concedenda ut veniat
contra votum sed ex dispensatione causa subsi-
stente bene potest dispensare papa ut contra
votum continentie de presenti contrahat. Et causa
motiva ad dispensandum sunt primo
turbatio mulieris quia votum emisit non
inspirata sed fecit hoc instandum ne
virum haberet quem desponsaverat ad xxvii.
q. ii. Consaldus. 2o propter maius periculum
evitandum quia apparebat quod continere non
poterat. 3o quia iuvenis erat et suspecta
unde accepit papa quod potest habere a non
ydoneo debitore ut sit saltim in matrimonio
vivat caste xxxi. di. nicena. et hoc quia
in omni matrimonio auctoritas pape intelligitur
esse excepta de voto c. i. Sed numquid solus
papa an etiam episcopus dispensat. Goffredus in sper.
ti. ii. § . nunc de eorum ubi xxxiii. dicit
episcopum ex causa dispensare posse ut
simpliciter vovens ... contrahat intendens
allare decretalem istam allegat de penitentia
In summa facit in proxima decretali xxvii.
q. iii. § . ult. et vide quod no. in c. primo
in ultima glosa. Credo quod si votum est simplex
de futuro possit si de presenti licet simplex
non sit hoc possit solus papa. hec
vera sunt quo ad ecclesiam quo ad deum
autem si mulier votum emittendo non
intendebat obligari nulla exigitur
dispensatio ut no. e. c. primo et sic
sine consensu nullum est matrimonium corporale
quantum ad deum quecumque verba sint ita
nec spirituale e. de regula sicut tenor
In hoc quod non consensit credendum est ei in
foro anime et danda licentia contrahendi ipo-
netur tamen penitentia propter bonum exemplum et
ne exinde sumatur malum exemplum
sit. e. despon. duorum puerorum quod intellige si
hoc fuit publicatum alias datur penitentia ad
cautelam quia bonarum mentium est et sic
intelligendo nulla recipiet calumpniam
vide Io. xvii. q. i. in fine summe et de multi-
plici permissione vide iii. di. c. si in prima
glosa. Queritur an hec mulier cum qua
dispensatum est possit exigere debitum a
secundo viro cum quo contrahit. dic si non
intendebat obligari voto planum est
idem si intendebat quia alias non bene sibi
providetur contra stimulos carnis sue
non posset exigere cum continere non possit
ut e. no. et vide quod dicitur in c. primo.

Rursus. Votum solempne dirimit post
contractum matrimonium. Simplex vero
impedit sed non dirimit. h. d.
primo ponitur casus. 2o distinguens solutio. i.
unde et iiii. membrum ibi quod si. No. primo
quod quo ad deum non minus obligat simplex
votum quam solempne et sic inter solempnita-
tem et simplicitatem voluntatem deus non facit
differentiam xxii. q. v. iuramenti. No. 2o
quod est dare duplex votum quoddam simplex
et hoc votum de futuro quoddam solempne
et hoc est votum de presenti professionis expresse vel
solempnizatum. No. tertio quod concurrentibus
sponsalibus de futuro et voto simplici
quod precessit preferendum est quia utrumque est paris
potentie ideo prefertur votum simplex si
precessit de temerario iuramento spon-
salium post simplex votum est penitentia in-
iungenda et sic non temerarie iurator
peccare mortaliter. Et no. quod ex voto
simplici oritur ius quo etiam compellendus potest
vovente ad votum solempnizandum de his
et de aliis in de voto scripture. Ex 2a parte
responsionis no. quod matrimonium de presenti ut
maioris potentie solvit votum simplex
precedens et no. ex hoc virtutem voti sim-
plicis contra matrimonium quia impedit contrahendum
sed non tollit iam contractum. No. quicquid re-
spondere quoniam nil ambiguitatis continetur.
Ob. primo quia verum quod contractis sponsalibus
et voto simplici concurrentibus non debeat
sequi sed debet compelli ut altius eorum ex-
pediat ut pz de conv. coniug. ex parte. So.
quicquid precedit votum simplex et sequuntur
sponsalia de futuro et tunc omnino standum
est voto ut hic quia iuramentum sponsalium
post votum simplex non potest esse licitum cum
minus eligat bonum per matrimonium alias primam
xxii. q. iiii. inter cetera. quicquid sponsalia
precedunt et votum simplex sequitur et tunc
compellitur alterum eligere ut in contrario quia eli-
gendo secundum eligat maius bonum tunc non
violat iuramentum precedens et sic iuramentum
et votum nisi aliud ... inducat videtur esse
equalis firmitatis. Nam in utroque videtur
excepta auctoritas pape ut no. e. de iure
constitutionis et in voto e. c. primo et in utroque
subintelligitur nisi deus melius revelaverit
xxii. q. ii. beato vel vicarius eius de hoc
aliter disponere voluerit quia optinet locum
dei de transla. pla. inter corporalia et c.
iii. cum et sibi datum sit quecumque ligaveris
xx. q. i. quecumque per quod concluditur quod etiam
in voto continentie papa potest dispensare de
quo de voto c. i. Sed quare papa dissolvit
dispensando vinculum voti de presenti et
non matrimonii. dic quia in matrimonio fit iniuria
non solum deo sed homini quia ex divina lege

in corpore hominis inis quesitum in 2o vero ob-
ligatus est deo quod vinculum per deum vel eius
vicarium sine aliqua iniuria solvi potest. Vere
quod postquam consummatum est designatur per id confor-
mitas que est Christum et ecclesiam sine unio
que est in divina et humana natura que omnino
est inseparabilis ideo non potest separari significans
sicut nec significatum. de biga. debitum
de spon. duorum c. i. de conjugio leprosorum c. ii.
Item in voto est vinculum dei et anime tantum in
matrimonio est vinculum animarum et corporum dei et
hominis. ideo non est mirum si unum vinculum
facilius solvitur quam plura. Ex. 2o quod videtur
quod non equaliter obligat votum non solempne
Nam solempne dirimit matrimonium post contractum
votum simplex tantum impedit et non dirimit
Item votum solempne dirimit matrimonium et
precedens sine copula de conversione coniugatorum expublice.
et tamen hoc non facit simplex ergo. Et
dic quod votum solempne et simplex possunt con-
siderari respectu finis obligationis et
observandi utrumque et utrumque pariter obligat
quia quilibet est obligatus alterum non attende-
re pariter ad observandum utrumque et sic loquitur
hic. potest 2o considerari ratione reatus qui in-
curritur ex non observatione et ad huc sunt
paris potentie quod sicut per solempne
violans incurrit peccatum mortale ita et
per simplex. potest 3o considerari ratione quantitatis
temporis obligationis altero extrinsecus non
attendente. et adhuc sunt paria quia non
minori tempore obligat votum simplex quam
in perpetuum quam solempne. potest considerari quarto
ratione quantitatis pene. et tunc sunt paris
potentie quod eadem est pena contravenientis
utrinque licet quandoque ratione admixti ale-
vietur pena in uno xxvii. di. si vir. xx-
vii. q. i. virginibus. potest quinto conside-
rari virtus vinculi prout comparatur
vincule ad aliud extrinsecus et tunc si
consideretur vinculum in sui puritate nolis
unum est non est maius altero dum tamen ambo
sint quo ad voluntatem equalia. quia
si ambo de presenti. et solempne non so-
lempne aliqualiter obligat. Idem de
futuro concurrunt cum voto solempne
quod in utroque datur voluntas obligandi
quia solus deus ponderat. si consideretur
vinculum attento dispositionis actualis ab ecclesia
non est dubium quod maioris potentie est solempne
quam non solempne. quod non solempne
impedit sed non dirimit. solempne facit
utrumque. et sic loquitur hic. et hoc induxit
constitutio ecclesie. Sic videmus in iuramento
quia deus inter loquelam et iuramentum
non facit differentiam. et tamen quandoque facit
ecclesia. quod iuramentum ut magis solempne
prefertur. et dat maius robur quam pactum
de iure iurando. debitores. tenet ergo
glo. quod constitutio ecclesie operata sit circa
dissolutionem et direptionem matrimonii quod

hec vis non esset data voto adeo Alii
dicunt totum oppositum. quod adeo data est
hec vis utrique voto ut dirimat contractum
sed a voto simplici ablata est ab ecclesia. nec
ob. si dicas hoc non posse ecclesiam quod deus in
quod deus expresse non decrevit. et hoc pla-
cuit dam. et phi. Cons. opi. licet primum quod
glo. sustinerat. quod per legem divinam recte possunt
prohibentur caniatus de quibus in c. de divor-
ciis gaudemus. Inter quas non reperitur votum
ergo cum edictum sit prohibitorium remanet
sub regula quod potest. c. de spon. cum apud quod
considerata lege divina matrimonium contractum cum mo-
nacho et presbitero tenet. huic est quod secundum legem
veteris testamenti contrahebant sacerdotes xxxi
di. tenetur. hic est quod greci qui non astringuntur
lege canonica. xxxi. di. in cena lxxxiii.
di. cum in preterito. unde ex duobus oritur unum
consiteri secundum hostiensem. quod aut esset ecclesia
servando matrimonium contractum assumpti vovere
quod non est longe ab hostiensi xxvii. di. omnis
dicit quod sicut in simplici ita et in solempni
possit papa statuere quod teneat matrimonium
quod dico est verum secundum deum dicente. quod
in opinionibus. quarum una detrahit
clavibus. alia non. standum est que favet
de grec. presbiteri proposuit. de quo in summa
e. ti. §. quis vovens Sed vero primo
qualiter cognoscitur votum simplex a solemp-
ni. glo. hic laborat plenius quod alibi
et hodie summus clavi ptex de voto. c. i.
li. vi. nichilominus ne desit glo. hic ad-
verte. prima est opinio quod votum solempne
a non solempni distinguatur. quod votum
solempne exigit concursum aliquorum duorum
et cum altero ipsorum exigit tertium. nam
requirit quod habeat sectum concursum ordinis
sacri vel professionis tacite vel expresse
et ista sunt duo signa solempnitatis
facta votum. sed tamen hoc semper exigitur
tertium in altero istorum. s. quod votum sit probabile
aut per testes aut per scripturam. ut deco possit
fieri fides ecclesie que de occultis non iudi-
cat. et hec prima in qua dicit glo. quod
multi sunt. ideo dicit quod susceptione habitus
professorum solempnizatur. de regularibus statuimus
et maxime si aliquid incipiat facere
in ecclesia de regula iudicia. quod dixit ut si-
ne receptione habitus solempnizetur votum
est verum. cum intra ecclesiam. secus si extra
ut dixi. c. e. consuluit. Dicit 2a quod
si professionem facit in manibus abbatis
vel abbatisse vel monachi quod solempnizatur
tamen non placet. quod probato per testes vel in-
strumenta sit de solempnitate voti secularis. sed
bene exigitur ad iustificandam ecclesiam. unde
dato quod multi sint testes vel instrumenta per hoc
si aliquis assumeret sacrum ordinem vel faciet
professionem non minus esset solempne. quod
non desinit vis sed sola probatio. ut patet ff
de testa. tute. duo sunt tituli. simile quod
de matrimonio dixi de spon. tue. huic dicit

q inter solempne et nō solempne est
solum hec dria que ē int sponsalia et
matrim̄ quia sponsalia sunt de futuro et
matrim̄ de p̄nti ē sic votū non solēpne
ē de futuro ut voveo intrare religionē
votum solempne ē de p̄nti ut voveo cō-
tinentiā de p̄nti unde dic q dato voto
solius cōtinentie de p̄nti solēpnizatū
ē votum ut pz in c. se. un dic q so-
lempnitates de quibus s. nō sunt de
ēe voti sed signa z pbationes voti si vo-
tum renovat indubiū dictū istius ē
cōtra casum c. p̄cedentis ubi pz q voti
cōtinentie solius nō solempnizat votū
prt qd Jo. reprobavit huius cōcludens
q si tota tota etiā dicet voveo cōtinē-
tiam votū nō ēet solempne glo ad
hec opi. huius q pmissio solius cōtinē-
tie solempnizat votū qz cōtinentie vo-
tū excedit omia alia vota ulto p. c.
pr. resideat in opi. Jo. q votū cōtinentie
tm̄ non solempnizet votū doc. re-
mittit de voto c. i. li. vi. Adverte
nisi aliter declaret remanēs obsequiū
sicut qr remansit dic q votū simpx
dicit duplex qz quodz dr simplex qz
de futuro prout distinguit a voto de
p̄nti z hoc ppe dicit simplex et de
isto loquit maior pars tituli de hoc
cuius ē capitulus. s. c. meminimus. un
bū dixit in plr huius. Sed mo dicit
simplex ad drām solempnis ē tamē
de p̄nti et tūc dico q ome votū simpx
dr hoc modo qz ht in se pmissioz
alicuius ex sbālibus s. nō determinatū
ad certam religionē de approbatis
nec ad ordinē sacrū et tūc dico
q istud non est hic ē casus s. e. c.
prox. et de voto c. i. li. vi. Solep-
ne aut dicit illud q ē de p̄nti et
hoc ē multipliciter. Ecūqz solepniza
ordinis sacri susceptione et hoc
hz i se solam castitatē z obedientiā
nō paupertatē ut dcō c. i. Ecūqz
solempnizat pfessione tacita vel
expressa omi sbāliū regle remittit
de p̄nti semp respectu certe determi-
nate et approbate regule et hoc vo-
tum ē solepne et hoc puto q solep-
ne sit dūmō in habendo determinat
ad certam et approbatam regulam tpre
cōtractus licet p ycā remaneat votū
in gnē tm̄. Sm illud q hec regulāc
non solū li. vi. sit casus olim hic
legendo z ita debitus hre in scriptis
Audio bonome cōsultū fuisse cōtū
qz c. p̄mū de voto exigit votū factū
alicui determinate religioni. Sz per
votum i mendicantibus non obligat
quis ad determinatā religionē ergo
votū non ē solempne. Ratificando hic
votum nō ēe factū ad determinatā reli-
gionē vel factū ēe et ēe nullitz iure
prohibente p r. az q factū cōtra legē
het p omnia ac si factū non ēet. Un
dicunt votū non ēe solēpne. michi
videt cōtrariū qz si votū solempne nō
ēet etiā post pfessionē possz ad seculum
redire et uxorem recipe ut ē casus in
c. p̄cedenti qz votū castitatis de p̄nti
non dirimit post cōtractū q negat inde-
finite c. non solū de regla. ubi tex. dic
q nō pt ad seculū reddire et pt phi-
beri ne redeat. Ecūqo se vovit alicui
religioni de approbatis astrictus ē voto
p hoc quelz sbālia pūt solempnizari lz
non astringat se cuius religioni dūmō
faciat respectu certe religionis ut ē
s. c. cōsuluit et c. i. de voto nō exigit
q astringat religioni in spē sz q votū
emittat rōne certe religionis. Ita qd
astringat ad votū. Fuit enim intentio
c. i. de voto velle q votū solempnizaret
dūtm̄ astringet ad religionē saltem in
genē ut dcō c. exigit et ptea nō
exigit c. p̄mū pallatū q votū sit
emissum rōne certe religionis z deter-
minat sz dicit q dz fecisse votū ita
q votū astringat alicui de religionibus
approbatis hoc aūt astringat alicui
de approbatis qz iurō astrictus ē ad
aliquā de approbatis et cogit eligē
quā velit ergo votū ē solempne
fateor q qo ē dubia sz hec pō tutior
ē et hanc opi. tenz Jo. an. z archi.
de regla cōstitutio li. vi. et hosti. i sū.
huius ti. i fine Ecūqz solepnizat per
pmissionē alicuius ex sbālibus regule
tm̄ ut qz pmittit obedientiam tm̄ rōne
alicuius certe z determinate re. vel casti-
tem vel paupertatē tm̄ in omnibus
his tribus casibus dico q votum ē
solepne qz cōcludit pfessionē rōne certe
regle sz prout agit rōne eius de effectu
eius quo ad dirimendū post cōtractū de-
quo hic est q determinet ad castitatem
qr adhuc est tm̄ ex pmissione aliorum
sbāliū non dz solempne ut dirimat
matrim̄ post cōtractū qz alia sbālia
ut obedientiā et de ppō nō hendo non re-
pugnant sbē matri. licet i aliquo
exercitio posset repugnare Ecūqz
ergo pmittit votū omi sbāliū z nō
rōne alicuius regule vel ordinis et nō
ē solepne. Ecūqz pmittit omi sbāliū
et ille regule z est solempne Ecūqz
alterius tm̄ ex sbālibus tm̄ et tācat aūt
castitatis ēnimo z hoc cōstat et non
respectu certe regule et nō solepni-
zat ut s. c. proximo Aut pmittit

castitate tantu z v.ii certe regle et tuc
si hoc ostat q velit ad alia obligari vel
e dubiu dico q si scien assumit habitu
q solempnizat votum et obligat ad
omnia alia ut s. e. osuluit Aut pmittit
solu castitate v.ii certe regle z hoc ostat
vel in dubio z no assumit hitu et solep
nizatu e votu respectu castitatis et hoc
impedit z dirimit ut i. c. se. Aut pro
mittit alia de sba vel aliu eoz ut obe
dientia vel paupertate et tuc aut pmittit
aliu istoz simplr no v.ii certe regule
et no solepnizat votu Aut pmittit
v.ii certe regle et ostat de mete q non
vult ad alia obligari credo q votum sit
solempne s3 no hoc v.ii ut dirimat matm
post otractu q alia sbalia no opponunt
sbe matij nec obi v.ii obedie q Inno. i. c.
osuluit s. e. q no solepnizet ex pmis
sione obedientie tn etia hoc otrariat tho
secularia q ex qualitate psone que votu
recipit intelliga obedian pmissam
z sit de regulari ex quo fit v.ii certe regle
aut e dubiu an alia velit pfitei et
tuc si hoc facit sine hitu z non i ogregacoe
ad huc credo q solu solepnizet quo ad
expressa in eo e simplex s. e. osuluit
si hoc facit cu hitu vel i ogregacone
credo solempnizet votu z ad alia omnia
obligetur sic intelligo s. e. osuluit z
hoc tn e solempne eet votu ad di
mendu matm post otractu mo michi
vr q intelligat istam mam p hec pito
q isti fres gaudentes de Bononia qui
pmittut obedian pdicatoribz z etia pizo
heri qui pmittut minoribz q sint pro
essie q solepnizat votu sm ad deter
minata regulam lz Fedricus de Senis
osuluit otrm vide glo de immunitate
ecclian in cle. cu ex eo et q ibi scribentes
dicunt vide clem i. de religio. domi.
et q i. glo z scribentes dicut vide hosti
in summa de regla s. i. v. quid de rustico
et spec. de statu mona. v. xxxii. qnt
et i. Jo. an i addicionibz hec vel i qntu
pfitet reglam de approbatis sin sexus
si aliquis pfitet reglam v.ii regle
alicuius monialiu non astringet voto
ut dic mathe. i clem. i. de decimis all.
xviii. q. i. diffinimus p pmiss inde
lapu i tua allegacone Cxxxvi. ex
hiis patet q opi. de quibus in glo. re
ducunt ad ocordia ut huius opio q
dicit q votu solius otinetie solepnizat
p eadit qn determinata ad aliqua de
religionibz approbatis z sic ipse loquitur
p cedens qma i mam. hemite stm
fuit votum. Queo an simplr vovens

postea otrahat matm an possit debitu
exigere dic an e dispensatum q otrahat
q fieri pot ut dixi s. e. vemes et no e
dubiu q exigere pot ut ibi dixi si no e
dispensatum doc. tangunt hic quidam
q non pt exige. licet redde teneat ar.
de ou. ougra. quidam z c. placet z semp
ds pniam agere z cu dolore cordis redde
de eo qui ognio. ossan. xx. sic. nasimille
et c. pt z ult. hoc sequut archi. de voto
c. i. li. vi. ubi de hoc i ultia glo. ad hoc
xxvii. q. i. nuptiaz. l. si. z c. de mdiis
et i. q. ii. agathosa Alii tenet q possit
exigere q solutu e votu simplex sup
veniencia maioris vinculi igit nichil
impedit quominus exigat alr minus
eet honerosum z piculosum tale matm
et eet mitis laqueu ut dco c. de mdiis
Ad hoc q sicut nullum remanet vin
culu obligacoms ex voto pmo intrante
strictiorem religione z de rtaibz qui post
votu. li. vi. sic z hic post otractu matm et
osumatu cessat obligaco voti. Sm Jo. an.
dicit q solempnis opinio ht otrm. tho.
in. summa xxxiii. di. ar. iii. dicit Jo.
an. dispensatoz necciam sup exigendo
que poterit fieri p epm omutado i alio
votum de voto c. i. cu hoc tam non sit
prohibita et dicit q non sufficet dis
pensacio sup otrahendo nisi e foret
sup osumando q utruq ob. z plz. iii
qua pmu q si pt dispensare ut ohat
ut dixi s. ti. pximo hoc no firmat ibi
forcius pt dispensar ut otracto utatur
Item q dispensat cu incestuoso z liate
otrahat xxxiii. q. ii. siquis ubi de hoc
z c. i adolescentia de eo qui ognio. osan.
xx. ex litis p eme dicit q i tali det. tra
misse non peccat de eo qui ognouit
osanguineaz Si exigat debitum ab uxore
non affine posset dici q no exigatur
dispensacio sup exactione debiti qn
votu e de futuro Si de pnti lz no solep
ne exigat et dato q epus non possit
dispensare in otrahendo ut i c. preden
dispesabit tn sup debitu post octu exigedo

Insinuante. Primo po
nit factum
2o diffiniendu omittit i Nos igit
Nota pmo q licitu vr supplicare
pncipi pncipis otrahendis s3 hodie hoc e
correctum ut e. ti. nuptie ex rescripto
petantur a rubeo z nigro Nota ar. q metus
imperii regis non viciat matm nec
tollit libertate otrahendi matm nisi ad
aliud sit pcessum de metu pris s de de
spon. impub. c. i. no q sola pmissione
castitatis z otinentie z sic altius ex sbalibz
solempnizat votu dum tamen pmittat
v.ii certe regle que hz tria z approbante
Nota z i regla z v.ii regle que het
tria sbalia quis pot solepnizare votum

promittendo alter ex sbalibus tm ¶ Nota
q protestacio de pprio retinendo inniat prote-
stante qui se no astringit ad omnia sbalia
regule s ad alter tm ¶ No q eciā singlares
fier de regla pnt que recipe ad solepni-
zandu votu et ad pmissioe et pfessionez
alicuius ex sbalibus regule ¶ No q assumpcio
habitus extra regulaz cu promissioe alicuius
ex sbalibus cu protestacoe q alia no itedit
profiteri non obligat nisi ad sbale pmissu
No q metus imperii regis uel parentu
si ad aliud no e pcessiz no tollit libtate
consensus i uoto emittendo et illud no an-
nullat No q pacia et delacoe habitus
purgat q metus tempe voti emissi ad
hitus ¶ No q votu castitatis emissuz i m
regule approbatus solepnizat habitus
assumpcione i tm q impedit et dirimit
matrim post gtractu q bene no ¶ Ob. dec.
pmo hic minuit q nuptias impetrae
ex rescripto non sit illicitu q e g titulu
e si nuptie ex rescripto petant ¶ So. dic
glo q impetracio no e licita q debent
libertate gaude tale tm rescriptu non
induat sufficiete metu ad votu uel mat
annullandu ut hic et sic imperiu regis
no sufficit ad iustum metu sic et ipecio
parentu ff de ritu nup l si pr xxxii
q vii omnes causacones vide glo e de
despon impub c i glo op e q nicho
cu l pli xxiii q viii queritur So dic
q solum imperiu non causat iustuz
metu nisi ex qualitate psone aliud pre-
sumat consuetudie ut q forte seniores
consueuit alr ad alia descendere post pre-
ceptu uel nisi ad alias minas descedit
ut de apl si iustus et no e de of deleg
tu l i e que honorande ff quar rei
acco no dat ¶ Ob. 20. dec q videtur
q leuis metus viciat matrim sicut e
elec i q vi si quis aut glo dic q
si e metus qui cadit i constante viciat
utrumq alr neutru viciat de spon-
sa nemens et c gsultacoi ob 3o et hic
aduertendu nam sola pmissio voti
gtinencie absq alia oblacone non ob-
ligat ad professione nec votu solep-
nizat ar e c veniens ptea ptesta-
cio de pprio retinendo ob sbe religionis
et ultra hoc viciat ingressum sic arz
p e de gdicoibus appositis c si igit
non valet professio et sic votu non
solepnizat gtrariu dicat hic q glo
hic dicit q professio et i gressus cu
protestacone de retinendo pprium non
viciat ingressuz et valz i gressio quo
ad oia sbalia regle no obstante prote-
stacone ad hoc allat e de gdi appo
c i et x dic sic quida ubi gdicio repu-
gnans actu viciat uel glo dic 20
ad gtrm q aut mulier ptestat de

retinendo pprio quo ad propetate et hoc
repugnat sbe matri et viciaret i gressuz
aut protestat de retinendo pprium quo ad
usum uel uestitu et alimeta et hoc licite
fieri pot quia quo ad usuz tm pt licite
hre nec hoc repugnat sbe monachatus
q ex talibus bonis alat et sic mendo dz
intelligi talis protestacio ¶ No h fructu
opinionis Bar i aucteco ingressi qui ad
trarium dicit illud q hec glo et sibi appriat
et no e credendu q non videit hanc glo
Sz ut dixi in dco c si e de gdi appo hec
oppio placet intelligendo q professio diri-
getur ad omnia sbalia regule et i dubio
q pprium retineat uel quo ad usum uel
usufructu uel e quo ad ius alimeta di
determinado ad certas res q ex pacto i une
pprio q hoc eet appriare et gtra sbam mo-
nachatus ut ibi dixi p hoc no placet
q hic dic Inno q mulier remanens
in domo pria si ipsa protestaret de retine-
do pprio et de remanendo i domo pria valet
protestacio quo ad hoc ut bona hret
quo ad usum fructu et q i certo loco mo-
raret q hoc no eet gtra sbam monachatus
et de renu cu inter R de pben insi
p quod dicebat q si albas talez vellet
reuocare ad moriu uel ad aliu locum
transferre posset hoc demittat uel sup-
plicare supiori qui ad solitudinez fru dz
illu audire et imponere ptes suas e coia
utriusq iudicii l possessionu e de priuilg
impatoris offi l i insitit de his qui sut
sui uel alieni iuris q s hoc tpre fatet
q alius apapa no pt se obligare q d
pcio aliquē locu dimittat monacho
s si se obligat no e gtra sbam hoc in
non placet q non video q hoc no sit
appriare ut ex pacto talia retineat et
licet papa hoc possit facere ut i iuribus
que allat et non tm infero ¶ No obstat
p dictis q scribit Io an de reglis iur
non e obligatorium q dato q i ncamto
de gseruandis rebus certis ad usuz mona-
chorum obliget non tm aliquod ius qrit
ipsi monacho protestaco ergo ordiata
ad hoc ut liceat vri pprio hoc ius hre
reicit i totu et valet ingressus quia
ista obligant ordinat ad obligandu
parti non ad obligandu deo ut dicimus
i iuris m c debitores de iur iura vnu
cu hec protestacio ordinet ad obligandu
pti et e turpis ex pte monachi suscipientis
ut eciā fatet Io an i dco c no e obli-
gatorium gcludit q protestacio gquisat
et ad hoc dicim c debitores q sicut nec
ibi partu valet pter turpitudinez suscipi-
entis sic nec hic ptestacio et vz i gressus
ut dixi i dco c si possz tm saluari h
oppio et oppio Bar si intelligamus q d
ex protestacone retineant bona no ut
ex iur monachi quo ad illa sed ut ex

obligatiõne tantũ in hoc albatez astrin-
gente vt habeat ad usum et sustentatiõnez
Sz tunc ultra si hec protestacio reiciatur
iam hec mulier erit extoto pfessa et sic
cpelletur ad ingressum et mutatiõnez loci
contra istam decre et ꝯ. c. de uiduis xxvij
q. i. dic ad hoc quandoque mulier emittit votũ
castitatis et assumit habitum certe religionis animo oĩa
substãlia profitendi et valet ingressus et solep-
nizatũ est votum quo ad omnia et hoc pla-
niuz. Quandoque mulier emittit uotũ castitatis
et constat de mente quod nõ uult ad alia obli-
gari ut quia protestatur et tunc si inten-
dit esse de congregatiõne non valet protestacio
et valet ingressus ut dixi. ꝯ. c. si. uel
uiciabit protestacio vt retineat hec bona
ad alimẽta nõ ex obligatiõne sibi quitas sed
ex permissione liciante albatiẽ ut hic. Si
non intendit esse de congregatiõne sed seorsum
habitare tunc astringitur voto castitatis et bõ
retinet quo ad proprietatẽ et solempnizatur
votũ respectu illius voti adeo quod dirimit
matrimonium post contractũ ut hic. Quandoque
mulier emittit votũ castitatis tantum et est
dubiũ de mente respectu aliorum substãlium
et si emittit in claustro et intrat omnia
videtur emisisse assumpto habitu et quo
ad omnia solempnizatur votum. Si autem
emittit extra religionẽ licet religiosi regule
habitus tria substãlia et obligatur solum ad
votũ castitatis ut hic. ꝯ. e. consuluit. quando
hoc protestatur expresse in dubio si nõ
assumit habitum solum ad castitatẽ obliga-
tur quia promittit et votũ est simplex. ꝯ. e.
consuluit. si assumit presumitur omnia profiteri
et solempne est. ꝯ. e. consuluit. Sz tunc
ultra si hec decre intelligatur quod hic solum
obligetur uoto castitatis nõ videtur quod per hoc sit
votũ solempnizatũ. ꝯ. veniens. So. dic
Inno. quod primo quando alicui de religionibus
approbatis votũ emittit continentie ut
ipse scribit hic et decre. porrectũ. et nõ
glo. de consti. cum ing. extra de pte. l. ij. in ꝯ. pro-
situ et ibi Inno. dicit tamen Inno. in decre
c. ex parte et c. sinceritatis q. de frigi. quod
licet votũ castitatis sit solempnizatũ
dirimat matrimonium post contractũ nõ tamẽ
dirimit matrimonium ante contractu etiã sine
copula de quo dic ut nõ in decre. c. ex parte
concluditur ergo quod sine hic teneamus ad oĩa
substãlia regule habent allegatam esse ex quo
est determinata ad certã reglam de appro-
batis sine teneamus habent allegatam
tantum ad professionẽ castitatis religiosi certe
religiose quod ex hoc solepnizatũ est votũ ca-
stitatis in tantum quod dirimit post contractuz
cumque contra hic dicit hosti. quod omnis pro-
fessio expressa uel tacita votũ solemp-
nizat. de expressa patet ut quod more so-
lito legendo cartam facit pfessionẽ
dicens ego talis et c. de quo xx. q. i. vidua

de consti. coniuga. dudum presumpta dicat quod est
multiplex primo. Si primo votũ emittit et
exprimit uel firmiter proponit et per eam intrat
religionẽ. et habitum recipit nouiciarum ut
hic nisi contrarium protestatur. Idem dixit. ꝯ.
e. veniens. ubi dixi quod hoc dictum in videtur
obstat de regla consulti. et c. statuimus. dic
ut ibi dixi. 2o dicitur presumpta si renunciat
seculo et pompis mũdi facit quod nõ. ꝯ. e.
consuluit. 3o ex mora temporis ut hic dicit
de biennio sed et annis sufficit. de regla. ad
apliciam. et c. statuimus quod dic ut ibi nota
quia pubes factus est cum intrasset impu-
bes nec in tempus competens reclamauit
de regla. c. i. li. vi. et dicto si recipit habitum
professorum et facit omnia ut professus xxvij.
q. i. vidua. Tercio per ingressum ab solutiõnez
de coniugio coniuga. coniugatus et c. uxoratus quod
dic ut ibi nõ. Sexto per sacri ordinis susscep-
tionez lxxvij di. cum in ptito et quod tamen quia
ipsorum morum probetur matrimonium dirimitur
ut hic. ꝯ. e. rursus. et c. meminimus
per hoc determinatur quod de bonis talium pfessorum
quia aut sunt extoto professi. quo ad oĩa
substãlia et bona spectat ad monasteriuz
aut non sunt extoto professi. quo ad oĩa
substãlia et bona. sed vouent solum continenciaz
et quidquid dicat glo. in decre. c. de uiduis
credo quod bona spectabunt ad succedentes
ab intestato. quia non video quare non
debeant ad eos deuolui cum possit habere
proprium. aut non habet succedentes. et tunc
aut vouit castitatez non religiosus certe regule
et bona spectabunt ad episcopum velud certe
persone. aut vouit se alicui determinate
religioni et spectabunt bona ad illaz
religionez si est capax saltem in communi. alias spe-
ctarent ista bona ad episcopum. et sic possunt con-
cordari opiniones in decre. c. de uiduis. quas recitat
hic Inno. Sed an tales personas liberaliter
intrant suam ex cõmis tamquam ad hunc
glo. in decre. c. de uiduis. et hoc tenet Inno.
quod sit per c. non dubium de sina. excom. ubi
habetur de hoc. Antonius.

De eo qui duxit in matrimonium quam polluit per adulterium Rubrica

Iuris conditor prosequens materiam suam
de impedimentis matrimonii. Aduertens inter
alia impedimenta indignus impedimen-
tum surgens ex adulterio et ponderans quod
ex opposito castitatis de quo egit. ꝯ. titulo proximo
ex incontinentia scilicet oritur quandoque impedimentum
scilicet ex adulterio cum adultera ideo post sequentẽ
Rubricam annectit istam. de eo qui duxit
in matrimonium quam polluit per adulterium habetur
xxxi. q. i. per totum. Antonius de Bu.

Propositum.

Siquis uiuente
uxore contrahat cum alia hoc ignorante prima mortua ad sin

petitione; non seperabit a 2a. h. d. ois
dimisio 2a i ofultatoin. al. licet aut. No
pmo duos casus inquibus ex delicto adul-
terii prohibet matm inter adulterum
et adulteram. Primus qn otrahit cu illa
tu vivente qiuge dedit fidem de mato o-
trahendo. Sus qn illa adultera vel adult
cu quo matm otrahit machinata est
in morte q antique qiugis. No. 2o
q crimen adultii et eius pena no cadit
i ignorante maxime qn i delicto adt
subiectione et suasione altius. No tio
que no debere comodu reportare de dolo
suo adhoc de R. p. Sedes. ff. de nego. gest.
l. sine hereditaria. No quarto casum i quo
matm otractus claudicat et valet ex pte
vnius et ex pte altius no h3 effectum
qn ex vna pte dat dolus otudens ad
inhabilitandu otractu ex alta bona fi-
des. Nam ex pte ipius otractus est
nullus ex pte altius qui e i bona fi-
de no. hic agit de matm effectu int
adulterum sciente et adulteram igno-
rante. Ob. dno dec. que tanguntur i
glo. quia no v3 int eos posse valere
matm pter adulterium. J. e. cu habet
So. quo ad mulieres aliquem poruit
effectu otractus matm ex ignorancia
mulieris. q ex pte sua no fuit adul-
terium xxi q. i. i tertiu. ff. de adulteriis
l. ult. al. plt. vel qrm predit. qn
mulier fuit sciens. Vltra hoc dic glo.
q prodest ignorancia. q filii ex tali
mato producti sunt legittimi pter
mulieris ignoranciam. ut s. qui filii
sint legittimi ex tenore et. c. cu inter.
Nota hanc glo. que uult q c. cu
inhibitio heat locu et ubi e aliud
impedimentu q ofanguinitatis. hec
oia intelle. qn matm no e otractum
clandestine. s. fm forma dci c. cu
inhibitio. Ob. 2o q no v3 matm
opellendu adherere adulte. eo q nullu
sube legiime matm. Nam ex no ex pte
osensu mulieris viua pma qiuge q
nullus pter impedimentu pmi vin-
culi non ex 2o quia mortua prima
qiuge ex quo ignorat 2a. psumit
durare i pmo osensu. ergo matm
no induicit ex solo cursu tempis ut
in va. no firmat. q psumit durare
i po osensu. fac de qiugi. sno. c. po
glo. fatet qm int istos non e matm
S3 ex quo mulier uult pinde opellit
vir ac si valet pter ignorantiam
mulieris et dolum mariti. ne de suo dolo
comodu reportet. no ob. ff. offi. posul
observare. s. si q ibi ex supueniencia
ptatis no dat ignorantia s osensus
illius a quo pendet ptas delegandi
Vnde ibi apn et ex post facto non
deficiebat volutas s solum ptu ptatis
a pncipio q reintegrat ex post facto hic
a pncipio et ex post facto deficiebat volutas
l3 cessaret impedimentu pmi qiugis. dic
enim ibi q si posul. det legatum ex pnitiam
q eo pueniente ad pnitiam legatus prede
pt. no ob. ff. de iur. dotiu. l. pnibus que
dicit q si mulier sua det dote et iterum
liber dos efficitur manet et validatur
q ibi cohabitando no deficiebat vo-
luntas. q sciens erat et isti opio est
cois. ex his dicit glo. ult. q mulier no
opellitur remanere cu viro si uult di-
scedere. Item ex hoc infert glo. q si alt
spo2 cu alio otrahet q tenet matm
ex hoc apparet q quis claudicat otractus
saltem in effectu obligationis glo. allat
multa mira indisti. e. de despon. ipub.
de illis. hec via durante ignorantia apn
et ex post facto. s si supueit scia aut
supueniat mulieri viuente pma qiuge
et sic pmittat se cognosce nunq potit e
vxor. s. c. ult. de pris nuptiis dns nr
xxxiii q. ii. cu pbellicam aut e mortua
pma supueniete scia et tunc si expsse
osenciunt qualidabit matm. ut ex nic
si tacite ut q inter eos int uenit copla
idem. s. e. veniens de qiugi. sno. c. si. Idez
fm Inno si intuenit cohitatio sola et
dicit q hoc surgit non solu ex novo
osensu s etia ex antiquo q habuit
effigiem matm. C. de inp. et si otra. C. e.
l. nuptie. Contra doctores tenent quod
surgat ex novo osensu tn q mag plaz
No. ob. i a no firmat. q spale e in
mato de spon. duoz accessit et. c. alte-
stationes vel no firmat nisi supuenies
cu ofirmans. si supueiat e speciale Idco
i actu qui dependet ex alicuius osensu
sufficit tacitu vel expressum osensum
ex post facto supueni ad validandum
actu dummo actus a pncipio no sit pro-
hibitus et dicit q ofirmat ut ex tempe
osensus supuenientis no ut retro allat
ad hoc Jo. an. de despon. inpub. c. t.
l. vi. et remittit ad r. a. no firmat. le vi.
Si aut supueniete scia adeitur no eit
matm. Idem si tacite otradicat ut q
discessit. q dicit i viii si credebat se
legitimam et fecit otra osciam. q ulterius
adhese hic osensus tacitus vel expssus
ex quo e separata licet iniste. q iudiciu
ecclie debuit expectare de dinor. porro
ex his p3 q si vir otrahat cu x. mulie-
ribus vxor mortua pt ratificare cu
uult. Nam illa qua pmo certificata
ognovit eit vxor. vel i qua po osensit
Ob. 3o q innuit q dare fidem de mato
otrahendo qiuge viuete ipediat matm
cu illa cui data e fides. Nam hoc fim
q ult. hoc exigit copla. glo. dic sanedu et
scandiedu q ea ognovit Idem e qn ea de facto
duxit q si et eam ognovit h. illo ipediunt matm
et tollunt inter eos. an.

Significavit. Si vivente
prima legittima uxore cum alia contrahat
cum secunda et eam cognovit etiam
prima mortua secundam habere non potest secus si
prima legittima non erat. h. d. primo in
parte decisa ponitur consultatio 2a in mandamus
distinguens responso 3m membrum est ibi
alioquin. ¶ Nota primo quod metus et violentia
anullant actum matrimonii velud a libera
voluntate pendentem et dicitur metus suf-
ficiens qui excludit voluntatem spontaneam
¶ Nota secundo quod carnalis copula subsequens
contractum coactum et metu detentum validat illum
contra vicium metus quasi metum purgans
et liberum concludens consensum ad hoc de spon-
salibus loco. ¶ Tertio nota quod contractus matrimonii
de futuro precedens non infirmat 2m contractum
post illud et primo non cassato licet secus
sit in electione. e. de elec. considerantes
¶ Nota quarto quod matrimonium contractum cum 2a pre-
viviente coniuge creat impedimentum ut
non possit contrahere cum 2a, si prima mortua
dum tamen cum 2a prima vivente intercessit co-
pula et hoc operatur matrimonium adulterum
etiam substantiu vel forma matrimonii co-
missum non tamen simpliciter et indefinite
adulterium inhabilitat ad matrimonium contrahendum
quin cum alia non adultera contrahere valeat
Et nota quinto quod ad creandam hanc inha-
bilitatem ex contractu et copula cum secunda vivente
te prima sufficit matrimonium esse contractum
cum prima etiam dato quod non sit carnali
copula consummatum de quo s. c. fi. ¶ Ob-
tra decret. primo quod coactus consensus
non debet inficere matrimonium nec iuramentum
vel aliud sacramentum. xv. q. i. merito
de iur. iuran. si vero ¶ So. quidam
sunt actus in quibus exigitur liber
consensus et tales inficiuntur ex metu in
constantem cadente ut hic. quidam sunt
actus regulati a solo consensu nec a
iure exigitur cum hac qualitate libertatis
et tales non inficiuntur. Non enim quod coacta
voluntas est, sed non libera voluntas
ut dixi. e. quod metus causa abbas et de
spon. cum locum ¶ Ob. 2o quod solus contractus
et copula cum 2a non creat impotentiam
contrahendi cum cognita. e. c. i. So. in-
tellige quod exigitur tercium s. quod sciens
fuit cognita. exigitur ergo primo quod
matrimonium primum teneat 2o quod vivat
coniux prima 3o quod contrahat cum 2a scien-
ter et detur fides de contrahendo vel nacto
quod interveniat copula. hoc est adulterium
existente principali surgit impedimentum
Ob. 3o quia id quod est nullum de iure nescit
ad eum tamen a quo potuit habere princi-
pium validatur xxx. q. i. huiusmodi ff.
de fructu. urba. pre. l. ut ponimus
ergo licet matrimonium contractum sit pendente

primo matrimonio si primum matrimonium desinat debet
2m validari. So. dicit glo. quod cum quod ex
nullitate principii et tamen ea creatur propter
perpetuum impedimentum et non validatur
ex defectu impedimenti a quo creatur perpe-
tuum impedimentum quia ad cessationem
cause non cessat effectus ¶ Si autem ultra
id quod inducit nullitatem a principio non cre-
atur aliud impedimentum tunc posset pro-
cedere regula quod ab initio nullum convalescit
ex defectu cause impedientis si deveniat ad ca-
sum quo efficax potest habere principium
quod est ipse non est singulare sed dicit ut in regula
non firmatur de reg. iuris li. vi. deinde
glo. insequitur et confirmat unum aliud
bernardum et loquitur sine intellectu
non curo de ea et regula factum legittime inch
habet quod cum illo quod ab initio nullum ex
post facto non validatur nisi accipiendo
a quo, sicut ab initio nullum conva-
lescit ex cessatione impedimenti sic
aliquid si deveniat ad illum casum
a quo incipere non potest debet invalidari et
si non invalidatur ex causa supervenienti
ita non debet ab initio nullum ex causa su-
pervenienti validari non curo quia truf-
fe sunt. Antonius de B.

Super eo. Ad sup-
hoc ¶ Nota
potest quis cum illa contrahere quam
uxore vivente cognovit si ma-
chinati fuit in mortem uxoris h. d.
primo premittit questionem cum 2o respondet ibi talis
¶ Nota primo quod contractus matrimonii cum 2a
vivente prima coniuge vel datio fidei
de contrahendo creant perpetuum impedimentum
matrimonii inter adulterum et adulteram ¶ Nota
2o quod impedimentum est perpetuum et sic impedit
contrahendum et dirimit post contractum
¶ Nota tertio quod sola machinatio in mortem
coniugis cum adultero creat impedimentum
matrimonii inter adulterum et adulteram
¶ Ob. duo primo quod non videtur quod solus
contractus vel datio fidei de contrahendo
habeant inficere matrimonium et creare impedimentum
inter adulterum et adulteram immo exigitur
copula inter eos et ultra hoc adhuc
exigitur quod uterque fuit sciens primum pz. i.
in c. fi. 3m e. c. i. So. standum est
contrario hoc et illa requirunt ¶ Ob. 2o
quod videtur quod non sufficiat sola machi-
natio in mortem alterius immo exigitur
quod cum effectum sit machinata ita quod post
coniux sit mortuus xxxi. q. i. si quis
vivente. So. sunt opiniones quidam
dicunt quod sola machinatio et conatus
sufficiunt etiam si non habeant effectum ut
pz per hec iura que de sola machina-
tione loquuntur et sufficit sic scriptum
esse. Sed dicit glo. quod hec opinio non placet

p. c. fi. §. e Alii dicunt q exigit ma-
chinatio et cu effectu s. q effectus machi-
nationis sit secutus s. mors. ad hoc q
verba cu effectu st de ci. no resi. relatu
de spon. c. fi. de peni. di. i. §. hec enim
verba cu similibus Inno. et hosti. dicunt
hic solum sufficere machinatorem. Jo. an. de-
hoc remittit de ori. i. fi. laudabilem et
ibi tenet q machinatio sola no sufficiat
sine exitu mortis. nec reperit contrarium
scriptum. q omnia iura de hoc loquentia
loquuntur. qui post machinationem e exitus se-
cutus. et sic loquitur c. laudabile et xxx.
q. i. si quis vivente et concludendo tenuit
q no inhibetur matrimonium ex hoc. quia no
reperitur cautum ut de spon. cum apud et hoc
ibi tenet Jo. an. q exigitur machinatio
que notat precedentem mortem per quod patet
non standum distinctioni de sen. exco. cum
quis. an fecerit nomine alieno. Sed vero
aliquis interfecit aliquem in bello no eo
proposito q velit in uxorem. an ex hoc impe-
diatur contrahere cum illa dicit q sit de ori-
si. i. fide. laudabilem. Antoninus

Exlitterarum.

Cum vivente prima et ab eo
separata quo ad thorum fami-
liariam duxit in uxorem etiam prima mor-
tua separabitur. c. 2a. h. d. consil. et Risio
2a ibi fi. in tali Nota primo q ex depre-
hensione quamquam probatur delictum ind
quod no. j. de adultis. c. i. et inde co-
dem di. c. cum non ab homine ff. de adult.
l. capite quinto. Nota 2o q etiam separatio
coniugio quo ad thorum no potest mulier in-
gredi religionem. nec religionis ingressum
tollitur vinculum matrimonii prius carnali copula
consummati. et ex hoc sequitur q ex copula
cum alia vivente committitur adulterium ex quo
creatur impedimentum inter adulterum et
adulteram post ea contractum. et ex hoc sequitur
q adulterium non crimine no oritur ex presen-
tia thori. sed ex sola iniuria que infertur
sibi vinculi etiam separato matrimonio. Notatur 3o
q adulterium cum contractu matrimonii no simpliciter
inhabilitat adulterium ad matrimonium sed respec-
tive quo ad alterum tantum. Ob primo. quia
non videtur q sola deprehensio sufficiat
q no probat. sed solum inducit indicium ff.
de adult. l. capite quinto. So. glo. fatetur
et exponit deprehensum i. convictum. fatetur
fatetur tamen q deprehensio si probatur sufficit
ad imponendam infamiam ex adulterio vel
stupro ff. de adult. l. palam. §. fi. et
hoc verum nisi ex deprehensione res efficitur
notoria sit intelligitur. lxxxi. di. presbyter. idem
phi. quod no placet hosti. dummodo mulier
hoc negret. q indicium faciendum e fidem
et quia notorium infra octo dies probari de
de except. c. pia. §. si quis. sed dic de hoc
ut de cohabitatione di. viii. possset enim no-
torium probari media levi probatione et constare
ret sibi. Ob 2o dec. q no videtur sufficere quod
dixit nisi et coniux 2a similiter. s. c. i. fate-
dum e. Ob 3o q ex quo matrimonium e se-
paratum ex adulterio no potest dici fieri iniuria
primo vinculo ergo no e adulterium. So.
licet sit separatum remanet tamen sibi vinculi
ex cuius iniuria surgit adulterium. quia
illud quo ad vinculum e indissolubile nisi
per mortem j. de divor. quanto. et io licet
hec simpliciter inducta sciat separatos quo ad
thorum no excusatur ab adulterio q illa
non sufficit. licet enim mulieribus liceat
ius ignorare ff. de prob. l. cum indebito
no tamen nisi hoc sit expressum ut. l. i.
c. de iur. et fa. ignorancia. Item no licet
ignorare evangelica vlitatem mandata
quos deus coniunxit homo no separet. q iuris
nalis improbabilis e ignorancia. c. de
i. iuris nocti. l. cuius. alo. l. y. Queo
an vir possit uxorem que adulterio
committit propria auctoritate abiicere dicit quod sic
quo ad copulam. sed no quo ad cohabita-
tionem. de quo j. de adultis. itellexi
Sed vero an mulier ex adulterio separata
quo ad thorum possit religionem ingredi
facit tex. q sic. sed hic no apparet. an
esset professa per solam assumptionem habitus no
semper concluditur professio. dic de hoc ut
dictum j. de divor. ex litteris. c. significasti

Quum haberet.

Cum vivente uxore legitima
cum 2a contraxit adulteram etiam
prima mortua separabitur. c. 2a. h. d. primo
ponitur consultatio 2o Risio 2a in tale
igitur. Nota primo q mulierem agente compel-
litur adulter ad abiurandam adulteram.
Nota 2o q pluralitas filiorum et longitudo
temporis no proficit ad validitatem matrimonialis
mulieris. Nota 3o q propter delictum in adultis
et punitum eius privatur spe coniugii et perpetua
inducatur continentia. Nota q de facili no
inducenda perpetua continentia nisi hic esse
inducatur habuerit iam addiecit simo. Nota
q adulterium et periurium dicuntur delicta enormia
et ex hiis etiam dicitur scandalizari. Nota duo
que impediunt matrimonium cum adultera. primum si
cum ea contraxit. 2m si ei dedit fidem de
matrimonio contrahendo. Nota q plus habet in se
matrimonium quam sponsalia. Nota differentiam inter
matrimonium et connubium. quia dicitur connubium
coniunctio absque vera essentia matrimonii. Nota q
matrimonium e sacrum vide q no de symonia
etiam. Nota q administranda alimenta
tenetur pater filio in nati. et ad hoc potest per
ecclesiam compelli et idem mater. Nota etiam
q alimenta sunt prestanda secundum necessariam facul-
tatem. Et no q super alimentis filio mi-
nistrandis se intromittit ecclesia. et hoc prop-
terea contra instructum iste vel quia derelegitur

ppter defectu mat' vel qui etia supplet defectu fori secularis qui no audit in talibus et equu e audiri. Ob. pmo q ex adulterio non puat aliquis spe cohendi matri nec ctinentia inducit, e. c. px. So. inducit ctinetia ex adulterio et ptino ut hic. Sz ex adulterio solo aut sunt suspecti de ictinetia et no inducit ut hic arg. a ctra. aut no sunt sunt suspecti et hic i ducit ut hic. Ob. 2o quia no vide diuersum dare fidem de mat' ctrahendo et ctrahe. q si ctrahit dat fidem illi et ide e vni i effectu quod reliquu. Dic q q uis non sint hec diuisa. tn i uno plus e qua i alio. q inducendo intueuit fides et adhoc dicto desto et sic interuenit pns et factu. s in sponsalibus sola fides. Item inducendo ad e fides de pnti. sed i sponsalibus facta datione fidei de cohendo qd e fides de futuro. io plus e 2m qua pmu. Alio tamen r' plus e fidem dare de ctrahendo mat' post morte pme q cohere. q i pmo ex forma no pt deprehendi ignorantia in 2o sic. j. e. t. veniens. Ob. 3o quia no vi q pmium heat que inhabilitare ad mat'm. q edictu de cohendo e inhibitoriu alis pmissoriu de sponsu quod. et no repit q iuramentum pruhibitoz inducat igit' i c. So. fatet' glo q solu pmiu hoc no induc sed pmium cunctu cu adulterio sit et solum adulteriu cu ea impediret et no dato pmio. Ob. qrto q fauor filioz videt' ccludere ad validitate mat'i xxxv. q. viii. de grdibus. ff. de ritu nup. l. qui i prouincia al'. incipit dinus. Ro. dic glo q qucq talia opant' quo ad facultate dispensandi. s no opant' sed no opant' ad validitate ex nu'. ut hic. Dic si queris an diuturnitas pcti aleui. et pcm. dic q non de ccile. c. fi. ymo aggrauat. si queris an aleuiet pimaz pcti dic q sic. quia q cu desperat' de eius salute appt ctinuatoz pcti dz leniter trahi ad ecclam et supportadu e. de pe. et re. deus qui. Si quis an proficiat ad dispensatoz. dic si dat' error i pire positiuo uel facto ccabili et inducitur ex tpis discursu et nuo filioz facilitas dispensandi ut in ctrio. Si aut dat' ex psumptone ctumatie delicti et plurahtas liboz p quod pcm euidentius manifestat' et tuc non excusat. s potius accusat delictu et inducit duriore causaz dispensandi ut hic. Ob. qnto q filius nalis non e alimentandus penes prez i ptrarie quibus mois nales. offi. legi. f. ult. c. de incestis nuptiis. auct. ex cplexo. c. de nalibus libis. auct. licet pri. So. illa ctria intelligut' de rigore iuris ciuilis qd' vl inducitiz in detestatoz crimis hoc intelli. de benignitate et equitate canonica que vigore assunt aure nali. i. de iure nale et ex instinctu nae procedit. Unde ius istud prefert' ciuili. non succedunt filii in bonis paternis si illegittimi sunt. de clan. despon. cu inhibi.

Remo adqones. pmo apud que morari debeat filius. dic q apud illu. qui no insidiet' vite eius vel sanguini de qu. isti. c. fi. Genero 2o quis debeat alere filiu. pater an mater. dicit q filius minor trennio alitur apud mrez. et hoc vm nisi no debeat mrem eu lactare. puta q magna pncipissa. vel quia post diuorciu e professa. post trenniu alet' penes prem. C. de pria potestat. l. nec filius. e. de cu. i. fi. c. fi. ff. de liberis agnoscendis. l. siquis alibis. f. no tn. hec vra regulariter fallit si filius accusauit prem. ff. de libis. agno. l. siquis alibis. f. siquis. hosti. ponit sex casus in quibus pr non tenet' ale filiuz. pmus. si filius e minor trennio et mr superuixit. Scdus si pr e inops et mat' habundat. Tertius de quo dtm e si prez accusauit. Quartus qn q prem i gratitudis causa ccmittit. c. de alendis libis. l. si prem. de epis et cli. auct. si captiui. Qntus si e spurius s hoc correctum causa aut ingratitudinis nouit' demirnmi. c. quinta vallis. Item si filius het artem vel aliter bn viuat. ff. de lib. agno. l. siquis aliberis. f. fi. et f. si filius ot. f. alimeta. Dn aut filius tenet' ale prez dic q sic si egeat. ut dtm. l. siquis alibis. Sexto si pr et filius egeant. dic q mr tenet' eos alere. ff. de lib. agno. l. pr. et l. plta. Setio si mat' alat filiu dn pr habundat. dic q potest repete expesas si fuit protestata. ff. de neg. gest. l. nesennius. post trenniu tn no arctat' mater ad soluendu debita filii vel marito egentis. ff. de libis. agno. l. siquis alibis. f. parens. Antonius de B.

Significasti nob.

Si quis mortua uxore cchabat cu ea quia uiuente uxore sine fidei datione cognouit tenet mat'm dn mo i morte defuncte nemo fuit machinatus. h. d. cois diuisio 2a ibi nos igit'. Nota pmo q solu adulteriu no creat impedimentu inter adulteru et adulteram nisi interueniat fidei datio de cohendo aut machinatio in morte pme cniugis. No. 2o q incestum no inhabilitat quia ad mat'm ctrahendu. No tertio q excoicatus pt ctrahere mat'm et sic ctrahe non e interdictu excoicato. Item nec omnia facta ab excoicato gesta i ualida sunt. q No. quarto excoicatu no absoluendu nisi petat et no ar. p opm. q excoicatus pt ctrahe. Videt' pmo q ex adulterio creet' impedimentu cu adultera. sicut si cuz duxit in uxore. e. t. px. imo. So. fatendu

cphit duobꝫ casibus eet. qn̄ duxit son
otraxit creat hoc impedimētū inter
adulterum & adulterā, et hoc semper
intellige qn̄ sunt scientes. e. c. i. Ob
2o q̄ nō vr̄ eqius absoluendꝰ ē si nō
peneat xxii q. i. pdurandū xciii di. di.
atoni ¶ Hermannus dicit opellen dn̄ ex-
coicatū quaqꝫ ad coiez. et si qrit̄ qn̄o
ci iam sit excoicatꝰ dicit glo. q̄ opel-
letur pexcoicatoz indirecam de usis post
miserabilez ¶ Alij dicūt q̄ nō ē ɔpellē-
dus uel absoluendꝰ nisi petat. q̄ renitēti
non dat̄ remissio xxxiii q. i. legatur
ꝫ dicit glo. q̄ ex hoc nō tollit̄ qn̄ co-
pelli possit. q̄ opellet̄ ad pn̄iam et
co penitente dabit̄ absolutio. rema-
net tn̄ glo. q̄ excoicatꝰ pt̄ opelli
ut absolucōz petat & tūc pt̄ absolui
si tn̄ durat ī ptinacia et petē non
uult nō ē absoluēdꝰ. Tene hoc si q̄-
rat̄ an ī uitus possit absolui caldarꝰ
q̄ non ut ponit de sp. ab excoicato
q temuit pan de postu pla. c. i. Jo.
an. recitat tho. 2a 2e qn̄ cetesima de
sen. exco. li. vi. et ibi firmat q̄ ī uitꝰ
pot absolui & hoc sequoz q̄ exāīa-
ui, in. c. de sp. ab excoicato ¶ Si q̄-
rit̄ an heat ipm absoluē dic q̄ nō
ut hic soluo nisi videat eū indurāe
magis indurare. q̄ cū sit medicina
non dꝫ ipam inferre nisi quatenus
durat medicina. et hec ē ratio qd
quid dicat Ja. de fulchis de florētia
qui dicat q̄ dixi ɔtra dante qn̄ dicit
absolue nō se pochmo se pente me fo
besse de dante chel parla del pecato
da lo quale sen cecto nō se po absol-
ue da quello ma si dalla excoicatoē
¶ Quarto an ex machinatoē pn̄e ɔ-
iugis creat̄ impedimētū sine ɔiux
sine adult̄ machinatus ē ī mortez
dicit hic doc. q̄ sufficit q̄ alter sit
machinatꝰ ad hoc hic. e. c. primo
et. c. sup hoc sūt opi. et sic ¶ si vir ma-
chinet̄ in morte vxore adulteram ꝓpter
quā machinatꝰ ē non potit duce in
vxorem. ar. xxxi q. i. si quis uiuēte for-
tius si machiatꝰ ē ī mortez mariti
ɔcubine cū aptius ł pateat cā machi-
natoris. e. c. sup hoc ¶ Quero qualis
exigit̄ fides agtrahendo. dic q̄ suf-
ficit simplex etiā sine iuramento xxii
q. v. iuramēti pm̄ vnīt. idem innuit
in spe. e. ti. ł quid si nec ¶ Quero q̄
si vir dicat se nō habuisse aīuz ɔhendi
cū illa tn̄ fidem dedit deɔhendo dic
q̄ nihilominꝰ ī pedit̄ illa duce. q̄ lex po-
derat fcm̄ ¶ Quid ergo q̄ tangit h. doc. an
teneat absolutō excoicati ī uisi abs? for
obmitto. q̄ expedita sūt de sn̄ia excō.
tū de sideꝫ i. c. sacro. Du

Clemens.

¶ Si quis
viuente p-
ma 2a3 hmōi rei nostiam
duxit vxorem mortua pma remanet
cum 2a h. d. ponit casuz que 2o decaden-
dum ɔmittit ł licet aūt ¶ Nō pmo q̄
absens alōto roabl̄z ignorat factuz
ē publice in illo loco ¶ Nō scdo q̄ ɔtrc̄o
matꝰ cū adulta non inducit impedimētuz
ex quo inter eū & eam soluto pmo matꝰ
impediat̄. & sic ignorantia excludit
adulteriū & omnes penā & sequelā adul-
terij ¶ Nō 3o q̄ sola adultio creantia
impedimetū inter adulteruz & adulteram
q̄ de ɔhendo fidem dederit p9 mortem
ɔiugis & q̄ in mort̄ fuit vxoris machi-
natus amore adulte ¶ Nō petitam
sine qn̄ tenꝫ vz matꝰ ex pte eius q̄
que simat̄ ¶ Ob pmo. q̄ vr̄ q̄ ex quo
fuit inscia & mortua pma ɔiuge n̄
valdet̄ matꝰ. q̄ nō ex antiquo ɔsensu
ꝓpter impedimentū matꝰ. nec ex nouo q̄
iam ignorans p̄simebat̄ durare ī pō
ɔsensu de ɔuersiōe. c. si. So. intelle
q̄ mulier erat sciens p9 morte pme
ɔiugꝫ. et tūc matꝰ ratificat̄ ut exīmc
al̄ nō ɔpellet̄, ꝫ iur. e. e. c. i. sic et cūs-
actio dolo inita ex pte dolosi nō tenet
tn̄ vꝫ ex pte non dolosi ut reuocari
non possit. e. de cōnsat. l. cūsactionū
si ¶ Dicit ergo mulier certificata abstinet
a carnali copula & ɔsensu tacito uel
expresso et pt̄ ad sepatoz intendere
ɔiunto viro. e. c. i. ī fi. ¶ Dicit ɔsentit
tacite uel expsse & statim ē matꝰ et
fortiꝰ si vir ad eam redit̄. q̄ cū eaz
reliquisset ut nō pecaret nō ē uisi-
mile q̄ ad eaz redeat ut ipaz ɔgno-
scendo nō peccaret. ꝫ Inno. Ob. q̄ ex
quo vir ɔtraxit nō ē possit illaz habē
adulteram in vxorem. e. c. i. So. dic q̄
ad petitōnez viri non valdat̄ hic matꝰ
sed ad peticōm mulieris que inscia hoc
fecit ¶ Venio ad alianas quoes. ad maz
pmo qn̄ mulier dicat̄ certificata de vi-
ta alterius ɔiugis. dic q̄ eo q̄ aliquo mō
audiuit uel p fama uel p vnū testem
de spon p̄tea in de spon. Supeo. debet
enim tūc mittē ad epm loci & se īfor-
mare sine cuius licētia ɔtrahē nō dꝫ
nec cusire potat. ut nō de despon
impub. c. ii. qui tn̄ sciam allat pbat
ex quo aliter dispensatū nō ē ¶ Quid
si bona fide ɔtraxit credens q̄ nō heat
aliam. postea venit alia vendicans
ipm ī vir. an ipā lite illi adhēat
dicit hosti. q̄ quicq̄ faciat lite pen-
dent excusanda ē. ut lite pendente
laudabilez. de frigidis & maleficiatis quo
usqꝫ sn̄ia lata sit. uel si plena certificat
uel p litt ordinarij uel p pbatōnes
plene factaz de sp. cū ɔtingat de
coh. cū vrā ꝫ taneat ex quo hꝫ sciaz
q̄ nullo mō se pmittat ɔgnosci. al'

potuo non poterit de uxor. c. e. super
hoc. ¶ Item si maritus ei reuelat in
iudicio confitetur quod illa est uxor legittima
que supueniet dicit quod dicte potest et non se
non credere ut patet de quo mo. cognouerit. ne-
sue sipponsa ¶ Item si marito hoc confitetur
sacerdoti in prima et fecit venire secundam
et super hoc presumam admoneri et ipsa
dicit quod non credat et ut probet si potest
intentionem coram episcopo dicit quod adhuc ex-
cusata est quo ad ecclesiam militantem
nam et omnia ista hec potest instituendum
protinari et si monita per sacerdotem
nolit abstinere quoniam exigat debitum
potest hoc facere lite pendente dum
modo sana habeat conscientiam ut lite pen-
landabilem. maritus autem si veritatem
dicit non reddat sed potius excommunicationem
sustineat de sen. exco. in quisitioni
ex quo enim coram ecclesia ius est quesitum
uel approbato secunda de clan. despon. cum
requisitus abeccia reddit ante quam
inducetur adultera de iure iuris dicit
ut. Si vero clandestine contraxit. nec
est postea matrimonium per ecclesiam approbatum
quam cito audit inde aliquid debet ame-
nabilibus amplexibus abstinere. si quod
filii sint legittimi platiz. c. de clan.
despon. cum inhibitio et secundum hoc intel-
lige quod non est summa. c. ti. debet ut lite
pendente landabilem ¶ Item si recipit fi-
dem ei marito quod post mortem legittime
in uxorem ducetur dicit de cetero ignora-
tiam pretendere non potest. Nam et per hoc
patet quod credit viuere aliam uxorem habere
et sic fit interpretatio contra ipsum ut
no. c. e. cum haberet ¶ In omni tamen causa con-
sulendum est quod abstineat ab exactione
debiti ex quo inde aliquid probabile
audit quia quod tantus et tertius est vitare
fuandum est. de despon. impu. ius de hoc
ad audientiam secundum host. Antonius.

Si unus uxor.

Contrahens cum 2a viuente
prima quia primo vel postea rema-
non cognouit mortua prima remanere
net cum 2a ¶ Non primo quod solus consensus
uel datio fidei de contrahendo cum 2a
non creat impedimentum cum 2a. sed ita
demum si sequatur copula et sic principa-
liter hoc impedimentum surgit ex a-
dulterio ¶ Non 2o quod peccatum est dare fidem
de matrimonio contrahendo vel contrahere post
post mortem alterius coniugis quia hoc est in-
ducere desiderium mortis alterius quod est
damnatum de conces. preben. cum. de put.
l. fi. ¶ Non tertio quod ex adulterio surgit
impedimentum siue precedat siue se-
quatur datio fidei vel matrimonium contractum
cum 2a viuente prima ¶ Ob. primo quia
videtur quod contractu matrimonii vel datio

fidei de contrahendo impediat matrimonium
2a absque alia copula ut primo probatum
hunc titulum ubi solus ponderatur consensus
uel datio fidei ¶ So. omnia illa iura de-
clarat hoc decretum ut debeant intelligi
cum copula est subsecuta. et sic est etiam
2o ubi exigitur machinatio quod quod ma-
chinatio habeat effectum de quo dicit ut
c. c. super hoc per quod tollitur glo. quod non
sufficit voluntas nisi habeat effectum. allegat
iura. ob. xxxii. q. v. cum similibus. So
dicit quod non sufficit voluntas ubi effectus
finalis consideratur prout sufficit et hic
copula. io non sufficit per ambulo contractus
et ubi duo requiruntur ad actus ferri non
sufficit alterum probare ad hoc c. de rep.
expte. l. ex his patet dampnata opinio
hug. qui dixit quod sola fidei datio tra-
hit impedimentum absque alio adulterio cum
de re non vacante secunda est de conces. preben.
c. i. et ii. Idem dicebat de contractu et
machinatione de quo dixi supra c. sup
eo et de con. infide. landabilem et tenuit
hic goff. quod machinatio etiam cum effectu
non sufficit sine adulterio quod in iure de
hoc loquentia satis de hoc exprimit ¶ So.
hoc decretum sit in fine ar. de indic. cum
prior. c. de presump. nonne quod si exprimit
adulterium uterum quia ad contractum uel
dationem fidei sequitur quod non est uterum quo
ad machinationem probat hosti. quod interfector
coniugis etiam sine machinatione prohibetur generaliter
contrahere. xxxi. q. ii. interfectores de di-
uor. c. i. Ideo bene est quod hic interdictione in-
ficiens cum illa non remanet quia tamen
nequitur contrahere de culla pla. cum to
et dicit hoc expressum de con. infide.
c. i. ¶ Item si quis mortua prima illam
cui dedit fidem viuit alii coniugatam
cognouit. uel si mortua prima contraxit
cum 2a postea cognouit illam cui dedit
fidem viuente prima. dicit quod hoc suf-
ficit ut impediatur ar. de pen. di. i
adhuc instat vin. di. infectum ff. de li-
bis et postu. l. placet cum se. in de quo
ita sine copula de res. iuris. l. vi. Idem
gaul. in spe. c. ti. ad finem ¶ Item si
post datam fidem cohabitaverint tunc ea et
iudicis cum nuda non tunc eam cognouit
an ex hoc impeditur dicit quod non ¶ Item
si primam non cognovit cum contraxit cum
2a quam cognouit an mortua prima
uel religionem intratur remanere potest
cum 2a ¶ Item dicit quod sic ¶ ar. de bigamis
debitum xxxiiii. di. valentinianus. Immo contra
et bene ut hic patet. et c. e. significasti
et c. cum haberet. de eo qui cognouit consan-
guineam sine discretionem. Idem gaul. in spe.
c. ti. ad finem. ad hoc tex. c. e. c. i.
licet quidam contra et male et est quia
adulterium surgit ex sola iniuria matrimonii
¶ Item ea que requiruntur ut impediat

matrimonium cum . . dic quod duo exiguntur fides et
copula. alias sola copula uel solum matrimonium uel
fides non sufficeret. hosti. dicit verum tamen
quod inter primos non sit canonicum impedimentum
allegat de spon. cum in apostolica. Exigitur et contra
s. mala fides. 6. c. px. et c. 1. et est hoc potius
impedimentum. unde et si recedent a primo
consensu et nouiter consentiret non esset matrimonium
in foro tamen iudiciali contracto matrimonio non creditur
coniugibus si dicant copulam et matrimonium et dacionem
fidei ad dissolucionem matrimonii. et. de eo
cum quo. consan. 6. e. si est in foro penitenciali et
tunc quibuscumque etiam hoc precipiat non debet
committeri de sen. exco. exmquisitum ¶ Secundo
de filiis ex tali coniugio natis et post dacionem
fidei uiuente coniuge de quo non constat nisi
confessione coniugum. dicit petrus quod ex quo
occultum est et probari non potest succedet cum legittimis.
poterant tamen secundum eum parentes prouidere
ponendo illos in aliquo monasterio mediocrium.
quia alias succedent parentibus. c. de
epis. et cle. omnis et si hoc facere non possint
constituant eos in modica quantitate et non
poterint agere nisi ad supplementum c. de
inop. testa. om. vide i. de pe. officii ¶ Tercio
an matrimonium contractum cum adultera cui data
est fides uiuente coniuge possit post separari
a tercio quocumque dic quod sic secundum hoff.
et dicit quod alter contrahentium non audietur
contra alterum prouocando ad diuorcium in hoc
casu cum sit in pari delicto c. de in offo. testa.
de carena in de adult. Intellige in quo de recepcione
etiam. Jo. an. dicit est alterum precepcione
inire de re. iudi. lator. de inre. iurantibus. quemadmodum. et de presump. litteras
¶ Quarto si mortua prima coniuge illam cui
dederit fidem absque alio contractu cognoscit
an ex hoc trahit impedimentum. dic
quod non quia non est adulterium. ymmo si sunt
scientes ex hoc inducitur matrimonium hic non
sunt alia. Antonius de B.

Uiso de impedimentis matrimonii contrahendi
tibus ad nullitatem et dirempcionem
matrimonii de presenti. quia quedam sunt
solum ad nullitatem sponsalium concludencia
ut est morbus lepre ideo etc.

Peruenit ad.

Lepra superueniens tamen
non dissoluit nec matrimonii
effectum. non tamen inter maritali
seu matrimoniali affectione se tractare debent ad perpetuam
continenciam uouendam iudicari. h. d. primo
narrat factum. et illud diffinendo concludit
2. 9. l. qui tamen ¶ No. primo quod ex causa
valet consuetudo ut propter infeccionem infirmitatis
infirmi ab aliis separentur. et
no. quod hec consuetudo ligat laicos etiam
in foro ecclesie nisi quatenus obuiet iuri
diuino ¶ No. 2o quod consuetudo per quam
inducitur separacio matrimonii tamen quod obuiat
iuri diuino non valet. nec a bene etiam est
seruanda etiam inter puros laicos de
consue. c. fi. ¶ No. tercio quod vir et uxor
una caro censentur. et quod alter sine altero
non potest diuisus esse. et quod non valet statutum
et consuetudo per quod disponitur virum sine
uxore diuisum esse quod bene no. ¶ No. quarto
uxorem teneri sequi virum. et ad hoc per
ecclesiam compelli. et propter infelicitatem viri
sit ad ecclesiam spectat dispensacione et de execucione
matrimonii ¶ No. quinto quod mulier ex
debito coniugali ultra debitum copule obligatur
ad seruicia viro. et administrandum
maxime tempore infirmitatis et ut instruitur
eum sequi tenetur etiam extra domum viri
Ultimo no. quod similiter dixi ¶ Ob. primo quia
videtur consuetudinem seruandam ut separati
maneant leprosi. quia consuetudo est altera
lex. d. di. consuetudo. et quia hoc iure canonico
permissum est de eccl. edi. cum expediat et
etiam iure veteris testi. xxxii. q. y. hoc ipsum
¶ So. consuetudo quod leprosi sint separati
a cohabitacione hominum exceptis uxoribus ut
licita et in iure canonico approbata seruanda
est. ut in contrario. 8. de eccl. edi.
cum dicat xxxiii. q. y. hoc ipsum. sed ut stet
separati et exclusa uxore hoc improbatur
a bene etiam uel ecclesia. quia mala est consuetudo
ut i. sequitur et i. c. pro ¶ Ob. 2o quia licitum
est abesse ab uxore de uoto ex multa ¶ So.
uerum non licet. fallit ubi fauore uoti et
subsidii terre sancte. vi. 3o. quod persone dicitur compelli
coniux et non cautione si non uelit uouere xxxiii.
q. v. c. y. So. non compelluntur persone hoc casu
ne forte leprosi nimium impii efficiantur
in exacione sui iuris. tamen si sani omnino
recusarent bene compellentur. sed primo exhortandi
sunt ut hic dicit in fi. et patet in c.
proximo in fi. Nam illud non potest referri
ad continenciam ita quod vide no. 1. q. 1. uotum
xxxii. q. v. si uxorem ¶ Nemo ad quones
dicitur quod diuisus non potest esse sine viro. quando dicitur
diuisus dicit glo. quod quinque extenditur
usque ad quadriennium. ff. de separacionibus
l. 1. § quod dicitur quinque usque ad biennium
ff. locati. l. cum domum horreorum quinque usque
ad decennium. 6. ti. proximo cum heret et ind.
quod non de fide inst. c. fi. glo. intelligit de
diuisus s. donec querela deueniat ad
iudicem uel sibi notorie liqueat quod
uiuant in contemptu. sed si unus aliud
non impetat etiam sustinet xxxiii. q.
v. quod deo. sed alto petente statim tenentur
ex officio quod sunt uiuant. 6. de offi. ordinarii.
c. fi. secundum hosti. ¶ Quarto an sic
uxor tenetur sequi virum sic ergo vir uxorem
dicit glo. quod sic. quia ad inferna inducere
non debeant xxx. q. 1. sicut uxorem
et hoc cum exinsta causa recedit uxor quia
retinenda est sub affectione maritali

lo le prosorz Bra

xxxii q. v. Quod apud mulier aut
tenet sequi virum ex quatuor cap. xiii q.
ii unaquaeque nisi propter retractione velit
ad infidelitatem de divor. que sunt vel
nisi efficiat vagabundus xxxiiii q. ii
si quis cum evitabili necessitate ff. de opis
libertorum l. quod nisi in fi. Certe vero an in
eodem loco cogentur cohitare dic quod non
compellunt continue ad locum iure sed sufficit
quod leprosus suo debito non fraudetur sed glo.

Quoniam.

Leprosi propter lepram separandi
non sunt a coniugio et matrimonium
contrahere possunt et invicem sibi debitum reddere
tenentur h. d. Sunt tria dicta que patent
Nota quod de iure divino nullo casu licita est
separatio matrimonii excepto casu fornicationis
ad i. de con. ius. in presentia duorum iur. ex hoc nota
quod propter vinculum lepre vel cuiuscumque alterius
infirmitatis non est licita separatio coniugum
Nota quod lepra non impedit matrimonium contrahendum
Nota quod effectus matrimonii non solvitur propter lepram
Nota quod vir excepta alligatur ad debitum
reddendum. Et nota quod preceptum apostoli ligat
et paritur sic preceptum dei. Nota quod lex sim-
pliciter loquens indistincte est intelligenda
et ubi lex est sine exceptione ab ea nullus
casus est pro doc. excipiendus. Ergo prima
partem opinio quod liceat recedere ab uxore
alia de ca. s. propter religionis ingressum
de con. coniug. ex publico. So. hoc loquitur
de consummato. Cap. 2o quod lepra solvit spon-
salia ut pz de iur. iura. quemadmodum
So. solvit sponsalia de futuro et non
de presenti ut hic et i. c. proximo. Cap. 3o
de clico egrota. tua ubi solvit matrimonium
propter morbum et infirmitatem. So. ibi loquitur
in spirituali hic in carnali. No. quod illud de
iure canonico hic de iur. divino de hoc
de consue. c. fi. de spon. duorum c. fi. et in
carnali non imminet periculum nisi uni persone
que se alterius voluntate obligavit et
qui fecit suspicari potuit hoc evenire
posse. Et in spirituali vero imminet periculum
pluribus qui nec sunt recrendi de elect.
quibus tu dic ut no. i. glo. quod nec in
spirituali solvitur quo ad vinculum. Cap.
quarto quod indefinita non equipolat vniversali
ff. de leg. s. l. i. non aliter cum sy. So. de hoc
dic ut dixi i. c. i. a. de iis inst. l. vi. et
per hoc glo. de elect. ut circa e. li. Cap.
quinto quod lex generaliter loquens non est generali-
ter sine exceptione intelligenda primo
quamquam fit excepto. ii q. ii. omnes cum si.
So. ubi generale ex verbis et exitus genera-
liter intelligendum est sed si ex mente non
est ita generale quo omnes casus comprehendit
non comprehendit casus ut sunt exmente
exceptos si quo advertas est generale tamen ge-
neraliter intelligi nisi per legem vel rom. aliquis
casus veniet excipiendus vel distinguendus
ut in contrario de quo ff. de pu. pluriana. l. de
prio. et sic intelligere c. licet de allatum
in ultima glo. Cap. sexto quod aliquo casu
non artatur ad reddendum debitum ut pz
de sen. exco. ex inquisitione. So. in mera
lepra nulla recipitur exceptio. io lex inde-
finita est intelligenda quo ad illam et
hoc voluit litera dum dixit in hoc casu i.
alius enim bene potest si tamen debet quod contrariam
de sen. exco. inquisitionem vel si ecclesia
ex causa hoc inhibet de matrimonio contracto
contra interdictum et extra carnalis fornicationis
ut in principio c. et e. spiritualis de divor.
que sunt et c. quanto. Sed an autem competat
excepto dierum et locorum sanctorum dic quod
non nam quamvis petens peccet et monen-
dus sit ad desistendum si tamen insistit
omnibus reddi debet xxxii q. ii.
quod ita respondetur et c. se. xxxiii q. v.
cum contra. Quod dic ut no. in summa
de spon. sub rubrica de matrimoniis quis
quis sit effectus. Sed nunquid peccant
coniuges dic ut dixi. c. Ita de spon.
Quid si ecclesia distringit leprosum et propter
errorem non potest reddere debitum dic quod
si excommunicetur quod excommunicato ligat quo ad
ecclesiam non quo ad deum et si hoc consta-
ret ecclesie non debet contra eum sententiam
dare sed datam potius relaxare quod non
debet ligare ad impossibile ff. de reg. iur.
impossibilium et de solutionibus exardam.
Quid si vir est ethicus et uxor exigit
et si ille reddat debitum moriturus dic
quod reddere non tenetur quia ordinata
caritas incipit a se ipso ut pius sibi
consulat lxxvi di. non satis et c. de usu
pallii nisi spalis

Literas.

Sponsalia
prius non
compellunt ad matrimonium contrahendum
cum leproso lepra post spon-
salia superveniente h. d. No. quod vitium
lepre dat licentiam solvendi sponsalia
et sic inducit causam discedendi a spon-
salibus si superveniat post sponsalia de iure
iurando quemadmodum. No. quod traditio
post sponsalia de futuro inducit matrimonium
presumptum sicut copula ad hoc c. de
resti. spo. ex parte et iso c. de spon. ado-
lescens et c. fi. Quod intellige cum mu-
lier est corrupta. Idem si dicat vir illam
illam cognovisse nisi mulier illum
convincat propter prius aspectum ut iso de
de spon. nuptiarum continebatur. No. illud
generale s. que de novo emergunt et c.
glo. allat con. cap. primo quando

soluat sponsalia ut in capitulo preceden-
tibus. ¶ Sed non sponsalia de presenti sit spo-
salia de futuro. ¶ Si tamen sponsus infirma
sponsam cognosceret esset matrimonium presumptum
de spon. is qui. ¶ Obiectio quia propter lepram
non soluuntur sponsalia ut patet supra de infir-
mitate quemadmodum. ¶ Sed propter lepram
superuenientem post sponsalia soluuntur
sponsalia ut in et hic. Sed propter antecedentem
non de spon. extra. ¶ Obiectio 3o quia dato
quod matrimonium non sit consummatum nichilominus
si contractum est de presenti cogitur uxor adherere
leproso supra c. primo. ¶ Sed intellige quod ma-
trimonium non erat consummatum quo ad
contractum id est non erat contractum de presenti sed de
futuro. alias si esset contractum licet non esset
in carnali copula consummatum non haberet
locum decretum predictum c. primo. Iohannes de G.

De coniugio servorum. Ren.

Viso de impedimento qualitatis acci-
dentalis infirmitatis circa personam
contrahentium. ¶ Restat videre de impedimento
conditionis persone ut servilis quod quandoque ma-
trimonium dirimit. unde habetur xxix q. ii per (totum)

Dignum est.

Querenti contradicente domino contrahe-
re potest sed propter hoc non minus domino
servire tenetur. h. d. Primo
ponit dictum et eius rationem. 2o quandam
dubitationem soluit ibi 2a debita. ¶ Nota
primo quod quo ad habilitatem sacra susci-
piendi non est differentia inter liberum et servum
et ex hoc infertur quod inter liberum et servum et
servos potest esse matrimonium de iure canonico. ¶ Nota
2o quod invito domino potest servus contrahere matrimonium.
¶ Nota tertio quod servus ex matrimonio contractu
non liberatur a debito servitio quod debet domino.
¶ Obiectio prime quia non omnia sacramenta permittuntur
servis quia non ordo indistincte ut supra de
servis non or. per totum. Sed dic quod quedam
sunt sacramenta que suscipientis causa conferuntur
et talia non prohibentur servis et sic nec
matrimonium et ut baptismus confirmatio sa-
cramentum eucharistie et similia quedam
que causa aliorum ut ordo. et ab his repel-
luntur. ¶ Adverte modo quod dicit servum
posse recipere sacramentum penitentie. dicit doctor
quod ad hanc tenentur. hinc est quod pro absolu-
tione excommunicationis ire tenetur ad curiam
i. de sententia excommunicationis relatum. non tamen servum
hostiensis iniungenda est servo penitentia eleemo-
sine cum nichil habeat. Iste per quas per-
sonas nobis acquiritur. ff. Item nobis
neque itinerum neque vigiliarum neque al-
terius macerationis neque alia aliqua pe-
nitentia domino suo redderetur inutilis ad
operandum quia dominus non debet privari iure suo
sine culpa sua de consti. c. ii. Iniungatur
ergo quod vadat ad ecclesiam cum poterit

bono modo et huiusmodi. Vel leviora considerata qua-
litate criminis et persone vel orationes quas fa-
cere potest laborando et etiam privatam eundo arg.
ff. de operis libertorum l. an possit. potest etiam penitentia
iniungi labor quem sustinet domino serviendo ut
cum bona fide serviat nec aliquid ei subtrahat
et patiatur servitutis habeat secundum hostiensem. ¶ Obiectio 2o
quod non videtur matrimonium esse cum ancillis sed contubernium
quod dicit C. de incest. nup. l. cum ancillis. ¶ Sed
canones illas leges corrigit. et est hec littera contra
principes multos nostri temporis qui non solum
servos sed nec liberos sine licentia sua permit-
tunt contrahere. contra illud C. si nuptie ex rescripto
pe. l. i. et ii. et C. si rector provincie l. i. et
contra illos qui permittunt viduas contrahere
si non redimantur. ¶ Numero que sunt servicia
debita dominis. dicit quod illa que non sunt
contra deum. Nam quo ad illa que sunt contra
deum non tenetur obedire. unde xi. q. iii. qui
resistit. a. c. iulianus. nec in hiis que constat
esse iniusta de temporibus ordi. dilectis. alia temporalia
que servus habet omnia sunt domini et quando ad-
uerte potest inveniri. statim de hiis que sunt sine
vel aliis in c. ff. i. et ad consueta. ideo dicit littera
quod si esset consuetudo in civitate vel regione
ad aliqua non tenentur debent illam consuetu-
dinem manutenere. i. ti. l. c. uno C. de
longi temporis prescrip. que pro libertate l. i. in 2 in-
et non i. de iudeis nulla secundum hostiensem. ¶ Certo
an matrimonium possit esse inter servum et liberam
dicit quod sic si contrahant scienter xxix. q. ii.
si quis. ¶ Secundo de partu nato ex ancilla
et servo ex matre dicit glossa quod dominium
est domini servi. ff. de sta. ho. l. et in servorum
contubernio dicit contrarium quia filii nati ex
legittimo matrimonio sequuntur patrem ff. de statu
ho. l. cum legitime xxxii. q. iiii. ubi de servis
non or. c. si. ¶ Tertio si eodem tempore
dominus petit servicium et uxor debitum cui debet
potius servus exhibere. dicit glossa quod videtur
quod prius domino quam matrimonium sustinetur et eius
effectus salvo iure domini nisi periculum for-
nicationis timeatur vel magnum preiudi-
cium fiat uxori propter hoc quia prius fuit obli-
gatus domino. et obligatio fuit ad uxorem
cum sua causa de pignori extra. adhoc facit
tex. ibi adhoc non minus etc. et sic sit pro-
domino prioritas temporis. ¶ In quarto quod reddere
debet prius debitum uxori quia cito reddere potest
secundum mora modici temporis non est aliquod
preiudicium nisi forte dominus peteret in auxilium
persone propter hoc facit quia magis est privilegiata
sua causa quia omnis obligatio spiritualis
et sacramentalis prima vero temporalis et dominicalis
quo casu posteriorem preferimus i. de prebendis
his qui. et c. si ad sedem li. vi. dicit si
servus contrahit sciente domino prius debet reddere
uxori quia dominus tacite permittens matrimonium
permittere videtur omnem sequelam matrimonii de
officio delega. prudentiam. ¶ Si autem eo contra-
dicente vel ignorante videtur quod debeat
mandatum domini adimplere ut probabiliter

ex dilatone timeat adultiu3 · alr dns pos-
set offo suo puari fm Ray · dic q si potit
vtriq3 fuire faciat e instanti · Si non
pt vtriq3 pare e instanti pareat ei q
e in maiori vtilitate / et ex cuius obmis-
sione · maius piudicium est seruitui / si oia
sint equalia eligat dnm ubi eo igno-
rante ctraxit · alr eligat uxorem · Cord
si dns vult uende fuu · qui velit eum
ducere ad extraneas partes forte i grecia
dic q pt et mulier d3 eu sequi fm
goff · Alii dicunt q talis vendicio phibita
est C qua utriusq3 media · l · Rominu3 mt
e nequis re sua male vtat · Sicut de hia
sint sui uel alie · ucr · f · plt cu gcor
dic aut sit dnisoz dnoz · et tuc aut
alter ipoz vult q eu fuus uel fua
sequat · si ctraxerit uitutis dns et
pt · et fuus z fua sequi dnos tenent
no tam in tantu pmittit separo q no
possit ei d redde debitu3 · si ipis face-
tibus credo q sibi heant imputare vi
cogent uel dimittere fuos uel ita p-
pinque hitare q possint sibi redde
debitu3 · si sint eiusdem dni d3 eos aut
ambos vende aut ambos retine · si
fuus ctraxit cu libera sciente adhuc
fuu d3 sequi libera · que h3 sibi iputare
quare cu tali ctraxit z hc deat pcogitare

Proposuit · Sepa
t mat.
q liber ignorant cu ancilla
ctraxit · nisi p9ea sciens il-
lam cognouit · h · d · In pma pposo facti
i 2a diffinicois cmissio · 2a ibi ma-
damus · c in diffinicione distinguit 2 m
membru ibi si uo · No pmo q dnicia
cohitacio no validat mat. ctra vitiu
erroris cdicois · non data alia certifi-
catione · No 2o q data certificacone
cdicois p copulam validat matm
ab inicio nullu3 ppt cdicois erroris
defectu3 · No tertio practica3 sine p-
uincomo · No qrto q dissoluto mat.
ex impedimeto inter ciuges nihilomi9
dos e restituenda · Et no q rone pn-
cipalis subiecti ecie · cognoscit etia de
accessorio dotis i inter pnros laycos
Nob · pmo q non omnis error ctra p-
sonam ctrahentiu viciet mat. xxix ·
q · i · f · i · So · quidam e error cdicois
fuilis · et demu viciat matm ut hic
et xxix · q · i · ptotu · nisi p9ea tacite
uel expresse ratificet · f · e · ad nram
et hoc vin · qn error e qua creditur
libera · et e ancilla · secus si creditur
ancilla · zet libera q hic error no e
indnctiu9 ad ctractum · et qua error
cdicois fuilis · qn dat error cdicois
ascriptitiu9 et talis non viciat q liberi
sunt · et pt ascriptitiu9 pmane i psone
m · qua e preter voluntate dni · C · de

epis z clicis · l · Iubemus et in actis ascrip-
ticios · Adhoc i de iudeis multoz · de quo
xxix · q · ii · in summa · Quidam e error
qualitatis psone z hic non viciat nisi
in casu qn intendo ctrahe cu xpiano
et e paganus uel heticus ul iudeus hic
eni non tenet matm · Si ctrahet ascri-
ente nisi adhoc ut cutet ad fidez xxviii
q · i · ptotu / et de hetica · dic ut dixi 6 · de
cdico appositis · c · i · sup glo · i · Oppono
2o z q dos no sit restituenda ancille q
ancilla non pt hre ppriu · ff · de manu
· l · iii · So · dic restituenda ancille i · dno
pro ancilla · uel dic de equitate cano-
nica loquit · et vide q no inspet · de
dona · inter viz z uxore · f · si · 8 · sed
qua actione · z vide q no · xiii · q · ii · il-
lud in pncipio · Opp · 2o q solo auditu
cdicois fuilis non inducat matm
si p9ea ea cgnoscat na no d3 credi cuil3
referenti xxxiii · q · iii · qua magni na
titubanis pro errante hetur z ignorate
C · de cdi i debi · l · si · ff · de libo hoie
exibendo · l · iii · f · his qui · dic si hic
habuit csciam fuitutis ex probabili
causa · et discreta piudicat sibi si car
nalr eam cgnoscat · si ex leui et teme
raria cu credi non d3 no im q pui
dicaret sibi de sen · ex coi · ex tenuisicui
et · c · si · Quero pono q maritus pe-
tit separi a coiuge ppter fuilem cdi-
cionem lite pendente mulier petit de
bitum · quo dicit se non debere puari
ut lite pendete · ptotu · an a sibi debeat
pcipe ut debitu reddat vr q sit per
una pcta · Quidam q sit · q redde d3
z no exige ne sibi fiat piudiciu · Tan-
dic q neutru facre d3 q ei fiet piudiciu
p hium istam · et si pcipiat no reddat
alr si reddet affectone cnigali eet iniu
si heat csciam ex causa probabili et di-
screta · si fornicario contu petat mortali
pctat · q facre no debet · ymo d3 pati9
pati excoicatoz de resti · spo · lias z c ·
inquisicom · glo · colligit q possit redde
ut ex pmo csensu ei cniugat quadiu
cstat de impedimto z hoc ubi non e certus
licet heat psupcones · secus si sciret p-
certo · et q hic dicit intellr · qn cfitur
absq3 mandato ecie z anq daretur
litis pendentia · Io · an · dic q op · tan
sibi placet de rigore · z q3 tenet hosti · z
Io · an · de eqtate z no cgnoscat ea3 tamq
fuam uel libam · f tamq illa que e i psone
matri · q protali henda e lite pedete
z no e sua qsi possessio ancillada ad
hoc de frigi · fuitatis · z vide q no · xx-
iiii · di · si tamq ubi tangit hoc · et de
marito accedente uxore · z de adulterio
an uterq arcet ad reddendu debitu3
accusacione pendente · uide ibi glo · ali-
meta aut non e dubium q sibi negare

non debet pendere ca. ff. de libis agnoscē.
l. si vogeet. Jn. de ꝫ.

Licet.

Si ꝯsuetudo ē i loco
ꝙ ptus ꝯditonez patris
sequat͛ natus ex libero ⁊ ancilla
liber eit ⁊ ut liber matm̃ ꝯhit
h. d. dno facit narrat fcm̃ 2o. ubusqȝ ptꝫ
ꝯpositonez 3a ibi vt. No. pmo ꝙ mōem
pt hre fuos. Nota 2o ꝙ error ꝯditōnis
huius viciat matm̃. ⁊ ꝙ i dāda libtate
pfint statutū dispositōis ut ꝙ sequatur
ꝯ patris ꝯditōnez. Nota tcio ꝙ quo ad lib=
tatem quis sequit͛ ꝯditoȝ mrīs nisi aliter
lex disponet. et ex hoc īfero ꝙ hic erat
natus absqȝ nuptijs. alś de iure sequet͛
ꝯditonez patris ff. de statu hoī. inuptie.
Et p hoc hēs notabile ꝙ error legitimitatis
tm̄ ꝗ ꝗs ꝯhit nō viciat matm̃. Nota qrto
ꝙ existencia iqi pgone libertatis dnm̄is
pscribet͛ libertus. nō ar. ad pbandā ꝯ
pgonez libertatis. ꝙ debet articlare ꝙ se
gessit pro libō. ⁊ idem vr̃ ꝙ hoc sufficiat
pbare ꝙ se gessit p plato ut ꝯcludatur
platus de quo dic ut dixi. 6. de elec.
michil ⁊ plenius de iure pro natus ꝯsulta=
tōnibꝫ in repetitōne. et nō quali exigat͛
pꝯo ad ꝯcludendaȝ pscptoȝ. s. ꝙ sit geta
⁊ sincere. nō ꝙ p illū vr̃ rndet͛ de
iure. vide ꝙ nō de apl. ptea. No ꝙ in
dubio iudicandū ē p parte maris favo=
rabili. Et nō tam in fuiā exprimendā
ad pmū de pbat. ex litis. ad ȝij de re=
iudicata. sicut exp. ꝙ lapsu tpis nō fir=
met͛ matm̃. 6. c. px. dic si ꝯstat de ꝯdi=
tōne et illa nūc adest non iudicat͛ matm̃
ut ibi. ꝟ si ē dubiū tūc iudicādū ē p
matō ut hic. op. 2o. ꝙ nō exigat͛ dete=
minaȝ ꝟ sufficit quiquemiȝ ut nō possit
moueri qo status pꝯ morte patris ut C.
ne. de statu defūc. l. 1. dic ꝙ illud suf=
ficit ut ī. [illegible] ⁊ hic dicit de determīo ⁊
sic fuit in facto. uel hoc fecit ad cau=
telam de qua 6. de pbat. ꝫ tam. Jn. de

Ad nostram.

Si liber
ꝯtraxit cū ancilla hoc igno=
rans. ex quo sciuit ⁊ nō ꝯsen=
sit meam sepatur matm̃ et ꝯtrahe
cū alia poterit. h. d. dne sūt partes
s̃ 2a ibi ideoqȝ. No pmo ꝙ error ꝯditōis
viciat matm̃ ⁊ quo ad vincli suam.
No 2o ꝙ data certificatōe erroris
tacitꝫ ꝯsensꝫ facto surgens vel expressꝫ
ratificat matm̃. No tercio ꝙ facto et
vbo quis ꝯsentit. No qrto ꝙ matm̃ dio
nullū ꝓpter errorē ꝓpter vicioȝ formā
vboȝ validū ꝯfirmat͛ ⁊ alit͛ ꝙ pfcm̄
actuȝ copule. op. ꝙ nō omis error
erga psonā ꝯhentiū viciat matm̃ xx=
xix. q. ij. in fūma. So quidaȝ ē error
ꝯditōnis detioris ꝯtrahentiū. ut
ꝙ credit eū liberū et est fuus ⁊ hic
viciat. ut hic. quidaȝ ē error melio=
ris. ut ꝙ credit eam fuam et ē libā
et hic nō viciat. ut dixi. 6. c. ij. ꝯdaȝ
ē error qualitatis ꝯditōnis ut ꝙ credit

eam fuam eē. et ē fua pūati. et hic
error non viciat. ꝙ sufficit ꝙ non ē
iure scriptum. Quidam ē error ꝗlitatis
psone ⁊ non dirimit xxix. q. ij. ꝓtotum
ut ꝙ credit eū diuitem et nō est. Op. 2o
quia hic arctat͛ ad pbandū ignorātiā. ꝯt͛
ꝙ ignorātia psumit͛ nisi probet͛. ff. de pbat.
l. verius. So. hoc pbat eo ipo ꝙ nō pbat͛
ꝯtrm̄ de quo 6. de his que fiūt a plato sū
aplita ubi de hoc. nec eñ cogit͛ ꝙ pbare
ignorātiam nisi forte fcm̃ formā que hoc͛
de elec. ī notīt. s. ꝙ fecit indagatoȝ de
scīa. ad idem ꝙ nō glo. de crie falsi ad
falsarioȝ. ad hoc de vīs mrf psumit͛ l. ij.
deficiente tn̄ pbatōne stabit͛ iurato de de=
spon. impub. attestatōnes. Ob. 3o ꝙ nō
vr̃ ꝙ facto ratificet͛ matm̃. ꝙ vba sūt
de forma. 6. c. de despon. iure. So dic ꝙ
vba debent repeti. Tene ꝙ sufficit solꝫ
ꝯsensus. ut dixi in dco. c. tue. et pma
verba sufficiunt. que trahunt͛ ad istuȝ
ꝯsensuȝ ⁊ si exigent͛. ut nō ibi ⁊ de de=
spon. c. si. ob. ꝯtra. ꝙ nullū ē ictu
temporis non firmat͛. ut ra. nō firmat͛
l. vj. cū ꝯtor. quas poīt hic glo. dic ꝙ
factum hic ⁊ ꝯsensus hēt͛ pca ꝯfirmat.
Cerne ꝯtrahit quis cū ancilla igno=
rant. dns eam manumisit an ē matm̃
dicit glo. ꝙ nō. ꝙ ꝯmiscent͛ ad huc
ex pmo ꝯsensu qui nullꝫ fuit ar. C.
ad velleyanū. l. 1. Jtem nō xxxix. q. ij.
si quis ingenuus. Cerne dns tradit
ancillam alicui in vxorē tamq̄ libam
an erit libera. dic ꝙ sic. ꝙ vr̃ ei de=
disse libertatē ī auct. de nupti. s. sivo
ab initio. nec obstat ꝙ matm̃ nō teneat
ꝓpter errorē ꝯditōnis. sic nec libtas
que surgit ex matō pt dici ꝙ tū incipit
ꝯtrahere. amittit dns ancille dnīuȝ
et sic ꝯtrahit cū libā vn̄ tenet matm̃
fcm̃ goff. fac quo nō a. q. 1. dei he i glo. 1.
Cerne libā ꝯtraxit cū eo quē crede=
bat liberū. postea sciuit illū eē fuiū. an
valeat matm̃ cū eo. dicit glo. qd̄ nō
ē matm̃ licet illa velit eē cū eo si fuꝫ
non vult. ꝟ melius fuius qui decepit
ꝯpellit͛ de eo q̄ dix. ī matō. c. 1. quod ve=
rum putat. Jn. De natis ex libera

Nata occasione ex tilo proximo po=
nit hanc Dcām mā hetur xxx=
ij. q. iiij. liberi. Jn.

Inderens.

Natus
ex libera vel
libta liber ē h. d. pmo ponit
gnale incdcm. ex quo casum
diffinire mandat ibi ptereva
Nota pmo Jn spcī ꝙ decet ē. No 2o
ꝙ nati ex liba vel libta libi sūt et sic
sequunt͛ ꝯditōnez mrīs. No 3o standū
eē probatōni instrī. donec instrum re=
probet͛. et sic ꝯtra pbatōem instri ad

mittitur probatio in genere, et vide quod per
illud instrumentum tantum ¶ No. quarto quod non
debet quis impugnare a quo causam tenet debet
et sic obligatio in unum finem non debet operari
oppositum finis ad quem est introducta. Ob.
primo quod videtur quod sine admitti ad revocandum
libertatem in servitutem xv q. ult. cum multe. So-
lutio gloss. fallit ibi dicit doctor. quod etiam fallit in
eo qui passus est se vendi ad pretium percipi-
endum secundum de iure personarum § pen. et vide
in spec. de resti. in integ. § ii. ...
¶ Ob. 2o quod illud quod debeo aliis prohibere
minus quam facere possum, ut in marito qui alios
prohibere debet a copula cum uxore et tamen ab ea li-
cite exigit ¶ So. speciale est in matrimonio quod non debeo
aliquid facere a quo alios debeo prohibere,
fallit si sit tale factum sed quod ex officio soli competit

...voce spirituali Pat.

Dicto de aliis impedimentis matrimonii de
triplici cognatione subiungit inferius
sed quia spiritualis cognatio est dignior
ideo de illa premittit de qua habetur xxx q. i.
q. iii. et q. iiii. per totum xxvii q. ii. si quis sci-
enter/tractant hic doctores usque ad quos
se extendat cognatio spiritualis. dicam infra
in prosequutione tituli. etc. An.

Veniens. ¶ Filii duorum
compatrum per quorum neutrum
perventum est ad compaternita-
tem licite contrahunt
nisi consuetudo repugnet
separabitur autem si propter
eorum utriusque vel alterum compaternitas est contracta
h. d. primo ponitur casus 2o allio diffinicio
et executio ad diffinito ¶ No. primo ubi ca-
nones reperitur contrarius standum est ultimo
idem etiam in statutis ¶ No. 2o quod compaterni-
tas et cognatio spiritualis creant impedimentum
habile ad dirimendum matrimonium post contractum
¶ No. tertio quod filii duorum compatrum per quorum
neutrum deventum est ad compaternitatem possunt
ad invicem copulari quod inter eos nulla est
cognatio spiritualis sed non possunt contrahere
filii compatrum cum illo per quem est ad compaternita-
tem deventum ¶ No. quarto ut consuetudo
liget in spectantibus ad forum ecclesie, debet quod
consuetudo sit ecclesie, et sic non preiudicaret
consuetudo civitatis vel laycorum, vide de
consue. ecclesie ¶ No. quinto quod consuetudo potest
creare novum impedimentum habile ad
matrimonium dirimendum quando tamen consuetudine
ut communiter est contrariat scandalum ¶ Op. quod
inter filios compatris et illum per quem est de-
ventum ad compaternitatem possit contrahi ma-
trimonium xxx q. iii c. ult. nam inter
levantem et filios compatris dum tamen non
sit levatus potest esse matrimonium. hinc est
quod pater spiritualis potest habere in uxorem sororem
levati ¶ So. intellige quod dicitur hic non
posse esse matrimonium inter filios compatris
si persona est per quam deventum est ad compaternitatem

quando persona est levata secus si persona sit le-
vans. Idem non. glo. in c. i. § e. li. vi. in
verbo contractum ubi etiam dicit quod potest esse
matrimonium inter patrem et filiam spiritualem
filii carnalis quod licet cognatio carnalis
de patre in filium descendat tamen non cautum
non sit et edictum de matrimonio contrahendo
sit prohibitorium de sponsa. duo. apud nos
ascendit ¶ Ob. 2o quod non videtur quod consuetudo
possit inhabilitare matrimonium. nam quos deus
coniunxit homo separare non potest xxxiii q.
ii. quos deus. ergo nec consuetudo que sumit
vim ab hominis facto. ut no. G. de consue. c.
tempore finali ubi adhuc a. de sponsa duorum
c. si ubi non statur consuetudini sed potius
iuri ¶ Quidam ut hug. dicit quod decre-
tale. dicit ¶ Alii dicunt si queritur an
consuetudo possit inducere impedimentum ad
contractum dissolvendum. dicunt quod non ut
ibi primo facit in e. supra eo decrevimus quia
tum olim. Alii dicunt quod est consuetudo cum
scandalo potest creare impedimentum habile
ad dirimendum. remanet glo. quod consuetudo
non possit operari ut dirimatur. dicam quid
tenendum in e. supra eo. et primo dico quod si
consuetudo precedit super impedimento cum
scandalo hec impedit et dirimit quando est
per papam approbata. non ob. quos deus coniunxit
etc. quod precedente consuetudine impediente deus
non coniungit ad hoc. quod alias hec concepta
non esset per omnia competens precedentibus ¶ Si
autem iam contractum matrimonium nulla subsisten-
te consuetudine supervenit scandalum
solum satis credo quod dirimat etc. Ein.

Si vir. ¶ Compaternitas sci-
enter vel ignoran-
ter superveniens inter coniuges
non dissolvit h. d. In prima
consultatio in 2a. Rursio que duo fuit
primo de qualitate antiquorum canonum recitat
2o alteram partem supplet vero medias
per totum adinventione ibi Ideoque ¶ No. po.
quod humanior sententia est eligenda ¶ No.
2o summarium ¶ No. tertio argumentum
ad inventione procedit in iure ¶ Nota
quarto quod probabilis ignorantia excusat
¶ No. quinto quod malitia et fraus non debet
alicui patrocinari ¶ Ob. primo quod igno-
rantia non excusat. de eo qui cognovit consangui-
neam uxoris sue c. i. So. probabilis excu-
sat ut hic. non probabilis non ut ibi ¶ Item
coniux levans filium possit exigere debitum
dicit quod ille qui hoc fecit ignoranter potest
exigere et reddere quod non peccavit ¶ Qui
vero scienter satis videtur quod non debet exigere
sed reddere debet. non tamen invenitur hoc
prohibitum quod exigat ideo nec nos prohi-
beamus. hostiensis tenet quod non possit exi-
gere nisi ambo essent in dolo quod ambo
exigerent et fieret compensatio de dolo
significasti de adulteriis intelleximus

finaliter tenet q neuter dz exige et neu-
ter subtrahe et melius facient otinere
hoc sonat lra hic et i eo. otractu phant
det. dic hosti. tradendo prova certa et sa-
na. q ubicuq nigri psuas regulas solunt
matu nec Jus expssum inducunt. Si in-
venias aliquem scribente tene otrm illi
adhereas detesti. lz exequada m si. Du

Super eo. Summa-
tu e. c. t. i.
pmo ponit qd 2o distinguens
Rusio l Rodenus. 2m nichil
ibi ceterz. No pmo q impedimetum
cognacois spualis impedit ohendu et
dimit post otractu. No 2o q nulla co-
gnatio legalis e int filios duos opatz
p quoz nentz deuentu e ad oprinte.
Nota tertio q osuetudo pt creare nouu
impedimetu et de no statutis abetta ex
tendo exma abetta statuta. No qrto
q erga sacra osuetudo methpolitane
ecclie ligat omes suffraganeos et q gnu
lis osuetudo extendit ad oes ptculares
et sit ad otludenda osuetudiez i loco
ptclari sufficit probare p vlem vid
b. de offo archi. c. si. et vide ostabit
de eler. tu ecclia nultana. No qnto
q non solu pt creare ipedimetu hable
ad ipediendu sz etia ad dimendum
Nota sexto ad hu intellectu tres casus
pmo qn osuedo disponit etia adiacen-
tiu ecclaz uel ciuitatu ut matum no
otrahat inter filios opatz quoscuq
et ultra hoc disponit q dimat et i hoc
fuanda e osuetudo. Scdus casus qn
inhibet matum otrahi ecclia. tamen
metpolitana uel osuetudo adiacetiu
locoz nichil disponit de dimedo et
tunc ecclia ptcularis non dz rephare
et dissolue matum nec dz e pmitte
ne i pmo otepnat osuetudiez ecclie
In 2o debet licentia quadaz tacitam
ohendi otra osuetudiez que trahi poss
in exm ut pmo declare lram q obscura
e op q otraditat nam in b cetm
dicit q si inter filios opatz p quos
no e deuentu ad oprinitate ohitur
matum q exin osuetudinu adiacetiu
ciuitatu sepabit in x. vii. dic otriu
q no dz dimitte. Item si i pncipio
de int inter filios opatz p quoz
nentz e deuentu ad oprinitate nulla
existente osuetudine pmultit otrtus
fortius ubi hoc disponit osuetudo
3o hosti ponit duos intellectus
pmus cmo pportioabilis e lre et dic
q x vm respicit pncipiu ut pma
ps loquat qn matum e otractum
inter filios p quoz alterum deuetu
e ad oprinitate nulla subsistete osuetudine

et fuat nis q matum dimat. 2us qn e
otractu matum int filios p quoz nentz
e deuetu ad oprinitate et osuetudo cir-
cumiacentiu ciuitatu impedit et dimit et
dicit fuandaz osuetudine i pediedo et di-
inendo. 2a ps in x. cetm loquit qn
otractu e matum inter filios p quoz al-
terz deuentu e ad oprinitate sz dispo-
nit osuedo q tollent et hoc casu tolle-
rabit et non reuelabit nec retractabit
matum sequendo nis ne osuetudines
circumiacentiu ciuitatu otempnat nec
e dabit licentia ne p hoc offendat
nis nale et one rdem nalem et q
ab alijs hoc posset simi in exm onus
sm hoc x. vm adusat pncipio no pro-
ximus osuetudo e otra hanc metez
lre. Item sentit q valet osuetudo
otra ius canonicu habilitans filios
opatru ad otractu matum et si per eos
uel eoz alterum e ad oprinitate deuetu
ut saltem tollerarent q dnm videt
et forte non e uim nisi papa osentiret
Ideo ponit aliu intellctm q sibi plus
placet q disponat dcre. sup tribus
sz pmu et 2m no innitat. 3m in b vm
loquit qn osuetudo circumiacetiu ciuitatu
hz q no sit impedimetu in otractu int
filios duoz opatru etia p quoz nentrm
deuentu e ad oprinitate sz osuetudo
spualis ecclie hz otrm s. q inter eos
no possit ee matum et tunc no debet
separe ne turbet osuetudinez dena
ceterz nec dz dare licentia ut simul
stent ne turbet osuetudinez ppam et ab
alijs hoc trahat in exm et scandalum
surgat inter eos. hic intellectus satis
e bonus. pt e intelligi prout colligit
ex nobilibus s. ut pma ps et 2a n inni-
tet sz x vm alr cetm intelligit de co-
suetudine circumiacentiu ciuitatu sicut
proximus et in hoc differat quia x
vm loquit qn osuetudo disponit qd
inhibeat otractus inter filios duoz opa-
truz e p quos non e deuentu ad oprini-
tatem sz non disponit de dimedo et
no dz dime ecclia nec p hoc otempnat
osuetudines proximoz locoz que habunt
non dimat nec expresse dare licentiaz
ne p hoc exquo osuetudo inhibet uide-
at dare licentiam ppter osuetudiez pximaz
ciuitatu et illud ab alijs trahat in
exm in otractu q pitamit saltim ohen-
hendo prout e inhibitu et hoc uult
lra. No 2o q no sit i sacris recurredu
ad ecclam metpolitana sz romana
de osue. c. in. doctrina cu sim. Ego
obmissis sup fluis dic i forma sacroz
ecclia romana fuanda ut ibi i alijs

que non sint de forma sed de potentia
uel habilitanda persona sive an da e consuetudo
vicina uel metropolitana plus quam romana
ut hic dicit de hoc plenius .i. di. consuetudo
Supra tertio quod non possit consuetudo uel scan-
dalum dirimere matrimonium contractum contra xxx viii
nam quos deus coniunxit homo separare non
debet xxxii q. ii quos deus ergo hoc casu
non potest consuetudo que consuetudo habet
vim ab homine ut no. de consue. c. fi. So dec
dupliciter intelligitur vnus intellectus est quod loquatur
de filiis per quos deventum est ad consanguinitatem usque
ibi ceterum secundo loquitur de his per quos non est
deventum ad consanguinitatem usque ibi Itaque et
hoc due partes sunt clare 3a i. Itaque deventum
ad primum casum et loquatur de his per quos
est deventum ad consanguinitatem et consuetudo disponit
quod separent et tunc potuerit separari Secun-
dus casus est in 3o vm qui est ne habent consue-
tudinem quod inter illos per quos est deventum
ad consanguinitatem ecclesia tollet et tunc debet
tollerare nec consuetudinem nec assentire et
hunc intellectum no. obstat quod quamvis consue-
tudo disponit ut separent illi per quos est
deventum ad consanguinitatem consonat iuri et
sit dissolutio auctoritate iuris et non consue-
tudinis hic intellectus licet per multos
teneatur tamen lat brum Secundus est quod
loquatur prima pars de his per quos deventum
est ad consanguinitatem et hec clara 2a usque
ad 3o Itaque loquitur de his per quos nec-
dum est ad consanguinitatem deventum et hec
adhuc clara 3a usque ad 3o vm loquitur
qui contrahunt hi per quos non est deven-
tum ad consanguinitatem et disponit consuetudo
quod non possit contrahere et si contraxerint
non valeat matrimonium et dirimatur sed ista
matrimonium est dirimendum et hunc obstant
contraria glo. et multa verba quod cum consue
consuetudo nomine induxit impedimentum
et non habet in hoc contrarium aliquod iuris
antiqui uel novi et dicit quod consuetudo
non potest inducere impedimentum ex quo
matrimonium dirimatur pertinet quod talis
dissolutio non possit fieri sine peccato
ar. c. tu ex iuncta de novi operis nunc
Secundum quod aliquando contrarium habet iuris scriptum
antiqui ut erat olim hic nam de
iure antiquo erat statutum quod inter filios
etiam per quos non erat deventum ad consan-
guinitatem esset impedimentum ut patet i. Itaque
ne est recitato in c. primo postea sunt
introductum quod non esset impedimentum
certe si remansit consuetudo aliqua in
illo in aliquo loco que sequitur ritum
antiquum in hoc et sequendo novum
generetur scandalum remanebit illa
consuetudo et hoc impedimentum sustinebit
propter scandalum et matrimonium post
contractum dirimetur sic dicit glo. quod
non quia lex nova non tollit consue-

tudinem oppositam que habet contrarium tunc
dispositione iuris quia si illi persistant in
observatione consuetudinis et ex eius ob-
missione scandalum surgit sit licita
glo. de consti. c. i. li. vi. Per quod infert glo.
quod si in aliquo post dispositionem dec. non deb.
de consang. et affi. remansit consuetudo
et propter contrarium iuris antiqui esset tunc
potentie quod impediret matrimonium post contractum
et dirimetur quod est bona nota Ubi ut vin-
dicit quod non separabitur ex ui consuetudinis
quo ad statum vindicari sed ad tempus separa-
bitur ex violatione consuetudinis et dabitur sen-
tentia separationis pena sicut in prohibitione hominis
de matrimonio contracto contra interdictum hosti. dicit quod si
consuetudo est approbata a papa consuetudo
impedit contrahendum et dirimit iam contractum
sic loquitur hic quia hic sunt approbata approbata
c. i. et sicut papa per ius inducere
impedimentum ita per nova approbando con-
suetudinem ad hoc de consang. et affi. quod
dilecto de clitis coniugatis tu olim xxxii
di. placuit et vide quod no. i. de consang.
et affi. quod super hiis Conclude quod tunc
glo. si queratur an consuetudo possit creare
novum impedimentum si ad hoc ut impediat tunc
potest contrahendum Si ad finem ut dirimat
si ad tempus potest sicut in prohibitione hominis
ut de matrimonio contracto contra interdictum si ad finem
ut dirimat in perpetuum tunc si consuetudo habet
contrarium iuris antiqui tunc si ex novo
ante approbatur uel a papa ipsa consuetudo
potest inducere si non approbata reprobatur a papa
non potest Sed an consuetudine possit induci
quod inter filios per quos alterum deventum
est ad consanguinitatem esset matrimonium dicit quod non
quia consuetudo non est rationabilis ut i. c. ulta
rone et 6 de consue. c. fi. de consang. et
affi. quod super hiis sed hosti. glo. postea
consequitur contraria de reddito glo. anti-
pario dicit ut i. c. qui tacet li. vi. Contra-
dicant vide eas parte Ar

Martinus.

Inter-
prem
baptizati et vxorem leuat
sive abeo cognitionem obhiberi
consanguinitas efficitur ad matrimonium dirime-
dum h. di. et duo facit ponit glo.
2a ibi nos autem eius solutorum Ubi
primo quod vir et vxor tam tenentur
cum vir vxori et e contra omnes cognatos
etiam spiritualem contrahunt vnde vir
compater vxoris compater eo censetur
et e contra compater vxoris censetur compater
viri Ubi 2o quod compater viri non potest
vxorem compatris habere in vxorem Ubi 3o
quod quamquam appellatione coniunctis comprehenditur
matrimonium Ubi quod compater viri possit habere
vxorem compatris sui illo mortuo in vxo-
rem xxx q. iii cum spiritualem et c. post
obitum So. quamquam iam contracto matrimonio

et ɋſumato copula carnali ſupueniat
ɋpritas in altero ɋiugū et hec ad re-
liquū extendit. vn̄ cū vxore ɋpatris
facti post coplam non poſſit vxor copla
quia vxor tempe ſuſceptionis facte avuo
et cognita efficit ɋmat penti leuati
verūq ɋpritas inter maritū aliquo
preſſit anteq illa eius eet vxor uel
poſq̄ ſunt ante coplam poſea ɋtracta
ɋpritatis efficit eius vxor. uel illi p
copulam ɋiungit. et tunc nō ē ɋpritas
inter ɋprem viri. et iſta nouit ducta
uel copulata poſt ɋtracta ɋpritate
et ſic illam pt ɋpr viri viro mortuo
hre in vxorem. et ſic ē poſſibile qd
vna ſucceſſiue ſit vxor duoꝝ ɋpatrꝝ
et p vnione carnis ſubſequentem
nō tranſitur ad vnionē ſpūs precedētē
ſꝫ bn̄ p vnionē carnis precedentē tranſit
ad vnionē ſpūs ſubſequētem. deinde
glo. ponit vſus. et in fi. dicit. q ſi
forte ſuo aliter votū ſolepnizat ɋ-
iugis ut in libro cui volente vxore
ordinē ſuſcipit xxvii. di. quia ſunt
Sꝫ qd dicetis fornicario coitu ſi
alter vxor efficit ɋpater an poſſit
primo cognita fornicarie illi iuncta illi
copulari. vide xxx. q. iiii. ſi quis nec
approbat. ideo dicit. q dicunt quidā
q ɋtrahit ɋpritas. et ſic ɋtrahē
non pot. quia q adheret fornicarie per
copulam efficit vna caro cū ea xxx-
iii. q. iiii. ſi quis. et quia affinitas ac-
quirit p coitū fornicariū xxvi. q.
ii. de inceſtis. de eo qui ɋgno. ɋſan.
diſtinctoes. Alii ut hug ɋtra quia ɋpr-
nitas ē vinculum ſpūale. vn̄ abſonū
ē dicē. q p coitū fornicariū ɋtrahat
hanc ſniam tenet archi. quia loquit
de matrimoniali iunctis igit nō extēdit
diſtōe de ſpon. tū apud Idem tenet Jo.
an. e. ti. c. i. i nouella. li. vi. nec
obſtat q copula fornicaria inducat
affinitatē. quia illud ē affinitate cor-
pali q etiā pollutā ut vinculū cor-
pale acquiri pt nō i ſpūali secꝰ. ecō
ſi duo leuent eundem de ſacro fonte
an phibeant ɋtrahē. dicit primo. et
hoſti. quod non. quia ſicut duo ɋ-
pres carnales non prohibet ɋtrahē
qui filii ſunt le. tanta. ſic nec duo
ɋpres ſpūales eſt ergo prohibitio
inter duos qui ſunt ɋpres diuerſe
ſpēi ſꝫ. q nō. ſ. ti. i. c. ii. ita ſꝫ. glo
i. eruero quotuplex ē ſpūalis proximi-
tas dic q ē triplex tm̄. ſꝫ. fraternitas
ɋpaternitas. atq̄ paternitas. et omnes
quos nominabis ad iſtas referunt
de primo. c. e. t. i. c. iii. ē ſi ſit illegit-
timus. ſ. t. ſꝫ. de adoptiuo non eſt

prohibitū igit et de ſpon. tū apud
de z. hic ē ſ. e. veniens xxx. q. iii.
c. i. z ii. ſ. e. tua. Sup ſpa dicit q
diuidit in ɋpritate filiatōe fraternitate
z ſororitate Jo. an. i. dicit q ē ɋgnatio
ɋpritatis et filiato v. leuantis z leuati
a ē fraternitas reſpectu filioꝝ leuantis et
ipſius leuati. Iſta aūt cognatio ſpūalis
non tranſit ad nepotes ꝛ vlteriores. et filia
mea ſpūalis nō pt coplari filio illegit-
timo ſed ad optiuo bn̄ Jo. an. remittit
ad ſumulam hugo libri. ubi ponit xx
caſus prohibitos. primꝰ inter baptizatū
et leuantem. et hoc planū Sedꝰ inter
baptizatū et filios baptizantis Tertius
inter baptizatū z ɋiugem leuantis pius
cognitam Quartus inter parētes leuati
z vxorē leuātis pius ɋgnitā. Dn̄ aūt
ſit int filios vxoris ex alto pius ɋgnito
et leuatū avus prohibito vꝫ qd ſic
quia filii ſunt ɋpriꝝ p quos deuētuꝫ
ē ad ɋpritatem. ɋſuluū ɋtrā. quia non
repit cautuꝫ. et iura loquūt de di-
rēta ɋpritate. hec ē indirēta. vn̄
ſe non extendit niſi ad leuatuꝫ et
pentes leuati. non aūt ad filios vxoris
leuantis ex alto ꝛ leuatū. quia ſufficit
hoc non ee cautum. Quintus int leua-
tem et pentes leuati. Sextus int bap-
tizatū et baptizantem. Septimꝰ inter
baptizatū z filios Octauꝰ int baptū
et ɋiugē baptizantis pius ɋgnitam
Nonꝰ inter pentes pe baptizati et
ɋiugem baptizantis pius ɋgnitā Decimꝰ
int baptizātē pentes z baptizati. vn-
decimꝰ inter ɋfirmātē z leuantem
Duodecimꝰ inter ɋfirmatū et filios le-
uantis Tredecimꝰ int ɋfirmatū z
ɋiugem leuantis pius cognitam Quar-
tuſdecimꝰ int parētes ɋfirmati et ɋiu-
gem leuantis pius cognita Quintudecꝰ
inter leuantē z pentes leuati xvi.
inter ɋfirmatū. et ɋfirmātem xvii.
inter ɋfirmatū. et filios ɋfirmātis
xviii. inter ɋfirmatū. et ɋiugem
ɋfirmantis pius ɋgnitam xix. int
pentes ɋfirmati. z ɋiugem ɋfirmātis
pius cognitam. vigeſimꝰ int ɋfirma-
tem z pentes ɋfirmati. et pentes intel-
ligo prem z matrem hec probant hic
et. c. ſꝫ. e. ti. c. i. li. vi. Et ſcias q licet
vnus ſolus debeat leuare i baptiſmo
uel ɋfirmatōe. ſi tū plures leuant
ɋtrahūt quo ad omnes ɋpritas e. ti.
c. vlt. in principio li. vi.

Qontractu Compr-
nitas p
cathetiſmū ɋtracta ipedit
matrimonium ɋtrahendū. ſꝫ ɋtractū
non dirimit h. d. et duo facit. primo
ponit cauſam. 2o. ibi vm. diffiniendum

comittit, et i comissione prius exprimit diffinitionis causam usque i fine. ¶ Primo no. q consanguinei uni poss. petere separationem matrimonii trahendi ex cognatione spirituali. et sic quilibet de consanguinitate uni admittitur ad accusandum matrimonium consanguinei. ¶ No. secundo. q ad probandum no. debet quis admitti q probatum non relevat. ¶ No tercio q per susceptorem et retentionem i primo sacri salis pabulo no. contrahitur cognatio spiritualis habilis ad matrimonium dissolvendum impedit tamen contrahendum. ¶ Nota q̄stio et collige practicam persona matrimonii in causa matrimoniali. et porrum consecuto ad matrimonium. ¶ No. quarto q in fraudem contracta compaternitatis ut separetur matrimonium ab alto coniugum imponenda e pena. et propter hoc no separatur coniugium. ¶ Op. primo. q vr q precedentia ad baptismum contrahatur compaternitas ad dissolvendum matrimonium habilis. et sic per cathetisimum xxx. q. i. c. i. ubi dicit q in primo sacri salis pabulo usque ad baptismum contrahitur compaternitas. e. cum q. iiii. siquis. de cons. di. iiii. in cathetismo. 2o. quia xpiana e ante dicitur qua sit baptizata. ergo renata e igitur filia e et sic contrahitur spiritualis compaternitas ¶ Op. sunt huiusmodi tenuit q per sacri salis pabulum inducitur compaternitas. q septem sunt dona spiritus sancti. et sunt septem dona baptismi. et per quodlibet contrahitur compaternitas ita q impedit et dirimit. primum est collatio sacri salis. 2m auruum et narium linitio eadem. di. postea tangitur 3m i fronte et pectore crucis signatio. l. di. postea signantur 4m olei sacri unctio e. di. deinde. 5m baptismi ablutio. e. di. venit 6m i vertice crismatis per unctio a sacerdote. e. di. postquam ascendit. 7m confirmatio crismatis in fronte. e. di. presbiteri. ¶ Ad hoc dicere. Videtur q hic 10 no sint contracta compaternitas. q hic no sint filius petri sed filius alterius. licet ex coniubnia petri et hoc sentit glo. margina et glo. ii. ¶ Alii dicunt q hec decre. no tenent. dato q sint filius petri. vel forte hic compaternitas supervenit post matrimonium legitimum contractum. e. t. i. 2o. e opi. q per tria tamen sacra contrahitur compaternitas per cathetisimum baptismum et confirmationem de cons. di. iiii. i cathetismo non autem ex solo sacri salis pabulo. ut hic. 3a opi. q cathetismus solus no dirimit matrimonium licet impediat probatur quia baptismus e ianua omnium sacramentorum xxxii. di. s. vere. an ergo eum nullum e sacramentum et sic nulla filiatio ergo nec spiritualis cognatio. ¶ 2o an baptismum no e filius quia q sine eo nullus salvatur de cons. di. iiii. firmissime ergo no e renatus et sic cognatio no dum contracta. Ad h. 3o quia per cathetisimum quis nd habilitatur ad contrahendum cum xpiana xxviii. q. i. caue contra istam ultimam opi. facit c. siquis vinis. et. c. in cathetismum allatum in glo. nam hec tria exprimuntur baptismus cathetismus et confirmatio preterquam glo. credit q ex cathetismo contrahatur compaternitas. ad decre. videtur q no tenuit in toto cathetismo. sed in sacro salis pabulo. tamen ultimo residet in opi. tanc. q cathetismus impediat sed no dirimat. et ita e impedimentum. j. e. c. i. li. vi. dicit tamen q si quis tenet in baptismo vel alio ex quo surgit compaternitas no causa compaternitatem contrahendi. ut q forte teneri sanguis effluxit de naribus. et ipse forte sustinuit aliquantulum q no ex hoc contraheret compaternitas. ¶ Op. 2o quia no vr imponenda pena isti in fraudem tenenti ad cathetismum q cum cathetismus no inducat compaternitatem nulla potuit esse fraus. ¶ So dic q i penis solus attenditur animus sine effectu quod dic ut. e. c. i. l. ii. dm.

Tenemus. ¶ Si pater baptizati contrahit matrimonium cum levante separari debent non dividitur. ¶ No. q inter levantem et patrem levati non pt esse matrimonium. ¶ Nota 2o q matrimonium contractum non dissolvitur si postquam contractum e alter coniugum levet filium alterius. ¶ Quero an compaternitas contrahatur per peccatorem dicit Jo. an. q dominus suus tenuit q sic no. obstat q dicit de adoptione per l. neque et per l. in adoptionibus et l. post mortem. ff. de adoptionibus. q non sequitur non potest adoptare ergo no pt filium spiritualem facere patet i instit. de adoptio. fere et tamen pt filium spiritualem facere ut hic et j. c. fi. li. vi. ¶ Item istud potius cognationis vinculum illud temporale. Jo. an. disputat q. p. c. de his et c. sequens xxx. q. i. que capitula ponderant actum levationis de quo i vl. ca. pt quis de his. li. vi. ¶ Quero an sponsalia rumpantur propter compaternitatem supervenientem sicut matrimonium. dic q licet matrimonium no rumpatur sit sponsalia. j. ti. ii. ex litteris. et c. se. Idem dicit de adoptione supervenienti. p. c. viii. j. ti. i. dm.

Tua nos. ¶ Si dno filii compater per quorum devenitur e ad compaternitatem contrahunt separantur et tempore contractus scientes impedimentum id de nunciare tenentur. sunt due partes. In prima trimembris consultatio. i 2a cuiusque responsio 2a i. sup quo. ¶ No. q filius compatris e ante compaternitatem natus non pt contrahere matrimonium cum filia compatris sui levata. et sic cum illa per quam ad compaternitatem e deventum ¶ No. 2o q spiritualis cognatio creat impedimentum matrimonii habile ad impediendum et dirimendum post contractum ¶ No. tercio q scientes

impedimentu matri sive ante sive post contractu ubi admit[tit] illud puto et tenet de rescititate et sit ad mittit quilz ex pl. s. qui matrim ac pos. p toti. op. s. t. i. ubi filii spatu contrahunt hoc intelligite de filiis p quoz altius e deventus ad cognitate. Op. 2o quia scientes impedimentu qui ab initio non opposuerunt sunt repellendi tamq suspecti. s. qui matrim ac pos. tu tua. So tales repellunt ab accusando ut ibi non admittiando ut hic et sic sequitur idem p denunciatoz q sequitur p accusatoz. item no pnt penitere nisi remota uxore. xxxiii. q. vi. si res et sic alia via excludit et alia admittitur contra illud de procur. tue. dic ut de regulis iuris in quis l. vi. dic q hoc procedit cum prohibita e via sin 2 no finis contrariu procedit qui finis sic prohibitus e quia 2 omnis via prohibita videt per qua devenit ad finez. Dn.

Ex litteris. Separandos matrim de facto contractu int baptizatu et filiam baptizantis h. d. i prima dn indictu consultato i 2a diffinitio ibi mandamus. No primo officialem epi posse cognoscere de tri matrimoniali ex speciali mandato epi. officii vicariatus. No 2o q sponsalia de futuro 2 affidatione de contrahendo copula subsequens inducit matrim. No tertio q super articulis separatis publicatis attestationibus ad mittunt testes et no cautelaz q exceptio peremptoria preium non proponat nisi post publicatas attestationes actoris ne forte si no probet se grauiz frustra vide s. de test. ac. de testibus. et sic peremptoria exceptio pt opponi p publicatoz testiu attestationu licet glo. teneat contrariu. l. i. c. sinam rescindi non posse. No quarto q inter baptizatu et baptizate oritur cognatio spiritualis. que inter filios baptizantis et baptizati impedit 2 dirimit matrim. No quinto q sine q non lusserunt in rem iudicata sunt capaces remedii appellandi. No sexto [illegible] sine in tu [illegible] 2 matrimoniali contra agente pro appellato 2 sit non fert quis [illegible] vel [illegible] s valet 2 si dicte dirigat ad principale petitionem. Ch primo obiicit q no videtur q sit contractu impedimentu int baptizantis filios et baptizatu. q omnia iura de ma loquentia loquunt de levante 2 eodem de matr. prohibitoriu de sponsu. apud. So. hec fuit causa motiva istius vicarii. ca aut decidendi e quia hic baptizans e spiritualis et fortiq quia levans. et sic filia eius e soror spiritualis baptizati. No ob q no inveniatur hoc expressum. q licet non inveniatur specifice inveniet tamen ubiq generalibus. nam ideo levans q pr e et filii ipsius impediat. sit et iste baptizans et filii. Sic i simili dicit urbanus q no invenit q maritus et uxor non possit levare eundem de sacro fonte. 2 tu recipit hoc i gne de cse. di iiii. non plures nel dic q ratio eius movit istum fuit quia no putavit ee cognitate q sacerdos ex necessitate officii baptizat. xxx. q. i. ad limina tu sic. sic contrazu e viii. q pr e spiritualis. nec ob q no inveniebat expressum. quia propter quondam similitudinez hebat pro expresso. s. de translatione. inter corpalia. c. i. vel ca motiva e q videbat q baptizans non includeretur sicut nec tabellio in nuo testium. s videt q si opprimeret efficit levans fortius baptizans. ff. de testa. l. dominus vel forte erat ca q vir p negavit nitatez 2 quiq sunt ptestos qo non dz. ac de solut. isci. Jo quia publicati erant testes de test. in causis. s dicit q omnis subtilitas 2 rigor cessat ex quo agit de periculo aie ut dtm e in c. prox. et de desponsatione impubertum attestationes lymi e q sina ni tali tan non lusit i rem indicata de re indicata. 2 et. c. consanguinei. Co nero an filius sacerdotis possit contrahe cu illius filia. qui e receptus ad penitencias. vi q no q illa e filia spiritualis sicut illa qua baptizat. xxx. q. i. omis. s no e ita q no dicit tanta affinitas in prima sit in baptismo. q p primam efficitur filii sacerdotis affines filiis illoz quibus primam iniugit. nec reperit hoc prohibiti direct vel indirect. go 2r de spon. tu apud vide Jo. an i d. c. oes vid s. e. t. s. l. vi.

de cognatione

Visso de cognatione spiritali de legali videndu e. de ma hec. xxx. q. iii. c. i. Co nero quid e ma cognatio legalis. dic q duplex. Co queda fiat in nomine genis et appellat adoptio. Co alia fuisit i nose speti 2 appellat arrogatio ff. de ad opti. l. i. s. fi. Co nero quado fiat arrogatio 2 qu adoptio. dic qd arrogatur qui sui iuris e. adoptatur qui in ptate altius e ff. e. l. i. i fi. Co nero quo eius sit effectus arrogatois. et quis adoptionis. dic matrimoniale filius arrogatus tusit in potate pris arrogantis. et acquirit ei oo ius q hz filius nalis et legitimus. Co do optato aut remanet in ptate pris nalis. sab intestato sic succedit utrino 2 no tusit i potate adoptantis. et hoc nisi ab avo ptrio vel materno fiat adoptio. nam tunc q una sanguis 2 iura simul concurrunt tusit i ptate avi et pris

ad optantis ff. e. l. i. et ii. et l. si arroget.
C. e. l. fi. Quarto qualiter fiat adoptio
et arrogatio dicit quod adoptio potest fieri coram
quolibet competente magistratu ff. e. l. ii. de off.
proconsulis l. ii. Arrogatio fit coram solo prin-
cipe ff. e. l. si pater § fi. et l. sequenti. Sexto
quid est adoptio dicit quod est ciuilis quedam
propinquitas legalis facta per quam quis filius vel
nepos uel deinceps uel frater uel affinis licet
naturalis non sit reputatur pene naturaliter inuicem
ff. e. l. adoptio et l. nec ei § i. Secundo
quis potest adoptari dicit quod masculus et fe-
mina et maior xviii annis. Itaque sit om-
nino certum eum potuisse generare. Necesse est
quod pater sit talis qui generare possit aliquem
saltim de facto. ergo presbiteri quo ad permanen-
tia adoptare possunt ar. pro. et contra inst. de
adopt. § illud et l. si pater § fi. et l. se. sum
opi. hosti.

S icut. Non con-
hitur matrimonium
inter adoptatum et filia
adoptantis h. d. Nota primo
quod ex actu adoptionis ac-
quiritur cognatio. vnde si
adoptatur in filium frater et
soror efficitur filius naturalis adoptantis. Nota
quod inter fratres legales non potest esse matrimonium
Nota quod cognatio legalis non est perpetua quia
finitur finita adoptione et sic impedimentum
surgens ex cognatione legali finitur fini-
ta cognatione legali. et sic nota quod cessante
causa permanendi cessat effectus. Pro
declaratione huius materie sunt videnda plura
primo que est materia cognationis legalis et dicit quod ad-
optio et arrogatio. Tertio quid est adoptio
in genere. Tertio qualiter fiat adoptio et ar-
rogatio. Quarto qui possunt adoptare et
qui arrogare. Sexto quis sit arroga-
tionis effectus et adoptionis. Omnia sunt
expedita supra Rubrica. Circa hoc ultimum dicit
quod quidam sunt effectus quo ad potestatem et
successionem et de hiis dictum est in Rubrica.
Normalis est effectus cognationis surgentis
et circa hunc videndum inter quos contrahitur
hec consanguinitas uel cognatio quo ad
prohibitionem matrimonii. Secundo cui impediat
hoc matrimonium et dirimat. Tertio quantum durat
hoc impedimentum. dicit ad primum quod hec co-
gnatio legalis contrahitur inter filios
naturales arrogantis et arrogatum uel
arrogatam ad hoc ff. de ritu nuptiarum
l. per adoptionem. Item inter ascendentes
et descendentes hoc est inter adoptantem
et adoptatum uel adoptatam ff. de ritu
nup. l. adoptiuus. Inter filios autem
adoptantis et adoptatum uel adoptatam
est dubium. quidam dicunt quod hodie nullum
est impedimentum quia filius adoptiuus
non transit in potestatem adoptantis Insti.
de adopti. § ii. sic dicunt de illegitimo
cum adoptio quia illegitimus non est in potestate
patris Insti. de nup. § fi. licet sit verum quod
illegitimus non possit copulari filio spirituali
ut 6 c. px. Alii dicunt quod filius adoptatus
non potest contrahere cum filia adoptantis quia licet
adoptiuus non transeat in potestatem patris ad-
optantis. queit tamen aliqua iura que ad-
optione soluuntur. C. de adopti. l. pe. § si
autem idem probat h. d. que indistincte lo-
quitur de adoptione non distinguens inter
adoptatum et arrogatum. Immo tenuit pars
patrem. hosti. tenuit et Goff. in specu.
e. ti. in princ. In personas autem adoptator non
est prohibitio quia non reperitur etiam despon-
sarum apud. Item secundum dicit est prohibitio inter
adoptantem et uxorem adoptati et adoptatum
et uxorem adoptantis ff. de ritu. nup.
l. adoptatum § i. Ad secundum an hoc impedimentum
dirimat. quidam quod non sed impedit tantum
mouentur quia impedimentum est temporale. hanc
opi. sequitur spe. e. ti. in princ. huius dic.
quod dirimit nec obstat quod impedimentum
sit temporale sic est impedimentum in prole
quod aliqua sit alteri coniugata nam hodie
secum non possunt contrahere et tamen post de-
cias mortuo viro et tamen hoc impedimentum
dirimit despon. duorum per totum ad hoc h. d.
que dicit quod matrimonium consistere non potest. quidam
hoc restringunt ut dirimat solum quando
soror uel filia ducta est quia in terminis
de pluribus speciebus non hemus expressam
veritas vel quia non de hiis exprimitur
eadem ratione sic est de aliis intelligendum
ar. de consti. translato. et etiam hec Rubrica est appo-
sita in genere ut det auctor intelligere
quod non solum sub ea includuntur due species
supradicte sed etiam omnia que pertinent ad hoc
tenendo tamen quod dirimat promptum est remedium
soluendi scilicet adoptionem et dicit Jo. an. quod at-
temptari posset per hanc literam consistere non potest
quia sublata adoptione matrimonium remaneat
validum absque nouo consensu. et hoc ponit in
spec. e. ti. in princ. Ad tertium quantum duret im-
pedimentum tex. hic dicit quod quamdiu durat
adoptio que soluitur per emancipationem ff. de
ritu nup. in anni. et hic. et dicit hoc coram
competenti iudice et ipso auctoritate soluetur
hoc. C. de eman. li. l. i. et ultima et sicut
sine auctoritate iudicis contrahi non potest. sic
nec dissolui. de regulis iuris. omnis res
hoc vnum excepto patre adoptante in quo et
adoptione finita durat prohibitio. ff.
de ritu nup. l. cum in Item est perpetuum
inter adoptantem et uxorem adoptati et
adoptatum et uxorem adoptantis ff. de ritu.
nup. adoptiuum. i. Jo. An. de B.

De eo quod coniunxit consanguineam

Causa xxx. q. iii. quedam cum duobus fi-
c. et c. contribuisti et c. si quis cum xxxiii.
q. ii. in quatuor ultimis c. Antonius

Si muliere cum ... — Affinitas superueniens post matrimonium contractum non dissoluit matrimonium sed
exactionem debiti impedit
et crimine incestus inha-
bilitat contrahentem ad matrimonium
contractum. ¶ Primo ponit thema ex quo
triplex casus elicitur. Quod quia 2o soluit
ibi neque. ¶ Nota tria principalia dicta decre-
ti. Primum quod copula superueniens cum consan-
guinea uxoris non soluit matrimonium sed impedit
et suspendit debiti exactionem. ¶ Nota secundo
quod ex copula cum uxore impeditur matrimonium contrahendum
cum consanguinea sponse et hoc ex duplici
impedimento ex affinitate ubi est cognita
et ex publice honestatis iustitia secundum doc. et
nota quod tale impedimentum est perpetuum. ¶ Nota
tertio quod crimine incestus quod committitur cum
consanguinea coniugis incestuosum et ipsam
inhabilitat ad matrimonium contractum et est hoc
impedimentum perpetuum. Quid si filiastra
cognouit ignoranter credens ipsam uxorem
suam. Dicit quod non punitur tamquam incestuosus
ex tali tamen copula quamquam ignoranter facta
oritur affinitas ... e. discretionem secundum doc.
sed non puto quod propter hoc ipse priuetur exactione
debiti. ¶ Quomodo si incestuosus de facto contrahit
utrum ualet contractus. Glo. dicit quod sic. Licet
non debeat contrahere tamen ualet contractus.
Immo si esset in iuuenis dispensaretur xxxij
q. ij. in adolescentia secundum glo.

Uermens. — Affinitas
superueniens
dissoluit sponsalia de futuro
sed non matrimonium et incestuosus
contrahere non potest de causa consultatio et di-
stinguens ... in inquisitionem ... mem-
brum ... ¶ Nota primo quod copula cum
consanguinea sponse quamquam fornicaria causat
affinitatem ex qua sponsalia soluuntur
de futuro cum sponsa cum copulam et sic
impedimentum affinitatis tollit sponsa-
lia. ¶ Nota 2o contrario quod affinitas superue-
niens non tollit sponsalia de presenti.
¶ Nota tertio quod magis reputatur crimen
incestus quam crimen adulterii. Non maior
iniungitur pena et nota tex. quod crimen incestus
committitur et si cognoscatur consanguinea spon-
se tamen et committitur cum affine ex copula
et sic ut quod ex solis sponsalibus creatur
affinitas uel quod loco affinitatis ex
... in incestuosa copula cum coniuncta creatur
incestus crimen et sic nota quod tale crimen
incestus inhabilitat ad contrahendum nisi secum
dispensetur. ¶ Nota quarto quod quoddam est
crimen incestus nuptiarum quod contrahitur ex copula
cum consanguinea sponse et hoc est dispen-
sabile quo ad potestatem contrahendi. ¶ Quod-
dam est crimine incestus quod fungit ex
copula cum consanguinea coniugis et hoc est in-
dispensabile. ¶ Nota quinto quod copula superueni-
ens coniugis post copulam consanguinee eius
ratificat et fortificat crimen incestus precedens
et ei maiorem in primit effectum. ¶ Obiicitur primo
quod ut quod est ex dispensatione si cognouit consan-
gineas sponse non possit cum illa contrahere quod ex
delicto incestu non soluitur matrimonium. 6. c. pe. Solutio
intellige quod hec erat sponsa de futuro quo
casu si cognoscat consanguineam eius sponsalia
dissoluuntur propter affinitatem superuenientem
et cum ipsa amplius non potest contrahere nec potest
habere consanguineam ex publica honestate nec
sponsa ex affinitate ex desponsatione tamen
cum illa potest contrahere. 2o obiicitur quod non plus
debeat puniri quam pro adulterio cognoscendo
consanguineam sponse solum lesit publice
honestatis iustitiam et committendo adul-
terium lesit matrimonium. Solutio dicit glo. quod hec
mater spose erat alteri nupta et illam
cognoscendo commisit triplex peccatum primo quod
commisit adulterium. 2o quod violat publice ho-
nestatis iustitiam. 3o quod commisit incestum
cognoscendo affinem primi generis et primi
gradus. Adeo maior quam pro solo adulterio
debuit pena iniungi. Potest et intelligi in non
nupta et commisit incestum lato contra publice
honestatis iustitiam. ¶ Obiicitur 3o quod incestuosi
non possunt contrahere xxxij q. ij. in adolescentia.
¶ Solutio de iure contrahere non possunt sed ecclesia
potest cum eis dispensare ut propter iuuentutem
ut hic et in dicto c. in adolescentia si tamen
contrahit de facto uel contractus ut dicunt sunt. 6.
c. proximo quod hoc est impedimentum non dirimens.
¶ Generio quid si contracta sponsa sunt et postea
cognouit matrem an possit cum matre contrahere. Dicit
glo. quod non. Et si non esset matrimonium contracta quod exem-
pla sunt matrimonium cum filia despon. ...
et ideo esset et si numquam cognouisset eam matrem
despon. sponsam et hoc uim quod ... plus
cognouit sponsam. Si autem prius cognouisset
matrem sponse contractis sponsalibus cum filia post-
ea neutram habere posset non filiam propter affinitatem
neque matrem propter publice honestatis iustitiam.
¶ Generio dicit hic sic contraxit sponsam antequam
matrem uel postea numquam habebit eam. ¶ Generio
quod non habebit. Dicit glo. non habebit matrem
uel dicit quod non habebit filiam et dicit quod in hoc
non tenet ... c. discretorum dicit et hoc est
ueritas si cognouit prius filiam postea matrem
matrem non potest habere propter consanguinitatem
filie autem non habebit quo exactionem
copule matrimonium tamen non dissoluetur ut 6. c.
proxi. tenebitur tamen debitum reddere ut. ob. ut
de coniugio leprosorum c. si quod nascitur excepto
expo. de leo. ... fortuito quod nemini est
imputandum de homi. Jo. si post cognouit matrem ex
affinitate soluta erunt sponsalia et filiam
non posset habere propter affinitatem et sic glo
dicit bene hoc est in mutatum per c. discretorum
et c. fi. alia glo. est clara. Vide eam
parte. Antoninus de b.

Dellio. Non separatur
matrimonium ad dictum
unius assertus affinitatem in-
conjuges precessisse. consultacio et
responsio ut hic. Eudemus. No.
summarium primo. Nota 2o quod publicum et
notorium habeant vim probacionis. No. tercio
quod comprobatum testibus non dicitur notorium nisi
dicas quod non est notorium facti, sed est notorium
iuris. dicit ut de cohita. clericorum et mulie-
rum. obiciat primo. quod videtur quod in tali materia
stetur dicto unius 6. de spon. preterea cum si-
So. si agitur de contrahendo procedit contrarium
Si de dissoluendo contracto non statur dicto
unius et concurrente rumore fecit ut supra
eo. unum repellitur hic ex quo non potest probare
quod ex quo constat eum defecisse in probacione quod
dicit se non habere alias probaciones non
est admittendus ad petendum quod non debet quis
admitti ad probandum quod probatum non relevat
et est argumentum quod iudex possit partem in principio
iudicii interrogare quas probaciones in-
tendit producere. et si dicat quod intendit
producere tales que appareant iudici in-
sufficientes potest ab agendo repelli.
Generoso quomodo potest esse notorium impedimentum
dicit quod potest esse notorium si eam publice te-
nebat. extra. de cohabitacione. si vicinus. et pa-
rentela erat notoria ut de divorciis
porro. Bernardus. hostiensis. Antonius de B.

Transmisse. Incestuosus
matrimonium contrahere non debet si contra
tenetur. Sunt due partes consultacio
et responsio ibi quod vero. No. primo de diccione
vel que est exposita diccionis vel oracionis pre-
cedentis. No. 2o quod tamen incestus licet
impediat contrahendum non dissoluit contra-
ctum ante vel post incestum. No. 3o quod
peccator reddiens ad penitenciam comparatur cani
qui reddit ad vomitum. No. quarto quod
incestuosus et adulter post incestum privatur
exaccione debiti sed non necessitatis redde-
ndi si exigatur. Nota quinto quod vir eciam
impotens ad exaccionem debiti tenetur ad-
iuvare uxori instigando et ad eius cohitandum
No. quod ex eodem facto qui surgunt duo
delicta. et de quolibet puniendus est in foro
penitencie delinquens et No. quod pene sunt ar-
bitrarie. Ultimo No. quod incestuoso privatur
spe coniugii mortua coniuge. Ob. quia
videtur quod licet in reddendo teneatur quod exceptis
commisit incestum inhibetur matrimonium incestu-
oso. non videtur quoque. et sic propter illud debitum
reddere non tenetur. So. dicit glossa quod plus
tamen incestus impediat matrimonium non dirimi-
mit nisi in tribus casibus si est machinatus
in mortem alterius si dedit fidem adultere
si duxit eam de facto. 6. de eo qui duxit
in matrimonium quam habet. et ut supra hoc. Sed
an secum possit dispensari ut contrahat
dicit hic quod sic quam contineri non potest alias
potest contrahere et est potest dispensari
ut debitum possit exigere si ante contraxerat. sed
an qui reddat teneatur dolere. dicit hic quod
sic. et si non potest dolere in ipso accessu dole-
at saltem ante vel post. non de solucione de-
biti quod fecit quod debuit sed de peccato per se commisso
quod ipsum tali debito reddit indignum. de peni-
di. iii. propria est. sed an uxor tali incestuoso te-
netur debitum reddere. dicit quod non. primo potest se
avertere dominum de negare xxxii. q. i. dixit. si
ipsa a tali primo debitum exigerit. quod preterea ta-
citam vel factam reconciliacionem de adulterio si vir de
coniugis fornicacionem proposuit et sic hoc intelligo quod
non est contra veniens. hoc ultimum non placet
quod hec privacio non venit ex sola iniuria ex
adulterio sed ex gratuitatis cum ius incestus vi-
habet non potest remittere mulier. nec remittere
videtur si exigat quod sibi de iure debetur. Jo. an. de

Super eo. Non separatur
matrimonium ad con-
fessionem coniugum qui dicunt
affinitatem expresse et si rumor
vicinie consenciat h. d. prima pars ponit
questionem 2a ipsius solucionem. No. primo quod ad con-
fessionem utriusque coniugum super impedimento
matrimoniali ex affinitate surgentis matrimonium
non separatur. et hec causa in qua preiudicat confes-
sio confitenti et sic per regulam quod ubi confessus non
preiudicat nec confessio. Nam vincli auc-
tas ex deo est non pendens ab hominum potestate
No. 2o quod clamor vicinie concurrens cum
coniugum confessione non adeo roborat con-
fessionem quod ex eis sequi possit divorci-
um. No. tercio bonum textum qui docet quid
sit rumor. et ex hoc colligitur in quo differt
a fama quod rumor est cum aliqua pars vi-
cinie aliquid acclamat ut tercia vel certa
ut dicitur fama est quod maior pars vicinie
hoc clamat. vide in c. ma. de cohi. cle.
et mulierum. No. quarto effectum rumoris
quod de se non probat est tamen habilis ad pro-
baciones roborandas et confirmandum. ubi pro-
bacio habet ex se aliquas vires. sed non est sic
in confessione que ex se non subsistit. Op.
quod in tali materia rumor et fama preiudicet
de consang. et affini. super eo. So. si agitur
de contrahendo preiudicat ut ibi si contracto
non ut hic. Ob. 2o quod videtur quod vi solius
confessionis sit matrimonium separandum quod confitenti
contra se statur. cum confessus habeatur pro convicto
.C. de confess. l. i. ff. de confess. l. i. So. glo-
solvit dupliciter. uno modo quod speciale sit in matrimonio
ut non credatur confitenti et hoc ne colludat
inicem coniuges. et quod materia non est dependens
a consensu et sic nec a confessione. ut hic.
2o ideo non creditur quod confitenti per se non est
credendum. ideo aut confessio fit per eum
qui constat contra matrimonium et confessio non prejudi-
dicat. aut confessio per eum qui stat pro matrimonio
et preiudicat. glossa non stat in isto. sed dicit
quod neutri creditur. et in hoc est speciale in
matrimonio. In hoc puncto an sola confessio
preiudicet dicit aut agitur de contrahendo
aut de contracto dissoluendo. primo casu
confessio impedimenti alterius bene preiudicaret

et illi credendū eet. si eet ille q̄ staret p̄
mat⁹. et eius dc̄m tm̄ impediret matⁱᵐ
sit ꝛ ad dc̄m vnius testis. qui nō est cā
quare nō debeat impediri. stanti aūt
ↄtra matⁱᵐ nō video ꝙ credendū eet. ꝙ
sit ↄfitent' suam intenc̄oꝫ. ꝛ ↄfessionē p̄
se nō stat'. Si agit' de ↄtracto dissolue-
do aut quo ad vinclm̄ ꝛ hic ē adu̇tēdū
aut uꝰꝫ stat ꝯ matⁱᵐ ꝛ neut' credit'
ꝙ sit collud̄it. aut uꝰꝫ stat p̄ mat⁹.
ꝫ ex offō inquit' ꝯ eos cū ↄiunctos ꝛ sat'
credo ꝙ credat' eis cū iuramēto xxxv.
q. vi. si duo. puto tn̄ hoc arbitriū ee
ut dicit host. ꝫ de despon. impub. atte-
stac̄ōnes. si alt' p̄ mat⁹. alt' ↄtra. stati
ꝯ nō credit' ꝙ p̄ se ↄfitet'. stanti aūt
pro. an credit' quidam ꝙ sit dicō ꝙ ē
iudici arbitrariū p̄ ea que scͥpsi in c.
attestac̄ōnes de despon. impub. Si agit'
de ↄtracto dissoluendo. quo ad thoruꝫ
ꝛ credit' ↄfitenti dūmō non sit ille q̄
separacōꝫ non intendat. et hoc de ↄfessiōe
Verū ad 2ᵐ op. ꝙ saltiꝫ credit' rumori
cū ↄfessiōe xxxv. q. vi. si duo. glo. dicit
ꝙ ↄfessioni cū rumore nō credit' quo ad
dissoluendū. ↄfessioni cū fama. sic dic ꝙ
agitur aut de ↄhendo ꝛ soli fame credit'
quo ad impediēdū de testi. sup eo ꝛ c. p̄tea
p̄ sup eo. illud ꝛ c. iii. ꝛ ti. px. supe eo. Si
agit' de ↄtracto dissoluēdū quo ad thoꝛ
ꝛ planū ꝙ ↄfessioni cū rumore credit'
ꝙ soli ↄfessioni credit'. ut dixi. ꝫ c. px.
soli tn̄ rumori uel fame nō. ꝙ illa nō
facit fidem. ubi agit' de alteꝰ p̄iudicio
Si agit' de ↄtractu dissoluēdo. quo ad
vinclm̄. aut uꝰꝫ stat ↄtra matⁱᵐ. et
nō credo ꝙ fame et ↄfessioni ꝛ credit'
ꝙ ↄfessio ad nichil ē. et sola fama nō ē
p̄t ad dissoluendū cū agit' de grauī p̄-
iudicio p̄ ea q̄ dixi de testi. venies. si uꝰꝫ
stat p̄ mat⁹ tūc credit' fame ꝛ iuramēt'
eoꝝ maxime si ad hoc ↄcurrat attestacio
parentū ut ē casus in c. illo si duo xxxv. q.
vi. Si alt' stat p̄ mat⁹ alt' ꝯ. si stans
ꝯ ↄfitet' tūc ↄfessio p̄ se p̄ nichilo est
ꝛ tūc fama ↄcurrens nichil opatur
Si stans pro mat⁹ ↄfitet' hic ē dubiuꝫ
aut ↄfitet' ↄcurrit solus rumor cū co-
fessione. ꝛ hic nō sufficit. ut dic̄ h̄ glo.
aut aūt illi credat' velinq̄⁹ arbitrio
iudicantis. ut dixi. ꝫ in px. membro ī
sola ↄfessione. si ꝯ rumor cū ↄfessione
dico ꝙ si ↄfitens allat sua ↄpitudinez
uꝫ ei nō credit' ꝛ cū sola fama. sic in-
telligo illud ꝙ scribit archidi. ī dc̄o. c.
si duo. Si ↄfites nullaꝫ allat ↄpitudīeꝫ
ꝛ tūc aut allat impeditū ↄsanguītatis ꝛ
dic̄ hic abbas. ꝙ lꝫ oliꝫ forte suffiɔet fama
cū ↄfessione. ꝙ non potāt ꝓpt dilacōꝫ
īpedimēti aliꝰ. stāt' nō credit ꝙ illa
hodie sola sufficiat. n̄ aliud interueniat
et credo ꝙ standū eet illi c. lꝫ de testi.
exceptiōem hodie quo ad uitandū in-
centū quo aūt ad includendaꝫ p̄bacōneꝫ

arbitrariaꝫ ad arbitriꝫ iudicantis ad sibi
credendū sufficeret sola ↄfessio et fama
ut nō. ꝫ. in dc̄o c. attestacōnes. Si agit'
de probando impeditᵒ alteꝰ affinitatis
surgentis ex copla ita ꝙ agit' de p̄bādo
copla credo ꝙ ↄfessio sola nō sufficiat
vm̄ iudiceꝫ ad īformādū. ꝫ eiꝰ arbi-
trio velinquo. ut dic̄ Jo. an. ī dc̄o. c. at-
testac̄ōnes. ꝫ p̄bacō uitatat' eet si p̄bare'
s'm formaꝫ de testi. p̄tea. ut ꝙ fama
ꝛ ↄfessioneꝫ iuuarent alia admīcla an-

Dispensacionem.

Affinitas supueniens nō solt'
sponsalia de p̄nti. Summa
consultacio in 2ᵃ. p̄visio 2ᵃ. ī nos igit'
Summa dicit p̄mo mulieꝛ ad ↄtinē-
ciaꝫ inducendaꝫ ī 2ᵃ. ī q'st. quid iuris si
ad hoc induci non p̄t. 3ᵒ circa soluit ob
stacula pᵐ ī. cū adultiuꝫ. 2ᵐ ī. ꝫ nec af-
finitas. 3ᵐ ī. quāq̄. Nō p̄mo ar. p̄ opi.
ꝙ v̇ba sūt de ee matⁱ. ꝛ dc̄nt de talia
ꝙ ↄcludat ↄsensuꝫ de p̄nti. Nō 2ᵒ ꝙ pᵐ
matⁱᵐ sine copla p̄ualet 2ᵒ ꝛ cū copla
maxime qm̄ 2ᵒ cbinat publica hoestas
Tercio nō cautelam ↄhentis ne videat'
ↄfiti ꝛ approbare actuꝫ malicose ↄfessum
ut ꝙ cito reddat' libertati discedat. Nō
quarto practicā libelli ī p̄oris sufficit
ↄclude matⁱᵐ de p̄nti absq̄ꝫ copla de c.
ꝫ de resti. spo. ex parte c. Nota quarto
ꝙ impedimētū publ'ce honestat' oūt'
ꝛ ex copla fornicaria seu adultina. et
eciā ē tūc īpedimētū affinitat'. et nō
ꝙ tale impedimētū ex honestat' cogit
ī pedit exactoꝫ. Nō sexto ꝙ adultiuꝫ
et pena adulteꝝ nō cadit ī iuītū maxie
annaito edictū qm̄ agit' de pena ad
ↄiuoꝛ ↄiugis applicanda. Nō septio
ꝙ regl'arit' matⁱᵐ nō ē dissoluenduꝫ
pter causam fornicacōis. et extra fornicaꝛ
cōnis p̄t dissolui. ꝙ ē vm̄ nisi ↄtra ius
agendi ad dissoluendū aliqua ↄpetat
excepcio. ꝛ sic ius accōꝫ p̄ mittens sep
recipit limitacōꝫ nisi aliq̄ excepcō ↄt
excepcōnem ↄpetat. Nō ī 2ᵃ ꝙ sine culpa
quis suo iure non ē p̄uandus. Nō ꝙ
affinitas supueniens nō soluit matⁱᵐ an
ↄtractuꝫ. Nō ex fi. d. si illi p̄decessores
sic iudicauīt ↄtra matⁱᵐ quo p̄t p̄la
statuere quecūq̄ libꝫ et dispensare ꝯ matⁱᵐ
an coplaꝫ subsecutā. de quo de ↄusi-
ↄiugal. ex p̄ubᵗᵒ. Et nō ꝙ nō semper
sequende sūt opi. sūmoꝝ pontificū adh
de spon. duoꝝ. c. fi. de sacra. vnc. c. i.
de decimis pastoralis ꝙ i. obuiat p̄o
ꝙ vꝫ ꝙ licet vir dederit causam adulterādi
vxori ꝙ nō excuset' mulier xxxii. q. i
agatosa ꝛ. c. si tu obseruēs. glo. allat
p̄ ꝛ ꝯ. dic̄ si vir ē occasio delicti mulier'
ī uit' nō īputat' mulieri ut hic si est
cā adulteꝝ mulier' nō iuit'. et tūc q̊
ad viꝝ excusata ē. nt ꝯ eū possit

replicare quo ad deum exequo non compell.
non e excusata, ut in contrario ¶ 2o videtur
q sola publica honestas non esset ex copula
cum 24 q illa oritur ex sponsalibus de despon-
impub. c. fi. ¶ So. dic q propter publica ho-
nestate et c. 1 propter affinitate que sineret
ex copula tam iniquia ¶ 3o vi q mandatu
viri non excusat q in talibus que non pnt
absq mortali pcto fieri mandatis non obligat
xxxii q vii ita ne. So. dic glo. q pfstiz
hic stat pcm et e sensus litere q sine man-
datu precessit sine non exequo traditur i-
vita excusatur sic dic glo. tu dic ut dixi
in prima glo. ¶ Certo vi q affinitas non
contrahatur ex fornicatione contra ff de condicibus
non facile. q. sciendum. So. dic glo. illa
non obstante nichil aliud dic. Solut sic
solvit puer tex. dicit q affinitas e
quedam proximitas ex nuptiis proveniens
dic illa non negat quin contrahatur sponsalia
Jo. an. remittit ad arbore affinitatis
dic de iure civili affinitas non oritur ex
copula fornicaria sed dic de iure canonico
pncto tm q q ad pena cuiulez non sit incesti
sicut coniungat duas uxores fornicario
contra ¶ Quinto ob. q lume stm irritatur
si deveniat ad tauz actio non potuit
hre principium ff. de mdi. si ame. So.
Jo. an. remittit ad re. stm dic q id qui
actus e in se si in perfecto ee non tollitur ut ca
sit potens ad tollendum. Alia vide p te

Fraternitati.

¶ Publica honestas surgit ex
sponsalibus etiam solo copule attep-
tatu etia cum inhabili ad sponsalia. h. d.
Intelligendo q hec. d. loquatur de spon-
salibus de futuro. ista declat tibi et ex
tendit intellem que posui in d. iuvenis
e. de sponsalibus ¶ No. primo q publica
honestas creat impedimentu et habile
ad dissolvendum ¶ No. 2o q temptatus
cum septem proxima septemo induit pub-
lice honestatis iustiaz si cum hoc concurrit
sponsalia a contrario q sola sponsalia in sep-
temo an. primum completum et solus temptatus
non induit publice honestatis iustiaz
¶ Op. q decre. non faciat ad tm q h agitur
de impedimeto affinitatis non publice hone-
statis ¶ So. pt intelligi de extraordinaria
pollutione ex natura et hoc non facit ad tm
q hic non tam de affinitate agitur de impe-
dimento q de impedimento publice honestatis
sed si ponetur hic de extraordinaria pollutione
de ea que fit in naturalibus cum extraordinariu
tempus et in consuetum pubertatis facit ad tm
concludens q extraordinaria pollutio extra
claustra non induit affinitate nec
matrimoniu consummat. Idem si mittatur si non
detur utriusq seminis commixtio. et quedam
alia valde propria hic prosequitur que
obmitto unde p te. 2o ob. xxx q v. ex
ordinaria q pollutio extraordinaria non
inducit publicitaz honestatem ¶ So.

contrariu loquitur de pollutione extraordinaria et
temptatu absq collore matrimonii vel sponsa-
liu ut hic et c. de spon. iuvenis que e
soror huius d. illa de matrimonio hec de spon-
salibus et si intelliges q hec complevisset
septenni non esset dubium q sola sponsalia
absq alio temptatu creavit publicitaz
honestatem. Antonius de B.

Ex litteris.

¶ Affinitas super-
veniens rumpit sponsalia de
futuro primo ponitur consultacio
2o remissio nos aut ¶ No. primo q car-
nalis copula cum consanguinea sponse solvit
sponsalia de futuro et impedit matrimoniu
cum 2a. Nota 2o q crimen incestus privat
quem facultatis contrahendi matrimonium et hoc
de iure e dato q delapsu continentie tenetur
nisi desponsetur ¶ No. 3o q ex contractu
sponsalium qualitercumq contrahitur affinitas
sequ[ua] interveniente copula cum consanguinea
sponse crimen contrahitur cum incestus ad h. e.
c. ii ¶ Oppono primo q non sit separandus
a puella e. c. px. So. intellige quando contrahit
cum inhabili etate pueri de pnti nec
fuerunt supveniente etate ratificata
sponsalia ante q interveniens contingeret alias si
hoc esset ratificatum esset matrimonium et postea
copula subsequens cum iure non solveret
sponsalia ¶ Op. q contrahere possit mulier
incestuosa de cuius incontinentia timetur
xxxii q ii. in adolescentia ¶ So. pt si
dispensetur alias non ¶ Querens qualis
pena debeat imponi pro incestu dic q maior
quam pro adulterio quia maius e pctm
xxxii q vii. adulterii e. c. fi. in fine.

Veniens.

¶ Idem quo ad
tm dicit q pri-
ma. primo narrat factum 2o
rendet ibi cum igitur ¶ No. primo
q sponsalia pnt firmari obligatione
fideiussoria an e priore dixi e. de
spon. ex parte mulier ¶ No. 2o q per hec
verba promitto me ducturum in uxore
sponsalia contrahuntur ¶ No. tertio q non
tuta conversatio puelle cum masculo. ¶ No.
quarto q non solum a malo sed etiam a specie mali
abstinendum e ¶ No. quinto q forus prima-
lis non licet se preptere sed moniter ¶ No. sexto
q huius copulam ad duabus sororibus debet
abutias abstinere ¶ Op. q non valeat h
fideiussionis dato de spon. ex parte ¶ So.
intellige q non sint data nisi pfirmi-
tatis sponsalis contractus non ppena alias
non valet ut in contrario et si dicitur ad
quid tenetur fideiussor dic q ad interesse
nec e aliud tenetur licet principalis teneatur
ad stm ff. de fideius. l. si stipulatus
es cum ¶ 2o ob. q non vz obligari pro-
mittens in matrimonio q filius contraheret
q factum alienum et non vz obligacio
ff. de verbo. obli. l. si stipulatus ista
So. valet in matrimonio quia vz promitte

se fatuu et mutu ut dixi in d c. ꝯiuncta
deraus obuiat sine ꝙ vir ꝙ debeant se=
perari. e. c. proximo. So in iudicio ecclie
si constat separandi sunt ex quo pmo ꝯ=
gnouit ꝯsanguinea sponse. p ea sposaz
ut i in foro pmo. et forus anime no pce=
dunt apari. Sed nuo usqz ad quod tpus
dicat infantia. dicit glo. ꝙ an septennium
ff. de nup. de h. l. si infanti. et tales no
obligant iuramento xxxii q. v. p pueli
z furtu no cadit i tales ff. de furtis. l.
inpuberem. post infatiā sit si sit doli
capax. de delet. puer. c. pueris. hic pt
sumi pro etate puerili. et sic sumi vide
hic. Sed nuo an aliquā istaz possit
hre dic ꝙ non. No sponsam ꝓpt affini=
tatez nec sororē ꝓpt publicaz honestatez
e. c. affinitati. quid si ipo non ꝯsitente
ꝓcipit ꝙ reddat debitū vxori. dic ꝙd
sequi dz ꝯsciaz z non redde. z potius pa=
ti excoicatoz ex quo scit impedimentū
ut de sen. excomis Inquisicoi z si platus
impubes ꝓcipiet non reddat. An.

Tue fraternitati.

Affinitas superueniens no
dissoluit matm. cois diui=
sio z a ibi nos. No pmo ꝙ ex copla
fornicaria surgit impeditu publice
honestatis. ꝙ ht ipedire copulaz cu
vxore cognita vxoris ꝯsanguinea. No
2o ꝙ ex copla cu ꝯsanguinea no soluit
matm. s tollit effectus matrii quo ad
exactionez debiti cu mulier ut maritus
ut maritus exigere no possit. nec uxor
debeat no tn i uita hac pstate puat.
Tercio no ꝙ affinitas ꝯtracta p matm
non tollit effcm matm i no culpabili.
Op ꝙ z dato ꝙ no timeat mulieris
incontinēcia no debeat puari exactione
debiti. e. c. discretionez. So subaudi
maxie uel referas ad viz ut si time=
at de ꝯtinencia viri ecia cu viro posse
disspensari ut no. e. c. tuisimisse. 3o
op ꝙ no sit hic publica honestas ꝙ
illa orit ex sponsalibus non ex copula
s affinitas ut de despon. impub. c. fi.
So dic ꝙ publica honestas e. i. affini=
tas. et tn dria e int sponsalia et af=
finitate. ꝙ publica honestas ex spon=
salibus sequentibus non soluit pceden=
cia sponsalia. sic affinitas subsequens
alia sunt clara. An.

Iordanus.

Summatū est
e. cu. c. proximo
In pma ponit mulieris peti=
cio. in za cae ꝯmissio i earpt
No pmo ꝙ sponsalia de futuro p
carnis coplam trāseunt in matm de
pnti ad h de spon. Isequi. No 2o ꝙd
cu ꝯtraxerunt sponsalia de futuro in
minori etate ad matm. et actualis
copula cu pximitate etatis mediat

matm vide ꝙ supsi. e. de despon. impub.
c. ii. et c. fi. No 3o ꝙ affinitas super=
ueniens post matm vez aut psumptu
ꝯtractum non soluit matm nec matm
effectu i no culpabilem tantum i culpabilez
tollit effectu matm in exactione debiti. et
no ꝙ etiā se intromittat non solū de rba
vinculi inter ꝯiuges s etiā de ꝯsuetudine
s. copula. z ꝯpellit ꝯiugez etiā censura
ad debitu reddendu. Et no casum i quo
ꝯtractus matm claudicat quo ad effectuz
ꝙ alteri ꝯiugum tollit facultas exigendi
debitu alteri non sic xxxi q. i. de eo. antiqz
suspendit. i de 2is nuptiis. dns noster
Videt ꝙ no fuit matm inter Iordanam
z Iordanum uel Iohez. z sic non ht locu
ut aplat vir redde debitu. nā mulier
in anno xo non e capax matm de despon
impub. c. ii. So dicit glo. ꝙ illud est
veru nisi malicia suppleat etatē ꝙ appareat
ex ipa actuali copla de despon. impub
a nobis z c. fi. et hoc tenent doc. z
si multu distat cognita ab etate hili
et sic etiā exclusa ꝓpinquitate etatis
si ad e actualis copla firmat sposalia
ꝙ etas ut signu exigit ad coplē po=
tenciam. ea igit data frustra quereretur
signu de quo de despon. impub. ꝯtine=
bat et hoc maxime in mulie cuiquus
ꝓpitum e. In viro vero no videt quod
longo tempore etas puenire possit sal=
uo deo quod narrat Greg. i dyalogo
de eo qui nouez annoz i pgnauit nu=
tricem suam z no xx q. ii. i summa et
recitant hic doctores aliquos q etatē
puenerit. 2o op. ꝙ sine culpa quis
puetur iure suo. ut lit no ꝯtest qui
s. z ind. So. dicit glo. ꝙ sine culpa et
sine ca quis no puatur. s sine culpa z
cu ca sit. Sed nuo qualis pena sit in=
iungenda. dic ꝙ maior quā p adul=
terio. ꝙ istud debitu vincit adulteriu xx=
xii q. vii. adulterii ad hoc e. c. ii. Sed nuo
qn dicat quis exactus ut debitu redde
teneatur. dic qn verbo uel signo. quia et
signis loquimur. de spon. cu apud. It s
p intelligit futurū lapsuz. et ex eius ꝯ=
plexione e melius puenire. C. qn liceat
se sine iudice. iudi. l. fi. exigere aut cen=
set vir pronotando z exigendo ut uxor
exigat. z e casus i quo quis petat mor=
talis ꝯgnoscendo vxorez e nalr. als no
xiii. di. viii. nec credit doc. ꝙ licet
vxor intelligat viz no posse ꝯtinere
cu cadat in lapsu cu alia ꝙ licite
petat z ipm incitet. ꝙ no dz ꝯmittere
minus malu ut euitet peius xiii.
di. quod ait xxii q. ii. nequis. dic tn
ꝙ nalr faceret dna si eo tempore uteretur
iure exigendi. et incitatus uteret eo ꝙ
ipse no pt pete. C. de temp. i te resti.
l. petendi de elec. cu inter. mes. p quā
d. no ꝙ ex quo iste recipit ad consiliu

de certo in dicente sit admittendus sed i admittitur ut eligat inire pro non conclusus petitio. hic non admittitur nisi inire quod habet mulier in eo secundum vinc. An.

consanguinei et affini de [illegible]

Viso de cognatione spirituali et legali de tantum nati erit videndum que in consanguinitate et affinitate consistit Jo. an. secundum dama. vel quia nitentur conniuntur in personis consanguineis vel uxoris iam cognite io an. in hoc xxxv ca. per totum

Ex litteris.

Separatur matrimonium contractum inter affines primi generis et quarti gradus Sunt tres partes In prima casus narratio. In secunda Responsio ibi quo circa. In tertia iudicium instructio ibi ceterum. No. primo quod ex sub arratione cum copula contrahitur matrimonium. vide quod plene supra. de despon. impub. c. fi. No. secundo quod sicut in principio contractus fit quilibet se opponere de populo ita et probacioni contractus matrimonii clandestini. No. tertio quod non est prohibita iteratio matrimonii facti. unde qui semel cum una contraxit iterato potest contrahere. No. quarto quod in causa matrimoniali ubi agitur de impediendo matrimonio vel tollendo idem potest esse accusator et testis. No. quinto quod archipresbyter et inferior episcopo potest cognoscere de causa matrimoniali. Contrario hoc sit videbis infra. Sive de archi. in c. litteras de testi. spoli. No. sexto quod olim prohibitio matrimonialis se extendebat ad quintum gradum affinitatis et ad primum generis hodie ad quartum et sic consuevit littera infra. No. septimo quod depositiones testium recepte coram iudice incompetenti non proficiunt. si quo agitur coram competenti. unde iterande sunt depositiones et iuramenta. Et nota quod iuramenta sunt prestanda coram iudice. No. octavo quales debent esse testes in causa matrimoniali. quia debent esse circumspecti et omni exceptione maiores. No. nono qui sunt habiles ad decernendum de causa matrimoniali quia habentes potestatem et canonum scientiam et sic patet quod episcopus debet scire canones non sufficit scire theologiam. unde dicitur de eta. et quali. cum in te. No. quod statutum in uno correlativis extenditur ad reliquum. In hac decretali sunt plura exami. subitienda primo ob. decretali quia hic plures videtur revocatum in dubium super ea causa matrimoniali de validitate matrimonii contra illud quod ex quo semel causa est decisa. non debet ex novo imputari repetitis impugnari. de re. iudi. cum inter cum sic. So. speciale est in causa matrimoniali que non transit in rem iudicatam. de re. iudi. lator. et c. consanguinei cum sic. ad hoc de spon. sicut de pinga. ca. cum dilectus secundum Inno. secundo obviat quia plures testes repetuntur in eadem causa. et contra illud de

testi. fraternitatis. dicit speciale in matrimonio ut testes plures et post publicatas attestationes producantur. causa est quia nullo tempore obviat ex rigore iuris introductioni matrimonii et uemende in causa matrimoniali sine sive ut in primo contrario sive et publicatione attestationum. alii senes ut hic et ad hoc de testi. veniens. et cum hic testes producuntur contra matrimonium patet ex glo. evidenter quod opinio Jo. an. de testibus sericus cum habet quod post publicatas attestationes in causa matrimoniali liceat testes producere publicatis attestationibus demum astante per nimio. et non astantibus contraria est. Vel secundo secundum glo. ubi primo testes producuntur ut testes publicatis attestationibus non licet producere testes contrarium ut in contrario. sed ubi deponentes primo non sunt simplices testes sed sunt accusatores et testes et habet locum quod hic dicitur. quia possunt producere alii testes non obstantibus attestationibus concludere ambas simul si sunt publicata dicta accusatorum. qui et testes sunt non impediuntur aliqui produci ut iudi testes. Si sunt publicata dicta testium ut testium simpliciter veriter produci non possunt testes super eisdem fallit in causa matrimoniali que ut respiciens animam periculi tractatur secundum regulas naturales reiectis iuris positivi. unde dicit hosti. quod in tali causa debet solum servare illa que sunt ordinis iudiciarii secundum naturalem equitatem. ideo debet citare partes. et coram eis facere iurare testes. pro frige secundum volentibus accusare vel defendere de clandestina despon. cum inhibitio quod matrimonio ac pos. cum intra litinas exceptiones admittere de officio delega. ex parte quod filii sint legittimi pro latis. Alii autem ordines plus in rigore quia equitatis servandi sunt. ideo non est necesse quod sententia feratur. de quo dicit ut supra de testi. albertus. et inde quod in sepulsi et e. ti. fraternitatis. fallit secundo quando non sunt ydonei testes vel sunt recepti coram competenti ut hic. Tertio ob. quia cognitio cause matrimonialis ad solum episcopum spectare debet. ut patet de exces. platorum accedentibus. So. ex potestate ordinaria et iure data solus cognoscit episcopus. sed ex potestate delegata aut consuetudine data cognoscit inferior ut hic. No. primum quod causa matrimonialis delegabilis est ab ordinario. hoc dicit glo. hic in duobus locis in verbo coram et in verbo potestatem. Item quod de consuetudine inferior cognoscit de quo dicit ut c. litteras de testi. spo. dicit ergo. ut si hoc servat consuetudo illam servari si non ex dispositione iuris episcopus habet cognitionem talium causarum. ut dicto c. accedentibus nisi privilegio aliud sit concessum. ut non in dicto c. litteras. et non in dicto c. accedentibus

et ad hoc optime tex· ibi in fi· et dicit hic
hosti· q albas hit epalem iurisdictiones
et ptatem ut e albas casinensis· pt hac
cam delegare et de ea cognosce· et dicit
hoc fuisse in fcto· uel si nis omnia clara
ad fin lre mre iuitas e· q hic arbri
non valet processus io no probat hic et
hoc voluit papa iuxta fine ubi declarauit
q no omis pot de causa matrimoniali
cognosce· phoc infert an arbit pos=
sit cognosce de hac ca· et cf. glo· p pre=
dca q non· et assignat glo· duplicez
cam· pma qz in arbitio statur metu pene
et pena no pt pportionari cae matrimoniali
ergo nec arbitriu ut s· de spon· gemina
2o qz hic actus no reglat consensu
sz adeo uel eius locu tenete· Scdo ptes
in tali vinculo non pnt tribue hac
ptatem· expressum e de transactionibs
c ultio de testi· c intègrri c pelt· ex
hijs apparet que requirunt sbaht
in cognoscente· exigit etia q heat
cognitionez iuris· et sit peritus in iure
canonico p quod concludit hic hosti·
q sola theologia no possit regi clericus
et phoc dic q si eligat unus theolo=
gus et unus canonista· consideranda
est eius qualitate· et si ecclia consistat
in causis ventilacoe iurisdictionis pferendus
e canonista· si in spiritualitate ut qz hz
hetiicos subiectos uel criminos pfe=
rendus e theologus· et dic incertum
pferendu· allat decle· no resi· expte
et de elec· officij· quedam alia hic p=
sequuntur· que sunt practa vituperanda
et nullius effectus· Quarto ob· decre·
qz hic vz lra contra q prohibitio se
extendebat ad quartu· Alia q ad quar=
tu gradu· dic q huius e sensus ps
producebant testes contra matrim·
hij qui accusatores fuerunt depone=
bant de quarto gradu et unus de au=
ditu et alter noluit iurare· pbabat
ppea· ad hunc qo excepta e et duo de
posuerunt contrarium q solum inter matrim
anticum et nouum erat consanguinitas
in quinto gradu· 3o ca· deducta ad
papaz noluit q testes examinaret
et si probaret consanguinitate fore
in quarto gradu separentur· vn de
loquitur in tcio decre· sm ius hodi=
erna sm que impedimentu consanguinitatis
et affinitatis se extendit ad quartu
gradum c· non dz· Quinto ob·
publicator hic fce seu nouo contu
qz no erat necessarium· nam potuerunt
illud qd contrant publicare et stabitur
eorum confessioni· doc fatetur declam de
despon· q nobis· duplex q e iurame
dium unum de quo hic aliud de q
ibi· Alia sunt clara· Am·

Super eo·

Affinitas superuemens de qua constat salte presumptionem soluit sponsalia de futuro· Cons diuisio 2a ibi· inquisitioni· No pmo q sponsalia de futuro· quinqz firmantur fidei interpositione· quinqz iuramento· Nota 2o q ex sponsalibus de futuro tractatur nisi a=
gendi contra sponsum ut agat construttu
que promisit pfice· No tertio q
affinitas superuenies ex copula quisti=
tuqz fornicaria soluit sponsalia de
futuro· No quarto duplicez spez et
gradum probationis· quidam gradus
semipleno qui vocatur fama· secundum
pleno qui vocatur manifestum· et sic pz
q inter fama et manifestu e dria
que aut sit dria· vide q scripsi de
cohita· cle· et mulie· c· vir· Nota
quinto q probatio que consistit in mani=
festum uel fama e sufficiens ad ma=
trimoniu impediendu· et sic in hijs que
leuis sunt preiuditij probatio fame
optinet instar plene probationis· vnde
q scripsi in c· veniens de testi· Primo ob
qz ex hijs sponsalibus no vz aliquod
ius creatum agendi· qz nulla defectu
etatis· de despon impub· ptotum
Sol intellige q hec fort inhabilis
ad matrim erit habilis ad sponsalia
uel si vis tene q erat inhabilis ad
utrumqz· dic q sponsalia fuerunt
postea ratificata· Scdo vz q mani=
festum no inducat sufficienter prolu=
tionez· in· c· i· manifesta· So· dic q
manifestum hic sumitur pro notorio
adiecte hoc no e necessarium hic qz solum
manifestum sufficit· quia fama q
e minus q manifestum· Tertio ob· qz
non creditur fame ad separandu matrim
ut pz· s· despon ptca· So fame cre=
ditur ad impediendu matrim· et dicto
unius creditur ubi sponsalia non sunt
inita de testi super eo § i· si sunt
inita creditur fame ut hic et no testi
ut in contrario et hoc hz plus fama q
unius testis qd no·

Quod dilecto·

Si dispensatur cum uno qd
possit contrahe in quarto gradu
cz utrqz distet quinto gradu· maxie si
concessio hec approbat alis sine maxime
pmo point casum 2o allat p· et contra
i· qd vz 3o videt· not itaqz· No pmo
q linee transuersales in gradibus computa=
dis i· in ad stipem sunt dicte· No 2o
q quae distare certo gradu pt intelli
duplr· uno mo i· rn adse de quorum

quitade / 2° nō m r'ᵘ ad stipem z ad se
¶ Nō 3° circa q legatus aplice sedis pot
dispensare in gradibꝫ ɔsanguinitat / lege
canonica prohibitis ī posita ¶ Nō quarto
q priuilegiū ɔtra ius ɔtinens dispensa-
cionez stricte intelligendū ē ut minus
q̄ pt deroget iuri / io priuilm / ut quarto
gradu ɔtrahē possint intelligit non
de quarto gradu ī solo respectu ad ɔhen-
tes s; z in r'ᵘ ad stipem / ut quilz et ipse
distet quarto gradu z etiā in respectu
ad stipem / et sic nō q priuilm prīci obui-
ans non recipit interptatōnes iuris sm
naim ma ē si strictius quia ius dat inre
interpretari pt / nam in ma inronali
intellz gradus qualitas put ɔhentes
distant int se / nō ī r'ᵘ ad stipem z tn̄
priuilm recipit distitamta ab utroqꝫ equalez
¶ Nō quinto reglam infallibilez ī cōpu-
tatōne graduū / quoto gradu distat re-
motior a stipite tanto distat a quolibꝫ
altius linee ¶ Nō sexto hic causz quod
ɔsuetudo interptat priuilm / et sic circa
intellcm priuilegiū statur declaracioni
ɔsuetudinis / sicut z intellcū iuris / ff. de
ɔsue. si de interptatōne de ɔsue. cū dilcs
Et nō q ɔsuetudo ligat incolas / z so-
luz inhitantes p q̄d vz / q nō liget ad-
uenos / de quo de ɔsue. sup rubrica ¶ Nō
septimo q ɔsuetudo pt suscitare ī pedi-
mentū a iure originatū ɔtra priuilm
z hoc sm unū intellcm / q hoc fuerit
sola opata ɔsuetudo / vide q scripsi s.
de cognatōne spūali sup eo. et tale ī
pedimentū suscitatū impedit z dirimit
¶ Nō octauo q de facili ɔsuetudo nō ē
mutanda q grauat scandalū / et nō ɔ
nouitates / primo hic hemo indulgēciaz
2° hemo interptatōnez / 3° ɔsuetudinez
Videamꝰ g° primo circa indulgenciaz
q vz q legatus non possit dare priuilea
p que dispenset ī gradibꝫ a lege canōica
prohibitis / q dispensare ɔ ius soli pape
pmissuz ē / maxiē in cā inronali / ut
pz ɔ. e. q circa de trisla. pla. c. i. glo. fa-
tet / q si hoc priuilm fuit ɔcessuz auctē
gnali / z speciali mandato pape / dicit tn̄
goff. q licet nō possit legatus dare talez
gnalem indulgēciaz / posset tn̄ dispen-
sare cū uno uel aliqbus / gnalr ɔ ī spec.
de legato. § nūc ostendendū. v° lxxv. et
hoc teneas ad lr̄. s. c. sup hiis de pben-
dis ¶ 2° circa indulgēciā ob. quia
priuilm latissime ē interptandū / de ɔsti-
pncī. l. fi. de dona. cū dilcis de rebꝫ. sig.
olim / 3° ab aliis late interptandū a prin-
cipe pt interpretari / ut libz / ut hic / z put
interpretatur z ɔsuetudo / ut hic hes q nō
sm hoc intelligendū decre. q princeps
interpretatus fuit / ut libz nō eēt hec decre.

iuris / Ideo dic q hoc in priuilegio qd ē
ɔtra legem qd strictissime ē interptādū
ɔtrm loquitur in bñficio qd ē sm ius et
hoc teneas maxime cū ē multū pre-
iudicabile et ɔ ius scriptum / et cū est
odiosum et cū hanc scripturaz opatur
ɔsuetudo / vide q nō. de priul. dudum
¶ Uenio ad ɔsuetudinez / primo vz q ɔsue. do
uel habilitando psonas ad ɔhendū / ut
pz ī. c. q sup hiis / sz habilitando an pus
sit tenē q non. ɔ. c. sup hiis ¶ Inhabili-
tando hic dic / aut inhabilitat ɔtra ius
z nouū z antiquū / et nullū hz iuris
ɔcursuz et nō pt / ut dixi de ɔsan. et affi.
sup eo / aut inhabilitat ɔtra nouū sm
antiquū et pt / ut dco. c. sup eo. e. ti.
c. i. / Aut inhabilitat ɔ nouū et antiq.
et hēt ɔcursuz noui z vz in dco. c. si
sm hosti. aut inhabilitat ɔtra priuilegiū
et q et hz iuris ɔcursum z vz ut hic q
nō q bn̄ rēs enis de facili zc. Uenio
ad tertiuz de hac interptatōne sine iuris
sit siue ɔsuetudinis q nol9 sniat de-
vento / q hodie de iure pt ɔtrahi in
quarto gradu ī. c. non dz / g° frustra
dubitatur de sexto ¶ Scilicet decre. sit
correpta hodie quo ad eū remanet
tamen quo ad ius et sic opat / quiqꝫ
ponit exempla antiqua ne antiquitate
ignoremꝰ / vii. di. fuerit / io sumam
sm iura noua ¶ Nō g° q lege abro-
gata pt quis uti qn̄ ius nō ē correp-
tum ī sba / s; ī sola cortice exempli
vide dnm bar. ī. l. i. ff. de ɔiugen.
cū eman. li. et vide q scripsi s. ī ɔstitus
gregorii ¶ Uenio ad quedaz declaranda
circa terminos facti / dicitur hic stipes
oriundo ē stipes / dic q applatur cois pa-
rens a quo plures descendunt sic ysaac
fuit stipes z ex esau z iacob / z stipes
nō facit gradū / 2° q facit mencioz
de duabꝫ lineis descendentibꝫ ¶ Circa
quod hoc sit in deo / si pr hz duos filios
descendentes ab utroqꝫ filiorum faciunt du-
as lineas / z iste linee ī r'ᵘ ad stipem
dicuntur transuersales / 3° an hec regla
sit infallibilis q quoto gradu zc dicit
glo. q nō in equali linea s; ī equali
fallit ¶ Tn quoto gradu distat ab a stipite
uterque non tanto distat a quolibꝫ alterius
linee / ī linea inequali / Ideo si uis r'aꝫ
īfallibilez / dic quoto distat remotior
a stipite / z sic ponit in arbore Ultio
Jo. an. inducit ad quonez / in padua ē
statutū / q singlis iiii°r mensibꝫ fiat
ɔsiliū p precedentibꝫ / iiii°r mensibꝫ fuit sm
ultima die tempore / querebatur / an posset
fieri x. die sequentis tpis iiii°r mensiū
inducebat hanc decre. q nō / quia sic
fuerat interptata ɔsuetudo / q ɔsiliū
a ɔsilio distaret iiii°r mensibꝫ / depta die
alts sequente / q p viii meses fore poss; trādari q
p id ɔsiliū reformadū eēt ad h' q nō de statu-
monatho in simpilis / an.

De infidelibus.

Infideles coniuncti gradu pro-
hibito lege canonica ante
baptismum non separantur. h. d. Cois dicta
23 i. consultationi. Nota primo quod in prohibi-
tione matrimonii circa gradus consanguinitatis
habet se aliter lex divina aliter lex ca-
nonica, et sic aliqui sunt gradus le-
ge divina prohibiti alii lege canonica.
Item nota quod olim lex canonica imitatur lege
divinam, et illi potest addere vel detrahere vide
de se. que. circa in. di. pro toto. Item nota
quod inhabilitas ponderanda habilitatis persone ad actum
gerendum consideratur persona secundum tempus actus
gesti et sic inhabilitas superveniens in persona
post actum gestum non viciat actum et sic
actu iam extimato non sunt paria quod
esse tale vel ex post facto reddere ad tale.
Nota 3o quod lex dei ligat iudeos circa sa-
cramentalia que et iudei approbant, et sic
videtur quod in hoc debeant ecclesie subici. Et
non quod lex illos ligat quibus dirigitur.
Nota quarto quod quos deus coniunxit etc.
Nota quinto quod matrimonium est inter iudeos et sic
videtur quod aliqua habent sacramenta iudei. Nota
quod submissione nove legis gestum antiquum
secundum determinatorem sive legis non infringitur
exemplo iam est reiecte producitur. Duo pre-
suppono hic examinanda primum quod matrimonium
sit inter fideles 2m quod matrimonium contractum
contra legem canonicam a christianis sit sepa-
bile. Ad primum obviat plura primo quod
non sit inter eos matrimonium quia si esset non
separarentur, et tamen separantur dato libello
repudii, xxxiii. q. ii. non satis. 2o quia
separatur altero converso ad fidem christianam
altero in infidelitatis durante. de divorc.
gaudemus. 3o quia contrahunt eo proposito ut
dimittatur igitur etc. ex. de condi. appo. c. fi.
Solutio matrimonium est inter infideles, sed non est
ratum ad id quod dicitur ergo non est matrimonium quia non
esset separabile quia matrimonium est divina con-
iunctio. Solutio illud intelligitur de matrimonio rato
non de isto, et sic videtur ad primum et 2m
vel dic ad primum quod separatur de facto non ob. 3a
ratio. quia contra esse matrimonium est quod matrimonium dissol-
uatur ex pacto expresso, sed hoc tamen in animo
retentum non inficit matrimonium ut hic sen-
tire doctores videntur quod idem esset et si esset in
pacto appositum ex quo in matrimonio processit
ad legis dispositionem quod separari possit pac-
tum inherens ex dispositione legis bene potest
apponi dicunt tamen doctores quod uz matrimonium si
contrahat christianus et dicat contra hoc tamen secundum ri-
tum iudeorum quia inutilis additio vitiatur
secundum eos sed hoc vel in c. c. fi. e. de condi.
appo. contra ergo quod inter iudeos est matrimonium
licet non ratum et idem in alio infideli
xxviii. q. ii. quos deus etc. 2o ob. quia
ratione tex videtur quod si christianus contrahat
in gradu lege canonica prohibito quod non se-
parentur quia si non sunt prohibiti lege divina
sunt coniuncti lege divina ergo separari non possunt.

Solutio dic quod sunt coniuncti lege divina nec a
deo vel secundum deum quia contra ipsius vicarium
ideo separantur et hoc facit non ut homo
sed ut deus vel eius vicarius cui suam
potestatem dedit de transla. pla. inter cor-
poralia et non de divor. gaudemus secus
in infidelibus qui non submittuntur prohibi-
tioni legis canonice de divor. gaudemus.

Quod super his.

Consanguinei mariti cum
consanguineis uxoris habere coniunctiones
in gradibus prohibitis contrahi possunt etiam
si hoc habeat consuetudo h. d. 2m dictum
ibi nec aut. Nota primo quod affinitas ex
copula vel matrimonio contracto non egreditur
personas copulatas et sic inter copulatos tamen
est prohibitio cum consanguineis copulati, non
autem est prohibitio inter consanguineos et
consanguineos copulatorum, et sic prohibitio est
tamen cum illo quo mediante est ad affinitatem
deuentum seu per eius copulam unde ergo
omnes de consanguinitate sua affinitate
marito non autem consanguineos consangui-
neis mariti ipsa tamen se affinitate omnibus
consanguineis viri similiter maritus uxori
affinitate omnes de consanguinitate sua
uxori non tamen per affinitatem consan-
guineos suos consanguineis mulieris. Con-
sanguinei ergo cuiuscumque quia et cuiuscumque gra-
dus copulatorum inter eorum cetus suis copulatis
hinc inde legittime contrahunt. Itaque pater
et filius possunt contrahere cum matre et filia
duo cognati cum duabus cognatis, avun-
culus et nepos cum duabus sororibus. Nota
2o quod consuetudo non potest habilitare aliquos
inhabiles et ex lege canonica ad contrahen-
dum et sic habes tamen in quo consuetudo
etiam prescripta non derogatur hic legi canonice.
Quod autem possit inhabilitare habiles vi-
disti. e. c. proximo et tangitur plenius
e. de cogna. spiritua. c. i. et c. si eo. hic
glo. ut plurimum tendunt ad detractionem
textualem circa 2am partem presupponunt
enim quod consuetudo non possit inhabilitare
quemquam ad contractum. Ob. primo xxxii. q.
iii. obicitur. Solutio dicit glo. quod secundum tempus
quo prohibitio non erat indicta ad certos
gradus consuetudo velud iuri non repu-
gnans disponens de habilitate contrahendi
valet, sed per contrarium disponit de habilitate
inhabilis a canone facti consuetudo non
iuvat ut hic. 2o obviat quia consuetudo
potest circa inhabilitate ut patet de cogna.
spiri. super eo. Solutio glo. quod consuetudo ha-
bilitans contra legem canonicam nihil
potest ut hic inhabilitans sic ut ibi. Ratio
diversitatis est quia prima disponens
de inhabilitate secundum unum vel inhabi-
tare est onus et hoc potest consuetudo
sed habilitare est honor quod non potest.

consuetudo viii. q. i. in scripturis hoc non
placet hosti. et secundum hoc fortior erit consue-
tudo ubi debet esse debilior. Nam et si consue-
tudo lege divina innata non potest vincere ca-
nonicam. et per se solam potest vincere canonicam
et divinam simul iunctam. pone quod consuetudo
sit in loco quod in quarto gradu matrimonium contrahi
possit huic consonat lex divina et solum obvi-
at canonica. et secundum hoc non videtur consuetudo.
pone quod sit consuetudo in quinto gradu con-
trahi non possit. huic repugnat lex cano-
nica et divina. et tamen hoc potest consuetudo.
Io. dicit quod consuetudo que non inducit
scandalum non est approbata per papam
nec laxat nec restringit ut in contrariis
ad hoc. § c. primo in fine. ea approbata sit
et eam reprobare censetur cum scandalum
subest. hec vera prout consuetudo dispensat
de impediendo et dirimendo si de impediendo
tamen illa consuetudo hoc potest. hanc materiam
latius declara ut dixi in de eo c. super eo
et in c. proximo. Jo. an.

Quia circa. Non va-
let dispen-
satio obtenta a papa super
matrimonio inter consanguineos contracto
si ibi falsa causa sit expressa nisi eam
postea papa confirmet. h. d. Nota primo
quod solus papa dispensat cum contrahentibus
in gradu prohibito lege canonica et
quod olim prohibitio extendebat ad
septimum gradum consanguinitatis. Nota secundo
quod proles ex matrimonio cum consanguinea contracto
inducit facilius causam dispensandi
vide quod nota. de eo qui duxit in matrimonium. cum haec.
Nota tertio quod ad ponderandum veritatem
narratorum vel falsitatem circa vali-
danda vel firmanda attenditur tempus
concessionis gratie et hiatus liberorum ante
gratiam. dummodo non assint tempore dispensa-
tionis viciat dispensationem ab habitu
liberorum impulsam. et sic nota quod tar-
sante causa dispensationis viciatur dispe-
satio. Nota quarto quod pro scandalo vi-
tando. Iudex ecclesiasticus temperat pro-
cessum nec matrimonium dissolvit alias licentie
contractum et sic propter vitandum scandalum
temperatur iustitie rigor. Hic duo conveue-
runt. dispensatio et dissimulatio vi-
deamus de effectu istorum. et circa utrumque obviat
et videtur alium a papa dispensare posse
§ c. quod dilecto. So. hic probatur et ibi dice-
dum quod legatus hoc fecit auctoritate et speciali
mandato pape. Secundo ob. et hic videtur
quod dispensatio valuit ex causa quod postea
et isti remanent coniuncti nec separantur
huic ob. et talis dispensatio fuit
subreptitia ergo etc. de rescriptis super
litteris. ad hoc quod dicitur de absolutione desen-
exco. cum protecta sit et in absolutione
voti de fede instru. quod supra ii. q. iii. no-
tandum. glo. hic revocat indubium
dua primum an ex viribus prime absolu-
tionis dispensationis optente ex falsa
causa intelligatur dispensatum. Secundo quid ex
viribus collationis specifice. Ad primum
glo. allegat pro contra et primo allegat iura
que probant falsitatem cause non viciare
dispensationem ut patet in legato. c. p-
sola causa adiecta legat. l. ii. cum similibus allegatis
in glo. Secundo ex falsitate cause decreti in ma-
numissione ut sit ex quibus causis manu-
nio po. § semel. In contrarium allegat iura pro-
bata allata et in hoc residet quod ex viribus
prime dispensationis non remanet matrimonium
propter cause falsitatem et hoc voluit Ho-
sti. idem nec obstant iura prime al-
legata. quod loquuntur in actibus favorabi-
libus nos autem in odiosis. et contra ius. dispen-
sationis. Ideo ratio est quod ubi dispensatio
est nimia apostolice sedis. oportet quod non sit
suspecta ut nota de rescriptis c. ii. de crimine falsi
c. ii. Secundo si est surreptitia non est sine suspi-
cione. ad hoc de elec. dudum § ii. et §
insuper. et de offi. ordi. ex parte. et hoc
tenet Jo. an. in additionibus spe. super
rubrica de clande. despon. et dicit quod potest
separari matrimonium contra dispensationem quia dicta
sola optenta. debet probare surreptionem
Sicut est mandatum de dispensando an-
tequam dispensetur oportet quod ipse visitet causas mandati
et vide quod nota ex. de li. contes. c. i. li. vi.
Ad secundum an ex collatione et mandato novo
de tollerando illegittime maneat iuncti
glo. dicit quod sic quod non. et dissimulatio
pape habet vim cuiusdam dispensationis
idem tenent hic doc. ex quo papa certa
scientia hoc fecit et in specifico cum stultum
enim esset dicere quod papa dissimularet
ut isti remaneant in peccato et sic hostiensis
quod hoc dissimulare et tollerare habet
vim dispensationis. Idem Jo. an. in additio-
nibus spe. super rubrica de clande. despon-
satione. glo. sentit contra allegando ista decre-
tale in textu ibi facit de q. de preben. cum iam
dudum. et dubitatur an hec tollerantia
inducat dispensationem contra ius dico sit
quemadmodum ab ipso principe quo ius traditur generaliter
ab omnibus non recipitur et papa tollerat
dico quod illud ius non ligat iii. di. § leges
et hostiensis glo. § de treu. et pace c. i.
et quod ibi scripsi et vox populi vox dei et
iuncta pape tollerantia inducitur exclu-
so iuris. Cum ius recipitur pro tempore sit
et pro tempore non. et tunc dico quod tollerantia
hec generalis non excusat a peccato et hic
est casus et de preben. iam dudum. quando
ius ab initio recipitur et ex post facto
ab omnibus generaliter universaliter non servatur
et papa scit et tollerat. et adhuc cre-
do quod hoc ius tollerata propter dispensationem
quasi papa videatur velle quod vult
universalis collectio fidelium ex quo non
contradicit iiii. di. § leges. l. de quibus

ff de legibus ¶ Cor(ri)gi Ius re(cipit) vniu(er)-
saliter ab omnibus papa t(ame)n sciente fit
aliquid contra illud et tunc aut ipsa spec(ia)-
se vel expresse et specifice t(un)c ca scribit
de tollerantia d(ominu)s c(ard)in(alis) et hoc subrogat(ur)
loco dispensationis cuius est hic ¶ Cor(ri)gi ni-
chil specifice disponit s(ed) tacet et dico q(uo)d
non h(abe)t vim dispensationis hec procedit
i(n) papa in aliis inferioribus prelatis est ad
uertendum q(uod) eorum tollerantia contra sua
statuta idem importat q(uod) tollerantia
pape in omnibus et sic credem q(uod) eadem
distinctio esset adhibenda. An.

Tuanos.

¶ Testes q(ui)
de consanguinei-
tate deponunt debent incipe(re)
a stipite vel germanis h(oc) d(icit).
consultatio et decisio i(bi) nos igit(ur) ¶ No(ta) primo
q(uod) matrimonium est res multum fauorabilis adeo
de probat(ur) ex l(itte)ris ¶ No(ta) hic expressum
q(uod) appellatione nepotis comprehendit(ur) frat(ri)s
filius vel filius sororis raro hoc inuenies
regulariter nepos p(at)ris appellat(ur) descen-
dens ex filiis et in iure ciuili no(n) inuenit(ur)
nisi in libro feudorum de controuersia inter
d(omi)n(u)m et vassallum dic(it) Bar(tolus) ff de off(icio)
testa(menti) l(ex) si suspecta et vide q(uo)d no(tatur)
de elec(tione) similitudine ¶ ut q(uo)d v(el) p(ro)nepos
iste in vsibus feudi quibus nomis feu-
du(m) admittit(ur) ¶ Item si fr(atr)es ad hoc
de sensatis t(itulo) vno in p(rincipi)o li(bri) vi(ti)
de pe(ce) feliciis ¶ reter(um) e(t) l(ex) de p(ro)bat(ionibus) p(ar)-
tias de p(ro)bandis dil(ect)o de arbi(tris) c(apitulo) ij de
causa attendens et h(oc) co(mmun)is vsus loquendi
q(uod) n(on) attendendo est de spon(salibus) ex l(itte)ris et no(ta)
q(uod) testes i(n) computandis gradibus debent
a stipite incipe(re) et sic a fundamento
sic doctor legens d(icit) matias declan-
do declarare primaria principia suffi-
t(ame)n q(uod) incipiat a primo gradu ¶ No(ta) q(uod)
ad certificandum quid sufficit si nomine
p(ro)prio aut equipolenti declaret(ur) adeo
ff si certum petat(ur) l(ex) certum s(ed) de testi-
ficet examinanda ¶ No(ta) in ca(usa) matrimoniali
valet testimonium de auditu ad h(oc) de testi-
ficet et no(ta) q(uod) probatio agilis no(n) est
minimum laxanda et no(ta) q(uod) probatio
testificantium de auditu d(icitu)r agilis p(ro)-
batio p(ro)hac dectio arguit host(iensis) q(uo)d
non possint contrahere descendentes
est in quinto vel sexto gradu cum liberis
p(ri)mi gradus q(ui)a si no(n) p(otes)t cum stipe co(n)
nec cum primo gradu p(ro)pinquo cum stipi-
te quia tales equipant(ur) hic hec
est vna causa ut est dicit Jo(hannes) an(dreae) i(n) arbo-
re q(uod) eq(ui)parant(ur) q(uo)d ad fine(m) computa(tio)-
nem possit certitudo ita p(ro)p(ter) principium
a stipite sicut a primo gradu h(abe)ri c(er)titudo
de vlterioribus s(ed) q(uo)d adp(ro)hibitione(m) no(n) eq(ui)parant(ur)
certi clara sunt. An.

Non debet.

¶ prohi-
bitio con-
iugii non extend(itu)r ultra quar(tum)
consanguinitatis et affinitatis
gradum ¶ In 2o et 3o g(e)n(er)e affinitatis
licet contrahe(re) p(otes)t est ex 2is nuptiis p(ro)le
suscepta consanguineis p(ri)oris viri quo-
gi h(oc) d(icit) primo excusat correctionem iuris
antiqui 2o l(ege) cu(m) g(e)n(er)it(ur) excusationem
declarans i(n) duobus id tollit et in 3o re-
stringit restrictionis causam probabilem
reddens q(uar)to ibi cum ergo prohibitionem
restrictam fortificans constitutiones q(ue) g(ene)-
ras tollit et causa(m) reddit ¶ No(ta) primo q(uod)
finis iuris positiui quiescit in ipsa uti-
litate aut necessita(te) publica hic finis va-
riabilis est necesse lex fine h(uius)modi i(n)sequens
variabilis est ¶ No(ta) 2o q(uod) est in dispositis
adeo aliqua dat(ur) varietas ex parte
et sic ad varietate(m) t(em)p(orum) variat(ur) lex cu(m)
finis ex diuersitate t(em)p(orum) variat(ur) ¶ No(ta) q(uod)
i(n) lege condenda duo principaliter attende(re)
debet legem varians primo euidente(m)
utilitatem 2o euidentem necessitatem alias
istis vel altero eorum non d(ebe)t lex variari
q(ui)a nouitas semp(er) est cum periculo ad hoc
lex in nouis rebus ff de consti(tutionibus) prin(cipum) l(ex) in
¶ No(ta) quarto q(uod) prohibitio matrimonialis
in affinitate olim se extendebat ad
2m et 3m genus affinitatis hodie re-
stricta est ad primum tantum ¶ No(ta) quinto
q(uod) olim prohibitio matrimonialis se extende-
bat ad sobolem ex 2is nuptiis susceptam
ut nullus de consanguinitate viri p(ost) mor-
tem vel nulla posset contrahere cum p(ro)le
ex s(ecun)do viro p(er) mulierem suscepta similiter
nullus de consanguinitate vxoris p(ost) mortem
cum prole suscepta ex 2is nuptiis viri
hodie ad talem prolem non extenditur
¶ Nota sexto q(uod) cessante causa cessat effe(ctus)
et no(ta) q(uod) a potestate principis dependet et
pape tollerare impedimentum in actu
matrimonii a lege canonica inductum vero
ad v(erbum) prohibitio ibi no(ta) q(uod) prohibitio co(n)-
iugalis hodie se no(n) extendit ultra
quartum consanguinitatis et affinitatis
gradum ¶ No(ta) secundo q(uod) sufficit
dare simile q(ua)m q(ua)m remotum ad hoc de
offi(cio) deleg(ati) quoniam et dicens simile
probet illud de p(re)b(endis) p(ro)p(ter) inter ceteras ¶ No(ta)
3o tamen tolle(re) expresse constitutiones anti-
quas quando fit constitutio noua repug-
nans antiquarum non t(ame)n est inutilem
ut de consti(tutionibus) c(apitulo) i li(bro) vi et no(ta) tamen fieri
mentionem non solum de abscondita
s(ed) et de conditis ab alio ut no(ta) in dec(retali)
c(apitulo) i de consti(tutionibus) li(bro) vi ¶ Nota quarto q(uo)d
longinquitas temporis non firmat
matrimonium in gradu prohibito est lege
canonica contractum ad hoc de eo
qui dux(it) in mat(rimonium) cum h(abe)ret et hoc q(ui)a

otrahendo arguit petrum q nō minuitur s augmentat ex tempis longiquitate et nō tex in si que habes ad ham de osti c si In hac osanguinitas phibitio in monialis restringit quo ad osanguinitate et quo ad affinitate ¶ In affinitate restringit quo ad duo gna affinitatis et quo ad gradus Scdo restringit affinitas quo ad gradus ¶ Antequam ad alia descendam oppono q hec restrictio nichil opet q dicit gregorius quam dissoluit hec quia osanguinitas negat verbum dei eternum mane xxxv q x fraternitatis So q dissoluit sine ca uel homo nō hns auctoritatem dei si dissoluat secus enim a hente ptatem dei ut papa ¶ Consequenter hic agit de gradibus et generibus affinitatis ¶ Circa primo qualiter ognoscatur primum genus et qualiter secundum et qualiter tercium secundo quare dicatur primum genus et quare secundum et quare tercium ¶ Tercio an hoc genus affinitatis consistat ex vna parte tm an ex utraque ¶ Quarto usque ad quod se extendat impeditum in genere affinitatis ¶ Quinto qualiter ognoscuntur gradus affinitatis ¶ Sexto usque ad quem gradum hodie se extendit prohibitio ¶ Ad primum pono quod vir carnaliter et maritaliter iunctus uel iuncta sanguineum affinis est de primo genere affinitatis si igitur osanguineus accipiet uxorem q iuncta est illa sanguineum meo est mihi in primo genere affinitatis et similiter frater meus omnibus osanguineis uxoris sue q igitur sanguinii illorum est i primo genere affinitatis eis Similiter si osanguinea mea copulatur uxor alicui quia ille igitur sanguinii meo omnibus de osanguinitate mea et illius osanguineae iunctus est ille i primo genere affinitatis et sic omnes osanguinei dicenti q illa osanguinea mea igitur sanguini suo dicitur illi iuncte de primo genere affinitatis secundum genus affinitatis sic cognoscatur Coniuncto copla maritali uel fornicaria alicui q est mihi i primo genere affinitatis est mihi in secundo genere affinitatis exemplum osanguineus meus accepit uxorem Ista est michi quia sanguini meo iuncta in primo genere affinitatis mortuo osanguineo meo pono q illa accipiat virum ille ei copulatus est michi osanguineus meo in secundo genere affinitatis et hoc quia est iunctus p copulam nobis affini primi gradus similiter in femina pono q osanguinea mea recepit virum hic vir michi et omnibus de osanguinitate mea quia est iunctus sanguini meo est nobis in primo genere affinitatis pone q osanguinea mea mortua ipse accipiet aliam hec igitur affini meo et osanguineorum meorum ipsa genere affinitatis sic pt exemplificari ex alia parte ¶ Tercium genus osanguinitatis sic ognoscitur iunctus copla maritali aut fornicaria alicui qui mihi est in secundo genere affinitatis ille iunctus uel iuncta est mihi in tercio genere affinitatis exemplum osanguinea mea accepit virum ille mihi est i primo genere affinitatis q igitur sanguini meo pone q illa moriatur osanguinea mea iste accipit aliam in uxorem q sunt viri osanguineae illa iuncta illi mihi et osanguineis meis est in secundo genere affinitatis pone q ille vir moriatur et illa accipiat alium ille tercius qui ei igitur est nobis omnibus de osanguinitate mea in tercio genere affinitatis q iunctus est ei qui nobis est in secundo gradu Exemplum in masculo osanguineus meus accipit uxorem hec iuncta illi est nobis in primo genere osanguinitatis quia iuncta sanguini moritur osanguineus ista accipit alium hic est iunctus mulieri que nobis est iuncta in secundo que nobis est i primo genere pone q illa moriatur et iste recipiat aliam ista igitur affini nobis i secundo genere ergo ista est i tercio Dicit ergo igitur sanguini et efficitur de primo genere aut igitur primo gradu et efficitur de secundo aut igitur secundo et efficitur de tercio ¶ Copla ergo addita copule mutat genus ¶ Ad secundum quare dicatur primum quare secundum et quare tercium dicit glo dicitur q primum genus dicitur q surgit a prima propinquitate si a osanguinitate uel copla et vna psona mediante otrahitur secundum q a secunda propinquitate sive a secunda copla et duabus psonis mediantibus otrahitur ¶ Tercium q a tercia propinquitate et tercia copla et mediantibus tribus psonis otrahitur ¶ Ad tercium an hoc genus osistat ex vna parte tm an ex utraque dicitur q regulariter osistit ex vna pte tm i regulariter ex vna sola copula otrahitur numquam ex duabus si aliqua iungatur fratri meo p solam coplam mihi et eam et fratri mihi est affinis i ea copla mihi addunt si numquam ex utraque ut i uxoribus duorum fratrum q copla iungitur erat affines ut q iungitur mihi uxor mea est affinis secundo genere uxoris fratris et q iungitur fratri est affinis uxoris mee secundo genere et sic similiter ex vna ratione creatur et sic dicitur ex vna pte osistit quamquam ex utraque ratione et sic dicitur ex utraque pte consistere ¶ Ad quartum usque ad quod genus se extendat dicit glo et tex q solum usque ad primum genus affinitatis ideo

cu solis nictis sanguini e prohibitio no
cu nictis primo genu affinitatis Secundum
qualiter computetur gradus dico quod in qualibet
genere computatur ad instar gradium consanguini-
tatis nictis ut quoto gradu distat consan-
guinei a puncto sanguinis uel nicta toto distat
in affinitatis nicto uel nicte et nicta
et nictus sibi exemplum Soror mea e in primo
gradu maritus seu contrahens erit in primo
gradu affinitatis et ergo e similiter si consan-
guinea e in tertio gradu contrahens cum ea e in
tertio gradu si consanguinea e in quarto gradu
maritus seu contrahens e in quarto si e in
primo quia filia nictus sibi e in primo gradu
Si maritus iste moritur et accipiat alium
ille erit in illo gradu in quo erat ille in quo
erat michi in secundo ista in secundo si in tertio ista in tertio
et ista ita erit si postea ille moriatur et ac-
cipiat alium erit michi ille nictus in illo gra-
du in quo erat primus maritus et ipsa que
nunc maritum accepit et ideo dicit hic
glo. quod copula addita copule mutat genus
et non gradum exemplum pone Soror e michi
in secundo accipit virum hic e michi in secundo quia
iungitur sanguini distanti in secundo pone quod mor-
tua sorore ipse accipiat aliam iste erit
in in secundo genere tamen gradus non mutabitur
quia iste e in in secundo gradu et ista erit in in secundo
gradu pono quod mortuo illo ista accipiat
alium ille qui iungetur erit in tertio genere sed rema-
nebit in secundo gradu quia sunt in sic affinis
secundi gradus mutatur ergo genus sed non gradus
Generaliter hec affinitas cum quibus contrahatur
Videmus quod consanguineis uel affinibus nicti
uel nicte sunt nictam uel nictum et consan-
guineos non inter consanguineos uel affines
nicti uel nicte unde si ego habeo consanguineos
uel affines omnes isti consanguinei et affines
sunt affines uxoris mee et sui sunt consangui-
nei uel affines mei consanguinei autem mei
uel affines cum consanguineis uel affinibus
uxoris mee possunt contrahere ideo frater meus posset
contrahere cum uxoris sorore et cognata mea posset
contrahere cum fratre uxoris mee ut 6 e non dicitur hoc
olim fallebat in solo uno casu in prole procreata
ex secundo matrimonio sed uxor fratris mei contrahebat
matrimonium post mortem fratris et postea habet virum
et ex eo sobolem nullus de consanguinitate mea
poterat cum marito illius sobolis uel secum
contrahere non quia ibi esset aliqua affinitas
quia proles illa non erat nictus uel nicta
sed consanguineus nicte tamen quia generat ex alie-
no cui nictus erat sanguinis nunc ex quadam
publica honestatis non poterat secum contrahere
et hec satis fuit racionabile similiter si soror
mea contraxisset cum uno illa mortua huiusmodi
prolem ex alia filia prodita ex illo secundo
erat prohibita cum nostra consanguinitate quia
orta erat ex corpore nicto sanguini modo
papa tollit istum ut videtis hic Sed circa
ergo an impedimentum publice honestatis hodie
sit sublatum ut tu intelligas e dicendum

publicam honestatem quadrupliciter
uno modo quia adest affinitas et hoc e ad-
huc impedimentum publice honestatis concurrens
cum affinitate quia turpe e contrahere et inhone-
stum cum affine et de hoc loquitur c. cum
discretionem. 6 de spon. duorum an quatenus hec
e ablata et quo ad gradum et gradus affini-
tas censeatur sublata illa publica honestas
videtur quod non quia ubi concurrunt duo impedimenta
ad sublationem unius non tollitur aliud de plenitu-
dine potestatis li. vi. de usu pallii extravagantes ad
hoc xxxv q. iii porro ubi patet quod cum secundo
genere concurrit impedimentum publice honestatis
in uxoribus duorum fratrum uel duorum conso-
brinorum glo determinat contrarium et bene quia
impedimentum publice honestatis e consecutivum
fundamentum super ipsa affinitatis prout cum
ea concurrit Nam ideo inhonestum e quod
contrahant quia affines sunt sublata af-
finitatis tollitur utrumque impedimentum quoniam
publica honestas habet pedes super radice
ut C. de imp. l. pe. ad fine Est alia
publica honestas que erat ut soboles
ex secunda coniuge uel viro suscepta non potest
coniungi consanguineis primi viri uel coniugis
que sublata e quia hic non erat quia hic
non erat nisi unum impedimentum scilicet publice
honestatis uel fundabatur super illa pro-
hibitione que sublata e publica honestas
Est tercia publica honestas que surgit
ex sponsalibus de futuro ut quo casu
olim affinitas contracto matrimonio et secuta
copula impediebat matrimonium eodem casu
sponsalia ex publica honestate impediebant
et dirimebant et hec an sit sublata videtur
quod non quia istud iuris corrigens nichil
loquitur de publica honestate et sic videtur quod
sicut olim publica honestas inducebatur
in secundo et tertio genere affinitatis ita et hodie quod
enim non mutatur etc. videtur quod sicut olim impedi-
mentum publice honestatis extendebat se
ad septimum gradum ita videtur quod hodie debet se
extendere Contrarium determinat glo. quia
impedimentum publice honestatis omnino sequitur
instar impedimentum affinitatis ut ubi affini-
tas impediat in matrimonio cum copula ibi impe-
diret in sponsalibus de futuro per quod patet
quod cum hodie sit restricta affinitas ad quartum
gradum et ad primum genus sic erit restricta
etiam hec publica honestas Ex hoc habes
unam regulam in materia extensionis quod ubi duo
sic se habent quod unum venit consecutive
ad aliud et illius sequitur limites uno
limitato et consecutivum limitatur ad hoc
optimus tex. de fi. ins. non ordi. in clemen.
Quarta videamus e publica honestas que surgit
ex contractu matrimonii de facto impediens erat
prima exeunte nihil ad matrimonium habili ad
sponsalia de qua in c. fi. de desponsa.
impub. et in c. i. de despo. impub. li. vi. et
idem per omnia in ista Secundum e publica
honestas que surgit ex contractu matrimonii

uel sponsalium cum inhabili ad sponsalia de
futuro et ex temptatu copule de quia s.
de spon. Juuenis. Sm intellectum quem i. posui
et i. c. firmitati. s. de eo q. cognouit consanguineam
uxoris. et idem per omnia dicta quod ista scriptura
sequitur limites consanguinitatis et affinitatis
Q*ueritur* an matrimonium contracta in sexto uel
septimo gradu ante istam constitutionem
superueniente ista constitutione confirmetur. dic
glo. q. non respicit tm futura matrimonia extra
extra constitutionis generalis. de consti. c. ij.
et c. fi. et ex verbo decreto. s. cum si post istam
constitutionem simul cohitent confirmetur matrimonium
dicit glo. q. sic. s. de spon. licet. dummodo
de hoc certificati. Nam primus contractus
nullus pt ex tanto consensu superueniente
confirmari. Innocentius. de impu. c. si uero ab
initio non obstat q. uerba sunt de futura
quod hoc negari pt ut dixi de spon. tue
et si hoc fateatur prima contrahunt adhuc
consensum et sic habetur necesse ut no. s. de
spon. Joannes. nec obstat q. uideat dicendum
re in antiquo consensu stabilitur non exp=
mant. quod uerum est ex quo certificati
sunt et actu faciunt continente matrimonium
et hoc tenet hosti. maxime si coplenterunt
Q*ueritur* ind si tales ante consilium separentur an
postea contrahere potuerunt uidetur q. non xx
xv. q. ij. ab isto dicunt doc. q. possunt
ad hoc no. s. de eo qui cognouit. dixi
in ma. cum haberet. tenet ergo contractum
licet contrahere non debent propter scandalum
non. ob. c. ab isto. dic q. quod illud intra=
se mentum de non sociando. secundum intelli=
durante illo impedimento. An.

Tar qui. E*t* inter se di=
stantes quinto
gradu matrimonium contrahunt
licet pariter a stipite non distet
h. di. N*ota* primo regulam p*ro*stantem in
ponderanda distantia graduum inter
duos transuersales quod quoto gradu
remotior distat a stipite tanto distat
a quolibet altius linee et dato q. ex
altera linea alter sit proximior se
in gradu ad stipitem. N*ota* 2o ex hoc
q. ex una linea distans quinto gradu
pt contrahere cum alio ex alia linea di=
stante 3o uel quarto. N*ota* q. ratio ama=
gistris probata firmatur pinitur quam est
a iure approbata. Q*ueritur* uero quid si existens
in quinto uult contrahere cum existente in
alia linea 2o uel 3o gradu an possit
glo. dic q. sic. quod a quolibet altius se line=
nee pariter distet. secus dicit hosti.
si uellet contrahere cum descendenti altius
linee in p*rim*o existente. allat. s. e. q. di=
lecto 2. c. tua. quod est sum in dixi i. d. c.
tua. et ponit Jo. an. in arbore consan=
guinitatis. Q*ueritur* uero qualiter computentur
gradus. glo. clara est dic ut in
ea. c. Gn. de B.

Inter matrimonium impedimenta datur impotentia
coheundi et quia impotentia coheundi licet
impediendo est mala habetur xxxiii q. i. per totum

Hac epistola. Ista
decre=
est difficilis in suo in=
tellectu et habet tria dicta
primum illa aut 3a in si=
ant decre. non pt commo=
de sumari propter uarietatem
tem intellectuum nec
notabilia possunt colligi declarabo quilibet
partem de per se quod declarata colligam no=
tabilia. potes ponere casum in unibe in lucem
in lra. O*ppono* q. hec decretalis contradicat
sibi. nam in prima dicit q. separabuntur
occurrente confessione utriusque coniugum
et uero indicio. in 2a dicit q. non separabun=
tur. in 3a dic q. separantur. V*ideamus* ergo
primum casum. gla. hanc partem aliter non declarat
Immo dicit q. hec prima pars loquitur quando
ambo coniuges fatentur uiri impotentiam in co=
heundo et steterunt in simul saltem per menses
aut per annum et dederunt operam copule
quo casu concurrentibus his. primo q. saltem
per menses simul steterint. 2o q. ambo fa=
teantur impotentiam. 3o q. per ueram indicia
probetur frigiditas separabitur matrimonium nisi
ex post facto frigiditas propter placam in alia
appareat potens. Istud aut uerum indi=
cium declarat si probet per uisum manum
proximiorum. hunc intellectum etiam fatetur
hosti. hunc intellectum ob. p*rim*o quod uidetur q.
debeat stari confessioni coniugum absque alio
matrimonium. proximiorum. quod confessioni contra se sta=
ut patet in c. fi. de confess. So*lutio* spirituale est in
matrimoniali ca. in qua non statur confessioni
coniugum nisi aliter constaret. quod posset con=
fingere ut s. de consan. et affi. super eo et
hoc uerum quando statur contra matrimonium pro matrimonio bene
crederetur. declam. de spon. c. ij. et quod
dixi non credi uerum quo ad in frigiditum
matrimonium. s. si uellent in continentia manere
bene crederetur xxxiij q. v. quod deo. 2o ob.
quod exigitur ut steterint in pluribus proximiorum
ut est eiusdem. i. c. fi. i. c. et sic non sufficit
mensis. cuius contrarium dicit lra. Sm hunc
intellectum. S*olutio* dic q. illa loquitur de male=
ficiatis. hec de frigidis. quod maleficium est
per accidens. frigiditas aut a natura. ideo maior re=
quiritur probatio in probando uitio accidenti
quod fortius afficit naturam q. accidens. uel dic
loquitur illa in non habentibus plenam pubertatem
hec in habentibus plenam quo casu non requi=
ritur tanta probatio. quelibet est bona.
uel 3o illa loquitur quando nulla uel pauca
signa frigiditatis apparent. hec cum multa
apparent signa frigiditatis. nec quarto
quando steterint ultra annum in simul quod tunc
maior est presumptio contra eos. Igitur exigitur
longior probatio hic quam anno uel quam

ius anno ¶ uel quarto loquitur t. cum frigi-
ditas aliter non potest probari. hic qualiter
potest probari de facili. hec omnia sunt solu-
tiones Innocentii. vel sexto aut ultra iurata
propinquorum expectet euidens probatio fri-
giditatis et impotentie. quia forte vir habet membrum
aridum et iam est plene adultus. et non
exigitur alia probatio feminarum. ut hic aut
non apparet euidens impotentia et exigitur
tunc probatio feminarum. ut dicta decretali. fi. sed non
insistit in isto dicens. quod casu quo non appa-
reat euidens frigiditas uel impotentia
statur iuramentis propinquorum probantium
decem. prosequor tres uel quatuor
casus. primus quando steterunt per triennium simul.
secundus cum minus tempore ultra annum. tertius quando
steterunt in simul anno uel mense. quartus
minus mense. ¶ Conclude totum ut aliquid
reportes si ambo consitentur impotentiam
aut simul steterunt per triennium et separari de-
derunt. et separandi sunt interueniente
probatione propinquorum. et hoc procedit
siue appareant euidentia signa frigi-
ditatis siue non dummodo appareat
quod mulier est corrupta ut dicto c. fina.
¶ Quartus quando ambo fatentur impedimentum
et in simul habitauerunt ultra annum et adhuc
exigitur probatio septime manus propinquorum
et feminarum per illam decretalem. fi. et hoc propter presumptionem
que surgit ex illa longa cohabitatione. aut simul
cohabitauerunt anno uel mense. et hec decretalis vide-
tur contrariari huic. et tunc quandoque multa uel
pauca appareant signa frigiditatis et exigitur
iurata propinquorum et ultra hoc probatio feminarum
et hoc est unum iudicium. de quo uult loqui
decretalis et sic declarat decretalem fi. e. ti. ¶ Quandoque
apparent signa frigiditatis aliqua et tamen
aut sunt euidentia sufficienter. quia apparet quod mem-
brum est aridum et paruum. et tunc sufficiunt
iurata propinquorum et hoc per tanto quia licet
sit paruum et aridum possibile est quod potest
emittere semen et emittit urinam et propter
illam euidentiam exigitur iurata propinquorum
sed tunc non exigitur probatio feminarum et illo
tamen hoc erit unum iudicium quod exigit hec decretalis
¶ Quandoque signa non sunt euidentia apparet
tamen quod mulier est virgo. et tunc aut allegat impedimentum
frigiditatis. et tunc aut sunt iuuenes et non
in plena pubertate et exigitur probatio
feminarum ut in dicto c. fi. aut allegat im-
pedimentum maleficii per accidens et exigitur
iurata propinquorum et ultra hoc probatio feminarum
ut in c. fi. et hic est casus hic et non multa
est clara quia doctores tamen dant multum confuse
hoc tertium Innocentius. hic Hostiensis uult quod et hoc tamen
dubitatur non feminarum sed tamen arbitrio iustitia
que iurabunt quod totis viribus ad commixtionem
sanitatem operam dabant et ad matrimonium consumman-
dum. vir perficiendo ipsa patiendo non se
subtrahendo sed amplexando et mouis omnibus
eliciendo confessione facta de prius sunt l. c.
fi. Et adueniente tempore conuertitur dicetis

quod hoc perseuerauerit nec una caro effici po-
tuerit. adducet utraque septem parentes uel
si deficiunt parentes. septem vicinos bone
fame qui iurabunt credere eos viri iuras-
se et sic matrimonium dimittitur ut hic et c. laudabi-
lem xxxiii. q. i. c. i. et ii. secundum Hostiensem si ste-
terint uno mense sed Innocentius. hic dicit quod non
est ius et male exigo quod saltem steterint
per mensem. ut habeat locum decretalis. quia alias destru-
itur litera ista. non quod dicatur aliquod tempus
¶ Nota ergo ex hac parte quod ut possit separari
matrimonium quando cohabitauerunt mense uel anno
utroque consitente exigitur tamen quod habitauerit
saltem mense uel anno et non plus. secundo
quod utraque consiteatur. tertio ultra hoc exigitur probatio
per unum iudicium. qualiter hoc intelligatur
intelligitur aut per iurata propinquorum aut per
probationem feminarum. aut per ceteras utrasque
secundum diuersitatem casuum de quibus est dictum. non
quod ut separetur matrimonium oportet quod frigiditas conclu-
dat cohibendi impotentiam indefinite non
sufficit. secundo quod respectiue ad aliquam conclu-
ditur defectus actus copule. ¶ Nota secundo quod probatio
presumptiua succumbit euidenti probationi.
et nota quod sententia in causa matrimoniali non transit
in rem iudicatam. quia matrimonium possit re-
parari destructum ex falsa probatione. que
etiam est decepta. huic obstat quia ex quo semel
sententia est lata non debet pretextu probationis noue
recepte retractari. ut ff. de re. iudicata
cum mit. Jo. dicit glo. specialem in causa matrimonii
de re. iudi. lator. et c. consanguinei. et hoc
quia est actus cui non potest acquiescere partes
non. quandoque potest retractari quia non transit in
rem iudicatam. quod sufficere surgit ex ac-
quiescere sine. et hoc dicunt quidam
verum quod potest restaurari quando in una probatione
mulier sunt contraria standis. alias non. glo.
indistincte tenet quod potest restaurari et hoc
verius est nec decretalis si per sortiarias quia uel
non tenet uel intellige ut dicta. i. e.
frigiditatis et hec sufficiat erga primam
partem ¶ Tertio ad re. ista ps loquitur
quando maritus asserit copulam. mulier aut
negat dicere. vel quod creditur marito tanquam
capiti et imputatur ei si non reclamauit
stando tamdiu. huic obstat dominus presumptio quia vide-
se posse probare virginem et dissolue ma-
trimonium de probatione compositi et c. tanta
Hostiensis et Innocentius. in una parte dicunt quod hec
decretalis in hac procedit. ut stetur dicto viri nisi
uxor uelit probare contrarium. ut in contrario. uel
secundo loquitur. hec decretalis in non virgine per cuius
aspectum non potest probari defectus copule
contrarium procedit in virgine. Innocentius dicit quod hic
est verus intellectus quod si habitauit mulier
anno uel dimidio antequam reclamet quod
non potest reclamare viro asserente copulam
quia creditur in tantum. tamen propter viri assertionem
tamen propter presumptionem temporis lapsi quo non
reclamauit tamen propter fauorem matrimonii.

tum quod quilibet presumitur potens nisi contrarium pro-
betur. l. i. quod tum quod non est verisimile quod
ex quo convenerint stimulo carnis colaphi-
zati quod tanto tempore velit stare cum eam tho
quo probato ex aspectu corporis ille suc-
cumbat et hoc quod saltim consensisse videtur ipsum
here in sententiam ut s. c. consultationi. Item quod pos-
sibile est quod mulier est virgo et tamen vir habet
potentiam copule nec est cognita quia illi ad
hoc non voluit. Item quia illa probatio per aspec-
tum est fallax cum sepe fallatur manus et
oculus ostetricis. Contra quod exigitur magis
tempus ut non possit reclamare secundum biennium
et de repudiis in tamen s. c. laudabilem
de conversione coniugatorum. dicit quod in eo quod decretalis dicit de anno
quod non tenet sed exigitur biennium et tunc
firmatur matrimonium taciturnitate. Alii dicunt
quod illud tempus est comminum istud utile. Secundo
ad ultimam partem in secundo si autem statim hic
variatur unus intellectus quod differat a pre-
cedenti in hoc quia in precedenti loquitur
cum mulier contradixit non virgo ut cum dicit
virgo. Primo tamen non separatur viro assente
contrarium. Secundo sic viro est assente contrarium
si probat se aspectu corporis et cum pro iuratis
propinquorum. Alii dicunt quod iste casus loquitur
in proximo contra casum nec diversificatur tamen
et hic secundus casus corrigit primum hoc est contra
et adversatam autem que adversari dicit in facto et
in iure. Alius intellectus quod hic casus
loquatur eodem tamen cum primo et est sensus
huius quod mulier confitebatur frigiditatem. Hic
intellectus non placet quia esset superfluus
post primum casum. Tertius intellectus et hic
applaudet littere quod loquitur hic de sinanit
eodem tamen cum precedenti quia sola mulier
proclamat sed solum differt in tempore co-
habitationis quia primo tamen cohabitavit ante
proclamationem per annum et per dimidium. Hic
cohabitavit per mensem aut duos et hoc
dicitur quod si ipsa vult probare se virginem
per aspectum corporis et cum aliis indiciis se
manifestis propinquorum de frigiditate illius
quod auditur non obstante assertione sua
et hic intellectus plus mihi placet quam alii
ex quo non quod illud dicit novum et statim
fiet quod habet distantiam solum duorum mensium
Ob. conclude hic aliquid reportes
si ambo coniuges confitentur frigiditatem
in dubio quod iuris est. Si autem mulier asserit
frigiditatem et vir negat hic adverte-
dum. Aut mulier modicum cohabitat
et voco modicum usque ad duos menses
et dico quod si probat se virginem ex aspec-
tu corporis et cum hoc probat frigiditatem
per vim indicium secundum diversitatem casuum
de quibus dixi. Et quando confitetur uterque quod
separantur et sic supra loquitur hoc decretum. Aut
ipsi cohabitaverunt diu et sic non pro-
clamat in ipsa rei novitate et pro-

clamat post ea sola mulier viro asse-
rente copulam et dico diu si per annum
vel dimidium et tunc hic adverte aut
mulier non erat virgo cum contraxit et non
admittitur ad probandum ex suo aspectu
sicut potest intelligi. Et quarta pars huius decretalis sed
bene per aspectum viri si defectus est evidens
ut quia habet membrum aridum vel admodum
necrute quod porrum vocamus caniculum
est tamen abilis quod hic retractum in corpore
et convenerunt membrum retrahere et longe
emittere ad modum animalium. Hoc tamen admitti-
tur ad probandum aut mulier est virgo
et diu cohabitavit et est virgo. Hic doctores va-
riant. Primo videntur velle quod audiatur
probans se virginem. Secundo dicit super
glo. contrarium. Credo quod si velit probare se
virginem solo aspectu quod non admittitur
quia per hoc nimio non concluditur impotentia
viri. Si velit se probare virginem aspectu
et evidenti defectu membri mariti dico
quod potest et hoc volunt doctores hic. Simul
probare solum per aspectum et manuum
propinquorum et doctores videntur mihi inclina-
re quod non potest et sic ultimo residet
Innocentius et hoc tenuit favore matrimonii. Hosti-
ensis dicit quod mulier potest probare et ad-
mittetur probando se virginem aspectu
corporis et per iuratam propinquorum et concludit
hic multiplicem fore probationem frigi-
ditatis. Quandoque probatur per aspectum corporis
quandoque per iuratam propinquorum. Tertio per expec-
tationem triennii. Dicit tamen doctores quod discre-
tus iudex providebit quod potius super-
habundent probationes quam deficiant cum
hec causa sit periculosa. Verum si videtur ei quod
unum vel duo argumenta non sufficiant
faciat prestari tertium secundum Innocentium Hosti-
ensem. Modo si mulier ex tunc corporis as-
pectu cum septima manu propinquorum pro-
bavit virum impotentem et vir cum alia
septima manu velit probare se po-
tentem an est admittendus. Innocentius dicit
quod sic arguendo de sponsalibus cum in tua et quod
hic dicit locum habet cum vir simpliciter dicit
quod eam cognovit mulier vero innitatur contra-
rium septima manu propinquorum aliqua pre-
sumptione ariditatis vel impedimento precedente

Quod sedem.

Impotens ad copulam est impo-
tens ad matrimonium contractum sive
sit impedimentum etatis contractum sive
nature h. d. Nota primo quod ille dicitur puer
qui est impotens ad coitum. Nota secundo
quod omnis puer et sic ante pubertatis
annos quilibet presumitur ad copulam con-
tinuum impotens donec contrarium probetur de
quo s. de despon. impub. c. ii. Nota tertio

q͛d id quod operat͛ tale impedimentum
quo ad tempus illud operat͛ perpetuum et i-
perpetuum. Nota q͛rto q͛ impotes ad fine
actus vel aliquid de eius fine impotens
censet͛ ad actu. Et adulte q͛ quedam
e impotentia coheundi ex anno ut
in furio. et hec impedit matrimonium contractum
xxxii q. vii. neque furiosus. Quedam
e impotencia coheundi ex corpore. et hec
e impedit ut ptotum istum titulum. Que-
dam e impotencia cohenndi ex utroque
ut i pube infante et hec e impedit illi
sunt vincti et Jo. xxxii q. i. i summa.
Op. q͛ impotentes ad coheundum possit
contrahere C. de nup. sancimus xxvii q. i.
nuptiarum ubi senes qui na defecerit
possunt contrahere. glo dic q͛ hec decre-
tali q͛ contrahe no possunt vitas tamen se
hz i oppositum q͛ i senibus de humanitatis
sollatium ut i. et xxxi q. i. aptant et
c. si dormierit. Ad hanc dicere quod
quedam e impotentia nature. et hec
impedit matrimonium. Quedam e impotentia
accidentis et hec no impedit q͛ omo
hitus non e extinctus. nam senex ali-
quo movet͛ glo. tenent dot. dic q͛d
quidam sunt impediti etate et tales n
contrahunt. Quidam sunt impediti fri-
giditate et tales non contrahunt. Quidam
sunt impediti maleficio. et an tales contrahat
dicta s. c. fi. Quidam sunt impediti q͛
spadones sunt. i. ex post facto castrati
et carentes utroque testiculo. et de his
tangit glo. xxii q. vii. hii qui et i. dic
Jo. quosdam dicere q͛ contrahe pnt xxvii q.
i. nuptiarum xxxii q. v. quod deo ff.
de. vir. do. si. sponsa § si spadoni. recu-
tat alios dicere contra tamen non sint ha-
biles ad prolem et sit ad fine matrimonii re
vel spe xxvii q. ii. omne. et hec sunt
op. laurc. Jo ibi concludit an sint castri
et virgam non hent rectam nec erige
possit et tales sunt inhabiles ad matrimonium.
Quidam hent virgam rectam ita q͛ eri-
gunt vel erigere pnt. et tales licet
non sint potentes ad resolvendum
sperma et i. e matrimonium. quia talis satis-
facit mulieri sive resolvat sive no
nec exigit͛ q͛ in matrimonio semper sit spes sobolis
q͛ sufficit q͛ no evitent prolem xxvii
q. ii. solet. Tercius op. hz q͛ ex quo e
privatus in utroque testiculo q͛ contrahere
non possit et hanc opi sequit Jo. de
fir. quia e ineptus ad prolem et idem
vinc. Et idem sequit͛ Raynaldus in
sua. de impossibilitate coheundi §
vidimus. Nunquam aut dissolvat illud

castrati matrimonium deprehensi ante copulam dic
q͛ no nisi intret monasterium alter eorum. nec
compellendus e ut intret. et sic sponsalia
possit contrahe. et tenebit eam quo ad alia
similitudinem xxvii q. i. nuptiarum xxxii q. v. q͛
deo sibi huius. hoc ponit archi. i dec. c. spa-
donum qui. Quoddam e impedimentum
q͛ caret quis alto testiculo tamen et talis contrahe
pt ut dec. c. spadoni. et idem e dicunt
doc. ut recitat archi. i dec. c. hii qui
nunquam aut procerunt castrati si procurat co-
nictam ad resolvendum contrahat affinitas
vide q͛ scribit archi. in dec. c. hii qui
et q͛d no de eo qui cognovit consan. uxoris sue
fraternitati primo. q͛ obmisi. et obmitto
quia tempe e loquium suffic palium septi ee

Ex litteris.

Naturale impedimentum ad coitum irreparabile arte
medicorum matrimonium impedit. h. d.
Consultacio et Rusio i Rudemus. No
summarium. No 2o q͛ vicium nature impotentia
coheundi reparabile medicorum iudicio
no impedit matrimonium contrahendum vel contractum
secus si e irreparabile. Op. si mulier post
factum viri effecta e ex morbo impotens
ad coheundum q͛ non erat naturaliter i-
potens sed post copulam effecta e impotes
iam consummato matrimonio illud dissolvi no
pot xxii q. i. dixi de coniugi. lep. c. i.
et ii. So. dicit glo. intellige q͛ hec
mulier primo apta et impotes ad coitum
maritus cognovit eam et i copula virum stult
propter q͛d mag e reddita impotes sed
propter impedimentum ab initio no fuit matrimonium
2o ob. q͛ mulier impotes et inutabilis
ope medicorum no pt contrahe s. c. fi. in-
fratis. So. aut e impotens nec pot
iuvari ope medicorum sine periculo corpo-
rali et e inhabilis ad coitum et matrimonium. quo-
dam e reparabilis ope medicorum si pa-
ciat͛ mediocrem virum et talis pt contrahe
et pati dz mediocrem periculum ex quo querit
ut vir pt efficiatur ad. c. sequens
dic ut ibi statim dicam. Dn.

Consultacionem.

Contrahens sciens cum impo-
tente ad copulam cum ea no
separatur h. d. Consultacio et Rusio i
taliter. Nota primo q͛ mulier clausa i-
potes ad copulam e inhabilis ad matrimonium
utroque sciente et consenciente. et certificato de
impedimento et sic no e matrimonium posito q͛ no
sit spes sobolis ex na. declarat dec. po
quero an vim sit matrimonium int impotentes
ad coheundum sciens contrahentes. doc. sentire
videt͛ q͛ no sed quodam obligacio e ut sic
castitate vivat et hitent ut fr et soror
unde dicunt doc. q͛ quodmodo sic vivunt tol-
lerandi sunt. sed si alter ipsorum vivat in-
honeste epus providebit de offi. or-
di. c. i. et c. licet. et si maritus potens

tum alia contrahat et illam cognoscat
tenet matrimonium secundum. de spon. in fi. et c. ibi in
na et si ligatus impuberes contrahere non debeat
valet tamen si contrahet. ut no. de de spon. impub.
c. de illis. dicit tamen quod talis contrahens tenetur
sic arctam tenere et alere secundum Innocentium et hosti. et
plus dicit hosti. quod si potens ad copulam
non possit continere quod danda est sibi licentia
xxviij di. de his. Sed quero an cuiuslibet impo-
tentia in muliere reddat ipsam inhabilem ad
matrimonium dicunt quidam quod sola arcta contrahere non
potest. alia aliter impedita sic hosti. dicit
idem in quolibet alio impedimento. ut si sit in
tantum arcta vel lata. quod de facto cognosci
non possit. Idem si ex aliqua latenti infir-
mitate reddatur incognoscibilis. ut breviter
quotiens sit irreparabilis. s. c. proximo et
in c. fraternitatis. dum.

Laudabilem.

Tempus triennii est sufficiens
ad divortium in frigido contra-
tum h. d. vel si impotentia coeundi con-
stat statim separatur matrimonium. alias cohabitabunt
coniuges per triennium. et tunc si cum septima
manu propinquorum iurant quod dederint
operam carnali copule. nec potuerint
commisceri separantur. Comuniter dicitur 2a in nos vero
dividitur decretalis in duas partes. prima loquitur
quando unus coniugum dicit matrimonium consummatum
alter diffitetur 2a in §. si autem in qua dicit
si uterque fatetur matrimonium non esse consummatum hec
est vera divisio consultacio et responsio. in nos vero
illa subdividitur prima pars loquitur in potencia
tiam usque ad § sin autem quod nunquam loquitur
quando uterque confitetur. primas subdividitur quoniam
prima loquitur quando simul non consentiunt. 2a quando
consentiunt. No. primo quod impedimentum fri-
giditatis potest esse naturale et accidentale puta
in naturaliter frigidis. No. 2o quod ubi frigidi-
tas potest apparere per evidentia signa frigiditatis
non datur probacio triennii. sed si non potest ap-
parere tunc datur probacio triennii et in eo ex-
igitur probacio per verum iudicium hoc est per iura-
mentum propinquorum. No. tercio quod ex solo contu-
macis cum alia vir probari defectus frigi-
ditatis ex quo separatum est matrimonium primum
vir tamquam eciam decepta primum matrimonium debet
separari et sic in ca. in nominali sunt quod matrimonium
non fuisset in rem iudicatam quoniam constato de
errore retractetur. No. quarto quod et constito
de frigiditate si coniuges volunt simul esse
separandi non sunt. Nemo ad § sin autem et
no. quod ubi fatentur coniuges impedimentum
non exigitur probacio triennii. sed solum
sufficit iudicium iuramenti propinquorum
No. quod in iuramento purgacionis vel
vicinorum bone fame. et sic vicini qui
succedunt loco propinquorum. No. quod in iuramento
purgacionis omnium iuratorum corporaliter prestari
et debet tangi sacrosancta ewangelia. vide glo.
in cle. debentes in verbo tacta. Et non perti-
cam iuratur tamen ipsorum coniugum quod reciaipsorum
compurgandorum. Videtur quod litera sibi contradicat
nam in prima dicit quod ut separentur expectatur
triennium in § sin autem. dicit contrarium quod sta-
tim separantur quod. glo. aliter non declarant
Innocentius intelligit unam partem quando alter tamen
coherenti fatetur frigiditatem et impotentiam
coheundi. alter non quo casu aut per evi-
dencia signa potest constare de frigiditate
et non expectatur triennium. sed statim separantur
cum iuramentis propinquorum. aut non ap-
paret per evidencia signa et tunc probatur
per triennium. et sic probato impedimento si consen-
tiant simul habitare bene quidam alias separan-
tur. et si maritus contrahat conquisitur
si uterque consentit et confitetur impedimentum procedit
§ sin autem. quod sufficiat iuramenta propin-
quorum nec exigitur probacio triennii. et sic
debet intelligi tex. hic in fine. et s. c. i. Ho. Ruso
et hoc declarat verum iudicium. hosti. cuius est
mos destruere tex. dicit quod § sin autem quod
nunquam potest dupliciter intelligi. primo quod sit ex
posicio eius quod dictum est in primo casu de triennio
nam dicit quod debet cohabitari triennio et postea
probari per verum iudicium s. iuramento coniugum
et propinquorum. vel 2o dicit quod exponit id
quod est dictum in primo casu ideo quod dixit. quod quando
apparent vera iudicia. non expectatur
triennium sed separantur. et hoc intellige ipsis
iurantibus et propinquis. dabitur tempus
arbitrarium. Iste intellectus hosti. omnino
repugnat litere. et § sin autem venit ad
consulere ad precedencia dicta. mirabilis ergo
intellectus quod intelligatur. ut exponat et
declaret. quare Innocentius melius dicit. sed
secundum hoc ob primo dicto ubi dicitur quod appa-
rentibus signis frigiditatis separatur matrimonium
nullo expectato triennio vel alio interveni-
ente et hoc est falsum. quod saltem debet interve-
nire iuramenta propinquorum. ut d. c. s.
proximo. Sed tex. dicit si frigiditas probari
possit quod ante triennium separatur intellige si
probari possit per evidencia signa et eciam
per iuramenta propinquorum. et hoc placet. 2o
circa istam partem quero an sufficiat tri-
nium ante perfectum. ubi exigitur. glo. dicit
quod non sed ante cohabitacionis exigitur a quo
dederunt vel dare potuerunt operam copule
ymmo nec sufficeret cohabitacio nisi et copu-
laret operam xxxiij q. i. requisisti. quero
an hec probacio triennii habeat locum in ma-
leficiato glo. quod sic et fortius. quod maior ex-
igitur probacio in impedimento accidentis quod
naturale ad hoc j. c. fi. Sed quero 3o quod dicatur
iustum iudicium per quod apparere possit post
triennium frigiditas. dicit glo. per testes
vel aspectum corporis. intelligo quod dicit per te-
stes. i. per iuramenta propinquorum. et sic intel-
ligit doc. unde dicit quod solus non sufficit
aspectus. quod in tali spe fallitur visus et
oculus obstantis. Quarto quero quod litera
dicit quod sufficit probare ante frigiditatem
evidenter. et sic appareat quod non est nisi

expectare terminum ¶ Generto quo possit
probare an impedimentum frigiditatis dicit
doc. puta quod vir habet membrum sicut aliorum
omnino apparet arta et inepta in c. pr. vel per
plures probari quod ambo confitentur impedimentum
et multa signa frigiditatis apparent et prestant
iuramenta parentum dicunt tamen hic
doc. quod si omnino apta est impotentia ut iudicata
quod non exigentur iuramenta propinquorum quod
talis est infallibilis probatio secundum Innocentium
Concludo istam partem ut aliquid reporter
Si queritur an et qui admittuntur coniuges ad
docendum de frigiditate secundum c. i. e. ¶ Si
queritur ubi admittitur qualiter probetur fri-
giditas quando an terminum apparent impedimenta
omnino apta ut quod mulier sit arta et tunc
ex hoc solo separantur quod hec est aptissima
probatio et non expectatur terminus nec
expectatur iuramenta propinquorum secundum Innocentium et
doc. hic. Idem dicit Innocentius hic si habet membrum
sicut vir. Sed contrarium dicit eodem c. i. quod sic emit-
tit urinam ita potuit forte emittere se-
men et pro tanto istud non cadit sub isto
membro. Idem puto quod supra dixi si apparet
quod vir habeat incisa virilia vel est castratus
utroque testiculo quod cum talibus potest haberi evi-
dentissima probatio. Idem dicit doc. si ap-
paret quod sua est lata alias et iste propter fri-
giditatem ab alia separatus ¶ Quandoque de impo-
tentia non potest haberi certa probatio secundum verisimilis
et evidens ut quod habet sicut membrum et tunc exigitur
solum iuramentum propinquorum et ut dixi e. c. i.
¶ Quandoque de impotentia apparet presumptiva dubi-
a que presumptione concludunt et sunt plura
et tunc dicit hosti. quod aut sunt in semiplene
pubertatis puta vir habet xiiii vel xv an-
nos et expectabitur usque ad plenam pub-
tatem ut dixi in c. ii. de despon.
impub. et si est xvi annorum expectabitur
per biennium C. de admor. temis. Si xv.
per terminum In aut. de nup. § porta si-
onem. Si xvii per annum. Si xviii per mense-
sem vel duos arbitrarie eodem c. i. et quod
ibi scribit hosti. et ultra hoc exigentur
iuramenta propinquorum ¶ Si autem esset in
plena etate separetur ex solo iuramento
propinquorum alio tempore non expectato
et sic declaratur tempore quod exigit arbitrium
hosti. dicit eodem c. i. nam si nulla apparent
signa vel levia frigiditatis exigitur
probatio termini ut hic et ultra hoc
iuramenta propinquorum ¶ Venio ad tertiam par-
tem et prosequendo intellectum Innocentii quod lo-
quatur quando uterque confitetur impedimentum
hic videtur probari quod exigatur sola probatio
septime manus propinquorum secundum hunc ob.
quod dixi eodem c. i. ubi etiam exigitur ultra hoc
probatio per terminum quandoque fatetur Innocentius
hic quod sufficit sola probatio propinquorum
et sic sibi contradicit. Sed dicit quod primo dictum est
melius et sic est tenendum dicit quod sufficiat
Sed tamen distinctionem quam ibi posui vel simi-
listicam Innocentius dicit quod quandoque utrumque fatetur
impotentiam et sufficiant iuramenta propin-
quorum ut hic nec exigatur terminus nec
alia probatio nisi aspectus corporis ¶ Quandoque
fatetur quod eam non cognovit nec tamen impoten-
tiam quod dicit se habere tamen potentiam cognoscen-
di alias et procedit distinctio quam posui eodem c.
i. et c. fi. sic loquitur in e. ti. ¶ Quandoque negat
uterque et procedit forma posita tene quod vis tamen
est quod dixi eodem c. i. eidem sequarem quod det
maior in probationibus potius superhabundare quam
deficere ut est in dixi ¶ Omnia dicta procedunt
in frigido quid in maleficiato dicit quod ex-
pectandum est terminum et fortius quam in frigido
quod hoc impedimentum accidentis illud nature
Ideo dicit hosti. quod non semper in frigido expec-
tatur terminum sed semper in maleficiato expec-
tatur in c. fi. que sit ratio ibi dicit et hic
tenendo opinionem quod propter maleficium
separetur de quo dictum in c. precedenti ¶ Ultimo
restat examinare duo dicta primum quod dicit
quod si uterque volunt probato impedimento simul
remanere possunt verum quod non exigatur utriusque
consensus sed sufficit consensus illius qui igno-
rabat impedimentum quod sciens contrahere non potest
de eo qui dux. in matri. c. i. Sed glo. expo.
quod sufficiat quod solus ignorans consentiat hic
dicit quod exigitur consensus utriusque quod sufficit
sit septimum esse et hoc ideo quod nullum est matrimonium
nec aliquod vinculum Ideo tenet primum in c.
siquis accepit xxxiii q. i. in fi. prime glo.
tene glo. ad hoc no. eodem c. i. ¶ 2o dicitur
quod si alter ipsorum contrahat cum alia separatur
matrimonium hunc ob. duo primum xxxiii q. i.
si per sortiarias ubi apparet quod si aliquis est impo-
tens et separatus ab ea licet postea aliam
cognoscat matrimonium non integratur ¶ So-
lutio procedit in impedimento accidentis per
maleficium quod potest restringi ad certam
personam potius ideo ex eo quod aliam cognoscat
non detegitur quod sit potens ad cognoscendum
illam a qua separatus est ¶ Impedimentum
autem frigiditatis reddit quem impotentem
ad cognoscendum quamcumque ideo concepto quod
unam cognovit apparet quod est potens quoad
illam a qua separatus est quod hoc non est
determinabile ad certam personam et sic lo-
quitur hic et eodem c. i. ¶ 2o hunc ob. quod non videtur quod ex
solo contractu cum alia debeat ab illa separari
et integrari primum matrimonium quod hoc non apparet
quod frigiditas subsit ex quo non cognovit eam
et sic non apparet falsitas impotentie. So. in-
tellige quod reintegratur primum quando eam acce-
pit subaudi et eam cognovit. Idem si aliter
apparet ipsum mulierem cognoscere licet cum
nulla contrahat secundum doc. et bene sic intellige
hoc c. in duobus locis et eodem c. i. ¶ 2o dicit
hic quod si contrahat cum alia subaudi et
cognoscat quod hii qui iuraverant dete-
guntur periuri. Cinero quod dicit glo. quod soli
vir et uxor non compurgatores quod licet sit
falsum quod iuraverunt vir et uxor potest
esse verum quod iuraverunt compurgatores scilicet quod
credebant illos verum iurare. Idem non

xxxiij. q. i. c. ij. dicit tn hosti. q mulier
no cogit[ur] manere uir impotete. s[ed] sufficit
q iuret q fuit sibi impotens. q nuq[ua]
cognouit eam licet ipa se no subtraxit
z adhibuit diligentia. et s[ecundu]m fictam hoc
fecit non denegauit. quamuis masculus
frigidus no sit et aliam cognouit et
hoc pz ex lra. quia huic nuare q[uonia]m nuq[ua]
una caro effecti sunt. Abbas ponit
hic unaz cclusionez quia pona .i. c. fi.
ubi concludam totu titulum z qd dixi
hic. § .i. et quod dicta .i. c. sequenti. &c.

Fraternitatis.

Propter artatonez mulieris si
preter diuinu miraculum
absq[ue] periculo corporali habilis reddi n[on]
pt separat[ur] matri. reintegrat[ur] tn p[ro]gea
si appat ecclesiam fuisse deceptam com
diuisio 2a ibi q[uonia]m. No ar[gumentu]m q archi
pbr pt cognoscere de ca matrimoniali q
e vin de mandato epi. als non. no
de cosan. z affini. c. i. ¶ Nota 2o q sup
copule potentia z an mulier sit arta
uel stat[ur] iudicio matronaz et testio
et no qualitates requisitas circa teles
matronas. pmo exigit[ur] q sint sive p
rochie. Item q sint proude z hoeste
¶ No tertio q preceptu ut sub periculo
aime testis dicat veritate subrogatur
loco iuramenti. Idem consideri pstatione
ad hoc. &. q metu cu ad aures ¶ Nota
q[uan]to practicaz i probanda inhabilita
te ad copulam hili ad separandu matri
q arti[cu]lus debet ccludere inulem i de
finite inhilem z quo ad omes et quo
ad omne tempus ita q no possit esse
mater uel coniux aliquo tempore ¶ Nota
q[uan]to petitam. quia hz formare Iudex
i separatone matri. debet em inducere
inhilem i q[uan]tu pt ad religionis ingres
sum. Et no q ubi affirmatiua e expo
nibilis i negatiuam. z eq[ua] negatiua p
babilis est. ad hoc deveniut. sup hoc
de elec. bone .i. No g° q pmissio cime
tie nemo non infert uotu solepne io
sit tantus uolens pbar pfessioz. z no
arti[cu]let de sola pfessione cimetie. et
q pmissio cimetie pt ee simplici ubo
z voto solempni. no exigunt uotu solepne
qn fit ab indomo remanente z ad religi
one no transeunte uel vii no certe religi
onis vouente ¶ Solepne aut exigunt
cum fit transeunte ad certam religionez
uel alio re[gul]e se uouente. vid q dixi. &
qm. clici uel uouetes. c. rursus. et visi
tante ¶ No septimo q illud non d[icitu]r
petitu impe[dimen]ti q pter diuinu miraculum
p opus humanu absq[ue] periculo corporis repa[ratu]r
z eq° q illud dicit[ur] potuit q p diuini
tiu miraculu e reparabile uel p humanu

sed non sine mortis periculo. et sit illud no
dicit[ur] possibile q a solo pendet dei miraculo
vide q scribit Inno. de ca. posse. t. pasto
ralis ¶ No octavo q finia in ca matrimoniali
lata z ex probabili errore no transit i rez
iudicatam qn possit errore compto re
tractari ¶ No nono q ubi duo pit se hut
in exercitio i actuale exercitiu unius ccludit
exercitii potentia in alio. ad hoc de dolo tu
dilecti. z io mulier cognoscibilis quo ad
unu. e cognoscibilis quo ad aliu secus si no
pares i exercitii potentia. uolens g° infringe
probatonez probata difficultate optinet
¶ Nota decimo q ex sitrutis qnq[ue] declat[ur]
quod i pltitiz ¶ No undecimo q error me
i pellentis ad religionis ingressum solut
coniugiu an copulam adeo q in seculo
remanens hz ptatem cu alia cohendi
z uz matri. non tn solut[ur] voto solepni
absq[ue] religionis ingressu. ut pz q hic
qn uouit solempniter no repellit[ur] ex
uoto s[ed] repellit[ur] ex adulterio s[ecundu]m Inno. No
q sicut ex uiolatone matri mulier d[icitu]r
committe adulteriu. ita ex violatone uoti
solempnis cmittit[ur] adulteriu spuale
q violat vinculu sponsalium et matri
cu deo z qd uterq[ue] e habile ad separandu mulierez
z ad repellendu quo ad thoz ¶ No. qd
dicat[ur] uotu no solempne. qn simplici u
bo mulier cimeteria pmittit z sic absq[ue]
alia solepnitate se non astringendo ad ali
qua determinatam religionez. vide eca hoc
qd scripsi. &. q clici uel uoue. memini
als rursus ¶ Nota q probabile dubiu
surgens ex facto impedit adulteriu z pba
bile dubiu z iuris excusat delictu. &
d[ico]. p hoc aut determinata no pnt colligi
notabilia. nisi q no e defacili precipitanda
finia in hijs cais matrimonialibus cu finale
iudiciu pendeat ex futuro euentu. Sicio
ad maiam z hanc decre legam p ptes
p° prima expedia usq[ue] ad x q[uonia]m. In hac
pte glo signat duo contra ¶ Opo vide
q mulieres no potuerunt depone super
hoc q eet apta matri° que erat negatiua
&. de elec. bone. So dic glo. q negatiua
hec e exponibilis in affirmatiuaz io pbabilis
e. devenit. sup hoc. contrariu precedit quie
puia z no pugnans remittit ad i no
tn dicit doc. q hec probatio non est
certa. 2° ob q dicit q mulieri deerat
naturale instrumentu. hoc falsum e q no
potuisset viuere. So dic glo. q deerat
et inutile hebat p qd pz q partia sut
aliquid de ce uel aliquid inutile ee ff. de
dolo. Nam is de resti. spoli. olim. circa
istam ptem quero. an si adsint mulieres
que attestent[ur] de defcu instrumenti ad
probandu i potenciaz exigunt[ur] iuramenta
approximaz glo dicit q no exigunt depo
nunt de i potentia euidenti membri z sic

glo. restringit illam prestationem iuramenti de-
mum locum habere quando allegatur impedimentum
frigiditatis. hosti. dicit quod illa prestatio iu-
ramenti habet locum in omni casu in quo non constat
de euidentia impedimenti, seu euideter
non constat de impotentia. et hic forte sunt
adhibita licet littera hoc non dicat. et hoc sup-
plere non est contra textum. 3o an iste matro-
ne adhibentur sine iuramento dicit glo.
quod patet quod non, ne aliquid in fraudem
matrimonii dicant, ut patet de eo qui cognouit con-
san. uxoris sue s. uideo. et dicit quod hec atte-
statio habet locum loco iuramenti sic. 6. de ap-
pellationibus. Idem dicit de attestatione sub
fide sua, vide in c. ad aures. 6 quod metus
causa. Quarto quare de proximis exi-
gitur matrone. dic quod tales presumuntur melius
quo ad famam habere meliorem notitiam de
impedimento de c. et post. et c. septimum
de vicinia tamen et ex debent queri ex parte
et cauere debet ne sit nimium iuuenis propter
inexperientiam. nec nimis antiqua
propter visus defectum. Nam cum manu et
oculo talia sunt probanda. de probat. pro-
posuisti et c. tamen et propter mulierem medicinas
an quo respiciatur consulit hosti. quod mulier
in aqua calida prius lauetur et diu mo-
retur. interim sub fideli custodia teneatur
ne possit interim apponere medicinas ff. de
ventre inspic. l. i. debent et esse hone-
ste ne sint lenones uel uiles quod premio
decipi ualerent et corrumpi possent et omni
precio consentirent. In aut. de leno. coll. iii.
et C. de curio. l. ultima. li. xi. et dicit hosti.
quod in talibus non posset adhiberi nimia
diligentia. unde in talibus per inspectionem
viri et mulieris iuramenta utriusque et
propinquorum debet laborare ad ueritatem magne
cum honeretur inde tamen arbitrio talia
committitur et latet sepius quod si diligenter
inuestigaretur appareret. et prosequitur alia
verbosa que uide per te non sunt utilitatis
Venio ad 3 causam que expediam usque
ad 6 casum. penultima. hic signatur unum contrarium
in glo. Nam dicitur hic quod sententia lata er-
rore comperto retractatur, quod contra pretextu pro-
bationis noviter reperte sententia non est retrac-
tanda ut est casus in c. cum inter de re
iudi. Sol. dic. glo. quandoque sententia detegitur
lata probabili errore, et postea clare
detegitur error, et sententia illa retractatur
ut hic et de purga. vulgari significasti.
Aut solum reperitur probatio noua et ta-
lis non viciat sententiam. et ex hoc non de-
tegitur probabilis error. Aduerte si ista glo.
ponderat errore non est verum quod solo errore
non retractatur ut patet in dicto c. cum inter
Jo. declarauit aliter glo. quandoque sententia est
lata non solo errore tacita probatione ut est probatio
per aspectum que fallit et fallitur. et detec-
to errore retractatur ut hic et dicto c. sig-
nificantibus et facit ff. de mi. iuran.

ad monendi. Aut est lata integra probatione
et non retractatur comperto errore, et non potest re-
tractari. fallit in causa matrimoniali que non
transit in rem iudicatam. et sic potest alio modo
intelligi hec decre. 6. de re iudi. lator et c.
consanguinei. Habes ex hoc duos casus in quibus
retractatur sententia. alium assignat Inno. quando
aliquid proponitur in 2o iudicio de quo non
fuerat in primo propositum. allat de fide instru-
menti Jo. 29 quando notorie constat de iniustitia prime
sine. quia semper debet vitare periculum ea contra
venit dicitur vitate et sic possit esse hic. Nam hic
constabat notorie de falsitate prime sine quod
dicimus. quia hic habes expresse quod sententia contra
notorium est inualida. et plus quod illud quod
dicitur sententiam iniustam non retractari non applicetur
est verum quod non potest retractari nisi quando noto-
rie constat de iniustitia. et euidenter
fit euidentia. et hec causa quare sententia qua
constet quis iniustam retractatur. ut non scri-
bit Inno. de immu. eccl. quod plerique. Et
aduerte quia hic amplificat illud dictum ad
aliam notorietatem. quid autem si constet in
iudicio per probationem iudicialem statim de
iniustitia vide quod scripsi de probationibus, quando contra
statim sup ultima glo. et vide quod scripsi de re-
iudi. bortoldus. et quod scripsi post Inno. de ap.
exteriore. et de rescriptis cum dilecta ubi ponit
Inno. et quod scribit glo. in cle. sicut
appellationem de appel. in cle. quod non possit
saluari dictum Inno. pro hoc dictum quod probatio
iudicialis transit in notorium ut scripsi de cohi-
bitatione. et sic videtur quod detecta iniustitia per pro-
bationes ex quo aliquid non opponitur
ut talis sententia ut iniusta retractatur. licet
non an sententia lata contra notorium teneat
quod ex scripsi in c. ab excommunicato de rescriptis
et de re iudi. inter notorium et vide Inno.
de conces. preben. cum sup i addit. et quod non l. c.
per tuas. q. de sen. exco. et quod ibi scripsi
et vide tex. de appel. sollicitudinem de re-
iudi. inter cetera. 2o ob hunc decre.
ex firmiter quod impedimentum reparabile non
impedit contractum hoc est nam impedimentum
maleficii impedit xxxiii q. i. si per sortia-
rias. et tamen illud non est perpetuum quod potest remo-
ueri preter diuinum miraculum. saltim per
illum qui ipsum induxit. quod quicquid
ligatur dissolubile est in aut. de nupti. § nup-
tias. Sol. quidam dicunt quod illud c. non
tenet hec iniusta est. Alii soluunt quod aut
allegatur impedimentum ex parte mulieris et
distinguitur an sit reparabile uel non. ut
hic aut ex parte viri allegatur maleficium
et indistincte dissoluitur matrimonium ut s. hec
non est bona quod non debent ad paria iu-
dicari. et non est dare maiorem causam in uno
quam in alio. Alii tertio dicunt quod maleficium
presumitur perpetuum eo quod hitauit feminam
et non potuit se coniungere. si tamen detegatur quod non
sit perpetuum reintegratur si non detegitur
eo modo quo alia impedimenta. In aliis
distinguitur aut appet potens quo ad
alium vel aliam et presumitur potens quo ad virum

a quo vel quia separatus est et sic reintegratur
ut hic et e. c. proximo § 1. et hoc quia
impedimentum non est vissimile restringibile ad
certam personam. Nam dicta potentia quo
ad unum dicitur potentia quo ad reliquum in
maleficio autem aut cognoscitur pendere et
detegitur error perpetuitatis impedimenti et sic
reintegratur aut apparet separatus vel separata
cognoscibilis per alium et tunc non detegitur
error perpetuitatis quo ad istum et est ideo quia
possibile est quod sit maleficiatus quo ad unum
et non quo ad alium quia talia impedimenta
sunt restringibilia ad certam personam per hoc
n. omnino satisfit contrario quia in veritate hoc non est
perpetuum cum sit dissolubile. Sed dic quod male-
ficium in dubio non presumitur perpetuum quia
dissolubile est ut opponitur. tamen si probatio
sit facta triennio presumitur perpetuum et si dicatur
adhuc est dissolubile videtur quod non est dis-
solubile nisi miraculose nisi per virum et quod
ab unius potestate dependet miraculum deo
ut no. e. de cau. posse. pastoralis. Item
quia non dissolvitur tale impedimentum nisi
per vires erbarum vel aliarum rerum et maxime
potest dici perpetuum si is qui fecit vel non
invenitur vel ne destruere et maxime quia
dicatur per herbam vel potum. Omnia pre-
dicit ut maleficio dissolvatur matrimonium
quod precessit maleficium secus si matrimonium
secutum est quia ex hoc non dissolvitur
xxxiii q. vii. his quorum et q. v. si uxore.
et si dubitatur an precessit quidam dicunt
quod debet presumi quod precessit et sic expediatur
nec maneant impediti arg. C. de edili.
edic. l. iiii. nec ob. de testibus l. z. ex quadam
in fi. quia illud vinculum quod matrimonium potest habere
affectum s. fornicationis evitandae vel bonum
prolis quod hic non potest propter impotentiam
coheundi. Non hoc deum quia limitat
illud quod dicit presumi promatius quod
est bene notandum. Ergo puto quod petens divor-
tium artetur ad probandum maleficium pre-
cessisse quia hec est sua intentio. Sed si
aliquis petat aliquam in uxorem forte
posset procedere primum dicunt si ambo consen-
tirent in separatione adhuc posse pro-
cedere secundum dictum ut quia uterque peteret sepa-
rationem. Quarto vero an procedat quod hic
dicitur ut separata revertatur ad primum sive hec
contingat quia sit separata per medicum
sive per alium. glo. dicit quod idem vel utrobique
quia hec decre. non distinguunt. Quinto vero
qualis potestas reparandi exigitur. glo.
dicit quod intentus est hic aut impeditum
est reparabile cum gravi periculo et impeditum
est perpetuum aut cum levi et non est perpetuum.
Hostiensis dicit quod qualitercumque reparetur
restituenda est primo viro nisi appa-
reat unum omnino cum muliere impotentem.
Et idem hosti. dicens quod quantumcumque grave
periculum sunt semper restituenda est primo viro
ex quo reparata est et ex quo cognita est a post
secundo adhebit primo quia si vir est cogno-
scibilis ergo et alii unus ad hoc ut red-
datur habilis et reintegretur primum sufficit
quod ab uno sit cognita ut presumatur ab
alio cognosci nisi experientia appareat
contra ut quia forte vir habeat lanceam
grossiorem aliis et improportionabilem
mulieri quod pateat ex sui evidentia
ut quia patitur elevantia prosequitur
alia turpia que obmitto. per hoc dicit
hic glo. quod si posterior vir non possit eam co-
gnoscere sine gravi periculo quod non est
reddenda primo viro licet ex post facto
per consuetudinem secundi viri reddita sit ap-
ta priori. Innocentius et hosti. in hoc ultimo quod
quia ex quo est apta primo restituenda est
quia iam detectum est ipsam reparabilem fu-
isse et sic detegitur cum secundo nullum matrimonium
fuisse. dubitant ultimo hic doc. dum
lazarus resurrexisset an si repeteret
uxorem vel etiam an possit. dicunt
vero quod non quia si per miraculum hoc sit
ideo deo indicatur tamquam de eo quod fieri
non potest et hoc valde late prosequitur
satis hec magis disputare de contingentibus
hic tangunt nunquam evenimet ideo non fulciges
in hoc capitulo tunc vide hic per eos si
vis videre non plus in isto. Venio ad
et si preditum usque ad § per hoc autem et
primo tex. hic vero dicit tria primum quod
mulier separata transivit ad religionem
ut promisit quod vir debet tamen secundam retinu-
ere. secundo quod si mulier solempniter se voto
obligavit non tamen ad religionem
transivit quod vir cogitur ad mulierem primam
reddere nisi eam velit pretextu adulterii
repellere. Tercio quod si mulier voto
simplici obligavit et solo verbo quod ad
hunc compellitur vir ipsam retinere vel reci-
pere nisi sibi opponat adulterium quod potest
quoque ipsa certificata est de copule potentia
et habilis est ad copulam reddita. Contra
primum dictum obviat quia voto solempni
solvitur matrimonium contractum et patet extra de. e. q.
c. i. vel voventem insinuante et c. rursus.
So. dic hic Innocentius quod quamquam votum so-
lempne precedit matrimonium et dissolvitur
matrimonium post contractum ut in q. Quarto in
matrimonium precedit votum et ante copulam et votum
subsequens non dissolvit matrimonium sic loquitur
hic quod est notandum hic quod tamen divortium est adul-
terium non tale votum. vide quod no. de consan-
guinitate. ex parte ii. et ex hoc patet differentia inter
ingressum religionis et votum solempne
continentie quia religionis ingressus solvit

matꝛim ante copulam de ꝯu. ꝯiugꝫ. ex
publico non ſolum votum ſolempne de
hoc dixi. ſ. qui cle. vel vouen. inſinuante
et vide ꝙ nõ deꝯn. ꝯiugato. dudum ¶ Quod-
dam ꝯo ē votũ cũ ſiſitũ ad religione et
hoc impedit ꝯtrahendũ et dimittit ꝯtractum
ante ꝯtractuꝫ aut ꝑceſſit copula ꝛ non
dimittit aut nõ ꝛ dimittit deꝯn. ꝯiuga. ex
publico. ¶ Quoddam ē votuꝫ ſolempne ſolius
ꝯtinentie et tunc impedit ꝯtrahendũ
et dimittit poſt ꝯtractũ cũ ꝯtractũ nõ ſue-
tũ copula ſiue ſine copula ut hic. Quod-
dam ē votũ ſimplex et hoc impedit ꝯ-
hendum et ante ꝯtractuꝫ non tollit
nec poſt ꝯtractũ dimittit ut pꝫ. ſ. qui cle.
vel vouen. ꝑtotũ. hec nõ et menti tene
¶ Unde aut ſuſceptione ſacri ordinis ſol-
uatur matꝛim ante coplam dicit aliquis
ꝙ ſic ſicut religionis ingreſſu ꝙ ſolep-
nizatur et ſic .e. ex publico hꝫ locũ etiã
i ſolempnizatõe voti ꝑ ſuſceptionẽ ſacri
ordinis. Jo. an. remittit ad noto e. i. li.
vi. Ibi Jo. an. dicit ſe diſputaſſe ꝯtrarium
et ſic dicit de ſummatũ pꝛe vagantem
antique ad hoc de ꝯu. ꝯiuga. excepte
ii. xxvii. q. ii. deſponſata aſſignat
alias cãs dic ut i. ſufficit rõ quod nõ
appet hic tantũ. ꝯo remaneo in ꝯtrario
regula quos deus ꝯiunxit ¶ Op. 2o
et vꝫ ꝙ nõ ꝑtextu cople cũ 2o nõ
poſſit mulier repelli exceptione forni-
cationis quia nullaꝫ iniuriaꝫ fecit
vel facere intendebat pꝛimo marito ex quo
ab illo ſeparata erat. vñ fornicata ſit
cũ 2o tamquam ſoluta xx. q. i. illud. ff.
locati ſi ignorans. Nam adulteriuꝫ nõ
ꝯmittitur ſine dolo xxxii. q. ii. iii. leuiter
ff. de adulte. l. plꝫ. Item ſi aliquibus
ſeparatis ꝑ ſnam alter ipſorum fornicetur
minorẽ iniuriaꝫ ꝯmittit ꝛ minus
peccat xxxii. q. vii. quemadmodum ꝑtãt
ꝑ ſnam fornicatoꝫ nõ ſunt apta pꝛimo
viro forte nec ꝑ multas exigitur nõ pt
eius fornicationeꝫ oppõne glo. ſoluit
ꝙ ſicut ex ſituro euentu appet veto
fuiſſe natus ita ex futuro euentu ap-
paret ipſam adulteriuꝫ ꝯmiſiſſe ꝛ ſic
repellitur. hec nõ placet ꝙ licet decla-
ratio hec trahatur retro quoad equitatẽ
validandi matꝛi ꝙ hic equum ē non tñ
ad inducendũ delictũ ubi nõ ē. quia
hoc equum non ē ¶ Et oĩs fictio fun-
datur ſuper equitate ad hoc tex. hic d.
vult ꝙ mulier ſit excuſata dubio
pendente ut pꝫ i. quodam articulus 2e Jo.
dic ꝙ quãuis mulier ſeparata ſe iunxit alteri
fornicatio ꝯtinua hoc ē nõ ſub colore
matꝛi ꝛ tunc mulier repellitur ꝙ dato
ꝙ aĩo nõ fecit iniuriaꝫ pꝛimo marito ꝙ
putabat ſeparatum tamen iniungendo ſe
alteri fornicatio ꝯtinua dabat operam rei il-
licite ꝛ ſic ultra intentũ puniri debet. ff.
de adulte. ſi adulteriũ cũ inceſtu. ꝛ nõ glo.
de ſen. exco. a nobis ꝛ maxime ꝙ ꝯſtie
cople iſto ꝯſentiebat iniurie matꝛi que
ſurgere potat ex ſine cople ꝛ hoc voluit
lrã ibi vel niſi fornicatio mõ ¶ Unquam
mulier ſeparata ſe iunxit in facie ecclie
ꝯtrahendo cũ alio ꝛ hoc tunc ſtante du-
bio facti ꝛ iuris antequam iſta decretalis ema-
naſſet planũ ꝙ mulier erat excuſata
ꝙ ꝓbabiliter ignorabat iniuriaꝫ pꝛimi ma-
trimonii ꝛ nõ dabat operam rei illicite
ꝛ ſic adulteriuꝫ ei nõ potuiſſet opponi
ꝛ ſic intelligo ꝯ quadam ¶ Secundo tunc
excuſatur ꝓpter multa pꝛimo ꝙ ſunt
ꝑ eccliam ſeparata xxxii. q. vii. quadmoꝫ
2o ꝙ publice nupſit 3o ꝙ in dubio po-
tuit bonã fidem habere ¶ Ornato quia
ſniam diuorcii latam forſan in ꝑpetuum
valere credidit ¶ Quinto ꝙ nemo illi ꝯdi-
xit nec poſtea ꝯſciam turbauit ꝯo
nec adulteriuꝫ ꝯmiſit ꝙ nõ ꝯmittitur
ſine dolo ſꝫ m hoſt. unde allegat glo. quoniam
mulier ſeparata a viro ſub colore matꝛi
ꝯiunxit cũ 2o certificata de hoc vꝫ quod
hodie ē factũ ꝛ certificata de ſto ꝙ ſenſit
ſe cognoſcibileꝫ et tunc ſtatim dꝫ ꝑſumere
ſe aptam pꝛimo viro. vñ hodie poſt iſtaꝫ
ꝯſtitucõeꝫ nõ excuſaretur ab adulterio et
poſſet repelli ꝓpter adulteriuꝫ ꝛ hoc voluit
hec lrã nec ob. ꝙ et aut ꝯſtitucõneꝫ
iſtam iſta debet reputari in dolo tuꝫ
matꝛim ſit de iure nãli et ſic quo ad
illud vinculuꝫ ſiberat ꝙ excuſata
ē ex quo ſuꝑ hac ꝯſtitutõe ecclie que
diſponere pt diſponebat. ex ꝙ ꝓbabili
errore facti ad hoc ducebatur vel dato
ꝙ forte nõ excuſaretur quo ad peccatum na-
turale excuſatur quo ad penas ꝯſtitu-
tionis ecclie ut ē pena exceptionis a-
dulterii. pꝛimum tñ magis mihi placet ſi
tñ ꝑ ſnam copulam nõ fuiſſet reddi-
ta apta viro. vel ē ꝑ 2am nõ credo
ꝙ repelli poſſet ꝙ ex hoc nõ pateret
adhuc de errore ſeparationis pꝛimi matꝛi
ut ſenſit glo. Queritur ſi ꝑ adulteriuꝫ
mulier repellatur an poſſit maritus
ſtare cũ ea dic ꝙ nõ ꝙ iam declara-
ratur eũ nõ eẽ matꝛim quo ad ſtatum
vinculi ſꝫ tũ pꝛima ſniam ſi ipſaꝫ cogno-
ſceret poſſet repelli exceptioꝫ adulterii
¶ 2o quero quid ſi mulier fuiſſet i-
greſſa monaſteriũ cũ probandi et i fecit
reſeruare inſtrumentũ quero an poſ-
ſit reintegrari pꝛimo marito dic ꝙ ſic
ꝙ redeundo ad ſeculum poſtea ꝯpelleretur

pmo viro adherere ¶ 3o quero quomodo pt
dici fornicata faciendo se cognosci post
votum solempne dicit glo quod violado
votu si e solempne et sic debz lra intelli
di committe adulteriu spuale quod violat
fidem matri spualis s. dei et sic obstante
fornicatione illa repellit sicut in carnali
Ite quod ghendo de fco tu 3o dedit oppinio
rei illicitis et sic tu no eet matrim cu eo
ppter votu fornicata dz e rea ad primu
matrimoniu et sic pt lra intelligi sm glo
4 uero pono quod sepata e ppter artatonez
quod erit tu 3o pq primu coitu e perita apta
et reddita no inuenit eam aptare sibi an
sit restituenda 2o dicit glo quod sic et sic
e pq 2m et sm contu 2 et sic infinitum
sm Jo glo dicit usqz ad tertiaz vice tatuz
et no ultra dz restitui primo ymo debet
tm remane cu 2o pq 3am vicem qm tm
due sine pq prima sit sende quod 3o appel-
lari no licet ij q. iij si quis i cpra cauma
¶ No mirabilez glo que limitat quod
cottidie clamamus sinam in ca inrioiali
no transire i rem iudicata quod hac vlo e
p unitaz sinam et lapsum termini ad ap-
pellandu sz p bina ofirmatez sic q no
Sic videmus quod interlocutoria no tn sit
in rem iudicata quo ad iudicem ut
dixi de appellationibus cu cessante et tn
bis confirmata no retritat ut no in
clem cu a repulsione de appel. et no
bar. 2dy de re. iudi. aduiu quod e bene
nondum sed ut dixi in c. ofancsnei et
c. lator hanc. glo. i hoc no credo vez
in ca matrimoniali quod nullu vinculum q-
tum cu multiplicatum pt firmare actu
ex quo surgit pctm non remissibile
p parte aut iudicem Ite meo q glo di-
rectis dicit i neutra opi. placet doc. quod
absurdu e et inhonestu q mulier sic tur-
piter duobus exponatur nec tiusit cum
modica vendia utrusqz coniugis vbi statim
tu apparet cognita a 2o i spiciet primus
vir et ipa et 2us vir et si habet silla
mebra psimis q sit cognoscibilis a primo
viro et ei reddet hosti. dicit q restitu-
etur cu quo morabatur p terminuz iudicio
fco 2o ne intim cu alia contrahat ¶ Si
pt cognosci infra terminuz no mittet
ad 2m Si vo infra terminuz cognosci no
possit restituet 2o sine spe restitutionis
decreto faciende et p sunt male ficuli ppetui
s. c. sequenti Si vo intim 2us contrahat
cu alia sepabuntur et tamdiu sepati ma-
nebunt quamdiu sit lapsum terminuz et
sic apparebit an ca impedimenti fuit tpalis
quod si primus ipam sibi restituta cognoscit
tenebit matrim 2m contractum q interdum
contractu licet ghens debeat penitere
Si no pt a principio cognosci sepabitur
2m et restituet ipa viro 2o Idem dic
de 2a vxore primi et sic talia inrioia
pendent ex euentu et hec sufficiunt de
isto 2o ¶ Venio ad 3o p hoc aut dec dic
quecz dicas solutas et no declat quo dic
glo q prima intellige soluta p actu adq2rio e
in vbo absqz piculo corpali quod alio no pa-
tefacto aut mulier e irrepabilis absqz
piculo corpali et non e matrim aut e repa
bilis absqz piculo corpali et e matrim Si
tn de facto incidat et cu piculo et fca sit
habilis restituet primo viro et hoc dicit
glo in duobus locis in vbo simili ad fi-
in pcedenti pte et dicit e i vbo debeat z
motiuu potuit ee glo quod ea sepata si
p prima coplam no e reddita apta pmo
illa copla consumat matrim tu 2o ex quo no
erat impedimentu primi quod illi nondu erat
apta licet go p alias coplas reddatur
apta p hoc no dz restitui primo quod prius
e consummatu matrim tu 2o qua appareat
declatuz primu subee et hanc opi sedetur
vnc Cois opi. e i contrariu qua iam e apta
facta opis humanu absqz aliquo miraculo
go nunc declatur matrim semp fuisse cu pe
igitur no vz 2m quod nunc appet q impeditum
fuit temporale 3o quod iam appet testiom
matrimonialem fuisse filiu et hoc tenet hosti-
no. ob. nuntiu glo quod lz no fuit apta
fca p prima coplam p hoc no fuit matrim
tu 2o cum prius habuit coplam tn adhuc
erat possibile ipam fieri apta pmo p firm
hominis q euentus declarauit hoc go inter-
cedente appet q ipa fuit sep vxor primi licet
nobis hoc no constaret antequam eet reddita
apta et sic no gr q no e matrim tu 2o
quod matrim de pnti primi pualet 2o de
pnti e tu copla de despon. duorum c. fi.
¶ Venio ad ultimam ptiklam ad 3o de talibus
dz q finale iudiciu pendet in talibus ex
futuro euentu ¶ Op. q matrim no possit
ee in pendenti ut pz in c. plt. de cusula-
pla. Sol. matrim no pt ee in pendenti quo
ad unitatez et sbam vinculi quod uel statim
e uel no est sz bn certificatio et declaro
an sit uel no quo ad nos cognitionez pt
ee i pedenti nam aut ista e cognoscibilis
et repabilis aliter q p miraclm et e matrim
ne. fingitur retro matrim declato hoc
ymo sep fuit Jtf ic. incepit a tpe decla-
rationis ymo fuit a principio solu go retrahitur
declato no sba vinculi glo. allat supra
Si aut subest impedimentu et e irrepabile
aliter quam p diuinu miraclm sep no erit
matrim et sic nullo tpe pendet quo ad sbaz sed
solu quo ad nos certificatioz h. doc. ponunt
suam conclusionez q exceta sciam obmitto dicta
s. c. finali ¶ Au.

Uiterp.

¶ Si vir male-
ficiatus in q po-
tuit cognoscere vxorem tunc p
terminuz cohitauit ipis cuz

septima manu propinquorum. hoc iuratibus
matrimonium separatur et sunt domine peritae. Consultacio
et decisio ibi quod etiam. Nota primo petitionis
libelli in causa matrimoniali quando mulier petit
divortium propter impotentiam viri. Et nota quod de-
bene narratio precedere debet conclusionem
et pondera quod non sufficit ad conclusionem
libelli concludere quod copula non sit nisi etiam
concludat quod non sit copula et quod non habet po-
tentiam coheundi. Secundo nota doctrinam que dat
petitionem procedendi quando vir negat habitum
potentie coheundi tamen fatetur se mulierem
cognoscere non potuisse vel non cognovisse.
Nota tertio practicam probande virginitatis
et coadiunande potentie coheundi scilicet ex
aspectu mulieris et probatur aspectus virgi-
nitatis per matronas bone opinionis et
fidedignas et in opere expertas de probatione
certum. Secundo nota petitionem concludendi impo-
tentiam coheundi in uno primo si mulier
est virgo probari debet per aspectum corporis mulieris
et per matronas aptas ad cognoscendum virginitatem
secundo requiri debet an matrimonium aliqua gessint
et debet inquisitio fieri per parochiam de qua est vir
patet quod in causa matrimoniali vir potest ex officio proce-
dere tacite ita quod tangitur materiam petiti. Tertio si ap-
pareat illam congruisse debet iungi utrumque ut agant
operam de comissione et triennio cohabitet et si
post triennium appareat quod adhuc non habuerint
copulam separandi sunt cum septima manu
propinquorum. Primo videtur quod propter impotentiam
coheundi statim non separentur coniuges ut patet
extra de despon. impub. de illis. Solutio contrarium
procedit in non impotente propter etatem que
statim separanda non est ut ibi loquitur in
impotente ex malitia et etate habili licet omnino
virgo sit et est impotens. Secundo videtur quod non debeat
expectari triennium immo statim debet fieri separatio
cum iuramentis propinquorum ut extra e. t. i. Solutio
dicit glossa si petitur separatio propter frigiditatem
cum iuratoribus propinquorum non expectato alio lap-
su fit separatio ut in contrario si petitur separatio
propter maleficium semper expectatur triennium et non
sufficiunt sola iuramenta propinquorum et sic loquitur
hic. Quod autem hic fiet separatio propter malefi-
cium patet quia iste allegabat se impeditum quoad
eam et non quoad alias quod impedimentum est resti-
tibile ad certam personam sed non sic in frigiditatis
quia frigidus quoad unam patet est frigidus
quoad omnes. Eo quod impedimentum animae proce-
dit ad hoc extra e. t. extravagantes et hoc sentit
glossa in glossa in verbo triennium dicens converte
appositum quod dato quod propter frigiditatem
petatur separatio matrimonii nihilominus exigitur
probatio triennii allegat e. t. laudabilem. In-
aut de imp. quoad per occasionem et hoc idem
tempore in maleficiato dicit Ioannes Andreae et fortius
immo tenuit propter maleficium non fiet separatio
ideo non est quo ad maleficium disputandum de
tempore sic enim et sic in frigido exigitur triennium

Non obstat hec decretalis quia debet intelligi de natu-
rali frigido. Nec obstat quod hic allegaret se potentem
quo ad alias quia hec erat allegatio et
patitur contrarium per inquisitionem post ea factam per
dictum quod c. si per sortilegias est correctum. Hoc non
placuit Hostiensi quia ex quo non corrigitur per ius
ergo non debet per glossam corrigi. Alias dicit quod seque-
retur absurdum cum cotidie pro maleficium fiat
separatio. Et quod hic loquatur in maleficiato patet
quia non mandat eos operam agere. Nam si fri-
giditas naturalis non defacili solvetur per operam
sed sic maleficium quia maleficium est impedimentum
per accidens. Frigiditas est impedimentum
naturale. Nec dicit se invenire quod ad solvendum
naturale impedimentum frigiditatis operam indi-
catur quod non adimitur immo sic enim dicitur in
quod in practica consuetum sub rubrica de hiis qui
maleficiis impediti coire non possunt. Et
certa dicit quod maleficium subazz pessimum est
magis divinis quam humanis curari potest. Quod
dicit ipsum non nisi miraculose curari posse
licet etiam quod maleficium potest esse perpetuum et
consulit hic Hostiensis quod recurrat ad illa que
hic ponuntur et alia remedia medicinalia
licet et quedam ex illis videantur superstitiosa
tamen credendum auctori in sua facultate. Hostien-
sis hoc remanet contrarietas quod in frigiditate
et in maleficio expectatur triennium et glo-
ssa dic ꝯ ꝑcꝭ vt̄ casus in c. i. e. ti. et
ad hoc rubrica de frigidis et maleficiatis
Andreas concludit quod tenendum expedio
contrarium hic dicit quod matrimonium ut solvatur exigitur
probatio triennii et ultra hoc iuramenta propinquorum
et hoc videtur falsum quod sufficiat alterum tamen scilicet pro-
batio per aspectum cum iuramentis matronarum extra de
probationibus proposuisti et c. causam. Solutio dicit glossa quod
iuramenta propinquorum sufficiunt cum iuramentis illarum
matronarum si alter ipsorum negat si vero ipse
confitetur sufficiunt solum iuramenta propinquorum
et hoc quo ad veniam recessionem de cautela
tamen est quod omnia remedia que possunt adhiberi
adhibeantur propter periculum anime et quia materia est du-
bia et cautius est agendum ubi maius vertitur
periculum. Si tamen alterum obmittetur valet
quod agitur sic possunt omnia breviter omnia concor-
dari. Hec doctrina multum est larga cau-
tiam istam tangit doctor hic in c. fraternitatis
et c. laudabilem et c. i. hic est advertendum
quod plura possunt occurrere impedimenta ex
parte mulieris et non invenio ex parte sua
nisi duo. unum impedimentum artationis
et aliud maleficium posset dici in ea impedimentum
frigiditatis sed de eo non faciunt mentionem
iura quia quasi impossibile est probare ut puto
nam dato quod mulier non resolvatur si habet
apta membra et recipiat copulam diffi-
cile esset ostendere quod non resolvatur. Unde
de isto impedimento non invenio quod iura fa-
ciant mentionem. Ex parte viri inveniuntur
plura impedimenta primo impedimentum frigiditatis
et impedimentum defectu membri quia sectum
vel quia castrato vel erigibile item est
impedimentum maleficii quod dam est

impedimentum mixtum. ut quia vir habet
membrum carnosum ita quod non proportionabile
coniugi. hoc contingit propter artationem mulieris
et propter carnositatem viri ¶ Secundo principaliter
premitto quod in probatione facienda impotentie coheun-
di mira inveniuntur plura remedia. quandoque fit
probatio per evidentia et indubitata signa impo-
tentie. quandoque per dubitabilia et verisimilia. quandoque
per omnino dubitabilia et ubi occurrit dubitatio
occurrit mediatrix probatio. quandoque cor-
poris aspectus. quandoque iuramentum propinquorum. quandoque
probatio septime manus. Videamus quomodo distinguendo
ponantur ista. quando possit ex impedimento fieri plus
et qualiter talia impedimenta probentur. et hic adtenden-
do concludendo tantum ¶ Quandoque uterque coniugum
confitetur impedimentum actu et habitu. quandoque
uterque confitetur impedimentum actu nec se sed nega-
tur habitu. quandoque alter confitetur impedimentum et alter
negat actu et habitu ¶ Si uterque confitetur
actu et habitu et non sufficit probatio confessionis
ne in simul colludant. ut in c. super eo de
eo qui cognovit consanguineam uxoris. nec etiam sufficit
probatio per aspectum virginitatis coniugis ut
in c. i. de fri. et c. laudabilem. sed exigitur
ultra hoc probatio per iuramenta propinquorum ut c.
laudabilem ¶ Nunc autem ultra hoc exigatur
probatio per cohabitationem septime manus. dico quod simo
est contrarius. quandoque distinxit qualitatem impedimenti
et sic intelligit eo. c. i. quandoque dixit quod indi-
stincte hoc tamen non exigitur probatio septime manus
et sic intellexit eo. c. laudabilem. et ad hoc
optime facit ille tex. not. ob. c. fi. quia
ut supra dixi loquitur in alio casu. s. quando fatetur
actum sed non impotentiam in habitu coheundi. cre-
do quod tutius sit tenere quod distinguatur inter
qualitatem et evidentiam impedimenti. prout sta-
tim dicetur in sequenti membro. ad hoc eo.
c. fraternitatis ad finem. et quod hic dicit glo. fi.
et quod no. eo. c. i. so. tamen principali. quandoque
uterque fatetur defectum copule in actu sed ne-
gat alter potentiam in habitu tunc servanda
est hec decretalis ut probetur aspectu et ultra hoc
exigantur iuramenta propinquorum. et etiam exigitur
probatio septime manus. et hoc tutius puto servari
et magis de cautela quam de necessitate ex toto
ut dicit glo. sed satis puto quod servanda sit
distinctio quam dicam in tertio casu. Venio
igitur ad tertium casum quando alter confitetur
impotentiam et alter negat. et hic adtendendum
ad impedimenta. quandoque allegatur impedimentum
quod habet evidentia et infallibilia signa et tunc
hoc sufficit absque probatione propinquorum
et absque septime manus cohabitatione. exemplum in castrato
utroque testiculo. quia habet virilia abscisa et
similia et hoc ex parte viri. Item exemplum quando habet
sectum membrum sed in hoc sunt opiniones. Innocentius
dixit hoc evidens in c. laudabilem et hoc sequitur
Pe. de Sam. in dicto c. i. dicit quod hoc non est
omnino evidens quia est possibile quod sicut emit-
tit urinam sic possit semen emittere et hoc
etiam visum est tutius ut dixi in dicto c.

laudabilem ¶ Item exemplificat aliam
in mulierem artatam quasi illud sit omnino indubita-
tum. et sic sentiunt doctores in c. laudabilem
et ibi dixi. et glo. i. in c. fraternitatis eo.
et Hostiensis tenuit contra et hoc placet quia
artatio non potest cognosci nisi per matronas
quarum oculus fallitur. posset tamen talis
esse artatio quod forte esset evidens signum
ut si mulier non omnino haberet et appareret iu-
dicio medicorum ipsam omnino esse irreparabilem
et tunc fateor quod in hiis casibus non exigeretur
aliud iuramentum propinquorum. et sic intellige eo. c.
laudabilem. i. Inno. secundum unum intellectum
et sic possit salvari glo. in dicto c. i. quia
apparet impotentia per evidentia et verisi-
milia signa omnino certa ut quia masculus
habet membrum sectum et hoc tamen sufficiunt
iuramenta propinquorum et non exigitur probatio
septime manus ut dixi eo. c. i. et patet ex hiis que
dixi in dicto c. laudabilem. Similiter potest
dici in muliere que appareret arta et sic debet
intelligi c. fraternitatis eo. Nam ibi non
fit mencio de aliqua probatione septime manus
¶ Quandoque signa sunt probabilia dubia
et tunc impedimentum quod allegatur est ma-
leficium. et hic dicendum quod aut hoc precessit
matrimonium et separatur matrimonium. probatur tamen
cum iuramentis propinquorum. et ex aspectu
mulieris si potest. et ultra hoc exigitur probatio
septime manus in tali maleficio si subsecutum est
et ideo in dubio presumitur precessisse ut dixi
eo. c. fraternitatis et hoc sequendo rationem opi-
nionum. opiniones sunt an propter maleficium separetur
ut eo. dixi. Aut est impedimentum frigi-
ditatis et tunc aut diu cohabitaverunt et
mulier est cognita alias et non potest separari
ut no. eo. c. i. et imputandum est si tamen
diu tacuit et hoc maxime procedit quando
gerebat se pro virgine quia si allegaret se ab
alio corruptam allegat turpitudinem
suam de quo inter doctores. aut mulier
est virgo vel modicum cohabitaverunt. et quid
modicum vel diu dicatur. dic ut in dicto c.
primo. et tunc dico distinguendo etatem
aut sunt in plena etate xviii annorum
et sufficiunt iuramenta propinquorum et ipsorum
coniugum secundum formam c. laudabilem
eo. ti. nec exigitur probatio septime manus
aut sunt minoris etatis et tunc in quantum
distant a xviii anno in tantum tempus
exigitur inter eos probatio. ut si di-
stant triennium exigitur triennium si biennium
exigitur biennium si annum annum si mensem
mensem quod declara et proba prout dixi
in c. laudabilem ¶ Quandoque nullum appareret
signum. quia vir habet lanceam rectam et aptam
et quidam dicunt quod separabitur si mulier
se incognitam cum viro [illegible] allegat
xxxiii q. i. c. i. dicunt doctores eo. c. lauda-
bilem quod tunc vir interrogabitur et si iuret

q eam cognovit creditur ei que e vidua
et cognita vel si iuret q eam posset
cognoscere sustinere debet q mulieres hoc
inspiciant tempore coitus certa enim signa
sunt in mulieribus quibus dicuntur cognite et
si mulieres referant q nichil sciunt petit
separari. Cetera allatum impedimentum ex
parte mulieris s. arctacionis non intendit
et tunc aut mulier e irreparabilis humano
ope absque miraculo et absque mortis periculo
et tunc separatur matrimonium cum iuramentis pro-
pinquorum aut e reparabilis ope me-
dicorum vel humano et non separatur quamquam
tamen dicatur pendente dubio si appareat
reparata et ab illo cognita matrimonium primum
est integrandum quia ultas ostendit
reparatam humano ope reparatam hoc autem
non procedit in maleficiis quia dato
q ab alio sit cognita per hoc non apparet
q sit cognoscibilis quo ad virum Ideo matrimonium
non integratur. Et hic impedimentum
e ad certam personam restrictibile ut dixi
S. c. proxi. quod non e in frigiditate
nam cum reparata e ope medicorum si per
copulam alterius et tunc si statim apparet
apta primo viro et hoc constat restitu-
enda e. Si statim apparet q non e apta
non restituitur statim sed expectantur alie co-
pule si propter alias efficitur apta primo
reintegratur primo matrimonio nec puto q
tunc possit repelli exceptione adulterii
donec deveniat ad copulam per quam efficiatur
apta post illam sicut pariter possit a primo
viro repelli exceptione adulterii S. c. fra-
ternitatis. Si e dubium in dubio eo q e co-
gnita a secundo viro debet restitui primo viro
et si tunc non appareat apta primo viro quid
faciendum dixi in dicto c. fraternitatis. Cetera
petitur separatio ex iusta causa ut quia dicit
virum habere membrum improportionabile mu-
lieri et potest separari cum solempnitate
de qua S. c. fraternitatis. Cetera cum distin-
ant mulier iam recepit dilatationem
in omnibus membris puta quia pervenit
ad etatem xv annorum vel xvi et tunc se-
parabitur cum solempnitate de qua in. nec ex-
pectabitur aliud tempus et si postea hoc sit
separata et ab alio cognita dicunt doc.
in c. fraternitatis q non restituetur primo
viro quia eius in cautela non presumitur similis
primo. Si vero non dum pervenit ad etatem
quia non recepit membrorum dilatationem et
tunc non e separanda nisi probetur per trienium
vel tanto tempore q deveniat ad plenam
etatem et si sit separata et postmodum co-
gnoscitur ab alio restituenda est primo
viro quia apparet q sententia divorcii fuit
errore lata. Consilium e tamen q iudex la-
boret plus in habundando in probationibus
quam in edificando per c. fraternitatis ad fi.
S. e. in dicit glo. hic et doc. S. c. i. ult

hoc e signum q si vir habet pollutiones
dormiendo q non e frigidus. Item si
erigat lanceam. Cetera hic exiguntur vii
propinquorum vel vir q sufficiant duo testes
xxxv q. vi. si duo. Cetera quidam dicunt
ut Io. q si plures haberi non possunt sufficiunt
duo testes si dummodo de hoc sit fama. Unde
dicunt non mutandum formam hic constitutam
ut habeantur vii propinqui si non possunt haberi
habeantur vicini qui si propter probabilem
causam puta inimicitiam vel quia [illegible] est
non possent haberi dicunt pauciores sufficere
alias non. Cetera nunquid an petens separationem
propter impotentiam coheundi cogatur dicere
ex qua causa vel frigiditatis vel male-
ficio dicunt doc. ut non, pz ex sex ibi non
habebat ad hoc de iudice dilata et sufficit
generaliter q causa dummodo sit competens S. c. q
sedem. Sed hosti. dicit tamen Io. xxxiii q. i.
c. ii. ex decretam an agat ex certa causa
an simpliciter quia primo casu possit agere ex alia
secundo vero omne suum ius deduxisse in iudicium
nec plus audiretur ff. de excep. rei iudi.
eandem. §. actiones et de sen. et re. iudi.
abbate sane. Cetera nunquid a quo tempore currit
tempus triennii termini hic statuti quidam
q a confessione et precepto ut pz ibi quo post
triennos cum eo q confessi sunt statuendus
sit terminus per iudicem et dicit hosti. q hoc
e tutius quia si prius e in causa nichil
prodest tempus q primam precessisset
Alii dicunt computandum tempus quantumcumque
moram fecerit. Cetera q post motam litem
tempus e computandum et dicit videndum
ultra e q computando a tempore quo egerit
primam et factum sit preceptum et dicit quod
licet hoc tamen abreviare. Cetera queritur hosti.
quid si vir sit suspectus q faciat mu-
lierem corrumpi forte propter magnam eius heredi-
tatem dicit q recurrendum e ad consilium
S. de spon. cum locum. Cetera queritur quid si per
altum stat q morari non vult dicit quod ex-
communicandus e et tandem distringetur per pen-
riam seclarem de iudic. cum non ab homine
et idem fiet si per eum stat quominus temptet
Cetera nunquid dicatur q ita aberret q nec inve-
nit ad in corde suo temptet non credit
ei qui tamen sibi debuit ab initio S. de
ac. et obli. sic nisi forte evidens esset
erroris causa ut pz ex. no. de qui. lep.
c. ii. caveat tamen iudex ne matrimonium di-
mittat nisi cum hac solempnitate et sic
in hoc casu sicut in multis puniatur quis
sine [illegible] sine culpa, sed non sine causa
et hoc sequitur q etiam non sequitur
vitatem quia nescit sed opi. de sen. ex-
communicationis [illegible] per que verba de iure
instituit matrimonium dicit glo. q quidam
dicunt q per illa verba nunc os ex ossibus
meis et c. hanc opi. sequitur hosti. alii
q verba illa fuerunt prolata ab adam e

debita debitum · dicit hosti · q pcihit ore
pphetico · xxvij · q · ij · lex diuine · vn dicit
q illa vba crescite & multiplicam i reple-
te terram · cum fuerit prolata ab ipo
dno · Sed dicit hosti q illa vba fuerunt
data Noe et filiis eius eodem vocatis
gen · i · de xxvij · q · i · in pn · vn pma opi
placet Jo an · allat no de noto · c · i · li vj ·
z i no · vltimo p hanc dec dic hosti ·
q sacrm matri hz pma rone sui auc-
toris · q cu ab alia ab homine · hoc a so-
lo deo z roe status · q institutu fuit an
pctm · roe loci · q i padiso · rone tpis ·
q abinicio mudi · rone significati de-
bita debitu · rone pullegij · q opus
q alis eet pctm fecit no ee pctm hosti ·
Item deus fecit mat iij institutonez
ipo facto q e plus q ubo fuit ff de
legi · l · dequibus · demostratoni aut
facti fecit ore pphetico dicenti nuc
os exossibus ɩc · P que vba dicit aliq
notanda circa sacrm hmo · i quibus alt
alti e obligatus pmo vite sustetatoz et
subuentonez i os exossibus · Intima
dilectonez i caro religionis gformitate
i de carne · quasi de gne z fede sua
xpiani vxorez diligere debeat / vnitati
indissolubilitate i ppter hoc s sacrm
intionale relinquet homo phibitonem
duaz psonaz · pris z mris z filij i
pueri z nutem · si em ghens hos re-
linque iubet · ergo prohibet cu eis
ghere · Sexum gformitate i · homo
z i vxori · no dicit homo hoi z vxor
vxori · debiti redditonez i z adhebit /
fidem z spontaneu gsensuz quo ghit
ibi vxori sue / z erunt · s · simul iuncti p
gsensuz z coplam gnoscendi iteroz
z i e tangit boni plis i z i carne
vna · z i e tangit sacri significato · s ·
q no diuidunt in plures xxxij · di va-
letiniano · Non ergo inz si no rfin-
dit defuctu tantuz sacrm ad qd attedit
q no de gsan · z affi · de infidelibus
desspon · duo · c · i · de spon · ipsius fidez
debita debitu · de cilla · c · uit corpa-
lia hosti · an · de · B ·

mat^s gtracto q ... ecclie ...

Post alia impedimeta q impedimt
z dirimut · ponit de impedimto interdicti
q no dirimit sm da · z goff · vel sm
hosti · q aliqn interdictum sit exta ppetua
aliquando extempali aliquando se-
perat ad tempus · aliquando imppe-
tuu z in hoc simile e impedimeto
dequo pmisit io ɩc causa xxxij
q · v · no oz et tribus · c · seqntibus · Cu

Littere · Matrimoz
gtra interdictum
ecclie uel iudicis gtractu
ppter hoc solum non di-
mitur · impoiat tn pna
sic gtrahentibus · et sepa-
bunt donec gnoscatur
decausa interdicti · et sunt due partes
in pma facti narratio i 2a decisio ibi
mandamus · No pmo quie posse obligare
ad gtractu matri proscrore · z sic simplr
pmittendo z iurando q ghat in ma
canonica · vz puitte se factuz canatuz
q illa ghet · Et no q extali gtractu so-
ror no obligatur nisi sit pns z gsenciens
z no q de iure canonico cogit exiurato
nudo · No 2o q pabu actuz acopla
exqno e intelligat tacitus gsensus
in gnige no fuiseint sponsalia i matri
vn no pactu tradicionis denarioz uel
amplexus · No tertio nullum gsagneu
sponsi posse gtrahe cu sponsa gsangnei
obuiante publice honestat iusticia · Nota
quarto q ex solo interdicto hominis matri
pos gtractuz no reddit nullu · s bene pt
adtempus ppt gteptu suspendi vide de
despon impub ad dissoluendu ad si de
mato gtracto · c · i · op pmo q mulier
no fuit astricta mato gtracto p fretu
ut nomine filie possit gtrahe matm ita
q filia obliget ff · despon · si pns z l ·
secunti · C · de nup · l · indne · So dic · et
sentit glo · Immo q mulier hit gsensit
corde z ore · z sic expresse · Naz sic
potant gtrahi sponsalia p fretez sic per
aliu pcurem · alis dicit q pfrem no
gtrahent nisi soror gsentiret expresse
q spale e in pre · ut nomine filij pntis
z no gdicentis possit gtrahe sponsalia In-
tutore et alijs secus · C · despon · l · si puelle
C · de spon si pr · nec obstat s · despon-
sacio qd · q i interuenit carnalis copla
alis no induceret mat iij · hosti 9 · quia
tacitus gsensus duimo probari possit fac
matm ut no de spon · tu apud z c tue
degiug · lepro · c · si · s exqno mulier
hz etate gsensus eius attenditur sm ca-
nones non pris · ut pz de de spon · impub ·
c · si · Exquo igitur sor e pns no exigit
de necitate gsensus eius expressus immo
exeuo no gdicit psumitur gsentire ff ·
mandati cum pat · si em expsse gsen-
sisset frustra addet lra vba sequetia q
probant tacituz gsensuz · vnde quod no
de despon impub · c · i · li · vj · ubi hoc appbat
p glo · tene quod i no sup glo · oppo 2o
q p donaria z amplexuz hec sponsalia
debeant transire in matm de despon ipub ·
c · i · li · vj · So illud procedit i sponsalibus

de futuro interpretatione iuris de presenti
quo ad uba hic in sponsalibus et quo ad
veritatem & interpretatoz de futuro- que pta-
lia signa no fuissent in matrim- quia ut
p visum carnalis coplē quod plus ē de
spon- c- si et vide q no in c- isequi de
spon & de despon impub- c- attestatones
Tertio vz q si exhat pmissione non
obliget q promittit factu alienum
ff- de ubo obli- stipulatio- So- dic q in
hac nīa in dubio vz pmitte se factur
et curatur- ff- de ubo obli- l- quotiens et sic
obligat Quarto vz q si amplexata
ē ipm tamq vir q sit hic matrim q
hic ad ē ssensus de presenti- dic q amplexata
ē tamq vir futur- q in dubio
psumit non tamq vir de presenti q talis
actus nō ducet matrim q nō Quinto
vz q nō debuit iudex aquo se intro-
mitte aliquo mō da factis mulieris
ex quo pendebat appellatō ex ē ex
delegatone pape- q nō debat Iudex
aquo se intromitte de negotiis appellatis
de appel- inposita- So- dicit glo- ideo se
intromittit- quia nō valuit appellacio ut
ipa non fuit appellatom prosecuta- et
pns factu significavit pape- et papa ma-
dat q ē infra- deinde collogit nobilia
& clara ē Sexto vz q non sit pmittenda
uit ad futu- quā lz ztraxit cū fre sui
sponsi phoc non erant soluta sponsalia
pma- q pub- honestas solvit sequentia
sponsalia & non precedentia- de de spon
impub- c- vno- li- vi- & sic vide q rema-
serint pma sponsalia So- dic vel q
sponsus erat mortuus- vel ipa fuit co-
gnita & ra & sic affinitas habuit dis-
soluē sponsalia- vel dic & verius q ex q
ztraxit de presenti cū fratre illa ut potentius
vinculum debent pvale- c- de sponsa-
veniens- e- ti- ad audientiam- An-

Ex litteris.

Summatum est
c- c- proxemio In pma nar-
rat factu in 2a illud dif-
finiendum committit Nō pmo prez
posse ztrahere matrim profilia absēte
Nō 2o q pt iudex ex officio lite pen-
dente prohibe attemptanda p ptes sub ex-
comicatoris pena- sive pendeat pma lis
sive pedeat p appellatoz Nō tertio quod
appellatone pendente legitima & cum Iudex
detulit nō extinguntur phibenda attemp-
tata & sic non suspendit quia a dilla
que tendunt ad faciliorē applonis exitū
q pnt fieri pmidicez absq pmidicio cog-
tonis appellatonis- ad hoc de appella-
cū sit & c- cū teneam & c- qua fiote
ubi dixi & allegaui istuz tex- tu glo sua

Nō quarto q matrim post sponsalia de
futuro cū alio quā cū sponso- ut fortius
vinculum tollit sponsalia- q sit q prepter
Iudicis ztractuz- & sic solo iudicis int deo
non soluit matrim ad hoc de spon- duoz
tua- de despon impub- ad dissoluendum
Nō tū q prohibitione imponenda ē pma
& actus post prohibitoz nō reddit ullus
Secundo de aliis actibus amatus hec bonū
tex- & glo- c- de resti in integru- c- i- 2 u-
et l- dixi & de zsue quanto Oppo- pmo
qua nō vz q sponsalia hec valeant
cū i talibus exigit zsensus filie- c- de spon-
sae et hic erat absens- So- dic q ipa
mulier p zea zsensit alś nō tenuisset
sponsalia & sic inter absentes zhunt
sponsalia Secundo vz q Iudex applone
pendente non possit se intromitte de ca
sup qua ē appellatuz- maxime si detu-
lit- n- q- i- nom de offo lega- licet de appl-
inposita & c- cū applatonibus li- vi- So-
se intromitte attemptada phibendo et
firm statuendo- & non de ca zgnoscendo
Immo dicit hoc speciale in favore matrim
et ipt cāuz pietatis- Jo- an- remittit
de appl- cū teneam- cū appellatonibus
li- vi- dic & hec ē vitas attemptare
pt Iudex aquo tendentia i faciliorez
exituz applonis- dum tm nō assumat
cognitonez negotii- & nō tendentia i
preiudicium appellatonis ut i zrio- An-

De muliere.

Matrim contra
interdictum ecclie nō ē nullum
& p ztemptuz ad tempus sepat
donec de ca cognoscat- h- d- Nō
officium iudicis lite pendente super matrim
ztrahendo- ut initium inhibeat ztractuz
Nō 2o modū procedendi ztra venientes
ztra interdictum- quia sepandi sunt & p
excoīam zpellendi- donec cognoscat an
sibi sit impedimentū de quo opponitur
vide q ipo facto sint excoīcati zhentes
in gradu prohibito- ut in cle- eos de
zsang- & affini- hoc olim- illud hodie
glo- oppo de spon- duo- tua & i remittit
Queret glo- an hic excomicatus ad
tempus lapso tempore sit liberatus absq
alia absolutone- glo- dicit q sic tamen
tu dic q ē ut absoluat ad cautelam
Jo- an- dicit hoc de nititate in sua ex-
comis exigit absolutō- q exigit certa
forma in tollendo- de sen- exco- cū desi-
deres & c- a nobis in q forma Iustina
aut interdicti vel suspensionis non ē
ntia absolutio quia illoz relaxatoe
nō pnat forma solempnis- & sufficit
dicere absoluo te vel relaxo interdictum

inte latum. q dit ut. e. de testi. venies
ij. et vide q no de etate et quali. cu bone
p hoc videt concludi q i sña lata a ppa
cuius vba no sunt subiecta dispositioni iur
q lapso tpe eet absolutus. arg. cle. si sumus
desen. exceo quod puto si constaret de no
lmitatis eius. s in dubio vr velle uti ptate
ordinaria prout e nunc submissa non ptate
in ordinata. Ideo vr voluisse q forma
ecclie suata tollat. et sic erit idem i papa

Viso de impedimentis matrimonii que appente
impedimento filii suscepti sint illegittimi
qui sunt praediti ex tali matrimonio qui int dictum
ecclie contracto 10 et de ma. xxvi. di.
deinde xxxv. di si quis indiaz et xv. q.
ultima cu multa xxx. q. q. iiij. dicat
et c. si. xxxv. q. vij. cu vno. d. m.

Quinquestus.

Naturalis exsoluto genitus et soluta legittimant p consequens pentu gm
tyni. ponit primo i pe
trantis querelam. 2o rae
commissionem. No primo q maritus pt
agere pro muliere tamq coniuncta psona
et litas impetrare de quo e. de p. no
nulli. Nota 2o q actus ex hereditatis
no solum quenit testanti a quo dare he
ditate pendet facilitas. s et alii ad no
provenit hereditas qui conat alie here
ditatem provenientem impedire. Nota 3o
q sibi proles nata an matrimonium lttimat
p consequens matrimonium cu matre prolis et
quo ad fine hereditandi q ad successioz
pternam. No quarto q ad iudiciuz
ecclie spectat cognitio de legittimitate
plis qui provenit et pendet ex q ex nubes
matrimonio et quo ad fine successionis here
ditarie. et sic quie spectat cognitio principal
spectat accessoriis vel a principali depen
den quor. de dona. inter virum et uxore
dependentia. No quinto practica sine
sup lttimitate sup eo qui appet lttig
q debet declarari et pnunciari lttimus
et q omnis q o surgens ex illa decisa spc
tat ad iudiciu pnunciantis sup legit
timitate. et no q sup ea procedit ex
ecquendo. hinc dr vmi tij ol. s. de
fectus ptatis pape i delegando causa
hereditatis cu sit q o int laicos nec de
causis spectantibus ad iudiciu ecclie de
iudic novit. et p3 i e. tam. So quiq
sunt laici de iurisdictione temporali erit
et etiam pt cognoscere sit pt locum hic
quiqz non sunt de tpali iurisdictione
ecclie. et tunc aut q o hereditatis movet
principal. ita q no venit accessorie ad cam
legittimitatis. ut qz movet q o ppetatis eam
ex altera causa quam legittimitatis. vel movet
q o possessoria ipsius hereditatis. et de ea se
non intromittit ecclia. Ceterumqz venit inci
denter et consequenter ad cam legittimitatis
ut quia movet q o hereditatis solum pter
hoc qz dr quis illegittime natus. et tunc de ea
iudicat ecclia. qz eo quo dat molestacio
hereditatis pter illegittimitate incontinenti
tangit causa que spectat ad iudiciu ecclie
et ad id de quo iudicavit ecclia molestatur
et non stat in sua firmitate pro tanto de hoc
spectat ad ecclia iudicare. et maxime hoc
est veru. si psona est miserabilis. de foro co
peten. ex parte. et sic pt loq hoc dec. s. inno

Quum inter.

Separato matrimonio i ecclie facie contracto filii geniti
vel concepti ante snam lttim
sunt. primo ponit cam diffinitionis 2o
diffinit ibi Ideoqz. No primo q separato
matrimonio in facie ecclie contracto proles inde
prodita vel ante separationem concepta e le
gittima et sic no ad considerandu legittimitatez
filii inspicit status coniugiz scdm tempus
conceptionis no scdm tempus nativitatis. qz
filius conceptus hetur pro nato qn agit de
eius commodo. eveniente q o post ea secutus non
nocet ventri. ff. de statu. ho. qui in utero.
No q ad ecclia prout q o hereditatis ve
nit consecutive ad legittimitate spectat
iudicare de hereditate et inter puros lai
cos. et sic q o principalis trahit quo ad forz
ad naturam sua q o em incidente et consecutivaz
ad hoc. e. c. primo et i de dona. int vi
et vx. c. iij. No quarto duo iura que
debent proli legittime. s. hereditas pterna et
ius alimentandi. Idem de illegittima quo
ad hoc ultimum. p3. e. de eo. qui dux. in
matrimonio qu hret. No duo que copulate
exigunt ut proles sit legittima. q sit
matrimonium contractu publice et absqz contradictione
ecclie. et sic p3 q quo ad legittimandu
plem sufficit collocata opinio et quasi possessio
naturalis et exclusa quacumqz ppetate veri
matrimonii. s o3 q sit collocata ex bona fide
contrahentium et ex publicitate. et consequenter
tolleratione ecclie. hoc e q ecclie constet
de matrimonio. et q no inhibeat a becclia q no
qz i hoc ius matrimoniale sequitur alia iura
matrimonialia. de qb. scripsi plene de inrepatis
consultationibus. et no q quo ad hoc no di
cunt mala fide sola motoe iudicii sed
solu pactu sine. prio vr q sufficiat ad
prolem legittimandaz publicitas matrimonii
nisi sit contractuz denunciationibus pmissis
suata practica ecclie cu inhibitio. e. de
clam. despon. glo. fatet. et vocat hodie
matrimonium publice contractu qui hz illa de qbus
i 2o vr q no attendat tempus conceptionis

ff de tiño. l. n. §. in filiis. So. si quomodocumque filio quod inspiciatur tempus conceptionis inspicitur. si est quomodocumque non inspicitur quod habet pronato quo ad illa quae quomodo non. Si autem non est quomodo sibi non inspicitur tempus conceptionis xv. q. vi. c. nulli. et ob. dere quod concepto ante sinam pro liter. obest non vt l. tiing. ut. l. ff. C. de hb. ali cinsa. So. si agitur de legitimate inspicitur tempus concepus ff. non finis sine ut hic et quo ad hoc ut promittetur fiti nel liberi non inspicitur status sum tempus conceptionis. quia venter cuius ad hoc semper sequitur conditionem matris per suam declaratam. ut i. et hoc quia status libertatis non comunit concepto libertatem et hoc status legittimitatis matris legittimitatem ut hic. Secundo si moneat quod alicui infanti uel puero quod non sit filius illi quis filius dicit. dic quod similiter cognosci debet et interim alendus rebus forsitan alienis. C. de carbo. edic. l. ff. ff. de carbo. edic. l. iii. §. cae. et sic et modica presumptio sufficit pro puero mitte in possessionem ff. ad carbo. l. ff. ff. de liber. agnos. l. si quis aliber. §. si vir. ptus. sum vinc. Sn de B.

Transmisse.

Statur dicto viri et mulieris qui negant aliquem filium suum nisi testibus probetur. Summa ponit consultationem cui rudet i. et tu autem. No. primo quod sola presentatione alimentorum ratio non concludit filius alimentantis. Sent pro articulans i. probanda filiatione ut aliud addat. No. 2o quod in probanda filiatione attenditur recens opinio vicinie et testium sum licet aliquid anticunia sit hic ut filius si ita modo habetur et testificatur vicinia quod non sit filius attenditur hec recens opinio. attendit quod ultimo status. ad h. de presbit. c. tu debusitio li. vi. et non quod in hiis cuiusque non pt hic ultimo gradus certitudinis suf. ficit testem videre pro re dubitate. No. tercio quod non concludit articulus et probanda quod persone et statu quod quis gerit se pro tali nisi ab aliis pro tali gerat. sit ergo cautus articulans ut concludat. Ite quod gerebat se pro tali et reputabat et habebatur ab omnibus vicinis et cognoscentibus eum vide quod supra de vite. pat. consultationibus et ind. quod non in. c. mch. de elect. No. quarto quod negatio filiationis pretenere et tractitur patris et matris in probanda filiatione ut filiationis defectu oppositur in filiatione probationis et sic testis matris priva tractatus et patris prodest et nocet in filiatione probanda. No. quinto quod negativa est probabilis cum dependet affectu testificantium nel non fcto ad hoc de probat. c. tio marie cum est primus. No. sexto quod ubi agitur de filiatione an talis sit filius talis nel non. Ista quod est ad finem hereditatis spectare ut ad certiaz et non est vim. quod hic nihil tangitur de matris. Jo. puto lau[t]us pt de filiatione cognoscere. No. quod in probanda filiatione statur verbo viri et mulieris donec contrarium probetur. et sic presumptio cedit vere probationi. primo videtur quod vicinia attestaretur contraria nam dicit quod credat ipsum esse spurium. nihilominus dicebat eorum esse filium. quod non erat possibile quod spurius esset et filius istorum qui postea matrimonium contraxerunt. Nam spurius est ille qui est natus de adulterio. So. dicit glo. quod dicebatur spurius. i. naturalis uel non legittimus. quod forte susceperat eum de alia muliere. uel ante matrimonium nel durante matrimonio. et ita esset spurius uel naturalis non legittimus et sum hostiensis factum sit stabat quod mulier ista erat concubina vivente prima coniuge ea habuit filium istum sum vicinie opinionem postea mortua muliere contraxit cum ista concubina. que non dederat ante fidem de contrahendo. nec contraxerat nec machinata erat in mortem ipsa nel coniux et sic tenebit matrimonium. vnde cum filius natus fuisset tempore vite prime coniugis et sic ex coitu adulterino et dampnato non legittimabatur sum opinionem vicinie et naturalis habebat se aliter. quod ipse suscoperat enim ad nutriendum. Sonalis autem dicit doc. quod succedit ascendentibus nel descendentibus. nel a lato venientibus pat. l. ipsi patri succedat in tertia parte. in autem quibus modo na. effi. legi. §. si quis igitur. Coll. vi. Item non succedit ascendentibus nel descendentibus nel a latere venientibus ut cum ipsi patri et soli patri et patri familio gaudet ut ille non succedat ei. ut in autem. c. §. multum. 2o ob. quod vi quod non stet assertioni patris contra probationem vicinie ex de probat. probationes cuiusque contrarii hic. Ite non vi quod assertioni patris debeat credi. ff. de offi. testa. l. nec professio. So. dicit glo. quod talis probatio uel assertio patris non inducit plenam probationem et inducit simplicem presumptionem non tamen ordo praeiudicium generat. hec so. est quod istum textum. quod dicit quod inducit presumptionem cautam cui statur. donec contrarium probetur et maxime cum filius hic possideret. Ite contra sentit glo. sequens. et sequens posset tollere contrarium. quod hic filius non gravandum onere probandi se filium. ex sola negatione. et ex eo quod non constituebat eum alicui esse filium. non ex eo quod se gereret pro filio. quod ex quo nec cuiusmodi nec aperte gerebatur non proficit. non ex eo quod possideret hereditatem. quod ex quo alii probabant se filios erat fundata eorum

intencio et ex sola possessione hereditatis
alicuius nectio non infert filiatio sed per
non tollitur et e contrario quid dicam dico quod
quandoque concurrit tractatus cum opinione et fama
vicinie et absque dubio hic probat filia-
cionem et concludit non filiacionem quantum ad eum
quod non sit filius C. de inp. si vicinis et
non de filiis presbiterorum michael Item quandoque
concurrit testimonium parentum contra tractatum
ipsorum quia aliter alii tractaverunt ut fi-
lium postea negant filium et tractatus pre-
fertur attestationi eorum ut est casus de probacionibus
particulas quandoque concurrit tractatus eorum cum
opinione vicinie quod credebant et tractabant ipsum
pro filio ipsis asserentibus contrarium et dicit quod
adhuc prefertur fortius tractatus ut dicto C.
particulas et de fi. pb. michael et per l. si
vicinis C. de inp. Item quandoque concurrit opinio
sola vicinie absque tractatu parentum et te-
stimonium parentum in contrarium vel tractatus eorum
et hic est casus de assercione et tractatus paren-
tum prevalet. quandoque concurrit solus tractatus
parentum absque alia opinione et talis contractus con-
stituit eum in quasi possessione quod secundum
butrigarium in l. quidam ff. de probacionibus adeo
quod dicit quod talis probacio esset sufficiens
licet principaliter peteret hereditatem quod esset indu-
bitatum ubi probatio de antiquo per notata
et de probacionibus presumpcione. illud et idem plane
puto et si talis tractatus sit de recenti
per notata in dicto C. illud quod hic est talis
actus qui verisimiliter non fieret nisi cer-
tificato de filiacione Item quandoque concurrunt
duo tractatus unus in quo pater et mater
vicinis scientibus tractaverunt ut filium
secundus in quo mortuo patre alius tractavit ut
filium et dicit butrigarius ibi quod valet primus trac-
tatus quod ex uxore natus sit vicinis scientibus
et sic tractatus sit quia hec est probacio
ut l. filium ff. de his qui sunt sui vel ali-
eni iuris. quandoque concurrit tractatus paren-
tum et vicinie opinio pro filiacione pa-
rentes contrarium attestantur et adhuc prevalet
tractatus et opinio testium ut dicit glossa hic
in verbo indutiis quandoque adest sola com-
munis opinio absque tractatu parentum quod fama
habet quod sit filius et tunc probatur filiacio
ut l. cum de lanionis ff. assiduitate de fundo
instructo. quia hec res non est defunctis non
est probabilis unde illa recipitur probacio
eciam per hanc quandoque sola appellacio adest
et tunc aut negative de filiacione quia
parentes negant filium et tali creditur
secundum hoc quia non est verisimile quod pie-
tas parentis negaret filium si esset casus
est hic hoc tenet glossa hic in verbo
mota ad hoc tex. in l. postumus §.
fi. ff. de liberis et postumis. ad hoc glossa

in l. 2 et l. fi. ff. de probacionibus ad hoc tex. in l.
l. § si quis aliquo ff. de carbo. dicit si ne-
gacio patris transit in tractatum quod longeva
absque dubio probat non filium ut hic quod
probatur contra eorum opinionem si nominacio est
non transit in tractatum quia unica et sit
in formam testium et adhuc preiudicat filio
ut sensit glossa hic in verbo mota si nominacio
est extraiudicialis si alius filio non habet presump-
cionem pro se hec preiudicat et filio non tamen
ex nominacione sed aliunde probat se filium
et sic potest intelligi hic et glossa in verbo mo-
ta infirmando glossa s. et ideo eciam eis creditur
sic quod vel intellige quod hec nominacio transit in
tractatum vel quod fuit testium in iudicio vel
si fuit unica tamen assenveracio quod preiudicat
filio ex quo non est in possessione filiacionis nec
aliter probat. quandoque adest sola nominacio pro
filiacione ut quia nominat aliquem filium
et tunc aut nominat ipsum in actu pariter pro-
babili et filio et non filio et talis assevera-
tio nichil probat ut l. non nudis et l.
nz. C. de probacionibus aut nominat ipsum in actu
probabili tamen filio ut eum instituendo
et tunc contrali actu constituatur in quasi possessione
filiacionis per quam probatur filius dicit bar.
in l. i. ff. de liberis agnoscendis et non in dicta
l. fi. Item ad 3.m op. quod non potuerunt
contra hunc spiritum agere super hereditatem prima
cum parentes viverent quod patet quia in hoc sunt
testificati et hereditas non est viventis nec de
ea agi potest § de pac. l. fi. ff. de he. vel act.
ven. l. i. So. dicit quod forte pater et mater vive-
bant et fratres erant monachi quo casu ve-
ditatur hereditas a filiis secundum ea que no. et
de probacionibus in prima. vel forsan pater eius
cesserat hereditatem totam retentis sibi ali-
quibus fructibus pro victu suo et uxoris
non quod pater potest donare filio vel potest quod isti
mortui erant et quod dicit standum verbo viri
et mulieris. s. quod dicebant ipsum filium non
fuisse dum vivebant ar. et de probacionibus particulas
et initio quia non verisimile quod prima pietas mo-
ta non fuisset si filius fuit de presump.
affectus cum si. Sed tunc ob. quod non videtur tali
assercioni credendum ex quo filium negat ut
l. i. § si quis ab aliquo ff. ad carbon. et
per ea l. fi. ff. de probacionibus So. dicit glossa
ei creditur propter concursum opinionis vicinie quod
cum eo concurrebant in hoc quod non esset filius
et sic nunquam fuit in possessione filiacionis
hec So. et contra tex. quia non erat hic concursus
opinionis vicinie ar. de presump. illud. nisi ve-
lis dicere quod concurrebant in hoc quod non esset
legitimus dicebat enim non filium et fama ha-
bebat quod filius erat sed non legitimus et sic
fama consonans fuit probacionis quo ad
intentum agentis iuvat probatorem licet
non consonet in modo quod non sed quamdiu sit hoc
non placet quia non posset iuvare probatorem
cum non derogat. Ideo intellige quod hec asse-
neracio fuit talis quod transivit in tractatum
quia tractabant ipsum tamquam non filium alias non

video q̄ cōhat sola assenacōne filius de-
buisset excludi ab hereditate · uel dic q̄ hoc
operat̄ assenatio utriusque quicquid sit cōso-
na nō alteri tñ ⁊ informaz testimonii
Secretō quibus testibus ⁊ indiciis cōmittit̄
probatio assertio istorum quinque · dicit doc · al
glo · q̄ cōmitat̄ filius eo q̄ negat̄ filius ex q̄
nō ē i q̄si possessione filiacōnis ff · de pbacō
l · i · in · ⁊ ult · Sic q̄o licet possideat hereditat̄
phoc non ē in q̄si possessiōe filiacōnis · Oz
ergo q̄ ē se possidens pbet se filiū · nā eo
q̄ adūsarii probant se filios · iam fūdata
ē eorum intencō si uult obtinē tanq̄ filius
oz q̄ probet se filiū · q̄ phoc q̄ tractat
se profilio · nō ē i q̄si possōne filiacōnis ex-
quo nec avicinia · nec apre profilio ge-
ritur · nec eo q̄ possidet hereditatē · q̄ ⁊
hec possideri pt · a nō filio ⁊ sic cōmittat̄
in hoc onere probandi nō solū ex assercōe
parentum · s̄ quia hec eius erat intentio
probabit aut si probat q̄ illi tenebāt eū
profilio ⁊ ille eos p parentibus · maxīe si
fama vicinie cōsenciat de pbacō ptnas
probabit ē si probet se natū cōstante
matrimonio ī domo pris ff · de i̅ius vocan · l ·
filiū ⁊ l · quia mat · Vo cū glo · q̄ dic q̄
si negat̄ filius apte q̄ hz pbaē se filiuz
⁊ allāt l · postumus · § fi · ⁊ l · in · ff · de
liberis ⁊ postu · i dixi ⁊ bar · tenz q̄ se aut
ltim potit probare q̄ mit istuz ē ⁊ vxo-
rem p̄ma nullū erat matrim obstante
aliq̄ canonico impedimento ⁊ sic natus ex cōcubina
q̄ p̄ea duxit vxorē cōludet̄ legittimus
ī · c · tanta · uel si pbet q̄ i secreto eū vo-
cabant ut filiū et amplexabant̄ ut
filiū ⁊ osculabat̄ ut filiū ⁊ sic intēbat
lz de foris negabat · ad peccm suū uelan-
duz · ⁊ hec secreta indicia probabit pe
dissequas bubulcos ⁊ cōsimiles · q̄ alit̄
probari non pt · C · de repu · l · cōsensu
ad hoc · C · de testi · veniens · ii · Item pbabit
ptestes ⁊ obstetrices · q̄ inea domo te-
nente ipam mulierem · natus fuit ex ea
⁊ gaudiū inde fecit · ⁊ hoc fco iuitas
p̄iudicabit opioī glo · ult · p̄sequitur
cōiālia vide eam pte · An · de B ·

Causam · Illegittima
est proles
q̄ vno viuēte vxor ex adulterio
cōcepit siue cū adultero siue cū
viro moret̄ · ponit duos casus p̄nuncia-
tionis faciēde ⁊ eam submittit i · quia
quendā Raynaldus filius agate hebat
q̄am cū francisco auunculo suo fr̄e pris
agate · q̄ prius agatis dicebat ipm
nō posse succedē ī hereditatē cuiusdam
Rodolfi aui dn̄i Raynaldi · q̄ agata q̄
erat eius mat · ⁊ fuāt filia dn̄i Rodolfi
erat illegittima suscepta ex quadā ana-
lina vxore alani tpe vite alani viri
dc̄e analine ⁊ sic ex psona eius tanq̄
illegittime dictus Rodolfus nō potuit per-
venire ad hereditatez ⁊ ponebat̄ p fran-
ciscum q̄ uel agata erat nata de anelinā
alani vxore ea morante cū alano · uel erat
nata de anelina · ipa morante ī pub̄ce
ut cōcubina cū dc̄o Rodolfo · quare petebat
ipam agatā p̄nunciari illegittimā · papa
mandat q̄ si altum ē vim p̄nunciet̄ ille-
gittima · Nō p̄o q̄ p̄cedit posito altrinatiā ubi i-
qualz pte altinati s̄ intencio ponētis uel libel-
lantis ad hoc · C · de pactis expte · C · i · dolo uel
negligētia · C · de foro cōpe · expte ⁊ de dilac · ex-
pte lrē · de pbac̄ · tercio loco · Nō 2° q̄ ples
prodita cōiugata tpe cōceptionis ē illegittima
siue mulier tpe cōceptionis hitet cū viro siue
hitet cū cōcubinario · Nō 3° q̄ diuisitas
facti uel adeō uel sbam intentus quo ad
ius nō cōcludētis nō diuisificat iuris dispo-
sitionez · Nō q̄rto q̄ nō pt ēē vxor q̄ alii
nupta se cōiungendo maculat thorum viri
Op · q̄ illegittimitas agate nō cōcludat
Ray · a successione · q̄ ipe potuit ēē ltimus
q̄o habilis ad successionē · lz mr̄ eius foret
illegittima · So · si tractaret̄ de hilitate pris
Raynaldi p̄cedet cōīu · s̄ hic tractabat̄
de successione ascendentis agathe cui si
succedē debeat · hic dicit succedē ex p̄s agat̄
⁊ ptanto pbata agata illegittimā excludebat̄
nepos · legittimus ab hereditatē ⁊ sic nō q̄
ab hereditate ascendentis illegittime · nō solū
excludr̄ ipe illegittimus ymo ēt ⁊ legittimus
ex illegittimo descendēs · Op · 2° q̄ nō habeat
dubium decis · ⁊ q̄ frustra ī vestiget̄ an
hic sit natus ex anelina tpe vite alani
viri sui · nam ex quo anelina nō erat cōiux
Rodolfi · nō potuit hic ēē ltimus · natus fuit
uel nō ī vita alani · So · forte hic Rodol-
contraxit p° mortē alani matrim cū anelina
q̄ tamen si agata fuisset nata p° mortē alani
potuisset ples legittimari p̄ sbsequēs matrim
q̄ nō potuisset si nata fuisset tpe vite ala-
ni q̄i nata ex cultu dapnato · Op · tercio
q̄ ples agata pdita ex anelina ē viuente
alano si pub̄ce cū illa cōtraxit sit ltima
ī · e · ex tenore · So · intellē q̄ iste Rodolfus
scienter cōtraxit matrim cū anelina q̄ sciebat
vxorē alani ⁊ ex hoc surgūt duo · q̄ agata
pdita ex anelina tanq̄ nata de dapnato coitu
nō ē ltima nec ē legittimari pt p sbsequēs
matrim p° mortez alani p̄° q̄ nata ex coi-
tu dapnato · 2° q̄ matrim nō pt ēē int̄
Rodolfuz ⁊ aneliaz cū cōtraxit matrim cū ea
viuente cōiuge alano ⁊ sic copulata ē nō
pt ēē · nō pt ēē int̄ eos tanq̄ adul-
teros matrim · de eo q̄ dux · c · i · ⁊ c · veniēs

Lator · Questio natiuitatis
opposita peteti hedi-
tatem coram iudice sclari est
ad ecclesiasticū iudicez transmittēda
due sunt ptes aptantis cōo ⁊ tāe cōmissio
2a ibi ideo q̄ Cōtrouersio quondam p ab intē-
stato remāserunt C duo filii hugo noīe
⁊ Rodolfus nepos ex filio q̄ alto · Tandē
Ro · nepos movit q̄om hereditatis ꝯ hug
pro dimidia prauū sui totaz hereditatez

possidentem. Ille hugo opposuit Rodl-
fum non posse succedere in hereditate avi
pe ex persona patris ipsius Ro. quia ipse eius
pr. s. g. fuit illegittimus quo super ipsa nati
vitate q. fuit tractata coram nonnullis epis-
copis tunc q. fuit appellatum ad papam. Ideo sic dicendum
No primo quod ad exclusionem ultimi in gradu
ubi tractatur de successione ascendentis sufficit
excludere proximum anteriorem in gradu tamquam
inhabilem ad successionem. Et sic rupto medio
inter extrema impeditur descensus vel disgres-
sus ad extrema quia lz ius transire per medium
et data inhabilitate istius in cuius locum succe-
dit cuius excluditur et eius loco succedens
et sic no quod ab hereditate ascendente non so-
lum excluditur immediatus successor inhabilis
et illegittimus sed etiam excluditur quilibet ex eo
descendens etiam legittimus. No secundo quod legittimus
vel succedens loco legittimi excluditur in totum
ab hereditate ascendentis. Adeo quod nichil potest
ex ea vendicare. No tertio quod licet non
appelletur tamen in causa legittimitatis et talis
natura est appellatio quod in talibus sententia transit
in rem iudicatam. No quarto quod iudex ex
causa potest statuere terminum ad causam finiendam
quando pars calumpniose trahit negotium cum
comminatione ut post lapsum termini amplius
in illa causa non audiatur opponens. Et lapso
termino excluditur sic indictus opponens a iure
opponendi etiam per viam exceptionis. C. de
causa si ea. s. de offi. ordi. consuluit te.
No quinto quod terminus peremptorius recludens
viam veritatis aperiende operatur effectum
et transit in rem iudicatam in questione legitti-
mitatis et descendendo ex tunc materiali et sic licet quo
ad vinculi rationem in deco principali dubi-
tatur sententia non transit in rem iudicatam nec
alius terminus obvians veritati inveniende
obviet. tamen obviat in questione hereditatis vel
legittimitatis causato descendente questio
non et hoc quia in sententia principali de dicta
partes possint sibi per consensum preiudicare
circa hereditatem. Nota sexto quod ubi coram
iudice seculari incidit questio legittimitatis
surgens ex matrimonio hec questio est remittenda
ad curiam ecclesie et interim silet et si questio
suspenditur super hereditate principali donec
sopiatur questio incidens ad hoc. s. de ordi.
cogni. tua. Et no quod decisa questione legitti-
mitatis vel habita pro decisa potest et debet iudex ecclesiasticus
inhibere ut in causa hereditatis procedat sine
fine decisionis articuli legittimitatis coram
iudice ecclesiastico. No ultimo quod ubi
mota est questio principaliter seculari hereditatis ecclesia-
sticus decidens legittimitatis questionem non potest
intromittere de questione hereditatis. Et hoc quia
non venit hic ad illam. Ut accessoria
cum principali coram illo iudice pendeat et
in ipsa sit secularis iudex preventus et sic potest
iudex consecutiam questionem ad principalem de-
qua cognoscit terminare nisi illam incidens
spiritualis. spiritualiter coram alio iudice est de ca-
pacitatem hanc sit inchoata. Et no quod di-
cens illegittimum debet probare quia quilibet
legittimus presumatur nisi probetur illegittimus.

No quod licet instantia non sit statuta de iu-
re canonico potest statui per hominem et si respi-
ciat causam non solum excludit instantiam
vel perimit sed etiam ius principale. primo vel quod
naturalis nec in locum eius succedens non
excludatur ab hereditate paterna seu avita
in totum. sed saltim succedat in duabus
unciis. C. de naturalibus liberis. auc. licet patri.
So. dicit glo. illud procedit quando nullus
sub est legittimus hic fuerat hugo filius
legittimus illo tamen in nichilum succedit. Idem si
subsit coniux legittima. Quidam dicunt quod
iure canonico non procedit illa auc. ut
succedat in aliquo. quia contra concubinarium
dampnatus est per canones igitur in nullo suc-
cedit. hosti. hoc non placet quia concludit
tria. primum quod Imperator potest legittimare
naturalem et habilitare ad successionem et in
totum et in partem per legem. quia hoc potest per
rescriptum idem dicit de honoribus secularibus
2o quod talem legittimatorem quo ad he-
reditates potest facere solus imperator in terris
imperii et non papa. sed de hoc dicetur s. c. per
venerabilem. Dicit tertio quod lex habilitans illegittimum
ad successionem in totum vel in parte excepto ex
contu dampnato natum preuanda est per cano-
nes. quia et contitus concubinarius erat dap-
natus per leges quia prius erat in auc.
de lenoni. coll. iii. et in auc. sed in tuis intues
coll. v. aut non luxu. h. coll. vi. et dicit
imperator quod castitatis est amator in auc.
quibus modis na. effi. legi. § illud coll. vi.
et quia leges secuntur canones in nostra patria
in auc. quo oz. epos coll. i. et de eccia-
sti. coll. ix. et ut clerici apud proprios epos
§ si vero ecclesiasticum. Io. lz sim utrumque ius
sit naturalis natus ex dampnato contitu tamen
lex tantum ad successionem admittit. nec
in hoc abinuit canonica prmo approbat quod per quod
cumque tales legittimat per subsequens matrimonium
s. c. tanta. Tertio infert quod in feudum
non succedant legittimi vel adoptivi ut
in li. feudo. si de feudo contentio fuit. c. de
adoptivis et c. naturales. sed dicit quod illud c.
restringi debet ad legittimatum per rescriptum
non per subsequens matrimonium concludens talem
succedere in feudo. Et hoc tenet i. Iac. de
bel. p. dec. proxima et in auc. de incestis
nup. § si. sit ro. quia legittimatio per matrimonium
est favorabilis. per rescriptum odiosa ideo restrin-
genda. Item si hoc potest princeps exprimens
mens quod succedat in feudo ut et fortius
matrimonium potest. Item quia tales legittimantur
per matrimonium ad episcopatum ergo fortius ad feu-
dum s. e. per venerabilem. Item quia legitti-
mantur ad omnes successiones legittimorum
in auc. quibus modis na. effi. legi. §
reliqui et § si quis igitur de nepote legittime
nato ex legittimo an succedat in feudo
avi. dicit quod non. quia licet sit legittimus pri-
no et legittimus avo cum ex naturali sobole
nulla legittima esse potest. C. de natu. l. fi.
Item si c. naturales non sit ius scriptum
sed consuetudo redacta in scriptis illa servatur

in illo. adidem quod. c. Si vo e talis
ꝯsuetudo in loco ubi e qo recurret ad ius
romanum ut in l. feudo de con. fen. c.
1. quo iure eum legittimatus succedet in feu-
dum succedet et legittimus filius legittima-
ti. In aut sicut ꝯsueverunt. vel ius vide
defendis c. n. 2o. vz qꝫ de ca legittimat
cognosci possit et debeat iudex hereditatis
cora quo qo incidit. quia incidentia ꝯsuis
sequuntur iudicem. ut l. quoties. c. de iud.
l. 1. de ordi. iudicioꝝ. So qui iudicat qo
que e de qne causaꝝ spectantium ad eius
qualitatis iudices. lz excedat in quantitate
cae bn cognoscit incidens. als no va-
lens cognosce ut ibi. sꝫ si sit diversa ca
que exigit diversam iudicium qualitate
tunc non cognoscat. sꝫ remittit ad ꝯpete-
tem iudicem et interim silet pcessus principal
donec prima qo sopiat incidens. ut hic
et c. de ordi. cogni. tua. nam hic qo le-
gittimitatis spectat ad iudicem eccliasticuz
qui hz ortuz ab ipso matro. io dz prius ut
piudicialis terminari sic loquit hic. quod
si esset spectans ad secularem incidat iudici
eccliastico dic qꝫ cognoscit ut de donat. int
viruz et uxore prudentia. et hoc operat
excellentia rae et iurisdic sm doc. Ter-
cio vz quia nulla instantia vel termis
sit statutus prosecutione rae de iure ca-
nonico qui etia pro longa tpa possint
ptes prosequi. c. de iudic. venerabilis.
So prius no e statutus terminus pt. tri ex
ca status phominez et ad statuendu agen-
du et ad excipiendu pro quo nec actore
nec excipiens in exceptione auditur
nisi ca cessante. c. qui matri accu. pos-
sunt cu in tua. c. de iugemini. manu-
dissuri. et talem tmi pt iudex ex causa
statue ppter adversarii maliciam. ad
hoc de ordi. cognitione tuam. ad hoc qꝫ
dixi. c. ti. 1. c. 1. in fine. et eo no de ꝯsi-
gnuga. ꝯiugibus. idem dicit Inno. qn
e psumptio qꝫ agens vel excipiens calup-
niose moveat. sicut dici ꝯsuevit de sco-
lari qui timet ne ꝯveniat qn paratus
erat ad recessum. c. de commissione
pignoꝝ. l. si eo tempe. et ex hoc patet
qꝫ e ad exceptionez peremptoriam probadi
pt statui terminus peremptorius ad idez de-
pbat licet de fide Instru. accepimus. et
sic quantu ad hoc vz hre locu c. pasto-
ralis de except. an heat locu in pep-
toria quo ad casus ibi expressos vide qꝫ
no de elec. qꝫ sicut pro ꝯpeste. et di. ps
calupniari. qn expectat tempus agedi
actor et pbationibus careat reus vel aliam
famam vel statum gravari. et ubi in modu
exceptionis piudicialis pponit. c. de
ordi. cogni. tuam. als no ꝯpellitur
quis agere vel defende. ut in toto ru-

brica et nigro. c. ut nemo inuitus. alia pro-
sequunt hic Inno. que no sunt alicuius uti-
litatis. hec hic de termino ad exceptionez
probandaz peremptoriam. et de termino ad age-
dum quo eius lapsus opet quia excludit
Termio de termino ad agendum ponunt doc. in
l. si ea. c. qui accu. no pnt ubi Ci. bar.
ff. de optione lega. l. mancipioꝝ. vide glo.
in cle. si. de subo suspi. in v. eo salvo et
vide qꝫ scripsi de testi. sirmitatis in repetitione
et de elec. qꝫ sicut. et dicit glo. hic unum
noble vbum. hoc qꝫ hic tpus no poterit
prorogari pter ptm ꝯsensuz qꝫ satis pn-
to. et statutu e iurisdictioni. Nunc aut
solus iudex qui statuit tmi ad pbadi
vel ad agendu vel excipiendu posset
illud revocare dic ut de apl. cu cessante
et vide glo. de dila. c. 1. Quarto videt
qꝫ no dicens illegittimum probare. sed
potius heat probare dicens se ltim
qꝫ ex quo no ꝯstat de legittimitate conius
psumit adulterium nisi probet matrim
xxx. q. v. aliter. So quia no appet de
ꝯpetati matri vel pone colorata. ut qꝫ
si quod e matri et e clandestinum et in
dubio psumit adulteriuz tu dicens se ltim
probat. quia filius e talis filiaci pone
filiationis. ut qꝫ appet. vel ꝯsitet nat
de ea qua ipse tenuit publice ut uxore
et tu qua ꝯvit in facie ecclie certe hec
possessio e in actu exceptionis relevat
ab hone probandi. tn dic qꝫ si ꝯstat ꝯ
ꝯtraxerunt in facie ecclie et qꝫ habuerunt
se pro ꝯiugibus casus e planus. qꝫ filius
ex hoc relevarunt ab hone pbandi se
ltim ut i. Si no ꝯstat de ꝯtractu et
tunc aut de recenti hitaverunt et non
ꝯstat. qꝫ aliqᵘe actu fecerunt pporcio-
nablem ꝯiugibus. et non se tractaverit
ut ꝯiuges et tunc in dubio psumit potius
adulterium qꝫ matrim ut i. Ideo filius arctiet
ad probandu se ltim. aut diu habitut
se pro ꝯiugibus et adhuc filius relevat
ab hone probandi. maxie mortuis pa-
rentibus qui se hic tractavit. quod eiz
si sacerdos et testes sunt mortui ut ꝯtcus
sit antiquus. et de hoc de clande. despon-
cu inhibitio in tali casu vel in legittimatione
obiciens no audit vel si audit necesse hz
probare qꝫ intendit sicut qui ꝯstat ma-
trimonium ꝯtractu in facie ecclie. c. c. 1. et ii.
Si aut appet qꝫ fuit tractatus ut filius
talis et talis nec aliquis probaret de ꝯtractu
vel matro psumiret illegittimus. Ultimo
hic videmus qꝫ si ca legittimitatis surgens
ex matro incidat cora iudice civili qꝫ
remittet ad eccliasticum. circa vero de mo
tractandi eam dicunt hic doc. qꝫ sicut
eet tractanda cora iudice sclari sic
tractabit coram iudice ecclesiastico qui eius
loco surrogat et sic iudex eccliasticus
potit procede sine libello. qꝫ cora se-
culari sic procedet. tn sup exceptionibus

non sit nova litis contestatio. Circa quod videndum
quod no. ff. de off. delega. prudentiam §. sexta.
unde dicit Inno. quod licet sit tutius quod detur li.
et fiat litis contestatio tamen sine hiis valet processus.
Alii dicunt per se libelli offendum secundum Inno.
procuratoribus secundum host. facit quod hec questio prejudicialis
est et qua prejudiciali pendet petitio hereditatis
ut accessoria ut patet ff. e. c. i. propter quod dicit tutius
libellum offerri ff. de libelli obla. c. i. et inde
quinque in spec. quarta parte de ordi. cogni. ibi re-
citat opi. et residet in opi. host. et qualiter
sententia feratur vide in spe. de sen. placere §.
ut aut[em] et sciant agatur secundum an debitio
terre quod exigitur libellus quod in istantia i dic
seclaris non fuisset ad ecclesiasticum et si ius
legittimitatis tractaretur sine fundamento
contestatione litis etc.

Quanta Tales legittimantur
per subsequens coniugium
parentum. Spurii vero non et pro-
ut patet quod sunt due partes 2a ibi
secundum aut[em]. Nota magnam vim matrimonii et
virtute que inprimit qualitatis effectum pro
ducto cum est matrimonium et sic coniugium tamen operatur
in tantum cum tam producta. Et nota quod
legittimatio que surgit ex contractu matrimonii
post nativitatem prolis non est vera legittimatio
sed habetur talis pro legitimo et sic perfectum
facit quod si statutum loquatur de legitimo quod
non extendatur ad legitimum per matrimonium legitti-
matum sed solum loquatur in legitimo naturaliter
legittime nato quod statutum non extenditur
ad actum fictum. Secus dictum ubi hec verba
proferuntur cum re et si dicatur legittime natus
ut no. glo. et vide quod l. no. ff. de elec.
Innocentius in verbo coniugatum nam dicit ibi
glo. quod et si loquatur lex tamen de legitime
nato extenditur ad postea legittimatum
quia ille fingitur legitime natus. dictum
in c. per venerabilem. Nota 2o quod filius natus
ex adultio contractu per matrimonium subsequens
cum muliere non legittimatur et hoc propter ex-
pressam condempnationem contra et sit ubi
fictio legis principium prohibitum retro non
trahitur nec habilitat effectum secundum temporis
probationis in esse productum. ad hoc
ff. de sena. l. paulus. et hoc maxime
est verum cum matrimonium est ultimum ut sequitur
Nota tertio quod filius dicitur spurius proprie qui natus
est ex adultino contractu et nota quod talis inde-
finite ab hereditate repellitur. Nota quarto
quod non valet matrimonium cum adultera cum alter
coniugum est in antique coniugis mortem
machinatus. glo. signat innocenter contra
primum verum quod ex contractu cum adultera pro-
les ante prodita legittimatur. ff. c. tam
inter et c. ex tenore. Sed quidam limitat
quod hoc loquatur cum proles est prodita ex
adultino contractu scienter ut sicut proles
prodita ex matrimonio cum adultera ignoratur
sub colore matrimonii ita prodita ante colorem
matrimonii ignoranter legittimetur per sub-
sequens matrimonium dicit. glo. quod alii dicunt
quod indistincte matrimonium subsequens cum
adultera non legittimat prolem dicit doc-
primum esse verum quod nota quod extendit illud c.

ex tenore ut sicut matrimonium defecto legittimat
prolem propter ignorantiam ita propter ignoran-
tiam proles prodita ex adultio supervenienti
matrimonio convalidatur. hoc tenent doc. verum cum
mulier tempore quo produxit prolem ignoranter
cohererat et prolem prodiderat. alias si non contra-
xisset mulier licet fornicatio contra cognoscebatur
quo ad eius scientiam tamen in veritate adultino cum
puto quod quo ad legittimitatem prolis illa non
legittimaretur potius inspecta veritate et quod mu-
ter non fuisset sine culpa dando operam rei
illicite arg. ff. e. c. fraternitatis. 2o verum quod res devene-
nens ad eum casum a quo incipere potest vali-
detur de quo in c. quia placet et sic proles prodita
ex adultio legittimetur subsecuto matrimonio.
Sed non validatur quod ad effectus iam in esse
productos ubi habent initium prohibitum ita quod
non potest causa superveniens retro trahi secus
si habet initium permissum vel saltem non prohibitum
et disponit ius ut retro trahatur quo
casu validatur ut in hac dec. in prin. cum ex
contractu concubinatio prodita est proles et postea
contrahitur matrimonium. Cap. tertio quod indistincte
filii non excludantur ab hereditate in totum
immo in aliqua parte admittantur ut patet de
naturalibus liberis aut. licet patri. glo. dicit quod quidam
sunt filii legitimi ut adoptivi sive arrogati de
quibus ff. de cognatione legali c. unico isti tamen
patre succedunt dicit quod si sint mancipati in nichil
succedunt sed durante tali adoptiva potestate
succedunt una cum liberis ipsi mortuo ut
no. i. l. cum adoptivus C. de adoptionibus in insti.
hered. que ab intestato §. adoptivi. Quidam
sunt legitimi et naturales ut nati ex legitimo ma-
trimonio vero vel putativo sive sine ab initio
sive ex post facto et tales succedunt parentibus
ff. e. c. tam inter et c. ex tenore cum similibus. adde
ad unum quod dicit glo. quod sicut matrimonium legittimat
prolem verum subsecuto matrimonio vero ita et
putatum et per hoc sequitur quod si cognosco consan-
guineam vel cognatam putans ipsam solutam
postea contraxi matrimonium cum ea credens posse con-
here et ignorans consanguinitatem vel quod illa
habuit virum quod istud putativum matrimonium legit-
timat prolem sicut et legitimum quod est bene notandum
hec tamen credo si uterque ignorabat vel alter tamen
legitime ut dixi. Nota tamen glo. quod appellatione
naturalium vel legittimorum comprehenduntur legittimati
ex matrimonio subsecuto quod indubitanter procedit
ubi verba proferuntur cum re sed ubi proferuntur
a statuto quod non refertur ad fictam legitti-
mationem. Forte secus que dicta sunt pre-
dicunt et si sint legittimi per rescriptum principis
in c. venerabilem nam tales possunt succe-
dere. Quidam sunt filii naturales et non le-
gittimi nati ex concubinis in domo nullo
alio subsecuto matrimonio et tales succedunt
in duabus unciis ab intestato C. de natu-
ralibus liberis aut. licet patri quod intellige
nisi extiterint subsint alii filii defuncto vel
coniux legitima. licet aliqui de iure canonico
dicunt istos excludi quod dicit ut dixi. Et
latere matri aut[em] tales succedunt in totum
nisi sit nobilis C. de ad orficianum l. sicut

Quidam sunt nati qui dicuntur spu-
rii et tales sunt nati ex adulterino coitu et
vulgo concepti et tales non succedunt patri talis
ut dicta aut. licet xxxii q. iiii. dicat aliquis
Adverte vulgo concepti bene succedunt matri
nisi sit nobilis ut dicta l. ad orfici. adul-
terino aut vel incestuoso coitu contractu
nec patri nec matri succedunt ut dicta l.
iiii Insti. de successi. agna. §. vulgo. in
aut. quibus modis na. effi. sui. §. fi. et
insti. ad orfi. §. novissime. Nati aut
ex dampnato coitu alendi non sunt et hoc
iure civili. de iure aut canonico
dic quod alendi sunt. e. de eo qui dux. in
ma. quam polluit et non quod hec glo. dic spu-
rios natos ex adulterio et natos ex vulgo
vide glo. e. de venie. nisi cum pridem §. per
in verbo unigenitus. Quidam sunt filii
spirituales de quibus de cogna. spirituali per
totum et tales non succedunt quia non ap-
paret iure cautum. Quidam sunt filii
Queritur an legittimato per subsequens
matrimonium habitet que ad matrimonium ordines
videtur quod non quia exigitur quod sit legittime
natus. et sic natura ponderant nativi-
tatem dicit glo. quod credit quod sint legitti-
mi quo ad omnia quia matrimonium omnia precedentia
purgat vitia. et sic propria cum turpi-
tudinis est sublata similiter ex motus. e.
causa. l. ii. ff. de condi. ob turpem causam
l. si ob turpem. et vide glo. singularem
e. de elec. innotuit. et vide et quod i
supra. nec obstat quod requiratur quod sint
nati de legittimo matrimonio quia satis dicuntur sic
nati ex quo sicut contrahi matrimonio nati sunt
Queritur an solo contractu matrimonii et absque
spe sobolis legittimentur filii ante nati ut
si quis in articulo mortis constitutus contrahat
matrimonium quidam quod non per l. nuper. c.
de natu. libe. ubi exigere videtur spem so-
bolis prolunt. quia non est matrimonium absque spe
sobolis. lxii. di. c. uno. de condi. ap. c. si.
Jo. an. tenet hic contra. quia satis est spem so-
bolis sub esse in casu convalescencie. Item
quia et matrimonium est sine spe sobolis propter
humanitatis solacium xxxvii q. i. nuptiarum
e. de frigi. quod sedem dum tamen non de-
ducatur in pactum. de spon. commissum
non in dicto. c. si. de condi. et affi. quod de
infidelibus et satis vere spes sobolis
cum ex hoc filius legittimetur ante natus
quam ante non erat filius quo ad omnia et per
hoc videtur ad l. nup. ad hoc in aut.
quibus modis na. effi. sui. legi. §. si quis
non coll. vi. et quibus mo. na. effi. sui.
§. si quis igitur coll. vii. de hoc in mercu-
riali de reg. iur. sine culpa li. vi.
etiam tractatur an natus habeat ius primo-
genito in hiis locis ubi est consuetudo quod
primogenitus succedat si postea pater ex
uxore procreat filium et mortua uxore

contrahat naturalis filius et tenent quod non ibi
vide et ii inuenies hoc principium. Queritur
cum matrimonium subsequens legittimet prolem
dic quod legittimat quantumcumque sit coitus dum tamen
potuerit esse uxor si affuisset tempore coitus
matrimonialis consensus et hoc verum et si aliud
sunt matrimonium intermedium. Item sive sanguinis sunt
contrahens sive non. Queritur an contrahens
cum illa quam defloravit si postquam contraxit
et illam cognoscit dicatur bigamus. dicunt
quidam quod non per hanc decre. cum fictione
iuris matrimonium retrahatur et fingatur in virginitate
desponsata hosti. tenet contra. quod hic retrotractio
operatur solum quo ad legittimationem prolis
sed non quo ad impediendam bigamiam. Nam
sicut iuris non posset monoculo reddere
oculum quem non habet sic nec sacramentum. cuius patitur
defectum xxxii q. v. si paulus. Item actus
matrimonii preter legittimationem potest supplere. s. e.
venientem. In defectu vero sacramenti non solet ali-
quid impetrari per gratiam ut patet de biga. c.
ii. Item quia eadem res non operatur contraria
sed idem matrimonium operatur quod sit bigamus quia
sine matrimonio mulieres cognoscendo non fuisset
bigamus ergo idem matrimonium non facit eum non
bigamum. non ob. xxxiiii. di. valentino
de biga. debitum. ibi enim in virgine consensit
et in virginitatis matrimonium consummavit unde quotcumque
aliorum tamen vel corporum tamen non inducit bi-
gamiam. sed cum hec duo sunt conveniunt
sive in duas virgines sive in una est biga-
mia quia requiritur non solum unitas mulieris
sed integritas. unde apostolus dicit. despondi vos uni
viro virginem castam exhibere Christo xxvii.
q. i. cum nuptiarum. talis ergo bigamus
censetur secundum hosti. contra tenet Jo. de biga. de-
bitum. de hoc dectius comungit. c. uno. l.
vi. nec obstant rationes hosti. ut exem-
plum hosti. loquitur ponendo hunc pati sacramenti
defectum sed negat Jo. an. hunc pati sacramenti
defectum quia suam carnem non divisit in plures
ad sacramentum rationem videt negando matrimonium
esse presentem causam bigamie sed fatetur illud matrimonium
consummatum ex quo surgit defectus sacramenti in-
ducit bigamiam et eo casu quo inducit
non potest operari eius contrarium. Queritur si con-
cepit durante matrimonio sed postea mortua
legittima contraxit cum illa et postea nata est
proles. dicit hosti. quod erit legittima ar. s. e.
quod nobis unde quod i non. satis ergo et contra pa-
quod quocumque tempore dum erat in utero pa-
rentes fuerint legittimi coniuges sic alias dicitur
ad eius ingenuitatem semel sufficere tunc
matrem fuisse ingenuam Insti. de ingenuis
§. i. et ii. Queritur si sarracenus contraxit
cum christiana et ex ea habuit filium postea
baptizatur et contrahat cum illa an legit-
timabitur filius. dic quod non quia a principio
non poterat esse matrimonium xxviii q. i. cave
Idem dixit hic Inno. de natis ex mere-
stu. s. quod non legittimatur parentibus postea

contrahentibus ex dispensatione ecclesie alle-
ff. de ritu nup. l. eos ff. de statu ho. l. pau-
lus et l. eum qui cum si. Jo. an. dicit verba
dispensationis ponderanda. Nam si dicitur
non in sacris cognovit aliquam et habuit fi-
lium an si postea contrahat legittimabitur
proles videtur quod non quia coitus est dampnatus per
canones et sic proles non legittimatur. sufficit
ergo quod talis sit persona cum qua potuerat
esse matrimonium licet coitus sit dampnatus. si tunc
affuisset consensus suus. et hoc placet nam
principium non est hic prohibitum r(espectu) matrimonii
idem in de monacho tempore probationis ut si tunc
habet filium postea exiens contrahet quia talis
proles legittimaretur. Ri. car. mal. et
bar. tenent contra in l. paulus ff. de sta. ho.
vide i. ultimo probant doct. consilium quod ex
solo matrimonio litteret proles et non in credentibus
de talibus instrumentis. licet hanc solempnitatem
lex exigat et quia ad leges non spectat
disponere de matrimonio vel de consensibus ad illud
cum disponit in radice matrimonii ut dictum
supra c. venerabilem et hoc de isto c.

Causam.

De causa cri-
minali inter laicos
non cognoscat ecclesia co-
gnoscit tamen an quod sit de le-
gittimo matrimonio natus h. d. primo ponit
commissionem 2° eius formam bimembrem
quam in uno membro revocat et tamen
reddit in alio membro repetit 3° in con-
trarietate opponit 4° ibi. Nota primo
quod questio possessionis ad spectat nullam de
hac connexitate quo ad iurisdictionem ideo
huius cognitionem spectatis iudicent vel con-
secutive non habet initio consortionis possessionis
sit limita c. si. de iudic. quod de questione iudi-
tem spectatis esse iudice possessionis de
causa pos. c. l. cum similibus est ubi qui est
iudex spectatis principalis certus est si sit iu-
dex in iudicent. Nota 2° quod itinerarium
ierosolimitana non spectat ad iudicem
ecclesie et intellige qui propter aliam causam
quam peregrinationis ad sepulcrum iter arripiunt
alias tales itinerantes et peregrinantes sunt sub-
iecti romano pontifici ut miserabiles
persone s. de peri. c. 1. Nota tertio quod
questio natalium spectat ad iudicium ecclesie qui
Nota 2° quod spoliatus ante omnia est restituendus
Nota tertio quod questio natalium spectat ad
iudicium ecclesie quando surgit ex legitti-
mitate matrimonii vel illegittimitate. Nota
quarto quod ad iudicium ecclesie non spectat
iudicare de temporalibus inter pures laicos
et quod etiam non debet turbare iurisdi-
ctionem laicorum et quod detrahere videtur iuri
alterius eo quod iudicat de causa ad eius iudi-
cium non spectante et nota quod rex eo quod
rex dicitur habere iurisdictionem temporalem in loco idem
est in domino eo quod est dominus civitatis ut s. e. ti.
latorem. Nota quod etiam post mortem quandoque
potest renovari iudicium de matrimonio inter
alios ad fi. decidende questionis animato

pendentis consecutive et non quando ubi vertitur
in dubium propter illegitimitatem est duplex
practica procedendi prima quod detur principaliter
libellus super declaranda legittimitate vel
illegitimitate quod hec est submittenda et tamen
supersedendum e. c. latorem de or. cognit. tamen
Oppono primo quod papa possit cognoscere inter
laicos de temporali quia habet iurisdictionem temporalem quia
papa consecrat et coronat imperatorem de elec.
venerabilem. So. hoc est contentio de qua dixi
de iudic. novit. Tertiumdecimum quod papa habeat solum
spiritualem et non temporalem et sic iurisdictiones
sunt divise probatur hic de consec. di. iii. cele-
britatem. in aut. de fide instru. et tam. certa
principium et hanc opinionem sequitur hug. quod probatur
quia originaliter prius fuit imperium quam fuit papa
xcvi di. legimus. Alanus et tanc. tenent
quod papa habet in habitu utramque iurisdictionem et quod ex-
ercitium habeat imperator probant quia ecclesia est
unum corpus ergo unum tantum habet caput ad
hoc quia dominus utroque gladio usus est. Item quia
moyses habuit gladium cuius successor est papa
et quia cum confirmare dicit quod habitu habet ipsam papa
et temporalem et spiritualem sed exercitium solum
habet imperator ut no. de iudic. novit. et
an papa aliquo casu utatur exercitio dicendum
quod non nisi in defectu imperii s. de foro
compe. licet. vel negligencia ut i. vel quo
ad miserabiles personas vel nisi consecutive
veniat ad questionem que est ei subiecta ut s.
c. hic nec veniebat consecutive quia questio
possessionis nil habet in decisione cause cum spectat
legittimitatis ut l. nali §. nichil cause ff.
de acquirenda possessione. ad hoc x. di. quoniam
xcvi. di. cum ad verum dicit tamen hic quod impera-
tor est pape subiectus et de eius causa cognoscit
cum non habeat alium superiorem. Alia procedunt
fabulosa de quibus non est curandum vide
Inno. s. de ca. pos. cum super. Op. 2° quod non
debeat inquiri de matrimonio post mortem xxxvi.
di. quorundam. So. de crimine non inquiritur
post mortem nisi in casibus et tunc propter
bona ut in crimine heresis et lese maiestatis
si mulier. nec de matrimonio nisi causa bonorum
sicut fuit hic. Alium casum allegant doctores
in quo post mortem inquiritur de delicto. de
hereticis si episcopus li. vi. non sunt alia que ad glo.
Op. quod spoliatus non sit restituendus ante
litis ingressum nam cum eum ingredi et
probaret se spoliatum et possedisse de
offi. dele. consultationibus de resti. spoli-
um ad sedem. So. hec decretum declarat
omnia illa iura que dicunt spoliatum ante
litis ingressum ut in c. ii. preterea in c. i.
preterea. Intelligi debet ante litis ingressum
s. principalis seu petitorie. 3° veniamus
ad questionem et queramus de quibus queramus
an in dicente admittatur quis pronunci-
ari petens se legitimum 2° an si concurrunt
due petitiones in causa unus petat se pro-
nunciari legitimum alter petit pronunciari
illegittimum admittantur petitiones

Tercio an causa legittimitatis possit
agitari p defensore et qualiter tunc sentencia
sit dictanda. Quarto agetur de effectu
sentencie late sup legittimitate an aliis p
iudicet uel non. Ad primum an indifferenter
admittatur petens se pronunciari legitimum
dicit Innocencius quod non, sed oportet quod pretextu alicuius
alterius effectus petat, uel cause puta si ex
hoc queritur de hereditate, beneficiis ecclesiasticis ordi-
nibus et honoribus, ut hic et c. lator
c. i. et ii. et iii. de filii presbiterorum prout tamen Idem
secundum aliquos si quis diffamatur ex hoc c.
de iniuriis ma. l. diffamari. Alii dicunt quod
tunc non potest se petere legittimum, sed quod diffa-
matores cessent potest et plures alia similia
allare ut patet per dimissa iura. Consulitur
tamen timenti sibi moveri questionem in futurum
ut faciat testes publicari ne copia testium vacillan-
dis et tunc poterit per tales probaciones
se defendere contra omnes et de testibus significavit
et c. albricus et attendi debet an parentes vi-
vant uel sint mortui ut no. c. preveniet
et c. lator. Ad secundum an admittantur
peticiones quibus unus petit pronunciari
se legitimum alius illegittimum dicit Innocentius fa-
cilius admittendam peticionem qua petitur
se pronunciari legitimum quia favorabilis et alia
odiosa ut in regula odia cum concordantiis de re-
gulis iuris in vi° uel melius utrique peticio ad
mittenda et qui melius probavit obtine-
bit de causa possessionis etiam unde quod non Ino
de officio dele. c. cum contingat ubi dicit
periculosum tales peticiones directo contrarias ad-
mitti. Ad tercium an hec causa possit per de-
fensorem tractari videtur quod non quia in proce-
dendis et sentencia in persona defensoris quam
in eius persona est ferenda ut l. i. c. de
sentencia in comitum quia in tali statu admittitur
procurator ff. rem ratam habere l. procurator si status
dicit quod admittitur defensor et contra sic
formabitur sentencia cum aliquis egerit contra b.
procuratorem uel defensorem et defensori uel
procuratori nomine ipsius b. sup legittimacione
ipsius. Et Nos visis meritis procuratori dicimus
procuratorem uel defensorem dicti procuratoris a.
condempnamus hosti non placet hec sentencia
quia non appet in quo dampnetur et sic
non valet sentencia e. de sentencia que sine certa
quantitate l. i. unde dicit sic pronunciandum
nos visis et dicimus contra prefatum b. procuratorem
seu defensorem suum et ipso mediante ille-
gittimum pronunciamus ut e. prelatum si. et
c. quod nobis et c. per tuas de probacionibus attenden-
dum contra exceptionem c. de minoris
l. fi. uel denunciamus ut c. fi. uel reputa-
mus ut e. exteriore. Que ubi videtur quod sentencia
debeat ferri dictis verbis ad dictum quia
ubicumque sentencia quo ad verba non potest accommo-
dari in persona procuratoris refertur ad per-
sonam domini ut dixi e. de elec. querelam
ad hoc et c. de minori l. fi. et est decretalis
testi suscitata. Omnibus tamen casibus sive
defensor et ratum dominus non habeat committere

stipulacio contra ipsum procurator ad interesse
et litis impendia ut dicto § si quis procurator
ff. rem ratam et veniet etiam extimacio
hereditatis si ipsam peciit et obtinuerit
et non ante quia ante non interest et si
racione diversarum hereditatum plures interest
committet ff. ad l. aquiliam inde veracius § i
sua ff. re. ra. ha. l. ii. et l. procurator § si quis
et committetur non solum ideo quod potuit optinere
contra defensorem sed etiam ideo quod lucrari
non potuit ut ibi et l. quo enim § fi. et
si commissa. Que tamen est in talibus appo-
nentur summam ad quam agatur quia in talibus
interesse difficulter extimatur ff. re-
ra. ha. l. si procurator § fi. per hoc appet quod
in causa criminali an admittatur defen-
sor dic quod non nisi qui dampnaretur
si defensor non existeret. C. de procurator. l. exi-
gendi nec tunc exigitur satisdacio penarum
de spon. et pena nec formabitur sentencia in personam
defensoris uel procuratoris sed principalis persone
licet semper fuit absens ut c. i. qui matri-
monium principaliter alia prosequitur hosti que non
sunt utilia ad propositum hoc de tercio.
Ad quartum an sentencia late sup legittimitate
aliis preiudicent dicit quod preiudicabit illi
cum quo lata est sentencia et quo ad illum unde
si pronunciatus est illegittimus cum tercio postea
petat hereditatem ab eo dicens se legitimum
obstabit excepcio rei iudicate quo ad ali-
os. Quidam dicunt quod hec sentencia facit ius
quo ad omnes ar. ut e. prevenit et c. per tuas
ff. de liberis agnoscendis l. i. § si alius quod
quo ad alios non preiudicat et hoc sequitur
Innocentius et hosti quia licet sentencia filiacionis
faciat ius quo ad omnes non tamen legittimacionis
quia est regula firma quod res inter alios
acta aliis non preiudicat et ponuntur certi casus
in quibus preiudicat ut videlicet de re iudi-
catis inter quos casus iste non est igitur
standum est regule dic si agitur de preiudicio
illius de cuius illegittimitate agitur et est sentencia
lata cum eo planum quod preiudicat quo ad
illum per quod est pronunciatum sicut pronunciatur
contra eum existente defensore si maxime ista sentencia
notat ipsum aliqualiter defecto non tamen plene
preiudicat de ex. cogni. cum dilectus ad fi.
Si agitur de preiudicio illorum qui fuerunt
presentes et egerunt iudicium valet sentencia et
preiudicat quo ad illos adeo quod valebunt
sentencie contrarie ut si quo ad unum pronunciatus
est legittimus quo ad alium pronunciatus est
illegittimus valebunt ambe sentencie quo ad
preiudicium et commodum illorum cum quibus late
sunt nec obstat quod sentencia contra sentenciam non
valeat quia illud verum quando est lata cum eodem
secus si cum diversis ad quos se non extendunt
vires sentencie nam si essent eedem persone non
tenet sentencia contra sentenciam. Si agitur de pre-
iudicio illorum qui fuerunt presentes non tamen
tractaverunt iudicium et fuerunt scientes
adhuc non preiudicabit nisi inter illos
inter quos lata est sentencia quod non. Sed dicere
quare sentencia lata sup ingenuitate preiudi-
cat omnibus et non sup legittimitate potest

dici q ideo e quia Jus ingenuitatis non
e restrictibile ad psona agente. s sic Jus
legittimitatis cu illud comiter tractet pter
qones puatas ut hereditatis vel similes qd
no e i ingenuitatis. vel dic q no piudicat
nolentibus ostendere qtrariu q fert non oio
integra pbone cu no possint hu pbaciones
clare sup legittimitatis ut l. minor. xxv
annis addito. ff. de liber. agnoscendis
Item dicit hic doc. si petat restitutio i
integru q si denegat et pstea agat qt
eu ab alio et iterum petat restitucionem no
obstabit sibi exceptio sine inter alios
Idem si petro agent pmittet instrum
falsum et pstea alio agente producat
instrm no obstabit ei exceptio sine iter
alios late. ff. de excep. rei iudi. l. si ante
et l. cu queratur Idem vi q agente R. q
sti determinat vim alti debere sinitutem
sm Jmo. Ceterumque agit agit qd sup
ca publica et an et qn piudicet videbit
in c. delinis de acc. cetenque agit ca popu-
laris et de hoc. c. de cler. cu dilci. cetenz
fert snia in causa puata et tunc aut
determinacio fit dirigendo ad ius. vel res
puatas et tunc ut declarat no piudicat
fallit in casibus c. res int alios acta
et quos posui c. de re iudi. quius qui s.
qnexitas hoc opat alto demoris quos
ibi declaui Ceterumque fert snia de declaratone
sup aliqua qualitatis ad illud applicanda
et tunc aut rem venit applicanda et snia
no piudicat nisi inter quos e lata ut
i declaracione sinitutis et iustri falsi aut
agit de applicanda aliqua qualitate
ad psonam et tunc aut hec subiacet plene
probacoi et sapit natam cue qui publice
et piudicat omnibus ut l. ingenuu. ff.
de sta. ho. sic io quia hoc ca qi status
psone sapit natam publice io oibus obstat
sicut publica nisi doceat puaricatoe qnz
talis e qualitas que no subiacet plene
probacoi et piudicat aliis quadiu p-
bet qtrariu ff. de mino. l. minor xxv. an
additus et hoc. s. de legittimitatis nam
probacio ex aspectu fallax e et filia-
tonis quia i no pt dari plena pbacio
ff. de qdi. et demo. l. luciis que verba
oia no hoc oia va sunt qn snia e lata
cu iusto qtradictore alis no piudicat ff.
de coll. no iusto. et pz i l. pap. s. fi. ff.
de in offo testa Item hec va qn est
lata qtra parentem secus si q otiacem
ut l. si pris c. de pignor. et c. de emp.
et vendi c. i. Sz dubito lata e snia q
prem et matrem q inter eos no e matrim
an hec snia piudicet filio docte me le-
gista quia dubito na pr et filius st eade
psona et snia lata de sinitute an ille p-
iudicat ptm ff. de excep. rei iudi. si
quis cu totu c. ad trebo. de libali ca
l. fi. puto q p. l. in in fi. c. de tribo. et
l. aut ptor s. s si. de qdicone ff. de mino-
rman et hoc maxime credo si snia fert
in qtumacez. ff. de re iudi. sepe. c. de
tarb. pigno. pres. et sic de fco iudi no

qsulendo nec ob q snia q prem piu-
dicet filio hedi q filius no e hes pris
in filiacone. s hac sibi na porrigit no
ob. l. fi. c. deliberali ca. q s ibi snia fert
qtra matrem velud rem ideo porrigit ad
partum accessorium s contra prem ut
psonam io no piudicat filio qui e alius
ab eo nec obstat q eadem psona cesetur
filius et pr quia quoad quid no q ad
oia vel quo ad ea i qbus e heres no que
ei natura porrigit ad quartu quibus piu-
dicet a quibus no snia lata sb legittimitatis
dic sequitur an piudicet illis cu qbus
lata e Jmo hic dicit q sic io pmitti-
atis illegittimus si agat sup hereditate qtra
illos cu quibus pmittiatus e illegittimus
obstabit exceptio rei iudi. vel doli i. c. pre-
qcludit Jmo q si aliquo agente vel de-
fendente quis pmittiet legittimus vel ille-
gittimus snia piudicabit solum quo ad
illos inter quos snia e lata et q fuint
presentes et si pstea agat int alios de hereditatis
vel alio nunq obstabit vel pderit snia
nec obstabit vel pderit exceptio rei
iudicate et hoc dicit firmiter Jnn licet
quidam dixerit q hoc snia piudicaret
omnibus qn eet de snis q faciunt ius quo
ad omnes arg. s e. pvenit et c. ptuas. ff. de
liber. agnos. l. i. s. fi. et l. ii. assignat
cuim quia declarat no obstat snia dus
et reperimt solu certi casus i quibus obstat
res inter alios acta et qbus res iudica-
ta no obe. il. i. inter. quos. hic no est
quos ponit Jmo quos pona i. pria
distinctionis. phoc dicit q si primo ad
petitonem unius sit pmittiatus legittimus
et alto agente pmittiet illegittimus
q utraque snia valet nec dz 2a qtra res
prius iudicatas q int alias psonas la-
ta e. ff. de excep. rei iudi. l. quemadmodum
licet si per easdem psonas lata eet non
teneret fa snia. ff. que snie sin apl
resim l. i. et phoc dicit q si aliquis
petat restitucoem ut abstineat ab he-
ditate et denegata e sibi restitutio
psmam et pstea agit q eu ab alio
no obstabit exceptio qn possit peti
restitucoe quia snia no facit ius quo
ad alios Item dicit q si Justum pro
nunctiatu fuit petro agente si pstea ali-
quis alius producat illud instrm no pre-
iudicat ei snia inter alios et in alia ca
lata alla. ff. de excep. rei iudi. l. si ante
et l. cu queritur et l. sequenti Idem dicit
q si determinat alti vim pdiuz debere
sinitute quia hec snia alio agente no
piudicabit licet faciat q ff. de neg.
gest. l. cum aliena negotia s. fi. ad l. ingenuz
aliter no videt Ceterum quidam ait recitat
Jo. an. dicit q lex ingenuu no obstat
q ibi loquitur in pbacone ingenuitatis
que de facili e pbabilis et subiacet plene p-
bacoi Jdeo semel lata snia oibus nocet
no sic in legittimitatis q no subicitur

plene probatoni / io no sit alijs obstat
lata sna ar. ff. de iure iurā. l. admo-
nendi / Item restringit^z illa lex sm
Inno. hic qn quis prouocat i libertate
ex suitute ut dca l. ingenuu ff de li-
bali. ca. l. diui / Secus si ex libertate
dicet se ingenuu ff. si ingenuu quis ee
dicatur l. i. et l. pronu / Sed hanc dcaz
comuniter no tenent legiste / ut no. in l. i.
ff. de nata resti. dic qncq3 sna fertur
in ca criali. de acru. si cui. de accusa.
de his / et pindicat sm i no / io qua
i ius agendi no restringit^z ad ius pnatu
s publicu io ius cuiuslz de pplo in iudi-
ciu deductu cu ius no sit restrictibile
ad psonam i iudicio agentem / Secus qn
agit^z actone populari z idem ff. de min-
nuan. cu qui f. i popularibz / z vide
glo. de eloc. cu dilci / qncq3 agit^z actoe
pnata z si sna uel actio dirigat^z ad
res uel actones pnatas regulariter
no pindicat / fallit in talibz qnos p-
seque z dixi in c. qm deve. indicas
qn cq3 agit^z actione pnata z sna fert^z
declaratorie iuris z hec sna no pre-
iudicat nec facit ius quo ad omis. s
solu illis qui hnt coitate i re illo
declarato indiuidue / ut no in dca l.
qmis z in l. si coeur ff. si ser adfinitu-
adunita / qp intellige in dca l. qmis
ad h' l. loci. f. si finidy ff. si seru. ue.
z sic qcorda. Inno. qui qdicit sibi / qnq3
fert^z sna declaratoria rei / ut qz de-
clarat^z testm flm / uel Instrm falsuz
uel rescisum / z hic Inno. facit dcaz
inter Instrm z testm qz sna super
instrum falsitatis no facit Jus quo ad
omis. s bn si pnuctet^z super testo
z sit in offosum / Credo qp no sit fa-
cienda dcia an agat^z de flitate istri
an de rescisione / nec int^z. testm et
Instrm s tnc dic qp si ad id qp Instro
uel testamento qphendit^z tenet / nec
pncipali comodu vnius scdario co-
modu altius z i qntia sna lata q
pncipalem prodest z nocet his q trau-
hunt ius ab illo Instro uel testamto
ff. de in offo. testa. l. pap. f. si qra
l. i. ff. de exccp. rei iudi. l. ij. z quo
ad illos tm facit ius z no quo ad ocs
ubi alij int se age uolut pindicat
tn ei qtra que e lata sna / quo ad
ocs / ut no possit dice instrm. uel testm
uel snam validum / ex quo semel in ea
succubuit / licet no prodesset ei qtra
alios ubi eet lata pro eo / ut dic. Inno.
s. de pcurat^z. in una / Si aut sna sit
lata super Instro. uel testamto z i
plures causent Jus ex illo eque pn-
cipali sna no pindicat alti / nec
facet ius ut hic dicit Inno. qz ille
quo ad tcu eque pncipali ius cau-
sante no e lttimus qdictor / Idem z fortius
qn eet lata sna q illum ad que i qntiaz
trahit^z ius ex Instro uel testamto / Secus
e sna lata declaratorie applicando aliq
qualitate ad psona / et hic passus e
dubius / Hoc adnecte / quia no dum
hoc intellexi / pt dici qp si sit lata sna
sup qualitatis no subiecta certe proba-
toni illa na pindicat alijs / qn docedo
qtrri auidiet^z ar. l. admonedi / s hoc
vl q. l. prima in si. ff. de liberis agno-
scen. et qp hic dicit Inno. p illaz l. qd
sna in ca filiatonis facit ius quo ad
alios / Item ibi pt hri probo satis
plena ex psuptonibz violentis que
equipolent plone pbatoni / credo qp
si qualitas declata respicit vniuersit
ita qp no e ad psona restrictibilis
omibz pindicat / qz qn popularis e
ut ingenuitatis / nam que ee inge-
nuu / no plus respicit vnu qp reliquum
lz no ee ingenui respiciat pnataz
qui utilitatez sna qo. facit ius quo
ad omis / quia in tali quilz e legittimus
qdictor z deducens rem i iudicio cuius
pncipalis inter e hic in qntiaz deduce
ius quo ad omis et legittimus e qdictor
i quo ad omis / z alij i qntiam q uellet
dice / Ideo sna oibus pindicat / Secus qn
qualitas declarata respicit soluz certu
genus psonaz z aliquos in qsequetiaz
et dico qp illa pindicat si e lata cu eo
cuius pncipalis interest
alijs in qntiam ut dicta l. i. in si. ff. de
libert. agno. / vn sna lata q pre in pro
filio sup filiatone pindicat omibz ag-
natis z qgnatis / qz omis agnati z qgnati
trahunt ius ab illa q. filiatone i qntiaz
sicut dicimus in querelam inofficiosi
ad hoc. l. i. f. cognicom ff. vn cogniti
et hic e qtrius casus de. l. i. i si. puto
tn qd hec sna no pindicat alijs non
degnatione qui eque pncipli quo ad
alios effectus uolunt qtepne sup filia-
tone / nisi vellent qtempne circa actus
publicos / quia tunc sna obstaret cu
pn e quo ad actus publicos potuit hoc
ius deduce i iudiciu / z hoc vero quasi
publica sit / Et idem p omia dico i qoe
legittimitatis et in ptem / saluo qp scribit
Inno. z sic eu qcordo cu opi. quas qtras
recitat / et hec procedunt qn dixi
snam pindicare / qn e lata sna cum
lttimo qtradictore / ut pz ex actis / sic
lex no tm de colli. de re. ff. et lttim
qdictorem dico illu qui admittitur
ut de cuius pncipali intere lz no int sit
ei quitq / ut l. postumus f. i. ff. de in-
offo. testa. Item hec na qn sna fert^z
q pntem secus si fert^z q absentes ex
qtumacia ff. de re iudi. sepe. C. de
pignor. cu simi. vide Cy. C. quibz

res nisi no. ob. xi. bu[illegible] et pone hic q[uesti]o[n]e[m]
de muliere q[ue] p[ri]us cum su[m]mi[illegible]ierunt in mat[rimoni]o
an p[re]iudicet filiis. qua[m] vide. e. ca[pitulo] de B.

P erlatum. Si mulier
p[ro] iudicium
ecc[lesi]e separata a p[ri]mo illo viuente
contrahit cu[m] 2o legitima erit
proles qua[m] ex illo suscipiet. Sunt due
p[ar]tes in p[ri]ma facti narratio in 2a cause
co[m]missio. Ideo q[ue]. No[ta] p[ri]mo q[uod] sola absen-
tia co[n]iugis contracto mat[rimoni]o depu[ta]ti mat[rimoniu]m
no[n] separatur de iure canonico. 2 ita h[abe]tur vide
q[uod] supra. e. de spon. de illis. No[ta] 2o q[uod] p[ro]ce[ssus] in ca[usa]
matrimoniali absente citatu[m] l[ice]t non ve-
contumacem p[otes]t ca[usa] subsistente 2 allata ad mat[rimoniu]m
separandu[m] procedi ad s[ente]nciam diuortij dif-
finitiuam. 2 sic 2 l[itte]re no[tabile] c[ontra]. q[uod] in c[apitulo] sicut
est no[tatum] q[uod] lata s[ente]ncia diuorcij ex vinculo
d[ebet] co[n]iugibus dari licencia cu[m] aliis [con]trahendi.
No[ta] tertio q[uod] filii p[ro]creati ex 2o mat[rimoni]o in
facie ecc[lesi]e contracto post separacionem p[ri]mi contra-
ctu[m] iniustam sunt l[egitim]i 2 sic p[ate]t q[uod] d[icitur] c[apitulo] cum
inhibitio de clan[destina] despon. h[abe]t locu[m] 2 in
mat[rimoni]o approbatu subsistente defectu mat[rimoni]i
alio q[uam] consanguinitatis. sed subsistente de-
fectu vinculi 2 illegitime separati. No[ta] q[ue]r[itur]
q[uod] ad iudicium ecc[lesi]e no[n] solu[m] spectat cognosce[re]
de legitimitatis. s[ed] 2 de q[ue]st[ion]e hereditatis ad illam
consecuta. No[ta] iudice maxime in ca[usa] matrimo-
niali posse citare p[ar]tes p[er] edictu[m] q[uando] mit-
tu[m] non inuentu 2 aliu[m] vel consanguineu[m]
p[ar]tis. Et no[ta] q[uod] simplex citacio 2 sine p[er]emp-
torij solempnitate. v[ide]l[icet] in ca[usa] matrimoniali. Op[po]
q[uod] no[n] debeat procedi contra absente[m] statim
ad s[ente]nciam i[m]mo exigat[ur] 2 contumacia p[er]am-
bula p[er] edictu[m]. e. de l[itte]re. no[ta] q[uod] in c[apitulo] p[ro]
ro. So[lutio] si se absentauit contumacit[er] no[n] exigit[ur]
alia citacio. Si se absentauit no[n] contumacit[er]
tu[n]c o[portet] q[uod] edictum publice p[ro]ponat[ur] 2 q[uod] citet[ur]
et aduerte q[uod] hic loco citacionis suffic[it]
v[ide]l[icet] requisicio parentes vel ad iudiciu[m] ma-
datu[m] q[uod] satis placet. Op[po] q[uod] in ca[usa] matrimoniali
ad s[ente]nciam non procedat[ur] contra absente[m]
nisi q[uan]do abe[st] malitiose. ut l[itte]re no[ta] et q[uod] in
c[apitulo] porro. So[lutio] p[otes]t dici q[uod] hic erat absens ma-
litiose. vel quo ad hu[n]c casu[m] no[n] refert
an esset absens malitiose vel no[n]. q[ui]a hic n[on]
agit[ur] de validitate s[e]u[e] quo vitate. sed
solum de s[e]c[un]d[o] op[er]e. sine q[uod] ad legitimandi
prolem. vel no[n] ex alto mat[rimoni]o contracta q[uod]
l[ice]t invalida sit. p[otes]t de facto tribuere istam
iustam causam ignorantie p[ar]ti ad coloranda[m]
s[e]c[un]d[u]m mat[rimoniu]m ex quo ut appmato l[egitim]a
producit[ur] proles. Doc. tu[n]c detenet q[uod] h[ic] iuste
p[ro]cessit p[ro]cedendo q[uia] contumacem 2 recedendo
cu[m] maxime cu[m] hic de discrecione co[m]mendat[ur]
iudex 2 p[re]su[m]unt[ur] malitiose abesse. eo q[uod]
ca[usa] negandi ad e[st] vel in odiu[m] mulieris ut
sic staret[ur] impedita. Item qua[m] requisiti
sunt parentes ad mandatu[m] iudicis ut ve-
niret si vellet ad defendendu[m]. s[ed] ob audiuit
2 venire noluit. 2 sic contumax fuit. 3o
v[ide]r[etu]r q[uod] sola absentia no[n] separet[ur] mat[rimoniu]m
de iure canonico. ut l[itte]re no[ta] q[uod] in c[apitulo]
sin aut[em]. et e. de spon. de illis. So[lutio] no[n]
separat[ur] hic ex sola absentia. s[ed] alia allata
ca[usa] q[ui]a p[re]tendebat maritu[m] mortuu[m]. vel ma-
trimoniu[m] accusabat de parentela. Ar[gumentum] de B.

Q uod nobis. Breue
e[st] filii
nati ex mat[rimoni]o clandestino per
ecc[lesi]am approbato sunt legitti[mi]
vel quo ad legitimitatem paria sit mat[rimoniu]m
ab inicio in facie ecc[lesi]e esse contractu[m] vel
ex post facto ab ecc[lesi]a approbatu[m]. No[ta] p[ri]mo
q[uod] paria sunt quid esse tale. vel ex post facto
reddi[tu]r ad tale. 2o q[uod] quo ad fructu[m] p[ro]lis
legittimande no[n] exigit[ur] de esse ipsa veritas
vinculi matrimonialis du[m] adsit possessio 2
opinio colorata mat[rimoni]i. 2 sic q[uod] operatur
ueru[m] spectat mat[rimoniu]m operat[ur] color op[ini]o mat[rimoni]i
mat[rimoniu]m 2 coloratu[m] d[icitu]r qui e[st] aucte ecc[lesi]e
contractu[m] vel ex post facto p[er] ecc[lesi]am app[ro]-
batu[m]. Tertio no[ta] practica[m] sine in ca[usa]
legitimitatis. Quarto no[ta] q[uod] ad iudicem ecc[lesi]e cogno-
scentem de legittimitate spectat cognosce[re]
de hereditate ad illam consecuta. Op[po] q[uod] ap-
probatio mat[rimoni]i subsequens no[n] legittimet
prolem q[ui]a c[ausa] ad legittimitate[m] effectus p[rece]dere[n]t
cu[m] s[e]c[un]d[u]m tempus effectus producti. 2 ut[ur] ma-
trimonium subsequens apparet prolem exigit[ur] q[uod]
sit vin[culum]. e. e. tanta. So[lutio] dicit glo[sa] decre-
p[otes]t intelligi duplic[ite]r. vno[?] q[uod] loquat[ur] de ple-
nata a[nte] approbacionem. p[ost]ea secuta app[ro]-
batione d[icitu]r q[uod] e[st] legittima. q[ui]a 2 hoc e[st] veru[m]
si nu[n]q[uam] detegat[ur] mat[rimoniu]m invalidu[m] esse nec
separet[ur]. q[ui]a 2 tu[n]c p[ro]dita de clandestino
foret l[egitim]a. 2 2[u]m hoc h[ab]et modicum
dubiu[m]. S[ecun]d[u]s intellectus qui e[st] p[ri]mus in
ordine glo[se] e[st] q[uod] hic loquat[ur] de p[ro]le p[ro]dita
s[e]c[un]d[u]m tempus approbacionis et tu[n]c dicendu[m]
q[uod] e[st] l[egitim]a 2 si p[ost]ea detegat[ur] impedi[men]tu[m]
mi[ni]me istos esse. q[ui]a sufficit q[uod] t[em]p[or]e edicte
p[ro]lis mat[rimoniu]m esset saltem approbatu[m]. Ter-
tius intellectus hosti. q[uod] intelligat[ur] ante
approbacionem nati p[ost]ea Jo. an. tenet p[ri]mu[m]
intellectu[m] indistincte concludens q[uod] filii 2 an[te]
nati legittiment[ur] ex approbacione sequenti 2
subsistente impedimento. q[ui]a hec approbacio
purget p[ri]mu[m] viciu[m] i[m]mo plus dicebat
alan[us] 2 goff[redus] q[uod] si mat[rimoniu]m fuisset contractu[m]
prohibente ecc[lesi]a. 2 p[ost]ea ab ea approbatu[m]
q[uod] filii a[nte] approbacionem nati sint legittimi
de clan[destina] despon. c. ij. 2 iij. dic ergo aut
filii sunt nati t[em]p[or]e mat[rimoni]i palam contracti
2 approbato mat[rimoni]o ab ecc[lesi]a. 2 l[egitim]i sunt
siue subsit impedimentu[m] siue no[n]. du[m]mo[do]
adsit bona fides co[n]iugis. ut in c. cu[m]
inhibitio de clan[destina] despon. Aut nu[n]q[uam] sunt
nati ex mat[rimoni]o ab inicio clandestino. et
p[ost]ea approbato. nati tu[n]c 2 geniti post
approbacionem 2 adhuc s[e]c[un]d[u]m omnes filii l[egitim]i
siue subsit impedimentu[m] quo ad rei veri-
tatem siue in mat[rimoni]o clandestino nati de-
mu[m] p[ost] approbacionem 2 s[e]c[un]d[u]m hosti. adhuc s[un]t
l[egitim]i siue subsit impedimentu[m] siue no[n]
2 sic intellexit hic 2 ponit s[ente]ncia[m] c[ontr]a lau-
ram. Quarto filii sunt concepti et nati
a[nte] approbacionem ex clandestino 2 p[ost]ea ap-

batum et tunc si non detegitur impeditum
esse opinionem. contra est quod excepto matrimonio est appro-
batum antequam detegatur impedimentum filii sunt
legitimi quia precedens turpitudo evanuerit et
hoc placet, et per hanc decretalem extenditur
decretalis tanta. G. e. ut quod dicitur operatur verum matrimonium
subsequens, operetur opinio matrimonii colorata
et hoc tenet glossa ut dixi. ¶ Ultimo
vides quod hec est bona consequentia si filius est
ergo heres cum est legitima. alias non. vide. ff. de
acqui. he. l. nemo et l. 1. C. si ut se. absti-
absti. ubi appellatur an eo quod eius dicit filium
heredem per hoc sit eius fundata intentio
quod sit heres probando ipsum filium et legitimum et
ibi determinatur quod non per legitimitas quod ex intimo
habeatur pro inmiscente est inductum in favorem
filii non in odium. dic ut i. 3 sic potest intel-
ligi xxxii q. ii. non omnis et per hoc inducitur
ad dictum oppo. si filius ergo heres ad galath.
iiii°. quia debet intelligi si velit, nam habet
beneficium abstinendi hodie. licet esset olim
heres vellet vel nollet. dic ut dixi. G. eis

Referente.

¶ Si sacerdos inter se pro-
tinus impedimentum matrimonii contrahat
proles eorum est illegitima. dicitur
consultatio et responsio ibi tibi. potest dici quod
querebatur de tribus ut dixit hostiensis. an matrimonium
contrahi possit cum consanguinea sponse quam
sponsus non dum cognoverat. 2° an contractum
dissolvatur. 3° an proles ex tali matrimonio prodita
sit legitima. potest dici quod querebatur de primo tantum
an filii proditi ex matrimonio cum consanguinea
sponse admittantur ut legitimi ad suc-
cessionem paternam et videtur alia presupponendo.
¶ Nota primo quod impedimentum publice honestatis
est aptum impedire contrahendum et dirimere
post contractum. ¶ Nota 2° quod filii proditi ex ma-
trimonio contracto stante impedimento habili
ad separandum et impediendum sunt legitimi
secus ergo si impotentium prodest tamen ad impedien-
dum. ¶ 3° non requisita ut matrimonium approba-
tum prolem producat legitimam quod adsit ecclesie
auctoritas et permissio. et opinio et bona fides
parentum altero cessante matrimonio dissoluto. fi-
lii ex tali proditi sunt illegitimi. ¶ Nota
3. quod similiter totaliter excludit absente
paterna cum matrimonium est contractum subsistente
impedimento ecclesia quando incestuosi sunt. ¶ primo
vero quod permissione ecclesie non legitimantur filii
nati subsistente impedimento publice honestatis
quod excepto primum quo ad matrimonium erat inhi-
bitum tempore productionis filiorum subsequens
dispensatio vel permissio non legitimat
prolem. G. e. tanta. glossa ponit duos
intellectus. unus quod hoc ideo non sunt legitimi
filii quia hoc matrimonium non fuit ab ecclesia per-
missum de iure com. attento impedimento quod sub-
erat. et per hoc dicunt intelligere quod si fuisset
permissum a principio. 1. quod affuisset tale impedimentum
filii fuissent legitimi et hic intellectus pro-
cedit sine scrupulo. 2us quod sit sensus con-
trarius licet quia hic non fuerint filii legitimi
quia hoc matrimonium non fuit approbatum iure
speciali ex dispensatione. quia si fuisset postea
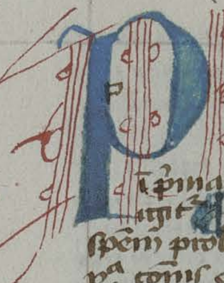
approbatum proles fuisset legitima. Sed hic intellectus
non est bonus. quia dato quod fuissent parentes sci-
entes a tempore principii contractus dispensatio
superveniens non validasset legitimitatem
in prole. Tertio modo potest intelligi ut sit sen-
sus quod non fuit proles legitima quia opinio huius
matrimonii non fuit ab ecclesia approbata propter
scientiam parentum. quia si approbata fuisset filii
tunc nati fuissent legitimi et hoc textus dicit
verum. ¶ Conclude ergo aut matrimonium contractum
fuit subsistente impedimento publice honestatis
scientibus et proles concepta et nata, et post-
ea est dispensatum et filii non legitimantur
propter initium illegitimum. Aut matrimonium fuit
contractum subsistente impedimento publice honestatis
scientibus. nec subsecuta fuit approbatio
vel dispensatio ecclesie, et adhuc non legitimatur
proles. ¶ Aut matrimonium subsistente publice
honestatis impedimento fuit contractum
ab ignorantibus. et in facie ecclesie et hoc
censetur contractum approbante ecclesia, et producit
prolem legitimam. Idem si ab initio fuit contractum
ignoranter et postea subsecuta sit approbatio
per ecclesiam aut dispensatio. G. e. quod nobis
aut matrimonium fuit contractum subsistente impedimento
publice honestatis et clandestine et numquam
fuit approbatum et proles est illegitima. aut
fuit contractum clandestine a principio
et postea fuit approbatum, et dic ut. G. e. per
venerabilem tamen scias quod approbatio superveniens non
legitimat prolem nisi cum parentes ab initio
fuerunt ignorantes de impedimento.
¶ Quandoque est contractum in facie ecclesie subsistente
impedimento et tunc aut ignorabat uterque et tunc
et proles est legitima. aut sciebat tantum et idem
aut unus tantum et tunc est dubium quod sint legitimi
facit. j. e. per venerabilem. et quia error iuris
non tollit bonam fidem quod non valeat facit
quia iuris est contra prohibitionem. C. de iure fis.
l. prohibitum. vide per hoc l. qua in provincia
ff. de ritu nupt. quod unus error tamen lon-
ginquitatis temporis legitimet. ¶ Unde concludit
glossa pro legitimantia prolem in virtute
illegitima paterna ignorantia alterius
vel utriusque parentum super vitio matrimonii
huic exigitur concursus approbationis ecclesie
quia ad eam cum matrimonium est publice contractum quod
dicitur publice contractum cum servata est solemp-
nitas. c. cum inhibitio. de clan. despon.
2° subsequens matrimonium. hoc est verum cum ma-
trimonium subsequens est verum et contractum de iure
com. ut G. e. tanta. Idem si ex dispensa-
tione sit contractum verum matrimonium supposita le-
gittima ignorantia parentum tempore coitus. ar.
G. e. nobis legitimatio principis. G. e. per ve-
nit. de hoc. j. e. per venerabilem. ¶ Iste sub-
sequens approbatio matrimonii est subsistente
impedimento, et supposita ignorantia pa-
rentum vel alterius eorum. G. e. quod nobis. Idem
credo si sit subsecutum approbatum matrimonium
et non verum propter aliquod impedimentum quod suberat
dummodo sit in facie ecclesie contractum et ab
ignorantibus ut dixi. G. e. tanta. quod non

Tractant hic doc. an illegitimus succe-
dat matri et ad hoc est vz hic velle q filius
natus impediente publice honestatis iusticia
succedat matri cum distinctione l. si qua illustris
C. ad orficianum. sed non placet quia tales sunt
incestuosi filii et nati ex coitu omnino dampnato
unde non matri succedant. dicta l. si qua illustris
et dixi. e. c. lator. quia committatur crimen ince-
stus ut patet e. de eo qui cognovit consanguineam. ux. ve-
niens et c. tue fraternitati. nam talis coitus est
dampnatus. et in 1 mat. ar. consobrinos eius d.

Peruenit. Ad docendum
prolem illegitimam non sufficit probare
impedimentum matrimonii in facie
ecclesie contracti. primo ponit illius querelam
2o subadditur iudex et super premissis
instruitur ibi mandamus. Non quod ad exclu-
dendam prolem legitimam sufficit docere
matrimonium legitime contractum a. quo ad solempnitates
extrinsecas aberrantia requisitas. et quam
diu vixerunt coniuges eum in coniugio per-
mansisse. Non 2o quod non admittitur ad pro-
bandum matrimonii impedimentum ad excludenda
prolem illegitimam ubi appet eum in facie
ecclesie contractum. et sic quis non admittitur
ad probandum quod probatum non relevat
et ad excludendam prolem legitimam sufficit
colorata possessio matrimonialis et deputa-
na matrimonii pretatis. Nota hic practicam
sive in causa legittimitatis. premitto talem
legitimum vel nuttio talem fore legitimum. et sic
per verba de initiatia et declarata perfectur
sententia qui nisi solum exigit declarationem
et non nova dispositionem. Primo ob. hic
vz quod post mortem coniugum non admittatur
disputatio super matrimonio ad finem hereditatis
inter liberos hoc est contra tex. e. c. causam
So. dicit glo. si lapsum est quinquennium
a morte coniugum non disputatur amplius
de matrimonio post mortem coniugum. ar. ff. de statu
defunctorum l. i. et ii. Si non est lapsum quinquennium
hic sic. hoc dimittat. mia C. ne de statu de-
functorum. nich. hec ratio cum ista quia illa loquitur
cum revocatur in dubium de statu ratione similis
conditionis vel libertatis. ideo dicit quod quando
vertitur in dubium de matrimonio ratione status quia
dicitur quod non potuit contrahere ratione similis condi-
tionis quod est quando error datur. ut e. de
coniugio servorum et tunc quia hoc revocare in
dubium de statu defunctorum post quinquennium
non auditur ut hic. an quinquennium bene auditur
idem si aliud allegaret impedimentum matrimonii
quam status. ut dicto c. cum et hec satis est
bona. sed dimittat. Ideo tertio solvit glo.
quod hic non repellebatur dicens mulierem
illegittimam quia hanc questionem suscitaret post
mortem coniugum sed eo quia hic nichil
probat contra matrimonium. et eo quod constabat de ma-
trimonio in facie ecclesie contracto. si aliud
non doceretur. contra oz optime filius et sic sunt
dic. quo dno verba Certe premittam per te
probatur matrimonium inter parentes vel vel presump-
tive in vita coniugum et de hoc potest re-

vocari in dubium etiam post mortem ad finem
hereditatis et dicens se legitimum debet probare
si alter habet fundatam intentionem super
consanguinitate ut hic est tex. nam ma dat.
papa hic si est ita. quia constat de matrimonio
contractu in vita. et quod in facie ecclesie est contractum
et tunc cum quis post mortem revocat in
dubium et nichil probare offert ut patet
contra matrimonium et adhuc credo quod repellendus
est oponens quia presumendum est pro legitimitate
matrimonii ex quo aliud non constat contrarium
et hic est casus. quia post mortem coniugum
opponitur contra matrimonium de quo constat in
vita et clamdestine fuit contractum et tunc
admittitur hinc exceptio et post mortem ex quo
matrimonium est clamdestinum quia penitus legitimitas
non presumitur propter eius clamdestinitatem
ut patet hic quia artatur hic. ut repellat
ad probandum matrimonium legitime contractum et hoc
sequitur Immo. Certe quis op. post mortem
in vita contractum in facie ecclesie de quo constat
et op. et offert se probare impedimentum
et tunc aut impedimentum est occultum quia
propter hoc non excluderet nescio sententia parentum
et tunc non admittitur quia et si hoc probaret
probato non relevaret quo ad illegitti-
mitatem de clan. despon. cum inhibitio
et ad hoc hic salvo nisi eo cum iste offerret
de impedimento se paratum probare scientiam coniugum
constito de matrimonio in vita parentum post mor-
tem revocatur in dubium et est in facie ecclesie
contractum et imponitur impedimentum no-
torium de facili non potest pretendi ignorantia
parentum et tunc dic quod admittitur oppositio
et quod etiam post mortem coniugum ut c.
tam e. c. ubi enim opponebat et offerebat
se probare quod cognita erat nata ex ancil-
la quam habebat unum claudum qui super
terra gradiebatur hec vera. quando aliud opponere
quam de statu. quo tamen bene posset ante
quinquennium opponi postea autem non. Sed non
video quod quo status admittetur. aut enim
contraxissent scienter et hic esset matrimonium
aut ignorantur et adhuc non sufficeret pro-
bare defectum status ad prolem illegittimam
excludenda nisi forte cum clamdestine contra-
xissent et hoc teneas. quamvis hic involvat
doc. dicentes quod de matrimonio non potest revocari in
dubium post quinquennium a morte si in vita non
fuit revocatum in dubium per l. finalem C.
ne de statu defunctorum qui tex. nichil fa-
ciunt ad propositum cum loquatur de statu in-
genuitatis et sufficit quod non appet
hec prescriptio inducta pro aliquo nisi cum
agitur de legittimitate in dubium et maxi-
me hoc procedit cum vertitur in dubium de
sola legittimitate inter ex matrimonio parentum
aliquem colorem habet opinio cum revoca-
retur in dubium de legittimitate matris sicut
facit e. c. cum sed utrobique puto idem
per rationem e. positam. Secundo vide quod non artetur
filia ad probandam se legitimam et sic quod
probet validitatem matrimonii vel matrimonium
fuisse legitime contractum. e. c. lator. de or.

cogn. tiam ubi opponentes non legitime
natum debent probare. Sed aut non
constat aliquid p matri. et dicens se legitimum
habet probare ut hic. cum constat aliquid p
matri saltem com opi. et habet gnis opi
relevat ab honere probandi. ideo tunc di-
cens illegitimum habet probare ut i contrario dic
aut filius possidet hereditatem et contra eum
petit hereditas. et dico quod artatur probare
dicens hereditatem sibi debitam. si tamen probat
aliquam proximitatem vel probat forte se
institutum an contineat. aut opponit
non filium quia negat matrimonium esse contractum
et tunc artatur filius ad probandum vel
contractum vel saltem communem opinionem. ut dixit
glo. aut negat ipsum non legitimum fatetur
tamen filium et dicunt doc. quod hic probat quia
negat qualitatem et negans habet probare
hoc non credo. quia posito qualitatis
est cum intentionis filii. dico ergo quod aut
negat ipsum simpliciter non assignata causa
et filius artatur se probare legitimum quod proba-
bit probando quod natus sit contracto matrimonio.
quia de eius legitimitate presumetur. aut ne-
gat ipsum legitimum negando matrimonium. et tunc
filius artatur ad probandum vel contractum vel
tractatum ut dixi. s. e. latere. aut negat
ipsum legitimum fatendo matrimonium sed dicit illegi-
timum simpliciter et ad hunc artatur ad probandum
illegitimitatem opponens quia pro matrimonio presumitur
aut dicit illegitimum matrimonium fatetur tamen instan-
tie contractum et artatur ad probandum
opponens. aut filius agit petens hereditatem
et tunc artatur ad probandum se legitimum et filium
probabit tamen eo quod probabit matrimonium. facie
ecclesie contractum nisi aliud probetur ut hic puto
est quod sufficeret probare de matrimonio per communem famam
et quod pro marito et uxore reputabantur quia
non deducit matrimonium principaliter in iudicio vel
forte non sufficeret quia deducitur principaliter
cum sit causa agenda et possessio non
est de recenti arg. l. et quando dux. ff. quod dc. ff.
de pignori. et quod scribit bar. in l. qui duz
in suo mei matrimonium esse de antiquo ar. ecce
que dixi de testi. veniens nec ob. quod
dixi. et quod non. infra. de verbo signi.
veniens. nec ob. quod dixi s. e. ti. trans-
misse. quia id procedit cum dubitatur de
filiatione que non est de facili probabilis
ut l. huius. ff. de sepul. et de hic loquor
cum dubitatur de sola de legitimatione
ex matrimonio contracto vel non quod est de facili
probabile. nec ob. l. filium. ff. de his qui
sunt sui vel alieni iuris quia ibi intelligo
quod testes probabant matrimonium. dico quia non
dicebant quod esset opinio quod natus esset ex matrimonio
sed dicebant quod natus esset ex uxore vicinis
scientibus puto tamen quod sufficeret probare quod
natus erat ex illa quam vicinis scientibus
et communi opinione tenebat et tractabat pro uxore
quia hic concluderetur contractus matrimonii per dictam s.
de presumptione. istud. cum sola fama sine tractatu
non sufficeret. tractatus autem cum fama sic
et hoc verum in matrimonio de recenti in matrimonio de antiquo
bene sufficeret sola fama. an. de B.

Perutas. Statuitur dicto testium qui probat aliquem legitimum licet famam vicinie habeat contra. Sunt due partes in principio consultatio in 2a. ratio 2a. i nos-
ligit. Nota primo ex hac decretali triplicem spem probationis filiationis et legitimationis
pa. communis opinionis et fame spoliatione
et legittimitatis. 2a. assertionis parentum
eo quod eum asserit filium et legitimum maxime in actu
filio proportionabili et heredem instituendo
3a. tractatus cum mater eius tractavit ut
in uxore vel ut concubinam. Certo probationis
matrimonii cum illa cum qua filius genitus est
Et non quod probatio matrimonii per testes cum modo
ex qua constat filium genitum esse prevalet
communi opinioni opposite et prevalet et tractatui
et est ratio quia probatio matrimonii quo ad legitimitatem
est vera probatio. probatio autem per famam et tracta-
tum erga coniugium est probatio opinata quam potest
habere in se simulationem et constito de veritate
opinio et simulatio cedit veritati ut hic dic-
ta et optime. Nota hic bonum textum ad pro-
bandam famam et instruendum qualiter
testis se habeat in probanda fama et causam
reddendi quia oportet quod concludat ad opinionem
saltem maioris partis vicinie. Nota 2o.
hic quod super legitimitate verbis statur dicto
parentis et si eum instituendo filium legitimum ap-
pellavit quia verum contra theoricam doc. in l. i.
§. iulianus. ff. de liber. agno. sed veritas est
quod ex hoc probatur filius presumptive ut est cap.
s. e. ti. transmisse. et ideo papa dicit quod non
tam cum certe illius etc. quam cum certe vere probationis
monetur. non quasi illa nominatio non arguit
ipsum sed monetur ex utroque scilicet ex nominatione
patris et ex ista ideo illa dictio non tam
non stat electiue sed comparative. i. non tantum
movetur ex illa assertione in quantum ex te-
stium probatione. quasi ex utraque moveatur
sed non tantum per hoc volens reprehendere
primum iudicem ut videtur habet probationem unam presump-
tivam alteram veram ad pronunciandum potius
movere debet ex vera quam ex presumptiva quia ex
presumpta cedit se dubium. et huius verum debet
cedere secreto et sic fuisset processus habet quan-
titatem repugnantiam. i. de repugnantia tanto-
rum dubius. Nota quod quod concurrentibus duabus
probationibus de eodem. una vera altera presumpta
iudex sententiando non debet fundare se super pre-
sumpta sed super vera. et hoc modo potest intelligi
decretale vel ideo non statur assertioni patris quia
contra ipsam habebat communem opinionem et tractatum cum
illa tractatus ut concubina et alie uxores ex hoc
nota quod assertio parentis de filiatione et factum
maxime filio proportionabili et cum iurato
et in vita et in morte repetita succumbit in
probatione legitimitatis communi opinioni iuncto trac-
tatui in oppositum quod bene nota. et nota ex hoc
quod attestatio in extremis non videtur in plus am-
pliare vim testis quam ampliaret in vita
et nota quod assertio iurata ubi iuramentum
voluntarie offertur et testium non videtur

augmentare quantitate fidei testium ad hoc
de testi. iniunte. extra. et no. quod sup. probatione legit-
timitatis ubi constat de filiatione nulla melior probatio
quam probatio matrimonii inter parentes. No. tertio quod du-
bia probatio et multiplex intelligibilis relevat oppo-
nentem et probantem cum in equivoco intellectu contra
ad intentum probare volentis. ad hoc de testi. tum
causam. et hoc est causa quare admittitur positio dubia
eo casu. de re iu. ex parte. de foro compe. ex parte
b. de probat. cum de testa. Raynaldus et tamen
Et advertite quod hoc verum est et si in equivoco intellectu
non arguat per illam probationem et eiusdem qualitatis
dumodo sit sufficiens. Sed in uno arguat presumptionem
in alio arguat verum. hoc affidavit potest intelli
de presenti. potest intelli de futuro et utrobique secun-
ta copula de qua constabat matrimonium. contra sed in uno
tamen verum in alio presumptum. certe ex hac probatione
fertur similiter quia in utroque intellectum contra intentum
agentis. licet in uno arguat matrimonium presumptum
in alio arguat certum verum. et sic patet quod suf-
ficit dictum testis concludere verum aut presumptive
et sic sponsalia de futuro ex copula transi-
erunt in matrimonium instanti copule et sufficiunt
et ad legittimandam prolem etiam ex copula
conceptam. et sic sufficit tamen adesse illi-
mite potentionis effectus ex quo apparere non
possit eum effectum aliquo momento precedere
ad hoc. ff. de ver. obli. l. si ita. ff. quod quis-
que. l. sed et plus. ff. de sta. hom. l. arecusa.
No. quarto bonum tex. pro opinione quod ultra consensum
ad esse matrimonium exigantur verba vel per verba de presenti
expressum. ad hoc. de spon. tue. No. quod
hec verba affidavit vel desponsavit non con-
cludunt matrimonium. caveat igitur articulans. No.
quinto et ad hoc communiter allegatur decre. quod ubi
in processu et sententia iudex exprimit duplicem
causam. quarum una facit ad rem altera non
licet principaliter moveatur ex causa ad rem non
faciente. valet processus. secus si unam tantum
exprimeret. et videbis. supra. et dixi plene de hoc.
de renun. in presentia vel melius de re iu. ab
excommunicato in repetitione vide. de consti. preben-
ex parte. et c. dilectus. et no. quod sanctius
causa est exprimenda ubi principalis causa movens est
causa non legitima ad pronunciandum. No. sexto
quod ar. a simili est fallax et destruitur ostensa
dissimilitudine. et si iudex moveatur ex simili
quod dissimile est vel sententia. dummodo alia causa possit
sustineri. No. quod non dici legitime processisse
cum legitime processit ex fine licet in modo aliquid
erravit. et per hoc dicunt doc. hic quod bona
non est sola. alius hic et aliud. No. ultimo.
no. tex. et glosam ibi plus valere quod agitur quam intentum
agentis quod si simulate contrahitur quod simulatio
cedit veritati. et no. quod facto quis negat
et dissentit sic et facto consentit. C. de
legibus. l. de quibus et sic exterior operatio ar-
guit mentem interiorem secundum finem exterioris
et extrinseca probant intrinseca. No. quod
ad etiam spectat iudicare de hereditate
consecutive ad legitimitatem. hec decre. est subtilis
tollamus contraria per glo. signata. per que a-
lia doctorum et provisione descendemus

eo ad questiones. et assummo duo contraria tacta
per glo. in quibus stat intellectus decre. primo
videtur quod assertio patris in ultima voluntate
concludit hunc legitimum. quod patet quia si pater
nominat filium in testamento et eum ut filium
in heredem instituit. videtur eum legitimare
C. de legi. here. auth. si quis et vi. similiter
So. fatetur glo. quod si pater nominat filium ut
legitimum eum instituendo quod videtur ei legitimationem
dare. quia eo ipso quod sic nominat a lege conce-
ditur ut si aliter non. Videtur ad decre.
quia dicit contra. Nam hic reprehenditur de-
legatus. quare hic super illa probatione
fundavit. ut colligi una solo ex glo.
quod quamque pater appellat filium legitimum aliis non sub-
sequentibus filius et procedit contra. ut videatur
legitimare. hic cum alios haberet filios
et hoc solo probatur in auth. quibus. mo.
na. effi. le. §. si vero. non habens hec solo
bona est in se predominat. et hic non apparet
quod alios filios haberet secundum doc. dant tamen
quod contra procedit. cum sic nominant in uite
mulierem ex qua eum genuit. quam posset habere
in uxorem. secus si eam esset mortua. ut hic
cum facto legitimationis non adoptatur ad impos-
sibile. So. non placet. quia ille tex. loquitur
indistincte quo viva vel mortua matre le-
gitimatur per talem legitimationem. et sufficit
hoc alias fuisse possibile ut habeat locum
fictio. Item hoc est divinare quod hic mulier
esset mortua. Ideo dico quod dato quod filius
hic per illa verba fuit legitimatus non bene pro-
nunciavit iudex ex hac causa motus. quia si
constabat sibi pro matrimonio presentes hic ex talibus
verbis non poterat legitimari. quia iam legitimus
erat ut patet. de fide Instru. inter dilectos
Igitur pronunciando ipsum legitimum et heredem ex hac
causa male pronunciat et iniuste. cum ex hac causa
non sit sed ex alia. et sic sufficit iudicem
iuste pronunciasse. vero fuit in se et ex causa
iuste pronunciavit quod est nondum. et hec est
causa quare hic reprehenditur. Item hic
iudex non movebatur ex illo iure. sed ex
decre. transmisse. cum ex hoc probaretur
legitimus verbo patris non cum legitimitas
crearetur hunc. et causa glo. hic prosequitur
multiplices modos legitimandi. primus
de quo dictum est cum pater instituendo appellat
ipsum legitimum. vel appellat ipsum filium
Adverte tamen quod ex duplici capite tunc potest
se fundare vel ex legitimatione ut recte
facta. et sic ex verbis illis tanquam dispone-
tibus legitimitatem conferentibus et est ex probatione
filiationis. et legitimitatis ex appellatione
presumptive. l. 1. §. Iul. ff. de liber. agno.
et ibi Bar. et dixi de c. transmisse. habes
tamen ad primum duas legitimationes. una per
glo. aliam per doc. quod hoc sit verum. ut
videatur legitimasse. cum non habet alios filios
et cum vivit uxor. quod an sit verum. dixi
de hoc tredo quo ad primum modum legitimitatem
quo ad probandam aut non facio verum
an uxor vivat vel filii quia omni tamen
appellatio in ultima voluntate et in actu filio

cont porcionabili ut instituendo arguit
eum filium. 2us modus quando pater offert legitimum
imperatori ut fiat curialis matricule quibus
mo. na. effi. sui §. si quis legit. coll. vii.
et hoc dicunt doc. ubi enim ut ipse habeat
alios legittimos. Idem in dicunt de deputato
funccionibus suorum seniorum vel Rome vel
uniuscuiusque metropolis. et idem in filia quam
quis copulat curiali vel officiali alicuius
dictarum civitatum. C. de natu. libe. l. iusiurandum
de imp. ad fi. et succedunt tales cum le-
gittimis et patri institutum equalem. In autem
quibus mo. na. effi. sui §. quia coll. vii
Et quando ex libera in ille susceptus est filius. na-
si filiam non possit offerri legittimis si filius
in autem quibus mo. na. effi. sui. §. sicut
igitur §. iste modus non est quo ut et filius
consentiat ut . e. ti. §. generaliter. Tercius modus
si pater nullo alio filio existente seipsum offerat
curie matricule. e. §. i. et §. si quis igitur.
Quartus modus si pater filium naturalem in publico
instrumento vel cum subscripcione testium appellavit
filium nec adiecit naturalem legittimus est tamen
ut heat mat. tamen. §. adhec coll. viii
differt hic casus a primo quia de testamento hic
sed de alio instrumento. Item ibi instituendo
hic eum aliter nominando. et dicunt doc. quod
non solum hic erit legittimus primo ipse et
alii ex alia muliere suscepti. dummodo non sub-
sint alii legittimi. alias nullus efficeretur. e. ti.
§. si vero huius Quintus modus per subsequens
matrimonium ut dic. ut . 6. e. tanta. Sextum per
rescriptum principis si pater filios non heat impe-
trat rescriptum ut filius sit legittimus in autem
quibus mo. na. effi. Id tamen de legittimatione
pape dicetur infra e. c. per venerabilem. Septimo si pater
dixit se velle talem cum erat sibi naturalis
sibi succedere et postea approbavit princeps post
mortem patris et si nominabat ipsum naturalem
et id dicendo ipsum filium vel legitimum ut differ-
rat ab aliis. e. ti. §. si vero quis non solum
mo. fin. hosti. et remittit in summa. e. ti.
in fi. et hos casus 5 posuit goff. 6. t. i.
et credo quod ponat in summa glo. postea pro-
sequitur unam viam generalem quod ex nominatione
ne iuris equitatur. et allat una pro. et contra
non curo. Solom. quam sufficit dicere quod ista
concordat cum illa de hoc in decre. dicit
aliquis hic alter xxiii di. dns. et de hoc
de filiis presbiterorum michael. et de cler. con.
6. e. cumsimilisse Venio ad finem textus quod
utilius est et non sequor ordinem glo. sed
intellectus ut prius declaratus textus quod textu
secta et hoc formatur in glo. fi. Octavo
quod male reprehendatur hic de legatus si
in probanda legittimacione adhibuit fidem
verbis parentum. et est casus. 6. e. cumsimilisse
confirma. quia pro hoc parentum multum prodest
filiis. ff. de probac. l. c. ff. de lib. agno.
l. i. §. nil. de presump. afferre. ff. de prob.
l. ult. ff. ad carbo. l. i. §. si quis et. l.
labeo. So. reprehenditur hic quia movebatur
per decr. que hoc non dicit. s. per d. cumsimilisse
illa bene dicit scandalum verbo parentum quod sunt
contra filium. sed non dicit quid quando pro casus
ergo in hoc erat dissimilis. quia quando contra
hic quando pro. hec dissimilitudo vel mala. quia
si creditur neganti debet credi et confitenti. et maxime
quia in prima odium in 2a favor. Ideo dic Ho.
quod illa loquebatur in casu dissimili. quando erat
dubium de filiacione. hic quando de sola legittimitate
hec est satis bona. quia filiacio non est bene
probabilis. ff. de con. et de le. licet sit legit-
timitas sit Ideo admittuntur presumpciones que
inveniuntur sine pro. sine con. Tercia So. quod
casus erat dissimilis quia in decretali parentum non
obviabat factum vel tractatus eorum hic sit
Quarta So. quia in utriusque parentum negabat
hic unus tamen asserebat. sed quantumcumque sit dato
quod illa decre. non faceret ad ca. quod movebatur
erat legittima. quia ista assercio filiacionis
in testamento probabat filium. Sed dic quod
non sufficit causam esse bonam. nisi causa probetur
premissis quod allat. non est quo cautum in summa
exprimere causam et si exprimatur magis in-
cautum est allare legem que hoc probat decre.
decre. In dicit sicut et dixi de renunc. in prima
et de rescriptis ab excommunicato. pro est dici. ut
dicebam nominando quod papa movetur ex una ca.
sed ex una magis. quia ex alia vel ca.
erat omnino mala. quia dato quod per hoc legit-
timitas probaretur presumptive sed probacio
per testes erat vera. et stante veritate probacionis
non debet iudex iudicare ex presumpta presumptive
quia ex hoc ostendit se dubium ubi est certus
et sic processus habet quamdam tacitam repu-
gnanciam. de purga. can. cum dilectus Item
si iste erat legittimus. et sic natus non
debebat moveri ex causa impossibili quo esset
si esset legittimatus Si queritur ergo an as-
sercioni parentis credatur. aut est assercio am-
borum cui nil obviat et creditur ut dicto c.
cumsimilisse Idem si obviat tamen sibi quis opi
aut assercio parentum tendit ad preiudicium
alterius matrimonii vel aliorum filiorum et tunc
eis non creditur. et per hoc videtur ad decre.
cumsimilisse. quia ibi filiis aliis non preiudica-
bat Si est assercio unius tamen videtur di-
cendum hic Immo quod ad preiudicium alterius ma-
trimonii vel alterius filii non creditur Si non
est preiudicium alterius. aut habet hec contra se
tractatum et factum parentum. et eorum opi-
nionem vel tractatum tamen quod asserit filium
et adhuc non creditur. Si nil habet contra
se tunc creditur ubi nominatur maxime filio
conformiter porcionabili. ut dixi. 6. e. ti.
cumsimilisse. quod lacius persequitur ut l. 3o. vel
quod non sufficiat probare patrem inter
affidasse ex quo constat ipsum aliam habuisse
uxorem. quia probo non consequitur filium legitimum. potuit
enim affidasse post nativitatem filii constat
matrimonio cum 2a So. dicit glo. intelligere
quod constabat ipsam affidasse ante nativitatem

filii alias probo non concludet quod potuisset
natus fuisse ante matrimonium et matrimonium fuisse
contractum tempore conceptionis. Item dato quod
affidasset eam per hoc non concludebatur matrimonium
nisi affirmasset copulam. et dato quod constaret de
matrimonio et de copula ex quo non constabat copulam
subsecutam esse affidationem per hoc non conclude-
batur matrimonium et bene dicit glossa sufficeret tamen pro-
bare matrimonium et prolem natam ex coniugibus si de
alio matrimonio non constaret quod autem concludetur
legittimus aut legittimitas. Quarto vero
quod hec sententia non valeat quia intendebatur ...
quod non sunt de contestatione per ben. excepte et c. dilecti
Sed dicit quod haec causa in sententia non expressit
licet ex ea moveatur vel dicit quod expressit
utramque tamen et legittimam et non legittimam quod quia as-
sertione probabatur et quod probabatur per testes. ideo vi-
detur si alterum tamen ut ibi dicitur. Ultimo
dicit Jo. hic nondum cautum fore movente
iustam causam una facientia posse allegare de-
bere et si non sunt sufficientia quia scilicet potest
videri nam experiencia docuit quod sepius
iudices et consultores moventur ad pronunci-
andum potius propter ea que minus faciunt cum
tamen consulitur burgia ne sententia reddatur nulla.
quod semper Iudex tamen exprimat tunc dictione
magis ne se restringat ad certam causam. quod
consilium videtur destrui per duos casus per c. cum
extra de testibus in integrum et c. cum dilectus de
purgatione canonica. vide quod dixi in dicto c. cum
in prima venisset et i. c. ab excommunicato de
rescriptis in repeticione. An autem sit licitum
advocato in consciam fovendi iustam causam
allegare per phas et nephas et causam defen-
dere vide glossa que dicit quod sic de elec. cu-
pientes in verbo maligniantium procum fuit
quod si licet bona defendere armis et decipi-
endo hostes multo fortius per tales allegatio-
nes. Concludo quod quicquid dicant theologi quod non sunt
probationes mittendi. et ita audivi a vene-
rando in Christo patre magistro Jacobo ordinis
omnium sanctorum de florencia qui sic respondit
domino philippo de corsinis de florencia

Per venerabilem.

Hec est solempnis decretalis ob-
scure decidens. quod principaliter
intendit. ipsam declarabo iuxta
possibilitatem michi a deo concessam. In prima
ponitur petitio in secunda decisio ibi ut autem
secunda subdividitur in quatuor. In prima probat
cumque probavit quod dispensationem petitam facere
potest in secunda videbatur. ponit similitudinem
quam inducebat petitor. cum quinque rationibus
improbat in tertia rationibus probat auctoritatibus
veteris testamenti et novi quod ubicumque certarum
certis ex causis inter christianos se de temporalibus
intromittere potest in quarta licet petitionem
exaudire noluit cum omnis lex contradicebat
Ab. sic summat papa non legitimat ali-
quos in temporalibus aliene iurisdictioni sub-
iectos. h. d. pono tamen quod difficilius est
decidere in concludendo quod papa intendit. No-
bilis quidam vir cuius uxor a se vivente
de facto repulsa. fratrem superinduxit ex
qua prolem suscepit et filios quos mediante

quodam archiepiscopo petiit misericorditer
et graciose a sede apostolica dispensari ut legit-
timaretur in hereditatis successionem. Ad
impetrandam hanc gratiam allegans quod in
simili casu dispensaverat cum rege francorum
qui ex superinducta alia vivente prima con-
iuge filios habuerat. papa audita postu-
latione primo ostendit pluribus rationibus se
habere potestatem cum aliis dispensandi. secundo ostendit
causam impellentem non fore sufficientem ex di-
versitatis causis quod ostendit multiplici ratione. tertio
ostendit quod in gratia regi concedenda non defecit
in potestate per auctoritates novi et veteris testamenti quas
declarat. Ultimo concludit petitionem causa
concludens quod habeat potestatem. Ad primum probat
ex consuetudine et eo quod solitum est fieri quia
alias et cum naturalibus et cum adulterinis dispen-
savit. secundo quod cum eis dispensavit legittiman-
do ad actus seculares spiritualis. ergo fortius
legittimando ad actus seculares quod est
minus et consequens patet quia in actibus spiritualibus
maior exigitur ydoneitas persone quam
in temporalibus. tertio ex preheminencia potestatis
quia nullus maior est papa inter homines
ut puta superiorem recognoscentes. Certo
assumit quia ad spiritus promovendo exiunt
apria potestatis que est de iure civili coordi-
nando et ordinari permittendo. sic quo
ad effectum civilem et temporalem disponit
circa personam. igitur disponat quo ad effectum
hereditatis temporalem. Quinto ex incompassi-
bilitate rei nam potest ad spiritualia quem
legittimari. ergo ad temporalia ne persona
eadem iure censeatur ad usum concludens
hec indubitanda in terris ecclesie et patrimonio
petri in quibus exercet utramque potestatem
spiritualem et temporalem et hoc de primo
Secundo principaliter impugnat similitudinem
inductam ad impellendam gratiam quia dicit
dissimilem attenta veritate casuum. primo quia
filii a rege proditi nati sunt ex super-
inducta ante ecclesie eo a primo separato
cuius hic ista inducta ipsa te vivente. secundo
quia casus regis sunt in prole prodita
ex sua inducta non assistente aliqua prohibitione
vel inhibitione ecclesie. cuius hinc qui contra
inhibitionem ecclesie. tertio quia contra matrimonium primum per
regem sunt aliqua causa allata et ex per-
tinencia sententia licet nulla ordinis iudiciarii
terminorum de facto. et casus nobilis nulla ex
pectata sententia nec aliquo allato contra primum
matrimonium. Quarto ex hiis quia plures prodita
a rege separato eo post sentenciam licet nullam
a prima superinducta. secundo habebat probabilem
dubitationem legittimitatis cum secundum sunt auctoritate
ecclesie contractum sed aperte patebat in casu
nobilis turpitudo illegittimitatis nec sibi illa
aliqua cadebat dubitatio. ergo non sic
facilius erat in eo dispensatio sicut qui
probabiliter de illegittimitate dubitatur. Quinto
quia rex nullum recognoscens superiorem
absque preiudicio superioris potuit iurisdi-
ctionem prorogare super hoc que causa cessabat
in nobili uno alteri subiecto. et hoc de secundo.

Tercio dicebam principaliter quod ondit se po-
tuisse cum rege dispensare ptatem ondens
ex veteri et nouo testamento per que apparet
quod illo tamen non solum potuit dispensare cum
rege in terris ecclesie ymo et in terris Imperii
quia in terris Imperii potest exercere iurisdictionem in certis
casibus inter quos est unus quando casus est dif-
ficilis et super eo sunt probabiles dubitacio-
nes quod probat ex auctoritatibus veteris testamenti
quas declarat hic vel hic an papa
possit dispensare in terris Imperii sunt
dubitaciones istas ergo ponit declarare ipsa
et hic est casus quod possit legittimare in terris
Imperii. Hic autem an filius regis esset
legittimus vel non poterat probabiliter dubitari
et varie erant opiniones. multo propter casus dif-
ficultatem et si casus alias spectaret ad impera-
torem in terris Imperii potuit adiri etiam
et papa. Ultimo concludens quod omnis lex
et mosaica et canonica et ciuilis tales
repellit quod non intendit dispensare
legem decretales per totum et primo usque ad ibi
videbatur. Nota archiepiscopum in tanta posse esse
procuratorem laici ad causas promouendas et
contra phanum de cre. dicit Innocentius in c.
de re iudi. cum quis et a. fortius monachum
posse esse procuratorem laici annuente monasterio
dicit ut ibi idem dicit hic alias de clerico
ut coram iudice ecclesie possit esse procurator
laici phane dec. allegat de symo. cum essent.
Nota secundo quod actus legittimacionis est quidam
decor et honor erga personam legittimatam
quia eius oppositum est dedecus quoddam. Nota contra
quemquam argui a beo quod fiet est conueniens ad hoc
l. quod si nolit. §. quod sciassidua. ff. de edili
edic. et facit de officio dele. quod translacionem
et nota quod huius potestatem legittimandi non
solum legittimat naturales sed etiam spurios
et incestuosos dampnato coitu natos et
hoc quo ad potestatem licet quo ad voluntatem
hoc non faciat semper papa ut patet in fi.
et per hoc differt actus legittimacionis per rescriptum
ab actu legittimacionis per subsequens matrimonium
b. e. tanta. Et nota quod legittimacio attinet
ad naturam dispensacionis et sic non est faci-
enda sine causa .1. q. vii. §. nisi et c. tali
et sic patet quod papa non dispensat et si tamen
quia homo est et peccare potest sicut alius licet
anime moueatur .xv. q. iii. aliorum adhuc
de preben. de multa. de voto magne. Ad
ista hoc vide de honestate in papa est spale
ut sola voluntas ad validitatem dispe-
sacionis sufficiat pro causa ut est casus
nobilis de concess. preben. cum nostris vel nos non
quod puto in hiis in quibus habet liberam
administracionem ut in beneficialibus et quando
dispensat contra ius diuinum. Nota certo
quod actus spiritualis est maioris potencie
quam temporalis quia anima prefertur corpori ut l.
sanctimus. C. de sacro. sanc. ecclesie de maio-
ri et obe. solite. Similis ergo ad spiritualitatem
et temporalitatem et qui potest habilitare ad spiritua-
litatem forcius ad temporalitatem et non arguitur
a minori quia tunc conceditur quod est maius forcius
quod est minus. Nota certo quod ar. a simili
procedit in iure et quod papa principaliter
erga personam disponendo in actu spirituali conse-
quenter disponit in temporali quod consecute venit
ad spirituale sibi concessum. Ideo sicut in episcopum pro-
mouendo tollit priorem potestatem ita quod promo-
uendo in presbiterum dimittit que sunt mera tempo-
ralia ita et promouendo et legittimando ratione iuris
spiritualis dispensat et legittimat consequenter ratione
iuris temporalis. Nota eandem virtutem non posse
censeri unice diuiso ratione eiusdem qualitatis
persone et attento prout illa applicatur
ad diuersos respectus. Ideo non potest esse quis
legittimus in spiritualibus et illegittimus in temporalibus.
Nota quod libere papa potest legittimare in terris
ecclesie que sunt de patrimonio petri. Et nota
quod hic approbat papa donacionem factam per
Imperatorem de in cle. ne Romani. de iure-
iurando. et vide quod scribit Ja. butr. bar. et
guil. de cuneo. in l. ff. §. et C. et hec sunt
nobilia usque ad ibi videbatur. Ad declarandam
materiam huius decre. ob hunc premisi quod
hic innuere videtur littera quod papa legittimando velit
et possit quem habilitare ad hereditatem quod
non possit quia hoc esset alterius iurisdictionem
turbare quod non licet pape. b. c. cum de
Iudic. nouit. glo. tangit tres opiniones unam
in principio glo. usque ad ibi et sic videtur et adhuc
vertitur in fi. in tercia quidam tangit secundam Jo.
distinguentem in ibi et hoc Jo. tangit suam
opinionem glo. in ibi et sic videtur et in ibi sed contra credo
recitando glo. ut illi satisfaciam una est opinio
quod papa vere et possit dispensare in omnibus
locis et quo ad spiritualitatem et quo ad temporalitatem
et sic quo ad temporalem hereditatem et si dicatur
non dispensat quia non habet iurisdictionem dic quod
quedam sunt que per viam voluntarie iu-
risdictionis expediuntur et hec fieri potest
per papam in terris Imperii. Concedo consistit
per viam contenciose et talia facere non potest in terris
Imperii allegat ff. de offi. consul. l. ii.
Secunda est opinio quod distinguitur an papa intendat
separate ad temporalia legittimare et non potest vel
eque principaliter sed in consequenciam dispensando in spiritua-
libus potest ad temporalia habilitare. allegat iura
que dicunt aliqua licere in consequenciam que directo
non licet. Tercia est opinio in fi. quod directo ad
temporalitatem non legittimat sed indirecto habili-
tando ad spiritualitatem quo ad concernencia
personam ut ad honores temporales habilitetur quo
autem ad temporalitates extrinsecas a persona ut
consequendi hereditatem secus et sic potest intelligi
opinio tanc. Quarta est opinio glo. quod in-
distincte non possit in terris Imperii et propter
defectum potestatis et turbacionem et usurpacionem
iurisdictionis principis et per quod sit alteri
succedenti si hic legittimetur. ad declaran-
dam materiam istam difficilem aliqua sunt
principaliter examinanda primo videbitur an
papa ubilibet possit legittimare et quo ad
omnia. secundo de Imperatore tercio quid de
inferioribus. Et primo de habentibus potestatem
ab eis. primo enim videbimus aliqua erga
personam dispensancium et legittimancium secundo
aliqua erga legittimacionis solempnitatem
tercio aliqua erga legittimacionis effectum.
Ad primum videnda sunt iura pro et contra
nichil obmittam de scriptis aliorum quia ma-
teria est diffusa et ultra solitum insistabo

arguendo primo ad affirmatiuam videas
argumenta elicita contra papa legittimat
et dispensat ad maiora scilicet ad spiritualia ergo
ad minora scilicet temporalia quia temporalia minora
spiritualibus patens est et quia in potestate hac uel
alia nullus maior papa ¶ Si princeps potest
in terris imperii fortius hoc potest papa qui eo
maior est tertio papa alii prouidet in spiritua-
libus episcopando et ad alios ordines promo-
uendo quia tollit iura potestatis patrie et diuine
quod est ius temporale ergo et legittimando hoc pos-
se debet a pari quarto non potest negari quod
legittimat ad spiritualia scilicet ad ordines ergo con-
sequenter habilitat ad temporalia alias absurdum
foret quod eadem persona foret legittima et
non legittima veluti monstrum quoddam
et eadem res diuiso iure censetur probat potestas
¶ Quinto facit natura iurisdictionis voluntarie
que alibi et extra territorium exerceri potest sicut
est hec in autem quibus modis naturales effi. sui.
§. et generaliter et ff. de his que sunt sui
uel alieni iuris l. fi. hec iurisdictio exerceri
potest extra territorium de offi. dele. nouit
notitur ff. de offi. proconsul. l. ii. de adop.
l. emancipari igitur potest papa in terris
imperii ¶ Sexto dato et defectu iurisdi-
tionis voluntarie hec prorogabilis est fortius
quam contemptiosa ff. de iudic. l. et si
susceperit C. de epi. audi. l. sicut ex consensu
C. de emanci. l. i. de offi. dele. de causis
et c. p. et c. ii. cum sit ordinaria et maxime
cum non deficiat iurisdictio in habitu ut
de iudic. nouit. extra eodem non de elec.
venerabilem glossa ergo quod data prorogatione
ex consensu legittimandi a pari hoc pos-
sit ¶ Septimo a simili papa delegat
causam in non suppositum qui est actus iurisdi-
tionis voluntarie ut patet extra de offi. de-
lega. pastoralis ff. de offi. prefect. i. l.
fi. ff. de offi. procon. iii. Igitur hec simul
arguunt ia. de bel. In autem quibus modis naturales
effi. sui. coll. vi. ¶ Octauo pater legittimat
filium ex aliquibus actibus ut extra eodem per tuas
non fortius legittimat eum papa licet non
suppositum et hec fierunt rationes d. jo.
cal. filius eius sequens hoc ut tangetur
infra probat hoc ¶ Nono quia legittimare
non est iurisdictionis quia hec non est potestas
de publico introducta cum non teneat iuris-
dicendi et equitatis statuende ut l. i.
ff. de iurisdic. o. iudic. et non parum
in summa de iurisdic. o. iudic. Igitur
nil repugnat quare non possit insub-
ditum exerceri et quod non sit iurisdictionis
patet quia si esset sequeretur territorium quia
iurisdictio cohet territorio l. si pupillus
§. territorium ff. de verbo. signi. et hoc ab-
surdum quia ad concessionem alicuius terre per
principem uel etiam transferetur potestas
legittimandi ¶ Decimo in manibus ipse
est radix et fundamentum a quo surgit
hec illegittimitas et legittimitas circa s.
matrimonium ergo papa potest ubilibet ex quo

habet plenum locum et quo ad matrimonium sub-
iectum ut extra eodem causam et c. i. de ordi. cogni-
tionum ¶ Item qui habet iurisdictionem obiectum
principale habet esse consecutiuum et temporale ad illud
primarium extra c. i. et c. lator et cum per totum
istum titulum et de dote post diuortium re-
stituendo c. ii. ¶ Vndecimo hic est casus
sumendo maxime ipse in ita principium pre-
sentium si potest etc. Item quia papa in pluribus
locis hoc sentit in §. rationibus ¶ Pro maiori
plenitudine casus est ad literam extra eodem cum inter
et c. quod nobis ubi ipsa statuendo facit
quendam legittimum statuendo et quo ad hereditatem
temporalem et indifferenter ergo et priuatum pri-
uilegium conuincit patet quia utraque procedit
ab eadem potestate in oppositum actus legit-
timationis est iurisdictionis casus est in §.
rationibus iurisdictio non exercetur in non sup-
positum ff. de iurisdic. om. iu. l. extra ter-
ritorium et patet in c. ii. de consti. in vi. cum si-
militer papa non legittimat in terris imperii
sicut iurisdictionem non exercet extra eodem causam
de iudic. nouit quod sit iurisdictionis
patet quia pactum legittimationis relaxatur
et tollitur eum ab hereditatis excludencia
et nulli dubium quod sicut facere legem
ita et tollere uel contra illam dispensare
iurisdictionis est de consti. c. ii. li. vi. de
penis licet cum si. quod etiam sit iurisdictionis
et contemptiose quod plus est patet quia pactum le-
gittimationis aufertur aliis ab intestato
succedentibus ius succedendi preiudici-
alis ergo est aliis et sic actio conten-
tiosa ff. de capt. naturalia ita dicitur et post. ergo
quod non potest in non suppositos exercitio iuris-
dictionis pape exerceri propterea cessat aliud
argumentum in oppositum et quod actus legit-
timationis est de reseruatis in priuilegium
principis erga talia ad alios inextendibilia
et improrogabilia in preiudicium superioris
et hoc clare volunt hic § insuper ubi patet
quod solus papa non recognoscens superiorem
habet potestatem talem iurisdictionem a potestate
priuilegiatam hoc ergo non potest sub-
iecto imperio ad preiudicium principis Item
concesso quod hoc posset quo ad se legit-
timans non posset quo ad preiudicium
illorum qui spectant ad hereditatem quibus
ex lege venit successio deferenda ¶ Duodecimo
papa solum casualiter exercet iurisdictionem
et eius potestatem in subiectos imperio
non apponit quod hic inter illos casus inueniuntur
de quibus extra de fo. compe. licet etc. cum
sit igitur certus actus faciendi quem
heredem uel non heredem reputari a iure
difficile et magne potestatis hic est quod
hoc non potest preter contra ius ciuile Insti.
de bo. pos. §. quos autem ff. de inmo. l.
et si sine § et quod ipse ff. pro socio l. cum
duobus §. idem iudicat. Actus legitti-
mationis facit heredem qui non est et
priuat quem heredis nomine qui est in aut.
de nuptiis imp. §. dubitatum de trien.

& seruus q hoc idem. ergo hoc excere
non potest in no subiectu quod e maxie
ptatis. Secundo plura casus e hic i du-
obus locis meo quod dicit alti suppositum
hoc prorogare non posse immo in superiorem
& hoc posse alti non subiectum. Item i eo
quod dicit quod propter probabilem dubitationem
de cau regis etiam potuisse adiri ut
legittimaret. si enim casus probabilis dubita-
tionis ex matrimonio surgentis hanc causam
in terris imperii submittit iurisdictioni ipse
sat quod hac dubitatione cessante papa
no potest. & hoc uoluit ab. sinnando
Secundo dicam tria opinionum. hec sunt i glo-
simo opi. una quod no possit. 2a quod possit
3a quod directo no possit. sed in quantum legit-
timando ad spiritualia legitimet ad temporalia
& realia in hereditate. consequenter non legitimet
& in quantum legittimando ad spiritualia potest
quo ad effectus persone tum ad honorabiles
& hanc declaro prius. & pono ipsam pro-
pria opi. et illam sequitur Innocentius clarius
recitando concludens quod pape in terris
imperii legittimando ad spiritualia indirecte
habilitet ad temporalia legittimatum persone ad
honorabilia. & alti no perpetuabilia. ut quod
per hoc possit testificari possit ee iudex
& ad honores & munia possit uocari
quo ad effectus autem reales & persone no
ad honorabiles alti perpetuabiles dic quod e
in quantum no potest. ut hereditatis. hoc
quia no potest tollere ius quesitum no sub-
iecto. et hoc iurisdictione dependet
hec opi. confunditur per rationem tex. quia
ex hoc sequeretur quod idem erit legittimus
& illegittimus. quod monstrum. 2a opi. lau.
quod dispensatio epi cum illegittimo ad spiritua
non habilitet ad temporalia. sed sic dispensatio
pape. hoc opi. confunditur ex defectu ptatis
& priam dicta. Item presupponit quod epus
cuiuscumque quoque illegittimo in ordinibus possit
dispensare. quod e sequitur hic Innocentius. dic
ut e. de fili. presbiterorum. c. penult. & ult. et
de tem. or. dilectus. ubi ponit casus epales
Obmittamus antiquos & ueniamus ad
modernos. hosti. e i opi. quod papa i terris
Imperii possit legittimare immo solus & no
alius proprie loquendo de legittimatione & sic
no solum in quantum ut dixit Jo. an. sed
proprie & immediate. hoc autem ondit sicut
legittimationis exoritur a radice matrimonii
& ab illo surgit differentia ltim & illegittimi
dicimus enim ltim natum ex nuptiis imperii
ff. de his qui sunt sui uel alie. iuris. l. filium
& l. tria. & illegittimum natum absque matrimonio
sed pape disponere de matrimonio e proprium et no
alterius. ergo disponere de legittimitate ad
ipsum solum spectat. hoc ondit secundum diuinam
& humanam legem. filii duarum fratrum contrahunt
et filii proditi sunt legittimi secundum legem
et tamen papa hoc impedit & in terris im-
perii & facit illegittimum. de consanguinitate & affi-
nitate. non debet. ratione & contraire lege dispo-
ne de legittimitate e pape. 2o inter
pupillum & pupillam no e matrimonium de
iure ciuili. ff. de ritu nup. l. tutor. C. de
matrimonio contracto inter pupillum prohibetur matrimonio
pre non consentientibus ut dixi in c. ij. S
de despon. impub. prohibetur cum presidens
officio ciuitatis. l. i. C. si rector prouincie et
filii proditi ex tali matrimonio sunt illegitti
de iure canonico in quolibet foro. Igitur
concludens primo quod ille qui potest in matrimonio
dispensare ille potest proprie legittimare. & non
alius. et qui potest in principali potest i consecutiuo
& qui no potest in principali nec i consecutiuo
de dona. inter vir & vxorem. c. in. de officio de-
le. prudentiam. S. si cum si. per hoc. tex. hic
in si. nam no potest legittimare natum contra legem
diuinam. et no potest dispensare in matrimonio
ut dicit lra. si. cum si dicatur quomodo legittimat
Imperator. ut patet in auten. quibus mo. na.
effi. sui & quibus mo. nati. effi legi.
respondit quod illa e quedam impropria legittimatio
potest enim imperator legittimare. i. dispensare
ut tamquam si essent legittimi admittantur
sed no proprie legittimare per iam dicta. sic dic
in epo. quod potest legittimare contra lege di-
uinam. i. dispensare. ut ad ordines ad
mittantur. sed quod vere sit legittimus hoc non
potest. ex quo i radice non potest disponere
ex hoc infert quod tamen proprie legittimare re-
feratur principaliter ad principium & radicem
matrimonii. que sola et ubilibet e pape
subiecta. quod si hoc facere potest papa
ubilibet alio no subsistente imperatoris
quam proprium territorium. sed hoc no potest impera-
tor. et disponere de matrimonio hoc no solum
spectat ad ipsum Jo. cal. et filius eius
sequitur hanc partem. & recitat filius quod
hec e opi. naso. & hosti. sequitur eam
in summa. Ultra dic principale motiuum
e eius et hic actus e cuiusdam facul-
tatis non proprie iurisdictionis. s. legittimare
sicut doctorem facere prebendas conferre
aliquem militare e omnis hic actus impe-
mens decorem quedam & sit cuiusdam
notionis e & ptatis. alle. l. ut iurium S.
notionis ff. de uerbo. sign. & hanc
facultatem potest cuique concedere. sic ius
anulorum aureorum. l. i. & ij. C. de iure
anulorum aureorum. Cum quod no depe-
dat hoc a iurisdictione nichil repugnat
quin papa ubilibet hoc possit. alias rationes
faciunt sed modici ualoris. Hec opi. in
no satisfacit in totum. et primo sentit
quod sua legittimatio no imprimatur per Im-
peratorem. et hoc e ualde mirabile.
et sequitur quod si statuta ciuitatum
loquentur de legittimo no extenderentur
ad legittimatum per principem. et hic
stricte no e legitimus. Item supponit quod
papa possit in terris imperii per quod sit
dubio detrahitur ptati Imperii. & ponitur
manus in messem alienam contra iura
allata. e. Inprte potest dici vim Jo. an.
in hac materia dicit quod cuiusque proles est

prodita ex affectu non coniugali · et non potest
dispensare papa · quia non potest supplere intenti=
onalem defectum seu consensum ubi non fuit
et sic nec legitimare nisi quo ad sua forum
nisi locus esset de temporali iurisdictione ecclesie ut
alias optineret locum impossibile · quo tamen potest
ut imperator alibi · de fo. compe. licet · aut proles
fuit edita ex matrimonio consummato quo ad consensum
mutuum · tamen aliquod propter impedimentum
et sic affuit forma matrimonii sed non esse · et tunc
si matrimonium non potuit esse lege divina impediente
ut quia uxoratus cum secunda contraxit · ex qua prolem
suscepit · vel cum nepte vel his similia et
dicit quod idem · aut matrimonium non potuit esse
lege canonica tamen · ut quia cum consanguinea
vel affini contraxit in quarto gradu vel cum
consanguinea sponse impedientis publice
honestatis iustitia, et tunc papa agit legit=
timare utendo verbo legitimationis referendo
se ad radicem matrimonii · ut legitimamus
matrimonium et prolem · et tunc quo ad utrumque
forum proles sit legitima · cum impedimentum
a lege canonica papa inducere potuit et
tollere ¶ Cum papa solum agit dispensare
et utitur verbo dispensationis, et tunc solum ad
illa prohibita admittetur · in quibus est dis=
pensatum · cum tales dispensationes sint
odiose de filiis presbiterorum · c. i. li. vi. · et per hoc
sentire videtur quod dispensatio non extenderetur
ad subiectos alterius territorio in temporalibus · nec
obstat si dicatur · papa dispensat in matrimonio
et in gradibus lege divina prohibitis · ut non
de resti. spo. litteras · quia licet approbet illa
ut nunc non ut extunc · nec mirum si plus
in his potest quod in illis facit quod non · de offi.
dele · excepte et facit clem. · de immu. ecclesiarum
quia · de prole non genita ex monacho vel
in sacris videtur quod papa possit dispensare
quia lex canonis dirimet tale matrimonium · nisi
dicas quod ius naturale ex voto impedit contrahere
licet ius canonicum dirimat · de quo de cle=
ricis coniu. cum olim · qui cle. vel vo. rursus et
non · de voto · c. i. li. vi. · Conclusio ergo est
Jo. an. quod si papa incipit a maiore potest
a radice dispensando cum matrimonio quod hec proprie
sit legitimatio et ubi potest, et hec tamen hec
extenditur ubilibet · secundo quod ubi se non se
refert ad radicem maxime ubi non potest quod
hec sit potius dispensatio et hec non exten=
datur ne possit fieri in terris non subiectis
sibi · et equa et rationabilis est hec opinio · quia
primo tamen incipit a principali secundo casu
incipit ab accessorio principali temporali · quod
tamen non potest papa · sicut videmus quod papa
iudicando de legitimitate propter matrimonium in=
ducit consequenter de hereditate ut. s. c. i.
et tunc non posset principaliter iudicare de
hereditate · s. e. cum · dampnat dominus
meus dominus Guas. de tal. oppinionem Jo. an.
meo quod dicit quod papa non posset legitimare
ubi non affuit matrimonialis consensus
et ubi non potest in matrimonio dispensare quia
per hoc sequitur quod papa non posset
legitimare mortuis parentibus cum
non possit in matrimonio dispensare quod

est absurdum · et hac ratione abolim etiam
ipsum dampnabam antequam ipse scripsisset · Item
per hoc sequeretur quod papa imperator non posset
legitimare quod est contra illos titulos in autenticis
quibus modis na. effi. sui · et efficiantur legitimi
Adverte Jo. an. non videtur reprobari
in hoc ipse ponderat duplicem legitimationem
ut ponderaverunt hosti. unam propriam et resti=
tutoriam legitimitatis et hanc vocat propriam
illam scilicet que disponit in radice a qua
surgit vitium ¶ Concedatur est legitimatio
impropria · que non est restitutoria sed resti=
tutiva · sed novum collata iuris legiti=
mitatis · ut illa que non disponit in
radicem matrimonii sed novum confert legitimitatem
et istam vocat dispensationem et in propriam
primam fatetur quod non potest facere imperator
ut dicebat hosti. · nec potest facere ubi non
potest esse matrimonium quia deficit principium s. e.
tanta, et consimilibus mortuis forte illi
facere non posset · quia non adaptaretur in=
vitus · quo nec ficto ff. si certum pe.
l. sed si mulier · et hoc tenendo suum dictum
procedit de plano quia re integrata dispo=
nendo in radicem posset ubique terrarum
cum ad ipsum spectet disponere in radicem
matrimonii sed collatam non posset · quia hoc
comparetur principaliter in effectus temporales · quod
non est sine potestatis · dampnat etiam in secundo
· s. meo quod dicit quod legitimando in gradibus
prohibitis lege canonica trahitur retro
quia dicit pone quod esset hic electus an litteratorum
certe valet sed hoc electio quia trahitur
retro quod tamen est falsum de elec. dudum in=
cipit cum fuisset quod tacuisset fictio trahitur
retro quo ad actus quos invenit pendentes
quo ad nullos actus in medio quos non
invenit pendentes illos non restringit · ut
dixi de appel. preterea · et patet in l. pat. capt. ff.
de vul. et pupil. ff. de capti. l. pater di=
co ergo quod ubi legitimat in prohibitis l.
canonica illa trahitur retro · quia est talis
que est super illud impedimentum · sed quare
ad est prohibito legis divine · licet possit contra
illam dispensare dispensatio retro non
trahitur propter prohibitum inventum altius
potestatis s. e. tanta · et hoc et de hoc opi=
nio de Rota sua conclusione cxlvi. ni=
chil eligunt · residet tamen in opinione hosti.
michi aut videtur in hac materia ponderanda
aliqua pro declaratione primo an et quam
iurisdictionem habeat in terris imperii papa
super quo esset disputanda ista questio · an
originaliter iurisdictionis potestas fuit in
Imperio · an in sacerdotio an equaliter
ambe potestates Imperii et sacerdotii immedi=
ate processerint a deo · an una depen=
det ab altera ita subordinetur potestas
imperii per medium sacerdotii an econtra et
hic multa essent dicenda et exigeret
disputationem per se ¶ Constat est quod ori=
ginaliter iurisdictio et executio fuit in sacerdotio

et de sacerdotio in xpm de xpo in petru
et de petro · necitu exercitu ¶ Unde ocln-
dung q inertia exercitu Imperator habeat
a papa · q eu coronat salvus tertis casibus
et in locis in quibus iurisdictioz tpalez · G · c ·
causam de Iudic · novit · xvi · di · nu ad vlti-
x · di · qm · et de hoc disputatur · i hic pdc ·
q obmitto · 2o e videndu · quod importatur
phanc legittiacom · i ex hoc apparebit
mia in qua operabatur legittiacio i effectus
eius · pquem potest discerni · an sit suppo-
sita ecclesie vel Imperio · et primo talis inhi-
bitans pnabat quidem habilitatis pmovendi
ad dignitates i ad munera · i phoc non
poterant assumi ad clericatus ut pz hic in
fi · ff · de decur · l · decurione § · spurii
¶ Quedam em nota est in hoc erat p-
sone impressa ¶ 2o pnabat eos Iure
succedendi ¶ Circa q advertendu · q pme-
vo iure cum natura corrupta humano
genu fuit adeo i na datus modus liberos
procreandi · s · ut actu mat · i consistent
in procreatione · ut dixi · G · Gta · i plen
no de frugi · c · fi · Sm hoc tepus no fuit
ius successionis · q adhuc no erat
dare meu et tuu · s fuit pozea post
pctm ade · Omnia em cum erat coia ·
pos natam autem corruptam cum gentes
ceperint civiliter vivere · parum utebantur
matris i pmiscue · q no erat q eos
cohibet tempali i illicito coitu · ut
aialia bruta pmiscue utebantur · pos
hoc gentes ceperunt cum rone vivere
et datu e meu · et tuu · quo tpe fuit
Ius gentium · et sm hoc tempus data ap-
batione mei et tui q fuit ante gentiz
ut · l · ex hoc iure · ff · de iusti · i iur · no
erat dria in successionibus legitimatis i
illegittimitatis · s ex solo iure sanguinis
proximitatis succedebant · et hec succes-
sio fuit de iure gentium que defebatur
proximitas nomine ¶ Post hoc ius gentes
ceperunt civiliter vivere · i tunc moribus
fuit approbatu matri i a Iure civili
ut suaden fine civilitatis manutenende
videbant em ex coitu pmiscuo mores
depravari et ultra hoc rixas surgere
societatem civilem confundentes i damp-
naverunt coitus illicitos · i ut ab ipsis
ultra alias penas retrahent eos pu-
niebant in prole excludendo a suc-
cessione · i statim cum approbaverint ius
successiones invenerunt duo vincla
quibus possent succede succedere vinclz
· s · agnationis quo ligantur mutuo in
ex masculis descendentes · i vinclz
cognationis quo ligantur ex fis desce-
dentes i statuerunt q qui no haberet
altium ex vinculis no admittentur
ad successione admittebant tn et
agnatos et cognatos sm pximitate
gradus pozea videntes pter feminas

hereditates trahi ad diversos stipites
hoc i mutaverunt de medio iuris pro
videntia i ad successione cognovit ius
civile solos agnatos et sic duravit
usque ad iura novissima · vn ut ex
cludent illegittimos a successione agna-
torum determinaverunt pnando eu corre-
late vinclo agnationis eos no cogno-
scendo ut filios · nec ut agnatos et
protanto de iure civili no merentur
appellari filii · ff · qui · sta · ho · cu impube ·
et · l · filiu · ff · de his qui sunt sui · vel
ali · iuris i protanto admittebantur
solum ad cognationem matris q solum
habentes cognatom · et hec fuit causa
quare succedebant mat et no pri · nec
aliquibus de parentela pris de iure civili
ex agnatione · i sic vinculo quo inter
agnatos defebatur hereditas · erat pnatus
et illo tempore nulli agnati vocabantur
ad successione de iure civili · ut pz p-
totu Insti · de he · que ab intesta · i de le-
gittima · agna · successi · nisi q constantinus ·
i iulianus · vocavit unu gradu agna-
torum · s · mem i filiu ut isti ad orfiti ·
i ff · de tutl · i orfi · p totu · i hec erat
quare illegittimus succedebat matri
q pozea civilia iura nova restrinxe-
runt · an eet coitu dampnatus vel no
ut pz · C · de ad orfi · l · si qua illustris i
dixi · G · e · tu cam · l · ptores · pozea sup-
venerunt i videntes iniquu q exclu-
derent a successione cognati oes eos
vocabat p longeve possessione · unde
cognati · i protanto fecerunt ti ·
vn cognati · i quia quilz agnatus
e cognatus · lz no quilz cognatus sit
agnatus ut · l · int agnatos · vn cogti
C · pter · vocavit oes illegittimos ad
successiones aliorum ponitur i ex late
agnitionis p cognatom · que rema-
nebat inter eos i agnatos · quia lz
pnarentur agnatione tn cognati rema-
nebant · q cognatione no pnabatur · que
insequebatur solaz pximitate sanguinis
i sic natam solam ideo p · vn cognati
a Iure ptorio vocabantur ad successioz
ut pz instit · de succes · cogna · § · vulgo
· l · q vetus · zl · hac pte · ff · vn cogna ·
pozea iura civilia cognoverunt linea
cognationis ad successione p iura no-
vissima excluso illegittimo pter quia
quo ad certam ptem a successione pnat
ut pz in aute · licet · C · de nat · liber · s
i vii certo mo · de quo l · ¶ Ex his oclu-
ditur q operentur iura civilia erga ille-
gittim · q sm statu ne · habebat ex sola
proximitate Ius succedendi · iura ci-
vilia abstulerunt effectu pximitatis

non dando sibi agnacionem per quam posset
succedere et eciam per unam tollendo effectum
cognacionis quo ad presentem et cum consistit
cognacionem eciam abstulerunt sibi ef-
fectum cognacionis et sic vincula quibus
potant succedere eos contra statum nature corrup-
te pravitetur vel saltim in magna in eis ta-
lia vincula constituerit legittimacio ergo
reintegrat eos per meum iuris nature hoc
in ante quibus modo nam effi sui § i bl-
ceat et quibus modo effi legi § na fin
quod nisi nature non erat hec differentia ymo ex solo
propinquitatis iure succedebat et ultra hoc
recognoscens ius nature iusto legittimato sibi
porrigit remedia sua et vincula quibus
mediantibus aliorum ad se trahunt hereditates
creando in eos ius agnacionis et ultra hoc
efficax constituit ius quod inefficax erat ef-
fectum ¶ Ex his apparet quod hoc habilitare
ad successionem ad talia nunc potest fieri absque
alia disposicione super matrimonio licet non urget
quod est possit fieri habendo et porrigendo manus
ad matrimonium per habentem potestatem nam talia
iura dare dependent a labore legis se-
cularis potest ergo imperator hoc modo reinte-
grando legittimare hoc patet ad optato per
artificium legis qui legittimatus iura
liberorum et agnatorum nanciscitur et iura
etiam acquirit cognationis absque aliqua
extrinseca disposicione super matrimonio ff de in ius voca.
l i § cognationem et l qui in adoptionem
ff de adopt. patet et ex his modo legit-
timandi qui habetur in c per venerabilem per que con-
cludo quod quedam est legittimacio plenissima
per quam deletur fundamentum vicii ac per hoc sur-
git hec differentia legittimitatis et hanc potest
facere solus papa quia solus disponere potest
super matrimonio Secunda est legittimacio plen-
ior que reintegrat ad iura per nature non
non disponendo in vicium et hanc potest et papa
et imperator secundum illa que ad eos spectant
¶ Tercia est plena ut dispensacio tamen eo
in aliquo effectum legittimitatis non ex toto inte-
grando ad hunc illam utique potest His visis
sequitur an papa possit legittimare in
terris imperii dico sic aut papa vult
legittimare ad prolem futuram et non dubito
quod potest in terris imperii et in terris suis quia
suum est principaliter de matrimonio disponere et sic
intelligo illa que dicunt Jo. an. et host.
Ideo omnes filii qui producuntur hodie ex
matrimonio ultra quartum gradum etiam in terris
imperii sunt legittimi et omnes etiam qui sunt
nati ex pupilla et tutore et ex clericis
sine consensu patris et ex rectore provincie
eius subiecta sic intelligo quod dicunt
¶ Aut papa vult legittimare dispone-
do in radice matrimonii quo ad prolem iam
proditam et tunc dico quod in omnibus casibus
in quibus legittimare potest disponendo in radice
matrimonii quod in omnibus illis casibus potest legitti-
mare in terris imperii tamen sic legittimat in-
cipiendo a radice matrimonii et omnibus casibus
in quibus non potest vel non vult dispensare

incipiendo a radice matrimonii in omnibus illis
legittimat quo ad terras suas et non imperii
ideo patet quia primo casu principiat in minimum non
sibi subiectam nisi in terris imperii videamus
ergo qui possit incipiendo a radice in casu certi
¶ Tunc enim vult disponere legittimando
natum dempto consensu matrimoniali inter-
penetes et non video quod possit nam non posset
facere quod esset matrimonium absque consensu quia hoc est
quod regulatur a facto et actu naturali con-
sensus et verum exigit exigenciam consensus
veri dicta certitudine defectus consensus non
videa quod hoc posset licet possit fingere
consensum stante dubio de spon. in sequi et
si dicatur princeps fingit consensum ubi non
est ut l i § de rei uxo. acti quod dico quod illud
in positivis et actibus non sacramentalibus
sed talia sacramentalia habent formam facti na-
tem et exigunt veram exigenciam consensus in
quibus non video quod papa aliquid possit
posset ergo legittimare tribuendo sola iura
legittimantis sed non possit disponendo sic
exigenciam matrimonii quo casu an hoc possit
in terris imperii dicetur infra et cum hoc consonat
Jo. an. ubi enim per formam vitatis exigitur
ficcio non operatur Aut vult legittimare
productos ex matrimonio quo ad formam suam
exigenciato invalido tamen propter resistenciam
iuris et si resistentia esset iuris civilis
quia ad ipsum non spectat disponere de matrimonio
dico quod posset legittimare quia ficcio hic posset
trahi retro cum non habeat aliquod principium
resistens retro tractatus quod validum
esset cum ymmo ex quo solum ius civile re-
sisteret sibi ab ipso principio essent legittimi
¶ Aut matrimonium validum quo ad formam in-
dem extrinsecam habeat impedimentum
canonicum vel divinum non facio inter ista
differentiam et adhuc non credo quod posset legittimare
disponendo in radice matrimonii patet quia dispo-
nere hoc est perfectionem et ex quo matrimonium
habet resistenciam iuris hoc fuit impossibile
quod ficcio operaretur contra resistenciam iuris
restringendo matrimonium ut retro quia deficit
in extremo aequo § e tantum ff de sena.
l paulus al. l eum qui et ideo credo quod hec
legittimacio ut trahens radicem a matrimonio non
valuit et sic non valuit ut reintegrata
sed bene potest valere ut legittimacionis collatia
de novo verum in hoc casu terris imperii potuit
legittimare concludendo illud quod infra dicam qui
non disponit in radice matrimonii Aut proles
est prodita ex matrimonio quo casu canonicum
ius resistat matrimonio vel legittimitati pro-
lis potest esse dubitacio probabilis et dico quod hoc
casu potest legittimare disponendo in matrimonio
et declarando legittimitatem stante du-
bio possit conferre legittimitatem propter duo
propter dubium matrimonii quod eadem ei subiectum
a quo trahit causam legittimacio et quia ex quo
non habet claram resistenciam iuris potest retro
trahi ficcio ad principium legittimacionis
et quia propter dubium probabile causa est supposita
pape ut de gravioribus et hoc est quod voluit
dicere ... appellando legittimacionem filiorum regis

et eam sb' stimedo hic nyx si romb9 sit pen-
dente dubio · z q̄diu latet impedimetu
videmq ꝙ papa ex colore mat'i aīēte oc'.
prolem legittimat · de clan · despon · cū
inhibitio · c · referente · c · puenit · & · e · ubiꝫ
Sz nū hoc tam legittiat in t'ris impij · quia
disponit in radicem mat'i ad hoc · & · e · tāta
Nam nulli dubiū ꝙ in c · tanta · legittiacō
que fit ex illo capl'o ex solo mat'o · c · z depta
quacūqꝫ solempnitate dotalm̄ iustrūz
requisita p legem · quā requit lex hl'itat
z prolem ltiat · z in t'ris Jmpij · et sic
de facto ꝯsului · mutine · ꝙ hoc dispo-
nere de mat'o ē pape · z effcū mat' Cum
disponendo pn̄cipiat · a radice mat' Si
papa intendit legittiare solū ꝯferendo
iura legittitatis nō disponēdo ī radice
mat'i · uel ꝙ nō uult · uel ꝙ nō pt ꝙ
pꝫ ex dictis · z tūc si quit' · an possit le-
gittimare in t'ris ecc'ie planū ꝙ sic · ut
hic in x · id aut · ꝙ ī illis exercet Jura
Jmpij tenendo · ꝙ donacō valeat · qd
pꝫ ex his q̄ nō · ecle · romani · uel · rom̄ de
iur · iura · z ꝙ nō · in ꝓ ca · ff · z · C · p̄scri-
bentes que ē cāus apn · z hic approbata
aut uult legittiare in t'ris Jmpij z tūc
aut uult legittiare suppositū uel sup-
ponēdū rōne clicatꝫ · qui eo ꝙ se ltiat
ꝑpt' clicatum saltē in te d' clicus · ut ·
nō · de bn̄sla · ex lr'a · z dico ꝙ pt · et eo
ltiato secuto clicatu ltimꝰ ē quo ad
sp̄ualia z quo ad tp̄alia · z quo adoia
ut pꝫ ex una allegacōne hic · nec ob-
ꝙ ex hoc p̄iudicet' nō supposito · quia
r̄nsio patebit · i · s · ꝙ pt p̄iudicare in
ꝯnciam nō pn̄cipali · ex quo g° dispo-
nit sup pn̄cipali · nō ē necius ꝯsensꝰ
illius cui p̄iudicaten · in ꝯnciaꝫ · z hoc
ne dicat' ꝙ sit legittimꝰ z illegittimꝰ
quasi monstrū Aut uult legittiare
nō suppositū nec supponēdū · de p̄rio
z tūc aut uult legittiare de ꝯsensu
illius qui supiorē nō recognoscit
z sic ē in cā p̄one libtatis · z talis
pt ltiari · ut hic ī x · rōmb9 · aut ī
t'ris illius qui supiorē recognoscit Jm-
patorē · z talis vl' hic in x · rōnibus
ꝙ nō possit · ꝙ hec q̄ sūt supme Jmpij
ut ltiare sine ꝯsensu supioris · z hoc
uult h' dete · que nō ē alibi ī hoc hac
opin · ꝙ papa nō ltimet in t'ris Jmpij
tenet bar · quo ad tp̄alia · in l · ꝯ in pro-
uincia · C · de nup · z sequēdo cyn · ī · l · et
bar · in · l · 1 · C · de sum · tri · z fi · catho ·
Sz si velles tenē oppositū · ꝙ cet hec
ptās prorogabilis in hnter similem
ptatem sicut diuinꝰ in hijs que sūt
mere Jmpij · ut dixi de fo · ꝯpe · si dili-
genti · de offi · dele · p · z · g · credo ꝙ tūc
nō posse papa face istam legittiacōꝫ
de subdito impio nisi sibi ꝯsentirent
oīs · z illi quib9 p̄iudicat' ꝙ patebit

ex declarandis · i · ꝙ talis iurisdicō nō
posset prorogari ad p̄iudiciū eoꝝ hoc tꝫ
Jo in x · libere · ubi dicit ꝙ licet libere in
t'ris ecc'ie hoc possit · i · sine alicuiꝰ ꝯdic-
cōne · ī terris subiectis imperio non pot ·
qui ꝯtradice possit is cui fit p̄iudiciuꝫ
ar · de ꝓptis · c · ij · z · c · ad aures de ma-
et · ob · c · fi · nisi in cāib9 · ut in s · rōnib9
in x in sup · dicit ꝙ nō dꝫ ꝯdicētib9 illis
uel nō ꝯsencientib9 · quos res tangit
de pcit · c · fi · C · de eman · libe · u' cuius
et hoc ponit in vbo potuit nō apuit
isti · an nō ꝯsensus uel ꝯtradicō illaꝝ impe-
diat illoꝝ qui solam hnt spem ī hēditate
host · vl' ꝯtinꝰ in una pte in vbo sub-
iice ubi dicit ꝙ mens ē · s · in sup ꝙ nō
dispenset cū eo qui noscit' alti' subia-
cē · qui forte succederet · qui prolem nō
ltimaꝫ nō habēt · licet supersint agnati
de dona · inter · vi · z · vxo · nup · s · nec agnatꝰ
p̄iudicare dꝫ · hic videt' sentire ꝙ atten-
datur p̄iudiciū ipse in vbo aut requisi-
sti dicit · ꝙ p̄re requirente solo ī vita eiꝰ
pt fieri ltimacio · all' · nōta · C · de pac · l · fi
eo aut mortuo ꝯsencientib9 illis quibus
iam delata ē hēditas · al' nō · z quo ad
feudalia ꝯsenciente dn̄o feudi · de dona · int'
viꝝ z vxo · nup · de feudi · nō alr' · Jmpialem
de fore · ꝯpe · ex tn̄smissa in fi · s · in hosti-
dico ꝙ hoc face pt nō obstante ꝯdicōe
hnciuꝫ spem · tn̄ · s · face non dꝫ · id ī dubio
si facit alit' nō expresso nō extendit' ad
p̄iudiciū agnatoꝝ hnciū spem nisi ꝯsen-
ciant · uel papa aliter exp̄mat · a p hoc
appet ꝙ mā clara z facilis sit aperta via
pꝫ r̄nsio ad obiecta quib9 nō r̄ideo ꝑpt'
breuitatē Venio ad z'm an imperator possit
in t'ris ecc'ie ltiare p̄suponēdo validitatē
donacōnis · quo ad t'ras ecc'ie · quā nō inte-
do in dubiū reuocare · ex quo ē a papa app-
bata · z ex ex quo deus sustinet eam · credo
dū ꝙ uoluit vald' lꝫ hodie pateat · ꝙ nō
oīo sibi placeat ꝙ clici de talib9 iurisdicōib9
se intromittant · cū eccia sit maxime p̄uata
talib9 Juribus z dn̄ijs · z id nolo ī dubium
reuocare · qd' determinat eccia · ꝙ nō longe
foret ab hēsi · z teneo ꝙ donacio valeat
Videamꝰ ad dubiū ad ptem ꝙ possit
pꝫ actus legittiacōis ē creare iura z vin-
cula positiua et tp̄alia · s · Jus agnacōis
z cognacōnis z ad fine tp̄aliū ut successi-
onis · ut ē dcm̄ · g° hoc possit Jmpator
ꝙ hec ē eiꝰ nā · Jtem z° ꝙ talia sunt
iurisdicōnis voluntarie · que exercentur
ī non subiectū · l · ij · ff · de offo · ꝓ ꝯsul ·
3° · ꝙ hoc ius ltiandi ē q̄dam Jus inhēns
psone imperatoris · g° nō trn̄siuit cū trn̄s-
lacōne reꝝ in ecciam · de pigno · ex litt'
de r · if · iur · p̄ncip cū ꝯcor · alr' sequet'
absurdum ꝙ si Jmpator donaret t'raꝫ
ꝙ hoc ius ltiandi trn̄siret Quarto
ꝙ hoc Jus ē cuiusdam facultatis ut
militare doctorari z similia · que iura
pt nobilꝫ exercere · sicut ꝯferre p̄bendas
z similia de offi · lega · nouit z ꝙ ī nō ·
Cento ꝙ talia iura nō pt p̄nceps a se ·

abdicare ff. de offi. presidis. l. legatus
cum talia sunt ossibus inherent. l. quis ge
cauis ff. de peculio adhoc q dicimus de
epo qui quocumque exigat retinet pheim-
menciam eandem. ut no. de donat. adaph-
e. de relig. domi. constitutus. de censi. cum ve-
nerabilis. Sexto q eius iurisdictio pt
prorogari dato q no hret. l. i. z. ii. ff.
de iudic. de offo. dele. p. z. g. Septimo q
delegat causas quis i no subiectum go licinat
de offi. pfec. urbi. l. fi. adhoc. l. ii. de offi.
possit. z. l. emancipari ff. de adopt. multa
e exargumentis factis prorogata p(er)it contra de
ad Imperatore. Octavio q pt. legittimat
s. c. ptinas no ergo facius imperator psd
pz. q hoc no e iurisdictionis. Ultimo
hic e tamen circa principium exponendo pstum
protantum. Nono q papa legittimat ad
spiritualia subiectum imperio. sic ecclesie subiectum
ecclesie quo ad temporalia. hanc opi. secutus
fuit Jac. de bol. ut disputat manel.
quibus mo. na. offi. sui. z p9. eius ratio
et sequntur filii sui hodie ut vidi in
sextis suis. s suspecti sunt q hebant
ius licandi ab imperatore ideo nolebant
defende causam suam hodie procurant
filius hre a papa a sic hunt ab urbano
b9. z ut audivi ab ore filii dicentis sic
aut Imperator vult licare disponendo
sup mat. q incipiendo audiret z dico
q no pt q hoc e solius pape e sic leges
que dicunt q ex mat. subsecuto legitti-
mat. filii no fuissent approbate p canones
no credem q valent p illa que dixi in
c. i. de spon. z p hoc pz q no pt facere
plenissima legittimatones q vitium debeat
originale et p hoc saluat hosti. Sed aut
vult legittimare collate conferendo ma le-
gittimitatis z quo ad spiritualia credo q
no possit. Ideo puto q legittimatus ab Im-
peratore non posset ordinari nec posset
beneficiari nisi aliter dispensaretur
z hoc tenet doc. hic. tenet Jo. lix. di. si
officia. s. d. i. de c. i. archi. x. di. lego
Imperator xxxv. q. vii. c. i. Sed aut vult
legittimare quo ad temporalitates z honores
z alias hereditates z dico q pt in terris
Imperii sicut z olim potuit. In terris aut
ecclesie an possit. aut licinat legem
nalem concedendo ut pz in titulo ponitis
s. c. p tinas z dico q virtus legis se
extendit ad exemptas in terris ecclesie no
ex virtute legis solum s ex generali approba-
cone ecclesie x. di. si in adiutorium. quam
fecit canon. ex quo lex no repugnat
canoni. quia papa approbare censetur
eo q no improbat ut dixi de iudic. novit
de constitu. ecclesie. z no. de solucion. is qui
no puto tamen q tales essent legittimi
quo ad spiritualia propter naturam iure que
nec directe nec indirecte e supposita pta-
ti laici de eodi. contra tiam z in ma z de ea
s. allata procedunt ut lex intelligatur

approbata p canones et extendatur ad subiec-
tos ecclesie qui imperator disponit in materiam
sibi subiectam ut circa temporalia. aut vult
legittimare p rescriptum z credo q no possit
tenendo q hec iurisdictio no sit prorogabilis
p recognoscentes superiore z sic spale i his
qui sunt meri Imperii et supreme ptatis ut
prorogabilia no sint z inhiberem communicare
similium causarum. et in hoc differat ab his
qui sunt meri Imperii z no omnino supremi
s tenendo q sit prorogabilis credo q no
possit legittimare nisi consenciant illi quibus
p(re)iudicatur. s. successori ab intestato. c. de
pac. l. fi. c. de eman. l. nec avus. et hoc
sentit Jo. an. in no. nisi in verbo potuit
et in s. illud aut in verbo libe. allegat de
rescriptis c. ii. et c. ad aures de ma. z obe.
c. fi. hosti. hic in v. omnibus i verbo requi-
siti videtur tene q iuncte pre in progravida
ptate sufficiat consensus pris et filii cum
consenciente pre patris a possit de eius hereditate
eo aut mortuo exigatur consensus illorum
quibus e ius quesitum. et quo ad feudalia
exigatur consensus dni feudi. alle. de dona-
ciones in. z vero. imp. z i consti. feudo. de
feudi. alie. imperiale. z s. de foro compe.
ex transmissa. quia negari no pt q h
actus e iurisdictionis ut pz hic in v. omnibus
et dico q e iurisdictionis alti p(re)iudicial
saltem quo ad tollendam spem. vin talia
no pt in no subiectos exercere et p
hoc multa cessant obiecta q iuris-
dictiones z in temporalibus a se abdicavit
donando. nec illam exercet in terris ecclesie
ut pz de apl. si duobus et c. cum sit Ro-
mana. Non obstat q hec iura a se
ut p(er)sonalia non possit abdicare q veni
nec hic abdicat s restringitur ptas pt
defectum obiecti. quia illos subiectos non
ht. nec si de epo e bonum exemplum q sine
preminencia non pt esse in territorio cum
no possit sibi in preminencia aliquem facere
parem s hoc sit imperator qui pt rela-
xare q hz ab ecclesia. s. temporalem iurisdi-
cionem in z in totum z in partem. nec hec
sequntur territorium s extinguntur seu
restringuntur in principem et papa si-
ait quia hz no quia recipit ab imperio
iurisdictionem exercet. Nam ipse illam dat
Imperatori z eam habituret nemo enet
go q adeum transferatur s solum q obiec-
tum in quo dec q datum sunt ex dona-
cone illarum civitatum ideo illam exercet
et ab illis se reddit Imperii ptas z hec
e ipsa veritas. absurdum enim esset quod
maiorem haberet ptatem imperator i terris
Imperii ecclesie quia papa in terris Imperii
dicunt go quilibet contentiosus terminus z hanc
opi. tenet butiga. i. l. i. c. de inve. an-
m. amcorum et in l. presi. ff. de offo
psidis. hec omnia procedunt Imperatore
coronato s an. ante coronacionem possit
legittimare tenuit Jac. de are. q pt

de quo p Jo. an. de succes. ab intesta. § 1 b
ß ex facto x. Item scire debes et in spec. de
rep. prin. § fi. sup x. Ite q optatu e
ubi tenet q sit

Ex hijs facile est solut
et ubi hntes ptatem abeis q dico q
hns ptatem ab impio pt. ubi pt Impa
tor frm vba puilegij. et ubi non pot
ming ipe pt hens ab eo ptatem.

Et
simil dico de habentibus ptatem appa
et clare i hnte ptate ab imperatore tenet
buit q no possit legittiare in tris ecclie
l. p sec. ff. de offo psi. q alius qposite
no pt ex puinciam sibi decreta iurisdicio
voluntariam exercere et idem determinat in
lecta ff or. et ponit e in lecta. C. vnum
tu puto q in hnte ptatem a papa vel
pncipe ipe no possit legittiare ad
piudicium alterius alicubi a r. spei q
tales gcessiones intelligunt sine alio
rum piudicio l. 1. § si quis a principe
ff. ne quid in loco pub. 6. de offo dele
si eo et de prinbus pastoralis cu si nec
ob. q talis spes nonattendit q imo
quiez ut no. bar. in l. fi. C. de par.
et in l. is pt. C. de acquire hediitate.

Nuquid aut possit gnitas p statutu
aliquem legittimare vz q sit i r. tez
que pnt fiel p legem pnt fiei per
statutu ff. de insti. e iur. l. omes
populi. Nam e statutu et gsuetudo
e pt contra legem de gsue. c. fi. In
grin e q resuatis pncipi. Ciuitas
statuendo no extendit manu ut sut
hec reintegrat fame. ut l. 1. § de a
ff. de postu. no. de re. iudi. cu. te. dare
veniam etati. ut l. fi. C. de his que
ve eta. impe. e hec ltiare. In tabibus
eni inferiores se no intromittut. ut 6.
de offo lega. q translatonez de elect.
pla. sit vinc. et i no. no. Inno. in c.
cu. p tabellio de fide instru. igitur
no potit ciuitas p statutu adhoc. l. 1.
C. de natali. resti. ubi no pt natiuitas
Consiliu natalibus restitue. ad hoc q
scribit Inno. in c. bone de postula. pla.
ubi pnt gsuetie quer illa que princeps
sibi resuauit in signum vlis dni et
ptatis ad hoc q no. de re iudi. cu
te. hoc dubiu tangit bar. i. l. testamti
facto. ff. de testa. ubi recitat dnm
petru de ceriniie de hoc disputasse
et determinasse idem q non possit
p l. 1. C. de nata. resti. et ide detiauit
Cy. p tex in aue. quibus mo. na. effi.
sui. § pe loquendo de spuris et idem
recitat disputasse dnm recepinug
de sco miniato et determinauit idem q
no pt legittimari p statutu allata
xxxii. q. iiii. dicit aliquis q hoc e
gtra Ius diuinu p hoc facit l. 1. § de
qua ff. de postu. bart. idem. C. de nata
resti. aue. ß nono iur. porta i § l. 1. Idez
gsuluit federicus de senis. bart. p eum
dns recepinus de sco miniato. pan. de laza.
maxime cu statutu refert ad legitti
mandos futuros potissima rone q
inducit ad peccandu et q iura ciuilia
derogant ptati eta talia statuendo ut
e expressim i aue. qui mo. na. effi. legi.
§ qm aut i fi. e § fi. e statuta gtra
prohibitione superioris no valent. ut in
aue. cassa. C. de offo. pfet. ptor. no
mam in aue. omnes peregrini C. coia de
succes. e C. nona. nec ise no posse
p toti suo gsilio clxxii. quo pendet
in hoc an ciuitates possint extendere
manu ad talia resuata in meriz
Impii superioris sicut legittimare
vectigalia instituere e similia et hic
e aduertendu q quida dnt q p pace
gstancie talia fuerut ytalicis concessa
ß hoc no apparet. ita dicit bart. in
dca aue. ß nono iure. C. de nata
resti. e i. l. ii. ff. de iudic. e i glo. i aue
de sen. tui. § fi. interim e hoc no ha
berent ciuitates allegarent cocessioes
et usum longi tempis e optinerent
p. l. cu. ede in rem. uso. ff. de cens.
de censi. puenit. michi vz dicedu q si
ex pace gstancie ciuitas posset ondere
et habit hnit ptatem res eet i expedito
nam pt pnceps alii concede sibi res
uata. ut 6. de offo. lega. q translatoz
si hoc no possit ondere ergo talia se ta
to tpe usam tali ptate cuius initu i gtrii
memoria no existat. Adhuc satis dico
q talem posset legittiatoz facere. casus
e in glo. de vbo signi. ubi pt ciuitas
extende manu ad imponeda pedagia
si hoc ht ex gsuetudie tanti tpis cuius
meoria in gtriu no existat. Iz nulla
alia allatur ca. ad hoc de p scrip. c. 1. e
ii. li. vi. coiter tu talia de fco tali
ptate lriam di no utimur ciuitates
ytalie p qd difficulter p scriptoz pbarent
no obstat qd scribit Inno. de postula.
bone ii. et qd no. de offo. ordi. gqne
rente quia loquunt de hijs que sunt
supme ptatis e pheminencie resuata
in signu huius. ut si vellet quis p scribe
pheminencia vlem ecclias vel ciuitatu
q talia p scribi no pnt. Ide si alle
garet concessio cu cursu he tpis decen
nalis p illam legem cu. de i re i uso
ff. de censi. p uenit.

Si aut talia no
hret nel probare no posset aut po
pulus ondere poss gcessione regaliu
et dico q adhuc posset ut in x. collat.
que sint regalia. inter que enuiat
q possit pedagia imponere q est

regis licet forte hoc non posset per
hanc decre. in v. insup. qui vz duo
exigit q rex sit et q sit liber aut
hz regalia et ꝑplus ē liber et plenū
q posset plenit decre aut ꝑplus ē liber
z nō appꝫ q sibi sint ꝯcessa regalia et
doc. legiste coīter dicūt q poss3 exten-
dere manū ad talia que sunt reserua-
ta in ꝓuīciā dic ꝑ ff. de iust. et iur.
in l. hoc iur bar. in plurib9 legibus
in l. nō ambigit. ff. de legi. in l. deniqꝫ
in ꝓīc ff. de minorib9 z l. r. §. de qua
ff. de postu. i. l. acta ff. de re iudi. z i.
l. quidam ꝯsulebat z i. l. i. ff. de fili.
ꝑ. quē aut ꝑplus possit ee liber dico
q de iure hoc nō ē bn possibile nec ex
ꝯcessis quia Imperator nec abdicare
pt a se tale imperiū abdicare ff. de
offi. ꝑsi. l. legatꝯ et nō. de censi. cū
venerabilis licet possit trāslate in
aliū transferre scdm ea que dixi. C.
de ciuitatib9 donat'. cīue. ¶ Possent
tn in q̄ ꝑsone libertatis et bona fide
et quo dicam in v. insup. in glo. et
hoc tam possent ubi eent bona fide
als nō ¶ Si aut ꝑplus nō ē liber
aut vult legittimatem ei i ꝓuīcie
ut in omib9 ltimus sit integratus
ad nūa legittitatis ubicūqꝫ locorū z hoc
nō posset aut solū vult sibi ꝑ statutū
creare ut a succedēdi et locali b'tn ꝑ
timat q hoc pt ciuitas q pꝫ q pt ꝑ
statutū inhabilitare hiles et habilitare in-
habiles ad succedendū et hoc de isto
difficili passu et huic opi adheret
bar. i. l. i. C. de summa tri. ubi dicit q ꝑ
statuta ciuitatū ꝑnt spurii habilitari
ad successionē C. tn i. q talis ltiacio
statuti seu habilitatio ad succedendū nō
habilitat quo ad bona sita ē territoriū
statuentis ex dato q spectet ad actū
voluntariū nō tn pt exerc ē territoriū
ius dicentis l. iii. ff. de offic. ꝓsul. i
aue. quī. mo. na. effi. sui. §. filiū. nō
coll. vn ubi legittiacio filie que fit
ꝑ oblacionē curie ciuitatis nō hz locū
nisi i pte offerētis et filio quo ad-
alios z si spurius adueīt hereditatem
in ciuitatis ubi viget statutū scdm bar.
z idem dic in l. omes C. de nāli. li. Nu-
quid aut hūs ꝑtatem legittimandi
spurios et nāles vel incestuosos et
spurios simplr si ꝯtingat aliquē ee
simul spuriū z incestuosū possit illū
ltiare disputat Jo. cal. de Rptis su-
sceptū li. vi. Istam qōm solēpniter
disputauit ipe cal. et eius effectū
ponit Jo. an. in addi spec. i ti. q filii
sint ltimi in v. hanc qōm. Credo in-
distincte opi. cal. nāin ꝑ rōnes allatas
ꝑ cal. nec obstat l. si quis ita. ex
ubi mixtū nō ꝯphendit' ex ūbis s3 ex mēte
ꝯiecturata testatoris. lex disposicōz condit
fauore ultime volūtatis in qua lex supplet
ex testator cogitatoē mortis ꝑuentꝯ non
plene pt tūc deliberare nō procedit ꝯo hoc
in actib9 inter viuos i quib9 lex nō supplet
nisi quatū verba ꝑtunt' et dic q non
ex hoc ꝑuilm et actus legittiacōis est
ex ꝯsiliū z hec spēs mixta nō inclusa i
mandato ꝯo hec pro obmissa q de-
t'minat bar. in l. ii ff. de libez obli. s3 ex
sub simpliciab9 ꝯphendit' mixta in mā
larga ff. de liber. z postu. l. si quis ita
sicut ē hec ex licet legittiare sit odiosū
ipa ptas fauorabilis est posset dici qd
dictū cal. procedet qn haūt facē vellet
ad ꝑiudiciū t'cij venientis ad successiōez
opi. bar. qn nō ad ꝑiudiciū ¶ Nūc qd
aut possit eps ltiare dic q ꝑpe non
ex hoc ē pncipis dispensare tn pt q̄
ltitate habilitando ut dicit hic doc. decꝫ.
dicit plenius. G. de fili. pb'ro. c. ꝑ. et si.
et hec sufficiant ex pte agentis et le-
gittimantis ¶ Nūc descendo ad finē
vꝫ que solēpnitates exigūt' in ltitat'
et ꝑmo oꝫ q impetrans eam exꝑmat
qualitatē illegittitatis an sit spurius
vel incestuosus ex difficili9 dispensat'
cū incestuoso vel spurio q cū illo qui
sūt nāls tantū ut pꝫ ex hac decre.
insi. et in talib9 nichil tacēi xxv. di.
ptotū C. de ꝑcib9 impa. offi. l. vnius
z l. quociens et l. ꝑceptiones. C. si cōt'
ius veluti pub. de Rptis super lris
et pꝫ ex hiis que nō. de Rp. cū dilecta
ubi i talib9 viciat ipo iure surrepcio
ad hoc de ꝯsti. uti. ul'tuti. c. ii z iii. ad
hoc q nō ꝑdoc. G. de fili. pb'r. c. si. et
ꝑ hec dicit Jo. an. in addi spe. in ti. q
fili. sint legi. v. quo si natꝯ q si quis
dicit se spuriū impetrādo legittiacōnez
sit spurius duplicatꝯ ex natꝯ ex vxo-
rato z vxorata cū alio q nisi hoc ex
ꝑmat' nō valet impetracō allata de
ꝑben. non pt li. vi. et cle. de ꝑben. de
fili. pb'r. c. ii. li. vi. de decimis. c. ii. §. i.
ff. de adult. vim passam §. ꝑsumptoē
ubi hoc plene prosequit' et dic azo.
disputasse Requirit' 2o scdm aliqs
q citent' agnati quib9 ꝑiudicat' et
qui als erant successuri p. l. nā ita
diuus ff. de adop. Inuenio q Ja. de
are. tenet ltiacōnez fieri posse et nō
citatis parentib9 qui sperat successionē
ꝯ hoc allat ff. de adopt. l. cū adaptō
z ex nō oꝫ eos ee solicitꝯ de hereditate vi-
uentis l. si. C. de pac. de ꝯces. ꝑben. c. ii.
l. ii. ff. de uulg. z pu. ꝯtra tenet mar.
de sili. in l. nam ita diues ff. de ad-
opt. ꝑ illam legem Idem innuit quidā
bartolomeus de Capua ut reperio

ut reperio in quibusdam appo. per l. nam
ff. de adopt. ubi non adoptatur quis
in filium absque consensu alterius filii. Jo. an.
hic in ver. libere in hac parte tenet consensum
illorum quibus preiudicatur necessarium quando fit ab
eo qui non habet potestatem nisi prorogetur
et idem sentit in ver. insuper in verbo potuit
allegat C. de pat. l. fi. et de man. libe. l. in-
animus hosti. unico patre non exigit consensum
nisi patris alias eo mortuo vel quo ad
feudalia exigit consensum illorum quibus
preiudicatur et hoc ponit Jo. an. in ver.
insuper in ver. requisisti. Concludendo
dic aut legitimatio fit post mortem patris
de cuius successione agitur aut fit in vita
Si fit post morte patris dic quod hoc vadit
in dubium an trahatur retro legitimatio
et an dato quod trahat retro legitimatio
tollat ius alteri medio tempore quesitum. dico sic
quod si est collata noviter iuris quod non fit per
illa restitutiva ut tibi conferimus legit-
timitatem hoc non trahitur retro. Si
aut est restituta ut reintegramus te
ad omnia iura nature primeva ac si legitime
natus esses que sic debet fieri quando vult
totaliter reintegrare ut non but. in l.
si amus. C. de opi. libertorum. et hec
trahitur retro. ad hoc l. fi. ff. de nata. resti-
in aut. qui mo. na. effi. sui. §. et
siquidem et §. illud. Nunquid aut ret-
trahitur ita quod tollat ius alteri medio
tempore quesitum. quidam dicunt quod sic. Bar.
tenet contrarium in l. gallus. §. et quid si
tantum ff. de liber. et postu. quod fictio
non trahitur retro ad preiudicium illius cui
medio tempore est ius quesitum nisi ad illud spe-
cifice restituatur ut ff. de usura l. si is
qui pro emptore. et hec opi. est nl. ad
hoc de Rptis quia si li. vi. et hanc con-
clusionem sequitur Jo. an. in addi. spec.
in ti. de successionibus ab intesta. §. ii.
ver. primam conclusionem. et per hoc hosti. in summa
qui filii sint legi. penult. colum. ver. quid
si imperator. Si tamen tenemus quod trahetur
retro ad preiudicium illius cui est quesita he-
reditas. dicit quod aut filius fecit se legit-
timare extanta voluntate patris quod declara-
vit ipsum velle succedere in testo. et non
exigitur quod illi vocentur. allegat aut.
Item si quis. C. de natu. liber. Si ius
appet aliud dicit quod exigitur quod citetur
illi quibus preiudicatur. immo exigitur
eorum consensus. allegat l. penult. ff. de nata.
resti. et §. hoc tenet Jac. de are. hec dic-
unt nisi appareat de expressa voluntate prin-
cipis quod voluit preiudicare in hereditate
Ego credo quod si non exprimit aliquid de
iure alteri quesito quod valeat legitimatio sed
non ad preiudicium illius de cuius preiudicio
agitur. Si aut exprimit princeps de
hereditate et iure alteri quesito specifice.

et non intendit preiudicare et maxime
si exprimit non ob. l. tali. dicit tamen uber.
de lobis. ut recitat Jo. an. in addi. spec. in
ti. de succes. ab intesta. §. i. ver. sed ex facto
quod nisi faciat mentionem de agnatis et
iure sibi delato quod non valet impetratio
licet legittimatio sit impetretur non obstante
l. et sit cum clausula generali et eodem tenet
Jac. buldum in aut. qui mo. na. effi.
sui. coll. vii. credo quod valeat privilegium
quod in concessione privilegii non est necessaria vocatio
partis cum fiat ex libertate principis ff. de
iure vocandis l. libertus. de plen. cum
qui li. vi. facit quod non doc. de consti. uti
vel inutili. cum dilecta. de privil. cum olim
et sic consuluit. dominus quod puto in legitimante
in terris suis. alias quando legitimat alius non cita-
tis illis quibus quesitum est ius nisi consen-
tiant. Si aut hec legitimatio fit in vita
patris et tunc potest pater disponere quolibet
de hereditate ad preiudicium sperantis here-
ditatem. unde ista legitimatio etiam non vo-
cata parte exigitur tamen quod fiat mentio a-
gnatorum et quod dicatur non obstante lege
nec sufficeret etiam sine fine. Si vero
fiat ad instantiam filii et in vita patris
et satis potest dici quod tunc illorum non exi-
gatur consensus et maxime si sunt ulterio-
res agnati de consortibus esset magis du-
bium. quia in vita videntur habere quodammodo quesi-
dominium. sed non credo quod illud intraret legitimationem
et hoc videtur tenere butrigarius in l. adoptat. §. fi.
ff. fi. nec obstat quod dicitur de adoptione quod illa
locatur in collatione iuris novi non consonat
natura. hic aut consonat natura cum hec dicta na-
fuit secundum primevum ius nature. credo tamen quod non
valeret legittimatio nisi appareret principem
certificatum istum alios liberos habuisse
quod hec est causa que est facilius inducta mentis
principis ad concedendum ut legittimetur
ex quo pater non habet alium filium sed sic expressio est
bene valeret hec impetratio et concessio
Idem tenuit uber. de lobio. de agnatis
si de eis non fecit mentionem ut recitat
Jo. an. in addi. spec. in ti. de succes.
ab intesta. §. i. ver. Item scias. sed loquitur
quando mortuus erat pater. Idem tamen sentit
et in vita. et hoc credo etiam si privilegium
esset proprio motu concessum. quod papa et
princeps ex proprio motu et proprius motus non
firmat rescriptum vel privilegium contra ius alterius
ut in c. si motu proprio de Rptis li. vi. Requiritur
et consensus ipsius patris ut puto a principio
vel ex post facto. non non potest acquirere patriam
potestatem invitus. requiritur et consensus filii
in legitimatione dic quod sic ut l. fi. ff. de his
qui sunt sui. vel alieni iuris. In aut. qui
mo. na. effi. legi. §. et generaliter et hoc
tenet gul. inde l. fi. Requiritur et sunt
aliquos quod hec legittimatio petatur per se
non est dubium an per procuratorem peti possit

videt' q no . ff de adopt. l. neq absens
§ fi. l. po mortem § fi. e ti. C. de ma-
nidi. l. neq mulierem hoc sentit glo in
corpore quibus mo. na. effi. sui. iuris
§ si quis. et hoc vr sentire bar. in l. po
mortem § fi ff de adopt. Ad hoc. l. in
bemus. C. de mani. libero. C. de his qui
ne. eta. impedimt. l. omnes bar in l.
gallus § et forsitan tenet qd primo qr
pcriunt usus pmissus et l. i. § usus ff
de prinr. 2o qr hic no optinet vicem
principis sed supplicatorum qr sit per viam
supplicacionis in auct. qr quibus fiat
mo. na. effi. sui. § si quis igit' i glo
que incipit qr quali fiat. Coll. vi
all' aut. ite signis C. de na. liberis. Ite
qr expte filii no exigit' qr sit pns
sed sufficit q nichil heat. In aut. qui
mo. na. effi. sui iur. § naturales et
§ generalr. Coll. vii. no ob lex neq
neq mulierem. et l. in bemus et l.
po mortem. qr i ltiar pr nichil dis-
ponit sed principi legittimanti consentit
leges quia loquitur qn pr emancipat
absoluat filiu vel auctorat' vel qui
adoptat vel dns manumittit que cu
non sint in administratone patris no possunt
fieri p procuram ad l. omis. C. de his
qui ne. eta. impe. Respondeo q ibi
requiritur pntia psone ad cognicionem
que sine ea fieri non pt sed hic no exi-
git' ad cognicionem ideo fieri pt in absen-
tem l. filiu. als fuit ex. § pribus ff
de prinr. et pro hoc infertur ibi qr patria pote-
tas no pt ptrahi p procuram qr ibi ex-
igit' actus patris leuantis et tamen istas
hoc tenere p dictam l. po morte § fi de
prima qo casus e hic. nam fuit impe-
trata p procuram. Requiritur 3o qr ista
legittimacio fiat expre. ut legittimet'
quis ut filius. nam ut nepos mortuo
suo filio. dicit guill. q non possit le-
gittimari in l. fi. ff de his qui sui sui
vel ali iuris. qr ficcio exigit psonam
filii ut peam extendat' p nepotem
ff ad l. ereque. hunc septor. ff de bo-
nis libertorum. qui libertinus § postumus
secundum guil. dictio hoc credo i legittiacoe
restituta sed in collata no video qn
princeps posset illi conferre iura legit-
timitatis. Item requiritur q simplici-
ter legittimet' na quo ad quid sit et
quo ad qd non eet quoddam monstrum
ut dicit hic lra. Sed e dubiu an pr
posset filiu ltiare hoc acto ut recta
pte succedat'. dicit bar. q sic ff de
adopt. l. quesitu. alle in x. coll. de fili.
na. ex mat. o contracto est
vulgar' uicholan ut ibi et hic ponit
in antiqua lectura. no tenem in noua
sed in suis recollectis antiquis. et

hec sufficiant de 2o. s. que exigantur
erga solempnitate legittimacionis. Nuc
vltimo videamus aliqua de effectu le-
gittimacionis. et hic ad itendum qd
quedam e legittiacio restituta quedam
collata. quedam e legittiacio dispensata
Restituta e qn ipm legittiat et poia
reintegrat pmeue nre. et e duplex
quedam plenissima. et hec se refert
ad principiu vite. quedam e plenior
et hec se refert ad suppositionem prolis
reintegrando prolem ad pmeuitas iuris
nre. Collata qn nouit quo ad quid
confertur sibi ius legittitatis no re-
stituendo retro. dispensatia e qn secu
dispensat' no obstante illegittitate et
hec pprie no e legittiacio sed dispensacio
quedam i aliquo particulariter conferens
ius legittitatis. Effectus e primo qd
oio integrat ad pmeua iura ac si
fuisset ltie natus. Sz posset ee du-
biu. an si statutu in mia stricta loquatur
mencionem de ltio pphendet' iste ltime
natus. et vr q no qr statutu ut stricti
iuris applicat' ad natam et originale
legittitates no ad fictam. l. in § hec
vba. ff. de neg. gestis. In cont'm quia
videmus q aplone legittie nati p-
phendu' legittimatus ex mat. subse-
quenti. ut no. glo. e. de elec. in no-
tint et no glo. e. e. tanta. credo q si
legittimacio sit collata aut dispen-
sata q sit dispensatus no dicat' ltimus
qr no integrat' ad nalia sed dubium
e de legittiacoe integra. dic q quedam
e legittiacio restituta plenissia p quam
disponit' in mat. et puto q si dispe-
sacio sit ex iuribus mat. q pphe-
dat' hic sit ltimus. qr actus legitti-
tatis e positiuus ut dixi et eo q lex
confert de iure et no no ficte. Ideo pp-
hendet' legittiatus p quis mat. vel
vel opinatum e. e. tanta. et quod ibi
not'. Quedam e ltiacio reintegtia
plena. et illa pena disponit' in plez
ltiando et reintegrando ad ius pmeuu
et de hac mag e dubiu. qr tn ista le-
gittitas sit de iure positio vr q hic le-
gittimi aplacoe pphendant' ius ut
hec dat' aiure positio dicem q si le-
gittiacio fiet ex iuribus cois legis ut i
casibus e. e. per tuas q pphendet'. Si
aut fiat ex iuribus pti no video q
pphendat'. qr negari no pt q dicto
q iste sit legittimus. q eius legittiacio
e de iure spali. et no qn et aplacio
statuti refert' ad ltim de iure coi. et
sic puto licet audiuerim quedam dis-
putante contrarium sed nescio si qs decidit
s. dnm angeluz de pusio in Ciuitate
Bonon. differt e in alio legittiando
et dispensacio. qr legittiacio simplr

hilitat. sed dispensacio quo ad quid. ut
pz ex no de fili pbr. c. i. li vi. ideo dispen-
satus posset plura bnficia osequi dispe-
sato osumeret assecucone vnius nisi do
exprimeret. Alii sunt effectus psonales
ut hilitet ad ordines ad hereditates ad offi-
cia adminicula et similia a quibus repelle-
retur alias. Sz e dubium q. s. e dictum an
legitimatus legitimet ad piudicium agna-
torum excludendos eos ab hereditate. Secundo
videamus an legitimatus hilitet et quo
ad prem et quo ad agnatos. Ita q omnibus
equaliter succedat. vz q sic. q ex quo
simpl e hilitatus et nalibus restitutus
succede dz. et pt omnibus indifferenter ma-
xime q no dz dulso iure censeri ut q
ad aliquos sit legitimus et quo ad alios
sit ~~lex~~ illegitimus. et ad hoc q bnfm
pncipis latissime e interpretandum. ff. de
osti. pn. l. bnficium. Jac. de bel. tangit
hanc qonez in aut. qui mo. na. effi.
legi. coll. vii. et ibi dicit pmo q aut
nulla facta e mencio de agnatis et va-
lebit legitimacio. s no admittit ad suc-
cessionez eorum. Si aut dcm e q possit
succede omnibus agnatis et cognatis pcius
no obstante. l. tali. dicit q admittit ad
successione et cognatorum. allat. C. de legi.
he. l. si ab eo. aut. qui mo. na. effi. sui
coll. vii. §. si quis igit. v. sic igitur
posea dicit q quoad cognatos et agnatos
no potest pnceps ipm legittimare nisi
osenciant. allat. C. de na. lib. l. ciuium.
In aut. quibus mo. na. effi. sui iuris
§. et gnaliter coll. vii. et §. filiu et l.
ita diuus. ff. de adopt. quia sic pr
no ltimat filiu inuitu. ita nec ltiat
filiu inuitis agnatis. et dicit hoc Jnno
notasse. Ita sunt antiqua qd uber de
bobio. qua tangit Jo. an. In addi. spe.
in tit. de success. ab intestato §. ii. v. s
quid si pr. v. Item scias in addic. et sb. v.
de 2a pte in effectu oncludit ptrium
q phoc q legitimet agnatis ipis
nullu sit piudicium. q phoc no ouit-
tant ad instituendu. et q pncipis e
creare gnalit in omnibus ptatem hanc
succedendi. fortius in vna psona vel
duabus pmisive. 2o q pnceps adoptan-
mendos illiatus. cotinus nisi ne ab eius
abstulit. ergo pt illud reintegrado
illi iura restituendo. et simpl quo
ad omnes. In aut. quibus mo. na. effi.
sui §. oz coll. vii. Si igit ad pmordia
nc redeunt. cessat ta qrele. vii q.
cy etia sine clausula vel cu clau-
sula gnali no obstante l. talos hilita-
buntur ad successione cognatorum. Credo
q cum hec legitimacio sit disponedo
ad radicem matrimonii et puto hinc reddent
quo ad oes hilitari et ltiari. na nulli
dubium q legitimatus in tmis de cre-
tunta. s. e. ltimus e quo ad omnes
aut hec legitimacio sit no disponedo
ad radicem matrimonii vel pncipiando ad il-
lam. et tunc dico q aut e legittimacio
restitutiua seu reintegratiua. et talis si sit p le-
gem hilitat quo ad omnes nisi lex aliquos
excepiet. ut pz in casibus no. s. e. ptuas
aut ltiacio sit p rescriptum. et hec e de qua
dubitatur. Credo q si e restitutiua et sit men-
cio de agnatis q quo ad omnes hilitet pmdes
uber de bobio. q reintegrat Jmpator ltiando
ad oia iura pximitatis. et ideo tollit diuiz
et effectu ocie ltitatis et illegitimitatis. applica-
do eu ad effectu legitimitatis. pse applicata
intrent quo ad omnes applicat correlatiue.
et ad hoc ff. de sta. hom. l. ingenuum. Si
no sit mencio de agnatis. adhuc ex quo
e integratiua ad pmeuu iuris credo q e ad
agnatos extendat. q integrati censent
simpl nisi alr integratio restringat.
et idem de collata. alias hinc q hec reun-
ciat pma iura. Si aut eet collata
iuris pticularis succedendi. alias aliud no
hnti. credo q hec iura posset oferre
demu inter osencientes. et sic loqt
l. nam ita diuus et filia. oferre em pxim-
qtatem invelit absq meo osensu no pt
q talia dare e ne aut osensus. Sz inte-
grando adiuua ne pt illa in dare q
na dedit. et abstulit lex sine agnatorum
osensu. sic oferre pt absq eorum osensu
seu restitue. Alius e effectus quia si p
condito testo. et alius institutus legittimat
filiu filius rupit testm sic disputat
Jac. de bel. In aut. qui mo. na. effi. sui
coll. vii. q factus filius rupit testm ut
si ingressus monasterium post testm. In statuto
monasterio. q monasterium filius factus In aut.
si qua mulier. C. de sacro. sanc. eccl.
xix. q. ii. si qua. no. de pluc. in pncia
go ltimus qui hz aliquid rnalitatis. C.
de adopt. cum in adoptiuis. 2o q filius arro-
gatus rupit. ff. de liber. et postu. l. filios. ff.
de quarta. l. bnf. l. no putaunt. §. si quis
emancipatum. fortius go hic ltiatus qui hz
arcsum vinculi nre. C. de adopt. l. cu in ad-
optiuis. et l. filio. ff. de liber. et postu. alias
rones prosequit. s sufficiat q agnoscit iura
agnacionis. et se pmum repit in gradu.
q phac dz filius postumus. et sic rupit p
illam l. filio. q ocia inprimit ltiacio illius
e effectus. q si pri hnti nalez filium
substituat si decessit sine filiis ltimus
an hic filius excludat substitutum et de-
tminant Ja. de are. q sic. ut recita spec.
in tit. de succes. ab intestato in loco pal-
logato. q hic e filius legittimus quo ad-
iuuante na. ad hec ff. de liber. et postu.
l. filius. et l. cu in adoptiuis. C. de adopt.
q na oi restituit et macula illegitimitatis
oculat. In aut. qui mo. na. effi. legi.
§. illud et sic vidi osultum et dz q sic fuit
osultum bonon. Non ab iusu feudorum

si de feudo sunt controuersia . ff . naturales . quia
licet non succedat in feudo succedit tamen in
hereditate et ut dixi . c . e . tanta . per hoc an-
gelus determinant quod in ualde nobili legit-
timatus non excludit substitutum per id quod
d. in . c . naturales et l. non excludit adop-
tiuus substitutum . excludit tamen hic naturalis
qui filius nominatur na. Idem puto si dixit
si decesserit sine filiis legitimis et naturalibus . quod
si dixit sine filiis legitime natis . videtur quod sub-
stitutum excludit legitimus per matrimonium . ar. glo.
de elec . innotuit . et c . tanta . c . e . sed
legittimatus per legem aut rescriptum an tunc
excludat satis est dubium . solo . pz . ex hiis
que dixi . c . puto quod non excludat aliquo
tam . quod testator uidetur se retulisse ad legitima-
tem sui temporis natiuitatis et uerba sua re-
feruntur ad natiuitatem naturalem non fictam l.
fortius in uerbis legis et per hoc non obstat . quod
de elec . innotuit et c . tanta . et hoc puto
fortius si uerba sic duplicasset . si decesserit
sine filiis legitimis et legitime natis . Alius
etiam determinant angelus in illa dis-
putacione . alius est effectus secundum quosdam
quod iste legittimatus succedit in hereditate paterna
et si postea contingeret patrem habuisse alios fi-
lios legitimos . tangit hoc spec. in titulo de
success. ab intestato . ff . 1 . v . ff . ex facto quod
in principio In hac quaestione guido de suza tenuit
quod non succederet . C . de na . liber . l . 1 . p . l .
ex facto ff . ad trebell . et p . l . cum acu-
tissimi . C . de fidei . quod pater filium legitimauit
propter defectum filiorum et tacita est condicio
si filios non habuit legitimos et naturales . propter
mentem legitimatum ad hoc l . similiter . C . de
reno . do . ff . de uulgar . et pupil . l . ex
facto . ff . de her . inst . l . si ubi propter
superuenientiam filii rumpitur actus . pro . facto
alii tenent . q . quod legitimati succedunt cum
legitimis et naturalibus . In alio . qui mo . na .
effi . legi . ff . si quis uero et ff . generaliter
et ff . illud . et hoc tenet goffre . hec
uera dicit Jo . an . nisi apponatur clausula
quam dicit se uidisse de facto in
legitimationibus pape . Ita tamen quod si domi-
num patrem tamen prolem legitimam ex uxore
habere contingat non coequitis eidem sed
quartam de bonis ipsius possis recipe
portionem . et dicit quod per talem clausulam
filio naturali non prouidetur in tam inte-
stati per quod dicit patrem tunc debere uiuum
prouidere . et est equum quod stilo curie
clausula adderetur quod prouideret hac forma
uel alia quod si decederet pater super hoc or-
dinatione non facta dimidia omnium partem
que ad legitimum filium uel unum ex legitimis
pertineret tibi debere censemus . et ad hunc
declarari possset . quod partes filiorum essent
equales . alius aut effectus an sit

legittimatus succedat in feudo et dictum
sunt . quod non . c . e . tanta . de alio effectu
potest dubitari . an si pater ex statuto tenetur
emendare dampnum datum per filium . an
intelligatur statutum de legitimato de iure pz ex
fortis . an aut tunc teneatur per naturali
dante dampnum est quod . an naturalis teneatur
ratione filii . et hanc quaestionem tangit Jo . an-
in tit . cum filii . si leg . et dicit Guido de
suza determinasse quod non teneatur si est
natus ex incestuoso coitu . quod non meretur
nominari filius . sed pro naturali nato ex con-
cubina dicit illum teneri . quod filii nomen
habet Et ibi dicit Jo . an . unum uerbum . quod
licet omnes nati ex soluta et soluta ap-
pellantur naturales ex communi usu loquendi tamen
proprie naturales sunt qui sunt nati ex concubina
tenta honestate in domo In aut . qui mo .
na . effi . sui . ff . si quis aut defectus
coll . vii . In aut . de trien . et semisse . ff . ad
hoc dicimus coll . iii . hac opinione sequitur
bar . in l . tutelas . ff . de capi . di . quod hec
appellatio filius est nature . et sic cadit in
bastardum et per hoc quaeritur an si fiat statutum
quod omnes de domo talium expellantur de
ciuitate . uel alia pena imponatur . an
ex hoc comprehendatur bastardus dicit quod
si sint domus pagnatoe non comprehenditur
bastardus si sumus domum pro omnibus habita-
tibus in una domo . dicit quod adhuc com-
prehendi . si sint domus pro una parentela
descendencium ex eodem sanguine dicit quod
comprehendetur bastardus . nam domus sunt quae
sint pro agnatione . ut l . cum unus
ff . de alh . riba . lega . ff . ad sill . l . iii
in principio et in l . fac . de are . quae pro
omnibus habitantibus in eadem domo . C . no .
li . po . l . iii . si dicitur ex consuetudine
de domo omnes qui portant eadem insignia
propterea quod hec est appellatio ciuilis quod diu-
sificat ex loco diuersitate non naturalis quod non
est diuisificatur . ff . de iusti . et iur . l . omnes populi
unum bastardus non comprehendetur bal . dicit in l .
cum nuptie . ff . de statu ho . quod bastardus non
est de parentela nobilium quod sordes non merentur
nomen inter patricios . C . de impe . l . heredem
Idem tenet in l . filium . plus dicit quod non
potest arma portare nobilium . l . cum nuptie
ex communi usu habetur contrarium . l . filius stricte
dicitur quem nuptie demonstrant . ut dicitur de
Juribus Ex anderis determinatur quod de
notariis erit quod est uidendum primo an
notarius a papa creatus possit conficere
Justrum in terris Imperii . 2o quid de crea-
to ab imperatore 3o quid de creatis ab in-
ferioribus Ad primum an creatus auctoritate pape
possit in terris Imperii . uel creatus ab im-
peratore possit in terris ecclesie . aduerte

+ nota

Si queritur an papa uel imperator possit
creare notarios subiectos imperio uel Im-
perator subiectos ecclesie dubitacio posset
esse et uidetur quod non propter iam dicta quia tamen non
est dubium quod notarius habet officium quoddam et
preheminenciam auctoritatis et maxime quia
creantur iudices ordinarii siue administra-
cione et creantur iudices cartularii Igitur
sicut papa non dat iudices nisi suo subiectis
ut ... tamen sic non creabit notarios credo quod
si velit creare non subiectum consencientem
et suppositum imperio quod possit ea racione qua
potest illi tamen delegare quia in hoc nullum
tangitur preiudicium et hic est actus volunta-
rie Iurisdictionis et prorogabilis ut puto
et hoc tenet bal. in l. eum qui ff. de Iu-
risdic. o. Iu. Sed dubium est an talis notarius
in terris Imperii qui est constitutus ab ecclesia et
in terris ecclesie qui est constitutus ab imperio
possit conficere Instrumenta ita quod sint valida
Speculator tenet quod sic de Instrumentorum edi. § .
restat ... et non quod quis potest facere ... v.
inj tuncta et c. per principaliorem allegat hoc
c. ... insuper hanc opinionem tenet bar. in l.
ij. C. de offi. proconsul. quia hic est actus
voluntarie potestatis et hoc tenet Innocentius
recollectus in antiquis remittit ad l.
cunctos populos C. de summa tri. et nichil
ibi credo hanc partem quod notarius Imperii
conficiat Instrumenta in terris ecclesie in temporalibus
et econtra notarius pape uel a papa creatus
conficiat Instrumenta in terris Imperii et hoc
quia est actus iurisdictionis voluntarie et
hec potestas est prorogabilis nec agitur
de preiudicio nisi rogatum Instrumentum in auct.
de tabell. § i. et not. in c. i. de fide
instru. de offi. lega. cum in iure ¶ Si-
aut queritur an in spiritualibus possit conficere
instrumentum non in cisto ... quod alibi tractatum
s. de elec. c. ... ne cle. uel mo. sic
dictum est ut ibi dicit Ad tercium quid dicen-
dum de hiis ab inferioribus et hic est advertendum
quia quidam sunt creati ab habentibus
potestatem ab imperio uel papa ut sunt
isti comites palatini qui cotidie cre-
ant notarios et tales possunt simi-
pliciter est concessa eis potestas creandi sicut
creati a papa uel imperatore et hoc
tenent doc. in locis preallegatis Sed si
loquimur de inferioribus non habentibus potestatem
a papa uel principe est hoc dubium di-
vulgatum an inferior a papa possit
creare notarios quod latissime prosequitur
Inno. de fide Instru. in c. pe. tabellio quod
sequitur Speculator in ti. de instru. edi. § re-
stat ... quis potest facere tabelliones
et cetera ... quod ulterius solus papa et
Imperator quo ad limites civitatis
uel dioc. possit facere civitas consuetudine
uel statuto et hoc de fide instru. cum
dilectus ¶ Ad primum l. actuarios C. de
actuariis li. xij. Immo et defensores civi-
tatum quo ad civitates ut l. primaria
C. de defen. civitatum et in auc. de defen. ci.
§ . sed ... secundum gul. de cu. et bar. ff. de
adopt. l. nec ad optio. Sed est dubium an ta-
lium Instrumenta excedant vires esse territorium
advertendum quod hec quod multipliciter potest intel-
ligi primo an Instrumentum factum in limitibus
territorii et inter illos ubi creatus faciat
fidem in alio territorio et dicendum est quod sic
C. de emanc. libe. l. i. et hoc tenet
bar. et gul. de cuneo in dicta l. non aliter
et bar. et doc. in l. cunctos populos C. de
summa tri. et fi. catho. potest secundo intelligi
an valeat Instrumentum quod confitetur in limitibus
territorii ubi creatus est inter alios extra-
neos uel contrahentes et idem quia ibi sor-
tiuntur forum ex contractu de foro compe.
dilecti et c. fi. et hoc tenet Jo. an. in
addi. Spec. in ti. de instru. edi. § restat
... quid de hiis que sunt a comite potest tercio
intelligi an notarius unius civitatis
hiis auctoritatem a statuto civitatis possit
conficere Instrumenta in alio territorio bar. quod
non in l. ij ff. de offi. proconsul. et idem
dicit in l. i. C. de summa tri. quia huius
potestatem ab inferiore a principe non ex-
ercet iurisdictionem est voluntaria extra territorium
dantis potestatem ut l. ij ff. de offi.
proconsul. ad hoc de foro compe. Romana
§ . h. vi. et idem tenet Spec. in dicto § .
quid de hiis et ibi Jo. an. in addi. re-
citat Jo. an. in quodam tenet quod notarius
de consensu partium possit conficere Instrumenta
cum hic potestas et officium sit prorogabilis
C. de Iuris. omn. Iudi. l. privatorum
Guil. de cu. tenet ... in l. repetita
C. de epi. et cle. et per dictum l. repetita
et quia auctoritas creantis non se extendit
extra locum ergo nec habet potestatem ab eo
allegat ad hoc C. de penis sanctorum
... l. hac parte et de muneribus et actu-
ariis l. in primis et C. de executo. l. ij.
recitat Spec. alios distinguere an con-
ficiant Instrumenta eorum que sunt volun-
tarie iurisdictionis et emancipa. et similiter
et putat ... non per l. ij. ff. de offi. pro-
consul. credo est quod prorogatione extra nec
in voluntaria nec in contenciosa Iurisdictione
possunt aliquo modo exercere officium
suum et quod Instrumenta ab eo confecta non
valeant quia eius iurisdictio non potest
prorogari cum eam non habeat secundum modum
officium quod est ... et inextendibile ad ali-
as personas ar. de offi. delega. p. et
et c. fi. et hec sufficiant de hac

difficili ma Circa vero ita hanc ptem
qui dicat filij nales dic hic glo qlaz
qz filius nalis dr omnis filius pt adopti
uos spuales xxx q iij § i plerumqz tn
nales appellant qui celibes qcubinis
nascunt ut hic z xxxij q iiij liber Jo
an i addi spe mtus qui filij sint ltim
ita pncipiu in v qom desoluto dicit
q olz omnis nati ex soluto z soluta appel
lant nales ex cõi usu loquendi tn
nales sunt qui sunt nati ex qcubina te
ta honeste in domo Jn aut quibus mo
na essi sim § siquis aut desius coll
vij Jn aut de trien z semis § z hic
dicimus collacõe iij quod e bn nondu
ppter statuta que faciunt mencionez
quoqz de nalibus Circa vero qui filij dicat
adulterini glo dicit q nati ex adulterio
et dic adulterinos filios psbroz qui
cu fornicant adulterant cu sint
qsi mariti ecclie arz lvj di Zosomianc
Nõ q matrimonij dicit cu ecclia vl
spali cu quolz pbro § hic appellat
qsi matrimonium matrimonium aut spuale est
ppe int epm z eccliam et in signu
portat anulum et nõ de postu pla
c fi latz qsi spuale dr cu quolz plato
et de elec nec pfectu lancy cu rectore
ecclie ut nõ glo de elec dudu latisse
cu quolz pbro § hoc determinat ad
ecciam vlem ut hic nõ bene Remo
ad q videbat et Nõ platu z supi
orem nõ debere ee facile in relaxando
Jure i aliquo subiectorz Nam statz
inferiores talia trahut in exemplu
et ex hoc sumut audacia postulandi
id sibi fi debe nõ tn supiores qlibet
hanc sume audacia qz debent qsi
derare an sint pares isufficiencia illis
qui pter suis graciam qcessa sit vn
no debent se inducere pares illis qui
digniores sut xl dr multi i fi vnde
debuit iste qsiderare q licet eet no
bilis nõ erat equipandus regi et q di
gnior psendus e xl dr no cogant
io qz patens erat hec dissimilitudo
papa nõ curauit illam explicare ad
hoc de filia c fi Nõ 2o modum
allegandi qui aduocatus inducit cauz
silem ut inducat solu put qd adsimi
ppositu sic faciebat iste tacens
illa i faciebat ppter ad illa ex quibus
patebat dissimilitudo Aduocatus aut
ad ipse ptis dz ee vigil i ondenda simi
litudie et sic collige ar Nõ 3o q fa
cilius dispensat cu prole pdita viro
dimittere vxore auctoritate ecclie et aliaz
sup inducere qsi cu dimittere ppa auc
tate Et nõ q illud dz teneri firmu
q e firm pter auctoritatis supioris z di
nõ teneri factu qui e firm auctoritate supioris

licet auctas sit nulla q intellige qui
defectus surgit in auctate nõ in aliis
partibus c vij vi l meminerint et
pz ex nõtis c fi de elec li vi Nõ qrto
q ille dz facere in qtemptu qui aliud fac q
interdictu hois aut Juris Nõ qnto q
auctas ecclie i separando matrimonium aut ltiat
prolez pditã ex 2o matrimonio aut facilicorem
inducit ptatem dispensandi z ubi auctas
e nulla et sit qsummatu matrimonium errore inter
dato z q nõ ltim et prolez inducit tn pro
bile dubiu Juris de plus ltiatõne z inducit
faciliorem ptatem dispensandi z sit pz q
facilius ecclia dispensat sup tali ubi pen
det dubiu vicij sup quo e dispensandu
qsi dispenset sup tali ubi e quitiu ma
festuz z nõ q cassare refert ad actu
nullum vide glo c ut lite nõ qtest
attendens Nõ sexto q fides e vinculum de bo
nis qiugij et q bona qiugij sut ta
her sut nobilia usqz ad x insup Opp
primo q sina nõ fuit nulla ex obmissi
one ordinis ut lite nõ qtestata qm q
i So si sina fert qtra absentem nõ
pemissa fuat ordo iuris si fertur qt
pntem dz p omnia suari ut i hodie
sua cle dispendiosam de iudic Jux
ta cle fi de rebus sign bn aduerte
q glo pcedens dicit q psina e nulla
psuit donec qtrarium pbetur allegat de
remis i pncia z hoc qualz pendet
dubiu nullitatis z loquit z de sina
que nõ tnsit in rem iudicata vide
q nõ in dco c i pncia z podera bn
q pendente dubio nullitatis psumitur
pro iusticia sine lz secus pendente dubio
appellacõis de resti spo sepe ad hoc
optie cle ij de seq pos et fruc z iij
cle ij de re iudi i pondera q talis
auctas nulla ex defectu iuris excusat
qtemptu z malaz fidem sequentis
sinam adeo § q inducit facilitatem
dispensandi Oppono 2o q nulla fu
erit necia dispensatio cu filiis regis
ex quo erant nati ex supinducta dimis
sa prima auctate ecclie de spon cum
inhibitio c eo referente Eo cedam
dicunt q erat ltia io nõ egebat dis
pensatõe z pbata affinitatis z ad tex
sub audiut maxie alij dicut q necia
eat dispensatio qz sina fuat nulla z i hoc
residet glo Jo an et host dicut q aut
ples e pdita ex 2o i facie ecclie qtracto
pus separatõm an phibitionz et ples e ltia
aut pus separacõz z pus phibicõz z eget
ltiatione dico sic q quoqz ples pdita
ex 2o mrio nulla facta separatõe p im
et proles e illegitima nisi qiuge sci
ente primu matrimonium vel ignorante 2m si
2m e clandestinu si aut non eet
clam destinu et alter qiugum pbabiliter
ignoraret proles e ltima c de clan

despon cu inhibito quicq proles e pdita
post separatom primi aucte ecclie et post p-
hibitonez et idem quicq post separatonem
primi et an inhibitoz et sic primu e sinu
valida separatom tamen e planu q proles
e ltima si aut e separato et invalide post
inhibitoz proles e illegitima si ante
inhibitoz et utrq coniugu scit factu infrat
nis et proles eet illegitima si scit una
factu et nis alta no tuc e legitima si
uterq scit factu et utrq ignorat Jnu
hic e casus dubitabilis pendete dubio
impedimeti pbls dubitat eo finito
si appet impedimetu an ples sit ltia
adhuc pbable e dubiu q in vidat
extra de e. relatu glo. vz hic tene et
doc. q ples sit ltima ex quo e nata
an inhibitoem et dicit hic hosti quod e
impossibile q qs ex diversis heat plem
eadez die que ect ltima puta si mat
contraxit clam primo cu pedissequa hic
ples ect ltima ppt verz ee matril si ea
dem die palam contrahat cu dna hic
proles ect ltima ppter mlier ignorantia
ut e. de clam. despon. cu inhibitio
Venio ad 8 instup Ex hoc 8 no p.
q e pole
pncipe in mudo post Jmpatore
qui supiorem no recognoscit et hic e
rex francie s hoc e de facto ut dicit
glo. et no ex hoc q ad validitatem
gestorum p aliquam civitate vel pplm
sufficit q illa sit in q possessione libertat
et no recognoscat supiorez de facto dumo
aliqua ca ad hoc moveat et no hic
casu aptu q civitas no recognosces
supiorez existens in possessione huius libtat
pt extende manu ad reservata ipsi
pncipis vide bar ff de le. l. no ambi
git. l. de min ff de mino. l. i. § de qua
ff. de postulando et extra. e. vide pe. t. l.
ex hoc inte. ff. de iusti. et iur. et Jnno
de fide. instru. cu p. tabellio. ff de cap
ti. l. hostes No 2o q in hiis q reser
vata sunt in sgulam pncipis non est
pbbis iurisdictio e in hnte ptatem per
paribilem tam absq consensu sui supioris
et sic licet in aliis proroget iurisdicoz
laicus absq consensu supioris no tn pro
gat in istis que sut meri Impii et sup
me ptatis idem in feudalibus ut dixi de
foro compe. Veru et i Jnno. vel de iudic
decretez et hoc tenet hic hosti. alle
sinna de arbi. § de qua re sub. § impedit
8. s. inicq vasallus Item no pt prorogare
in altius pniudicium ut hic sm doc. als
pt ff. de iudi. l. i. et ii. q dic ut no de
foro compe. c. penult. dixi plene i dco
c. tetez et i renusi. ad bar. et no q
laicus pt prorogare Jurisdictionem
Judicis ecclia No 3o q huius regalia

solo iure regaliu no vz posse legitimare
nisi cu hoc sit in possone libertatis Nota
quarto q pr in filiis vz posse exercere que
sunt volutarie iurisdictionis. vn data ptate
legittimandi pt ltiare filiu posset q prc
et Jmpator legittimare proprium filiu et phs
vz q e posse comes hns ptatem a pncipe
filiu suu ltiare ad hoc ff de adopt. l. si
consul. q hoc facet no tamq comes s tamq
pr et ex hoc no q concurretibus duabus q
litatibus in eiusdez psona quarz sm unam
pt actu exercere sm aliam no pt Jnspi
cit illa sm qua pt si qualitates compassibi
les sunt et si illa sm qua no pt e nalis
et alta accidetalis et hoc qm accidetalis
in actu exercendo potentior e nali vel qm
exercitiu solam pt respice accidentalem
et nalis accidentali no repugnat vel ab ea
non discrepat nisi q illius no e potectie
Op. contra istu 8. q no sit possibile regem
no cognoscat impatore. vn q. ii. i capitulis
So. dicit glo. q de iure no e possibile
s de facto sic et sic erat hic vn dic glo
q sube rex francie romano Jmperio
Jnno. dicit q sub e pape. hosti. dicit q
in temporalibus dz recognoscere Jmpatore dnm
lxiii di adrianus qui dei vicarius e
in tpalibus ut no. e. e. t. ii. sube tn
Jmpator pape q sube illi qui sube
pape ut pz in hiis que no i. an aut
pertet rex francie ispanie et anglie hac
subiectom no recognoscetes vz q sic xi
q iii qui resistit et an hec subiectio
pscribi pt dic ad utq q no e pscrip
tibilis ut in c. cu ex officii de pscrip et
q peccant s forte q diu exigatur
possint excusari sic no i decia de deci
mi hoies isti sm hosti. op 2o q non
possit ltimare pnceps proprium filiu q
in proprio facto auctorari no pt. de iusti. t.
si. de iure pro. phras So. dicit glo q
licet rex hoc possit face melius e quod
abstineat a talibus ff. de offo pconsulis
nec aliud ne auctoret in facto proprio
hosti. dicit q solus pnceps hoc face pt
aliis pniudicando Jo aut q face posset
cuirialius facet abstinedo et ad papam
recurrendo. C. de pignor. l. iii. no tn can
cis ar. vii. q. i. pontifices xiii. q. i. §.
ii. 8. adh tandia. et se. dico sic si pnceps
velit hoc face et i proprium filiu no e dis
putato si e inferior a pncipe ut huius
ptatem ab eo vel rex liber si hoc vult
face pniudicando aliis ut q forte hz ve
nientes ab intestato pinquos hoc non
pt si absq alius pniudicio velit hoc face
pt concedens tn e q palam faciat et
si dicat in quo pniudicat aliis filiis
eodem gradu vel coniuctis q sperant he
reditatem illo illegitimo q modo no sperabunt
cu pr face no possit et si vellet
cum isti saltem quartam dimictat dic
tn glo. in § sequenti in vbo regi gram

q rex no pt legittiare filiu suum, vel licet
possit ut subditu, ut alius succedet no
filiu ut sibi succedet credo q supradictu
e. Venio ad 3 racionibus. No si papa facit
gram de nunc no erunt ples ltima. s pt
dici q facit gram ppter dubiu ancq decla-
ret an subeet impedimetu affinitatis
an declacom dic ut dixi 6. No 2o q
ita idem pnt gere vincla diuisoz loquitur
et facit ad no de cosi. c. i. li. vi. No 3o
quid significet hec vba plena 3 rectioz
vel pleaz ptatez q intelli 2 q ad tpalia
2 q ad spualia vide de elec. quelam q
aliqui referat ad sola tpalia. facit 2 hic
vide bona glo q dic de plena 2 omnioda
iurisdicione q icludunt ea q sunt meri
impii i cle. de foro cope. i verbo omnimodaz
vide tex. i cle. i. in fi. ut lite pendente
No quarto q ppa fatet q ptatez 2
quo ad actu legitimandi fatet q no hz
ptatem regularit. s solu certis casis in-
spectis. 2 icam mo exercet ppt pbabile
dubiu causis regis. An proles eet ltima
vel non possz 2 alio mo intelligi 2 hic
e cas p papa sm quie intelligitur no q regu-
lariter ppa sua ptatem no exercet i t'ris
Impii. hoc fallit in casibus certis inter
quos e ptas ltimandi. et e ra q an
possit vel no ltimare in t'ris Impii s
pbabiles dubitacones 2 opi. 2 varacoes
inter doc. huius cas an ad papa spectat
ptas det'minare q det'miasse censet
dispesando cu filiis regis. sim secn p'm
intellcm. No quito q ppa i declaracone
ptatis sue. si pt dz recurre ad testim no-
mi 2 vestus 2 sic ad legem dinam no ad
suu Jus positiuuz. i quo cuq e pro roe
voluntas. s ad ius diuinu 2 imp mutabile
No sexto cautum gnalem in quo pt hui
cesius ad papam. qui 2 int pmos laicos
e qo de qua sunt opi. int doc. quo tn de
t'minacio e pape. et hoc siue qo sit
civalis siue ciuilis siue sanguinis siue spi-
alis q facit q legistas. qui dicunt deci-
sionibus spe et maxime de duabus quest
de q i. t. Raynaldus 2 Raymerius q recessit
ab errore canonistaz. ut solet ee stilus
2 pet. 2 Cy. s hoc no dicit bar. ymo
ondit q canones sunt semp opinatia
rone fundati. et hoc q altius intellex
2 realius q ipi 2 ophlistiu. ymo dicit
quidam hic doc. q i opi. maxi rece-
dendu e pape q diuisioz. 2 hoc q
pape no alii data e ptas interptandi
nam impator ad ipm recurrit. C. de
suma trini. l. fi. hoc tn vez nisi alit
det'minavit pgea. ut dicit hosti i suma
de foro cope. No septimo q appellacoe
psone sub noie dignitat cophenditur
ille qui e in pgone licet alt' heat

Jus. hoc probat tex i. qui pe loco et ex
hoc dicunt doc. argumentu q si causa
comittit bon. epo. et unus sit intrusus.
alter electus 2 no intrusus q intelligit
exnti i pgone. alle. de cose. di. i. s. ii. ge
xv. q. i. sicut si q. No octauo pena i obedie
pcepto supioris q e pena mortis q de-
clarat tex. s. excois. 2 sic no obedies
pctat mortali. et appellacoe pene mort
in etia cophend' excoitaco 2 q excoi
no pmulgat nisi p mortali. No nono
a.i.n proced ab ethymologia 2 vtute vo-
cabuli. e tn vez q illi pualet a.i.n
adiffinito ut no bar. i. l. i. ff. de testam
2 ff. de tutelis. 2 fuit dom butrigar. i l.
instrui ff. de fide. instru. 2 i aut. de ter-
minis C. de epi. 2 cli. q no. dixi de pbe
cu fm. No decimo q deus oi crucifigi
qui mebra sua crucifigunt sic 2 spunt
in membris suis. viii. q. i. qui nos q no
q bononien suspendetes clicos 2 flore-
tinos capientes p collectis q capiunt
et suspendunt xpm in membris suis
Nota vndecio hosti. q papa debet
indetmina colibus hre fres suos 2 sic solus
nichil facere dz. de quo de pem. 2 remis-
sionibus cu ex eo. de cli. no reside. extra
cstis de Jud. 2c ad delibandaz de scisma-
t. vno li. vi. No duodecio p ptate
pape auctis i. gencq ligandis. et no
q ppa e vicarius xpi. et no q clanes
2 se extendunt ad mortuos q Judex
e viuoz 2 mortuoz. de quo ut de
suma. extra. a nobis. hosti dicit q hec
lia pnt dicit q e iudex viuoz et
mortuoz refert ad xpm qui 2 iu-
dicabit papa. no de plenitudine
ptatis pape sup quo plenissime
disputat hic hosti. et an ptas
Impatoris dependeat a papa vid
Jnno. de foro cope. licet 2 vide ipm
et doc 2 glo. de Judic. nouit. c. 6. e
cam ne insisto in hoc. s teneo cote-
not etiam q dixi 6. q papa in 3
racionibus dicit q certis ex causis pt se
intromitte ptatem extendo in t'ris impii
et ppter hoc infert q potuit cu filiis
regis. hic no declarat nec appet quis
sit iste casus. ignt dicit glo. qd tex
declarat. nam inter ceteros pt racione
probabilis dubitacionis de casu regis
dicit tn glo. q p hoc no e ordinarius
in t'ris impii. qui aut sunt isti cas
quidam forte illi quibus subditi suf-
fraganeoz sub sunt metropolitano q
no. de offi. ordi. pastoralis. dic q sunt
cas de quibus de iudic. nouit p simo
de foro cope. licet i. i. cu sit alia qdi
ponunt hic doc. in illegitimitatis quo casu

Ex eius adulterium ptem. No pmo q
facilius dispensat supviuo sup eo
an sit probabilr dubitat q supviuo
certitudinalr assistenti. No 2o q lex ca-
nonica et mosaica et ciuilis repugnat
illegittimitati ex adulterio et illam dapnat
ut no. q papa no de facili dispensat
contra legem diuinam et no q(uan)sinz pos-
sibilem multiplicis legis ex diuisa aut
etiam idem dispositum. No 3o q nati ex
adulterio appellant mazeres et spurii
vide glo. in c. nisi cum pridem de renunc-
iationibus in verbo mazeres in v. psone et no
q illegittimus e inhabilis ad ordines
No q(uar)to sm leges q illegittimi exclu-
dunt maxime adulterini et sic nati ex
dapnato coitu a successione parentum
No q et sm leges excludunt a potestate pe-
tendi alimenta vide q no. i. c. cum
haberet. 6. de eo q. mana. qua polluit
p adulter et sic i remittit glo. et pleius
in spec. e ti. § quid de natis et sic q
leges videntur excludere tm tales a succes-
sione parentum. de materia dixi 6. c. cum

Ex tenore.

i. an.

Si coniugatus viuente prima
contrahat cum 2a in facie ecclesie
ignorante legitima erit proles ipsorum. Sunt
due ptes in prima iudicium consultatio in 2a
responsio et ends ibi 2a i intelligentes
No q dictio quondam notat preteritam
qualitatem cum adiungitur ad hoc de fo-
ro compe. ex parte. No 2o q mater pt tamquam
coniuncta psona vel tutrix vel agere
pro filio ad hoc de appel. ex parte. No 3o
q marito vir equaliter succedit filius
et uxor cum filia q qualr intelligatur
dicetur i. No q(uar)to practica conclusionis
libelli in petitione hereditatis q concludere dz
petens ad restituendum. No quinto q pr
illegittimus no pt habere heredem filium etiam
legitimum et sic vz q ab hereditate patris ille-
gittimi excludatur etiam filius legitimus. No
sexto q opinio matrimonii colorati aut
ecclesie et opinio boni alterius parentum et decepta
compotatio mat. propter vicium alterius vincit
et plene legitimat proditam ex eo et sic ad
legitimationem prolis no exigitur veritas ma-
trimonii sed sufficit q(uod) pro colorata et
no solum color iste legitimat prolem cum
matrimonium e i nullo ordine rl compotatis propter
vicium consanguinitatis sed et propter alterius
coniugii vicium et no solum hoc operatur
bona fides vtriusque parentum sed et bona
fides alterius tantum. Et no q exigitur
q hec opinio duret usque ad natiuitatem
vel saltem conceptionem prolis no suffi-
cit opi. ap. mat. nisi et adsit pro
tempore saltem concepte vel nate prolis
Op. pmo q illegittimitas et si hic patet
no excludat a successione filium legiti-
mum filius legitimus admittitur ad succes-
sionem patris illegittimi q nullo iure
prohibetur hoc. So. dicunt doc. q hic
petebat hereditatem quondam mariti i.
hereditatem cum qua dicebat debitam
marito et ex psona mariti debitam
pupillo 2o vz q mr nichil posset
petere ex hereditate mariti q i successione
prima ea e descendentium in aut. i succes-
sionibus. C. de legitimis hered. So. dicunt doc
q mater petebat sibi tamquam tutrix et
i libello dz tutor et procurator concludere sibi et
pupillo restitui sic sma dz ferri in psonam
utriusque sm no. de elec. quebam vel for-
te ipa petebat aliquam ptem quam lucratur
ex consuetudine vel ex pacto. Op. 3o q
mulier no possit agere pro filio q no
pt ee procuratrix. C. qui mulier tutele
officio fungi possit. l. ij. in aut. matri et
aliam iurabat no transire ad 2a vota
hodie aut no iurat sed renunciat beneficio
uelleiani in aut. debi. ma. ff. quia no
coll. vij. et si contraxerit statim repellitur
a tutela. C. e. aut. sacra. de apel. ex parte
ubi de hoc. Op. q(uar)to q cum hic principaliter
agetur de hereditate papa no potuerit
se intromittere ut in c. cum. 6. So. papa
i beneuento hz iurisdictionem temporalem et spiritua-
lem vel no fuit oppositum vel hic inter
miserabiles psonas. Op. quinto q filii isti
non sint legitimi ut 6. c. referente. So. dic
glo. qui contrahunt in facie ecclesie utraque par-
te ignorante et plani q sunt legitimi quoque
altero sciente et altero ignorante et ad huc
sunt legitimi et hoc vm e i quolibet impedimento
cum parentes renunciare no putant sequis si
possunt ut i impedimento similis conditionis
q tunc in dispensatione proles esset legittima
Ubi uterque et alter ignorat et matrimonium
clandestine contrahitur et tunc sunt illegitimi
hoc restringunt quidam ut goffre. ad im-
pedimentum consanguinitatis. In impedito
aut isto vel alio et si matrimonium esset cla-
destinum dicunt proles e legitima q d.
cum inhibitio no fac mentionem nisi de impedimento
consanguinitatis. Idem vinc. q illa decre-
tum inhibitio e penalis igitur no exten-
denda ff. solu. ma. l. de viro. Jo. an. tz
d. q eade e ro i omni impedimento cano-
nico q ex quo obstat impedimentum
canonicum proles no e fauorabilis nisi
matrimonium in facie ecclesie sit contractum ut hic
et illa constitutio e fauorabilis alto r.
q inducta propter piculum anime ideo ipius
pena no est restringenda sed validanda
ut vitentur picula et i ple puniantur

parentes mandatum ecclesie contempnentes. ff. so. ma. l. iii. Sed nec filii legitimi semper succedunt nisi sint liberi. 6. e. tanta et quia non contrahunt matrimonium non est clandestinum et alter coniugum saltem ignorat impedimentum et tunc filii sunt legitimi. et dicit glo. quod hoc verum est etiam si concipiantur vel nascantur iam lite mota. dum tamen ante sententiam concepta sit vel natus. 6. e. cum inter de eque glo. remittit. 6. de clan. despon. cum inhibi.

Quererit glo. quid si aliquis esset servus et dum crederetur liber habuit prolem. an filius eius propter opinionem ecclesie iudicetur liber et legitimus quo ad ordines. glo. dicit quod non. C. solu. ma. l. iii. allegat in contrarium ff. solu. mat. l. cum dotem § si. dicit si pater servus contrahat cum muliere libera ea putante ipsum liberum. hic non est matrimonium. filius tamen qui sequitur conditionem matris ingenuus est et propter putatum matrimonium legitimus est. ideo tunc ipse posset ordinari. et ex hoc erit mirabile quod ille idem error qui inficiet matrimonium ille idem error legitimabit prolem. non ob. l. iii. C. solu. ma. que dicit illud contrarium. quia illud est de iure civili. secundum quod legitimatum matrimonium non legitimabat prolem. quamquam liber contrahit cum serva quam putat liberam. et tunc hic non potuit promoveri. quia dato quod ei non obstet illegitimitas propter opinionem matrimonii obstabit tamen sibi servitus. quia sola opinio ex quo sequitur ventrem non facit ipsum liberum. ideo tunc repelletur ab ordinibus. Quero quid dicitur contrahi in facie ecclesie. Goffredus dicit quod sufficiat quod fiat publice amicis coadunatis et nemine excluso et sic utuntur ytalici. 6. ar. C. de nupt. l. vicinis. alii quod servata solempnitate bannorum. i. que matrimonium accusare pos. c. si. quod verius est ut patet de clan. despon. cum inhibitio secundum goffre. et hosti. et Jo. An.

Gaudemus.

Gaudemus. proles prodita ex matrimonio inter infideles legitime legitima manet et parentibus ad fidem reversis. h. d. Nota primo quod infideles contrahunt in secundo vel tertio gradu et sic patet quod lex canonica non astringit iudeos. Nota 2o quod non erit subiectus legi non astringitur dispositioni legis quo ad effectus iam in esse statutorum legis antiquis in esse productos. Nota tertio quod quedam tollerantur propter publicam utilitatem et non quod interest favor publice utilitatis quo ad xpianos quod facilius inducantur infideles ad convertendum se. quod absque alia dispensatione tales filii sunt legitimi quia nati sunt ex matrimonio secundum suam legem approbato. igitur legitimi sunt. 6. de consan. et affini. de infidelibus. So. dicit quod hodie sunt legitimi absque aliqua dispensatione. prout sunt nati ex iudeis in 2o vel 3o gradu. prout autem sunt nati ex 2o matrimonio post factum divortium adhuc vivientibus repudiatis filii tollerantur et sic hoc est ex dispensatione. et sic illud ubique volumus reputari potest proprie et improprie stare. Quererit glo. an inter tales sit matrimonium. glo. remittit. i. de divor. gaudemus.

Visso de matrimoniis et ipsorum impedimentis videamus de eorum separatione. et quia hec fieri debent et solent accusatione premissa et probatione rite facta. Ideo premittit Rayn. qui matrimonium accusare possunt. vel secundum quod proles suscepta ex legitimo matrimonio legitima est et ex illegitimo illegitima. videamus quo matrimonium quod legitimum creditur illegitimum declaratur. ut sic videamus an proles ex tali matrimonio suscepta debeat reputari legitima. ma. habetur xxv. q. vi. per totum.

Quero qui admittatur ad accusandum matrimonium. dicit quod quando agitur ad separationem thori et soli coniuges admittuntur. 6. de divor. cum. quemadmodum. Quandoque agitur ad separandum vinculum et tunc aut est impedimentum defectus aut frigiditatis et sic adhuc admittuntur solum coniuges. de quo. 6. de frigidis. Aut est impedimentum erroris et adhuc idem. Aut allegatur impedimentum consanguinitatis vel affinitatis vel alterius matrimonii. et admittuntur omnes illi tamen qui sunt de consanguinitate coniugum aliis preferuntur consanguineis. tamen tacentibus indistincte admittuntur extranei. licet quidam contra et male. ut no. Jo. an. in addi. spe. e. ti. supra § repelluntur. et inter extraneos preferuntur maturiores et antiquiores. xxxv. q. v. c. i. et ii. et iii. 6. videtur. Quero an omnes indifferenter admittantur ad testificandum in tali causa. dicit quod omnes qui repelluntur ab accusando omnes illi repelluntur a testificando in tali causa et sic omnes qui admittuntur ad testificandum. dummodo alias ydonei sint. Quero de modo procedendi. dicit quod quando fit super federe matrimonii. quod allegatur consanguinitas vel aliud impedimentum. proceditur lite non contestata. secus si agatur ad dimittendum ad thori separationem. c. ut lite non contestata. 6. i. et c. quam. § porro. hodie servari clementina dispendiosam ubi agitur de federe.

Quero an in hac causa quis possit esse accusator et testis. dicit quod sic. xxxv. q. vi. si duo. et c. episcopus in synodo. et c. de penitentia. 6. de testi. preterea. Jo. an. in addi. ibi. hoc tit. § i. ca. dicit quod non potest amicabiliter quod sic tribuens qui tenetur ad expensas et interesse sit ydoneus testis. secus is qui vult ex officio. ut. d. preterea vel ex consanguinitate defectus consanguinitate coniugum episcopo ut indicat et forsan etiam nominando illos quos scire putat. satis putat quod de sua sententia sibi creditur et circa hoc dicit prudentes attendere quod canones allati in materia emanaverunt quando prohibitio valde erat difficilis in probando. an. decimo non debet. de consan. et affini. que forte non emanassent post dec. non debet. Quero an

in tali tamen ad invitat pr et mr ad testi-
ficandum dic quod sit ubi agitur de sanguinitate
coniugum ut i. et melius de consan. et affini.
c. i. de spon. c. cum in tua de testi. super eo
Si non queritur de consanguinitate sed de alio impedimento
sicut an contraxisset cum ea tunc licet contersint
ad mittendi pr et mr ad attinencium et testium
tamen in hoc casu sed propter potenciam alterius coniugum
habetur suspectum testium repellentur a testimonio
sed non ab accusacione de testi. super eo et idem
videtur sidintur primo cum alio contraxisse vel notum
esse misisse et spirituali cognacione ¶ Na in hijs
si suspectum sit alicuius testium repellentur
arg. illius dec. super eo In consanguinitate tamen
est speciale quod numquam habetur suspectum testium
alicuius consanguineorum vide quod no. j. e. vi.
ubi bestii dicit d. z. f. de jo. an. An.

Relatum.

Cum agitur de federe
matrimonii reo absente con-
tracter putat super
impedimento matrimonii re-
cipi testes dummodo litem
et ad dictam eorum ferri sententiam ¶ Sunt due
partes in prima consultacio in 2a Rusio i. certiz
¶ No primo quod compaternitas et cognacio spiritualis
est ut levatum et filios levantis talis que
impedit et dirimit matrimonium ¶ No 2o quod ab-
sentes esse tricorum pt citizi plias vide
de foro compe. romana § i. ¶ No tercio quod
contra absentem et ex vicia causa que tamen habet
principium a delicto absentis in causa matrimoniali
proceditur ad sentenciam diffinitivam lite non contestata
¶ No quarto quod ex manifesto quod intelligo
latius pro notorio procedit ad sentenciam ut no
ar. quod probatum per testes non dicitur notorium de
hoc dic ut i. c. ma de cohi. cle. et muli-
et non quod manifestum sufficit veritati plaudi
et non quod in notoriis exigitur citacio ¶ Op.
quod mulier debet sequi virum xxxiij q.
ij. unaquaque ¶ So. dicit glo. prosequi
tenetur exquo i non poterat remanere vir
infra de ea nisi forte vagabundus esset quia
tunc non possit ipsum sequi ff. de capti. liberto
l. quod in ex provincia vide quod in dicto § una-
quaque et hic gloffe de quod i no ¶ Op. 2o
quod ex solo manifesto sentencia non feratur v. q. ij.
manifesta ¶ So. glo. intelligit manifestum
pro notorio et sic in lata significacione salvo
nisi ponas aut p z. quia sufficit matrimonium
i. testibus comprobatum ff. de ibo signifi.
sepe vir enim aut numquam posset hoc impe-
dimentum esse notorium ¶ Op. 3o quod lite non
contestata non possit procedi ad diffinitivam sentenciam
contra non contumacem ut quia hic absens ne-
cessaria causa ut lite non contestata quoniam § ij.
¶ So. dicit glo. quod cum iste sint absens
sua culpa hec culpa loco contumacie re-
putatur vel 2o et potuit procedi contra contuma-
cem exquo constare pt de vite mulieris et
tanto tempore expectavit ¶ Alij dicunt quod ista
corrigitur per illam hodie ista sunt expedi-
ta per cle. dispendiosam de iudic. ubi et
parte non contumace obmittitur contestacio ¶ Querico
quid si est factum pactum in contractu matrimonii
ut maritus debeat certo loco morari et
inde non discedere an standum est pacto dic
quod sic quia in tradicione rei sue pt apponi pac-
tum C. de pac. c. l. i. et vide quod no. 6 de
spon. gemma et hec vera nisi novus casus
emergat propter quem oportet a pacto recedi
ut pt poni ex. per hoc c. ar. de excep.
pastoralis tum si pdie sum consultus quid
esset de pena apposita in casu quo discederet
dixi quod ubi ille voluntarie discederet valebat
pena quia pena non tollebat libertatem
matrimonii in contrahendo vel dissolvendo sed ubi
ex causa discederet non valebat pena quia sic
tollet libertatem concessam ad matrimonium et sic
exaccionis debiti. An.

A nobis.

¶ Accusacio
et testimonium
in causa matrimoniali principaliter
et non plures fieri debent In-
prima partis con in 2a Rusio ibi ad hoc
¶ No primo quod accusacio vel testium per sola
cartulam absque expressione verbali admitti
non debet in causa matrimoniali ¶ No 2o quod
testimonia hoc est deposito dicta presumptionum
non faciunt plenam probacionem faciunt in presumptiones
¶ No tercio quod presumptio quoque iungitur
presumptioni ad complendam probacionem quod non ¶ Op.
quod non ipse dicit hec accusacio in matrimonio quia
finis accusacionis est pena ut pz de accusa-
cione ¶ So. ipse est denunciacio et stricte
licet latius posset dici accusacio non ad hoc
dixi de intencio accusantis ut cesset
capcio quod proprium est denunciacionis et melius
est quod fiat in scriptis 6 de testi. i integri
ex leis et hoc in contractu in contrahendo aut
planum est de despon. impub. ad dissolvendum
Iuniore ¶ Op. quod presumpcione indicetur dep-
super affecte ¶ So. presumpcione non indicatur
nisi violenta ut ibi coadiunat cuali-
as probaciones et cumque propter ipsum defe-
tur sacrum sed non in causa matrimoniali quod
non vide quod dixi deinde. iuran. c. si.
¶ Sed vero an dicere habeat locum in testo-
monio et accusacione glo. dicit quod
procedit in utraque putat tamen glo.
quod de mente sit lre quod loquatur in testibus
ut pz ex lra ibi ad presumpcionem quia sola
hec accusacio numquam iuvat ad probacionem et dic
hic primo quod testi in causa matrimoniali
per se est examinandus ut audiat cum q
trepidacione loquatur sicut dicimus in
causa matrimoniali et alius quod iudex
testem et ei recipit d. certificare
alium qui est iudex cause et remittere quanta
fides sit ei adhibenda de fide inst. con-
tuto insi. de quo dic ut 6 de fide inst.
constituto deprobatur quomodo contra et c. An.

Videtur.

Inter matrimo-
niali super
consanguinitate et contractu testi-
ficari potest consanguinei et potest h. d.

ponit dictu 2o ipsius ioan 3o i q no
soluit quoddam ptm ¶ No q in ca
matrimoniali ubi agit de mato coniugendo
admittunt pres frēs et cognati et sic
habes causam in qua parentes no repelluntur
a testificando et no q in tali cau e secus
admittit ad testificandum idē si agat
de ptrato dissoluendo ¶ No 2o q possibile
ē ca idem ptrius vincli legis et consuetu-
dinis inde psti c i li vi ¶ No 3o q
parentes omnibus aliis pferunt i testifi-
cando et no tam quare parentes potius
admittunt quia quilz melius cognoscit ge-
nologiam suam q alius et sic no ceteris
paribus pferendus ē quis ad testificandum
de actu q melius ē scit eo et de eo infor-
matus ¶ No 4to q in casibus i quibus
admittunt testimonia de auditu in
dum testis et si no deponat causam scie
pti mediata causam sciendi scz p immedia-
tam et pondera q hec mediata pro-
cedit sine ipam collegerit ex relatione
alterius sive ex recitatione maiorum sive
ex cartis et sic pt testis no de eo q
scit ex tanta persona unde i de pnite
cu olim ¶ No quinto q in ca matrimoniali
ubi agitur de ptu admittunt consanguinei
tamq melius informati ¶ No sexto q
melius psunt informati quis in actu
i quo eius interest interesse quia sentiens
ex ab illo quanda veritas testimonii q melius
psunt informati et q ille inssiliter me-
lius informatus psunt cuius interest
in actu de quo testificando quit int-
ee ¶ No septimo q scdm leges no valz
matrimonium contractum a filio sine consensu patris
in manus ē ptate no emancipato ff
de ritu nup l filius ¶ No octavo q
pr in ca filii et filius in ca pris non
admittunt ad testificandum nec i criminali
nec i civili causa fallit in ca vium
prout agit de coniugendo vel disiunge-
do et hoc ē ex prerogativa matrimonii et ppt
eius favorem ¶ No q ca matrimonialis
dz favorabilis ē prout agit de mato
disiungendo propter pctum fallit ē in
testo de quo ii q v § i ¶ Quidam
alii casus no i spec de testi § i principali
ubi satis de hoc ¶ Op po q parentes
no admittantur ad testificandum i causa
matrimoniali filiorum et de testi super eo
quidam dicunt dec hanc loqui qn ambo
sunt pres si aut alt ē superior potencia
vel divitiis no admittunt ut ibi q
testimonium ē suspectum alii dicunt q hec
dec loquitur alio casu ut i dictu glo
vel concludere q quando agit de mato con-
hendo vel dissoluendo ex consanguinitatis
impedimento et i distincte admittat
ut hic aut agit de ptitu et tunc stan-
dum ē distinctioni dec super eo dic aut
sponsus ē superior filia et parentes filie
sunt suspecti sive de consanguinitate agit

sine de contractu nam in genologia possent
filium dicere ponendo primum gradum pro sie
inferior in utraque causa admittunt si ē pare
ad arbitrium ut tn index attendat an mat
affectet matrimonium multum an no ut po repel-
lat 2o admittat si indifferenter se hz et
tunc hebis respectum ad qualitatem psonarum
de quibus multas mutationes ac metus trepidacionem
admittat vel repellat ut no de de spon
impub attestationes de testi in ma et
in dubio p mato ut hic an

Insuper. Innita desponsata
postea sponte consti
contra matrimonium no audit Impma
consultatio in 2a versio i itaque ¶ No
primo q matrimonium nullum ex defectu liberi consensus
et etatis ratificat p coplam voluntariam
superveniente etate legitima intercedente ¶ No
2o q femina i xiio anno dz habilis ad
matrimonium contrahendum ¶ No tercio q mulier
ducta an annos legitimos si no vult ra-
tificare matrimonium dz contradicere statim cum sumit
legitima etas alz si cohitat no contradicendo
matrimonium ratificat et maxime copla in-
terveniente ¶ No quarto quales debent ee
testes q matrimonium produci q dent ee fama
et conversatione preclari quos sunt in glo ¶ Op
primo q ad probandum no debuit admitti
mulier de contractu appris ex quo constabat ipam
coactam voluntarie q quis no dz admitti
ad probandum q probatum no relevat ut
pz de offi dele cum contingat So dic q
hec probabat i probare intendebat invite
illud ē nichil pfco sepe quee pt ¶ Op
2o q ex quo invita contraxit lz sit coacta
q hic no sit matrimonium xxx q iii ipa So
hic loquit qn voluntarie fuit ex post
facto cognita i qn fuit cognita invita
dicat tn glo q ex possessione i dubio dz
voluntarie cognita allegat de spon adid
quod ¶ Op tercio q mulier ē post legitimam
etatem possit contradicere q data igno-
rancia tpis eenista ca tempus sibi non
dz currere ¶ Ite q talibus minoribus non
currunt prescriptiones ymo iure sucurrant illesi
q in quibus casus i integrum restitutio no
ē necessaria l si Sz ista puella tollerabiliter
ignorat numerum annorum et illos non pot
certitudinaliter scire maxime circa etatem
Ite ista erat minor cum prescriptio no currit
ignorat et post maiorem etatem no dz sibi tpus
currere et sic videt q contradicere possit So
negligencia sibi imputat q potuit scire
p auditum parentum etatem suam q comit scit
Ite q communiter parentes contradicunt prefilia
ideo negligentia parentum noceat filie
et quantum ad dicit spale ē in hoc mato et
hoc tollerat propter publicam utilitatem
alz multa matrimonia indebite dissoluerent
et p hoc videt ad 2m q spale ē in tali
mato in quo ē reputat maior ad agendum
de iudic c i li vi et ppt capacitatem
doli sibi currit tempus ¶ Op quarto q ē
absque culpa si cohitavit solum post etatem

legittimam ratificet de despon impub. c.
.i. li. vi. So fatet hosti q sola cohitacone
ratificatu foret matri si exigit ptinua-
cone tridui post etatez legitimam. remittit
.s. de spon. de illis q no e ti. c. fi. z c. atte-
stationes z dicit q fortius e matri si secuta
e copla z psumitur psensisse. exquo ita ca-
nis coplam violentia no allat de quo s.
de spon. requisiuit. secus tamen si fuisset pficta
minita ut no i. xxvi. q. ii. prima actacone
.x. q. i. constant. secundum hosti. no dein hoc q
ibi tenuit q Generis de forma huius re-
clamacionis et practica ut impediatur
pfirmacio seu validitas matri dicit q
faciendi e cora epo. s. de despon. impub.
duo z c. de illis z c. ptinebat vel cora
eius officiali de frigi. c. i. z illis desicie-
tibus ad plures z tandez ad vicinos bone
fame recurrendu e de frigidis laudabilez
de offo dele. pastoralis. § fi. ut tamen q-
uito potest cora epo veniat z ei publicet
de app. si in stu. de sen. excomis decetotem
secundum hosti. An.

Significatur

Repel-
litur accusas
matrimonium propter questum Insuma
facti narracio in 2a. cause pmis-
sio ibi tu igitur No primo q accusator re-
pellitur instituens accusaciones no propter finem
peccati vitandi sed propter finez questus pecunie
No 2o q effectus no sequitur semper in-
tentum operantis et maxime opera sua da-
tis i malu ymo quandoque oppositum sequitur
no q istos qui predie venerunt ad levandum
rumorem i civitate ista Florencie hntes
intentum q propterius eos sequeretur q postea
se clauserunt in sacra reputata et i se te
muerunt per duas horas ultimate fuerunt
capti z decapitati inter quos fuit maxi
de riciis bastardus de mediciis z unus alt
de spinis z Guil. de ienninnis No 3o
q maliciis hominum no e indulgendum
No certo hic peticionem sine de calup-
niose accusantez psito de calupnia ve-
ro quo hoc potest pstare q mat hoc fe-
cerit ex fine questus dic q publicatis
testibus apparet nichil probatum z sic testes
q inducebat revelaverunt hanc iniqui-
tatem ante testiomum postea enim no cre-
deretur eis de testi. sicut vel probabiliter
intermediatores post pecuniaz postulabat
ut dixi. s. So phanc dec. dic generale
ee q nullus admittatur ad accusandum
cum pstat q mala intencione ducitur
et fortius i denunciacone i qua dz ee sine
crie. ii. q. i. i gravibus. matrimonium enim propter
no accusatur nisi ab uxore. nam cum no sit
publicum crimine no admittitur nisi cuius
interest sed denunciari potest. z dz denunciari
crimine i quo manet. i. c. proximo de spon.
impub. ad dissolvendaz Et vero an
tales ex offo propter repellere possit doc. dicit
q sic hoc tamen nisi als ubi immineret per-
iculum aie exquo pstat calupnia quin eum
nichil obicret ad usalus de excep. excepcionem

vel expresse psentit. z de posti. quos
prohibet. z de elec. cum nobis olim glo. sic
clare No glo ult quetenz q in matrimonio
dare pecuniam no inducit symoniaz q ibi
no infertur gratia de quo de sacra unic. c.
uno de symo. cum esset de quo .i. q. i. q et quod
insensibilis. xxxii. q. ii. honorantur. An.

Quum in tuis.

Repellitur a denunciacone matrimonii
qui tempore denunciacionis tacuit
nisi denunciacionem probabiliter ignoraret vel
iuret denovo didicisse que nunc malici-
ose no obiciat ponitur quo 2a i super quo
distinguens responsio vel solucio. 2m inebz
ibi aliquin. quod primo solvit tamen interserens
2o excipit i. nisi excepcionem amplificat
i. q No primo de psuetudine antiqua
matrimonium ptrahatur dicunt banna post eccia
et hoc olim erat de psuetudine hodie de hac p-
suetudine e factum ius de clan. despon. cum
inhibicio No 2o q publice facta i dubia
psumitur scia nisi probetur ignorancia ad hoc
de posti. pla. c. i. qualiter autem probetur hic
hes triplicez modum probandi. s. probandi absen-
ciaz z no q sufficit absencia ex diver-
ponderat quo q plurimi ignorancia z stati
publice facti si sibi e adiecta secundum tempus banni
lati vel statuti editi. 2o probat igno-
rancia si propter infirmitatem paciebatur
metus exitum. 3o ino si erat i annis tam
tenris q ad pphensionem banni etas non
sufficiebat. vel si alia ca legitime fuerat
impeditus No q statuto termino ad accu-
sandum post terminum quis no auditur z hoc
propter suspicionez que surgit q ipsum q no fiat
ex malicia. nisi probabiliter ignorat terminum vel si
apponat impedimentum cuius scia ex post
facto ad ipsum pvenit. z sic vz q dispoicio
dec pastoralis q loquitur de termino statuto ad ex
cipiendum dilatorie habeat locum in termino sta
tuto ad peremptorie excipiendum. dein fuit
s. ti. i. lator. z q ibi dixi notando z no
q ignorancia ee qua opponit probat per-
iuratum z ultra hoc dz iuratum pphendere
q ad hoc opponendum no procedit ex ma-
licia Nota certo q admittuntur ad accu-
sandum impetum q notitia habuit cause et
impedimenti ab aliis q sciverunt tempore banni
z sic admittuntur aliqui. quare repelluntur auctores
res. quia auctores no repelluntur ex defectu
psone sed propter aliud intrinsecum impetum. s. propter
lapsum temporis opponendi quod eadez ca re-
pellendi no pcludit ad successores. po
ob. q no vz possibile q propter etatez hic fuit
inhabilis ad capiendum banna z postea foret
habilis ad capiendum impetum. So. glo. dicit
q hoc e possibile diversa tempore. ut q forte
primo no erat habilis tempore banni emissi
ad capiendum bannuz vel impetum iuit
aut effectus e habilis ad utrumque secundum doc
sciebat psanguinitatez sed no pphendebat matrimonium
2o. ob. q no vz quis admitti ad accu-
sandum debe ubi eius auctor repellitur

de testi licet de hetiis sitatis ¶ So· dic
glo· cuius no admittit ad testificandu
cuius auctor repellit ut i· s· bn admittit
ad accusandu cuius auctor repellit ut hic
et ro e modicu et magnu piudiciu si accu-
sator admittit cuius auctor repellit sed
magnu e i teste na p dm auctoris cuius
no dipnat ii ad sint lcimi testes s sic
ad dcm testiu no dz de talis auctor aquo
cam hunt dicendi q et ipe admitteretur
C· de accusi· pos· l· vitia· Credo q possit
aliter videri ubi vicin inficiebat psoas
auctoris aqua habebat dictu testis· hic in-
ficiebat psonam auctoris aquo iste habebat
sciam Item hic fundametu auctoris no
trahit ex actore s sca cae de qua accare
intendit i· fundamentu dicti trahebatur
ex auctore io nocet ¶ Ceruero quid opre-
hendat hic appellatoe huiusmo dic quod
ophendit denunciatoz q alibi ponit pmato
sub pena pecuniaria facta ·xvi q· i· statuiq
q scientes impetra· i· certu tempus defe-
rent· de clan· despon· c· fi· et vide deva-
riis edictis de except· dilci· et dic hic Jno
q talia edicta ponuntur· denuu· qui plures
ad agendu uel accusandu uel opponendu
admittunt ad aliquod sile· ut i restitu-
cioe i mat· in adopcone et i talibus qsilis
sunt lcimi lator· ff· de adopt· l· na ita
C· si ut se ab hedi absti· aut· si omnes
et e ro q tuc nescit que cta psona
debeat vocari sicut dz de eloq accusanz
ff· quoz lega· J· i· § q aut ¶ Ceruero et
qui dicat i annis teneri ostitutus
dicit doc· q forte erat minor xiiii annis
uel erat no doli capax de delic· pue
c· i· q nulz q peccare pt dm e si pecca-
uit inte fr tims etc· q i· si peccauerit
et xiiii q· iiii tam sacerdos uel regulait
no admittit minor agens Insti de cura
§ item initi sm vinc· ¶ Ceruero que
dicat lcima etc· dic puta q erat ex
contratis illo tpe ¶ Item q no potuit ad
mitti ad accusandu de iudic intelligenus
et dicunt hoc arbitrio iudic relinquendu
de offo delega· de cais q oia no pnt
specificari ff de delegati· l· no pnt ff· de
pscrip· urb· l· iiii ¶ Ceruero an ppontis
bannis hic q repellit ab accusando ad
mittat ad denunciandu vz q sic q
repulsus ab accusando ptextu nuncu
nichilominus admittit ad denunciadu
ut pz· s· de mre· uitan· quemadmodu
glo· determinat ipm no admittendu qui
lapso tmino psumit suspectus et suspecti
no admittunt ad denunciandu de-
accu· cu dilcis· de spon· cu in tua et
q phibet ab accusando q una via
phibet etc· sufficit regla cu quod
cu ocor· de regulis iuris li· vi· nisi for-
te tacuit q tuc no hebat plurdes

uel forte tuc no nouat hoc cu ipe po-
tuit impedire solus testificando desponi-
ptea de testi sup eo· cu e sola fama
impediat de osan· et affini· c· ii· dica
denunciatio fit prose ad ptm corrige-
dum et hec admittit e lapso tmio
ut no ber· et hosti cu in tua de spon·
aut fit solu ad fine dissoluendi mat
ubi quiescat anus denunciantis et no
admittit ut hic· hoc na nisi tacuit
q alt opponebat que pyea docet pua-
ricatu ff· de puarica· l· iiii· Naz talis
pyea admittit alo si no docet illu
puaricatu no audiret sm Jnno e
si ignorasset illu accusasse de quo de
accu· de his ¶ Ceruero an lapso hoc
tmio admittant tpi ohentes ad
accusanduz glo· dicit q sic q tmis
ipis no intellr statim allat de restitu·
spoli· ex oqone· de clan· despon· cum
inhibitio· de sen· ex coi· Jnq sicom Ceruero
an indistincte statim tmio elapso ex
cludat captate accusandi vz q sit insi
nisia tmi accus xxxii· q· iii· mulier
q audiat usq ad anmi· pyea xx· q·
ii· puella uel salte usq ad certe dies
de osti· pet· l· pmissor ¶ Quidam
ut Jo· dicit q hoc intellr cu tpa-
meto ff· de solut· l· q dicimq· glo·
dic q aut res e integra et sep pt
admitti aut iam e ostitu mat et
pyea plus no audit tamq suspectus
si an potuit denunciare impedimetu
glo· tenet doc e si i banno fiut dein
q pus tmi no audiret ff· de adopt·
l· mancipioz et l· si adoptio § fi· sm
que ubi decretu cu tac cognicone
apponit e oio puandu C· cominaa-
cones uel· epi· l· intlocuta et idem
hosti elapso e tpe alege ostituto
no licet aliquid dice· C· de adult
obmissa e si sit lex municipal· ff·
decre· ab ordi· fa· l· fi· ubi decretu appo-
nit sine tac cognicone potius censet
citato q intlocuto C· comm· epi· l· int-
locuta et vide q no denuntiet testi· c· ii·
et de pciur· i ma· ¶ Recitat aliques te-
ne mat sinam nuciam ut nullus post
tmi audiat C· de inge· ma· l· diffamari
s ad hoc prodest sma q si mat no
sequat pus smam no audiret alo secus
¶ Conclude q aut decretu emanat
aut statuto tmi sine tac ocgnicone
et cu sma et indistincte re integra ul
no integra no audit aut emanat
cu tac ocgnicone e sine sma e dato
q citatio sit facta q pyea no audiret
et adhuc ocgnicu e distinguere aut sit
res integra uel no ut dicat glo· et hic
hz locum tam in tmio hominis q iuris
ubi aut nullus fuisset tmis statutus
admittendi edt quandoq re integra

re aut nō integra ad mittendū ꝺꝺt cū
ꝑramēto ꝑ iura que allāt glo· fin̄ Immo
et hosti· vide· ꝙ nō de appel· cū pati fin̄
Jo· an· vltimo glo· tangit hic ꝙ plus
valet iuramentū ꝙ ꝓscriptio naꝫ hic
erat ꝓscriptio contra istos ꝑ lapsum tꝑis
que tollit̄ iuramento· ꝫ dicit dat ꝙ hec
nō hic tollit̄· ~~ꝙ ꝓscriptio fit vno currē~~
bat̄ sup alio ¶ Nam ꝓscriptio erat ꝓpt̄ lap
suꝫ tꝑis et iuramentū ꝓstabat sup super
ueniencia sc̄ie ꝑ mō ꝓbat ꝙ lapso tꝑe
erat ꝓscriptio malicie ꝛ iste iurando ꝗ
maliciose nō fecit allāta ea ꝙ nō int̄
dedicit puritat̄ malitie ꝓscriptio ꝑiꝫ
veriꝰ ꝙ malitia cessat· eo ꝙ ea nō int̄
superuenit ꝫ eā iuramento ꝓbat̄ An·

Rca de diuorciis

Uiso qualit̄ matrimonia contrahant̄ nūc
videndū ē qualit̄ dissoluāt̄ ꝛ loqit̄
in pōri de diuorciis· ex· qui sunt quo ad
thoꝛ̄ quī ꝗ quo ad vinclū ut j· patebit
ma· hetur xxviij· q· i· ꝛ q· v· ꝑ totū
xxxiij· q· ij· xxxv· q· ij· xxxv· q· vj· ab
illa ꝛ duobꝰ c· se· ꝛ q· ix· ꝑ totum

Siquia· ¶ homicidiū
necessariū non
ꝓhibet̄ spē coniugij sic ma
chinatio ī mortē coniugis
h· d· ꝛ nō dimidit̄ ¶ Nō
vīm delictū ꝓuans spē
coniugij si mulier machiat̄ in mortem
viri et ꝓpt̄ illam machinatōꝫ sequatur
homicidiuꝫ ¶ Nō 2°· ꝙ licitū ē se defen
dendo aliū occide̾ nec ei homicidiū
ascribit̄ ad aliquā penā ¶ Nō etiā ꝙ
mlr̄ q̄ ē insidiata vite viri ꝓuatur spē
coniugij licet cogitatō nō hūit effectū
dūmō sit deuentū ad actū ꝛ hꝰ maxīe
cū hoc facit cū adultā Idem si sit
mediatrix ¶ Oppono ꝑmo ꝙ hic hoī
cida repellat̄ a ptāte cōtrahendi matꝰ
xxxiij· q· ij· interfectores ꝛ c· admonē
¶ So· regularit̄ homicidiū aut ē necc̄ium
ꝛ hoc impedit matꝰ contrahendū· aut
ē voluntariū ꝛ regularit̄ nō impedit
exceptis casibꝰ qui hent̄ xxxij· q· ij· inter
fectores ꝛ c· admonē· cū· s· maritꝰ int̄
ficit vxorē ut nō· j· de penit̄· c· ij· et in
casibꝰ ī qbꝰ homicidiū impedit matꝰ
In oībꝰ illis si sūt iuuenes dat̄ lⁱcētia
cōhendi ex dispensatōe ut dꝰs in casibus
q̄ aut sūt delicta q̄ impediat ꝙ matꝰ
cōhē hent̄ iij· c· ij· j· de penis glo· sup
c̄tra de c· si despon· ubi casus sine
effcā nō attendit̄ remittit ad j· nō et
dic ut dixi ¶ Quero nunquid vir tenet̄
habitare cū vxore sibi insidianti dīt doc
ꝙ nō si refrenari nō pt nec aliqua
cautione mederi· ꝑmo pt eiici et re
stitutōꝫ petenti obstabit hec exceptio

de resti· spo· litas q̄· si· actū ꝙ diu viuet
cōtrahē nō potit̄· j· c· proximo hosti· Ultimo
hosti· inducit dec· q̄ tenetes ꝙ sola ma
chinatō sine adultio nō dimīat matꝰ
ꝓpt̄ea cū interfectore cōtractū ut nō deco
qui dix· in ma· c· si ¶ Nam si sola machi
natō hic tollat bñficiū huiꝰ coniugij ꝛ cōiugiꝫ
altiꝰ ut hic q̄ dec· ultiam despon· fortiꝰ
deꝫ dirimē matꝰ iniqꝫ cōtractum ꝗ

Quesiuit ¶ Coniuges ꝑ
altiꝰ crimē
nō sepant̄ nisi spūalit̄ forni
cent̄ et tūc dimat coniugiū
eis ē sepatis et sūt tria dcā 2m ī vin
cliū ī· viris ¶ Nō ꝑmo ꝙ regulariter
delictū non sepat matꝰ nisi sit delictū
quo alt̄ alteꝛ̄ trahē velit ad infidelitat̄
errorē ¶ Nō 2° ꝙ ꝓpt̄ infidelitatem
altiꝰ coniugij nō sepat̄ matꝰ quo ad
vinclū ꝫ solū quo ad thoꝛ̄ ꝛ nō ꝙ apel
latōe coniugij cōphendut̄ ē cōiuges quo
ad thoꝛ̄ sepati ¶ Nō 3° statutū ī femi
hꝫ locū in masculo et ꝙ statutū in
vno ex correlatiuis hꝫ locū uel extendit̄
ad reliquū ꝫ hec ē legis extensio ita
ꝙ ꝓbat q̄ vide· C· de indic̄ vidui· l· ij
¶ Oppono ꝑmo ꝙ licet nō trahat coniu
giū eum ad infidelitat̄ errorē sitī
trahat ad pctm sepant̄ ut j· e· quanto
Immo fatet̄ dicit hꝫ dicendū ut ibi
¶ Op· 2°· ꝙ ꝓpt̄ crīe possit quis coniugē
dimitte̾ xxviij· q· i· idolatria de adult̄
ꝑ totū So· regulārit̄ ꝓpt̄ crīe nō dimittit
q̄ꝫ vxorē fallit ī crīe fornicatōis car
nalis uel spūalis ꝛ sic sūt duo casus
¶ Opo· 3°· ꝙ ē quo ad vinclū sepantur
j· c· quanto ¶ So· si matꝰ ē int̄ infi
deles ꝓpt̄ altiꝰ infidelitatē pt separi
ꝙ nō ē abeteria ratū ꝫ int̄ fideles
secus ut hic ¶ Quero quo ad q̄d ꝓpt̄
spūalem fornicatōꝫ sepet̄ matꝰ ¶ Gofr̄
dicit ꝙ nō sepat̄ nisi q̄· ad mutuaꝫ
seruitutē· vñ tali rōne nō obstante
quo ad solacē debiti remanet obligati
mouet̄ ꝙ dñs solaꝫ causā fornicatōis
excipit ꝛ cōstat ꝙ loqbat̄ tūc de car
nali hosti· dicit q̄· ꝙ dñs indistincte
locutꝰ ē ꝛ sic ē intellexit de spūali
Math· xix· ꝛ sīc apl̄i int̄ ꝓtati sunt
intelligēdū de spūali xxviij· q· i· vxor
ꝛ c· sequenti ad hoc· j· e· illa· de cōil si
quis· c· si· ꝛ eoꝛ̄ interptatōi standum
ē· qui filij sūt legis ꝓuenlez ꝛ hē vitas

Porro· ¶ Hic nō pt di
mitte̾ vxorē sine
iudicio ecc̄ie ē ꝓpt̄ notoriū
impedimētuꝫ ¶ 2° dicit ꝙ
si fama defert impetū coniugij
ē uere opponetis ep̄us pt inquire̾
3ª ibi ꝓtea ¶ Nō ꝑmo ꝙ cognatam
vxoris sꝫ hec tpa quis nō pt habē

in uxorem. No. 2o. quod absque iudicio
ecclesie etiam propter notorium impedimentum
quis non potest uxorem dimittere et sic patet
quod post notorium expectari debet sententia. Nota
3. hic casum apertum quod agenti possessorio vel
interdicto unde non obstat exceptio proprietatis no-
toria que multa que dicuntur li. ii. c. de resti.
spoli. c. Jnno. de reuiue. sed hoc contrarium
in c. ad ultimum ff. de ca. possessionis. No.
quarto quod apparente accusatore cessat officium
inquisitionis. alias effectus inquisitionis quilibet
sit ordinarius. de hoc de accusa. qualiter
in. No. quinto quod alius est processus per viam
notorii alius per viam inquisitionis quia
in processu nulla exigitur indagatio cum
notorium est secus in processu inquisitionis.
No. sexto quod ex officio iudex potest admi-
sionem procedere in causa criminali. dato
quod stricte criminalis non sit. dixi de iure
iuran. ad nostram et c. tua nos. Nota
septimo quod parentela non est de facili no-
toria manifesta seu publica nisi sit
in 2o. vel 3o. gradu. et non quod manifestum
et publicum videantur sinum procedendum
vide quod dixi. de cohi. cle. et mulie. tua.
Oppono. primo hic innuit contrarium
sententiam ferendam. quod quod in notoriis non est
ordo iuris servandus de iure iura. ad nostram
glo. dicit quod ordo in procedendo non est servandus
ordo tamen sine huiusmodi exigitur et servandus est
ut hic idem dicit doc. quo ad citationem
ut no. de iure iuran. ad nostram per quod
ff. glo. dato quod parentela sit notoria. R.
hoc non separandum matrimonium quod separatio est
pena et pena non infenda sine sententia
xxxiii. q. ii. §. in hoc et ex hoc inferunt
doc. quod hoc non est contrarium ut restituatur
spoliatus ubi matrimonium est contractum ante
ecclesie vel ex post facto approbatum secus
ubi contra mandatum ecclesie ibi enim ecclesia non
tenetur in possessione tueri. Op. 3o. quod non
sit facienda restitutio ex quo opponitur
notorium impedimentum de resti. spoli.
literas ubi si opponitur statim petita probatio
impedimenti non fit restitutio. Solutio dicit
glo. si opponitur impedimentum notorium
impedit restitutionem quo ad copulam
ut ibi. sed non quo ad ceteras servitutes
quod exceptio notoria defectus proprietatis
obstat agenti possessorio ut patet de resti.
spoli. ad decimas li. vi. maxime cum
excludit intentionem et defectum proprietatis
ex parte agentis et fundat intentionem
opponentis hoc contrarium turbat totam illam
materiam alias solvebam hic defectus proprietatis
notoria non requirebat nullum matrimonium
nisi ratione copule non ratione aliorum servitiorum
ideo impedit restitutionem quo ad copulam

non quo ad alia servitia sed solum non est tuta
solue 2o. et hoc tractavi in ma. c. iura quod
hic loquitur de notorio presumptionis quod hic
loquitur de notorio presumptionis quod contradicitur
non potest constare de copula et de parentela contrarium
loquitur de notoria alio quod ibi impedit ut
ibi vel hic sententia in notoria proprietatis de-
fectus in quo expectatur nova sententia cum illa
contradicenda et in notorio in quo non expectatur
sententia et expectatur hic praetermisso sententia quod
matrimonium habet sententia contraria atento nihil
iure et ecclesie opi. vel hic non dicit quod
agenti possessorio et non obstet exceptio no-
toria sed dicit quod non debet separare a se et si
esset notorium impedimentum presumptionis
ergo quod in casu non erat notorium. Op. quarto
quod possit et non data manifesta parentela
episcopus inquirere dummodo fama sit de ea. x-
xxv. q. vi. episcopus in synodo. So. glo. fa-
tetur quod inquirere posset ad solam famam
et compellere omnes qui sciunt veritatem ad te-
stificandum. de testi. cogen. preterea cum sibi
et quilibet denuntiare tenetur de cognatione
spirituali tua sit et discordes huiusmodi coniunctiones
reconciliat ex officio et ad cohabitandum compel-
lit de spon. ad id quod. Op. quinto quod pars
possit contrahere cum cognata ut si ipsa et uxor
comitis defuncti fuerunt uxores duorum
fratrum nam hic non est affinitas. So. potest
dici hic exponendo cognatam a consanguineam
sicut appellant legiste ut patet per totum ff.
unde cognati vel erat cognata uxor fratris
et sic erat de primo genere affinitatis et primo
gradu quo casu sub eo prohibitio de consang.
et affi. non debet vel dato quod ipsa et uxor
comitis defuncti fuerunt uxores duorum
fratrum hoc est possibile quod non potest contrahere
secundum istam iuram de quo in dec. c. non debet.
Op. vi. quod vir non expectata sententia possit
uxorem dimittere xxxii. q. i. dixit. So.
aut vult quis uxorem dimittere pretendens
vinculi defectum et non potest absque iudicio
ecclesie ut hic aut vult ipsam dimittere
quo ad thorum propter fornicationem et tunc
quo ad effectum mutue servitutis et non
potest nisi expectata sententia ut hic. aut
vult ipsam dimittere ad finem lucrande dotis
et adhuc expectanda est sententia de q. 3. c. i.
plerumque. aut vult ipsam dimittere quo
ad debitum reddendum et tunc dicit hic hosti.
quod licet alii teneant contra sibi videtur quod ipsam possit
dimittere non expectata sententia quod iam sententia
lata est a deo quod iubet ob causam fornicationis
ipsam dimittere ut in contrario quod si non recon-
ciliata scienter cognosceret puniendus esset
et hoc ubicumque est fornicatio vel fornica-
tionis suspicio violenta ut no. Jo. xxxii.
q. i. dixit. unde super hoc non est recurrendum
ad aliud iudicium quod in hoc non invenitur sententia
contraria ubi tamen ob causam fornicationis uxor re-
linquitur semper ecclesia ipsam audiet donec de
adulterio sibi sint facta fides ii. c. se. quod non
iudicat de occultis de sy. tua vel autem eam re-
conciliabit aut excusabit de fornicatione et ideo non
est in parte sustinebit sententiam excommunicationis si contra eum

ferat q. de sen exco. Inquisicioni de adult.
si vir de quo pthosti in summa de adult. §.
sed qua pena · v3 usque contrario quare
plus in 2o et in 3o gradu pt pentela de
notoria quod in ulterioribus gradibus dicunt doc.
quod fres et filii fratrum familiis se exibet at-
tinentes oculis hominum quam alii, ut ff. de
consang. et affini non dz. Quid non est quod fama
de aliquibus quod primo vel 2o vel 3o gradu
se contingant et ipsi hoc fatentur et iurant
pt sine calupnia mat.m dissolvi et licet
nulla alia probacio recipiatur sic pt intel-
ligi xxxv q. v. sunt duo quod dicit ut no. de
despon. impub. attestationes et dicit in c.
super eo de eo qui cogno. consan. ux. sue. Sed si
sola fama sit de ulterioribus gradibus epus
pt ex officio suo inquirere, et cogere inde te-
stificari qui veritatem sciunt. xxxv q. v. eps
in sinodo. de testi. cogen. pterea. cum sup. d.

Significasti.

Repellitur uxor petens restitu-
cionem mariti si notorie sit
fornicata et marito continuit, con. ed.
2a. ibi consultacioni. No. primo quod tercio
crimen committitur cum consanguineo. No. 2o quod
excepto supveniens pendente iudicio p-
ficit reo ad intentionem repellendam. No. 3o
quod licet vir dimittit uxorem ex hoc solo
non pt excusari ab adultio quod vir eam
dederit quod propter hoc quod eam dimisit non
dz adulterari. No. quarto quod agenti pporio
recuperande ob. exceptio notorii adulterii
et sic exceptio notoria defectus consensus
iuris potestate obviat agenti possessorio
recuperande. No. quinto quod adultii exceptio
est opposita agenti pporio repellitur replica-
cione adultii. Oppono primo quod quoniam vir
dedit ei manum adulterandi ipsam dimitten-
do non possit sibi obicere adulterium xxxii
q. ii. si ita tu abstines cum si. So. Jo. fa.
credebat contrarium c. ii. de furtis et verum quod hec
tamen ipsa non excusat. nec ipsum excusa-
ret paupertas. ff. de ritu. nup. l. palam
§. non est et hoc verum nisi ipsam tradidisset
adulterandam. Ibi et hoc verum sine volentem
sine invitam quod tunc vir non posset
sibi obicere adulterium, et hoc verum sine vole-
te sine invitam tradidisset quidquid sensit
glo. secundum doct. Op. 2o quod dato quod adultium
opponatur occultum nichilominus ob. excepto
petenti restitui. xxxii q. ii. agathosa.
So. si agitur petitorio obstat ut in sit excepto
occulta vel notoria. Si agitur pporio non
obstat nisi notoria sit et sic hic. Immo quod
in mat.o et in quantumque alia materia contra agentem
possessorio obstat excepto notoria de-
fectus potestatis sine sit notorium facti ma-
netis ita quod inficiari non possit. Idem si sit
notorium iuris, et hoc est verum cum notorium
iudicii vel aliis sed non iudicii probationes sunt
in promptu. secus si esset diffusis et plixius
peteretur secundum Immo. et de resti. spolia.

-stras. et hoc tamen si opponatur per virum contra mu-
lierem exceptio notorii adulterii, ut excep-
tio repellatur replicatione adulterii viri ex-
igitur notorio et adulterium viri. Hosti autem
dicit quod sufficeret quod adulterium viri probatum
sit quod tunc est sit notorium excepto in iudicio
est probatum et forte eundem intellectum habuit
Immo. cum probatione efficiatur notorium. de illo
signi. olim. vir postea submittit quod au-
diuntur probationes mulieris, tunc postea fiat
restitutio si probatur adulterium viri. dicunt
autem quod cum propter adulterium mulieris vir petit
divorcium et mulier excipit de adulterio
viri et non notorio audiuntur utriusque pro-
bationes. de adult. c. pe. et fi. Notorie
autem constat de adulterio eo quod constat de so-
bole si xi. mense a tempore quo vir eam di-
misit pepererit mane. de restit. rea que
parit. § vnum siquid. coll. in. Quero
mulier sponte a viro recessit a viro postea
petit se restitui an audietur. vi. quod non
quia ipam et respondit glo. determi-
natur. ff. eo quod restituitur et non admittitur spo-
liari censetur. et a. l. si id quod ff. de acq. re.
pos. ad hoc quod no. de iuram. et lagun.
expo. c. vno. Idem no. de resti. spoli.
litteras. de adult. intelleximus in spe. de
spon. c. si v. primo et v. se. Quero
an mulier possit repetere expensas
quas fecit postquam ab eo recessit discessit
dic quod non nisi a tempore quo noluit reverti
et admissa non est et hoc ideo quia ultra
mora nocet. ff. de periculo et co. rei
ven. l. illud. etc.

Ex litteris.

Matrimo-
nium separa-
tum propter adulterium mulieris
reintegratur si vir postea for-
nicetur. contra dimissio 2a in vii fraternitat.
No. primo quod in eodem libello et instan-
cia vi posse accumulare ius agendi
ad separacionem mat.ii quo ad thorum tamen
statuit confessionem coniugum et allegantis
pruidicem ipsam et confitenti credit contra se
No. 2o quod paupertas non excusat et quo
ad finem civilem imponendam vel infe-
rendam. No. tercio quod pt quis
suggestiones factam ad suggestiones alterius
et indeliberate renovare et alio non probato
convertere et facto ipso. et no. quod confessionem
de crimine in quo quis perseverat maxime
ubi civiliter agitur standum est. No. quarto
quod in causa matrimoniali et ubi agitur ad se-
paracionem thori epus non vr cognoscere
posse absque consilio capituli. Et no. quod
cognoscere de causa matrimoniali est episcopale
ad hoc de excess. pla. accedentibus. No.
quinto quod separatione facta quo ad thorum
non est inde separatum mat.um quo ad vin-
culum, ita quod cum sit concessa licencia
contrahendi sed cum uxore contrahere debet

et nō q hic sepato mat° quo ad thorū
si alter ↄtrahentiū ↄtrahat cū alia igitur
ti soluit' sniā ¶ Nō sexto q in cā mrioni-
ali ē ubi agitur ad sepacōnē thori videt'
q iudex possit ex officio inquire ¶ Op. p°
q minitas excusat a delicto. C. de pat. qui
filii distra. l. ii. xxvi q. ii. si qui. Sed glo.
nō soluit. dic q ibi loquit' de alio delicto
minitas bn excusat a delicto furti ꝛ alie-
nacōnis filii. sed nō excusat ab adulterio
ut hic de quo dic ut j. de furtis. c. iij. et
p hosti. i summa de furtis. §. i. v° s quicitur
ꝛ vide in eo. c. siui. absens. 2° videt'
q iudex hic nō debeat supplere de facto
C. ut. ut que desit aduocat. l. i. C. de
pstul. bone ꝛ q nō. Sed dic q in his in-
quibus vtit' p electiō anime ueniusqz pt sup-
ple de facto ꝛ ppt' fauorē mat. ꝛ ppt' timo-
rem collusionis de coll. audiuimus. Op.
3° q talis confessio nō potest reuocari
si ex certa sciā fca ē q nō reuocatur
ↄfessio nisi probato errore. de ↄfes. c. i.
et q i nō. Sed dicat glo. q hoc in causa
mrioniali in qua non nocet ↄfessio nisi
pseueret. Idem in c. crimnali sic ꝛ ista
q iniusta ē de peni' tue. ait. ff. de qor. l. i.
§. diuus. Sed nō placet glo. q licet ↄfes-
sio i tormentis nō piudicet nisi det' pseue-
rancia ut i piudicat tn ↄfessio i iudicio
ut hic. Sz dicit glo. q forte nō potest
reuocari q nō potest probare errorē
credo pmū ¶ Alii dicunt spale in cā mrio-
niali ut ↄfessio possit reuocari sicut
reuocat' in cā libali. C. de nali. cā inter-
rogatā nō placet doc. q hic nō agitur
de fide sm vinc. uel dic q hic ↄfessa
fuit mulier clam coram epo ꝛ ab hac
ↄfessione intendebat ipam reuocare s
huic obuiat lra que dicit publice i. corā
epo ꝛ aliquibus sz nō i iudicio. uel non
erat scripta ↄfessio ideo pt reuocari sm
ea que nō de elec. q ppt' ꝛ fiat ad
nō de iure iuran. cū ipositōibus in glo.
ut vnm li. vi. dico q ↄcludendo aut
loquimur in crimiali ꝛ si ↄfessio ē facta in
tormentis pt reuocari si i iudicio idem
q statim in ciuili aut ē fca errore ꝛ
ↄstat de errore ꝛ planū aut ē facta
in deliberate nō ex calore iracundie
ꝛ tūc aut fecit ipam i sepate extra
iudiciū ꝛ pt ipam i iudicio posea reuo-
care aut fecit ipam in deliberatōi iudi-
cio ꝛ tūc aut nō dū erat scripta ꝛ pt
ipam reuocare si ē delibate fca ꝛ nō
scipta nō pt reuocari ¶ Op. 3° q non
possit mulier post sniam diuorcii oppo-
nē ↄ exceptōm de adulto post. sniaz
q ptextu nouit' repti nō retractatur
sniā ut pz. C. de re. iudi. cū inter ¶ Sed
glo. dupliciter legit tex. vno° q hic
lata fuit sniā sepatōis ꝛ sm hunc
intellectū dicit glo. q ptextu antique

cause nouiter repte nō retractat' ut i
s ptextu delicti nouit' post sniaz ↄmissi
sic. Vt hic ex cā ea sine ppt' delictū
redacta ē ad non cām. ff. de ↄdi. sine
cā. l. psta. et hoc tenendo q hic sniā
lata fuit q vz i uice tex. i dū dicit q
opus ↄuocato capitlō ↄtinētiā induerit
¶ Alii dicunt ↄ q sniā hic lata non fuit
et hoc arguit' ex vbo pnatū. nam si
fuisset sniā nō fecisset illud pnatū s
publice ꝛ fuit quedam industria puisō
ut verū pbaret an ex collusione d. factū
esset. pma solutōm tenet hosti. ꝛ ult°
illam asignat multas cās quales que
nō obstat ista sniā ꝛ in c. certus ē q
cā diuorcii ppt' adulterium nō trāsit in
rem iudicatā donec sepata sit mulier
monasteriū ingressa ꝛ professa cū prius
eam maritus reconciliare possit i vitaz
q nō possz si i rem iudicatā trāsiret ꝛc
tenendū g° ē q dato q lata sit sniā
nichilominus si maritus ↄmittit adulteriū
reconcilianda ē. de quo de adult. c. ij.
de hoc in summa e. ti. §. quot modis
sb. §. qualr ¶ Nō bn sicut dcm q
extendit. c. latoz. ꝛ ↄsanguinei ē quādo
sniā fertur in mat. ppter thorum
et hic hēs qn trāseat in rem iudicatā
et qn non. q nō trānsit nisi p modū
quo als dissolui pt. ut religionis
ingressu ¶ Op. q si illud mat.m fuit
uiolentū seu scita disputet' de thoro
nec iūx sit restituenda de spon. c. ul-
timi ¶ Sed hic purgatū fuit vicium q
stetit secū uoluntarie paucis diebus ut
dicit lra. C. e. in sup ¶ Op. q nō credit'
mulieri ↄfitenti in cā mrimoniali C.
de eo q ↄiugio ↄsan. vxo. sue sup eo
Sed i qn agit' de vinclō. hic qn agit'
de thoro ¶ Quero an lata sniā di-
uorcii ppt adulteriū possit sibi vir vxorē
reconciliare vz q sic. C. de legibus. l. q
fauor. q i nocens nō puat' iure i eo
qui peccauit. C. de adultii. aut. sed
hodie. Item q sniā lata p aliquo nō
dz sibi nocē. ff. de excep. rei. iudi. l. eui-
denter. ad hoc hic 3° q pena nō pstat
i mutitatez ꝛ sic hoc sniā nō dz pdesse
vxori adultanti ne necessitet' reddē
debitū. q° to q vir fuit tm absolutus
afinitate q mulier hēbat i eū nō eque
nō remansit salua iuri fructus q huic
i mulie. cū tm ipa fuit ↄdempnata
¶ Contra q si nō possit sibi rēcōciliari
daret' mā delinquēdi ut possz mulier s
sic a viris separi. i ↄtrariū q sniā lata
q ē p mulierē vi. q. iii. semel. Item quis
ex sniā ↄdempnatus sequit' ↄmodū
ut i duobus reis. ff. de re iudi. l. paulo
lau. dixit q pt ipam i uitam sibi reco-
ciliare. hug. dixit q aut vxor fuit
publice fornicata ꝛ an sniaz pt ipam

reconciliare et minitam nec possit int-
re religionem eo invito. Sed postquam sententia divorcii
lata est et ante etiam separata neuter
tenetur alteri et uterque altero invito potest religionem
ingredi quia utrique separatione cessit iuri suo
xxvii q. i. quia periculosum in glo. sicut tu lau-
phanc dicit. hanc opinionem tenet host. donec
ipsa religionem ingrediatur et professa sit
et placuit et bar. brix. et hoc de notoriis dei-
notoriis dicit goff. quod ante sententiam non possit
ingredi et intelligit c. agathosa. quod sententia
contra lata est sententia. aut quod is qui revocat
agit petitorio quo tamen obstat adulterium
secus si agat possessorio quia non repellitur
pretextu criminis de resti. spoli. Item cum quis
e. de donationibus inter virum et uxorem
l. si maritus. vide xxxii. q. vii. quaelibet xxvii.
q. ii. agathosa et hoc tene. licet in c.
sequenti aliqui distinguunt an feratur
sententia absolutoria contra mulierem virum
repellente ea repulsa propter exceptionem
adulterii et vir eam postea repetere an feratur
sententia divortii viro accusante quo casu lata
sententia eam non posset repetere per l. eum debet
ff. de except. rei iudicate. quia primo casu
sententia sit lata contra mulierem. 2o. contra ut quia
dicitur a canone quod caute ageret iudex si cum
sic promitteret sententiam divortii inter nos
ferimus propter adulterium mulieris quod dum
accusatori placuit secundum Inno. ceteram sit
clara) dicit adulterium contra glo. in re. factum
leviter de re. iuris li. vi. quia non retractatur
nisi causa sit potens ad retractandum ut hic
vel nisi causis supervenientes tollat causam
sub sistendi. Cenero an pallimentis uxo-
ris dos sit obligata. de inde in spe. de
donat. inter virum et uxo. § ii. v. sed nunc
quid bo. ultimo Jo. xxx. q. i. nosce in si-
ultime glo. xxxiii. q. v. quod deo pari in glo.
2a allegat hanc decretalem ad probandum
quod si vir et uxor permiserint perpetuam continen-
tiam et alter fornicetur licet reliquus debitum
non possit exigere tamen illum ad id coget sed
hec. d. non probat. secundum Jo. an. remittit
ad septa pse de conversione coniugatorum dudum dicitur ubi

Dessa. Si uxor a viro
lapso in heresim pro-
pter ante dimittit ad eum reversum
redire compellitur. sotius si perudi-
cium ecclesie fuit separata h. d. Nota tamen quod
potest mulier propria auctoritate se a viro separare
propter fornicationem spiritualem viri et habes
unum casum in quo agenti possessorio recupe-
rande per coniuge non datur restitutio. quia
sibi obstat fornicationis spiritualis except.
et hoc quia non potest tute secum esse salva
fide. Nota 2o quod cessante causa et ea fini-
ta alia exoritur exceptio cessat exceptio
et virtus exceptionis ideo reverso ad fidem
coniugis exceptio fornicationis spiritualis
ad repellendum eum ab uxoris repetitione
cessat. Nota 3o quod separato coniuge propter
fornicationem spiritualem non compellitur coniux
ad separata ad maritum reverti qui fornicatus
est licet cesset fornicatio. et sic licet causa
sine cesset non cessat sententia. et nota quod
cessante causa non cessat sententia. quod causa non
cessat ex toto de preterito licet cesset pro tempore
futuro quod causa sine originatur a delicto mo-
mentaneo commisso. non prout in delicto dicitur
successivis agniti ac de. Oppono primo quod compel-
latur mulier separata reverti ad virum
ut s. c. proxio. So. lng. dicit secundum glo.
quod in fornicatione carnali et spirituali distin-
guendum. ut dicitur hic an sententia sit lata et non
sit reconciliatio altero coniuge invito glo.
tenet tam in carnali quam in spirituali quod uxor
possit repetere virum vel coniux coniugem. duo
requiruntur quod sit separatum matrimonium et quod separato
velit religionem ingredi. 6. de conversione coniug.
c. si. Jo. an. remittit ad ibi notata contra
glo. tenet quod separato matrimonio ex sententia propter
infidelitatis errorem alter reversus non com-
pellatur si est paratus religionem ingredi
Concludo ergo si matrimonium est separatum propter
spiritualem fornicationem auctoritate propria infide-
li non reverso ad fidem eum recipere non compellitur
Si autem est reversus compellitur ut hic. Si est
separatum per sententiam si fidelis est religionem
ingressus non compellitur recipere si est paratus
religionem ingredi idem si non est religionem
ingressus nec paratus ingredi compellitur
coniugem recipere secundum glo. Op. 2o. quod non
compellatur eum recipere emendato crimine vel
eo purgato indistincte. ut 6. c. prio.
So. in purgatio eius mulieris surgit ex
delicto viri contra sententiam ideo sententia ei non
viro debet prodesse cum fecit contra sententiam
hic autem purgato delicti propter quod separatum
est matrimonium surgit ex sola pena delinquentis
igitur non tollitur sententia iam lata ubi pars
est parata religionem ingredi. ex his infert
host. unam differentiam inter separationem matrimonii
propter adulterium spirituale ex una parte et se-
parationem matrimonii propter adulterium carnale
ex altera parte quia si propter spiritualem fornica-
tionem coniux dimittat coniugem propria auctoritate
licet non sit lata sententia non cogitur etiam
fidelem adherere infideli. xxviii. q. i. si
infidelis et hic. Sed in carnali indi-
stincte cogit de quo 6. e. porro. quia non
est vir quo ad redditionem debiti. 2a quod
si lata est sententia divortii propter spirituale
adulterium non cogitur fidelis recipere
adulterum si fidelis paratus est ingredi reli-
gionem alias cogitur ut dicto c. si de conversione
coniugatorum. In carnali adulterio semper cogitur
reddere separatus propter suum adulterium
nisi sit professus. unde si uxor commiserit
adulterium maritus moneri debet per episcopum
ut reconciliet uxorem penitentem si non
vult non compellitur sed ipsa debet tradi mo-
nasterio ad penitentiam peragendam et te inte-
gra patitur maritus ipsam educere de
monasterio ea autem professa non de conversione

coniuga gaudemus ubi de hoc in ulti-
mo collocatur. adhoc est ti. ex publico ff. de
op. lega. l. mancipiorum. Ex quibus patet duo
requiri. ut sententia divortii transeat in rem
iudicatam propter adulterium mulieris. scilicet quod
sententia sit lata. et quod mulier sit professa
et primum solum non sufficit nec similiter viro
in seculo remanente. et hoc ita sentit quo
ad mulierem contra quam est lata sententia. quo ad
virum autem pro quo est lata. ut non cogatur
recipere statim. transit in rem iudicatam
post lapsum x. dierum nisi fuerit appellatum
et est ratio quia sententia non debet prodesse ei contra quem
est lata. ff. de except. rei iudi. l. evidenter.
Queritur quid si divortii sententia est lata non
propter spirituale adulterium. scilicet quia vir trahe-
bat uxorem ad peccatum. quidam dicunt
idem quod in heresi. quia non est dare rationem
diversitatis. alii contra quia in talibus criminibus
non est ferenda sententia perpetua. sed donec peni-
tuerit. in heresi autem est perpetua propter periculum
xxxii. q. i. c. xxviii. q. i. ydolatria. dominus hostiensis pla-
cet. Innocentius. Jo. an. remittit de conversione coniugatorum.
ad apostolicam super prima glo. ubi dicitur contraria
inter adulterium vel suspicionem adulterii et
alia delicta etc. An.

Quanto.

Vinculum coniugale non
dissolvitur altero coniugum fidelium
in heresim lapso. Sed si unus infi-
delium coniugum convertatur ad fidem. et alter
velit sibi cohabitare. vel non sine dei blasphe-
mia vel peccato mortali solvitur coniugium
et conversus contrahere potest. Continet divisio ra-
tionem. nos igitur. quam distinguit in tria membra
sequitur. i. Si non rationem diversitatis assignat
ii. nam et si obstaculum solvens. iii. nec obstat
submittens duplicem decisionis effectum iiii.
pharaonem. Nota primo quod non semper successor
sequitur exempla predecessoris sententiando. et quod sententia
erronea pape non servatur. primo. de quo de
re iudi. in causis. de spon. duorum c. i. et si
de eo qui cognovit consanguineam uxoris. distinctionem.
Nota secundo differentiam inter matrimonium fidelium et infi-
delium quia fidelium ianua sacramentorum id est bap-
tismum est ratum et firmum et inseparabile sanc-
ta copula. matrimonium autem infidelium non ideo
potest separari et copula subsecuta. et separatur
in tribus casibus. altero scilicet ad infidelitatem re-
dente. quando fidelis non potest habitare cum infideli
quia ipse habitare non vult. vel si vult non
vult cohabitare sine contumelia creatoris
vel nisi pertrahat ad peccatum. in his casibus se-
paratur matrimonium inter fidelem scilicet et infidelem
et quo ad vinculum propter lapsum autem in heresim
vel gentilitatis errorem nunquam separatur
matrimonium inter fideles quia illud est ratum.
Nota tertio quod maior infertur contumelia
creatori si fidelis trahatur ad infidelitatem
quam si infidelis trahatur presenet in infideli-
tate. Nota quarto quod sacramentum quo ad creatorem
est delebile et ideo quod matrimonium infirmat ca-
racterem. Nota quinto quod quandoque inter se separa-
tur sine culpa non tamen sine causa adhoc
ut lite non contestata quam scilicet. sentit autem. Nota sexto
maliciis et fictionibus obviandum. Nota sep-
timo quod fideli lapso in heresim si ipse revertatur
potest uxorem sententia repetere. Op. primo quod non
solum servatur matrimonium quo ad illum qui venit
ad infidelitatem sed quo ad illum qui relictus
quia non potest matrimonium ex parte dissolvi et ex parte
non cum sit quid individuum. et quia non debet
claudicare dicit quod uterque potest contrahere. sed plus
dicit de eo qui venit ad fidelitatem. quia
ille potest sine peccato contrahere. alter remanens
in infidelitate non potest sine peccato contrahere. quia
sola contumelia creatoris et propter eius peccatum
dissolvitur. et dicit glo. quod istis casibus
solvitur matrimonium et nulla alia expectata sententia
quod cito non vult cohabitare tamen debet adhibere
testes qualiter illa non vult cohabitare absque
contumelia ne postea impediatur contrahens.
Si autem antequam contrahat revertatur ad fidem
compellitur repetere ut. e. c. proximo et videtur
novum matrimonium ut in dicetur. et tamen vir non erit
bigamus. quia non divisit carnem in plures. sed
dominus hostiensis dicit quod tutum esset quod peteretur auditu
ut infideli assignaretur terminus ad cohabitandum
qui similis sunt legi. lator. de conversione coniuga. ex
publico. Adverte tamen ad id quod dicit glo. quod
matrimonium non claudicat est verum quo ad vin-
culi federam. claudicat tamen quandoque ad officium
reddendi debitum ab illo qui non potest exigere
de conversione coniuga. quidam. de eo qui cognovit
consanguineam uxoris transmisse. et quia quandoque unus te-
netur ad matrimonium et non alter. de eo qui duxit in ma-
trimonium c. i. de despon. impuberum. continebatur. et de
illis. Op. secundo quod quis sine culpa iure
suo non privetur xiii. q. ult. inventum. So.
sine culpa et causa nemo privatur sine culpa
cum causa bene privetur ut hic vide et sine
culpa. de re. iuris. l. vi. Op. tertio quod non
compellatur coniunx reversus ipsum ad mittere qui
stetit in infidelitate ut. e. c. de illa. et
c. si. de conversione infidelium. So. dicit autem non
est lata sententia et compellitur indistincte illam
recipere. aut est lata sententia et tunc aut alter
est ingressus religionem et non compellitur. aut
non est ingressus sed paratus ingredi et tunc
idem. aut non est ingressus nec vult
ingredi et non compellitur. Quid de his qui
fuerunt heretici et sunt baptizati inter hereti-
cos an inter eos est ratum matrimonium. dicit quod si
fuerunt baptizati in forma ecclesie inter eos
ratum est matrimonium adhoc de here. decernimus
li. vi. si non fuit servata forma tale
matrimonium inter censetur infidelium sic non
potest esse ratum matrimonium. An.

Gaudemus.

Paganum coniuncti in gradu
prohibito lege canonica tamen
conversi ad fidem non separantur et si pa-
ganus plures simul uxores habebat

post fidem susceptam adhebit priore et si
repudiata uxore cum 2a contraxit et post baptis-
mum dimittet secundam et adhebit repudi-
atam et si repudiata cum 2o contraxisset secus
si fornicata fuisset. primo quod textus est an
matrimonium contractum in gradu prohibito lege ca-
nonica tamen inter infideles eius ad fidem conversis
valeat. 2a an contractum matrimonium cum pluribus
et ad fidem converso que sit uxor. 3a an ad
fidem conversus repudiata uxore aliam ducere
possit. quarta si ad fidem conversus sit et uxor
revertatur an illam recipere compellatur et an pos-
sit ei fornicationem obicere in infidelitate commis-
sam sub tollere matrimonium vel non et fuit tres
partes sicut tria sunt dicta et in ii. et ibi et in
i. cum autem. Nota primo quod per legem divinam potuit
contrahere cum in 2o vel 3o gradu. Nota 2o
quod sacramentum coniugii est apud fideles et infideles
Nota tertio quod matrimonium contractum inter infideles
contra institutiones canonicas valet et non
quod non distringantur infideles lege canonica
quod nichil ad eam de hiis que foris sunt
Nota quarto quod matrimonium in gradu lege canonica
prohibito inter infideles non dissolvitur
eis ad fidelitatem conversis et sic per submissionem
nove legis actus ante commissiones renunciatus
non infringitur. Nota quinto effectum et fine
baptismi quod non est ordinatum ad solvendum
matrimonium sed ad dimissionem peccatorum. Venio
ad 2am partem. Nota primo quod secundum paganos
potest matrimonium contrahi cum pluribus et sic matrimonium
est multiplicabile in plures. Nota 2o quod plura-
lis locutio non est uno contenta et quod singulare
non est in pluribus verificabile. Nota tertio
quod inter paganos non valet matrimonium contra legem
divinam contractum et sit pagani subiciuntur
legi divine et quod non est licitum secundum legem divinam
plures habere uxores nisi cum hoc est dei reve-
latione concessum. Nota quarto quod factum divina
relatione et si quo ad nos videatur peccatum non tamen
est in veritate peccatum. Nota quinto quod demum divino
non est licitum prima uxore dimissa alteram
accipere. Nota ultimo quod vir et uxor non
debent ad imparia iudicari. Venio ad 3am par-
tem. Nota primo quod conversus ad fidem non potest
vivente repudiata cum alia contrahere nisi in
tribus casibus hic expressis et c. e. Porro
Nota 2o casum in quo agenti propria ob-
stat exceptio quod ei non potest cohabitare absque
contumelia creatoris vel sine peccato mortali.
Nota tertio quod alter ex infidelibus ad fidem converso
sed alter reintegra ad fidem convertatur com-
pellitur se invicem recipere. Nota quarto quod si
repudiata contrahat infidelis cum alio
coniux repudians eam ad fidem convertatur
ea reversa non poterit illam repellere exceptione
fornicationis. et sic patet quod divortium secundum
legem eorum excusat ab adulterio et contra
legem divinam quo ad illa que sunt pene
temporalis et sic factum in legis iuste excusat
a delicto et pena fori temporalis. Oppono quod
est in 2o si contrahant in infidelitate non sit

matrimonium ratum eis fidelibus factis quod est in 2o
aliquo casu est prohibitio secundum ius divinum ut
notatur et de resti. spo. litteras. So. dicit glo. quod
fatendum est quod in 2o quasi non erat prohibitum
matrimonium non fuerit eis ad fidelitatem sed
quia non erat prohibitum procedit quod hic dicitur
glo. aliquas causas ondit in quibus erat
prohibitum matrimonium secundum ius divinum. declarant
doctores. nam secundus gradus in linea inequali
erat prohibitus non in linea equali et sic
debet intelligi xxx. q. iii. per totum et quod ibi notatur et
e. de resti. spoli. litteras. in glo. hosti. ponit
versus in quibus comprehendit personas prohi-
bitas. [Versus] Nata soror neptis matertera
fratris et uxor. et patrui coniux mater privigna
noverca. uxoris quod soror privigni nata
nurusque. atque soror patris coniungi lege vetantur
determinatur tamen id quod dicitur de uxore fratris per
id quod notatur in c. proximo. Oppono quod
constitutio ecclesie artat infideles de necessitate
post in fra. Solutio directe non artat nisi
indirecte sit ut in contrario dicit hic hosti. quod
nec indirecte nec directe constringuntur
nisi cum inferunt iniuriam christianis vel fidei
christiane sunt contumeliosi vel cultui divino
subiacent tamen omnes infideles cultui Roma-
norum. C. de iudeis l. ii. et l. nequis et de paga.
l. fi. per quod dicit quod possent puniri per
legem humanam quatenus contrahebant contra
legem divinam accipiendo plures uxores
allat. C. de incestis nuptiis l. iii. Oppono quod
possit quis plures uxores habere xxx. q. i.
quod si dormierit. glo. non videtur solvo plu-
res quis potest habere successive sed non eodem
tempore ut in et hic et dicit glo. quod hic plu-
ralis ponitur ad exclusionem pluralis quandoque
ponitur ad exclusionem singularis ut hic
erunt duo. s. in uno plurium et in ore duorum
vel trium stat omne verbum subaudi et
non paucio. e. de testi. in testimonium duorum.
Oppono quod ad imparia iudicetur quod uxor
pene est de familia viri xxxiii. q. v. hec
ymago. So. quo ad mutuam servitutem
et debitum carnis et fidem servandam et sic
ad talia matrimonium non iudicantur ad impa-
ria sed sic quo ad preeminentiam quandam
prout arguit ut Io. an. probat breviter contra Io.
xxi. q. ii. sic cum servo ubi dicitur quod non potest
inter accusare virum adulterium licet sit econtra
in fide non debet ad imparia iudicari et
facit quod notatur in spec. de adult. § i. versus sed
numquid. Item quod habeat vir preeminentiam
patet quod revocat votum uxoris ut ex
xxxiii. q. ii. noluit. Oppono quod male
dicat quo tamen cum plures casus precedant
So. dicit quod tamen a. quorum tamen precedentium
vel secundum Io. an. melius diceret celebrationem
duorum ultimorum quod primo non potest contingere
quod nollet cohabitare si restitutionem petebat
secundum hosti. et abba. Op. 3o quod agenti.

possessorio pro uxore det(ur) restitutio nulla obstante exceptione ut p(atet) de resti(tutione) spo(liatorum) ex co(n)questione. Secundo co(n)trariu(m) procedit singularit(er) fallit hic qui no(n) p(otes)t secum cohabitare sine co(n)tumelia creatoris glo(ssa) allegat plures hec in hac q(uaestione) et c. i. de resti(tutione) spo(liatorum) ex p(ar)te ubi debet vi q. i. in s(um)ma. Op(ponitur) q(uod) n(on) co(m)pellat(ur) q(ui) co(n)versus ad fidem cu(m) no(n) vult al(ite)r cohabitare si(ne) co(n)tumelia creatoris licet co(n)statur remanens i(n) infidelitate illam recipe(re) ut s(upra) c(apitulo) proximo q(uod) statim solutu(m) est mat(rimonium) ipso iure no(n) p(otes)t ergo vi mat(rimonii) co(m)pelle(re). Sed si teneas q(uod) no(n) sit solutum mat(rimonium) cessat co(n)trariu(m). Si tenendo q(uod) sit solutu(m) eo q(uod) no(n) vult sine co(n)tumelia cohabitare co(n)trariu(m) obstat. Et hic dic(it) q(uod) dato q(uod) mat(rimonium) solutu(m) e(st) ex quo si reuertit(ur) ad fidem re integra mat(rimonium) restituit(ur) iure post liminij ar(gumentum) xxxv q. ii. tu(m) p(ro)bellitaz sit errant(i) co(n)uerso restituit(ur) bona. C. de heti(cis). Idem de nestorianis. Vel dic q(uod) licet no(n) sit mat(rimonium) inter eos eam co(m)pellit(ur) recipe(re) ex co(n)tumelia potius mat(rimonii) et in fauore fidei. Ter(ti)o e(st) op(pon)i q(uod) mat(rimonium) ipso iure no(n) solvit(ur) s(ed) ius mat(rimonii) i(d est) ius petendi debitu(m) ut s(upra) c(apitulo) proximo ubi dicit q(uod) co(n)tumelia creatoris solvit ius mat(rimonii) s(ed) tunc ultra agit(ur) no(n) possit cu(m) alia co(n)trahere. Et dicit glo(ssa) q(uod) no(n) solvit(ur) nisi cu(m) co(n)trahit cu(m) alia. Al(ite)r si esset an(te) o(mn)i(n)o solutu(m) reuertente re integra no(n) tenere(tur) admitte(re) ad h(oc) q(uod) dicit in si(ne) q(uod) p(otes)t obite(re) fornicatoz. Nam si esset ex toto solutu(m) no(n) posset ei obite(re) fornicatio(nem) p(re)cedente(m) de iure. Item quemadmodu(m) glo(ssa) in (f)ine p(ri)ma op(ponitur) q(uod) an sit solutu(m). Un(de) dicit q(uod) si hic p(ri)mo co(n)versus vellet ingredi religione(m) no(n) co(m)pelleret(ur) recipe(re) no(n)dum(?) ad fidem co(n)versam de co(n)ver(sione) co(n)iuga(torum) c(apitulo) ii. Hosti(ensis) dicit q(uod) no(n) solvitur mat(rimonium) an(te)q(uam) infideli sit statuta tamq(uam) et lapsus ad(ue)rtendu(m) uel hitandu(m) sine co(n)tumelia creatoris. Et no(n) assignata et lapsa solutu(m) e(st). Et si dies sit lapsa et data licentia co(n)verso co(n)trahendi adhuc audiet mulier si co(n)uertat(ur) re integra ff. de resti(tutione) bo(norum) i(n) s(um)mi. Si no(n) p(re)cedente co(n)pulsione de qua loq(ui)t(ur) ista l(itte)ra co(n)trahat cu(m) alia tenet mat(rimonium). Sc(ilicet) loco co(n)tigerit cu(m) iam solutu(m) esset p(ri)mu(m) vinculu(m) ut no(tatur) i(n)fra de spon(salibus) impub(erum) de illis. Qui dux(it) in mat(rimonium) c(apitulo) p(ri)mo et c(apitulo) verons(?) s(ecundu)m Hosti(ensem). Op(ponitur) q(uod) no(n) possit vir mulieri uel co(n)iugi co(n)uersus obite(re) fornicatoz in infidelitate co(n)tractaz. Q(uia) o(mn)e p(e)cc(atu)m et sequela p(e)cc(at)i delet(ur) baptismo xxvi di. Deinde xxxii q. i. q(uod) aut(em). Glo(ssa) ponit duplice(m) intellectu(m). Unu(m) q(uod) n(on) possit vir repelle(re) uxorem p(ro)pter adulteriu(m) co(m)missu(m) post baptismu(m). Un(de) exponit q(uod) l(itte)ra i(d est) post co(n)v(er)sionem ad fidem co(n)tinua e(st) hic desinunt l(itte)raz. Alij q(uod) l(itte)ra intelligit(ur) de adult(er)io co(m)misso an(te)

co(n)uersionem. Et hic dicit q(uod) in crimine ponderanda sunt tria: pena sp(irit)ualis et pena lis al(ite)r p(ri)malis. Et ista deletur p(er) baptismu(m) sit locat(ur) i(n)ra(?). Co(n)tra pena (tempor)alis et hec no(n) tollit(ur) p(er) baptismu(m). Un(de) de delicto an(te) co(m)misso p(otes)t p(ri)mi(tus) cri(mi)nalit(er). Pena ci(vi)lis ad como(d)u(m) partis hec et no(n) tollit(ur) p(er) baptismu(m). Ex sufficit q(uod) baptismus det como(d)u(m) no(n) ex hoc d(ebe)t dare alt(er)i i(n)como(d)u(m). Et q(uod) ex tali adult(er)io maculat(ur) vir et co(m)mittens adulteriu(m). Licet q(uod) lauat(ur) co(m)mittens adulteriu(m) ideo e(st) co(n)tra alt(er)i co(n)iugi ex illa co(n)maculatione. Dat simile in p(ri)ma q(uod) licet mulier q(ue)cu(n)q(ue) agat p(e)n(itentia)m de adulterio p(er) hoc no(n) toll(itur) p(otes)tas accusandi marito xxxii q. i. admone(re) ut eam recipe(re) co(m)pell(at). De diuor(tiis) gaudemus et q(uod) i(n)iquu(m) esset q(uod) baptismus tolleret b(e)n(e)ficiu(m) alt(er)i co(n)petens. Dic(it) si(cut) i(n) libertat(e) que tollit et delet delictu(m) co(m)missu(m) in se s(ed) no(n) i(n) aliu(m). ff. de l(iber)is qui no(n) in fa(mia) l. p(ro)l(i)a et l. adletas(?) ff. pompaniis(?) h(ic). Adu(er)tendu(m) s(ecundu)m doc(tores) q(uod) ex delicto p(ro)ueniu(n)t sex plures effectus: p(ri)mo effectus pene criminalis et hic no(n) delet(ur) p(er) baptismu(m) ut dix(it) glo(ssa). Un(de) p(otes)t de delicto an(te) co(m)misso accusari et puniri. Secunda e(st) effectus p(e)cc(at)i s(cilicet) irregularitas. Et hic e(st) adue(r)tendu(m) aut irregularitas fundat(ur) sup(er) p(e)cc(at)o et hec deletur p(er) baptismu(m) tamq(uam) sequela p(e)cc(at)i ut si quis non p(er) via(m) iusticie co(m)misit homicidiu(m) quod dic(it) hic Innoc(entius) ver(um) et si homicidiu(m) sit notoriu(m) xxv di. p(ri)mu(m) et s(ecundu)m r(espondetur) et no(tatur) de homici(dio) p(ro)b(l)ruz(?). Secunda e(st) irregularitas que no(n) fundat(ur) sup(er) p(e)cc(at)o ut si iudex p(ro)nu(n)ciauit ali(qu)e(m) occidendu(m) non en(im) hic irregularitas e(st) sequela p(e)cc(at)i nec semper e(st) sequela sic infamia et hec no(n) toll(itur) p(er) baptismu(m). De quo Jo(annes) an(dreae) remittit ad Spec(ulum) ti(tulo) ii. § iuxta p(ro)pe et dicit videndu(m) q(uod) i(bi) no(n). Ibi recitat op(inionem) et nichil co(n)cludit ultimat(e) remittit ad s(um)ma(m) Hosti(ensis) in ti(tulo) de homi(cidio) § qua pena uel lingua et seque(ntibus) et sic remittit Hosti(ensis) hic. Tercia e(st) effectus p(e)cc(at)i uel delicti infamie et hic deletur ex sublatione p(e)cc(at)i p(er) baptismu(m) ut hic xxvi di. Deinde. Quarta e(st) effectus p(e)cc(at)i quo ligat(ur) quis alt(er)i et hic no(n) toll(itur) p(er) baptismu(m) ut hic xxvi di. Acticius(?) et c. deinde. Sic et qui baptizat(ur) tenet(ur) p(re)cuniaria pena ob delictu(m) p(re)cedentis ff. de op(er)is libertoz l. nec(?) (rei)(?) mittendi. ff. de liberatio(ne) lega(ta) l. an reho(?) § erga nis(?) sit et si r(e)ligione(m) ingrediat(ur) monachus p(er) hoc no(n) p(rae)t(erea) actionez que ante michi co(m)petebat in eo ago co(n)tra mo(n)asteriu(m) quod possidet bona mea. Insti(tuta) de acq(ui)si(tione) p(er) arroga(tionem) § fi(nali) et p(er) hoc inferet(ur) q(uod) p(er) baptismu(m) no(n) tollit(ur) ius quo adligata erat adultera ne viro(?) repeto possit. Ex p(er) baptismu(m) cu(m) p(e)cc(at)a dimittit(ur) non lex ut d(ic)to c(apitulo) actius et d(ic)to c(apitulo) deinde. Op(ponitur) co(n)tra aut(em) ap(osto)li hic dicit q(uod) sequitur h(ic) co(n)iugez infidelem si velit secu(m) cohabitare non debet dimittere h(unc)

xxxiij. q. i. Jam nunc et q̄one iiij. c. ultimo
So. hic loquit̄ de conſilio. nam de rigore
pt illam dimitte ſi tn̄ dimittat illa. nec
ipe poſſit cū alia contrahe niſi in caſibꝫ
hic poſitis. conſiliū tamē ē q̄ illa reti-
neat. q̄ ꝯiux ſctificat̄ p ꝯiugem. ut
dicit aplūs. et ſit cū nō ſit dimittenda
pꝫ q̄ ē uxor ltima de ſpon. c. i. et c. ex
parte. Op. q̄ iſti patriarche nō potuerūt
excuſari a delicto adultiij. q̄ illud nō
potuerūt ꝯmitte. et p̄narcō pſuppoſit
lptūꝫ. c. de ꝯſti. acceſſerūt. nam ſcḋm
tempꝰ eoꝝ nō erat lex data moyſi
So. dicit Jo. an. q̄ licet nō eēt tunc
data lex moyſi. erat tn̄ lex nāe q̄ ea
nolebat. q̄ quilibet homo ſue et nō
aliene uxori adhereret. et ſcḋm ipam eēt
eēt adulteriū. niſi excuſaret̄ diuīa reue-
latōne. Queritur an ſi vir et uxor ꝯiūgūtur
et veniant ad fidem. an mulier habeat
p̄uilegia dotis. dicit doc. hic q̄ ſit fa-
uore xpiane religionis. ar. de ꝯuerſione
infideliū. c. ij. in fi. Nam ſi imperator
pt hoc p̄uilm̄ dare. C. qui po. in pig.
l. aſſiduis. fortiꝰ hoc pt dare deus xxx.
q. iiij. ita diligere. nec ob. lex. i. et auct.
ꝯ. poſita. C. de heret. in auct. de p̄uile-
heti. nō pſtan. C. viij. q̄ licet illa ma
proſequat̄ quo ad nō ōns nō bapti-
zatos. proſequit̄ tn̄ quo ad mentem
ſolum. qui ſemel profeſſi ſunt fidem
catholicam et poſtea puaricati ſūt et
ōns excōicatos. Aliud ergo dicendū
de iudeis qui ab ecclia tollerant̄ et de
paganis qui baptizant̄. ne p ꝯtrariam
interptacōm a ꝯuerſione retrahant̄. ut c.
nō. ad hoc. j. de apl. quidam alia pro-
ſequit̄ verboſa. Quid ſi paganus habꝫ
plures uxores tempore ꝯuerſionis poſt ea
prima mortua ſit quā hebit vꝫ q̄ neut̄
ſit uxor. de eo qui duꝯ. in ma. c. fi.
et c. i. primo reſo. j. c. fi. propterea vꝫ
q̄ ſi prima ſequat̄ poſt illam cogendꝰ ſit
in illam ꝯſentire. cū talis dampnatio
ſit de iure canonico cui non ſubſunt
pagani. et hoc potiſſime i fauore fidei
dicendū. e. c. c. i pn̄o. Quid ſi catholicꝰ
ꝯtrahat cū pluribꝰ mulieribꝰ uno et
eodem momento dicens. ego ꝯſentio
i uos oms et mulieres una voce rńdent
et nos inte. vꝫ q̄ ſit uxor q̄ primo
cognouit. de ꝯdi. appoſitis de illis. dic
ꝯtra. et mutuo ſe impediūt. ff. de uſu-
fruc. l. quoties. Idem ſi ſponſalia ſint
ꝯtracta. q̄ ubicūqꝫ mat̄ᵐ p̄hibet̄ et ſpō-
ſalia. io carnalis copla nō pt ratificare
q̄ ē oīo illicitū xxvij. q. ij. nuptias.
Goffre. q̄ ē verū ſcḋm Jo. et ſi ſola una ex
illis ſit apta cū illi ſoli nō intendat
ſe obligare i ſolidū. ymo ex aliꝫ ſe
obligare nolens agit̄ ꝯ ius vite et dimi-
dine xxij. q. ij. ſolet. et ſic nō ē mat̄ᵐ
ff. de ſcḋm expectan. l. ſi venditor cū ſe-
ff. de arbi. l. pedius. et vide q̄ nō de
ſpon. extra. vide p hoſti. in ſūma de
de ſpon. impub. §. fi. x. quid ſi iuraſti
et ſequenti. Jo. an.

Iſquin.

Mat̄ᵐ ꝯtractū
inter paganos nō
ꝯtra legem diuinam et repugnans
lege canonica. valet et ꝯfirmatur
eis ad fidem ꝯuerſis. h. d. et nō diuiditur
Nō primo q̄ ad diuerſitatē gentiū dat̄
diuerſitas rituū. et nō quid ē ritus q̄ ē
quedam ꝯſuetudo alias lex. Nō 2º q̄ ſcḋm
ius diuinū licet ꝯhere cū relicta fratris
ad ſobolem ſuſcitandam. Nō tertio q̄ď
mat̄ᵐ pfectū ſcḋm legem antiquam
nō infringit̄ p ſubmiſſiōm factam
noui legi. et ſic noua legis ſubmiſſio
nō infringit actus celebratos añ ſub-
miſſionem. et ſic nō q̄ noua legis ſub-
miſſio obligat ſubmiſſūꝫ ſolum ad
actus futuros nō pteritos et celebratos
añ ſubmiſſione nichil. utile ſcribunt
hic doc. Jo. an.

Rta. de donacōe int̄ v
et uxorem ꝛc

Facto diuortio vir dꝫ reſtitue uxori
dotem. et mulier viro donacōnem
propter nuptias. io pertractatū
de diuor. ꝛc. et q̄ ꝯtingit multotiens
q̄ ꝯiuges ſe inuice donat ꝯſtante mat̄º
puire et ſine cā aliqua ab eam ſit quia
celebrato diuortio de quo dcm̄ ē. s. de
his donacōnibꝰ refert̄ q̄ ponenda
ſunt Rta. de donacōnibꝰ int̄ vir et uxore

Mulieres.

Lite ſepato mrīonio
dos ē reſtienda. h. d.
Nō primo q̄ ſoluto
mat̄º dos reſtituēda
ē. et hoc q̄ñ ſepatio li-
cite facta ē. et nō q̄ mat̄ᵐ ex cā
pt ſepari que ſūt ltime cāe ſepandi
viſum ē. s. c. proximo. Op. q̄ ſepato
mat̄º ex ltima cā dos nō ſit reſtituēda
ymo fiſco applicanda. C. de inceſti. nupt.
l. qui ꝯtra. et j. e. et ſi nūc. So. dic
aut mat̄ᵐ ē ſepatū ſine cā ltima et
dos nō ē reſtituenda ut hic aquo
Aut ē ꝯctūꝫ et ſepatū aliq̄ ltia cā
ut ꝯſanguinitatis uel affinitatis et tunc
aut uterqꝫ ꝯtraxit ſcient̄ uel ſaltē mulier
dans dotē. et dos reſtituēda nō ē ſꝫ ap-
plicat̄ fiſco. ut in ꝯrio. aut ē ꝯtractū
ignorāt et reſtituēda ē ut hic. hec ita
niſi errorē aut minori etate excuſet̄
q̄ tunc nō hꝫ locū pena. Op. q̄ ſepato
mat̄º nō reſtituat totā dotē maritꝰ
ſꝫ ſolū in quātū face pt. C. de rei. uxo.
l. i. §. ſin aūt. ff. de re. iudi. non tm̄
So. ſi maritꝰ ē ſoluendo totā reſtituit
alias reſtituit ſolū i quātū facē pt ne

egeat · saluo nisi dolose fecit quominus
restitue possit quo tamen restituat i solidum.
Idem si ex post facto puenerit ad pi-
gniorem fortunam · quia tunc restituit in solidum
ut i. de solut. Oddardus dicit tamen glo. quod si
si soluerit in solidum repetere non potest. ff. de
de cond. indebi. l. nam et si maritus. et ista sunt
adeo uera ut si maritus pacisceretur ut in
soluendum conueniri possit non valet pactum
quia contra bonos mores. et hec vera sunt dot.
in matrimonio. secus in hiis que habent hec
priuilegium ut dixi de solut. Oddardus. Addite
dicunt doc. quod predicta procedunt quando fieret
separacio a uinculo · sed tex. loquitur quando
fit separacio a putato et dicit restituendam
totam dotem, verum non videtur quod talis gau-
deat illo priuilegio · nam ponendo mulierem
ignaram, iura fauent plus mulieri quam
viro et merito. de priuil. credi. l. ii. Item
non subest aliqua causa beneficii · quia si non est
matrimonium ille non est maritus nec illa uxor.
Item non est dos nec actio de dote locum habet
sed condict. ob causam ut no. i. e. de prudencia
in prima glo. cessat ergo maritalis reueren-
tia de qua loquitur · cum autem cessat ergo be-
neficium · de act. cum cessante · et dicit quod hec
de diuicio in uero matrimonio considerat · an fa-
cere possit secundum tempus rei iudicate ff. solu.
mat. l. rei iudicate · et non transit hoc pri-
uilegium ad heredes generos mariti. C. e. l. ma-
ritum. Queritur an dotis fructus resti-
tuantur · dic quod percepti ante mat. soluta
dote ante restituuntur. Idem post diuorcium
quia illi augerent dotem percepti constante
mat. non restituuntur · quia illos vir lucratur
propter honera mat. supportanda de usuris
salubriter ff. de iure doti. l. dotis fructus
et i. no. an inpubes que dedit dotem
fundum in dotem et resiluit repetens fun-
dum et fructus repellatur per vita ahmentorum
et in spec. e. ti. §. n. v. quid si mulier
sed an maritus possit retinere expensas quas
fecit in dotem · dic quod sic si fuerunt necessarie
quia ille minuunt dotem ipso iure · utiles vero
non · sed repetuntur actione mat. vel negociorum
gestorum · voluntarie permittuntur abradi sine
lesione prioris status. C. de rei. uxo. act.
l. i. §. sileat ff. de in pen. l. i. §. quod
dic. Op. quod non restituatur dos. i. e. ple-
rumque. So. hic procedit ut dos restitu-
atur quando fit separacio quo ad federis mat.
secus si fit quo ad thorum ut l. no. Di-

Significauit · So-
luto
mat. cogitur vir dote restituere
et bona diuidere que communiter
obuenerunt. Sunt due partes · prima po-
nit duplicem mulieris querelam. 2a cle-
mentem commissione ibi Ideoque. No. primo quod diuor-
cio celebrato dos est restituenda · et com-
muniter obuenientia sunt diuidenda. No. 2o. quod
mulier constante mat. potest aliquid lucrari
querere. No. ex omnis contractus de titulo
quantum causa et nisi quod queritur ex contractu

No. tercio quod hec verba teneo te loco
talis · non probant quem esse talem. Op.
quod bona quita per mulierem spectant ad
maritum · et sic non debeant diuidi · quia
presumuntur de bonis viri ff. de dona. int. vi.
et uxo. l. quintus. C. e. l. eciam. So. intel-
lige quod hec erant quita ex bonis eorum que
constabant esse mulieris · alias in dubio perti-
nerent ad virum. et dicit glo. quod simile
est in prelato · quia omnia per ipsum quita presu-
muntur ecclesie de bonis ecclesie nisi ostendat
aliunde quesita. xii. q. iii. sacerdotes
tamen sic. vide S. de pecu. cl. in quantum
vel forte fuerunt simul instituti heredes
maritus et uxor vel illa quesierunt ex
legatis vel donacionibus vel forte est con-
suetudo loci sicut est in francia ibi
quicquid alter coniugum est commune · post-
ea celebrato diuorcio diuiditur. Queritur
quid aliud potest obstare quod dos non resti-
tuatur · dicit glo. puta pactum vel consuetudo
quod restitui non debeat. i. e. fi. vel si propter
adulterium quando fit separacio quo ad seruitutem
finiture vel si sententia lata esset super hoc a
qua non est appellatum ff. fam. he. l.
cum putare vel iuris iurandi vel doli
exceptio ff. ad exiben. l. iii. §. Ibidem d.

De prudencia.

Delegatus ad causam mat.
si ferat sentenciam diuorcii pro-
nunciari debet dotem restitui et duo
facit. ponit delegatorum reprehensibile
factum. 2o illud emendari precipit ibi
quia igitur. No. primo quod delegatus ad causam
matrimonialem tractandam et determinandam
videtur delegatus ad causam dotis accessoriam
etiam si hoc non exprimatur. et sic iudex in
principali est iudex incidenti et accesso-
ria siue sit ordinarius siue delegatus
et sic aliquando non nominata in rescripto exten-
ditur iurisdictio delegata quando non nominatam
tamen ad expressum habet se accessorie · et
non quod causa mere temporalis prout venit ac-
cessorie ad causam foro ecclesie supponatur similiter
ecclesiastice potestati subicitur. Et no. quod ubi dele-
gatus non pronunciauit super toto non de-
finitiuis officio per diffinitiuam quando possit
adhuc pronunciare et sic ex pronunciatione
super principali et expresso non extinguitur
iurisdictio super tacito et accessorio eque
principaliter intellecto. et quod in re actionis
competit ius agendi. Oppono primo quod
mulier non potuit dotem repetere quia
non habet actionem de dote cum dos non fuerit
ex quo non fuit mat. ff. de iur. do. l.
iii. So. dicit glo. quod non de dote sed condi-
cione sine causa repetit dotem ff. de condi-
sine causa l. fi. et C. de condi. ob causam
l. quia causa. et dicit glo. quod olim mulier po-
tuit dotem repetere eadem bona vel tanta
die hodie autem percipit si est immobilis

i comenti · si mobilis in capite anni · C.
de rei vxo · ac · l · vna · §· cu aut · z mult
dice anna bina tria die · i · pmo anna
triam · zo aliam triam et tcio aliam · et
dicit q hec condicio obtam e pnilegiata
sicut actio de dote ff · de peculio · ex facto ff ·
de pnil · credi · l · ij · ff · si quis caut · l · si cu
· ff · qui in iniuria · Idem quiu · i spec · e · ti · §
fi · v · g si mat · Tercio dere · obuiat q
vr delegatu ab ettia non posse cognosce
de ca dotis · cu hec sit mere tpalis et
spectet ad iudiciu ettie als inpu ut pz
de iure dotis · C · l · vbi · ff · so · mat · Preterea
glo · dicit q qmq ca dotis venit accesso
rie ad mat · ut q an sit restituenda
uel no dos · pendet ex hoc · an valeat
uel no mat · et tuc ca dotis spectat
ad ettiam · sicut z principalis ca mat
sit loquit hic · q aut sit accessoria
declarat glo · q dat ee dotis ad ee mat
z no ee dotis ad non ee mat · C · de iur
do · l · fi · z ff · de iure dot · l · iij · z q i ac
denti metus sequit nam mat hinc
e q sicut metus reddit ipo iure nullu
mat ita z reddit nullam ipo iure cosi
tucom dotis · ff · q metus ca · l · si mulier
§ si dos · C · de spon · cu locu · et · c · veni
ens allat · q accessoriu i iurisdicone ex
tendenda sequit nam principalis allat
multa iura ff · de offo dele · prudentia
§ sesta cu similibz · Ite q incidentia
cae amphat iurisdicom ubi als no
amplaret · C · de iudic · l · quociens · quia
qo dotis no venit accessorie ad mat
nec osecutiue decidit ad decisionem
mat · et dicit q tuc ex quo principalit
i iudiciu deducit no cognoscit iudex
ecclasticus s iudex seclaris · et hoc lrito
respectu ad ius · de osuetudie tn dicit
glo · q e principali cognoscit ettia q
ee pt vez · principalit aut dicit moueri
qn soluto mat mortis repetit dos
uel qn ostant mat alto uergent ad
inopiam · C · de iure dotis · l · ubi tu filiis
uel qn ostante de mat de iure no pt
repeti dos sm glo · ff · soluto · mat
· l · quotiens · hoc tenet doc · q sicut ec
clasticus iudex cognoscit de qoe tpali
incidente coram iudice ecclastico · licet q
iudex seclaris no cognoscat de spuali
incidente cora ipo · de ordi · cogni · tria
dicit Inno · hic · q e principali potest etia
cognosce de ca dotis · no qa sit subiecta
foro ettie uelud exclusa captate sclari
s ut quilz ipoz sit iudex si adeat · q
ad ettiam spectat · defende dotes · l · e ·
imp · z hoc veru maxime si no opponit
exceptio fori · puto q si sit vidua re
petens dote z oppsita q cognoscat pri
pali als non · nisi incident · uel si no
opponat exceptio fori p hoc infert
q de hereditate · qn venit incidenter ·

ad conem legittimitatis · ut pz · C · q fili
sint legi · c · i · de f mat · contru · q causa
dotis maiore hz conexitate cu mat · si
quo ee no pt q qo legittimitatis ad
hereditatis ad legittimitate · q filius
pt ee z tn no heres ut exhereditatus uel als
exclusus hoc no placet hosti · q sicut
filius pt ee ltimus et sine hereditate sit
mat sine dote · licet dos no possit ee
sine mat · Ita nec hereditas pt ee penes
ipm nisi sit ltimus · z sic ltimus e heres
consecutiue qo venit hereditas ad ltitate
sicut dos ad mat · Ideo e eadem ro
p quod q · q cognosce potest hosti · et
hoc michi placet · ut plenus dixi in c ·
cum filii · sint legi · z maxime i c · i ·
z c · p venerabilem · Op · zo q non
possunt isti delegati cognosce ex vi
primi mandati de ca dotis · q ex quo
no e expressa in rescripto licet extendat
accessorie · extincta iurisdicone super
principali que extingnit in sine · C · de
offo delega · in lris · q finitus e suo
offo · extingnit z sup incidenti · z q
expresso extincto · extingnit tacitum
So · glo · ponit duplicem intellectum
vnus q cognoscat hic virtute zi madati
facti quqpa z no primi · z sm istu cessat
contru q fatendu q no posset vi primi
hic intellectus no placet · quia sm hoc
male reprehenderetur primi · cur no fecerit
s riidens q male fecerunt hoc no fa
ciendo · durante madato · s no rep
hendunt quare hoc no fecerunt extincto
primo mandato · Alius intellectus q
hoc facere possunt virtute primi madati
z ad hoc rndit q hoc opat accessio
glo · residet in prima opi · Si uis sal
uare prima potes dice q dicit pcas
z q in iurisdicone vtiq q principaliter
videat comissum · licet ca accessorietatis
sit illa propter qua videat comissum
no hic · ideo hic pronunciando non e
offo finitus · pt qo de eo cognosce ex
quo ad dote pt via actionis agi sic dz
intelligi dectre · hec · z p hoc no obstat
de appel · cu appellationibus · li · vi · z desinat
bus · s · lite expensa · ennuato · q loquit
q ad successorem agit · offo iudicis · Z ·

Plerumque · Mulier
propter adulteriu
separata pdit dotez · hec · d · No
primo q snia in ca dotis uel
mat ad separatom thori spectat ad
iudiciu ettie · Iudex qo seclaris quo ad
thoru no pt iudicare sup mat · nec
sup dote ex separatone thori sr adulteriu
lucranda · No zo q mulier separata
sine iudicio ettie propter adulteriu pdit
dotem · No tercio q mulier separata pt
adulteriu non pdit dote si e reconciliata
No quarto q vir pt uxore reconciliare

sibi ad preiudicium lucri dotis sine sit per
etiam separata sine non et sit facit ad no.
e. ti. i. c. ii. Non quito quod mulier propter
adulterium perdit donationem propter nuptias
sibi factam. Oppono quod absque iudicio ec-
clesie non separentur ut e. ti. primo extra de
2. c. porro. So. quod ad validitatem separationis
exigitur iudicium ecclesie quo ad lucrum dotis
non ut hic. Op. quod solo recessu propria vo-
luntate non perdat dotem et tantum non
repetitur. So. intellige quando recessit ob causam
fornicationis. Op. quod dotalicio non potest pu-
niri mulier et est data quod matrimonium fuisset
separatum absque eius culpa non lucraretur
et donatio veniret ad virum sicut dos
ad mulierem. ff. c. si. So. potest dupliciter intel-
ligi. uno modo ut loquatur de dotalicio .i. de do-
natione propter nuptias et ad contrarium videtur
quod hec mulier ex pacto lucrabatur dotalicium
soluto matrimonio et tamen per culpam suam adul-
terium committendo separato matrimonio illud perdit.
2o modo potest intelligi de dotalicio .i. de rebus
parafernalibus ad quarum restitutionem ma-
ritus tenetur et tamen non tenebitur. C. de pac.
conve. l. i. primus intellectus michi placet
et exponenda non sunt verba ipsius nunquam
reperitur quod appellatione dotalitii comprehendantur
parafernalia. Queritur an vir possit compelli
ad reconciliandam uxorem dic quod non de divor-
tiandis. Queritur quare ea reconciliata
non potest dotem repetere dic illa ei non re-
misit quod potest secundum evangelicam veritatem de adul.
l. si uxor. cum si. Queritur an heres mariti
contra mulierem ab eo petentem dotem possit
obicere adulterium dicit Jo. an. videndum
quod non in spec. e. ti. § si. et quid si mulier
agit et de except. § deo v. Item queritur et tenet
quod non competit exceptio ut non liceat marito
dotem nisi accusset de adulterio et servabat
In aut. ut liceat mat. et ame. § quod vero
ab. tenet contra et idem accur. C. de rei
uxo. act. l. i. § illo procul dubio. Bar. tenet
contrarium per l. rei iudicate § si. ff. so. ma. et in
hoc dicit et accur. non dicit quod dicat Jo. an.
in addit. vero dicit quod post mortem mulieris
maritus potest obicere secundum veritatem ut dicta
l. rei iudicate § si. et hoc tenet et bar.
Queritur lata est sententia per quam mulier
separata est a thoro viri quia commisit adul-
terium et per hoc pronunciatum est eandem dotem
perdidisse. 2o probatur consanguinitas inter eos
et pronunciatur matrimonium nullum fuisse inter
eos queritur an mulier possit dotem re-
petere et ex consecutivo eventu patet quod non
fuit matrimonium si non fuit matrimonium non fuit
adulterium. de frigi. frigiditatis in fine ma-
nifestata veritate non obstat res iudicata
de purga. vulga. c. ii. Inq. di. veritatis
ff. de condit. sine cau. si fullo. et l. avunculo
So. quod causa sine est reducta ad non causam
nam causa fuit quod adulterium commissum
fuit et commissa fuit dos et declaratur
dotem non fuisse neque matrimonium ergo sententia
debet retractari ut dicta l. pe. de condi. sine
cau. 3o quod sententia retractatur ex nova causa
e. ti. proximo extra 2. j. c. pro. Porro
quod detecto errore sententia primo lata retrac-
tatur et revocatur. e. de frigi. frigiditatis. Con-
tra quod per 2am sententiam tollitur prima e. de re-
iudi. inter monialium. In contrarium quod res iudi-
cata pro veritate accipitur ff. de regulis
iuris. l. res iudicata ff. fam. herc. cum
putarem. 2o quod ex quo sententia lata est et
ab ea non fuit appellatum ius factum est
inter partes igitur ipsa non potest retractari
de re iudic. cum inter nos. de lib. agnoscen.
l. sine. 3o quod sententia contra sententiam est nulla
ii. q. vi. diffinitiva. So. cum primum fuit
iudicatum illam adulterium commisisse secundo
fuit iudicatum contra quod matrimonium non sub eet
non valet sententia contra sententiam. contra adulteria
sicut cetera delicta contracta ex toto de pre-
sumunt et iudicantur ex intentione. xv.
q. vi. c. i. xxxiii. q. i. in lectum et in iura
ex affectu mentis fit. xv. q. i. illud
pereque. sed non est dubium quod hec mulier licet
in veritate ibi non esset matrimonium agebat
quantum est in se iniuriam ei quem per maritum
tenebat. Igitur quantum est in se dolum
commisit et tenetur de adulterio quod in
se dolum requirit et dolo impletur. ff. ad l. iu-
lia. de adulteris. l. plita. In prima vero
dixit quod mulier potest dotem repetere detecto
matrimonio inter eum et eam non fuisse. lau. dicit
quod non est ulterius audienda propter intentionem
cum ope sibi secuto licet modo appareat quod non
fuit matrimonium quod fecit quod potuit de biga-
mis. 2. c. ult. de adult. § uxor bernardus
dicit quod mulier non potest repetere dotem
primo quod in talibus principium considerandum
est non exitus ut per hoc ceteris delinquendi
audientia auferatur et quod si permitteret
posset dari audientia fictum committendi
in probatione impedimenti. dicit glo. quod
prima opinio magis est benigna sed non est
extendenda licentia. Contra videmus
dec. inclinare in hanc partem quod hec mulier
non possit repetere dotem et fundamentum
est prima sententia que transiit in rem iudica-
tam et quod inspecta intentione mulieris
hec peccavit ideo puniendo et ne detur
via fingendi fictum de divor. quanto. dico
quod ad attendendum est sententia et modus sententiandi
Si sententia est lata prima super adulterio et nichil
pronunciatum super dote. Jan. dic quod postea
moneatur iudicium dotis et super eo pronun-
cietur matrimonium non fuisse et dotem reddendam
esse et tunc sententia non obstabit quod spe-
cifice super hoc iudicatum non est quod tunc
ad aliud agitur primo enim agebatur
ad matrimonium separandum propter adulterium nunc
autem agitur ad dotem repetendam. exquo

uariat res licet no valat tn no video
q obstet exceptio rei iudicate ut no
. C. de tn. pos. cu etia de re. iudi. cum
qrit a. l. cu. eande ¶ Cz nq sna e lata
pmo sup sepatone thori pter adultiuz
z retencione dotis. nuc repetit dos qn
no fuit mat. z sic nec adulteriu z hic
e maior dubitacio. puto q aut e oppositu
de pma sna q fam. z iudex illa obstat
certificaty dcea pnunciat q eam. z puto
q ualea sna. qn lata sit q notorni pea
que dixi de re. iudi. inter monasterium
z pons puto q ex scda sna tamq nulla
dos repeti no pt. Cu aut 2a sna est lata
sup nullitate maty. pcma hoc dcciatu
e. 9sanguinitat z affinitate obstantib nulla
maty fuisse. nec pma sna est allata
uel si e allata no e ostensa. z tunc dico
q standu e 2e sne z pons dos repeti
pt quasi p 2am snam declaret adul-
teriu no ee. q sna 9tra snaz i dubs
instantiis. ex quo de pma no patefacy
iudici 2a valet ut. l. si duobg ff. de ex-
cept. rei. iudicate. z dixi plene in dcto
. c. int mozni z de Sptis. ab extonato
et hoc de hac ultima glo. Non obstat
q mulier quantu e in se. z hoc de teu
tertio q no fuit mat. peccauit. quia
in penis criminbg hoc e. que veniunt
applicande pti. no ponit affecty nisi
sequitur effecty. ut. l. vulg. §. furti
faciendi. C. de furtis. Item q ubi no
e affectus nc ht effectu pt impedimentu
iuris no punit affecty effcu no secuto
ff. de furtis inter oes §. plt. no obstat
in aut. de restit. z ea paris §. vnu sicde
q i nulla sciens deliquit q mat. verti
i penis q 9trahendo. hic licet in aio
deliquit. hic no deliquit q vin mat.
ut exigit. ¶ Cz no quid ergo. pone q mat.
sepato pter 9sanguinitate vir uult re-
tine dotem pt pcedens adulteriu. an
possit. dicit accur. q no p. §. si vero
ab initio in aut. de nupt. C. de iure.
dot. l. si dotem hoc dicit accur. C. de
repud. l. ex consensu. ¶ Cz uero pr dotat
filia. filia 9misit adulteriu. nuq pr
pdit dotem. dicit hic Io. an. q glo.
tenet q sic. C. de iure dotis. l. si dote
et imputet sibi pr. q no fuit stipulaty
dy. dicit q si viuit pr filia exite
in ptate pris potit repete dote ut
dcu. l. si. C. de repud. no. glo. allat
. ff. de pac. dota. l. cu dos z z hoc tenet
Cy. in dca. l. si dotem. An.

Et si necesse. ¶ Propter
varias
lecturas no firmat sm. Io.
an. uel donata mulieri pter
nuptias mat. soluto uel sepato re-
uerti debent ad viz. h. d. ponit ma-
datu pmissa duplici ca. pma 9sistit

in sco reliqua i iure. 2a i cu casta
3a i ne aut. ¶ No pmo q aliqn ma-
ritus dotat vxore et e 9suetudo yspa-
nie q mariti dotant vxores. pt etia
intelligi de donat. pter nuptias z no
facit. ¶ No 2o q datu vxori sub pacto
ut pdat eo. eam relinquete tamq
tollens libam facultate dissoluendi
mat. no valet. et hoc no obstante dis-
soluto mat. pt repeti. ¶ No tercio q datu
pterea maty repetit no subsistente mat.
tamq datu ca no subsistente. et sic datu
sine ca pt repeti. ¶ No qrto q ubi non
e maty no e dos neq donatio pter nup-
tias que aliqn appellat donatio p dote.
¶ No sexto q quis no dz hre 9modu
vn pena merer dz. ¶ No q etia corf-
sat de dote. qn venit 9sentie addecisioz
maty. op. q male stet lra du dicit
q marity dedit in dote. quia maritg
no dat dotem ymo vxor z marity
dat donatoz pter nuptias. q. c. pxio
So. dicit dotem. i. donatoz pter nup-
tias. aly dicit q hoc procedit de 9sue-
tudine yspanie. fm quia mariti dotat
vxores. op. 2o q no possit rex legioz
repete que dedit. q qui scienter 9t
pceptu legu 9trahunt maty pdunt
datu z applicat fisco. C. de incest. nup.
aut. qui q. ff. de donat. int viru z
vxore. cu hic status §. ult. So. si
tradentes ignorabat se ee 9sanguineos
et dederut. data repetut ut hic. si sci-
ebant no repetut. ut in 9rio. hoc no
placet glo. q hic sciebant. q hoc igno-
rare no potrant. cu eent in 2o gradu.
C. de hbali ca. l. filiu. C. de inter. testa-
mi. l. de tutela. z dicit. doc. q hoc eat
notorni q erant i 2o gradu. sicut pt
ee. S. de diuor. porro. q pz in antiqs.
vel so. si 9trahentes sciut factu z ius
z 9hunt in gradu phibito. datu non
repetut si sciunt factu licet credant
ignorant ius z repetut puto. q credunt
se posse 9trahe. allat. ff. de adult. l.
si adulteriu cu incestu. §. stupru. q.
fres z §. incestu z sic pt loqui hic glo.
dicit q nec hec e va. q sciebat etia
se no posse 9trahe. nec vm e in se. q
error iuris no excusat a tali pena. nisi
forte hret depedentia talis error a fco
ut q credent pbabl dispensatu. qd no
e diuinare. Io. an. soluit. q de iure sta-
du e 9trario. s papa hoc hic fecit pro
bono pacis. q alit no potat pax int
eos reformari hoc adhuc diuinat z
trahit de ce. ad no. pris. Io soluit 3o
quia 9trahentes hnt supiore fiscum
ab eis differentem. et tunc sunt talia da-
ta fisco applicanda. ut in 9rio. aut no
recognoscut supiore fiscu. q ipi 9tra-
hentes sunt reges. z sup fiscu et ne
talia tradunt ad comodu alteris no

applicantur fisco vel applicantur illi qui
dedit et restituntur sic loquitur hic. quarto
quod procedit de rebus datis que possunt alie-
nari. hic de rebus que non poterant ali-
enari a regno. et erant castra regis que
alienari non possunt. extra de iureiurando. intellecto.
Ita dicunt doctores. licet iste dicunt quod in hac decre-
tale prece voluntas quod ista bona debebat consistere
vel quinto dicit quod an datum ob matrimonium inter
coniuctos repetatur et non est certum. sed sunt
opiniones. et aliqui dicunt quod repeti non potest
et hoc tenet placentinus. cuius opinionem approbat
hic papa in cuius est potestate approbare opinionem ubi
est dubium inter iuristas. extra qui filii sint
legitimi per venerabilem. vel sexto. aut contrahitur
matrimonium prohibitum in gradibus a lege canonica
prohibitis et datum propter tale matrimonium re-
petitur. ut in contrario vel fisco applicatur. et hoc quod
in primo potest aliqua ignorancia pretendi
de adulteriis. si adulterium. ff. stuprum et ff.
fines. nisi forsan occasione ritus de quo extra
de divor. gaudemus. vel septimo. aut pro-
coniuges aliquid est datum ob donationem propter
nuptias vel propter dotem in matrimonio illicito
et non est aliquid ultimus conventum. et tunc
datum videtur ob turpem causam. ideo applicatur fisco
propter turpitudinem utriusque partis ut in quarto
aut est datum ob causam donationis et ulterius hoc
pactum est factum. ut in casu in quo dissol-
vatur hoc spectat ad alterum. et istud non
stat in naturam donationis. sed in naturam pene
adiecte ad matrimonium dissolvendum. unde tamquam
turpe et ob nullam causam datum. quia tales pro-
missiones sunt nulle tamquam tollentes li-
beram facultatem dissolvendi coniugium possunt
repeti. ut hic de spon. gemma. quia iura
annullant talem promissionem. et si data
talia sunt data loco arrarum quod possunt reti-
neri. ut patet. C. de spon. l. fi. Sed dic quod
illud est verum cum sunt data loco arrarum
et sunt nuptie licite. alias si sunt illicite
nuptie possunt repeti ut hic. vel potest dici
quod applicantur fisco quia rex legionensis
fiscum habebat. hoc non placet hostiensi quod cum
deliquit habeat hoc ius fisci. Conclude
premissa si quis an data pretextu sponsali-
orum vel matrimonii nihil repetantur. dic quod
sunt data pretextu sponsaliorum non dum secuto
matrimonio et repetitur datum conditione ob causam
ff. de condit. ob causam l. amiculo quia non
permanserunt ex quo sunt actualiter non sunt
iuncti. et sic non habent locum pene consista-
tionis que imponuntur propter incestum. Idem
puto si contractum est matrimonium. non tamen inter eos
secuta est copula. et sic possit intelligi
hic aut sunt data propter matrimonium et se-
cutum est matrimonium et hic est casus iuris. tunc aut
data sunt non tamen loco donationis quam loco
propter nuptias quod est ex pacto sunt data
ut sint pena dissolutionis matrimonii iam
contracti inutiliter. et tale turpiter et sine
causa datum repetitur. sic loquitur hic secundum
unum intellectum. aut datum est. datum
simpliciter ob dotem. aut donationem propter
nuptias. et tunc aut sunt data ab ignoran-
tibus ius et factum et repetantur. C. de
nupt. l. qui contra. dum tamen sit probabile et
improbabile censetur cum esset in secundo vel
tertio gradu et notorio. ut dicunt hic doctores.
aut sunt data asciente ius. et factum
ignorante et idem dum modo improbabiliter
ignorat. ut dicta l. qui contra. et factum est
et facit ff. de adult. si adulterium cum incestu.
et hec vera sunt dummodo statim cum
scivit. et hec vera sunt dummodo statim cum
certificati sunt de errore iuris vel facti
quod statim discedant ab incestu. alias locum
habet pena ut dicta l. qui contra ff. de incest.
nupt. Aut sunt data asciente factum
sed ignorante ius et tunc si contractus est factus
in gradu prohibito l. divina. talis ignoran-
tia non excusat secundum omnes. si est ignorancia
iuris canonici glosa hic videtur dicere quod excuset
dicit quod masculum indubitanter non excusat
nisi forte excusarentur propter lubricum etatis
quo casu excusantur. ita demum. si statim
cum maiores facti sunt a talibus nuptiis
desistant. et sic intelligitur. C. de incest. nupt.
l. qui contra adfi. de femina magis est dubium
sed contrarium tenent doctores quod hoc casu non excusatur
cum non simus in casibus in quibus mulier excusetur
de quibus. C. de iuris et facti ignorancia l.
i. et hoc tenet Innocentius et dominus Iohannes recitat
hic et hoc de iure civili. de iure canonico
dicunt idem. quod statim inscientes si sciverint
ius et factum et tunc aut non recognoscunt
superiorem fiscum et datum repetitur ut hic
ne alter remaneat in lucro. Aut est
datum et alter recognoscit fiscum et tunc
aut res date sunt inalienabiles a re-
gno et prohibent viam contingit alienari
si non repetentur et repetuntur ut hic
Aut sunt alienabiles et tunc aut de fisco
pena retrahit contrahentes a dissolutione matrimonii
et puto quod bona possunt restitui pro bono
pacis vel concordie ut hic alias habeant locum
leges contrarie. Jo. An.

Super. Possessio fructuaria
rei sine consensu
domini donans rem ipsam uxori
propter nuptias non transfert in eam
plus iuris quam in se habet. Idem in eo qui
sub conditione adveniente habet rem in heredi-
tate vel feudum. et sunt tres partes principa-
les. primo ponit duas questiones. secunda ibi
nos autem ipsarum solutiones. tertia videns vos
contrarie utraque sub divide in fine quandam
institutionem submittens. Nota primo quod quis
regulariter non transfert plus iuris in alium
quam in se habet. Nota secundo quod resoluto
iure auctoris resolvitur ius successoris.
Nota tercio quod dominus consentiens alienationi
rei sue perdit ius quod habet in re. Nota quarto
quod quique mariti dotant uxores et nota quod
illas dos spectat ad mulierem et soluto matrimonio
morte viri. Nota quinto quod licet ecclesia
debeat esse favorabilis in dotibus viduarum
non tamen cum detrimento iuris alterius. Ad hoc
quod non est de foro competenti extenore et sic nota
quod unum altari non est discopiendum propter aliud
cooperiendum. Nota sexto quod sicut uxor dat dotem
vir autem donationem propter nuptias et sic

no q consilens dz ponere in oe consulendo uba ppa et non in ppa ¶ No septimo q hic defensio dotium viduarum e de foro ecclie et spectat ad eam et sic cum dotis vz hoc cum et principalr ecclie subiecta dixi. 6. e. plerumqz ¶ No octavo q appellacone heredis comprehendunt soli filii ¶ Oppono primo q hoc q se no intromittat ecclia de dote tamquam de temporalibus inter laycos cum filii sint legi cum et pz de iudic novit. So. hic se intromittit de dotibus viduarum tamquam miserabilium personarum de quo dictum e ut de foro compe. ex tenore et c. ex parte b. et 6. de offi. delega. significantibus q qz si sint pauperes pt indistincte alz ita demum si sint oppsse ¶ Op. 2o q quis quisqz plus transferat plus quam heat ff. de usufruc. q no e ff. de acqui. re. do. l. non e. So. q quis no hz actualr vel virtualr no transfert ut hic. s quod no ht actualr si tm hz virtute illud creandi illud bn transfert ut ibi ¶ Op. 3o q feudum alienari non possit de feud. c. i. So pt alienari ad tempus ut hic non perpetuo ut i. dicit frmo. q ex ca dotis pt alienari ad tempus no alz hosti. et tm q alz et dum mo alienatio no sit perpetua allat. ne plati vices suas. c. querelam. Ein.

Per vestras.

Marito vergenti ad inopiam pro dote satisdatio peti potest h. d. tois e divisio z. i. cum gn primo ponit tae delegatonem actoris peticonem rei exceptonem et declaracoem Iudicium interlocucones 2o ponit duas imp mandati alternativi quod inter illas interserit ¶ No primo q per impactor tamquam miserabilis persona in ca temporali pt laycum trahe coram iudice ecclesiastico et sit ca dotis et principalr mota coram iudice ecclesiastico tractari et qm no solucio dotis e ca repulsionis matrimonii coniugii quasi tunc sit onera mato ¶ No 2o q repetenti obstat exceptio q no sustinet honera matii. et a se uxore repellit ¶ No tercio q cognicio cae dotis pertinet petit auro spectat ad iudicem et seculare ¶ No quarto q iure canonico viro vergenti ad inopiam no impedit solucio dotis s solvit sub condicone si prestat caucionem de solvenda dote vel illa deponit coram mercatore de certo lucro honesto dz satisfacere sibi vel committit ei cum caucone quam prestare pt et sic ubi quis prestare non pt caucoem quam debet admittitur ad prestandam quam pt ¶ No quinto q cui creditur persona fortius res credende sunt ¶ No sexto q ex pecunia deposita quisqz pt lucrum licite accipi q no sit usura et sic vz q depositones quas faciunt nobiles et ceteres florentine inovie campsoribus et mercatoribus cum certo lucro sunt licite ¶ No septimo q ad eccliam ptinet ne viri separati stent ab uxoribus et hoc propter periculum adulterii quod ex hoc sequitur et ad ipam spectat cognoscere et providere circa oe id quod separacionem causat et induat quam impediat fine ecclie subiectum. Op. primo q excepto maritus expulerat uxorem no debuerat audiri agens obstante spoliacionis excepcione ut pz de restitu. spoli. ex conquesto. glo. fatetur q q audiri no debeat s hic ultra tex. dicit contrarium q auditur hinc e q dos sequestratur id hosti. dicit q petito no dirigebatur q mulier spoliata s q vir qui promisat dotem et no solverat cum no poterat oppone de solucione mulieris maxime cum illius spoliacionis fuit ca no solvendi dotem Ideo repellitur s hic ultra vz q sit potuit cum enim dos detur propter onera matrii excepto vir no sustinebat onera matrii sibi dos solvi no debebat ff. de donac. inter vi. et uxo. l. ex aio ¶ So. dicit hosti. q iste maritus se offerebat paratum recipe postea hec exceptio sibi no obstat et dos sequestratur propter inopiam. Op. 2o q maritus iste age non posset pro dote ista solvenda nam excepto urgebat ad inopiam et si sibi dos soluta eet restitue teneretur ut c. de iure iur. l. ubi ff. solu. mat. l. si constante quod ipam pete no pt. 6. de iure. iuran. quae ad modum et quia dolo petit q restiturus e ff. de regulis iuris l. ig dempnat. ¶ So. dicit glo. q quisqz maritus ht solam inopiam et no e alit de dilapidacone suspectus et tunc dos solvenda e quia si mulier ei committit corpus fortius committe debet modicum dotem ut hic qui ultra inopiam suspectus e de dilapidacione q male utitur rebus suis et tunc dos restituenda e q mulier ale dz virum egentem de dote ff. de iure. do. l. multum. s. manente hec So. no vz bona q dato q teneatur ipm alere de dote no sequitur propterea q illam debeat restitue et periculo consumpconis illam suppone nec obstat q committat ei corpus q no e periculum consumpconis in corpe propter paupertate et si subeet periculum remedium e q infringat et si postea repetit obstabit exceptio senectutis de resti. spoli. liras. dico ergo q aut illa lex tpat illas inopias q dicit dotem no restituendam q illud sit verum nisi prestetur caucio de ea solvenda et si eam prestare no pt prestet q pt et si adhuc periculum no eet bene cautum attenta qualitate persone sequestranda eet et interim de fructibus alendus ut hic dz vel dicendum e q iura contraria loquantur quando a principio no erat pauper quo tamen si veniat ad inopiam ius ipa pot

repete dotem tn no pt imputari que
cu eo otraxit ex quo a principio non
erat ista paupertas. Si si a principio fuisset
inops eo tam imputandu e mulieri q
cu illo inope otraxit. et eius psonam
approbauit otrahendo cu tali et omittendo
sibi corpus. et bona tali omissa videtur.
et sic tunc non pt repete dotem. Si tunc
propter pictu osupcoems providet aut
cautione aut depositione si cautio no e
sufficiens et sic loquitur hec dec. et sic vi
intellige bar. ff. so. ma. l. si ostante ul
dic illud et remedium ht locu hz ff. so.
mat. l. si cu dotem. § si vo quelibet
e bona Si provida mag placet. sine go
utimur remedio legis sine remedio
huius decre. restitutio non e plena qz
dato q restituatur dos mulier tenetur
alere inde viz ut dixit glo. et pbatur
in aut. de equa. do. § ulto quoz coll
vij. q e vm e si vir sit ex conditus uel
bannitus. ut no in spe. e. ti. § ij. xo qd
si vir. nec ea restituta vir ipam recu-
perat liceat postea devenit ad pigui-
orem fortuna. ut no in spe. e. ti. i fi.
hec procedit in dote i parafernalibus aut
licet mr omittat corpus suu viro. illa
bona non omittit ut sint ppa viri. Si
nec de illis se intromittit o voluntate
mulieris expressam. licet eta ipius vo-
luntate ex quo cepisse no phibet possit
se intromitte tamq administrator pea
agendo. C. de pcur. l. maritus. C. de pac.
conven. l. fi. sm doc. Op. q no sit locus
remedio cautionis p dote ut l. i. et ij.
C. ne. fidemissio do. dec. So. dic glo.
q i loquitur alio casu. dot. hic dicunt
aliquos dicere. q si dubitatur de dote sol-
uenda marito fidemissores mittede
pnt ff. de iur. do. l. promittendo et l.
maritus. Idem si agitur de fidemissoribus
dandis pro donatione propter nuptias a ma-
rito soluenda. Utrumqz agitur de fidemisso-
ribus dandis pro dote restituenda soluto
mat. et tunc si mat. ostante detur
fidemissio no tenet. sic loquitur ille titulus
Si si iam soluto mat. pstentur p marito
uel eius heredem bn valet fidemissio. ut
ff. so. ma. l. si ostante. Et de rei. vxo.
ac. l. vna. alit. no. in dca. l. ne. fide. do.
dentur. et alr in spe. e. ti. § iuxt de dot.
xo. illud quoqz. Sup isto puncto. an
possit dari fidemissor restituenda. opi-
nant. que ponuntur in dca. l. si ostante.
§ quotiens. ff. solu. ma. et ibi ponitur
p dy. et bar. quas opi. e tangit spe.
et Jo. an. in addic. in loco. pallato ubi
dubitant. an i dote restituenda possit
ostitui dno rei. Bar. recitat opi. i dca
l. si ostante remanet in hac oclusione
q sine agitur de dote osnanda. q fide-
missores non pnt dari ostante mat.
qz ex hoc notaretur pfidia mr viz

et vxorem. q lex illa ponderat in dca
l. i. et ij. hoc vm nisi tales fidemissores
ex ca inopio prestentur. ut hic e casus
et sic intelligit bar. et hoc teneas. quia
hec cautio succedit loco restitutionis q
de dote facienda erat propter inopiam. et hac
teneas. licet Jo. an. dicat q hic no lo-
quitur de cautione fidemissoria Si de iura-
toria tm. Si recte loquitur de usqz. qz
dicit q pstet illam quia omode pot
pstare. si intellexit de iuratoria tm
illa vba no protulisset. qz quilibet
scit q illam pt pstare. Ceuero qz
bra dicit q pstat illam cautionez q
pt prestare. dic qz iuratoria. i aut.
ut nulli liceat hre loca. sna. § si no
enim. ubi dicatur q si mulier accatur pro
delicto ubi debeat custodiri. q debet
dare fidemissorem. si fidemissorem dare
non pt cautionez iuratoria pstat et
sufficit. C. de epi. et cle. aut. gnali. i in
aut. de lit. § ad excludendaz. coll.
vm. Ceuero an erit hoc iustuz lucru
q ex dote deposita potest hri. dicit glo.
honestu lucru erit si otrat in aliqua
societatez honestam uel aliquod omitiuz
et ex lucro honesto alat in aut. ut hiq.
obli. hre prohibent res vm. § qm aut
Jubemus coll. vij. no aut fenerari dz
dic tn glo. q in lege dicatur q si mr
no ht vn viuat nisi pecunia q potest
illam fenerari ut inde pupillus alatur
Si dicunt doc. q illud no procedit sm cano-
nes. qz no dz quis crimi suu omodis
alicui impendere xlvj. di. sicut no sua
et dicunt doc. q hic mercator recipiet dote
et cauebit de dote restituenda ff. solu.
mat. l. i. et de certa pte lucri reddeda
Ita e q si in quibusdam mercimoniis
amisit in quibusdam lucratus sit o-
pensato lucro cu dampno quod sup
erit restituatur. insti. pro socio. §. de
illa ff. pro socio. l. si fuit. § a resto. et
l. omti. Ceuero an hoc lucru solui
dz. dicunt doc. q viro nisi sit dilapi-
dator et suspectus. si em euidens eet
ipm ee dilapidatore e tu satisdatio
no admittetur. insti. de satisdat. §
nouissime ff. e. qz satisdatio. unde
dicunt q tunc lucru tradendu e mulieri
prouide et honeste uel e dos q inde
se alat et viru et liberos in aut. de
equa. do. § illud. coll. vij. ff. de iure
dotis. l. mutus. ff. § manet. C. de iur.
dot. l. ubi. Ceuero si maritus recipit
vxore sine dote. an ipam alere tenetur
dic q sic sm suu statu. qui mulier
pro dote recipiat. in aut. quibus mo-
na. effi. legi. § plt. coll. vj. ut i pos-
lega. l. penult. mutua tn. uel penas
delictoz ipius mariti no cogitur solue

ff. so. ma. l. cum is. nec etiam ad transitus
mulieris vir dabit expensas nisi spaliter
dicatur. quod agitur de matrimonio quo tamen facto
vir cogitur dare expensas et uxori dotate
ff. de actione ex parte sed secundum Innocentium ubi de hoc
et vide quod no. de emp. et ven. pervenit. Op.
quod papa non potuit dare litteras in tali causa quia
hic. quod quem agebatur erat laicus. et quod erat
temporalis. quod id. de iudic. novit. et qui filii sint
legi. causa. So. dic. quod forte clericus erat
reus. vel actor erat pauper et miserabilis
persona. lxxxvii. di. c. i. et ff. i. et de offi.
delega. significantibus. vel hac occasione
surgebat turbatio matrimonii. cuius provisio
spectat ad ecclesiam. quod et singulis antedictis
ad illud. per quod sequitur turbatio spectat
ad ecclesiam. ut turbatio removeatur. quia cum
quis concedit et omne antecedens. Op. iiii
quod sententia lata per istos delegatos non valuit
cum fuerint surreptie impetrati non facta
mentione de processu habito coram consulibus
de re. mdi. inter modum. So. glo. teti-
git hoc contrarium et non solvit. So. fatendum
quod iudices male processerunt. et propter hoc
fuit appellatum. vel secundum aliud intellectum
fuit relatio facta. isti enim iudices nichil
aliud fecerunt nisi ut servarent sententiam
consulum. et forte fuit de gressu parcium
quod iudices consuluerunt papam. vel secundum
Innocentium non fuit necesse facere mentionem
de sententia vel processu. quia non erat perpetua
sententia. sed quousque mulieri cavetur. et sententia
non obstabat huic petitioni. s. quod ineatur
traderetur hoc non placet. quia ex quo
sententiatum hoc debebat narrari propter vel.
dic quod contrarium procedit. quando sententia est
aliqua. hic non erat aliqua sed nulla
ex complicitate causa. primo erat nulla. quia
illi nisserant cautiones dare et hoc
prohibitum est. et sic sententia habebat expressum
errorem. C. ne. fide. do. dent. l. i. hoc
potest esse secundum ea que dixi. et sed tenendo
quod tenuit hoc casum de prestari cautio. Igitur
So. non esset in totum bona vel ecclesia
causa. quia continebat impossibile ut presta-
ret cautionem. quod non poterat prestare
et impossibilium nulla obligatio de regl.
iuris impossibilium et ipso. preceptum
nullum. ff. que sententie sine appel. rescin.
l. si. dicebat enim ut prestaret ydonea
quod intelligitur cum fideiussoribus et prescripta
et hoc erat pauperi impossibile. primo placet.

Donatio.

Gregoriana
est se firmans
et sunt due partes. 2a ibi
sane. No. primo quod regulariter
prohibetur donatio inter virum et
uxorem constante matrimonio et non quod non
simpliciter. sed illa tamen per quam donans efficitur
pauperior et donatarius locupletior alter

exhijs cessantibus valet donatio ut quia
vir non efficitur donans pauperior vel quia
donatarius non efficitur locupletior. No.
quod talis donatio confirmatur morte dona-
tis et hec confirmatio impeditur ex triplici
actu. ex revocatione donationis expressa.
ex revocatione tacita vel ex morte donatarii.
que mors sapit naturam tacite revocationis.
No. ex 2a parte quod inter maritum et coniugem
dos intercedit. et quemque donatio propter nuptias
et dos datur a muliere donatio a viro et sic
dos venit ad mulierem. Ita donatio propter nup-
tias ad virum. et hec vera nisi consuetudo
et pactum habeat contrarium. ubi autem pactum hoc
inducit. oz quod equalitas hinc inde fiet
et equatum vir lucratur de dote tantum mulier
de donatione propter nuptias et eo. Ad primam
partem quero quare donatio propter impediatur
inter virum et uxorem. glo. dicit ne nimio
amore se invicem expolient. ff. de dona.
inter. vi. et ux. l. i. et ii. hoc si non matrimonium
est. si non est non putatur dato quod donatio vale-
at de iuris rigore. probas non est tales dona-
tiones ratas esse. ne melioris sit conditionis
delinquens quam non delinquens. ff. e. l. iii. ff. i.
C. e. l. si voluntate. valent tamen inter sponsum
et sponsam. ubi tamen donat uxori confirmatur
morte si in eadem voluntate perseveravit
ut hic. Adverte tamen quod hoc est verum nisi donatio
alio capite infringatur. ut quia donatio sit
ultra modum et non sit. C. de donat. inter
vi. et ux. l. i. nisi expresse fuit in ultima
voluntate approbata ut l. quia tunc valet
ut legatum quod non eget insinuatione. glo. dic.
quod primo quod non valet. quando est putativum matrimonium
hoc verum si tenetur ut uxor. secus si ut concu-
bina. C. de donat. inter vi. et ux. l. si ancil-
lam. Item hoc verum ut per matrimonium putativum
donatio repetatur. quando vere credit esse matrimonium
Si vero donator vel uterque scit matrimonium non
tenere fiscus repetit ff. e. l. cum hic status
ff. ultimo ff. de leg. i. l. fi. dicit 2o. quod exigitur
insinuatio. quando est ultra modum legitimum et usque
ad modum legitimum erat olim usque ad tres au-
reos. secundum iura nova usque ad quingentos
C. de do. l. sancimus et l. si quis, preceptione
et fit insinuatio. Insinuare autem est secundum doctores
ipsam donationem conscribere apud acta et in
presentia publicarum personarum ubi superfluum
est testes adhiberi. quia sufficiunt publica
documenta. C. de dona. l. in donationibus
de quo. et de probat. quam consulam et in. c. post
cessionem. dicit 3o. glo. quod inter sponsos tenet
donatio hec procedit in casu certi. sed si est du-
bium an ut uxori an ut sponse donavit
et an a marito an a sponso. dic quod si in
domo sponse a sponso. si in domo sponsi
a marito facta dicitur. C. de donat. ante nuptias
l. cum multe. et si fiat in via vel nota. ac
si fieret in domo sponse per l. demum. ff. de
ritu nup. hosti. remittit ad summam de do.
propter nupt. Item de venditione facta
in qua pretium minuitur. animo donandi. dic
quod non tenet. quia est donatio. ff. de dona.
l. inter. et l. si sponsus. Item de dote
a viro constituta constante matrimonio dic quod licet

dos possit dari mulieri constante matrimonio et
augmentari pecunia. quia ex hoc non fit
donatio. si autem vir vellet ipsam augmentare
quia esset donatio non valet. C. de dona. ante
nup. l. cum multe. Instit. de donat. § est et
aliud. dicit 3° hic quod donatio valet quando
donans est pauperior et alter locupletior. Circa
no dec. dicit glo. quod maritus non efficitur
pauperior. ut si sit institutus et repudiet
hereditatem donationis causa ut deferatur
uxori sibi substitute. vel si repudiet le-
gatum ut remaneat penes uxorem gra-
vatam de prestando legato. vel si rogatus
de restituenda hereditate uxori non detrahat
quartam animo donandi ff. e. si sponsus
§ si maritus et § si quis. vel si donavit
uxori rem alienam ff. e. constante. ex quo
quando fit donator pauperior et vir maritus
qui s. emit vinquieta pro uxore ut ipsa
se ornaret sicut faciunt florentini
ff. e. l. si autem § i. glo. subsequenter
ponit quosdam casus in quibus contra re-
gulam hic positam valet donatio. alios
ponit host. in summa e. ti. sb. § que dona-
tiones et porro goff. collegit xviii. qui
dicitur factus locupletior planum est videre
et de factus locupletior. dicit hic dec. quando
donatum consumpsit in rem utilem secus si
in inutilem expendit. ff. e. l. et si vir. § non videtur
et l. quod inter. § si maritus heres tamen dona-
toris tenetur si consumpsit in rem inutilem ff.
ad l. fal. l. quod de bonis. § in donationibus
dicit 7° hic quod donatio ista confirmatur nisi
revocetur expresse vel tacite morte. Circa no
dec. dicit glo. quod tacite fit revocatio per
commorientem. nisi in commoriendo voluerit donator
ff. e. l. si inter eum § maritus et l. cum hic status
§ commorientem cum similibus. Item tacite fit
revocatio si donatarius prius decessit quam is
qui contulit. C. e. l. a marito. Si decedat
prius qui donavit nec revocavit confirmatur
morte. C. e. donationes et l. i. et ii. et si sil
moriantur in naufragio valet donatio
ff. e. l. cum hic status. § si ambo sint capti
ab hostibus his videtur supervixisse qui redit
et si neuter redit ambo videntur simul
mortui. quando expresse fiat revocatio patet
quod ut quando revocat expresse nisi peniteat
eum revocasse ff. e. l. cum hic status. §
prima. Item fit revocatio expresse quando ea
que donavit pignori obligavit vel
alii donavit. C. e. l. si maritus tuus.
Circa no quando res donata ad notetur
dic si est facta traditio rei fit revocatio
per donatam rei venditionem. permissio enim et
acceptilatio est nulla. ff. e. l. iii. § sicut e-
dictum. Circa no de fructibus inter eum perceptis
dic quod restituantur donatori. si donatarius
sciunt nullam donationem. si vero credebat
valere lucri facit fructus. ff. e. l. de fructibus.
Circa no an valeat donatio inter patrem et
filios. dic quod non cum sint una una et
eadem persona. C. de impub. et aliis

substitutis. l. fi. xxxv. q. iii. § hac autem.
C. e. l. donationes et iii. l. ampliter et in-
tellige quando sunt in potestate constituti secus
in ceteris. et hos casus ponit host. in summa
huius tituli. § qualiter inutiles ad fi. dic quod
si pater donat filio emancipato valet. si filio
ut filio et in potestate non valet. si filio ut
bene merito bene valet. quia hoc videtur ad notitiam
C. de collatio l. si donatione. de donat. quod
facta a patre in filium. dic quod fiat in castren-
sibus valet. quia in istis reputatur pater familias
Idem in quasi castrensibus. Si fiat in profecticiis
non valet. si in adventiciis adhuc non videtur
quia pater tali alienationi non potest auctorari
in facto proprio. tenet bar. iii. l. fi. assre ff. de
condit. indebiti. Circa no ad 3am partem et
oppono quod non semper dos restituitur ad mulierem
l. una in prin. ff. de rei. ux. actione. So.
si dos est data ab extraneo aut ipse sibi sti-
platus est vel pactus statim cum dotem
dedit et dos restituenda est sibi. si non est
pactus vel stipulatus. si non ex l. datur
mulieri actio ex stipulatu ad dotem re-
petendam. et condempnatur vir quantum
facere potest in dicta l. ista. § accedit. aut
pater dedit dotem pro filia et stipulatus
adhuc sibi actio competit. si non est stipulatus
tunc cuius est actio patris et filie ut dicto §.
accedit ff. solu. matrimonio l. i. et l. dotem
et l. si pater et premortua filia solus pater
agit. ut l. dos a patre. C. solu. matrimonio ut
in no. et hoc est dato quod non sint liberi
vel est sint. ut in no. Oppono quod maius
sit hec donatio mulieri propter nuptias
ad quid enim valeat donatio mulieri
propter nuptias cum constante matrimonio vir
illam possideat et illa mortua revertatur
ad virum. dic quod ad hoc valet. quia mulier
non potest in ea renuntiare viri ypotece
quod habet pro dote. ut in dicta donatione propter
nuptias. nec viro alienatio valet mu-
lieris consensus vel eo obligante. C. ad
velle. aut sine ante alio aut renunti-
are potest. Iuri ypothecarum quod in aliis bonis
mariti habet. Item valet quia marito dis-
sipante bona potest per donationem propter nuptias
sicut pro dote et eas creditoribus vendicare.
C. de iure dotis. l. ubi. Item marito adul-
terium committente agit mulier ad assi-
gnationem usque ut hic non contra.
Op. quod hec consuetudo non preiudicat ad
lucrandam dotem quia sic soluto matrimonio
mulier possit cogi ad fornicandum
cum ipsa non possit nubere eo quod dotem non
habet. et quia talis consuetudo esset contra publicam
utilitatem que habet quod mulieres sint dotate
ut possint nubere ut patet ex lege ff. solu.
matrimonio. So. quod dicitur de pacto et consuetudine
refertur ad donationem propter nuptias
quo ad dotem vero pactum et consuetudo esset
irrationabilis ut vir lucraretur dotem
et ratio diversitatis inter dotem et donationem
propter nuptias est fragilitas sexus con

cpatit nis. et qr multos modos habet
masculo ad lucrandum. qui no cpetunt
mulieribus. quia melius et honestius pt
vagari et melius laborare. io favendum e
plus mulieribus in recupacone dotis qm in
donacone ppter nuptias. Ad idem. C. d
po. in pri. ha. l. assiduus pter prim. ergo
dos non cedit lucro mariti. que solum casus
excipit. l. i. ff. procul dubio. sed pot dici qd va-
leat pactum et consuetudo in casu in quo mulier
pdecedat. ubi aut vir pdecedit no vale-
at consuetudo nec pactum. ultimo phar. d.
dicunt doc. qd contum ad ius civile prim in
quatitate in pactis et in lucro donacois
ppter nuptias. et dotis equalitas e fua-
da. C. de pac. conven. dote. l. ex morte et
l. lege. leonis et in aut. equalitas et in
clu. de equalitate dotium. Idem dicunt
quidam in consuetudine. sed hoc dic ut dixi
s. sed dicit vinc. qd consuetudo no hz qd
fuet equalitas in quatitate cum constituitur
et idem Inno. dicit qd pt ee dispalitas
in quatitate et lucri. ad hoc de testa.
Raynuncius et vide plen. in summa. e. ti.
de inf ant p ocam dicere. dicunt doc
qd si pactum e factum de lucranda dote
et no de lucranda donacone ppter nup-
tias pactum de lucrando extenditur ad do-
nacionem ppter nuptias. C. de donac
an. nup. l. ult. ff. fin. aut. ut sicut
maritus ex pacto lucrat dotem sic et mulier
donationem ppter nuptias si supervivat
licet no fuerat expressim. Simile fit
augmentum donacoms an et post Instit
de donac. ff. e et aliud. C. de donac
an nupc. l. si constante. Ante nuptias
tn pt ee disparitas et in quatitate dotis
et donacois et in pactis sup lucris ut in
l. ex morte. post nuptias hoc non licet
ne ex cogitaret fraus contra donacoes
prohibitas inter virum et uxorem. nec pt
apponi pactum. qd fiat deterior condicio
mulieris nolenti iterum nube sive fiat
an nuptias sive post ff. de pac. do. l. ii.
C. de pac. conven. l. quis fm. Jo. an.

de sedis nuptiis

Viso de matrimonio in genere. de secundo videndum
e vel facto divorcio vel morte
soluto primo matrimonio contrahitur secundum. Ideo
ut. C. se. ii. q. iii. ff. hinc colligit iii. q.
viii. ff. tria

Capellanum.

Secunde nuptie no benedi-
cuntur et benedices ab officio
suspenditur. h. d. No po
qd secunde nuptie no benedi-
cuntur. et no hic pena benedicentis ve-
qr tanta pena no debuit imponi ptam
levi delicto. dic qd forte benedixit secudas
nuptias contractas vivente prima coniuge
Ce vero an sit suspensio ipso iure dicunt
quidam qd sic hosti. q. Secundo vero que
nuptie no benedicantur. dic qd no benedi-
cuntur secundo nec clandestine quibus no
dz inter ee. sed que e ro qd no bene-
dicuntur dicit glo. ad exortationem contine-
cie ne sacrm iteretur. sed dic qd ipse no
e sacrm. quia no e de septem. de quibus
de sacra. no itera. sup rubrica. sed lat e
sacrm i. sacre rei signum. An. de B.

Dominus.

Dubi-
tans de
morte coniugis nisi de ea po
certificetur non dz contrahe
et si contraxit reddat. sed no exigat
et si postea sciat prima vivere dimittat
secdam. et sic sunt tria dicta. et tres
ptes que patent. No primo qd sola
absencia de iure canonico non solvit
matrimonium donec habeat certitudo de morte
coniugis c. et ro qd loquitur xpianis in cap-
tivitate constitutis p quod pz qr captivus
vel carcerati pt matrimonium contrahe. de quo
dixi. s. de spon. cum locum et e hoc contra
Inno. ibi. No secundo consilium coniugis que
contraxit matrimonium et dubitat de morte primi
coniugis. ut donec sit certificata no peccat
si reddat debitum. et ea certificata statim
debet dimitte secundum et redire ad primum
Oppono qr vz hic Innm in dubio pmat
primum qd subsit hic sum. xxx. q. v. aliter
So. p contracto palam primi ut hic. p
contracto clam no primi. ut in contrario Cap.
qr amplexus no sunt adulterini exc. no
e certa viri vive. xxxiii. q. ii. cum per
bellicam. So. hoc intellige cum adulterini
sunt. et dicantur. quia certificata e de vita
et no an deinde colligit argumentum e c
clarum. Antonius de B.

Vir autem.

Alias
benedicta
secdo non benedicetur. h. d. No
primo qr bigamus dr qui hunt
duas uxores. et que hunt duos viros
dicitur bigama. No secundo qr solus pbr
pt benedicere sponsos. No tertio qr sa-
cramentum benedicionis non debet iterari
p hoc colligit ar. quare se nuptie no
benedicuntur. Quare no iteratur sacra
dic ne fiat iniuria primo sacro. al-
tera glo. qr vz qr sacrm aut no fuisset
collatum aut illegitime collatum si iteretur
et sic fieret iniuria eius. i. q. i. sacra. fal-
lit in pria que iteratur. de consec. di. iii. ad
hic instant. Item dicit glo. qr iteratur
sacramento s. extrema. qr no e sacrm
s. oro. i. q. i. manus. non placet doc. qr
extrema unctio no sit sacrm. immo e
unum de septem. ut sunt no. de sacra. no.
itera. sup rubrica. Sz qr p illud no imprimitur
caracter procedit glo. Secundo de solempni
pnia. glo. dicit qr no iteratur. al. de pe-
nitentia. di. iii. ff. ex p. ad hoc de penis
c. i. ubi dicit glo. qr sacramentalis pnia
que designat expulsionem ade de paradiso.

et fit cum solempni. de qua .i. di. in capite
ex iteratione delicti videbatur irritabilis als pre
allatum .c. quamvis ubi de hoc de peni. di.
iii. reperimus et .c. quivis ¶ Quero quid si
aliquis ducat secundam virginem. an iteretur benedictio
dicit glo. quod secundum consuetudinem quorundam locorum
benedictio iteratur et hoc si papa sciat talem
consuetudinem. alias licet nullum invaluit hec
consuetudo. quam quidam approbant cum ratione quod
ut apparet ex forma benedictionis tota insun-
ditur super mulierem. ex quo mulier nunquam fuit
benedicta debitur benedictio. quod nichil in viro
intelligitur iterari. tamen de iure patet
de iure esse contra quod probant decretum ut est no. pe.
e. c. i. et hosti. hic adde quod no. in .iii. di.
§. leges et hoc tenet hosti. allegat de
consan. et affi. c. i. §. fi. et .c. super eo
ubi de hoc dixi et de tempo. ordi. c. ii.
¶ Nota istam glo. quod papa si petitur quivis
in sacramentibus valet consuetudo et nota quod
in sacramentalibus exigitur tacitus consensus
pape in consuetudine istam glo. tene menti
non obstat quod mulier non sit benedicta
quod propter tacere ne benedictionis benedicatur postea quia mulier
propter copulam sicut de oleo dicitur de conse-
cratione vel altaris aqua nec mirum sancti-
ficatur enim vir infidelis per mulierem fidelem
et est .i. ad corinth. vii. xxviii. q. i. §. i.
et .c. siquis sit vide in summa e. ti. §.
an iteratur hosti. an de. et.

Super illa. ¶ Mulier licet in-
fra annum lugubrem nubat
infamia non incurrit h. d.
ponit questionem in ii. ro. videtur ¶ Nota primo quod
ad legem non spectat determinare de matrimonio
super eo penam opponendo de hoc dixi et
de spon. c. i. ¶ Nota ii. quod nota non valet
lex civilis contra dictum apostoli ¶ Nota tertio
quod mulier nubens infra tempus luctus
non infamatur. nota sunt hic aliqua que
sunt alicuius utilitatis.

Cum secundum. ¶ Si-
matur
ut precedens. et nobilia conti-
gant ut in precedenti ¶ Quero
qua consideratione hunc lex inhibendi
matrimonium contractum an tempus luctus. dicit
glo. ne turbaretur sanguis et de prole
dubitaretur .C. de repudi. l. consensu §.
si vero alie causa no. xxvii. q. ii. §. item in
levitico ¶ Quero quid de aliis penis
ab infamia. an habeant locum ut pena
de qua .C. de secundis nup. l. i. et aut. i-
posita et in aut. de restit. et ea que parit
§. ult. coll. iiii. et infamia que est sublata
non solum quo ad forum civile sed etiam
quo ad canonicum disponit summa que
spectat ad canones cum filii sunt legi.
per venerabilem ¶ Recitat quod alii dicunt
quod licet pene tollantur de quibus hic .s.
infamie alie tamen pene per illas leges
mulieri transeunti ad secunda vota tolluntur

et sic evadit penam nuptialis donationis
ut in aut. de resti. et ea que parit. §. ult.
quod virum suum ita velocitur dehonestavit
ut ex hoc appareat eo vivente non caste vi-
xisse. ideo perdere debet quidquid ad eam ex libera-
litate potuit pervenire. et hec pena non est
sublata quia quandam ingratitudinem
vel illa mulier commisisse. de donat. per eius
et hoc est contra apostolum et in hoc residet glo. ¶ Dicit
quod quedam sunt pene que fundantur super
odio secundarum nuptiarum vel festinacione transitus
et tales pene sunt correcte ut hic. quia
contrahere matrimonium non est odiosum nec prohibi-
tum. sed ab apostolo permissum. et sic funda-
mentum cause est sublatum et iniustum fundamentum
ut hic patet. quedam sunt pene que fundantur
super favore filiorum primi matrimonii. ut mulier
non nubat pena imponitur ad commodum
filiorum. vel imponitur pena si nubat non
reddita ratione. et omnes iste non sunt correcte
ymo adhuc hodie durant. ideo pene
de quibus in l. hac edictali. et l. femine §. fi.
et in aut. de nupt. §. quod vero actenus et §. si
vero coll. iiii. non corriguntur all. de pignor.
c. fi. nec ille de quibus .C. ad tertul. l. matrem
et in aut. de nupt. §. si aut. et quod penas
infamie possit ea non tollere et quo ad
leges et forum civile ostendit hosti. multi-
plici ratione. primo quod matrimonia sunt de foro
spirituali et sic constitucio ancto sine iudice fa-
cit. secunda quod et si imperator iudex est apostolus
superior est et eius constitutio potius sequen-
da xxi. di. inferior. cum filii sunt legi.
per venerabilem ¶ Tertia quod lex contraria in-
iusta est et omnino irrationabilis cum contrahere sit
res sacra et sacramentum constitutum a domino. quo-
cum contrahens non peccet nec puniendus
est nec de bono opere lapidandus. de his
que sunt ama. pte. c. quesivit ¶ Cum
enim si imperator statueret quod recipiens
ordines. vel missam audiret solveret
decem libras. contra deum esset constitutio
contra quem nichil potest. ideo correcte sunt leges
vetites secundas matrimonium contrahere de conversione
coniugatorum. c. i. ¶ Quarto quod per talem legem
si servaretur daretur occasio adulterandi cum
forte mulier non posset de facilitate continere
aut. de resti. §. viam siquidem igitur de
consue. c. fi. et hoc satis apparet quod hec est
mens huius littere. quod tamen in .c. precedenti satis
esset dictum de infamia. sed non erat satis
expressum. an leges corrigerentur quod hic
exprimunt. ut patet ex decisa in tractatu se-
quebatur cum igitur disponas ad secunda vota
transire sciens quod melius est nubere quam
uri. tuum propositum commendamus. et ne quod
tibi vel ei qui te duxerit in uxorem in iactu-
ram vel infamiam aliquam imputetur
ab aliquo aut. presentium expressius inhi-
bemus .ca. ponit hanc glo. sup. l. fi. .C.
de secundis nupt. et intitulatur videre ad omnes
supra positas contendens. l. servandam.

in foro ciuili · primo dicit q causa ma-
trimonialis ꝫ e de foro ecclesie · hoc e q̃ · tex
de ordi cogni · tuam · de quo dic ut s · ꝫ
dicit q aplus no e maior lege · q procef
serunt ab eadem principio · hec e contra · pro
de iudic · nouit · qui filii sint legi · tam
ꝫ c · per uenerabilem · pro Primo · de foro compe ·
licet · Ad tertiam rndet · q lex no prohibet
nec punit mat^m sed festinanciam que het
inhonestate ꝫ e contra bonos mores · Ad
quarta de pena adulterandi rndit · q illa
nouo no q · dicit Jo · an · q ad istas rndet
q negari non pt illud prohiberi quod
prohibet ad tpus ꝫ sic p tempus libertas tol-
lit ab aplo · data · hinc e q prohibito
ad tempus elige no currit electionis tpa
de elec · c · si · Jtem prohibito ad tepus q
prohibicioni non paret imponit pena
de elec · c · i · ꝫ c · cupientes · li · vi ·
Ad id quod de honestate dix rndet ro
no e generalis · pone q femina sit in qua
ista p turbacio non timet · pone q post
mortem viri pepit uel constat viru infir-
mitate uel absentia seu no dormiuisse
exhibet se vir si expediens sibi de alia
prouidebit · ꝫ forte quamdiu viuit mulier
no occurrit sibi · Jtem videmus viduas
propter oppressiones compellendas nubere
ut ab eis defendant deficientibus aliis re-
mediis · ad quam defensionem licet teneat
psaie · i · viduas defendite ꝫ extra · lxxxvj ·
di · c · i · tamen videmus de facto illas no defendi
Quando ergo peccaverunt hec que non propter
carnis concupiam sed propter defensionis sue
necessitatem contraxerit · Jdem ꝫ forcius si aliquo
no probabiliter rapi uel ad mat^m sibi non
expediens cogi timet · de spon · c · cum
locum cum si · Jtem dato q ois deficiat
excusatio equale mitu illius honestatis
que sit ab initio xx · q · i · no e · viij · q · i ·
sciendum · no vz q d orin posse suspicionem
marito q potuit oriri · ꝫ de causa probat
contra ꝫ si oritur de se querat · q3 h eligit
de nu · nra · quemadmodum · Quero an
ad omes extendat hoc bnficium · dic q
sic ad omes mulieres no eas tm que sut
steriles uel quas constat no ee pregnantes
siue in eis timeat turbacio siue non
Ultimo glo · q · extra · q i ca matrimoniali
leges sequunt canones · q de mat^o dispo-
nere spectat ad ecclesiam · allat nra plus
dicit Jo · an · q ubicumq leges ex aliqua
spali ca prohibent contrahi mat^m infra tpus
luctus propter sanguinis turbacionem ff · de
his qui no infamia · l · liberorum uel ne
maligna suspicio prestet ex confestinancia
nubendi mariti de vesti · ꝫ ea que parit
ff · viii siquidem toll · viij · uel ne dubi-
tet de prole an sit primi uel secundi mariti
C · de diuorc · l · consensu · ff · si vo · Jtem
in mat^o contrahendo inter tutore et pu-
pillam propter administracionis subuersione
· C · de int dic · mat^o p totum · uel inter
rectorem prouincie ꝫ prouincialem propter
timorem impressionis · C · si rector pro-
uincie · l · i · Jn hiis omnibus leges rece-
perunt correctiones p canones ꝫ sic e finis

Incipit libellus super ordine iudiciorum compilatus per dominum Guidonem de Suzaria legum doctorem sub rubricis infrascriptis In nomine eius qui est pater et filius et spiritus sanctus amen

// De in ius vocando
// Quod sit officium advocati actoris reo ad iudicium non veniente
// Quid debeat contineri in libello
// Interrogationes que faciende sint ipsi reo
// Qualiter in actione generali concipiatur libellus
// Casus speciales in quibus proceditur sine accu- satore
// libello dato qualiter contestetur lis
// lite contestata qualiter fiant positiones
// De intentione danda super qua producun- tur testes
// De exceptione testium et ter- mino peremptorio ad sententiam audiendam
// Utrum credatur relationi nuncii / Et quid fieri debeat peremptorie citato non veniente
// De decreto interponendo super tenuta reo non solvente
// De officio advocati rei ipso reo ad iudi- cium non veniente
// Cum plures actiones competant quid sit faciendum advocatis
// Que exceptiones impediant litis contestationem
// De positionibus
// De interrogatoriis faciendis et quid facere debeant advocati testibus publicatis
// De contrariis testibus et de sententia ferenda
// Quibus casibus sententia sit ipso iure nulla et qui cognoscere possint de nullitate sententie
// Quando appellandum sit et quid contineatur in libello appellationis
// Quis possit appellare et ad quem appelletur et in quibus casibus iudex possit spernere appellationem
// Infra quod tempus appellationis causa terminetur
// Utrum in causa appellationis iuretur de calumpnia
// De executione rei iudicate et quis possit exequi sententiam
// Utrum debeat dari libellus cum petitur sententia executioni mandari
// Quis possit sententiam executioni mandare
// De exceptionibus que impediunt litis contestationem
// De arbitris et de eorum officio et quot modis dicatur arbiter
// Quis possit esse arbiter et de arbitro compellendo ad pronunciandum

// De in ius vocando R[ubrica]

Super causarum ordinatione primo sciendum est quod primo reus ad iudicium vocandus est // Nam prima pars iudicii est in ius vocare ut Instit. de pena teme- re litig. § i et fi. // Reo autem veniente ad iudicium, officium advocati actoris est ius suum et partis sue iudici commendare ut C. de obsequiis pa. pst. l. sinatam missori debet insuper advocatus actoris a parte sua diligenter investigare negotii veritatem ne decipiatur in facto quod de facili potest contingere // Error enim facti prudentissimos fallit ut ff. de iur. et fac. igno. l. ii. // Deinde natura negotii subtiliter intellecta debet condere libellum advocatus actoris // Caveat tamen sibi ne nimis prolixus sit in verbis in compositione libelli / Cum brevitas et obscuritas et generalitas sint in iudiciis pro ipso actore interpretanda ut ff. de iud. l. si quis intentione ambigua et ff. de verb. ob. l. inter stipulantem § i. C. de annal. ex- cep. l. fi. // Et sic advocatus actoris prolixus esse non debet Ita caveat sibi ne in compositione libelli tantum faciat compendium quod per nimium compendium sua pars grande incurrat dispendium arg. ff. de const. ff. § illud Nam licet verbosus esse non debeat advo- catus ut supra dictum est tamen de continentibus nichil est obmittendum sed in libello totam seriem negotii comprehendat / Quod sit officium advocati actoris reo ad iudicium non veniente

In libelli ordinatione debet considerare advo- catus qualis sit actio que oritur ex obligatione per quam intenditur experiri utrum scilicet sit universalis actio vel ge- neralis vel singularis et si universalis sit actio ut petitio hereditatis ut ff. de rei vend. l. i. universaliter concipiendus est libellus in hac forma / Vobis iudici con- queror ego Titius de Sempronio a quo peto quicquid ipse habet tenet et possidet de hereditate et bonis quondam Lucii / Quam hereditatem et bona dico ad me pertinere iure successionis // Et ad hoc propono petitionem hereditatis Sed si dicatur ipsi actori ab ipso reo dic tu actor quo iure successionis dicis here- ditatem ad te pertinere / An ex testamento vel ab intestato Et queratur utrum actor ad hoc de- beat respondere dicendum est licet quidam sa- pientes dixerint contrarium veritas est hec scilicet quod actor cogatur dicere ut C. de codicil. l. fi. et ff. de interrog. act. l. si defensor § illud / In hoc autem iudicio faciende sunt interrogationes tales ab ipso actore ipsi reo que recitantur C. de pet. hered. l. cogi et sunt iste ¶ Imprimis interrogandus est qui convenitur petitione hereditatis an possideat vel et an se putet heredem vel non ¶ Si dicat puto expeditum est quia convenietur // Si vero dicat non puto interrogabitur ultius quo vel qualiter possideat / Si dicat quid ad te vel non dicam tibi vel dicat possideo quia possideo vel siba / Tunc tu scio quod possideat pro possessore / Si vero dicat possideo quia emi possessionem tunc querendum est a quo emit possessionem ut sciatur an titulo habetur pro non titulo / Si dicat a non compote mentis emi / Si quidem probet bene est nec hac actione convenietur quia petitio hereditatis non datur contra titulo possidente ut C. de pet. hered. l. hereditatis / Si vero non probet presumitur pro possessore possidere / Et quod ita faciende sint interrogationes invenitur lex que est ff. de pet. hered. l. qui interrogatus et ff. de interrog. act. l. edictum et l. plerumque et l. voluit an-

Quod sit officium advocati actoris reo veniente ad iudicium

Forma libelli in iudicio petitionis hereditatis et similium

Quo conditiona in ma[teria] petitionis hereditatis

Que interrogationes fiant in iudicio petitionis hereditatis

Nota interrogatoria fiunt in petitione here[ditatis]

[…]ma libelli in gñali

Si vero actio sit gñalis ut tutele negociorum gestorum pro socio, l. pro socio arbiter, Generalr aduocatus actoris debet concipere libellum in hunc modum. Conqueror vobis Iudici ego titius de sempronio qui fuit tutor meus a quo peto ut michi reddat rationem administrationis tutele quam fecit uel facere debuit de bonis meis, et ut reliqua prestet et ad hoc propono actionem tutele. Generaliter enim in quolibet libello fit mentio uel l. de con dict. et de monstr. l. cum seruus et ff. racionum reddendarum. de reliquis prestandis uel restituendis est semper mentio facienda de quibus reliquis fit mentio in l. ff. de condict. et de monstr. l. cum seruus et ff. de cond. l. qui libertatis § seruus et ff. de ubo. signi. l. reliquarum alias pot ut in multis aliis legibus. Petri qualiter in actione singulari concipiatur libellus

[…] de reliquis prestandis
[…]ebent apponi semper
[…]bello reddendarum racionum.

Si vero actio sit singularis tunc debet circa aduertere diligens aduocatus actoris utrum sit realis actio uel personalis que instituitur. Siquidem sit realis dz ita concipere libellum. Vobis Iudici conqueror ego G. de S. a quo peto unam peciam terre infra hos confines quia peciam terre dico ad me pertinere iure domini uel quasi. ad hoc quod dico dominii propono rei vendicationem. ad hoc quod dico uel quasi propono utilem in rem que ex prescripcione queritur. Et quare hic libellus sic concipiatur videndum est. primo talis libelli concepcio probat quod res que ipsa est petitur et declaratur in libello quod fieri dz per l. ff. de rei vend. l. si in rem. Secundo quia confines ipsius fundi positi sunt quod esse debet saltem a duobus cohérentibus vicinis ut ff. de cens. l. forma. An teneatur quis exprimere in libello quod petit canonicam porcionem uel consuetudinariam talis fundi certis finibus limitati. videtur quod sic. Ex. de sepul. c. certificari in glo. et de lib. obla. c. significaverunt. quia aliter reus non posset deliberare ut ff. de eden. l. 1. Secus si
[…]estio Innocencii
nire episcopi ut Ex. de reli. do. c. constitutus. hoc tamen scias quod aliqua expressio necessaria est in libello. nam in sententia debet exprimere quantitatem uel quantitatem uel in actis dz contineri ut ff. de re iud. l. aut pretor et secundum hoc intelligitur. C. de sententia que sine l. ii. ubi non valet sententia condempno te ad res que tibi obuenerunt a tali. secus dz in libello. Ex. de lib. obl. c. significaverunt in glo. Innocencii notat etiam Innoc. ubi supra quod sive agatur personaliter sive realiter dz omnia exprimere pro qua parte petat rem et quantitatem et colorem et alia per que bene cognoscatur res petita
[…]n hec colligatio est
[…]ertu huius libelli
Item notat idem Innoc. in predicta materia quod sufficit in libello petere fructus perceptos de tali fundo sine alia expressione. et potest etiam dicere quando res petite non extant quos fructus sive quas res estimo tantum ut Ex. de libel. obl. c. significaverunt et c. dilectis

et quod causa sit exprimenda in libello non Ex. de offi. ordi. c. consequente. dicunt enim admittitur gñalis peticio et sic fertur sententia gñalis ut notat per Innoc. Ex. de exces. pla. c. tanta in glo. notat gñalem sententiam et ibi numerat casus. Si vero quis plura petit in libello et in uno optinuit et in aliis non tunc Iudex in fine sententie dicat in aliis vero peticionibus ipsius predictum R. absolvimus sententialiter ut Ex. de cau. pos. et prop. c. cum causa in fi. et in speculo de sententie prolacione § si vero plura et facit ad hoc Ex. de ord. cog. c. sup. in glo. regnum secundum Innoc. Et nota quod quando in principio noscitur ineptitudo actionis statim Iudex uel assessor libellum lacerare dz ut ff. de ass. l. 1. Si autem ab inicio nesciat sed ex post facto deprehendit ex probacionibus uel aliter determinat intentionem non tenere ut ff. si men. fal. dix. l. 1. Ex. de resti. spoli. c. cum ad sedem. et dummodo tollerabilis sit petitio admittenda est ut ibidem dicitur quia semper interpretanda est pro actore ut ff. de iud. l. si quis intencione. Ineptam vero non Iudicarem si nec ipse possidet nec reus ut Ex. ut lit. non conte. c. quoniam et de hoc Ex. de Iud. c. examinata per Innoc. Sed hosti. tenet contrarium dicens sic Si quis haberet rectam intencionem sed esset actio inepta ut si diceret peto talem fundum a te quia ad me pertinet iure dominii et propono ex hoc actionem ex locato quod bene tenet intencio et probato dominio ferenda est pro me sententia licet actio sit omnino inepta de hoc vero per Innoc. Ex. de integ. resti. c. examinata et in spec. de officio Iud. o. Iud. § 1. v. quid si libellus et ar. ff. l. sed hac et Ex. de penis quotiens. Super eo vero quod in proponenda actione dicitur iure dominii uel quasi potest dici quod libellus non potest stare pluribus racionibus. prima quia videtur quod electioni debeat esse locus de subtilitate iuris nec duas proponere posset ut ff. de tribut. l. quod in hèredem § eligere et de l. ii. c. l. cum filius § unus. Secunda racione non videtur stare posse talis libelli concepcio quia qui agit contrarius est sibi ipsi non est ergo audiendus allegans enim contraria non auditur ut ff. qui appel. sit l. ii. et de furt. et seruo corrup. l. 1. C. de condic. l. si. C. si seruus extet se. ma. eme. l. 1. C. de liberal. cau. l. cum pecii cum suis filiis. Tercia racione quia talis libelli concepcio non debet admitti quia agitur subalternatione et alternativa peticio reprobatur a iure ff. de in iur. l. pretor edixit § quod autem pretor ait. Verum quia iure in mobili non posset de facili probari directum dominium nisi in re vendita uel donata ab imperatore seu fisco. nam tunc sufficeret directum in accipientem ut C. de quadri. prescrip. l. bene a zenone et ff. de rei vend. l. si ulcratum et ff. de emct. l. lucius. alias directum dominium in re immobili probari non posset nisi haberet in probacione domini concurrerent. s. quod emerit a domino uel per aliquem iustum titulum accepit a domino alias non

acquirêtur dominium quia qui nō ē dn̄s do-
minium non transfert ut ff. de reg. Iur.
l. nemo et ff. de acquir. re. do. l. tradicio
. Aliqn̄ tamen et qui nō ē dn̄s transfert dn̄m
ut in aliquibus casibus licet creditor dn̄s nō sit pi-
gnoris ut C. de pignor. act. l. pign9 tamen
transfert dn̄m ut ff. de acquir. re. do. l. nō
ē novum et Instit. quibus alie. licet uel nō
§ i. et § ij. aūt. Simplex iudex ī iudiciis
divisoriis qui non ē dn̄s dn̄m transfert
ut Instit. de off. iud. § ult. Item oportet
eum probare precium soluisse uel al' satisfe-
cisse als dominium non transfertur ut
Instit. de re. di. § vendite ff. de contrah. empt.
et ven. l. qu venditor nec res efficitur empt.
toris ut ff. de tribut. l. procuratoris §
sed si mercem dedi. Item oportet eum esse
inductum in vacuam possessionem ut hoc probatur
C. de probat. l. cum res que omnia non potest
actor probare et specialiter qu fuerit dn̄s
ille a quo cōz habuit cum nec p prescriptionem
longi temporis in rebus ī mobilibus directum
dn̄m acquiratur ut C. de prescrip. xxx.
uel xl. an. l. si quis emptionis. Non obstante
ista opinione. D. Az. qui directum dn̄m di-
cebat p prescriptionem acquiri ī rebus ī mo-
bilibus et specialiter p hec iura ff. de usuc. l. usu-
capio. Sed eius sententia non ē vera. Unde cum
difficillimum esset probare directum dominium
p consuetudinem p totam ytaliam ē admissa
talis libelli conceptio ut dixi ē x. et hec
sententia fuit dn̄s azo. et hec etiam fuit sententia
d. Rof. scripta in libello de rei vendic.
Nam propter difficultatem euitandam aliquid
conceditur qu als non concederetur ut ff. ubi.
§ l. usufructuarium. Ago contra titium
et peto eum condempnari ad talem rem
restituendam michi quia tenet seu qu
restituendi hīt potestatem siue quia possidet
ut sufficiat alterum et quia dico ad me p-
tinere iure dominii. Vel dic ago contra
titium qui tenet et possidet talem rem
quā dico ad me ptinē iure dn̄ii. Quare
peto p vos d. iudicem declarari rem meam
ēe et ad me iure dn̄ii ptinē et officio
iudicis michi restitui. Et licet nō sit
ī usu hec forma tamē satis ē tuta ut
debeam declarari me dn̄m et in officio
iudicis restitui. Quando aūt dicitur
pleno iure nō ē x. de re iud. c. cum inter.
et de elec. querelam p hec vba appbat
qu agebatur petitorio sm̄ Innoc. et in
pal. c. tu inter ubi admittitur libellus
generalis tamē dz postea probari ī articulis
ad hoc ut feratur sententia certa qu lz ī libel-
lo dicitur ago in genere ago sup subiectione
talium ecclesiarum tamē postea dz probari ī quibus
articulis fuit subiecta et in illis tantum
dz ferri sententia. Nota etiam Innoc. qu valet
talis petitio peto talem partem omnium bonorum
obueniencium a tali si agatur actione per-
sonali sed si ageretur rei vend. nō admit-
teretur hec petitio ar. ff. de rei vend.

l. vendicio r. l. i. et dehac nō. ex. de sepul.
c. certificari p p̄m Innoc. reuertamur ad
propositum. Circa libellum pōitum in actione
reali in principio formatum diligens et cautus
sit aduocatus actoris ut uideat qualiter
exponat hanc clausulam uel quasi. Nā si
a nō dn̄o petitor emerit rem petitam re-
ferat clam uel qi ad pt publicianā. Si
vō prescripsit ī mobilem rem referat clam
uel quasi ad utilem ī rem que datur em-
phiteote uel superficiario quibus ambobus
datur utilis in rem actio ut ff. si ager vec.
uel emphy. pe. l. ij. i. ff. de superficiebus l. i.
§ i. z § ait et ff. de no. op. nun. l. ī pro-
uinciali § si ego ff. de rei vend. l. ī specialī §
i. in fi. et l. se. Si petitor ī rem quam
petit habet ius quia de ea sit vasalus
alicuius ad utilem in rem referatur clā
uel quasi que vasallo competit. Nam ad simili-
tudinem emphiteote uel superficiarii dico
eandem utilem in rem vasalo. Item in
hoc reali iudicio debet attendere diligens
aduocatus actoris ut petat rei possessionem
in hunc modum. Conqueror vobis iudici
ego b. de p. a quo peto talem peciam terre
positam in tali loco, infra hos confines et
peto eum condempnari ad restituendum mi
rem pōitam quā ad me ptinere dico
iure dn̄ii uel qi ponendo rei vendicationem
ut ex. de re iud. c. albate in glo. videtur
ad hoc qu dico uel quasi pono utilem ī
rem que ex prescriptione oritur uel publicia-
nam uel aliam sm̄ qu dixi ē. Item peto
ipsius rei possessionem. Si queratur quo iure pos-
sim petere possessionem ipsius rei et certe ī ali-
quibus ciuitatibus ponitur generalis condicio
sine causa ar. ff. de condic. sine ca. l. fi. ff.
de fur. l. verum. Attamē aduocatus debet
videre que actio competat ad possessionem quia
interdum p interdictum recuperande possessionis
petitur. Interdum p interdictum adipiscende pos-
sessionis. Interdum p interdictum retinende
possessionis ut Instit. de interdictis § retine-
nde et § adipiscende et § recuperande et
C. de interdic. l. ij. Interdum petitur possessio
p condicionem indebiti ut ff. de condic. indebiti
l. indebiti § sed si nummi. Interdum p condictionem
triticariam ut ff. de condic. triticaria l. ij.
Interdum p condicionem ex locato ut C. loca.
et condu. l. si quis conductionis titulo. et C.
de acquir. pos. l. fi. Interdum p alia interdicta
ut p interdictum quod vi aut clam interdic.
p interdictum saluianum ut hoc ma plene
notatur C. qui legit. pstia ī iudi. hnt uel
non l. moriētaris. Sz contra dictum libel-
lum quo petitur possessio et petas sunt multe
leges et tunc sapientum que dicunt primo
agendum iudicium possessorium quasi petito-
rium et utrumque iudicium in eodem libello
non posse institui quia firmam probant
p hec iura C. de rei vend. l. ordinarii C.

[possessorio et petitorio / et simul intentari possit]

finium regundorum l. si quis C. de appel. l. i. C.
de medic. l. certi. ff. de iudi. l. si de vi et l.
inter litigantes C. de acquir. pos. l. ex libero
C. uti pos. l. i. §. huius autem. Super ista iam
breviter distinguendum est, cum queratur an
possessorium et petitorium simul in eodem libello in-
stitui possint inspiciendum est an sit possesso-
rium retinende possessionis sicut interdictum uti
pos. et utrobi, que interdicta sunt reti-
nende et habet locum interdictum uti pos.
in rebus immobilibus. Interdictum utrobi in rebus
mobilibus ut ff. uti pos. l. i. §. hoc inter-
dictum soli pos. et ff. utrobi l. unica, et
tunc dicendum est quod possessorium et petitorium simul
intentari non possunt, sed primo agendum
est possessorio interdicto et ita intelliguntur
iura que dicunt primo instituendum possessorium
quam petitorium, nam sibi esset contrarius qui
proponeret in eodem iudicio possessorium et peti-
torium retinende possessionis, cum agendo rei
vendicatione diceret se non possidere, quia
generaliter rei vendicatio datur non possidenti
contra possidentem ut C. de alie. mut. iud.
ca. l. una et Instit. de offic. iud. in eo vero
quod proponeret uti possidens interdictum
diceret se possidere et ita tamquam sibi ipsi con-
trarius esset repellendus ut ff. quando appel. sit
l. ii. C. de fructib. et lit. exp. l. i. cum filius
Sed contra hoc dicitur scilicet utrumque proponi non pos-
se, scilicet rei vend. et uti pos. est quod legitur
ff. de acquir. poss. l. naturaliter §. nichil commune
ubi dicitur quod non denegatur ei uti pos. inter-
dictum qui rem cepit vendicare que lex
non obstat. Nam ibi in rei vendicatione succu-
buerat et postea possessorium experiebatur
vel ibi renunciaverat petitorio iudicio
et instituerat possessorium ut continetur in
glo. ibi scripta. Si vero experiatur possessorio
adipiscende ut est interdictum quorum bonorum
quorum legatorum, vel experiatur recuperande
ut est interdictum unde vi, potest utrumque iu-
dicium intentari et petitorium et possessorium
adipiscende vel recuperande possessionis et
simul instituere ut hec probantur ff. de vi
et vi ar. l. cum fundum §. si nam agens
hoc modo non est sibi contrarius, ut plenius
de hac materia est distinctum ff. de iudi. l. si
de vi. Item advocatus actoris in libel-
lo rei vend. debet petere fructus et in hunc
modum. Conqueror vobis iudici ego
T. de B. a quo peto talem peciam terre
positam in tali loco infra hos confines quam
terram dico ad me pertinere iure dominii vel
quasi ad hoc enim quod dico iure dominii propo-
no rei vend. ad hoc quod dico vel quasi propono
publicianam vel utilem in rem sicut quod est
superius distinctum. Item peto fructus pen-
dentes et extantes et consumptos et percipi-
endos, pendentes peto eadem rei vendi-
quia peto rem principalem, perceptos et ex-
tantes rei vend. sed alia consumptos condict.
sine causa percipiendos iudicis officio. Sed

autem ita debeant proponi actiones ad fructus
probatur de pendentibus ff. de rei vendi.
l. fructus pendentes qui fructus pendentes
partem fundi esse videntur et dicuntur
omnes illi fructus pendentes qui quasi pendent
ut poma ceresa et silia antequam ab arboribus
colligantur et bladum antequam a terra separetur
et sic de omnibus aliis speciebus fructuum
et ita tamquam pars fundi petentur eadem
rei vendi. qua fundus petitur sed alia ex
quo percepti sunt a terra fructus sunt
separati et ita omnino pars fundi esse desierunt
et hoc si petantur a male fidei possessore. Si
vero petuntur a bone fidei possessore ex percep-
tione fecit eos suos non petentur ab eo
rei vend. sed officio iudicis ut infra videbis.
Consumpti petuntur condictione sine causa
ut C. de condic. sine cau. l. male fidei, perci-
piendi vero id est quos petitor percipere potuisset
si ipse possedisset sunt petendi per iud. officium
ut ff. de rei vend. l. si navis §. fi. Instit.
de offic. iud. §. illorum. Videat tamen advo-
catus actoris qualis sit possessor quem convenit
rei vend. utrum sit male fidei possessor et
utrum cum titulo vel sine titulo possideat.
Nam esto quod sit male fidei possessor si tamen
si tamen titulum habeat non sunt petendi
fructus percipiendi ab eo, nam a percipien-
dis fructibus propter titulum excusatur
ut C. de rei vend. l. fundum nisi tantum in
quatuor casibus. Primus in metu infe-
rentem qui licet habeat titulum non tamen
propterea excusatur ut ff. quod me. cau. l. sed
et partus. Alius casus est in eo qui contra
legum interdicta mercatur ut C. de agri-
col. et cens. l. quemadmodum libro decimo.
Alius casus est in debitore alienante in frau-
dem creditorum qui licet titulum habeat tamen
tenetur de percipiendis, ut ff. de his que
in fraud. cred. l. ait pretor §. per hanc. Item
debet attendere diligenter advocatus actoris
an fructus quos percepit bone fidei possessor
extent an consumpti sint. Si quidem fructus
percepti licet perceptione facti sint bone fidei
possessoris tamen eos debet reddere petitori
non rei vendicatione quia factus est dominus
perceptione et rei vendicatio datur domino non
contra dominum ut ff. de rei vend. l. in rem
actio, sed petentur iudicis officio ut clarius
infra videbitur. Ad hoc autem ut advo-
catus actoris non erret in petitione fructuum
et propositione actionis hanc distinctionem
semper habeat in mente et non errabit. Fruc-
tuum enim alii sunt naturales alii industria-
les. Naturales sunt poma ceresa et silia
quia natura tantum et non industria
hominis in esse producuntur. Industriales sunt
qui industria hominis producuntur in esse
ut seges. Item fructuum alii percepti
alii percipiendi. Percepti dicuntur quandocumque
modo a solo separati sunt. Alii dicunt per-
cepti ab usufructuario, qui ita demum
dicuntur percepti si in horreo ab usufruc-
tuario recondite fuerint ut ff. qui

[Nota casus in quibus / male fidei possessor / cum titulo tenetur / ad fructus]

mo usuf. amittit. l. si usufructuarius messem fecit. i. ff. de usufr. l. qui sit. §. tali et ff. de rei vend. l. si eius fundi. ff. de acquir. re. do. l. bone fidei. Item percipiendi dicuntur duobus modis. vel quia maturi vel quia eos dominus percepisset si possedisset. Item possessorum alii cum titulo alii sine titulo. Item possessorum alii bone fidei alii male fidei. Dic ergo naturales fructus nullus possessor facit suos sive titulum habeat sive non. ut ff. de usur. l. fructus. nec obstat quod dicitur ff. de acquir. re. do. l. bone fidei quia quod ibi dicitur quod omnis fructus facit suos ex opere sive a se sive ab alio nomine tamen suo perceptos ut ff. de usuris. l. qui sit. §. preterea. Ex his igitur ages sic quia distingues sic fructus naturales aut percepti aut non. Et siquidem extant et non sunt percepti vendicabuntur. Si vero extant et sunt percepti tunc petentur rei ven. quia perceptione facti non sunt bone fidei possessoris. ut dictum est. Sed hec erit alia rei vendicatio ab illa qua petitur res principalis et quod petantur rei vendicatione est ar. dicte l. ff. de usuris. l. fructus. Si vero percepti sunt et consumpti non tenetur bone fidei possessor rei vend. cum nec possideat nec dolo desierit possidere nisi in eam rem consumpsit in qua de suo tantundem solvere tenebatur. tunc enim condictione sine causa tenebitur ut ff. si cer. pet. l. si me et titium. De industrialibus dic quod quilibet bone fidei possessor facit suos sive possideat cum titulo sive sine titulo licet hoc membrum sine titulo non inveniatur expressum. Sed omnes leges loquuntur de eo qui cum titulo possidebat ut Instit. de rerum divis. §. si quis a non domino et ff. de usuris. l. qui sit. §. in aliena et ff. de acquir. re. do. l. bone fidei. Sed satis exprimit dicta lex de usuris et illa quibus modis usufr. amittitur. l. si fructuarius et ff. finium regundorum. l. iiii. §. post litem licet autem bone fidei possessor forte nec ad precium quod lucri faciat pro cultura et cura ut in pal. l. iiii. ff. finium regund. §. post litem et Instit. de rerum di. §. si quis a non domino. Sed quando exigitur bona fides in isto bone fidei possessore. Resp. in initio ut ff. de usur. l. qui sit. §. preter. nec obstat quod legitur ff. de acquir. re. do. l. in bone fidei. §. in contrarium. quia opponendo non incidendo dicit. cum tempore lit. cont. non mote controversie fructus restituere cogitur seu tenetur licet in petitione hereditatis teneatur a tempore controversie mote. ut ff. finium reg. l. iiii. §. post litem et ff. de re. vend. l. preterea. Si vero sit male fidei possessor siquidem sine titulo de consumptis tenetur condictione sine causa. de extantibus vero rei vendicatione non illa qua res principalis petitur sed alia ut C. de condic. ex lege. l. male fidei de percipiendis vero tenetur Iudicis officio

que verus possessor percipere potuisset ut ff. de rei vend. l. si navis. §. generaliter et Instit. de offi. Iud. §. illarum. de illis vero dico qui honeste percipi potuissent. ut ff. de rei vend. l. fructus. Si autem inhoneste non tenetur. Si percipit etiam inhoneste tenetur ut ff. de pet. her. l. si possessor. Sin autem cum titulo a percipiendis propter titulum excusatur ut C. de rei vend. l. si fundum. nisi in quatuor talibus notatis supra in eadem distinctione circa principium. Debet autem advocatus actoris curare solicite ut reus pro iudicio interrogetur an possideat rem petitam. hec enim interrogatio debet fieri. ut ff. de interrog. act. l. qui fundum in iure. et ff. de rei vend. l. officium. et etiam ante libellum datum hec interrogatio debet fieri secundum opinionem quorundam sapientum. ut hec ma. no. ff. de interrog. act. l. i. et ii. i. l. de etate. Preterea sciendum est quod non est necesse in libello cum agitur rei vendicatione. ut causa inseratur. Stultus enim esset reus si peteret causam sibi edi. nam actor si succuberet ex illa ex percausa — *[margin: posset ex alia]* — et non obstaret sibi exceptio rei iudicate ut ff. de excep. rei Iud. l. si mater. §. si quis autem. Sin autem causam non inserat et succubat ex alia causa agens postea non audietur quia omne ius suum vincitur et quelibet esset in iudicium deduxisse videtur. ut ff. de excep. rei Iud. l. si mater. §. eodem in fi. et an eandem. §. actiones. Si vero sit actio personalis que instituitur debet advocatus actoris in libello rem inserere quam petit. ut probatur ff. de rei. vend. l. si in rem. §. sed et si vestimenta et ar. ff. de dolo. l. si ex. §. fi. et ff. de iur. l. pretor edixit. l. ii. Item debet inserere causam in personali actione. ut ff. de excep. rei Iud. l. et an eandem. §. actiones. et de causa inserenda multe leges extant. ut ff. de his qui no. infa. l. ii. Cum dicatur ibi adiciatur causa cur inserit. alibi dicit arbitrium requiratur et causa. ut C. de edic. di. adri. tol. l. fi. sicut alibi dicitur inserenda est causa propter quam tutor removeatur. ut ff. de suspec. tut. l. ii. §. fi. et §. hos enim. Si vero quantitas petatur exprimenda est. ut C. de epis. et cle. auth. generaliter. Item actio competens proponenda est. et ideo sic libellus in singulari et personali actione debet fieri. Vobis Iudici conqueror ego p. de c. a quo peto talem rem michi dari quia michi eam dare promisit. et ad eam propono certi condictionem ex stipulatu. Si vero incertum tunc debet exprimi actionem ex stipulatu. ut Instit. de verbo obli. §. in principio et C. si cer. pet. l. si quis certum. Et quid sit certum et incertum legitur ff. de verbo ob. l. stipulatio. z. l. ubi autem. Item qui agit reali vel personali actione debet petere expensas. Nam regulariter victus victori est condempnandus in expensis. ut C. de Iud. l. properandum. §. sin autem nisi iustam habuit causam

litigandi. Nam ubi conventus iustam causam
habuit in expensis condempnari non debet
ut in aut. de Iudiciis. §. oportet. i. ff.
de leg. ii. l. qui solidum. §. etiam. Nam non
debet quis ius suum relinquere incomsultum
ut ff. de pet. her. l. istud. Sed que posset
esse iusta causa litigandi. Respondeo iusta causa litigan-
di esse potest si victus emit rem propter quam
convenitur, quia nisi victus esset in Iudicio
non haberet regressum contra suum auctorem
ut ff. de rei vend. l. utique. et ff. de
Evict. l. si duam. §. si compromisso et ideo
non tenetur. ut ff. de neg. gest. l. atque
na. §. cum me absente. et ff. de Iniuriis
l. si deliberate. nisi contrarium esset verum
scilicet rem ad petitorem pertinere. Nam tunc po-
sterior posset rem restituere sine strepitu Iu-
dicii. ut ff. de con. empt. et vend. l. emptore
ii. Respondeo. Item potuisset victus habuisse iu-
stam causam litigandi si successisset in locum
alterius. ut ff. de reg. iur. l. qui in alterius
Preterea advocatus actoris debet dilige-
ter examinare an causa sit talis que possit
expediri sine libelli oblatione posset hoc
expeditius esse actori. Et circa hoc sciendum
est quod olim in civilibus causis non dabatur
libellus nisi in conventione illustrium personarum
ut probatur ff. de eden. l. i. §. edere et C.
de digni. l. quotiens. l. xii. In criminalibus
etiam olim non dabatur libellus. ut ff.
de pena. delic. l. fi. ff. de accus. l. libellorum
C. qui accus. non pos. l. qui crimen. Sed
hodie in civilibus causis dandus est libellus
ut C. de lit. cont. aut. offeratur. nisi quando quis
cognoscat de iudice fugiente ut in aut.
de Iud. sine q. s. §. sui. §. necessitatem. Item
nisi quando episcopus cognoscat inter suos clericos
ut in aut. ut cleri. apud pro. ep. co. §. i.
Item quando lites sunt breves non est dandus
libellus. ut in aut. de ma. pri. §. sit tibi
quoque studium. que est signata. C. de sen.
ex peri. reci. qui incipit nisi breves lites
etc. Et quando et qualiter breves sint scriptum
est super glos. ordinariis in dicta autentica
nisi breves lites etc. ut etiam infra dicetur
expresse. Item in criminalibus quibusdam
non debet dari libellus ut in crimine
ambigeatus C. de ambigeis l. i. Item secundum
quosdam ubicumque dicit lex de plano cogno-
scendum non debet dari libellus. et de
ista plenaria cognicione legitur in legibus
et specialiter ff. de offi. procons. et leg. l.
nec quicquam. §. de plano et ff. de accus. l.
levia. Item ubicumque Iudex potest procedere
sine accusatore certe non est dandus libellus
et sunt isti casus qui bene notandi sunt
in quibus sine accusatore proceditur. Re-
gulariter tamen est quod nemo sine accu-
satore dampnari debet ut ff. de admi. et
hon. l. Papta. §. siquis accusatorem non
habet. Sed casus speciales in quibus sine
accusatore proceditur sunt isti. videlicet
in falsa carta. ut C. de probat. l. in leg.

(margin, red-framed:) ...hic casus in quibus
...n datur libellus ...

(margin, red-framed:) ...us in quibus sine
...satore proceditur

Item in falso teste ut C. de testibus l. ultimam
Item in iniuria facta sacerdoti. ut C. de epis.
et cleri. l. siquis in hoc genus. Item in
notoriis criminibus ut C. de accus. l. eadem
Item in crimine lenocinii. ut ff. de adult.
l. ii. §. si publico. Item in crimine suspecti
tutoris ut ff. de susp. tut. l. iii. §. preterea
in istis ii. criminibus non est necessarius libellus
Que autem sint breves lites et questiones
de quibus non est dandus libellus dictum
est. Sciendum est autem quod usque ad xl. aureos
olim causa brevis videbatur. ut in aut. de
defens. civita. §. et Iudicare. vel secundum H.
in arbitrio Iudicis est utrum sit brevis
vel non vel potes dicere usque ad l. aureos
ut in aut. de appl. §. illud quoque coll. iii.
vel usque ad duos aureos ut ff. de dolo l.
si oleum. §. fi. et l. se. vel usque ad v. aureos
ff. de bonis dam. lege. vi. vel usque ad x.
aureos ut ff. si cui plus quam per l. falc.
l. nisi quamvis. libello dato qualiter contestetur lis
Ubi sequenter videndum est qualiter
per advocatum actoris vel acto-
rem libello dato lis debeat
contestari. Et qualiter advo-
catus actoris hic debeat
suum officium exercere. Instare enim debet
ut perveniat ad litis contestationem. Et si
reus maliciose differat litis contestationem
proponendo exceptiones dilatorias modo
unam modo aliam. advocatus actoris
instare debet. ut ipsi reo terminus statu-
atur peremptorius per iudicem ad proponendas
omnes suas exceptiones dilatorias quod fieri
potest per l. C. de ingenu. ma. l. diffamari
et ff. de adept. leg. l. mancipiorum et ff.
de cur. bo. dan. l. i. ff. de her. instit. l.
siquis instituatur. ff. de bo. aut. Iud. pos.
l. si finus. ff. de leg. ii. l. nec tamen que
est post illam cum quidam ff. de iniur. l. preter
edictum. §. si mihi plures. et elapso illo
termino litem tunc faciat contestari.
Qualiter contestatio fieri debeat quero
et certe fiet per narrationem et responsionem
secutam in contrarium dicendo ut C. de lit.
con. l. una et C. de Iur. iur. propter calump.
l. ii. in primo Respondeo. C. de Iud. l. rem non novam
§. patroni addicio. ad hoc no. ex. de
elec. c. dudum. Item quid si reus re-
deat dico me non teneri. Et dico non ac-
contestandi litem. an facta est contestacio
et certe non. ar. l. que dicit in creditore
qui consentit venditioni pignoris. Salvo
iure suo qui non videtur Iuri suo renunci-
are. ut ff. quibus modis nec pignus
remittere. ut ff quibus modis pign.
vel ypo. sol. l. si debitor. §. in vendicione
de hoc dic. no. ex. de elec. c. Cimana
per Innoc. lite contestata qualiter fiat posiciones videatur
Item vero contestata sicut vir conve-
nire fiant posiciones de quibus
longum esset narrare super
singulis actionibus. Ideo circo
hoc obmitto. Sed diligens

(margin, red-framed:) Nota quod cottidie
evenit

advocatus libellum videat et naturam negocii et formam petitionis et naturam libelli faciat posiciones. Sed numquid posicionem legum vel iuris est videndum et videtur quod sic ut ff. de iur. iur. l. fi. quia dicit de iure vel de facti qualitate ut plerumque an de facto aut de iure et tamen est dicendum contrarium quia ius certum et finitum est ut ff. de iur. et fac. ign. l. ii. nec obstat lex in contrarium allegata ut ff. de iur. iur. l. fi. quia dicit de iure vel de facti qualitate. Similis exposicio fit C. si contra ius vel utili. pu. l. prescrip. super verbo iuris narratione. Item numquid negatiue posicionis est videndum et videtur quod non quia negatiua probari non potest ut C. de probat. l. actor et tamen dicendum est contrarium si iudici videbitur ut negatiua posicio fiat et specialiter in defectum probacionis. Cum offitio sit unum genus probacionis et probacionum facultas non debeat angustari sed debeat ampliari et dilatari ut C. de heret. et manum. l. quia ff. de probat. l. cum plures C. de qonibus l. interrogari et multis suis similibus et cum pertineat ad offitium iudicis veritatem inquirere et eam examinare ut dicit canon xxxv. q. v. c. indicantem et in aut. ut defuncti seu fune in prin. et C. de eden. l. sapient quod ius iurandum et ad penitas et alibi dicit lex ut veritas eruatur ut ff. si quis caut. l. si enim primo re. et ff. de iur. iur. l. ius iurandum et ad penitas primo re. et ff. de donat. l. si is cum suis stilibus. Cum etiam quia lex reperitur quod rursum fiunt posiciones negatiue ut ff. de donat. l. cum quidam interrogatus ait incipit quidam. Iudex etiam potest ex officio suo etiam sine posicione interrogare super negatiua adveritatem dicendam et hoc est summa curia Rom.

actis posi= ciombus | De intentione danda super quibus producuntur testes
advocatus actoris debet facere capitula sive intentionis super quibus vult producere testes et quot capitula debeat dare et quot sint danda probatur per l. que dicit quod non debet quis ad probandum admitti quo probato actor nullum adminiculum consequeretur ut C. de probat. l. ad probacionem. Sed quid si testes sint testificati ultra ea que in capitulis continentur numquid valebunt dicta testium et glo. est in tribus scriptis quod non prebet iura ff. de pet. hered. l. si quis libertate § fi. C. qui legit. per hec l. monetur ff. de iur. iur. l. si duo patroni § idem Iulianus tamen sit dicere simpliciter non valet sed distinguendum est utrum que dicta sunt ultra per testes sint de appendentiis et connexis capitulorum aut sint extranea. Si sunt de connexis vel connexis bene valet. Item si sint penitus extranea non valet et hec distinctio probatur C. de appell.

l. phane et ff. de neg. gest. l. cum actum notat Innoc. extra de testibus c. per tuas quod nec iudex nec partes debent sustinere quod testes iurent dicere veritatem tantum super articulis datis et super eis et sic valebit eorum testimonium super omnibus que faciunt ad causam extra de testibus c. de testibus in q. iii hemg extra de actis c. cum dilectus. Item testis iurans super principali super contingentibus iurare intelligitur extra de offic. c. cum super et de offic. deleg. c. preterea et ff. de iud. c. iudi. l. ii. De apertione testium et termino peremptorio

reductis | ad sinam audiendam
testibus et attestationibus faciat aperiri et termino reo faciat assignari peremptorium ad sinam audiendam cum sine peremptorio diffinitiua sententia non valeat vel sine eo quod pro peremptorio habetur ut ff. de iudi. l. ad peremptorium cum l. sequentibus et ff. que sine sine ap. resci. l. i. § item cum ex edicto C. et quia iud. l. tres denuntiatores. Sed numquid sententia diffinitiua debet ferri peremptorio posito ad domum rei cum ipse reus non sit inventus et videtur quod non cum peremptorium ad notitiam rei debeat pervenire ut ff. que sine sine appel. resc. l. i. § item ex edicto. Ceterum tamen est dicendum per contra que dicunt citacionem seu denuntiacionem fieri posse ad domum ut C. de annali excep. l. ut perfectius ff. de dam. inf. l. iii. § totiens et § pretor ait et ff. quod vi aut clam l. aut qui § et si forte

ed numquid | Utrum credatur nuntio
credatur nuntio seu ministrali qui dicit se peremptorium dedisse reo ut ad audiendam sinam diffinitiuam veniat coram iudice et videtur pluribus rationibus quod non quia vox unius vox nullius ut C. de testibus l. iure iurandi et ff. de qonibus l. maritus. Secundo quia curiosi sive officialibus non creditur nisi quatenus ipsi probaverint ut C. de curiosis l. i. et irenarchis l. custodibus militum non creditur ut ff. de custo. et exhi. reorum l. divus. Item soli arbitrio non creditur ut C. de arbitris l. ne in arbitri. Item soli tabulario non creditur ut in aut. de hered. et fal. § si vero absunt vel dic quod si specialiter missus sint ut cognoscat et videat tunc creditur si iuraverit alias non. Contrarium tamen dicendum est pluribus rationibus ut credatur nuntio sive ministrali. Nam ipse iuravit offitium suum fideliter exercere nec est credendum quod ipse sit immemor sue salutis ut C. ad l. Iul. repet. l. fi. et lexem. di. c. possunt in glo. extra de hor. et in q. iii. testes quos. Item si ei non crederetur nichil operaretur offitium suum quod esse non debet. Item quia extra quod offitiali denuntianti notorium tremen creditur ut C. de actuar. l. ea quidem et alibi dicit lex habeat nuntiatorem

sinū qui ei referat quod ubiq; fit ut. C.
de offi pf. urb. l. ij. §. qui es et alibi dicit
lex Judex mittat viatorem suū qui sciat
in quo versatur pecunia pupillaris ut ff.
de re. eoz qui sine. tut. uel. cur. sūt l.
magis puto. §. ne. et ar. C. de executorib;
l. apparitores. li. x°. et extra de ap. c. cū pati
et de probat. c. qui in glo. sm̄ Innoc. Con-
siliū tamen ē optimū ut duo mittantur
et sic p eos plena fiet probatiō ut ff. de
testibus l. ubi nūs. Nam in ore duoz uel
triū &c. Sed nunquid ī die peremptorij
poterit pronunciare Judex et videtur q
non Nam tota dies cedit arbitriō citati
ut de pmissa lege q eius arbitrio cedit
tota dies ut ff. de uba. obli. l. qui hoc anno
et l. qui a pluribus et etiam Instit. de stib.
ob. §. ad quos aut. dictanie cōuenit dem
ē. Sz ī pma hora diei sniam ferre nō dz
sz hora suprema hoc ē ita horam vesp-
tinam. Nam si pma hora diei pnūcia-
ret pudicium faceret reo. q victꝰ cōuincit
videretur et ideo appellare non posset
ut. C. quoz ap. non recip. l. i. et. C. de
Jud. l. pperandum. §. cū aūt et ff. de Jud.
l. et post edictū. §. si. Cōcius tamen faci-
et Judex si enim ī peremptorio cōminetur q
in eadem die pronunciabit ar. ff. de Jud.
l. in peremptorio. Tamen sm̄ formā decre-
talis. ex. de offi. Jud. del. c. cōsuluit poss
ex benignitate ī sequēti die expectare et pro-
nunciare. Sz ar. vr̄ legis q melius sit in
die peremptorij pronunciare ut. ff. q vi
aut clam. l. si. Sed nunquid Judex de nocte
potit pronunciare ut valeat snīa et
videt q non quia tenebre apte sūt ad
decipiendū ut ff. de vent. insp. l. i. Itē
quia dicit lex Sedebūt aūt Judices a ma-
ne usq; ad vespas. ut in aūt. de Jud. §. se-
debunt. Tamen dicendū ē q teneat
snīa p hec iura. C. de dilat. l. nō morez
ff. de ferijs. l. more romano. Sz d. Innoc.
ex. de offi. del. c. cōsuluit tenet q nō vale-
at snīa.

De decreto interponendo

h Et que dicta sunt usq; nunc dicta
sunt ut reus cōpareat. Sed
ponamꝰ q reus timens ut ve-
niret in sinus petitoī citꝰ nō
uult venire quid fiet. Certe actor dz
petere se mitti in possessionem bonoz eius
et olim ponebatur in possessionem oim boz
ut. ff. ex quibus ca. ī pos. ea. l. i. Sed ho-
die fit missiō pro mensura debiti decla-
rati et hoc dico ubi psonali actione
agatur ut. C. de bo. auc. Jud. pos. aūt
ei qui iurat. Sed qualiter declarabit
debitum. Rᵒ summatim ut in dca. aūt
ei qui. hoc ē visa petitione et prestito
sacramento de calumpnia ab ipo actore
sm̄ qd̄ nō. d. az. in summa de bonis aūt
Jud. pos. videtur tamē q de calumpnia
non sit iurandum licet olim iurabat
in singulis capitulis et articulis cāe ut. ff.
ad exhib. l. thesaurus et ff. qui sat. dar.
cog. l. de die. §. iubetur. ff. de dan. infec.
l. qui bona. §. siquis stipulatus et. C. de
iur. calump. l. i. hodie aūt iuratur de-
semel in tota lite ut in aūt. de his qui ī-
gred. ad apl. §. p. Et sic uz q snīa d. az nō
sit vera in hoc quod dicit de sacramento
calump. Unde forte declarabitur in
hunc modum. uz visa petitione actoris
et psito sacro ab actore q tm̄ sibi de-
beatur quantū ipe petit et sibi nō est
satisfactum. hoc obseruatur in quibzdā
ciuitatibus lombardie et maxie mant-
ue. Vel pōt sustineri snīa dni Azo.
in summa ut actor iuret de calumpnia
et quod dr̄ in aut. de his qui ingred.
ad ap. q. s. semel tm̄ iuratur in cā hoc ē
uez qn̄ reus cōparuit et iudiciū recipe
paratus ē. Sz ubi reus cōtumax ē et ve-
lit rndere iurabit actor de calumpnia qa
ex quadam ncitate et que ncitas fiat
legem cessare ut ff. de offi. cōsul. l. una
addicio ad hoc in spe. de pmo et secūdo
decreto. §. sequitur dic ut ibi. Dictam
sciendū ē q actore misso in possessionem nō
dr̄ actor possidere. S; habet quādaz dete-
tionem tm̄ et non possessionem nec fructꝰ
facit suos ut ff. de acquir. pos. l. possi-
deri. §. si. ff. de ex qui. ca. in pos. ea. l. cū
legati. ff. uti. pos. l. si duo. §. creditores
Sed nunquid reus cōtra quē mittitur ī possessionem
causa rei suande erit deiciendꝰ de possessione
Certe nō ut ff. de dan. infec. l. si finita
§. siquis aūt. Sz quis colet terraz rei ī
qua missus ē actor in poss. cā rei suade
dicendū ē q is contra quē facta ē mis-
sio debebit colere. S; eo negligente poss
colere actor. ut ff. ut in pos. leg. l. is au
§. qui legatoz. Sed qualiter appellat
hec missiō que fit reo non veniente
ad iudiciū. certe eam aliqn̄ appellat lex
cā rei suande ut ff. de acquir. pos. l.
possideri. §. si. et ff. quibus ex causis in
pos. eat. l. cū legati. Aliqn̄ vocat eam
lex edictalem possessionem. ut. ff. ut ī pos.
leg. l. is cui. pmo Rᵒ. Item queritur
si missus in pos. ca. re. s. facit fructus
suos et diminuit fructꝰ extantes rei
in cuiꝰ possessionem missus ē. et dicendum ē q
non. Sz oms sunt restituendi reo ut
ff. de bo. auc. Jud. pos. l. pretor ait et
ff. ut in pos. leg. l. is cui. §. qui legatoz
nisi in certis casib; Primus ē in petitione
hereditatis ppter nimiam cōtinuatiaz rei
ut ff. ex qui. ca. ī pos. ea. l. fulcinꝰ. §.
si. Scdus casus ē in missione facta
p carbonianū ut ff. ad carbo. l. S; et
si is. §. an aūt. Tertius ī muliere
missa in possessionem noīe ventris ut ff.
si mulier ventris noīe in pos. l. i. §. sē
esse. Quartus ē in filia uel nepte de-
functi missa in pos. legatoz suandoz
causa ut. ff. ut leg. uel fideic. l. q legato-
toz. Sed usq; ad qd̄ tempꝰ poterit
ille reus recupare possessionem rei ī qua

missus ē actor in possessionem cā rei servande. Et certe usque ad xxx annos sm quosdam et non ultra nisi sm decretum interuenit cū ipse actor missus in possessionem nō possidet at ut dictū ē si detineat et sic nō prescribet quia regulariter qui non possidet nō prescribit uel usucapit ut ff. de usuc. l. sine possessione. Sz nunquid reus volens recuperare tenutam debebit ipi actori resarcire expen. Certe sic ut C. de bo. aut. iud. pos. aut. et qui iurat et C. de iud. l. sancimus. Sed esto q̄ ī [illegible] temporibus reus fuit p̄ns et postmodū fuit absens p aliqua tempa et tenuta data fuit cā rei servande et reus reuersus uult recuperare tenutam actor petit expensas non tantū illius tpis quo fuit ī obediens sed etiam illius quo fuit obediens in quod poterit. Vr̄ q̄ sic ut C. de epis et cleri. l. omis §. fi. ubi dr̄ omis expensas ab exordio litis factas. Sz ctra dicendū est quia non debz puniri reus in quo nō deliquit sed tm̄ ī eo quo deliquit ar. ff. de vt vulg. subst. l. ex facto et C. comia de succ. aut. omīs peregrini. et hec qd dicitur in huiusmodi modū p. l. C. de iud. l. sancimus ubi dr̄ q̄ ex huiusmodi vitio contumacie inflictas. Sz quid proderit hec tedialis missio sine rei servande cā. Respondeo quia reus tedio affectus veniet citius ut ff. ut in pos. leg. l. 1s cū et postmodū actor potit impetrare sm decretum p quod constituitur ipse actor dns. Sulle ctra que missus ē erat dns. et si nō erat dns acquiret causam prescribendi ut ff. de dam. infect. l. si finita §. Julianus et l. pretoris. A. P̄o. Sz quātū tempus interueniet inter p̄mū et sm decretū videndum dicunt quidam q̄ statuitur in arbitrio iudicis ut ff. de iur. delib. l. 1. §. 1. et ff. de dam. ifect. l. qui bona §. fi. Sz quod erit arbitrium iudicis video certe sm qualitatem et psonarum conditionem ut ff. de re iud. l. ii. Alii dicunt q̄ post annū a tempore p̄mi decreti dz secūdum interponi decretum ut C. de prescrip. xxx. uel xl an. l. si quis emptionis tı. §. sed et si quis. Quidam tamen dicunt qd post quatuor menses ut C. de usur. rei iu. l. 2ª. Quidam dicunt q̄ post bienniū ut C. de iur. de. ī pe l. fi. Quidam dicunt q̄ post duos menses ut C. de re. iud. l. debitoribus. Quidam dicunt qd post x dies p. l. ff. de cstit. pec. l. promissor. Sed verior ē prima q̄ arbitrio iudicis relinquatur. Ipse tamen iudex non debet se nimis festinare ut ff. de dap. infect. l. si finita §. non aut̄ et §. si forte. Sz quid si actor experiatur reali actione et reus non ueniat ad iudicium et distinguitur p. l. aut reus latitat aut cōtempnit venire et non latitat. Nam si latitat fit missio in possessionem bonorum

Sz non latitat fit missio in possessionem rerum petitarum tm̄ ut ff. quibus ex causis ī pos. eatur l. fulcinius §. cellus ait et §. idem videamur. Sed queritur utrū missus ī pos. in reali possideat. Quidam dicunt q̄ non sed tantū elapso anno p. l. C. de pscrip. xxx. annorum l. si quis emptionis §. si quis tm̄. Alii dicunt contrarium quarum sma vera ē Nam illa eadem lex dicit q̄ veniens infra annū recipit seu recuperat possessionem ergo eam ante pdiderit et q̄ statim possideat probat lex ff. de damp. ifec. l. aquo fundus. C. quod et qn iudex l. consentaneum ar. adhoc ff. si sm vendi. l. 1s cui et hec fuit sma dn̄i phy. Sz queritur an sm decretum debeat interuenire ī reali actione. et certe non q̄ qui agit rei vendicatione se dnm̄ dicat ut ff. de rei vendi. l. ī rem actio. Cum petit sm decretum petit dnium sibi transferri vn̄ eet contrarius sibi ipi vn̄ nō dz audiri q̄ si dns eet amplius dns fieri nō deberet nam res amplius q̄ semel mea fieri nō debet ut instit. de leg. §. si res ff. de acqr. pos. l. possidere §. ex pluribus [addicio]

Si vero qua ordine perueniatur ad p̄mū decretum dicunt quidam q̄ peruenitur ad ipm p̄mo petitionem ipius pincipalis ut instit. de pena te. lit. §. uult. Secūdo loco sz psonale citatus non compareat dz ad illud petitionem annicorum ut ff. ex qui. ca. in pos. ea. l. hoc aut̄ et ff. ex qui. ca. ma. l. item ait §. fi. Tertio loco plenaria cognitionem ut ff. ut ī pos. leg. l. is qui §. 1. Sz istorum opinio nimis ē generalis et io ctra quodlz premissorum spaliter dicitur q̄ p̄mo loco peruenitur petitionem ipius partis pincipalis certe illud ē simplr verū tamen dubitatur utrū sufficiat unus actus citationis uel requiratur trinus actus et videtur q̄ uno actus sufficiat et celeriter et summatim procedi ergo etc ut ff. de dap. ifect. l. 1. Contra vr̄ q̄ requiratur actus trinus quia reuersus volens recupare possessionem refundit expensas ut in l. consentaneum ff. de re iud. et l. contumacia. Breuiter dicendū ē aut citatus dicit nolo uenire et tunc expeditum ē q̄ sufficiat una citatio ut ff. ex qui. ca. ī pos. ea. l. fulcinius in fi. et ibi nō ī glo. et in l. consentaneus in glo. que incipit presumptam etc. Et per hoc dico q̄ p̄mū decretum datur ob solam partis contumaciam. Sz ad contumaciam colligendam satis ē si dicat nolo venire q̄ in tertiis non ē locus quectius ut ī l. contumacius §. eum. Si vō nichil dixerit uel non citatus ī psonam sed ad domū tunc requiritur trinus actus aut vno peremptorius pro omnibus ut dca l. consentaneum. Secūdo loco dicunt perueniri ad sm decretum petitionem annicorum et propinquorum p iura pducta et pro hoc vr̄ illud qd nō in glo. ff. ex qui. ca. ī pos. ea. l. ii. circa principium et ff. iudi. sol. l. iii. §. penult.

Ego dico s. p. q regulariter sufficit ci-
tare p'ncipalem solummo psonalr nel ad
domum tribus vicibus uel vna pro oibus
ut dcm e p. l. ↄsentaneu ubi e casus nec
e opus ut amici requirant. tame hoc
fallit minor fauore ubi nece e requi-
amicos ut dca. l. hoc aut. Item hoc
fallit in casibus ubi tractat de restitutoe
ↄcedenda quia qd de iure spali ↄced. e
ut in aut. de no alie. § ꝗ versile. et
io ut facilius derogetur iure spali qua
iure coi in casu illo. requirendi sunt
amici de hoc no. p c ij. ff. si ex nox. l. i.

De offio aduocati rei ipo reo ad iudiciu no veniente

Modo esto q reus vocatus a p'ncipio ad iudiciu
veniat videndu e qd sit of-
ficiu aduocati rei. et circa
multa ↄsistit eius officiu. Nam ↄsistit
ut videat an is qui agit possit excipe-
re. s. utru sit s'uus an liber. sit ma-
ior nel minor et an suo uel alieno noie
expiatur. Et siquidem s'uus e eu repel-
lere pot quia s'uus i iudicio ee no pot
ut C. de Iudi. l. s'uus et ff. siquis caut.
l. quotiens nisi in certis casibus ut ff. de
Iudi. l. vij. Si aut sit liber et minor
xxv. annor eu repelle pot nisi sit i iu-
dicio cu aucte tutoris nel curatoris. Nam
regulariter sine ↄsensu istor i iudicio ee
non pot siue sit in ca criminali siue i ciuli
ut ff. C. qui legip. per. hut uel no. l. i. z
ij. et C. de aucte pstanda. l. clar. Nisi i
talibus in quibus minor pot ee i Iudicio
sine aucte tutor. uel cur. ut i Iudicio mo-
mentarie possionis ut C. qui legip. per ha.
l. mometarie. Item i Iudicio de libo hoie
exhibendo ut ff. de lib. homi. exhi. l. iij.
§. hoc interdictu. Item in Iudicio thori
sui violati ut ff. ad l. Iul. de adultis l.
si maritus §. lex. Item vide dz utru
qui agit expiatur suo ppo noie uel
alieno cu nemo sine mandato expiri
valeat nomie alieno ut ff. de neg.
gest. l. si pupil. §. videamus et ff.
de admi. tut. l. quotiens §. Ite si tpali.
Si vo tamq tutor nel curator expiat
debet aduocatus inquire Iustru tutele
uel cure. Item debet videre diligenter
an sit Iuridicu tps an feriatu. nam
si tempus e feriatu vindere non cogitur
nec ire cora iudice tempe no Iuridico
ut ff. siquis i Ius voc. no ie. l. ij. Ite
debet aduocatus rei diligenter ↄside-
rare an is qui vocauit sit delegatus
an ordinarius et si sit delegatus an
sit ca que potuit delegari. Item dz
cognosce aduocatus rei an ca delegata
ptineat ad iurisdictoem delegantis na
si ad eius cognitoz no ptineat no po-
tuit eam delegare. ut C. qui pro sua
iurisdic. Iud. dar. pos. l. i. Item debet
ↄsiderare an is qui delegatus sit in

potuit ei delegare. Nam si s'uus e de-
legatus no tenuit delegatio nisi opinioe
oium liber crederetur ut ff. de offi. pres. l.
barbarius et C. de sen. et interlo. o. Iud.
l. ij. Item dz videre an delegatus sit
in tali etate in qua potuit delegari vl
a p'ncipe fuit delegatus. nam si minor
est xxv. an sibi non potuit delegari
nisi fuit a p'ncipe delegatus uel de
parciu processit de pciu voluntate
ut ff. de re Iu. l. quidam ↄsulebat.
Si vo ca talis sit que potuit delegari
aduocatus rei dz diligenter vide an ali-
qua ca sit ppter quam possit eu remoue
et recusare et si sit aliqua recusadi
ca eu recuset. qua recusatoz olim po-
terat face usq ad lit. ↄt. ut C. de Iudi.
l. aptissimi. hodie vo usq ad xx. dies
a tempe libelli dati ut C. de lit. ↄt. aut
offeratur. An vo ca suspitoius debeat
assignari scriptu e in glos coibus. Si n.
suspitois ca no sit allegandi multo
minus probanda hoc dicunt quidam
p leges multas et spali p has C. de
Iud. l. aptissimi ubi dr suspectu iudicez
putauit et ff. ad treb. l. quia poterat ff.
de of. te. l. si suspecta ff. de adult. l. de
miritalle §. quid ergo ff. de appel. l. si
perlusorio. Alij putauerut tam suspec-
tois ee dicendaz p multas leges vz ff.
de pcur. l. post lite ↄte. et l. se. ff. de
arbit. l. non distinguemus §. cu quidaz
et ar multar legum ff. de his qui no-
ta. l. ij. ff. de suspic. tu. l. iij. §. fi. C. de
edic. diui adri. tol. l. fi. cu multis alijs
similibus. hec e verior sina et iure cano-
nico approbata. s. q ca suspitois sit
inferenda et probanda coram arbi. ut
legitur C. de Iud. l. aptissimi et l. fi. et
ex. de offio delegati. c. suspitois. Si
vo sit iudex ordinarius non pot suspto
hri ut recusetur ut C. de Iur. o. Iud.
l. fi. C. ubi quis de cur. uel co. cu l. hac
ppetua §. fi. et quibusdam certis pso-
nis concessum e in forma priulegij ut
possint ordinarios Iudices recusare igit
ceteris intelligit denegatu ut C. qui
ipa. inter pupil. Iu. l. vna. et C. si q-
cumq. pdi. po. l. vna. Pot tame Iudici
ordinario associari epus loci. ut C. de
Iudi. aut. si ↄtingerit. Item qui va-
cans e ordinarius debet aduocatus rei
respicere an ibi velit cognosce Iudex
ubi ipe e et sui maiores ↄsueuerunt
iudicare. Nam alibi non tenetur respo-
dere coram eo ut ff. de Iustit. et Iur.
l. plt. Item debet inspice an reus sit
de iurisdictoe vocantis nec ne. et in hoc
distingue. Cum aut certu e que
vocatu ee de iurisdictoe vocantis aut
certu e ipm no ee de iurisdictoe vocantis
aut dubitatur. Siquidem certu

est compellitur ire al. multatur a iudice
ut ff. si quis ius dicenti non obt. l. una
circa prin. et posset iudex dare temitam
ut in superioribus prox. declaratum est et
posset dare bannum secundum loci consuetudinem
et posset excomunicare si iudex esset ecclia-
sticus ut extra ut lit. non conte. c. tue ubi
de hoc dicitur. Ubi vero certum est vocatum
non esse de iurisdictione vocantis non com-
pellitur ire ut C. de iur. om. iud. l. fi.
ubi vero dubitatur debet ire ut sciat an
eius sit iurisdictio ut ff. de iud. l. si quis
ex. ff. si quis in ius voc. non ie. l. ii. In hoc
tamen sit cautus advocatus rei quod si sciat
vocantem reum non esse eius iudicem
tunc a prin. ante litis cont. opponat fori pre-
scriptionem ut C. de excep. l. fi. ff. de iud.
l. si susceperit. al. si a principio nesciat suum
iudicem non esse poterit opponere fori ex-
ceptionem etiam post sententiam. Sed quero
circa iudicem delegatum si talis erit dele-
gatus qui potuit recusari propter aliquam
causam et eam alii committat an teneat
commissio et videtur quod non quia qui non potest per se
nec per alium ut ff. de donat. int. vir. et
uxo. l. iii. §. si tantum ff. de usur. l. labeo
C. de her. insti. l. neque. C. qui me. ca. l. si
per impressionem C. de contractibus in l. una.
Item delegatus vice fungitur delegantis
et non sua ut ff. de of. eius cui man. est
iuris. l. i. §. qui mandatum et l. si pretor.
Sed contra videtur quod delegatus a principe pos-
sit alteri delegare etiam si ipse suspectus
sit. Nam videmus quod is qui fuit advocatus
in causa suspectus esset iudex sive assessor
in eadem causa ut C. de assess. l. nemo. tamen
potest ipse causam delegare ut ff. de iurisd. om. iud.
l. pretor. Distinguendum est in hac questione utrum
delegatus predictam causam deleget antequam postuletur
suspectus an postea. Nam si antequam suspectus
fuit recusatus alteri deleget hoc poterit
per l. ff. de iudic. l. pretor. Si vero postea
postquam suspectus est velit alteri delegare non
potest quasi preventus ar. ff. de iud. l. si quis
postea. Item quero an si delegatus ante
lit. cont. suspectus non erat et lit. cont. super-
veniat causa suspicionis numquid possit
recusari et videtur quod non per l. C. de iud. l.
apertissimi. Que dicit post lit. cont. iud. re-
cusari non posse. Contra videtur quod possit re-
cusari quia que de novo emergunt novo
indigent auxilio ff. de integr. rest. l. de
etate §. ex causa ff. de procur. l. si post datam
nam procurator ex causa superveniente revocatur
post lit. cont. ut in l. predicta si post datam et l.
post litem et l. se. Et arbiter ex causa super-
venienti recusatur ut ff. de arbitris l.
non distinguemus §. cum quidam. Item
ex causa superveniente et apparente postea iudex
non sequitur voluntatem patris pupilli ut
ff. de testa. tu. l. pater ff. de fir. tu. l.
in confirmando cum legibus sequentibus. Sed
que sententia verior est. Certe quod possit recusari
per causam supervenientem post lit. cont. per iura

superius allegata. Subsequenter queritur
circa delegatum. Si delegatus ante lit. con-
tulit aliquam sententiam interlocutoriam pro ipso
reo an post modum ipse reus possit ipsum
recusare. Et videtur quod non quia eum approbasse
videtur cum iudex pro ipso interlocutoriam tulit
ergo in ito eum approbasse videtur et debet ut C.
de sen. interlo. om. iud. l. cum pap. Item
semel approbatum reprobare non potest ut
ff. de neg. gest. l. pomp. in q. § eo deo. Item
recusationi iudicis tacite renunciasse videtur
et tacita renunciatione in multis legibus
habemus C. de pact. inter. empt. et vend.
l. commissorie C. de iur. dot. l. ii. C. de re-
mis. l. ad solutionem ff. de lege commissoria
l. de lege §. fi. et l. sequenti. Contra
videtur quod possit eum recusare quia non videtur
eum approbasse licet audierit a reo inter-
locutoriam pro se ferri. Nam ipse sciebat
nisi suum ubique dictare ut ff. qui. mo.
pig. vel ypot. sol. l. sicut §. non videtur.
Item non agebatur de renunciatione re-
cusationis. Et iniquum est perimi pacto
de quo ~~non~~ cogitatum non probatur
ut ff. de transac. l. qui cum tutoribus §. et q.
In hac questione distinguo aut ad simplicem
postulationem rei defendentis se interlocu-
toria sit prolata et tunc etiam post inter-
locutoriam latam pro reo potest ipse reus
iudicem recusare quia hoc credulitate facit
quod ei obesse non debet ut dicit lex ff. de se-
parat. l. ultima. Et quia ignoscendum
est ipsi reo si ipse pulsatus voluit placari
ut ff. de bo. lib. l. qui eum §. si libertus.
Si vero talis sit iudex qui recusari non
possit et talis sit persona actoris que
recte agere possit tunc debet petere libel-
lum sibi dari secundum aut. debet. cont. aute-
cta offeratur. Et advocatus rei debet
diligenter libellum conspicere et videre
an sint in eo aliqua verba ambigua vel
obscura vel generalia. Generalitatem
n. debet evitare advocatus rei cum genera-
litas obscuritatem pariat ut ff. de iur.
fisci. l. ita fidei. Et in obscura oratione
interpretatio fieri debeat pro actore ut de
dictum est per l. ff. de rebus ob. l. inter stipulan-
tem §. i. Item debet advocatus rei videre
an actio que proponitur in libello sit apta
vel inepta et libellus ineptus et tunc
cassabitur ut ff. de act. l. libellorum et
ff. de aff. l. i. Si autem velit expectare
usque ad finem potest hoc facere et tunc potest
petere suum reum absolvi propter ineptam pro-
positionem actionis per l. ff. si mensor fal. mo.
dixit l. i. §. ideo. Sed numquid si reus
iste est absolutus propter ineptam actionem
propositam in libello potest ipse actor reddire
et proponere aptam actionem. Et certe sic
ar. ff. de pignor. l. grege §. si sub conditione
et ff. de edil. edic. l. bonem §. si sub conditione

Cum plures actiones competunt quid
facere debet advocatus rei.

Item debet advocatus rei diligenter
videre an i libello actoris plures ꝓpo=
nantur actiones vel vna tm̃ et si plu=
res ꝓponant actiones tunc debet petē
ut actor eligat vnā illaꝝ ut ff. de tri=
but. l. q̄ in hēdem. §. eligē. ff. de leg. ij. l. cum
filius. §. varis. cũ suis similibꝫ. Sꝫ quidā
dicere voluerunt in huc modũ q̄ quis pot
simul plures actiones ꝓponē ut C. de i of=
te. l. eum ꝛ l. ꝯtrariaroēs. et ff. quoꝝ lega=
toꝝ. l. ij. §. que at et mant̃ de fideiuss. §.
ſ neqꝫ ubi dꝫ siue psonali siue ypotecharia
siue ambabꝫ ut voluit. ſ rō non ē vera
ſ distinguendũ. aut ē certus actor que actiō
sibi magis ꝯpetat aut ē incertus. Siqdē
certus ē aut hoc ē ꝑpter factũ suũ. aut ꝑ
factũ adūsarij. aut Iur. ignorancie. aut
ꝑpter factũ ꝯ̄nei. aut q̄ successit i locū
altius. Siquidem ꝑpter factũ suũ ꝑpriū
ē ꝯ certus. tũc dꝫ eligē q̄ i facto ꝑpo intol=
lerabilis ē error. ut ff. ad vell. l. q̄q̄. Si
aut ꝑpter factũ adūsarij vt cũ suus ad
versarius eũ certũ non reddit tunc pot ꝑ=
ponere plures actiones protestando tñ se
Ius suũ velle ꝯsequi ex vna ut ff. quarum
leg. l. i. §. quia aut. Vbi vō incertus ē ꝑpt
impiciam Iuris que actio magis sibi ꝯpe=
tat tunc debet ꝯsulere periciores et vnā
debet eligere actionē nam si cũ piciorībꝫ
tractatꝫ huit non dubitabit ut C. de ign=
ma. l. si aman et q̄ quis debeat pitiores
ꝯsulere probatur de Iur. ut ff. de Iur. et
fac. ignor. l. regula. §. si iuris ignorancia
et ff. quis ordo. i bo. pos. ſ. l. ij. in fine
Si vō incertus sit ꝑpter factũ alicuiꝰ
ꝯ̄nei. tunc dicũt quidam q̄ plures pot
ꝑponē actiones quia i alieno facto tolle=
rabilis ē error ut pro soc. l. ult. Sꝫ cte
nō ē hoc vm. quia ipē dꝫ laborare ut ctꝰ
sit et incertitudo actoris non dꝫ nocere
reo nam i ptāte actoris ē qñ ꝯueniat
nō rei qñ ꝯueniat̃. et iō actor certꝰ eē
debet ar. ad h. C. ad l. coꝛ. de fal. l. et si
negoꝝ. et C. de dillac. l. si qñ. C. de repoꝛ.
i integ. rest. l. petende. ff. de excep. do. l.
pure. i fi. Si vō sit incertꝰ ꝑpter illius
in cuiꝰ locũ successit tunc dicũt quidā
eũ posse plures actiones ꝑponē p. l. ff.
de reg. iur. l. qui in altius. Sꝫ ipi male=
dicũt ꝑ finē eiusdem legis que dicit ꝯ
habeat etiam i memoriā advocatus
actoris ꝛ rei hanc distinctioꝫ quia cũ
plures actiones ꝯpetũt alicui aut oēs
sunt penales aut rei ꝑsecutorie aut
vna penalis et alia rei ꝑsequtoriā
Siquidem sunt oēs penales aut de=
scendunt oēs ex eadem delicto aut ex
dūsis. Si ex eodem delicto descendunt
tunc vna instituta tollit̃ alta nisi l.
in eo q̄ plus ē i vna quā in alia ut ff.
vi. bo. rap. l. i. et ff. de act. et ob. l. plurā
delicta. ꝛ l. cũ ex ecquitiō et l. alꝯ. Si
vō ex dūsis delictis descendũt tũc vna
instituta non tollitur altera delictum
eñ altiꝰ delicti penā non minuit
ut ff. de pēna. delic. l. nunq̄. Si aut
ambe sunt rei ꝑsecutorie aut ꝯpetũt
ꝯtra eundem aut ꝯtra dūsos. Siqdē
ꝯtra eũdē tunc vna instituta altera
tollit̃ ut ff. loca. l. si merces. §. culpe
Si aut ꝯtra dūsos ꝯpetunt tũc vna
instituta non tollitur altera ut ff. de
doli. excep. l. omēs. §. ꝯdempnatꝰ. Si
vero vna sit penalis et altera rei ꝑsequ=
toria tunc vna instituta non tollitur
altera. ut ff. de ꝯdic. furt. l. pro fure
§. furti. et ff. de furt. l. si pignore. §. cũ
furti et hec vera sunt vbi ē penalis
originaliter. Secus eēt si vna eēt pe=
nalis non originalr̃ sed protessione ut i
actione q̄ me. ca. ut ff. qđ me. ca. l. me=
tũ. §. licet tamē. Item debet advocatꝰ
rei eē diligens ad hoc ut si possit evi=
tare et declinare iudiciũ q̄ evitet. et
idcirco quero an reus opponendo exceptioꝫ
ꝑemptoriam ante lit. ꝯt. possit evitare
iudiciũ ne lis ꝯtestet̃. et vr̃ q̄ nō. Nam
lege cavetur q̄ ꝑemptoria exceptiō ꝑponit̃
pꝰ lit. ꝯt. et añ sniaꝫ ut C. sent. resc. nō
pos. l. ꝑemptorias. §. ex quibꝫ. Quedam
etiam lata snia ꝑponi possunt vꝫ i minute
qui opponit exceptioꝫ pꝰ sniam ut C. de
iur. et fac. igno. l. i. Item i minore ut
ff. de minoribꝫ. l. minor. Item i exceptiōe
velleiani et macedoniani ut ff. ad macad.
l. nam ꝛ si. Item i exceptione cedendaꝝ
actionũ ut ff. de fideius. l. fideiussores
§. Idem rndit. Item i exceptione ne que=
niatur nisi i quãtũ facē pot ut ff. de re.
Iud. l. nesennis. §. fi. Item i exceptiōne
falsi ꝑcuratoris ut ff. de ꝑcur. l. licet
Item i exceptiōne Iudicis incompetentis
ut C. si a nō ꝯpet. Iud. l. fi. Item i ex=
ceptiōne venelitatis snie ut C. qñ ꝑuoc.
non ē nēce. l. venales. Item qualibꝫ
exceptione ꝑ quā ꝯtendit̃ iudiciũ retro
fuisse nullum. Al' pꝰ sniam nō opponit̃
exceptiō ſ pꝰ lit. ꝯt. et ante sniaꝫ. E=
ꝯtra vr̃ q̄ exceptiō ꝑemptoriā i pediat
litis ꝯtestacionē ut ff. de ꝯdict. i deb. l. ele=
ganter. §. siquis ubi dicit non volenti
eũ litem ꝯtestari potest opponi doli
exceptiō et in decretali dni pape Innoc.
quarti. ex. de litis. ꝯt. c. ex litis que supta
fuit ex lege ff. ad trebel. l. i. §. ult. ubi
excipiuntur tres casus i quibꝫ exceptiō
ꝑemptoriā litis ꝯtestationē impedit
Bene pot tamē dici secure q̄ exceptiō
rei iudicate exceptiō transactionis excep.
pacti facti de non petendo impediũt lit.
ꝯtestationē p. l. ꝑdictam. ff. de ꝯdic. i debiti.
l. ellegranter. §. siquis. Item alie exceptiōnes dilatorie quas opponē pot reus
añ lit. ꝯt. ut C. de ꝑbat. l. exceptionē

q̄ lite ꝯtestata incretur de calumpnia. Rubrica

Ite vō ꝯtestata iurabitur de ca=
lumpnia ab vtraqꝫ parte ꝑmo ab
actore postea a reo ut C. de Iura.

Cave exceptiōes in dicit lit. ꝯtestacioꝫ

calump. l. ii. i. resp. et § i. non obstante quod legitur inst. de pena teme. litig. in § nam reus et in § Item actoris quia licet ibi dicatur nisi prius iuraverit reus per hoc tamen non intelligitur quod primo iurare debeat reus quam actor. Sed quia non prius audiatur actor vel reus nisi prius de calumpnia iuraverit. Sacramentum autem de calumpnia ita demum prestatur si exigitur ut ff. de iur. iur. l. iusiurandum et ad pecunias § hoc autem iusiurandum. et ff. de op. no. nun. l. de pupillo § qui opus. expresse non de consensu partium remitti non potest ut C. de iur. cal. l. ii. § sed quia venit

De exceptionibus

Lite vero contesta-ta et sacramento de calumpnia prestito si exactum fuerit tunc reus faciat positiones suas super exceptionibus suis. ipse enim reus in exceptionibus fit actor seu in excipiendo. ut ff. de excep. l. i. ff. de probat. l. in exceptionibus. debet enim reus suam exceptionem probare. Salvo eo quod non probat exceptionem non incurrit penam. ut C. de no. nu. pec. l. si ex cautione. Quid si actor vel reus in positionibus interrogatus dicat se dubitare. numquid dabitur ei tempus ad deliberandum. et videtur quod sic per hec iura. ff. de pet. hered. l. si debitor. C. de iur. delib. l. si procuratoris. ff. de iur. iur. l. ius iurandum ad pecunias in principio. et hoc simpliciter quidam dicere voluerunt. Alii distinxerunt an interrogatus dubitaret de facto suo. an de alieno. ut in facto suo non detur tempus ad deliberandum. quia in facto suo non est tollerabilis error ut ff. ad. vell. l. quamquam. Sed in autem in alieno tunc dabitur tempus ad deliberandum. quia in facto alieno tollerabilis est error ut ff. pro suo l. ult. Potest tamen probabiliter distingui aut interrogatus dicit dubitare de facto suo. an de alieno. Si de alieno dabitur ei tempus ad deliberandum per iura predicta. Si vero de suo dubitare se dicat tunc sub distinguendum est. Aut enim dubitat de recenti facto aut de antiquo. Si de recenti non datur ei tempus ad deliberandum per vell. l. quamquam. Si de antiquo tunc dabitur ei quia ex temporis diuturnitate res traditur oblivioni. ut ff. ad carbon. l. iii. § die aut. etc. [additio]

Dubitari solet numquid nolens positionibus respondere et articulis habeatur pro confesso an debeat multari donec tedio affectus respondeat. Multa possunt pro et contra allegari. Alii dicendum est quod talis contumacia in non respondendo aut committitur post lit. con. aut ante. si post lit. con. potest haberi pro confesso. ar. l. de etate. § qui tacent. et de lib. agnos. l. i. § pena. ff. et de iur. calump. l. ii. § quod si actor. et ff. de in. li. l. iii. § divus. et extra de iur. calump. c. ult. Si ante lit. con. tunc non potest haberi pro confesso sed debet multari et ita intellige

ff. si quis ius di. non obt. l. i. circa prin. et de ventr. insp. l. i. § quid et extra ut lit. non con. c. ii. cum sit. et hec est veritas. Et de cap. ff. de nox. l. quotiens § pretor vel filius ei etc. de hoc no. extra de confess. li. vi. Item si positio continet plures articulos iudex debet in ea ratione dividere et super quolibet articulo positionis faciat a partibus responderi. nec sufficit generaliter negare positionem nisi ad singula contenta in ea respondeatur. ut extra de testi-bus c. ad hoc § i. et in spec. de positionibus § sequitur. vel sensus dicit ut ibi [alia additio]

Nota quod licet iuramentum calumpnie non prestetur in causis spiritualibus tamen bene prestatur iuramentum de veritate. et licet de hoc iuramento veritatis a partibus prestando non inveniatur expressum in iure civili. tamen doctores dicunt hoc iuramentum aliquando prestandum ab aliquibus aliis personis. ar. C. de testibus l. Eos etc. ff. de confess. l. certum. § fi. Item iudex nititur ad veritatem inquirendam modis omnibus quibus potest ergo et per iuramentum de veritate dicenda. C. de eden. l. ii. extra de iura. calump. c. literas et c. i. Super criminibus non debet iurari de veritate dicenda. ar. extra de elect. c. dudum. Extra videtur dicere litera sequens ubi habes quod requiritur ab electo etc. Ad hanc decretalem respondemus. quia non coactus sed voluntarius respondit ut no. in spec. in rubrica de inquisitione § nunc tractemus vel inquisitus innocencius videtur tenere primam sed dicit ut ibi. Sed iuramentum calumpnie prestatur in criminali ut extra de iuramento calump. c. inherentes reiteramur ad propositum

Cautela

Ceterum cum actor velit probare intentionem suam advocatus rei debet capitula actoris sive per que actor probare intendit facere dari reo. At ipse advocatus rei debet videre an in ipsis capitulis actoris sit aliqua negativa facti. Si hanc inveniat faciat ipsam deleri. Cum negativa directe per rerum naturam probari non possit ut C. de probat. l. actor. et ideo advocatus rei et etiam actoris hanc distinctionem infrascriptam habere debet. Negativarum alia facti alia iuris. alia qualitatis. Negativa facti sub distinguitur alia enim negativa est facti simplex et illa non probatur directe per l. C. de probat. l. actor. sed per obliquum potest probari. et quod probo me in remotis partibus fuisse in die celebrati contractus que presentiam partium exigebat. ut C. de contrahen. et com. stip. l. optimam. et sic aliquid creditur per obliquum quod directo non crederetur ut ff. de auct. pre. l. i. Alia est negativa facti que habet in se implicitam affirmativam ut hic nego illum fuisse sane mentis nam videor affirmare illum fuisse

[Margin notes:]

Vide hic de iuramento in spiritualibus ca...

Hec additio melius ubi de iur. calump. fit ibi continuato.

Nota hanc distinctionem negativis.

furiosum ut C. de codicil. l. nec codicillos. Ubi vero est negativa iuris tunc is qui negat eam probare debet, ut ff. de probat. l. ab ea parte, quia omnia probantur contra contesta nisi inveniantur prohibita ut ff. ex quibus cau. ma. l. nemo. § quod eis et ff. de relig. et sump. fu. l. statuas et C. de censi. l. ii. et ff. de procur. l. mutus § cum querentis. Ubi vero est negativa qualitatis tunc ego distinguo, quia aut est negativa qualitatis existentis in idoneitate intrinseca ut cum dico tu non es bonus, tu non es animus bene initus et sic de similibus, et tunc negans debet probare, quia quilibet presumitur bonus et animus et bene initus nisi contrarium probetur ut C. de inoffi. testa. l. omnimodo et ff. de cond. instit. l. penult. et ff. de leg. ii. l. cum quidam et l. cum pater § rogo. Aut est negativa facti consistentis in ydoneitate extrinseca ut de facultatibus ut cum dicatur tu non es dives, et tunc is qui divitem se affirmat probare debet, ut ff. qui sat. da. cog. l. si vero § qui pro rei et C. de probat. l. ex persona ca. l. sine. Super hac materia plene tractatur sup. l. ex persona pd. add. ad contrarium ff. de privil. credi. l. si creditores in fine. Nam quilibet modus in modum venit iuxta illud catonis infantem nudum cum te natura creavit paupertatis onus patienter ferre memento. Item advocatus rei debet videre an aliquod capitulum sit impertinens, nam illud non est admittendum ut C. de probat. l. ad pluros. Post modum advocatus rei debet describere interrogationes que fiunt testibus. Nam interrogandi sunt testes aticio contra martinum de omnibus et singulis que dicunt qualiter et quomodo fuerint. Et si dixerint quod continetur in ca. et sic dicat Interrogetur testis quomodo sciat. Item in quo loco fuerit celebratus contractus ille. Item qui erant presentes. Item quo mense et qua hora. Item quibus verbis usi fuerint ipsi contrahentes, et alias interrogationes excogitare ipse advocatus redarguendo si aliquam dixerit falsitatem.

<u>Additio</u>. De hoc nota per Innoc. Extra de testi. cog. c. preterea quod non sit facienda copia partibus quia ipsi dant ad instructionem. Et si interrogant de alia quam debet non fit preiudicium partibus ar. ff. de interrog. act. l. fi. Capitulorum autem et articulorum probandorum expedit copiam fieri partibus. Sed numquid testes coguntur rendere hiis interrogationibus. Et ne infamis vel excommunicatus et sic de similibus, et videtur quod debeant respondere per l. ff. de testibus. l. testium tura pri. et ar. C. de te. aut. si testis, contra videtur quod testis tantum debeat testificari de veritate eorum que in iudicio aguntur ut C. de testi. l. testium et C. de epis. et cle. aut. sed iudex ad fi. Item nemo cogitur dicere suam turpitudinem ymmo quilibet debet parcere suo pudori ut ff. man. l. quintus mutius ff. de pecu. l. que omnia

interrogatoriis faciendis R. ay

cum suis similibus. Et licet de iure ita videatur servandum, de consuetudine tamen contrarium servatur et testes respondent hiis interrogationibus et has interrogationes is qui testes producit scire non debet. Vel dic aut interrogatur testis de conditione sue persone seu de hiis quibus excepelli seu repelli a suo testimonio. Et tunc cogitur rendere ad petitionem partis et officio iudicis ut ibi et in § sequenti. Et nota in e. ti. extra pen. li. litere aut. et ar. ff. de po. l. quos prohibet et de procur. si filius fa. § milites. Aut interrogatur alias contra articulos et tunc non cogitur rendere ut hic. Et ista solucio non per Jacobum butri. ff. de pet. hered. l. si quis lib. § fi. in glo. in fi. Item post modum reus debet formare capitula super exceptionibus et defensionibus suis, et testes producere super illis. Primo enim probat actor, post modum reus ut C. de excep. l. exceptionem et C. de prescrip. long. temporis l. emptorem. De contrarietate testium

Testibus productis a partibus et publicatis tunc defendat ipse producens dicta suorum testium prout possit ut dicit lex que loquitur de voluntate que ad concordiam deducitur. Nam dicit lex, Si testator scripsit filium suum heredem ex duabus partibus hereditatis si nasceretur et uxorem ex tercia, et si filiam nasceretur filiam scripsit ex tercia parte et uxorem ex duabus, contigit quod masculus et femina nati sunt et hoc non erat dictum a testatore. Iuris consultus concordavit voluntatem testatoris in hunc modum quia divisit hereditatem in septem partes ut filius habeat quatuor uxor duas filia unam, ut ff. de ff. de liberis et postu. l. si ita. Sic et dicta testium sunt ad concordiam reducenda ut extra de testi. c. cum tu. Item advocatus rei testes ab actore productos nititur reprobare et circa hoc quilibet advocatus hanc distinctionem in mente habeat. Omnia testes interdum sibi ipsis contra dicunt, interdum unus uni, interdum unus pluribus, interdum plures inter se sibi invicem contradicunt. Si quidem si unus testis est contrarius sibi ipsi, tunc dictum suum non valet ut ff. de testi. l. qui fal. vel varia et ar. ad hoc C. de lib. cau. l. cum prec. Si autem unus uni contradicit neutri fides est adhibenda quia vox unius vox nullius ut C. de testi. l. iure iurandi et ff. de quibus l. mariti. Si plures contradicant inter se tunc quidam dicunt quod si ab una eademque parte producuntur testes qui sibi invicem contradicunt nullis est fides adhibenda ut est in scripturis duabus ab una eademque parte productis ut C. de fide instru. l. in exercendis. Sed ipsi male dicunt quia aliud est in duabus testibus quia in duabus scripturis per duos potuit prospicere et videre et prioribus credere quod si non fecit sibi imputet quare non debet melioris esse conditionis stultus quam peritus ut ff. quod vi aut clam l. finis. aliud

vero in diu'sis testibus quia producens
nō potuit scire quid testes ēēnt dicturi
Et iō dicas q̄ aut isti testes qui ab vna
eademq; parte pducūt' sunt equales te-
stes qui interse ꝯdicūt et tūc dz dicta
eoꝝ ꝯcordare si pōt. ar. pall. l. ff. de lib.
ī postu. l. si ita. Si aūt ꝯcordare nō
pōt et sunt equales in nūo ī dignitate
tunc dicta illoꝝ sequitur Judex q̄ veri-
siliora dixerint. Si inpares sūt nō eīn
ad multitudinē testiū respici oportet ꝫ
ad sinceraꝫ fidem testiōnaꝝ et quibꝰ
potius lux veritatis assistit ut ff de testi.
l. ob carmen §. fi. Si aūt ab diu'sis
ꝑtibus pducunt' qui inter se ꝯdicūt
tunc maior nūs pfertur minori ꝛ sic
intelligit' ff. de testi. l. testiū ubi dicit
al' nūs testiū licet de materia ista alit'
distinguatur et glosetur De sniā ferenda

[T] estibus aūt productis et apt'
et publicatis allegat vtraq;
pars de iure suo et ꝑ ꝯsequēs
ad sniām veniant sicut sup'
dictū ē Sed lata sniā si in ea ꝯtineat'
citato reo et pemptorie ut veniat ad
sniām audiendam eo nō veniēte perea
que vidi et cognoui ꝯdempno ipm̄ reū ꝛc
Queritur si nō probatur de pemptorio
apposito nunquid stabitur sniē et videt'
q̄ sic q̄ oīa psumūt' solempnit' acta
ut instit. de inutil. stip. §. si scriptū ff. de
vbo. ob. l. sciendū et instit. de fideiuss. §.
fi. Et q̄ pañte iudicantis psumitur
ut ff de of. p. pr. l. i. §. hijs cunabulis
Et q̄ sic res ē interpretanda ut potiꝰ
reus res valeat q̄ pereat ut ff. de vbo.
ob. l. quociens et de rebꝰ dubijs l. quo-
ciens et quia scripturis autēticis stari
opōtet donec ꝯtrariū iudicet' ut C. de prob.
l. cū precibꝰ et C. si quis alti vel sib. l. cau-
te. Et q̄ aliqn̄ sic statur scripture pub-
lice inviolabil' q̄ ꝯtrariū non probat' ut
C. ar. tu. l. fi. C. ad vel. l. antique C. ad
maced. l. fi. Contra vr̄ q̄ non stetur
sniē nisi probetur ꝯtrar pemptoriū ap-
situꝫ ut ff que sniē sine ap. rese. l. i.
§. cū ex edicto Item quia qui solēpni-
tatem dicit debet illam probare ff. de
publi. l. ij. §. qui a pupillo Item quia
illa que sunt in sniā aut sunt vba
tabellionis aut Judicis Si sūt tabel-
lionis non ē credendū hijs vbis tabellionꝭ
ut ī aūt de hēd. et fal. §. qui vō absunt
Si sunt iudicis similit' non sūt crede-
da vba ipius quia Judici nō ē credēduꝫ
nisi quatinꝰ legitimis ꝯstiterit documētis
ut dicit decre. ex. de pbac. quī ꝯ in fi.
et C. de arbitris l. ne ī arbitris §. si et
sin ipse et q̄ omnis vox iudicis Judicati
nō ꝯtinet auctem ut C. de sen. et int.
locu. o. Ju. l. ex stipulatione In hac q̄-
stione de subtilitate Juris ēēt ꝑmittēdū

videlicet q̄ ēēt necē probare q̄ pemptoriū
fuisset appositū et hoc plura s. ꝑ me alle-
gata Contrariū tamē de ꝯsuetudine ob-
s'uatur Circa sniām sciendū ē qd̄ in
scriptis ē redigenda ut ff de sen. ex peri-
cu. l. i. ꝛ. ij. et ult. nisi in certis casibus
qui sunt scripti in dicto ti. ī autētica nisi
breues et in aūtca ut cleri ap̄. ap̄ epis-
con Quidam vero sunt Judices q̄ pūt
suas sniās pal'as legē ut C. de sent. ex peri-
cu. l. ij. Item pōt sine scriptis ferri snīa
cū preses queritur finito officio ut red-
dat rōem administrationis ut in aūt ut
Jud. sine q. suf. §. necessitatem Sꝫ nunqd
sniā pōt ferri a Judice stante et nō sedēte
et videt' q̄ glosatū sit cōtra q̄ talis snīa
non teneat cū officiū Judicis sit sedere
aduocati stare ut C. de postul. l. quisquis
C. de dilac. l. a procedente et in aūt ut
ab illustri et qui supra eos sunt cū sūilibꝰ
Contrariū tamē posset dici cū sedere
non sit de solempnitate sniē q̄ differt
an Judex sedeat vel stet homo sanus pt
plurimū n. stat quā sedeat Et ideo
dz in lege Judice sedente pro tribunali q̄
pleruq; Judices ꝯsueuerūt sedere ī placito
grā sue dignitatis augende ar. ff. de offi.
ps. l. obs'uandū Sꝫ q̄ sit necē iudicem
sedere in prolatiōe sniē non ē vez Itaq;
ea que nec sunt de solēpnitate pūt obmitti
et si s'uata non sunt nō viciant solēpni-
tatem ut ff. de vent. inspi. l. i. §. fi. et hec
ē vera sniā quia licet stet Judex in sniā
tamen vz snīa pōt tn̄ sedere si vult sed
necē non hēt q̄ nō quicqd Judici per-
mittitur necessitati subicitur ut ff de Judi.
l. nō quicquid C. quo et qn̄ Jud. l. prima
Sed nunquid si partes sunt pñtes et nō
ꝯtradicūt nec ꝯsentiūt expresse cū tn̄
ꝯclusum ēēt in causa Judex tulit sniām
pemptorio nō precedente valebit ne snīa
et videtur quod sic [addicio] ut ex de
offi. et pot. Jud. del. c. cū in Jure in glo.
hic vz ibi si sūt pñs et de re Jud. sicut
nobis cū. n. testimonij ē q̄ pñs fuit
qn̄ lata fuit snīa et q̄ eam legi audit'
fry Innoc ad appositū Et quia non ap-
pnitur pemptoriū ad aliud nisi ad hoc
q̄ ꝯstet de malicia litigantis et quod
Judex nō patiet' litigantes ī litigatiōe
amplius tergiuersari ut ff de Jud. l. et
post pemptoriū Et quia in certis et
non certis locus ē ꝯiecturis ut ff de
vbo. ob. l. ꝯtinimus §. cū ita Et quia
partes pñtes et nō ꝯdicentes tacite ꝯ-
sentire videntur ut ff. ad maced. l.
si filius et l. si tam ff. de spon. l. ī spō-
salibus et l. si ea et ff de ēmt. l. ꝯdiz
§. ad vel. l. si non licet lex videatur pre-
bere ar. q̄ snīa obmisso pemptorio nō
valeret ut ff. q̄ sent. sin. ap. re. l. i. §. Item
cū ex edicto ff de Jud. l. ad pemptoriū cū sūilibꝰ [addicio]

fatit ad hoc de probac. c. qm contra i glo. ult. i fi. // Sz si iudex ꝑtitacionez reiz citari fecit, seu citauit ut ꝯpareat ad sniam au-
diendam ut ex de testi. c. cu olim // Et ille
dixit se nullo modo venturu, et certe sit
ut C quo et qn Jud. l. ij. // Sz si snia lata
fuit, et dicat aliquis eam nullaz, nuqd
audietur, uel nuqud snia executoni ma-
danda ꝑstita tamen cautione de eo restitu-
endo q dictu eet i executone si snia fuerit
retractanda, ut C de pri. iperatori of. aut
que supplicatio. Et hoc ultimu quidam
dixerunt et pro se inducebant q executor
non debet cognosce, an sit snia iusta uel
i iusta // Sed eandem sequi ꝑrez inductaz
auctem et ne illusoria sit Judicis snia.
ut ff. de Jud. l. si pretor. ff. ad treb. l. fuo
iunto. § si pretor // Tamen ꝯtra snia va
e ut audiatur, quis sniam nullaz dixit
quia ꝯdempnatu dicimus licte ꝯdepnatu
ut ff. de re Jud. l. si se no obtulit. § aut p-
tor. et § ꝯdempnatu. et ff. de Jud. l. si ptor
§ marcellus, du tamen de nullitate sine
sumatim docere sit paratus // Alioqn presu-
mendu eet q ꝯtra differende executonis h'
dicetur, ar. C. de fide. Instr. l. ult. § ad l.
cor. de fal. l. satis apte. ff. de re Jud. l. a diuo.
pio. § si super rebus. Et forte sacramtu
prabit q no aio differende executonis dicat
sniam ee nullam, ar. C. de fid. Instr. l. ult.
// Item aliqn petit' ꝯ sniam restitutio,
rone minoris etatis uel rone l' absecie
et circa hoc videndu e quis iudex possit
dare restitucom i integrum, et sciendu q
pfectus urbis et alij magratus tn ꝯtra
suas sententias, quia ꝯtra snias alioz
possint dare bnficiu restitucois, pfectus
etia ptorio pot dare restitucoz // Minor
aut magratus ꝯtra sniam maioris non
restituunt, ut ff. de minor. l. i cause § si.
et l. pfecti et l. minor aut magistratus
// Circa restituconez aut dandaz maiorib
rone absentie attente distinguendum e
// Cum interdu absit aliquis pbabili
et neciia ca. Interdu probabili tantum.
// Interdu neccia tantu. Interdu vo-
luntaria tm // Siquidem si sit aliquis
absens iusta probabili et necia causa, aut
fuit defensus legitime, aut minus ltie
aut nullo modo. Et si quidem fuit defen-
sus legittime restituit' ad appellandu tm
ut ff. de integr. resti. l. ultima // Si aut
minus ltime forte ꝑ uxorem tunc resti-
tuitur ad totam cam, ut C. de pcur. l.
qui absente // Si no nullo modo fuit de-
fensus, tuc etia ad totaz cam restituitur
ut C. ex qui. ca. ma. l. i. // Si vero fuit
absens probabili ca tm puta studioz, aut
fuit legittime defensus, et tuc nullo
restituntur // Aut minus legittie, et tuc
cu pure poterit appellare hodie iusta x.
dies a tempe late sine et scie ut pbatur

Nota distinctio qn datur in integrum restitutio

C quo et qn Judex l. abeo. C. de delibat.
ca. l. si Js. et ff. qn app. sit. l. i. § i. Nisi
forte nullu potuit relinque pcurem
uel is que reliquit mortuus e, tuc eu
restituunt' in totu, ut ff. quib ex causis
maio. l. nectno // Si vero fuerit absens
ex causa necia tm uel ex ca relegatonis
uel captiuitatis tunc non de restitui, ut
ff. de minor. l. papinianus al' in capit
exuli reuso. et ff. quibus ex caus maio.
l. s si pretorem § i nisi in eo casu qn
non potuisset procurem reliquisse uel re-
liquisset et mortuus e, q tunc restituunt'
ut ibi no // Si aut voluntaria causa fuit
tm absens tunc non restituunt' nisi veiat
adhuc iudice sedente pro tribunali ut ff.
de integr. resti. l. diuus [addicio] Notat
Innoc. q p' publicatones testiu no est ei
licitu dicere ꝯtra testes sine iuramenta
nisi fuerit protestatus // Secus ergo si fuit
ꝑtestatus, et iusta ca protestatonis atten-
datur // Protestacio enim ꝯtra Jus coe habi-
ta preter voluntatez adusarij uel Judicis
non valet nisi ex Justa ca. ut ex de ꝯstit.
cu a. et de testi. c. pncia in glo. hec ꝑtestac
[addicio] Jacobus de arena format hanc
qonem // Sz quid si Judex statuit term
ad producendu testes et Jnstra. an post
tempus uel term pdictu potit quis pduce
non petendo nouam dilatione s re ipa
producendo. Respondet q lex ea. C. qui
accus. non pos. Innuit q non qi intelli-
gatur renunciasse pro hoc facit C. de Jud.
aut Jubemus // Item q remittentibus
actiones suas. ff. C. de edil. edic. l. qr.
§ si venditor. C. de re. cr. l. si Jus. in et
C. de ꝯdict. iser. l. p. et ex. de testi. c. de te-
stibus // Econtra vr q sic, quia probacio
non e augustanda. C. de her. l. qm et C.
de reb cred. l. generaliter. ff. de testibus. l.
testium § ij. ymo Judex debet admitte
probatonez iuxta illud de ꝯmib l. vnus
§ p. // Item quia Judex dz sepius intro-
gare testes // Ad hoc pot dici q si omnia
sunt integra i. nil. plus deperit ad-
usario si admittitur probacio no dico
q detur noua dilacio, tunc admittat'
// Si vo dampnificat' q forte admisisset
suos testes, quia sunt mortui, ꝑ quos
reprobasset istos qui modo ~~reprobauit~~ tuc
non admittit'. et hoc dico ꝑ lege ff. de edn
l. mancipioz // Alij dicunt eu no admit
tendu nisi iurauit q de nouo sup-
uenit illa facultas ex de excep. c. pa-
storal // Sz quid si statuit tm p
emptoriu ptibz ad exhibendu omia
quibus sunt usuri in causa. Dic ut
i spe. de edict § nunc dicam. q no poterit
post tm. Et dic ut i cle. c. sepe i glo.
patet [Addicio] Quia supius dictu
est i vsiclo qui incipit Circa sente-
ciaz etc q snia i scipt est redigenda.

de h' in spe. de positionib' § quabet

hic ponuntur aliqua forme videlicet visis
et auditis confessionibus et attestacionibus In-
strumentis omnibus et racionibus et allega-
cionibus utriusque partis in iudicio productis
eisque diligenter examinatis et intellectis
deliberacioneque nobiscum et cum peritis pre-
habita diligenti talem condempno vel ab-
soluo // Et semper secundum formam peticionis
dictanda est sententia ut extra de symonia c. licet
heli et ff. co. di. l. ut fundus // Alia
forma In nomine domini amen etc. ut extra
de testibus c. In nomine domini, inter et b. etc.
coram nobis orta materia questionis idem
b. libellum obtulit in hac forma // Coram
vobis etc. usque in finem lite igitur coram
nobis legittime contestata prestitoque hincinde
de calumpnia seu de veritate iuramento
factisque posicionibus et ad ipsas responsionibus
secutis datis articulis et testibus et instrumentis
productis et attestacionibus publicatis tan-
dem conclusum in causa a partibus extitit
hincinde vel nos altera parte concludente
in causa ipsa in partis alterius contumaciam
habuimus pro concluso // Nos itaque dili-
genter visis et auditis parcium allega-
cionibus et iuribus et racionibus ac replicacionibus
investigatis quoque ad plenum et cognitis
ipsius cause meritis et equa iusticie lance
discussis deliberacione insuper nobiscum et
cum peritis prehabita diligenti ut extra de re
Jud. c. ad hec § nos itaque dei nomine
invocato partibus propter hoc in nostra pre-
sencia constitutis et sententiam ferri petentibus
vel altera parte presente et altera contumaciter
absente cuius absencia dei presencia repleatur
ut i. q. i. c. manifesta preterea c. sen. b. eius
procuratori procuratorio nomine procedentem In c-
libris bon. quas idem b. petiit in libello
nomine sortis et in centum nomine pene
seu interesse eidem B. finaliter in hiis scriptis
condempnamus et ad earum solucionem cogendum
fore determinamus condempnantes nichilo-
minus finaliter preterea c. in expensis litis
ipsarum refusione nobis imposterum refusata
n. q. in § spatium ad fi. n. q. i. c. in primis extra
de sequestrat. pos. c. i // Sed quid si dicatur
in sententia condempno h. vel condempno talem
procuratorem omnino credendum est fuisse presentes
nisi contrarium probetur C. de q. et co. l. optimam
et extra de elect. c. bone § porro secundum glosam
et satis bene // Sed tucius est dicere condempno
tales presentes alii dicunt si in sententia contineatur
fuisse presentes alioquin contra ff. de public. l.
quecumque cum si. extra de const. c. ecclesia et de
hoc in Speculo de sententie prolacione § ut
autem et forma et notato et dic ut ibi
// Alia forma cum olim inter talem
et talem super hoc coram tali his iudice
verteretur // Coram eo libellus oblatus
extitit continentie talis // Coram vobis etc.
usque in finem post causa dic. lite igitur coram
eo super libello ipso legittime contestata etc.

De quid operatur expressio omnis in sententia vel presencia

[For]ma sine Judicis substituti

ut supra in prima forma usque habuit pro con-
cluso postea iuge verum eodem sicut deo
placuit viam universe carnis ingresso vel ab
officio remoto vel remotis agente // Nos
in causis omnibus que coram eo ventilabantur
vel in causa ipsa eidem fuimus substituti nos igitur etc.
ut supra dixi ff. de Jud. l. edicto extra de in
integr. resti. c. cum venissent // Et nota quod eo
ipso quod est allegacionibus renunciatum intelligitur
esse conclusum ut extra de probat. c. cum contra
f. Jo. de deo // Alii dicunt differenciam esse inter
renunciacionem et conclusionem quia post conclusionem
nulla admittitur excepcio facti vel allegacio
neque testis vel Instrumentum secus post renunciacionem
sit ut in auth. qui semel C. de testibus in glo.
Et dicunt nota in Spec. de renunciacione et con-
clusione § fi. et ibi vitas // ~~Addicio~~ co-
muniter in secularibus foris apud nos non
fit conclusio In ecclesiasticis autem bene fit
conclusio per partes Item ipsis vel altera ipsarum
invita fit conclusio ex quo sufficientes dila-
ciones date sunt et elapse et Judex pro-
nunciat esse conclusum in causa de hoc vide in
Spec. de renunciacione et conclusione et in clem.
de verbo sign. c. sepe Johannes andree ~~Addicio~~
// notant aliqui super citacione ad sententiam
audiendam quod semper in citacionibus ad sententiam
audiendam debet poni et dici peremptorie nec
sufficit dicere ad sententiam audiendam licet
aliqui contradicant C. quo et quando Judex l.
equi. et autentica qui cum si. // Sed de hoc nota
per Innoc. extra de accus. c. ad peticionem super glo.
// Nam omnis terminus intelligitur peremptorius
licet non dicatur peremptorie ut v. q. ii. c.
vocatis in glo. ~~Ad propositum~~ // deinde autem
veniatur ad appellandum quia supra nostra
est mencio de sententia nulla ideo videamus
articulum nullitatis **De nullitate sentencie**

Videndum est ergo propter quas causas
sententia sit nulla et sciendum est
quod sententia est nulla si Judex expresse
contra legem iudicavit ut ff. de
appel. l. si expressim ff. que sent. sine ap-
resan. l. i. // Item sententia nulla est cum non
iudices iudicaverint qui iudicare debu-
erint ut C. quando provoc. non est neces. l. cum
magistratus et in aut. ut Judices non ex-
pec. sat. Justi. § sin autem ff. l. si unus Item
est nulla cum Judex excessit modum in militando
ut C. quando provoc. non est neces. l. certa racione
Item est nulla cum tempus excessit infra
quod debebat iudicare ut C. quando provoc. non
est neces. l. cum si ea die // Item sententia illa
est nulla que fertur seu datur per pecuniam
ut C. quando provoc. non est nec. l. venales Item
est nulla quando non est propositum peremptorium
vel aliud quod vice peremptorii fungatur
ut ff. que sen. sine appel. resc. l. pelt. Item
sententia est illa nulla que lata est contra solitum or-
dinem iudiciorum ut C. de sen. In[ter]lo. o.
Jud. l. prolatam // Item sententia est nulla que
continet impossibile ut ff. que sen. sine
ap. res. l. pen. // Item sententia est nulla que
in scriptis non est recitata ut C. de sen. ex
pied. reci. l. i. et ii. et ult. nisi in casibus
notatis et ti. aut nisi breves sint lites

Item snia e nulla si litis ptestatio non
pcessit. Cum spaliter pnilegiu datum e
occone appellacois ut sine litis ptestacoe
valeat snia que al non valet. ut C de tep.
appel. l. ult. § illud. Item snia nulla si
lata e p minorem indeffensu ut C si adus.
rem. m. l. cu vos. Item snia nulla e si
in ca sacramento calumpnie non prestito
nec exacto lata sit ut C de iur. iur. p ca
da. l. ij. § quod si actor. Item snia est
nulla si lata sit in loco non solito ut ff
de iustit. et iur. l. plt. et ff de arbitris l.
si cu dies v si i aliquem locu. Sz quis
iudex cognoscet cam nullitatis distingue
aut e delegatus qui sniam illam tulit
aut ordinarius. Siquidem delegatus
sit qui tulit sniam tunc alteri iudici
pmittitur cognoscendu de ca nullitatis
ut C quo et qn iudex. l. si ut proponis.
Sin aut sit ordinarius qui tulit sniaz
que dr nulla. Idem iudex repetitus nocionem
suam prebebit. et de ca nullitatis
cognoscet. ut C quo et qn iudex. l.
si preses et C qui accus. no pos. l. si accusatoribus.
Sed quero si snia nulla sit
et is p quem lata e appellauit. numquid
p appellatoz pfirmetur ut ea que nulla
fuerat fiat aliqua et certe non. ut ff
de appell. l. si expressim. [addicio] et
ex de sen. exco. c. licet in glo. lz. Si ergo fuit
nulla solo tractu temporis non potuit pualescere.
ut in pall. c. licet. li. vj. [ad propositum]
nisi in casu vz cu lata e snia p
fiin procuratorem et dns appellauit. tunc n.
snia que fuit nulla efficitur aliqua. ut
ff rem. ra. ha. l. cu minor. § falsus

De appellationibus

Sub sequenter videndu e si snia valet de iure
pruando appellandu sit et qn
et infra quod tempus ca appellacionis
debeat exteri et qualiter
causa appellacionis sit exercenda. Et sciendum
q olim appellabatur infra biduu
uel triduu. hodie appellandu e infra x
dies a tempe late snie et scie. ut C de
tempo. appel. aut. hodie. Saluo eo q
si foret lata snia pra eu qui fuit citatus
ad domu etiam et no inuentus ipe poss
appellare infra x dies ex quo sciet sniaz
latam pra se. et ita intelligitur C
quo et qn iudex. l. ab eo. et C de libal.
ca. l. si is. ff qn app. sit. l. i. § fi [addicio]
Notat Innoc. hanc qonez. quid si absente
iudice appelletur valet ne appellacio.
uidet q sic ut ij. q. v. biduaz. et ex de appl.
c. i. et c. si iustus. Si aut eius copia
hri possit a quo appella uult uel eius
aliquem uult appellare. et adeum non
accedat pcederem q ei imputetur arg. pall.
c. biduam ij. q. vj. et C de an. ex. l. ut
pse nisi ex timore dimittat. [appositum]
Sed quid pttineri dz in libello appellacionis
certe dz pttineri a quo et quis et adusus
quem et a qua snia appellat. ut ff de appl.
l. i. § libellus. Attamen si appellans i
libello appellacionis non adiecerit adusus
quem appellet nichilominus tenet appellacio
ut ff de appell. l. scio. Sz cui dari debz
libellus appellacionis certe iudici a quo
snia appellatur si fieri pot. et ita intelligitur.
ff de appell. l. i. § fi. Si aute
fieri non pot dabitur ei ad quem appellabitur.
ut ff qn appell. sit. lege i. § dies
et § si quis. Et libellus appellacois fieri
debet in hunc modum. Ego ticius sentiens
me grauatu a snia a vobis d. p.
pra me lata in x pro martino dico
sniam iniustam ee. Ideo a snia vra appello
in hiis scriptis ad talem. et aplos instant
peto et iterz ac iterz peto ut ex de appell.
c. cordi et c. cu cessante. et de probat. c. i.
et in speculo de appellacionibus § cu varijs
et § forma et dic ut ibi. Et qn appello
possit fieri altnatiua ut si appellans ab
epo dicat appello ad arepm et ad papa
dic ut no ex de offi. deleg. c. si is. li. vj.
in glo. nota. et i spec. de appell. § nunc
tractemus v § pone. et v quid. Quidam
dicunt no valere talem appellatoz et bene
Et vobis hunc app libellum appllois porgo
Sed numquid cam appellacionis tenetur
appellator exprimere certe non. verum si caz
appellacionis expressit illam obmittere pot
et cas alias exequi in appellacione excedu.
ut ff de appel. l. scio § fi. Consueuit
etiam dici in libello appellacionis ego tal
dico sniam p vos latam i qua vos me pdepnastis
in x martino nullam ee. et
si qua e dico eam iniustam et apploz instaz
[addicio] Ubi aut appellatu e a snia que
ipo iure e nulla uel no valet iudex pronunciabit
appellatoz iniustam iserta cu
quod dic. ut C qn puor. no e. l. i. Ut
aut res subiatur exemplo. i ca appllois
agrauamine uel ab intlocutoria interposita
sit formabit snia. Nos p iudex delegatus
a tali i ca que uertit inter tales
libellum recepimus i hac forma a tali
Coram vobis etc et ponatur totus tenor
libelli. postea dic lite igitur ptestata etc
pronunciamus talem bene et legitime
appellasse et talem perperam processisse uel
intlocutu fuisse et ad nos iurisdicionez
i pncipali deuolutam ee. uel pria. s.
male appellasse et bene iudicatu fuisse
et tunc dicas ipmqz remittendu esse et
remittimus ad iudicis poris examen. pdempnantes
eu i x dandis et soluendis tali
que pstat eu occone dicte apellacionis
expendisse. Requiras hec i spe. e. titulo
[ad propositum] Sz queritur an talis
appellacio recipi debeat i hunc modum
et vr q non. ut ff de tribut. l. quod i h. de
§ elligere cu suis similibus. Iterz pmus
e sibi ipi. Nam in eo quod dicit iniustaz
ee p dicit ei quod dicit nullaz ee. Et
pria proponens repellitur. ut ff qn ap.
sit. l. ij. cu similibus. Verum tn de psuetudine
psueuit recipi talis libellus sine

appellacio cum nemo prohibeatur pluribus excepcionibus uti etiam si diverse sint ut ff. de excep. l. nemo. In processu tamen cause eligere debet secundum quosdam, alias tamen manifeste videtur quod non preiudicet sibi excepcionis electio, ut licet appellacionis eligat ad in ulterius tamen reddire possit ut ff. de appell. l. si expressim, nisi elegeret cum non terminaret alteri tunc [addicio] formatur Jacobus de arena hanc questionem. Sed quid si in die feriata fuit lata sentencia iniuste tamen et appellatum est qualiter pronunciabit iudex. Respondeo pronunciabit bene iudicatum et male appellatum quia sentencia non tenuit ut C. de feriis l. omnes et ita non fuit necesse appellare et ff. de feri. l. i. 2 ff. e. l. ex consensu. Et ideo pronunciabit male appellatum vel pronunciabit sentenciam nullam ut ff. familie herciscunde l. quedam et de iure pat. l. cor. et addiciet bene appellatum licet non fuit necesse appellari qui suo iure potuit uti arg. C. de contracta l. n. et de institut. l. si pater. Vel secundum alios dicet superfluo appellatum. Sed hoc non videtur quia per hoc devolutum sit negocium ad superiorem. Sed certe sine hoc potuit superior adiri C. de accusat. l. absentem.

Quis possit appellare

Videndum est quis possit appellare et certe appellat dominus pro servis suis et alius nomine domini. Sed si ipse dominus vel alius nomine domini non appellat ipsi servo facultas appellandi permittitur ut ff. de appel. l. scio § si servi et l. liberis. Item appellat filius contra sentenciam latam contra ipsum et patrem de bonis que poterant per ipsum acquiri ut ff. de appel. l. ex consensu § filium. Item appellat quilibet in causa civili pro eo qui fuit condempnatus si tamen eius interfit ut ff. de appel. l. i. aliquando interest hominis racione officii quod homo debet homini et appellat pro condempnato ad mortem in causa criminali etiam illo invito et reclamante ut ff. de appel. l. non tantum.

Ad quem appellatur

Nunc videndum est ad quem appelletur et sciendum est quod appellari debet ad superiorem scilicet ad eum qui in gradu superiori proximo superior est illo qui tulit sentenciam. Vnde secundum legem si ad principem appelletur omissis mediis appellacio nulla est ut ff. de appel. l. imperatores. Secus secundum canones ut extra de appel. c. cum sit romana [addicio] Dic de hoc ut no. extra de officio dele. c. si is li. vi. per Jo. an. [ad propositum] Item cum appellatur ad principem. Si quidem a iudice spectabili appelletur et quantitas sit ultra x. libr. auri et infra xx. libr. auri tunc princeps de causa appellacionis non cognoscet quia aliis rebus intentus est. Sed prefectus pretorio et questor cognoscere debent ut si dissenciant tercium questorem adhibeant. Si autem sit quantitas infra x. libras tunc uni istorum iudicium committitur commissio cause appellacionis.

Si autem quantitas excedit summam xx. libr. auri tunc in communi auditorio florentissimorum procerum debet causa appellacionis cognosci ut hoc distinguitur C. de appellacionibus l. offerendis et l. precipimus. Si vero a sentencia iudicis delegati fuit appellatum tunc ad delegantem est appellacio facienda secundum modum et formam traditum C. de appel. l. precipimus § hi si appellacio et C. de qual. aud. aut si quis litigancium. Hoc tamen sciendum est quod si delegatus causam subdelegat et a sentencia subdelegati fuerit appellatum sub distinguendum est cum queritur hoc casu ad quem debeat appellari. Utrum delegatus qui subdelegavit erat delegatus a principe an vero ab ordinario non ad universitatem causarum. Et siquidem fuit a principe delegatus tunc a subdelegati sentencia appellatur ad ipsum delegatum a principe ut in pal. l. in fine et hoc secundum litteram in eadem lege positam ad eos nostris audiencia remanebit. Si autem ab alio ordinario non a principe in universitate causarum fuerit delegatus qui alii subdelegat tunc ab ipso subdelegato ad primum delegantem non ad se est appellacio facienda ut ff. qui et a quibus appellandum sit l. i. § ultimo. Sed si per errorem pro ad alium pro alio appelletur et certe si appellet minor ad minorem pro maiori tunc error nocebit ut ff. de appel. l. i. § si quis. Sed videndum est quid sit faciendum iudici qui audit causam appellacionis libello porrecto et certe iudex appellacionis ipsi appellanti dimissorios sive apostolos infra xxx. dies dare debuit ut C. de appel. l. iudices. Appellator vero debet libellos dimissorios in ipso libello cum instancia petere ut ff. de libel. dimiss. l. quia. Forma autem libellorum sive litterarum dimissoriarum talis est quia iudex a quo appellatur mittit litteras suas ad principem vel ad alium iudicem ad quem appellacio. Si ad principem hec erit forma. Sanctissimo in Christo patri et domino d. p. etc. vel Reverendo in Christo patri etc. Si ad inferiores pape Philippus iudex causarum civilium etc. cum debita reverencia semet ipsum. Noverit sanctitas vestra vel vestra reverenda paternitas quod cum p. etc. condempnatus esset per me Franciscum etc. in c. libris nomine etc. quas ipse Phi. a dicto p. causa mutui pecierat. Idem p. a mea presencia ad sanctam sedem apostolicam vel ad vestram reverendam paternitatem appellavit. Ideo dictum p. etc. a meo iudicio dimitto et ad vestrum examen cum his litteras dirigo. In quorum testimonium has sibi apostolos sive litteras tradidi. Et facit ad hoc extra de appel. c. romana et c. propo sint. Vel aliter si ad parem. Cognoscatis quod si litis, titius a sentencia contra me per iudice lata inter ipsum ex una parte et sempronium ex altera parte contra sentenciam ipsum lucium ticium in x. libris condempnantem

ad vram audiam appellant // Vnde ipm
appellantem et eius aduersarium ad vraz
audiam cu his lris trasmitto et eos a
meo iudicio moueo et dimitto. In quoz
testimoniu hos sibi aplos siue lras tradidi
hic tenor colligitur. ff. de libel. dimiss. l. vna
addicio // Require de hoc plenius i spec.
ti. de appellationibus §. iudicia // Item de
libellis dimissoriis §. sequitur de forma
et. ii. q. vi. forma / ad propositum / Si aut
iudex a cuius sna appellatur ipi appellatoi
non detulit. Siquidem deferre debuit
quantu ad commodu appellationis p inde e
ac si appellacio eet recepta. Et siquidem
ad pncipem appellabat ipe adeundus e et
supplicandus e et ipi negocium exponendum
// Si aut ad aliu Iudicem appellabatur
adeundus e ac si appellatio eet recep-
ta. ut. ff. de appel. l. huius titu et. l. sciendu
// Iudex vo a cuius sna appellat si appllon
non deferat tam debet exprimere quare
eam non recipiat ut. ff. de appell. l. sciendu
et pp multas causas pot iudex no recipe
licite et sperne appellationem // de quibus
causis breuiter e videndu // Nam si ab exe-
cutione appelletur // iudex pot spernere
appellationez nisi in execucone modu ex-
cedit. ut. C. quoz appel. non recip. l.
ab executione // Item Iudex pot sperne
appellatoin. cu res no recipit dilationez
veluti ne testamentu aperiatur uel ut
sciptus hrs in pos. non mittatur // Item ne
frumentu i vsu militu et anone pmut-
tatur // Item cu ex edicto pretio aliquid
determinatur ne hec fiant non pmittitur
appellare. ut hec leguntur. ff. de appel.
recip. l. ult. C. quoz app. no recip. l. qscis
// Item dz iudex spernere appellatoz rone
transactionis. s. tpis x. dierum elapsa sna ut
in aut. de appel. §. sancimus nisi hcatur
ro etatis uel absentie. ff. de i integr. resti.
l. ultia // Item debet iudex sperne appllaz
in crimine raptus. ut. C. de rap. virgi. l. i.
§. sin aut // Item dz iudex sperne appel-
lationez eu vadit cuius ad tutelam uel
curam. ut i scitutia de excus tu. §. i. non
aut excusatoz tutoris uel curatoris iudex
qui psonam reprobauit. ut. ff. qn appel
sit. l. i. §. siquis tutor // Item dz Iudex
spernere appellatoz eu inter e publice
dampnatu punia ut sunt insignes
latrones et famosi osignatores sedico-
num et duces factionu ut. ff. de appell.
l. constitutiones // Item debet Iudex sperne
appellatoz pp delicti atrocitatem // Nam
homicide adulteri malefici et q mani-
festam violentiam commiserunt argumentis
conuicti testibus superati. voce etiam ppria
confessi non audiantur appellantes ut. C. quoz
appel. non reci. l. ii. // Item non debet
Iudex audire appllatoz illius qui constat publicu
ee debitorem ut. C. quoz app. no recip.
l. fi. // Item dz Iudex sperne appllatoz
pp contumaciam eius qui est conuictus
ut contumax. Cum qui conuictus e ut
contumax non appellat ut. C. de Iud. l.
properandu. §. cum aut. ff. de Iud. l. et
post edictum §. fi. C. quoz app. no recip.
l. i. nisi veniret iudice adhuc p tribunali
sedente tunc eni audiretur appellans
ut. ff. de i integrum resti. l. diuus // Et
hoc intelligo de illo contumace qui fuit
citatus et i ventus tamen non venit
ad snam audiendam // Si p'ea i continenti
veniat iudice sedente pro tribunali auditur
// Sed si citatus initio et inuentus dicat
se venturum nunquid talis veniens iudice
sedente pro tribunali restituetur ad appel-
landum et vr q non quia cessat pre-
sumptio illius legis diuus. lex n. p-
sumit q parum exaudita voce preconis
steterit // Sed hoc manifestum e q intel-
lexit vocem pconis et dixit se no ven-
turum // Et i certis et non certis locus e
coniecturis ut. ff. de vbo. obli. l. continuus
§. cu ita et hanc snam puto veram
licet ex ea posset allegari q no videtur
contumax quia in continenti venit. Sicut
non videtur diuertisse mulier q statim
siue in breui reuersa e. ut. ff. de diuor.
l. diuortiu // Item pot allegari q iste
pot re integra suu vbum reuocare //
Sicut dicitur de eo qui bonis cessit qui pot
vbu reuocare ut. ff. de ces. bo. l. Is qui
bonis et l. Is qui retinet. et C. q bonis
ced. pos. l. quius. Sicut et qui libellos
dedit appellationis pot penitere. ut C.
de appel. l. siquis libellos et C. de appel.
adult. l. si non metu // Sed nunquid
contumax i non restituendo potit appellare
Certe sic. ff. de appell. l. emptor. §. Iussus
addicio // Sed nunquid idem in ca suppli-
cationis uel i integru restitutionis argu-
mentando videtur q non possint vera pro-
bari pp piculu subornationis ut i aut
de testibus §. quia no et no Innoc. ex
de i integr. resti. c. auditis et hosti. in
suma de re iudi. §. quid dicitur et etiam
Innoc. ex. de i integru resti. c. ex lris. q
pcium errorem corrigit. et calupnia
psumetur nec concedetur restitucio ad
idem probandu ff. de i integr. resti. l. aure-
lius cum pri. §. i. et quia usus e Iure coi
et hoc sentit azo. §. de pti. Imper. offi.
circa finem et no C. de appel. l. iii. in
fine ultime glose / ad propositum / Item
Iudex sperne dz appellationez cum Iudex
i Iudicis delegatione inhibuit appellaz
ut qui appel. licet l. i. primo R'o // Item
si appelletur a pfecto ptorio appellacio e
respuenda. ut. C. de sen. pfec. pt. l. i.
// Item spernenda e appellatio si tercio
loco prouocetur. ut. C. ne i vna eadez
q causa ter prouo. l. vna. aliqn tam
semel appellatur et no secundo ut C.
de epali audi. aut siquis litigantium

et C. de appell. i offendis

et. C. de appell. l. in offendis. Item Iu-
dex debet spernere appellacones que interponit
ab interlocutoria. cum ante sententiam appellari
non possit. ut C. de epis. aud. l. ii. C. quorum
ap. non recip. l. ab execucione et l. ante.
Quidam tamen dicere voluerunt quod ante
sententiam semper possit appellari a qualibet inter-
locutoria. et pro hoc inna dicunt ff. de minor.
l. ait pretor §. quod tamen et l. intra utile
et ff. qui satisda. cog. l. si ab arbitro et
C. de appell. l. si ante provocacionem. Alii
dicunt quod tantum in duobus casibus ante
diffinitivam sententiam appellatur. scilicet quando interlo-
cutus est questionem in causa civili vel crimi-
nali contra leges ut ff. de app. re. l. ii.
Alii dicunt quod ubicumque interlocutoria
talis est quod ipse mittatur execucioni quod potest
appellari. dicentes eciam quod illi duo casus
positi de ff. de app. re. l. ii. non sunt casus
speciales sed exempli causa dictum est de eis.
De hac materia sic potest distingui. cum
queritur an possit appellari ab interlocu-
toria ante diffinitivam. Certe aut per

appellacionem que interponitur a diffinitiva
sententia est salvum ius appellandi contra adversum
articulum iam decisum ante diffinitivam sententiam
aut per appellacionem que supponitur ad
diffinitivam sententiam non est ei salvum ius
adversus articulum iam decisum ante
diffinitivam sententiam. primo casu non est
licitum appellare ante diffinitivam sententiam.
In secundo casu est licitum appellare ante diffini-
tivam sententiam. et hec distinctio probatur
ar. l. ff. de appel. re. l. ii. Infra quod tem-
pus causa appellacionis debet exerceri

Nunc videndum est infra quod tempus
causa appellacionis debeat exerceri
et licet olim alia tempora essent
concessa. hodie tamen statuitur spa-
cium anni vel biennii ex causa concessi. ut C.
de tem. apel. l. ei qui. Sed quid si iudex contra
quem appellatur tot excepciones et frustra-
tiones et ambages opponat quod causa appel-
lacionis ultra biennium sit protracta. numquid
audietur ipse appellans volens eam ultra
biennium exercere. Et certe sic. quia ex
malignitate sua is contra quem appellatur
non debet consequi commoditatem ut ff. de dolo.
l. ne ex dolo. et ff. de interdict. et re. l. re-
legatorum. et C. de hered. instit. l. cum in lib.
Item dicit lex quod si tutor proposuit excu-
saciones quibus ultra tempus statutum a le-
ge ipsa causa excusacionis protracta sit
adhuc auditur is qui se excusat. ut ff.
de excusa. l. i. Similiter dicitur quando causa in integrum
restitutionis est protracta ultra tempus a lege
statutum. et illa protractio facta est cal-
liditate adversarii. hoc non debet esse minori
dampno suo. ut ff. de minor. l. intra utile
tempus. Item non cessanti non debet
currere prescripcio. ut C. de inof. testa. l. si
maiores. Sed numquid infra tempus
appellacionis exercende potest appellator petere
ut causa appellacionis reprimatur annali tempore
non expectato. Et certe sic ut C. de

tempor. ap. l. si. et l. nulli. et ar. i. e. ti. l. ne-
mo arbitratur. Sed qualiter concipietur
libellus in causa appellacionis. et certe in hunc
modum. Ego ticius qui appellavi a sententia
contra me lata per talem iudicem in qua sententia
me condempnavit in x. Sempronio. volens
causam exercere appellacionis. dico ipsam sententiam
esse iniustam. Sed in reo debet fieri per adversarium
in hunc modum. Ad que predicta respondit ipse
sempronius. dicens sententiam pro se latam esse
iustam. Sed numquid exigitur litis contestacio
in causa appellacionis. quidam dicunt simpliciter
quod non. ut C. de tempor. ap. l. si. §. illud. ita
tamen distinguendum est. aut utraque pars
est presens in appellacione exercenda. et tunc exigitur
litis contestacio. ut ii q. vi. c. siquis [additio]
Et de hoc non in aut. de appel. §. sancimus coll.
viii. Certa si est presens tunc debet compelli ipse
nolens lit. contestari. et remedia pretoris
habent locum contra eum scilicet captis pignoribus
et indicendo multetam et corporaliter detinen-
do. ut ff. ad l. Iul. pecul. l. cum eo liberto
[ad propositum] aut una pars est absens
alia vero presens. et tunc sine lit. cont. potest
procedi. et sic intelligitur C. de ap. l. ult.
§. illud. et extra de appell. c. pertuas. Circa
tempus autem appellacionis sciendum est quod si
ipsa causa sit in principis consistorio ventilata
absque more dispendio debet manere in tacta
causa donec princeps faciat eam introduci
et a patricibus secundum morem cognosci et diiu-
dicari. ut in aut. de appel. §. ii. que autem
est C. de tempor. appel. que incipit sed hec quando
speratur. Sed numquid si in causa principali
sunt testes producti numquid in causa appellacionis
potuerunt produci. et certe sic licet quidam
dixerint quod ubi nichil probatum est in causa
principali. tunc in causa appellacionis posset
per istos testes probari. Ubi autem in causa
principali sunt testes producti non per testes
sed aliter probandum est. ut C. de appel. l.
eos. §. siquid autem in agendo. et §. siquis
autem positus in possessione. et C. de tem. apl.
l. per hanc. Vel intellexerunt leges predictas
exceptatas per autenticam de testibus §. quia
vero multi. Tamen hec sententia vera est quod sive
sit probatio facta in principali sive non possunt
tamen testes produci in causa appellacionis super eisdem
capitulis. et super aliis coherentibus et pertinentibus
ad priora. ut C. de tempor. ap. l. eos §. sunt
autem in agendo et §. siquis. Nec corrigan-
tur leges predicte per predictam autenticam
§. quia vero multi. Sed numquid testifi-
cata in causa principali optinebunt robur in
causa appellacionis. et videtur quod quia satisdacio
coram uno iudice. coram alio non obtinet
firmitatem. ut ff. Iudi. sol. l. cum apud se-
promiani. et e. ti. l. in primo versus et ff.
de Iud. l. et non tamen. Verissima tamen
est hec sententia quod testificata coram uno iudice
in causa principali obtinent firmitatem
coram alio iudice. cognoscente de causa
appellacionis. cum eadem dicatur causa
ut C. de procur. l. Ita demum. Item

testimonia hita coram uno Judice etiam
firmitatem obtinent coram alio Judice
ordinario ad quem eadem causa venit
C. de arbitris. l. cū antea. §. fi. C. de testi.
l. fi. C. de lilat. cā. l. Jubemus. Sz nūqd
hij idem qui fuerunt in cā pncipali pro-
ducti potuerūt in cā appellatōis produci
et vz q non quia timetur falsitas. s. ne
ipi testes vellent pmittare vitatē iam
probatam ab eis in cā pncipali et Jura
tendunt ad hoc ut falsitas euitet̄ ut
ff. de integr. rest. l. diuus. ff. de testibus l.
1. §. ꝯditione ff. quadmo. testa. aper. l. ij.
§. diem cū sius similibꝫ. Distingue tamen
sup ista qōne an is qui produxit testes
in cā pncipali velit eos producē in causa
appellatōis an adūsarius velit q iterum
testes ueniant ad testificandū in cā appllōis
qui ꝯtra ipm producti fuerunt. Et siquidem
is qui produxit eos in cā pncipali velit
eos denuo producere in cā appellatōis tuc
sub distingue quia aut eos mult ī causa
appellatōis sup eisdem capl̄is sup quibus
induxit ī causa pncipali producere et tuc
non pōt quia timet̄ falsitas. Aut mult
producē sup aliis ꝑoribus cohēntibꝫ sive
pendentibꝫ ex illis et tunc pōt ipē idem
producē illos ar. C. de appel. l. eos. §. Si qs
aut in agendo et §. si quis. Si autem
adūsarius ꝗ que fuerūt producti in cā
pncipali velit q reuertant̄ ad testificādū
in cā appellatōis tunc pnt produci ab eo
qui pius produxit ut C. de testibus. l. fi.
additiones notat Jnnoc. ex. de no. oper.
nup. c. ultimo. pone appellatum ē a sna
interlocutoria nūqd noue probatōes po-
terunt induci. Sicut hic dz ī sna dif-
finitiua dicit q non. Sz gull. durantis
ꝯtra i ti. de appel. Sz dic aut illa Jnter-
locutoria trahit secum executōnez et tuc
possit aut non et tuc locū hēt opio Jnno.
Jtem notat Jnnoc. ex. de testi. c. cū clamor
hēt spale ī Jnquisitōne que ex puro et mero
officio fit ut non attendatur ibi publicatō
testiū quātū ad hoc quin semp testes pro-
ducantur et ē ratio. Nam io probibentur
testes po publicatōnez produci qz timetur
subornatio ut mādt de testibꝫ. § quia vō
sz hic salutet ī inquisitōne non timetur
sub ornatio testiū ex parte producentis
cū nullus alius sit ibi pars nisi Judex
et iudex habet hēt apud se publicata dicta
testiū siue ꝑse recepit siue p tabellionem
et dic de hoc ut notat Jnnoc. ad ppositum
Sed nūquid in causa appellatiōnis
iurabitur de calumpnia et vz qd sic
quia pōt eē q q̄ nō calūpniabant̄ in cā
pncipali in cā appellatōis calūpniarent̄
ar. ff. de dampno īfecto. l. qui bona. §. si qs
stipularetur et ar. illaz legum q̄ dicūt
iurandū de calūpnia sup quolz articulo
ut ff. qui satisd. cog. l. de die. §. iubetur
et C. de Jur. Jur. p calūp. da. l. ij. ff. ad
exhiben. l. thesaurum. Jtem quia causa
appellatōis dz alia a causa pncipali

ut C. de procur. l. nuntius ff. de hijs qui
no. ī fa. l. furti pmo Ro. Jn hac sna fu-
erunt quidam alij dicūt nō eē iurādū
de calūpnia in causa appellatōis cū cā
appellatōnis sit eadem cū cā pncipali
ut C. de petur. l. ita demū et C. de appel.
l. eos ī fi. pmo Ro. Et quia semel tm̄
iuratur hodie in tota lite ut in aut. de
hijs qui ingred. de appel. §. plt. q̄ ante
scripta ē C. de iura. calūp. l. ij. Tu aūt
distingue aut ē iuratū de calūpnia aut
nō pmo casu recipiant ꝯrectiōnez p
autenticaz pdcām. Sed aūt casu iu-
rabitur de calumpnia in causa appellōis
Est sacramentū de calumpnia ī qua-
cūq parte litis si exactū fuerit sit pre-
standū et non debeatur nisi exigatur
ut ff. de no. op. nup. l. de pupillo. §. q
opus nouū nunciat. Sed nūquid si
non exequatur causam appellatōis appel-
lator infra tempus a lege statutum
pnunciare dz Judex appellatōis iam
elapso tempe certe non qz rata manet
pma sna ut C. de app. l. ꝯ maiores et
ī aūt de hijs qui ingred. ad appel. ī pn.
addicio. Ex hijs colige cautelam ut
is qui appellaint debeat infra tempa
appellōis prosequede Judici appellōis
protestari sepius ut in causa procedat
et sniam ferat. Et siquidem appella-
tor senciat se malam cam fouere faciat
q iudex appellatōis non pnunci et ista
tempa concessa ad appellatoz psequēdū
s pmittat tempa labi. Nam ex hoc
non pmanebit rata sna pma tū nō
p appellatorē non steterit s potius ꝯstat
de diligencia eius p protestatōnes quas
fecisse ꝯstat. Predicte aut cautele
pōt obuiari ut dicat appellanti tu de-
buisti infra illud tempus hrē recursum
ad supiorem ut cogeret iudicez appel-
latōis ad sniam proferendam ut C. de
tepr. ap. l. fi. §. illud. Ita q p solam ap-
pellatōnez hoc tamen non excusatur q
ius p eum non stet. Hostiensis dic
q protestatio etiam hoc tamen pōt pro-
cedere quia et si ad supiorem recursum
non hunt attamen auxilio protestacōis
nō ē rata sna ymo aliud tantū dem
sibi tempus indulgetur ut dicto §.
illud. z nisi et autentica si tamen posita
in lege ij. e. ti. de appella. ad ppositum
Circa appellatōm queritur utrum statu-
tum valeat alicuius ciuitati q non possit
appellari nisi ad iudicem illius loci et
pmo videtur q valeat quia statutū nō
fit nisi ex quodam ꝯsensu et pacto Ciuiū
ut ī l. de quibus in fi. et nō. C. de ꝯtur.
in Rea l. x°. Si ꝯstat q quis p pactū
pōt remittē Jus appellandi ut C. de
tepr. ap. l. fi. §°. et p statutū inqrie
quia p statutuz tollitur Jus coē in illo
initio ut ff. coia pdio. l. venditor. §.
si ꝯstat. et nō in dicta l. de quibꝫ ad idez

facit q nō de reg. iur. l. nec q. §. priuato
Contra videtur q non valeat. ex eo q
ē ordo cane inductus quo cauetur ut
ad certos iudices debeat appellari ut. C.
de appel. l. precipimus §. cum et a quibus. preterea
ergo per statutum uel pactum priuatorum tolli
non pot. ut ff. de pact. l. Ius publicum
Item iurisdictio collata in iudices appel-
lationis per legem uel principem non potest
tolli uel minui per subditos ut ff. de arb.
l. magistratus. et xxi. di. c. inferior quoniam
subditis imponitur necessitas obsequendi
ut ex. de constit. c. ecclesia sancte marie
Jam ergo ex hoc uel enerivari iurisdictio imperii
uel romane ecclesie. et vires principalis ne-
gocii exinanire ut C. de preci. imperat. of.
l. mella et l. ij. circa quod nulla consuetudo
valere pot. ut ex. de consue. c. i. et c. vlt
inter. Item pactum litigatorum facere
non pot. s. q appellationi generaliter renuntietur
ut ex. de appel. c. ij. . go per statutum cum generale
le sit. dicemus q fieri non pot ar dicti c.
Item tale statutum ē in diminutionem iuris-
dictionis et libertatis imperii et romane
ecclesie. ideo ipso iure nullum. ut C. de sac.
san. ecc. aut. cassa. et hec ē vltas. q
in omnibus semper debet ius superioris ee ex-
emptum. ut ex. de iu. iur. c. ne. et
ad municipal. l. imperatores. et q priuatorum
consensus non facit iudicem et C. de iur-
o iud. l. priuatorum. Sed municipes contra de-
legem bene possunt renuntiare appellationi
ut nō. Inno. in c. venientes pariter. ad
appositum. preterea circa causam appellationis
Illud sciendum ē q appellatio fieri non
debet. ut ad ipsum iudicem a quo appellatur
remittatur quis per iudicem ad quem appellatur
ut. C. de appell. l. eos primo §. Sed si
Judex a quo lata ē sententia sit in ea dignitate
in qua erat ille ad quem fuerat appellatum. ut
quia forte factus ē iudex appellationis
dic q ad eum appellatur. Ipse tamen causam
appellationis cognoscere non debet. sed eandem
alij committere cognoscendam. ar. ff. de iu-
o iud. l. si pretor. C. de off. asse. l. nemo et
ex. de appell. c. significasti. Sed queritur
quid pronuntiabit iudex in causa appellationis
Et videtur q forma tradita ē q sit pronuntiet
sententiam iustam et appellationem iniustam. hec
forma tradita ē C. de app. l. eos in fi. l. §.
Quidam tamen dicunt q debet ponere verbum
condempnationis uel absolutionis. ut C. de
sen. interlocut. o. iud. l. preses uel aliud
verbum equipolens ut ff. de re iudi. l. in
summa. Ceterum in glo. ordinaria probatur
hec opinio. videlicet q sufficiat iudicem dicere
sententiam ee iustam et appellatorem in iustam
uel contra. Tu autem distingue quia aut
appellatur a sententia condempnatoria aut a
sententia interlocutoria absolutoria. Et siquidem
si a sententia absolutoria appellatur iterum distin-
guo quia aut per sententiam appellationis pri-
ma sententia confirmatur. aut infirmatur.
Et siquidem si a sententia appellatur condempna-
toria. siue infirmetur prima sententia siue
confirmetur per appellationis sententiam. tunc suf-
ficiunt verba ista semper dico sententiam iustam

et appellationem in iustam uel contra. Si
vero a sententia absolutoria appelletur et per
sententiam appellationis reuocetur tunc non sufficiunt
verba illa. dico sententiam absolutoriam in iustam
et appellationem iustam. quia per hec verba non ap-
paret q reus esset in aliquo condempnandus
et ideo debet addere hoc modo. Ergo cogni-
tor appellationis dicam talem sententiam appellationis
absolutoriam ee iniustam et appellationem iustam
et idcirco ipsum reum absolutum per primam sententiam
condempno ipsi appellanti in x. que ipse ap-
pellator. Idemque actor petiit in principali causa
Sed quis probabit in causa appellationis. et
quidem dicere voluerunt actorem probare debere
se iustam meruisse sententiam. per l. que dicit
victores non aliter fruantur sententiis quam si
eas probauerint ee iustas. ut in aut. de
hiis qui ingred. ad appellandum §. illud
Alij dicunt appellatorem debere probare
per legem que dicit se iuste appellasse
ostendere ut C. de appel. l. qui aduersus a
additio. Et hanc oppinionem tenet B.
ex. de remit. c. in nostra presentia in glo. hoc ē
ar. ad oppositum. et per l. que dicit ap-
pellator debet detegere iniquitatem sententie iudicantis
ut ff. de minor. l. prefecti. Cum appella-
tor videatur quodammodo ius negare et ita ei
incumbit necessitas probandi ut ff. de probat.
l. ab ea parte. et isti respondent l. in autentica
de hiis qui ingred. ad appellandum §. aliud
Et dicunt victores non aliter fruatur
sententiis q si probauerint se iustas
sententias meruisse. q probatur eo ipso quod
contrarium non probatur. de quo generaliter probandi
legitur ff. qui mili. non pos. l. si superstes
et C. qui testa. fa. pos. l. ij. et de pignor.
l. ultima. Item queritur in lege scriptum
ē q non tantum is contra quem appellatum ē per
uti iure suo et probationibus in causa appellationis
verum etiam appellator ut C. de ap. l. ult.
Sed esto q appellator post appellationem
interpositam renuntiet appellationi et alter
aduersarius qui in totum non obtinuit
in causa principali. dicat volo de iure
meo docere ac si aduersarius meus ap-
pellationi non renuntiasset. Sed in causa
appellationis perseuerans numquid poterit
hoc dicere non appellans. et videtur q non quia
appellatores licenter et impune possunt
penitere de appellatione sua ut C. de appel.
l. si quis libellos. et C. de adult. l. sine
metu. Et quia licitum ē ante lit. contest.
penitere ut ff. de noval. l. electio. ff. de iur.
vor. l. quis. Item licitum ē interrogatum peni-
tere iussi. ut ff. de interrog. l. de etate §. ult
et ff. de fide instrum. Ceterum in hac questione
dicendum ē q non licet appellanti penitere
in preiudicium eius contra quem appellauit quia
dicit lex ex quo ex tua persona ad aliquod
beneficium admissus sum. Ergo utor etiam
te inuito ut ff. de bon. pos. § ta. l. si post
mortem §. ultimo et ar. ff. de fide instr.
l. stipulatus et l. ex persona. Sed in questione
superiori in qua queritur quis debeat probare
in causa appellationis. distinguam. Quia aut
actor appellauit ab absolutoria sententia contra se
lata. aut reus a condempnatoria contra se lata
In primo casu actor sicut probauit in causa

principali ita debet probare in causa appellacionis
et secundum hoc intelliguntur iura que dicunt
appellatorem probare debere // Si vero reus
a sententia condempnatoria appellavit tunc pro-
babit actor hoc est actor cause principalis
et sic intelligitur autentica iam dicta
victores non aliter et in aut. de hiis qui
ingred. ad ap. § aliud // Et sic semper
ei qui fuit actor in causa principali incubit
onus in causa appellacionis quia prima sententia
confirmatur in causa appellacionis ut C. de
tempor. ap. l. eos ff. de hiis qui no. infa. l.
furti .i. R.

De executione rei iudicate

Supra dictum est de sententiis verum
quia parum prodest si sententie fe-
runtur nisi per executorem sortirentur
effectum // Ideo videndum est quo
sententia sit executioni mandanda // Et mul-
ti sapientes dixerunt quod actionem in factum
que descendit ex re iudicata per multa
iura et specialiter per hec. C. de usuris rei iud. l.
actori ff. de re iud. l. miles. § fi. C. de iur.
et fac. igno. l. et cum suis similibus // Alii
dixerunt per officium iudicis est sententia executioni
mandanda et non iure actionis et pro-
bat sententia facit lex ff. de excep. rei iud.
l. si cum iudicat. ff. de minor. l. minor vigin-
tiquinque annis cum commissum // Et est per hoc totum
illud generale // Sententia non est ventillanda
sed executioni est mandanda // Item si in
factum proponeretur lata sententia super executione
oriretur actio in factum ex ipsa sententia et de
tercia quarta et quinta usque in infinitum
et sic res abiret in infinitum quod esse non debet
ut ff. de re iud. l. a divo pio. § si pretor
et l. si se non obtulit. § ait pretor infi-
nitas enim evitanda est ut C. de transac. l.
finis et de fruct. et lit. expen. l. terminato
// Sed que sententia verior est et certe hec ultima
de iure et de facto et de consuetudine etiam
// Si enim victor habet instrumentum sententie nec victus
inficietur se condempnatum ornare non poterit
petere ipse actor per officium iudicis sententiam ex-
ecutioni mandari // Nam in officio iudicis
ita poterit allegare reus de iure suo sicut
in actione in factum nec obstat quod in le-
gibus multis continetur de actione in factum
et de actione iudicati et specialiter in lege supius
allegata // Nam licet actio in factum oriatur non
tamen eam instituere debemus ex necessitate quia
multa habere possimus et si non sint nobis
necessaria et utilia ut ff. de fund. l. ei in fundum
// Item video quia missus in possessionem si
vult habet interdictum ne vis fiat ei et
etiam sine interdicto auditur officio iudicis
ut ff. ne vis fiat ei qui in pos. miss. l.
in. primo R. // [additio] sicut implorat
officium iudicis ut det sibi advocatum
vel ut condempnet adversarium in expensis
protinacia vel ut fiat missio in possessionem
vel quod repellatur miles ab procuratione et
similia // In hiis enim non est necesse litem
contestari vel ordinem iudiciarium servari
// Sed cum imploratur officium iudicis sed
actio non intemptatur in opcione est iudicis

de negare vel concedere ex. de offi. iudi. c.
iudicis secundum Innoc. [ad propositum] // Sed
numquid libellus dabitur cum petitur sententia
executioni mandari // Et dicendum est quod non
et quod dicitur C. de lit. cont. aut offeratur
quod debet dari libellus ei qui ad iudicium vo-
catur verum est in causa principali // Secus autem est
in officio executionis // Sententia autem execu-
tionis non suspenditur per appellacionem nisi
executor modum executionis excedit ut
C. quorum ap. non recip. l. ab executione ff.
de appel. l. ab executione // Preterea execu-
tio non debet impediri ut cognoscat executor
an sit iusta vel iniusta sententia ut ff. de iud.
l. pretor // Item non auditur exceptio
falsi in preiudicium executionis ut C. ad l. cor.
de fal. l. satis aperte tamen presumptio
fit iudici quod falsitas gratia solutionis mo-
rande sive differende proponatur // Alii quod
exceptio sit admittitur ut C. si ex fal.
instr. l. iudicati // Ex predictis argumentis
et racionibus patet libellum non esse dandum
licet quidam dicant quod debeat dari ubi
reus inficiatur se esse condempnatum // Si
enim hanc sententiam servaremus semper expediret
reum mentiri et se condempnatum negare
quod iura nolunt ut ff. de tributoria
l. illud § minus // Et licet libellus in
executione dari non debeat tamen iudex
in quaterno tabellionis sui debet facere
scribi secundum quod victor petit executioni
mandari sententiam et sumatim in ipsa
executione procedit ut ff. de re iudi.
l. a divo pio § si super rebus // Sed quem
ordinem servare debet iudex circa sententiam
executioni mandandam et certe hunc
modum ut primo capiantur in causa iudicati
mobilia secundo inmobilia tercio perve-
niatur ad nomina ut ff. de re iud.
l. a divo pio. § in vendicione // Nec ob-
stat quod legitur C. de hiis qui ad eccl.
confug. l. fi. § cum autem ubi dicitur quod primo
capiantur res inmobiles quia imperator
de ordine non curavit sicut de ordine
regulariter non est curandum ut ff. de solut.
l. nec enim ordo et de le. ii. l. cum pater §
si fideicommiss. vel in prodita l. ultima fie-
bat emptio et vendicio ex interlocutoria
non diffinitiva sententia // Vel melius
dicendum est per l. finalem § cum autem
intelligi cum determinatione dicte legis a
divo pio § i quod in idem recidit cum
prima solutione // Hoc tamen attendendum
est quod si fiat aliqua controversia super rebus
cum iudex vult sententiam exequi ipse
summatim debet cognoscere de proprietate
rei et si viderit rem esse dampnati
sententiam exequatur alioquin ipsam dimit-
tat iuxta formam l. ff. de re iud. a
divo pio § super rebus [additio] est autem
executio facienda in bonis que tene-
bantur vel existebant in domo eius contra
quem fit executio quia presumitur quod ea bona
spectent ad eum cum apud eum inveniuntur
C. de probat. fil. l. i. et ibi no. et ar. ff.

de in rem verso l. quedam. et ideo omnis
probationis que fiunt altius inhibit hoc di=
centi. C. ne uxor pro marito l. ii. et C. quando
fiscus uel pri. l. ii. et ff. de iur. fis. l. sana
§. senatus et no. ii. q. vi. siquis appell.
et §. siquis secundum Jacobum. Quis Iudex
possit sententiam executioni mandare.

[Q]uint videndum est quis iudex possit
sententiam executioni mandare. et
certe ordinarius sententiam suam et
delegatorum suorum debet executioni
mandare. Et dicitur executor qui
post sententiam inter partes prolatam audita
et discussa lite in rei vigorem ad effectum addu=
cere ut C. de executione rei iudicate l. ex=
ecutorem. Et iste executor et aliis gaudet
nominibus. nam interdum dicitur nuncius ut Inst.
de act. §. reipli. interdum dicitur apparitor ut
C. de Iudi. l. apparitissimi. interdum dicitur causas
comparans ut in aut. de Iudi. §. audient et
dum officialis ut in aut. de defens. civit.
§. in presentia. interdum dicitur catolicianus ut C.
de bo. va. l. plt. li. x. Sed que sententia erit
executioni mandanda sive exequenda
et certe illa que tenet de iure. nam si de
iure non sit condempnatus sententia non est ex=
ecutioni mandanda. ut ff. de re. iudi.
l. si se non obtulit. §. condempnatum. Item
si iudex exequatur sententiam que lata non
esset iure ipso iure executio non teneret
ut ff. de re. Iudi. l. si cum nulla. C. de ex=
ecu. rei Iudi. l. i. Sed quando est sententia execu=
tioni mandanda. certe in personali actione
post quatuor menses hodie ut C. de usu.
rei Iudi. l. ii. et iii. et l. ult. Iudex tamen
quandoque artat dictum spatium. quandoque prorogat
pro cause qualitate uel personarum obsequio
uel contumacia. Sed per contrario iudex exequitur
sententiam infra predictum tempus videlicet si alimen=
ta constituantur uel minori xxv. annis
subveniatur ut ff. de re. Iudi. l. a pretoribus.
Et si iudex abreviet tempus quatuor
mensium condempnato. Suppletur a lege. ut
ff. de re. Iudi. l. si se. §. siquis condempnatus
Quod autem dixi de executione facienda
post quatuor menses a tempore sententie late
computandos verum est in personali actione
In reali autem actione condempnatus non
debet habere spatium sive tempus quatuor
mensium sed iubere ei ut statim rem re=
stituat cum fructibus. et si neget se posse
restituere in presenti. et hoc faciat sine frau=
stratione tunc dabitur ei tempus ad rem
restituendam. [addicio.] Nota quod ante
decendium potest sententia executioni mandari
in eo. s. casu quando non potest quis appellare
puta in notoriis. vel quando quis est confessus
uel testibus convictus et argumentis superatus
ut ii. q. vi. §. sunt quorum et extra de app.
re. §. sicut. et c. cum speciali §. porro et re=
quire que predicta in speculo de sine execu=
tione §. videndum. [ad propositum.] Circa ex=
ecutionem faciendam in actione in rem hoc
est attendendum quod si non vult restituere

rem et eam habet et eam non vult resti=
tuere manu militari est ei auferenda. ut
ff. de rei. ven. l. qui restituere primo respon.
Si vero dolo malo desiit posse restituere
Iuratur in litem contra ipsum condempnatum
ut in predicta l. qui restituere. Si vero non
potest restituere domino et hoc est sine dolo suo
tenetur quanti eas est ut in predicta l. qui re=
stituere §. si vero. Sed circa executionem in
personali actione sive rebus de quibus supra
dictum est. videndum est quando pignora in causa
Iudicati sint vendenda. et certe post quatuor
menses sunt vendenda et fieri debet venditio
Sed olim fiebat post duos menses a tempore
late sententie. ut ff. de re. iudi. l. debitoribus
et hoc cum venditio pignorum fit ex diffi=
nitiva sententia. Si vero venditio fiat ex
Interlocutoria venditionem fieri post biennium
ar. l. C. de Iur. do. impe. l. fi. Alii dixerunt
tempus diffinitum esse in constitutione contra
ut invenitur C. de bonis auct. Iudi. pos. l. fi.
Alii dixerunt post annum ut C. de prescrip.
xxx. an. uel xl. l. siquis emptionis h. §. sive
Sed verius est ut tempus sit in arbitrio
iudicantis ar. ff. de Iur. delib. l. i. ad fi.
Sed videndum est que exceptiones possint
opponi ad executionem. et potest hec exceptio
opponi pretextu falsitatis esse latam sententiam
et ideo eam non exequendam. ut C. si ex fal.
instris. l. iudicati nisi constaret per aliquam
presumptionem quod contra emitande executionis
hoc dicitur ut C. ad l. cor. de fal. satis
aperte. Item potest opponi exceptio nul=
litatis sententie ut dictum est circa articulum
nullitatis. Item potest opponi exceptio
si victus cessit bonis. ut C. qui bo. ce.
pos. l. i. Item potest opponi exceptio si
fiat executio infra tempus quatuor
mensium. de quo dictum est supra. Salvo eo
quod de consuetudine tempus iiii.or mensium
non expectatur in quibusdam locis ut
florentie quod in aliis locis retinendum
est quia in omnibus locis consuetudo genera=
lis est attendenda. ut ff. de public. et
vecti. l. publicanus §. fi. et C. de hedif.
priva. l. iiii. C. que sit longa consuetudo
l. i. ff. de emc. l. si fundum cum suis silibus
Item impediri potest executio per solutionem
iam factam quia solutione eius quod
debetur omnis tollitur obligatio ut Instit.
qui. mo. sol. obli. in prin.o Et ideo ad
huc per solutionem impeditur executio ut ff.
de re. Iudi. l. si se non obtulit §. ait pre=
tor. Item executio non fit si actor stipu=
latus est a non noviadi petitionem condempnatam
ut C. de execu. rei Iudi. l. si in causa Iudi=
cati ff. de minor. l. minor cum fideius. ff.
de re. Iudi. l. si se non. obtulit §. si execu=
tione. Item non fit executio si transactum
sit de iudicato. et de transactione intelligo
cum transigi potuit de re. Iudi. s. cum fuerit
appellatum uel poterat appellari uel cum
negabatur iudicatum uel negavit pe=
titor quod iudicatum esse. ut ff. de condit. indeb.

l. eleganter. § si quis aut. Item pot
opponi pactum de no petendo si fiat g
executionem. Remittentibus n. actiones
suas non e dandus regressus ut ff de
edil. edic. l. qr. §. si venditor. Ite no sit
executio si obiciat psep. xl. annorum post snam
trasactorum ut C. de psep. xxx annorum vel xl. in
l. ultia. Sed quid si debitor codepnatus
sit i pecunia et ne sit creditor q cogat
pcise ad danda pecuniaz ipi creditori
debitor allegat ut executor satisfaciat
creditori de bonis ipius debitoris/ nunquid
cogetur ipe odempnatus satisfacere in
pecunia iudicata et vz q sic quia aliud
pro alio invito creditore solui non pot
als dz ut ff si cer. pe. l. ii. C. de solut. l.
manifestu. z del. ii. l. si pecunia. Sed
i hac qone licet quidam dicant aliud
ita dico q si debitor i re mobili vel
pecunia solue pot q solue teneat in
pecunia al. res ipe distrahentur vel
dabuntur pciosiores res debitoris ipius
i solutu ipi creditori sm formam tradi-
tam C. de solut. aut hoc si debitor. f

De arbitris et eorum officio rubrica

v Idimus de Judiciis Sequitur
de arbitris et arbitriis. Circa
que sciendum e q pluribus modis
dr arbiter. dicit enim arbit
qui locu sibi iudicis vendicant ut ff
de arbi. l. pomp. al incipit si de meis
§ recepisse. Item dr arbiter arbitra-
tor et amicabilis opositor ut ff de pro-
socio. l. si societatem. § arbitrorum. Item
arbiter dr Judex delegatus ut ff. quis
sat. dar. cog. l. si ab arbitrio. Item dr
arbiter iudex ordinarius ut C. de pe. ul.
l. quisquis. Item dr arbiter. i. dispesator
rerum suarum ut C. ma. l. i remandata.
Item sciendu e q omnia arbitria ad
similitudine iudiciorum sunt reddacta ut
ff de arbi. l. i. et e silitudo inter iudi-
cia et arbitria In pncipio in medio et
i fine. Impncipio e similitudo quia
sicut in Judicio debet dari libellus ut C.
de lit. ot. aut offeratur ita et coram
arbitro. Item sicut coram Judi. fit lit
ctest al non posset pueniri ad finem
nisi i ca appllonis et in ca i integre resti.
sm novaz additoz dni accursii que e ff
de minor. l. i cae in glo. que incipit tuz
nita rubrica ut C. de tpe. ap. l. fi. §. illud ita
et coram arbitro ut C. de arb. l. p. Item
sicut cora iudice fiut positiones et co-
fessiones et testes producutur ita et
coram arbitro ut C. de arb. l. cu antea
§ ultimo. Item sicut iudex inscriptis
debet ferre snam ita et arbiter cu
equiparet arbitriuz z iudiciuz et qd
sna sit inscriptis ferenda dicit l. C.
de snis expen. k. rei. l. r. ii. et ultima.
Sunt tame multe dissilitudines
inter arbitria et iudicia. Nam a
snia Judicis appellatur regulariter ut
C. de appell. l. et in maioribus. Sed

a snia arbitri non appellatur ut C. de
arbi. l. i. addicio. Contra de offic. ex dele.
c. ab arbitris. Sz sunt quidam arbit
qui copromissarii vocant et volutate
partiu addeunt et ab istis no appellat
et ita loquitur hic. Sunt aut qui
de ncitate iuris hnt assumi et ita
loquitur ciuz et ab talibus bn appellatur
et sic pot intelligi l. ult. C. de Jud. Sz
dic de hoc ut ex de officio del. c. ab arbi-
tris in glo. li. vi. ad ppositum. Item
ex snia iudicis paratur rei iudicate ex-
ceptio ut ff de excep. re. Jud. l. si mater
et ptotu ti. Sz ex snia arbitri non ut
ff de arb. l. ii. Item snia Judicis i famat
ut ff de his qui no infa. l. quid ergo
§ ex copromisso. Item Judex cognoscit
de liberali ca ut C. de peda. Jud. l. plures
arbiter tame non ut ff de arbi. l.
non distinguemus § de liberali et e ro
quia favor libertatis maiores Judices
requirit ut e. l. non distinguemus.
Item Judex non pot ee infamis ut
ff de ass. l. ii. et C. de dignit. l. nec famos
s arbiter sit ut ff de arbi. l. pedius ap
patin. Item snia Judicis executioni
manditur regulariter arbitri aut no
ut C. de arbi. l. i. Item alia etas statuit
i iudice alia in arbitro ut ff de arbi. l.
cu lege Judex aut pot ee minor xx an-
si uult quia no cogitur du tamen sit
maior xviii an. ut dca l. cu lege et ff
de re Jud. l. quidam osulebat ff. ayme
et ho. l. ad rem publicam. Item sci-
endum e q inter arbitriuz et arbitrato-
rem e dria quia arbitri sne statur
sive equa sive iniqua sit ut ff de ar-
bit. l. diem proferre § stari aliqn
tamen opponit doli exceptio in pene
positione al petitione ut C. de arbit
l. iii. Item doli mali opponit cf arbit
ex quibusdam cais supuenietibus facto
e inimicus litigatoris et nihilominus
snam tulit ut ff de arbit. l. no distin-
guemus § cu quidam. Sz arbitratoris
sne non statur si iniqua sit sed ad
arbitriuz boni viri reducit al recurr-
ritur ut ff pro socio l. si societatem
§ arbitrorum z § sequti et ff de ohen.
emp. et ven. l. hec venditio et ff de oper.
libto. l. si libertus iuravit. Sed quero
infra quod tempus snia iniqua arbi-
tratoris rediget ad arbitriuz boni viri
sive peti debeat q redigatur et pot
peti reduci ad arbitriu boni viri infra
x. dies appellationis ut C. de tpe. ap.
aut hodie sic etiam supplicatio fit
adversus snam pfecti infra x. dies
a tempe late sne ut C. de pfi. ppa.
of. aut que supplicatio addicio p9
x dies non recipitur supplicatio si lata
e snia otra ius litigatoris cf ovit
probatiz ee maiorem et sic valere
testm cu i vitate no eet maior. Siat

eet lata ꝯtra Jus ꝯstitutõnis tunc
setus de hoc nõ ee de integr. restit. c.
ex lris in glo. Jnnoc. ad ꝓpositum sꝫ iniq
Js qui petit snam redigi ad arbitriuz
boni viri si succubit in reductione in=
cidit ĩ penam si pena fuit apposita di=
stinguendu ẽ. vtrum sine causa iniusta
et frustratorie petit reduci ad arbitriũ
boni viri snam. aut cu iusta nec fru=
stratorie. Jn pmo tan tenet ad penã
sicut qui frustratorie appellant ad usus
vsuras medii tpis ut ff. de re. Judi.
l. si. et ff. de appel. l. negoti. ff. de usuris
l. tutor. 1. Jn scdo vero tan ĩ penã
non incidit ar. ff. deposi. l. siquis ĩfi=
tiatur. ff. de pet. her. l. si debitori. Sed
quo cognoscam vtrum sit arbiter vel
arbitrator. et certe ex vbis ꝯpromissi
iudicandu ẽ. Si eni ĩ tenore ꝯpmissi
ꝯtineatur. elegerunt eu ĩ suu arbitruz
et pmiserunt attendere et obsuare qcqd
de iure fuit arbitratus sub pena certa
tunc iudicabitur arbiter. si aut dicat
eligerunt eu arbitratorẽ et amicabi=
lem ꝯpositorem. tuc iudicabitur arbit=
tor. ad vba n. ꝯtractus recurrenduz est
ut ff. de vbo ob. l. iij. et l. ita stipulatus
§ ult. Certo si vba pariter se habet
ad vtruqꝫ. i. ad arbitriũ et ad arbitratorẽ
et certe tunc ꝯsiderandus ẽ processus
ipius arbitri ut. C. de testis. l. nec codi=
cillos et ar. l. que dicit si patronus libertã
suam que erat sibi nupta accusaverit
de adulterio vel egit rez amotarum
iudicio et phoc cepit inoue ꝯtra eam
quod amouere non solet. videtur
ipse patronus velle vt liberta sibi desinat
ee nupta. ut ff. de repudiis. l. ultima
Sed quid si snã arbitratoris iudicã
ꝯtinet iniquitatẽ. nunquid ꝓpter hoc
reddigetur ad arbitriuz boni viri. et
certe non qꝛ de modicis non ẽ curanduz
ut ff. de impens. ĩ re. do. fac. l. omnia et
ff. ꝯmoda. l. ĩ rebus. § possunt. Jtem
etiam res inepta fieri non debet ꝓpter
minimam causam ut ff. de ꝯhen. emp. et
vend. l. res bona fide. Jtem non datur
restitutio ꝓpter modicam lesionem ut
ff. de ĩ integr. restit. l. scio. Jtem nõ datur
actio de dolo ꝓpter modicam summam ut
ff. de dolo. l. si oleum. § ult. et l. sequenti
Jtem dicit lex qꝫ euidens dꝫ ee iniqtas
arbitratoris que reducitur ad arbitriuz
boni viri ut ff. pro socio. l. vii si nerue
et l. si vezz. § si ĩ iure. Jtem pro modica
iniquitate non ẽ recurrendu ad arbitriuz
boni viri. Sꝫ quero an partes possit
renunctiare. ut nõ reducatur snã ad
arbitriũ boni viri. Et quidam dixerunt
qꝫ non quasi dolo futuro renunctietur
qd fieri non debet ut ff. de pact. l. si
vnus. § pacta. Jtem quia iuri futuro
renunctiare non possumus. tamẽ per
pactum renuntte possumus Jus futuz

ut. C. de pactis. l. si quis ff. de minor. l.
iii. § quid si minor ff. de pact. l. pact. it.
Jtem Jus futuz appellatõnis faciẽde
p pactuz remitti pot. ut ff. qui app.
non lz. l. si quis. C. de tpr. ap. l. si. § ult.
additio. dns Jo. an. ĩ c. placet ee de
reg. iur. dicit qꝫ licet partes pactum
faciant de non recedendo ab arbitro
et appellatõni remittent. nichilominus
recedẽ possunt ab arbitrio ar. l. in
glo. pax. de hoc nõ dmꝰ ee de reg. iur.
c. scienti. li. vi. Sꝫ pone qꝫ ꝓmittes
iurauit et promisit stare mandato
arbitratoris. Rndeo adhuc ad arbi=
triuz boni viri reducitur ut ĩ speculo.
ĩ titu. de arbitris. § 1. vꝫ sꝫ pone z. §
sequitur et § quid si actuz fuit ĩ co=
promisso. ad ꝓpositum. Sic ddm
ẽ ĩ precedenti qõne cu spes sit appellãdi
ut ff. de arbit. l. non distinguemus
§ cu quidam. faciendu ẽ qꝫ partes
renunctient legibus que loqunt de ista
reductione que sunt iste vꝫ ff. de opis
libtoz. l. si libertus iurauit ff. pro socio.
l. si societate ff. de ꝯhen. emp. et
venthet venditio. Quis possit esse arbiter

Jdimus quot modis
arbitruz. et que sint dissilitu=
dines inter iudiciũ z arbitriuz
vidimus etiam dñas inter
arbitriuz et arbitratorẽ. et plures qõ=
nes circa arbitratoris snas. Nunc vi=
dendu ẽ qui prohibeantur ee arbitri. et
si sciueris quis prohibetur ee arbiter per=
ꝯsequens scies quis possit ee arbiter
ut ff. de his qui sui vel ali. iur. sunt
l. i. Et pmo femina non pot ee arbit
ut C. de arbi. l. ultima. Jtem seruus
nõ pot ee arbiter siue solus sit siue
cu libto nisi dictu eet ut alterius snã
valeret et tuc solus liber posset pro=
nunctiare. hec leguntur ff. de arbitris
l. pariu. § seruu et l. se. Jtem nõ
pot ee arbiter pupillus nec furiosus
nec surdus nec mutus ut ff. de arbi.
l. si ĩ seruu. § i. Jtem non pot esse
arbiter qui iudex ordinarius ẽ de eadẽ
re qua ꝯpromittitur ĩ ipm. ut ff de arbi.
l. si ĩ seruu. § si quis iudex ẽ ordinarius
Jtem non pot ee arbiter minor xxv.
annis. minor tn xxv. si recepit ꝯpmis=
sum potit ĩ integrũ restitui. ut ff. de
arbi. l. cu l. Et licet supradiximus iu=
dicem ordinariũ nõ posse ee arbitruz
tamẽ arbitrator pot ee et amicabilis
ꝯpositor ut C. de iud. aut si ꝯtigerit
Nunc videndu ẽ de qua re fieri pos=
sit ꝯpromissum. et regulariter fieri
pot de omi re nisi prohibeatur. pro=
hibetur aut fieri ꝯpromissum de liberali
causa. quia fauor libertatis maiores
iudices requirit. Jtem de famoso
Judicio non debet fieri ꝯpmissuz nec
de puato crimine. ut ff. de arbitris. l.
non distinguemus. § Julianus ĩ districte

scribit // Sña n. arbitri nõ infamat
ut ff qui no. infa. l. quid ergo § ex cõ=
promisso // Item forte non pot fieri
cõpromissum de causa ĩ integr. resti. ex
eo q certis Judicibus committitur. ut C.
ubi et aput quos ĩ integr. rest. postu.
l. ultiã. // Nũc videndũ ẽ qualr cõstitu=
atur arbitriuz sive cõpromissuz // Et
quidem cõstituit' cõpromissuz si partes
adĩvicem penã stiplent' si arbitri sñe
non pareant debet n. addici // Nam
arbiter sñare non cogitur nisi pena
apposita. ut ff. l. diem proferre § ultiõ
// Item si res deposita ẽ apud arbitrum
sub eo pacto. ut arbiter daret eam vin=
cenda videbitur valet cõpromissuz et
cogitur pronunciare. ut ff. de arbitris
l. litigatores § quid ergo // Item valet
cõpromissum. Si duo sint adĩvicem de=
bitores et certe poterũt cõmittẽ ĩ arbitriũ
de aliquo et pactũ adĩvicem facere
q ille non petet sibi debitũ qui sententiae
arbitri non paruerit ut ff de arbitris
l. litigatores § interdum. alr non valet
cõpromissum si pena nõ ẽ hinc inde p=
missa. ut qñ promittit' actori sine
petitione ut ff. de arbi. l. si de meis
// Sz eo casu arbiter non cogitur pnũc=
ciare ut ibi dr // Dicit' etiam ĩ alia si=
gnificatiõe cõpromissum ut cũ factũ ẽ
de omnibus rebus cõtrouersia. ut ff. de
arbitris. l. si cũ dies § plenũ // dicitur
etiam ĩ alia significatiõe plenũ ut cuz
ht in se doli mentionez ut ff. de arbi.
l. ita demũ // Sz quid si arbiter est
stiplatus penã sibi dari. et partes nõ
sunt stipulate adĩvicem. nũquid valz
cõpromissum et pot dici q sit // Sz ar=
biter ad suũ comodũz hebit penam. ar.
ff. de arbit' l. arbiter intra certũ dies
// Sed parti cõseruãti arbitrium debebit
arbiter cedere actionez quã ht ad penã
quia ei debent comodũ applicari. q pacta
fuat alii ut C. de transat. l. si maior. et
ff vr tacite actũ inter partes ut arbit'
cedat actiones fuanti sñe arbitriuz et
ĩ cõhendo qd agitur procauto ut. ff. si
cer. pe. l. quidquid // Sz quero ĩ quo lo=
co arbiter pronunciare debeat certe
ibi ubi de hoc actuz ẽ. et si de hoc
nichil cõuenit actũ intelligitur ubi
cõpromissum ẽ factũ seu tenet' pñt
etiã partes certa die ad eẽ dũ tamẽ
arbiter sit eius auctis // Sz si ali=
quẽ locũ ĩ honestuz iussit arbiter
partes ad eẽ nõ valet iussus arbitri
nec tenet sñia ut ff de arbi. l. si cũ
dies. § si arbiter // Sed nũq arbit'
potest arbitrari una parte pñte et
alia absente et certe nõ nisi ĩ cõpro=
misso actũ eẽt ut hoc fieri possit
ut. ff. de arbi. l. diem proferre §
si quis litigator // Itez sciendũ est

q arbiter debet arbitrari de ea re de
qua cõpromissum ẽ fm formã cõpmissi
ut. ff. de arbitris. l. non distinguemus
§ de offõ // Item si aliquid inhonestuz
iussit arbiter nõ debet illud preceptum
fuari ut. ff. de arbi. l. si cũ dies. § cõ
promissum.

De arbitro cõpellẽdo ad pronunciandum

Restat videre
si arbiter nolit pronunciare
et certe pretor debet eũ cõpelle
re cuiuscũq sit dignitatis et auc=
toritatis ut. ff. de arbitris. l. iij. § tam
et si neminez // Sed excusatur arbiter
ut nõ valeat pronunciare variis ex
causis quas non prosequor. quia scripte
sunt in sũma dñi azonis in titulo
de arbitris // Sz infra quãtũ tempus
sñia arbitri ẽ petendi ẽ solutio. Rñ
aut arbiter diem ad soluenduz appo=
suit aut non. Siquidez si apposuit
tunc infra illum diem petẽdi ẽ solu°.
// pot n. arbiter statuere terminz
diem solutiõni ut. ff. de arbit'. l. qd
tũ. § solutiõni // Si aut diem nõ appo=
suit ad soluenduz tũc modicũ tempus
ei datur a lege. ut ff. de arbi. l. si cuz
dies. § ultimo // Sz quãtũ erit mo=
dicũ tps. quidam dixerũt q ẽ tempus
x. dierz. ut. ff. de cõstit. l. cõpromissor
alii dixerunt q tempus q magis in=
tellectu pcipi pot quia locutiõne exp=
mi. ut ff. de solut. l. ratum aut. alii
dixerunt q ẽ tps ĩ arbitrio iudicantis
ut ff de Jur. delib. l. i. ĩ fine. // Sed
verius ẽ q ẽ tempus q datur cõdẽpnatis
quod olim erat duarz mensiũ ut ff.
de re. Jud. l. debitoribus // hodie tñ est
quatuor mensiũ. ut C. de usu. rei
iudi. l. secũus // Sz quero qualit' lata
sñia actor dz experiri. et certe etiam
penam dz pete si victus nõ obseruauit
sñiam arbitri infra pdictũ tempus et
ipam penã pete dz certi cõdicione ex sti=
pulatiõne // Si pena certa ẽ vel si
incerta ẽ actione ex stipulatu ut Inst.
de ubo. obli. ĩ pñ. // et q penã petere
debeat et non possit sñiã executiõi
mandari probat' C. de arbi. l. pñia
ubi ut cõpromissuz nõ ẽ penale et
emologaret' sñiã tacitinitate uel ex
presse uel tacitinitate x dierz tũc age=
retur actione ĩ factũ ut sñiã man=
daret' executiõi ut C. de arb. l. ne
in arbitris § ult et l. cũ antea Deo grãs

Explicit opusculum excellentissimi
Juris professoris dñi Guidonis de
Suzaria super ordine Judiciorum.
amen

In dei nomine Incipiunt Conclusiones
et notabilia et singularitates extracta
de lectura Innocentii et subbrevi eloquio
medulata per d. Baldum de Ubbaldis de
perusio iuris utriusque professorem
De summa trinitate et fide catholica

Etiam inferiores prelati
possunt dispensare ut
in c. cum in cunctis. Innoc.
Ille tamen qui allegat
dispensationem eam probet
hostien. Sufficiat ad
excusandum ab heresi im-
plicita fides Innoc. nisi
factum contradicat verbis hostien. quia ex
facto datur voluntas intelligi ut l. re-
prehendenda C. de instit. et subst. sub cer.
fac. duplex n. declaratur voluntas s. verbis
Item ipsis rebus et factis ff. de legibus
l. de quibus in fin. et ibi plene no. Etiam
papa pot errare licet non presumatur ff.
de suppl. leg. l. i. in fi. Et ideo non debet
quis dicere credo id quod credit papa sed
credo quod credit ecclesia. Quot autem sint
articuli et quales dic ut hic per hostien.
Damnatis Quare theologi dis-
putantes protestantur dic ut hic Baldus
de constitutionibus Rubrica. **Canonum**
Sicut iustum videbitur i. videri po-
terit et debebit Innoc. In arbitrio intel-
ligitur hic sermo i. ut voluerit ut l.
diem § stari ff. de arbi. et l. qualem
hosti. **Cognoscentes** Constitutio
publice divulgata non ligat ignoran-
tes qui dilucide probant suam ignorantiam.
Sed an constitutiones penales que non
faciunt mentionem doli ad penę impositionem
requirant verum dolum vel presumptionem
dic ut no. C. un. vi. l. siquis in tantum
in octaua quone et l. fi. § penultio. e. ti.
per bar. in l. i. § non autem ff. siquis test.
lib. ee. ius. fue. et. Assessores contra hoc
dicunt quod ubi statutum non requirit nisi
merum factum ibi non requiratur dolus bald.
Scientia presumitur post duos menses a
die publicationis vel bonus Iudex ar-
bitrabitur hostien. ff. de certis ab ordi fac.
per Bar. Baldus de perusio. Constitutio
iuris naturalis porrigitur ad preterita hosti.
et Innoc. et no. glo. i. e. c. fi. Jo. Con-
stitutio non ligat inceptum et non perfectum
hostien. **Ne sinatis** Ubi sancti dis-
sonant neutra oppinio sapit heresim
Inno. Utrumque autem sit standum aucto-
ritatibus poetarum vel doctorum vide quod no.
per glo. et doc. in l. i. in fi. ff. de rerum divis.
et per Bar. in l. legata ff. de suppl. leg. Jo.
Baldus. **Cum omnes** In actibus col-
legii sufficit consensus plurium simul non
seorsum quantum pertinet ad utilitatem vel ne-
cessitatem collegii. Secus si ad utilitatem
singulorum ut divisio redituum Inno. Circa
quod collegio non quod aliquibus expedit
maior pars facere debet ut ff. pro soc. l.
actionem § labeo ar. ff. de solut. l. cum
scathus vide ad hoc quod no. per dy. et bar-
in l. ad quod maior ff. ad municip. et per
eundem dy. in c. quod omnes ex de reg. iuris
li. vi. Jo. Que exeunt de cam. cellario
equaliter dividi debent Innoc. Univer-
sitas statuit sua ut in forma collegii
non seorsum in forma singulorum Innoc.
Etiam contra consuetudinem pot tollere ma-
ior pars statuendo contra pro communi utilitate
et non pro privato comodo Innoc. Cotti-
diane distributiones debent esse pares
in pondere numero et mensura ar. l. si pretium
ff. de fund. instr. per dio. Baldus de perusio
Que in ecclesiarum Statutum non
pot tollere alicui ius quesitum nisi ex causa
rationabili sed sumi auxilium vel iuris civilis
pot tollere puta quod actio denegetur sed
pot fieri dictus impedire ne ius reddatur
vel alicui iustitia denegetur et ideo
non valent statuta que disponunt quod
Rapinis ius et iustitia denegetur ad-
de quod no. per Bar. in l. cum mulier ff. so.
mat. Jo. Etiam operatur ista clausula
non obstante aliqua lege dic idem quod
in rescriptis Innoc. Etiam contra singula-
rem personam pot statui ex causa no. ff.
de capi. dimi. l. ad divisionem. **Cum
accessisset** Quedam universitates
non habent iurisdictionem ut sartorum et similium
et tamen possunt circa se et sua facere
statuta non tamen penalia quia penam
addere non possunt nisi que imperium habent
Inno. De quo vide Bar. in l. omnes populi
ff. de iusti. et iure. Episcopi tamen possunt
ubi ius non limitat penam eam addere
possunt et honestas prohibitiones etiam
denouo facere quia habent merum et mixtum
imperium ut in c. ii. ex de const. li. vi.
Vacante ~~Reto~~ rectore universitatis iuris-
dictio non remanet penes ipsam. Qui
sponte facit contra privilegium suum unico
actu perdit illud. Sed qui illud non servat
vel se non tuetur eo legitimo tantum tempore
perditur vide quod no. per Cy. et doc. in l. vo-
luntarie C. de excus. tut. Jo. papali
reservationi non pot renuntiari Innoc.
Nomen integrum et cognomen debet apponi
in rescriptis hosti. **Cum ex** Interlocu-
toria et attemptata per predecessorem revocari
possunt per successorem sicut Iudex predecessor
qui facit Innoc. in glo. revocatur. Si
super eodem contra eundem per diversos iu-
dices proceditur tenet processus ipso
iure nisi opponatur a parte e. t. in glo. fi.
vide Bar. in l. sepulti ff. de sepul. viol.
Jo. Superior Iudex cognoscendo de una
causa de illa sola iudicat inferiori intelli-
gitur diminuere iurisdictionem non in aliis
Innoc. in glo. fi. Baldus. Protestatio
valet ubi res pot intelligi dupliciter
non ubi certus est intellectus Innoc. Pro-
testatio valet ad preveniendum futura
nisi actus sequens sit incompassibilis
protestationi. Sed ad cassandum preterita
sequens protestatio non valet sec. doc.
Baldus. Canonia est nomen tituli et
iuris prebenda facti et cadit etiam in

extraneum Jnno. ¶ Canonicus electus
ultra nũ habet vocem et cottidianas
distribuciones licet non habeat prebendã
Jnnoc. ¶ Ubi petitur Jus corporalis vel
incorporalis rei de novo constitui nõ pro-
hibetur alienacio. ideoq; qui se recipi
petit i canonicũ nõ impedit alterius re-
ceptionem ¶ Secus si quis agat Jure vin-
di. vel confessoria Jnnoc. ¶ Impetitus cora
duob; iudicibus pot petere se remitti ad
eundem iudicẽ primo aditum. 3. e. qd
ultimũ ẽ nobile Baldus ¶ papa cognoscẽdo
vel revocare ad se causam inter eosdem
non inter alios Jnnoc. // Ecclia scẽ
marie et ¶ In causa appellacõis ẽ necia
citacio peremptoria. lz nõ. lit. contesta. Jnn. host.
// Ex litteris // Sniã lata sup crimine
est perpetua. Secus si sup contumacia ẽ
Jnno. et host. // Ex tenore // Con-
stitutio que concordat cũ iure antiquo
trahitur ad preterita. ut i aut. de filii. aut
doc. istru. nat. et in aut. hec constitutio
interpretata in fi. host. Baldus ¶ de Re-
scriptis Rubrica. // Sicut // Tribus
modis rescribit princeps. s. sm legem. pter
legem. et contra legem. // Tripliciter contra
Jus. s. divinũ vel naturale aut contra Jus gen-
tiũ. aut contra Civile seu positivũ. et tũc
aut contra ius. aut venit lex ad coadiu-
vandũ ius gentiũ ut actiones aut p
se. l. i. ff. de const. pri. C. si contra Jus vel
utilit. pub. l. fi. ¶ Privilegiũ qd contra
Jus cõe non ẽ nõ ẽ privilegiũ Jnnoc.
nisi conceditur inhabili C. de off. test.
l. siqñ. et facit ff. man. l. qui mutuaz
C. de fideius. l. non recte ¶ Sz si aliquid
addit vel detrahit iuri cõi tunc nõ ẽ
privilegiũ. ut. l. Jus Civile ff. de Instit.
et Jur. ¶ Sz si statutũ continet Jus cõe
bene ẽ statutũ si recipit intellectũ Juris
cõis. C. de noxal. l. ii. Et tollitur generaq;
lege sicut ius cõe. ut nõ Jo. an. i c.
de const. c. i. l. vi. de quo p Bar. l. i. §.
lex falcidia ff. ad l. fal. ¶ Et nõ p dñm
Bartholomeũ da saliceto in. l. Jus civi-
le i pri. ff. de Instit. et Jur. Idem in
consuetudine vel dic q consuetudo nõ ẽ
consuetudo nec essencialis nec effectualit
. Sz ẽ mera Juris scripti obsvancia
non nova pscripcio consuetudinis. quã
nõ inducit tempus sz i usum facti ad-
ducitur i. l. de quibus ff. de leg. ¶ Ubi
iura sunt contraria statutur posteriori si in
generale ẽ nõ derogat spãli alicuius loci
Jnnoc. ¶ Indulgencia sive privilegiũ
debet continere aliquid spalitatis. // Cũ
rescripta invicem sibi derogant hic p
host. plene. ¶ In privilegiis psonalibus
magis psonam q causam i realibus magis
causam quã psonã lex privilegiat // Ex parte
. litteris impetratis sup confirmacõe sine
lz non adiciant si venit confirmandi
tamen tacite intelligitur. quia sũt lre
iusticie Jnno. ¶ Item intelligitur hec

clausula partibus convocatis quod iustuz fuit
decernas host. // Ceterum // Non est
melior condicio iudicis primo impetrati
sz primo adhibiti Jnno. et host. quot
modis tolluntur seu evanescunt lre
ad iusticiam impetrate host. // Cum ordinem
. In litteris de iusticia non ẽ necẽ fieri
mencionem de principali Jure adversarii
q nõ elliditur illud Jus partis. Secus
in gra que venit ad ellidendũ Jus alterius
host. // Si quando // Ex sola commina-
tione non pot iudex recusari host. ¶ In
rescriptis semp dz fieri mentio de religioe
sm stilum Curie host. ¶ privilegiuz
semp dz spãle q conceditur alicui ordini
host. // Cum te // papa mandato qd
aliquis recipiatur in canonicũ vel mãdure
q canonicatus sibi conferatur ¶ Naz illud
mandatũ includit ea que sunt facti.
Jnno. host. ¶ littera vacante sede missa
vel potius missa ecclie quã psone host.
¶ littera impetrata contra vicariũ nõ ar-
tat dñm. Jnno. host. // Ad aures // — lra obreptitia
factũ p lras obreptitias dz rescindi-
ac si factũ eẽt p falsas probacões Jnno.
// Ad audienciam // Mala gramatica — mala gramatica
i concessione viciat lras principis ¶ Sed
mala gramatica i narracione nõ viciat
q ẽ mala gra^a. partis non principis
vel dic q quelz viciat. quia nõ ẽ scia
. c. ex parte de fide instru. // Ex parte // — Renuncias appellacõni
¶ Renuncians appellacioni condempnatur
i expensis Jnno. ¶ Expense que petuntur — Expense
condicione ex lege vel canone post peti etiã
post sniam Jnno. adde q nõ. in glo. l. nõ
solum i fi. ff. de re. ven. et l. ii. §. si-
cem del. in. Jo. ¶ Spoliatus pprio pa- — Spoliatus
trimonio pot conveniri sup bñficio et
rebus ecclie Jnno. Baldus ¶ posicio — posicio
alternativa seu disiunctiva nõ admit-
titur nisi i facto alieno ubi ẽ probabi-
lis ignorancia Jnno. et idem intelli-
gas in articulis host. // Sollicitatus //
. Excepcio declinatoria avantura de- — Excepcio declinatoria
pendens post lit. cont. pot opponi al
dz opponi ante. lit. cont. ¶ Nemo pot
se excusare pretextu infamie a iudi-
cando Jnno. et host. // Pastoralis //
¶ Si dubitatur utruz aliquis habeat
iurisdicionem in hoc dubio pot ei Juris-
dicio prorogari. lz secus sit ubi certum
sit q iurisdicõne careat glosa defendit
Jnno. Baldus ¶ Cũ duo Judices sup — prorogatio
eodem negõ procedunt et unusquisq;
dicit ad se iurisdicõem spectare debent
eligi arbitri p eos qui hoc cognoscant
in. e. glo. ¶ In appellacõe cause princi- — appellatio
palis non pot excitari de Jurisdicõne
primi iudicis qui pnunciavit se iudicẽ
competentẽ Jnnoc. glo. dopiatur Idem no.
i. de dillat. c. preterea Bald. ¶ Non sicut — Competencia
specificatio et declaracio pot fieri absq;
partis citacione Jnnoc. Bar. ff. de
appell. l. ab executore ¶ Cũ pnunciat

Cum promūciat se iudicē nō reddit se suspectū qr est officiū iudicis host. Et hec est rō quare iudex qui male p̄nūciat tenet² ex q̄i maleficio. qr gerit offm ex neci(ssitate) Medicus aūt tenet² ex maleficio qr illud facit ex volūtate ut no ex . l. ex maleficiis ca § . iudex . ff. de acti z obli . Jo. **Sed et sap(ientibus)** Que dicūt² p̄sone maiores et que mino res. Que nobiliores et que digniores re linquūt² iudicantis arbitrio ut ī glo . pl(urali) ī fi . p Jn . z osti **Ex tenore** In notoriis nō s̄uat² ordo iuris Jnoc z host . An scripta sint p̄ratia nō hic ple per host . Et de p̄ualencia litterarum vide etiā hic plene p Jnoc z host **Causam que** Qualiter vba ambigua interpretet² in rescriptis et p̄uilegiis z indulgentiis etiā p̄missis . Indictis testiū sunt interpretanda ī miciorem partem Jnno . Jn dubio cōtra producētez host . de hac mā vide oīo q nō . p Jnno . in c . licet . J . de filiac . epōr z clausula al' quātū de iure poterimus procedemus nō h̄et vim peremptorij Jnoc . Baldus **Cum adeo** Si papa scribit pro indigno p̄sumit² circūventus hostien **Constitutus** In gratiosis ex sola impe tratione acquirit² ius impetranti et tantū opatur in eis ī petratio quātū in otētiosis citatio . host . Bal . Gratia semp tpe antecedit lrās et bullas z ideo littere non sunt de esse substanciali grē s̄ Jno . Baldus . In sp̄ualibus et temporalibus litis p̄ualet rei iudicate Jnnoc . **Sup lris** Potius sunt attendenda vba ōclusionis quam vba narratiua . ideo vba ḡnalia narratoria ī libello nō attendūt² s̄ sola ōclusio in glo magna ṽ sy . et idez dicit Jnnoc . Sententia qua iudex promūc ciauit se iudicez ōpetentē qui vere nō erat iudex transit in rem iudicatam ī illo negocio fallit si obiiciebat² de falsi tate rescripti . quia tunc si rescriptum non eēt verum sniā nulla eēt . e . c . in glo . forsan . Et ē ratio quia super veritate et falsitate rescripti non habet cognicionez . et quia fertur p̄tenentes oīm iurisdictione s̄m Jnnoc . baldus . Fic tum ex fals lris non valet etiam ex cōi errore . Sniā nulla p̄pter defectum iurisdictionis si promūciatur aliqua per ōualescit Jnnoc . Si iudex dubitans an rescriptum sit verū vel falsum . validuz vel īvalidum procedit vz processus si re vera ē verū Jnno . Sz quid qr nescit se iudicem . dō . sufficit q putet et opi nio cū veritate ōcordet . alibi sufficit veritas sine opinione et sniā . ut . ff . de iud . l . ii . § . i . s̄ illud ī ordinaria iurisdictione . ff . de ōdit . et demostr . l . multū et ibi p̄bar . Sniā lata sup iurisdictione respectu territorij inter partes nō p̄iu dicat dnō territorij . Vnde si accusatus de maleficio ōfitetur factū et negat locū delicti eē territoriū Judicis cognoscentis

vba ambigua

Judicis testiū

Gratia

ōpetētia Judicis

ficti ex fals lris

defectu iurisdictois

Confitetur malefi= tiu negās territoriu

et Judex ipse de hoc cognoscit sua sniā nullo mō iudicia vero p̄iudicabit sed parti . ut in . e . c . ī pal' glo . forsan ṽ . ul' dic et forte melius Jnnoc . Baldus . Si opponitur peremptoria exceptio ī vī dila torie ad impediendū forum lz ea obstāte iudex procedat . tamen opponi pōt in vī peremptorie admīta causa . quia ad alī effectū opponit² . et sic eadem exceptio subreptionis pōt bis opponi . s . iurisdi cionis et cause . quia opponit² ad dīusa ī glo . quali . Jnnoc . Transactio de processu iudicij intelligit² facit . l . tale pactū § i . ff de pactis Baldus . Error circa sbalia rescripti viciat rescriptuz . Itez equiuocatia nominis host . facit q no . ff . de Jud . l . eum quē temere . Sed error ī accidentalibus vel error qualitatis non viciat hosti . **Edoceri** Etiam si bona sint diuisa prelatus admittit² cū ōuentu cū caucione de rato . Ber . et hosti . et . ff . de minor . l . patri . Nominato prelato vē nominata ecclia . Conuentus p̄se sine p̄lati facit sindicū ubi habet bona distincta a prelato . quia p̄priaz administrationem habet Jnnoc . Bal . Mo nachus Castaldus monasterij nō agit nisi sit sindicus . s̄ prebendarius etiam suo nomine agit Jnno . et hosti . Item habens bnficium manuale agit eo nomie . Yconomus pōt eē temporalis et p̄pe tuus Jnno . et baldus **Cum dilecta** Sniā cancellarij habet² p sniā pape Jnnoc . Etiam iuste lrē p̄nt eē obrep titie . et preter ōsciam impetrantis ar . l . fi . ff . q me . cā . Bar . littere que sūt impetrate clam a bad ūsario . i . eo insāo non p̄ptea dicūt² obreptitie Jnno ar . q ff de acquir . pos . l . clam possidē s̄ nichil facit baldus . Ordo procedendi assignatus delegato sive sit sbalis sive nō ē s̄uandus al' non valet processus . Jn alijs vō sbalis tū ē s̄uandus ut nisi . c . baldus . Ordo rescripti ē substanciā Judicij . et papa pōt dare ordinez ut hic p Jnnoc . Nichil pōt fieri legittime si substancia nō s̄uat² **Cum contingat** Si ordinarius reuocat iurisdictionez delegatam que ī se tantū residet partes cū ōsensu nō p̄nt procedē coram reuocato . quia nō tangit ius partis illa reuocatio . Jnno . Cum nō ē iudex non pōt assignare termin Jnnoc . **Olim** Cum plura deducit copulatiue debet vtrūqz probare . Secus si disiunctiue vel diuisim . hosti . p̄mū verū qn vnuz venit ad qualificandum aliud . Secus si vnū nō qualificat aliud ar . ff . ff . de excu . tut . l . si plures Bar . **Dilectus** Ḡnalis visitator nō pōt amouere a beneficio Jnnoc . nisi sit delegatus hosti . Pretextu exceptionis denouo reperte non debet retractari sniā Jnno . Judex pōt sniam suā defendē quia videtur sua interesse hosti . **Non nulli** De legati archiepi vel patriarche p̄nt s̄here

Error ī sbalibus et acci

ecclia p̄latus et capl

Copulatiue et disiunctiu

vltra duas dietas Inno. / Incestuosus
filius non d[icitu]r h[abe]re ?nictam p[er]sonam
que p[ro]pter eo possit experiri Inno. / Om[ne]s
collaterales cognati admittu[n]t[ur] ad agen-
dum p[ro]pinquo du[m]mo[do] sint i[n] tali gradu
quod possint succedere et simil[ite]r filii na-
les non sint spurii vel incestuosi ut s[upra].
Inno. / Et attende quia hic Inno. affines
cunctos appellat quod no[ta] quia habui
de facto i[n] quodam teste qui se cunctum
negauit Baldus **Dilectus** / Quando
cognoscit Iudex appellationis an appellatio
sit recipienda non debet inhibere Innoc.
Cauterii / Differentia vtru[m] papa vtatur
v[er]bo mando vel p[re]cipio hosti. / Cu[m] vtit[ur]
v[er]bo mandamus tale mandatu[m] no[n] ?
Ius co[mmun]e q[uam] aut[em] vtitur v[er]bo p[re]cipimus
sic i[n] l. sepe ff. de of. p[re]. / Ubi vero appon[itur]
clausula non obstante si p[ro] alio scripsimus
Sedi lit[er]e consentire subreptitie Inno. hosti.
Baldus **Audiuimus** / Si Ius co[mmun]e de-
ducat[ur] in pactum non e[st] symonia Inno.
hosti. Bal. / Sententia suspensionis excom[munication]is
et i[n]terdictionis ex p[ro]prio decreto possunt reuo-
cari citra ordinem Iudicioru[m] ?
Inno. ff. de ?. l. minor i[n] p[rincipio] **Iniuria**
/ Cum recipit ?atum vel remittendo p[ro]ra
beneficia Inno. / Maius e[st] renunctiare
ecclesie quam liti. Inno. Bal. **Exparte**
/ Cum patitur aliu[m] pro se agere videtur eum face-
re procuratorem Inno. / litere impetrate a falso
procuratore censent[ur] false et ideo non possunt
firmari ratificatione Inno. / Nec debet esse
i[m]pendenti p[ro]pter summa[m] aliq[ua]m ?
ff. de ?. Iustit. l. illa institutio / procurator
ad impetrandu[m] pot[est] substituere si h[abe]t man-
datum ad hoc al[ia]s non hosti. **Radulfus**
/ Nomine Ciuitatis no[n] ?tinet[ur] comitatus
de stricta significatione nec nomine ciuium
comitatini. / Que stricta significatio e[st]
i[n] rescriptis accipienda / Item Ciues sunt
honorabiliores hosti. / Et ideo i[n] honoribus
municipalibus Rusticani non continent[ur]
nomine Ciuium. / Et ut rusti. ad ?. obse. de-
no. debent n[am]q[ue] studere agriculture no[n]
publicis honoribus / Virgilius t[ame]n homo
egregius d[icitu]r Mantuanus qui i[n] comitatu
Mantue natus fuit ut ff. ad munic.
l. qui ex vico **Significauit** / Ticius
de perusio et ticius de florentia p[re]sumunt[ur]
esse diuersa corpora ex adiectione loci nisi
probetur q[uod] sit idem corpus Innoc. / An
rescriptu[m] afficiat successorem beneficii
vel patrimonii. hosti. Bal. **Mandatum**
/ Non e[st] considerandu[m] tempus dationes s[ed]
tempus p[rese]ntationis Inno. / Non i[n]telligit[ur]
proc[uratorem] scriptum qui contrariu[m] facit eius quod
scriptum e[st] Inno. / Non valet l[itte]ra cum
stilus curie non seruatur hosti. Baldus
Litteris / presentatio d[ebe]t fieri capitulo
nec sufficit si fiat executoribus hosti.
Abbatem / Sp[eci]ale mandatu[m] de-
rogat generali Inno. Bald[us] de perusio
Abexcomunicato / Si sententia excom[munication]is non
suspenditur p[er] appellationem ergo nec
sententia absolutionis Inno. **Si apponente**
/ Papa ex certa sententia que tollit[ur] exte-

tenore rescripti derogat iuri / Secus i[n]
legato Inno. / Ubi citatio e[st] nulla etiam
sententia e[st] nulla / Vel quia non tenet vel q[uia]
no[n] emanet Inno. **Cum a** / Constitutio
penalis e[st] duplex s[cilicet] ex parte rei tantum
et ex parte actoris et rei hosti. De consue[tudine].
Consuetudines / It[em] de ex Rubrica
in decidendo et puniendo sequit[ur] consuetu-
dinem loci delicti commissi Inno. / S[ed] co-
gnoscendo et procedendo sequit[ur] suam
ip[s]ius Iudicis add. / P[ri]mu[m] e[st] verum si
intentat[ur] actio vel accusatio / Sed si
imploratur officiu[m] iudicis / Iudex sequit[ur]
legem suam que dat sibi iurisdictionem
et officiu[m] ut no[tatur] i[n] l. ?. ff. de eo q[uod] cer.
lo. p[re]sertim si officiu[m] residet i[n] iudice et
non i[n] parte / ut officiu[m] inquirendi / Ideo q[ue]
s[ecundu]m sua statuta inquirit de delicto commis-
so ex[tra] suu[m] territoriu[m] / quia hoc exercetur
mero officio / et q[uia] e[st] magis via procedendi
quam pena vel decisio / Alii dicunt contra
quia nulla lege cauetur q[uod] de delicto alibi
commisso et extra territorium possit inquiri
q[uia] cu[m] ex[tra] delinquit[ur] huius iudicis iurisdictio
non contempnit[ur] s[ecundu]m Guidonem de Suzaria
Cy. et Bar. tenet contrariam oppositionem / Iudex
appellationis sequit[ur] statutu[m] p[ri]mi Iudicis
ideo quia loco eius succedit ut l. pl. ff.
Iudi. sol. Baldus / Et ideo si i[n] criminali appel-
latur et confirmat[ur] sententia pena venit appli-
canda burse fisci cuius Iudex p[ro]nu[n]tiat.
quia hec e[st] lex Iudicis illius / Item
executio pene corporalis fit p[er] illum q[uia]
lex sue Iurisdictionis hoc dicit / ergo ipse
d[ebe]t reum sue iurisdictionis detine[re] i[n] suo car-
cere / S[ed] i[n] eo quod applicatur burse partis
Simpl[icite]r burse partis non derogat[ur] ?
exequatur / et dic ut in ? qui p[ro]not[?]
/ Consuetudo ro[atio]nabilis obligat ad penam
et i[n] foro conscientie Inno. **Ad nostram**
/ Consuetudo transfert possessionem ipso iure
sine apprehensione / ergo papa et Imperator
simil[ite]r Inno. et hosti. Bald[us] / Inuestitu-
ra p[er] baculum vel birretu[m] non dat vero
possessionem s[ed] licentiam i[n]grediendi Impune
Inno. et hosti. **Cum inter** / Suspen-
so interdicto non pot[est] appellari quia
viget quo ad ee Inno. Baldus **Cum
Dilecti** / Vacante prelato solus conuent[us]
facit syndicu[m] Inno. / Suspenso ab officio
impedit non solu[m] ea que quis consequit[ur]
ex consequutione s[ed] ex confirmatione ut collo[catio]
beneficiorum Inno. et hosti. / Excom[m]unicatus
exercet temporalia non sp[irit]ualia / Idem in
suspenso Inno. et hosti. / Ideo no[n] habet
Ius eligendi Inno. / Canonicus in eli-
gendo non d[icitu]r fungi publico officio et
ideo occultus excom[m]unicatus no[n] eligit n[ec]
eligitur / **Ex litteris** / De perceptibili
p[er] visum non testificatur cecus vel qui
videre non potuit / De perceptibili p[er]
visum auditu[m] non testificat[ur] surdus
et ratio non debet reddi de vno sensu

In quibus causis sequatur consuetudo

Ubi delictu[m] debeat puniri vel i[n] loco domicilii vel delicti

Quid pot[est] excom[m]unicatus et suspensus

[… ?nicti et ?im … ?ittit[ur] ad agendum]

[… ?ando et p[re]cipio]

[… ?na glosa ?]

[… ?urat[orem] impetratio]

[… ?tas]

[… ?ts]

[… ?itatinus]

[… ?itus]

[… ?ale derogat gn[er]ali]

[… nulla e[st] citatio sic … ?ma]

palium sed per eundem hostien. **Quanto** — Quodcumque ligaueris super terram uel ligitur per constituciones et precepta non tamen pot auferre baptisma hostien. **Cum tanto** — Consuetudo uniuersitatis afficit etiam singulares personas Innoc. baldus. In consuetudine prescribendi requiritur titulus. Secus in prescripcione dominii uel quasi hosti. an bona fides ar. quod sit ff de doli except. l. i. in fi. De postulacione prelatorum Rubrica. **Adhec** — Taciturnitas pro confessione non habetur. Incriminibus promouendi inquiritur absque specificacione criminum. Secus in iam promoto Innoc. et hosti. — Decretum non ligat ignorantem tamen presumitur quis scire publicum bannum uel edictum Innoc. et hosti. — Ubi quis non habet aduersarios non recipiuntur contra eum testes et credit litteris testimonialibus Innoc. — Electio est via ordinaria — postulacio est via extra ordinaria. nec fiunt que an dispensatur prelatum Boatrus. — Non fuans interdictum debet remoueri ab officio et efficitur irregularis hostien. **Gratum** — Priuati ipso iure non sunt citandi quia non interest eorum Innoc. et hostien. **Bone** — Si postulatio non admittitur fit iniuria postulantibus — alii dicunt quod postulatio soli gratie innititur Innoc. host. Baldus. **Bone** — Contra papam nullus pot querere possessionem que ei preiudicet — quo ad spiritualem iurisdictionem sed quo ad temporalem in aliqua ciuitate sit quod est notandum Innoc. — Qualiter probetur patientia aduersarii et an ex pluribus aduersariis sufficiat unum pati Innoc. — An canonici dicantur possidere ius eligendi Innoc. Bal. — Illi quibus papa dat aliquid sine iuris complementi dine potestatis statim fiunt possessores Innoc. baldus. — Spiritualia et omnino incorporalia queruntur sine possessione ymo et possessio statim cum titulo iure acquiritur de quo spiritualia plen. cum mis. etc. Innoc. — Idem videtur in imperatore si dat suam iurisdictionem per priuilegium uel sententiam ut valeat etiam non citatis subditis quia super iure sui dominii non subditorum iudicat ff de fini. rust. pred. l. i. in fine. — Quantum ad prescribendum requiritur animus vtendi tamquam iure suo sed non tamquam ad possidendum quia et predo possidet Innoc. et hosti. — Quod faciant ut uniuersi non reuocant ut singuli Innoc. Bald.

De electione et electi potestate Rubrica

Nullus — Conuentus collegium corpus uniuersitas. Collectio quod est trium uel plurium personarum sub uno nomine et uno vexillo ciuitatum de permissione iuris uel superioris baldus de perusio. **Licet** — Ad solos Cardinales spectat electio pape de consuetudine que sunt spiritualia in electione pape Innoc.

— Nemo cogitur renunciare alicui rei in qua credit se ius habere. **Cum in cunctis** — Non omnis archidiaconus habet curam animarum. — Contumax habetur pro confesso in posicionibus Innoc. — Promotus de confirmatus licet non ordinatus Innoc. — Paruum sciens si tamen spes est quod possit discere et proficere pot promoueri ad dignitates. glo. secundum Innoc. Et hoc vidi de facto Florentie iudicium per istud dictum baldus. — Qualem autem scientiam habere debent episcopi qualem presbiteri qualem archidiaconi qualem cantores qualem illi qui ad dignitates seculares promouentur habes hic in glo finali et hoc totum iudicantis arbitrio relinquitur Innoc. baldus. **Causam** — Cum electio compromittitur vel sensim de persona ydonea hosti. — Et electus a compromissario videtur electus a compromittentibus et debent stare electioni non vi electionis quia ipsimet finguntur elegisse Innoc. **Considerauimus** — Regula datur quod vbicumque electio est nulla ipso iure licet non dum sit cognitum de nullitate non impedit secundum Inno. **Super eo** — Exceptio criminis uel irregularitatis contra electum habet vim accusationis et debet lis super ea contestari Inno. et hosti. **Cum monasterium** — In postulacione non requiritur forma sed concordia tantum unde non confirmatur Innoc. — Heremite prout habere apparet tamen ecclesiastice sunt persone et continenciam seruare et promittere debent Inno. **Cum terra** — Electores presumuntur scire qualitatem electi hosti. baldus. **Transmissam** — Confirmatus habet statim ius administrandi spiritualia et temporalia pleno iure sine possessione uel inuestitura Innoc. et hosti. et fit confirmatio verbo et facto pluribus modis hosti. **Cum inter** — Super principali petitione non potest pro vna parte et pro alia iudicari quia super toto debet formari sententia — Pronunciatio enim est actus indiuiduus sed si plura sint capitula potest pronunciari super quolibet per se nisi essent connexa et inseparabilia Innoc. et hosti. Nec obstat l. intra vtile ff de minor. vbi per se fuit iudicatum super etate quod illud fuit interloquendo non diffiniendo nec super re et restitucione petita sed super quodam preambulo i. causa petitionis s. etatis Baldus. — Super exceptione de qua constat per allegaciones iuris statim est pronunciandum sed super exceptione que exigit facti probationem est cognoscendum et pronunciandum si non deciditur simul cum principali ut sunt emergentes ut exceptio contra testem quod non recipiantur et similes que non perimunt finalem intencionem

Margin notes: Inglobo continue[?] nat. [illegible] · Taciturnitas · Decretum uel bannus non ligat ignorantes · presumitur quis scire bannum publicum · Ubi debent[?] ... · Quid sit electio quid sit postulatio · Negligentis interdictum pena · Patientia · Datum per papa · Quid requiritur ad prescribendum · Quid possit ... et sic ... · Vniuersitate · Electio pape · Pena contumacis in non respondendo posicionibus · Ydiota promotus · Heremita · Non super parte sed super toto petitionis debet diffinitiua promulgari

sed media cause. Sm aut pot simul de-
cidi cum pncipali q2 e exceptio diffini-
tiua cause non e pronunciandu3 seorsu3
a principali sicut nec super replicacone
seorsim pronunciat a petitione. Fallit
qn civilis incidit criminali ut qo dni
plagio ut l. preses Inno. Est qo civil
qo dni non criminalis. vnde ibi dr q
sopita ca civili incipit criminalis et fiat
pro Ja. butri in qone de ravagelle q si
civilis qo admittit procur q e veru3
quia civilis. Secus in exceptione ba-
ni quia illa e exceptio criminalis et
ideo non facit proces nisi exceptio eet
luce clarior et hoc ex dicto Innoc. hic
et p cy. in l. reos et bar. i. l. plc. §.
ad crimen ff de pub. jud. facit etiam
q no. Inno. j. de off. jud. c. i. Baldus
Que partes et opposite psupciones
se invicem impediunt ff de integr.
resti. l. dnus hosti. Impeditus tenet
in causa electionis mittere procuratore
et e spale ppter instans pictn Innoc.
et hosti. Ubi non citandus citatur de
gra non e expectandus de nuc q2 no
queritur sibi Jus p citacoz. Cum no-
bis. Appellatio extra iudiciu no impo-
nit silenciu Ius habenti nec cassat
actum legittimu Inno. Appellatio
ex iudiciu3 facit q iusta extorsio no
ligat secus si non eet appellatu hosti.
Si appellatur i iudicio illa ca nullius
e momenti quia suptota ca advocat
ab eo iurisdictio. Sz si super alia ca
appellaz prodezit etiam si genera ut cau
quentionis obtinet processus ubi non
appellatur ab actu extraiudiciali puta
a repetitione unius testis que facta
trietur mero executore tunc illud q
fit po appellacionez sup illo articulo
non tenet § super alio sit. Unde
receptio aliorum testiu bene tenebit q
bene vocatur ppetio § forma d et quo
ad illud. Absentes citati ad eligendu3
non sunt expectandi plurium dillat.
legati § pmoditu tempus hosti. Citacio
que non e iudicialis non requirit per-
emptoriu Inno. i glo. revocaverit baldus
Par no citat parem § requirit Iuro.
Citatus sine appositione diei pcitatus
ad horam gsuetam Inno. Tempus
statutu a canone mortua voce interpel-
lat. Innotuit. p decretu no pbatur
electio canonica Inno. et hosti. otra
no tam e de sba electionis § de gco-
mittanciis hosti. Sicut apli no pbat
appellacionez sic nec decretu electoz
legittimacio sobolis non firmat electos
illegittime nati quia non purgat viciu
eligenciu quia non trahitur retro. hosti.
Restitutio pape no cassat electione ca-
nonicam quia no invenit locu vacante

Inno. et hosti. Constitutio no tribuit
Ius ubi requiritur dispensatio et cessat vo-
luntas uel ptas dispensandi Inno. Cum
inter. Ecu quis appellat ex iudicium
non augetur effectus eo quod offerat se
paratum probare quia iudici fienda e pro
batio non parti. Item meus provisor
non citat quia procedit ut iudex Inno. ne-
mine se opponente. al citatur Inno. j. de
psup. c. dudum. Attemptata po apploz
ex iudicialem interposita ita demum
revocat si p ea probat causam appella-
tionis veram ce uel partes fuerint i gcor-
dia coram quo fieret probatio talis cause
ut in glo. cas. z no. i x z no q no sufficit
Et hoc singulariter no q ex hoc dco colli-
gitur manifeste q receptio testiu pot
fieri p partem gsenciente adusario debet
tamen effectu huius appellacionis vide plene
j de maio. et obed. p Inno. Bone mem.
maguntin et Innotorio p famam procedit
ad liquidam probationez sine ordine iu-
diciario sm Inno. et hosti. Recepti in
Inquisicione gnali requirunt et recipiunt
in spali Inno. ibi in glo. testes. Quando
gmittitur inquisicio ad instanciam alicuius
recipiunt testes quos ille nominat qn
aut ex officio tunc iudex recipit illos
de quibus sibi videt hosti ff de gdic. ob
tam l. idem e §. si tibi Bar. Pro sna
extoris psumit licet no transeat irrevo-
cabile i rem iudicatam. Secus in aliis
sinis Inno. ita que vide que no j. de offi
dele. c. cu in Iure. Negacionu no sunt
cause io negativa non probat hosti.
Studeant advocati pone negative ut
non videant se astringe ad probandum
ut no ff de minor l. de etate. Si tiner
vis inferri psone dz mitti procurator. Sec
si gsensu doc. et hosti. De gstia ad-
mittitur probatio p sacramentu purgacois
hosti. Sna interdicti recte no fertur
i universitatem quia eet ferri p alieno de-
licto. Qualiter aut citet psonaliter
uel ad domu universitas vide sm hosti
de reg. Iur. l. non pot et ibi glo. circa
e nobilis. Querelam. ayn g tps
requiritur i admissione possionis q
petatis Inno. et hosti. de quo vide
quod no C. de sin. fug. l. i. Supplet
peticio psinam z sna p petitione. In
hiis que veniunt ex quadam gsequencia
pot iudicari licet non sit petitu specifice
ff de minor. l. si Iudex. C. de sinis. l. cu
coz hosti. Cum vinton. Ubi in etatis
simplr prolatu non de graciosa sed de
nali intelligitur hosti et l. fi. C. de hiis
qui ve eta. i pe Jo. Suspensus a canone
pot elige no tamen eligi. Admitti pot
ad electionez et querit Ius ea vice q
al ptatem non ht hosti. Quid autem
sit dice ea vice dic ut hic p Inno. Per
inquisitiones. Etiam gfessio quo no

e citatoz no acquiritur ... citato
appellatio extraiudicialis
... atio
citatio fit peremptoria

receptio testiu fieri pot p partem gsenci-
ente adusario
gmissio Inquisicois
ad instanciam alicuius
prorogativa sine ex-
coitationis
ostra negativa non
probat cautella
Citacio universitatis
ubi in etatis

valet in criminali affert preiudicium quod
factus iudicium ad torturam Inno. Receptio
testium ad cautelam pot fieri parte non
citata hosti. In generali inquisitione non
servatur forma iudiciorum hosti. et adde
quod no. Innoc. de pub. Ind. in prin. Bal.
Ex receptis super inquisitione generali puni-
tur crimen notorium non aliud crimen
Inno. Ex depositionibus testium non debet
quis puniri nisi quatenus modus agendi
patitur. Secus ex propria confessione Inno.
pot quis puniri ex generali Inquisitione
ratione sue confessionis hosti. et no. in .c. de eccle-
siis. cum dilectus. Confessio in sententia inter-
locutoria et diffinitiva valet in alio
iudicio inter easdem Inno. Confessio
facta coram iudice incompetenti ligat
coram iudice competenti quantum ad hoc ut
non possit coram eo dicere contrarium eius
quod confessus est. et hoc modo limitatur
C. de liberal. cau. l. si filium ubi glo. dicit
quod confessio facta coram Iudice incompetenti
non valet. An ex sola confessione absque
processu possit quis dampnari de crimine
sunt varie oppiniones et Inno. nichil
firmat hic sed firmat et tenet quod sic in
.c. accusasti. c. qualiter et quando et hosti. de confes.
l. vi. et ibi nichilominus melius et clarius
quam alibi. **Cum causa** professus
pot expelli de monasterio si est incorrigibilis host.
Baldus. **Cum dilectus** Nominatio est nuda
in tractatu et solempnis in scrutinio
hosti. Si electio fit per dolum an tene-
atur electus si indignus sit ad renunci-
are. Dignitas secundum successorem et si corrup-
ta est dignitas agit successor. Secus in
canonico Inno. Si impugnans electorem
decedit talis instancia non transfertur
in successorem nisi sit talis qui succedit
in honere et honore. glo. per bonum pacis Ino.
Baldus. **Auditis** De duabus electionibus
qualiter prevalet hosti. nisi sit primum vel
alio modo. **In causis** ubi sufficiat
vocatio per campanam host. et Innocen.
Commissio pot revocari re integra.
Non cessio vel collatio potestatis eligendi
non dicitur integrum quando substantialia sunt
inchoata ut tractatus cum est de serba secundum
presidia ut missa de spiritu sancto non fa-
cit desinere rem integram Inno. et hos.
facit l. si pecuniam C. de condict. ob causam
Jo. legittimatio persone procuratoris
non facit eum Irrevocabilem ante lit.
conte. Inno. **Cum ecclesia** Invitis et
mortuis eligentibus contempti possunt electorem
confirmare quod intellige si peccatum sit in
substancia secus si in forma puta quod
pauciores elegerunt quam tunc contempti
non confirmant Inno. facit in simili
l. cum in utilis. et quod ibi no. ff. de accep.
et .l. si mens § si acceptilatio ff. de pact.
et .l. eo. c. quia propter per Jo. Bald.
Cum dilectus In firmatione sufficiat
summaria cognitio. Confirmatio facit

Receptio testium
Inquisitio generalis
Depositio testium super crimine
Confessio facta coram iudice incompetenti
Successor impugnantis electionem
Campana
quando dicitur integra res
Contempti

valere acta licet electio sit nulla Inno. Propter
presumptam maliciam iterato iuratur de
calumpnia Inno. ergo iuramentum de
calumpnia non excusat ab expensis adde
quod no. per Bar. in l. qui solidum § etiam ff.
de le. ii. et l. ii. C. de iuram. calumpnie.
Sententia lata super inquisitione preiudicat
accusationi nisi probetur de proposito inter se
et de ignorantia Inno. Sententia lata
super etate non facit ius ubi vertitur
periculum anime Inno. Interlocutoria non transit
in rem iudicatam quando diffinitive est pro-
nunciandum super principali Inno. pot tamen
appellari de iure civili quando fertur super
capitulo substanciali ut l. Intra utile ff.
de minor. Item quando statim fit execucio
ut si promittetur aliquem capiendum vel
torquendum ut ibi no. Item si non spec-
tant aliam post se ut l. ait pretor § per-
mittitur. Item si non reparatur post ea
ut C. de procur. l. ita demum. et secundum le-
gistas adde quod notant doc. in l. ante C.
quorum appl. non recip. et Bar. in l. ii. ff.
de appl. recip. Sententia lata super etate non
transit in rem iudicatam quando ex aspectu
vel presumptione vel summaria cognitione
lata est hosti. Si aut ex plena discussione
transit in rem iudicatam per probata et contra
probantes ut l. de etate ff. de minor. Tria
sunt genera sententiarum una est que numquam
transit in rem iudicatam ut in matrimonio
propter periculum anime et vinculi insepa-
rabilitatem quia quos deus coniunxit etc.
Alia statim transit ut sine censura.
Tertia que media inter has ut illa
que post .x. dies transit. **Cum in iure**
Si oportet omnes consentire electioni
ad hoc ut valeat numquam tamen electores
possunt eligere unum ex se ipsis. glo. ii. al. sic
Inno. quia aliud est consentire aliud eligere
hosti. Non valet huiusmodi electio facta
eligo illum in quem maior pars consen-
cit et bene valet si dico habeo pro electo
illum quem titius eliget Inno. quod
est nota dignum. **Venerabilem** An
Imperator ante coronationem habeat pleni-
tudinem potestatis cum non dicatur Impera-
tor sed rex romanorum Inno. adde quod no.
in l. bene a zenone C. de quadr. prescr. Ex
petit se absolvi videtur se habere fateri se habere
consciam lesam non autem ex contratus.
Quare peticio absolucionis est potius
defensio quam actio. et ille qui excipi-
endo ponit non videtur fateri contradicit in ff.
de procur. si reus bald. Iuramentum
turpe non est servandum sed turpiter prestitum
sit donec absolvatur baldus. Iu-
ramentum quod est prestitum alicui tamquam offi-
ciali eo deposito non debet sibi servari. ab-
bas non debet benedici nisi exerceatur
Inno. Anno ab incarnatione
millesimo tertio Institutum est quod officiales
imperatoris imperatorem eligunt ut
sunt isti videlicet archiepiscopus colonensis.

Iuramentum de calumpnia
Ab interlocutoria appellatur
etas
triplex est genus sententie
Imperator
petens absolui fatetur et
ponendo non fatetur
Iuramentum
Nota in electione imperatoris
qui eligant illum

nt illi qui eligūt
ez ꝛ a quatuor p
ata sint eis ptūs

versus
tos Jmpatorem

taty ꝯpare nō tenet

r procuratoris

tudo romane ecclīe
irmatonibꝰ fiendis

qui ē Cancellarius ytalie · et abeo pot-
ticus recipe aūttem admistradi · Ar-
chiepus treuerensis qui ē Cancellarius
gallie · Archiepus maguntinꝰ qui ē
Cancellarius Germanie · Archiepus
Brandeburgens qui ē ꝓpositꝰ camere
· Dux saxonie qui ē portator ensis ·
Comes Rem qui ē comes palatinus et
dapifer · dux Bohemie qui ē pincerna
et modo rex · Sed iste septimꝰ non ē
necius in electione · nisi qn̄ alij discordāt
et ī partes equales se diuidūt · quibꝰ
cuis Jmpator cassari posset vide hic in
coll · hosti · et dicitur hij vsus · maguntinensis
treuerens colomens · et palatinus
dapifer dux portitor ensis · marchio
ꝓpositus came pincerna boemus
· Cum dilectus · Non creditur Judici
de processu Jnno · Bone · Jnelectione
pot quis citari ad die festiuum
quia nō ē actus fori Jnno · baldus ·
· Casus in quibus citatus uel requisitꝰ
nō tenetur ꝯparere hosti · Cum ad
nostram · Cum monachatur sb spe
ablatie que nō vacat nō peccat quia
ē licita spes Jnno · Illa · Excōicatꝰ
non ē menbrū vniuersitatis Jnnoc ·
· Scriptum · dn̄s reuocat mido vbo
errorem pcuratoris infra triduū hosti ·
· Ne pro defectu · Tempꝰ nō currit
ignoranti an̄ nisi ī suū fauorez ut ī
· l · genero · ff · exequi · rei · ī fa · iurog · Cetcapter
· de forma ē ꝙ capl'm ꝯgregetur
Jnno · Vbi citatꝫ ille qui nō erat citādꝰ
de necitate pot procedi ad actū eo nō
spectato · glo · illud aut · possūt ꝯmitti
vices et ille cui fcā ē ꝯmissio obtinet
om̄ vim ꝯmittentiū · glo · vice · pcurꝯstitutus
ad vnū articulū ī certa forma
nō ꝯpromittitꝫ · secus si singlārit ī deō
articulo dn̄s ei ꝯmissit vices suas
e · glo · Jnno · factū pꝰ appellationez
iudicialem et pIudicialem reuocatur
quia desiit ee Judex Jnno · Vbi processus
et appellatio fiūt sup eode · etiā
si ab interlocutore · Interim ē super sedendū
ut · ff · de minor · l · intra vtile
ff · de excus · tut · l · diues et hoc ꝯpatꝫ
ria appellatonis et maioritatis tribunalis
hec tamē rō cessat ī appellatone
extraiudiciali · procurator nō Jniat
de ꝯscia intrinseca dn̄i sine spali mandato
Jnno · Penitencia ht locuz in
pctō forme nō ī pctō materie Jnno
et hosti · Contrariū tenet Jo · caldeintinum
Jnno · Reuocatur ꝙ fit ꝯtra
appellatonez non citra appellatoēz
Jnno · et ff · de appl' · p'ꝙ · ꝗ · Jmpator
· Michi · Cū de volūtatꝫ ptās ad superiorem
hosti · Cum dicatꝫ habere
canonicū ingressum · Consuetudo
romane ecclīe ē ꝙ nō ꝯfirmat aliquē
electū nisi sint pñtes duo de electoibꝰ

Jnno · Condempnatꝰ de publico crimine
non intelligitur ꝓterea ēē depositus
abenefitio ī fi · c · Jnno · licet
epūs non sit canonice ꝯfirmatꝰ actū
valent gesta abeo · quia sufficit hoc
solum ꝙ sit firmatꝰ · nec sufficit qd
canonice ꝓpter publicam vtilitatē ꝛ coēz
errorem · ff · de offi · ptor · l · barbarꝰ ·
Cunctanda · Cum ꝯparet et absolute
protestatꝫ ꝙ nō intendit ī iurisdictonem
ꝯsentire ē ꝯtumax · et ideo dꝫ loqui ꝯdicionaliter
· s · si et in quātū sit Judex ꝯpetens
Jnno · Si protestans aliquid
ꝯtra se dicit statur · sibi Jnno · ff · p'dona
· l · fi · et de minor · l · ennlius Baldus ·
· possio vacans prodest dn̄o · ꝫ si nō
ē vacans prodest bone fidei possori ·
Jnno · Baldus · Cum ueteri · Consiliū
debet requiri ante factū et nō solū
ī facto ꝫ eciam ī modo Jnnoc · baldus
· Dudum · aufferre possionez ē
de processu iudicij · Jnno · Excōicatē
ꝛ defendere ē iurisdictōis et nō cure
animaz · Electores nō pn̄t ꝯmittere
de facto electionis facte Jnno · Modꝰ
agendi uel excipiendi · diligenter est
attendendus Jnno · forma rescripti
ē pro libello · i · inserenda ī libello · q̄ ea
forma data ē iurisdictio Jnnoc · et hosti ·
· Jn spūalibꝰ debet crēdei positonibꝰ criminose
uel tendentī ad crimem · Secus
in tpalibꝰ · Dicta testiū semp sunt interpretanda
ī meliorē partem Jnno · et · l ·
fi · ff · de ptor · stipl' · Dicto preter ī dispensatone
non includit ꝫ remouet
viciū obreptonis Jnno · Bnficiū dꝫ
titulus actio popularis · ī qua an̄ · lit ·
ꝯt · pot ꝯstitui procur̄ appellatꝫ anomala
et adriptum ꝓponendaꝫ admittitꝫ
etiam infames baldus · Jn genesi ·
ratificatio nō augmētat nūm · quia absentes
non ꝯputantꝫ in nūo hosti · Cum
post · electio cassatur · ꝓpter defectum
ordinis · et non efficitꝫ ꝓpter hoc ifamis
in fi · capli hosti · Constitutꝰ · Nomē
procurīs ē nomen generale · hostien
· Suscitatus · An appellacio impediat
officiū executoꝝ grāꝫ nō · ī fi · c ·
hiꝰ Jnnoc · procurator sine spali
mandato nō obicit crimen · Cum ab
appellatur extraiudiciū procedit ī causa
non obstante absencia alterius ptis Jno ·
· Ecclesia · an vox electi augeat nūm
hosti · Eis quibus · Tempꝰ currit
impedito ꝓpter suam culpam · quia
non dꝫ ecclīe pIudicare sua culpa
De translatione Rubrica · Cum ex
illo · fortius ē pnilegiū carnale ꝙ
spūale hosti · quanto · pape fert sniꝫ
ī notorio nō citata parte Jno · Licet
· Ista clausula si ē ydoneus nō requit
iudicialem disceptatonez Jno · Jndulgencia
stricte interpretatur ·

q̄ dep̄natꝰ de publico
crīe nō ē depositus
abenefitio ꝓterea

De auctoritate et usu pallii Rubrica

Cum super. Quare pallium archiepiscopi debet habere quatuor cruces nigras ibi per hostiensem. Ex tuarum. Si potest sub iecta persona ergo multo forcius clericus.

De renunciatione Rubrica. Super hoc. Qualiter probetur aliquid factum non nec metu hic per Innocentium et hostiensem. Inpuncta. presumuntur processus et processus actis nisi pro tempore extende appellationis quia tunc omnia presumuntur solempniter acta hostiensis. Citatio tamen non presumitur ut notat Guillelmus de cum in de i pro nec. Tenet sententia in dicto licet ratio contingatur quia falsa vel erronea Innocentius ar. ff. de appel. l. scio et ff. quod metus causa l. ticiam et ff. de minor. l. emilius nam quociensque removetur ratio non dictum est ut l. papinianus vide de act. hered. l. his baldus.

Quod in dubiis. Non potest admittere renunciationem ille qui destituere non potest invitum Innocentius. Nisi. Nullus tenetur scire credere et operari Innocentius. Superior potest dispensacionem derogare sine causa alicuius rei et operari Innocentius. Post translationem. Monachus potest eligi ad episcopatum Innocentius. Licet. Non potest quis renunciare Juri quod ex se absolute non dependet hostiensis. Dilectus. Abbas potest licenciare monachum ut transeat ad arcius monasterium non ut vagetur quia esset apostata nec ut admittitur vel par nisi ex dispensatione episcopi. De supplenda negligencia prelatorum Rubrica. Statuimus. In benedictione abbatis non requiritur examinatio Innocentius contra dicit c. venerabilis § de electione. Abbas non benedictus non potest conferre ordines psal mistatus quibus tamen sacerdos conferet Innocentius. De supplenda negligentia hic finit. De temporibus ordinationum Rubrica. Sub diacones. Que sint consideranda circa promovendos ibi hic per Innocentium. Ad aures. Sentencia late sine causa et ordine non est parendum. Secus in preceptis que non pertinent ad forum causarum sed ad animarum. precipientis ar. ff. de admin. leg. l. quintus § pomponius Innocentius. Nec episcopi. Consiliarii necessitatis sunt vocandi Innocentius. Cum in distribuendis. Cum confert ordines acquirit iurisdictionem super ordinatum nec est ab alio ordinandus nisi primo fiat subeo Innocentius. Vel non est. Ante quartum decimum annum non est quis monachus. Dilectus. De materia dispensationis et quando permittatur vel prohibeatur episcopis dispensare hic plene per Innocentium vide. De etate et qualitate preficiendorum Rubrica. Indecorum. prelatura inferior ab episcopatu vel sacerdotium non liberat a patria potestate Innocentius. Licite. potest quis

habere unam ecclesiam in titulum et plures commendatas Innocentius et hic vide perenniter. Preterea. In minoribus ordinibus constituti possint habere personatum sine cura quia non invenitur prohibitum. Cum bone. An solus lapsus annum in exercitatione sufficiat ad privationem beneficiorum vide hic per Innocentium baldo de ubaldis. Tuas. An preces carnales vel patrocinia inducant symoniam dic ut hic per Innocentium. Intelleximus. Cum transit ad minorem regulam non est apostata quia non facit contra substancialia regule licet tamen in statute transeat Innocentius. De servis non ordinandis. Cum. per baculum designat cohercio Innocentius. De filiis presbiterorum. Ut filii. Illegittime natus non potest esse monachus ut placuit Innocentius. Veniens. Temerarium factum episcopi non habet pro dispensatione Innocentius baldus. Constitutus. notoria excludit spoliatum a restitutione Innocentius baldus. Dilectus. Rescriptum emanat a legato non emanata sede apostolica. De obligatis ad ratiocinia Rubrica. Magister. mutatio est duplex scilicet fori et pene et neutra fit si erat presbiter sed si non erat presbiter fit mutatio iudicis non pene nisi quando cadit in iudicem talis qualitas pene tunc de primo degradari postea remitti puniendus veteri pena Innocentius et fa. ff. ad municipal. l. incolatam et qui non baldus. Laicus tempore delicti et inchoati processus si postea efficiatur clericus vel monachus non mutat forum ut l. si quis postea et l. cum quedam puella ff. de iu. o. iudi. nec penam mutat quia pena non alteratur ubi in penis tempus delicti inspicitur. Sed ubi inspicitur tempus sententie tunc secus. Sentencia cum in tempore procedit moderetur licet secundum aliud tempus accusatio sit informata ff. si ex noxali cum agitur l. pretor ff. de pen. l. i. ar. ff. de neg. gest. l. pomponius ii. Si vero sit clericus ante inchoatum processum idem quo ad penam si in fraudem clericatum accepit [illegible]. Sed quare non potest ut ita dixerim personam sicut et bona alienare ff. de donat. l. post contractum de iur. re absit non enim est persona ut res litigiosa Unde hoc ideo Sentencia noxa est sicut lepra que caput sequitur ut notatur in aut. de mona. in principio et ff. de capit. diminut. l. ii § nemo ff. de postul. l. ex eo vel dic quod electus licet ex ante gesto teneatur inspecto initio tamen Judex temporalis seu secularis non potest ipsum sequi seu exequi sententiam temporalem quia non potest immittere falcem in alienam messem ar. ff. de te. aut. Jud. pos. l. unus § Ideoque et huic ven. dic. sit. ti. § aristo in aut. de sanct. episc. § si vero criminen ubi dicitur quod prius debet degradari et postea tradi ad penam Judici seculari. Sed an post capturam dicatur accipiens debet esse prevenientes dic quod sit quia

Margin notes:

Signum presumat processus actis et sententia

Si corrigi potest sine ratio dicto remanente

pro fidelibus

monachus

in alium monachum alium monasterium

[illegible] sine aliqua precepto non parendum

professio

dispensatio

patria potestas

titulus et commendatio ecclesie

In minoribus constituti personatus sine cura

lapsus annum in exercitatione

preces et patrocinia

In hac [illegible] tempore hab[illegible] distinctiones [illegible] adeptus [illegible] receptus [illegible] maleficium [illegible] ut preced[illegible]

captura e citatio realis. Et nunquam tam
captura non e citatio sed custodia i. de
sma. extra. t. ut fame. vt cum Judex secular
capit clericum in scelere ophensum et vide
hic Jo. an. et Bar. in l. i. ff. de penis bal.
laicus dz postulari ad canonicatum
(Innoc) non eligi. Non impeditur promocio ex
obiectu culpe. sed an ex obiectu doli civi=
liter puniendi vide hic p Inno. Clerici
non possunt esse procuratores causarum i foro
seculari quia obligarentur ad raciocinia
Innoc. **De corpore viciatis Rubrica**
[De presbitero] Etiam i notorio cri=
mine dispensat eps Inno **De bigamis Rubrica**
[Super] Opinio que e i favorem
ohencium prevalet veritati que e i odium
Inno. [Debitum] Uxor significat
xpm cum nunquam ecclesiam dimisit ymo
vir Inno. **De clericis peregrinis Rubrica**
[Cum nos] abbas plene exemptus
habet epalem Jurisdicionem et auctem
in suos. [Tue] Ordinatus i sacerdotem
presumitur habere alios ordines sicut ordi=
natus aperito et districto secundum Inno.
baldus [Te nobis] licet aliqui sint
exempti electio e canonica et non
exigitur dispensatio **De officio ar=**
[Ea que] **de quo archidiaconi Rubrica**
culpa tenetur pluralitatem ecclie hic
vide p Innoc. [Cum satis] quot
modis dicatur cura animarum Inno. et hosti.
aliud e potestas aliud e cura. Cura
iurisdictionis e non ordinis Inno.
Archidiaconus vel alius prelatus
forum penale e de cura animarum
sicut dicio sacramentorum et similia. Sed
forum iudiciale non Inno. Archidia=
conus vel alius prelatus non confert pre=
bendas vel beneficia sed epi tantum de
iure com Inno. [Archid] Electus a
collegio non habet Jus excomunicandi nisi auc=
toritate epi Inno. et hosti. [Ad hec]
Dignitates ecclesiastice non ordinantur
secundum Jus civile nec ex eo sumunt Jurisf
diciones. Epus tenetur ex facto sui
vicarii secundum hosti. baldus [Dilecto]
Simpliciter agens vel i temptare
tam com quam municipale vel consuetudi=
narium Inno. Contrarium vide i. de offi. ord.
conquerente. Que dicantur ordinis epi=
scopalis que auctis epalis que Juris=
dictionis hic vide p hosti. [Ut sin=
gule] Consuetudo extenditur et p=
inlegium sed non prescripcio. Inno. et hosti.
quod facilius extenditur Jus quam factum
et facit. ff. de itinere actuque priva. l. i. §
Item inuiamus et ff. de bo. pos. l. 3.
cum patronus i ratione sui. An legatus
possit facere statutum contra Jus com sic
nisi i reservatis vel prohibitis statuere hos.
De Officio custodis Rubrica

(margin: ..s procurator; ..estas cura; ..atio prebendarum; ..tenetur ex facto sui; ..mpliciter agens; ..a Jus com legatus)

[Custos] pulsatio campane ex pluribus
causis fit Inno. et hosti. et baldus. **De
officio vicarii Rubrica** [Ad audienciam]
Non solum libellus ineptus sed notorie
iniquitati contra Jus statim reicitur. Inno.
Nec debet poni in actis curie quia pot
lacerari verbo et facto ff. de offi. asses. l.
l. Idem tenet glo. in l. qui cum maior. §.
patris. ff. de bo. lib. facit. l. ultima.
C. de ord. cogni. [Clericos] Vicarius
habet iurisdictionem ordinariam et in=
ponit decretum voluntariam et conten=
tiosam Inno. hosti. Vicarius non pot fa=
cere vicarium licet sit ordinarius nisi ex
causa probabili et necessaria Inno. hosti. et
baldus **De officio et potestate iudicis delegati**
[Cum] Quadruplex e consensus .
l. Ber. et hosti. et tribus temporibus
consentitur ante factum in fieri post factum
Qui turbat iurisdictionem efficitur
de Jurisdictione illius iudicis etiam dele=
gati Inno. Delegatus non pot implo=
rare brachium seculare hosti. et vide quod
no. i. c. i. de penis in clemen. [Si pro]
Modus pot apponi in delegatione vbi
gratia pot delegatus pape causam subdele=
gare hoc addito quod sine eius consilio pro=
nunciari non possit. Nam cum possit sibi
renunciare Jurisdictionem ergo et consilium
ymo plus quam pot adicere de consilio alterius
vbi gratia quia dicit ita tamen quod non pro=
nunciretur nisi secundum tenorem consilii
talis persone. Sed i arbitrio non pot
iste modus adici. s. de sequela consilii
Sed de requisitione consilii sic quia est
contra substantiam compromissi Inno. Si verba
necessaria diriguntur in ipsum arbitrum. Secus
si i ipsas partes quia s. volunt et consen=
ciunt quod arbiter sit iudicet et dant
capla in quibus consenciunt sicut fit cot=
tidie et hoc non e de forma compromissi
sed e quedam obligacio inter partes et
iste modus i iudice delegato e de forma
ita quod non valet ipso iure si non servetur
Nam cum non licet deligare licet modum
apponere ar. ff. de Iudic. Iur. l. videamus
§ plt. et sicut modus dicatur esse de for=
ma sive. C. de sent. l. cum eorum ita commis=
sionis forma que illa e forma Juris
quia approbata a Jure. Alii dicunt etiam
quod arbitro pot apponi hec forma ut
sequatur consilium de Jure dandum sibi
non de facto. ff. de here. Instit. l. illa
institutio secundum Ray. Tercii dicunt
sed non placet quod aut assumitur arbiter
in eius mero ponitur arbitrio et tunc
clausula illa quasi contradictoria viciat
aut i eius bono sed non mero et tunc vz
quia consiliarius ille non reprobatur a iure
sed bene reprobatur quod arbitrium sit cap=
tatorium et sub alio consiliarius cum non dif=
finit nec ex consilio oritur actio vel ius
sicut in. c. et p hoc dico quod reservat se
consilium sed non reservat sibi Jurisdictionem
Item si iste consiliarius elligatur

(margin: lacerari pot libellus ineptus; Quadruplex sit consensus et consentiendi tempus; turbans iurisdictionem efficitur de illa; Quatenus differat sequela a requisitione consilii; In tota ista sciendum quis modus i delegato et arbitro possit apponi)

apud pretorem uel seorsum a compromisso standum ē ut in l. Item si unus § prin-cipaliter ff. de arbitris. In arbitratore hoc pot addici sicut in executore ultime uoluntatis et priuatore ff. man. l. Item que § siquis. Quod dixi eē de forma uerum ē nisi probet suam conscientiam ex honerare[t] ff hoc. Item ē uerum si ad-diciatur certa psona. Sed si incerta momenta ē quia tacite intelligitur C. de sent. ex peric. re. l. ij. Sicut qñ addicitur ita tamē ut iuste iudices esse n. momicio non modus uel forā j. e. prudencia Inno. baldus. **De causis** Quanto breuius ē tempus instantie tanto breuiores debent eē dillacōnes Inno. et hosti. Progatio fit quatuor modis s. submissione et tunc quia statim efficitur subditus nō pot penitere ut ff. de Iur. o. Iudi. Est ergo receptus contra ius nō ff. de Iud. l. i. Item fit promissione et tunc hēt locum penitencia usque ad lit. cont. ut in l. si conuenit. e. ti. quia nō obligat so-lucōnis promissionez. Ista fundat Iuris-dicionez apnus ut nō in l. i. ff. siquis in ius uoc. non ie. Item fit declina-torie excepcionis obmissione et hoc suf-ficit si ē lapsus terminus opponendi declinatorias uel ē factus actus contrarius q̄ conpassibilis excepcōni declinatorie ff. de Iud. l. ∫∫ si susceperit. Quatuor impediunt prorogacōnem s. defectus fundamenti in principali Iurisdicōne uel priuatorum C. de Iurisdic. om. Iud. et de Iud. sig-nificauit. Error legis si perpetuam ff. de Iurd. om. Iud. et de Iud. l. ij. quetus ut in decr. l. ij. et prohibicio superioris e. l. § ij. Item cassacio legis impedit prorogacōnem de tempore ad tempus si lex cassat tps Iudicij et instantie. Secus si Iudici tantū ibidem q̄ nō. Quod ∫ dixi de errore ē uerū de Iurisdicōne conceden-dā nō de ea que ē probanda ne possit elidi ut ibi et alibi nō. Et dz pro-gacio fieri ad iurisdicōnem consistem ut nō ff. de admin. tu. l. inter conuenientes. Et ex prorogacōe acquiritur auctas et exerciciū ignoranti principalis Iuris-dicionis. dic ut l. ij § ij quod nō.

Impeditiua prorogationem fieri

Quadruplex ē prorogacio de re ad rem s. de tempore ad tempus de per-sona ad psonā de loco ad locuz. Sed ista de loco ad locū non habet locū in ordinario nisi nō. i. c. i. de foro compet. in clem. Illa de psona ad psona nō hēt locū i delegato et sufficit iurisdictio inhabita ut possit prorogari ad actū h nō in l. i. ff. de Iud. Baldus de perusio. Partes non possūt renunciare solempni-tatibus in uero iudicio. ∫∫ i compromisso sic hosti. Etiā compromittitur i iudicē sepe petitum pot reduccio et obtinet instar arbitratoris hosti

Quadruplex ē prorogatio de re ad rem

Renunciari non pot solempnitatibus Judicij premissis bene pot

procurator non prorogat iurisdicōz consenciendo ∫∫ excepcōnez obiciendo nisi habeat speciale mandatū. In foro penali nō pot prorogari iurisdicio Inno. quia ē pocius officiū quā iurisdicio. lex potencie hēt locuz ubi terminus pfigitur partibus non iudici Inno. et nō ff. de minor. l. intra utile. C. de adulter. l. si. ff. de excus. tut. l. si tū ipe. et l. sicre oportet § consequens di-ui. § iurius Insti. de act. et ff. de dolo l. arbitrio. § pl. Ubi pena non ē certa debet imponi que magis timetur Inno. Pot Iudex eligere minorem in glo. dic q̄ eligit reus ff. de minor. l. q̄ si minor § si firmus tu dic ut nō C. de fi∫us fug. l. quamuis et l. in eodem. ti. in∫ et ibi plene p baldum. Contumacibus nō i[n]ue-nitur certa pena sed tantū condepnatur Inoc. **Si quando** Iudex delegatus non pot exequi transacione partiū quia nō fuit datus ad hoc Inno. Pot de facto resistere Iudici ille qui non ē citatus du-mo possideat Inno. **In litteris** In factis non competenter factū corrigi pot Secus i diffinitiuis pronunciacōnibus Innoc. baldus. Si cui scriptū ē ut faciat tiro prouideri et promisse mandat q̄ hoc faciat in certa ecclia et ibi de Iure hoc fieri non pot mandare pot quod alibi recipiatur. Secus si de iure hēat mandatū licet non hēat facti execu-cionem Inno. ar. ff. de fideius. q̄ satis et man. l. inter. cūs. § abeē et ff. qui satisd. cog. l. quotiens et j. e. t. sup eo. Etiam qui in totū subdelegat pot reuo-care re integra Inno. quod est notabile **Sane** Non pot quis cogi q̄ reuocet protestacōnes suam nisi in inceptacione noui operis Inno. **Super eo** Cred pot ille cui papa committit ordinacōnez ecclie si inter partes debet Ius facere si p modum gr̄e laxioris habet habenas hic unde p Inno. Si sunt plures Iudi-ces delegati et unus cit. **Causam** Con-fessio non diminuit matrimonium. Et Inno. Si sunt plures Iudices delegati et unus abest in dolo prītes nichil possūt Inno. **Prudenciam** Ex pluribus delegatis non pot unus citare nisi cum adierit quare in eum iurisdicio reci-derit Inno. Ad utendum Iurisdicōe nō sufficit ueritas sine sua causa Innocen. et ipe loquitur de ueritate condicōnis et commissionis. Ubi requiritur solepnitas consilij ordinis uel auctis aliter factum non pot ratificari quia deficit forma ff. de fur. ex l. si minor. Secus si nō ē de forma C. de prip. Imper. of. l. uniu-sa et secus si simplex consensus Innocen. Que requiruntur ad confirmatoz rectum possunt post factū suppleri que autem ad inchoacionez requiruntur non Innoc. Maiorem fauorem debet inuenire sponte confessus quā conuictus ff. de Iur. Iur. l. eum qui iurauerit Innocenci9

et si factu i competent diffinitiua in fina non

Coactio reuocationis pte

absente vno codelegato reliqui nichil possūt

Ratificare

Supplere

Sponte confessus

...non forma

...soluat a sententia lata / ...equus ab homine

...suo Iudice

hec clausula condempna. si inueneris condempnandum vel si fuerit probatum non est forma sed monitio Inno. Si actor est excommunicatus reus non labitur terminus Inno. Item excommunicatus actor est citandus si agitur de suo preiudicio Inno. Sententia excommunicationis late a iure absoluit quilibet ordinarius sed ab homine absoluit ille qui tulit vel superior in eadem Iurisdictione Inno. Habentur pro non factis que a non suo Iudice fiunt. **Cum super.** Cum talis est exceptio declinatoria iurisdictionis que reddit iudicium nullum ille cui competit potest eam proponere ab initio coram eodem Iudice vel post sententiam coram Iudice nullitatis et licet non valeat diffinitiua contra contumacem tamen iste qui habet prima facie Iurisdictionem potest mulctam imponere. Si autem exceptio non reddit retro nullum processum unde debet apponi in principio tum siue competat ex priuilegio siue de Iure communi et debet apponi coram eodem Iudice etiam si exceptio contineat crimen vel infamiam eius. Et si Iudex grauat opponentem tunc appellatur secundum Inno. Ergo semper coram eodem Iudice opponenda est declinatoria etiam si tangat crimen infamiam vel condempnationem Iudicis. Nam infamia vel crimen non perimit ipso Iure Iurisdictionem sed elidit ita demum si opponatur. Ergo si non est obiectum non reddit Iudicium nullum. Item Iudici ordinario non potest obici infamia sed solummodo admonitio. Sed contra delegatum potest opponi infamia etiam sine alia admonitione. Non tamen potest opponi crimen sine infamia Iuris ut si quod sit adulter vel homicida Inno. Baldus. Si Iudex iudicat ultra sua iurisdictionem et nichil fuit oppositum tenet sententia nisi sit error expressus secundum Inno. **Consuluit.** Instantia dupliciter dicitur uno modo dicitur integritas totius processus alio modo Instantia citationis. Primo modo finitur instantia dupliciter. Uno modo tempore i. termino quo incipit lit. cont. vel quasi alio modo quia Iudex absoluit reum ab obseruatione iudicii quod fieri potest etiam ante lit. cont. et istis modis etiam acta pereunt non tamen perit Iurisdictio delegata secundum Inno. Secundo casu non finitur instantia nec processus Inchoatus sed solummodo illa citatio aboletur ut l. et post edictum ff. de Iud. sed nouo Iure etiam illa instantia citationis non tollitur nisi comparens hoc petat pronuntiari quia uno comparente i. citato citans habetur pro vero contumace et contra hermaditum secundum Inno. Item quicumque absoluitur ab instantia alicuius litis opus est aduersarium citari. Secus si ab instantia citationis secundum Inno. Ad hoc tamen ut

...cessus ultra sua Iurisdictionem

...t modis dicitur / ...tantia ... perit

...ductio edicti

circumducatur edictum requiritur ut Iudex hoc pronunciet vel partem licentiet aliter non circumducitur quia Iudex potest expectare de benignitate Iudicis sequitur. Et quia potest supplere pro absente qui tamen comparuit si finito termino recedit sine alia licentia non est habendus pro contumace et qui non expectauit de voluntate Iudicis non potest petere expensas aduersario. Notandum etiam quod licet in Iudiciis circumducatur edictum secus est tamen in electionibus et in aliis causis in quibus negocio infecto numquam circumducitur edictum secundum Inno. quod est nota dignum Baldus. Iudex potest compellere contumacem ut non pronunciet ex contumacia sed non in expensis partem Inno. De nocte et hora tenebrarum non potest fieri sententia diffinitiua nec interlocutoria nec lis contestari sed allegationes bene possunt audiri recipi testes quia requiritur in productis sessio Iudicis pro tribunali Inno. Item possunt recipi fideiussores et pignora ff. de feriis l. more C. de dilat. l. non minores post. Ubi citatio est generalis potest generaliter procedi ad quemlibet actum. Secus si citatio sit ad certum actum. Notarii qui scribunt actus extraiudiciales non scribunt actus de nocte sed de die cum inter illa applicatur ut dicitur in l. more pall. Secus in actuariis iudiciorum quia debent scribere horam Inno. **Insinuante.** Nemo in causa sine familie que est in sua potestate vel suo obsequio Iudex esse non potest. Sed modica familiaritas non repellit et facilius repellitur Iudex quam testis Baldus. **Querenti.** In criminali non datur tempus quadrimestre Iudicatis Inno. etiam si aliqua restitutio veniat. Confessio mandatur executioni in ciuili et non in criminali sed expectatur sententia Inno. Missio in possessionem quedam est reuocabilis quedam irreuocabilis etiam ex primo decreto Inno. **Super quo.** Inter auditorem et Iudicem non est differentia quia a quolibet potest appellari si grauat Inno. Omnis qui grauat dicitur modum excedere siue excedat fines mandati siue Iuris Inno. Excedit quo ad iurisdictionem est citatio quo ad tempus et fundamentum est lis cont. Et ne n. ante lit. cont. procedunt quedam preiudicia sunt non litis ingressus. C. de prescrip. long. temporis. l. i. Innoc. Assessor debet eligi cum voluntate Inno. Numquam subdelegatus potest exequi et id delegatus semper videtur reseruare sibi executionem secundum quosdam. Inno. tenet contrarium et cum in totum a se abdicat Iurisdictionem non potest sibi reseruare consilium

An sententia possit fieri de nocte

Que fieri possunt et non possunt tempore noctis in Iudiciis

Citatio generalis

Certo tempore notarii extraiudiciales et iudiciales scribunt respectu diei uel noctis

Repellitur iudex causa sine familie

Executio confessi

Grauans

Electio assessoris

Iudex a quo citat

Simplex commissio ... missalis

sm Inno. Secus si non in totum a se ab
dicaint ut s. e. t. Si pro debilitate ab
esset sibi ipsi contrarius vide hic et ibi per Inno.
et baldum. **Pastoralis** Iudex a quo
non potest citare appellantem Inno. Co=
missio simpliciter facta vel sup toto Inno.
Eo ipso quo quis delegationes suscepit
iurisdictionem suam diminuit Inno et.
Iudex a quo cui non detulit appellationi
potest exequi suam sententiam in certis casibus
Primo si appellatio non fuit interposita
infra tempus appellandi, quia postea post pre=
clusam viam lapsu temporis et hoc constat
Secundo si appellatio est inepta ut si ap=
pellatus est ab interlocutoria sine scriptis
vel sine causa. Tertio quando appellatio
est prohibita a lege ut puta quando quis
est confessus et convictus de maleficio hic est

Casus in quibus iudex a quo sua sententia potest exequi

sm canones prohibetur appellare. Quarto
quando appellatio est remota per clausulam
appellatione remota, in statuto a iure
ut in prefecto pretorio vel in Rescripto
et appellatur in colorate et infrivole
Quinto quando appellatio est remota per
veram contumaciam ut no. in c. i.
de dolo et contumacia in clem. Sexto quando
tertium est appellationem esse iniustam
hec vera sunt nisi appelletur ad princi=
pem quia tunc postquam princeps acceptavit
appellationem nichil est attemptandum
Secus est in alio inferiori qui non potest
iuri derogare Inno. Clarius dicit
ut appellatio petat aperte impossibili=
tatem et illa non trahit negotium
ad superiorem aut petat aliter et
tunc aut in forma et idem aut in
materia et tunc dicit iudex a quo simile
est ff. de minor. l. intra utile. Item
in causa nullitatis dicit quod non impeditur
executio si evidenter peccat etiam in materia
ut no. j. c. cum inhibitione et C. de ordi.
cog. l. fi. quia non derogat iurisdictioni
primi iudicis nec pronuntiatum resin=
dit tamen nullitatis, ut no. dy. ff. de
acquir. pos. l. iii. §. si filius, tamen
si dicatur sententia nulla ex defectu iuris=
dictionis non debet interim fieri ex=
ecutio. Item si at res sit dubia quia
non debet fieri executio in dubio ut
l. si quis pro filio §. si quis de in integr.
resti. ne ludibrio fiat processus prius iudi=
cialis vel ipsa executio revocetur ar. ff.
de excus. tut. l. divus. Sin autem
per apertam calumpniam dicatur sententia
nulla interim fit executio. C. de fals.
l. satis aperte. idem si per presumptam
calumpniam presumptione iuris ar.
in aut. que supplicatio. Secus si ex
presumptione hominis. Nam ex hominis
presumptione nichil est innovandum

quia est probabilis non necessaria ut ff. de
penis l. absentem. Et no. quod licet lege
caveatur quod non possit de nullitate sine
opponi vel excipi tamen si dicatur nulla
ex defectu iurisdictionis procedit exceptio
ut no. in c. i. de sequestr. Inno. Idem
puto si contineat errorem expressum
Sed de errore vellato vel alia nullitate
vellata non potest opponi C. de edic.
di. adr. toll. l. ii. Et quod dixi item in
dubio constitutum executionem fieri non
debere intelligo de executione iudicis
secus de executione legali que innititur
soli veritati ar. ff. de cond. ob caus. l. si
pecuniam §. si filius. Nec fingi lites
possunt in preiudicium dispositionis legalis
ff. de transac. l. cum hi §. si cum lis idem
dico in privata executione quamvis n. publica
executio retardetur privata tamen penam
non meretur ut si quis occidat ban=
nitum pendente causa nullitatis banni
quod tamen re vera valebat sm dy. ut
in dicto §. si filius s. alleg. et sic aufferetur
bannito potestas disputandi ulterius de
banno ar. ff. man. l. quintus et facit
ff. ad munic. et hon. l. reus delatus ff. de
liberal. causa l. qui libertatem. An co=
gnitio seu appellatio sit recipienda non
pertinet ad iudicem a quo per cause cogni=
tionem sed per evidentiam facti per quam si
constat quod appellatio est ipso iure nulla non
supersedebit in exequendo. Sin autem
annullanda per sententiam supersedebit quia
sententia non pertinet ad eum ff. de minor.
l. prefecti Inno. Ex preterito et in primo
gestis pertinet talis notio executivitatis sed
non cognitis executandis cum postea non
sit iudex sed ante bene fuit. Unde illa
dy. est cause cognitio de preterito non de
futuro. Hec cognitio an appellatio
sit recipienda est prima et preambula cognitio
eo ipso quod prima facie non liquet quod
appellatio petet in forma vel in materia
debet admitti. Cuius admissio non est
sententia nec interlocutoria nec diffinitiva
et ideo potest fieri parte non citata. Sed
ad appellationem ad se iustam vel iniustam
istud est diffinitivum cause appellationis
et requirit citationem partis et alia
solempnia Inno. baldus. Donec constet

Quando iudex ad quem in... inhibitoriam

iudici ad quem quod sit iudex vigore
appellationis non potest mittere inhibito=
riam Inno. Conscientia excusat iudicem

Conscientia iudicis aq...

qui non admittit appellationem non tamen
debet eam sequi in exequendo interim
Inno. Cuiuscumque causa retractationis

causa retractationis impedit

etiam per restitutionem in integrum impedit
executionem Inno. et C. de transac.
l. si causa baldus. Iudex nullitatis
potest condempnare et absolvere ut l. vez

hec clausula condempna. si ueneris
condempnandū uel si fuerit probatum nō
est forma ꝫ monitio Jnno. Si actor
ē extoîtatus reo non labitur termiꝰ Jnno.
Item extoîtatus actor ē citandus si agit
de suo preiudicio Jnno. Sn̄ia extoîtacōis
late a jure absoluit quilibet ordinarius
ꝫ ab homie absoluit ille qui tulit uel
supior in eadem Jurisdictōne Jnno. Ha-
bentur pro non factis que a nō suo Ju-
dice fiunt. **Cum super** Cum talis
ē exceptio declinatoria iurisdictōis que
reddit iudicium nullum ille cui competit
pot eam proponere ab initio coraz eodem
Judice vel pꝰ sn̄iam coram Judice
nullitatis et licet nō valeat diffin-
tiua contra contumacem tamen iste q̄ ht
prima facie Jurisdictionem pot multam
impone. Sin aut exceptio nō reddat
retro nullum processum vnde dz oppo-
ni prīꝰ cui siue competat ī priuilegiū siue
de Jure cōi et debet opponi coram eodez
Judice etiam si exceptio contineat crimez
uel infamiam eius. Et si Judex grauat
opponentem tunc appellatur ꝫm Jnno.
Ergo semper coram eodem Judice oppo-
nenda ē declinatoria etiaz si tangat
crimen infamiam uel condempnacioz
Judicis. Nam infamia uel crimen
nō perimit ipso Jure Jurisdictionem ꝫ
elidit ita demū si opponatur ergo
si non ē obiectū non reddit Judiciū
nullum. Item Judici ordinario non
pot obici infamia ꝫ solumodo ad
monicio. Sed contra delegatum pot
opponi infamia etiam sine alia ad
monitione. Non tamē pot oppoi
crimen sine infamia Juris ut s. qd
sit adulter uel homicida Jnno Baldꝰ
Si Judex iudicat ultra sua iurisdicōz
et nichil fuit oppositū tenet sn̄ia nisi
sit error expressus ꝫm Jnno. **Con-
sulunt** Jnstantia duplr̄ dr̄ vno mō
dr̄ integritas totius processus alio mō
Jnstantia citatōis. Primo mō finitur
instantia dupliciter vno mō tempe
i. termino q̄ incipit lit. cōt. uel q̄si
alio modo quia Judex absoluit reuz
ab obseruatōne iudicij qd fieri pot etiā
an lit. cōt. et istis mōis etiam acta
pereūt non tamē perit Jurisdictio de-
legata ꝫm Jnno. Scdo casu non
finitur instantia nec processus Jncho-
atus ꝫ solūmō illa citatio aboletur
ut l. et pꝰ edictum ff. de Jud. ꝫ nouo
Jure etiam illa instantia citatōis nō
tollitur nisi comparens hoc petat pronunti-
ari quia vno comparente i. citato ci-
tans habetur pro vero contumace et ꝯhit
hermodiciū ꝫm Jnno. Item qn̄ quis
absoluitur ab instantia alicuius litis opꝫ
ē adūsariū citari. Secus si ab instātia
citacionis ꝫm Jnno. Ad hoc tn̄ ut

circumducatur edictū requiritur ut Judex
hoc pronunciet uel partem licentiet
alꝫ non circumducatur quia Judex pot ex
pectare de benignitate Judicē sequitez
Et quia pot supplere pro absente qui
tamē comparuit si finito termino rece-
dit sine alia licencia non ē habendꝰ
pro contumace et qui non expectauit de
voluntate Judicis non pot petere ex-
pensas adūsario. Notandū ē tamē
q̄ lz ī Judiciis circumducatur edictū secꝰ
ē tamē in electōibꝰ et in alijs causis
ī quibꝰ negocio infecto nunq̄ circumducitur
edictum ꝫm Jnno q̄ ē nota dignū Bal.
Judex pot precere contumaci ut non pro-
nunciet ex contumacia ꝫ nō ī expensis
parcet Jnno. De nocte et hora tene-
braz non pot ferri sn̄ia diffinitiua
nec interlocutoria nec lis contestari sed
allegatōnes bn̄ possunt audiri et recipi
testes quia requiritur ī predictis sessio
Judicis pro tribunali Jnno. Item
possunt recipi fideiussores et pignora
ff. de ferijs l. more C. de transac. l. nō
minorez pcij. Vbi citatio ē gn̄alis pot
gn̄alr̄ procedi ad quelz actū. Secus
si citatio sit ad certū actū. Notarij q̄
scribunt actus extraiudiciales nō scribut
actus de nocte sed de die cum nge illa
applicatur ut dicitur in l. more pall.
Secus in actuarijs iudiciorz quia
debent scribere horam Jnno. **Jusi-
niante** Nemo in causa sue fami-
lie que ē ī sua potestate uel suo obse-
quio Judex eē nō pot. Sz modica fa-
miliaritas nō repellit et facilius
repellitur Judex quā testis Baldus
Querenti Jn criminali nō datur
tempꝰ quadrimestre Judicatis Jnno.
etiam si aliqua restitutio mādat. Con-
fessio mandatur executōni ī ciuili
et nō in criminali ꝫ expectatur sn̄ia
Jnno. Missio ī possessiōm quedam ē reuo-
cabilis quedam irreuocabilis etiaz
ex primo decreto Jnno. **Super quone**
Jnter auditorem et Judices nō est
differencia quia a quolz pot appellari
si grauat Jnno. Omnis qui grauat
dr̄ modū excedere siue excedat fines
mandati siue Juris Jnno. Exordiū
quo ad iurisdictionez ē citatio quo ad
principiū et fundamentū ē lis cōt. Crime-
n ante lit. cōt. precedunt queda pre-
ludia sunt non litis ingressus. C.
de prescrip. long. temporis. l. i. Jnnoc.
Assessor debet eligi cōi volūtate Jno.
Nunq̄ subdelegatus pot exequi et iō
delegatus semp̄ vr̄ reseruare sibi ex-
ecutōnez ꝫm quosdam Jnno. tenet
contrariū et cum in totū a se abdicat Juris-
dictōnes nō pot sibi reseruare consiliuz

Marginal notes (left): …z non forma; …soluat sn̄ia lata …quis ab homine; …uo Judice; …cus ultra sua Jurisdictōz; …t modis dicitur …ntiā et qn̄ perit; …uctio editi

Marginal notes (right): Sn̄ia possit ferri de nocte; Nū fieri possint et nō possint …; Citatio gn̄alis; Cum ipse notarij … extraiudiciales … iudiciales … respectu diei … noctis; Repellitur iudex … sue familie; Confessio …; Grauans; Electio assessoris

sententiam Innocentius. Secus si non in totum a se ab
dicauit ut supra eodem titulo. Si pro debilitate ab
esset sibi ipsi contrarius vide hic et ibi per Innocentium
et Baldum. **Pastoralis** Iudex a quo
non potest citare appellantem Innocentius. Co-
missio simpliciter facta videlicet super toto Innocentius.
Eo ipso quo quis delegationes suscipit
iurisdictionem suam diminuit Innocentius.
Iudex a quo qui non detulit appellationi
potest exequi suam sententiam in certis casibus
primo si appellatio non fuit interposita
infra tempus appellandi quia post ea pars pre-
clusam viam lapsu temporis et hoc constat.
Secundo si appellatio est inepta ut si ap-
pellatus est ab interlocutoria sine scriptis
vel sine causa. Tertio quando appellatio
est prohibita a lege ut puta quando quis
est confessus et conuictus de maleficio hic extra
secundum canones prohibetur appellare. Quarto
quando appellatio est remota per clausulam
appellatione remota in contractu a iure
ut in prefecto pretorio vel in Rescripto
et appellatur in colorate et in fraudem.
Quinto quando appellatio est remota propter
veram contumaciam ut notatur in titulo
de dolo et contumacia in clementinis. Sexto quando
tertium est appellatione est iniustam
hec vera sunt nisi appelletur ad princi-
pem quia tunc postquam princeps acceptauit
appellationem nichil est attemptandum
Secus est in alio inferiori qui non potest
iuri derogare Innocentius. Clarius dicit
ut appellatio petat propter impossibili-
tatem et illa non trahit negotium
ad superiorem aut petat aliter et
tunc aut in forma et idem aut in
materia et tunc dicit iudex a quo simile
est ff. de minoribus l. intra utile. Et idem
in causa nullitatis dicit quod non impeditur
executio si euidenter petat etiam in materia
ut notatur supra titulo cum inferiore et C. de ordi-
ne cognitionum l. fi. quia non derogat iurisdictioni
primi iudicis nec pronuntiatur rescin-
ditur causa nullitatis ut notatur dicto ff. de
acquirenda possessione l. iii. § si filius. tamen
si dicatur sententia nulla ex defectu iuris-
dictionis non debet interim fieri ex-
ecutio. Item si aut res sit dubia quia
non debet fieri executio in dubio ut
l. si quis pro filio § si quis de integrum
restitutione ne ludibrio fiat processus iudi-
cialis vel ipsa executio reuocetur arg. ff.
de excusationibus tutorum l. dixerunt. Si autem
per apertam calumpniam dicatur sententia
nulla interim fit executio C. de fals.
l. satis aperte. Idem si per presumptam
calumpniam presumptione iuris ar.
in aut. que supplicatio. Secus si ex
presumptione hominis. Tamen ex hominis
presumptione nichil est innouandum

quia est probabilis non necessaria ut ff. de
penis l. absentem. Et nota quod licet lege
caueatur quod non possit de nullitate sententie
opponi vel excipi tamen si dicatur nulla
ex defectu iurisdictionis procedit exceptio
ut notatur in titulo i. de sequestr. Innocentius. Idem
puto si contineat errorem expressum
Sed de errore vellato vel alia nullitate
vellata non potest opponi C. de edic.
di. adr. toll. l. ii. Et quod dixi quod in
dubio constitutus executionem fieri non
debere intelligo de executione iudicis
secus de executione legali que committitur
soli veritati ar. ff. de quod. ob causam l. si
pecuniam § si filius. Nec fingi lites
possunt in preiudicium dispositionis legalis
ff. de transac. l. cum his § si cum lis. Idem
dico in priuata executione cum ius non publica
executio retardetur priuata tamen penam
non meretur ut si quis occidat ban-
nitum pendente causa nullitatis banni
quod tamen re vera valebat secundum dyn. ut
in dicto § si filius de alt. et sic aufertur
bannito potestas disputandi ulterius de
banno ar. ff. man. l. quintus et facit
ff. ad munic. et hon. l. reus delatus ff. de
libe. causa l. qui libertatem. Cum co-
gnitio seu appellatio sit recipienda non
pertinet ad iudicem a quo per cause cogni-
tionem sed pendenciam facti perquam si
constat quod appellatio est ipso iure nulla non
supersedebit in exequendo. Si autem
annullanda sententiam supersedebit quia
sententia non pertinet ad eum ff. de minor.
l. prefecti Innocentius. Ex preterito id est in primo
gestis pertinet talis notio exactitatis id est
non cognitis exactitandis cum post ea non
sit iudex sed ante bene fuit. Unde illa
dyn. est cause cognitio de preterito non de
futuro. Hec cognitio an appellatio
sit recipienda est prima et preambula cognitio
eo ipso quod prima facie non liquet quod
appellatio petet in forma vel in materia
debet admitti. Et hec admissio non est
sententia nec interlocutoria nec diffinitiua
et ideo potest fieri parte non citata. Sed
ad appellationem ad se missam vel instantiam
istud est diffinitiuum cause appellationis
et requirit citationem partis et alia
solempnia Innocentius. Baldus. Donec constet
iudici ad quem quod sit iudex vigore
appellationis non potest mittere inhibito-
riam Innocentius. Conscientia excusat iudicem
qui non admittit appellationem non tamen
debet eam sequi in exequendo interim
Innocentius. Et uterque causa retractationis
etiam per restitutionem in integrum impedit
executionem Innocentius et C. de transac.
l. si causa Baldus. Iudex nullitatis
potest condempnare et absoluere ut l. vero

Iudex a quo non citat

Simplex commissio uniuersalis est

Casus in quibus iudex a quo suam sententiam potest exequi

Quando iudex ad quem mittit inhibitoriam

Conscientia iudicis a quo

Causa retractationis impedit

§ ex facto in fi. ff. de minor. Inno. adde
quod no. i. e. coram Jo. baldus // Cum
facit id quod est servitium appellationis, licet
compareat coram iudice a quo non intel-
ligitur discedere seu deserere appella-
tionem Inno. ar. ff. de minor. l.
in. § scio // Cum appellatur a diffini-
tiua expressio cause non est de forma
appellationis nec artat appellantem
ff. de appell. l. scio // Cum pronunciatur
appellacionem desertam illa pronunciatio
est interlocutoria et ideo debet appellari
in scriptis et cum cause expressione sicut
quod no. in c. fi. de appell. in clem. et C.
quo et qui iudex l. si preses qui desertam
Et ideo quia est interloquutoria reddit
executio ad primum iudicem ar. l. initia
utile ff. de minor. et no. in § qui pro-
uocauit // Expressio cause non ledit
appellantem ut in pan. l. scio. secus
in expressione qualitatis ar. ff. de
institut. l. habebat vel aliud in prima
causa aliud in causa appellacionis
ff. quod cum eo l. ticianus // Et non
allegatum allegato et non probatum
probato si a diffinitiua appello secus
si ab interlocutoria et secus si non
appello sed peto reuocari contractio impro-
omnem causam introducere possum ut no.
Inno. in c. fi. de oper. no. nunc idem
si non appello sed peto restitutionem
in integrum ff. de minor. l. minor xxv.
an obmissum et l. preses // Idem si
appello a precepto diffinitiuo ff. de minor.
l. ait pretor § pmittit Idem si ap-
pello a prouisionibus quas iudex facit
non admissis probationibus meis.
// Nam hoc grauamen aliter rele-
uari non pot nisi data probandi
copia ut l. in § si ad diem ff. de re
re iudi. Secus si iudex fecisset in
facultatem probandi et allegandi
nam tunc quod culpa mea obmisi in causa
appellationis supplere non possum ut
in c. appellanti de appell. in clem. quod
est nota dignum // Ex litteris // Re-
uocatio litterarum domini pape est odiosa et
valent littere licet non fiat mentio de
appellatione Inno. bal. // Cum in
iure // lis mota non impedit ex-
ecutionem sententie Inno. In contrarium facit
clementina ut calumpniis // Cum
est dubitatio de fundamento iurisdictionis
exceptio non ligat Inno. // Inferior
non cognoscit de nullitate sententie
superioris ut in b. Secus Inno. ar.
ff. de minor. l. minor // Nec merus
executor i. de re iudi. c. de cetero et C.
de execu. re. iudi. l. executor // pro
sententia iudicis ordinarii presumitur
// pro sententia iudicis delegati non presumitur
nisi appareat de iurisdictione // Sententia
non meretur executionem nisi constet
de presentia seu citatione tempore sententie Inno.
Idem Guil. in l. i. ff. de iis que uoc. // Sententia
iudicis non facit aliquem procuratorem
nec presumi esse si negetur Inno. no-
ob. l. optimam quia in contractibus in quibus
utraque pars videtur confiteri illud quod
est de s[ubstanti]a // presumitur pro sententia quo ad equi-
tatem sui non quo ad acta iudicii nisi
sit lata inter partes et non contradictores
facit C. de relat. l. i. Inno. // Instrumentum
non probat ea que ibi dicuntur incidenter
sed solum ea quibus notorius fuit rogatus
Inno. // Acta est necesse fieri sed non pro dun-
nisi coram diuerso iudice // Cum
olim // Mandatum iurisdictionis pot
fieri ad futura et conditionale // Acces-
soria ut dupna et similia includuntur
in rescripto Inno. // Propterea quo dicitur
quod talis tali iniuriatur ciuilis questio
committi videtur non criminalis ad uin-
dictam Inno. // Procurator litis non
pot prorogare iurisdictionem sine speciali
mandato Inno. // Procurator pot renun-
ciare exceptioni dillatorie et placitum
etiam exceptionis peremptorie // Alii
dicunt non valere renunciationem quia
remissio est donatio C. de donat. l. si quis
delegauerit et quod procurator generalis non pot
renunciare exceptioni puta non numerate
pecunie probatur C. de donat. l. non ab-
stulit nec fideiussor no. ff. man. l. si
fideiussor C. quod (ex ordinario tamen iudicia
pot procurator concludere in causa licet hoc
non renunciet de cetero omnibus in causa
acticandis ut no. Inno. i. de ca. pos.
et pro c. pastoralis et de integ. resti. c.
ultimo li. vi. Inno. per baldum // Extra le-
gationem sibi creditam delegatus non pot
excommunicare secus in ordinario Innocencius
Coram // delegatus non tenetur admit-
tere subdelegatum alterius impediti licet
ille prepossset in esse impedimento iuris
uel facti cessante Inno. // Concordia te-
stium non est facienda nisi in pari numero
Inno. // Negatiua aliter probari non pot
nisi quia fingitur probata ex quo actor
non probat Inno. // In causa appel-
lationis non est necessarius libellus quia
sine eo pot iudicari ex primis actis Inno.
// Iudex qui cognoscit de restitutione
in integrum contra sententiam si videt sententiam
non valere pronunciat eam non valere
et procedit ad alia sicut iudex appellationis
ut in § ex facto hoc non placet Inno.
quod iudex adhibitus super restitutione uel
nullitate se intromittat de eo de quo
non est actum Inno. vide s. e. c. pastoralis. Jo.

[Margin notes:]
… cause quando appellatur … non est de forma
… pronunciatur appellatio … interlocutoria non
… expressio cause non ledit … tem
… or est ordinario iudicis … quia delegati
qui sententia non meretur executionem
etiam pro equitate sententie presumitur
mandatum iurisdictionis accessorie in rescripto
rescripti dati super iniuriis
utrum possit procurator prorogare uel renunciare
subdelegatus impediti
concordia testium
probatio negatiua
libello in causa appellationis non est necessarius
Iudex datus super causa restitutionis in integrum

cassatio processus

Venerabilis. Si ordo non servatur processus cassatur Jmo. Significantibus. Que sint miserabiles ibi p(er) Jmo. Sententia lata negative sup(er) iurisdictione delegata non pot(est) revocari etiam de voluntate partium prorogantium Jmo. Cum partes intendunt prorogare iurisdictionem delegatam illam solum prorogatur siqua est non ordinaria Jmo. Suspicionis. clausula quod si non omnes tacite intelligitur in r(escri)ptis in fine. Jmo. et ibi vide P. et B. Interdictum vel excomunicatio non potest venire in pactum Jmo. quia pertinet ad potestatem clavium non ad potestatem p(ri)vatorum. Inopia excusat ab excomunicatione vel interdicto. Excomunicatio non incurritur nisi finito termino ad solvendum dato Jmo. Quoniam. Que transeunt in successorem considerandum sunt forma verborum et natura rei commisse utrum transmittatur iurisdictio et an illud negotium sit industriale. Nam si iurisdictio tunc pot(est) fieri commissio commissionis quia non refert a quo fiat quia idem est exitus utrobique. Secus in aliis negotiis secundum Jmo. ut si committatur officium predicationis vel examinatio testium et huiusmodi quibus non est contentiosa iurisdictio. hinc est quod executor non facit subexecutorem. Secus si papa non dicat exequaris sed dicit compellas vel facias provideri quia tunc per alium expediri pot(est) Jmo. Cum delegatus pape subdeleget verum est quando papa non est usus precepto sed commissione. Nam si precepit per se ipsum expedire debet in signum perfecte obedientie ut no(tatur) ff. de offi. pre. l. Sepe. Et vide quod no(tatur) ext. de offi. deleg. c. i. in clem. et facit de curatore furiosi. l. cum bonis in ratione sui. Arbiter autem non pot(est) alteri committere quia non habet iurisdictionem ut ff. de arbitris. l. non distinguemus. §. de officio baldus. De officio legati Rubrica. Non dicitur maleficium seu malum esse notorium per confessionem quicunque confitetur factum et negat illud esse maleficium ymo dicit se iure fecisse ideo conservator qui habet magis punire quam cognoscere non intromittit se de hoc. Alii dicunt quod ymo quia reus et non actor parat viam ad cognoscendum ultius et facit quod ampliatur iurisdictio Jmo. Unde si reus producit testes actor similiter producit etiam si alias non posset. Probatio testium probantium simplex factum non probat notorium. Secus si probet factum cum circumstantiis includentibus notorium ut quia factum coram populo vel in consilio generali per confessionem aut simplicis facti bene aut probatur notorium aut fit notorium extra confessionem. Jmo. Si testis dicit vidi talem cum gladio percussum tamen in facto non intrinsece probat Jmo. Officium conservatorum consistit quasi in mero imperio Jmo. et solum in notorio possunt inquirere ex officio Jmo. Ubi qualitas facti puta notorietas affert iurisdictionem non sufficit probare simplex factum quia est iudex incompetens ut conservator Jmo. Non sufficit probatio simplex quando exigitur probatio qualificativa. Conservator qui condempnat de crimine pot(est) taxare expensas et dampna et audire super hoc testes in eo quod venit accessorie et si actor non vult conservatorem de hiis cognosci absolvet reum Jmo. baldus. Volumus. legati possunt facere in provincia sibi commissa constitutiones generales in hiis que pertinent ad suam iurisdictionem Jmo. et sic facere statuta per eandem presumptam metam procedit iurisdictio et eandem metam habet iudicare et statuere Jmo. Sive quis habeat iurisdictionem altam seu superiorem sive bassam id est inferiorem pot(est) facere statutum de spectantibus ad suam iurisdictionem non tamen pot(est) facere statutum ne a sua sententia possit appellari quia soli principi licet apponere clausulam appellatione remota §. de iur. iur. ex c. venientes. Cum hoc sit appellatio sit recipienda nec ne non pertinet ad suam iurisdictionem sed ad iurisdictionem superioris. Numquid ergo valet statutum quod facit in quibusdam provinciis quod ab interlocutoria non possit appellari videtur quod sic si appellatur ab inferiori ad ipsum legatum. Secus si ad papam quia non pot(est) divertere aquam a molendino domini pape pot(est) tamen hunc modum tenere scilicet quod faciat tres iudices primum prime cause secundum prime appellationis tertium sedis appellationis et sic non poterit appellari secundum provinciam quia non est licitum tertio provocare et sic hoc est vi iuris communis non statuentis secundum Bar. in l. omnes populi ff. de iusti. et iure contrarium nil est quia ad papam pot(est) appellari obmissis gradibus. Si autem facit constitutionem non negativam sed affirmativam puta quod ab interlocutoria liceat appellari viva voce valet quia constitutio ampliat ius superioris et non minuit secundum quosdam. Sed non videtur quod possit sine speciali commissione statuere illud cum contrarium speciali dominus statuit ff. man. l. si hominem. Et quid si statuit ut procedatur summarie et de plano videtur valere quia non tangat ius superioris sed ordinem iudiciorum in contrarium allegatur ff. de off. pres. l. nec quicquam ut no(tatur) in spec. ti. de delegato §. superest ... sed numquid et in c. ultimo de

Margin notes:

casus miserabiles

irrevocabilis sententia

clausula quod si non omnes

Inopie excusatio ab excomunicatione et inde

In quo consistit officium

Vide hic usque in fine facere possit legati

Subdelegatio

Vide hic quando dicitur aliquid notorium

hetius li. vi. et de ubo signi sepe i tria glo. et quid sive minor restituatur ff. de minor. l. iii. i pri. et vide plo i c. ultimo de appell. li. vi. i novella De offo ordiarii R.

Per nicolaum. Judex secularis tenetur observare sniam et bannum et excoicatos epi et extra eps tenetur servare sniam et bannum Judicis secularis. In hoc dria quia eps pot compellere secularem ptatem pcensura ecclesiasticam ad observandum suam sniam non aut extra quia nedum unus ptas sed etiam rex e sub epo quo ad censuram ecclesiasticam scdm Jnno. et facit q no ff. de postul. l. exco. Non tamen cogitur Judex secularis procede vel exequi ad mandatum epi nec extra lz madam ab uno alter debeat iuvare scdm Jnno. baldus. papa supplet defectum superioris et corrigit eius iniustita Jnno. Ergo Imperator superiorem habet in temporalibus quod falsum e. Sz in criminalibus ecclesiasticis dictum Jnno tollerari pot crimen ecctiasticum et qd si ecclia no eet crimen no eet aput gentiles j. de purgatione ca nos inter. Cum ab ecctiaz. Rectores collegiorum habent iurisdictionem in ca universitatis et singulorum et etiam alii qui non sunt de collegio possunt coram eis agere contra totam societatem et contra singulos de societate Jnno. et statuta eorum valent coram suo iudice ut l. ii. i fi. C. de consti. pecunia ubi de hoc pBar. Utrum i una civitate vel castro possunt ee plures universitates et quid de ee universitatis hic pJnno. Item dicit Jnno. q una universitas unius civitatis non pot se dividere in plures. ergo si aliqua Civitas habet intrinsecos et extrinsecos, extrinseci non faciunt universitatem sed intrinseci qui possident solum et territorium et retinent aput se Imperium et ingressus. Nam et hoc Jus solo inherere vz. ar. C. ubi et aput qs l. fi. et io extrinseci non pnt civitatem subicere vel obligare maxime ad cumulationem que etiam vera collegia reddit illicita ut C. de fundo Aluto l. ii. bal. De omnibus de quibus pot cognoscere inferior pot cognoscere superior i eodem territorio facit ad hoc C. de offi. pfec. vel. l. r. in fi. nisi consuetudo certum ordinem pstringet i cognoscendo scdm Jnno. qui dicit q ipso iure non valet quod fit contra consuetudinem informatam iurisdictionem et contra ordinem consuetum Jnno. bal. Cum nos. Si primus lapsus non eligit succedit eps. Secus si eligit indignum et non e tempus lapsum Jnno. Significavit. Ille q no compareret non dicitur turbare iurisdictionem vinio iuvare quia fratius proceditur Jnno. ut in c. solet de sententia exco. Quanto. Se quo superior confirmavit regulam videtur dedisse albatibus ptatem faciendi ea que continentur i regula contra suos monachos et conversos Jnno.

Ad eximiedam. Quid significet clausula siquid residuum sint cpes Jno. — *clausula siquid residuum*

Pastoralis. Quo no dicitur eps Judex exemptorum i no exemptorum et eorum qui nichil committunt quod ad suam iurisdictionem revocetur. hic pJnno et facit C. de decur. l. i filius li. x. — *fauor epi super exemptos*

Licet. Cum rescriptum nichil addiat iurisdictioni ordinarie videtur nuda monicio Jnno.

Irrefragabili. lex prima § solent ff. qui appel. sit sic intelligitur quando pretor sedebat in ordine no Judicans sed consulens vel qui sedit iudicans sed contradixit et ideo pot cognoscere de appellatione quia cognoscit diverso iure Jnno. — *Intellectus legis prime § solet ff. qui ap. sit*

Aliud e interdictum aliud cessatio adivinis nam tunc celebrans non fit irregularis Jnnoc baldus — *Inter decim i cessatio adivinis differunt*

Ex parte. Epus no corrigit excessus canonicorum suorum quia sunt pes sui corporis Jnnoc. Verbum concedo significat dispensationem. Verbum pteriti temporis i canon late sine Jnno. et no ff. de capit. dimi. l. admissione Jno. — *dispensacio* — *canon late sine*

Conquerente. Abbas p capella que non e de mensa no pot agere nomine suo sed capelle sibi subiecte Jnno. Qualiter acquiratur iurisdictionis possessio abio possidente et cui sit nuntia Jnno. — *De mensa albatis acquisicio possessionis iurisdictionis*

Libellus generalis includit ea que sunt iuris comis no ea que sunt consuetudinis. Vel dic quod libellus non indiget specificatione in hiis que includuntur sed specifica expressione Jnno. contrarium vide S. de offi. archi dilecto. Sententia universalis mandatur executioni i hiis rebus que probantur tempore executionis Jnno. et C. de iur. fisci l. facultas li. x. — *libellus generalis* — *executio sine universa*

Romana. Officiales foranei vel constituti p prochianos no habet ordinariam Jurisdictionem Jnnoc. De officio iudicis Rubrica. — *official foraneus*

Judicis. de intellectu legis de usu aque ff. de varris et ex ordi cognit. vide hic pJnno. bal. de perusio et c. — *Intellectus legis de usu aque*

De maioritate et obediencia R.

Cum certum. Prior claustralis convocat capitulum ad electionem faciendam non tamen ht iurisdictionem nec e sindicus propter hoc pot compelli prior ad convocandum capitulum si necessitas incubat ff. Jnno. ff. de fideiu. liber. l. iii. Jnno. — *Jurisdicio prioris claustralis*

Inter quatuor. Possessio nemini sine cause cognitione e auferenda Jnno. Quando petitur Jus i aliqua re debent vocari omnes quos res tangit Jnno. Interdum tamen vocantur hii quos res no tangit — *cause cognitio* — *Qui vocari debent illi quos res tangit et qui illi quos no tangit*

...na ecc. Judicis ...em Judicem — *...na Civium contra ...enses* — *Superior e Judex ordinarius suo territorio* — *Consuetudinis ut no quid contra ipsam fiat*

218

p p iudiciu sed p affectum ut consangu-
nei et amici / quod e in vno casu tm
s. qui volo procedere contra aliquem abse-
tem nel pupillum tamq s indefensu
Nam ista negatiua q sit indefensu
aliter apparere non pot nisi p istaz
discussionez et cuiacionez ut l. ergo
ff. ex qui. ca. ma. / primo hii qui p iu-
dicio contingunt citandi sunt nisi in
illis casibus i quibus res inter alios
acta aliis p iudicat. sm Inno. et no.
ff. de aymor. l. de etate. et ex qui. ca. ma.
l. cu militis § 1 et C. si pter publicz
pensi. l. si deserta. in fi. / Regulariter
aut non sunt citandi illi qui no hnt
Jus i processu / Quod super
Exempti hntes populuz debent habe
cathedram et rone populi debent ad
synodum ire Inno. / Dilecti / Capitu
prosequitur Jura epatus quia videt
tocpaliia et spualia tota epo et caplo
Inno. / Eciam opetur appellacio ex
nouitu i ante factis et po factis Inno.
Juramento formato a iure nil debet
addi uel detrahi quia certos habet
fines Inno. / Statuimus / aymores
clici minora bnficia faciunt in ecclia
quia purgant ecclias attendunt lam-
pades et pulsant campanas et an
sunt eis maiores prefendi in p bendis
hic p Inno. / Cum inferior / Epus
sine archiepm no ex coicat lz in sua
diocesi delinquat quia e inferior sz ma-
§ Seneum arcepm sic quia i suo teri-
torio maior e eo facit. ff. de maio.
l. aput eum Inno. bal. / Humilis
Si arbitrator het ptatem aufendi
multum et parum non pot peti
reductio sm hosti. / In negociis vni-
versitatuz et collegiorz no e nece sin-
gulos citari et ideo nec absentes de-
bent citari § administratores / Secus
i factis singulorz q debet ee citacio
singularis non gnalis et ideo eciaz
absentes sunt citandi ff. de minoz
l. eciam § fi. Inno. / Eciam procedit
ad instam partis Judex no dz citare
nisi reum conventum / Si vo ex officio
tunc citari debent omnes quos tangit
Inno. / Et interim differtur execucio
Inno. et hosti. / Venientes extra diocesi
semp remittendi sunt ad Judice qui
cognoscit inter principales Inno. et
dicunt venire ex transuerso illi contra
quos non agit. ff. de Jud. l. veditor
De treuga et pace Rubrica / Tre-
ugas / papa e publica psona Con-
suetudo excusat a pectato Inno. De
pactis / Cum pridem / papa
e publica psona Inno. / Renunciacio
litis pot fieri eciam absente altera
parte et ex hoc patet quia pot desi

appellacio pactum zinu uel renunciacio
expressam eciam altera parte absente et
idem tenet glo. in l. p oquia lit. C. de pat.
/ Sz quid si non renunciatur liti sz ali
Juri / Siquidem tacite valet inter abse-
tes. C. de pac. l. 1. et ff. de minor. l. filius
Si aut expresse aut e Jus qd pot tolli
mida volutate puta sola ratificacione eciam
valet i absencia. ff. de neg. gest. l. pompo-
nius et l. nesennius / Aut e ius acquisitu
tum quod non pot tolli nuda volutate
vnius et tunc si interuenit mediu organi
nuz de nuncius uel epistola valet ar.
C. de act. et oblig. l. consensu / Si autez
non interuenit Instrm i. organu vnia
glo. dicit q valet ad exceptionez doli
ut ff. de liber. lega. l. non solum. § li-
beratonis / Sz illud eet veru i ultima
voluntate secus in contractibus ut no. ff.
de pac. l. idem i duobus / Exceptio ergo
queritur iniusto i ignoranti tho. De
transactionibus Rubrica / Si alt
Statuta laycorz sup ecclis valent
si papa illa confirmauit non alit Inno.
Statuimus / Eciam epus alienat no
requiritur statutu decretu superioris
secus qn inferior platus Inno. / Contin-
git / abbati promittit de rebus ecclis
agere § non transigere Inno. bal. / Ad ecclesiam
Si clicus petit beneficiu vacans qu
tunc sunt citandi unde hic p Inno. / Ju-
dex pot defendere suu processuz hosti.
Ex litteris / Nota no valere lras a no
clico super beneficio impetratas Inno.
Finit hic Rubrica de transactionibus sequitur
Rubrica de procuratoribus / Alia
quidem / Eciam dicunt gesta in-
de hic plene p Inno. / Querebatur
An absens teneatur mittere procuratorem si
e absens mala occone ut ppter bannu
tunc tenetur mittere. ff. de mi. l. pompo
Si bona excusabili rone et si neccia
tunc non imputatur sibi i dampno. ff. de
de integr. resti. l. fi. Si spontanea et
ex causa p uilegiata ut studiorz tunc
idem ut l. sedet si p procurem § 1 et l.
necuo ff. de ex qui. ca. maio. / Sz ex ca
no p uilegiata tenet mitte si notum
commode al. non. ff. procuratorio l. si convenit
tu sic et vbicunq dicit q reus absens
non tenetur mitte e veruz nisi absen-
tauit se lite contestata quia tunc tene
mitte uel dimitte ut l. eundem §.
ff. de leg. in q. / Item dicit Jo. qd ad litis
contestacionem non tenet mitte p curatorez
nec ad sinam ut no. ff. de hered. Instit.
l. si quis heres instituat que differencia
non probatur lege baldus / An ad ne-
gocia teneatur mittere procuratorem no
ff. procuratorio l. si convenerit negocia n.
no reddimit i invitum § iudicia sit
An ad iudicia habes. ff. de diuers.
et tpa. pscrip. l. 1. / Nuncius potest
constitui i iudiciis ad allegandum causas
absencie Inno. / An contumax q pa-
rens Judice sedente p tribunali

indigeat restitutone ad appellandu Inno.
non firmat. tois tame oppinio e q no
quia ipo iure appellat. quia lex admit-
tit cparitionem suam et fingit eum
non cutumatem ut l. diuus ff. de in integr.
resti. Et ita no glo. ff. eo. i. l. inter
minores. Sz si vult restitui ad tota
tam oportet q petat restitutonez. qz
qui statim et venit obtemparasse videt
et ideo dignus e restitutoe. Expedit
aut potius restitui qua appellare quia
non inter alios ff. de minor. l. perfecti
Et qz no ita cito deserit lis restitutois
qua appellatonis. et quia pot peti re-
stitutio post x. dies s non interponi applo
Alij dicunt q verissimus contumax qui
dixit nolo venire indigeat restitutoe
ad appellandu no ipo iure. Sz verus
contumax qui inuentus nichil dixit. ipo
iure s fictus ipo iure appellat. et
hoc non ex qualitate cotumacie sed
beneficio. Citeparitionis hoc plus
consequitur quia pot restitui ad tota
causam et ita intelleret dns azo.
Ad sniam expensaz non e necia
citatio spalis sufficit contumax uel
citatio ad diffinitiua. ergo et taxato
expensaz fieri pot sine noua cita-
tone quia e executio implicita co-
dempnatois expensaz et adde q no
i. e. q metus causa Inno. Contra Int-
locutoriam petitur de plano Inno.
Snia non tenet qua legittima cita-
cio non precedit Inno ff. de re iud.
l. si re nulla. et ff. iudi. sol. l. vir bonus
C. ne de statu defunct. l. si pater. Se-
cus si e aliqua s pot elidi quia certat
nisi opponatur. Ex insinuatone
Ille qui constituit procuratorem no dicit
hre aduersarium nec iudicem anq
iudicem adeat et io si reuocat
procuratorem ante litis contestatones no
tenetur intimare nisi ipi petitori
Cum petit annullari snia uel processus
idem si contra. de in integr. resti. constitut
iudicis officium imploratur Inno. Et
officium iudicis dr largo mo actio
psonalis. et no perit exceptone rei
iudicate nisi in causa expressa in
libello Inno. In nostra Etiam lite
mota si lis e contestata valet contestaco
s non valet reuocatio Ino. Mandatu
ad negocia pot reuocari et sufficit
soli procuratori intimare hoc verum
nisi sit directu ad certaz psonaz qz
tunc illi oportet intimari ut l. i. s.
fi. et ibi no ff. de contr. empc. et s.
si ergo sm martinu. Si principalis
psona confitetur et negat statur confessior
Secus in pluribus procuratoribus
eiusdem non in solidum constitutis quia
debent concorditer confiteri aut negare
licet iudex possit conueniri ex malefic.
et quasi tamen qui petit cassari.
processus non agitur contra eum s contra
illos quorum interest et cu illis debet
fundari iudiciu. Item ille intelligit
pars qui citatur et contra que fertur
snia Inno. Iudex qui tulit sniam int
partes non e citandus. Secus i inquirete
ex officio Inno. Citatus ad processuz
non e citandus ad interlocutoria secus
i diffinitiua. ut ff. de offi. psi. l. nec
quicq. s. ubi decretu per Ja. butrigariu
Auditis Snia interlocutoria pt
ferri contra absentem etiam no per contu-
maciam Inno. et per Jaco. butrig. i pal.
s. ubi decretu. Sufficit citatio gnal
Sz ubi quis citatur ad unu articulum
citari dz etiam ad alios Ino. obmissum
i interlocutoria pot suppleri postea
secus i diffinitiua Inno. Tractus
futuri temporis non spectat ad iu-
dicem in odiosis. s i fauorabilibus
sit Inno. de quo per doc. i. l. et l. non
quemadmodu ff. de iud. Jo. Petitio
Comparicio dni necia nunq reuocat
ymo firmat mandatu prius. Sz
voluntaria ante litem contestataz reuo-
cat. post litem aut contestatam distin-
gue. quia aut e contradicta et tunc
non fit reuocatio. aut e admissus
dns et tunc videtur mandatu reuocas-
se Inno. nisi procuratore i rem sua. ff.
de procur. l. si actor malit et nisi pro-
testetur se nolle reuocare. Et nisi acce-
dat procuratori adsistendo et no suc-
cedat instanciam i se transferendo ff. de
procur. l. paulus et l. i causae s. fi. et
iudicat. de satisd. s. si vo aliquis. procur.
constitutus ad lites contestandas et ad
substituendu pot per se totam cam per-
agere ut ff. de procur. l. qui procur.
dat Inno. Attendens Temporalia
sunt de foro imperatoris et spualia
de foro pape Inno. Constitutus
Sufficit q citatus ad unu actu faciat
procuratorem ad illum actu. Secus si
citatus sit gnaliter. Non sufficit
procuratorem dimisisse si procur. non
vult comparere et tenet dns i expos
ee Inno. Consulti spualia et
iudicialia non possunt excoitari
alia pnt. nec etia pstant auctez
Inno. De hijs que vi metusue ca fiunt R.
Perlatum Votum no solempne
non intelligit ratificari et uxor sep
intelligitur ee in timore viri Inno.
Nimia reuerencia timori equiparat
ut no. in. l. i. ff. quaz rez act. no da.
Cum dilectus Sicut metus dz
cadere i constantem sic dolus i pru-
dentem al no viciat iuramentuz Inno.
bal. Super eo Contra omnem
violentu vi expulsiua inquietatiua
turbatiua et conpulsiua pbatur i esse

expensaz fit sine
interlocutoriaz sniaz
iudicis no perit ex
rei iudicate
el negatio principalis
cassacionis processus
contra iudicem

Omnis dicat pars
No citatur iudex ferens
sniam s inquirens sic
Ad interlocutoria no
citat s ad diffiniv.
sic
citatio gnalis
Supplet sine interlo-
cutorie et no diffinitiue
si quid obmittitur
tractus futuri tpis
Cum comparicio dni
reuocet et no
reuocet madatuz
procuratoris
reuerencia
metus
dolus

psiiramentū Jnno. et nō ff. vti. pos
l. si duo § fi. qui a iste dolo facit. ar.
C. vn vi. l. fi. Sz solus dolus etiam
sine vi vt Instit. de vbo. ob. § plt bal.
Cum dissigillat saculum sub traxisse
videtur et q eū iuratur iudex trime
taxat. Iuramento et taxatone
pot appellari Jnno. Cottidie allegat
q ab iniqua taxatone dampnaz et ii
ee pot appellari non a tota quia est
execucio pme § a quota ar. q nō
ff. q me. ca. l. si cū exceptio § hec at
actio Jnno. Ex iuramento q requit
taxatonez Judicis non oritur actio
Secus ī eo q imponit legem Judici
et parti Jnno. Item nō orit actio
quia iuratur ex facto ex quo nō orit
actio quia ē factū merū ab omni
natiuitate actionis abstractū § ad.
Idem etiā si sup finctibz iuretur. od.
Secus si iuretur sup iure uel facto
nō mero uel mixto ex quo actio solz
oriri et sup contractu fm Jnno. Tod

De in integrum restitutione Rubrica

Cum pemissent. licet ille
qui expellitur protestet nō tamē
retinet possessionez Jnno. Nūqū
acquiritur quasi possio Juris ellige-
di p electionem nisi cfirmet. et
sufficit pma cfirmacio ī cdictorio
iudicio. Electio integrat. ex tribz
ex facto ex patientia eoz quoz ītest
et ex cfirmatoē supioris. Manda-
ta que fiūt ī Judiciis ex obrupto nō
valent. nec oportet q appellet Jnō.
Qualiter intelligat lex plt. ff.
de aqua cottid. et esti. Jnno. baldus
Non ē interdicendū vsus possori sed
interdicenda sunt arma. Jnno. Qua
liter formetur libellus qui petitur
cassari electio hic vide p Jnno. Audit
Quam libertatē dant reges eccīs
hic p Jnno. Supplicatio ē prīm por-
rectio et petitio venie ad corrigendū
quod male actū ē ... fiat hic p
Jnno. Ex litteris. Potest quis eodē
libello petere ī integrū restitutionez
et rem sine petat restitui cōtra sniaz
siue cōtra cōtractū celebratū sup pos-
sessa a petente. Secus si sup re nō
possessa. et ideo aliud ē rē petere
petit restitutio q psūptionez ...
non possidente pscribit. et est rnia
rescisoria Jnno. Quādo petit resti-
tutio ad allegandū uel probandū
in iudicio sufficit summaria cognicio
et summaria probatio Jnno. Incollo-
cate petere ē probabilem cām ... assi-
gnare in libello uel Judici interroganti
Jnno. Sublatam. psumptio cōtra
petentem facit q petitio restitutionis
nō retardat petitonez executionis

dissigillare ē furari
Iuramtū taxatione appellatur
qui ex iuramento nō oritur actio
protesta possionē non retinet
Nō acquir possio Juris eligēdi et qn electio integrat
Intellectu l. plt. ff. de aqua cotti. et esti.
Cassatio electionis
Supplicatio
petit sim restitucio integrum et rem
rescisoria
Summaria cognitio et probatio
vehemens nuda psumptio

Jnno. et hoc verū vehementi psumptioe
Juris sicut ē psumā pncipis et pfecti
ptorio. ff. de offi. pfec. ptor. l. i. Secus
ī nuda psumptone hominis quia ...
nudam psumptionez hoīs nō recedit
a iure cōi. ut ff. de pen. l. absente ar.
q. C. de exor. tog. l. fi. et de fal. l. fi.
Coram. finito termino opleta est
lesio Jnno. ar. cō. ff. de ... empt. l.
cum fundū, certū currit ... Jnno.
Terminus obstat et ultra terminū
nulla admittitur probatio Jnno. Ce
Ecclia uel minor non restituit ad
opponendū exceptionē declaratoriaz
maxime hodie fm Jnno. Sed ad di-
latoriam solutionis uel pemptoriaz
restituuntur ff. e. l. minor. xxv. anis
obmissam et ibi nō. Constitutus.
pot intemptari nullitas et ī integrū
restitutio cdicionali ī eodē libello Jnno
baldus. prescriptiones statutaē cibz
currunt etiam minoribz § egent re-
stitutonē Jnno. baldus. Causam
Si minor coram arbitro obmittit
excipere uel probare nō pot coram
eo petere restitutionez integrum.
Beneficio. Quando differat restitu-
tio contra sniam uel ad appellandū hic
per Jnno. quādo psumit cessio simulata
Aliud ē cessio aliud ē contract. Cessio
debet adherere contractui non pcedere
ex interuallo nec seorsum diuisis Instru-
mentis ut ī de alien. Jud. ca. parte
De intellectu aūt l. si heres C. de liti.
hic vide p Jnno. De arbitris Rubrica
Non sine. arbiter nō recipitur
in testem. et si fateat se corruptum
non pudicat parti Jnno. Contigit
Causa electionis ecclīastice non pt
in laycū cōpromitti Jnno. Per tuas
De intellectu legis si de meis ī pn.
ff. de ar. arbi. vide hic p Jnno. Septe
Mortuo prelato vacat possio platu-
re § non possio bonoz ecclīe Jnno
Electores non transferunt dominiū
platurae § cfirmator Jnno. Exposita
De re subtracta psumam non pot
cōpromitti Jnno. Innotuit. Non
derogatur iurisditioni licet iudex de-
legatus recipiat cōpromissum Jnno
Si datur pmis duobz arbitris po-
testas eligendi tertiū in tertiū ī casu
dissensionis tantū non valet Secus
si tertium quia partes plene cfidunt
de eis. Si tercius arbiter nō pnunc-
ciaret aut eet nudus cōsiliarius aut
pedagogus fm ... ar. tu. dic qd
non valet uel aūcte partiū elligit
§ aūcte Juris. Et iste tercius ē arbit
in quātū laudat et metu pene sibi
a partibz paretur. Et nō ē arbiter
quia discordat ab utroqz aliorum

ultra trm̄ pbatio nō
ecclia et minor
nullitas et integrū simul intemptan
Ubi minor nō re
Restitutio cōtra sniaz appellandum
Cessio
arbit nō pot ee t
Intellectu l. si de meis f
Morte plati si vacet possio nō tn bonoz ... cat possessio
De qua re nō cōpmit
Compromissū delega derogat
De tercio arbitro pn aut cōsiliante § nō et qd possit uel nō quid eo mortuo

indigeat restitucione ad appellandum Inno.
non firmat. cois tamen oppinio est quod non
quia ipso iure appellat. quia lex admit-
tit comparicionem suam et fingit eum
non contumacem ut l. divus ff. de in integr.
resti. Et ita no. glo. ff. ex. i. l. inter-
minores. Sz si vult restitui ad tota
tam oportet quod petat restitucionem. quia
qui statim et venit obtemperasse videtur
et ideo dignus est restitucione. Expedit
autem porius restitui quam appellare. quia
non inter alios ff. de minor. l. perfecti
Et quia non ita cito deseritur lis restitucionis
quam appellacionis. et quia pot. peti re-
stitucio per x. dies sed non interponi appellacio
Alii dicunt quod verissimus contumax qui
dixit nolo venire indigeat restitucione
ad appellandum non ipso iure. Sz verus
contumax qui inventus nichil dixit. ipso
iure sed fictus ipso iure appellat. et
hoc non ex qualitate contumacie sed
beneficio. Circa comparicionis hoc plus
consequitur quia pot restitui ad totam
causam et ita intelleget dns azo.
Ad sentenciam expensarum non est necessaria
citacio specialis. sufficit contumax vel
citacio ad diffinitivam. ergo et taxacio
expensarum fieri pot sine nova cita-
cione. quia est execucio implicita con-
dempnacionis expensarum et adde quod non
si est quod metus causa Inno. Contra Inter-
locutoriam petitur de plano Inno.
Sentencia non tenet quam legittima cita-
cio non precedit Inno. ff. de re iud.
l. si. n. nulla. et ff. iudic. sol. l. vir bonus
C. ne de statu defunct. l. si pater. Se-
cus si est aliqua sed pot elidi quia certat
nisi opponatur. **Ex insinuacione**
Ille qui constituit procuratorem non dicitur
habere adversarium nec iudicem adeat
iudicem adeat. et ideo si revocat
procuratorem ante litis contestacionem non
tenetur intimare nisi ipsi procuratori
Cum petitur annullari sentencia vel processus
idem si contra. de in integr. resti. constituit
iudicis officium implorat. Inno. Et
officium iudicis de largo modo accio
personalis. et non perit excepcione rei
iudicate nisi in causa expressa in
libello Inno. **In nostra** Etiam lite
mota si lis est contestata. valet contestacio
sed non valet revocacio Inno. Mandatum
ad negocia pot revocari. et sufficit
soli procuratori intimare hoc verum
nisi sit directum ad certam personam quia
tunc illi oportet intimari ut l. i. §.
fi. et ibi no. ff. de contrahen. empc. et §.
si ergo secundum martinum. Si principalis
persona confitetur et negat statur confessiori
Secus in pluribus procuratoribus
eiusdem non in solidum constitutis quia
debent concorditer confiteri aut negare
licet iudex possit convenire ex maleficio
et quasi. tamen qui petitur cassari.

processus non agitur contra eum sed contra
illos quorum interest. et cum illis debet
fundari iudicium. Item ille intelligitur
pars qui citatur et contra quem fertur
sentencia Inno. Iudex qui tulit sentenciam inter
partes non est citandus. Secus in inquirere
ex officio Inno. Citatus ad processum
non est citandus ad interlocutoriam secus
in diffinitiva. ut ff. de offi. presi. l. nec
quicquam. §. ubi decretum per Ia. butrigarium
Auditis Sentencia interlocutoria pot
ferri contra absentem etiam non per contu-
maciam Inno. et per Iaco. butrig. in pal.
§. ubi decretum. Sufficit citacio generalis
Sz ubi quis citatur ad unum articulum
citari debet etiam ad alios Inno. Obmissum
in interlocutoria pot suppleri postea
secus in diffinitiva Inno. Tractus
futuri temporis non spectat ad iu-
dicem modiosis. sed in favorabilibus
sit Inno. de quo per doc. in l. et l. non
quemadmodum ff. de iud. Io. **Peticio**
Comparicio domini necessaria numquam revocat
ymmo firmat mandatum prioris. Sz
voluntaria ante litem contestatam revo-
cat. post litem autem contestatam distin-
gue. quia aut est contradicta et tunc
non fit revocacio. aut est admissus
dns et tunc videtur mandatum revocas-
se Inno. nisi procuratorem in rem suam ff.
de procur. l. si actor malit et nisi pro-
testetur se nolle revocare. Et nisi acce-
dat procuratori adsistendo et non suc-
cedat instanciam in se transferendo ff. de
procur. l. paulus. et l. in cause. §. fi. et
Iustit. de satisd. §. si vero aliquis. procurator
constitutus ad lites contestandas et ad
substituendum pot per se totam causam per-
agere ut ff. de procur. l. qui procura-
dat Inno. **Licet ex suscepto** Temporalia
sunt de foro imperatoris et spiritualia
de foro pape Inno. **Constitutus**
Sufficit quod citatus ad unum actum faciat
procuratorem ad illum actum. Secus si
citatus sit generaliter. Non sufficit
procuratorem dimisisse si procurator non
vult comparere et tenetur dns in expensas
Inno. **Consulti** spiritualia et
iudicialia non possunt excommunicati
alia possunt. nec eciam prestant auctores
Inno. De hiis que vi metusve causa fiunt Rubrica.
Perlatum Votum non solempne
non intelligitur ratificari. et uxor semper
intelligitur esse in timore viri Inno.
Nimia reverencia timori equiparatur
ut no. in l. i. ff. quarum rerum act. non da.
Cum dilectus Sicut metus debet
cadere in constantem sic dolus in pru-
dentem alias non viciat iuramentum Inno.
bal. **Super eo** Contra omnem
violentum vi expulsiva inquietativa
turbativa et compulsiva probatur in esse

Marginal notes (left): expensaz fit sine … ne | interlocutoriaz sentenciaz | iudicis non perit ex … rei iudicate | vel negatio principalis | cassacionis processus contra iudicem

Marginal notes (right): Omnis dicitur pars | Non citatur iudex ferens sentenciam sed inquirens sic | Ad interlocutoria non citatur sed ad diffinitivam sic | citacio generalis | Supplentur sine in interlocutorie et non diffinitive si quid obmittitur | tractus futuri temporis | Cum comparicio domini revocet et non revocet mandatum procuratoris | utrumque forum | reverencia | metus | dolus

psacramentū Inno· et nō ff· vti· pos
l· si duo § fi· qui a iste dolo facit· ar·
C· vn̄ vi· l· fi· Sz solus dolus etiam
sine vi· vt Insti̇t de vbo· ob· § plt bal·
Cum dissigillat saculum sub tinuisse
videtur et q̄ eū iuratur iudex tinnē
taxat· Aiuramento et a taxacōne
pōt appellari Inno· Cottidie allegatur
q̄ ab iniqua taxacōne dampnoz et it
ēe pōt appellari non a tota· quia est
execucio p̄me § aquota· ar· q̄ nō
ff· q̄ me· cā· l· si tū excepcio § hec at
actio Inno· Ex iuramento q̄ requirit
taxacōnez Iudicis non oritur actio
Secus ī eo q̄ imponit legem Iudici
et parti Inno· Item nō oritur actio
quia iuratur ex facto ex quo nō oritur
actio quia ē factū merū ab omni
natiuitate actionis abstractū § ad·
Idem etiā si sup fructibꝫ iuretur· ad·
Secus si iuretur sup iure uel facto
nō mero uel mixto ex quo actio solet
oriri et sup ɔtractu s̄m Inno· et ad

De in integrum restitucione Rubrica

Cum penissent licet ille
qui expellitur protestetur nō tamen
retinet possessionez Inno· Nunquam
acquiritur quasi possō Iuris ellige-
di p electionem nisi ɔfirmetur et
sufficit p̄ma ɔfirmacio ī ɔdictorio
iudicio· Electio integratur ex actibꝫ
ex facto ex paciencia eoz quoz īterest
et ex ɔfirmacōe supioris· Manda-
ta que fiunt ī Iudiciis ex obrupto nō
valent· nec oportet q̄ appelletur Inno
Qualiter intelligatur lex plt· ff·
de aqua cottid· et esti· Inno· baldus
Non ē interdicendꝰ vsus possori sed
interdicenda sunt arma Inno· Qua-
liter formetur libellus qui petitur
cassari electio hic vide p Inno· **Audit**
Quam libertate dant reges ecclīs
hic p Inno· Supplicatio ē petiū por-
rectio et peticio venie ad corrigendū
quod male actū ē et qui fiat hic p
Inno· **Ex litteris** Potest quis eodē
libello petere ī Integrum restitucōnez
et rem sive petat restitui ɔtra sniaz
sive ɔtra ɔtractū celebratū sup pos-
sessa a petente· Secus si sup re nō
possessa· et ideo aliud ē qui petere
petitur restitucio q̄ pscrptōnez q̄ ɔt
non possidentē pscribitur et est iniūa
rescissoria Inno· Quādo petitur resti-
tucio ad allegandū uel probandū
in iudicio sufficit sumaria cognicio
et sumaria probacio Inno· In collo-
rate petere ē probabilem tm̄ nō assi-
gnare in libello uel Iudici interogāti
Inno· **Sustatat** psumptio ɔtra
petentem facit q̄ peticio restitucionis
nō retardat peticōnez execucionis

Disigillare ē frangi
Iuramento taxacōe appellatur
qn iuramento nō oritur actio et oritur
protestatio possionē non retinet
nō acquiritur possio Iuris eligendi et qn̄ dicatur integrat
Intellectꝰ l· plt· ff· de aqua cotti· et esti
Cassacio electionis
Supplicacio
petit simul restitucō in integrum et rem
Rescissoria
Summaria cognicio et probacio
vehemens et nuda psumpcio

Inno et hec vez vehementi psumpcōe
Iuris sicut ē psūma pncipis et pfecti
ptorio· ff· de offi· pfec· ptor· l· i· Secus
ī nuda psumptōne hominis quia ptē
nudam psumptōnez hois nō receditur
a Iure cōi· ut ff· de pen· l· absente· ar·
ɔ· C· de exec· rei· l· fi· et de fal· l· fi·
Coram finito termino ɔpleta est
lesio Inno· ar· ɔt· ff· de ɔhe· empt· l·
qui fundū/ ex tunc currit qdrieniū Inno·
Terminus obstat et ultra terminū
nulla admittitur probacio Inno et cē
Ecclia uel minor non restituitur ad
opponendū excepcione declaratoriaz
maxime hodie s̄m Inno· Sed ad di-
latoriam solucōnis uel pemptoriaz
restituuntur· ff· e· l· minor· xxv· ānis
obmissam et ibi nō· **Constitutus**
pōt intēptari nullitas et ī integrū
restitucio ɔdicionalr ī eodez libello Inno
baldus· Prescripcōnes statutarie oibꝫ
currunt etiam minoribꝫ § egent re-
stitucōne Inno· baldus· **Causam**
Si minor coram arbitro obmittit
excipere uel probare nō pōt coram
eo petere restitucionez in integrum
Beneficio Quid differat restitu
contra sniam uel ad appellandū hic
per Inno· quādo psumitur cessio simulata
Aliud ē cessio aliud ē ɔtractꝰ· Cessio
debet adherere ɔtractui non pcedere
ex intervallo nec seorsum diuisis Instru-
mentis ut ī de alien· Iud· ex parte
De intellectu aut· l· si heres· C· de litig·
hic vide p Inno·

De arbitris Rubrica

Non sine Arbiter nō recipitur
in testem· Et si fateatur se corruptum
non pniudicat parti Inno· **Contigit**
Causa electionis ecclīastice non pōt
in laycū ɔpromitti Inno· **Per tuas**
De intellectu legis si de meis ī pn̄·
ff· de at arbi· vide hic p Inno· **Excepte**
Mortuo prelato vacat possio pl̄atu-
re· § non possio bonoz ecclīe Inno·
Electores non transferunt dominiū
pl̄ature § ɔfirmator Inno· **Deposita**
De re subtracta psniam non pōt
ɔpromitti Innoc· **Innotuit** Non
derogatur iurisdicōni licet iudex de-
legatus recipiat ɔpromissum Inno
Si datur p̄mis duobꝫ arbitris po-
testas eligendi terciū in terciū ī casu
dissensionis tantū non valet Secus
si terciū· quia partes plene ɔfidunt
de eis· Si tercius arbiter nō pnūc-
ciaret aut eēt iudex ɔsiliariꝰ aut
pedagogus· s̄m fran· ac· tu· dic qd'
non valet uel auctē partiū elligitur
§ auctē Iuris· Et iste terciꝰ ē arbiter
in quātū laudat et metu pene sibi
a partibꝫ paretur· Et nō ē arbiter
quia discordat ab vtroqz aliorum

vltra t'mi pbacio nō
ecclīa et minor
nullitas et integrū simul intemptan
Cōi minor nō rel
Restitucio ɔ sniaz appellandum
Cessio
arbiter nō pōt eē
Intellectꝰ l· si de meis
Morte plati et si vacet possio nō in bonoz
De qua re nō ɔpromitti
Compromissū delegato rogatꝰ
De tercio arbitro pnūciante aut ɔsiliante § nō et qd possit uel nō quid eo mortuo

qui etiam interesse discordabat et
tertius fert sniam hec tertia snia
preualet. Sed in meris et veris arbi-
tris nunquam valet dictum unius quia unus
non est maior pars nisi licet tercius
sit maior pars quam iste ut no. in l. Ite
si unus § pri. et ti. Item morte sui
non soluitur compromissum sed alius sub
rogatur unde est pro nomina arbiter. Item
alii arbitri non faciunt hoc arbitrium
sed lex facit secundum quod non simpliciter ut ff.
e. l. non distinguemus § de offo. et in
dicto § pri. et ff. de furt. l. si dominus
Baldus. **Ceterum.** Cum est contra
de feudo uel contra feudum inter dominum
et vasallum cognoscunt pares idest
habentes similia feuda. Sed quando inter
vasallos cognoscunt dominus. Item ad quem
appelletur hic vide per Inno. Cum negat
feudum perdit feudum ut ff. de int.
rog. act. l. non alienum et in autentica
de triente et semisse § plt. **Dilecti.**
Actio non debet complicitate poni suf-
ficit quod implicitate includatur Inno. bal.
Cum a nobis. Rescriptum et instantia
ex eo fundata non transit in singula-
rem successorem nec ergo [illegible] rescripto
pot [illegible] et quod dr instancia
transire ad successorem de uniuersali est
intelligendum Inno. **Cum venisset.**
Qualiter intelligatur quod solus papa
iudicat de suis priuilegiis hic per Inno.
et ff. de reg. iur. l. neratius. **Monit.**
Seruare ordinem iudiciorum non pot
nocere. Consuetudo dat iurisdicionem
etiam spalem Inno. [illegible] de con-
[illegible] Cum sit denunciatio ad
primam pagendam presumitur. Reo qui
dicit se non facere contra contractus et si
ad hoc allegat aliquam causam non tenetur
eam probare et nisi contra eum aliter
probetur absoluitur Ino. **Pastoralis.**
Procurator uniuersitatis uel collegii
debet videre ad quod maiori parti pla-
cet Inno. **Examinata.** Nota spi-
ritualia deponi si agens hr intencionem
rationabilem licet erret in nomine actionis
talis error non viciat nec inducit
ineptitudinem libelli de iure canonico
de iure ciuili secus § e. c. dilecti baldus
Inno. Sed idem vr de iure ciuili ut l.
aurelius § stito ff. de lib. leg. et l. nec
exemplum de fal. Jo. Ineptitudo libelli
est duplex: una scilicet que apparet ex ipso li-
bello quando videlicet peccat euidenter
in forma uel materia. Alia que post-
ea detegitur ex probationibus ex quibus
liquidum fit quod incognita actio intep-
tata est. Primo casu pot interloquendo
pronunciari sup ineptitudine. Prima
ineptitudo est quia [illegible]
actum est. Secunda quia cognitio quo ad
modum incognita quo ad effectum et
statum veritatis hoc etiam sentit hic
Inno. Unde quando libellus a principio ha-

bebat formam est tamen quia ex post
facto apparet non procedere potest
Iudex absoluere ab obseruatione iudicii in-
terloquendo si non vult diffinitiue pro-
nunciare ad hoc ut sit saluum ius agen-
di de facto simpliciter facit ff. de pat. [illegible]
l. bebius marcellus baldus. Dummodo tamen
tollerabilis sit petitio semper debet admitti
Inno. **Exhibita.** Inquisitor procedit
contra Seyum, Seyus opponit decla-
ratoriam, dicit inquisitor vide primo
inquisitionem reseruatis tibi exceptionibus.
Queritur an Seyus teneat videre
et videtur quod sic quia inquisitor non
ligatur ad ordinem iudiciorum ut no. ff.
insta. de pub. iud. in pri. Contrarium est
verum quia primo debet seruare or-
dinem secundum Inno. Unde preposteratio
viciat processum inquisitionis sicut
accusationis quod est nota dignum. Ubi
petitur executio sententie non sunt
ferie [illegible] messium nec in causis offi-
ciorum et uniuersitatum Ino. De foro competenti [illegible]
Ex transmissa. Papa nunquam vult
aufferre parti suam exceptionem Inno.
Verum. In re que traditur ecclesie
pot apponi onus de soluendis collectis
et honeribus. Non tamen pot laycus
reseruare sibi ius inuadendi propria auctoritate
si non fuerit pactum ut s. de donat.
c. tu dilecti et hostien. baldus. **Cum sit
generale.** Agens debet semper fundare
libellum sup illa causa super qua
ius se fundat et non debet extraneam
causam annectere Inno. et ff. de iur.
iur. l. si duo patroni § in baldus.
Licet. De ortu ecclesiastici imperii et
de maioritate eius et de sinia potestatis
hic vide per Inno. **Cum contingat.**
Ubi debent extraordinarii iudices sedere
et iudicare et quis puniat suos offi-
ciales Inno. bal. **Postulasti.** Si ha-
beo bona mediolani non ideo dns mediola-
nensis pot ea confiscare si alias non sum
sibi subditus si forte occidam mediola-
nensem extra districtum mediolani vel
aliud delictum committam quia statuto
suo non ligor ex quo in suo territorio non
delinquo. Fallit si de me offensus non
inuenit iusticiam in domicilio meo quia
pot tunc bona occupare xxiii q. ii. dis-
tr. Sed propter honera realia bene pot
ea constare et sibi incorporare si non sol-
uunt quia hic res non persona que-
ritur et snia predio datur ut ff. de
neg. gest. l. qui alien. in fine. sed Inno.
et vide de sinia [illegible] c. tu a nobis. **Dilecti.**
Si procurator est constitutus a prelato
nomine sue ecclesie uel a prelato nomine
ciuitatis non finitur mandatum licet
constituens moriatur re non integra. Idem
in actore constituto a [illegible] et idem
in actore tutoris Inno. C. de admi. tu.
l. fi. § i. et de act. [illegible] l. si quis alium
et ff. quod cuiusque uniuersit. l. item eorum
§ fi. Sed si prelatus dum litigat de

[Margin notes:]
[illegible] feudi
[illegible] iudicialis
[illegible] consuetudo
denunciatio ad primam [illegible] dam
[illegible] aliter sit ineptitudo
nota
Utrum inquisitor [illegible] debeat ordinem iudiciorum
dignum nota
Secundum canones exceptio non auffert [illegible]
cautela in fundando libelli
Imperium ecclesie
de sede iudicis extraordinarii
Regulariter hns bona immobilia in aliena ciuitate non obligatur statutis illius ciuitatis fallit in hiis duobus casibus
vide hic de prime constituto a prelato nomine ecclesie sue uel a prelato nomine ciuitatis constitutus durat [illegible] constituto nomine suo

ipa prelatōne nomine suo facit p̄curez
et moritur · q̄ncūqꝫ expirat mādatū
ut · ff · de suspec · tut · l · post finitam ho=
die dic · ut ny · c · ultimo de p̄cur̄ i clem̄
· Si p̄latus fecit aliū ꝯtractum aut
ꝯcerint redditus qui spectat ad p̄la=
turam · qui locauit predia · et tunc
mortuo uel tr̄slato · uel admoto plato
ꝯtract9 non durat vlt̄ius · ut ff · loca · l ·
si quis domū · et · § · ne · pla · ni suas · c ·
si · nisi ꝯtraxerit ut sindicus monast̄ij
vel solempniter cū ꝯsensu capituli ꝛ
pro utilitate maioꝝ · quia utilr̄ gestuz
ꝑpetuo debet haberi ratū ff · de neg ·
gest · l · pōponius el · po · aut ꝯtractus
ꝯcernit veram alienacōꝫ ꝑpetatis et tūc
possoꝛ si fuerint i ꝯtractu s̄uate solep=
nitates ꝛ iam cepit iure ꝑpetuario pos=
sidere non cōuellitur quod solepniter
actū ē · ff · de minoꝛ · l · i integruz · ff ·
de act · hēd · l · si minoꝛ Bal · forensis
hic delinquens obligatur non solum
coram iudice ordinario sed delegato
quod tene menti · **Licet** · Extra terri=
toriū non pōt quis citari ut ꝯstituat̄
verus ꝯtumax licet missionez patiat̄
Jnno · Rei ꝑ captiuū nō pōt citari
quia realis execucio nō pōt fieri ext̄
territoriūz · Sz si edictū intra t̄rito=
riūz solempniter ꝑponat̄ uel ad domū
citetur · Citacio porrigit effectū suuz
ꝯtra absentem vbicūqꝫ sit et erit re9
ꝯtumax si sciuisse probetur · l · si · ff · de
de dect · ab · ord · fac · et potit ꝯtcōitan
bapmti et rensiscat · l · 1 · ff · de requir̄
re · Sin aūt nuncius ad eū citāduz
ext̄ t̄ritoriū mittatur nō valet citacio
quia peccat i fundamēto et inicio
suo · ut de re · Jud · c · pastoralis i clem̄ ·
· Sin aūt citacio ꝑ nunciū uel ep̄lam
fit intra territoriūz sed i loco exempto
ut in ecc̄ia valet · C · de hijs qui · ad
eccl · ꝯfug · l · p̄niti ꝛ nō ꝑ Guy · ff · de i
Jus · uoc · l · plerūqꝫ facit qd̄ notat̄ · Cy ·
· C · de ep̄is · et cli · l · oīnȝ · § · hoc michi s
· Citacio ḡo que intra territoriū sumit
Jniciū vbicūqꝫ porrigit eff̄m · secus si
peccat i fundamēto p̄mi p̄ncipij · Certa
vbi fundamētū non ē firmū non bñ
de fine ꝑpenditur · ut nō i · si · ff · de arbi ·
· l · Jtem si vnus · § · p̄ncipalr̄ · et facit q̄
nō · i simili ff · de postuland · l · ex ea bal ·
· De accedentib9 ad Curiaz dn̄i pape
an possint ibidem ꝯueniri · et de be=
neficio reuocandi domū · hic vide per
Jnno · **Romana** · Clici non possint
prorogare iurisdicōnez sine consensu
sup̄ioꝝ epoꝝ suaꝝ Jnno · Ratione
iurisdicio fundat̄ ex loco ꝯtractus
non cogit̄ reus recidere libello nisi fu=
data iurisdicōne Jnno · De libelli oblacōe et

· libellus ē triplex · s · supplicatorius
qui offertur iudici a quo tm̄ · deinde
p̄sentatur iudici cognituro de causa de=
inde parti ꝯtra quaz · Est ꝛ libellus
ꝯuencōnalis · qui offertur p̄mo Judici
deinde parti · Est et libellus citatori9
qui offertur parti tantū · Jn p̄mo nō
requiritur expressio rei uel cause · ff ·
de Jurisdic · o · Jud · l · pretoꝛ · Jn s̄cdo
requirit̄ expressiō rei et cause ꝑxime
et remote · Jn tercio nō requiritur
cause expressio · C · si man̄ id · fiie · alie ·
· l · i fo · hoc quātū ad libellum ex quo
debet et pōt procedi · Sed ē libellus
ex quo pōt et non debet · vn̄ quando
exp̄mitur causa proxima tantū · s ·
obligacio · Jnformis tamē valet ad int̄=
ruptionem · Est et terci9 libellus ex
quo nec debet nec pōt procedi · qz nō
ꝯcludit nec iudici nec parti et iste
ē difformis · et sic ē triplex libellus
· Ex quo procedi pōt et debet · Ex quo
pōt et non debet si opponat̄ · ex quo
nec pōt nec dz baldus · Aliud enī ē
libellus informis aliud deformis si=
cut i inuamēto dz · et sic ē eciā tri=
plex libellus · s · formis deformis et
informis · et lex si ex multis non
hʒ locum i criminali · ff · de adulterijs
· l · si accusatus bal · **Jgnarus** · Jn
causa denūciacōnis uel significacōnis
requiritur libellus Jnno · Missio · ex
p̄mo decreto pōt fieri nō p̄cedente li=
bello Jnno · Execucio sn̄ie pōt fieri
sine libello · Jnno · Vbi non agitur
contra sp̄alem ꝑsonam nō requirit̄
libellus nisi cū ꝯdictor hoc petit Jnno ·
· Nota q̄ in · § · decreta nō sunt declarata
uel intemptata qualitas in libello s̄
sunt simplr̄ actū · Vnde i ꝑsequtione
licet addere et detrahere ꝑsequtōni
nō libello s̄m Jnno · Nostri doctores
dicunt q̄ qn̄ qualitas addit̄ in libel=
lo aut sup̄ ea fundatur intencio ac=
toris et ē de s̄ba · et p9 lit · ꝯt · nō pt
detrahi · quia alia via electa ē · Ex=
emplum · ff · ad legem · cor · de sicca · l · i ·
· § · diuus et · ff · de institoria · l · hebat
dr · q̄ me · cā · l · si mulier i fi · i rōne
sui · Aut ex ea pendet bn̄ficiū ꝯueti
non obligacio agentis tunc potest
addi et detrahi · ut in · § · si decrata q̄
obligacio p̄ncipalis ex hoc nō mutat̄
s̄m legistas · **Significantibus** ·
Nō ñ admittit̄ libellus · etiam sn̄ia
ꝯgn̄alis valet · que tamen debet ēē cla=
gn̄alis · quia libellus Jnno · Sufficit ac=
tor · petere fructus ꝑceptos et ꝑ=
cipiendos sine alia expressione ꝯtituat
s̄m Jnno · et ꝑ Bar · ff · de arbit · l · qd
tamen · § · plt · Contrarium tenuit i · c ·
inter dilc̄os ex · de donat · **Dilecti** ·
· Jn libello sufficit dicere peto x · que
mutuaui licet nō adiciaz te nō soluisse

vel solempniter ɔtractum ee uel pe-
cuniam ĩ vtilitatem ecclie ɔuersaz ee
Jnno. Exceptio quã quis etiam se
offert statim probare non impedit ɔte-
stationez nisi sit notoriã Jnno. **De mu-
tuis petitionibus Rubrica** Exlius
Vbi officiũ iudicis incidenter implo-
ratur non habet locum reuocacio
nec in causis summarijs nec in causis
appellacõnis Jnno. Et nõ ff. de ptũr
l. § 2 hee. §. non solum et l. omnĩz
baldus. Dudũz post lit. ɔte. nõ het
locum recõuencio coram delegato
nec ɔuencio quia intelligitur lũm
tempus dũ dicit mox apñ. Sed
coram ordinario habet locũ ɔuecio
sm hostien. Pot iudex assignare
terim adreɔõnemendũ ut nõ ff. de
procũr. l. om quod ẽ meti tenedũ
De litis contestacione Rubrica
Olim Vbi sunt vba apta adlitis
ɔtestatonem psummitur anus ɔtestadi
et pot fieri litis contestacio p nego-
ciũz facti et p negociũz Juris. Vnde
sufficit dicere nego me ɔtraxisse
uel nego me teneri Jnno. In crimali
debet factũ confiteri uel negari ut
ff. ad turpil. l. i. §. accusacõnez bar.
Cum iudet positõm non dr̃ litem
ɔtestari quia nec positio dr̃ libellus
uel peticio nec ɔtinetur ĩ positõnibus
ɔclũo. Vnde positõnes non fiunt ad
litis inchoationez. In ppatorijs etiam
causaz plerũqz fiunt positões sm
Jnno. et succedunt loco probatõnis
non loco litis ɔtestatõnis ut nõ spec.
e ti. § 1. v° sed que ẽ ratio. libellus
debet ɔtinere talem causam que pro-
bata sufficiat. et ut .1. que actio ĩferat
Jnno. et no. ff. de excep. dol. l. ij. §. ita
vel psciptie ut l. omis. § lung. ff. de hijs
que in fran. cred. dr̃. etiam nõ. C. de
pericul. tuto. l. i. Sicut petitio debet
ee legittima ita cusio dz ee legittiã
Jnno. Narracio sola non ẽ petitio qz
si hoc eet petit. ideo eet positio cum
factum narrat quod ẽ fl̃m Jnnoc.
Coram papa procedit libellus sine
ɔclusione et forte coram alio si ɔclũs
sit vniformis et ex ṽbis colligi possit
dr̃. ff. de aut. tut. l. plt. ɔ nõ i. q. iij.
quia prelulatus. Sm aũt possint
diuerse conclusiones elici nõ pcedit
libellus p ɔclusionez non declaratã
ff. de penis. Sm aũt libellus het
ɔclusionez procedit licet nõ sit per
circũstancias declaratus ut nõ ff. de
penis. l. si preses. Exceptio obrepcõis
impedit processum licuz obreptitiaz

non aliaz nisi pendeat ex obrepti-
cijs excepti°. Exceptio pacti de non
petendo non impedit processũz nisi
interuenerit vnanimiter quia excep°.
Juris iurandi etiam si in contractu
sit iuratũ non impedit processum.
Sed exceptio pacti de nõ agendo
impedit processum quia ẽ pactũ sm
ad lites excludendas cũ demũ ĩ iudicio
agatur. Sed pactũ de nõ petendo
ẽ magis exclusiuũ obligatõnis quã litis
quã etiam extra iudiciũ petitr̃ Jnno.
Contra que facit quod nõ. ff. de pecu-
lio l. si p ea. ergo pactũ de nõ mouẽda
qõne impedit processum quia ex eo
due oriũntr̃ exceptiones s. declinato-
riã et pemptoria Jnno. In simili j.
de Instit. cũ venisset et ita ẽ vtrũqz
pemptoria impedit processũz absit
.n. q pemptoriã impediat sed ex eod
facto due oriuntr̃ exceptiões s. decli-
natoria et pemptoria. Et declina-
toria ẽ illa que impedit et non per-
emptoria q ẽ nota dignũ. Instãciã
de iure cõi non ẽ nisi vsqz ad sinam
nõ in causa executõnis et si p statutũ
abreuians tempus instantie esse idez
quia succedit loco tempis prefixi
de Jure cõi. Et facit q alia sit meta
tempis s. de offi. dele. querenti et
Vt lite non contestata Rubrica
Dhoc procurator pt
ee ɔtumax ante lit. ɔt.
in ppatorijs iudiciorum
et tunc piudicat dño
et dñs patiatr̃ pmũ decretũ. C. de
procũr. l. cũ non sm. et l. hoc aplius
in fi. ff. de dep. iubet. facit ff. de p-
cũr. l. sed et hee. ĩ fi. Item ut dñs
habeatur pro ɔuicto sup ppatorijs
intrrogatõnibus ff. de procũr. l. non
solum. Item ut decludatr̃ dño iudi-
cioz copia nisi refectis sumptibus
dr̃. ff. de leg. ij. l. qui solidũ. §. etiã
non ut dñs possit excõicari quia
procũr datur cause non psone nec
ut dñs possit infamari ff. de ĩfamibus
l. furti. §. qui alieno nec multari
l. i. §. si procũr. ff. si quis ius dicenti
non obtep. nisi ratificet dñs culpã
procũris ff. quod quisqz iuris l. ij. §.
si procũr. Sed bene facit dñm inci-
dere ĩ penam ɔtractus et ɔtemptus
quia non exigitr̃ dolus ff. de arbi.
l. non distinguemus. §. si dñi. Sed
si dñs eet monitus non excusaretur
ɔstituendo procũrez ignauiũz et ɔtu-
maciem ar. l. idemqz. §. si tutor. ff.
manda. C. qui pet. tuto. l. cũ ɔmatibus
ff. de appellat. l. preses et de Jure fisci
l. si vniuersus. § si pcũr. potest

Cuius d exceptio pacti de nõ petẽdo impediat

Cuius exceptio pacti de non agendo ĩpediat

Vnde oriatr̃ excep. declinatoia et pemptoriã et que ipaz magis impediat processum

quãtũ duret Instantia

Quãn pcũr an lit. ɔt. et post sit ɔtumax et qñ eius ɔtumacia dño noceat vsqz ĩ fi.

…o litis ɔtestatõnez
…etõne int
…at timq ad reɔuẽi…
…simit lis ɔtestata
…inali
…nez litis positõis
…estatur lis
…tinẽ debeat libellus
…dz cusio ɔformari
…llus sine ɔclusione
…at
…tus quid exceptio
…at

procur esse contumax in ipsa lite contestan-
da quia non uult litem contestari
Contumacia procuratoris post lit. cont. no-
cet dno quo ad preiudicium litis forcius
quam ante litem contestataz quia ma- (qualiter maior sit contumacia)
ior est contumacia post lit. cont. quam ante et
dns post hoc pati sententiam decretum No
solum ergo missio tedialis fit ex contu-
macia procuratoris sed etiam preiudici-
alis in nae possione C. de dignit. l.
quociens primo et in dno quia si de-
lictum procuratoris post lit. cont. facit dnm
cadere a causa ergo et contumacia
ff. de excep. doli l. apud celsum § quesitum
ut possit fieri contra sententia ex contumacia
et ar. § de hiis quibus ut in dig.
l. polla Ubi non solum in lite preiudicat
sed etiam in alia preiudicio quod venit ex
alia consequencia necia ipsius litis etiam
quod est mera pena Sed ibi loquitur
in prosequente non in contumace Item
ut dns habetur pro contumace confesso super
posicionibus ut in c. ii. de confessis li. vi.
Sicut si ipse dns contumax esset ff. de
confes. l. tertium no. sed non nocet quo ad
preiudicium exceptionis uel persone quia super
ipsa persona non habet mandatum Et
hoc verum ubi ipse dns dissimulat uel
particeps fiat eiusdem contumacie quia
tunc ipse est in exceptionis et non procur
ut l. ii. C. de execut. iuliano et ibi
no. pot procur esse contumax in ipsa
sententia quia personaliter citatus dixit
nolo venire ex hoc dns patitur sententiaz
sed non priuatur a beneficio appellandi quia
dns non est verus contumax quia procur
excessit fines mandati tamen sententia
valet propter culpam dni qui maluz
procuratorem constituit Post sententiaz quod (qualiter procur sit contumax post latam sententiaz et quomodo)
procur pot esse contumax in non appellando
et tunc si est soluendo preiudicat dno
Secus si non est soluendo ff. quando app.
sit. l. i. in fi. et no. C. de appl. aut
hodie quod est notandum Item pot
esse contumax in appellatione interposita
prosequendi et tunc indistincte nocet
dno nisi dns ex ordinario iuuaretur
auxilio per rest. in integ. ut ff. de minor.
l. et si sine § si ff. de dol. l. arbitrio
§ plt. C. de iud. l. properandum in fi. et dcta (qualiter procur ante uel post contumaciam ... dno nocéat)
l. preses. ff. de appel. habes haec
mane hic per Inno. et hosti. bal. Et
an etiam restituatur ut teneatur ad ex- (fauor ecclesie)
pensas ex contumacia procuratoris vide
hic per Inno. et hosti. procur impe-
ditus post lit. cont. constituere debet alium
procuratorem suis expensis Unde licet (qualiter possit et teneatur procur substituere procuratorem)
non habeat de pecunia dni expendat
de suo secundum Inno. tamen repetet per
actionem mandati secundum hosti. Sed
ante lit. cont. non imputatur si non

substituit etiam si haberet manda-
tum ad substituendum ne dni diligen-
cia que dedit mandatum ad substitu-
endum ei noceat et si hoc facit sed
nocere non debet nec fieri deterior
sua condicio secundum Inno. Nemo enim
qui constituit procuratorem tenetur dare
mandatum ad substituendum Delictum
administratoris interdum habet aliquam (qualiter et non delictum administratoris noceat dno)
formaz ut in contrahendo tributo pauli
litigando C. de hiis qui ut in dig.
l. polla Impetrando ut l. iii. § si procur
ff. quodquisque iur. autorando l. si dolo
ff. si quis obmissa causa test. Introduz
non habet aliquam iuris formaz et hoc
duplicater si committendo l. i. § si procur
ff. quodquisque iuris Illud nota quod
dns non punitur criminaliter pro delicto
administratoris l. polla ibi de calumpnia
tua etc. Ibi autem procur non habet
mandatuz ad substituenduz ante lit.
cont. ideo non imputatur si substituit
quia nec pot Sed quedaz l. vult quod
non plus teneatur expendere quam
recipe ff. mandati l. si uero non re-
munerandi § si. Etiam ubi quis
tenetur mittere procuratorez non tamen tenetur
diuinare fortuyta nec dare man-
datum ad substituenduz Attendens
pro discretis iudicibus semper est prima
facie presumenduz Inno. et hosti. et ibi
no. secundum bal. Ex contumacia partis non
poterunt recipi testes in causa restitucionis (fauor restitucionis in integrum super testibus in ipsa recipiendis)
in integrum lite non contestata nisi post
tres menses Inno. Tue planaz
possionem non dant nisi iudices mix-
tim Imprimiz nudam in turbacionem
causa custodie etiam simplex migratur
Inno. primum fallit Indiuisoria litis
ubi requiritur diuisio corporalis ff. de
arbi. l. item castelli Attendens No
omnis Inimicicia sed grandis repellit
iudicem sed grandior testem que non
ex ipso testimonio sed ex alio causaz habet (qualis inimicicia ... et qualiter probentur Inimicicie in reuocacione iurisdictionis)
ff. de arbi. l. non distinguemus § si cui
quid est. de accus. c. cum p. Ex una in
Ius fauor Inimicicie instar continet
secundum hosti. Et ne Inimicicie probantur
ex verbis puta ex capitalibus minis
dum tamen ex personis dicta pensemus
ut in l. i. C. si quis Imperator mal. dix.
et no. ff. de arbi. l. licet Item ex
ipsis rebus et factis C. de appell. l. si
quis prouocatione In reuocatione
iurisdictionis non consideratur cause
cognicio nec ordo iudiciorum ff. de
iud. l. iudicium soluitur Nota in
consultam diuisionem concede restitucionez
quia spoliationis instar habet Innoc.
Ex uno in consultus dimittitur spoliari vel
dos debet restitui spoliato antequam (Dotis prerogatiua)

cognoscatur de federe matrimonij hos.

Quoniam Casus in quibus libello non oblato uel oblato an lit. 9t. recipiunt testes Inno hosti. Si timetur de obitu(?) testis iustus timor e sicut timor mortis ff de carbo. l. iii. § due cause hosti. ar. ff de furt. l. quida tabulaz hic metus e in facto antiquis ut no ff de probat. l. census In reali non e necessariu actori sm decretuz tn interponi pot Inno et hosti. quod e veruz in Iuribus secus in rebus corpalibus qz transcripta possone reus non e amplius reus. ff de oper. nonup. l. si prius. et no. in l. si finita § Julianus p Bar. Sed in incorpalibus non cadit adeo plena possio et ideo etiam possor agit ut no C de usufr. l. corruptionez. Si colonis expellitur dns perdit possiom si vi expellitur secus si p iudicem quia nunq iudex intendit p iudicare Iuri uel possioi tercie psone Inno et hosti. Nam possio iudicialis plurimu Iuris et iusticie hre debet hosti. Triplex e possio. Conuenctionalis Iudicialis et violenta. prime due no preiudicant dno. ultima sic nisi ficta fuerit violencia. C. de acquir. pos. l. fi. Procurator ad negocia pot noiare dnm et quasi declinatoriaz hat oppo= nere secus in procuratore ad Iudicia Inno. Detinens queritur rei ven= dicacone ut auferatur sibi detinencia et custodia non vera possio Inno. dic ut in l. cuiuscumq de usufr. ff. et ibi glo. sin. e. et in Rubrica de rei ven= dicatn. et sic habes q solo aio possi= dens queritur rei vend. q e no dignu In reali an lit. 9t. si detur tenuta pot recupari usq ad du annu si post lit. 9t uel quasi Recte detur nec recu= peratur nisi reus se actorez faciat et petitatez quicat. Sz in causa iudicati ullo modo audit q no hosti. De iura. calup.

Inherentes Si dns iurauit de calumpnia et postea constituit pcurez ad sic faciendu uel ad sic rndendum non cogit pcur iurare de sua malicia ar. ff. de manu. ne vindi. l. pr exfi. secus si no hat tertiu mandatum limitatu Inno. nec crimez 9trahi pcur cu sit mandatu limitatuz ff. de 9thi. ept. l. q sepe. § si quis amico. Spale e in psonis ecclesiastic q coruz procur iuret de calupnia sine spali mandato Inno. In laycis non requirit spale mandatu in principali iuramento calumpnie q pstat sup tota causa. Sed ad iurandu in emergenti no requirit spale man= datuz nec ubi lis 9testatur. ff. de pcur. l. non solu in pri. et ff. de dap.

in fec. l. qui bona. § qui alieno et ibi p Bar.

Litteras In causis spua= libus iuramentu veritatis succedit loco iuramenti calupnie Inno. Idem in criminalibus. § de accus. cu dilecti et ideo no e iuramentu probatonis sed purgatonis. Interduz tn iuramentuz calumpnie facit sufficientez pbacoz ubi illud quod petitur agenti pdest et alij non nocet uel parz ff. ad sesib. l. thesaurus

Supertractandis pcur qui dicat se nescire rndere quia nescit factum facit dnm hri pro 9tumace quoad expensas

Imperator Omnes illi qui habent administracionez a lege uel a Iudice possunt iurare de calumpnia sine spali mandato Inno Bal. Sindicq quentus non exget confirmacoe epi Inno. In sindico uniuersitat laycaz an req= ratur auctas iudicis glo. in l. nulli. ff. quod cuiusq uniuers. no. dicit q sic. Sm 9. si ad agenduz. naz quedam uniuersitates no habent iudices ut ville et tn faciunt Sindicu. Sed in ali= enacoe requirit mandatu decretuz l. fi. de vend. rei ciuit.

Cuz causaz Dicit Inno. non facio vim in qlitate ipius 9stituentis et modo ipius 9stitu= cionis. Unde si dico facio ticiuz acto= rem uel sindicuz meuz erit pcur no Sindicus. ar. ff. de 9d. ideb. l. impe= rator seuerinus § 9dcoiuz vba. Noz em omes sciunt uti vbis ppris ut no C. famil herc. l. quotiens. et no. q epi et alij plati faciunt procures ad lites ppo accepto vocabulo. qz finguntur dni in agendo. et Ciuitas facit pcurez in rebus suis ppris etia ppo accepto vo= cabulo quod tn e non requiritur decretuz in ua 9stitucoe pcuris Inno. Congregacio seu uniuers dicit textus q facit pcurem ff. de pcur. l. filius § veteranu. sm mar. sy.

Cum in causa In iuramento de vitate dca non excusat credulitas nisi adsit veritas Inno. et sic nota protestacio ut cu deponunt vera ee no credulitati sz ctitudini veritatis inhereant Baldus. Illud q iuratur in aiam alienus dz fieri sm voluntatez illius in cuius aiaz iuratur sm Inno. licet pcurator iu= rauerit de calupnia tamez si dns ut legalior intrrogatur dz iurare Inno. De veritate pot iurare etia ille qui non uidit sz tn indubitanter nouit fallit in teste qui debet vidisse et pns fuisse Inno. Ergo pars que iurat vera ee non dz intrrogari de ca scie et si intrroget pot dice scio qz indubi= tanter noui. secus in teste. quia dz redde cam p sensuz sui corpis ut de re gesta se pnte. Unde dicit textus q in teste requirit pncia et meoria ff. de furtis. l. quidam tabulazi fi.

qui iuramentu vitatis succedat loco iuramenti calumpnie

quid noceat dno qui pcur ndet se nescire factum

quis pcur sine spali mandato iurare de calumpnia

Proganu sindicq quentus et capitls a sindico uniuersitatis

Non curandu de qualitate et modo 9stituciois procuratoris

Credulitas vitatis non detrahit

etia dns inde tenetur iurare de calupnia si intrrogetur licet eius procur iurauit

licet iurare possit quis de vitate qui non uidit si indubitat nouit tamez testis hoc non pot

ff. de testa. l. qui testo in fi. C. de te-
sti. l. testium i fi. Et hoc dictum Inno.
allegat dns meus cardinalis Zabarel
quod ecclie romane ut possit monere
arma spualia et tpalia suffitit hre
iusticiam veritatis indubitate licet no
habeat iusticiam probationis quod prodit
ecclia ut pars cu suffitit fundamentum
veritatis. Non valet testimonium si testis
dicit si credere vel sibi videri ut no.
ff. de arbi. l. diem proferre § si plures
quia verba illa ptinent ad Iudicium
aiu ut ff. e. ti. l. quid tn § i. quam
assertionem facti. Contumax i iurando
de calupnia perdit causam et het pfesso
tamen si illa instantia e perempta perit
hec pena et perit contumacia perempta
instantia quia hec pena venit impo-
nenda Judicis officio mercenario et
ideo lite mortua non pot ex hoc agi
vel excipi sm Inno. Item equo creditur
parti i negatiua sicut in affirmatiua
secus i teste quia factum negatiuum
videtur et io magis creditur affirmatibus
qui dicunt se vidisse quam hiis qui
dicunt se non vidisse ut no. i dco §
si plures et in c. i. ff. de Itin. actu quod
priuag. de pscrip. li. vi. nisi testis ad
diciat nec potuisset ee qui vidisset
ut no. i c. l. i. § i. ff. de Itin. actu quod
priua. tunc n. astringit negatiua
psensum recepis. C. de agh. i qnie sup.
l. optima. Sm aut dicit simplr
non vidi nichil probat quia sensum
negat et tamquam ignarus deponit
vnde nichil probat. In negatiua
eciam vogha. vel gnali testis est
suspectus ut § de ca. pos. c. cu ecclia
Debet n. ee cohartata ut possit i
veram noticiam cadere quia non omnis
sensus sentit negatiua quia potius sensus
visus tn quia locum vacuum video
quia no ens non gusto nec tango nec
odoro nec audio. pter eum sensum
non probatur negatiua quod no entia
no obiciuntur sensibus quia nec ap-
parent sensibus quia sentire e pati
et ab ente debet fieri sm aristotilem
Et si libellus non concludit illa tacita
confessio ex contumacia non concludit quod
pro qualitate libelli debet intelligi
confessionis effectus ut no. C. de Iur.
cal. l. ii. § sin aut reus i glo. p hoc
Secus in confessione expressa que pt
excedere naturam petitionis sm Inno.
Dilecti. c. nimia moderatione
i coartatione dillationis pot appellari
no ideo quia prima vice iussit per
emptorium Inno. Preterea Iudi-
tie citatorie dantur sine cause co-
gnitione. Non tenetur quis comparere

coram delegato nisi cum citatorio
mittat copiam rescripti Inno. Sed
ordinario non tenetur facere fidem de sua
electione sufficit n. ei quod e in possessi-
one et hoc si citet sibi subditum
vel in loco subdito. secus si no suum
ciuem vel Incolam post recessum s
absentie ex territorium nec n. pot
dampnare ob delictum sed debet prius
comprehendi et remitti sm Inno. Con-
suetudo gnalis cui e standum seruat
contrarium quia forenses bapniuntur de
ciuitatibus ob delicta al impune de
linquerent. De iure com absens
qui non e alr subditus rone originis
vel domicilii. Sed e de foro licet rone
delicti aduena efficiatur de foro l. omnem
ff. de Iud. non tn efficitur subditus et
ideo non pot vendicari sz originarius
i Incola vendicatur. l. de iur. ff. admi-
nistrat. et ita intelligitur quod no. in c.
i. ex. de foro. compet. i clem. Premissa
legittima citatione pot dapnari nisi
i penis capitalibus ut l. absent. ff.
de pen. dic ut ibi. In penis capi-
talibus pot pati bannum prescriptionis
bonorum quia e Interlocutoria l. i. ff.
de requir. re. Sed p forma statutorum
bannum eciam psonale datur quod transit
ad veram condempnationem p diffinitiuam
subsequturam non pse cum sit Interlocu-
toria ut no. dy. i. dimus. ff. de custo.
re. In contractibus ille qui recessit pot
conueniri excepto aduena no tn patitur
diffinitiuam lite non contestata quia mis-
sionem ut l. his absens ff. de Iud.
Quando Judex committat se Iudi-
cem contra verum contumacem no pot
appellari licet non eet Judex Inno.
Citatus non tenetur comparere qn cita-
tio euidenter peccat i forma vel
in materia nam cum sit Interlocutoria
e ipso Iure nulla propter euidentem
errorem vel defectum l. i. § hec ubi
ff. ne vis fiat ei. Non valet missio
pro mensura debiti petiti ubi obstat
exceptio nisi fiat ex diffinitiua ut
l. eo tpe. ff. de poss. Sed alie pene
que sunt mere pene bn pnt infringi
contumaci ut excomunicatio multa et bannum
sm Inno. quia citatus no rite non
tenetur comparere quia citatus rite quia non
recte tenetur comparere licet Judex sciat se
iniuste facere si hoc no exprimat. Secus
si exprimat aliquid quod videatur illa-
tum vel iniustum ff. ne quis eum qui ius
voc. vim exhi. l. i. § officius et l. sed
et si et no. i l. vir bonus ff. Iudi. sol.
sm old. Contumax tamdiu potest
opponere declinatoriam quamdiu posset si
compareret. Vnde in ca appellationis no
auditur postquam incipit disceptari negocium
principale sm Inno. quod nota. Idem no

Prorogatiua ecclie romane ut i agendis suis sufficiat ei iusticiam indubitatam habere

qn no valet dictum test

qn quis non habetur pro confesso i qui ei sucumbit

Judicis officium mercenarium

Cum si testi sup negatiua no credatur tn parti creditur

In vgha negatiua

Aristotiles

De dilationibus pi

a quibus dilationibus appellatur

potior e ordinarius qui gatus in citando

hic incident de foro et de ciuibus et fo

casus ubi no appellat

qn citatus no tenetur

qn no valet missio

quid facere debeat ci sed non recte

fauor contumacis i opp

§. de rescriptis. c. pastoralis **litteras** Cum non solum canonez sicho. statz pot expelli. Secus in ectiã uel. priua-to. peto censum et si nõ soluas peto pronunciari te cecidisse a iure tuo pro-cedit hec petitio s[e]c[un]d[u]m Inno. **Expo-suit** Curia dñi pape ē cõe forum quia. ibi roma ubi curia. Ubi plura mandata se inuicem cpaciunt utriqz quis tenet[ur] obedire Inno. An dies feriata possit assignari proterm[in]o hic p[er] Inno et hosti. et ff. de arbit. l. arbit[er] si k[a]l[en]dis baldus de feriis Rubr[ica]

ria Curie romane / foro.
mandat[a] se cuinez / ntibus oz obedire.
es feriata p[ro] t[er]mi[n]o assi-

Conquestus An citatus die feriata teneatur cparere die sequenti non feriata. an vero citatio sit nulla et v[idetur] q[uod] citatio sit nulla ut. l. ij. i fi. ff. siquis ius voc. Sed ē veruz q[uod] ē nulla illo die. s[ed] non dicit ibi q[uod] excu-setur si non cparet die sequenti iuridi-ca. Inno. dicit si i citatione fit expressa mencio temporis feriati. ut. s. cpare-at die dñico tunc nõ valet citacio. aut nõ fit expressa mencio ut cpa-reas. s[cilicet] die octaua. et tunc valet et debet cparere die sequenti. quia precedens dies intercallat[ur]. et i[n] occultat[ur] nõ dicitur octaua. s[ed] illa que ē dies t[er]cia dicit[ur] octaua. Item quia duo vident[ur] precepta ut. l. celsus. ff. de arbi. et l. dicit q[uod] dies diffindit[ur] ff. siquis caut. l. ij. §. siquis i[n] iudicio. p[ro]pterea Innoc. sentit indistincte. q[uod] debet citatus legittimo tempore cparere. host. aut. §. ti. proximo. c. exposuit dixit. q[uod] aut dies feriata assignatur p[ro] t[er]mi[n]o i[n] quo et tunc non valet aut p[ro] t[er]mi[n]o usqz quo et tunc valet quia dictio usqz ponit[ur] exclusiue et ideo debet preue-nire i[n] cparendo tempore iuridico. s[ecundu]m

at ferie usqz i fine / hor. s. utrum citatus / a teneat[ur] cpare die / feriata an citatio

hosti. non ob. l. celsus. quia ibi dies addicitur solucioni unde obligatio ē p[er]petua. et ideo debet p[ro]pterea solue. Sz citatio nõ ligat i[n] p[er]petuum. Item nõ ob. §. siquis i[n] iudicio q[uod] ibi erat impedimentuz nõ r[ati]one temporis s[ed] r[ati]o[n]e p[er]sone puta morbi ff. de arbitris. l. si cu[m] dies §. si quis. et l. dicit diem fe-riatuz dinumerari i[n] n[umer]o diez. ergo nec fit diffussio. C. de dillat. l. sine p[ro] Sz pro Inno. q[uod] fiat prorogatio ar-gu[men]to sit licituz ē arguere de c[on]tractibus ad iudicia ff. de iud. l. omnez. Sed in c[on]tractibus bone fidei fit necia pro-gatio ff. loca. l. insulam §. fi. ergo et in iudiciis bone fidei. Sz r[espon]deo q[uod] omnia precepta iudicium sunt stricti iuris. ff. siquis iudi. nõ ob. l. i. i fi. g[ener]o non valet. quia artacio et i[m]possibi-litas temporis viciat ut i[n] §. loca iudi. Item p[ost] terminum remanet citacio sine termino. ergo non valet s[ecundu]m illos qui dicunt dicunt dies cessa-tos ee de s[ub]a dilacionis. Videt[ur] g[ener]o citacio includi non differri ff. de arbitris. l. arbit[er] k[a]l[en]dis et in dilacione que datur a iudice. Sin aut datur a lege uel a principe valet dilacio. et tunc si dies feriata ē terminus in quo cparere debet i[n] iudiciis i[n] die sequenti non feriata. s[upra] de dol. et ctu. c. dila. Sz in actionibus que fiunt antequam iudicium incipiat. ut i[n] oblacione libelli debet ea offerri. ff. de adult. l. nulles §. lis. Nam quia pot ea die expliciri non sunt ferie. nõ. i[n] l. ex quacumqz et in l. i. ff. de feriis et xv. q. iiij. placa-ta. Et si lex assignet tempus liti ut[ra] instancie non differt[ur] C. de tpe. appl. l. ij. i fi. Sin aut iuri et actioni p[ro]pter ferias repentinas datur resti-tucio non p[ro]pter alias s. si ferie. pa-tet itaqz dilacionez currere cum opus sit restitucione i[n] integrum. Item si lex assignet terminum ad probandu[m] ut ē in c. pia de excep. li. vj. quia dilacio que assignat[ur] a lege non habet vim interlocutorie. Secus i[n] ea que assig[na]t[ur] a iudice. unde iudex pot eam mutare sicut interloquutoriaz. ar. l. qualez §. dicere ff. de arbitris. et de pretor. stipl. l. i fine. et l. plt. uel forte in c. pia cessat restitucio que ē excepcio declinatoria. iuxta nõ. §. de restit. i[n] integr. c. coram Inno. Quod ergo si iudex citat die feriata p[ro] nõ feriata v[idetur] valere inspecto fine quia nõ p[ro]hi-bet[ur] citacio s[ed] effectus citacionis et cparere non cogitur. host. et ff. de minor. l. iij. §. i. et ff. de c[on]tra[h]en[da] emp. l. quod sepe. §. siquis amico. In c[on]traruz v[idetur] nõ valere inspecto principio. q[uod] lex obviat principio. ut. l. dies festos. C. de feriis ibi horrida vox silescat et ibi taceat apparicio et[c]. Suspendit enim legis organa tempus feriatuz ad idem ff. de his expor. l. si minor. So. dic[itur] ē citacio una que residet i[n] iudice et ista die feriata obmisses debet silere tamen si conferatur in tempus licituz i[n] eo q[uod] non requirit sessionez p[ro] tri-bunali. ut in dilacione citatoria tunc valet. Secus in eo quod requirit sessionem pro tribunali ut i[n] dilacione probatoria nisi de c[on]sensu partium ut l. i. de feriis. Nec mireris si dico iudicem citare. nam potius citatur ipse q[uam] nuncius ff. de manu. i[n] iud. l. pr. ex i fi. Alia que residet in nuncio que execucio actus iudic[is]. et tunc si iudex c[on]trahit tempore iuridico potest nuncius citare tempore feriato obmisses. Omnia execucio precepti pot tunc fieri ut i[n] c. ultio §. de iud. Secus in feriis i[n] honorem dei quia tunc execucio fi[eri] nõ pot ut l. dies festos. nisi ubi periculum ē in mora. et in casibus privilegiatis ut nõ. azo i[n] summa C. de feriis ad fi. Idem i[n] feriis repentinis que respectu

p[ro]pter ferias repen-/tinas dat[ur] restitucio / non p[ro]pter alias

plus cparat[ur] i[n] citacio / iudex quia i[n] nuncius

Ubi quando finem termini assignati citatus possit citatus comparere

Cautela in testibus producendis

Curia romana

Que possit ex arbitrio iudex facere a quibus non pot appellari

Super quibus exceptionibus iudex debeat pronunciare

Quando iudex tacite videtur pronunciasse

Plus operatur iudex quam ...

rei publice induunt. Nam res publica equiparatur deo. C. de sacro sanc. ecclia l. fi. Et ferie repentine diuinis equiparantur ut no. in c. sepe de vbo. sig. in clem. Nunquid habens dilationem octo dierum ad parendum post primam diem comparere. Rndeo quod tenetur expectare alteram partem quia dilatio est comis hoc verum nisi ex expectatione incurreret sibi periculum ut quia habet terminum ad probandum tunc enim non tenetur expectare aduersarium alioquin non posset procedere in causa sua nisi in extremitate temporis quod est absurdum. Aduertat tamen quod si in termino producit testes faciat aduersarium citari uel moneri ut C. de testi. l. siquis per Bar. de vb. ob. l. illa baldus. Curia romana obseruat ferias suas non ferias litigantium. Ciuilis iudex obseruare debet ferias sui fori. Iudex pot facere ex arbitrio quedam in fauorem litigantium que tamen si non facit non pot appellari. Sic et supplere pot tamen non supplet non pot appellari quia hoc non consistit in iure partis ut no. in spec. ti. de offi. iud. Et pot delegare et non delegare et si delegat non pot appellari quia non tangit ius partis et pot facere gratiam expectationis contumacis nec ideo pot appellari quia illa potius pertinet ad moram iudicis auctorizantis et animum sui motum quam ad necessitatem. De ordine iudicio. Rubrica

Intelleximus. Super emergenti et que examinatur seorsum a principali causa est pronunciandum et super qualibet declinatoria. C. de plag. l. preses. C. de adult. l. adulterioria. Si iudex cognouit et non pronunciauit tacite videtur pronunciasse ff. de minor. l. aut pretor § permittitur. Et de appel. c. ex parte. cum facit ff. de iud. l. ii. § si dubitet et l. siquis ex aliena. Secus si non cognouit nec pronunciauit quia tunc ordinarius processus non ualet et iudicium s. de iudi. exhibita. Uel dic quod valet sed pot appellari non ob. l. prolatam que loquitur quando peruertit ordo iudicii post lit. con. Secus si ante lit. con. Nam ante lit. con. tunc est iudicium secundum Bar. Super incidenti est quando examinatur post lit. con. simul cum principali quia pars eius est. Si a parte actoris non oportet pronunciari. Si tamen pronunciatur valet nec propterea dicitur pe grauari si alias funditur iusticia ff. de aryor. l. intra utile. Et de incidens ut replicatio uel que partem probandam continet. Si vero a parte rei sit incidens a peremptoria licet non dicatur incidens que substantiam petitionis elidit non pot pro reo pronunciari interloquendo sed diffiniendo quia litis contestatio

Quando ... contineat ...

Quando dicatur actor ille

Quatuor exceptionem parit lata super actione

sperat diffinitiuam sententiam ff. de iudi. l. de qua re. Sicut unumquodque principium appetit suum finem ff. de iniu. l. in § i. et debet ante lit. con. et si incidenti tenet interlocutoria ff. de pecun. l. si vinus et s. de lit. con. ad exceptionis obiectum et vide quod no. ff. de iur. iur. l. ius iurandum et ad pecunias § fi. et ibi per Host. Io. et b. describit emergentes ex tempore que non possunt causari nisi in iudicio ut exceptio iudicis incompetentis uel partis uel ineptitudinis libelli et omnes que non desiderant diffinitiuam nascuntur in litis limine et exordio. No. ac et tempus litis inspicitur si competunt uel non competunt sed etiam causam vetustaorem fieri facit quod no. ff. de condit. ob causam l. qui se debere et l. i. C. de ordi. iudi. Dic quod si dico quod in tali loco et tempore spoliasti tali re. Unde iusticiam michi fieri peto quod valet iste libellus de iusticia generali. No. in c. q. in. c. de presumpciliatus Inno. et Host. Nec artat iudicis vigorem quando etiam iniusta sententia valeat nisi appelletur sed instituat libellum contra ineptitudinem petitionis et conclusionis. Et concludit iste libellus generalis iudicii. Item parti non petat declarari ff. de rei. ven. l. licet in fi. s. quando narrata possunt recipere diuersas conclusiones. Sed quando habet unitatem tantum et uniformem conclusionem tunc conclusio est specialis et certa reo actori quoque sic petere sufficit ut no. ff. de in ius. uoc. l. liberti et patrono. quod vero reus facere eo ipso quod excipit uel negat ut l. amplius ff. rem. ra. hri et ff. de procur. l. non solum § si forte. Et ideo quando contradictio rei sapit vim turbationis actoris non est necesse actori aliter probare de turbatione dr. ff. de acquir. re. do. l. pomponius in fi. Cum dilectus. Excipiens non dicitur actor proprie nisi quo ad honus probationis Inno. quando excipit affirmatiue uel ius negat. Iudex pot mutare interlocutoriam latam super exceptione Inno. et no. in l. quod iussit ff. de re iud. Per exceptionem non interrumpitur prescriptio fallit in exceptione non nu. pecunie ut in aut. hanc aut querellam. Quatuor nota primo quod sententia lata super actione parit exceptionem rei iudicate super eadem actione et super alia que primo non poterat cumulari ff. de excep. l. fin. di. Secundo nota quod idem est in exceptione ut s. de elec. c. cum dilecti ut excludat ius excipiendi. Tercio no. quod sententia lata super exceptione contra excipientem si processus fuit summarius non tollit ordinariam cognitionem et actionem ff. de re iud. l. adiuo pro. § si super

rebus. Si vero processus sunt ordina-
rius aut exceptio non sunt discussa sed
reprobatus. tunc aut exceptio tendit
ad eundem finem cum exceptione et tol-
litur actio. ff. de compensat. l. quod in diem
§. i. aut ad aliud prosequendum et tunc
non tollitur. ff. de evict. l. vendicantem
quia ad aliam rem agitur. quod non
ob. exceptio. ff. de excep. rei iud. Certo
no. quod sententia lata super exceptione pro-
excipiente non sufficit ad agendum
vel accusandum. Nec eedem probationes
valent secundum Inno. nisi in adulterio.
ff. de adult. l. ii. §. si publico. et ibi no.
et facit quod no. ff. de verb. obl. l. quod Rome
§. fi. Super ista materia vide quod
Inno. in c. fi. et ibi per hosti. Et hoc
dico quod ille qui venit contra laudum
excipiendo non intelligitur propterea
convictus in pena. ut ff. de arbi. l. non
distinguemus §. cum quidem. et vide
casus ff. de usuris l. sciendum. sic Inno.
Iterato potest probare suam excusationem
Secus forte si agendo. ut in §. all. c.
c. fi. Quid operetur excontratio plura
per modum excep. hic vide per Inno. Ex-
ceptio in multis casibus opponitur non
agenti. ut hic no. per Inno. Quid
operetur probatio criminis in modum
exceptionis. vide hic per Inno. et host.
Cum protestatur non excipit quia
protestatio non elidit petitionem.
Item qui protestatur non agit. host.
Tuam. Iudex laycus non cognoscat
de spirituali incidenti sed remittitur
probatio ad episcopum. non ob. C. de iud.
l. quotiens. quia illa intelligitur in inci-
denti que non est altius fori principalis
Sed forum temporale dicitur esse a foro spirituali
ut no. Inno. de foro compet. c. licet.
Item non ob. quod iudex uxorem pre-
gnantem mittit in possessionem nomine ventris
et puerum ex carboniano. et tamen ubi quod
dissolvit de matrimonio ut l. i. §. si ea ff.
de vent. in pos. mit. ubi etiam no. quod in
summariis licet sufficiant presumptiones
ad probandum filiationem. tamen ad
probandum matrimonium requiritur
plena probatio quia ibi dico quod
iure canonico debet fieri remissio
ad episcopum. Item non ob. quod iudex secularis
interponit decretum in emancipationibus
quod ille actus est voluntarie iurisdictionis
Item nec ob. quod decernit alimenta
quia verum est si ad usarius fatetur
eum filium. Nam confessionem bene potest
audire. Sed si neget recurrit ad episcopum
Et ratio est ut dicit speculator in ti.
de requen. Capitulum istud habet locum
ubi de matrimonio incidit quod contestata
et contradicta. Secus si non in modum disceptationis
tationis sed de plano quod est notabile
Quid si coram arbitro incidit quaestio
filiationis an remittet ad episcopum. dico

quod non quia non potest arbiter remittere
ff. de arbi. l. non distinguemus §. de offi.
Item non procedit arbiter ut iu-
dex. et sic non facit contra hanc decreta-
lem. tamen iste probationes in vero
iudicio non valebunt. hoc tamen baldus
Quid si fiant statuta contra hanc
decretalem. Credo valent testimonia
tamquam extraiudicialia non tamquam iudi-
cialia. et si statutum factum est iudicium
inter sibi subditos valeat non tamen
erit vera probatio sed ficta. quod statu-
ta non possunt conferre iurisdictionem
spiritualem. Quid de arbitratore dico
quod non sunt iudicialia testimonia
que fiunt coram eo. et sic est index
generis testimonii. C. de testibus. l. quoniam
et quod dicit hec decretalis habet locum
etiam in exceptione dilatoria et exceptionis
et primum quia sunt spirituales cause Inno.
Super. An exceptio non excommunicationis
noceat agenti interdicto retinende
dic quod sic secundum Inno. An exceptio ex-
communicationis possit opponi post sententiam dic quod
sic quia durat actio quoad exceptionem Inno.
et hosti. facit in exceptione que non habet
fomentum actionis ff. de compensat. l.
si cum milit. C. de compensat. l. ii. baldus
Libellus non continens originem peti-
tionis dicitur generalis et informis tamen
tenet super eo informis sententia et pari-
et exceptionem rei iudicate monimbus
secundum Inno et hosti. Iste libellus non
debuit recipi. C. de eden. l. fi. C. de anali.
excep. l. fi. et ar. ff. de verbo. ob. l. titius
Nulla etiam probatio valet si est infor-
mis. ut no. ff. deposi. l. i. §. si quis
argentum. In probatione §. confessionis
et iuramenti. ff. de iur. iur. l. si duo
§. si quis. et no. quod libellus indefinitus
generali equipolet secundum Inno. potest tamen
indiscreta petitio declarari in processu
et tunc medium artat extrema nisi
maligne factum sit. ff. de arb. l. de rebus
Susceptis. De causa possessionis et proprietatis
Nemo potest impetrare unum iudicem
in causa possessionis et alium in causa
proprietatis. nec valent lite super inde
obtenta Inno. Si vir agit contra
uxorem petitorio tamen extra possessorio
recuperande silet interim petitorium
bal. Cum ecclesia. Ille qui petit
aliquid puta electionem confirmari videtur
petere omni iure quo melius potest Inno.
Admissus simpliciter ad eligendum ac-
quirit possessionem ad eligendum quod probatur
presumitur Inno. Negativa non pro-
batur nisi indirecte sive implicita
sive explicita sit. et presumitur contra
testem qui asserit negativam Inno.
nisi illa negativa habeat secundum dicametum
iuris ut §. quod ad canonicas tamen pertinet
electio secundum hosti. Et est triplex nega-
tiva. una si que cadit in plenam notitiam

[Marginal notes, left:]
quod laudum non tollit compromissi
cedit exceptio criminis exceptionis in modum criminis
incidenti non cognoscit laycus sed ecclesiasticus
notum habeat prius
non remittit nec ut ... incidit

[Marginal notes, right:]
Statuta spiritualia non conferunt iurisdictionem
Cum noceat exceptio excommunicationis
durante actione durat exceptio ut in exceptione que opponi potest post sententiam
Cum libellus dicatur generalis et informis et quando sententia super eo lata teneat
Non unum solum iudicem super causa pos. et proprietatis impetrari posse et non duos
Quid in petitione confirmationis electionis intelligatur
qualiter tacite acquiritur possessio eligendi
Unde hic de negativa qualiter probetur et quotuplex sit

testis — Alia ē negatiua facti instan-
tanea ut q ego non sum ī tali loco
eo quia testis intuitu nō uidet locum
uacuum et phoc intelligit q nō fuit ibi
— Semp n. intelligi opus ē quare ut
ait Ar. in problematibꝰ intellectus
uidet et intellectus audit — Alia est
negatiua que cadit in suppletiuam noti-
tiam ut negatiua facti continui et
si negat testis titium hoc anno posse-
disse quia uidit Seyum solum intrare
et exire et fructus pcipere hoc anno
psumit q non habuit cpossessorem
Item ī negatiua memoriam nō extare
alia que non cadit ī sensum testis ut
negatiua que nō cadit ī concomitātiam
loci et tempis certi — In pma affirma-
tiua testes negantes probant ut af-
firmantes — In scdā magis creditur
duobꝰ affirmantibꝰ q x negantibꝰ
— In tertia negantibꝰ non creditur — pri-
mum probatur in l. optimā C. de cōtr.
et cōt stip. Nam si creditur plus q
Instro. ergo plus q testibꝰ — Secundum
probatur ff. de arbitris l. diem pferre
§ si plures et nō ī. t. r. de pnl. li. vj.
— Tertium probatur in l. actor C. de pbac.

> Qualiter cōcludere debeat libellus ī quo cassari petitur electio

Baldus — libellus ī quo petitur electio
cassari debet concludere ex possessorio
non petitorio Jnno — Que sunt ne-
gatiue una facilis probatur testibus alia
difficilis s. impossibilis Jnna et hic
vide de ipsis Jnno. **Cum super** — Su-
per cōsuetudine fingitur aliquis pos-
sessionem nactus qui non ē s. c. n. de
cōsuetu. ergo in dicto c. n. non ē fauor

> Utrum solo titulo vel actu corporali acquiratur possessio

ecclie q. s. queratur ecclie solo titulo
quia hoc non ē uerum ut nō C. de sac.
sanc. eccl. l. fi. — Nam hoc uidemus in
aliis psonis pnilegiatis quibꝰ nō ac-
quiritur possio nisi accipiatur ut nō
ff. de psoc. l. cū duobꝰ § idem rndit
— Unde sicut Imperio non acquiritur
possio sine actu corporali sic nec ecclie
ar. cōtra ff. ex qui. ca. maio. l. sciendum
et l. denique. Sed ibi erat possio odiosa
cīta quā non fingitur, sed ī dcō c. n.
erat possessio fauorabilis quod nota
— In corporalibus acquiritur possio solo
titulo. ut j. de conces. pben. c. cū nrs
ergo si impator cōcedit alicui aliq
iurisdicionem, statim facit eum possorem
quia Impator statim uniusalem hēt
possionem pq ē coronatus licet psingula
loco non attingat nec debet glebs
ff. de acquir. pos. l. iij — Est n. inte-
gralis eius possio et pluimum Iuris
hēt et iusticie, quia nō pōt expelli
de Iure — Sed si defacto possionem nō hēt
alteri dare non pōt quia nemo cō-
dat q nō habet. Ius tn̄ pprietatis cōsistit
sine possione. ar. C. de donat. inter.
ui. et uxo. l. plt. et facit ad pdicta

q nō in aut. de incestis nuptiis ī pn.
— Mortuo prelato ecclie collegiate p
latiue possio ē uacans. Sed nō possessio
rerum ecclie sed ē apud collegium. Et
si non ē ibi collegium et quia omnes
decesserunt adhuc nō uacat possessio
Et idem ē si decedat rector ecclie nō
collegiate quia nō uacat possio et si
quis interim eam occupet ycononius
ecclie uel successor pōt agere nomine
ecclie interdicto. Unde ui. nō crimine ex
pillate hereditatis uel interdcō adipi-
scende possionis sm Jnno — Et ē ro
quia ecclia ē instar uiuentis ff. de
stip. seruo. l. usufructus et ff. de fid. l.
mortuo et ff. siquis te. li. ee Jus. l. 1. §
cōcenola et ff. de minor. l. etiā ei qui

> Vide hic q uacante uel rectoria eccle. bona nō uacant et penes maneat possessio b.

nōdum — Ceterum quis interim possidet
bona ecclia. dixit moyses q inimici
ecclie qd ridiculum ē quia insensata
non possident, ut nō ī. l. sicut ff. qd
cuiusqꝫ uniuersi. no. — Dic ergo q possi-
det ecclia. i. uniusalis ecclia uel con-
gregatio fidelium vel xps sm Jnno. uel
ecclia romana tanqꝫ ecclarum dnā
— Sicut n. galina sub alis pullos cōgre-
gat ut nō ff. de interdictis et relig.
l. 1. ita etiā romana sub alis suis
omnes alias cōtinet ecclias. possio
ergo pōt dici reside penes ecclam
uniusalem. i. congregationem fidelium
penes ecclam intellige que ē inebrum
et non caput ut penes ecclam peru-
sinam que esto q nō hēt collegium
actu sufficit habitu ut possideat. et
sic etiā tribus modis dr possideri. uz
pro capite pro menbris pro utroqꝫ sil.
— Sic et xps quoqꝫ ī diuina scriptura
ponitur ut caput, quoqꝫ ut menbra quoqꝫ
ut utrumqꝫ ut psalm. et ē ar. q ualeat
relictum ecclie fratrum minorum s. ut capi-
at dnus s. ecclia romana q dominium
capacitas consideratur in cuius psona fi-
datur ff. de legat. ij. l. debitor § seruo
et ff. ad l. fal. l. cū x — Non n. media
psona sed finalis psona inspicitur ī qua
acquisitio sumit effectum ff. ad treb.
l. cogi. § hij qui de plus petitionibꝰ R.

Consilium — Nota q si lis nō ē
cōtestata super plus petitione qui petit

> Unde qui opposita excep petitionis absoluitur

plus tpr. et hoc liquet Judici p excep-
tionem oppositam et probatum de par-
tium consensu uel p confessionem uel p
Instrum absoluitur reus ab obseruatione
Judicii duplicatis induciis et condemp-
nato actore in expensis et clauditur
actori Judiciorum copia nisi refitiat ex-
pensas Jnna et hosti. — Sit ergo ex-
ceptio dilatoria solutionis nō est cā
absolutionis sed duplicationis Induci-
arum que restabat tempe litis mote ar.
ff. de pen. l. aut damnpnum § quisquis
Et uide quod dixi in l. pecuniam

ff. si. der. pet. qz omne Jus sinu dedu-
xisse vr vndecunqz et qualrcunqz **Pallo-
ralis** postq e conclusu in ca nulle
sunt partes in dictis nisi i pnunciado
et ideo postq e oclusum clausus e pro-
cessus ut nulla allegatio postea fiat
nec i Jure nec in facto sm Jnno. qd
e notandu hoc e vez qn ocludit [… oclusu i ca cnali]
i tota causa. s quo ad caplm de testibg
producendis ocludit p aperturam
testiu vel dicta testificata ut in
aut. de testibus. §. quia vo. Notadu
e q iudicis officio non ocluditur nisi
pmo modo ut ex de fid. Instr. c. cu
Johannes nec vltimo mo. ut no. p
Jnno. j. de testi. c. cu clamor. p aper-
turam vero testiu puto cocludi oino
i testibus producedis. postq go i totu
oclusum e nulla exceptio obici potest
C. de adult. l. quamis indubitati. Naz
inter snam et conclusionez nullu e
mediu nisi citacio ad snam ut i aut
ut cu de appel. cognos. pg. pri. et fit
conclusio si renunciat actitandis ut
no. in c. ultio de i integr. resti. li. vj.
in nouella. In criminali aut no osue-
uit concludi quia renunciacio no vz
ut no. ff. de pact. l. pactu inter hed
Sz pal. l. cuius. C. de adult. facit cotru
Sed dicendu e q i criminalibg postq
constat de crimine non debet de Juris
apicibus disputari. puta si dicatur no
potuit interuenire procur. Sed de
idempnitate facti secus Jnno. baldus
Si Judex non vult audire aduo-
catos et eoz allegacones non dicit
grauare partem quia psumit Judex
sapiens i Jure nec apparet quod p hoc
aggrauet partem. qz multi no eget
allegaconibus legum quod nota bene
licet aduocatus faueat iusto. olim
possori qui petit restitui no tamen
ex hoc debet hre osciam lesam sz Jno.
quia e picha. et oczanu legis scriptus
et quia aduocatus no debet sequi osciaz
hois s osciam legis scripte. et cte
lex bona e si quis ea bene vtatur
Cum dilectus In ordine pro-
nunciandi psumit possoriu i pua-
lencia exequendi psumit petitoriu
et petitoriu pcedens excludit posso-
riu sequens. s non eo Jnno. Cedit
ergo possoriu petitorio quo ad effcum
finalem et habet duos intellectus. s.
vel i cumulatoe vel i ozia quentioe
subiciamus rem exemplo. Ago vnde
vi z rei vendicatone sup vtroqz pro-
nunciabitur ut l. de qua re. ff. de Judiciis
s vna execucone otentus ero. Si fiat
execucio i rei vendicatone debet mi
sufficere quia rem habeo cu accessionibg
p interdcum nudam possioz ad voco
ff. vti possidetis l. si duo i fi. Sed p-
rei vendicatoz rem euico Instit. de of. Jud.
in fi. et ff. si seruitus vend. l. ij. et de rei
vend. l. pomponius. §. s hiis et de act.
emphy. l. si quis fundu frustra ergo
de possorio laboro ar. ff. de vulg. sub-
stit. l. fi. §. titius et de edil. edicto. l.
bouem §. aliqn. Si ergo simul peto
execucionez petitorij et possessorij no
repellar rone duplicaconis s fiet exec.
petitorij obmisso possessorio. quia vna
solucio sufficit ad vtramqz. si pmo ple-
nior fiet ar. ff. de soluct. l. i numera-
conibg. §. fi. Si vero volo petere ex-
equconez petitorij et possessorij tantu
possoriu no n e frustra pnunciatu
frustratorie n. non debet fieri pnuncia-
tio sicut dicit lex quia arbiter electus
absqz pena non cogitur pnunciare ne [Otr in arbitris sin qmissis adicat pe]
frustra sit et ipune otepnatur. ff. de ar-
bitris l. litigatores §. fi. Alius itellectus
e q ego agam otra te interdco recupan-
de. tu contra me rei vendicatone pro i
corpalibus i quibus datur actio possoi
Instit. de act. §. eque vel pro rebg corpo-
ralibg quia ego habebam realem. tu
ciuilem pronunciatur otra te i possorio
otra me i petitorio. Si petam pro ex-
ecucone repellar et cotra fiet exequo
o me quia tu domini preualet iuri
possori ar. ff. de public. l. exemplo et
mandati l. mandato et de stipul. seruoz
Sed vz q tu non debueris audiri
quia exceptio spoliacionis e priuilegiata
vt l. si quis ad se fundu. C. ad l. Jul.
de vi. So hic non fuit opposita excep.
ut j. ti. i. c. i. Nec reuocatio habet
vim excepconis quia super excepcone
non pronunciatur s sup recouencone sic
ff. de excep. Jud. l. si inter me et te
ad quid ergo pronunciatur sup possorio
si petitoriu illud confundit. Respodeo
pter fructus ff. de rei vend. l. vtiqz
Item quia bene fieret exequcio nisi
exciperetur et sic sna producit effcum
suu i esse si non opponitur et ita decla- [Declaracio huius cap.]
ro illud capitulu **Cum olim** pro
psonalibg prestaconibg pot agi iterdco
Jnno. Contra ff. quo. bo. l. fi. So vt no
p Cy. i. l. si certis annis. Vel aliud in
prestaconibg que no habent certu red-
ditu nec realem prestaconez ut no. dcor
i. l. sciendu. ff. qui satisd. cog. pretea
facit pro canonistis quod no. de pect. ff.
hed. l. regulariter. vel non erit ppie
possoriu interdictu s condicio exta-
none. s. de elect. querelam q odicio
sequitur naturam possorij s cu detur
petitoriu l. ofessoria ergo habet co-
respondens possoriu ff. si seruitus vend.
l. sicuti §. aristo. baldus. Exceptio iuris [Ex iuris canonici elec. ofirmacio no suspendit]
canonice electionis non suspendit ef-
fectu ofirmaconis Jnno. Dolus pro-
curatoris non nocet dno i eo q no pot

recuperari a procuratore ut in c. beneficio
quia in hoc procuratore non intelligitur
esse soluendo sed negligencia procuratoris
beneficio noceret domino in beneficialibus Innocencius
. per voluntatem parat recedit a iure com.
Innocencius quod notandum baldus. De
restitucione spoliatorum Rubrica.
Solicite. Ut quid tantum possit fa-
ma quod probatione contrarii excludatur
hic vide per Innocencium. Accepta. Quando
aliquis renunciat beneficio statuti
potest alteri conferri et auferri possessio
sine ulla citacione. Secus si non renun-
ciat beneficio sed est contumax in susciplen-
dis ordinibus quia tunc sententia est necessaria
secundum Innocencium et baldum. In litteris
Est reperire quasi possessionem iuris
eligendi que aliquam efficaciam est cum sub-
stancialis esse non debet parit fructus
possessori. Quos ergo fructus parit
ista possessio. Respondeo eligere erit in
fructu. Sed an iste fructus dicetur fructus
naturalis vel industrialis. Rendeo dicetur
industrialis quia non solo nature
cursu producitur immo est sed facto hominis
secundum Innocencium et bal. In quasi possessione iuris-
dictionis tria sunt quasi possessio scilicet qui
in facultate est usus. Quam in exercicio est
fructus qui in comoditate est ut per-
ceptio damnorum et aliarum comodi-
tatum iurisdictionis. Sed in electione
comoditas non est distincta ab usu
unde eligere licere id est elige et de
licencia iuris est usufructus. Idem in
Iure presentandi preterea presentare est usu-
fructus huiusmodi iuris nec enim aliam
comoditatem prestat ius presentandi nisi
ipsum presentare et actus et exercicium dicitur
esse fructus iuris seu habitus et pos-
sessio adiudicacionis per sentenciam Iudicis
de conces. preben. c. cum iuris per Innocencium tamen
ex solo titulo nemo possidet ista incor-
poralia nisi qui habet verum ius sicut
nemo possidet actionem nisi qui eam
habet secundum Innocencium. Quandoque ubi possessio
incipit a facto et tunc factum et actio
debet precedere alias non habet causam nec fun-
damentum ullum. Unde exigitur facti causa
Innocencius. Subditi Ciuitatis uel ecclesie
violento invasori non tenentur obedire
sed sua auctoritate resistere possunt Innocencius. Qua-
liter acquiritur quasi possessio Iuris ca-
nonicalis uel prebendalis uel episcopalis et
ubi et per quos actus et qualiter perdatur
et qua vi vel qua resistencia uel con-
dictione et an in incorporalibus requiratur
animus et corpus id est voluntas et factum
. Nam incorporalia facto possidentur
ff. de seruit. urb. pred. l. seruitutes que in
superficiebus insunt principium glo. Omnia
incorporalia habent Iuris intellectum
quamquam incorporalia sunt. Sed quedam inheret
rebus corporalibus ut Iurisdictio que ad-
heret territorio ut C. ubi et apud quem

l. fi. Item seruitutes personales ut usufruc-
tus ministerium seruorum dicuntur quia persona
na facta relatione ad alteram partem
id est ad habentem tantum in rebus et Iuribus
realibus fundantur alioquin non essent ser-
uitutes sed personales obligationes ff. de
seruit. l. ut pomum et de seruit. urb. pred. l.
pecoris et de usufr. leg. l. fundi treba-
tiani et not. ff. de usufr. l. si quis ita
. Item seruitutes reales hinc inde id est pre-
diales in personalibus queritur possessio tra-
dicione pacienter usu ut ff. de usufr.
l. qui aliena in fi. in § dicitur in realibus
ut l. ii. C. de seruit. et aqua in realibus
sententia predio datur ut ff. de negot. l.
qui aliena in fi. Et inherent predio
ff. de contrahen. empt. l. si que ductu. Re-
ales seruitutes insunt rebus actiue et
passiue personales insunt rebus pas-
siue tamen. Sed personales obligationes
nullis insunt rebus sed personis tantum
. Sed iurisdictio in est solo actiue et in
est personis passiue. Et ideo in rem est ex
parte ut emptus in persona ex parte paci-
entis sicut esse vasallum racione originis
et fidelem est quedam seruitus ut not.
ff. de usufr. l. sicut et est quasi personalis
Sed esse vassallum racione rei est seruitus re-
alis. Quedam enim sunt simpliciter incor-
poralia et sine ullo corpore Iuris intel-
lectum habent ut ius eligendi ius pre-
standi et similia arg. ff. de pet. hered.
l. hereditas in § . In istis non cadit possessio
corporalis que queritur per pedum posi-
cionem sed pactus conuenientes et consue-
tos et qui fiunt ut fieri debent et
a quo debent secundum Innocencium. Iurisdictione
queritur possessio ab ordinario si ingre-
ditur possessionem si subditi sibi parent
. Quia maius signum obediencie
est facere quam pati secundum Innocencium. Sed an
sit in incorporalibus duplex possessio scilicet
naturalis et Ciuilis et quo predium pos-
sidet seruitutem vacante domino et que sit
potencior an naturalis uel Ciuilis in corpo-
ralibus et super qua magis fundatur
prescripcio vide hec omnia Instit. de
act. § eque per dominum Ja. butri. Statim
quidem cum quis canonicus factus est
omnia ei incumbunt que ad canonicos
attinent ff. de edil. edic. l. ediles §.
Item sciendum baldus. Cum venissent
. Non licet possessionem unquam habitam sua
auctoritate intrare Innocencius et bal. Reus
conuentus rei vendicacione si probauit
se dominum confirmanda est sibi possessio et
proprietas adiudicanda at si non possides
egisset Innocencius. Actore ergo non probante
reus absoluitur. Sed reo probante actor
condempnatur reo nam reus hoc ipso quod
excipit uel negat petere videtur. Non est
ergo sine peticione si pro reo fertur sententia
ex hoc patet quod si sententia facit pro reo probante
facit eum dominum si actor erat dominus

Uni sine ulla citacione aufertur et confertur possessio.

Exemplum ... committi

De possessione Iuris eligendi et de fructibus eius

Declaracio ...

Invasori violento non obeditur si resisti potest

Quomodo intellectum habent incorporalia

... confirmacio ...

Vide hic quomodo acquiratur in corporalibus

No. pro canonico electo ...

Ingressio possessionis

Fauor reorum in actione rei ...

et si tertius erat dñs causat ei vsuca=
pionem ff. de excep rei Jud. l. si quis
rem a non dño. Item si reus cadit a
possione et vadit ad actorem poterit
reus petere snām exequi ɔ actorem
antiquum ex noua possione ff. de
par. l. § et si possessori. Et si hoc nō
facerent snīa lata pro tali reo vi ɔdep=
nacōnis actoris facerent vi declara=
cōnis dominij. Cum etiam in reali
vbi non pōt fieri ɔdempnatio sufficit
declaratio dominij ut offerente se
opportunitate possit fieri exequcio
ar. ff. de pet. hēd. l. iiij et de excep
rei Jud. l. si ate. §. 1. Sz host. dicit
q̄ reo probante debet fieri absolutoria
non aūt debet res reo adiudicari cū
hoc non sit petitum. Nam reqūencio
exigitur ad hoc ut actor possit ɔdep=
nari reo ī aliqua pīncipali re al' fru=
stra eēt recōuencio ff. de excep. rei
Jud. l. simil' me ɔte. et ē expressum ff.
si pars hēdi. pet. l. 1. § pinde ibi tunc
petere debebit. Item dicit q̄ quādo
probacio excedit peticōnem fiat ɔdepnaº
ex sola probacōne absq; peticōne ut di=
cū ē ut x. de Judic. c. exaīata. Item
pro host. facit C. de transac. l. si pro
fundo et e. ti. l. sine. Nam nō ē idem
retinere et adiudicare. Sz cū Jnno.
ɔcordat accursius ff. de probac. l. ita
eum et dij. ī c. nō licet actori. Item
quia aliquid plus dz ɔsequi reus pro=
bando se dñm quā inchi probando. dz.
Jnstit. de act. §. 1. Sz pro host. facit
quia natura snīe late pro reo ē Jus
excipiendi non Jus agendi ar. ff. de
eo p q̄ue fac. eut. l. 1. §. 1. So. Jnno
dicit verum cīta eandem possionem nō ut
feratur ɔdempnatoria nisi p modum
silentij. § iustificata nā si nō pnuncti=
abit eum Judex iuste possidē rem quia
probauit sē dñm quia hoc venit in=
cidenter et sic ɔfirmatur reo possessio
et additur titulus snīe. dz. de carbo.
edic. l. 1. et resultans effūm pdī. Nam
licet vera probacio nō hēat paratam
exequcōnem verum ē nisi pq̄ transiuit
ī snām ɔfess. uel Jus iurandū. ut
nō. ī pal. l. § et si possori. § plt. Con=
fessio tacita equipolet expresse qua
ad exequcōnem paratam quod ē nōbile
ff. de pact. l. tale pactum. §. 1. Sz de=
inde host. habet locū ī diuisa possiōe
ut si reus possidet dimidiam actor
aliam dimidiam. Nam non ideo
q̄ reus excipiendo probat se dñm tocius
rei adiudicabitur sibi possio actoris nec
eam eiicet quia non ē actu ad hoc.
Nūq̄ n. exceptio egreditur peticiōem
vnde in exceptione ɔpensacōnis si plus
ē debitum excepto ɔpensatur q̄ ad qd
ɔpensacio obicitur et totum pbetur.

tacita ɔfessio

exceptio ɔpensacōis

Non tamē actor ī residuo ɔdempnatur
ff. de comod. l. in rebus §. fi. **Ex con=
questione**. littere impetrate sunt
impetrantis tm̄ ante ipetracōnem sed
p9ea sunt cōnes Jnno. Nec ergo ante
ɔferunt iurisdicōnem quam pūtentur
q̄ iurisdicio cōis ē et hoc verum actu §
habitu statim Judex ē quē superior dele=
gat. ff. de iudic. l. cū furiosus. Ergo qd
facit Judex delegatus an pntacōnem lrazꝫ
ē ipō Jure nullum quia actum et excitum
nō habet nō ob. ff. de Judic. l. ij. §. ij. vbi
sufficit snīa litigatorum quia illud ī pro=
gacōne. Nam sine expressa progacōne
tacite fit prorogatio litigando. Vnde
si Judex videt eos coram se litigare nō
procedet temere et sic non obstat. Sed
ī mandato pcūris qui aliquid facit an
receptas lrās mandati. dic ut nō archid.
ī. c. Js qui. ex. de procur. li. vj. vbi tenet
qd non valet quod nō credo vm. quia
ex quo dns mandat ratum hēre videtur
ff. de procur. l. si curatorem absentem vel
als nulla ratificacio valeret q̄ manda=
tum pūtatum non fuit quod nec erat
ī rerum nā quod ē contra Juris ciuilis
regulas facit ff. qui sat. da. cog. l. Julia 9
Sz an eo ipō q̄ dns transmittit alicui
Justrā cause videtur eum facē pcūrem
dic ut nō ff. de pac. l. labeo. et Cum=
tangit C. de pact. ɔuen. l. fi. Sz ibi
non ē mera tradicio pnstiorum § ɔuen=
tio psonarum. Et multis ɔcurrentibus
augetur effūs bal. **Cunus** Si
fructus non petantur in libello. Judex nō
pōt de eis ɔdempnare ɔ nisi qn petitur
testamento vel nisi p9 lit. ɔt sint p=
cepti Jnno vel nisi ī vniuersali Judicio
ff. de pet. hēd. l. Item veniunt. §. fructus
et facit q̄ nō. ff. de excep. l. fundum
et idem in dampnis et interesse ut
nō. ff. de dampno infect. l. si qs missus
§ iudex procedit tamē ī illis accessoriis
libellus sine taxacōne quantitatis ut nō
Cy. C. si quis alti uel sibi. l. cū ɔpra
Si Judex pronunciat de pincipali
et non de fructibus nec interēē que pti=
nent ad ɔsequenciam peticōnis nō potit
pro fructibus uel interēē agi nouo Judicio
quia sopitum videtur vna cū pncipali Jnno.
Olim Cum magni agunt de viribus
ad suas uel subalternas domos ptine=
tibus Jnno. De magnis vniuersitatis
qui dicunt ministrales ut nō. ff. de
pac. l. Item magni. Expulsus pdit
possessionem licet ɔgreget exercitum p ea
recuperanda. Et licet congregare exercitum
stipendiarios .s. et amicos pro defensiōe
sua nec dr ppe bellum sed defensio. Item
pro recuperacōe possionis tm̄ in nō ī ɔtinenti
et celeriter ob hanc cām licet mouere
arma. Item et ɔt subditos rebelles

Jm̄ lre impetrate
Jurisdicōm ɔferat

De pcūre se ante
recepcōnem mādati
īmiscente

an possit fieri ɔdep=
nacio fructuū si nō
sint petiti ī libello

qn̄ fit fructuū
ɔdempnacio

De actione magnatum

An liceat ɔgregare
homines et arma
snīe ppt recupare
poss. de qua quis ex=
pulsus ē nō

et mobedientes armari · debent Jura
et homines et licite guerra fit eis tam
a temporalibus quam spiritualibus dnis · machi-
n[a] militari vtendum est contra rebelles
subditos si alia remedia non sufficiant
cum tali bello possint adsistere quorum
interest fauendo non occidendo · qz erunt
Jrreglares · Et sic no[ta] · q[uo]d no[n] qui prestat
fauorem proiectu lapidis in bello licito
in quo alij alias occidunt non est homi-
cida nec Jrreglaris Jnno · Excedens
modum pot effici Jrreglaris Jno **Ex parte**
Secundum modum et spem possessionis
fit restitucio spoliato Jnno · Si quis
tenet aliquam ut sponsam etiam de futuro
et spoliatur ea pot petere restitucionem
Secus si ut coniugem Jnno · Quod
dictum est in sponsa verum est si spoliatur a
tercio · Secus si ab ipsa sponsa qz pot
dissoluere sponsalia · Que vocatur vxor
cum publice sic tenetur et tractatur presumitur
vxor quo ad probacionem presumendam
legittimam · vbi de matrimonio non est q[uestio]
inter coniuges altero ex eis negante ma-
trimonium Jnno · Cum dicat se spoli-
atum possessione Juris canonicalis no[n] h[abe]t
probare de Jnstitucione superioris s[ed] vsu-
facti · Numquid per vnum actum magis quam
per alium queratur possessio in corpe ibi vide
per Jnno · **Cum ad sedem** · procedit
libellus incertus super pertinenciis quia
petuntur accessorie cum nomine pertinenciarum
castri intelligatur territorium eius Juris
et petito castro tacite intelligitur petitum
territorium eius ff · de off · pref · vrb · l ·
j · cum vrbem Jnno · **Olim** · Multis
clericus pot possidere et prescribere Jus
excoicandi et consilia · **Sepe** · pos-
sessio ecclesie et aliarum rerum intelligitur
contumata donec quis expellatur Jnno ·
Non licet facere castra ad emulacionem
Jnno · **Pastoralis** · Non licet facere castra
ad emulacionem Jnno · **Ex literis** non
fieri sequestracionem propter contumaciam

De dolo et contumacia Rubrica

Prout · Nota quod quis no[n] tenetur
respondere aduersario nisi de mandato Judicis
at tamen sponte respondens sibi preiudicat Jnno ·
Qualiter probatur negatiua quod quis
non sit contumax no[ta] · ff · de appell · l · ex
consensu Jnno · Per excepcionem oppositam
non fit litis contestatio Jnno · Naturalis
ordo esset ut cognitio excepcionis preiu-
dicialis precedat cognitionem cause principalis ·
Jnno · Naturalis ordo causarum est ut
primo statuatur actori terminus ad pro-
bandum quam reo tamen propter lites abre-
uiandas pot statui vtrique simul Jnno ·
Si dato termino actor non probauit
si reus abest dicitur non liquere de
causa · quia si esset presens reus actor for-
te probaret possessionem rei Jnno · Cum

perit res et non instancia · An Judex
possit condempnare de fructibus vide ff
de rei vend · l · vti · per Bar · **Finem**
Cum Judex promittat super Jnstancia
indistincte promittat super expensis Jno ·
Exceptio peremptoria peticionis debet
probari lite contestata · Sz exceptio
ad repellendam personam debet probari
ante lit · cont · hosti · Jndirecta probacio pt
fieri etiam testibus publicatis Jnnoc ·
Jn medio litis veniunt expense exte-
meritate illius in quo quis succubuit
licet in principali lis foueat · Remittens
ans liti uel instancie tenetur in expensis
quando est in menti tenendum ut in dicta l ·
edicta nisi habuit excusacionem · Cum
appellans succubit indistincte veniunt
expense Jnno · Expense quas quis
domi fecisset excipiuntur de condempnacione
nacione Jnno · Super expensis pot
fieri sua condicionalis et incerta et
taxacio reseruari Jnno · **Cum dilecti**
Tenetur quis soluere etiam post terminum
s[ed] non comparere coram iudice quia non
comparet licite si no[n] comparet in termino Jno
Cum olim valet confirmacio et
si nullus citetur Jnno · Et tamen habet
bonum finem Jnno · Si contumax non
appellat itineris arrepcio ei no[n] prodest
Jnno · **Veritatis** · Excommunicatus no[n] h[abe]t
Jus administrandi ex quo iniquo iudicio fit
contra aliquem excommunicatum non licet sibi
allegare Jnno · **Contingit** · aliquid
prosit secundum decretum in beneficiis Jnno ·
Et ibi etiam · C · credit Jnno · sufficere
solam Juratoriam caucionem cum pena

De eo qui mittitur in pos[sessionem] causa rei seruande Ru[bric]a

Constitutus · Agens confessoria mit-
titur in veram quasi possessionem serui-
tutis per primum decretum · et prohibetur
dominus ne impediat quam diu doceat se
habere Jus prohibendi · Cum in omnibus
realibus prima missio facit verum pos-
sessorem s[ed] in corporalibus adducitur preceptum
de paciencia quia requiritur paciencia
ad possidendum · ff · de seruit · rustic · prediorum
l · j · in fi · Sz in negatoria fit missio ut
in personalibus ut l · Js cuius · ff · si seruit
vend · quod no[ta] · et in negatoria fit missio
in possessionem libertatis prohibicionem nec
in quietetur in libertatem · ff · de op · no · nunc ·
l · si prius Jnno · preter interesse no[n] fit
missio ut in personalibus ut ff · si seruit
vend · l · Js cuius · Quid si agens confes-
soria possidet qualiter fit missio · Re-
spondeo confirmabitur sibi possessio tamquam
ex primo decreto · donec contrarium probetur
et prohibebitur ne vis fiat ar · C · de carbo
edic · l · j · et ff · de aqua cotid · et esti ·
l · pen · nam spes induccendi in possessionem expelli
prohibet vim fieri ff de acquir · pos · l · pos-
sideri · § · Spes · et hec hic tacite videtur
in eo ipso Jnno · l · si quis missum · ff · ne

sup spoliacone vxoris seu sponse

pro spoliacone Juris canonicalis

pertinencie sint accessorie

possessio Juris excoicandi

contumacio possessionis

castrum facere

sequestracio propter contumaciam

negatiue probatio

litis contestacio non per exceptionem

ordo cognitionis cause

Jn distincta expensa

Cum probetur exceptio

Cum fit indirecta probacio

expense qui veniant

An appellans succumbens latione possit absolui

Quando fieri possint terminum

valet confirmacio

arreptio itineris si

secundum decretum

cautio iuratoria

pro missione possessio confessoria et nega

vis fiat ei ex ar. ff. de arbitris. l. inter
castellaz. Simili mo p probacionem
et preceptuz fit missio i Iuribus ut l. i.
C. ptor. ping. Sequestru etia fit pro-
hibendo. l. fi. ff. de fideiu. sicut i omnibus
fit missio tercio loco etia ca Iudicati
sit in alijs in corporalibus fm Inno. pro
temporalibus non fit missio in bnficio
debitoris vel i iure pronatus quia no
possunt adiuicem pmitari nec vnu
alteri comensurari. Sed p spualib-
bus bene pot fieri missio in alijs
spualibus fm Inno. Unde decretuz
de mittendo sequta actuali missione
causa custodie dr pmuz. s ca satisfac-
tionis dicit scdm. Ante vo realem
missionez non dr reale s vbale decre-
tuz nec constituit Ius in re. ff. de pi-
gnorat. act. l. non e mi. §. sciendu
Inno. Tres sunt actus pmittacois
de i mittendo commissio et execucio
missionis. pma delegatur ut ex pmo
decreto no ex scdo. Scda no delegatur
ut. ff. de Iurid. o. iud. l. iubere. tercia
non delegatur cu Iurisdicione sod ut
inicio committit. ff. ut i pos. leg. l. hns
cu. §. missus. et dicit Inno. qd qui
mittit i possiom pot addice preceptuz
puta dicendo sic pcipimus reo q det pos-
sessionez tali nec ista diffinitiua qz no
agitur pncipalr ad hoc facit. l. si pris

Cum venisset Secudu Ius quod
fm consuetudinez fit Inno. Expense
faciende taxari non possunt Inno. De
privilegio rectoris marchie i appellaco-
nibus interpositis ad sedem aplicaz Ino.
An i execucione intelligatur deseri
appellacio. **Si adversarius** dif-
finitiua debet ferri ex psonali cauce
Idem i sna excois quia requiritur
monicio hoc vez nisi reus latitaret
maliciose quod psumit ex coniecturis fm
Inno. et no. i. l. fulcinus. ff. de exqui
ca. i pos. ea. vel etia absens a debito
loco residencie puta ab eccia vbi tene-
batur residere. Nam tunc sufficit
ibi euz citari Inno. Nam psumitur
se maliciose absentare cu ibi tenetur
residere hoc vm agente eo cu e ob-
ligatus ad residenciam puta q agit
eccia contra clicuz vel vxor c maritu
Secus si tercius ageret quia quo ad
ipm non tenet residere. In causa
Inquisicionis procedit lite no contestata
et no sufficit citacio ad domuz aut
ergo citabitur psonalr aut p edicta
publice i albo ptoris posita ut l. i. ff.
de requir. reis. Inno. Nota q quad
ve missio reuocat propter x rationabilez
excusacionez vel propter etatez ut qz

pupillus non venit refectio expensaz
Inno. de i Integr. resti. inno. in glo.
Nota q ubi fit citacio ad domuz et
nemo ibi repitur q cedula citacois affigi
debet domibus seu edibus Inno. Con
firmatus non agit de beneficio obtine-
do Inno. Nota q lra commissionis ci-
tandi non e necio i actis ponenda Inno.
i. c. qm. **Ut lite pendente** Rubrica
Ad memoriam Ille qui utit veti
possione no detinetur aliquid i novare
Ecclia Iudex causa. An ex ca transac-
cionis liceat rem religiosam alienare
sic nisi fiat i fraudem Inno. **Dilectus**
Valet privilegiuz sup lite pendente impe-
tratuz si facit mencionez litis Innoc.
De sequestracione Rubrica **Ad hec** Si ca
simplr e commissa intelligit commissuz
possessoriuz et petitoriuz. Secus si spalr
alteruz Inno. Ubi pricipale iam effu-
git cognicionem iudicis accessoriuz
disceptari non pot et vsq procedit
reconventio i possessorio et petitorio Innoc.
Cum monasterium De confessis Rubrica
Confessio vnius latronis c alteruz
valet ad psumpcionez s falsarius non
recipitur i testem c falsariuz Innoc. Te-
stis interrogatur de multis de quibus no
iurauit expresse quia venit i consequez
Inno. Ex confessione pot quis condempnari
ab ordinario et delegato licet no sit
adhuc actuz Innoc. Cum duo sut in
eodem crimine conuicti tum pcessus
vnius non nocet alteri. An testis pos-
sit puniri de confessis p euz testifi-
cando Innoc. **Ex parte** Error pro-
curatoris pot reuocari usq ad finez
cause debet tamen probari error Inno.
Cum ponit credere vz id quod poti
non certitudinarie scie Inno. De pbacoibus
Ex eple Cum no probat scia vide c.
de pclo. tuto. l. plt. i gla. Bul. Instra
quibus quis vsurus e tenet edere
s nomina testiu non tenet edere ff.
de arbi. l. non ex oibus. nec cogitur
quis instruere adusariuz de suis te-
stibus propter subornacionez. Raciones
que fiunt ex officio puta ab argenta-
rio vel ex officio publico mandantibus
partibus sunt edende plene cu die
et consule quia romiz distussio aliter
patere non pot. Item rones continet
accepta et data et p computuz dissoluit
ff. de eden. l. si quis ex argentarijs
§. rones. non aut e racio vnius sola
contractus vel vna sola appedissa vnius
promissionis vel confessionis ppa aut
et priuata racio vnius alteri edendi
non e. Fallit i vsurario in fauorem
anime ut prestitucionem vsurariz

no fit missio in
rer eq. s bene p
in spuali

in decretu dicit
ndo fm

int modi pmitti
p i missione possois

tudo sit Ius
xari expensas faciendas
tria Rectoris marchie

one faciedu qn scet
tua sna Irez et in
ninsicionis

n lite no contestata
ur

bi refectio expensaz
nt

fm affigi debet
edibus citacio

an sit necium commissio
citacois i actis ponere

Unius conicti confessio
conuictu admittat
in testem

contra falsarium

pot interrogari testis
de hijs q consequntur
iurata p eum

Condempnacio fit ex
confessione licet non
agatur processus
vnius conuicti non
nocet alti conuicto
et vnu testis ex
confessione puniat

Error pcuris

requirere

Instructa ista sciso
vide qn edi debet
raciones i Instra
et acticata

agnoie phe

apeccato liberetur uel odio usurarum
ut in c. i. in clem. de usuris. Alie do-
mestice rationes quas quis in suo memo-
riali scribit non ex officio sed cum suo
motu sue sunt Inno. Acta edenda
sunt et dicuntur acta non solum que
fiunt in contentioso iudicio sed etiam
ubicumque decretum iudicis interponitur
ut in tutellis curis emancipacionibus
et decretis et hiis similibus. Si unus recepit
acta a notario et suis nummis redemit
illa acta sic redempta sua sunt. ac tamen
si originalia perdita sunt illa debent
edi recepta congrua mercede secundum Inno.
Instrumenta contractus debet et tenetur
notarius edere ei cui querit ius
ex contractu. ff. de eden. l. pretor et ibi no.
Sed adversarius non tenetur edere nisi
ad eum pervenerit protocollum notarii
nam si suis nummis redemit instrumenta
contractus adeo illud instrumentum est suum quod
alteri non tenetur edere secundum Inno. Si
tamen quis de instrumento formet libellum
uel faciat positiones antequam videatur
libello uel posicioni debet ipsum edere
et aliter reus non debet respondere secundum Inno.
quia eo ipso ipsum se dicit si de eo agit uel
ponit et hoc verum si suum est instrumentum
et habet in promptu. Secus si instrumentum
est alterius tantum uel magis alterius
quam suum. Item secus si tale sit instrumentum
quod adversarius debet habere penes se
uel presumatur habere ut in l. ff. de eden.
Item secus si non habet in promptu ut
C. de fideius. l. si in hoc tempore liberationis
Sed tempore probacionis tenetur quis pro-
ducere si vult probare et si producit
probat pro utraque parte ut no. ff. de
eden. l. i. § editiones Inno. in c. de cens.
c. cum olim et ff. ut lega. noie. caue.
l. pe. § si deinceps secundum Bar. Pro
instrumento non agitur actione ad
exhibendum quia non omni casu interest
debet fieri editio instrumenti que fieret
si competeret actio ad exhibendum C. de
eden. l. fi. Nam interest actoris quod hoc
edat ut hic et istud est nota dignum
ut dicit glo. ff. de eden. in prin. et hic per
Inno. Nec actor nec reus edit instrumentum
antequam verbo uel facto eo utatur secundum Azo.
secundum Jo. actor edit reo ad excepciones
et reus actori ad replicaciones C. de eden.
l. fi. et ita tenent moderni. Bar. autem
allegat l. plures apponis et de lege
illa nichil dicit quia loquitur in con-
fectione instrumenti non in edicione Bald.
deperitur de hoc in c. i. de usuris in clem.

pot agi noie preb[ende]

Ex litteris Prebenda pot habere nomina
sua sicut et quelibet domus ecclesiastica
et ideo nomine prebende agi pot sicut
nomine hospitalis Inno. Questio finium
regendorum coheret cause proprietatis

sed ex presumpcione presumitur proprietas tamen
neque possessio in divisoriis iudiciis ff.
famil. her. l. i. hoc verum si habet pos-
sessionem titulatam alioquin presumitur
predo si non pot adducere aliam causam
nisi possidet quia possideo ff. de pet. here.
l. que interrogatus et com. divi. l. com.
divi. dando. § Iter pedones. Alii dicunt
meram possessionem sufficere ad dominium
presumendum quia hec actio non requirit
verum dominium et quia incident decludi-
tur secundum old. in l. pet. ff. de condict. in fur.
vide quod no. ff. si pars here. pet. l. i.
§ proinde et vide ff. de acquir. pos.
et ibi plene placobitur **Tercio** hic
nota de probacione negativa secundum Inno.

finium regendorum

probacio negative

Post cessionem Nota credi literis
epistolarum sigillatis et hoc in extraiudicialibus
Secus in iudiciis Inno. In contractibus
autem licet fiant apud acta requiruntur
testes ut si constitua apud acta procuratorem.
Item in actis voluntarie iurisdictionis
ut emancipacione manu missione ff.
de adopt. l. post mortem C. de hiis qui
in ecclesia manu. l. i. vel nisi fiat coram
principe C. de testa. l. omnium. Adde quod no.
ff. de re. l. tenetur C. de donac. l. nichil ar.

literis epi qualis fi[des]

qualis fides requi[ritur in actis ...]
bus apud acta cele[bratis]

In presentia Cum plures contendunt
armata manu de possessione adipiscenda
cuilibet est inhibendus accessus ante
cognitam racionem. Si autem contendunt
armata manu de possessione retinenda
quia uterque asserit se possidere tunc
alteri inhibetur ne accedat ante cogni-
tam questionem. Si autem unus vult
invadere alter retinere non debet iu-
dex hoc permittere ff. de offi. presi. l. illicitas
tas ff. de off. prim. cesaris. l. fi. ff.
de aqua cotid. l. plt. Si autem possessio
erat vacans et unus alium prevenerat
in occupando possessionem ille qui pre-
occupavit habetur loco possessoris nec
pot vim pati nec debet per iudicem
expelli nisi conveniatur uel nisi in beneficiis
et prebendis quia iudex non debet
pati occupari licet vacent Inno. Mo-
nasterio ex persona monachi competit rei
vendicatio et publiciana. Item transit
possessio monachi in monasterium ipso iure
ff. de precariis l. si adoptavero quia cum
recipit bona transfert ff. de his tab. l.
qui exhiberis Inno. Ex hoc no. quod pub-
liciana competit ecclesie sine tradicione
Item transeunt in monasterium prebenda si
posset feudo servari pallium. Item
transit emphiteosis et usufructus
in vita monaci Inno. hec transeunt
cum universitate quia non posset alienare
per se in ecclesiam facit quod no. ff. de verbo.
obl. l. si ita quis § ea lege ff. de acqui-
re. do. l. quedam C. ne re. do. nil templo
l. ii. cum super hoc in monasterio cum lz habere

hic vide de contencione
retinende et adipiscende
vacantis que sint pa[...]

hic vide de monacho
[...] sio eta competencia [...]

ħium Inno. Adultus non pot donare
mobilia i ecclia; nisi ingrediat monium
hereditates delatas monacho libere
adit monasteriu; et verius q monachꝯ
si eet sui Iuris Inno. vnde non oportet
q monachus adeat Iussu monasterij
s; moriu; habet pncipalem aditione;
etiam mortuo monacho et hoc ex vi
professionis que extoto et exparte
monachu; transfert recta via i mo-
nasteriu; quod e notabile Bald. Cu
dictu testis e ambiguu; et pot se hre
ad esse et non ee interptat contra pducete;
Innoc. **Licet** Exceptio falsi no retardat
execucionem sine. et C. de falsis. l. satis
aparte. Nota q dictio tm includit
i se negatiua; Inno. de falso cognoscit
sex modis quatuor ciuilibꝯ s. agendo
excipiendo replicando et integru; re-
stitucoim petendo et duobus criminali-
s. accusando et inquirendo. S; an sna
retractetur qualitercu; sit pnunciatu;
eam latam ex falsis probacoibꝯ videt
q sic. ff. de fals. l. siquis obrem. in pn
michil agit. Alij dicut contra. fm Inno.
et p Cy. C. de fals. l. querelam. Cui
excipit de falso non de accusare ut ff.
de adult. l. ij. §. de publico. Nota qd
py sinam non sufficit probare q testes
dixerunt falsum nisi probetur q cor-
rupti. non tn sufficit probare corrup-
tionem nisi probetur falsitas Innoc.
Nota q iterdicto vti possidetis tm sup
eo q petitur sunt recipiende pbacones
Si testes vnius deponut vniuersaliter
affirmatiue quo possunt concordare cu
testibus altius qui pticulariter deponut
super impossibili Inno. Testis qui oe
dicit michil excipit. tn interdu; depo-
nit sup generibꝯ singulo; non sup
singulis generu; Inno. Vbi duo pro-
bant pariter de possione pnti. Sed
de ptito vnus probat antiquiorem pos-
sessionem. Iste psumit hre iustiorem
possionem quia possio posterior psumit
clandestina Inno. Si vo vnus pbat
tantum de possione ptita et non de pnti
tenetur et non de ptita s. magis atiqua
Iste vincit qui de pnti possidet tpre lit
cont. ut Instit. de interdictis §. hodie de
hoc no. ff. de postul. l. si duo bald. No
pot turbari i possione nisi qui possid;
et modi pturbacoins sunt exprimendi
in libello. Agens possessorio no tenet
probare se licite possidere nisi qn nuda
possio e Iuri contraria Inno. Duobus
eque probantibꝯ possionem non pot Iudex
diuide inter eos quia no e ad hoc actu
Inno. Contrariu no. Bar. i dca l. si duo
i fi. ff. de postul. i fi. Io. si pars hr per
mittitur. Verba libelli sunt large intel-
ligenda et continet non solum expressa
s; ptinencia expressis Innoc. baldus.

Quoniam Creditur relacone pub-
mitaꝯ licet non appareat de commissione
Secus i nuncio pruato assumpto Innoc.
S; C. de exhib. reis. dicit Cy. q semp
debet comparere de commissione facit. ff. q
me. ca. l. fi. i fi. Cu testis vacillat de
notarius mandato Iudicis scribe mo-
dum vacillacoins. Instrumentu; no
probat nisi ea que tunc fuerut gesta
Inno. Nam notario debet madari
et mandatu; non e de re gesta et
hoc de pncipalibꝯ. S; accessoria pbat
ut pal. l. optima. Item qn psumitur
solempnitas omnia probat etia que
tunc non erant instru. ut no. in
l. i. C. de fid. instru. et Inn e fiscal.
l. x. Nota q posq Instrm e pductu
i iudicio et registratu; pot peti edi
originale nisi dicat falsum Innoc.
Delegacones et subdelegacones pbant
p litteras sigillatas delegantis. presumit
prosumia q contineat veritate; et solep-
nitatem si pars sint pns et no contradixit
Inno. Nota q licet non credatur Iu-
dici soli tame creditur iudici et nota-
rio simul. Inno. **Cum causa** Fama
non probat s; adminiculu prestat. Nota
q quis cogitur dicere titulu; sue pos-
sessionis Inno. **De testibus et attestacoibꝯ** R.
Placuit Nota socios criminis recipi
quatu; ad psumptio; Inno. **Quoniam**
legatarius admittitur ad testimoniu;
i causa testamenti. quia no sequitur
nisio valet testamentu; ergo valet lega-
tu; Inno. facit q notant. doctores in l.
dictantibus. C. de testamentis et l. si
contentis. ff. de te. di. **Insuper** In ca
vniuersitatis singuli testificantur qui testi-
moniu; reddunt ut singuli no ut vni-
uersitas Inno. hoc vm si causa sit mere
vniuersitatis pprietate et vtilitate. ff. de
contrahen. empt. l. celsus. Sed si vtilitate;
singuli sibi imbursant ut i nemore
quod depascunt bestie hoiu; ville i l.
sicut. ff. quodcuq vniuers. tunc secus
C. coia. prod. l. si testatrix §. i. Cu
procur fit testis hic vide p Inno. et
adde q no. p Bar. ff. de Iur. fisci. l. eius
qui. et §. e. romana. **Exparte** qn
excepcio criminu; additur contra teste;
Inno. Cu testes sunt recepti qui
non debuerut recipi datur absenti
restitucio Inno. Delegatus possio;
dictam a se tuetur vsq; ad annu; Inno.
Causam Attestacones et confessioes
valent in alia instancia. etiam reo
absoluto ab obseruacone Iudicij qd
nota quia sunt acta litis magis q
instantie et ideo non pereut perempta
instancia. Secus i alijs actis que
sunt de ordinatione Iudicij Inno.

in pfessionis
... bignus i dco suo
tantum
... do de fls no dicit ... are
... no sufficit pbare
... or possio psumitur ... destina
... bata possessio
... debet quis probare ... ta; possio; et qn no
... partes sunt Iudicis ... eque pbatu e int ... possio

creditur relacom nuc-
cij publici s; no pbat
licet no appareat de
commissione
vacillacio testis
qnd pbet Instrm
qn peti pot origi-
nale edi
qualr pbet delegacio
qn psumit plena
qn credit Iudici
quid pbet fama
legatarius i testem
qn i ca vniuersitat
illi de vniuersitate
testificentur
requirit pfessiona
cione p tutis
qn testis recepti
qui no de; recipi
delegatus tuet
possionem

Quedam n. acta sunt et fiunt ad lit(is) pparacionez et ista i alia instancia no valent nisi sint confessiones vel pbaciones exemplum. si tu i vna instancia ofessus es ee heredem vel hoc pbaui ualent in alia. ff. de intog. act. l. fi. Quedam sunt acta que sunt ad litis ordinacionez ut litis otestatio iuramentu calupnie et illa pereunt instancia pempta termino facit. ff. de dip. infec. l. qui bona. §. siquis stiplatus. Quedaz sunt ad litis decisionez p9 lit. gt. et ista no peunt. fallit in attestacoinbus quia sine publicacone non probant et i alia instancia non possut publicari nisi sermo recipiatur. quia publicacio fit officio iudicis mercenario et illud euanuit cu instancia. ut l. gesta. C. de re Jud. Item fallit extra. ut lit. no gt. c. qn frequnter. S ibi non e finita istancia i tercia. S q non desiderabat ulteriorem processum. Quedaz fiunt ad diffinicionez cause et ista sunt ppetua nec eni finitu conceditur instancia pdiffinituam S acquirit interitu. ff. de minor. l. m. §. 1. vbicumqz diei acta finita e vm quo adessent osumacoins de pito pnt pscripcoins interrupcon ut l. cu notissimi. Nam quatenq trahit secu suum effectu non rescinditur. Fm Ja. de Are. et Bar. ff. Jud. sol. Secus tamen si illa citatio pfecte no producit in ee q no oparet actor. ut no. C. de psp. xxx. an. l. si tm p Guy. Cum nuntiis. In ecclasticis i causa eclie admittimtur Inno. et quod dr de quarta pductione intelligit ante lapsum pemptorium Inno. In causis. post pemptoriuz termi datu ad probanduz no dat dillacio nisi icone impedimenti Inno. Bald. Fraternitatis. Si idem testes plures recipiant iurare tenet super eodem caplo Inno. Quidaz articuli sunt antiqui quidam noui inclusi sub ueteribus ut titulus sub prescripcoe. Quidam noui originez trahentes aueteribus ut modus vel odicio vel pactu agtractu simplr intepcato ut §. ti. t. 1. c. cu iohannes. Quidam noui dissipati et non otingunt vetibq. Quidam quasi ozij sup eodez de Jure ciuili in causa appellacoins admittut testes hinc inde C. de tpribq appell. Secus de Jure canonico quia tenet suborna cio p9 pcuictatas attestacones ut in. c. de test. ex. de testibq i clem. legiste student veritatis indagacione. Canoniste calupniaz expulsione. legiste no psumut subornaciones nisi i eadez sentencia. Canoniste etiam i alia succedanea. Ar. ff. Jud. sol. l. apud. Nec eis obstat ex. de testi. c. veniens. quia ibi valida e probacio ad optimedum nisi fiat p9 lit. gt. et ideo tamq adhuc finez

hic habes qn attestacoes acta et ofessiones i vna instancia facte valent i alia

Sclares i ca ecclie admittut i testes

quarta pductio

dilacio p9 pemptorium

Sup eodez caplo testis pluries interrogatus pluries iurat

De qualitate articulor

Inhac serie vide fm legistas et canonistas vtrum i causa appellacionis testes hinc inde recipiat

non rite recepti super inclusis et impliatis. Quid de iure canonico dic q canoniste dicunt testes non admittendos. alij admittendos si super hoc sigillatim no fuerint testes examinati. lz fuerint iplicate iurati quod e verq quia non sunt dicta testificata. que legi non possunt ut l. 1. ff. de hijs que in testo. deben. Et quia si iurati ergo examandi sup orientibus ex eodem facto testes sunt examandi si no fuerut pmo intogati fm omes. Idem si de articulu fuerut intogati q qui no fuerut adhuc producti. lz Judex ex officio intogauit non officit didicisse testificata fm Inno. Super dissipatis que non fouent cam testes n sunt examandi. ff. de pet. hed. l. siquis libertatis ad fi. vbi si egi rei vendicacone et nissus sum probare veram causam remotam i pmo iudicio i ca appellacoins no admittit a dprobanduz. aliam cam fm Inno. quod e vez si spalz egi i libello. causa remota. secus si simpliciter. ff. de appell. l. scio et ff. quod cu eo. l. triang et ff. de pet. hed. l. matertere. ff. de pact. dota. l. bebius i fi. cu similibq. Intimauit. Cum venit contra illiatu iuramentu no repellitur atestio p9 pactam pmam Inno. bald. de perusio. In litteris. familiares possunt ee testes nisi sint subditi producentis fm Inno. Nota ergo q alij familiares preter illos i quibq ptatez habemus a testimonio repelluntur vide p Cy. C. vn. vi. l. si qn. et i. e. c. alberius Inno. Cum venisset. Remittatur testibq vel gnaliter et tunc si aduersarius de quo opponat in causa appellacoins ex quo admittitur ad excipiendu admittitur ad probanduz. Sz si spaliter remittatur testibus sup certo caplo secus Innoc. Conclusio cause pncipalis no extendit ad cam appellacoins nisi expresse actu eet q ad cam appellacoins porrigeretur fm Inno. Series. Nota ad reprobandum osanguinitatem sufficit vnius gradq discrepcionez Inno. Preterea. Testioz de auditu fulcitu fama et ad alijs adminiculis probat carnalem coplam Inno. Cum a nobis. Scriptura Judic etiam subscripta tribus testibq non probat acta nisi sit Judex z notariq Inno. C. de sac. sanc. eccl. l. Jubemus §. hijs tabellionibq. Presentiuz. protestacio otra Jus icone no valet nisi osenciat iudex vel aduersarius Inno. Siquis protestatq qd Jus non patitur pnt excepciones saluas fore tempe quo Jus non patitur. A protestacone pot quis recedere re integra. S no a testiu productioe p9q deposuerunt Innoc. protestatus otra testes pot vti dcis eoz ad excludendum aduersarij pbacionez non ad intencionez protestantis pbat quia eet sibi otrius Inno. Et si pro-

Qualis pmm ad testimitur

Cum familiares ad admittuntur

Si remittat testibq vel spaliter

ad quod se extendat cause pncipalis

Improbacoe osangn

quid probet testioz

qualiter reddut acta

effectus, protestacoins otra facte

qn a ptestacione et a pductione possit rec

Qualiter vti possit testiu qui o ipos

testans petit eos pse examari videtur a protestatione recto discessisse. Secus si facit interrogatoria contra articulos partis adverse. secundum que petit eos interrogari Inno. Etiam testes qui non faciunt probationem sunt recipiendi si faciunt presumptionem Inno. Cum litteris. Ex quo quis admittitur ad recipiendum videtur delegatus ad probandum quolibet genere probationis Inno. Constitutus. Nota testes contra unam personam inductos contra alios non valere Inno. Cum olim. Nota contumacem in processu debere citari ad sententiam Inoc. in fi. c. et ff. de itinere actuque privato. Eligendus est magis ydoneus premisso tamen eo cuius interest Inoc. An in inquisitione lis contestetur. si partes non sunt contumaces Inno. Significaverunt. Nota qualiter petitur quarta dilatio et qualiter denegetur Inno. licet in possessorio non appelletur a diffinitiva tamen appellatur a gravamine. ut si non vult Iudex recipere probationes Inno. et ff. de minor. l. si ex causa. § nunc videndum. Cum causam. Sensus corporis sunt visus auditus gustus tactus et odoratus. ut no. ff. de acquir. pos. l. quod in eo. Nota quod inter venditionem testis non probat nisi reddat causam etiam interrogatus Inno. et testis debet esse sensatus sensu corporis et etiam anime et etiam debet intellectum habere et id quod corpore videt mente intelligat ratum ut ait aristotiles in suis problematibus intellectus videt et intellectus audit oportet intelligentem fantasmata speculari inter ceteros tamen sensus visus est nobilior verbum visus de omni sensu predicatur largo tamen modo unde qui audiunt dicit quod vidit. Salvatur dictum suum ut no. ff. de arc. C. de testi. l. testium. In visione tamen intelligentia opus est ut predixi. Intellectum visus ponitur pro actu anime et pro opinione ff. de arbit. l. quid tamen § si arbiter et hoc modo non cadit in teste. ut no. e. ti. l. dies proferre. § si plures. Strictus autem visus est actus et intuitive oculo corporali ff. de his que in test. deben. l. i. et est visus de coloribus de magno et parvo de facto de maleficiis. Possessio quoque probatur per visum per eum possidere. Nam per testes probatur possessio naturalis. et ex ea presumitur civilis. ut no. ff. de verbo. obl. l. stipulatio ista. § hoc quoque. et qui tenet presumitur possidere. ut no. Inno. pal. c. cum olim et. C. ne uxor pro mari. l. ob maritorum ff. de solut. l. ticia. C. finium regund. l. si quis super. De Iuribus vero non est visio corporalis et ideo qui dicit aliquem dominum quia vidit non probat quia non cadit directe et uniformiter in visum testis sed indirecte et difformiter. quia diverse sunt cause dominii quia non presumitur nisi testis nominatim adiciat. § visibilia per informia videntur sine organo corporali. In quibus etiam sufficit dictum testis audium sine addita ratione

nisi sit de ea interrogatus. Sed in domino non sufficit dictum sine ratione secundum Innoc. Idem si agatur pro hereditate ypotecha federe matrimonii. quia omnia illa talia Iuris sunt et habent plurimum Iuris quam facti. Idem si agatur de probando quod aliquis sit mente captus vel furiosus vel ebriosus. quia non probat testis talia dicendo quia vidit nisi adiciat sigillatim actus per quos discretus vir ita iudicaret. nam talia multum consistunt in Iudicio rationis quam sensu rationis. et potest quis faciliter decipi. Idem si velim probare quod aliquis sit vagabundus. nec enim comprehendit testis de facili quod sit sartor originis vel domicilii que sunt notanda. et sufficit testem semel reddidisse causam nec ulterius est interrogandus de causa sed de circumstanciis sit sive proximis ut de loco et de tempore et contestibus sive remotis ne videatur suspectus ut de testibus et similia. habet enim non sunt cause sui dicti sed circumstantie ad veritatem indagandam et sufficit de possessione eo modo quo includit causam suam secundum Inno. Quod non est

sciri non potest. no. ff. de acquir. pos. l. si quis fundum. De negativa dic ut no. ff. de itinere actuque priva. l. i. § i. et vide quod no. de magistra. quemadmodum l. i. § probatio. Causa debet esse alia

non reddenda causa dicti

a dicto ut no. ff. de legibus l. non omnium et de officio proconsul. cesaris l. fi. bona ideo facit bonum esse dictum et contra ff. de excep. dol. l. ii. § circa et de cond. et demonst. l. cum tale adfi. Ad id ad aptatur dictum testis ad quod ratio ut no. ff. de acquir. pos. l. si is qui animo

ad quod adaptetur dictum testis

Ille cui commissa est testium receptio non potest alteri committere nisi de voluntate partium Inno. bald. Cum dicatur

qui dicatur effrenata multitudo testium

meffrenata multitudo arbitrarium est Inno. Iudex debet ex se inquirere

non pro conditione testis

de conditione testis licet non excipiatur ut no. ff. de magistr. que. l. i. § si preses quod tene menti. Veniens. Ad hoc ut quis admittatur ad contendendum sufficit quod probet se electum. nec oportet probare quod canonice Inno. sed ad hoc ut admissus vincat debet probare quod canonice sit electus. In teste valet

qualitas persone potius quam divitiarum quantitas in teste ponderatur

et ponderatur qualitas persone potius quam quantitas patrimonii et divitiarum Inno. Differentia est inter duos agentes contra tercium possessorem et duos competitores adinvicem contendentes. primo

contra duo agentes contra tercium et duo competitores adinvicem contendentes

casu medendum est reo. Secundo casu medendum est Iustius petenti. primo casu non impediunt se competitores. quia non agunt inter se. sed primo sinani merens cavet de defensione Iuris et facti sui. secundum ff. de pet. hered. l. plt. et ff. de re. vendita. l. Is a quo. Secundo casu impediunt se quia invicem litigant et unus alterum negat Ius habere et unus alterius et alter alterius adversarius est.

p Inquisitione

possessorii

eas usque in finem de ...ne visus et alior... ...m

...istotiles

sic q3 ɔpetitões vicem exceptõnu3 habet
sicut cum vna peticio incidit alteri et sic
ex ea oritur. ff. de in of. test. l. papi9
§. filius. Interdum opponit se persona
ex latere veniens tunc si opponit se p=
sone loquitur. ff. so. ma. l. ticia sive
lo: ff. de in of. test. l. si suspecta. Si inusi
loquitur. ff. de re iud. l. admo. §. super.
C. ne vx. pro mari. l. ii. et no. de ista ma
plene p Inno. et host. Item in l. admopio.
pal. fit execucio in aliis rebus quam in re
iudicata Inno. et est racio dicit quia in
re adiudicata tantum processit legittima
cause cognicio. presens vel citatus ad sinam
non pot impedire execucionem licet ve=
niat ex transuerso. Nam debuit appellare
Idem qui sola citacio habetur vel qui sola
sententia habetur pro citacione quia ius citat
scientem. l. sepe. ff. de re iudi. l. admo. pro
§. si sup. C. si p vim vel alio mo. l. fi. bal.
Dilecto licet iudex deleget causam tamen
non pot testificari quia delegatus vice
delegantis fungitur Inno. Cum causam
Nota quod si testis testificaverit super hiis
que non percipiuntur sensu corporis sed oculo
mentis seu racionis eius dictum non valet
nisi racionem assignet illius dicti Innoc.
Nota iudicem debere laborare ut inter=
cipiat testem si videt eum suspectum. Si=
lenti nunquam imponitur silencium sed vexanti
hinc est quod si habeo debitorem et nichil ei
dico non pot petere quod michi assignetur
terminus ad probandum vel agendum
C. ut nemo invitus. l. i. Sed si infamo
debitorem. Siquidem de statu potest
implorare officium iudicis loco defensi=
onis et loco deficientis accionis secundum l.
diffamari quia diffamacio affert
periculum diffamato. Cum hoc ipso dif=
famans gerat se pro domino. Si vero dif=
famans infamat de crimine. Aut in
iudicio et tunc debet michi assignari
terminus ad agendum. ff. de accus. l. cum
ticia. C. qui accus. non pos. l. si ea que de
accus. t. licet in beato petro. ff. de falsis. l.
athletas. Aut extra iudicium et non
in facie iudicii et tunc non pertinet
officium illud mercenarium ad iudicem
sed teneor accione iniuriarum. ff. de iniuris.
l. Item apud labeonem. §. quod in cetu.
et tunc est privatum crimen iniuriarum nisi
in famoso libello. ff. de iniur. l. lex cornelia
§. fi. Nulla tamen lege cavetur quod
hoc crimen sit falsi vel legis cornur.
ff. ad turpil. l. quesitum. Unquam tamen ex
verbis diffamatoriis oritur controuersia
possessionis et tunc agi pot. ff. de lib.
leg. l. amelius. §. certum in glo. dic ergo
quod quando reus iure ordinario non pot pro=
ducere testes tunc petit eos recipi
et publicari ad eternam rei memoriam
Et dicitur quis reus racione obligacionis
Item racione possessionis. Nam possessio
facit quem reum. ff. de iudic. non alie.
§. i. et C. de alien. iud. mut. ca. fac. l. i.

dicit Inno. quod testes publicati ad eternam
rei memoriam pro reo non valent eidem
si agit quia recepti sunt ad finem de=
fensionis non ad finem agendi. Sed cum
fides indiuisibilis est in agendo et defende=
do et ideo videntur valere pariter in
utroque. ar. ff. de iur. iur. l. sed et si pos=
sessor. §. i. Salvo tamen iure opponendi
in personas et dicta. Cum extra ordinem
sunt recepti. ut C. de testi. l. fi. Signi=
ficavit Attestaciones non publicate
non faciunt fidem in alio iudicio. Contra
illa demum acta faciunt fidem in alio
iudicio que sunt translata in publica
documenta seu munimenta. C. de re.
iudi. l. gesta. et no. in l. iii. C. qui testamen
in fra. ued. Et no. casum interdum
petit recipi testes is qui non habet causam
nec habere sperat et tunc publicantur
ff. de testi. l. carent. C. de usur. pupil.
l. fi. Interdum qui actionem non habet
sed habere sperat tunc loquitur. ff. ad l. aquil.
l. iii. l. aquilia. Sed ibi speciale quia duo
concurrunt scilicet odium delinquentis et timor
interitus probacionis. Interdum habet
et timor est ne habeat ex dilacione legali
et tunc loquitur. ff. ad carb. l. iii. §. due
cause. Interdum habet cum presenti ex=
cepcio tamen testes sunt affectiue quod
possunt recipi tunc examinantur sed non pub=
licantur tunc sed post ea suo tempore infra
annum tamen ut in. c. quoniam frequenter nisi
partes vellent statim publicari secundum Inno.
Ex publicacione tamen testium non oritur
accio ut no. ff. de iur. iur. l. sed et si possessor
§. plt. An acquiratur citacio personalis
cum testes extra ordinem recipiuntur notat
hic Inno. et facit. ff. de incen. ru. nau=
frag. l. pedius et l. quicquid. Non citatus
tamen sepe est admittendus ad contradi=
cendum ut no. ff. de bo. pos. l. iii. §.
plt. Et adde quod no. dy. in l. iiii. ff.
de damp. infect. et Io. an. in regulis
presumitur ignorancia que sit notanda
Albericus. In causa matrimoniali
valet sententia sine scriptis lata Innoc.
In aliis causis requiritur scriptura
que valet sine testibus Inno. ar. contra
in aut. de hered. et fal. §. Si vero absint
Sed ibi in inventario. Ex uno origi=
nali possunt fieri multa exempla si
per aliam manum firmatur exempla. Si
per eandem manum omnia sunt pariter
originalia licet prothocollum prima
scriptura dicatur que dicitur in vulgari seda
ut in aut. de tabel. §. fi. ff. de testa. l.
unum et de leg. ii. l. sempronius proculo.
per bar. Cum sunt citandi in publicacione
instrumenti dic ut C. de re iud. l. gesta.
per gla. et doc. et dicit glo. in dicta l.
gesta quod in apertura et publicacione
attestacionum non est necessaria citacio partis
Alii dicunt contra sed glo. allegata
nichil dicit de citacione sed de presencia et
prima manus transit in secundam secunda
manus non transit in terciam. i. icer

qui non impedit execucionem sententie

delegatus causam non testificatur in ea

qui non valet dictum testis nisi racionem dicti assignet

cautela pro teste suspecto

silenti non imponitur silencium sed vexanti

favor diffamati

quia fidem faciunt non publicate

an publicari possint attestaciones

utrum in recepcione iudicium receptarum citacio personalis

prerogativa matrimonii sententia in eo sine scriptis

sententia sine scriptis

que exempla ex origi scripta dicitur originalia

An in publicacione in attestacionum necessaria sit

exempli ut sic procederet i infinitum nec in testibus recipitur decurio. ita auditus. C. de dignis. Reptis. l. si contra p. Cy. Testis familiaris facit dictum ut no. in l. i. ff. de testi. et non e alibi fz Ray. Idem tenet Bar. i. l. ii. §. etiis ff. de excus. tut. quod nota et vide s. e. c. in litis. Testes singulares i spe concordes in gnre probant genus .i. gna singlarum non singula generum quod valet ad probandam heresim fm Ja. ff. e. l. ob carmen i fine quod nota. Introgatoria fiunt sup examinandis testibus et non debet necio dari copia introgatoriorum pti adverse nec possit instruere testes. Si tamen Judex dat parti copiam et oponat introgatorio pot et non peccat Inno. Nec viciat instructio dicti testis ut no. Rofredus in ti. de senat. consul. libon. Articulorum vo et caplorum probandorum debet dari copia parti et opponendum contra ipertinencia et ad deliberandum fm Inno. Et hoc venit ex illa regula que dicit quod omnia sunt edenda quibus quis usurus e. ff. de eden. l. i. §. edenda. Plurias

Non valet dictum testis examinati sup impertinentia caplo. Judex debet a teste querere de causis scie eciam sine introgatorio et si non quesivit ignarancia vel malitia psumitur quia eius officium et solercie incubuit et debet eos repete et introgare de causis. Si vero Judex introgavit sed testis vix vel nichil dixit tunc non debet repeti ut no. i. e. c. cum clamor Inno. Si aut Judex obmisit interrogare de circumstanciis no substancialibus ut de loco tpr contestibus et sbilibus non sunt testes repetendi. Si autem Judex obmisit introgare de pncipali re vel facto ut de titulo in pscriptione tunc debent repeti testes quia culpa fuit Judicis non partis Inno. Admissus ad probandum pscriptionem videtur admissus ad oia integrancia pscriptionem s. possorum et titulum Inno. Judex i introgandis testibus pot ex officio supplere qd nota Cum clamor. In causa Inquisicois pnt produci testes eciam post aperturam hoc verum i Judice i quo no timetur subornatio quia psumpcio officii excludit psumpcionem doli ar. ff. de publ. l. si mulier. et eciam quia testes sunt Judici semp aperti cum eos examinat fm Inno. Reus vo non poterit producere nisi producat iudex. ar. C. de tpr. i integr. resti. l. petende. In heresi eciam habet si inquisicio ht promotorem quia pmotor non dicitur accusare nec ht Jus i processu inquisicionis fm Inno. Testis pot repeti ad declarandum ambiguum vel obscurum nisi obscuritas sit ex pte culpa quia fecit articulum nimis obscurum C. de probat. Aut presentis fm bar. Non tamen dr obscurum quod clare pot intelligi p apertam verborum naturam vel loquendi consuetudinem

fm Inno. Sed illud e obscurum qd non pot bene intelligi. ff. de rei vend. l. Idem pomponius §. pst. Et adde quod no. ff. de appellac. l. ab executore. Testimonium

De Jure civili aut opponitur testi crimen cum infamia facti aut opponitur crimen cum infamia Juris aut opponitur de infamia sine crimine aut opponitur crimen sine infamia. primo casu aut e crimen atrox aut crimen heresis et i totum repellit testem. C. de summa trinitate l. i. Aut crimen leve ut i Juriam et tunc non repellit sed fidem testis vulnerat. Unde ex altera parte duo integri viri crimin assentes ponderarent. ar. ff. de eden. l. si quis ex argentariis §. i. et ff. de testi. l. ob carmen §. fi. Secdo aut casu testis oio repellitur. Nam eciam cum tormentis non probat. C. de sena. l. cassius. Tercio casu non repellitur testis sed fidem eius velat aliquatenus. Ut si pater increpavit vel Judex dixit instigatorem ff. de infam. l. ob hec verba. Quarto casu non repellitur quis a testimonio puta si crimen erat occultum vel erat crimen contumacie quia venerat audire nam contumacia non infamat. C. de mo. inule. l. i. Et hec vera sunt nisi i crimine perjurii quia perjurus omnio repellitur Ino. nec sufficit pnia cordis de qua no. instit. de i Jur. §. fi. sed requiritur satisfaccio operis. Excoicatus post qm e absolutus non repellitur a testificatione nec equiparatur excoicatus exauctorato quia no excoicatur ab homine rone delicti fm Inno. habita distinctione utrum pena excois apponatur constitucoi affirmative vel negative ut no. i. de pben. c. ceterum p Inno. et ideo p excoicatorem hominis non probatur i crimine quia crimen non e imediata causa excois sed contumacia Inno. Ultra tertiam

Quarta productio testium e quarta edicio ff. de arbit. l. non ex omnibus Non n. tenetur specificare quis simul omnes testes ut ibi dr. nec edire adversario nomina testium anteqm pducat licet producturus sit et licet secus i Instrumentis quia in eis non timetur subornacio. Alii dicunt qd e quarta dilatio sed pma verior Inno.

pro consensu adversarii omni tempe pot probari Ino. Adhec. Abbas revocare pot procuratorem constitutum a conventu Si Instrum dicat qd abbas et conventus fecit procuratorem intelligitur abbas loqui ut membrum collegii non ut singularis psona et ideo non repellitur a testificatione Inno. Cum iurat i animam alterius debet iurare quod illi videtur non qd sibi et e nota dignum. Si contractus introgatur de credulitate i causis spualibus absqz iuramento qd no creditur cavalefitum in gnre non pot alium obiici sed de specificate oponi Ino. Romana

familiaris

sunt testes singulares concordes in genere

... debeat copia ... atoriorum articulorum ... parti.

... ula de edendo

... officio Judex facere ... examinatione testium ... pnt testes

... pbacois i pscriptione

... apturam possit ... duci testes

... repeti possit testis ... que dicitur ambigua ... obscura

optima distinctio qn repellatur testis obiectu criminis

qn no repellitur excoicatus a testificatione

pductio testium e edictio

abbas revocat constitutum a conventu sine procuratorem

Iurans i aiam alterius

no obicitur malefitium in gnali

procurator ad negotia et moderator
ita demum testificatur si partibus placet
Inno. De testibus cogendis Rubrica.
Causam. Cum testes sunt cogendi
si se subtrahunt ibi Inno. Preterea
ecclia no debet habere infames offici-
ales ff. de infam. l. ij. §. miles Inno.
Varius de qui no stat firmus i iudicio
Contrarius de qui contra tenaciter asse-
Varius de qui titubando variat Inno.
Quando quis possit testes corrigere
dic ut hic p Inno. De fide Instrumentorum Rubrica
Si scripturam. Sive probet
de notariatu p privilegium sive de quasi
possessione p creacionem et tam opinionem
gentium coadiuvantem sufficit Inno.
Ho ait in summa de fide instrumentorum
Si notarius non recordatur se notarium
esse no valet Instrm nec pot ostere ipm
Inno. et vide p ipm plenius j. c. ij. baldi
Scripta quid importet sigillum et q
cedula vacua sigillata Inno. bal. Sigil-
lorum aliud auctoritatis ut pape et epor
et alior dnor tpalium. Aliud solemp-
nitatis ut sigillum testis in testamentis
Aliud consensus ut ff. de pignor. l. fide-
iussor §. pater. Aliud ratificationis
C. de rebus alie. l. ij. Aliud testimonialis
Non tamen de sigillasse ille qui non
vidit nec scripsisse qui erravit. C. plg
val. quod agitur. l. fi. Si iudex citat ali-
quem p scripturam suo sigillo sigillatam
licet no scriptam manu notarii tn valet
ar. ff. de public. l. si publicanus §. de rebus
Int. Dilectos Nota non recipi libellum
contra procuratorem. P Instrumentum
locationis solum factum contra reum
non tamen probatur possessio locatoris ut j
si hinc c. Inno. P Instrm non probat
redditus sibi apportatos p colonum et p-
sumitur possedisse nisi probetur contra
ff. qui. mo. usus. admitt. l. propter et l.
quis. ff. de acquir. pos. l. si conductor
et C. finium regund. l. siquis Inno.
Quid sit dicere ad instar, et q privi-
legia confirmatoria non probant ea que
veniunt narrative et non dispositive
ibi habes p Inno. Cum dilectus Con-
clusio i prima causa nil operatur i causa
appellationis. Cum Johannes Testis
qui dicit se non interfuisse non probat
contra Instrm quia singularis. Si testes
Instrm numeri se interfuisse dicunt.
Nam qui dicit se interfuisse no e singularis
quia habet contestem tabellionem. Secus
si dicit non interfui Inno. Si autem
dicat rem aliter gestam quam dicit In-
strumentum tunc pot redargui Instrm
ut Instit. de inutil. stip. §. Item verum. Si
aut dicit non recordor valet Instrm licet
una voce nichil probet Inno. ff. de furt.
l. quid i fi. et ad turbo. l. iij. §. Que de
probat. testis et testis l. qui testis i fi. bal.
Pro instrumento psumitur quo ad verita-
tem si sit solempne C. de probat. l. cum probo

Item psumitur quo ad formalem
solempnitatem. ff. de vbo. ob. l. sciendum
S non psumitur quo ad causalem solemp-
nitatem. ff. de excep. doli. l. ij. §. circa nisi
causa sit specificata i instrumento quia tunc
standum e nisi contrarium probetur p scriptu-
ram. C. de no. nu. pec. l. generaliter ibi et
si cautio. z no. ff. de pact. l. Iuris gentium
§. quod fere et ibi no. bald. Petitus.
Cum dicatur petitus vicarius ibi
no. p Inno. Nota dignum e q si appello
a snia et appellatus negat eam latam
q perdit omne commodum quod ex ea consequ-
turus e et debet sibi imponi silencium
ne ultius ea utatur. Ar. ff. de Iniu. g.
act. l. no alienum fm Inno. ergo licet ap-
pellans non producat sniam quia
forte non pot hre copiam eius, sicut
qnqz e q iudices nolunt dare copiam
vel cedula cum tamen procedit appellatio
et iudex interrogabit appellatum an sente-
ciatus sit et si confitebitur probat sniam
p confessionem si negat imponitur sibi
silencium fm Inno. qd tene menti et
facit. C. ut lite pend. l. ij. et de erro. ad-
voc. l. ij. Instrm vo appellationis semp deb;
produci aliter n. non pot introduci
appellatio Inno. Cum P. ipe tabellio
e quem creavit papa aut Imperator qui
ubiqz pot conficere Instrm. p statutum
aut vel consuetudinem non pot fieri tabel-
lio qui vere et vniusalr ht publicum
officium fm Ino. et host. Sed Scriba
qui inter territorium statuentis habet
ptatem faciendi Instra et int. confecta
ubiqz habent vigorem S e rogata nec
ubi valent. hij aut quoddam offm
locale habent fm Guil. i speculo pot ecc
papa et imperator alij hoc Ius creandi
notarios concedere fm Inno. et host.
Sed nunquid tabellio auctoritate Imperiali
pot exercere officium materias ecclie vel
in causis spiritualibus vel notarius
auctoritate papali in terris imperii puto
q sit quia illud e officium no iurisdictio
et ubicumqz extenditur dignitas honus
que e annexa ossibus. Ar. de postul.
l. ex ea Ino. Notarius no pot delega-
re scripturam Ino. Idem no. in aut.
de tabell. §. nos aut. Unde notarius
pullacy non pot alteri comutatiensi
committere vices suas. ff. de Iur. fisci. l. in
fraudem §. quotiens. Ar. C. de spor.
l. i. et quod no. i aut. de hered. et fal.
§. si vo absunt nec debet unus inge-
rere manus i officio alterius C. de exeq.
l. ij. l. xij. Cum notarius ponit in
Instro semel vel multotiens dictionem
et cetera iudex supplet interpretando
ex natura contractus vel ex consuetudine
regionis et ex consuetudine notarii ex
ceteris scripturis fm host. facit. C.

officialis i famis
testis varius contrarius et varians
probare se notarium
de auctoritate sigilli et de pluribus spe
non recipi libellum contra procuratorem
Ad instar
qui testis Instro contra Instrm probet
Cum appellatus p... dus snia a qua a...
Cum sit verus z vni... notarius et publi...
Notarius scripturam deleg...
Generalr interpretat...

loca l. licet et ff. de fund. instr. et ista facit l. cum de lanionis § asinam et de pignor. act. l. uel universorum et C. de eden. l. si quis ex argentariis § cum bald.

Si instrumenta In publicatione et insinuatione solempni requiritur citatio uel presentia partis adverse Inno. et hosti. Saluo quod contra productionem statur transumpto C. de fide instru. aut. ad hec. Item contra eum qui transumi fecit ff. de admi. tut. l. cirographis. Item contra tutorem probatur exemplum originalia debiti. Differentia est inter publicationem et exemplificationem: publicatur in quo prius privatum erat, privata testimonia. Item testamenta. Exemplatur autem quod publicum est et publica mittitur autem Inno. et hosti. Si testamentum est subscriptum privata manu et exigit publicationem si publica idem quia non probat nisi testes deponendo iuret C. de testa. l. hac consultissima § plt. Nam instrumentum notarii non habet vim nisi duorum testium non septem testium. Sed veritas est quod hic in testamento solempni vim septem testium et non requiritur publicatio secundum hosti. et dy. Instrumentum enim reputatur esse mortua vox tot testium quot ibi inherentia instrumenti descripti sunt secundum Bar. In publicatione testamenti exigitur citatio testium et in deportatione non in examinatione scripture autentice. Idem licet testium habeat sigilla tunc sigilla non sunt autentica sed sunt sigilla privata Inno. Bald. Hec verba put in tali instro continentur non sunt verba exempli sed narratoria et non probant Inno. bald. Error autem testium in septis quod est privata scriptura ut no. in l. ij. C. quemadmodum testa. aper. per quod testes hec probari non ff. de leg. ij. l. cum proponeretur. dic quod propter errorem post falsitas ut ibi no. Et sic error et falsitas probant pari modo testium quod no. insti. de inu. stip. § Item verborum

De presumptionibus R.

Contra Contra delinquentes presumitur scientia quando ignorantia foret supina C. vi. vi. l. fi. Equaliter presumitur Innocens ut no. in l. ij. C. qui testa. fa. pos. Quando presumptiones diuersi generis faciant plenam probationem dy. et odd. quod no. glo. sentit quod non ff. de excusatione tutorum l. ij. § etas et ibi vide per Bar. ubi ex presumptione proceditur multum debet iudex temperare sententiam in mitiorem partem Inno. et nota quia contrariantes

Illud Per instrumentum dotis non probatur matrimonium directe presertim in preiudicium alterius matrimonii Inno. Per possessionem etiam longam et famam non probatur matrimonium nec institutio beneficii nec dominium nisi in possessorio Inno. nec quasi dominium principaliter in receptis

C. de probat. l. cum res et ibi no. ff. de public. l. eum qui § l. publicta probatur tamen diuisio rerum communium no. C. com. diuid. l. plt. C. de rei vend. l. solemp. dicitur tamen bona fide facere qui famam in veteritatem sequitur ut no. ff. de neg. gest. l. atquin. na. § cum me facit C. rei vend. l. titia

Tertio Indicat timorem minus est quia fama Inno. et fatibus nascitur et moritur timorem § fama C. de hered. l. et si bald.

Dudum Si provisor non pareat famam mandati nulla est provisio. Sed quedam clausule sunt monitorie uel oratorie quedam modales quedam conditionales. Monitoria clausula est si est ydoneus que non facit conditionem et valet provisio etiam si non sit ydoneus dummodo sit habilis licet non sit dignus nec sufficiens. Conditionalis clausula est quod videat talis si est oriundus de prole militari uel de nobili civitate uel genere. Nam si vere est talis qualis esse debet non tenet provisio quia forma commissionis erat limitata appositione conditionis et hoc non habet executor ita conditionaliter examinare sed de plano in domo non in iudicio. Simile no. C. de his quibus ut in dig. l. si ea tamen debet audire litteram contradictorem presertim si incipit citare quia sic assumpsit partes iudicis et debet auditis pronunciare ff. de confirma. tutor. l. tutores a patruo etiam iustis ydoneis pronunciatur poterit et tunc appellari infra x. dies sicut agrauamine uel sententia. Sed si non assumpsit partes iudicis propterea pot opponi de defectu conditionis alii dicunt quod licet citet ut iudex eum cum non est et cum preiudicatur tamen hoc facit ut summarie se informet non ut pronunciet et ideo non est processus iudiciarius nec oportet pronunciari uel appellari hoc ergo quod statur in ista conditione si est ita quod non exigitur citatio tamen sit de forma commissionis si alius leditur tamen ille cuius non interest Inno. et vide quod no. ff. de bon. pos. l. ij. § plt. Sed si non leditur alius nemo citandus est quia videtur ut simplici bono viro ut in disceptatori contractus Inno. Modus quoque insertus intelligitur de forma non ad essentiam actus sed ad executionem ut no. C. de his l. cum omnem et vide quod no. ff. de condit. et demonst. super rubrica et vide quod no. per Jo. an. in clemen. Iudices. Executor et provisor non tenentur citare nisi partes iudicis assumant sponte uel coacte forma mandati et iste est casus et conclusio breuis

De iure iurando R.

Peruenit Si duo sibi inuicem iurauerint et unus non pareat alteri nec alter illi tenetur Inno. quod no. ff. de loc. publ. ~~fraud.~~ fruend. l. i. in fi. et de

[Margin notes:]

...nter publicationem et ...tionem

...ius verborum illorum put ...stro continentur

testes probant errorem

contra delinquentem presumitur scientia

non probat mat.

De clausula monitoria modali conditionali et que sint partes provisoris et executoris

Contra iuramentum sibi inuicem non praestitum

rescin · vend · l · fi · et ff · loca · l · quero
§ inter locatorem · et de iur · iur · l · si
non fuit · et · ff · de act · empt · l · Julian
§ offerri · C · de transac · l · fin · ap i · d ·
et de pact · l · i · et qd ibi no · cu fy · // aut

Ctrâ iurat secundum legê quâ pter legez quâ contra legem

iuratur secundum legem aut preter legez
aut · ctra legem · et tunc aut ctra
legem diuinaz aut humanaz ibi vi-
de per Inno · **Debitores** // Quid

De condicione illa si deus voluit quid operetur et quomodo subintelligatur

operetur condicio illa si deus voluit
que subauditur in quolibet iurato
// Respondeo si iuraui tibi accomo-
dare arma · et tu vis occidere hoiez
non teneor tibi quia deus no vult
hoc fieri // Unde iuramentuz adhibitu
talium trahi non debet nec ad pctuz
amne pduci · quia deus no vult · Inno
bald · Iuramentuz pot i melius commu-
tari secundum uotum · **Ad nostram** // Man-

Cau i occupando qs incidit penâ legis siquis in tantaz

datuz iudicis de rebus occupandis
excusat a pena cstitucionis legis
si quis i tantaz Inno · hoc vim sit rite
emanauit // Si aut no rite tunc
no ht locuz lex meminerint · C · vn ·
vi · i vi expulsiua · In vi turbatiua
habet locuz lex ultima · C · si per viz
uel alio mo secundum Bar · // Et quantum
additur rite emanasse · eo ipso quod
pars fuit citata ut dicit lex finalis
C · si p vim uel alio mo · vel dic q preceptu
excusat non indiscreta pmissio // Debi-

Cau cpensetur debitu cu fructibus

tum cu fructibus non cpensatur nisi
fructus sint csumpti · et tunc no pōt de-
fieri cpensacio cu fructibus sed cu precio
fructuuz · et debet precii quatitas liqui-
da ee Inno · **Ex rescripto** // homo liber

Quis pstagio uel obside obligare se pot

pot se obligare ad stagiuz pro qua hēt
publica ca puta pro pace et similibus
// Non aut p priuato debito iurare stare
i certo loco et inde non discede Inno ·
// Ad carcerem iudicis pot quis se obli-
gare · sed non ad carcerem creditoris
vide qd no · ff · de furt · l · interdum §
qui furem // Ille qui stat obses p alio

Mor ordinis clericalis i detencione

si soluit repetit ab eo · ff · de negoc · gest ·
l · nam et seruus // Clericus non pot
retineri eciam volens · quia e publica
iniuria tocius clericatus Inno // Laycus
vo qui detinetur volens no dr detineri
ab alio sed a se ipo ut no · ff · de rei · ven ·
l · i · § pthanc nisi sit talis qui no heat

Qualiter licencia monacho data itelligatur

sui corporis ptatem ut uxor et filia ·
Sicut // Monachus licenciatus abso-
lutus e a pmo monasterio Innocencius
Veritatis · // Iuramentuz e psonale ex
parte iurantis · reale ex parte cui iu-
ratur Inno · // Iuramentuz transit ad
heredes cui fit recipientis non ad he-

Cuius iuramentum transeat ad heredes iurantis seu recipientis

redes iurantis nec sortitur heres forum
spuale ex iuramento defuncti nec cen-
sura ecclesiastica pot cpelli ut no · i · c · ult ·
de foro cpet · li · vi · i nouella · quod abbas
dixerit contra c · parochiano de sepultur
Veritas tamen q iuramentu quantuz ad
spualitatem que sibi inerat no transit ad
successorem iurantis // sed quatuz ad ro-
bur ctractus bene transit // quia vires
et robur assumpsit de pcito et a princi-
pio et ex psona heredis robur non
mutatur // Item transit quatuz ad pbacionem
ut in aut de iur · iur · amone pst · bald ·
Veniens · // Iurans parere mandatis
alicuius simplr tenetur obedire antz
mandato de quo verisilr potuit iurari
// Si aut i specie aliquid iuratur i foro
anime statur intencioni iurantis i foro
ccz statur Iuris interpretacioni vide qd
no · ff · de reg · iur · l · no vr · § qd iussu
et · C · de usur · l · eos bald · **Quanto** //

Que requirantur in mo[neta]

In moneta requirit intrinseca matie
bonitas cudendi auctas // Commensurata
expendendi quantitas // Ex adulterina
forma uel ex admixterina matia falsa
e moneta ex precii excessu i iusto Inno ·
// Papa omnia pot · tam p termissore dz

Que claues potius [...] preferantur

clauem discrecionis ante clavez ptatis
Inno · **Ad nostram** // In causa Ciuili fi-
sci uel eccle romane no pot procedi

Regulariter sine pet[icione] procedit in ca ciuil[i] q epus i ultimis p[...]tibus et papa secundum o[...]citore procedere po[test]

p Inquisicionez sed debet procedi per pe-
ticionez · ff · de damp · infec · l · iii · § hoc
iudiciuz // forma n · hec data e a iure
ut sine peticione non procedatur // Naz
peticio e de forma iudicii · ut no · ff ·
de iud · l · inter litigatores et alii iudi-
cii ordinez accipere non pot · ff · de
libal · ca · l · liberis · § si quis // Et actor
et reus sunt noia coll correlatiua // et
ideo ubi no e actor ibi non e reus q
i correlatiuis uno termino i ee posito
uel destructo alter ponitur uel destru-
itur · ff · de acceptil · l · fi · C · de indict · vid ·
l · fi · // Item actiones et Iusticia quedz sunt
Item peticiones et sine talibus instrumt
Iudex suam Iurisdicionez non exercet
huic e q nec de facto supplet nisi in
casibus i iure expressis // et lex dicit
q ubi officiuz iudicis ptinet // Notan-
duz e ergo · q ubi lex ait valde ptinet
· i · ultra eodem officii moduz · ff · de edil ·
edic · l · ediles § Item sciendum // Super
execucione tamen testamentorum epus
procedit sine peticione et sup restitucione
usurarum eciam no dimissaz i testamento
secundum Inno // Quod aut de testamento
dicit intelligitur quo ad pias cas ut p-
ciā · ff · de leg · ii · l · siquis titio in glosa
// Vel p monumento · ff · de pet · hed · l · he-
ditas nisi aliter obmissa · ad epm no pti-
net testi · ergo nec execucio C · de epis
et cli · l · repetita // et no · 3 · de fide instru
c · fi · Inno // Nec cui minora denegatur
maiora conceduntur · ff · de his ex por ·
l · cui pacto · ff · de senat · l · qui idignus
cu similibus // papa vo de plenitudine
ptatis sine ullo petitore inquirere pot
et omnia facere et exequi secundum Innoc ·

Que requirantur in no[torio] et quid operetur not[orium]

Ad nostram // In notorio requiritur
citacio Inno · s · rei pncipalis non rei
trasuersalis · ff · de act · empti · l · emp-
torem // et operatur notoriuz idem //

quod legittima probatio in iudicio fcā
Item idem q̄ sn̄ia quo ad quemcūdz
aduersariuz non quo ad aliquē deno
uo inducendū vel prohibendiz ut
ff. de iur. iur. l. Iuliano et nō ff.
man. l. qui mutuā §. non ideo nisi in
casu late sn̄ie ff. de ritu nupt. l. palaz
in fi. et de capit. dim. l. admissione
§. r. i glo. Baldus. Cumtualis
Sn̄ia reductionis ad arbitriuz boni
boni viri meretur exequcōnez officio
Iudicis. Item iuramentuz appositū
in cōpromisso arbitratoris Inno. Bar.
ff. de Iur. Iur. Arbiter recipit testes
ad instructionez non i forma Iuditij
aduersam partem. Unde coraz arbi-
tratore non ē nēce qd testes publicet
quia ꝓprie non sunt testes nec iste
Iudex nec ordo Inno. Cui datur
ptās procedendi ſuato ordine Iudi-
ciario censetur arbiter. ctrā nō ser-
uato ordine censetur arbitrator. et
quam viam elegerit hec sibi pateat
ff. q̄ metu cā. l. simil. in fi. Innot.
laudum arbitratoris nō emologat
tacite lapsu temporis quia accedit ma-
gis ꝯtractui quā sn̄ie ut manif. ut
differant Iudices §. i. Item si arbi-
trator non procedit ut Iudex ergo nō
habet citare partes ad essentiaz laudi
ſm Io. nō. s. de pſumpt. c. duduz p.
Inno. Sed ad suam instructionem
si ei nō liquet de causa requirit absen-
tem et si non cōparet vel impedire ne
arbitretur. ff. de v̄bo. obl. l. si quis ar-
bitratu. Item qn̄ citat non requirit
exploratio voluntatis ff. de edil. edit.
l. quod si nolit §. fi. et ff. de Iudiciis
adiect. l. nēce. et ff. de leg. ij. l. si tamē
Et adde qd nō. glo. ff. de Iud. l. i. et
vide quod dixi ff. de cōdit. indeb. l. si
procurator. Bald. Quemadmoz
Quatuor condicōnes subintelligūtur
tacite i iuramēto. et sunt ꝯdicōnes de
futuro. prima ē si deus voluit. Scd̄a
si promissum ſuabit. Tercia si contra
Ius nō precipietur. Quarta si pecunia
mutabitur. C. de nō. nu. pec. l. ſi. Qui-
ta si res statum non mutabit. C. de
sponsal. l. fi. Et semper due i sūt re-
ſuationes s. saluo Iure altius et sal-
ua auctē supioris. ff. admunc. l. fi.
et vide. ff. qui satisd. cog. l. fi. et i. e.
tum cōtingit. Iuramētuz ē ſuandū
i p̄iudiciū rei familiaris nō i p̄iudiciū
anime Ino. bald. Et si expns Iuram-
tum dz eē veritatis indagatio Inno.
Si pars temere iurat quod ignorat
dz anceps periuriū subire. ff. de Iur.
Iur. l. videamus. Que temeraria assertio
veritatis i parte ē in culpa ff. de act. ēpt.
l. Iulianus §. ij. Interste eēt dolus
et falsitas si precise affirmaret. s. Ino.
Item iuramētuz debet materia licite
et honeste. nō rei turpis vel phibite
Inno. de pat. l. Iuris gentiuz §. et

gn̄aliter. Item salus discretōnis exigit
et consiliū anime Inno. Ubi ſit mēcō
de iuramēto prestando in lege vel in
ꝯtractu intelligitur de iuramēto solēp-
ni prestito corporalr manu tactis scripturis
ut in aut. ut hij obed. l. plt. et nō in
c. ut cā extra de elec. li. vj. p Io. an. bal.
Sicut. Nota ꝯstitutū i peccato mor-
tali et ad epātū promotuz nō deponi
Inno. Vassallus non tenet iurare
dnm manu militari nisi in talibus ex-
pressis i vsu feudoz vel ꝯsuetudine
loci Inno. Cum ꝯducit stipendarios
vel equos ad bellum nisi ex pacto et tūc
aliquibus pacti non recedens nō tenet
ad emendam equoz. Idem i cōmodato
secus i mādatore ſm Inno. nisi ex de-
bito hoc ei fiat Inno. et p̄ C. ij. i. l. qui
multa facinora. C. ad l. Jul. de vi. bal.
Si p̄nceps romanus indicit bellum
et res mobiles et psone fiūt capientiū
Si aūt p̄nceps inferior vel alius
iurisdicōnez habens pōt rōne Iuris-
dicōnis de iusto reruz statuere si bel-
lum sit iustum. Item de retentione pso-
naz non tamē fiūt ſui. Si autem
bellum fiat ab eo qui nō hȝ aduſariū
et Iurisdicōnez adeo vel a lege ſʒ ē
p̄uatuz bellum pro Iniuria ꝓpulsanda
nec psone nec res fiūt capientium
ſʒ pn̄t res teneri pro recuperacione
dampnoz. Et sic patet ex p̄dictis
q̄ captus in bello regis vel alterius
populi non fit ſuus et id nō pōt te-
stari. secus i bello imperiali et fuit
tam de facto i psona Burgūi de mar-
ciatio quod ē notabile. An aūt in ge-
rali pace possint remitti dampna sin-
guloz. nō. j. de Iuriſ. c. i ma pſmo.
De vrbanitate tenet ciuitas nūcio
et legato suo capto reficē dampna i
illata ab hostibus vel p̄uatis. primo est
de iure ſm Inno. licet non ser uetur
et hoc ē verz qn̄ ambasiata ē inmediata
seu p̄xima cā dampni vel ecia rēo-
ta ſm Inno. Peticio. Preces inpor-
tune cōactui equiparātur Ino. Ex litteris
Pars pōt asserere veritates licet nō
viderit secus in teste q̄ ē notabile. s.
de rna. c. cuiq. c. fi. ſm Ino. Intellecto
Rex pōt donare et alienare moderate
non ita immoderate q̄ leditur dignitas
regalis Ino. Idem. i Imperatore ut i aut.
quo oz epūs. s. i pn̄. Ino. Mulieri
post sn̄iam licitū ē cuiz venire ꝯ
suam ꝯfessionez sinaliter prolatam
Ino. et j. ti. proxio. c. venerabilis Ino.
Clericos. Iuramētuz de obſuandis
statutis intelligitur et restringitur ad
licita et canonica Ino. et nō. glo. in
l. eos. C. de vsuris. De excepcōibus. Pia
Deniq. An exceptio in vno casu

tantuz facta porrigatur de similibus
ad silia uel maiora no. C. de trasact. l.
transigere et C. de raptor. p glo et Cu.

reqre p regla

An sit bona regla illa que dicit cui
denegatur defensio fortius denegatur
impugnatio ff. so. ma. l. cuz mulier
C. de trasac. l. nec intencio et s. de Jur.
Jur. c. debitores. Nonnullos sustine9

no p patiencia

quos unitos tollemmus Jnno. et in c.
cu a nobis Cum ecclesiastice. Re-
scriptuz vires accipit ex intellectu scri-
bentis. Quis dicatur prosequi
interesse tue. et quis singlare vide hic
p Jnoc. Pastoralis. Exceptio di-
latoria et declinatoria quia par in
ledit debet opponi ante lit. gt. ul tunc

Que exceptiones opponi debeant ante lit. gt. et quare

Jtem quia qui distulit psum' malici-
ose opponere sm Jnno. Est et alia ro
pmi dicti ut j. e ti. S. pei. Jlle qui
opponit hodie unaz excepcionez et cras
aliam uel e maliciosus uel querit
subterfugia. Jdeo statunt' termini. Sic
si quis sepius producat testes ut i au
de testi. §. quia vo. Cum pnt. pducta
sine dilatone usq3 ad aperturaz testiu
s3 cu dilacone usq3 ad peremptoriu usq3
ad quartam testiuz productionez. i.
edictioes de noibus testiuz sic ff. de
arbitris. l. non ex omnibus. Est et
alia ro pmi dicti. qz exceptones di-
latorie sunt quedam pludia iudici-
oruz Jno. Reus voluntarius firmare
debet psona suam i iudicio. Sz reus

de reo nitio et voluntario

nitius hoc ipo quod citatus e habet le-
gittimaz psonaz Jnoc. s3 no litimiam
cam nisi eam assignet et probet
Jtem e reus nitius omis ille cotra
quez dirigitur narratio petitionis
spaliter et non i gnie. quia qn fit
citatio gnalis sine specificacoe intelli-
gitur qp citati sint omis illi quoruz
interest et non alij. Et quia non
cstat quoz intersit habent cparen-
tes. si negatur eorum interesse dice
de suo interesse. potest opponi excep-
co nullitatis et alia sub condicione

pot sub dicone excipi

Jtem seorsum. C. de trasac. l. i repoitas
Ex eo quod quis no intemptat ul male
intemptat no pot quis victoria repor-
tare. C. de trasac. l. si de fideicomisso bal.
Quando actio psonalis reali cohet
simul pscribunt'. C. de usufr. l. corrup-
tionez. Nam tamdiu tenet' ibi debitor
pati quadiu durat ibi usufructus
non cu finitus e pscriptone et loqt'
i usufructu i quo procedit obligatio
s3 in usufructu pscripto paciencia veit
iudicis offitio tm ff. de frut. rusti. pd.
l. i. i fi. Cum venerabilis. Exci-

litem cotestari excipiendo

piendo pot quis litem cotestare simul
Jnno. bal. Cum excipit negat ma-
gis quia cfitetur Jno. Tucius tn
e excipienti expresse negare. Cum

producit Instrum prose. tenet' ea a illi
stare contra se nisi nidex illud Instrum
no admiserit tamq falsum. s3 si non
admiserit tamq non solempne actu
productio habet vim confessionis eius
quod in eo cotinetur facit. ff. de poiti
l. publia. i fi. C. de fide instru. aut
ad hec et quod no. ff. de eden. l. i. §.
editiones. et ibi p Bar. Sublato
fundamento cfessionis tollitur cfessio
Jnoc. Si tamen producens cartaz
uel allegans errat sibi no pnudicat

no. pphete et sci auctores reputari

Quitqd dicunt prophete et sacti
auctores indubitanter tenendu e
Si pphaui aliquem ad aliquod of-
ficiuz non possum illum i probare i
csimili offitio. Snia e certa etiaz
relata ad Instru non pducta i iudicio
Si no apparet qd aliquis sit prong
ecclie. ecclia psumit' libera Jnnoc
Dilecti. Citati uel citando hoc modo
si volunt se opponere non intelligut'
citati precise cuz sub modo Jnoc. et no.
C. si manu. ita fuer. alien. l. ea quidez
Si mandatur alicui quod citet oes
illos qui se opponunt intelligitur tunc
uel p9ea quia pns csensu pntis non
tenetur usio. Si non obest ra citacois

Casus i quo adusai9 i condempnatur

et citatus cparet aduersarius eius i
expensis cdempnat'. et habes ff. de Judi.
l. euz quez temere. Apostolice. Ab-
solutio ad cautelam obqua cautellam
expimi debet Jnoc. Pia. Scriptura

de notario excoicato

facta a notario excoicato no vz Jnoc.
Dilecte. Non e absurditas si quod
male factuz e reuocet' et p9ea illud
idem legittime fiat Jnno. Et anteq
incipiat procedi super appellacone de-
bebunt reuocari attemptata. Sig-

de procuratore excoi

nificauerunt. procurator excoicatus
pot exequi causam applois qz ad hoc
tenetur ofitio Jnno. Exceptionez

de Judice excoicato

Valet snia lata ab excoicato nisi
sit publice excoicatus. Excoicatus

Cu admittat' excoi

pot copelli agere l3 sponte non ad-
mittatur. Venerabilez. Excoica-
tus no pot pete exequtionez sine Jno
bald. De quarta. De pscriptonibus Rubrica
Quasi possessio eligendi ht cotinuam
causam s3 non Jus funciez Jnnocen.
Ex transmissa. Que tpa subducat'
de medio pscriptonuz hic vide p Jnno.
An tempa Impedimenti subducant'
de tpr pscripcionis. dic triplicem esse
prescripcionez. s. dnium directi uel uti-
lis uel altius Juris realis. Jtem libe-
racionis seu excepcionis. Jtem instacie
usucapiens prescribit' ppetas. i. veruz
et directuz domi. quia e fauorabilis
pscriptione decenij uel viginti annoz
vtile dominiuz. quia iusta. et qui

habet vtile dominium pot dicere rem
suam ee. ff. de rei vend. l. in rem. §. fi.
et de Iur. Iur. l. si duo patroni. §. ii. hoc
eciam tpr. Iura seruitutum queruntur. C. de
pscrip. lon. tpe. l. fi. Instancie prescribi-
tur triennio vt l. properandum // Et vltra
triennium nulla instantia durat. Item
prescribitur liti et instancie in causa
appellacionis et restitucionis in integrum
et in accione de dolo // Et dic circa rerum
pscripcionem aut est impedimentum
circa natiuitatem accionis et tunc non currit
prescripcio ut l. In rebus §. omnis C.
de Iur. dot. // Aut circa Intencionem
accionis et tunc aut est impedimen-
tum Iuris aut facti. Si Iuris aut est
impedimentum leue quod de facili pot admoueri
tamen nascatur ex delicto et idem ut ex
de elec. c. eis quibus // Nam indignus
est propter facinus ff. de minor. l. pamphilus
// Seculi aut est impedimentum precisum
et tunc aut confertur in beneficium et
silet interim prescripcio quia sine al-
terius iniuria conferri debet beneficium. ff. de
Iud. l. ii. §. plt. et C. de Iur. delib. l. fi.
§. donec // Aut non confertur in beneficium
sed propter aliam equitatem tunc pscripcio
cepta continuat viam suam sed datur
restitucio ut ff. de of. psi. l. senatus
consulto et probatur ff. ex qui. ca. ma.
l. sed et si per pretorem §. sed si ferie et §.
se. et l. nec non §. siquis sepius cum liberis
// Si vero non est cepta non currit C. de
annal. excep. l. i. in fi. // Cum ubi nulla
mora nulla pscripcio ut ibi de // Si
vero est impedimentum facti et non Iuris
semper datur restitucio non ipso Iure
ff. de sunt. rusti. predio l. attilianus // Cir-
ca pscripcionem iudicialem dic ut ff.
de minor. l. nitrautile. C. de tpr. in integr.
resti. l. plt. in fi. quod no. ff. de dolo l. ar-
bitrio §. plt. // prescripcio est restringenda
quia odiosa Inno. // In integrum restitu.
est restringenda quia est Iuri com. et generali
contraria Inno. et no. ff. de condic. indeb. l. fi.
§. idem querit et facit in ratione sui ff.
de act. et obl. l. in honorariis §. sed cum rescisa
Inno bald. // Vbi actus est continuus probatis
extremitatibus psumuntur media in possessione
Secus si actus est discontinuus. Ita no. in.
q. v. nouiꝫ p glo. // Nota quasdam
pscripciones ee mere odiosas quia currunt
solo odio vt xxx. vel xl. anno ut in
laycis et hee pscripciones interrumpuntur
C. de prescrip. xxx. annor. l. sicut. Insi-
nuatio suum effectum secum non possit
trahere quia excluditur propter contumaciam
actoris tunc enim imperfecta est citatio
quia non constat ex suis partibus sed effi-
citur in causa caduci et in exordio
antequam sit in facto ee subducitur ut no.
in dca l. sicut per Cinum // Omnis enim
actus ad hoc ut producat effectum
interrupcionis in se ipso perfectus et validus

ee debet ut no. C. de lit. gt. aut offe-
ratur et C. de ne. de sta. defu. l. si pre
Phas pscripciones non tollitur obligacio
naturalis ut ff. de neg. gest. l. atqui na.
ff. de fideius. l. siquis p quo. ff. rem ra.
hri. l. fi. et hoc probatur quid id na.
debet quo debet Ius gentium ff. de reg.
Iur. l. non amplius §. id natura debz
// Sed de Iure gentium non sunt pscrip-
ciones igitur quia Ius gentium est vni-
forme pscripciones sunt difformes et
ideo tales pscripciones que sunt contra
bonam fidem debitam iure nature Ius
canonicum non fouet ymmo rescindit
eas si ad hoc agatur // Sunt enim con-
tra naturalem iusticiam licet secundum iusticiam
de politica c. ut no. ff. de postul. §. l. i.
§. puericiam // Consistunt enim in Iure bo-
no propter lites diminuendas sed non equo
ut no. ff. de Instit. et Iure l. i. §. i.
// Nec enim qui diu patitur consentire vi.
ut ff. de dolo l. i. §. siquis cum // quia
illa est nuda paciencia non adiuncta
aliqui rei significanti consensum
// Secus in quadam pscripcione que
venit ad corroboracionem consensus et
confirmacionem contractus quia illa est
vnita consensui ut l. fi. C. de hiis qui
a non dno emunt // Et quedam pscrip-
ciones sunt mere ex fauore possessoris
et ideo negligentis actoris // Est enim
negligentia legibus odiosa et dete-
stabilis ut l. no. n. ff. ex qui. ca. ma.
// Et phas secundum mar. queritur proprietas
et merum dominium ita ut ipse solus sit
dns et alter omnino desierit qui quondam
fuit dns // Vnde tercius possidens et antiquus
dns non posset agere quasi absortum
sit verum dominium Iur. pscripcionis secundum
mar. // Sed Bul. et Io. tenent quod uti-
le dominium queratur et directum non
absorbeatur arg. rerum in corporalium
// Nam in ipsis per pscripcionem queritur
Ius vtile ff. de aqua plu. arc. l. i. in fi.
Sed posset respondere quod in illis non requiritur
titulus et ideo pscripcio sit minus
efficax quia minus iustificari pot
ff. si serui. ven. l. siquis diuturno
// Recte tamen dicit se dnm qui pscrip-
cione fultus est quia licet appellacio
dominij destructa significacione porrigatur
ad directum ut no. ff. si ager vectigal.
l. i. §. qui in perpetuum tamen delarga
eciam significacione ad utile tamen modo
Interdum eciam ad publicianam in hiis
que veniunt propter aliud principaliter
ut ff. de rei ven. l. marcellus i. que
transeunt cum vniuersitate // Illud enim non
est verum in singularibus peticionibus
ff. de euict. l. minor §. si fundus et
facit quod no. per dn. ff. de excep. rei
Iudi. l. si mr. §. eandem et l. et an
eadem §. actiones in verbo quantum
iste pscripciones mixte seu medie.

interrumpitur medio modo s. p lit. ot.
veram. C. de rei ven. l. more litis. per
quasi otestaconez. C. ubi in rem actio
l. n. p moram litis contestande. ff. si qs
cauet. l. si euz in fi. Quedam sunt p-
scripcones introducte mero iure. ut
usucapio triennij. Et iste tribus dict
modis interrumpitur quo ad effectuz no
ipo iure. et ideo qui usucepit alienare
posset Ius quod habet. ff. de rei. ven.
l. si post. nec vicio litigiosi pcluditur
sibi ius. i eo q litis motio non pot ipe-
dire et fit conuersio quedaz directi i
utile domini loco directi. et sic fingit
idem dominiuz mio. d. ff. de donat. it.
vi. et vxo. l. si donatu s. si sponsus
Quedam sunt pscriptiones sua na
currentes ut redibitorie. et quanto minor
et Iniur. et tuc dic. ut l. fi. ff. de eo p-
que fat. erit. s. qui Iniuriaz. s. q inter-
rumpitur plitis otestaconez uel moraz
litis otestande. Ultimo scias q quaq
plus opatur tempus quam factuz quaq
minus. ff. de trebell. l. facta. s. si quis. ff.
quemadmoduz serui admittatur. l. non
satis. s. si ego. Interduz sut varia ut
no. ff. de neg. gest. l. si ego. Baldus
Ad audienciaz. Nota credi libro
censuali Inoc. Nota credi notario
sine testibus licet pars neget testes
dixisse quod scriptuz repitur ut dicebat
cyatafelon Inoc. vide pdot. C. de fidis. l.
si quis decurio. et quod no. ff. de testibus
l. curent. et de probat. l. cu de lege et l.
celsus Inno. Nota qm Ius priuatu Iuri
publico ecclie romane e oiunctuz requirit
pscriptio centuz annorz Inno. An libel-
lus sit dirigendus otra euz que dico
meuz vasalluz uel districtuales. An o
eum qui possidet meo obedientez. An
o utruq. dic contra utruq ut utruq p-
dicet quia uterq e pariter principalis
Nam possidentis intere non pdere
et possori intere verz dominii non
minuere. et no. ff. de fideius. lib. l. iuncta
et de rei vend. l. 1. s. per hanc Inno.
Quo abbas pscribat iura epalia
nec requiratur vacua possio i corpe
hic p Ino. et ff. de act. empt. l. ro. s.
plio. pscriptio non valet nisi i capitulis
probatis Inno. ff. de Itiner. actuq pri-
uato l. 1. s. idem iuliang bald. Qui
petit aliquod Ius in aliquibus ecclis
debet dicere quod Ius petit et ex qua
ca petit Inno. baldus. Cum ex offi.
Non pot pscribi a procuratione uel
ante visitaconez. quia e annexa vi-
sitaconi. et otra visitacoz prescriptaz
pot prescribi Inno. habens duas
auctates Iurisdictiales pot ex utraq
procedere. Item unu actuz facere
ex una alteruz ex altera. et tuc ex ea
qua elegit processus e iustificandus
ff. de off. ei. cui. man. e Iur. l. si pretor
Sed hyis unia auctem et putas hre

duisam. si procedit an valet pcessus
videtur q sic nisi expresse astringat
se ad procedenduz solum ex i opetenti
auctte sm Ino. Sz alij dicut valere
quia credit se iuditem et e et sic no
errat circa fundamentu. s errat i qltate
uel causa sue iurisdiconis. Sicut
ille qui ut ordinarius ex pncipali iuris-
dicione cu no possit nisi ex prorogacoe
tn dicit lex valere suuz processuz ff.
de Iud. l. ij. s. 1. vide ff. de qd. et de l.
multuz p Bar. Si diligenti.
Sup incorpalibus rez ecclasticarz
prescribendis necius e titulus. Cu
conuentus simplr negat no cogitur
probare Ius suu ff. de rei. ven. l. in
spali. Secus si excipit Ino. Credere
debeo q pdecessores mei habuerut
tituluz ex quo pacifice possiderunt
In hijs que psumuntur ex timore pre-
stita non currit pscriptio Ino. et bal.
Cum olim. Nota agi cu eo q otedit
prolem sibi esse subiectam. Nota ab-
batem prescribere iura epalia. Expuli
te de possione primo p oca me turbas
i possione. ego contra te ut iponatur
tibi silenciuz super turbacone probaui
me possidere. tu probasti vi possidere
Ante queritur an michi sup peticone
an tibi sup molestacone sit silenciuz
imponenduz. Et ve q michi ne peteret
quia no hs eo uti poss. otra te. qr de vi ex
vi. ff. uti pos. l. 1. i fi. Preterea tibi
datur actio contra me. ergo multo
magis defensio ff. de superfici. l. 1.
In otrariuz quia michi vim inferre
non potes nisi i otinenti. C. unde vi.
l. 1. go. p vim de facto facis prohiberi
debes. ff. de offi. pcur. cesaris. l. fi. ff.
de usufr. l. equissimuz. Itez violenter
pot agere de violencia non a se s i se
omissa. ut no. ff. de furt. l. itaq fullo.
Solucio dicunt quidam q viole-
tus pot intemptare. officiu Iudicis
non interdictuz uti possidetis nisi de
vi excipiatur ante lit. ot. Si em ex-
cipit reus q spoliatus ante oia dz
restitui audiendus e. Si no excipit
phibebitur a molestia facti sm Ino.
Non tamez plenuz interdictu uti pos-
sidetis. nec osequeter psonales psta-
tiones ppter reglam dolo fatis. et no
in c. venerabil. Ino. et licet Iudex im-
ponat silenciuz super turbacoe. tn
i iudicio potit expulsus agere. quia
intelligitur prohibitus a molestacoe
facti non Iuris. Sma. n. q silenciuz
imponit quod natu iudicij requirit
unde silenciuz ipositu i possorio no
excludit petitoriuz. et silenciuz impo-
situz i possorio retinende no excludit
possoriuz recupande. et facit. ff. de
postul. l. imperator. et ff. de lib. leg. l.
aurelius. s. centuz in glo. Dilecti.
prelati habent liberaz administracoz

bi requirit pscriptio
centum annorz

batez pscribe
ra epalia

a administratorum
eorum

ma cadat mala

tum donatione modice rei. Secus
in aliis administrationibus Inno. Nec enim
ita cohartandus e administrator dei ut
hominis quia deus nobilissimus e. 9. q. 2. c. ...
et ff. de donat. l. filius morit. quia nobi-
lius e donare ff. de nat. lib. testi. l. quoris
Et ideo liberior e potius plator quam alior
ad administratorum. Inno. Quoniam
Quod facit prelatus si ipse hit conscientiam
lesam reliqua ecclesia non. Inno. Conscientia
titubans non inducit malam fidem
quia mala fides non cadit nisi super
certa conscientia Inno. Erronea oppinio non
inducit malam fidem Inno. Extra
queritur si agens publiciana debet habere
bonam fidem tempore petitionis et videtur quod
sic iure canonico quia cum possedenti
non competit prescribendi condicio
eidem non competit publiciana. In
contrarium vero si quis agat cum titulo.
ecclesiastico ff. de pub. l. si ego §. parti
et l. enim qui §. si cui l. se. et Instit. de
act. § alie her vera. De Iure tercii
non e disputandum ut ff. qui pot.
in pig. hab. l. claudius. Bartolus.

Sententia De re iudicata

Sententia et preceptum in quo differat
aut non vide c. 1. de offi. ordi. li. vi.
Sententia lata per metum lata valet ipso
iure pretorio ff. quod. vi. l. metu. §.
volenti et sic quantum ad nomen pro-
ducitur in esse et oportet quantum
ad Ius effi... non producitur in esse
quia equitas pretoris obviat. Hinc
e quod non e necessaria appellatio propter vicium
metus. xv. q. vi. quatuor. Sunt tamen
quedam sententie que continent effectum
insepabilem et ille sunt ipso Iure
nulle ut in. c. 1. q. me. ca. li. vi. vel. id
e propter periculum animarum. Qualiter
practicetur. ff. de rei. ven. l. utique in
sententia formanda et ceteris capitulis
illius. l. hic vide per Inno. An hiis ad
quem pertinet comodum possessionis
lucretur penas hic per Inno. Pena
aut venit ratione rei aut ratione persone
aut ratione contractus et industrie aut
mixta ratione. ff. de pet. hered. l. utrum
et l. at ubi Inno. An fructus sint
necessario petendi in libello et alibi hic per
Inno. Ea que. Delegatus non
fungitur suo officio si provisio sua e
nulla non suo vicio sed facti errore Inno.
De cetero. Exequutio alia mera
alia mixta alia ex parte mera et pro
parte mixta Inno. Confirmatus a
papa pot conveniri coram inferiore
de symonia tantum si agatur contra personam
et non contra confirmationem Inno. Tenor.

Cum causa

Contra Ius scriptum e quod vendicio
facta a solo plebano teneat. Tenor.
Iusta causa audiendi quod pot contrariari

parte qui citata non tamen Iudex a reus
Inno quia illa citacio erat preparatoria
non iudicialis facit ff. de bo. pos. l. iii.
§ plt. bald. Cum olim. Existens
in minoribus eligitur ad dignitatem.
Nota litteras dici surrepticias que adver-
sario ignorante clam impetrate sunt
i. non citato citando bal. Nota factum
per surrepcionem pro consensum adversarii
non firmari quia deficit consensus tercii
i. superioris non ratificantis. Cum iter.
Nota libellum subiectionis formari
contra clericos rebellantes Inno. Nota
peticionem subiectionis esse generalem et
procedere sine specificatione capitulorum Inno.
Que sunt Iudicia plene subiectionis
et quod Iudicia coniungunt adiuvant ad
probandum. Quando dicatur ecclesia
ad aliquem pleno Iure spectare seu perti-
nere Inno. In sententia absolutoria debet
inseri causa. In condempnatoria non quia respi-
cit libellum ut ff. de infami. l. ii. et C.
de Iud. l. properandum. Que sit differen-
cia inter privilegium et confirmationem
Inno. bal. Que sit differentia inter obedien-
ciam et fidelitatem hic per Inno. An sententia
lata super uno capitulo libelli generalis vel
plurium capitulorum specificatorum intelligatur
absolutoria in ceteris capitulis dicit Inno.
quod sic in libello generali. Secus in capitulis
specificatis Inno. quod primo dicit e verum
mero Iure sed quo ad effectum de equitate
subdistinguitur. An sint generalis persequi vos
an sint specialis. Si generalis verum dicit
Inno. Si specialis aut per errorem quia prose-
quens ignorabat se Ius aliud habere
et tunc non nocet ut C. de Iud. l. licet.
Aut per maliciam causa dividendi unum
processum in plures tunc in omnibus nocet
ff. de arbitris. l. de rebus. Ita no. Cy. Fin
pe. C. de Iudic. l. licet. Causam. Si
Iudici constat de subornatione vel vilitate
testium non debet sequi dicta eorum etiam
sine exceptione Inno. Quod ad con-
sultationem. Quando dicatur executor
excedere modum hic per Inno. Facilius
renunciatur appellationi facte quam fiende
Inno. Terminus appellandi non currit
a die termini purgationis sed interlocutionis.
Quum non appellavit in incidenti appel-
lando in principali omnia prosequi pot.
Secus in sententia que non tangit factum
principale quia executatur et appellatur
seorsum a principali ut in sententia expensarum
Inno. Et secus in interlocutoria que fertur
ante lit. cont. ut C. de pecu. l. ita de-
mum et ibi per doctores. Veritas semper
e innuanda nec in probationibus restrin-
genda licet sint legales et non pretorii
Inno. Cum super. Quum tertius appel-
lat an Iudex appellationis pronunciabit
pro appellante sibi fieri preiudicium an
rescindet in totum sententiam etiam quo ad

pñcipalem qui sñie acquieuit / Itez
an psona veniens extransuerso · qui
nunquaz appellauit possit ctra appllac͠
Item an sña mandet exequtõni ĩ pre-
iudiciũ vni9 et non altius hic p Jnno
/ An tercia psona possit appellare
tam post snĩam quã ante ab interlocu-
toria / et an tcia psona possit ĩpedire
ne lis ɋtestetur cuz pncipali / et an
tercia psona possit venire ĩ auxiliuz
actoris sicut et rei / et an tcia psoa
directe agendo possit impedire excep-
tionez sicut excipiendo bal · ĩ glo · qdez
/ Tercia psona appellans vr appellare
ĩ iudicio · lz citata non fuit et debet
appellare ad supiorez Jno / Publicat̃
testibus tercia psona non pot pducẽ
testes sup eisdem capl̃is · quia publicaco
ei pñiudicat sicut sña fm Jno / Et
ɋfessio quã tercius facit sup iure meo
michi pñiudicat ꝛ reuoca caz Jno · bal ·
/ Ratione possessionis opponit se tercius ex-
ecucõni sñie ff de re iudi · l · a diuo pio
§ · si super · nisi sña fecerit sibi pñiudi-
ciuz · l · sepe · Jnno / Sña lata pñiudi-
cat ĩ omnibus que ɋsequtiua sunt rez
iudicataz / non ĩ hijs que requirũt
nouũ iudicium Jno / Cum B / Cũ
ĩ tenore sñie apparet ĩ iusticia / pot
retractari ɋtro iudicio · idem si nõ fuit
ordo seruatus / Idem si aduersari9 suus
qui vincit sponte fuit admissus cora
papa ad probatõnez iniquitatis licet
non fuit appellatuz Jnno / Simul
in libello pot quis facere intentacioz
de actione et replicatione ut peto decez
non obstante pacto · de nõ petendo / qz
fecisti pactũ de petendo et idem ĩ similib9
libellis Jno / In libello tamẽ actoris
non habet deduci contra ius rei nisi
aliud attestat actori de rei · vẽn · ĩ spalĩ-
bus Jno · Inter monasteriuz
/ Quo ordine sunt ɋponẽde excep-
tiones ɋtra iurisdicõnez et reliquę
declinatorie hic p Jno · et vide plur
ĩ · l · quidam ɋsulebat · ff · de re iudi ·
/ Cautio de iudicio sisti nõ legittimat
psonam iudicis nec partiuz Suborta ·
/ Si cumulatur possessoriuz et petitoriuz
eodem libello · licet iudici diuidẽ libel-
lum · et pronunciare diu ante de posses-
sorio qz de petitorio / Cum J · et · A ·
/ In quibus caus̃ et pro quibus psonis
monachus de licencia iuris uel abbatis
possit eẽ procur̃ Jnno · / Repellitur a
testimonio nõ soluz qui ẽ odiosus sz etiã
qui ht̃ causã odij Jno · Cum te / An
collegiuz cardinaliũ possit restituere
famam · sicut senatus / papa tñ restituit
laycuz Jno / An Impator possit restitu-
ere famaz ĩ terris ecce vr qz sic quia ẽ
voluntarie iurisdicõis / et quia hoc ope-
rat insigniuz vniusalis domĩj et est
iurisdictionis non circũscripte nec coh̃i-
tate / Quanis / Transuersali p-
sone pñiudicat sña ĩ suis casib9 sine
citacõne Jno / Ubi citacio facta ẽ ɋtra
oĩs citatos intelligitur iudicatũ Jno
/ An sña lata sup naturali possessione
pñiudicet ciuiliter possidenti hic per
Jno et ff de vsufr · l · cũ ɋtuz § · i · et
hic multa alia circa hoc p Jnno que
pte ipm videas / Abbate / De
libello disiunctiuo vide hic per Jnno
/ Apostolice / Quibus ṽbis forma-
tur sñie / et iudex pot dicẽ ego et nos
eciam sic vinus / Cum eterni / Cuz
irregularib9 solus papa dispensat
/ Quare xpus dimisit in terris suũ
vicariuz aplicuz Jno · quia ɋtuo di-
lexit nos · ideo sine capite nõ debuit
dimittere nos ar · ff · de adopt · l · si
tibi filius / Ad nostram / Ad sa-
plina uel correctione [De appellationib9]
fm regulam non appellat̃ / nec pt
ĩ correctiõ prescribi / qz peccãdi licẽ-
cia prescribi non pot / ut ĩ · c · cum
spali bal · / Cũ iudex appellationis
iudicat ex p̃mis actis tunc pnunciat
bene iudicatũ uel male / Sz qñ ex
nouis debet de nouo ɋdempnare uel
absoluẽ / dicens ɋdempno uel absoluo
C · de rebus cred · l · gñalr̃ Ja · / Jnno
eciaz si ex nouis sufficit infirmare
uel confirmare · ff · qd cũ eo · l · ticiang
et nõ · C · de appell · l · cos · ĩ glo · bald9
Inter cetera / Ab instanti grauamẽ
uel a cõminatõne pot appellari Jnno ·
/ Sz vr qz a cõminatõe non possit appel-
lari / qz ɋminacio nõ habet vim sñie
interloqutorie / nec diffinitiue · C · de
ɋminat · uel episcop · l · interlocucio · et
l · fi · / Item nõ ẽ grauamẽ sz ordinat̃
ad grauamẽ de futuro / Sed aut ɋmi-
natio infert iustuz metuz facti ꝛ pot
appellari / Nam a factis ante factuz
appellatur / quia p9 factũ vt p9 contu-
riam seu prouocatur / nec post ossa
fracta · C · de appell · l · siqs p prouocatõne
/ Aut infert iustum metũ vbi / vt
quia iudex minatur se pnunciatuz /
et tunc non appellatur · ff · de iudi · l ·
ĩ peremptorio et hoc fm legistas / Sz
fm canones vr secus ĩ ɋhendo · dicto
Jnnocẽcij et facit ff de arbitris · l · nõ
distinguem9 · § · cũ quidez et de off ·
pfec · vrb · l · i · § · cũ primus · et · l · nec
quicq̃ · § · de plano · et nõ · C · de cohorta
· l · apparitor / Crimine ferientes faciunt
iustuz metuz · l · i · C · si qius pdic · pot
et · l · si rector puĩcie et · l · licet et ibi
nõ · ff · de arb · Personas / Contu-
max ĩ appellatõne introducenda siue sit

Nõ formaz pnunciandi
iudex appellationis iudic
p̃mis actis et qñ ex

Utrũ a cõminatõe a
et no · de metu iusto

Nõ ɋtumaces ĩ pducẽdo a

de restitucõe fame

termi⁹ p̄fixus a iudice sine a iudice habetur pro deserto e appellacōnis Ino. et vide hic p hosti. et in sequenti capitulo Cum sit. Appellacio ꝓprie dicitur illa que fit in iudicio / prouocacio que extra iudicium fm̄ Ino. / Si duobus. appellantis ē eligere auditorem pape nō appellati Ino. / Pars non tenetur dicere causam altius partis ff. de vent. inspi. l. i. ꝑ. ꝗa. Ino. / Execucione. Executor nec i citacōibꝫ nec i aliis tenetur fuare solitum ordinem iudiciorum Ino. Et ideo si appellacio ē deserta iudex a quo etiam si non p̄mittetur deserta nec citet potest exequi Ino. / Executori nullus ordo prefingitur nec viciatur quod fit ab executore rōne ordinis nō seruati Ino. / Non prosequens appellacōnem i termino dato a iudice nō videtur deferre et si sit impeditus etiam p̄ ꝓpriam quia tēminus hominis succedit loco termini iuris ff. de re iud. l. iiij. ꝗ. siquis qd̄ ē nota dignum / Post secundum fatale i. secundum annum non datur aliud fatale nisi remedio restitucōnis Ino. Super eo. Pappellacōnem suspenditur iurisdictio ꝗ hoc sit verum nota hic per Ino. / Appellacio que nō releuat ab interlocutoria expensarum non retardat ꝓcessum Ino. / Si probant ꝑ tres testes ubi duo sufficiunt parti parum prodest obicere ꝯtra vnum uel appellare / Cum appellat non debet recedere antequam iudex respuat uel deferat Ino. / Eo ipso q̄ p̄s ꝯsentit i termino reputandus ē talis terminus peremptorius et ē reputandus ꝑclusione in causa. Nisi aliquod nouum emergat. ff. de vbo. obl. l. qui rome. ꝗ. augerius / De coharctacōe dilacōnum et de intellectu legis petende. l. diffamari ibi ꝑ Ino. Ad presenciam. Si excōicatio non tenet ingerens se diuinis nō incurrit irregularitatem Ino. baldus. Consuluit. Extra iudicium pot appellari sine expressione cause uel persone Ino. / Non reuocat etiam qd̄ fit ꝑ appellacōnem nisi fiat cont̄ appellantem Ino. facit. ff. mandati. l. creditor. Cum parati. Citatus a rege debet ei honorem ꝯparendi exhibē magis q̄ archiep̄o. ꝭ pape ante oīa q̄ pape semper ē obediendum / et excusat citatus pape alibi nō ꝯparentem nisi preuenit se citari Ino. vide q̄ nō. ff. de offi. ꝑfec. pto. l. i. ꝗ. his amabilis. et l. ij. i fi. ff. de custo. re. bald. / Questionem. An protestacio tueat ut non videatur appellacōni renunciare hic vide et in c. qua fronte ꝑ Ino. Reprehensibilis. Monachus nō pot ꝯdempnari ad refecionem expensarum q̄ nō habet ꝓprium Ino. Ad audienciam. Supponere se peticioni et appellare

idem ē. Adhec. Non solum sentencia ꝭ etiam mandatum et prohibicio suspenditur ꝑ appellacōnem. vt siquis ē ꝓhibitus ab ingressu suspensionis ul possessionis ab sufficit / secus i sentencia censure Ino. / Secundo aut̄ xvj i suspenso a pontificalibus hic vide. Preterea. Iniuncta suspensionis excōnis et interdicti ē specialis ut si lata ē sub condicione uel die interim quicumque possit appellari etiam ꝑ x dies q̄ huiusmodi sentencie retro trahitur numquam / et si iudex dicit eximit prout eximit excōicanis ff. de ꝯ progsil. l. obseruare. ꝗ. fi. et ff. de vbo. obl. l. huiusmodi et hoc verum de futuro / Secus si depūti uel de p̄stito uel pura quia tunc appellacio non suspendit excōicacōz que statim trahit suum effectum / Nec n. excōicatus regulatur ꝑ appellacōnem ꝭ ꝑ absolucionem et manus imposicōnem quia illa forma tradita ē a beata et forma tenaciter ē seruanda / Nam obmissio modi et forme etiam i actu fauorabili impedit disposicōnes legales ff. de vbo. obl. l. qui rome. ꝗ. flauius. scꝫ quia trahit secum inseparabilem executoriam iuris et de iure / Sꝫ dubitat de ista sentencia excōico te nisi solueris an sit excōicacio ꝯdicionalis an pura retractanda facta solucōe / Et siquis incipit sententiam a ꝯdempnacōe ꝯdeno te in decem et nisi solueris tali termino excōico te / ꝯdicionalis ē excōmunicacio et moram non soluendi desiderat fm̄ Ino. quia in penam veit ꝯtumacie / et ideo male dicit glo. que ē ff. de act. et obliga. l. obligacionum fere ꝗ. ꝯdicio / Nam dictio nisi aut inseritur obligacōni p̄ncipali aut secundarie / p̄mo casu facit ꝯdempnacōem ff. de ꝯdic. et demonstrac. l. quibus dibus ꝗ. quidem / Secundo non facit ꝯdicionem ff. de iudic. adit. l. ij. nisi formam desideret ut hic uel dic ut nō in dicta l. ij. / Aut ꝯtra appoīt̄ ad inchoacōnem comodi et tunc facit ꝯdempnacōnem / Aut ad execucionem comodi et tunc facit moderamen ut de precibus Impera. of. l. vniuersa. / Aut ad exspiracōnem ꝯtractus et beneficii et tunc aut additur ad inchoacōnem incomodi penalitatis et facit ꝯdempnacionem ut hic ex natura pene / Sꝫ dubitatur de ista sentencia excōico te si eliges vtrum requirat actum i facto. ē ut sit valeat electio tamquam facta a non excōicato / An sufficiat fieri ut excōicatio actus p̄uenire videatur quod ē verius fm̄ Ino. q̄ qui excōicat intendere videtur qd̄ ē neius fm̄ Ino. et mens sine ponderanda ē ꝭ Ino. ut nō i si. ff. fam. herc. l. ꝯ puto.

Margin notes (left):
... inter appellacōz ... acōnem
... ectat electio audi... ... conis
... executore /
... Ino. ab homine ꝑ ... sequendum
... et melius
... citato a rege uel a papa ... plato tunc pocius obe... ... eat
... papa excusat̄ si alibi ... net nisi citaretur

Margin notes (right):
... appellacōe ... citacione
Nō specialis ubi ꝑ x dies pot appellari
... expensis ... ane
... sentencia sup ... cione
Nota obmissione modi et forme impedire disposicōnes legales etiam i actu fauorabili ... dice
Improbaro glo.
distinccio
... cat papa
nō de sentencia henote i se ꝯdicionem
Nota ... generali ... appellacione
... a pabuli

Terminus videtur prorogatus cum suis
accessoriis et penis tam spiritualibus quam
temporalibus Jnno. Non. Cum quis pars
in termino reputet sibi satisfactum non
contrahitur excommunicacio Jno. Nouit. Ex

nō de appellatione ab executione

quibus casibus possit appellari ab exe-
cutione hic per Jnno. Officium Judicis
continuo deserit a prima citatione usque ad
sententiam et ideo licet iudex nō condempnauerit

nō de expensis contumacie

contumacem in satisfactum contumacia pot post
ea quandocumque supplere et adire condempnacionem
expensarum ut l. fi. C. de fruc. lit. et expen.
Hec vera etiam de expensis que veniunt
incidenter quam an lit. cont. Sententia super

nota de sententia super legitimatione

legitimatione personarum pot reuocari etiam
post lit. cont. Jnno. Contra ff. de Jud. l.
si et si susceperit. Appellans a sententia
excommunicationis et deserens fingitur non
appellasse et medio tempore fuisse excommuni-
catus Jnno. tamen post desertam appellationem
pot dicere sententiam nullam principaliter
agendo de nullitate l. expressim ff. de
appell. Jno. Incidenter autem nō pot
quia vna instantia est in principali et in
incidenti nō due et hoc est de mente

nō pro Judice

Jnnocencij. Sepe. Cum nō prosequitur
appellationem nō potest conqueri de Judice
a quo quod fecerit litem suam quia vere
renunciasse iuri suo defendo appellationem
Secus si pendet appellatio ut nō. in
l. 1. ff. ad quinque iures per diuisionem. Con-
stitutus. Si appellatus coram ordinario
prosequitur Jus suum et appellans compa-
ret et opponit de appellatione. Si appel-
latus negat esse appellatum vel dicit ap-
pellationem desertam tunc Judex aditus
cognoscet et pronunciabit et stabitur
sententie super hoc late penitus nisi appelletur Jno.
Etiam si confirmacio debet haberi tamen ex-
cipitur Jnno. Ad hoc ut possit beneficia
vacent sufficit habere pacificam pos-
sessionem sedis beneficij de facto licet de iure
non vacent. Et imputet sibi qui errauit
in Jure. Secus si errauit in facto Jnno.
prelatos maxime non excusat Juris
ignorancia bal. Postquam superior incepit
cognoscere de appellatione inferior possessionem
dare non pot Jno. Cum sint modi a-
gendi post confirmationem dic ut hic per Jno.
An debeat consecrari epus qui nō potest
habere possessionem Jno. Triplex est terminus
qui prefingitur appellantibus primus ad
iter arripiendum secundus ad se presentan-

contra papa

dum. Tercius ad terminandum causam.
Et hic tercius terminus non prefigitur
ab homine sed a Jure Jno. in c. ex insinuatione
Alius terminus quo redeat ad prosequendum
qui nō ale imponitur sed ab homine Jnno.
Unde est fatalis seu desertorius terminus

nota de generali appellatione

nisi in tribus casibus. Bone. Generalis
appellatio admittitur Jno. Justa alle-
gatio est sumus in possessione et parati sumus
stare Juri Jno. probabilis causa Justa

de causa probabili

et verisimilis que de Jure approbatur Jno.
probabilis quo ad oppinandum est

quod videtur omnibus aut pluribus aut sa-
pientibus. Et opi. quantum ad opponendum
probabilis est que si probetur fauet oppo-
nenti verisimile quod prima facie presumitur quantum
ad sinandum probabile est quod ex actis patet.
Judex appellationis pot ex mero officio sen-
tenciam Judicis corrigere et reformare
Unde per Cy. in l. 1. C. de alien. mut. Jud.
ca. fac. et de administr. tut. l. chirographis
§ plerumque. Pastoralis. Pendente
appellatione non pot quis denunciari
excommunicatus Jnna. bal. Solitudi-
nem. Cogere aliquem ad aliquod
non pot fieri sine cause cognitione Jno.
Sententia nulla numquam fit aliqua per con-

Nota differentiam inter appellationem [illegible]

sensum partium. Que differentia est
inter modum querele et modum appellationis
et modum nullitatis Jnno. Sententia

An sententia nulla pot[est fieri] aliqua

nulla numquam fit aliqua per consensum par-
tium quia erat omni respectu nulla et
hoc in quantum ad agendum sed quantum ad
excipiendum sic ut l. ij. C. coram iudice
Jud. et ar. ff. de pign. l. 1. in prin. Si
autem est nulla non simpliciter sed solum
modo per respectum ad minorem tunc ratifica-
tione assumit effectum ut l. iij. § 1. ff.
rem ra. haberi et C. quando prouincia Jud. l. 1.

appellatio epi prodest et populo

Dilectus. Nota appellationem epi
prodesse clero et populo. Nota Jniu-

An dominus possit agere iniuria facta subdito vassallo suo.

riam factam subditis vel fidelibus vel
villanis alicuius domini vel nobilis huius
iurisdictionem vel nō circa personam
vel circa ipsam villam pertinere ad dominum
et ipsum agere posse et in defectu posse
bellum mouere Jnno. Non tamen
petet dampnum emendari suo subdito
cum non est procurator sed sibi presumo ita esse
Jno. Nec pot dominus castri de insultu et
dampno singularum facere concordiam vel re-
missionem Jnno. Ille qui se offert facere
racionem et iusticie complementum nō debet
grauare Jnno. Appellatio ab instantia
rite facta eximit appellantem ab eius
Jurisdictione Jnno. Consilium est non
necessitas vitare eum de cuius excommunicatione

nō de plenitudine p[otestatis]

dubitatur Jnno. in fi. c. Ut nostrum.
Apud papam est plenitudo potestatis et
si reuocat ad se negocium omnibus inditum
est silencium Jnno. hoc autem facit papa
dupliciter vel verbis vel rebus expressis et facit
1. incipiendo cognoscere ar. ff. de leg.

nota de termino prefixo ab [homine] an sit peremptorius

1. de quibus. Pertinas. Terminus prefixus
ab homine habetur pro peremptorio quod nō
quia cottidie est de facto. Ut debitus.
An sufficiat iter arripere et protestari
ne quid non fiat hic vide per Jnno.
Cum cessante. Quando interlocu-
toria possit reuocari et emendari Jno.
et ff. de pretor. stip. l. 1. bal. in fi. Cum
speciali. licet iudex citetur ad defen-
dendum processum suum nō tamen dicitur
pars ut hic plene. Appellatio nō
imitat naturam cause et ideo est summaria

uel ordinaria ut causa principalis Inno.
Oblate — Nota q in litteris no e nece
facere mentionez de appellacōe fm Jno.
et bal. Dilecto — Ille qui appellat si corā
iudice appellacōnis non prosequit nec
introducit appellacōnez nec agit tamq
appellans, s solum agit de nullitate nō
debet audiri fm quosdam Inno. gtra
z hoc si appellatur a diffinitiua secus
si ab interlocutoria fm Jno. — Incident
vō causa nullitatis venit sub appellacōis
prosequcōne. ff. fam. hrc. l. quedam mu-
lier. et ff. de Jure patro. l. camelia
pia et l. i. C. qn puoc. nō e nece. et fa.
C. de accus. l. absentem — que lex probat
q omnis Judex appellacōnis e iudex nulli-
tatuz — Pappellōm posteriorem a diffini-
tiua non vr renunciatu applōni pori
ab interloqutoria quia stic rata manet
snia. Vnde geminatio appellacōnuz
non nocet fm Jno. — legatus nullaz
ht ptatem auffendi Jura vni9 ecclie
et dandi alteri ut hic et i. c. ultio
s. de gfir. utili. uel inutili — Fatales
termi non habent locum in causa
nullitatis sicut nec i pma causa
qua non inducitur desercio nisi
i causa appellacōnis non i ca nullitat
— Instancia em nullitatis bn finit
triemio tamen de nuo moueri pot
Idem i ca reductionis ad arbitriuz
quia illa peticio e pma ca et pma
instancia qm alia non precessit
Dilecti — Que sunt illa que facta
p9 applōm cassant hic vide p Jno. q
appellauit non solum pot prosequi
appellacōnez s cxea excipe Jno. et ff.
de excus. tut. l. divinus bal. Intimasti
Vide plene hic materiam relacōnum
p Jnno. — Significante — Super
hys que an lit. gt. gtrahit necius est
libellus — Illi titulo de monopulo pot
derogari p puilegiu z gsuetudinem Jno.
Si iustus — Comparens p metum
illatuz psone uel gsensum coraz Judice
a quo non intelligitur deserere appella-
tionez Jnno. — An valeat snia lata
a Judice metu coacto dic q sic s obstat
exceptio ut ii. q. iii. quatuor — vel ibi p-
sone erat illatus metus ut puniciare-
ret nō gsensui s. ut sic pnunciaret
et dic ut iii. t. i. quod. met. ca. li. vi.
— Nota tres gradus i psequcōne appl-
lacōnis uel p quos gradus procedit
uel non procedit inhibicio fienda Ju-
dici a quo p Jno. i. c. romana — Ad
iudicez appellacōnis nuda Jurisdicio
transfertur non possio uel aliud Jus an
appellacio sit recipienda uel nō debet
disputari si appellatus nō uult sic proce-
di et ptermissis delacōnis disputacō-
nibus capli ut debitus. s. e. Jno. — In-
ter posita — a repulsa et tarditate

pot appellari Jno. — Ubi grauamez non
subiacet probacioni ut quia denegat
dilacio uel edicio nō oportet afferre se
probaturuz Jno. — Si quis — Confirma-
cio sine pot peti principali ad hoc agendo
Jnno. bal. De gfiracōe utili uel inutili R

De confirmacōnibus — Confirma-
cio gtractus non pot peti quia gtract9
ex gsensu pendet et non reddit inualiduz
nec gfirmatur inualidus — Confirmacō
vō quorundam actuuz legittimorum
ut electionis tutoris et siliuz que de-
siderant gfirmari peti pot Jno. — Con-
firmacio vero que nō e debita non
petitur nisi supplicando et tunc nō
e indulgenda nisi citato eo qui pot
ledi. ff. de adopt. l. nam ita diuus
— De gfirmacōne gtractus habes C.
de decur. l. si quos — De gfirmacōne
possionis habes p Cy. C. ad carbo. l. i.
baldus — Cum dilecti — Ubi papa
simpliciter mandat testes recipi intel-
ligitur suato ordine Judiciali Jnno.
Venerabilis — Sup diuidenda
quantitate decimaruz nō licet pacisci
Jno. — licet papa det formā pcedendi
in principali non remouet qn debeat
litis gtestacio Jnno. iii. c. cū dilecti

Explicit liber secundus Incipit li-
ber tertius Rubrica de vita et hone-
state clericorum

Cum decorem — Jocula-
res et buffones et degeneres
homines nō possunt ad ordines
promoueri Jno. — Qui nō
sunt digni ordinibus qui nō sunt di-
gni testimonio ff. de senator. l. cassius
et l. qui dignus et ff. de Jud. l. cū pretor
s. ple — Ergo infames non debent pmo-
ueri ordinari nisi ingrediat monasteriuz
ut in aut de monachis in principio.
Sicut — Publicus fornicator non
interest electionibus — Suspensus canōe
celebrans nō fit irregularis secus in
suspensus ab hoīe excoicatus aut siue
ab hoīe siue a canone celebrans fit Irre-
gularis fm Jnno. De cohitacōne
— Notoriuz illud e clicorum et mulie-
quod adeo omnibus liquet quod infi-
ciari non pot ut patet i glo. hic ma-
gna — Et notoriu vō quod testibus x pro-
batur — Aduersus aut dicat illud ee
notoriuz quod quasi corā turba et pplo
e factuz. C. de accusat. l. ea quidez — pot
aut ee notoriuz de qualz actu ut de
officiis ut C. qui et aduersus que. l. i. i
glo. — Sicut notoriu e barbariu gef-
sisse preturā ff. de off. ptoris. l. bar-
barius de maleficio ut hic et l. ea
quidem C. de accusat. et C. de hys q
in eccl. manu. l. i. — Est aut noto-
riuz aliud veritatis aliud psumpcōnis
hoc secdo mō dominiuz pot ee notoriu

ff. de neg. gest. l. atqui natura § cum
me. in glo. Nam possessio e notoria
et eam facit dominium ee notorium
presumptive ut no. in l. pli. ff. de condi.
nisi. et ff. de so. l. ticia. Indirecte
ergo cadit notorium sup dominio quia
Jura inuisibilia sunt. Unde pse non
cadit in eis. s. Juribus notorium facti
s patiens ex additis coherencis vi-
sibilibus. Nullum factum e quod non possit
hre latentem excusacionem. tamen non
psumitur in factis que vocantur malefi=
cia si sunt notoria facta excusacio lri
cia. Notorium veritatis e triplex. s. facti
instantanei fluxi iam retro. facit quod
no. ff. de acquir. pos. l. § veteres fac=
torem rei ceterorum Jam et nunc. facit
quod no. ff. de penis l. si diutino facti
continui habentis in se factum successivum
facit quod no. ff. de Jur. Jur. l. eiusquin
§ in popularibus et ff. de act. et obl.
l. pli. In notorio facti preteriti non
penitus procedi pot ad diffinitivam
premissa citacione et reo contumace
obmissis omnibus aliis mediis. i. lit.
contestacione et probacionis. Sed reo com=
parente debet servari ordo iudiciarius
ut in glo. magna. et dnt et
non tamen negamus. Si aut non
sit notorium continuum. vel si laycus
detinet clericum in carcere. vel si vasallus
hostilr insequitur dnm. adeo valida est
veritas tam notoria quod nullum desiderat or
dinem Jn. sin aut sit continuum. Statim
ergo pt ferri sentencia. nec cadit facti defen
sio vel negacio propter quam inducie dari con
sueuerint ff. de testi. inhi. l. in. § si ad
diem. Innocencio finaliter videtur in alia
glosa in Item dicimus quod in nullo notorio
necitatis sit necessarius ordo iudiciorum preter
citacionem et quod valeat sentencia tam contra presentem
quam contra absentem obmissis mediis. et
si iudici non constet ee notorium. Sed
in non notoriis. vel in notorio presumptionis
requiritur ordo iudiciorum et non valet sentencia non
receptis probacionibus. quia fertur in ordinate ob
misso medio. Nam probaciones sunt me
dia cause. ut no. ff. si quis Jus dicenti non
obtemp. l. i. secundum Jn. Idem notat accur
sius in l. probat. C. de sunis. Et ber. s. de
consti. c. ecclam sce marie. Secus si Judex
recepit testes. nam licet non probet id tamen valet
iusta sentencia. quia non peccavit in ordine iudicio
rum ff. de eden. l. argentarius § cum aut. Sed
dem est in modo procedendi in notoriis he
bit locum in criminalibus. secus in civilibus di
sceptacionibus nisi pertineat ad merum Iudicis
officium. et possit de eis inquiri. quia tamen
idem quod in criminalibus secundum Jnoc. Cum rem
tit ad notata per eum s. de mu. inra ad

inram. Ubi ergo procedit per modum accusacionis
quia ordinarius est processus ut no. in l.
barbarius debet servari ordo iudiciorum non
tamen exiguntur probaciones quia notorium
e liquida probacio probata. Similiter
no. ff. de peric. tuto. l. si tutor. ipso facto
ff. de act. empti. l. emptorem nisi reus
negaret. Et no. notorium triplex.
equari rei iudicate quantum ad finem
et fidem faciendi. sed quantum ad aliquod
Jus novum inducendum vel prohibendum
secus nisi ubi e canon late sentencie ut
de curator. fur. l. Julianus. et de ritu
nupc. l. palam in fi. et no. de capit.
diminu. l. tutelas hot de notorio per
viam facti liquidi. Sed in notoriis
promulgacionis non requiritur ordo
nec citacio Jno. ex. de appll. c. c. cerne
In notorio confessionis in criminali
requiritur processus si fuit confessus
extra iudicium. ff. de adult. l. capite quinto
Si in iudicio exigitur sentencia ex. de Jud.
c. at si clerici. et de elect. c. propinquitatem
et de. ff. de quest. l. maritus. Ex=
nicio iudicis i. iussus dandi vel fa=
ciendi non habetur procuracione ut in
glo. n. Ber. monicio. Jno. Si processus
e fundatus tamquam ex notorio et non ap=
paret quod sit notorium. licet de facto
simplici appareat pronunciatur irritum
quod extra ordinem factum e Jnoc.
de clericis coniugatis Rubrica. Diod-
cate. Donatio facta ecclesie per ingressum
monasterii probatum egressum ante pro=
fessionem renovatur. quia fundabatur
sup eo quod colligitur. secus in mera
et pura donacione stante pse pacem
Jnoc. Diversis. dispensacio pt
renovari si e inordinata. tamen beneficium
interim licite retinetur Jno. presumitur
quis velle defendere sum factum Jnno.
Extue. De clericis non residentibus Rubrica
Finis cae e protermino Jnno. Qui
quis dicatur hre ecclesiam pro delicto
hic per Jnno. An prelatus excommunicatus
debet cessare ab administracione prelature
hic per Jnoc. Clericos. Intelligo
omne beneficium residenciam requirere
nisi contrarium constet Jnoc. Etiam non
residentes habent voces in eleccionibus
Jnoc. Nam episcopus possit dispensare
sup residencia quo ad lucrandos fructus
prebende dicit Jnoc. quod non. Differen=
tia e inter consuetudinem que artat
ad residenciam precise et eam que cau=
satiue uel prebend. Jnnoc. Episcopus.
Cuius operetur ordinacio ad titulum
An duo possint eligi ad unam prebendam
patrimonii dic ut hic per Innocencium
De prebendis et eorum dignitat. Rubrica

Maioribus / An duo possint
eligi ad unam pbendam / dic ut hic
p Ino. bal. Relatum / Cum por
est tempe potior e in pbenda peres
quod attendit illa prioritas Innoc.
Significatum / nota pacta sim=
plicia ofirmari cu debita modifi=
catone Inoc. / Demonathis /
/ An quis possit recipe censum ab
ecclia de rebus quas ei donat in
ppetuitatem uel ad utile dnium hic p
Ino. et loquit in eo qui edificauit
ecclesiam et dotauit eam fm Innoc.
/ Cum ecclia / In una ecclia /
possunt ee plures prelati unus sub=
alio qui sub alternetur alteri Inoc.
/ De sacerdotibus electis accipio q
dicant hre curam aiaz Ino. Cum
secundum / An successores te=
neant de facto pdecessoris dic ut h
p Innoc. q non. Inter cetera / In
beneficialibus ex pmutatone statim
e Jus quesitum. Secus i rebus corpo=
ralibus Innoc. / Mandatu pape no
debet eludi sed debet realr impleri
/ Papa non debet sustine quod sibi
eludatur / et ideo receptus auctori=
tate pape in canonicum pferendus est
i pbenda Ino. / Mandatu transit
i rem iudicatam si no appellat Inno.
nec reuocat si causa cognita factum
fuit. ut no. in. l. fi. ff. de of procura=
tor cesaris bal. Cum jam / An quis
possit hre plures prebendas hic Ino.
Dilectus / An portiones dicantur
pbende et redditus Inno. / An re=
gulares qui non habent ppium possint
hre portiones et prebendas distinctas
Ino. / Obligacio prelati no e ppetua
nec afficit successorem s obligacio ca=
pituli sic Ino. Pro illorum / Dif=
ferencias inter has formas pvideas
nam hic eciam iuestire pot. facias
prouideri et facias assignari Inno.
/ Excoicantur omnes qui odicunt utrum
sit sinia uel constitutio h' vide p Ino.
/ An illi qui impliciuerit madatu
pape et pcea molestant possint ex=
comunicari aucte earumdem lraz dicat
Ino. q non. nec extranei qui de Jure
impediunt secus si contra Jus Ino. lz
sit ratus et certus nus canonicorum
valet impetratio ad canonicatu no
quo ad pbendam h. Ino. Accedens
/ licet osanguineus i iudicio agat pro
osanguineo tamen iuestituram pro eo
recipit non acquirat ipo iure bene=
ficium nisi habeatur ratum et potest
hri ratum lz iuestitus medio tpe alteri
otulerit quia afacto suo recede no
pot Inno. et no. de dolo. l. siquis i fi.
Diletto / prebenda non e annexa

canonicatui / et quo jure petat dic
ut hic p Inoc. / Qualr et de quo con=
ueniri ille qui no implet mandatum
pape hic vide / Qn oporteat litte
monitorie / Quando dacio executoris
hic vide / Cu agitur fm formam
legis diffamari qualiter formetur
sinia Inno. De multa / Qualiter
accipiatur cura aiaz Inoc. / Is ad
que ptinet collacio pot uti collacone
et Jure suo possessore non citato nec
aliter pucato Inno. / Que dicantur
dignitates in ecclia / et quid si e tpali
Inno. / Ecclia habens parochiam de
curata / licet de facto nulli sint pro=
chiani Innoc. Graue / In concilio
puinciali omis tenetur rinde querela=
tibus i criminali tm Inoc. Extirpande
/ Pena adiecta ostitucoi affirmatie
no exigit monicionem / secus si nega=
tiue n heat diem Inoc. In lateranensi.
/ Cum dicant noiatim excoicati
uel Interdicti hic vide / Excoicato tiauz
cu suis fautoribus titius e nominatum
excoicatus fautores no. rio non sint
vitandi / nisi notorium sit q sint fau=
tores Inno. bal. / Cum ecclia ht colle=
gium platus dz ee ppetuus / ut i ti. de elec.
et ibi plene p Innoc. Dilectus / Eciam
laycus de spualibus debet et tenetur
rindere pape / Cum olim / Rescripta
bnficialia tamq ambiciosa sut re=
stringenda / Sic ad lites quasi odiosa
/ Prouisio facta aucte mandati de
ea psona ad quam non trahitur man=
datum est nulla Inoc. De clerico egrotante rp
Presbiterum / Corpore viciatus
non e Irregularis Inno. De Institucoibus
Extrecutibus. / Patroni non
oferunt bnficia s pntant Inno. et bal.
Cum venisset / Pronunciare aliq
in possione tuendum idem e q aduer=
sario impone silenciu Inno. / Eciam
sine libello si exptum narracone s. fcti
constat de possione pot iudex decerne
possessorem in possione tuendum Inno.
/ Interloquutoria et madatu iudicis
factum ex officio perit pempta insta=
cia qua e de actis nisi mandatu sit
factum cu cae cognicone. ut i glo. non
obstet et c. / Commissio facta dignitati
psumitur realis / secus si psone i sin=
gulari Inoc. / Ex iuramento oritur
duplex exceptio. s. declinatoria et per=
emptoria Ino. Ad olim / Executor
no pot padusarium recusari ut sus=
pectus Ino. / Non dicitur lre obrepti=
cie licet impetrans sit pctor / Summa=
ria cognicio non e de spalibus execu=
cionis madati Inno. / Ab executore
non appellatur pter defectum ordinis

d' excep

Iudiciarii / Cassatur tamen quod
fit non audito oppositore / Ad resig-
nationem furti tenetur quis non ad resi-
gnationem iuris Inno. / An per sententiam
transferatur dominium dic quod post condemp-
natoriam sequta possessione sit per ab-
solutoriam non ff. de pignor. l. si super-
natus in fi. et no. Instit. de of. iud. § fi. bald. **Cum dilectus**. / Cum dilectus rector potest petere institutum amoveri hoc per Inno.
Nota suspensum non posse conferre preben-
das / Nemo supplet alterius defectum
nisi in talibus expressis in iure. In col-
latione beneficiorum debet fieri examinatio
Cum nostris. / Homicida iuste
tenet beneficium et dignitatem donec
iuste deponatur Ino. / Victor non potest
sua auctoritate suam possessionem invadere
nisi de licentia iudicis / non tamen omnis
iudex potest sibi hanc dare licentiam sed
solum ille qui potest in possessionem mittere
et hoc verum in rebus corporalibus / In in-
corporalibus autem non habetur possessio
nisi mediante corporali. ff. de serv. ur-
pdi. l. ex facto / Sed in puris incorporalibus
non exigitur missio et per solam sententiam
victus possessionem perdit et victor eam
nanciscitur / Et hec vera in actore vin-
cente / Si autem vincat reus nunquam
indiget executore Ino. ff. quod me. ca.
l. victus § licet et ff. qui satisd.
cog. l. sciendum § si fundus quod nota
et tene menti. bald. **Post** / Confir-
matio de excommunicato valet si iudex
non admisit exceptionem quia putabat
eum non nec non valet processus ipso iure
nec dicitur inordinatus. **Cum super**
/ Tractatus futuri temporis interdum contine-
tur in libello et sententia Ino. bal. / **Literas**.
/ De facto quandoque quis est prelatus et
valent quecumque que geruntur sicut in Bar-
bario et est necessaria admonitio sinalis
Ino. / **Ex parte** / Nota quod in electione
canonicorum non est necessaria forma sed suf-
ficit consensus Ino. et bal. / **Constitutus**
/ An prelati possunt dare inferioribus
potestatem conferendi beneficia hic per Innoc.
Postulasti / Episcopus et canonici
faciunt unum capitulum in electione non
in iurisdictione Ino. **Cum accessisset**
/ An valeat quod fit post decretum et post
revocationem hic per Inno. unde / Man-
datum pape est intelligendum secundum ius
Ino. **Novit** / ne sede vacante Rubrica
/ Tribus mensibus fit unio de divisione
habes ff. de asses. l. si eadem et l. i. C.
de metrocbento / Vide in aut. ut iud.
sine quoquo suffra. § illud in glo. et ff.
de tributo l. pen. § sed plures / Pro
ecclesia vacante vel per capitulum quis
admittitur ad agendum Ino. / An syn-
dicus constitutus a capitulo cum voluntate prelati
videatur constitutus ab utroque sentit
Inno. quod sic. ar. ff. de pecul. l. filius
§ sed et filia. ar. contra ff. de manumis. l.
pater contra certum est quod valet etc.
/ De his que fiunt a prelato Rubrica
/ Nota quod illud
quod capit monasterium per ingressum mo-
nachi vel oblati dicitur mortis causa
capio quod ingressus monachus vel
conversus habetur pro mortuo ut no.
ff. de acquir. l. si ex ca. § papi. et ideo
legittima que debetur filiis ipso iure
resecatur ut in aut. de resti. et ea que
parit § quadobrem et in aut. si qua
mulier nec est opus querela inoffi-
ciose quasi donationis. **Novit**
/ Etiam minus legittima venditio valet
si placet ecclesie. in eius favorem non tenet
vel si expedit nimis / Nam quod expe-
dit placere debet ff. de neg. gest. l.
pomponius ff. de in diem adiect. l. sed
si proponatur et de censu. l. cum hi § t
tum et no. in. l. ii. ff. de offi. eius cui
manda. est iuris / Cum alienatur res
maioris ecclesie id est ecclesie cathedralis
per episcopum et capitulum non exigitur auctoritas
archiepiscopi Ino. et no. de censu. c. constitutus
nisi obnet iuramentum secundum hostien.
Cum vos / Ubi debet precedere tractatus
non sufficit rati habitio nisi premisso
tractatu et bene dicuntur possessiones ecclesie
ille que pertinent ad canonicos ut. s.
in c. novit / In ecclesiis minoribus
episcopus habet instituendi sine capitulo bal.
Innoc. / **Quanto** / Sigillare quis
potest cedulam quam legit Inno. **Ca-
nonicatur** / Abbas permittitur pro-
curatores constituere de consensu capituli
nisi contrarium probetur Inno. **Cum
apostolica** / An decime possint concedi
in feudum hic tractatur per Innoc.
de his que fiunt a maiori parte capituli. Rubrica
Cum in cunctis / An appelle-
tur a muneribus et honoribus ecclesia-
sticis sicut a civilibus hic per Ino. bald.
Quesivit / Nemo potest ligare
non subditos nec consuetudo contraria valet
Inno. / **Ex ore** / An queratur ius
in beneficialibus ex investitura dic ut in c. i. de
reg. iur. li. vi. / **Ex parte** / An
maior pars possit ordinare de rebus
singulorum hic per Innoc. bal. / Ut ecclesiastica
Ut nostrum / Mortuo beneficia Rubrica
o prelato custodia rerum pertinet ad
capitulum Inno. De rebus ecclesie non alienandis.
Episcopi / Studeas ad ius revocare
et invadam possessionem continet si iure
petatur / Unde possessio est triplex.

Nota quis sit ille qui lata per sententia non indigeat executore

. ſ. preſens . in hac dicit lex eo ipſo quod
quis poſſidet plus Iuris habet quam ille
qui non poſſidet . ff. uti poſ. l. i. in fi.
ymo et detentacio ad officium Iudicis
pertinet . ff. de donac. l. acquilius regulus
Preiudicia et admiſſa perit Ius agendi
non actio ff. de furt. l. itaque ff. de pet
her. l. at ubi Futura que pertinet ad
interdictum adipiſcende non omnimodo nu-
da ee debet ſed veſtita titulo C. de edic.
di adri. tol. l. fi. Et cauſe Ius conſiſtit
in tribus ff. de leg. l. ſi facit ff. de pet
her. l. et non tm . et de vaci . cdic. l. de
uſu . C. de furt. l. manifeſtiſſimi ſ. ſe
cum i ſecunda . C. de agricol. et cenſit.
. l. ſi colonus . et de cdict. furt. l. et ideo
. ſ. nerauius Siquis Solus prin-
cipalis alienator tenetur de euictione
Inno. bal. Ut ſuper Iurans non
alienare ea que ſunt de menſa intel-
ligitur iurare de preſta queſitis menſe
hoſti. Ino. Res aut conſuete in feudum
non ſunt de menſa . idem no. Inoc. ſ.
de feud. ex parte et conſuetudo ſuadi
e. ff. de aqua cotid. eſti. l. i. ſ. permitti
Quomodo iuramentum ad futura trahitur
Rndeo quia e univerſale ut no ff. de fide
inſtruc. l. lucius . et C. que res pig.
. l. fi . et no quod res que non de voluntate
ad epatum ſed ad epm nomine alieno
ut pauperum vendi pot et libere preciuz
pauperibus erogari Menſa n. epal
non continetur appellatione pauperum
et in hac appellatione nulla e ſuadi
ſolempnitas uel forma ut in aut
de eccliaſti . ti . ſ. ſm aut qui hec fa-
cere et . ſ. interdicitur ſm bar quod no
Et e ro quia epus illam aliena-
cionem facit ut executor cui non e
data forma Unde ſi epus ſtetit
pannum quod rem emphiteoticam non
relocauit an lapſus cum facit
rem ee de menſa arepi dic qd. et ſic
ex equo epus fructus recipit nomine
menſe . ipſi menſe deputaſſe videtur
ego non credo quod conſuetudo rei ſit de-
facili preſtatur ſicut nec inducitur
ut . l. venditor . ff. co. pdio. Tria
ſunt decretum auctas et conſenſus
Sma decreti exigit ſcripturam et te-
ſtes adee et ad probacionem cauſe
. C. de fid. inſtru . l. emancipacione . ff.
de adopt. l. poſt mortem quia e de
actis . C. de ſeruis . l. actus Auctas
non e ſma ſed ſolempnitatis defectus
ſupplementum et debet ſponte proferri
ff. de auct. tut. l. i. in fi. Item prin-
cipio actus quia al lex conſilio patrum
firmo reſiſtit . ff. de auct. tut. l. obli-
gari in fi . et de fin . expor . l. ſi minor
Conſenſus e rei geſte uel gerende uel
e inferioris confirmacio et io omni
tempore adhiberi pot ff. de pignor. l. ſi
fundus . ſ. i. Sed qualiter cognoſcatur
Reſpondeo ſi ad ſolempnitatem adhiberi
debet a Iudice decretum e ſi ab alio
racione publici officii auctas e nec
valet rati habicio Si aut a priuato
no per modum ſolempnitatis conſenſus e
determinit quique minores ff. de re Iud.
. l. quidam Item conſenciunt ſed iniqua
preſtant auctem Ino. De depoſito . R^o
Grauis Cum quis mutuat eccie
debet ee diligens ut in rem eccle
conuertatur Sz in aliis contractibus utiliter
ee receptum In priuatis perſonis dic ut
. l. fi . exercito . et de nouat. l. doli quod
nota et tene menti bal. Procedere
reputamus ſolum prelato et tutori
ut ff. de pignor. l. ſi hiis in prin Ciuitas
. ff. de neg. g. l. ſi pupilli . ſ. i. in glo.
. C. ſi aduerſus credi . l. i. et in aut hoc
Ius porrectum per Cy. Aut ergo
quis mutuat aut alter contrahit a
negocia eccle gerit aut ſoluit Ino.
et dummodo forma ſeruetur contractus tenet
adde quod in vendicione predii pupil-
laris tria ſunt de forma . ſ. tutoris
auctas . cauſe examinacio et decre-
tum Iudicis . C. ſi p publicam preſtacionem
. l. fi . C. de predus minor. l. obſ. et . l.
ſiquidem . C. de tranſac. et . l. cum
hiis . ſ. ſi pretor Requiritur et quartum
. ſ. quod fiat ſub aſtacione . ff. de minor.
. l. ſi ſine ſicut in eccl'ia de ſac. eccle
aut hoc Ius Sz illa aut loquitur
quando res venditur propter debitum ſatiſ-
faciendum Sz ubi propter utilitatem
eccle non inuenitur de ſubaſtacione
nec etiam ſm canones hoc requi-
ritur ut no. Innoc. in c. dudum ex
de re . ecc . no alie . Cum Iudex ven-
dit qui debet ſeruare ſubtilitatem Iuris
in vendendo requiritur ſubaſtacio ut . l.
. l. C. de fid. inſtru . et Iur. caſe fiſcal.
Nota tamen quod ubi requiritur decreti
appoſicio ibi preſumitur etiam et ſubaſtacio
ut no. in ſpec. de emp. et vend. ſ.
nunc dicendum ꝫ et breuiter non tamen
preſumitur auctas ff de publer. l. quoque
. ſ. fi . et dic ut ibi idem notatur Item
no. quod decretum inſinuat in rem indi-
catam quia ſemper pot appellari contra
. ff. de rei . vend . ſ. l. fundo Item
alia quedam ſunt que non ſunt de
forma ſed circa formam que concernunt
prelatis officium de quibus omnino mandat
iniqua ut . l. magis . ſ. ne paſſim
. ff. de rebus eorum Ea tamen obmiſſa

vendicionez no viciant ipo Iure sed
bnficiu restitucois afferut ff de mi-
nor. l. tutor sicut dicimus i electione
prelatorum. Ubi si fiat cont formam
nulla e electio. licet possit p electionis
obstaculum impugnari extra de elec. q
sicut. et de postul. bone. ii. sicut etiaz
dicimus in processu iudicii. Que dam
n sunt de sba ut litis gtestacio que
obmissa processum viciat ipo Iure ex
ut lit. no. gt. quasi ptotum. Quedam
sunt cca sbam no tamen substancialia
ut libelli oblacio Iuramenti prestacio
et alia que obmissa pcessum Iudicii
non viciant. C. de lit. gt. aut affectatur
et de nua. cal. l. ii. §. ß quia veremur
Sz numquid immunitas ecclie transit
ad emptorez ut no soluat collectas
uel gabellas. sicut non soluit eccia
ut no. ff. ad munap. l. Insulam. Re-
deo no ut no. ff. de public. l. illicitatio
i fi. tho. fer. Non valet transactio
q aliquid pstetur nomine usurarie
questionis Ino. et ibi vide De empcione
Cum dilecti. ead et vendicione Rubrica
no pot ab inicio sine solepnitate fieri
no pot sine solepnitate ratificari Ino.
bal. Iudex non pot reseruare Ius
de quo non e actum nisi de gsensu p-
tium Inno. et ff. de pac dota. l. debitus
Peruenit. Maritus de suo no
de bonis mulieris eam alere debet
Ino. dum tn uxor sibi dotem soluit
ff. man. l. creditor. §. inter. et de excep.
dol. l. pater. et vino operet de oper.
lib. l. sicut. et idem i vidua q nisi
operetur heredibus mariti non debz
abeis ali nisi eet pregnans tnc n.
ppter partum ali tenetur et forte
xl. diebus p9 de penis pgnatis in glo
Sz an vidua debet hre vestes vi-
duales ab hredibus mariti credo q sic
sunt n appendices luctus et quasi ce
pense funeris. et quia in seruicio
viri ee vr az. ff. so. ma. l. in his §.
1. et q si debet alimentari cu ad
huc de eadem familia sit. ergo et
vestiri. maxime si e grauida. Alii
dixit non debere nisi amor decedens
reliquerit. C. de infir. pelut. l. si a fi.
Cum causam. In transactione no
ht locuz rescisio uel actio ad decipie-
duz ob dimidiam iusti pcii extessaz
Inno. et no. ff. ad treb. l. lucius §. fi.
dum tam bona fide trasactu sit bal.
Vestra De locato et gducto Rubrica
Epus pot facere statutuz cu suo ca-
pitulo. que quidem statuta sunt Ius
pretorium. quia sunt Iure magrat
et ideo actio penalis e annualis Ino.

Inhat serie vide
utrum mulier bruo
et motuo marito
alimitari debeat
de bonis mariti
et vidua vestiri

bal. Propter. Conductor cadit
a Iure suo cessando i solucone p bien-
nium Ino. hoc mo puatur titulo g-
ductionis et omni Iure suo § statim
q non soluit pot reyci ut comoditas
utendi ipediatur. no ut locacio finiatur
C. loca. l. edem. et de furt. l. si finus
§. locus Ja. bal. Qualr p lapsum
termini gtrahit mora et quid operetur
circa fructus ibi plene p Ino. Ex parte
Ex parte. feuda De feudis Rubrica
sunt de gra ideo faciliter reuocantur
Inno. baldus. Qua De pignoribus
liter tenetur heres sacerdotis de male
gestis hes p Ino. C. putata de pignor.
Illo vos. Nota ex pluribus psup-
cionibus Iudicari facit. ff. de exeu. tut
l. ii. p dimum. Significante. No-
ta maliciaz pcuris no obee dno nec
dolum uel culpam participi Innoc.
Ead quibusdam De fideiussoribus Rubrica
Qualr ce gtractu plati uel pcuris
teneatur eciam. Et quis dicatur Institor
in rebus ecclesiasticis uel pphanis et de
natura istorum officiorum distincta vide
hic per Innoc. De solucionibus Rubrica
Mardus. Permutacio habet locu
i penis fiscalibus no i penis creditorum
nisi eis gsencientibus Ino. De donacoibus
Pertuas. pot quis i uestiri de
quatuor modis terre et debent me-
diocres Ino. Possideri aut no pot
i certa mensura et locus agitur al deic
ergo e iuestitura. Pastoralis. Cuz
epus dat ecclesiam quid intelligatur
dare Inoc. Inter dilectos. hospi-
tale q quisqz puatus sua auctte consti-
tuit puatum non e locus religiosus
et pot alienari Inno. Non debet re-
cipi libellus ubi ponitur ca i iusta et
no. ff. de excep. do. l. ii. §. ca. Nos
Nos. Guer. De testamentis Rubrica
tinellus reliquit domu sua ea mente
si filius eius decesserit sine liberis
uxor Bertinelli vendidit rone dotis
tenet vendicio. C. vendit pignor. ipe-
dire non poss. l. 1. et ff. de fideius lib.
l. cu fidei Nos quidem. Capella
que no pot edificari ubi testator iussit
p mutatur p opim ad aliu locu Ino.
ff. de usuf. leg. l. si legato et ibi videbar.
Filius. In Instrumento non debet
scribi aliquid quod sit gtra bonos mo-
res uel contra Ius nec insolita uel
nimis cautelosa. ff. de gdit. istit. si qs
sub gdicione et quod ibi no. Cum
in officiis. Quicquid acquirit uxor
ex operis viri § prelatus sibi no ecce
Inno. bal. Relatum. In bonis disse

qn cadit a iure suo

gtra Ius et bonos m

dignitatis non succedit capitulum sed
successor Inno. et ibi vide **Cum tibi**
Cum ponit animam suam et bona
in voluntate alterius videtur iubere
dari omnia pro anima Inno. In re-
lictis ad pias causas valet dispositio
captatoria. iste est casus istius c. secundum
bar. Et Rizar. male dicit quod hic
loquitur in voluntate distributoria
secus in institutoria seu dispositiva
Ita dixit in quadam disputatione
que incipit ticius x. l. etc. Pietas
dicitur duobus modis uno respectu persone
alio modo respectu actus et hoc dupliciter
vel respectu actus dispositivi vel re-
spectu actus distributivi. Pietas
que est personarum proprietas non tangit
materiam nostram de relictis ad pias
causas de illis loquitur ff. de neg.
gest. l. ne servius. C. e. ti. l. alimenta
et ff. de inoff. test. l. nam et si pa-
rentibus. Pietas respectu actus dis-
positivi est de materia nostra et dicitur relictum
ad pias causas quod relinquitur persone mi-
serabili vel loco pio vel in rem ipsam
piam ut in refectione ecclesie vel mo-
nimentorum etc. Vel tunc distributio consti-
tuitur arbitrio executorum et generaliter
quidquid relinquitur pro anima. Unde
relictum pro male ablatis incertis
est ad pias causas. ut no. in l. si quis titio
ff. de l. ii. facit. C. de sac. sanc. eccl.
l. illud et in spec. ti. de instrumentorum edic.
§ nunc vero aliqua videamus et scias etc.
Distributio largo modo dicitur pia omnis
executio ultime voluntatis ut in
aut. de her. et fal. § si vero impue
Ramutius Nota iudicem appellationis
sequi consuetudinem partium. Item
addere sine et supplere Inno. C. de
appel. l. ampliorem. ff. quod cum eo
l. ticianus no. emendat tamen in dicto
quia in ratione. Tertio absente qui
dixit voluntatem et animum suum duobus
arbitris et recessit nolens compromitti
are illi duo possunt laudare et valet
laudum Inno. Non enim debet mali-
cia retardantis aut interesse nolentis
alios impedire ut in c. ult. de arbi.
li. vi. ex quo constat de animo sui voto
Secus si non constaret secundum Inno. Doc.
tamen iuris civilis tenent contrarium quia
non servatur forma compromissi nisi
omnes iudicent. ff. de arbit. l. pedius
§ i. Nota de verbo deveniat ad fidei-
commis. lib. l. thais per Ja. C. de fideicom. l.
eam quam et vide in summa part. in tit.
de reb. dub. De successionibus ab intestato
Cum dilectus Confessio non
potest interpretari per heredem confitentis
Inno. nec libelli exceptio vel pa-
sitio ut no. ff. de rei vend. l. idem
pomponius scribit in summe etc. § ultimo
per azonem. Verba directa dicuntur
que diriguntur sicut linea recta que
non transit per angulos. tunc ergo sunt
verba directa quando prima persona est instituta
Si substituta tunc est fidei commissaria quando
prima persona est instituta tertia substitu-
ta. Media vero id est secunda persona subintellecta
que habet restituere. Unde directa sub-
stitutio exigit duas personas. fideicom-
missaria tres. sic et in lineatura cur-
va occupat maius spacium motus men-
sure et temporis. ff. de excus. tut. l. non
tamen cum similibus. et sic persona non
debet subintelligi. de verbo obli. l. ita
stipulatus § chrisogamus ita dubia
substitutio directa interpretari si ius
patitur et natura verborum ut no. ff.
de vulg. subst. l. verbis civilibus. pauca
verba sunt que sint necessario directa vel nec-
essario obliqua. quasi omnia media et
communia sunt. In contractibus etiam quedam
sunt directa quedam inflexa. ut no.
ff. de donat. l. i. in glo. magna. Tamen
notandum est quod in primo gradu omnia
verba sunt directa. C. de testa. l. quoniam
indignum. sed in legatis omnia sunt obliqua
quedam communia. In legatis dicuntur
directa quando legatarius est executor et
capit per se ipsum ut l. tuua. § i. de leg. ii.
et ibi no. Alii enim animum heredis
capere debent. ff. quorum leg. l. i. §
redigunt. ff. de usufr. et ibi no. etc. l.
si quis ita. Et sunt directa quo
ad executionem non quo ad institutionem
Sed an substitutio in re certa veniat
in vulgarem vel quod non. C. fam.
hercisc. l. quotiens in glo. Sed dic quod
fit verbis directis in testamento solem-
ni et continetur ad vulgarem. ff. de vulg.
et pupil. l. cohendi § si. Aut verbis
obliquis vel neutris seu communibus in volun-
tate non solempni et tunc non ex-
tenditur ad vulgarem ff. ad treb. l. cogi
§ et generaliter per dy. et est ratio quia
directa neminem gravat fideicommissa-
ria sic secundum Inno. quod est notandum et no.
C. de inof. test. l. ex tribus. et ideo
de directa substitutione nichil detrahi-
tur. sed de fideicommissaria sic secundum Inno.
quod est no. quia media manus non
debet esse frustratoria. Sed an
veniat ad ascendentes iure accre-
scendi quidem dicunt quod sic ut no.
C. de testa. milit. l. i. quia non habenti
coheredem sufficit nomen heredis sine
re id est sine institutione universali
Tu dic quod non venit iure accrescendi
sed proprio iure quia ius accrescendi

a an valeat laudum
s uno ex tribus arbi-
absente qui tamen aliis
bus declaravit voluntatem
m

accedit portioni . ff. de acquir. hered. l.
si tota . et facit . C. de testa . mili . l. ij .
et iste non habuit portionem quo ad ?
tho for . Simile dico in glo . l. ij . ff.
si quis heredit petat . quia ibi Jure suo
interim uenit non Jure accrescendi
uel non decrescendi . Decresat vero
et adymitur ei postea cum extat conditio
paris gradus . l. antiqui . et l. sequenti
. C. ti . et sic est aliquis heres in solidum
ad tempus quamuis habet coheredem post tempus
ut no . C. de heredibus instit . l. extraneum
per gvy . Sed tex . vide dicere contrarium ff. de vulg.
subst . l. verbis ciuilibus . Quid est

quid sit substitutio

substitutio . Rundeo conditionalis instituti-
tio . ff. ad l. fal . in ratione § quod vulgo
ista est diffinitio directe substitutionis

Quid sit fideicommissaria substitutio et que veniant in ea

Fideicommissaria substitutio est vniuersalis
dispositio fiende restitutionis ff. de Jur.
dot . l. mulier § ex asse . in qua non ve-
niunt propter facultates rogati ut ff. de vulg.
subst . l. coheredi § cum filie . Et nec fideicom-
nec venit quarta debita Jure nature

In restitutione fideicommissi non venit debita nature nec trebellianica nec pura donatio inter viuos facta nec fructus interim percepti

hodie tertia uel semis ut in aut . de
testa . et ea qui par . § qua obrem . Nec
quarta debita Jure substitutionis ut de
adopt . l. si arrogator vel si an impuberi
nec pura simplex donatio facta inter
viuos . ut de leg . ij . l. si quis quod . Nec
fructus interim percepti . ut ff. de trib.
l. mulier § si heres . Siquidem tum
in petulio quesitum est bene venit . In illo
tamen non potest detrahi trebellianica
si nulla re vna re . C. famil . herc . l. filium
secundum leges antiquorum . Item legittima

legittima potest detrahi in vna re si filius hoc eligat
Creditor potest eligere rem in qua mittatur

potest detrahi in vna re si filius hoc eli-
gat . Sicut creditor potest eligere rem
in qua mittatur . ut ff. de distract.
pignor . l. creditoris . Ita filius qui
creditoris instar optinet ut no . in §
quam obrem et paria in aut . res que
Item non venit trebellianica in resti-

Trebellianica non venit in restitutione si sit factum inuentarium alias secus

tutione si factum sit inuentarium alias ces-
sat trebellianica . Filius sub conditione
de futuro rogatus detrahit duas partes
quartas . nisi pater prohibuit quod potest

Nota de duabus quartis quas detrahit filius rogatus sub conditione de futuro secus si pure sub conditione de presenti

contra trebellianicam quidem . ut no . ff.
de fideic . liber . Rogatus vero pure uel
sub conditione de presenti non detrahit duas
quartas integras sed vnam et alteram
quantum plus est . hoc in filio legittimo
et naturali sed in filio naturali tantum non debetur
legittima . facit quod no . in l. i . ff. de
contra tab . Item filio rogato non debetur
nisi vna quarta . ff. de in offi . te . l.
papinianus § si quis impubes . Item
filio instituto et rogato de restituendo
turpi persone non debetur nisi vna quarta
ut no . in aut . de hered . et fal . § i . per ?
et in aut nouissimo . Item filio

vniuersaliter instituto si repudiat here-
ditatem non debetur legittima . Vel si sit
exheredatus iuste et mala mente . ff. de
vulg . et pupil . l. cum ex filio . et nota
illa quia sunt notabilia . Si per vnum
testem probatur factum et per alium probatur
confessio testes tunc sunt singulares
tamen vehemens inditium faciunt . De
directa substitutione non detrahitur

De directa subst. non detrahitur faladia

faladia . C. de testa . mili . l. in testamento
per dy . et Cy . Indirecta substitutione

In substitutione directa ueniunt fructus percepti testatoris non in fideicommissaria

ueniunt fructus percepti Judicio testa-
toris non in fideicommissaria ut de vulg.
subst . l. centurio . De Sepulturis Rela-
tiones instituta . Non omnis ecclesia
habet Cimiterium nisi habeat ex ?
uel ex priuilegio Inno . Relatiuum
de hijs que specialiter relinquuntur pauperibus
consanguineis uel intuitu pietatis tum
Ecclesie parochiali non debetur quarta
siue canonica . quia illa canonica
non debetur nisi de hijs que relin-
quuntur alteri ecclesie ubi relinquitur
sepultura . Spreta parochiali ecclesia
et hoc deo ne alias ecclesias sibi
preferat . Non tamen aget contra
heredes testatoris ecclesia parochialis
. Sed ecclesia cum est relictum aget contra
heredes . et contra istam cum relictum
est dirigitur petitio ecclesie parochialis
ut s. e. t. de hijs . et hac ratione utitur
Inno . Non . n . ecclesie parochiali
queritur Jus Judicio testatoris ymo
est quedam faladia que contra vo-
luntatem testatoris detrahitur . et
ideo actione ex testamento peti non
potest sed condictione ex canone . At si
ecclesia cum est relictum repudiat lega-
tum tunc forte remanet penes he-
redes . ut de caduc . tol . § pro secundo et
ar . ff. de contra tab . l. si post § ultimo
et idem est notandum . An procedit
iste libellus ecclesie . peto canonicam
michi debitam de hijs que titius
reliquit tali ecclesie in testamento . dicit
Innoc . quod procedit iste libellus . Sed
ecclesia non potest exprimere specifice
quia . i . quantum ut . ff. si pars hered.
peta . l. i . in fi . ff. de rei . ven . l. que
de tota . § incertus Innoc . Questio
vniuersitatis non preiudicat singulis
uel elidit uel tollit priuilegia singulorum
Innoc . bal . Certificari . Si
dico rem ad me spectare intelligitur
etiam de Jure municipali Innoc.
Et debet quo iure agat specificare
nisi iuret se ignorare Innoc . et s.
de of . arch . c. dilecti . Querela
cum non inseritur petitio non dicitur

app(ar)e libellus Innoc. In nostra. De-
plarii et hospitalarii sunt minus re-
ligiosi quam canonici Innoc. Abolende
. An Cimiterium debeat esse p(ro)pinquum
ecclesie Inno. Prothiano. In foro
p(e)nitentiali sacerdos est publica p(er)sona et p(otes)t
alteri stipulari Innoc. In foro p(e)nitentiali
non requiritur p(rese)ntia adversarii secus
in foro iudiciali. ff. de confessis. l. tertiam
§ si quis absenti Inno. et ibi p(er) ip(su)m
Super eo. De parochiis Rubrica.
. Quando est limes et terminus Jurisdictionis
est et quis iudicet. de eo quod fit in
confinio territoriorum hic per Innoc.
Significavit. Quando de Jure divino
probatur quod decime debeantur h(ic) p(er) Inno.
. Actam no. ff. de pet. her(e)d. l. si ante. §.
fi. quod decime p(er)sonales intelliguntur deductis
expensis et precio operarium. C. de collat.
l. illud. Sed fructus terre dicuntur
quicquid ex terra nascitur et hoc in
generali significatione quod in decimis
. Item in colono. ff. pro socio. l. cum duobus
§. fi. In coherendi regulariter secus ff.
de usufruc. leg. l. fundi trebatii. de hoc.
ob. ma. fructus paria. et no. s. de
decimis. c. pastoralis p(er) Inno. et no.
quod est differentia inter fructus opere et fructus
p(er)sone quod est notabile fm Inno. De decimis
Tua. prescriptio non extenditur
ad aliam rem Innoc. An pater et mater
possint offerre filium in monasterio
ff. de relig(iosis). l. si quis bal. et hoc dicit
Porrectum. De Regularibus Re(brica)
. An possit quis confiteri ordinem in
genere dic ut hic p(er) Inno. Consulti.
. In foro conscientie creditur quicquid homo
dicit. De convers. coniuga. Rubrica
Dudum. Tabellio non pot(est) alteri
stipulari nisi in iudicio vel quasi vel
statutum eius non sensit Jus. De voto et voti
Quod super. An redemp. Re.
sit licitum provocare bellum contra
infideles et reges saracenorum Inno.
. Quando imperium est iustum cum habuit
originem avi. Respondeo quod habuit Jure
gentium. ut. l. ex hoc Jure. ff. de Justi.
et Iur. baldus. De statu monachorum Rubrica
Tecodernis. An monasteria sint ex-
empta a lege diocesis vel Jurisdictionis
hic p(er) Inno. Monachi. Quando p(r)ioratus
est de mensa non dicitur habere priorem Ino.
et prior est nomen dignitatis Insinu-
ilis. An visitator habeat iurisdictionem
ordinariam dic ut hic p(er) Innocenc.
Quia. locus alii subiectus non mutat
suam naturam Ino. bal. De relig. domibus
Adhec. Cuilibet in domo sua pot(est)

facere p(r)ivatum hospitale et privatam
capellam Inno. Cum dilectus
. Quod fecit barbarius valet p(ro)pter
co(mmun)em utilitatem. p(ro)pter suadentem
equitatem et p(ro)pter superioris aucto-
ritatem. An idem sit in prelatis eccle-
siasticis et in spirituali Jurisdictione dic ut
hic per Inno. De capellis monachorum
Insectis. Si ep(iscop)us concedit mo-
nacho curam ip(s)e ep(iscop)us habet illum
removere et non abbas. Dilecti. q(uomodo)
lite acquiratur g(e)n(er)alis possessio Juris-
dictionis p(er) bannum etiam si nemo in ip(su)m
incurrat queritur possessio. vacua in
subditos licet singulariter fateantur
se subditos et iurent fidelitatem non
acquiritur p(er) hoc possessio iurisdictionis
g(e)n(er)alis quia territorio et universitati
coheret Innoc. Aliter acquiritur
possessio iurisdictionis inter subditos
qui sunt in possessione libertatis. Aliter
contra dominum qui eos tenet Ino. et ibi
vide. De Jure patronatus Rubrica
Perlatum. Post fundamentum ecclesie
non queritur Jus p(at)ronatus. Ex litteris
. Jus p(at)ronatus ecclesie transit non solum — *Jus p(at)ronatus transit etiam ad e(xt)raneos*
ad filios sed etiam ad e(xt)raneos heredes quia
transit cum universitate temporalium rerum etiam
si sit appositum signum universale Innoc.
. Item vendito castro Jus p(at)ronatus
carnosium accedit. Secus si vendo
pallacium in quo est ecclesia in qua habeo
Jus p(at)ronatus. Racio quia castrum
continet universitatem in se. s. honorem
iurisdictionem et districtus. Sed palla-
cium non est universitas iuris sed
purum corpus. Unde in corporalia non
ei accedunt. que possunt p(er) se stare
Cum. Tutus autem p(re)sentationis pot(est)
rem retinere salua conscientia Ino. Consu-
lint. Paciencia habetur pro titulo
An p(rese)ntatio dicatur fructus hic p(er) Inno.
Cum autem. Presentatio clericorum
vim p(rese)ntationis habet Inno. Cum
dilecta. Quod possit legatus re-
servare sue collationi Ino. et quod
no. ff. de milit. testo. l. si certam in fi.
Preterea. etiam in uno salvatur
Jus collegii Inno. De censibus
Significavit. Denegans solvere
censum licet appellet pot(est) excommunicari
Inno. Sopite. Nota abbatem in ca-
pituli posse esse procuratorem capituli. Ino. bal.
Quanto. Nota liberalitates ad
temperanciam deduci. Inno. bald. Ex
parte. Nota quod illud quod maior
pars hominum servat omnes debent ser-
vare Innoc. quod nota. Cum olim
. Nota quod licet quis possit revocare confessionem

renotaé ofessioz i remittare Instro pducto

tanq errorez non tm Instrm quod
produxit nisi adusarius opponat q
sit falsum quia tunc pot ei renuncia-
are C. de fide instru. l. in. Olim. una
solucio inducit utriqz parti psceptz
Inno. Venerabilis. Non valet
q facit delegatus nisi probata dele-
gacone Innoc. Auctoritate. Ora
toria debet prefingi inster pepm
Inno. Ad audienciaz de ecclis edific.
plebs intelligit habere
curaz aiaz Inno. de emunitate eccliaz
Ut in domibus. An possit offi-
cialis uel clicus recipere hostia ecclie
siue intrare p vim. et quid de haben-
tibus fruitutem rez. pphanaz h p Inno.
Non minus. A quibus muneribus
clici sint inmunes hic vide. Eccli[a]
tenetur ad patrimonialia. Inter alia.
Palaciu epi non gaudet eccliastica
emunitate Innoc. Adversus. Ex-
coicato ptatis non transit ad successo-
rem Innoc. Quia plerique. Alter
indicatur licitum et illicitu i foro
ostie quam i foro causaz Inno. Cum
relinquunt in testamento male ablata
quid ea voce significet hic p Inno.

licitu i illicitu

Ius pri... transit... cenosi...

male ablata

Irregularis

Scribens sniam mortis e Irreglaris

De sponsalibus liber quartus

Non est. layci loci interdicti no
pont promoveri Inno. bald. Tue.
In matrimonio quo ad indicium
ecclie sunt necia vba Innoc. et de
psarp. c. cu notissimi et ibi i glo
notat hoc. quod p te videas. De de-
sponsacone impuberuz Rubrica
Ad dissoluendum. Ordinacio
consecracio et eleccio non fiunt in
forma Iudicij. Sz provisio et ofir-
macio sit Innoc. Cum in beato.
Ad quam eccliam debet affingi
proclamacio hic p Inno. De sponsal.
Duobus. Ex quatuor duaz Rubrica
modis ofirmunt sponsalia ut hic p Inno.
Qui clerici uel vouentes Rubrica
Consuluit. Cum obediunt ha-
bentur pro cofessis. Insinuacione.
pot albas uel epus pati q mona-
chus habeat certos redditus Inno.
et facit. ff. ad treb. l. lucius. §. tres
heredes baldus. De eo q dux. i uxo. q.
Propositum. An matrimonio pol. per
mixtuz quod a pricipio no tenuit possit
postea ofirmari hic p Inno. et ubi
possit ofirmari. Ac tamen filij nati
seu ocepti ante non legittimantur
ff. de testa. ho. l. paulus p glo. ult.
Sz illi qui sunt nati ex legittimo
otubinatu bn legittimant p sequens
matrimonium Inno. Nota p fornica-
rium coitum affinitatez otrahi et no
omitti adulterium cu sponsa alterius
de eo qui desp. Qui filij sint legitti Rubrica
Lator. Cum excepcio remittitur pbanda
ad epm no e necius ordo Inno. Causaz.
Snia legittimitatis uel illegitimitatis
non facit Ius quo ad alios nec snia
falsi Innoc. Snia lata in ca filiacois
facit Ius ff. de lib. agnos. l. i. in fi. q
e otra. An otra diffamatez feratur
diffinitiva. An vo imponat ei silenciu
solum p diffamatum dic q si pbatu
e clare de Iure diffamati fertur diffi-
nitiva Inno. Per tuas. habens
filios lttimos videtur legittimare ba-
stardos p testamentuz eo ipo qd vocat
eos filios. et hoc quo ad successionez
no tn quo ad ueram et plenaz lttiacoz
fm Inno. et hosti. bal. Per venerabilez.
legittimatus et restitutus fama ab Im-
patore e habilis quo ad actus seculares no
eccliasticos ordines Innoc. Et lttiatus
a papa no vo habilis ad succedenduz
nisi i terris ecclie. papa n. no dz
se intromitte de Iurisdicone Impatoris
nec otra nisi opem ferendo Innoc.

Qui matrimonium accus. poss. Rubrica

Cum in tua. Eciam post termi-
num auditur quis reintegra si terminus
pfixus e ab homine secus si a Iure Inno.
Sed quid si Iudex In adiectone ter-
mini pnuncia se no auditurum
dic q nichil opatur. secus si lapso
termino pronunciet Inno. et e nota
digmuz C. de distract. pignor. l. si eo
tempe. Bannuz vo penale no ligat
sine causa. Cum nescitur que certa
psona debet citari sufficit edictum
gnale fm Inno. qd no e cottidianum

De donac. inter vi. et uxo. Rubrica

De prudencia. valet snia Iu-
dicis secularis sup dote Inno. et bal.

De secundis nupcijs Rubrica

Cum secundum aplm. pene secdaz
nupciaz sint abolite nisi ille que
sunt in provisione libez Inno. aliud
e n. indignitatez Indicere aliud prospi-
cere prolibezis ff. de odict. et domo-
str. l. § sibi q. §. fi. Inno. et baldus

Incipit liber quintus de accusacoibus Rubrica

Nulli. familiares epoz admit-
tuntur ad accusacionez epi et e spale
Secus i alijs dnis. qui no desiderant
testimonium vite Inno. ar. i aut.
de monachis §. cogitant Innoc.
De his. p pniam remittitur pccm
quo ad deum non quo ad Iudicez
fori Inno. Cum p. clicus no ac-
cusat laycuz criminaliter coraz Iudice
seclari § similiter sit Inno. Semel.

testificatus in ca[usa] criminali et de nimio
volens testificari repellit[ur] q[uia] p[re]sumit[ur]
iniquus. Item qui se sponte offert
ut no[tatur] de his quib[us] ut indig. l. pe[n].
legatus § his vero et quod ibi no[tatur]. **Ex
parte** Monachus admitti pot[est] ad
accusatione[m] abbatis quasi petita venia
in qua tn[m] requirit[ur] citatio partis Inno.
Eo ipso q[uod] inquisicio committit[ur] adm[in]i-
stranciam aliciu[s] v[idetur] ille legittimatus
Inno. bald. Monachus debet habe[re]
expensas ubi prosequit[ur] publicu[m] int[eress]e
esse. Secus si p[ro]priam et p[ri]uatam tam[en]
Inno. bald. **Si constiterit** Comen-
da debet fieri cu[m] causa notato p[ro]no
et clericus sine licencia epi pot[est] eam
accipere quia non obligatur comen-
datarius ad eam tenendam nisi q[ua]te[nu]s
volu[er]it tamen ad mandatu[m] sui plati
eam admittere debet Inno. Ergo co-
mendi non datur intitulu[m] s[e]c[un]d[u]m Inno.
tituli n[on] sunt p[er]petui ar. ff. de aq[ua] gr.
pos. l. i. §. veteres et vide i[n] c. nemo
de inces. nup. li. vi. In nouella de elec.
habentes comendam faciu[n]t interim
electione[m] cessare et habent administra-
tione[m] legalem Inno. **Licet** p[ri]ma
citatio sine causa et cognitione fit
et licite fit p[er]mittitur Inno. Nota accu-
Silenciu[m] satori imponi p[er]petuu[m] silenciu[m] si no[n]
fuit i[n] termino Inno. et istud silenciu[m]
e[st] interlocutoriu[m] et pot[est] ipositione talis
silencii appellari quia nimis p[re]iudicat
ff. e. l. cu[m] tercia bal. Aliter contrahitur
Ermodiciu[m] Ermodiciu[m] i[n] criminali q[uia] inducit ple-
nam determinatione[m]. Aliter i[n] ciuili
ubi sola instancia tiremio perit Inno.
In ciuili pot[est] renunciari libello pro-
ducto et admisso s[ed] no[n] i[n] criminali p[ost]
inscriptione[m] Inno. licet i[n] criminali q[ui]s
se inscripsit tame[n] pot[est] emedare libel-
lu[m] ante lit. co[n]t. ut l. edicta p[er] Ja. de
adulter. l. accusatiuus nisi p[er] statutu[m]
productio accusationis h[ab]eret quo ad pro-
ducente[m] vim lit. contestac[ionis] p[ro]duce[re] no[n]
accusatore[m] nemo compellitur ff. de furt.
l. Sempronia et de fid. l. athletas et
Excusator C. de accusat. l. si quis homicidiu[m] **Ve-
niens** Officiu[m] excusatoris e[st] alle-
gare absenciam et iustificare causis et
probationib[us] Inno. et no[n] tenet[ur] satisdare
ut de regul. iur. l. nemo et quilibet
e[st] habilis etiam infamis et excomunicatus
ut no[tatur] i[n] § publice et si excusatio
sua no[n] placet iudici debet super hoc
interloquendo pronunciare a qua i[n]terlocu-
toria posset excusator appellare si vellet
ar. ff. de neg. gest. l. liberto § fi. no[n]
tame[n] p[re]iudicatur si non appellat ut
ibi patet. Sed non pot[est] excusator alle-
gare priuilegiu[m] d[omi]ni uel oppone[re] declina-
toriam exceptione[m] q[uia] hoc e[st] p[ro]curatoris
officiu[m] et i[n] hoc exigitur mandatu[m]
et q[uod] p[er]sona sit habilis s[ecundu]m Inno. P[ro]c[urato]r
ergo i[n] criminali pot[est] oppone[re] exceptione[m] Proc[urato]r i[n] causa
fori et alias que non excludu[n]t crimen criminali
s[ed] ad crimen r[espo]ndere non pot[est] nec pot-
tu[m] co[n]firmari iudiciu[m] q[uia] reu[m] relegati-
onis pena posset extendere. Attame[n]
allegare pot[est] tam defensionis que est
liquida ex actis tu[m] et sine ullius alle-
gatione iudex de[bet] actis inhere[re] s[ecundu]m Inno.
Quid si ciuilis inadit criminali an
possit agere p[er] p[ro]curatorem videt[ur] q[uod] sic
q[uia] e[st] q[uod] ciuilis no[n] criminalis cu[m] lex dicat
q[uod] criminalis incipit demu[m] illa finita
C. de plagiis l. i. Nam disputatur se-
orsum a crimine et an lit. co[n]t. s[ecundu]m Ja.
Quid de exceptione banni que p[re]mit-
titur si dictione[m] i[n] crimine ex forma statutor[um]
dicit de bel. q[uod] ante lit. co[n]t. no[n] potest
opponi p[er] p[ro]curatorem q[uia] q[uasi] mixta e[st] no[n]
mera declinatoria. Debet ergo reus
p[er]sonaliter co[m]parere ad opponendu[m] eam
quia p[er]imit perimit crimen q[ua]lit[er]cu[m]q[ue]
opponatur. Et idem tenet Cy. nisi
bannu[m] esset notoriu[m] p[er] acta que tunc
producu[n]t[ur] q[uia] tu[n]c magis ex officio re-
pellitur agens q[uam] vi exceptionis s[ecundu]m
Cy. e. l. reos nec n[on] admitti eu[m] deter
calumpniosa accusacio ff. de bonis libertor.
l. qui cu[m] maior § qui patris vbi de hoc
Ja. butrig. dicit exceptione[m] admitti
q[uia] exceptio banni examinat[ur] p[er] se ante
causam intentatam et forte illa exceptio
non de[bet] i[n] criminali p[er] no. p[er] Inno. ex. de elec.
c. dudum eccl[es]ia s[ed] opinio Cy. verior e[st].
Jurans non accusare pot[est] ad correctione[m]
denunciare Inno. Qui non r[espo]ndet in-
non r[espo]ndens
telligitur contumax e[ss]e nisi sit liquide
q[uod] no[n] tenet[ur] r[espo]ndere Inno. Si exceptio
banni no[n] admittit[ur] an lit. co[n]t. iudex
debet eam refutare et interloqui sine pre-
iudicio sui banni ar. ff. qui potior i[n]
pignor. hab. l. claudius. Secus si de ea
fuit plene cognitum vide i[n] l. p[ro]sp[er]iores
et ibi plene p[er] Cy. bal. **Sup[er] his**
Contra accusantem no[n] pot[est] lit. co[n]t.
opponi q[uod] sua intersit Inno. Contra
promouendu[m] ad curam a[nim]ar[um] quil[ibet]
pot[est] excipe[re] de crimine s[ed] no[n] de forma
Si aut[em] non habet curam tu[n]c nec
de crimine nec de forma auditur nisi
cuius interest puta q[uia] e[st] futurus suus
platus Inno. Qui opponit negatiuam
opponenti negatiuam
solutionis tu[m] p[ri]ncipio debet ea[m] probare solutionis
si est tercius. Secus si est creditor q[uia]

creditor habet Jus fundatum ex permis-
sione & tertius non secundum Immo et C. ym
l. ij. C. de iure emphi. ergo si ac-
cusatur syndicus qui non denuntia-
uit maleficium dz denuntians probare
negatiuam. Sz bar. dicit quod accusator
reputatur fiscum qui est creditor. et ideo
non habet probare negatiuam quia fiscus
per istam tamquam proprium et organum suum
agere videtur. Sed si creditor ageret per
privates admiteresse suum contra syndicum
de negligentia quia denuntiacio non
debetur sibi sed fisco ymo ideo probet
negatiuam secundum certe ymo utraque debet
ar. ff. de leg. iij. l. fideicommissa § inter-
dum. Sz quid si excipio contra te non
soluisti gabellam contractuum fisco. et
ideo excipio contra te agentem ex contractu
Certe tunc debeo probare negatiuam
plurimum censualem. Nam hic fiscus est
creditor. ergo sicut oppositor alius et alii
secundum bar. ff. de verbo. obl. l. nulla et l.
hoc iure ubi vide et idem si oppono
quod non procedit accusatio quia non
sunt soluti decimi bal. Olim
Plures excipientes admittuntur contra
eandem ad diuersas exceptiones oppo-
nendas Immo. huiusque bald de peru-
sio. Residuum vero est dni angeli de
ubaldis. Super his. potest obici
usque ad sententiam quod ille qui venit ad
excipiendum non debet admitti quia
sua non interest secundum quosdam. Alii
dicunt et melius quod usque ad contesta-
tionem tantum ut in glo. i. § et dicimus
quod haec exceptio quocumque fine. De qua
exceptione vide bar. in l. ille a quo § si
de testo ad trebel. Excipiens nomine
suo si sua non interest non admittitur.
Sed excipiens nomine alieno sine
mandato cum satisdatione semper ad-
mittitur lz excipiens quullatenus
intersit ut in glo. i. in pri. Sententia la-
ta cum contradictore non iusto facit
Jus inter litigantes licet non inter
alios. Item facit Jus inter omnes
quae est condempnatoria non quae est ab-
solutoria. Sic limitatur l. cum non
iusto de collus. detegen. glo. i. § quamuis
possit dici Jnno. Si pro lit. ct. obiicio
quod tu non debes ad excipiendum
admitti quia tua non interest mihi
incumbit honus probandi. Sed si obicio
ante quam contest. tu debes probare tua
interesse. ut glo. i. § Jtem sicut an-
gelus. Judex ex suo officio potest sup-
sedere in ferenda sententia si videt agentis
non interesse licet non opponatur apte
ut in glo. i. § credimus tamen angelus

Contra electum petentem se confirmari
potest tertius cuius non interest obicere
tamen per modum exceptionis ut im-
pediatur confirmatio ut in glo. § plus
placet angelus. Cum plures excipi-
unt contra petentem confirmationem electionis
de se forte si excipiunt de eodem tempore
et de eisdem defectibus idonee admit-
titur si de diuersis defectibus quilibet
admittitur. Si tempore successiuo
admittitur prior ceteri repelluntur
nisi allegetur iusta causa propter quam
omnes sunt admittendi glo. approbati-
one in pri. angelus. Si in ordinatione
confirmationis non est contra electum oppo-
sita exceptio. In constitutione tamen
potest obici secundum Jnno. sub dubio forte
glo. approbatione § et idem dicunt
quidam angelus. Ille qui fuit presens electio-
ni et non accusauit electum sed multo
tempore supsedit non auditur tamquam
suspectus si contra confirmationem obicit
glo. excipiendo § vii et est suspectus
Contra confirmationem electi ad bene-
ficium curam animarum habentem quilibet
admittitur. quia cuiuslibet interest
sed si curam animarum non habet non admittitur
nisi cuius interest glo. concludit §
et nos etiam hoc ipsum angelus. Tunc
contra excipientem de dolo admittitur
replicatio doli quando excipiens de dolo
agit secus si non agit. vel Judicis
officium tantum implorat sic limitatur
de doli excep. l. apud celsum § mar-
cellus glo. concludunt § terminosi
aut adde § de adult. c. intelleximus
secundum Jo. angelus. Petens confirma-
tionem sue electionis si habet certum
aduersarium debet offerre libellum
et litem contestari alias summarie hoc fit
glo. concludatur § alii dicunt. Rex et
princeps opponentes electo quod habet eum
suspectum de proditione aliquius ex quo
terre homicidii uel adulterii non audi-
untur quia presumitur quod opponat et iterum
regalia teneat uel faciat eos redi-
mi. Sz hac suspectione cessante ipsi
admittuntur potius quam alii glo. concludit
§ et hac ratione dicimus angelus. Cum
contra electionem obicitur defectus forme
quilibet etiam cuius non interest admittitur
ut glo. concludit § excipitur aut aliquis
et idem si obiciatur quod est primi in persona
electa dummodo tantum crimen obiectum probetur
glo. concludit § excipitur aut aliquis
et §. Item nota quod quando excipitur cum
tertius cuius non interest principaliter
obicit exceptiones negatiuas puta quod
electus est periurus quia iurauit fal-
sum in certo termino et non soluit non

Cum quod pluribus excip admittitur et quando omnis ad

quando sub conditione pos

Cum non admittitur obiciendum contra confirmatorem electi

Cum quilibet admittitur confirmatores electi

quando contra excipientem admittitur replicatio

quando contra electum obi concludat suspectum

quando cuius non interest admittitur ad excipiendum

sufficit probare iuramentum et lapsum termini nisi hec probetur negatiua que est in solutione tessata glo. excludat̃ ꝟ sed quid dices et ꝟ idem dicendum videtur. Cum exceptio tendit ad crimen siue agatur ciuiliter siue criminaliter licet exceptio sit negatiua tamen excipienti incumbit onus probandi alias non sit limitat̃. C. de no. inpet. l. si excautione et C. de probat. l. actor angel. Cum nota et scrutinium appareat in scriptis redacta presumunt̃ omnia solempnit̃ acta et ideo obiciens defectum forme contra electum debet probare glo. excludit̃ ꝟ quid autem vitium angel. Obiciens crimen contra electum tenet̃ se obligare ad penam ordinariam tali. Secus est in denunciante malum uel impetrante inquisitionem glo. certam. prouint quantumcumque generalis obiciat de crimine nisi habeat specialiter in mandatis ad crimen obiciendum glo. fi. in prin.

Qualiter. Errorem commissum in interlocutoria uel processu iudex reuocare pot. secus si fuit commissum in diffinitiua glo. corrigere ut l. po. diffinitiuã. ut. s. de appel. c. sollicitudinem. Jo. licet quis iurauit tenere secretum adulterium per me commissum tamen coram iudice ipsum propalare tenetur. glo. occultis. ꝟ uno plus dicimus. Secus est in presbitero qui nullo modo tenet̃ dicere quod hoc non scit ut testis uno scit ut deus ut ibi no.

Cum dilectus. Omnes illi qui non recipiant̃ ut testes ad plenam probationem sed ut faciant semiplenam sicut sunt infames et impuberes et mater et auia in causa etatis possunt reuocari etiam attestationibus publicatis glo. visionem angel. licet pars iurauit super positionibus uidere veritatem tamen postea pot. suam visionem ut erroneam reuocare non tamen pot. eam interpretari uel eam excusare. glo. ad inquisita cumtta. glo. fi. angelus vide s. de fid. instru. cum petimus. Judex ex officio pot. testem reuocare si uult ut melius instruatur sic intelligit̃ de quibus repeti. glo. ad inquisita in fi. angelo. et s. de testibus c. cum clamor arbitrio iudicis relinquit̃ quod dicat̃ sibi sepe iuratum quod aliquis sit de crimine diffamatus.

Cum oporteat. Verba infamatoria prolata apud ips electis ut a patre patrono et iudice tunc facti infamiam portant quod sunt in scripturam redacta sit limitatur. C. de infamibus l. verbum glo. i. ꝟ Item non sufficit angelus. Sed requirat̃ ut p̃r dicat̃ plura aliquando infamia et per que verba testes debent deponere dicit ut hic no. glo. i. ꝟ nobis vero angelus. Judex inquirens de maleficio in sententia condempnatoria pot condempnare inquisitum ad resarciendum expensa iniuriam passo. glo. famam. ꝟ et est nota dignum ad hoc vide omo. s. e. qualiter et quod et plenius l. si ff. de his qui effuderint uel effunderint. Non repellitur atestio inimici nisi sit capitalis. Amor tamen fides et adhibetur et hoc totum relinquit̃ iudicis arbitrio. Sic intelligitur de testibus. s. si uo. dicat̃ glo. inimicas.

Inquisitionis. Testis non tenet̃ videre utrum sit criminosus sit tamen videt statim de suo licet super hoc non sit iuratus glo. se asserunt ꝟ. Sed quid dicat. Infamia pot probari per testes etiam et alio loco qui ubi de ea contracta quatinus ad tollendum potestatem inquirendi contra aliquem ut diffamatum. Bona fama non tollit infamiam glo. infamatus ꝟ sed si hoc non.

Ad petitionem. Ille qui appellauit et postea fuit contumax in uno articulo non debet citari ultius ad aliquem alium actum immo nec ad sententiam. Et hec opinio est hodie approbata in c. eum qui de dol. et contu. glo. et admonitoz ꝟ alii autem. In causa ciuili uel criminali nullus pot iudex ad condempnationem uel absolutionem diffinitiuã uel ab obseruatione iudicii procedere nisi in ipsis tribus citationibus quarum quelibet sit triginta dierum uel minor reddi. glo. remouet ꝟ semper autem in citationibus. Ubi fiunt tres citationes numquam est necesse ut in aliqua earum dicat̃ et peremptorie. glo. remouet ꝟ tres autem citationes. Item non est necesse fieri tres citationes nisi cum citatio fit domi et quis abest non latitans. Sed si fiat in persona una tunc sufficit una etiam ut postea absque alia citatione possit ad sententiam perueniri. glo. remouet ꝟ ceterio. quod citationes iste angelus. Judex non tenet̃ dare quartam dilationem sed pot ex urbanitate si uult sic intelligit̃ de iudic. et per edictum pal. glo. remouet ꝟ quartam aut dilationem citatoz et quod no. cum petitio. Judex abreuians tempus dilationis prudenter agit si eam assignat et est vera. al' pot ab illa

excipienti incumbit onus probandi

et̃ obiciens se ad ... tali honis obligare

... p̃curem nõ posse ... obicere

... nõ ẽ periurus pãds ... qui iurauit nõ pãde

... attestationibus ... sit reuocari

... obstante iuramento ... ꝟs confessionem suã ... reuocare

... Judicis

... infamiam ...

quod inimicus nõ repellit̃ atestio

sic dicit̃ dicto testis contra se

... testes non ... singulares

quod bona fama nõ tollit infamiam

dicat̃ agi ciuiliter ... criminaliter

hic de numero citationum

... nõ restituit ... loso ... condempnationis

dare quartam dilationem

... pot sit pene

... sic ferat̃ condempnatoria nõ fiat ... ordine iudicii

cautela tabreuiatione temporis dilationis

appellat. et si interloquitur contra partis
contumatiam abreviandis cause vnum dila-
tionis pot illam interloquutoriam ferre ab-
sente parte. glo remouet. v. pruden
aut. et v. neque in veris angelus. So-
lempnitas trium edictorum non habet locum
partibus presentibus. nec in principio cause
ante comparitionem. nec in dubiis dilla-
toriis nec in Judiciis arbitrariis. glo
remouet v. Item istis casibus. Dilatio
ad concludendum in causa e arbitraria. glo
remouet v. induccie aut et ad conclu-
dendum angelus. De tentus morbo quod
personaliter comparere non pot tenetur mittere
procuratorem. glo. remouet in fi. Quali-
ter et qn. Idem e clamor quod fama
glo. i. Sed fama probetur quia maior
pars vicinie hoc dicat a quibus
audiuit etiam si non interrogatur ut no
s. e. cum oporteat. Non tamen requiritur
quod testes in loco et tempore et personis sint
contestes. glo. fama in pri. v. nec e ne-
cesse circa hoc tamen vide quod no. s. de-
vit. et ho. cle. c. tua nos. Ubi locus
et tempus non sunt de substantia iudicii testes
dicuntur singulares propter diuersitatem
loci et temporis in glo. famam v. et
tunc habet necesse probare. Ubi trac-
tatur de probatione cuiusdam vniuersalis
et iurisdictionis non dicuntur testes sin-
gulares quorum vnus dicit se vidisse
iurisdictionem exerceri in causa ticii alter
in causa martini. glo. in fama v. et
idem quod hic dicit. Et vide s. de testibus
c. licet ex quadam angelus. Tunc
dicitur agi ciuiliter quando quis agendo spa-
le interesse prosequitur. glo ad diminu-
tionem in pri. Criminaliter aut agi
dicitur cum pena venit fisco applicanda siue
sit pena corporalis siue pecuniaria. eadem
glo v. nec interest. et v. vnde fatemur.
Quando per viam accusationis criminaliter
proceditur nunquam in eadem sententia pot ferri
condempnatio ad restituendum dampnum
leso. Secus si per inquisitionem procedetur
secundum quosdam. glo. nec ad diminutionem
v. nec interest cum sic de quo. s. e. c.
cum oporteat. Contrarium videtur tenere
Bar. in l. cum creditor. §. quod furtum. ff. de
furtis. Et no. plene in l. fi. ff. de
hiis qui eiecerunt uel effuderunt. Sep-
tem sunt pene de Jure ciuili quarum
tres sunt capitales quatuor non ca-
pitales. Que aut sunt de iure ca-
nonico hic vide in glo. ad diminutionem
v. et sunt secundum leges. et v. se. In con-
fitentem crimen in Jus quantumcumque pe-
na grauissima ex eo veniat inferenda
tamen ordine Judicii non seruato pot
ferri condempnatoria ita intelligitur ad
l. aequum. l. proinde. §. notandum

qn testes non dicatur singulares

qn dicatur agi ciuiliter uel criminaliter

qn non restituitur dampnum leso in sententia condempnationis

quot sunt pene

qn feratur condempnatoria non seruato ordine Judicii

C. de accusat. l. si quis contumacibus glo.
ad diminutionem. v. aliquando aut angelus.
Cum sententia fertur solum super crimine
nec Judex addidit penam non pot eam
postea moderare licet ab initio ex causa
potuisset. glo. ad diminutionem v. Item
no. quod sententia lata. Sententia lata super crimi-
ne continenti producit omnes effectus qui
ex sententia oriuntur in quibus non e necessarium
factum hominis ut si quis dampnatur
ad mortem et continenti efficitur seruus
pene et perdit testamenti factionem glo.
ad diminutionem v. Item no. quod sententia
lata et angelus. Licet absens non
dampnetur de crimine capitali tamen
si condempnatur pot priuari vigore illius
sententie alius beneficiis glo. ad diminutiones
v. credimus tunc ex quo. Per sententiam latam
contra me super crimine probatur probat
contra me crimen esse commissum glo. ad
diminutionem v. nec obstat. s. de accus.
c. super hiis. angelus. Cum officialis
suspenditur ab officio imperpetuum uel ad
tempus exceptam infamiam irrogante ex
electionarii post alium eligere de licen-
cia superioris. Secus si non irrogetur
infamia sic intelligitur l. ii. et l. ad
tempus ff. de decur. glo ad diminutionem
v. Item licet ex sententia et v. tamen ex quo
imponitur ei pena angelus. Olim.
Quid importent illa verba summarie
et de plano et quantum potest Judex habere
ex hiis verbis vide hic plenissime. glo.
de plano. Si venit vnus procurio
nomine plurium ad excipiendum eo casu
quo quilibet ad excipiendum admittitur
non cogitur eligere. ut s. e. c. super
hiis cuius nomine excipiat. licet si
omnes venirent posset iudex ydone-
orem eligere. ut s. e. c. super hiis
glo. ydoneus v. v. Item v. nobis. Cum
crimina sunt diuersa licet ex eodem
facto descendunt plures ad accusandum
admittuntur nec e tunc locus electioni
glo. ydoneus v. et hoc e verum. Si
inquisitio e facta ad mei postulationem
et ego tamen inquisitionis sum prosequutus
Si contra inquisitum fertur sententia et
appellat non e necesse ut ego citer prou-
denter tamen faciet Judex me citare. glo.
admittendus in prin. angelus de vbaldis
de perusio doctor eximius. De calumpniatoribus

Cum dilectus. Non solum in accu-
satione sed in denunciatione punitur calump-
niator extra ordinem. De symonia

Accusationem. Reus criminis ac-
cusatione pendente non pot accusatoris
officium exercere. pot tamen bene contitum
proponere sic intelligitur C. de pract.
l. reum criminis. in glo. i. v. sed confirmi

la per lata sententia super crimine probatur crimen commissum

officii suspensio

Summarie et de plano

qn non cogatur quis eligere quo nomine excipiat

qn plures admittuntur ad accusandum

cautela

qn pendente criminis accusatione non possit accusatoris officium exercere

Sicut / Vbi ad aliquid sufficiunt sig-
uel Iudicia uel psumpcones nece e illa
signa plene probari ptestes glo. i. & nos
dicimus / Item no. glo. C. fam. hic. l. fi.
Dilectus / Cum ꝯ delicto pena psonalis uenit imponenda non pot vniuersitas accusari uel puniri s; tantum q deliquit / Vbi vo pena e pecuniaria tunc puniri et condempnari debet ꝯ delicto rector / Istam qonez vidi plene ex animatam p Bar. i. l. aut facta. §. fi. de penis / vide j. de sen. exco. c. grauem.
Licet heli / Qui promouet inquisitionem pot in ea testificari dumodo non sit inquisicionis minister. glo. ꝯpm / Cum fit inquisicio contra certam personam nece e crimen exprimi / Secus si contra incertam puta super statu eccle glo. de ppositis.
Querela / Ne / Successor plati plati vices suas tenet stare colono qn locacio e facta cum debita solempnitate et e facta nomine eccle / Secus si platus eam fecisset nomine suo uel absq; solempnitate debita nisi qtenus ad successorem aliquid puenisset glo. pma anglus / Heres fructuarij ꝯ locatione fructuarij non tenet nisi quatenus ad eum puenit / Successor pbendarij nullatenus tenetur stare colono quia non locat pbendarius nisi pro tempe quo sibi durat prebenda glo. i. i fi.
Fraternitatis / Si i testimonio uel Instrumento ita facti sbam falsitas admiscetur scient uel ignoranter totum redditur falsum / Secus si ita circumstantias ut ita confinia glo. i. / licet probetur ꝯ tabellionez q vnam scripturam falsam conposuit tamen no psumunt alie scripture etiam postea facte false quousq; fuit i offitio tabellionatus tolleratus glo. dampna. & in scripturis
Ad audiendam / Quid si decedit officialis habens aliqua ptatem anteq; sit creatus alius loco sui ad quem deuoluatur eius ptas vacante officio vide hic plene i glo. vacante de apostatis
Preterea / Quid si clericus tenet tabernam uel negociis secularibus se Immiscet / An gaudeat priuilegio capli. si quis suadente de sen. exco. hic vide / Sicut de homicidio &
Dignum / Qualis pena imponatur habentibus arma uulnerandi uel occidendi homines et custodientibus sarcinas occisorum et mutantibus regem ad odium et occisoribus hic i glo. i. ij. iij. iiij. v. et vj. / Si plures concurrunt simul ad spoliandum aliquem rebus suis et vnus spoliat et rapit

rem vnam et alius aliam nullus tenetur nisi pro re rapta per se, nisi rapine alterius dederit auxilium consilium et fauorem quo casu pro re rapta tenet ut principalis, et pro re rapta palium tenet ut auxiliator glo. occupauerit i pn. angls / Consulens ut michi rapiatur res tenetur de dolo michi si contra actorem volo agere glo. occupauerit & ymo plus videtur / liberato consultore non intelligitur liberatus qui malefitium perpetrauit glo. occupauit. & s; si consiliarius / Si vim passus liberet rapientem intelligitur liberare consultorem raptoris non tamen e liberatus in foro consciencie si quid occupauit & ymo plus dicimus / Associans aliquem euntem ad malefitium committendum ad hoc ut associatus Iniurias pati non possit tenetur ut auxiliator / etiam si dissuaserit malefitij commissionem et non solum tenetur ad penam illius malefitij s; ad certa dampna que ille passus / si ea passus non fuisset, nisi associacio facta fuisset glo. occupauit. & si vo no dederit consilium de rapina / Auxilium no extenditur ultra rem i qua pstitutum est / S; consilium porrigitur ad omnia dampna secuta ex consilio glo. occupauit. & et e racio diuersitatis quod no. angelus / Si ignem no cohibui ita ne vagaretur teneor aquilia si alius dampnum passus e / Et tamen i foro consciencie non teneor. glo. occupauit. & si autem culpa uel negligentia. addes de iniuri. et. quia plenius angelus / Vbi dampnum datur p plures, si quidem dampnum vnius a dampno alterius pot discerni quilibet tenet de dampno p se dato, si modo delictum e tale q quis non tenet de ope uel consilio / sic intelligitur ad l. acquil. l. Item mella. §. si plures & furt. l. vulgaris i fi. / Si vo non pot discerni uel pot s; e delictum tale q quis tenetur de ope et consilio et agitur criminaliter tunc quilibet tenet in solidum. Arbo. furt. ces. l. si plures. et de posita. l. i. §. si caput / Si vo agitur ciuiliter tunc quilibet tenet p pte sic intelligitur depositi. l. si duo glo. occupauit & s; in foro iudiciali si potest discerni &c
Ad audiendam / Fideor consului homicidium ostendendo vtilitatem inde secutam glo. que firmitatem & et intelligitur consilium / Si mando aliquem uberari et ex verberibus moritur efficior irregularis licet non fuerim arma uel ipsos ut occideretur glo. que firmitatem. & si mandauit / Si mandaui tibi ut

Marginalia (left):
na psumpcones et
pbent ptestes
uersitas non pot
ni
nit vniuersitas
uens inquisitionem
ur in ea
ssor locatorum ptessoris
netur
itas notarij scribentis
s faciat psumi falsas
bentibus arma occidendi
sit pena plurium concurrentium spoliatorum

Marginalia (right):
no de auxilio consilio et fauore no.
Cum liberato consultore liberatur male factor et e contra
no de associante aliquem ad malefitium committendum
auxilium i plus tenet consiliator q auxiliator
p Igne no. phibito
Cum plures dampnum dantes tenentur in solidum uel singulariter
contra mandantes committi malefitium i quibus teneantur

occideres, licet mandatum reuocem et
tibi notificem, tunc teneor de mandato
si hoc non notificauit occiso. glo. fi. v.
ymo plus. Si mando tibi ut homi-
cidium facias, et sine incontinenti siue
ex interuallo id facias teneor de manda-
to. glo. fi. v. Item incurre angelus.
Si mando tibi ut ticium occidas et
dum vadis ad ipsum occidendum occidis
non efficior irregularis quia tale
maleficium non mandaui glo. fi. v.
sed si consulerit alium et cetera angelus. Similiter
pot quis irregularitatem incurrere que-
hic vide. glo. fi. v. sin autem aliquis
suaderet et cetera **Petrus**. Non reuel-
lans tractatum factum per alios de aliquo
occidendo non incurrit irregularitatem
licet prudenter faciat reuelare. glo.
fi. et vide sup. de accus. c. qualiter et cetera
Significasti. Mortifere vulne-
rans licet alius consummet, ita imped-
ditur promoueri sicut si occidisset
ita in foro ciuili ex armas tenetur de
occiso sic intelligitur ad l. acquiliam
l. huic scripture angelus. **Tua nos**
Si medicus per imperitiam dat mala
medicamenta ex quibus mors sequitur
an efficiat irregularis vel vemat pu-
niendus vide hic ple. prenot. **Sicut
ex litteris**. Qui facit ne partus
viuificet aut dat potum sterilitatis
lege mosayca vel canonica non tenetur
sed tenetur lege cornelia de sicariis **Po-
stulasti**. Cum pena est arbitraria
et Judex consueuit quandoque imponere penam
corporalem. Clericus de illo maleficio
accusare pot glo. deponentes adde
quod no. s. de accus. c. cum per. **Petitio** di-
cor tibi fauorem ad maleficium prestare
qualitercumque te faciam audaciorem ad
maleficium committendum et terrorem
dicor tibi incutere qualitercumque te terream
ut fugias ab inimico tuo vel ut te non
defendas **Intelleximus**. [De adulteriis l.]
In quibus casibus vir vxori non obiciat
adulterium ut in glo. i. Contra excep-
tionem doli datur replicatio doli cum re-
mentio doli sumit originem a gueuto
Secus si sumat originem ab actore sic
limitatur de doli excep. l. apud celsum
§. marcellus. glo. paria. v. et idquod
dicimus quod agens de dolo. et vide s. de
accus. c. super his. Si accusatori obi-
citur quod non pot accusare quia infamis
non pot replicare accusator quod etiam
accusatus est infamis glo. paria. v. neque
dabitur contra eum replicatio. Vsura-
rius qui soluit vsuras pecunie quam
mutuo acquisiuit non pot repetere
2 est spale odio vsurarii. glo. paria.

v. non tamen quod sunt quedam.
Cum ex forma petitionis apparet quod
illud quod petitur est delictum ut quia
petitur vsura. Si excipitur de delicto
non replicatur quod etiam excipiens est
vsurarius glo. i. v. sed obiciens ergo si quis
petat et cetera. Si filius conuentus ex mutuo
obicit exceptionem macedonianam non pot
replicari quod ipse in ipsum mandit mutuando
filio famil. pecuniam glo. paria. v. stultum
enim diceretur et cetera. Cum comprobatio cause
spectat ad partem tunc non pot quis
improbare cum quam alias comprobauit sic
intelligitur. C. de inof. testa. l. i. cerciam
Cumque dependet a Judice qui debet
solam iusticiam intueri tunc si cause
sunt ita diuersa non tollitur vna
per reliquas. ideo delicta circa diuersa
commissa non compensantur glo. paria. v.
quod aut de arenario. Dolus ppon-
deratur late culpe et lata culpa leui
et leuis leuissime. ideo qui est in maiori
vincit. glo. paria. v. idem ac quod dicimus
Exceptio adulterii tunc obstat a-
genti de adulterio cum quis agit ad
separationem thori, non autem si agit ad
penam adultere infligendam glo. fi. v.
dum et sic intelligitur de adult. l. si
maritus §. prescriptiones et l. i. §. pluribus
eodem titulo anglus [De raptoribus R.]
Intueris. In Iure canonico heres
possidens bona defuncti tenetur ex delicto
defuncti lite non contestata etiam si nil
ad eum peruenit **Cum tu**. [De vsuris]
Vsurarius qui per vsura recipit pe-
cuniam et eum ea est lucratus non re-
stituit fructus pecunie. Secus si acce-
pisset predium quia fructus predii resti-
tuit et sic vsura predium emit illud est
vsurarii sed bene est per vsuris obligatus
In ciuitate. Emens tertium redditum
siue reditus percipiantur ex re siue ex persona
siue emptio contrahatur ad tempus siue
ad perpetuum est licita. glo. ex forma v. alis
vr. Et no. glo. ff. quibus mo. vsufruc.
admit. l. proprio **Cum in diocesi** ar-
gumenta quandoque ponuntur pro legittimis
probationibus quandoque pro forma cum aliis
adminiculis de argument. vide s. de
symonia. c. sicut. **Salubriter**
fructus percepti ex pignore computantur
in sortem quod nota quia cottidiana est questio.
Michael. Heres vsurarii etiam si
ad eum nichil peruenerit et etiam lite
non contestata tenetur restituere vsuras
quia non conuenitur ex delicto ymo ex contractu
sine causa **Fallidicus**. [De falsis R.]
Judex extra ordinem testes ut falsos
punire non pot principali questione durante
Sed ea sopita debet procedere ordinarie

reuellans tractatum
i. mori psice faciat mortifere vulnerans licet non consummans
nota de medico occi dere cum malis medicamentis
no. de faciente fieri partum abortiuum
de quo maleficio accu sare pot clericus
dans fauorem incu ciens terrorem
quando datur replicatio doli contra excipientem de dolo.
Infamis non ac re plicat de infamia
odium vsurarii

filius conuentus ex mu
qui comprobauit non im
delicta commissa circa
ponderacio doli l
et leuissime culpe
heres tenetur delicto
vsure fructus
quando emptio redditu tempus sit licita
Argumenta quando p
de fructibus ex pigno
heres vsurarii
quando punit testes iudex

sic intelligitur. C. de testa. l. nullum vide
i. de penis. c. dilectus filius. Attedens
Si in lris iusticie reperit falsitas admix
ta psumit errore no dolo / secus si in lris
gre sic intelligat. C. de dolo. l. dolus ex
psipiens angelus. de colusione detegeda
Carmina. Cum ea est eiuilis et an lit gt
et post nisi actio sit famosa auctorante
iudice et absq eius aucte licitu e desi
stere sine iudic auct angelo. In ea crim
nali an lit / tote licet desiste p gram
sic intelli ad turpi l. mulier / lite vero
gt no licz desiste sine judicis aucte et sin
gsensu rei nisi talis desistencia fiat infra
xxx dies quo casu pt fieri absq consensu
rei nisi p talez accusatoz reus fuit ifa
matus vel positus ad torturaz. sic itel
ligi. C. de abolic. l. ij. glo. i. v. In crali
Desistens ab accusacone pn timis iacet
i turpilianu. Sz qui desistit ab accu
timis puati pmt ex ordi. In turpilianu
vero no incidit glo. i. v. et at si desistit
In tantu clamor. Cum due actiones
copetut utraqz de jure coi vna i te
tendo alteri no renunciat. sz si vna
copetit ex p'uilio altera de iure coi
tunc vnaz proponendo alteri renunci
are videt. sic intelli. nqut campi
sta l. z ita g. fi gle. alioqn. In prin.
// An actio penalis tollat per pena
lez. et an per persecutoriaz / et utraz
penalis p psequtoriaz uel egtra. et vnu
psequtoria p psequtoriam glo. alioqn
anglus. de eo q furtive ordines recepit
Innotuit. Si sna e lata gtra absen
tem qui nuq gparuit i iudicio pillus
qui gstat iurisdictonez no hre super
littigantes. Si illa sna p'ea gfirmat
p habentem iurisdictonez no pot op
poni de icopetentia prim judicis sed
ante gfirmatoz sic. glo. ordinatus
v. occidere. e i iudice vide de gsul. l. fiqs
Preomi sna que e arbitraria vl
lata super emergentibz vel accessorijs
vel super fructibz psumit q sit iusta
al's no. nisi quateng gstat exactis glo
ordinaty v. i probatonibz aut angelus
Nuq psumit solepnitatez intueisse
vbi lex iubet solempnitatez probari
vel de ea gstiti publicaz scripturaz. glo.
ordinaty v. i solempnitatibz aut an
gelus. Obiciens contra electonez q
apparet facta defect dz ipm probare
et gtra psupconez q solempnitas int
uenerit admittit probacio i gtrarium
glo. ordinaty ex hoc vz cu se. vide pler
l. i. C. de fid. instru. li. xo. In judicijs
semp psumit intercessisse solepnitas
et psumit recte factuz qui e factuz qd
e factuz. Ideo dicenti gtrarium icubit
onus probandi glo. ordinaty v. Item
no. q semp et. De excessibz platorz &c.
Exitteris. Cum aliquis e notatus
gtumaciam seu culpa non e nece qd p
emptoriuz i suam notitiaz puenerit
sic loquit de jud. l. operandiuz. g. et
si quid. Sed ad eum qui no notatur
de calupnia uel culpa. Vn e nece ut
ad sui notitiam deueniat pemptoriu
sic intelligit quo et qn iudex. l. ea q
et que sine sine ap. rese. l. i. g. cu ex
edicto glo. i uenire angelg. Inter
dilectos. Super exceptonibz pro
positis non debet fieri gtestatio glo
ad soluendiuz. Electio e nulla et pter
hoc Jus eligendi i alterz e trastatiz
Ille pot elige et non cassat pma
electione. glo. post mediuz usqz ad v.
s adhuc dicet aliquis angelus
Quid si delegaty pape eligit scient
indignum et p hoc ad papaz deuoluat
electio. multe sunt opiones. Et in
firmat hic Inno. glo post mediuz v. s
adhuc dicet aliquis. Dilecta. li
ge et gfederacones ciuitat non sunt
p misse absqz pncipis aucte. glo. i.
auctoritat at pncip. de quo per Bar
i pma gstitutone ad repmendaz. Cum
collegiuz e reale vel ciuitas vel burgi
res non debent diuidi inter absentes
glo. i. s. v. secus aut i collegijs. Re
cedens de vniuisitate debet hre porcoz
de hijs que i vniuisitate ipi collegiati
gtulerunt. Non aut de hijs que vni
uersitati aliunde obuenerut. scdm azo
glo. i. v. Azo. tame dicat. Ex contractu
inito p aliquem de collegio noie colle
gij. ipm collegiuz. non singuli de col
legio gueniunt. Sz ex gtractu facto
nomine societatis p vnu de societate g
ueniunt singuli de societate non ipm
corpus. quia no e collegiuz. Pone
exemplum i pluribz qui gtraxerint
societatez ad mercandiuz. glo. i. v. Itex
si eet collegiuz. Si vnus ex socijs
aliculg negociatonis agit vel gtrahit
nomine societat licet male faciat tn
sustinet gtractus et iudiciuz. quia
exponit noie societatis i. singulorz
glo. i. v. et ideo malefacunt. Ex pri
ff qd cuiusqz vniuis. nomine q ed pceat
corpus collegium. et societatez intelli
gitur de societate intellectuali. Naz
in alia non procedit ut i societate
omnium bonorum que no gstituit collegium
glo. i. v. s hijs vl gt. Si duo socij
et correi ex stipulacione vnus alter agit
et guenit et factuz vnius alti pdest

exceptione / contra / ... iusticie
Desistit ab accusa et qn non
... p'us nulla ... atur
psumit q sna ... no et qn i iudicijs ... solepnitatem ... euisse
Cum sit nece pep torium venire i no ticiaz
lit. gt. no fieri sup exceptonibz
Jus eligendi deuolutum
delegaty pape indignum eligens
lige et gfederacones in ciuitatibus
hic habes de colle gio et vniuisitate et de societate qualit gueniant agant et int se vel collegij diuidant

et nocet. Sed si sint socii et non correi vel correi et non socii tunc secus. glo. i. v. hoc fallit in reis credendi. Si tamen essent ipse res super quibus est contractum in solidatem correi vel socius ratum habuisset contractum socii agere et conveniri posset sic intelligitur. l. an socio. ff. pro soc. et c. c. et glo. v. Item si ratum habet factum socii. **Tanta.** Cum civitas est interdicta qui actus possit in civitate fieri absque preiudicio irregularitatis hic per Inno. Sententia per quam cassatur omnis processus habitus contra titium valet nec irritatur pretextu generalitatis. glo. omnem in prin. Procedit iste libello peto cassari processum factum contra titium licet non exprimam quem processum et eodem modo cum petuntur accessoria non tenetur quis ea exprimere in libello. glo. omnem v. et potest dici dicas sinas cum seqentibus lex ediles. §. Item sciendum de edil. edic. que dicere vel accessoria nominari debere intelligitur nullo edicto neque autem in libello. glo. omnem v. ar. quod ff. de edil. edic.

De novi operis nunciatione Rubrica

Cum ex iniuncto. Cum ecclesia Civitas vel castrum obdelitum eorum destruitur statim perdit omnia privilegia et nullus debet vocari municeps vel clericus illius municipii vel ecclesie glo. quicquid in principio. Si autem destrueretur ab hostibus vel occuparetur a tyrannis aut etiam uniretur alteri loco tunc perdit sua privilegia nec quis desinit esse municeps vel clericus illius ecclesie seu loci. e. c. et glo. v. sin autem ab hostibus et sequenti. Cum locus est occupatus a tyranno et clerici quidam sunt intrusi quidam exieri et de electione tractatur quid fieri oporteat hic vide et quid etiam sit faciendum quando clerici sunt dispersi per diversa loca glo. quicquid v. et quod plus est si tyrannus et sequenti angelus. Cum universitas secularium congregatur pro aliquo negocio universitati utili vel dampnoso peragendo omnes sunt vocandi qui sunt maiores xiiii. annis mares et femine. Si tamen pater et filius simul habitant sufficit patrem interesse. glo. quicquid v. sin autem sit.

Significantibus. A sententia lata super momentanea possessione de iure civili vel canonico non appellatur nisi inferatur gravamen ante sententiam puta quia non recipitur libellus qui offertur super momentanea possessione. glo. provocavit v. a sententia autem lata cum se. vide s. de testi. significaverunt. Appellans ratione loci non tuti sufficit quod dicat appello quia locus non est tutus nec requiritur ut causam exprimat. glo. provocavit v. sicut quando provocatur. Iudex appellationis sententiam

Marginal notes:

quod generalis sententia et generalis libellus (?) [illegible]

licet accessoria non est necesse exprimere in petitione

Cum civitas vel castrum perdit privilegia et quando non

Cum congregacione universitatis seculares sint vocandi

A qua sententia non appellatur

Quando causa non exprimitur in appellacione

Interlocutoriam debet iustificare vel etiam impugnare exacticatis et probatis in prima causa non exprobatis in causa appellationis nisi iudex prime cause noluisset probationes recipere. glo. provocavit v. sed si. Iudex qui de appell. cognoscat vide de appellat. dilecto.

De privilegiis Rubrica

Recepimus. Exempti nullo modo possunt conveniri coram eorum episcopo nisi in casibus in iure expressis etiam pro delicto glo. i. infi. ideo conveniuntur tunc coram eorum ministro. **Cum olim.** Quando Instrumentum privilegii est deperditum casu fortuito sufficit quod tenor probetur per testes. Secus si est perditum voluntarie vel lata culpa quia potuisset ibi esse latens falsitas ignorata per testes glo. i. v. et bene dixi quod debet probare. Testis non potest deponere quod Instrumentum deperditum erat sine vicio vel quod nulla falsitas erat ibi et si hoc dicit potest ut falsarius condempnari glo. i. v. et bene dixi cum v. sequenti. Sive quis velit probare factum in Instrumento contentum sive tenorem Instrumenti exquo quis se fundat in hoc quia dicit Instrumentum fuisse confectum. glo. i. v. Item dicunt quidam usque ad fi. Ubicumque ad actus solempnitatem requiratur scriptura non potest factum probari per testes nisi probetur scripturam inde confectam et casualiter amissam sic intelligitur. C. de testi. l. testium et de fi. tab. l. fi. C. de fideicommiss. l. fi. glo. i. v. alii dicunt. lex in extendis que dicit quod instrumentorum et testium par est virtus Intelligitur ubi ad actus solempnitatem non requiritur scriptura glo. i. v. lex at in extendis. lex prima et ultima. C. de fide instrumentorum que dicit quod casualis Instrumenti amissio probatur solo verbo sacramenti intelligitur premissa tamen aliquali summaria cognitione glo. i. in fi. et glo. fi. in fi. Legatus non potest suam legationem probare per testes etiam si dicat perditum Instrumentum nisi sit honestus et notus ita quod sit suo verbo credendum sic limitatur. C. de manda. prin. l. ultima. glo. fi. v. et hoc satis credere. In contrarium surripientis Instrumentum est inductum ut sufficiat probare Instrumentum subreptum licet non probetur eius tenor vel quod non fuit viciosum glo. fi. v. quando quod sufficit. **Ex parte abbatisse.** Illud quod quis ponit in libello pro causa sue petitionis tenetur probare et si non probat succumbit. Aliam vero causam in libello insertam quis probare non tenetur. Sed condiciones semper tenetur probare. glo. fi. v. et eodem modo **Cum olim.** Cererus

Marginal notes:

partes iudicis ad que (?) interlocutoria appella[...]

Favor exemptorum

Cum tenor privilegii [...] deperditi possit per tes[tes] et de quibus potest tes[tis] hec deponere

Casualis admissio

Amissio legacionis

Surreptum Instrumentum

Cum quid probetur de insertis in libello

Exequitor

exequtor etiam si sit exequtor pape non debet victorem mittere i possessionem per violentiam expellendo victum nisi specialiter sit sibi commissum vel sententia sit lata contra putem. glo. per portarium. Et vmo plus videtur. Monachus siue stipuletur sibi siue monasterio siue simpliciter acquirat monasterio invito, sed si stipuletur alteri neutri acquirit non monasterio quia nolunt nec alteri quia non potuit. glo. dederat in prin. Monachus expulsus de monasterio stipulando non querit sed epo cuius est iurisdictione non est absolutus. Monachus autem fugitiuus querit monasterio sicut seruus fugitiuus querit dño. glo. dederat in prin. cum se. et i vbo etiam iniusta possessio. Per monachum non queritur monasterio inuito. vel ignoranti possessio iniusta. glo. redeat. et sin autem iniusta. Si possessio serui sunt turbata tamen dnus quam seruus put petere reformari sic intelligitur c. si per vim uel alio modo l. i. glo. redeat. et sin aut possessionem serui angelus. Cuilibet detinens presumitur possidere glo. redeat in fi. In causa restitucionis in integrum iudex pronunciare pot sententiam iustam uel iniustam inspecta veritate et ex probacionibus nouis sicut iudex appellacionis cum appellatur a diffinitiua licet quidam contra dicant glo. i ponentes et sed dicere quod

accedentibus. Qualiter et per quos actus intelligitur quis suo priuileo renunciare hic vide et adde s. de instit. c. cum accessissent

Cum capella. Si papa recipit aliquos in filios non videtur eos eo hoc eximere a potestate eius cui erant subiecti nisi eo consenciente fecerit.

Ex ore. probata exemptione capitis non intelligitur probata membrorum exemptio glo. i membris. Clericus duorum eporum si clerico alterius epi in cuius territorio domicilium nullum habet iniuriam inferat etiam extra suum territorium tamen tenetur comparere coram epo cuius clericus sit est offensus sit intelligitur c. de clericis et epis aut clericus. glo. exempta et sin aut epus duorum eporum

Pastoralis. Si alicui conceditur ecclia in proprios usus i illa concessione intelligitur de temporalibus concessa administracio. glo. spali. vide s. de prius prelat angelus. Si diuicie vnius ecclie ad aliam transferuntur creditores etiam possunt petere separacionem bonorum glo. epali et videtur etiam quod creditor

Quod non. Quedam satis utilia circa materiam ecclasticam interdicti hic vide plene.

Dudum. Si papa dicat eximo talem ecclesiam cum talibus ecclesiis suis non sunt exempte ecclie ille si non sunt sue nec per illa verba probantur esse sue. glo. impossibile et vbi contra continuus et angelus de purgacione canonica

Inter. Cum ad reprobacionem testium inducuntur capitula et testes testis cuius dictum impugnatur non debet habere copiam capitulorum sed pars contra quam capitula inducuntur. In causa criminali debet habere copiam capitulorum ut i glo. testium et vide s. de testibus c. per tuas

Cum dilectus. Si inquisitus de crimine ad peticionem promotoris ut indicatur sibi purgacio est condempnatus pot iterum accusari ut imponatur sibi pena pecuniaria uel corporalis sed si est absolutus ab eodem non pot accusari licet ad maiorem penam agatur sed ab alio sic glo. et incestus i prin. conuicto. et et dicit quidam et et quidam tamen dixerunt de hac materia vide plene i l. senatus ff. de accus. lex prima qui ciuilis actio qua dicitur quod qui competunt alicui due actiones vna ciuilis et alia criminalis quod per vnam intentatam non tollitur quin possit alia intentari intelligitur qui ciuilis competit ad persecucionem rei familiaris al licet in vna veniat plus quam in alia tamen vtraque tollitur vna intentata glo. incestus et. sig. c. qui ciuiliter ad licet de crimine sit exceptum et agnitus in modum excepcionis et sententia lata super excepcione tamen pot de illo crimine coram iudice institui accusacio et idem si de crimine fuit facta denunciacio ewangelica nisi pretextu denunciacionis satis factum sit denunciatori. glo. et incestus et excepcione conuenit esse dubium vsque quod i fi. vide tamen contra predicta de dol. et contu.

Accepimus. Inquisicio fit ad purgacionem indicendam et pot stare i finibus generalitatis sine expressione certi et determinati maleficii sed accusacio non procederet nec etiam excepcio de crimine nisi specialiter enarretur licet i excepcione quidam dicant contra. glo. i contumacia i fi. s. de testibus c. ad hoc de iniuriis et dampno dato ca.

In nostra. Si fit statutum i aliqua ciuitate ut singulis ciuibus passis per guerram fiat restitucio dampnorum illud statutum pot tolli per eos per habentes regimen ciuitatis preter consciam illorum quibus acquisitum erat ius ex primo statuto ut i glo. prima de

Calumpniar. Si pars est contumax i termino contumacis pot dampnari i expensis absque alia citacione glo. i expensis i prin. vide s. de officio dele. consuluit. Si vna pars venit et per contumaciam iudice pro tribunali sedente recessit, postea comparuit alia pars prima pars

Testes vnius dicti non habent copiam capitulorum et testium

In causa criminali datur copia capitulorum

Inquisitus ad purgacionem pot iterum accusari

qui due actiones s. ciuilis et criminalis intentatur et quomodo

de crimine excepto pot institui accusatio

ad quid fit inquisitio

expressio criminis certi fieri non oportet procedendo inquirendo secus i accusando et excipiendo

Statutum ciuitatis tollitur per regimen illius ciuitatis

hic habes de contumacia et de pena eius et dicitur contumacia

acquirat monachus ... ma. et de sententia

... detinentis

restitucionis i integrum

papa recipit aliquos ... filios

duorum eporum sed i ... iniuriatos

... ecclie i proprios usus

interdicti ecclesiastici

pape i exempcione ... jus illud non ...

veniens ꝛ recedens dꝫ finsse ꝯtumax
et dampnat᷑ in ꝯpens̄ glo ī expensis
v̄ ymo plus dicunt angelus Tuam,
Si quis promisit sub pena dare aliqd
uel facere nisi toto dato uel facto nō
eintatur pena Si tn̄ pena petitur
et quis partez dederat uel fecerat de-
equitate agenti obstat exceptio ꝯteng
datuz uel factū ē glo i ꝯ nos dicimg
pena ꝑsumit᷑ apposita in fraudem
vsurarꝫ ubi ē apposita ab illo qui est
solitus feneraꝛe ēta fi. Dilectus
Delegatus aduocatuz ī officio delin-
quentez uel testem falsuz dicentez aut
notariuz acta cāe flō scribentez nō pōt
punire per se sed ꝑ delegantez Ordi-
narius uō pōt licet super hoc nō sit
sibi spaliter arbitrata ptās Iniuriaz
vero illatam Iudici nō respicientem
iurisdicōnez nullus ordinaiꝰ uel dele-
gatus punire pōt ꝫ supior quia ī sua
causa iudicaret vide qd̄ nō. Inoc. ꝫ
de ꝯſtis. c. ii. et vide Bar. ff. de fal. l. si
quis obrepsit. et l. diuus angls De sina
Super eo Quibus excōnis Recta
casibus incurrat quis in canonez late
sniē et qualꝫ incurrat᷑ maior excōi-
catio et qualꝫ et quō sit licituz cū ex-
cōīcato cōicare sine participare et in
quibus casibus absolutio ab excōicatōe
soli pape reseruatur hic vide ꝑ Inno.
Si vero Percuciens clicuz absqꝫ de
liberatōne puta ī sultu uel bello incurrit
sniam excōicatōis ꝫ non ē nēce qd̄ pro
absolutōe mittat᷑ ad papaz. glo. ex deli-
beratōne angls Cū aliquis me pcussit
et iterꝫ se parat ad pcutiendū licite possuz
eū offendere et si sit licituz qꝛ dicor face
ad mei defensionez nec incido ī canones
et sicut licet michi offendere ne ꝑcu-
tiat me ita ne pcutiat ascendentes
uel descendentes in eos pro defensione vō
collateraliuz uel affiniuz nō ē licitū in ꝑ
cutere nec ꝑ defensione ꝯiūnctarꝫ ꝫ bene eēt
in licituz volentez occidē eū ꝯiūnctuz cape ꝛ ligaē
ne occidat glo. infert ꝯuicta glo si Non
dubium pro iniuria fcā mōcho uel ꝯūsō
non agit mōchꝰ uel ꝯūsꝰ ꝫ sindicꝰ mōrij
Et iniuriaz fcām mōcho remitte pōt
monastiuz nō monachꝰ uel ꝯuersus Si
iniuria fcām clico clico sclari nō remittit
ecclia ipe vō clicꝰ bn̄ pōt remitte ī pui-
diciū ecclie ut ecclia non possit agere
ꝫ nō ut pcuciens euitet penā canonis
in pn̄. capli. Ita septez casibus pcuci-
ens clicuz nō incidit canonez glo. ve-
niens de quo vide ī. e. venies. Cum
desideres. Quis pōt absolui ꝑ
iudicez aīmā excōis ꝑpriūz si non
pōt ꝯuicta causa coraz iudice ꝑsona-
lit ꝯpare glo. absolutꝰ angelꝰ de pe-
Nobis Statutū dispones ut
ꝯmittens furtuz ī ciuitate puniatur
tanta pena nō ligat subditos fu-
rantes ꝯ territoriū ꝫ si statutum

puniit simplr̄ furantes tūc bn̄ ligat sb-
ditos ꝯ territoriuz furantes glo. i. lex q
sit spali ī nō subditos etiaz pro eo ꝙ fit
intra territoriuz ē nulla ꝛ eos nō ligat si
tal lex ē ꝯra iuri cōi puta qꝛ iudicat
illud eē delictū ꝙ nō ē secꝰ si nō sit ꝯra
v̄ ꝯra si arepūs facit legez ꝙ quī qꝫ
arepus ī sua diocesi ante se crucem
portauit sit excōicatꝰ Si vō lex nō
sit spalr ī nō subditos ymo illa est
gnalis tūc illa lege ligant᷑ nō subditi
ꝯtrariꝰ lex sit iuri cōi ꝯra exemplū
Si arepc facit legez ꝙ nullꝰ ī suo ar-
epatu portet crucez naz etiā arepi
tali lege ligant᷑ glo. i. Cum pro. qꝛ
mōis sacrilegiū ꝯmittat᷑ hic hēs ī pn̄
Excōicatꝰ iterꝫ excōicari pōt et excōi-
catꝰ pluribꝰ excōicatōibꝰ eget pluribꝰ
absolutōibꝰ Sꝫ excōicatꝰ sel exp̄lu-
ribꝰ cāis nō eget nisi vna absolutōe
de hoc vide Inno. ī. e. offi Pro crime
sacrilegij pōt quis agē cinlr ad ꝑse-
cucōz ꝑpij īteresē ꝫ nō ē prodita ꝑ
tali crīme actio ī iuriarꝫ in fi. c. Nup
Omnis custoditꝰ ita ꝙ nō pōt ire quo
uult dꝫ eē incarcē et custodiā dūz
tamez custodiens sit arm ꝛ ꝯpotū ut
vn̄ obsessi in vno castro licet nullus
possit recedē nō dicit᷑ eē ī carcē nel
custodia Remcastellans aliquē nō
dꝫ inferre violenciaz ī ꝑsonā glo. i. ī fi.
violenciā dꝫ inferri ī ꝑsonā si quis
dilaniat alicui vestes quibꝰ quis ī-
dutꝰ ē aut occidit ei equz sup quez
equitat aut etiā vestimta quibꝰ qs
ē indutꝰ distrpat et iō hoc faciens
clico incidit ī canonez qui aut ꝑ metū
clicuz ꝯpellit rez sibi dare aut clicum
defundo uel fundo expelle nō infert vi-
olenciaz ī ꝑsonaz et ideo nō incidit
ī canonez Cū vō ꝑ violenciā a clico
aufert rem aliquaz etiā si auferens
ei ꝯmodalis ꝛ vsus nō eēt finitꝰ inci-
deret in canonez qꝛ violenciaz infere
dꝫ ī ꝑsonaz glo. violenciā Cum illorꝫ
excōicatꝰ pōt fieri monachꝰ melꝰ
tn̄ facit platꝰ eū nō recipe glo. platis
Si vero Percuciens clicuz excōicatuz
incidit ī canonez secꝰ si pcuciat cli-
cuz hēticū glo. ꝯueniet ꝯ Item vꝫ ꝙ
qui pcutit Ut famē Si Iudex
laycꝰ pcedit ꝯ aliquē qui sedicat clicuz
et forte eū detinet ī carcerez ꝑbacꝰ
clicus debet fieri corā ordinaio capiet
i. coraz iudice ecclīastico cuiꝰ iurisdi-
cōni sube iudex capiēs et interim
supsedē dꝫ sup pcessū ꝛ pene ipositōe
non tn̄ eū a carcē relaxabit quousqꝫ
de clicatu ꝯstet Si tn̄ clicꝰ eēt notꝰ
pōt iudex de sacrilegio accusari ꝛ hinc
clicuz sic ꝯtemptuz pōt repetē suus ordi-
narius etiā eo inito qꝛ iniuria fit ordini
Itez ipe met pōt clicꝰ excepcōez oppo-
nere glo. laicꝰ tangit Bar. ī. l. plt ꝫ si
ad crimez por iud. Quibꝰ iudex ecclīa

qn̄ pmittit᷑ sub pena

ordinarius ē ī hīs ordinarius ꝙ delegatus

qn̄ incurrit᷑ excōis

incursio pene canonis late sniē

de excōicatio pot inflicta satis

de ꝑcussione clici ꝑ deliberacione illius defensione

iniuria lata monacho ꝯūso ꝛ clico quis agat

qn̄ nō incidit quis ī canones

absolutio ab excōicatōe pōt et ipe

qn̄ statuto ligant᷑ si no ꝯ territoriuz

sacrilegium

de excōicato pluribꝰ et semel uel diuisim ꝙ ab lucio ei ꝯpetat

nō de carcere

Cū ꝑ detentione dicat carceratꝰ et qn̄ dꝫ inferri violencia

excōicatus fit monachus

Percuciens clicuz excōicatum uel hēticum

Cū iud possit Iudex laicꝰ Iudex ecclīasticꝰ ꝯ

ordinarius uel delegatus pot incarcerare
capere et capi facere clericum sibi subditum et in
carcerem mittere et ipsum tradere superiori puni
endum si ipse ptatem puniendi non ht. Judex
vero laicus quantumcumque delegatus ecclesiasticus non pt
clericum capere et carcerare. Si autem inuenire
clerici in peccato bene pnt capi per laicos glo. lai
cos usque in fi. Debitorem laicum de fuga
suspectum auctoritate propria quis capere pot glo. laici
in fi. quod nondum. Contingit. Clericus uel
filius iniuriam sibi factam quamuis remittat pre[m]
uel etiam non remittit et pro clerico pro illo
etiam non agit iniuriarum nisi in contemptum
ecclesie iniuria sit commissa. secundum alia lege
accusat. episcopus uero cum clericus subest proximum
facta clerico bene agit iniuriarum glo. iniuriosa
Si unus penitus extraneus patitur
in mei iniuriam tamen ego non ago iniuriarum
nisi sit socius familiaris et consanguineus
Pervenit. a sententia appellationis non appella
tur cum expressione sicut nec ab interlocu
toria. glo. absolute. Et aliqui dicunt quod sententia
Per appellationem non deuoluitur causa ad judicem
appellationis nisi probetur causam veram expresse. glo.
absolute in fi. ff. de appl. c. ut debitus §
Responso. Si mandatum sepe factum
clericis est iniustum tamen tale mandatum clerici
tenentur obedire nisi ex tali mandato
turbaretur status ecclesie aut multa ma
la euentura verisimiliter euenire presumantur
aut etiam preceptum contineat heresim. Si uero
preceptum sit laico non subdito iurisdictioni
pape ut latenus suadum est. secundum si excommunicat
laicum non subditum illa excommunicatio bene est
tenenda. quia etiam nullitas sub sua ptate
est et nullus sit eius precepto de sacrimenta mi
strare usque ad fi. c. angls. Sacro. Cum
petitur absolui a sententia excommunicationis non est necessarius
libellus nec litis contestatio. nec pot contra petentem
absolutionem obici exceptio excommunicationis ad hoc
ut non absoluatur quia iam causa est mere spiri
tualis in qua non seruatur rigor juris nec pot
opponi contra talem petentem absolutionem exceptio
quod tenetur alia excommunicatione nisi illa exceptio
opponatur perinde eius mitere ia excommunicatione
eum tenet. glo. admittere. Et si uero tamen abso
petatur. Contra excommunicatum iuratur admittere
in litem etiam si non precessit sententia de aliquo
dando uel restituendo glo. iterare uel grande
ipsi. Juramentum in lite defertur etiam an
lata sententiam quam quis condempnatur ad rei restitutionem
glo. admittere pal. Quotuplex sit interesse
et qualiter computatur et qualiter petatur et an ha
beatur ratione lucri cessantis. Vide hic glo.
admittere lagrade. Cum hz iustam causam
litigandi excusatur a refectione expensarum
glo. pulis quod non presumis. Excommunicatus qui
appellauit si petit se absolui ab excommunica
tore non videtur per hoc appellationi renunciasse
et est speciale in sententia excommunicationis. Sententiam
excommunicationis quantumcumque sit diffinitiua Judex
reuocare pot et est speciale in ea quia per eam
non queritur jus alicui. ideo reuocari
pot sic limitatur totus titulus. C. sen. re
scind. non poss. Interlocutoria etiam
expensarum pot reuocari per illum qui eam
tulit. sed non per alium. puta per Judicem

appellacionis uel per alium iudicem nisi reuo
catio fiat licite. ut quia fuit appellatum
ab ea. et appellans prosequitur appellationem uel quia
petit beneficium restitucionis in integrum glo.
reuocare et uide quod non de penitentia. c. querelam
Nouerit. Que statuta dicantur contra
libertatem ecclesie et qui dicantur aliquid
fieri contra libertatem ecclesie. vide glo. libertatem
In temporalibus clerici subsunt imperatori glo. li
bertatem. Et in temporalibus aut generaliter. Offi
cialis qui fuit statuta contra libertatem
ecclesie excommunicatus est si scienter fecit sciens
esse contra libertatem ecclesie secus si ignorat
nisi. fi. capli quod non. anglus Solet.
Conteptus Judicis qui committitur puta
in non faciendo uel non exhibendo appel
latur offensa facta Judici. Sed si in non
veniendo tamen tunc illa appellatur contumacia
glo. manifesta in pri. pro hoc vide s. de
offi. ordi. de interogat. act. l. de etate
§ qui tacent contracta glo. sua. vide s.
de offi. ord. c. significauit. Grauem
Contra uniuersitatem non agitur crimi
naliter ubi decime pot ciuiliter queri
et ubi dampnatur pro maleficio fit bona
uniuersitatis execucio. et si nulla bona
habet priuatur priuilegiis uniuersitatis
ut non sit ultius uniuersitas. pro mari
tandi sententia excommunicacionem lata contra uniuersi
tatem. ubi non sunt bona uniuersitatis
pot imponi collecta que imponetur pro solidum
et librarum et ab illa collecta erunt ex
empti omnes qui maleficium contraxerunt
et hoc secundum quosdam. secundum uero alios nullus
erit exemptus. Ubi uniuersitas committit
delictum pro quo imponitur pena pecunialis
illa pena permittatur corporalem. vide s.
de symonia dilectus. Cum voluntate
Elemosine dent recepi ab excommunicatis
et etiam decime sed non oblaciones nec mor
tuaria. Excommunicatus pot testari et si
relinquit aliquid ecclesie pot ecclesia re
cipere et sit non immobile. quod non omne
relictum ecclesie intelligitur esse fratrum pauperum
Quanus. Quamdiu sit causa in quibus
quis non pot absolui ab excommunicatione
etiam in mortis articulo nisi ab excommunica
tore. Cum medicinalis. clericus
suspensus a pontificalibus uel ab ingressu
ecclesie uel a sacramentorum participacione
licet celebret non efficitur irregularis
Notorius autem fornicator uel symoni
acus celebrando efficitur irregularis secus
in excommunicato minori excommunicatione glo. ex
emplum. deo gratias amen

Statuta contra libertatem ecclesie et quo clerici sub sunt imperatori et de pena officialium statuendo
quid dicatur contemptus Judicis et que contumacia
Qualiter agatur contra uniuersitatem et qualiter ipsa puniatur
que possint ab excommunicatis licite recipi
non omne relictum ecclesie intelligitur pro causa
Speciale ut in mortis articulo non absoluatur nisi ab excommunicatore
Quid faciendo suspensus non incidat irregularitatem

...ibus laicus caput
...no capi pot debitor
...tuus a creditore
...ibus pro pressbis
...et episcopus pro clerico
...[a]gat
...o familiari et consan[guineo]
...agitur iniuriarum
... a sententia appellacionis
... interlocutorie appellet
...clerici et laici tenentur
...dire mandato pape
...non
...e in absolucione excommunicatis
...non offertur libellus nec
...contestatio nec excipitur
...e in litem admittere
...plum interesse
...excusatur quis a refectione expensarum
...le quod non renunciatur
...ioni petendo recam
...te aliquo
...diffinitiua possit a Judice
...uocari et est speciale
...s reuocet interlocu[toriam]

Decommunem utilitate
et maxime simplicium
et iudicum infrascrip-
tos casus qui eorum
arbitrio relinquuntur
in obmittendo uel non
faciendo uel non in
iure canonico. Ego
Galuanus decretorum
doctor Bononie natus sub umbra cara-
ensi padueque nutritus colligere laboraui
In fine aliquos inseram quibus quis
sue conscientie et suo arbitrio relinquitur
quod scio plus utile quam subtile. Considerans
paruitati ingenii mei tutius esse per plana
sic ambulare quam ad altiora subtiliter
tendere xxxii q. v. si paulus ad fi. Est
tamen primo notandum quod ubi iudex in fora
iudicii cepit procedere tunc non iudi-
cat nisi de deductis in iudicium uel accessoriis
ff. de re iudicata paulus. C. de fruc. lit.
expen. terminato. et quod no. xxxv. q. ix. §
hiis ita. al. quia ergo in fi. prime glo. et de
appllo. cum appellationibus et ibi in glo. ea. ii.
li. vi. uel nisi agatur In actionibus bone
fidei In quibus multa ueniunt de quibus
actum non est nec cogitatum. C. de act. emp.
et ven. l. ii. et iii. et quod no. de ca. pos. et
pro cum ecclesia in glo. hoc sumptum est et uide
de resti. spo. grauis. sup verbo dampna
post Inno. et per Jo. an. et de excep. cum
venerabilis in glo. iii. in fi. Ubi vero
iudex procedit ex officio et esse ordinarie
tunc potest multam imponere et leuare
unde iudex quandoque est liber ut in isto ultimo
casu et ubi gratificare potest. de offo. delega.
consuluit quamquam liberius ut sup hiis sup
quibus est lis contestata ubi nec aliter nec
ultra nec minus pronunciat quam sit pro-
batum. tamen non est finis quia de accessionibus
pronunciat quandoque est finis ut in contractibus
stricti iuris ubi non dilatat fimbrias
secundum hosti. et Jo. an. qui quasi ad tran-
sit ponit de testa. Raynaldus et quod hoc
bene. Secundo notandum quod ubi est opinio
inter doctores ita quod altera non est expresse
reprobata licet cuique dicere quod uult et iudex
potest recipere quam uoluerit. ad hoc quod no.
de consti. ne Innitaris sup glo. in malo sensu
et quod no. e. ti. c. i. sup glo. ult. xxxviii.
di. sanitatis In glo. fi. xxi. q. ii. in summa
xvii. q. i. c. fi. al. q. ii. c. i. in glo. alibi.
Cura de re ope precium idest utile. no. de
pe. di. ii. tenuis per glo. uel idest pulcrum
no. accur. Insti. delega. § sed ne est hoc
sollicite quod intelligere ordinalas glosas
contrarias in Jure canonico et earum solutiones
quas cum paruo labore colligere potui In
primo anno quo decretales ordinarie
legi in felici Studio paduano annis domini
currentibus Mo. CCCo. lxii. fateor quod
sup multis nonnulli institerint sed non
eo ordine et eisdem solutionibus super
aliquibus non loquitur nec ut iur de contrietate
perpenderint uel forte contrarietatem esse
non putauerint ut solertia legentis
inueniet. Et in hoc erit summe utile pre-
dictas glo. scire. quia per hoc laqueus euita-
bitur cum non est inueniendus xxvii q. i. de-
uiduis ii. et de resti. spo. literas. v. porro et de re-
iudi. pastoralis v. quia in. iii. cle. perplexitas
reuouebitur. xiii. di. uerum de sen. ex. ma-
gistrum. Ueritas quoque ex animissi dabitur
exponitur per glo. ii. q. vii. nos si sit namque
prius labor non auiditate consequende laudis
sed caritate seruande ueritatis. xxxii. q. iii.
obiciuntur in fi. Tertio notandum in arbi-
trariis non esse recurrendum ad quemcumque
simplicem iudicem sed ad expertum discre-
tum et expertum. inexpertus enim pauca
cognoscit ecclesiastici xxxiii. de pe. et re. omnis
et no. de testi. preterea ad fi. sup verba narratorum.
Et ubicumque inuenies arbitrio boni viri
intellige i. iudicis et vide. de rescriptis. statu-
tum. § sancimus in glo. per aduocatus li. vi.
de sepe. dudum in glo. non iniz. inde. Quarto
notandum quod licet possit iudex ius meum deferre
ut de offo. delega. consuluit. non tamen auferre
C. de precibus Imp. offe. quotiens xxv. q.
ii. rescripta nec ex aliqua gratia concedere
que sapiat iniustam sententiam uel processum
et caue de a pena decre. cum etiam. de re-
iudi. l. vi. ut no. in pal. c. consuluit sup
glo. etc quiata per Jo. an. et adde quod no.
S. de septor. Quinto notandum quod si iudex
male arbitrabitur ab eo appellari potest re-
gulariter. quia quandoque non potest ut de offo.
delega. consuluit et aliter colligere subtiliter in aliis
vide in spe. de cita. § sequitur sup verbo sed
numquid in fi. magne addit Iohannes in aliis
de quibus in quod similiter debemus commis-
sionem arbitrii interpretari. de verbo. si.
sup quibusdam. v. cum allegato. et facit
optime quod no. de accu. sup hiis in glo. li.
generale et de appllo. cum speciali sup verbo iuste
recusationis et e. ti. romana § quod si in
glo. cum eam. li. vi. et de verbo si ex parte
i sup verbo sufficiens. salimo si conscientie
relinquitur. vide quod no. de pena demi. pa-
in glo. contra. & et de rescrip. statutum § asses-
sorem li. vi. Et ex quo generale dicitur quod
ubicumque ius non disponit relinquitur
arbitrio iudicantis de offo. delega. de
causis. tamen per descensum ad speciem casus con-
sistentium. Sed posses instare semper pena certa
est contra statuta facienti quam ius et cano-
nes iiii. di. § ult. quia de penit. ut in l. et
no. de ele. generali in glo. contra faciens li. vi.
Se pena depositionis imponet non hoc
contineatur. al. ut dicit archidi. xxv. q. i.
omnia et quod no. xv. q. ult. in summa in
fi. et omo vide quod no. de offo. or. dilectus
sup verbo emende et de multiplici pena
de arbi. dilecti. de accu. qualiter ii. per goff.
in summa de penis per archi. xxiii. q. v. ea
pber. de offi. or. ad reprimendam non
obmitto quod extra secundum ordinem Peraz de-
cretalium casus hos et glo. predictas apponere
pretermisi. Casus autem intelligatur nomine
sceleris vi. in quinque. § l. viii. non in super
quod officium iudicis iure maioris non

claudit tpre ut no de i̅ Jnte re ex lris
Primus casus executor || sup pma glo
menis pt admitte exceptiones nullitatis
et falsitatis adsua informatoz quas alis
uidetenet admittere ut no de re iudi
de toto sup vbo anobis et sup ubo de toto
et sup pma glo p Jo an et e ti q ad
osultaconez sup glo fi et p archi ij q i
sit sup glo fi et vide de oce ssi pben p
electonem ibi sr ubo de te ftra p Jo an
Secundus an dispenset et in delictis et
ubi sit talis casus sup quo possit de iudicijs
at fi l d ut ostituerit et q no i q ult
i § nisi rigor et in spe ti ij tractatu
dispensaconis § genera || et tu summu
Tercius an deferat || de iur iuran
c fi sup uerbo deferendu
Quartus an mittat ad egregias p=
sonas que hent testificari ut no de
testi si qui sup pma glo et offo ordi si=
gnificauit sup ij glo Quintus qui
velit introgare in quacunque pte litis
xxx q ultima indicatez de fide instru
cum Johannes Sextus qui velit de
ferre iuramentu de malicia de iur ca
c ij in fi li vj Septimus an pareat
osiliari de offo dele osuluit intelli=
ge ut ibi no in glo ecce Octauus
an in causibus clementine dispendiosam
de iudic procedat simplr de plano sine
strepitu et figura iudicij ut i no i glo
no dicat et adde q no de ubo sig sepe
in glo i mut e opila Nonus que
inimicicie repellant aliquem ab accusa=
cone prosecucone inquisicionis uel de=
nunciacone uel attestimonio ut no de
accusa cu oporteat in glo patet hoc
Decimus qualr puniat excipiens q
ofirmatu ostetandu uel ordinadu
de accu super hijs Undecimus ex suo
offo mero arbitrabit utru querat
titulum bnficij ut no de reg iur ca i
in glo fi li vj Duodecimus qui dicat
notorium ex loco tempe et alijs circumstan=
cijs scdm Inno et hosti cum sit no de
cohi cle tua et i spe de noto crim §
fi v et hoc notoriu et no de ubo
signi cu olim in glo an penlt Tre=
decimus an illud qui dr aplicatz licz
falsarius ponat in carcere uel alia
custodia ut xix di in memoriam
Quartusdecimus quo calumpniator
in ca inquisicionis puniat ut no
ij q iij calumpniator i i glo uel i ca
denunciaconis ut no de calup c ij i
glo pe Decimusquintus qualr pu=
niat qui desistit ab accusacione p=
uati criminis ut no ij q iij si quis in
glo fi q forte ht locu tm scdm leges
q de iure canonico omnia sunt pub=
lica ut no e q l i omnibus et de colu
dete c i Decimussextus qualr puniat
testis uarians ad hoc q no ij q iij
in sicima xxxiij q v hec imago
Decimoseptimus oiunctus an accusans
calumpniatus sit uel no ij q iij in glo fi
§ nondu ij v § no et no q dem unus
testis an excuset a calumpnia relinquit
arbitrio iudicantis de hoc no de ele cu
dilecti sup uerbo defitet et de calupn c ij
Item dictu unius boni testis excusabit ab=
expensis ad hoc q no de iur iura c
fi et de dolo et otu fine sup glo § nu q
de testi veniens et puto q psumptio an
quis odempnet in expensis uel non
relinquat arbitrio iudicantis etiam
in ca appellacionis ad hoc q no de ele
c i in glo fi li vj Decimusoctauus
qualr puniat aduocatus uel alius pua=
ricator ij q iij § puaricator et i no
Decimusnonus nu̅s opurgatoz ij q v
omnibus et no i sua de pur ca ex tuaz
Vigesimus tempus q dat accusare vo=
lentibus infamatos et no e q psbiter
si sr glo h colligit p archi Vigesimus
primus tempus q dat vxori carnaliter
no cognite ad cohitandu cu viro uel ad
ingrediendu religionez si illam dicat
se velle intrare ut de gu ouig expub c
in glo in Vigesimus secundus si no pt
odempnatus in expensis solue qualr
puniat ut de do et o fine in glo fi et
i no et aliqui casus p Jo an s nus
testiu de testibus cu causam/mora ff de
usris mora/tempus .l. q ca suspicionis
agatur Item inducie citatorie de quibus
infra dicam Item expense ut i c fi
et ff de rei ven in fundo Item nu̅s
opurgatoz de quo s Ite terio puniat
xxvj q vij tpa penitudis de peni
et re c iij et c quesit Item tempus q
dat odempnat de re iudi q ad co=
sultacoim q intellige ut i no Item
tempus iudicandi de offo dele osulit
et sex casus ex istis collige ultra supra
narratos et .ij. iurandos vide in spe
de offo iudi § pe in fi et sic sut xxviij
casus et adde q no de pben de multa
in glo bn dicit Vigesimus nonus qualr
puniat qui frustratorie appellant ut
no ij q vj § p3 Trigesimus quo
tempe negligam possi de rem meaz
ut videar amisisse possessione ut
no Jo an de elec quelam sr ubo denouo
Trigesimus primus qualr puniat iudex
qui p impiciaz iudicauit male ut no
ij q vj hoc i et de re iudi cu eterni li vj
xxxij si statutu e tempus ad appelloz
prosequenda qui paru sup ee de anno
intelligat ut no p archi ij q vj appel=
lantem et sic an intelligat iuxtu pre=
currere et no Jo an in c ablate de appl
sup ubo prorrerat xxxiij pt mult=
tare et moderari et dimitte mlcta ij
q vj § diffinitiua v cu tra rone de
dolo et otuaria c i xxxiiij an ex li=
bidine uel caritate procedat quis ad
accusandu ut no p archi ij q vij

conuerendū ꝛ hoc scire facit ad no. e.
q. §. ex his parchi. et vide de elē. dudū
ii. sup ūbo obiecta p Jnno. et Jo. an. ubi
hoc tm̄ q sit arbitrariū. xxxv9 quociens
fama pcedat sepe uel sepius ut poena pos=
sit inquiri. ut no Jnno. de accusa. cum
oporteat et archi. ii. q. viii. sup summa
et de accu. c. ii. in glo. pma. li. vi. xxxvi9
an qui spoliauit et restituit remansit
infamis spoliati uel non. ut sic repellat
ab accusacone uel testio̅nio tamq̄ inimicus
de quo no. iii. q. i. c. i. i glo. fi. ꝛ q. ii. au=
diuimus Jn. et sup glo. fit § cp/ar. coram
que no. de accusa. cū oporteat/ar. de ca.
pos. pastoralis et de sulat. c. fi. et hoc
intelligo an reconciliacoꝫ ꝛ vide parchi.
sup pall. glo. § cum ꝛ credo q pincipio
inimicicie orta solū ex spoliacone tol=
lat pseqnte restitucoꝫ. ut in c. conque=
rente de resti. spo. § si aliud odiū et i=
nimicie orte sint que remanserit etiā
post restitucone ht locū q § dixi. sile
q d absoluco tollit q induxit excoicac.
ut no. iiii. q. i. in summa. et q induxit
grauamē tollit grauaminis reuocatio
de applō. cū cessante. e. ti. si auidice li. vi.
facit de reg. iur. ea. Sꝫ quia iste casus
non ē expressus licet sit de mente iur.
do. alr̄. an supior ad quē ē appellatū
cognoscat uel omittat. ut no. de appll.
cū emia i glo. i cam. ꝛ c. cū spali. i fi.
glo. no. g. xxxvii9 quantū tempus
debeat expectari. ut possit vendi p=
torium pignus ut no parchi. iii. q. i.
§. § notandū. xxxviii9 tps q datur
in iudicijs restitutorijs ut no. iii. q. ii.
in summa/citatorijs de dila. c. i. Jn pma
glo. de elec. incipientes circa pn ꝛ q i. no
in glo. sup ūbo quomodo/ppatorijs i pal.
glo. summe ubi all. glo. c. de iudicijs e.
ca ꝛ q. iii. q disponit de diusis tempibus
§ ideo diusa tempa statuunt ad ondendū
q sit arbitrium. ut no. xvii. q. ii. i pn
i glo. alibi et de regla ad aplicam in i.
glo. ꝛ § dixi in pn & fo. nondū/sicut
d. in simili de diusis penis statutis a
iure pro code delicto. ut no in c. cor=
poris in pal. & fo. nondū. ꝛ de iudeis
sic. i glo. fi. Jtem in deliberatorijs ut
no bez. de petita. dilcus. Jtem i iudica=
torijs siue executorijs extra salte de re
iudi. q ad consultacom ꝛ hoc in simili §
i criminali non dat dilacio. ii. q. i. sic
i si. in talibus no. xi. q. iii. cū apud et
de hoc de offō. delega. cōtenti de multis
alijs dilaconibus vide i spe. de dila. §.
i. ptotū ꝛ adde q no i qnta contrietate
glo. ꝛ de accu. cū potens p Jnno. xx=
xix9 an in rusione testis ppropere
facta uel repetīne siue tarda/dicatur
dubius. ut no. v. q. v. §. § aliud in ꝛ
sup glo. parchi ꝛ ideo d q examinans
testes/d insinuare quāta fides sit te=
stibus adhibenda. ut de fide in s. constitutis

Et potestas erit penes iudicem. an testi sit
sit fides adhibenda. et quasi semp poterit
condempnare uel iustificare. ut no de pba.
quū q super ūbo instrumentoꝫ ad fine illius
addicionis magne p Jo. an. sm hosti. ꝛ pro=
bat de re iudi. cum et quod i no. Qua=
dragesimo quō puniat testis falsus quando
iudex uult eū punire ex suo officio ut no
v. q. vi. psbri ii. i glo. fi. Quadragesimus
primus si iudex uel supior licenciat aliq
sine pfinicōe temporis d expectare suo ar=
bitrio considerato negocio. ut no. vii. q. i. pn=
cipium in glo. ii. de clei. no resi. inter i glo. pe.
xlii9 an credat simplici nuncio conius
iurato dicenti se aliquē citasse q negat
ꝛ al. ē honestus negans. ut no archi.
lxxx ii di. ppositi sup glo. ex hoc et de
appella. cū pati sup glo. iii. per Jo. an.
xliii9 qn liget edictū uel constitucio i
inferioribus a pncipe. ut i pall. c. ppo=
suisti no parchi. Jtem qn quis ligetur
ex nouitate adueñ uel more arbitrio
iudicis consideratur. ut no de sen. ex. a nob
i. super glo. pma. xliiii9 qn dicantur
multi. ut no. i. q. vii. quociens ꝛ de cli.
ex iii. latores. xlv9 Jn decendo aliqua
§ iuis manu missis ꝛ bn̄ iuitis iudex ex=
timabit fm consuetudinē regionis ut no
xii. q. ii. si quos de §uis ꝛ adde tctūz e. q.
si qua de rebus. xlvi9 qn dicatur adhe=
rens limiti. ut no. archi. xvi. q. iii.
quicunq sup magna glo. ꝛ p. Jn. pe. ꝛ
ab. de parrochi sup eo ubi vi. § x pma glo.
p Jo. an. xlvii9 qualr puniatur tenens
aial q consueuit nocere ursum aprum
uel leonem. qui ledit libez hominem
non occidendo. ut no xxiii. q. v. de occi=
dendis in glo. ma. xlviii9 qualiter
fideiussor rei cīmis puniatur qui reum
no exhibet qui debeat occidi no tamē
fideiussor occidetur § als arbitrariē
punietur ut no xxiii. q. v. cū hō i glo. fi.
xlix9 quantū moretur aliquis i religi=
one ut dicatur tacite professus. ut no
xxvii. q. i. neq i sa. glo. licet aliqui
dicant de triduo uel regula ad mām
ꝛ vz hodie approbatū de regla. constitucoꝫ
li. vi. ꝛ dic ut i ꝛ e. ti. c. i. e. li. Quinq=
gesimus si i monstiuz intus de truditur
pter eius delictū totū q ht legittimis
heredibus relinquitur vn̄ unde possit
monasterio refuato. q relinquitur arbitrio
epi. ut no. xxvii. q. i. si quis rapuerit
sup magna glo. p archi. lj9 an per=
emptorium debeat tm hre quantū si qdlz
tum edictoꝫ pse ponet. ut no. xxiii.
q. iii. de illicita. in glo. magna. lij9
q intelligat etate grandius ꝛ que inter=
sticia tpz fuent inter ordinē ꝛ ordinē
ut no. x. lxxvii di. quicunq in glo. ita
tamē § dic ut de etate ꝛ quali. generalē
in cle. liii9 q tempus dicatur breue
infra qd possit quis in psbrm ordinari
et sit p epm ad regimē ecclesiaꝫ assum
ut no de eta. ꝛ qua. ptea in sa. glo.

dit ut de elec. lz cau li. vi. // lvii9
quantu distent capellus vel ecclie ut
possint construi ut no lxxx. di. c. fi. ad
idem de eccliis edifi. ad audiam q.
// lv9 quatu det ecclie matrici pro
honore perfiam a abetuia de nouo
edificata in eius tritorio de eccliis edi
ad audiam j. in glo. s. ut // lvi9 an
q de rone delicti detrudit in mozim
ibi cogat pfetuo stare. ut no. lxxi. di
demu in glo fi. // lvii9 qualr raptor
p vim satisffaciat et quanto tempore
seruiat rapte si non pt aliter satisfacere
ut no xxxvi q. i. de raptoribus in glo. ija
// lviii9 quantu raptor assignet p
dote rapte ut no xxxvi. q. ij. tria in glo
tertia // lix9 si opponit crimen etiam
pmodu exceptois et defendens se co-
uincat iudex ex officio eu punire pt ut
no p archid. ij. q. x. in pmis sup glo
intelligas. et q no de consi. c. cu sup pmo
a sup pma gla. p Jo. an. et de excep. c. i.
et de elec. p inquisitionem // Sexage-
simus an respectu psonaz dicat iniuria
grauis leuis vel leuissima et pcutiotes
asina excoms absoluat epus de sen.
ex. pueniunt a sup pma glo. a q no. e. ti.
cu illoz in glo. hoc intellige a in glo. se
// lxi9 qualr puniat qui subditum
excomicat sine ca a iniuste. ij. q. i. nemo
et de sen. ex. sacro // lxij9 si conquerens
de iniusta excomicatione no probat qlr
puniat ut de sen. ex sacro. et adde tame
qui ibi no sup glo pma ad dampna.
// lxiij9 qn testis dicat intelligatur
statim corrigere dictu suu et reuocare
in continenti ut no ij. c. ptea de testi. eo
sup ubo i continenti. et adde q no xxxv.
q. ix. §. hijs ita // lxiiij9 qn vim vi
statim quis repellat sic intelligo q no
de resti. spoli. olim. j. i glo. ide quia cito
p remissiones fcas s. cau. pximo cum
duobus se. // lxv9 qn intelligat statim
vel i continenti probari gradus consanguinitatis
diuina lege prohibitus ut no fiat restitu-
tio de resti. spo. lras a i no de applo.
an sit in glo. i. // lxvi9 qn in continenti
quis probet de suo interee ut admittatur
ut no de testi. veniens ij. // lxvij9 an
consuetudo sit racoabilis nec ne ut no de
consue. c. i. in glo. utru li. vi. // lxviij9
an auditor in romana curia deputatus
a papa de bnficio q pnunciabit alicui
fore debitu sine alia commissione pnunci-
at de rescriptis auditor in cle et ibi no
// lxix an talis sint metus qui cadere de-
bent in constante. ut no p Jo. an. q me-
tu. cu dilecti sup glo pe. a parochi. xl.
q. vi. c. i. sup pma glo. // lxx9 qn
dicat iudex hre similem cam cu impe-
trante. ut no de iudic. cam ij. se ubo
pene // lxxi9 quot iuncta faciant
fidem de possessione tubellionatus ut no
p hosti. et Jo an. de fide. instru. c. i. in
addicone magna tra pn. p una compa-
nam et nec credimt // lxxij. cu du-

bitatur inter partes an locus sit insignis
et possit heri copiam pitorz vel no ut
no de rescriptis statutu in glo padnotatis
li vi // lxxiij9 q dicatur ex cilentium
vel poculentu q parttis possit consumi
diebus. ut no de rescriptis statutu. §. i sup
in glo. cu nis li. vi. // lxxiiij9 an reci-
piat assessorem vel non Item i solario
moderando pro eo. Item an recipiat unu
vel duos tabelliones Ite in solario eis mo-
derando ut i c. statutu de rescriptis li. vi.
§. assessorem a §. se. a q ibi no a adde
q no in cle. i. de iure. prono in glo. conce.
s. a sic collige tres casus. et sic sunt
septuaginta septem, sed relinquitur conse
primus // lxxv9 an epus restituat
suspensum vel depositum ut no xv q. vij
l. ij qui in glo. pe. deposito intellige
vbalr. ut no. ij. q. vi. ideo in pma. glo
idem si solempniter vel actualr si dr
illa depositio nulla. ut no xl q. iij. epo
psbr in pma glo. // lxxvi9 si agitur
de spuali coniugio contrahendo quatu expec-
tetur hijs qui in platu e electus. ut
hic no ote qui §. si no et dic ut de
elec. q sit a c. cupientes li. vi. // lxxvij
qn dicat absencia diuturna. ut i pal.
c. qui in pn. super ubo diuturna // lxxvij9
qui dicantur testes senes ut ibidem no
sup ubo senes // lxxviij9 quatu tpus
labatur inter pmu a scdm decretu in
psonali in foro scdari q scdm simo. a
ciuilr in foro canonico a ecliastico debz
labi annus ut no in pal. c. qui super
ubo po anum i fi. adde q no de offo dele.
consultationibus sup glo ij. // lxxix9 pt
tempus appellationis prosequende mode-
rari de applo cu sit nisi eet casus
in quibus recritur celeritas. quia tunc
non solu pt moderari immo debet ut
e. ti. oblate. ad hoc de appel. q dni cele-
ritatis in quibus desideret celeritas. no
de elec. c. fi. li. vi in glo no q. // lxxx9
si duo sunt impetrantes in simili gra
et data qui pariter concurrunt ille obti-
nebit qui hebit maiorem ptem. et eius
arbitrio relinquitur a gratificationi de re-
scriptis. c. pe. li. vi. // lxxxi9 an cano-
si no emendati infames admittantur
ad testimoniu contra regulare male. opi-
nionis qui de facili pt remoueri ubi
agitur ciuilr scdm temperantia equitatis
ut remoueatur ab administracone dr ut
de symo. pcuas. j. a i vide se glo. ibi a ista
// lxxxij9 qualr puniatur qui no dedit
aplos petitos vide de appel. c. i. sup ubo
pcipimus li. vi. in nouella // lxxxiij9
quatitas satisdationis pstande pactore
ut no p archi. iij. q. iij. §. sponsu vel fiet
// lxxxiiij an admittat positionem
negatiua de consi. c. i. li. vi. // lxxxv
an tanta sit vim sentencia q de ipso vecor
defidat ut no possit dari securitas ut
de resti. spo. ex. frequentissima. et que securi-
tas exhibeatur ut no e. ti. lras ad fi. sup
ubo sufficienti p Jo. an. // Nonagesimo
cum iudex gratificet a concedat si ex utraqz

parte pares sint testes et petit̄ res abs̄enao
i tertio et ē res indiuisibilis · ut nō · iiii q iii ·
v̄ testes in glo magna in ēta fine v̄ Item si ost
res et de testi in iiii in pma glo · // Nonage-
sim⁹ pmus an epus dispenset in voto pegri-
nacōnis · de uoto c · i · // Nonagesim⁹ sedus
quot ex canonicis assinat secum epus
saltim in restingendo iiii diuor ut nō · de
cliīc · nō resi · ad audiam fin hosti · et p Jo ·
an · sup glo · ph in fi · // Nonagesim⁹ terti⁹
qualiter ṡmndat clīc⁹ s epus prout uisu
sibi fuerit ut nō · xvi q · i · ad hor i glo · fi ·
// Nonagesim⁹ quart⁹ an sit enormis
debilitas uel macula in corpe que impe-
diat promouendū · de corpe viti · c · i · c · ii ·
et p archi · lu · di · super suma · // Nonage-
sim⁹ quītus an nctitas uel utilitas ex-
igat ut canonice promoueat̄ ut nō
lxxiiii · di · i suma · et de hor de eta c qua
quens et de elec · licet cano · li · vi · et q
nō · de eta c quali · ut hii qui in cle · //
Nonagesim⁹ sextus · quali pniant̄
discordiam facientes · xc · di · sicqs ciuse ·
// Nonagesim⁹ septim⁹ quatū ponatur
de aqua in calice ut dicatur vinū uel
aqua ut nō de ose · di · ii · c · i · in glo · fi ·
// Nonagesim⁹ octauus qualr pniatur
qui uult uti opilacōne priori scā an
gregorianā · ut nō i pheio gg̃ᵉ opilacōis
super ultima glo · // Nonagesim⁹ non⁹
que psone dicant̄ maiores uel que ne-
gotia maiora ut nō de rescptis sedes in
tertia glo · // Centesim⁹ an aliqs intel-
ligat̄ expressisse falsum p maliciaz uel
fraudē · an p simplicitatē iur uel ignora-
ciam hita relacōne ad impetrantē et alia
ut nō de rescptis sup litis sup glo · s · fraudē
// C pmo an aserenti uel neganti sine
spali mandato lrām aplicam impetratā
fore credat̄ · uel si dicat ē se huisse man-
datū · ut nō · de rescpt · nonulli sup ūbo ·
nō valeant // C · sedus qualr opitent̄
diete ex crūstanciis tempoz et psonaz
ut i nō sup glo · iniquid · // C · trti⁹ qn p⁹
impetrans intelligat̄ neglige ut nō de
rescptis capli sup quta glo · c nō · de plen-
si clicus in glo · desidiosus li · vi · // C qrt⁹
si aliquis dicat se nimi⁹ hre opetēs bene-
ficiū qui ht opetens an intelligat̄ hor
dicē ex malicia uel nō utrū sit curiosus
uel discerptus · an simplex uel puer et
honesta psona · et talis cui pipu ocessiss
ex coiectuiis nobilitatis sciē uel affectus
osiderari dz c arbitrari · ut nō · de rescptis
· c · si · super glo pma · // C qnt⁹ qn aliqs
intelligat̄ uti iure suo et intendat hor
facē uel ex gra et q adūsali⁹ hor sciat ex
qualitate psonaz c actuū et frequentia
c modo petendi c excendi c extrūstanciis
arbitrabit̄ iudex ut hiis ponderatis rescin-
det probacōm in altiz ut nō Inno · de
postu · p bone c Jo · an · sup glo · iii · c de ca-
pos · cū eccā sup glo · tanē in fi · illi⁹ ad-
dicōnis magne fin Inno et Jo an · // C
sext⁹ · qualiter pniat̄ clicus nō ofirat⁹
qui administrat ut nō de elec · auaricie
in glo · fi · li · vi // C · septim⁹ qn dicat̄

sufficiens medioris uel eminēs scia ut nō
p Inno · et Jo an · de elec · cū in cunctis sup ūbo
scia // C octauus · qualr dns accusans frui
incruissiz ita tn q dicat ei horas et dicē cū
hor nō adimplere s deficit in probacōe dns
ut nō · de frns nō ordi nullus in fa · glo
// C · nonus an in dubio fiat ad cuiu poitō
scā ut nō de elec · j sup ūbo defacili p Jo · an ·
// C decim⁹ qualr pniat̄ qui al · grauiter
delinquid in eligendo non ydoneū alio mō
et in aliis casib⁹ non positis de elec · p Jo · in
in cunctis ut nō de elec · bone · j · sup uerbo
indignos p Jo · an · // C · xi⁹ an sine piclō
aliqui possint uocari ad electōnē ut nō
de elec · quod sit sup glo · sic patet q si ·
// C xii⁹ · qntū aliquis debeat stare ut
dicatur instructus in regula monachali
ut nō Jo · an · de elec · officii sup glo · fi ·
// C xiii⁹ si proxim⁹ supior nō ordinat
ecclām cathedralē regularē p⁹ deuolu-
cōnē infra tres menses pniat̄ ptatē
ordinandi in illa vacacōne · qui al · ar-
bitrarie puniunt̄ · ut dicut hosti c Jo · an ·
de elec · ne pro defectu sup ūbo canonice
// C · xiiii⁹ quantū temp⁹ det̄ ad ofentie-
dū illi qui libertatē non ht ut nō · de
elec · si electio in glo · pe · li · vi · // C xv⁹
qn c a quo loco uocent̄ absentes ut nō
de elec · quia pter super ūbo comode
// C xvi⁹ · qualr pniat̄ qui p maliciaz
indignū ofirmat uel promouet ult̄
penaz · c · nichil · ē de elec · ut l nō in glo ·
ad arbitriuz // C · xvii⁹ si dat̄ ad aliqd
agendū temp⁹ limitatū · s usqz ad
osūptōnem candele si illa accensa exti-
guiat̄ · quātū durare potuiss · ut nō
de elec · cū in ueteri sup uerbo candele
// C xviii⁹ · qn uidē debeat is cui⁹ osi-
liū requirit̄ ut l nō c si · ūbo de psona
// C xix · qualiter opellant̄ vicarii p-
petui ut promoueant̄ · nō · de offi · vi ·
c · si · sup uerbo uel ipaz // C xx⁹ qlr
pniāt̄ qui intrant detinent uel dimit-
tunt ecclās sine lina epoz ut nō dece-
tur · admonet fin po · c Jo · an · sup
ūbo · ultione // C · vigesim⁹ pm⁹ · an
iudex inquirat a testib⁹ de cā renūciā-
tōnis de ūum · sup hor · ut l · nō s ūbo ·
sup natiuū // C · xxii⁹ quot dies heat
mensis ubi nō apponūt̄ dies uel assi-
gnant̄ · ut nō hosti · de supplen · negli-
pla · hoc c Jo an · sup ūbo semestri · ti
comter sciat̄ q nō · de elec · q̄ilt ivi · glo ·
li · vi · // C xxiii⁹ qualiter pniat̄ qui
malitiose procurat delegatū inpediri
de offi · delega · pastoralis in fi · c l nō
in glo · forte // C · xxiiii⁹ qualr reco-
penset̄ archidiacono pco q in ecclām
cathedralem erigit̄ monasteriū situm
in suo archidiaconatu · ut nō de maio ·
et obe · cū inferior sup ūbo videris in
nouella // C xxv⁹ · quātū temp⁹ det̄
p⁹ mensem · ad intimandū appellatōz
ut nō i cle · cum de elec · i glo · quo pre ·

// Cxxvi an ocubinarii clericus etiam in moribus deponat et spoliet beneficio vel sibi gravam faciat ut no. per hosti. et Jo. an. de coh. cle. si aut sup verbo habeat alibi in glo. fi. // Cxxvii qualiter creditor ponatur in possessione bonorum si debitor voluntarie latitat ca. eum fraudandi ut no. de offi. delega. consultationibus in fi. glo. // Cxxviii quantum tempus elabatur ut post metus omnis stans cum coniuge purget metum ut no. de spon. ad id q. fi. verbo diminutum // Cxxix qui dicatur magnum ministerium quod non possit alijs delegari vel parvum quod possit delegari ut no. de offi. delega. c. fi. super verbo eligere // Cxxx quid expetentur ad procedendum in causa coram delegato ut videantur negligere illi contra quos agitur de incestuosa coniunctione et tunc suppleat ordinarius ut no. de offi. ordi. significavit in glo. pe. // Cxxxi qualiter puniantur prelati qui statutum c. irrefragabili de offi. ordi. trahunt ad consequentiam ut ibi no. in fi. per hostiensem super verbo canonica // Cxxxii qualiter puniatur episcopus qui per se visitare non potest nec vult alios ydoneos et premunis ad hoc deputare de offi. ordi. inter ceteri. et ibi no. per Jo. an. sup verbo ultioni // Cxxxiii cum celeriter aliquis intelligatur reddere ad sinum matris ut no. de regula. no. est in glo. fi. // Cxxxiiii qualiter fiat estimatio de decis subtractis restituendis ut no. de transact. veniens in fi. super verbo mistum // Cxxxv qualiter puniatur abbas qui passim ante tempus probationis admittit aliquos ad professionem ut no. de regula. ad apostolicam in glo. fi. (Cxxxvi si metu ingrediens religionem cessante metu stat in religione quantum stare debeat ut intelligatur ingressum ratificare ut no. per Inno. et hosti. et Jo. an. q. me. ca. c. i. super glo. fi. // Cxxxvii an velit quod aliquis renuncians in manibus laicorum ecclesie vel beneficio illud recipet ut no. de rerum per. c. Jo. an. q. metus ca. ad aures sup glo. i. // Cxxxviii si aliquis est in possessione iuris eligendi non sufficit quod possideat vel quasi ut confirmetur per eum electus nisi adsit bona fides que intelligitur si longo tempore relinquitur arbitrio iudicis ut no. de iure vesti. c. ii. in additione que incipit per monachos. d. et nondum in novella et adde quod no. in c. cum c. lxxi. // Cxxxix quod aliquis dicatur habere pertinaciam an litem contestandi trahendi clericum coram iudice seculari ut no. Jo. an. de foro compe. si diligenti sup glo. fi. cum // C quadragesimum an propter contumaciam pertinacis actoris qui non est solvendo restituatur etiam de expensas de quibus enormiter leditur ut no. ut lite

non est ca. in fi. in magna additione per duas columnas vel et si videt tamen quod dicit hostiensis in novella // Cxli qualiter puniatur qui non vult pati missionem ut no. ut lite non conte. tue sup in glo. // Cxlii qualiter puniatur clericus nimis de calumpnia ubi non debet iurare ut no. de iura. calump. c. i. in fine per Jo. an. // Cxliii quantum tempus detur accusanti clericum vel agenti vel opponenti contra eum ut prosequatur ut no. ut lite non conte. quoniam in fi. glo. de hac absentia et adde quod habes de elec. c. i. et c. cupientes li. vi. // Cxliiii an sit novus articulus quando de novo emersit ut sup positionibus possit petitur dicere volo consulere dominum ut no. de iura. calump. in tractandis sup verbo consilio in novella // Cxlv quid dicatur nimis brevis terminus et peremptorius ut no. de dila. in prima glo. // Cxlvi an iudex in feriis patrie sive extra ferias terminum statuat ut no. de ferijs c. fi. sup verbo ob necessitates vel ille autem per Jo. an. // Cxlvii an aliquis post conclusionem in causa petitorio ad possessorium de ca. pastoralis in fi. // Cxlviii an in ca. agitanda precaria preferat maior prelatus ut episcopus vel minor ut presbiter ut no. de re. vesti. spoli. olim j. sup verbo magistrum vel titulum in novella et adde quod no. de proba. ex litteris sup verbo egressum // Cxlix eligere an velit agere iure directo vel in . per spoliatum extra canone vel officio iudicis ut no. de resti. spo. cum ad sedem sup verbo diutius // Cl qualiter puniatur iudex qui non fuat constitutionem quoniam contra de proba. ut ibi no. super verbo debita // Cli si reperit in aliquo libro ecclesie quod talis domus vel vinea de certum censum arbitrabitur iudex an hoc probet ut no. de pba. cum causam sup prima glo. // Clii qualiter puniantur clerici qui non fuant lumine eucaristiam et non honeste portant ad infirmos ut no. de cele. miss. sane in glo. fi. et de custo. heu. c. i. in glo. fi. // Cliii an recipiat statim probationes post positionem exceptionum contra testes an refuet in tempus disputationis ut no. de testi. ex parte sic glo. hic exceptiones invadiet vel recipere aut // Cliiii an testimonium patris vel matris sit admittendum in causa matrimoniali si filia in uno excedit et in alio excedatur vel in alijs circumstantijs ut quia mulier nobilis et pauperima vir plebeius et ditissimus ut no. de testi. sup eo in sup verbo honore et sup glo. prima et vide qui ante acti pos. in sup glo. pe. ibi et no. quod est arbitrium an testimonium patris vel matris admittatur in causa matrimoniali // Clv que adminicula probent cum testio quod auditu carnalem copulam ut no. de testi. preterea sup verbo nimitatem per Jo. an. fin. hosti. sup glo. fi. // Clvi an dives ponatur scientifico in electione ut no. de appello. constitutis in sup glo. impotentia // Clvii an credatur testi qui dicit pro aliquo protestante contra eum in personas et dicta

ut no de testi. p̄ntiu sup glo. fi. in fi. i ul=
tima additione // Clviij an auctas in
testibus pferatur in iuo vel eo. ut no. de
testi. in ma. & vide in pma glo. v. sineut
& in glo. fi. adde q no de iure patro. cum
aut in glo. ii. in tantu q relinquatur arbi-
trio iudicantis. an reprobari possit certus
testes. p duos vel tres ut no. e. ti. cu i tua
sup vbo pferatur & intelligo & in dcis. quia
reprobando psonas no vr dubiu. ut no
e. ti. senes sup verbo dicebat in novella
// Clx si testes dicunt se de tempore non
recordari ubi no e tempus de sba an fides
eis adhibeatur ut no. de testi. ex tenore sup
vbo tempus. & locu p Jo. an. // Clxi qn
dicatur socius executoris ultime voluntatis
remotus. ita ut alius posset exequi. ut
no de testa. c. ultimo sr glo. si ergo. li. vi.
// Clxij an inquirat a teste de his que
hentur. iiij. q. iij. § Item in criminali. &
Item testiu. ut no de testi. cu causa sup
glo. ca. ii. // Clxiij que nitas iduat
ut possit indulgeri ut comedat carnes
in diebus prohibitis vel induat excusa-
cionem a ieiunio. ut no de obs. ieiu. consi-
lium sup vbo solempnibus in fi. addicionis
// Clxiiij. in quantu recipiat cautionem
ab usurario de restituendis usuris ubi
no apeat de certa qtitate extorta de usu.
q. Ad terram li. vi. // Clxv an periculo-
sum sit portare privilegia ad remota loca
Item q portentur ad aliquem locum securum
& ibi inspiciantur. ut no de fide. ins. ac=
cepimus sup vbo difficile // Clxvi si lra
puenit ad manus adversarii si postea inve-
niatur viciata an psumatur q p eu vel alium
hoc factu sit ut ibi no sup vbo homini
// Clxvij an tantu sit sub scriptum si-
gillum & de eo q no faciat fidem. ut no
de fide instr. inter dilectos sup vbo ex media
// Clxviij. qualiter pmatur laicus subiciuus
regimine & sine eius consilio extorta e col-
lecta ab eccijs vel clericis ut no de immuta.
ec. si adversus sup vbo satisfecerit // Clxix
qualiter pmatur superior qui no facit subditus
suos subditi restitui extorta de i munita. ec.
q. plerumque & i no sup vbo canonice in fi.
// Clxx. quatus intelligantur dedisse ultra
iustam exactionem subditus ut i no sup
glo. una // Clxxi. an psumatur q male
faciente vel male factore q no malo
mo fecerit & ex coniecturis ut no de psump.
c. i. sup glo. fi. hinc e q arbitrabitur
iudex ex qualitate psonarum. an recipiens
rem alienam furtu faciat. & an alias dns
pmisisset. vel no ut no de cle. drid. ii.
sup glo. si. vii. // Clxxij. qn aliquis
intelligatur possedisse multo tempore vel
antiquo tempore. ut no de psump. illud sr
vbo attendi in xta fine addicionis // Clxxiij
usque ad quam summam debeat iurare insti-
tutus de cohendo iuriu nomine ecclie. &
no ultra ut no de iur. iu. tua. j. sm hosti.
et Jo. an. sup vbo iurat // Clxxiiij an
pro satisfactione i iure satisfaciat iura-
mentu. ut no de iure iura. veniens
super vbo in satisfactione // Clxxv qn

intelligatur pposse aliu defendere cu iuravit
ut no sm hosti. p Jo. an. de iure iura. bru
sup vbo pposse & sup glo. ii. ubi & no idem
ee qn intelligatur quis no posse aliu advoca=
tum invenire p quem satisfaciat eu substituendo
ut liberetur si non pt pse // Clxxvi an iudex
psonaliter faciat aliquem venire ut no. de sy-
mo. cu eent sup vbo idem glosa. & dic et
intellige ut hes de iudi. c. i. li. vi. // Clxxvij.
an aliquis excedat modu in defendendo
no faciens cu moderamine inculpate tutele
ut no de iure iu. sicut. ii. sup vbo bellu
i novella. & de hoi. significasti. ii. i fi. sup
vbo grave // Clxxviij an q dicatur induciat
symoniam. ut no de symo. & si quaes sr vbo
recipientis in fi. addicionis // Clxxix an
intelligatur talis ca pp quam iudex audiat
partes vel ptem contra sinam. que transit
in rem iudicatam in ca in iuonali de re
iudi. tenor & q ibi no sup vbo absente. lz
in dubio sit melius admittere ut ibi no
// Clxxx an impetrans faciat sufficie-
ntem mencionem si facit de processu i genere
tantu cu aliquibus expressis. ut no de
re. iudi. inter sup vbo processu p Jo. an.
sm hosti. // Clxxxi q dicatur cuncta grave
et manifestu. ita q non possit recusari
iudex coram quo pponitur. ut no de appell.
pponit sup glo. fi. // Clxxxij. qualiter competenter
satisfaciat appellato comparenti appellans
qui no comparet. ut no. de appella. repre hen=
sibilis sup vbo competente. vel si no habet
pprium qualiter pmatur ut ibi no. i glo. pe.
// Clxxxiij. an aliquis recuset pp consan=
guinitate ultra quartu gradu et psumatur
recusando ut no de appello. postremo sup
pma glo & c. cu spali sup quarta. glo.
// Clxxxiiij. quantu tempus detur ad supplendam
negligentiam illorum qui debent supplere magistros
ut de magis. c. ii. sup glo. fi. // Clxxxv
si causa commissa e appellatione remota an
admittat appellationem interpositam ex ca rationabili
& non approbata expresse i iure. ut no de appl.
pastoralis super verbo potit // Clxxxvi
in dubio i arbitrio e iudicis ad quem an sit
appellatu ex causa probabili iusta ut no
de appell. ut debitus sup glo. colligitur
et probatur de rescriptis dilectus. ii. & si no sit
expressa in iure. ut no de appell. romana
§. q si i glo. cu ca. li. vi. // Clxxxvij
an ca recusationis sit iusta & iustior ex=
pressis i iure. ut no de appll. cu spali.
sup verbo iuste recusationis & sup vbo desecat
// Clxxxviij. an matrimoniu contrahentes in=
telligantur ee ydonei etate & scia ita q
p vba eorum intelligantur ee ydonei ad
matrimonium ut no de spon. ex litteris. j. sr vbo indicia.
// Clxxxix. que ca sit rationabilis ne invitus
contrahere p vba de futuro cogatur contrahere
ut no. de sponsa. requisivit. super verbo
difficiles. & an p metu contrahens raptata
hora dicatur cito fugere ut no. hosti. e. ti.
ad id quod // Clxxxx. qn dicantur contine=
tia edificia ad civitatem. de sen. ex. si
civitas in glo. satis li. vi. // C. nonagesimus
qualiter compurgentur infamati de impedimento
ut contrahere possint. de spon. cu i tua

// C. nonagesimo primus. an admittatur
turpes persone denunciantes impeditum
matrimonii ut ibi no. sup glo ymo // Cxcij.
an mulieri petenti aliquem virum confitenti
illum non eam cognouisse credatur uel
ex fictione hac dicere presumatur et sic non cre-
datur contra matrimonium et copulam. ut no. de despon-
impub. attestaciones super verbo credit
// Cxciij. an in fine etatis nubilis non-
complete contrahatur matrimonium ut no. de despon-
impub. c. fi. sup verbo nubilis // Cxciiij
quantum tempus assignetur volenti quid oppo-
nere contra matrimonium quod in eccia publi-
catur. ut no. de clandes. c. fi. sup verbo competenti
// Cxcv. qualiter puniatur denuncians cu-
lpp mose ut impediat copulam matrimoni-
alem ut ibi no. in glo fi. // Cxcvj quanto
tempus possit stare vir sine vxore. ut
no. de conuersio. c. e. c. i. in glo. hic // Cxcvij.
quando in seru tenebrositas inducat quod
presumatur de nocte uel de die ubi non sit
certum signum quod sepet diem a nocte ut
no. de homici. si perfodiens sup verbo sol.
// Cxcviij quantum tempus detur frigido
ad standum cum vxore ad experiendum an pos-
sit commisceri. ut no. de frigi. c. i. super
verbo verum // Cxcix. an tantum habeat
de membro vir quod possit mulierem cognoscere
ut no. de frigi. fraternitatis sup ultima glo
in distinctione. pe. et ab. ibi posita // Du-
centesimo. quanto tempore debeant stare
separati qui contra mandatum iudicis
contraxerint. ut no. de matri. contr. contra
int. et c. i. super verbo permensem
// CC primus an fuerit iustam causam
quare non venerit in termino assignato
accusare volentibus. ut no. qui ma. ac
po. c. fi. sup verbo alia // CC. ss. qualiter
aliquis intelligatur frequentare monasterium
uel delictum. ut no. de consue. c. fi. in tercio
membro tractatus consuetudinis per doctores
et vide quod no. de vita et ho. cle. monasteria
sup glo ij. et an clerici in communi maneant
ut no. in c. se sr. glo ij. // CC. tercius an crapu-
losum uel ebriosum suspendat ab ex-
secutione officio et beneficio. ut no. de vita
et ho. cle. a crapula in glo fi. // CC.
quartus quot canonici possint recipi
ultra numerum. ut no. de preben. dilectus j. sr
glo. ar. quod in fi. // CC. quintus. qualiter presu-
matur episcopum scivisse vacationem beneficium ita
quod currant tempora. ut no. de concess. preben.
ex parte sup verbo recurrerit // CC. sextus
qualiter clerici constituti in inmoribus vena-
tores puniantur. ut no. de clerico ve. c. i.
sup verbo suspendantur // CC. septimus
an ex antiquo facto excommunicatus viuit pre-
sumatur absolutus. ut no. de clerico ex-
comunicato posuit sup glo. ultima // CC. octauus
qualiter puniatur in mori excommunicacione ligatus
celebrans ut no. de clerico excom. si celebrauerit
// CC. nonus. quando dicatur sterilitas et ex
communi extimacione agricultorum. ut no. de loca.
propter nimpri. sr. in quarta prima verbo sterilitate
// CC. decimus quando dicatur celeriter sa-
tisfacere post moram. ut de loca. potuit

in glo. ante pe. // CCxj. quando dicatur
uti et frui usufructuarius bene et iuste
de pigno. c. fi. // CC.xij qualiter satisdet
usufructuarius ut ibi no. in glo secunda
// CC.xiij. quis locus sit remotus in quo
e ~~tempus~~ ut vicarius in spiritualibus possit
licitus commeditas dare et licenciam ordina-
di. ut no. de tempo. or. cum nullus in glo
quem locum l. vj. // CC.xiiij qualiter
puniatur religiosus fideiubens uel mutuo
recipiens ultra summam taxatam. ut no.
de fideius. c. pe. in glo. fi. // CCxv quando dicatur
dominum remanere fideiussor in fideiussione ut
no. e. ti. c. ultimo in glo. pe. // CCxvj
an remoueat platum de eccia sua qua
obligauit uel eius bona pro alienis de-
bitis dato quod eam fuerit indempnem. ut no.
de solu. c. ij. super glo. fi. // (CCxvij.) quando di-
catur graue rerum dampnum ut no. de dona.
c. fi. in vi. quone in commento per Jo. an. // CC
xviij quantum ultra id quod relinquitur pro
edificatione ecclesie episcopus possit expendere
exequendo uotum testatoris in edificatione
faciendo. ut no. de testa. nos quidem
sup verbo edificetur // CCxix si relin-
quitur ecclesie sancte marie et due sunt ecclesie
sic nominate et non apparet que sit pau-
perior relinquitur arbitrio episcopi cui gratifi-
ficet. ut no. de testa. indicante sr. fa. glo.
// CCxx. an presumatur clericus aliquid ac-
quisiuisse de bonis ecclesie uel suis. ut no.
de testa. cum in officiis sup verbo remaneat ita
pri. illius adicionis v. s. quia in plus // CC.
xxj si lego ticio quod arbitrabitur mei nis
valet et recurritur ad boni viri arbitrium
ut no. de testa. cum tibi. sup glo. fi. // CC.
xxij an deducantur tercia et quarta de
quibus de testa. raymundus et raynal-
dus de singulis rebus an in vna re tantum
ut no. in spall. c. raynaldus sr. glo. ymo
habuit adde et alium casum an executor
testa bonam racionem reddat. ut no. e. ti. Jo-
hanes in extra fi. commenti v. s. sexus // CCx
xiij qualiter puniatur qui committitur de medica-
tio contra uba iudicis commisso ut de peis dilectus
// CCxxiiij quando dicatur consuluisse domicalum
eciam ante x annos ut no. de prochi. c.
fi. sup verbo iurisdictionem // CCxxv qualiter
puniatur medicus qui non fecit primo vocari
medicos animarum. ut no. de penite. et remis.
cum infirmitas sup verbo satisfecit // CCxx-
vj. an sit delicatus ut no. mittatur ad papam
propter excommunicacionem per violentam manuum
iniectionem. de sen. ex. mulieres in fa
glo ibi no. // CCxxvij. qualiter puniatur
in facultatibus uel aliis qui clericum infra
episcopum percutit ut no. de sen. ex. cum non sit
sup glo. tercia // CCxxviij. an utilitas
sit talis que inducat coronem cum excom-
municato in communicantibus. ut no. de sen. exco. nit
alia in glo. inquid // CCxxix an dispe-
set cum clericis secularibus qui scientes se
excommunicatos receperint ordines si allegant
iuris ignoranciam. ut no. de sen. exco. cum
illos sup verbo suspensos // CC.xxx si
prepositus claustralis est talis quod non possit
prouidere nisi vni monacho ille solus

(margin:) episcopus

non stabit sit tamen conpensatio abbatis con-
deratis facultatibus ponatur ad arbitrium
epi quid consueverat recipere pro illo mo-
nacho ut no. de capel. mo. c. fi. sup verbo
seclares // CC.xxxi quando partes non conveniunt
relinquitur arbitrio iudicantis vel superioris
ut lxxi. di. c. fi. et no. de iure pa. c. iii. sup
verbo sine scandalo // CC.xxxii an sinus
excommunicatus propter violentam manuum iniectionem
qui fecit hoc in fraudem vel dampnum dominum
absolvatur per epm et non mittatur ad papam
de sen. ex. relatum // CC.xxxiii si consiliarii
qui non dant consilium licet non removent
statuta edita contra libertatem ecclesie et allegant
excusationem an liget eos constitutio c. no-
verit de sen. ex. ut presumatur iusta excusa-
tio ut ibi no. in fi. sup verbo consiliarios locorum
// CC.xxxiiii an recipiatur iuramentum
obediencie a monacho in obediente de ma-
ior. et ob. cum in ecclesiis in fi. cum alias sufficiat ma-
nualis obediencia etiam sine scriptura ut
e. ti. legebatur ut no. de sen. ex. sicut eo sup
glo. sa in fi. // CC.xxxv an dicatur causa
rationabilis ut epi possint moderatum cen-
sum querere ut no. de censi. cum aplus in glo
si de hoc // CC.xxxvi qualiter puniatur qui
novum vel veterem censum imponit vel
augent ut no. de censi. transiens sc. glo. fi.
// CC.xxxvii qualiter puniatur in casibus non
exceptis inferiores vel maiores prelatis qui
procedunt contra eos in modum inquisitionis
ut de accusa. inquisitionis primo viso et
qui c. qualiter ii in prima glo. iuxta prin.
vero circa vero adde quod no. e. ti. cum oporteat
per Inno. et osti. // CC.xxxviii quis preferatur
ex duobus vel pluribus presentatis per laicum ut
de iure patro. cum aut. // CC.xxxix qualiter
puniatur patronus qui instituit cum solum habeat
presentare ut no. de iure patro. c. fi. sc. ii glo.
// CC.xl si offensa est manifesta quando dicatur
sufficiens emenda ut no. de verbo si. excepte
-f. sup verbo sufficiens in fi. // CC.xli qualiter
satisfaciant clerici qui recipiunt oblationes
usurariorum manifestorum aut tradiderint
ecclesiastice sepulture ut de usuris quod in omnibus
et quo ad sepelientes dic ut de sepul. eos
in cle. // CC.xlii qui testes admittantur
si ex una parte aliqui approbant aliquem bone
fame ex alia male ut no. sm. hosti. de
accu. cum oporteat sup verbo fama // CC.xliii
an faciat exhiberi nomina testium depone-
cium in causa inquisitionis vel denunciationis
ut no. de accusa. c. pe. in tam heresis dic ut
heret. c. fi. iuxta fi. li. vi. // CC.xliiii que
indicia sufficiant ad torturam ut no. de re-
gulis iuris cum in contemplatione per Jo. an. in
summa de tortura in scd membro. // CC.xlv
in extimatione rerum amissarum probata violen-
tia per testes an credatur iuramento vim pa-
cientis et in quibus rebus quod metu. ca. c. fi.
et quod ibi no. in glo. fi. // CC.xlvi qualiter
iniurie et dampna extimentur ut de offi.
ordi. si canonici et si aut et de satum et ibi
no. in glo. et hec superioris // CC.xlvii an
in ca. ubi cautio petitur dampni infecti
detur libellus an iudex videat accelerandum

vel protellandum ut no. Jo. an. sm. hosti.
de libelli ob. c. i. cam quod // CC.xlviii si
dominus vel alius feudum defuncti novum esse
dicat agnati aut paterni esse contendunt
ut non revertatur feudum ad dominum si moritur
vasallus sine herede masculo bonus iudex
causa cognita diligenter intuebitur circa
iure iurando hec quod utroque in probatione
deficiente sit potius diminuenda ut in usibus
feu. de gradibus successionum c. per successi-
onem in fi. et valet et facit ad ea que no.
de fendis c. ii. in glo. fi. et in usibus feudorum
quibus modis feudum amittatur c. prima
ca. et si vero iuxta fi. ut si vasallus non
in dominum sed alias graviter deliquerit si ille quod
fratrem interfecerit vel crimen commiserit quod alias
parricidii appellatione contineatur feudum
quod amisit non ad dominum sed ad proximos per-
tinet si tamen beneficium fuerit paternum et non
novum hoc est si fuit eius parentis qui fuit
eius agnationis communis // Sed loco veteris ca.us
legalis pone alium quando sine consensu prelate sint
auditoribus delegatis parti iniurio de re iudi.
c. fi. // CC.xlix an epus tenetur admittat per-
mutationes beneficiorum ut de rerum per-
mu. quesitum et no. e. ti. c. unio super
verbo formam iuris in novella li. vi.
et vide quod no. e. ti. cum olim sc. glo. fi.
// CC.l qualiter puniantur religiosi etiam
exempti qui deliquerint in executione testamentorum
ut de testa. c. uno in glo. pe. in cle. // CC.
li quando superior removeat preceptorem ut
no. de iudici. cum deputati sup verbo accepi
per Jo. an. // CC.lii an aliquis agens
dicens se heredem ab intestato dicere cogatur
an de iure civili pretorio municipali vel
consuetudinario hec sunt maxime de iure
canonico arbitrio iudicis relinquenda
posset esse statutario excommunicato preterea
consuetudinis interrupta et occurrere que
defenderent reum ut no. de libelli obla.
c. ii. sup glo. i. in additione que incipit
sed cogitur per Jo. an. // CC.liii qualiter
puniatur proponens exceptionem spoliationis
et non probans infra xv. dies ultra ex-
pensas ut de resti. spo. frequens et sed si
in glo. pe. li. vi. // CC.liiii an possessor
conveniatur vel audiatur dominus in iudicio
nominare iudex tunc considerabit favorem
agentis et maliciam nominantis ad hoc quod
no. ut lite non conte. quoniam sup glo. secunda
in fi. // CC.lv an qui per iuramentum
de calumpnia debet respondere posset dicere dubito
et petere dilationem ad deliberandum hic
relinquitur arbitrio iudicantis ut quia
factum sit antiquum vel non sic intelli-
gatur quod no. de iura. calump. c. pe. In-
et sup prima glo. et de testi. ex tenore sc.
glo. tertiam c. et in spe. de posit. § vi. et sed
iniquum cum se // CC.lvi an detur cuius
petitus pro advocato et non apparet
malicia distinguendum in petente aut est
ut no. de dilatio. preterea sup glo. ii per Jo. an.

// CClxvij9 an Iudex examinet dandaz
eē quartam dilacōn petitā ꝛ cū solemp-
nitate legali uel nō · ꝫ soli volūtate de-
neget et sine tali examinatone · ut nō
de testi · significauit sup ūbo noluerint
ꝑso · an si tn̄ supior īuenīet īrrabiliter
arbitratū reuocabit ut ī nō · adde q̄ nō
· ȝ · in pn̄ ꝟ qnto nondū // CClviij9 an si
incidenti promittet ad q̄ nō · de or · to · ca ·
in fi · glo et sup ea // CClix cui fides magis
adhibeat an instro an testibus dicentibꝫ
ꝯtrariū ꝫm opiōne aliquor notata de fide
instru · cū iohannes sup glo · ꝛ ita ꝛ satis
placet ꝑ id q̄ nō · ȝ · in cau · clviij9 // CC
lx9 tempꝰ assignatū alicui infra quod
veniat ꝯmode ut de elet · cupientes nūc
pncipn̄ ī glo · xxij · q · ij · faciat ꝛ q̄ nō de
elet cau in glo · ꝯtor · ꝑ · in cle ꝛ de offo
or · ꝯms ꝑ̄ siant li · vj · // CClxj si prestituz
ē ꝯtinuare ad aliquē actū qui nō fit infi
lite ꝯte · nō audit ꝯtinuare · opponens et
agens nō hēat pcuratorū ꝫ tn̄ iudex
potit petē q̄ exhibeat mandatū uł caue-
at si dubitet · ut nō de ele · c · i · ī fi · glo ·
ubi · n · li · vj · // CClxij9 si ꝓuus dno igno-
rante ordinat · ꝫ epo uel ꝑ repntāte
sciente q̄ sit ꝓuus / ipē ꝓuus efficit liber
ꝫ epus uel repntator dabit duos eque
ydoneos si ordinat ad sacros Item erit
ꝫm hosti · maior · nel minor ꝛ arbitraria
pena · ut nō de ser · nō · or · c · ij · ī · glo · fi ·
// CClxiij9 an iudex datus ꝫm formam
decretalis sepe de ūbo · signi · ī cle · pcedit
tempe feriaꝝ ob nītatē hoīs indultaꝝ
ꝛ ibi vide in glo · nō ꝯpo / ꝛ potit assigne
terīn ad dandū sił positōm ꝛ articulos
ū ptes ꝯtradixerit Item potit pferre
sniam stans nel sedens · prout sibi pla-
cuerit · ut ī pal · cle · de qua colliguntur
tres ꝛ sic sunt ducenti ꝛ sexaginta · qnqꝫ
// CClxv9 · si due ꝑsone de opponentibus
uadunt ad curiam pinstruendo negō
si ml erat ꝯuentū an ꝯtribuat in expen
ut nō · de · elet · cū nō deceat in glo · fi · ī fi ·
li · vj · // CClxvij9 · quali ꝑ pniat ille qui
nō hēt beneficiū · et se opponit ꝛ deficit
in ꝑbatone eius que obicit in ꝑsonaz
ut nō · de elet · si ꝯpmissarius in glo · pe ·
al · fi · li · vj · // CClxviij9 cū dicat ꝫ hrē
canonicus uisū impedimētū · ut possit
ꝯmittē vices suas in electōnis negotio
ut de elet · c · pe · ī glo · ij · li · vj · // CClxix9
si agit īterdicto q̄ vi · aut clam agens
ꝯsequit · ut q̄ edificatū ē tollat ꝛ fuet
indempnis nisi dicet q̄ agens ꝑus vi
uel clam fecerat · q̄ nō destructū ē et
hoc si iudici videbit · ut nō de testi · spo ·
Itē cū quis sup pma · glo · // CClxx9 qualit
pniat sacerdos qui ꝯfitet se dixisse de-
lictū · ꝫ negat hoc sibi fuisse dictuz
in pnia · nec ꝯtrariū probat · ut nō · de pe ·
ꝛ remis · omis · adfi · sup ūbo reuellare
adfi · additōnis · uel qualit pniat qnqꝫ
ꝯfitet laico in nītate qui laico reuelat

ut ī nō sup ūbo aliquatenꝰ // CClxxi9
dispositō male oblatoꝝ ut de iudeis cū
sit hoc relinquit epis et alij canus nō
de peni · et re · c · ij · ī ꝯtia glo · li · vj · et
adde q̄ nō de testi · c · ij · sup ūbo libere
in nouella · e · li · / pt tamē ꝯpredi subco
q̄ dicat in pnꝰ in fo can // CClxxij9 an
clicus pegrinus admittat ad celebrādū
ī occulte · ut de cli · p · c · pe · // CClxxiij9 qlr
pniat qui in cessatōnibꝫ diuinoꝝ ex ꝯ
suetudine ymagines scoꝝ spinis ꝛ vetias
sub mittebant · ut nō de offo or · si cano
nici in glo · pe · li · vj · // CClxxiiij9 dilacō
tpis ad ondendū dispensatōm super
pluralitate · de offo or · pmo nīso · li · vj ·
uel pnilegiū exemptōnis ut de priuil
cū ꝑsone infra pncipn̄ e · li · // CClxxv ·
ex etate cā ꝑsona uel rōne scandali pt
artare uel ampliare penā · ut nō · ij ·
q · iij · ꝯ · nondū · ij · in glo · pe · ꝛ de censi ·
adfi · ī · glo · ꝯ · statutū li · vj · // CClxxvj9
si non ē appellatū a snīa uel fuit sed
appellacio ē nulla uel deserta ꝛ īpugnat
snīa ex ordine lata pntibꝫ partibꝫ et
tacentibꝫ uel negligentibꝫ uti et lata
eēt longo tempe non audit impugnās
ꝛ tenet ꝯpos · de elet · bone · ij · ꝛ tunc qn̄
dicat longum tempꝰ relinquit arbi-
trio iudicis ut tenet Io · cal · indistincte
quia fecit sup c · qm̄ ꝯ̄ clam · de ꝑbatōibꝫ
ꝛ ē simile q̄ dicit · ȝ · in cau · cxxviij · ꝛ
in cau · ccxv9 de matia · nō · de offi · dele ·
cū ī iure ꝛ de remi · ī pnia ꝛ de phip · illud
// CClxxvij9 iudex delegatꝰ a papa pot
alteri ꝯmittē vices suas · ut de offi · dele ·
ꝯmis · ū maliciose se exoneret · e · t · pasto-
ralis in pn̄ · ꝛ si cōmitit inquisicio uel ex-
aminatio ꝑsone ꝛ dic ut · e · t · c · vno · ī
dem · // CClxxviij9 · qn̄ nō possit dyocesanū
aliati tute et libere adire ut nō de iudi ·
· c · i · in glo · an pe · // CClxxix · qn̄ dicat
quis in mora petendi absolutōnem ut
nō · ne · se · vi · c · vno · ī glo · si ergo · li · vj ·
// CClxxx · qn̄ dicat modicū tpus ī sub-
missionibꝫ uel alienatōnibꝫ ecclīaꝝ uel
iuriū ipaꝝ faciendis laicis · ut nō · de
re · ec · nō alie · c · ij · ī glo · ad modicū · li · vj ·
et adde q̄ nō · e · ti · c · i · in glo · fi · in cle ·
// CClxxxj · tempꝰ q̄ assignat pmotōe
clico exercenti officiū carnificū ꝛ taberna-
rioꝝ ut cadat in penis cle · de uita ꝛ hone ·
cle · ut ł pꝫ in pn̄ // CClxxxij · iniūs ꝑsoaꝝ
electaꝝ in ordinibꝫ mendicantiū ut audi-
ant ꝯfessiones ubi de iniō sisit discordia
ut nō · in cle · dudū de sepul · ī glo · nō iniūꝫ
// CClxxxiij · an beneficiū sit sufficiens in-
specta qualitate ꝑsonaꝝ ꝛ locoꝝ · ut nō ·
xxj · q · i · c · i · iuxta · fi · pe · glo · ꝛ q̄ nō ·
de rescriptis cū adeo ꝛ ar · eoꝝ que nō · de
sta · re · c · vno · ī glo · nota nō dixit li · vj ·
ꝛ iudex qui de facto cognoscat arbitrabitur
an acceptans sit dignus beneficio acceptato
ut nō · de ꝯcer · ꝑben · ne captande sił ūbo
puideri in nouella · li · vj · // CClxxxiiij9 an
supior benedicat abbatissas ubi qnqꝫ
fuerint benedicte · qnqꝫ non ꝫ nō ꝯstat

de altero spatio xl annorum ut no. de statu
mo attendentes in glo licet gº i cle // CC
lxxxv qm arepus suam ppriam ciuitatem
et diotesim plene visitauit ut possit p(ro)pea
prouinciam visitare ut no de censi c. i. in
quarta glo li. vi. // CClxxxvi. qualiter puniatur
qui baptizat alibi quam in fontibus ecclesiam
preterquam in duobus casibus necessitatis uel filiorum
regum uel principum in cle. vna de baptismo
in glo pe. // CClxxxvii. an iudex admit-
tat ex honestate persone familiare i testem
non solum uel in patria ptate constitutum
ut no. de testi. in litteris sup verbo adeo per Jo.
et Jo. an. // CClxxxviii. an sit iusta causa
priuandi aliquem feudo licet non sit expressa
in iure. sed est similis uel maior expressa
ut in usibus feu. que fit prima causa beneficii
amittendi. v. sed quod na. an. v. illud em filius
cauis. s. clxxxv et se. // CClxxxix. qualiter
puniatur conubina clericorum maxime i sacris
constitutorum. ad hoc quod no. xxxiiii di. fra-
ternitatis in glo fi. et de cohi. cle. si quis sup
glo fi. i ultima additione // CCxc. si ty
in inquisitione que de pcede secreto i(n)sistit
dicat iudici se commisisse crimen et quod
non faciat eum iurare quia deieraret
arbitrabitur ex qualitate persone et aliis
an faciat eum iurare ut no. de cohi. cle-
ricos sup verbo conuerant // CCxci tempus
detentionis conubine ut priuetur beneficio
eam detinens post suspensionem. de cohi. cle-
ric. sup verbo detine et adde quod no. s. in
casu. cxxv. // CCxcii. si protestor quod pro-
ducere nolo testem ultra maximum et probo
quod misi pro illo nec inuentus est. uel quod
mittens non potest transire. an det millesimam
dilationem uel multiplicatam arbitretur
an ex malitia. ut no. de testi. ultra. in
tertia i quarta que continet et adde quod no.
de rescriptis statutum ii fi. in glo pe. c. li. vi.
// CCxciiii qualitas hominum introducendorum
ad aliquid faciendum uel videndum. ad hoc
de offi. or. ut nix. et no. de fide instru. ac-
cepimus sup verbo hominum in nouella et faciat
de priuil. cum persone primo uiso li. vi. // CC
xciiii. si extra vagans allegatur que sit
iuri com. dissona an sup hoc iudex consu-
lat papam. ut no. de fide. Inst. pastoralis
sup verbo consulat per Jo. an. // CCxcv. an
excusetur occidens mortem suam aliter uitare
non valens consideretur pcircumstancias occur-
rentes. ut no. de homici. c. vno. i glo.
anpe. in cle. // CCxcvi. que ciuitates i-
cludantur sub nomine vicinarum ciuitatum
ut no. de peis felicis. § pnu. i glo. que
sunt li. vi. // CCxcvii. si aliquis est vica-
rius et pcetinus in aliqua ecclia. arbitra-
bitur iudex an ratione ecclie uel persone acus-
sumerit. ut no. de peculi. cle. c. i. sup verbo
ordinem in nouella // CCxcviii extia-
bit princeps an priuilegium tendat ad noxa
ut reuocet. ut no. de decis suggestum
de peni. et remis. c. fi. i glo. pe. li. vi. et
de reglis iuris decet. e. li. // CCxcix. si ali-
quis tenetur post absolutum se exhibe aliquam
conspectui alter remanet in pstinam sententiam

qm intelligatur conmodum se pntare sine
pena. ut no. de penis. c. i. in anpe. glo.
in cle. sile quod no. de mora. s. cau. xxii.
// Trecentesimus. an priuetur clericus non resi-
dens monitus et iusta causa cessante. ut de
cle. non resi. c. fi. et ibi no. secundum hosti. per Jo.
an. super verbo liceat quod verbum non inducit
necessitatem probatur de cleri. pe. c. fi. cum si-
// de verbo potest. dic si precedit negatiua non
ut importat necessitatem. si sequatur negatiua
non ut no. de reg. iuris. c. i. in glo. hec
dictio li. vi. adde quod dixi de offi. dele. consu-
luit. de verbo de. dic. ut de appllo. pponit
in sa. glo. et i cle. attendentes da statu regum
in glo. male. faciunt. de verbo decet dic quod
importat necessitatem quo ad subditos sed non
quo ad superiorem. ut no. de reg. iuris
decet. in glo. fi. li. vi. // de verbo oportet dic
ut no. xl. q. i. in glo. vnica. superior
aut dnsimode recipitur secundum diuersam
materiam uel quo ad diuinam spiale et tuc
ds de iure. iura. et si xpus v. Jacobus de
decimis tua nobis. uel quo ad intpretatio-
nem. quod eius est intpretari cuius est condere
xi. q. i. §. ex hiis et de sen. ex. inter alia
xx. di. de libel. et vide in spe. de appllo.
§ nunc tractemus v. sed quid si quis et de ap-
tu spati sup verbo iuste recusationis per Jo.
an. uel quo ad interptacionem priuilegiorum
et de hoc de iudicis cum venissent et in
pal. regula. decet in prima. glo. uel si
potest constare de effectu in illo casu intelligatur
de illo intelligatur. alias in dubio. ut in cau
de dona. aplice in fi. intelligam de papa
quia istud tucius. de pei. di. ultima. c. ii.
de spon. Inuenimus et i. contr. in sa. glo. et
vide i contrarie. glo. lom. ad quam remisi. et
s. in pri. // Reliquitur aut sine ppe conscie
uel arbitrio dare de primitiis inter quadra-
gesimam et sexagesimam. de decimis c. i.
Item cum aliquis emit rem que tunc non
debebat vendi et differtur solo que fit i
tplure quam tunc valeret. sed dubium est
an tempore solutionis plus uel minus valeat
in isto dubio sue conscie relinquitur de usis
nauiganti in glo. sa. Item in casibus no.
de nouo. c. fi. in glo. etc. Item in casu c.
statutum de rescriptis §. assessorem li. vi. et
vide s. in cau lxxiii. et i pri. v. v. nondum
Item de maio. et obe. solitate ad fi. de heti.
c. fi. iusta fi. li. vi. in cle. exiui. de verbo si-
v. non enim et v. rursus et ubicumque consibiu est
p secratonis. ut xiii. q. i. c. fi. et in eo quod
no. de tempo. or. c. fi. in glo. anpenul.
// Ultimo no. quod si aliquid est faciendum
officio iudicis. licet iudex hoc non faciat
ps ppter hoc non potest appellare. ut no. i spe.
de offi. iudi. §. impedit in pri. et no. secundum
pe. et Jo. an. de excep. exceptionem sup verbo
iudicis. et que dolo uel alter male. lite
pendente fiunt a partibus. ptinet ad officium
iudicis ut illa corrigat. et qualiter cumque
res aliena pueniat ad alium sine iusta
causa iudicis officium generaliter intentatur ma-
xime secundum canones ut no. de appllo. bone

sup glo pe. Sz istud e aliud officiu capmo
cinia tectiniz. et vide q no. de offi. iudi. c.
ij sup vbo pponit in nouella. et plenius
in spe pall. de offi. iudi. § i. pt otiu. et
de honore iudicis adde q no. de appell.
ut debitus super verbo honor i nouella

Glosas aut ordinarias qnas
in iure canonico et earum
solutones quas in pnti colli-
ge potui sub opendio q valeo
et scilo describo theoricori. Pma namq
qrietas elicitur partes pnt mutuo co-
sensu remitere ut ferat' sna sine scriptis
ut no. ij q. i. statutis in glo. phanc. qriu
no. de offi. dele. de causis in glo. scda
So credo q iudicando et pronunciando
non pt obmitti scriptura. s i toto re-
mictere iudiciario ordini ut no det
libellus uel prolatio sine. s solu iudices
inquirat et suadeat veritate et partes
teneant illud adimplere. tunc bene pt
hosti. In predicta decre. de causis et no. de
re. iudi. c. ultimo in quarta glo. li. vi. et
adde q no. de receptone testiu. de testi-
cu cum sup glo. quia. si i additione que
incipit vnde dicebat i nouella. Scda
qtrarietas ad iura i corporalia restituit
quis ut dicit glo. sa. nullus. Qtrariu
no. de qse. di. ultia in glo. sicut. So
s in leges ad corporalia no restituit sed
s in canones. sicut dicit ibi in glo. i c.
ultio. et sic erit dria in hoc inter leges
et canones. et vide drias quas scripsi i
repetitione c. no ita. ij q. iij. et ponit
infra pg qtrarietates. Sz ista solo no ve
bona. q e s in leges ius possidet ut
no. lxxxiiij di. quisqs in glo. si. vnde
dic q bene restituit q. h no recte
dici possit q ius possideat. uel iura i
corporalia vide p Inno. hosti. et Jo. an. de
ca. pos. c. i. tn qi possidet. vn i corporalib
ht locu directu possessoriu. s in corporalib
vtile. vn tutu erit dice et pete in libello
quare peto me restitui ad possesionis uel
quasi talis iuris. ad hoc q no. de foro
qpe. cu qstus in sa glo. et sup ea et de cau
pos. cu ecia in glo. hoc ideo. et dixi in
pas. c. ultimo et si ius pcunie dictonez
uel tamq alternatiua p no. de i inte-
resti. qstitutus. dices peto me restitui ad
qi possessionem talis iuris. ec. p inn. g. alb.
ad h. no. de ele. querula p Inno. Tercia
qrietas cu iudex procedit ad denunciatoz
alicuius prosequentis inquisitoz non e
necia admonicio. ut dicit glo. de accu-
quali ij. i glo. magna. et cu procedit
qtriu no. de calup. c. si. in glo prima
So aut qmissio plus fundat sup
inquisitone aut plus sup denunciacoe
p ino cau ht locu pma glo. so. cau sa
glo. qria qsideret erga forma i pa. de
usu pall. c. si. q quo e qmittit p modu
accusacionis. de accusa. licet hoc dicit ho-
sti. licet no p eadem vba in pall. c. si.
de calup. Quarta qui emit a solo
prelato non prescribit ut no. de his q
si a pla. qtinebat' in glo. pe. qtriu no. de
pscript. de quarta in glo. si. in si. So. credo
q non pscribunt qui sic emerunt a solo p-
lato s eoz successores bn poterunt pscri-
bere. ut no. de inne. patro. cu ca i glo. ij.
ibi tamen tenet hosti. ut ibi dicit Jo. an. q
qsensus solius prelati dat titulu pscribedi
Qnta inducie deliberatorie i criminalib
qceduntur ut dicit glo. ij. q. viij. per scripta
qtriu no. iij q. ij. in summa. So. aut po-
tuit instrui excitacone aut non. p imo
casu no hebit. po sic. et sic intelligatur
glo. c. p scripta. Sexta qtrarietas possessio in
pscriptone. et q quolz anno possident re-
quirit' ut no. de pub. attendentib i glo. i.
vnde q ibi scripsi. qtriu no. xvi q. iij. vo-
lumus in glo. etc. So. tene glo. pall. c.
volumus. ut in' sentire Jo. an. i pall. glo
attendentibus. et vide parthidi. de pben. cu
de beneficio li. vi. et satis credo qtinuu si
horis et temporibus quibus pcipit' decima
uel fructus pcipiebat tamq illa possides
ad hoc q no. xxij di. c. si. et de ca. pos. cu
ecia p possonem aut pmi et ultimi tpis
psumit' de medio. ut no. de qu. cum atte-
dens in glo. si. et si probo me i inicio de-
cenij possedisse et nuc possideo psumor me-
dio tempe possedisse. p hoc q no. p Jo. an.
de resti. spo. cu ad sedem sup glo. nu quid
hoc tenet hic guill. in spe. de phac. s apte
speculi no. de libellor. qtepcone. § pbare
ad fine. v s quereret' qualr facit e q no.
de peti. et pos. § i. ad fi. Septima pruna-
mentu elidit' violenta psumptio. ut no.
de i integ. resti. ex litis in glo. hoc ideo
qtriu no. xxxij. q. i. dixit in glo. hoc
vr in fi. So violenta psumptio tollit'
p iuramentu ubicuq ius sic disponit ut
in c. ex ordinaria. xxxv. q. iij. et qinat'
accu. pos. c. si. ubi de hoc in glo. pe. et de
testi. pnciu in glo. an pe. et ubicuq i pos-
sibilis e alia probacio. ut q testes sunt
mortui uel ibi no fuerunt et sic intelligat'
q no. iiij. q. v. quisqs in glo. si. et ibi dixi
et vide in spe. de applo. § nunc breuit'
v quid q. et q no. de censi. c. si. in glo.
acgno in cle. arbitrio iudicis relinquit'
an iuramentu excuset agnacia. no. de
applo. cu parati. et de dolo. et qtu. actor in
nouella. li. vi. Octaua sacer ordo no
liberat a patria ptate. ut no. xxiij q.
v. c. i. i glo. nigri. qtriu no. de sen. ex-
co. uoluntate in glo. si. et de etate et quali-
in decoz in pma glo. So. uez e q no
liberat nisi quo ad spualia. q ad hoc. de
iudi. si diuiz li. vi. et quo aet ecroz manum
et quo ad distinctioz tpius. ut no. p Inno.
et hosti. in alb. eum decor. Nono quis
pt in domo sua uti vestibus monachalib
et facere votu. ut no. xxvij q. i. mulieres
in sa glo. qtriu no. e. q. de viduis i
glo. sa. So pt quis uti veste religiosa
s. in angellis et humilibus vestibus p manere
et hoc pt in seculo et sic intelligit'. c. de religiosa veste

q de eo xxxiii q. v. vel sicut e vestis illoz
qui sunt de tertio ordine beti francisci. de
quibus de sen. ex. cu ex eo in cle. et de relig.
do. cu de quibusdam et in glo. vide q. e. gnali.
aliis aut vestibus de religionibus approbatis
non nisi ingrediant religione et sic sint ve-
ri monachi. no habitu vel nomine tm de regla
c. iii. et p successione etia talis habitus no
eet in domo monachus. nec i pall. g. c.
de bidniis probat de regula porrectum
ubi de hoc plene p simo. Decima si no-
toria e fornicatio in viro initio. for incate
etia an nidicatu ettie pt al intrare mo-
nasteriu. ut no. xxvii q. ii. agathosa i glo.
an nidicatu. et c. scripsit. in glo. fa. gtriu
no. de dona. inter viru. plerunq i prima glo.
So credo primu verius no ob. q dicit glo.
in pal. c. plerunq. quia tunc i allegata
no probant id. ad q inducut et hoc vivo
qn ita notoriu e q nulla pt tergiversa-
cone celari. ut q publice morat cu adul-
tera. de cohi. cle. c. fi. et p no. xxxii q. i.
c. i. in prima glo. ultra maduis inde. de
qn. qui veniens in fi. et ibi no. p Jo. an.
Undecima pubes dz ee qui gtrahit ma-
trimoniu ut de de spon. impub. c. i. et ii. et
no. xxx. q. ii. in suma. gtriu no. xxxii
q. ii. mulier in glo. tria. So istud ultim
intelligo qn malitia supplet etate e cor-
pulentia. et qualitas adsunt ghentis
de despon. impub. puberes et c. gtinebat
et c. anobis et ideo hoc arbitrio iudicis
relinquit. an in fi. nubilis etatis no
oplete gtrahat matrimoniu. ut no. e. ti.
c. fi. sup vbo nubilis. Duodecima filius
sequit privilegiu pris quo ad originem
ut no. xxxii q. iii. dicit in glo. fi. s. g-
triu no. e. q. liberi in glo. fi. So in illa
glo. fi. expone qntu ad originem. i. q ibi ori-
at. vel proprie. ut non solu quantu ad odium
s qnatu ad origine. s. ubi oriat sequitur
matrem hoc dicit in illa l. i. ibi allegata
propter privilegiu matribus gcessum vide de qu-
inti. c. fi. in glo. pr. z ser. no. oz. c. fi. per
hosti. et Jo. an. Tredecima omne pctm
mortale dignu e excomicatione. ut no.
de gser. di. ii. si non sint in prima glo.
gtriu no. xi. q. iii. epi in prima glo. So
aliquis no e excomicatus ipso facto. nisi
pro magno delicto. ut xvii q. iiii. siquis
suadente. excomicat aut quis p sniam
pgtinatia cingl mortalis. quia tanto
maior e gtinatia. quato surgit ex minori
ut no. xxvi di. duo sunt in glo. plt.
Quartadecima in alienatione predii alicu
diocesis requirit licentia et auctas illius
epi in cuius diocesi situ e pdiu. ut no. xvii
q. iiii. in venditionibus in prima glo. gtriu
no. x. q. ii. h q si in glo. hodie in fi. So
credo q utriusq epi gsensus necius sit de
hoc plene p hmo. et hosti. de privileg. pasto-
ralis ita ibi mr gcludere Jo. an. alle.
de sen. ex. cu illoz h. si vo. xv. Simoniaz
gmittit. qui dat pecuniam p administrate
hospitalis. ut no. q. vii. siquis omnem
in glo. ar. symoniaz ee. gtriu no. e. i.

ca. q. iii. h. his ita in glo. fa. So aliud
e dare pecuniam pro administratione hospital.
ita q pro ipso hospitali. et tunc symonia
e. aliud pro administratione. et p parte ipius
administrationis. s. ut det panez pauperibus
et tunc nl spiritualitatis e anexu et tunc no
e symonia. et sic intelligat illa fa glo.
ad hoc q no. de reli. do. ad hoc et de
simonia gsulere. xvi. sequester pos-
sidet. ut no. de sequestra. c. i. in glo.
hoc ideo. gtriu no. de iudic. exquiata
in glo. si ita. So istud ultimu locum
het in sequestratione necria. ut ubi unus
tm se facit sequestru i voluntaria pcedit
alia glo. vel ubi omes faciut sequestru
ut no. p hosti. et Jo. an. in c. ex annata.
xvii si finitur iuridictio procedi
pt tempore feriato. ut no. de iudic. c.
fi. in ultima glo. gtriu no. xv. q. iiii.
placuit. So credo istud ultimu verius
q tenet Inno. de offi. dele. decanus decre-
talis gsuluit. all. in gtriu no ob. aliud
e querere an possit parere gtinacia posset
procede tempore feriato. q primu sibi
gcedit sm denegit de feriis. c. fi. x-
viii. Imperator et rex no pnt gferre dig-
nitates vel prebendas. ut no. xvii di. h.
hinc etiaz in glo. dz imperator. gtrium
no. di. Imperiu in glo. una. So por-
tales non possit conferri nisi heant ex
privilegio. ad hoc q no. xvi q. ultima
in suma et in spe. de preben. in fi. e no
de preben. is cui in pri. in novella. li. vi.
inde. de mre. patro. ptea. xix. si pos-
sidens nomine meo alii tradat possessio-
nem statim amitto eam. ut no. de resti. spo-
liatorum. i. i glo. ut scias. gtriu no. xii q. ii.
quicsis in glo. fa. So amitto in casibus
expressis ut no. Jo. an. sup prima. all. glo.
ut scias. xx. excomicato e iustus metus
ut no. de resti. spo. olim in glo. fa. gtriu
no. q me. ca. cu dilci i glo. que fuerut
So istud ultim ht locum. qn no het
auctatez et ptatem excomicandi qui g-
minabat. vel fuit tm gminatus s tn
non protulit. vel protulit sed iniusti
imputet sibi. qui se reddit talem. ut
no. p Jo. an. in pall. c. cu dilci. q tunc
no est iustus metus. xxi. papa no
pt adiri p simplicem querelaz. ut no
ii. q. vii. metropolitanu in prima glo. gtriu
no. ii. q. ii. siquis vestru. et de appllo. ut
debitus in glo. et si ppter ea. So ultimu
veru aliud falsum. ut etiam legatus
possit adiri p simplicem querelam. ut
no. ut c. siquis vestru. et causis de offi. lega.
c. i. et ita tenet. archi. in c. metropolitanu
xxii in exceptis crimibus q bone fame
platos admittunt layci bone fame. ut
no. ii. q. vii. in suma. gtriu no. e. q. cli-
cos in glo. fa. So intellige ubi i c. cli-
cos q layci i nullo casu possint accusare
s. mali et infames. als ee falsa glo.
si intelligeret de bonis laycis de hoc.

de accusa. c. qui p. // xxiij. si proceditur p modum inquisitionis minores etiam non prelati probato crimine mortali symonia z homicidio priuentur beneficiis ut no. ij. q. viij. in suam. contra no. de accusa. inquisitionis in tercia glo. So. si habes in predicta tercia glo. in officio z beneficio cum copula. secundum quod aliqui habent non est contra si autem habes in officio vel beneficio cum alternatiua secundum quod communiter habetur. tunc dic quod respiciat dispensatorem quia ibi dicit. secundum quod ibi videtur. dummodo sit tale crimen in quo possit dispensari de iudice ... si tibi z hoc sentit ibi Jo. an. super illa glo. tercia. unde verum est quod in talibus pena est arbitraria p modum inquisitionis procedendo ut no. in prima iuxta fi. v. crimine / adde quod no. de purga. ca. cum dilectus in additione forsan per Jo. an. et quod possit priuari beneficio optime probatur de statu mo. ea. que iuxta fi. facit. c. ex parte de testi. z quod no. de ... querelam z de off. ... c. j. se glo. fi. / nec credo verum potius glo. tercia quia non est verum quod in malis duobus non ponatur in plus quam in beneficio vel officio / si dixisset officio et beneficio procedit / hoc est mult. glo. ij. eiusdem c. inquisitionis // xxiiij. vbicumque directe agitur de crimine habet locum c. qui cum quia xj. q. iij. ut no. de do. z contumacia ... veritatis in glo. hic patet // contra no. e. ti. contingit in glo. ij. dicit ibi glo. quod locum habet etiam si agatur ciuiliter // So. ego quod habet locum est si ciuiliter de crimine agitur ut ibi no. archi. secundum Jo. de fant. non ob. alia glo. quia licet dicat quod habet locum si agatur criminaliter non remouet quin habeat locum si de crimine agatur ciuiliter quia ibi non ponitur aliqua dictio que astruat negatiuam de ... super hoc de ca. pos. cum etiam // xxv. omne crimen est ecclesiasticum ut no. iij. q. j. c. ij. in fa. glo. z de offi. de. c. j. in glo. canones et de foro compe. cum sit in glo. fi. contra no. de pur. ca. c. nos inter in prima glo. So. crimen est ecclesiasticum quo ad penam spiritualem non quo ad temporalem ut no. hosti. z Jo. an. de iudi. nouit z c. nos inter z non quod illud dicitur crimen ecclesiasticum quod etiam non leges seculi crimina reputant ut in simplici fornicatione. xxxij. q. iiij. nemo. de hoc vj. q. ij. c. j. dixi. de offi. or. c. j. // xxvj. fama per se non probat ut no. iij. q. iij. §. Item in criminali v. item sepe in glo. ... per famam contra no. iiij. q. iij. // So. primum verum z ex pone in predicta glo. fa. z fame j. argumentorum sine confessionum de hoc per bar. de ribo supra forens z de testi. veniens q. de appel. c. j. xxvij. publicatis attestationibus

dicta meorum testium possum confirmare si impugnatur ut no. iij. q. ij. de iudiciis in glo. tercia et quarta iiij. q. j. §. Item in criminali v. Item si quis testibus in glo. fi. hoc iuxta prin. contra no. e. glo. v. ideo dixi ... So. istud ultimum habet locum qui producuntur super eodem articulo directe de quo in primis articulis actum est ad hoc quod no. de testi. ex tenore z c. ti. testibus in cle. // xxviij. si aliquis dicat conuictus epo et est incorrigibilis post dispositionem, tunc traditur curie seculari xj. q. j. si quis z no. de iudic. cum non ab homine in glo. pe. contra no. s. quod statim post dispositionem de heti. ad aboliendam in glo. tribus // So. in ista ultima glo. supple si adhuc contumax est post depositionem secundum bar. bri. quod hoc no. ij. q. vij. si quis sunt de ... tunc Jo. an. in c. ad aboliendam secundum hosti. quod intellectus bar. bri. est benignior sed glo. verior de hoc ibi per Jo. an. et de illo si volumus // xxix. si alienatur res ecclesie et ex contractu non leditur sed nec locupletatur sed fit locupletior tenet contractus ut no. xij. q. ij. sine in glo. sed non ne contra no. ber. de hiis que fi. a p. ... in glo. probabili et idem ibi vinc. goff. et Inno. secundum archidi. in c. si. // So. secundum eundem quod quod loquatur in satis sibi cau. aut res ... et sufficit quod non ledatur aut res utilis et ... videtur quod sit facta locupletior // xxx. si contractus factus sede vacante ipso iure tenet ut no. xij. q. ij. si quis de rebus in glo. hic patet in fi. contra no. ne sede va. c. j. in glo. vacante So. istud ultimum credo verius secundum Ber. goff. et hu. et vi. tene. archi. in c. si quis // xxxj. episcopus non habet facere de monachis ... sclarem ut no. xij. q. ij. si episcopus in prima glo. contra no. ne cle. vel mo. relatum in fa. glo. // So. primum verius z probatur xix. q. iij. §. conuenientur ut tenet archidi. in c. si episcopus z vide quod no. de religi. do. Jnc. adde quod no. de etatis he. ad audientiam ij. in prima glo. z contra no. recipit quod relatum ut ibi dicit Jo. an. // xxxij. corpus xpi est sacramentum necessitatis ut no. j. q. j. §. sed nondum in glo. ij. contra no. de pe. dis. ... quod ... in prima glo. So. necessitatis est quia homo saluari non potest si sac. obmittat ex contemptu ut no. de ... in pal. glo. // xxxiij. in necessitate cuilibet possum confiteri ut no. in prima glo. alle. §. sed nondum in glo. pe. alle. in varietate prouide procedente contra no. xxxvij. di. ad hec in glo. ... dicit ... glo. aliqui habent ... defectuosam in additione que incipit vel dic et octaua // So. possunt videre signa contritionis ut sicut testes contritionis de se di. j. multiplex z ibi no. de infideli. an possit esse testis in glo. maxime sed non possunt habere absolutionem ut e. di. hiis ... et tunc sola contritio sufficeret ad hoc e. di. quem penitet z per ber. de offi. or. pastoralis

in glo. quo cam et sup ea. p Jo. an. et de cõsue. cquato sup glo fi. p Jo. an. // xxxiii
Iudei soluunt psonales decimas. ut no. xvi. q. i. decime in glo. et de decimis tua. ii. i glo. hoc ideo. // contra no. e. ti. decimis in glo. i. So. soluunt ex caritate et int ee de eo q pceptum eet etiã acatholico prochiã ut no. p Jo. an. ar. i. c. decimis et de usuris quito // xxxv. p quascunq manus ambulaverit et acquisite cquato sint res imobiles cuilibet tenetur solvere decimã. ut no. xvi. q. i. decime i glo. dñi no. // contra no. de decimis pastoralis in glo. ex hoc. // So. istud ultimum comuniter approbatur licet dicatur primum ut no. p hosti. i pal. c. pastoral et p archi. supra dicta glo. dñi no. // xxxvi.
Si epus de consensu canonicorum occupat rem tradit actã. ut no. de or. co. c. ii. i glo. quere. contra no. xvi. q. vi. placuit in glo. se. sinera. glo. ad modum archi. // So. istum ultimum verius secundum archid. in pal. c. placuit et xi. q. iii. primum in maxime ubi platus no satisfacet pot de suo. ad hoc q no. de dolo. et contu. c. i. in glo. pe. de succes. ab inte. c. fi. in glo. no ne. et pce. de reglis iuris. delictum li. vi. vel dic q delictum plati. vel capitulo no nocet. ubi no committitur contemplatione ecclie. ut furtum adulterium. et si aliis nocet in obmittendo. ut no. de dona. c. ii. sup glo. in. i fi. vel in grani dampno non nocet vel i mobilibus. ut no. de sepul. cum liberum sup prima glo. p Jo. an. // xxxvii
pr no pt filio excomunicato comunicare ut no. xvii. q. i. de filia in glo. ex hoc. // contra no. xxii. q. v. de forma in glo. ii. // So. credo q non pt. quia filius subtrahit no pr. iii. c. quoniam multos. xi. q. iii. et ita dixi de pre sicut de filio si intellexisti de dictis ad audiam vide de sen ex inter. // xxxviii
papa dispensat ita notum continencie. quia eius auctoritas intelligitur excepta. ut no. xxviii. q. ii. s. tum ergo in glo. ii. contra no. xxv. q. i. dispositum sunt quidem in glo. hic indet. s. iuxta fine et de statu monachorum ad monasterium in glo. fi. // So. consultius e ne dispenset si tm dispensat pt et valet ut solvit Jo. an. in cõmentibus sic ergo actus limi. et semel deo de reg. iur. li. vi. va
... famis licitum e ydolatrici. // xxxix
ppter necessitatem ut no. xxxii. q. iiii. sicut sanctus in glo ii. // contra no. de iudeis quia sit in glo pe. // So. in summa famis necessitate cum orone et ... ydoli pt ydolatricis vesci ad sustentacionem tm quia necessitas etc. ut no archi. secundum goff. in pal. c. sicut sanctus licentia vxoris pt cat
xl. si vir intrat monasterium ...
// xxxix ppter necessitatem famis licitum e ydolatricis vesci. ut no. xxxii. q. iiii. sicut sanctus in glo. i. contrarium no. de iudeis quia sit in glo pe. // So i summa famis necessitate cum orone et execratione ydoli pt ydolatricis vesci ad sustentacionem tm quia necessitas etc. ut no archi. s. goff. in pal. c. sicut sanctus

// xl si vir intrat monasterium sine licentia vxoris pt exire ante pfessionem. ut no. xxvii. q. ii. c. ii. in glo. fi. // contra no. e. q. c. se. in prima et sa. glo. // So. credo q si vxore ignorante et no consentiente ante vel post intraverit potest exire de conu. coniuga. quidam et tuus plus placet quia non tenet ingressus ut dicit archi. s. Jo. de fin. sup pal. glo. fi. et sic intelligitur illa glo. contrarium loquitur qn ht ratum quia saltem valebit ut exeat. et unde q no. de con. con. excepte allatis fi. glo. ii.
// xli. pronus pntat platum et no alios clericos. ut no. lxiii. di. principali in glo. s. queritur. et de offi. vica. postulasti in glo. i. et vi. q. v. c. i. in. glo. et de filiis psbr. apposuit in sa. glo. // So. credo solum platum patronum pntare nisi a principio retinuisset sibi et etiã ius pntandi alios clericos pbendatos. quia stricta e interpretatio facienda contra pronos ut no possint nisi q gratiose reservatur. xvi. q. ultiã. de pie mentis et. c. se. et de iure patro. preterea Intelligo de plato hente clericos no ut collegium. alr hret locum .c. nobis de iure patro. quia illi eligent et honestius asensus patroni postularetur. fateor tamẽ q ipo iure. accipiuntur ius pronatus in hiis que sibi conceduntur a iure. ad hoc q no. de con. di. prima si quis basilicam in glo sa et probatur de testi. significaverunt tene q dixi in. c. postulasti. // xlii. in baptismo no dz obmitti pnomẽ ego ut no. de con. di. iiii. in summa. contrarium no. e. di. multi. in sa. glo. // So. non dz obmitti. si tamen obmittitur nichilominus eet baptisatus. quia i forma no invenitur nisi euntes docete gentes. baptizantes in nomine pris et filii et spus sancti. ut ar. c. finali. et de con. di. iiii. ppter. et de baptis. debitum. de hoc e. ti. c. i. // xliii. snia lata p falsos testes et p falsa instra. tenet ut no. de probationibus licet in glo. sa. contrarium no. de exceptionibus cum venerabilis in glo pe. // So. secundum hosti. ibi sup glo. pe. nullitas respicit veritatẽ. et q dicitur tenere respicit pnunciationem cui statur donec veritas apparebit. de biga. nup. // xliiii. vicarius epi no ht ordinariã. ut no. in c. pla. vi. c. ii. in glo. pe. contrarium no. de offi. or. qm in quarta glo. // So. istud ultimum verum hodie. ut probatur de applõ rõana i glo sa. li. vi. // xlv. causa usurarum e causa spiritualis. ut no. de iudiciis si anm i glo. ide septenio. li. vi. contrarium no. e. ti. dispendiosam in glo cum repetuntur i cle. // So. istud ultimum verum q e ecclesiastica no spiritualis. ut no. p Jo. an. sup pdcã glo. et septimo ideo glo. loquitur caute i. c. ex litteris. de iur. iura. dũ dicit q spiritualis
// xlvi. canonicus suspensus ab offo eligere non pt. ut no. de consue. dilectus. in glo. suspensus et probatur

de electiõe. tu3 vnitoni̅ et q ibi nõ i glo
nõ. q ɔtrã nõ xxviii di. p̄sbiterum
in glo fa. So. p̄mi ver3 nõ obstat. glo
fa. qma intelligit̄ qñ suspensus ē ab
officio sacerdotali tm̄ ut ibi sentit
archid. in textu et expresse glo. // xlvii
ɔferre bñficiu̅ ē ordinis ut nõ. de ɔsue
tudine cu̅ dilcus in glo. suspensus vᵗ p̄tea
ɔtrã nõ. de electiõe transmissam i ultima
glo. et xxiii q. i. audiuimus in p̄ma
glo. So aut̄ hēt̄ respectus ad ɔferente̅
aut suscipiente̅ p̄mo tam̄ ē iurisdictois
z sic intelligant̄ ɔtrãs glo. so loco alle
gatꝭ z sic probat̄ certum ē q mulier
nõ ē capax ordinis. depenitꝭ zre no
na z tam ɔfrat bñficia. de ɔcessi. p̄ben.
cu̅ dilca. So tam̄ ē ordinis z sic intel
ligat̄ p̄ma glo. z ideo notanter appo
nit i glo. vbum ɔcedere et etiã hr̄e
z probat̄ qma bñficiu̅ dat̄ ppt̄ officiu̅
lxxxi. di. eos. z. c. sequi. et de rescriptis
c. si. li. vi. // xlviii. canonici ɔtemp
nentes aliquē pntatꝭ in eligendi
ꝑsonam ut nõ. de postu. p̄ꝑgatum
insi glo. hic p3. ɔtrã nõ. de elec. boe
ii. i fine p̄me glo. So. istud sedm ē vm
satis ē q cassetur electio admissam ɔtepti
ut nõ ibidem et hoc tenet z Jo. an.
// xlix. in electionibꝫ etiam infelozz
a papa. due ptes canonicoz debent
ēē pntes. ut nõ de electionibꝫ. lici. i glo.
pe. ɔtrã nõ. e. ti. cu̅ nobis olim i glo
mi quid. So. cu̅ vacat etiã. debent oēs
vocari et ibi sint due partes ut i p̄ma
glo allegata. z q nõ. de cleco. egro. c.
vno in glo. z sic nõ. li. vi. si eni̅ nõ
venerint z instat tempꝫ eligendi
sufficit q faciat maior z senior pars
ē de pntibꝫ ꝑ ex quo alie sūt legitime
citate et sic intelligat̄ fa glo. ad
idem q nõ. e. ti. bone in glo. sinitati
eo. c. etiã ii. i glo. plus dicit p Jo.
an. z ɔstitutoꝝ cu̅ oībꝫ i glo. p̄ma
que dr̄ ɔtrã ad glo. pe. de hijs que
fi. ania. p ca. c. i. tenet ibi Jo. an. qꝫ
debent ēē due partes notadoz si aūt
nõ venerint tunc pntes procedit etiã
vnus ubi ē neccitas et utilitas. q etiã
in vno remanet. ius de postu. p̄ ꝑgratu
et inde q nõ. de no op. iii. c. ii. si
nbo. obiꝫ vᵗ quod eius p Jo. an. z de reꝝ
p. c. vno sup glo. quod si madaret̄
sit i sua in nouella. li. vi. z q nõ.
de tempꝫ. or. si archiepus i glo nõ. q
est de offo. or. i irrefragabili. sup glo p
decani // Quinquagesima. capud
collegij non ē de collegio ut nõ. de
elec. tam in p̄ma glo. ɔtrã nõ. de
rescriptis eam i glo. ar. q de ɔcessione
p̄bende pꝫ electam in glo. ut erat.
So. nomine collegij uel capituli nõ.

includit p̄latꝰ nisi quandam largissiaz
locutionem ut nõ. de eta. z qua. ut hig
in glo cathedralis ultra mediu̅ in dec.
et p Jnno de p̄ben. tuu̅ nõ ignores uel
includit tm̄ quantu̅ ad ɔputacioz non
quo ad ɔgregationem ɔplendam ut nõ
de sta. mo. ne i agro. ꝯ. rursus in glo.
in eluso nõ ob. q nõ. de elec. c. i. // li.
electus ɔfirmatꝰ añ ɔsecrationem hēt
plenam administrationem ut nõ de elec.
nosti. in glo p ɔfirmatꝰ. ɔtrã nõ. e. ti. cu̅
i cunctis tam̄ eiuꝫ. So glo. c. nosti. re
spicit. illa que sūt iurisdictionis. dum
dicit plenam administracioz. glo. ɔtrã
respicit illa que sunt ordinis dū dicit
pleno iure hr̄e etiam ꝓlucione. e. ti.
transmissam // lii. excoīcatꝰ non
debet intrare. etiam alis oībꝫ exibnt
ut nõ. xi. q. iii. sicut apli. in glo. ergo
ɔtrã nõ. i. q. i. qui studet i glo arguu̅
tum expressum in fi. So aut uult in
trare stando in diuinis z orando cum
alijs z tunc non admittat̄ z sic intelli
gunt̄ p̄ma Jura z de sen. ex. in p. et
q ibi nõ sup illo orando p Jnno. hosti.
Jo. an. et e. ti. c. ii. in glo. ds in cle. q
c. optime facit in fi. aut p se solus
z forte non prohibet̄ z sic possꝫ intelli
glo. ɔtrã. uel cu̅ alijs ad vbum dei au
diendum. de sen. ex. c. responso ergo non
p̄mittem aliquem excoīcatu̅ i gredi
etiam aliquo tam̄ q nõ dz aliquis
intrare etiam nisi gra orandi domꝰ
eni̅ oracionis ē. xvi. q. ultiã. et hoc di
ximus de īmunita. ec. cu̅ in etiã z e. ti.
dicit li. vi. ꝗ cu̅ excoīcato nõ debemꝰ
orare. ut ꝫ ergo nõ admittat̄ ad hoc
q nõ. ne cle. uel mo. c. ii. i fi. glo. pe.
li. vi. ad hoc q nõ. de exceptionibꝫ cu̅
inter i glo. ar. de sepl. sacris. et q nõ
de uita. z honesta. cle. c. i. sup glo. fi.
i fi. nõ ob. c. responso. q ibi nõ dic
in etiã ꝗ apud etiam vide ibi // liii.
electio facta post z contra appellacioz
ē cassanda p sinam. ut nõ. viii. q. i.
lz ꝗ i tertia glo. ꝗ z probat̄ de elec.
ɔsideramꝰ. ɔtrã nõ de appel. ɔstitutus
ꝯ. in glo. fi. So. si fca ē pꝫ appellacꝰ ut
nõ eligat̄ contra p̄uilegiu̅ ecclie uel ex
mxta cā semp appellꝫ hoc facit q ubi etiã
ēēt annullanda p sinam. modo pꝫ applōz
erit nulla s̄m hosti. in c. cu̅ nobis oliꝫ
de elec. z Jnno. in c. auditis. ɔtrã tm̄
dicit ɔpos. z ponit Jo. an. e. ti. bone ꝯ.
sup glo pe. ꝯ c. ɔsideramꝰ i p̄mo loco
non erat decretu̅ q tunc ē anullāda
ut dicit Jo. an. i. c. auditis sup i. glo.
et credo q debemus expone cassamꝰ
ē. c. ɔsideramꝰ a. cassam z irrita. nunci
amꝰ. pntacio autem facta ɔtra z pꝫ
appllōz bñ valꝫ ut de iur. patro. pastoralꝫ.

lvii. publicato scrutinio in postulacione
nequiverit narrare postulantes. ut no.
de postu. bone ii. in glo. ideo dic et c. pe in
glo. i. et c. ultimo. et de elec. publicato in glo.
fi. contra no. xxviii. di. de siracusane in glo.
fi. So. istud contra teneas. et vide per Jo. an.
in pal. c. publicato sup. glo. pdcam. uel ut
inira vivibus concedemus. dicit ipse loquitur in
solempni postulatione que tribuit Jus et
in qua de servari forma. c. quia propter secundum
Inno. et compos. Istud contra Jn. no. solempni-
tate. no. Jo. an. in. c. publicato uel ubi
per postulatur consensum et unitum postu-
lantium et postulati constituatur spirituale con-
iugium quod pt ee in suo tamen notato de transl. c. fi.
in glo. fi. tunc non variabunt et in tamen no.
de elec. in tantis in glo. fi. // lv. abbas pt
dispensare cum monacho. ut intret reli-
gionem equalem. ut no. de regula. non est
in prima glo. contra no. xvi. q. i. sicut crat
in glo. pe. dum dicit quod pt transire de
licentia abbatis. de monachali ad here-
mitarum que est nimis stricta. xix. q. ult.
§. eos. et quod no. xvi. q. i. qui intrare et sic
non solum ad equalem. sed etiam ad minus
strictam. So. dicit Inno. de renunciatione
c. fi. ubi scripsi. et adde quod ibi no. de novo
ope specuh. quod de licentia sui abbatis et
epi pt transire ad equalem et laxiorem
tenet Inno. de regula. significatum per illud
c. et epm dispensare ut transiat ad minorem
hosti. tenet quod de licentia abbatis etiam ad
minorem. in. c. no. est c. et istud in. vii. cum
ea. quia sine ea solus papa pt ut
sentit glo. agno de preben. cum singula in
glo. ut si trilicant h. vi. et dic ut ibi
salvo quod hes de extes. pla. c. uno in fi. e
h. Item propter infirmitates uel emitates
labores dispensat abbas in remittenda
regula. ita quod stent in celula infra septa
mon. xx. q. ultima. c. fi. et de statu. mo-
na. ad monasterium in refectorio. ubi no. lvi.
veritas Justicie propter scandalum deseri debet
non est ut no. de renunt. n. §. gravi in glo.
pronuit et de tempore ordi. sane in pe. glo.
contra no. de reglis Juris qui scandalizaverit
in glo. fi. So. istud contra tenendum est
in veritate Justicie a Jure positivo inposite
sunt quo dispensari pt. Secus si a Jure
naturali et indispensabili ut dicit glo. in
pdco. c. qui scandalizaverit et quod similiter
dicit glo. fi. in fi. in pdco. c. sane // lvii.
omnes minores ordines simul pt quis
recipere nisi consuetudo repugnet. ut no.
de tempo. or. de eo in glo. fa. contra no.
per Jo. lxxvi. di. c. iii. et lxxvii. di. c. tunc
in tercia glo. ubi dicit quod omnes simul con-
cedi no possunt nisi dispensatione uel nisi
consuetudo. secundum contrarium tenetur dicit tamen
hosti. quod prima tonsura et quatuor mi-
nores non licet conferre hec no. in c. de eo
// lviii. Nomine superioris uel maioris
intelligitur proximus superior ut no. de

de supplen. ne pla. c. fi. in glo. prima. contra
no. xxviii. di. mili. in glo. fi. ubi dicitur
quod papa // So. regulariter nomine superioris
intelligitur proximus in supplenda negligentia
et appellat. fallit in casibus ubi exprimitur
quod papa intelligatur et per papam appellatur
de Jur. patro. nullus sive uel dicit quod aliud
est appelle. et tunc facit proximus superior et
de illo intelligitur. aut est dare. Jnstans quod superior
dare debebat. et tunc intelligatur papa
nisi in casu negligentie. quod tunc Jus transfert
in proximum superiorem. de supplen. ne pla.
licet et c. fi. et de conces. preben. c. ii. ut
no. per hosti. et Jo. an. in pall. c. nullus
et de renunciatione admonet et de elet. cum
ecclesia. et ibi no. et eo. ti. si religiosus
in glo. debito modo h. vi. et adde quod no.
de re. ec. non alie. c. ii. in glo. ut dice-
bat in fi. in cle. Et in nomine superioris
uel plati intelligitur proximus de elec.
c. fi. in cle. et quod ibi no. et ne. cleri. uel
mo. c. ii. h. vi. sup. verbo plato in novel-
la. et vide de sen. ex. quod periculosum in glo.
pe. h. vi. et vide in ultimo. c. cum arbitrario
// lix. si quis monachus intrat stric-
tiorem regulam non petita licentia
non est revocandus. ut no. de regulari.
in glo. sufficit. contra no. de eta. et quali.
intelleximus in glo. ii. So. hoc teneas
secundum Inno. et Jo. xix. q. iii. mandamus
et primum no. verum. quia saltim debet pe-
tere licet non obtineat // lx. aliquis
non compellitur ad arbitrium suscipere. ut no. de
offi. dele. pastoralis in glo. sit petat in fi.
contra ve. notatur xi. q. i. sicut enim in prima gl.
quia peccaret si non reciperet ut ibi et
quis prohibendus est et compellendus ne
peccet. ii. q. i. si peccavit. xxxiii. q. ii.
quicumque de Judice nomit. So credo. quod
regulariter non compellitur recipere ut in
prima glo. nisi sit talis de quo magis
credatur. quod possit componere. et sciat melius
arbitrari quam alius. tunc debet recipere de hoc
constet quod aliquis al. no compellitur ad peccan-
dum. et dic ut no. xxii. q. i. c. fi. et quod ibi
no. in glo. fi. et q. v. hoc videtur in fi. g.
se. et in pall. quicumque in glo. ii. et nisi
sit arbiter Juris. ut no. de offi. deleg.
suspicionis in tercia glo. // lxi. coniugati
simplicia beneficia possidere non possunt et sunt
eis privandi. ut no. de clericis coniuga. tum
decorem in glo. fi. q. c. aliqui habent
de clericis no. re. contra no. e. ti. de cle. con-
c. i. in prima glo. et de cle. no. re. c. fi. in
glo. fa. ubi patet quod sunt Jure privati
So. aut querimus de beneficiis cum uxo-
ratione habitis et tunc ipso iure illa va-
cant sic intelligo ultima iura in contrarium
allegata. aut de habitis post uxorationem
et tunc privantur per sententiam sic intelligo
c. diversis. e. ti. et glo. c. cum decorem

et hoc credo quod epus contulit in titulum
et nomine elemosinarum uel prebendam tamen
ratione alicuius beneficij uel non ratione consuetu-
dinis dispenset epus ut no. xii q. i.
quia tua in ii sup tercia glo. per archi.
xxxii di. placuit sup glo. fi. et in
comento decre. Johannes de cli. qm
in prima obiectione // lxii. Nomine pbe.
intelligitur beneficium uel canonia uel quod
spirituale ut sentit Jo. viii q. i. apostolica
in glo. ibidem dum dicit prebendam autem
potest habere in eadem ecclesia si est licitum hoc
e. ti. ad hoc. § ut. c. ad hec dicit beneficium
contrarium no. de consti. cum accessisset unde licet lis fuit
preben. cum in ecclesia. li. vi. So. nomine preben-
de subintelligitur canonia si est illi annexa
et vide quod no. de preben. c. fi. sup verbo
extendat in nouella et per archi. xii q. i.
§ si ergo et de preben. cum de no. li. vi. nomine
beneficij quantum ad symoniam committendam
intelligitur sine prebenda sine aliud beneficium
i q. ii. ex multis. cetera medium ut no.
ber. de rescriptis postulasti in glo. fi. ubi tamen dicit
est inter impetracionem ad prebendam uel ad
beneficium ut no. de preben. ei cui in fi.
glo. tercie li. vi. et in fauorabilibus ut patet
priuilegiis nomine beneficiorum intelligitur
et prebende et beneficia maiora et ma-
iora. de ibo si. tua et adde quod no. de ris
mis. c. i. in prima glo. li. vi. // lxiii. me-
rus executor non potest recusari de appel.
nouit et ibi in glo. fi. contrarium hos. et no.
de offi. dele. sup questionum § cum autem in glo.
simple. So. ipse et in ipse dicitur merus ex-
ecutor ut primo tamen non recusetur ut
in c. nouit. fo. tamen ut no. in pall. c.
sup questionum ii. in principium in glo. executor
ut sit primus executor merus et purus
sine qui non recusatur. fo. sit execu-
tor referendarius i. auditor ut pall. c.
sup questionum § unde si recusatur nisi sit
datus partium consensu ut dicit hosti. et Jo.
an. de offi. dele. pastoralis sup glo. ad
intelligendum in addicione magna § si
vero merus // lxiiii. si dubitatur de
mandato simplex est de ratu cauen. ut
no. de offi. dele. coram in prima glo. contrarium
no. sm. epi. azo. communiter approbatam
sm hosti. de procur. c. i. in glo. prima
So. aliud est dicere se uelle probare et
aliud est probare / primo tamen loquitur glo.
primo loco allegata. secundo tamen secundo loco
adducta quia non sufficit dicere nisi probet
de conces. preben. cum sup / uel dic quod glo. in
c. coram allegando dicit ut ibi dicit
Jo. an. // lxv. sententia lata ab excomunicato
colorato non tenet ut no. iii q. vii.
§ tria. § verum in glo. ecce contrarium no. de
re iudi. ad probandum in glo. i. et xxiiii
q. i. in summa. So. aut loquitur in sententia
excommunicacionis aut in aliis sentenciis primo
tamen non valet secundo tenet et dicit contrario
in pal. summa // lxvi. ad papam soluz
appellatur obmissis omnibus mediis ut no.
de offi. lega. quod translacionem in glo. contrarium
no. in e. ti. c. i. in ii^a glo. So. potest intelligi
primum c. primum quod propter appellacionem intel-
ligatur immediatam et nullo medio obmisso
quia appellabatur a suffraganeis cantuarien. ecclesie
ad archiepiscopum cantuarien. et ibi de appellacione non
erat dubium sed solum de simplici querela
quia priuilegium videbatur solus ipse ut ob-
misso medio appelletur ad eum ii q. vi. me-
tropolitanum et de appel. si duobus et ibi no.
/ uel dic et quod ad delegatum appellabit obmisso
medio ut sic ipse non excludatur. Ita tenet
Jo. an. sup preallegata glo. c. quod translacionem
et idem communiter in spe. de appel. § nunc tractemus
§ et inquid
// lxvii leprosus repelletur a dignitate
obtenta ut no. Jo. vii q. i. in summa contrarium
dicit ipse Jo. de clericis egroto [egro] ex parte in glo. i^a.
So. primum non est verum quia bene repellitur ne
administret in actu et sic tali modo potest dici
repelli sed bene remanet platus in habitu
ut tenet Jo. an. e. ti. tua ibi plene no.
// lxviii propter paupertatem ecclesie epus suis
sumptibus visitabit de censi. venientes ad hoc
bene in glo. fi. contrarium no. x. q. iii. illud te-
i. c. in te alegate ibidem loquitur in nunciis
sedis apostolice ut tenet archi. in pall. c. d.
// lxix. mater non potest tradere filium reli-
gioni cum eum non habeat in potestate ut no.
xx. q. i. addidistis in fi. glo. contrarium no.
e. causa q. ii. c. i. in tercia glo. ubi dicit quod
eque est in potestate matris sicut patris quan-
tum ad ultimam causam. So. hoc ultimum verum
quando tamen mater superest sed si uterque parens
tunc in potestate patris tantum ut ibi dicit bar-
bri. in talibus. de hoc per Jo. an. de regulis iur. cxy.
// lxx. Si petuntur iura episcopalia et non
specificantur intelliguntur de illis que habes
de iure com. de offi. or. conquerente ut est
no. in prima glo. in fi. contrarium no. de religi-
do. constitutus in fi. glo. penult. ubi dicitur
quod eciam veniunt que sunt constituta ex pac-
to uel consuetudine / So. illud ultimum habet locum
quando petitur census qui succedit loco iurium
episcopalium et pro iure episcopali sicut in c. constitutus
ille census petebatur. Sed fat. habet locum
prima glo. ut ibi soluit Jo. an.
// lxxi. Quod confirmatur datur ut no. de
transact. veniens in tercia glo. contrarium no.
de rescriptis c. i. in glo. tercia li. vi. de conces. p.
quia in glo. quarta. So. aut aliquis confirmat
ex officio voluntario aut necessario primo tamen
pone exemplum in aliquo qui videt rem suam
obligatam qui se subscribit et confirmat et
procedat primum dictum secundo tamen non nisi papa
qui certam sententiam confirmat et sic intelligatur
contraria ut no. per Jo. an. de transac. ex litteris sup
glo. fi. Quod dico de certa sententia recipio ex
notatis in pall. c. veniens et de rebus ecclesie
non alie. si quis presbyterorum in § uel quod confirmat
donat ubi precedit donacio confirmacionem
ut quia dicit donamus et confirmamus / secus
si confirmacio precedit donacionem ut dicit Jo.
an. licet hosti. de eo qui mit. in pos. c. i.

in fi. sup ubo patrocinio. no tam q pelatoz acquirit Ius dignitatis uel plature s ofirmatonez executiu ut no. lxiii di. in in glo pma.

lxxii. nouus census imponi uel vetus augeri etia de auctc supioris non pot ut no de transact ptea i. in glo. ba. gm no de cens. prohibemus in tertia glo. i fi. So ex noua iusta z roabili causa potit augeri. z sic intelligat gm fm ut no e ti. significauit in glo fi. ut pote quia paupertas eius eu debet hoc exigit caplo osentiente et Iudice sup hoc auctorizante fm hosti ut no p Jo. an. de pact. cu clici. super glosa finali.

lxxiii. onicta psona non audit nisi i factis puatoz ut no de postulando. c. ii. in glo. ii. gm no de of. offi. dele. coram i pma glo. So pma glo loquit quatu ad leges que no habent disponere de psonis clericoz. de Iudic. clici cu otor. uel ibi refert se quatu ad monachos s alii clici seculares eiusdem ecce et pro ecclia sua inter onictas psonas numerant ut in ba glo. gra. z no de prescr. ad. c. i. in pma glo. i fine.

lxxiiii. alti stipulari uel pacisci nemo pot ut no de prescr. ostitutus in pma glo gm no i. q. ii. quotiens in quarta glo. in fi. So illud fm ht locu de iure canonico ut ibi dicit glosa

lxxv. traditio de rebus ecce p metu non tenet ut no q metus ca. So tene pma glo. tamen veriorem ut tenet Jo. an. in pall. c. albas. lxxvi. prelato equipat tutori. ut no de in integ. restitutis in quarta glo. gm no. v. q. iii. c. fi. i fine pme glo. So. dic q equipantur s no in omnibus ita intelligant glo. et no. Jo. an. sup pall. quarta glo. vide de elect. ts cum. i pma glo. de qua potes ofirmare otrarietate. adde q no de tn sact. otingit in textu. z quo xpus e dns rez ecclesiasticaz. et sunt platoz quatu ad amistratoz z pauperz quatu ad sustentationem xvi q. i. gm. vide de ubo. signi. cu ca. melius de ca pos. cu sr. fz osti. z Jo. an.

lxxvii. prescr. no pt ee infamis. ut no de Iudic. cu deputati i glo. pma. gm no de iuramento calup. Impatorem in glo fi. So fm leges infamis potit ee prescr. ut i ista ba glo. gra. ut dicit hosti. in c. cu deputati & in c. Impatoz videt sub dubio forte uel de pua infamia loqt uel ubi no psinam e infamis uel ad negocia no ad ecclesiasticaz causam. ut ibi no Jo. an. z vide iii. q. vii. c. i. in glo. ba z l. di. ccidens in glo. finali.

lxxviii. epi laicis omittut causas mere ciuiles etiam inter clicos intelligo ut no. de Iudi. de ciuitng in glo. ba ut xcvi. di. bene quide in glo. ac q cu que glo. e ibi ad modu archi. gm no de foro ope. significasti in glo. hic expresse. vs s nunquid pt. So. aliud e delegare et aliud prorogare pmo tam pt ut in pma glo. so no ut i ba glo.

et io e diuisitas quia in delegata appellat ad delegate in prorogata ad ordinaria ad supiorem ut no. Jo. an. sup pall. glo. c. significasti. z i delegata procedit nomine z vice delegantis. de officio delegati sane. ii.

lxxix. clicus qui osentit in Iudicem ecclesiasticu non suu non dz parere cum uel hre pena. c. tercio inolita z c. placuit. xi. q. i. ut no de foro ope. significasti in glo. fi. vs. non credo nisi vellet epus primus in eius odm hre ratum sntam altius epi ut ibi no. gm no. xx. q. ii. si aut in pma glo. So. credo q si ad ecclesiasticu Iudicem no suu trahit q posset puniri in tae amissione. ut in glo. c. si aut. s si ad Iudicem laicu non suum puniet z in aliis penis puatoz coms z bonis cloci ut i. c. inolita z c. placuit. et q so. tam offendit vniuisitatez Iurisdictionis ecclie Inpmo spem tantu ad pmu. xi. q. i. placuit. so ad fm. de his que fi. apla. cu aplica. z adde q no. i. in ontetate centesima. xxvi.

lxxx. Tnio ad carnes comedendas dies finit po cena. ut no. de feriis. c. ii. i ba. glo. gm no. de ose. di. iii. c. i. glo. ba. ubi dicit q finiat i media nocte. So. credo pma glo. veram vnde post cenam i ante media nocte non debent comede. qn sequit dies phibita nec excusat osuetudo. quo ad culpam. ut in iii di. denicz et ibi no in glo. quod est

lxxxi. expense utiles facte in lite deducende sunt. ut no. de do. et otu. fine in magna glo. vs. z no. gm no ii. q. i. Inpmis in glo. de expens. So. utiles z moderate restituunt s no utiles tm. vide p Jo. an. i pall. c. fine i pdco vs.

lxxxii. pmo contra epm osecrante datur actio pro dote ecce osecrate si e solu mo de pprio. so contra patronum ut no. de osecra. ecc. uel al. cu sicut in glo. gm no. de ose. di. i. nemo ec. i penultia glo. So istam vltima glo. credo vera. ut sentit hosti. et Jo. an. i pal. c. cum sicut

lxxxiii. Interdictu vti possidetis dat Int duos qui dicit se possidere ut no de ca poss. cu dilcus in glo. pma. gm no. de pbationibo. l. z in glo. bn tam ca pn ubi dicit q datur Int eum qui non possidet s inquietat. So illud vltimu tene ut ibi dicit Jo. an. ubi vide

lxxxiiii. camdep fit po ltrinaz recusatoz cassabit si appellatu fuit. ut no de pbat. qm o. in glo. z sic patet gm no. ii. q. vi. quotiens epi in glo nota z iii. q. v. c. suspecti i glo forte. ubi appet q no e ncce appellari q epus cassat si fit po recusatoz sicut si po applor. So cdo istas duas glo. veras z no e ncce appellare n pmittaret recusatoz no esse admittenda q tuc dz appellai. ut na. lite no otes. attedens. l. z de appl. nonit ut si tacite illa recusatoz repellat pcedido ad ultiora. de appel. expte. ii. tuc bene est

nūc appellare uel pendente recusacōe
si procedet᷑ sup pncipali recusante nō
gleciente tacite uel expresse· nō valet
eciam sine appellacōne, ut ī istis duobus
casibus glo· ho allegatis· phoc facit qnō
de appel· sup rubrica et· e· ti· ltima sup
ūbo assignata in nouella li· vi· licet Jno·
dicat se non legisse nō· nō de ap· cum
spali sup ūbo Judicem· ad finē adicōnis
p Jo· an· adde q nō· de offi· dele· suspi=
cōnis in· ₇ se glo· fi·
lxxxv· ubicumq̄ relinquit᷑ arbito
iudicantis· q̄ nō ē detmiatū ī Jure· tūc
abeo quod imponit᷑ appellat᷑· ut nō de
accusa· super hijs in glo· hoc ē gnāle
gtrā nō· ī cle· pma de Jure· patro· in
glo· gtor· s·, So· ibi qn relinquit᷑ cō=
sciencie· uel licet non debeat appellari
si tn̄ appellat᷑ et Judex aquo ē nō deferat
tam iudex adquē recipiet et emēdabit
si aliquid erit emēdandū· ut q̄ male
fuit arbitratus ut nō in pall· cle· similē
q nō· de appellante inotorio crimoso· ut de
appel· romana· in glo· ergo notor· li· vi·
et adde q nō· de confess· c· i· ī glo· fi· e· li·
lxxxvi· clīci nō tenent᷑ ad instruc=
cionē iuriūm· ut nō· xvi· q· i· § nonaz
in· l· iuxta· gtrā nō· de imunita· ecc· nō
minus· in glo· pe· So· pmū teneas ut
ibi nō· Jo· an·
lxxxvii· Jn notorijs fuat᷑ ordo Ju=
diciarius ad sinam· s nō quo ad alia· ut
nō· de diuor· porro in glo· pma· gtrā nō
de iure· iura· ad iuram· iij· quia ē quo
ad citacōnē· ut nō ibidem· So forte q
citacio fuciēda contra ī etam· ut si tollat᷑
statutū notorii gtra libertatē eccīe ut ī
nō in· c· que lotharius parthi· ₇ Jo· an·
in· c· ūra de cohita· cle· sup glo· ad intel=
ligenciā· in ha colupna· & citacio ₇ s
sunt qui dicunt· lxxxviii· proteme=
rario iuramēto ex deliberacōe facto ut
nō· glo· de iure· iura· tua nos in glo·
ha· et q nō· e· ti· quanto in glo· fi· ₇ c·
tua· ij· in pma glo· dat᷑ pna vinius
anni· s gtrā᷑ et tenet glo· xxij· q· iiij·
qui sacramento· So· tene q ponat᷑ pena
septem annoꝝ ut ī isto gtrio nō si ar=
bitraret᷑ sacerdos Judex melius q pot
xxvi· q· ultima tempa de pe· di· i· mē=
suram et q nō· di· iij· sūt plures ī glo·
s ui nquid ₇ vide q nō· xxv· di· § al· ca
demū· in fi· glo·
lxxxix· Condicio que de sui nā in est
non facit gtractū gdicōnalē· ut nō· viij·
q· iij· in summa· ₇ nō· de elect· sighcaſti
in ha· glo· ₇ de ser· nō· or· cohibentes ī ha·
glo· ₇ de resti· spoli· olim· j· in glo· ha· gtrā
nō· de electione· c· ij· in glo· eligo illū li·
vj· So si apponat᷑ ₇ exprimat᷑· nichilomin᷒
facit gtractū gdicōnale; s si nō apponat᷑
s relinquit᷑ disposicōni Juris cōis sic dispo=
nentis et petit᷑ sic fieri non censet᷑ Jus
c· i· in glo· finali· eodem li·
Nonagesima· sup excepcōne litis
gtestat᷑ ut nō de appella· interposita ī

glo· pe· gtrā nō· de offi· delega· prudenciaz
in glo· exloco· So· tene q in ista glo· illud
alle· dicit᷑ in fi· que fuit addicio in tercia
xci· nō valet matrimonium illa
cū hētica substitucōne si efficeret᷑ xpia=
na· ut nō· de gdic· appo· c· fi· in pma glo
gtrā nō· xxviij· q· i· non oportet· So illud
ultimū verū aprobat᷑ de hētici· dcinit· li· vi·
xcij· nō tenet monachatus si appoit᷑
gdicio que sit g· ut nō· de gdi· appo· c· i·
in pma glo· in fi· ₇ qui clerici· uel no·
Jnfirmitate in tcia glo· gtrā nō xxxij· q·
ij· solz gtrā in glo· ampe· So· tene· illud
ultimū ut nō p Jo· an· in palle· c· fi·
xciij· Si ignorater aliquis ordinet᷑
ab hētico pso dispensat᷑ secū· ut nō·
ix· q· i· in summa· & si ignorant᷑· gtrium
videt᷑ nō· e· q· c· ij· in pma· glo· ubi sine
scienter siue ignorant᷑· So· aut ē hētica
psīus qui ordinat· aut ē hētico pas
symoniacus pmo tantū loquit᷑ p all· sua
ho tantū alia glo· ut ibi nō· archidi·
xciiij· Jrregularitas gtrahit᷑ ex uolūtate
faciendi homicidium· licet nō ferit· quia
non potuit· ut nō de pe· di· i· periculose ī
glo· fi· gtrā nō· de homici· sicaliquis in
glo· So illud gtrā tene reglr̄· ē vera illa
glo· fi· ut probat᷑ xv· q· i· c· finali
xcv· sinā diuorcii etiā nulla facit
prolem illegittimā natam in facie eccīe
gtracto· ut nō· qui filij· sint le· p venera=
bilem in glo· ₇ sic gtrā nō in glo· seque·
So· dic ham glo· verum qn post phibicōz
cohitauit et suscepit prolem uel dic q
aut appet nullitas in se· quia ibi ē intol=
lerabilis error· ut de sen· et re iudi· c· i·
de sen· exco· ptuas· et· e· ti venerabilibus
li· vj· tūc nō excusat᷑ q ect ignorancia
Juris· aut nō apparet in se· s probat᷑
postea q p falsos testes uel Jnstrumēta
ut de ex cep· cū venerabilis et tūc excu=
satur et hz locū pma glo· quia est
ignorancia facti· de regu· iuris ignoz=
zancia li· vj· facit q nō· ī pall· c· tuz
venerabilis ₇ de prīuga· inil· signifi=
cantibus super· glosa
xcvi· nō ad est gra spus sci nec gfert᷑
in sacramēto matrimonij· ut nō· i· q· i·
quid quid ī uisibilis in pma glo· xxxij·
q· ij· cōnubia honorant᷑ in pma· glo· de
symo· cū in eccīe in tercia glo· qm̄ mathei
accu· po· c· pe· in glo· ha· gtrā nō· xxxij·
q· ij· cōnubia· So· ut nō· in· c· gnubia
q̄ adē in aliquibus sacramentis· ut nō
in· c· honorant᷑ uel in sacramētis alijs
adē gra p̄ principalis in matrimonio ī coitu matro=
niali adē gra· s nō p̄ principaliter supponē
vide p Jo· an· super glo· tercia sup all·
xcvij· Si uxor ipa a uiuente recessit a=
viro ₇ postea petat restitui· ē audienda
ut nō· de resti· spo· litis in glo· al· sicut
et de diuorcio significasti in fi· pme glo·
₇ de adul· intellex in pma glo· gtrā
nō· xxxij· q· ij· in summa· & iuxta finez
So· pme verē sūt ista glo· sume pt hēc
locū ubi nō peter restitui ubi sentit archid·

de spon· ₇ mat·
de gdic· appo·
de ordi· ab hēti·
de irreg· l· homic·
de sen· ex· iudi·
de diuorciis
An gra spus sci sit in mio·
Nul nō dat᷑ sicut ī alijs
de resti· spo·

sed adhuc credo q iudex ex officio suo re-
stitueret de crucior. porro in fine.

de re ec no alie. xcviii. alienatio facta in casu licito.
fuata forma si ledit ecclesiam rescindit in-
tegrum. ut no de in integrum rest. c. i. ubi vide in
fine textus in et super pell glo. contrarium no
xii. q. ii. in fine sine. e. c. sine exceptione
in glo. sed no ne ubi dicitur q in casu no co-
cesso et in licito fuata forma restituitur
So credo ubi no est casus licitus sit ipso iure
nulla alienatio. etiam si fuaret forma
ut no Jo an et archi. de rebus ecc. no
alienandis. c. ii. sup ubo forma in nouella
li. vi. Item de forma est esse ut meliora
respiciat. ut in c. fine ergo tunc non esset
fuata si non prospiciat et sic nulla. licet
posset dici q putarent probabili indicio
et tamen non esset de hoc in pall. c. fine
et de hiis que fiunt a prelatis in glo. pe. de
hoc. de re. ecc. no alie. ad nostram in glo. pe.

de institu. xcix. ad archidiaconum spectat institutio
corporalis in c. capitulum de scallo. ut no. de insti. cum
venissent in prima glo. cum concor. contrarium no
de concess. preben. post elect. in fi. glo. ubi de
q ad decanum et capitulum. So illud ratione pruilegii
uel dic q ibi agitur de institutione ipsius archi-
diaconatus tunc cum no posset seipsum instituere de
insti. c. finali.

de fen z re iudi. Centesima. Summa ul-
nom tribuit. ut no de concess preben.
post elect in glo finali contrarium no. xi. q. iii.
quo sacerdos in prima glo. So per summam
bene acquiritur noua actio. actori et exceptio
reo sed non acquiritur dominium nisi ex quo habita
est possessio. ut no insti. de offi. Iudi. glo ult
de hoc no in pall. glo. prima et supra per
archi. et vide de conces. preben. proposuit in glo.
pe. et supra in nouella et de appel. pastoralis.
in glo. hoc omnis. et sup ea in fi. per Jo. an.
et per eundem de testa. rainaldus sup ubo
impedire circa medium additionis de hoc per
Inno. de elec. cum dilecti proximam tamen non
amittitur possessio. ut dicit gof. de excep. apostolice
et ibi super verbo annotos per Jo an.

de ordi cog. Centesima prima in c. post electionem de
conces preben dicit. et tenet glo que incipit
ex hoc q ho. agebat contra R. petitorio
contrarium dicit glo. fi. sup quod. agebat possessorio
So supple. et petitorio ubi supplet Jo. an.

de pignoribz. Cii. differentia est inter pignus et ypotecam
q pignus in re mobili ypotecha in immobili
ut no. de re. ecc. no alie. nulli in tertia glo.
contrarium no. lxxx. di. c. i. in glo. fi. ubi dicit
q no est differentia nisi in nomine. So no est differentia
quantum ad actus ypotechariam. sed quantum ad
rem bene est differentia cum alterum dicatur alterum ypo-
theca dicatur. ut no actur ff de pigno. res
qui inter alias. in pall. c. i.

de emptori. Ciii. emptores uel conditores actionem
habent contra vendentes uel locantes sin-
ca iusta et in casu non concesso si fuerint bone
fidei secus si male fidei. ut no de re. ecc.
no alie. ad audiam in glo. fi. et xii. q. ii.
vlterius. in. q. ii. contrarium no. x. q. ii. hoc ius
et qui vero in glo. hoc apposuit So cre-
do primum verius ut tenet Jo. an in pall.
c. ad audiam. q si esset male fidei pos-
sessor non repetet. quia tunc in pari causa
turpitudinis et ff. de regu. iuris in pari
li. vi. et de hoc plene per Inno. et Jo. an. c.
ti. si quis presbiterorum super glo. finali

Ciiii. si denuntiatio noui operis est
facta remissio fit tacita morte ut no
de noui op. nun. c. ii. in glo. que incipit
remissio contrarium no. in e. c. in glo. prima
ubi dicitur q datur heredi et in herede. So
dic q integra. et que no est satis datum
et reprmissum morte remittitur sed re no
integra et qui satis datum est. secus quia
tunc datur heredi. ut no actur in ff.
note allegatis ut no in pall. glo. remis-
sio et ibi Jo. an.

Cv. si aliquis rem vendit eo pacto
ut quandocumque pretium restituitur rem ipsam
recipiat emptor lucratur fructus percep-
tos. quousque pecuniam recipiat. ut no
de pignor. illo nos in glo. hoc vero contrarium
ibi ibi no. in glo. sed ur. ubi dicit q
tenetur eos restituere So aut ponitur
pactum de resoluendam venditione si
displiceret venditio. aut si alius melio-
rem conditionem afferret. primo casu em-
ptor omnino faciet fructus suos sed no et
est ro quia primo casu agitur de solo placito
emptoris sed secundo casu principaliter de utili-
tate venditoris Ita no Jo. an. sr.
pall. glo. sed ur.

Cvi. si scienter relin-
quitur res ecclesie alteri ecclesie heres
tenetur saltem ad extimationem ut no
de testa. filius in glo. fi. contrarium no. xii.
q. v. si episcopus in prima glo. So credo q
heres teneatur ad extimationem ut in glo.
fi. primo all. quia opinio tenent in predicto
c. si episcopus. archi. et hosti. in c. filius
qui dicit q satis nimis grauaretur
ecclesia cum factum esset legatum de re alterius
ecclesie cum intollerabili dampno heredis
no debet extorquere q licet de iure
ciuili. et in hoc legis rigorem ipsa tempe-
rent in c. filius Inno. tamen tenet cum sa. glo.
de hoc per Jo. an. in pall. c. filius contrarium
opponens uel approbans. sed michi plus
placet opinio archi. et pall. glo. fi. So
quia testator scienter legando rem alie-
nam scire debet et sciuisse presumitur
sed q saltem extimationem heres dare debet
q no illam rem sed extimationem legasse videtur
ff. q potuit ut potius legatum valeat
quia no de dona. cum dilec. no debuit
istud ius ignorare q daret extimationem
si non potuit dare rem. xxxviii. di. in fi.
i. q. iiii. et nondum. de regulis Juris
ignorantia li. vi. nec est presumptio quod
testator maxime. quia ut plurimum
et de facto occurrit in ultis constitutus sit
sit in memor sue salutis. i. q. ultima san-
cimus nec obstant rationes in que

si heres minus

procedent ubi pertise legaret rem. sed
fictione Iuris intelligitur legare exactia-
tionem. ut s. probatum e ff. in patrono
donante ecclesiam qui intelligitur dare
q pot. s. ius patronatus et no ecclesiaz. ut
no. de Iure patro. q aut in ha. glo. et
c. nullus in ha. glo. nec ob. q dicis contra
non notari in. c. si epus. quia ibi nil
dicitur de scia. quia sic d3 glo. intelligi
als no tenet ad extimationem ut no in. c.
filius pall. in glo. ha.
CVII. executio testamenti spectat ad
epm. etiam in non piis caus. ut no. de
testa. si heres in ha. glo. ibi propone in his
etc. et hoc vult etiam glo. lxxxvii. di.
epus tuncom ubi dicit glo. debere ad
impleri q in testamentis debitum e no distin-
guens inter pias et no pias. contra dicit glo.
fi. c. relatum. i. e. ti. et. c. tua. in prima
glo. ubi d2 q ad pias caus hoc ptinet epo.
So. primum verius ut tenet Inno. et hosti.
et c. quidem. e. ti. et ponit Io. an. in. c. si
heredes sup pall. ha. glo. et remittit ad q.
fi. cementi. c. Iohannes. e. ti. ubi tenet q
ex officio exequntur et in no piis sed non contra
laycos heredes. CVIII. suspensus vel
interdictus in una ecclesia in omnibus intel-
ligitur interdictus. ut no. de privil. q no
nullis in glo. pe. contra no. xviii. di. pla-
cuit in glo. fi. So. aut aliquis e ex-
comunicatus aut suspensus. primo talis ex-
comunicatus in una excomunicatus sit apud omnes
de offi. or. ad reprimendum et no. vii. q. i.
siquis presbiter in glo. fi. sic suspensus in
uno loco erit et in omnibus. ut no in
pall. c. siquis presbiter et de appel. pastoralis
in glo. fi. So. casu suspensus ab uno no
aut erit quo ad alia beneficia ut in glo.
pall. si interdicto. dic q aut e interdictus
locus aut persona primo casu alibi potest divina
adire. ho. no. de sen. ex. si sentencia. li. vi.
CIX. parochialis ecclesia d3 habere cano-
nicam de relictis ecclesiis per parochianum
no in ornamentis etc. ut no de sepul.
c. ho. in tercia glo. contra no. eo. c. i. in
glo. s. q relinquid ubi d2 q d3 habere de
relictis ecclesie tm in qua elegit sepul-
turam. So. ultimum verius sed hosti. contra ut
ibi tenet Inno. et archi. et ab. de hoc
in cle. dudum. s. verum in glo. quero de
sepulturis. CX. si pticio quedam
que puto clericum et tonsuram no deferentem
qui tm clericus no e pter oscitam tecor
ut no. de sen. ex. si vero ii. in prima glo.
contra videtur notari e. ti. in audiam in tercia
glo. So. credo eum no ee excomunicatum sed
alia pena bene tenetur ut in prima glo.
ps. no. ps. Io. an. in pall. c. si vero et facit
ad quodnoz qui latius vellet persequi q.
no. de dote po. di. re. plerumque in glo.
fi. sup regula. tu quis in eius. li. vi.
CXI. aliud e excomunicatum dum absolutus
iurare stare mandatis epi vel stare ma-
datis tuis domine iudex aliud mandatis ecclesie
ut no. i. q. vii. siqui voluerint in glo.
fi. contra no. de sen. ex. ex tenore in prima
glo. So. istud sm e verum q no e aliud
in effectu ut tenet Io. an. in pal. c. ex tenore
CXII. ecclesia non solvens rationem
incidit in comissum ut hec sentit de
reli. do. constitutus in glo. pe. contra no. xi.
q. i. presbiteros in ha. glo. et xvi. q. i. pla-
cet in glo. prima no e. Iam optimum in
questione facti sm opi. guill. ubi. et mar.
s. q incidat sed restituatur de hoc plene
per Io. an. in. c. constitutus aquilibet tm placet.
opi. Io. et hosti. et archi. favore matris
ecclesie xii. q. ii. qui abstulerit de sti. tri. c.
ii. s. q non incidat quia e pur favore vi tene
Io. an. in. c. constitutus.
CXIII. ex eo q quis petit se absolvi
per consequens confitetur se ee excomunicatum
ut no. de elec. ut venerabilem in glo. no.
hoc contra no. de sen. ex. sacro. in glo.
sic patet iuxta fi. So. primum e verum
ubi petitur in iudicio. vel qr et solepnit
et no ad cautelam ad hoc q no. posti.
et Io. an. de hoiei. l3 exhibita sup glo. pe
CXIIII. beneficium vel privilegium prin-
cipis latissime e interpretandum ut no de
verbo. si. c. pe. in glo. ha. et tercia. et c. olim
in glo. fi. contra no. de verbo si. c. fi. in glo. pe.
li. vi. So. ibi loquitur in odioso. ad hoc qd
no. de deci. tua. et. c. ex parte iii. et de privil.
quia cetera in glo. fi. et in pall. c. olim si.
glo. fi. et per hoc de regulis iuris odia. li. vi.
et q no. de translatione. inter. glo. ar. qd.
CXV. si mutuo pecuniam alicui debitor
tenetur michi naturaliter ad quantitatem dotis et potero
illam obligationem naturaliter deducere in civile
ut no. xiiii. q. iii. c. primo. in prima glo. sed
contra no. e. c. in glo. fi. So. illa
glo. fi. verior. ut dicit archi. ibidem et
Io. an. sm goff. et hosti. de usuris consuluit
sup glo. ha. et de usuris. c. uno in q. fert in cle.
CXVI. per consecrationem quis dicitur epus
ut no. de penis. c. i. in quarta glo. in cle.
contra no. elec. no. q electus in epm d2
et intelligitur sub nomine epi. ut no
de sen. ex. in tercia glo. So. aut loq-
uuntur de electo tm. aut de electo et
confirmato. primo casu e quantum ad vi. el3
non censetur sub nomine epi de transla-
inter. et licet. et ibi. vii. tm et ibi dicto ma-
xime recipiet pocium. sm Io. q credo ve-
rius. licet goff. et hosti. contra. hoc probo pr.
cum inter. cum ibi pmittimus consensum eli-
gentium et electi q coniugale vinculum et c.
apposuit verbum epi. et vide q no. de transla.
c. fi. in prima glo. no obstat q dicit hosti.
contra opi. Io. q ita per executionem repellitur
post confirmationem et ante consecrationem sicut post
electionem et ante confirmationem ps. sup his
de accusa. et sic dicunt goff. et hosti. illa
dictione maxime ppe teneri q salva re
verentia. c. sup his facit. contra ubi patet
q electus tm no inscribet se ad aliquam
penam quia no d2 repelli obtento sed ab

ab optinendo · si aut esset elect⁹ et co-
firmat⁹ tunc se inscribit ad excordinacioz
penam · quia debz repelli ab optento pp s.
cofirmacone et obtinendo propter consecratonez
nel ordinacoz / ubi de electo et cofirmato
an queramus / veniat none epi bone memorie
dns et pr meus dns Johannes de sancto
georgio · disputant hoc ut refert Jo · an
de re Judi · c · si · li · vi · et tenuit contrarium
ad illud cauz illius · c · si · no includi elec-
tum et cofirmatum / credo tn q posset non
i merito sic distingui · aut querimus
de hijs / sup hijs · que spectant ad ea que
sunt ordinis · aut de hijs que sunt Jurisdi-
conis / ubi gra · i primo casu comittit papa
epo paduano ut consecret ordinet · et ex-
emplifica p no · de electione transmissam
in glo · fi · et de ofe · et · uel al · aqua i
glo · fi et exemplifica in 2o casu ut ibide
si sup hijs que sunt ordinis intelliga
uenire solum consecratum · si iurisdiconis
elect⁹ et cofirmatum · p pall · c · transmissa
et aqua / p hoc de electione · q sicut ·
pterea · p h facit q no in dicto · c · transmis-
sam sup uerbo discussione in nouella
vii et casibus ex p̄ mil · concess eisdem eciam
corpore Jure clausis · de quibus de p̄ mil · opi
· c · si · in glo pe · li · vi · forte procedit / dni
mei / sz ubi querit de actu qui ppe non
respicit honore uel ordine epalez sed
e indiferens uniqz alti plato tunc intel-
ligam nomine epi et cofirmatum / tm ad s
q no · de pbp · c · i · sup ubo epm p Jo · an ·
/ ablas aut de e an benedictionem et ablatissa
ut tenet hosti · · lz aliqui g de sen et re-
ma · ini · p hoc allegat ibidem de supple-
ne · pla · c · i · de accusa · meminimus de
statu mo · atendetes v statuimus in cle
de elec Imperator / CXVII · ex sola principum electione e
verus Imperator ut no xciii · di · legimus i
glo · ex sola · contrarium no · de Jure iuran · c ·
vnico in glo · istud e in cle · · So · istud ul-
timum verius ut ibi no
offi ordi / CXVIII · ex lege iurisdiconis ptinet
ordinatio etiam sine consecratio ordinum
collatio et sile · ut no de offi · or · dilectus i
glo · fi / contrarium no · de elect · transmissam in
glo · fi · et de ofe · et · vel ali · aqua · in glo · fi
ubi apparent prouenire rone ordinis et
non iurisdiconis · So · mirabile · e fm Jnno
q competat ex lege iurisdiconis · ut dicit Jo ·
an · in c · dilectus sup pall · glo / sz dic q
non uult distinguere inter lege iuris-
diconis et diocesana · quia re vera sunt
ordinis et competant ex lege iurisdiconis
sub e tn diocesane et totum ius epale
consistit sub diocesana · ut ibi no p Jo · an ·
fm Jnno · vide q ibi dixi ·
CXIX · glo · in c · p uenit qui filij sint
legittimi iuxta pn · dicit · q ibi consulat
matrimonium in facie ecclesie contractum contrarium
no · in eadem glo · iuxta fi · · So dicit contrarium
propter diuisas solutiones dandas contrarias
dem glo · verius · uel dic / vn puto q ibi
consulat de matrimonio in facie ecclesie contracto
et sic primum dictum glo verius uel dic ut ibi
CXX · constitucio puniens religiosum ex-
cedentem in sua administracione regulari
no ht locum i translato ad eccliam sclare
nel qui preest eccle sclari · ut no · de re ec
non alie · c · i · in quinta · glo · in cle / contrarium
no · c · exilla · de decis · c · vno in fi · prime q ·
So · in duobus casibus loquit · et quelibet
glo · in suo casu loquat propter eaz rones
vn non sunt aduerse sz diuise de hijs
que sunt a plato ad aplica · nec debet
extendi ista pena · quia no e eadez ro
cum magis obligent religiosi qua seclares
ar · de fideius · c · pe · / z sic no ob · q no · de
elec si post quam in glo · z ita et sup ea
li · vi · z de rescriptis · c · i · in quarta glo · in
cle · / uel tene contrarium glo primo all · q non
fuit de mente q habeat locum in translato ut
fatet in glo · c · i · de decis / tm sub dubio forte
et mens uel intentio ponderanda e de
arbi exposita z ibi contrario · i tercia glo Jma ad
hoc satis sunt uulgaria de pben · quia rope
li · vi · et pene z odia restringi in c · de pe ·
di · i · pene de reglis iuris odia · li · vi · nec
obstat q no de elec · quorzdam i glo pe e li ·
CXXI · omnia dicitis simul creauit · ut no
de sū · tri · c · i · in glo · vn salomo · contrarium no
in glo · ibi statim sequenti · que incipit q
prima die et · So tollit ex glo primo all ·
dum ibi de q sil factum fuit s simul dici no
potuit · z io scriptura utit tali distinccone
dierum et tempore ut intelligamus capiamus
ad hoc q no · xxxv · di · sexto die in prima
glo / uel fm ab · ut no · z Jo · an · i pall
c · i · omnia simul creauit in materia informi
s dierum di · deduxit i formaz ·
CXXII · infamis et irregularis ad
mittit ad denunciandum ut no Jo · ii q ·
i · si peccauit ad fi · prime glo · z de accusa
cum oporteat contrarium no de infame p Ber ·
in p all · c · cum oporteat in glo · sz inquid
So · i denunciacone canonica ut Judici-
ali · quia admittit accusatio · nisi sit ex
comunicat⁹ / pone exemplum de ista de Judic
noui ubi no sup glo fi · ~~excaplica~~ Jn electionem
procedit opio z glo Jo · v · solum agitur
ut agat penam · z desistat a pcto · et
tunc admittet · e infamis / in canonica
aut uel Judiciali procedat opio z glo
ber · ut ibi no p Jo · an · adde q no · i pall · c
CXXIII · Si reus clericus relictus / noiunt
ecclasticor Judicio maluerit coraz sclari
iudice conuenire in tunc ht in opposicione
et electione ut p̄ dat casum · uel admittat
locum si actor no fuit in culpa · ut no ·
de foro cope · si diligenti in glo ecce / contrarium no
lxxxviii · di · consequens in glo · fi · ubi apparet
q illa uba debent intelligi comminatiue
ut sit sensus si contendent h re q eum
deponi poterit · So · istud ultimum e verum ut
dicit Jo · an · super p all · glo · ecce ·
CXXIIII · nec tacite nec expresse pt
clericus ecia in ecclesiastica psona sine licencia
sui epi tamqz in Judicem consentire · ut no
de foro cope · si diligenti · in glo pe / contrarium no

pro. xi. q. i. mollita in sa glo. ultimo me-
dium. So tene tu prima glo. pall. ut etiam
tenet ber. bri. po. Jo. in pall. c. mollita et
archi. ibidem et hosti. ut recitat Jo. an. sup
illa glo. pe. nisi expresse renunciet se immisce-
do enormitatibus et de sen. ex. ppendimus
cons. vel tenete ut in can. c. dilec. de fo. cpe.
CXXV epus in cuius diocesi delinquid clericus
beneficiatus in alia dioc. potest sententiam ferre con-
tra eum sup crimine et non sup ecclia vel beneficio ut
no. de fo. cpe. postulasti in prima glo. contrarium
consentit hosti. ibi statim sequens dum dicit
quod ille in cuius dioc. est res vel beneficium
sententiam executioni mandabit ut sit sensus quod
ille in cuius dioc. delinquit sentiabit super
crimine et beneficio et aliis solum sequitur
So tenet quod iudex delicti pronunciabit sr
crimine et sup beneficio Iudex beneficii exequatur
ut ibi tenent. hosti. gof. pe. ab. sta. et Jo. an.
super prima glo. preallegata
CXXVI. sententia nulla lata. s. a non suo Iudice
est etiam non pt ratificari ad hoc quod de his
que fi. ap. cum nos in glo. fi. xi. q. iii. c. i.
in glo. fi. contrarium no. de fo. cpe. significasti
in glo. fi. So no pt ratificari nisi p ipsum
ut no. in pall. c. i. et de accusa. ad petitio-
nem in glo. sa. sed bene potest in pena
Iudex ipius facere quod amittat causam ac
si esset contra cum sententia lata per suum proprium iudicem
maxime si lata sententia est p confessionem factam
in Iudicio quia tunc licet ultius sit processus
alias/tamen. nichilominus ex confessione Iudica-
bitur tunc ad hoc de resti spo. c. fi. in fine
et quod no. de electione p inquisitionem sup glo.
fi. sed Jo. an. et c. pissanis et ar. albitus
quod valet confessio. ubi no valet processus
intelligo ubi facta est confessio. an quam
inciperet facere contra formam mandati/ tunc tamen
est et hoc facari feci. quod iterum summarie et
plano audiat petitionem ut cogatur confiteri
coram ipso iudice sicut fecit coram non suo
ad hoc quod no. de elec. p inquisitionem sup
glo. pall. nisi haberet iustam allegationem
contra confessionem. de accusa. cum dilec. Sicut
ex aliis appellationibus item faciat testes
sua dicta cora Iudice suo confirmare et
tunc equitate suadente et in penam
condempnet eum. ac si coram suo fuisset convictus
vel confessus sup qua equitate se fundant
hosti. dicens. aut sciunt eum non esse Iudicem
suum et sic habuit malam fidem et tunc
no debet ex hoc relevari. aut ignorant
et sic habuit bonam fidem et sic non possunt aliud de-
cipe. ut no. Jo. an. in pall. c. significasti
sup glo. predicta non obstat ad id quod dixi de
confessione. c. ac si clerici. de iudi. in prin. ubi
vel confessi. quia loquitur coram seculari
Iudice. et adde quod habes. c. in lexw cri-
etate habebit penam Iuris et no sine/ adde
quod no. de fo. cpe. si diligenti. sup glo. fi.
sed si p Jo. an. po. hosti. et si pot punire eum
talem removendo ab officio cleri. ut in q. iii.
non liceat /fortius in amissione tae cpe-
tenus et in hac penam pter iniuriam contu-
tando. ad hoc no. de penis licet
CXXVII. computatur dieta de qua de rescriptis
statutum. §. cum vero li. vi. a loco domicilii

rei convenienti et a loco unde trahitur non a loco
rei de qua agitur. ut ibi no. in glo. olim
dicebamus. contrarium no. de rescriptis dilectis
in glo. ex hoc. adde quod ibi in textu. So. decla-
ratione excipiamus casus non dubios ad
hoc quod no. in prohemio cle. in glo. ut patet
licitam no dubium est in ordinario quod ratione
rei etiam sortietur forum ut dicit pe. glo.
in c. ex parte. S. de foro cpe. et p Innocentium
et c. dilectis/ vel qui non habet domicilium
ut qui iter facit. queres quo se colocet
ut no. de sepul. cum quis in glo. quod esse pot
li. vi. tunc no est dubitandum quod fiet compu-
tatio et sortietur forum ratione rei saltim
propter impossibilitatem. sed veniendo ad pro-
positum item ubi adest possibilitas utri-
usque et ad domicilii et rei de qua agitur et
in delegato. Credo salva semper sententia cuiuslibet
melius sencientis et ut cantetur c. cor-
rectio. quod actor possit convenire et impe-
trare dieta computata a loco rei de qua
agitur ut cavetur c. correctio. capitulorum dilectis
ex parte. b. sup. allegatorum/ quamquam dicatur
textum recipiam ex quo contrarietas expressa
no invenitur. de presbitero non bapti. c. fi. et
quod no. de elec. cum in Iure. et c. ti. cum
expediat. li. vi. et de resti. spo. litteras
/et dico computationem fieri regulariter
a loco unde trahitur et ubi habet domicilium
sed nichilominus ubi petitur res computabitur
a loco rei petite. p hoc quod no. hosti. de
foro competenti dilecti. et p Jo. an. sup
verbo unde iuxta fi. addicionis ubi ponit
pro regula notabilem. quod quamvis tamen coram
quocumque ordinario possit quis convenire
de Iure communi in aliquo loco. eodem modo et
tamen potest coram delegato pape conveniri
cuius de certe statutum expresse coarctat
conatum ad unam dietam. non tamen quantum
ad hoc quod semper habeatur ratio domicilii non
rei de qua agitur. et hoc expresse probatur
p id quod no. in cle. Rodolphus super
verbo de civitate et Inno. c. i. ex parte. et.
dicit Jo. an. sup glo. s. in an de garrem
quod ubi no mutatur contra statute prohibetur. c. de
appel. pastoralis no. de preben. de multa. in
glo. fi. de elec. licet canon in glo. sed nunquam
li. vi. et vide quod no. de ipt dispendia in
glo. que. serf. li. vi. ubi glo. sapienter loquitur
sub dubio forte nec invenientur aliqui si
a loco rei de qua agitur computetur. quia ita
ratione rei sicut domicilii sortitur quis
forum. de fo. cpe. sane in. c. fi. /nec credo
de mente quod predicta capitula. dilectis et excepte
corrigantur. quia si fuisset hoc dixisset
de decimis ad audiam. et quia si dz
revocare primam. sed illi esset directa
contraria. ut de constitu. c. i. in glo. v. li. vi. /pro-
ista opi. facit quod no. in pall. c. statutum
§. cum vero. in glo. quod domicilium c. li. nec
obstat illa trahi et trahere. quod ponuntur
pro conveniri et convenire. ut in pall.
§. cum vero. vel qui agitur personaliter

de resc̄pt. c. Rō. nec. obstant v̄ba ibi
uel trahere. quia ponit᷑ pro conueniri
uel conuenire ut. i. §. cū vero. §. all. de
foro cōpe. romana. §. contentes li. vi. xj. q. i. c.
placita. de foro cōpe. si diligenti cū si. uel qn
agit᷑ de resp̄t᷑ psonali᷑ de resc̄ptis. c. si vi-
de q dixi in. c. dilecti/ nō nego q trahere
denotat actū coactū. macha. vj. de elia-
zaro qui trahebat᷑ ad supplitiū actu xiiij.
paulū traxerūt ad ciuitatē. xxiiij. q. iiij.
displicet. de serv. ex. cū p̄ cā. qui filij sit
legittimi lator. i. c. per venerabilē. & vide-
batur. & dico q respiciat psonalē & realē
CXXVIII. Priuilegiatus ut nō. obstantib
priuilegijs statutis uel consuetudinibus p-
cipiat redditus p̄mi anni non impeditur. et
ut differat᷑ annus si alti⁹ usui debebat᷑
ex p̄mo recipiet priuilegiatus. s. illi usui
dabit᷑ ut resc̄ptus sup̄ tria in glo. finali
contrariū nō. in glo. secus ergo. So. credo qd
debet de stricto Iure p̄cedē. sam. glo. in
all. nō. que incipit secus et tenere
opi. archi. in scolis. quia s̄m priuilegiū
non tollit hic p̄miū aliquo mō. & p̄t
iubin aliquod. ad hoc q nō. de resc̄ptis
c. i. et xxv. q. ij. in summa ubi nō. q et
in dubio s̄m priuilegiū non tollit p̄miū
nec generalis mencio p̄iudicat hoc ult-
simis p̄dc̄. c. si propter. et probat᷑ de pre-
scrip. veniens. §. de consuetudine uel de
facto fuer᷑ lectura ultime glo. ignoro
et sunt excusabilis. q in facto consistit
de constit. c. i. li. vi. & t. de ignorancia. e. li.
non audeo p̄cipitare s̄niam nisi decre-
dulitate contra lectram que placet Io. an.
forte q isto tamē relinquat᷑ arbitrio iudi-
cantis que opio sit sumendā. considerata
maiori necessitate et utilitate. ad hoc q
nō. in causis arbitrariis in principio &. So.
nondum ad hoc lxxxvi. di. non satis
et q nō. ij. q. i. c. In primis in p̄ma glo. de
voto q sup̄ his. & q nō. de ap. cū pati
sup̄ glo. in. iuxta si. addicionis p̄ Io. an.
et concessio in t̄ti. & sine Iure alti⁹ p̄iu-
dicio etiā ius hītis odiosum. s. e. q ius
ē in tam ponendo ut ibi/ nisi ex pte dicat᷑
multo fortius vr̄ in hīte ius fauorablē
sit ergo arbitrium equitate pōda pensata
de transac. c. fi. & de re. iudi. abbē in si. li. vj.
cū contra. et talis casus qd p papā eet
decidenda. de iura. calump. c. p̄mo i ph⁹.
CXXIX. Causa notoria releuat appel-
lantem uel recusantē a ppōne. ut nō.
ut lite non conte. c. ij. i p̄ma glo. contrariū
nō. in cle. appellanti in glo. etiā notoria.
So. tene istam glo. c. appellanti. quia
licet notorietas releuat appellantem
uel recusantē ab onere probandi nō
tamē proponendi/ & adde q nō. de re iudi.
pastoralis & notoriū in glo. que incipit
hec lrā. c. compilacone vide q dixi de
appellationibus ex parte. c.

CXXX. violentus male fidei possessor
tenet᷑ restitue fructus p̄ceptos et quos p̄cip̄
potuit. et p̄cipe potuisset. s. nō violentus illos
solum qui p̄ueniunt᷑ ad eū venisse ante
litem et post de resti. spo. gravis & ibi
nō in glo. fi. vide q ibi dixi. & vide q nō. xij. q.
ij. non liceat in glo. fi. contrariū nō. q etiā
male fidei possessor etiā nō violentus ut pote
si scienter succellit in vicium tenet᷑ etiā ad
illos quos p̄cipe potuisset ut nō. de appel-
latione in glo. pe. So. male fidei possessor etiā
nō violentus aut p̄cepit quantū pot et ē
diligens aut nō ē diligens. s. dolosus/ p̄mo
casu tamē tenet᷑ ad eos quos p̄cepit etiā an
litem nō quos p̄cipe potuisset antiquus
possessor spoliatus et sic intelligant᷑ p̄me
glo. allegate. So. casu dicā eū teneri
& ad illos quos p̄cipe potuisset et sic p̄t
intelligi glo. in contrariū all./ dolus enim equiat
culpam. de resc̄ptis. ex tenore ut sicut
scia successionis in aeterne cū dolo tali eq-
parant᷑ violencie. de or. cogni. cū dilcus
&. ei tria et quod nō. sup̄ & excepcionis
/ posset etiā distingui de successore vniuersali
et de vicino. q rem afficit an. de singulari
& de vicio q psona sequit᷑ vide q nō. de-
filijs pr̄brorum ex transmissa. sup̄ illo & psona
de iudic. q v. de resti. spo. Cū ad sede i glo.
sit pz et deinde. pat. c. vno li. vj. i nouella
/ uel dic q p̄ma all. c. gravis cū si loquit᷑
de male fidei possessore aliis quia de succedēte
i vicium violenti p̄ hoc facit q nō. i spe.
de fructi. et intelle. §. i. & siue & & ut
pscripta & iij. q. i. redintegranda i glo. & tex.
CXXXI. Res ecclesie male alienata re-
petit᷑ cū fructibus p̄ceptis ut nō. xij. q. ij.
si qua i glo. fi. & contrariis. e. q. nō liceat et
de re. ec. nō alie. si quis. contrariū nō. de resti.
spo. gravis in glo. fi. de offi. dele. cū cā i
glo. fi. xcvj. di. bn̄ quidē in sua columpna
in glo. etiā p̄cipiendi ut nō. q repetit᷑ cū
fructibus p̄ceptis. nec nō quos p̄cipe potuit
So. credo q si ē male fidei possessor ille ad
repetit᷑ q fauore ecclesie restituant᷑ & quos
p̄cipe potuisset maxime si dolo uel mali-
cia neglexit colligē. p nā. §. i contrietate
proxima. Si aūt restituat quos recepit
tantū nō ē male fidei possessor adhuc
credo fauore ecclesie q restituat quos recep
tum & sic intelli. c. Si quis pr̄brorum pone
exemplum p̄latus depositus uel interdictus
ab officio gerere alienacōnis hīs de possessionis p-
ceptis fraudulent᷑ uel caute illas occultat
uel fingit falsum casum delicti. s. ecclam
ut necessitate videatur artari ad alienacō
tunc dato q restituat fructus etiā p̄ceptos
nō ē iniuria. q p̄t hr̄e regressum cont. aliena-
tem. et sic intelligo. xij. q. ij. violant quod
ibi nō in sua glo./ uel distingue q aut
male fidei possessor cū titulo ē. aut sine
p̄mo tamē liberet᷑ a p̄cipiendis. s. non
ut nō. in spe. loco all. §. in p̄xima contrietate
in si./ videt᷑ tamē i iniustum q sup̄ dixi de non
male fidei possessore ut restituat fructus
quos p̄cepit p nō. de re. ecclesie non alie.

ad mem in glo. si. cum posset videri q[ui]bi
sint papalis provisio. Hn. host. et no. Jo. an.
CXXXIII. locus exemptus non censetur
de dioc. licet ibi sit positus. nec ibi potest
eps locare sedem tamq[uam] in sua dioc. nisi
absolute recipiente. ut no. de fo. cpe. c.
vno in cle. in glo. quia nomine. contra
no. de exces. pla. frequens in glo. q[ue] incipit
de ipsis. si opt. e. ibi p[ro]z q[uod] locus et bnfic
exempti e et [con]phendat sub dioc. So.
in favorabilibus possit sustinere et i privi=
legio intelligi pt. glo. c. frequens. in
odiosis no. ut in prima glo. s. i contrarium all.
ad hoc v[er]s. odia. de re. iur. li. vi. et probatur
p[er] no. ut ar. sup. v. diocesani i no=
vella li. vi. nec obstat si dices q[uod] glo. de
de fo. cpe. faciat in contrarium dum dicat et
ibi recipitur. cum a contrario si no recipetur non
posset ibi locare sedem q[uod] e verum et sic sentitur
q[uod] no equiparatur loco existente sua dioc. cum ibi
invito alio epo posset locare sedem i pall.
ti. cle. de fo. cpe. q[uia] maximum preiudicium
fieret abbati exempto. recipienti epm. q[ua]m
alii epo recipienti in aliqua parte dioc.
vel civitatis. et facilius gravatur quis de
pluribus malis i vnico. q[uam] de vnico in
illud vnicum. ad hoc q[uod] no. de phen. c. i. i
glo. de isto in cle. sugitur. puto tu Jo. an.
et Jo. Cal. q[uod] statutum epi no ligat etiam
sibi subditum delinquentem in loco exempto
ut no. in pall. c. ut ar. possit tamen dici
q[uod] si statutum puniens vel intrantem
locum exemptum. aut ibi delinquentem
si subditus recessit eo anno de loco no
exempto. ut faceret contra statutum tunc incidat i
penam. Si aut no eo anno. sed ponens
exemplum q[uod] in die festivo visitando locum exemp=
tum dum ibi esset cepit delinquere. et
facere contra statutum. et fecit et tunc q[uod] no ligetur ad
hoc q[uod] no. de immu. ecc. c. si sup glo. si
maxime si statutum utitur v[er]bis. quicunque
contraverit in loco nobis subdito. idem si
simpliciter non exemptus de loco subdito
vel dioc. no e verisile q[uod] de illo loco vo=
luit vel debuit cogitare. ad xvi. q. frater
v[er]s. inspiciunt. de regulis iur. li. vi. et
q[uod] ibi no. ponderantur ista p[er] no i contrario
posita sup v[er]s. Inobstan. e. li. et in ipsius solis
solve. inmane si statutum infligat penam
p[er]sonam. facit v[er]s. in prece li. e. sed forte
hoc procederet ubi ageretur de pe. iur. civis
CXXXIII. Septennaris e nus e perfectus
ut no. de pe. di. i. in fi. sinne. contrarium
no. in prohemio sexti in glo. signata
sup perfectus. q[uia] perfectus e nus. cum
partis resultat vel constat ex omnibus
partibus suis aliquotis sunt agregatis. So.
septe. nus non e perfectus no obstat glo.
sinne pall. q[uia] intelligitur ibi perfectus
i. multis scribus aprobatus i quantitate
num septenarii. de quo potes vide multa
exempla. de cele. miss. c. i. i glo. si.
CXXXIIII. Si mandatur illi ad quem spec=
tat aut solum executori ut compellat
providere debet phenda vel de canonicatu

et prebenda. si i gra erat decretum
p[er] punctuationem lra. affecta e phenda ut
no. de conces. phen. Si soli mixta si. magne
glo. li. vi. contrarium no. e. c. in glo. et tunc
q[uia] etiam ante punctuationem affecta e phenda
So. illud ultimum verius. licet c. tibi quod
allegat no faciat multum. q[uia] loquitur in ex=
ecutore dato parti ad providendum et partim
ad compellendum. ut no. de conces. phen. Si ca=
pitulo in glo. q. c. e. li. in c. si soli loqu[itur]
cum ad compellendum tantum. sed probatur. e. ti.
c. i. sexparte et sequenti et q[uod] ibi no. in
glo. licet igitur. e. li.
CXXXV. nominatio extraiudicialis dat
ius et ei statur. ut no. de filiis presbiterorum
michael i si. prime glo. contrarium no. xxiii. q.
iiii. forte in prima glo. So. aut loquitur
de extraiudiciali ut inducta et tunc illa ius
non tribuunt. ut no. de elec. quod sicut in
prima glo. et sola nominatio inducta no faciet
eum dici filium nisi et hitio. s. q[uod] habeatur ptali
et sit i possessione filiationis maxime fama
vicinie adminiculante. maxime p[er] no
in c. tuas de proba. partuas i prima glo.
et qui filii sunt legittimi transmisse i prima
et in glo. de pstip. illud et hoc quatinus
ad filiationem. sed quantum ad alios actus
nominatio solempnis extraiudicialis bene
facit fidem et ei statur. ut i pall. glo.
c. q[uod] sicut de lxiii di. c. capto in glo. ma=
gna. et q[uod] tamen e de simplici extraiudiciali
idem intelligo si i iudicio de prim. peti.
sed et tunc e dice. talis qui se gerit
pro procuratore vel plato non debet
admitti de consuet. cum dilectus in principio
sed nominatio que fit extra et ad ab=
soluendum vel condempnandum sufficit de
elec. bone. i. c. p[er] Inquisitionem. c. venera=
bilem. de tempo. or. dilectis. Hn. host.
qui de hoc no. in predicto c. bone. et archi.
i. c. forte et adde q[uod] habes de probat. c.
vno. i cle. de sen. ex. c. si. e. pe.
et de p[ri]vile. Si pp in glo. sed sunt li. vi.
et vide de phen. p[er] levis i glo. q[uia] talia i cle.
CXXXVI. aliud e preter. aliud e contra
ut no. de sen. re iudica. tamq[uam] i p[ri]a
glo. et de regulis iuris accessorium li. vi.
contrarium no. de elec. si cum in glo. no. ista
li. vi. So. si id q[uod] agit non e de comunitate
e factum preter vel contra. non si no no
vincet. Hn. host. qui remittit de officio
delegati prudenciam primo. ut dicit
Jo. an. sup prima all. glo.
CXXXVII. petitio hereditatis e de ge=
neralibus iudiciis. ut no. de eo. poss.
cum vera in glo. hoc supra. contrarium no.
de libel. obla. c. ii. in magna glo. ubi dicitur
q[uod] e vniusale et de vniusalibus. So. istud
ultimum verius. ad hoc q[uod] no. de resti. spo=
liatorum ad sedem in secunda glosa.
CXXXVIII. Si beneficium restitutionis
subvenitur aliquibus canonicis ut iterum
eligant habebunt integrum tempus no at
solum illud q[uod] superat. ut no. de elec. si.

electio in glo ibidem fi. contrarium videtur
notari e. c. in glo. fi. So. aut fit resti-
tutio in casu delicti et per eum qui potest. aut
in lapsu. et contra lapsum temporis. primo casu
habebit totum tempus. ut in prima glo. secundo casu
solum quod amiserit et sic intelligatur
sa. glo. et sic quelibet gratia operatur effectum
suum. ita sentit ibi Jo. an. sup prima p-
all. glo. idem si. et probatur de bn. de resti
in integrum.
CXXXIX. laicus non potest
restitui de decimis ut no. de resti
spoli. ex parte in glo. cum pe. contrarium tex
glo. bar. bri. lz Jo. tenet contrarium xvi. q.
i. in principio in glo simile est. So. tene
cum Jo. et ber. secus laicus non audiatur
nisi laicus probet se liberé assecutum
ut no. de resti. spo. ad decimas. no. poppi-
one li. vi. non obstat quod aliquis quis resti-
tuitur etiam ad ea que quis possidere non potest
ut no. in pall. Inribus quia in illis casibus
Jus non resistit. possessio sed resistit ut in illo
casu adhoc quod no. de prescript. c. t. in glo
magna li. vi. et sic sit intellectus istarum
verborum quod quis restituitur ad illam rem quam
possidere non potest solum ubi invenitur ex
pressum in Jure. sic illud quod dicitur quod quis potest
venire contra factum suum ubicumque inve-
nitur expressum in Jure ut no. xii. q. i.
licet in glo tertia et lv. di. penitentes. sic
quod quis plus Juris in alium transferre quam
in se habeat ubicumque inveniatur expressum
in Jure. i. q. i. gratia in glo. cum pe. et
in reg. nemo potest plus de reglis Juris li.
vi. et de cons. di. iii. romanus in glo. Item
quod res inter alios acta nocet solum in casibus
expressis a Jure ut no. i. q. i. fertur in glo
certe quod. Item quod causa cessante cessat effectus
in fi. in casibus expressis in Jure. ut no.
lxi. di. neophitus in glo. vides. Item in
delictis potest recipi pena pecuniaria ubi-
cumque invenitur iure expressum ut no. xxiii.
q. v. si nos in sa glo. Item in spiritualibus
potest intervenire pactum vel conditio ubicumque
invenitur expressum in Jure. adhoc quod
no. viii. q. iii. in summa. de elect. significasti
in glo sa. .x. q. ultima. c. pe. Item res
ecclesie alienatur solum in casibus expressis
in Jure qui sunt quatuor et omnes ad
illos restringi possunt ut no. xii. q. ii.
in summa. Item laicus de his que spectant
ad officium sacerdotis in necessitate potest exercere
ubicumque inveniatur expressum in Jure
ut no. xxiiii. q. i. c. fi. in ultima glo.
Item Jurari potest pecuniarius solum ubi
invenitur expressum in Jure ut no. xxii. q.
i. si aliqua et de iure iurandi. et si xpistus
in prin. Item utile non viciatur per inutile
nisi in casibus expressis in Jure. ut no.
iii. q. ix. pervenit in tertia glo. et de hoc pro-
sequitur in repetitione c. nolenti. de elect.
CXL. Exceptioni expoliationis. et ipsi
expoliationi renunciari potest tacite vel ex
presse ut no. in c. ex conquestione. de resti. spo
in glo. iii. et casus. et ti. c. i. contrarium no.
iii. q. ii. si episcopus in glo. hic assignant

So aut loquimur in civili aut in cri-
minali. primo casu potest etiam si esset probata
spoliatio vel de ea constaret vel constare
posset. ad hoc de fillis presbi. constitutus et quod
ibi no. sup sa. glo. Si in criminali. aut non
vult opponere vel opposita probare aut rece-
dere constat. aut omnino constat sed non vult p-
ponere vel vult opposita renunciare. primo
casu potest secundo non ut in pall. c. si episcopus et de
resti. spo. frequens li. vi. et est ratio quod ma-
iori suffragio indiget accusatus quam accu-
sator. ad hoc quod no. de or. co. c. ii. in glo.
licet pz et sup verbo in criminalibus. et sup
verbo facultatem per Jo. an. et vide de renunc. si
hoc in glo. licet non.
CXLI. Interdictum unde vi non datur contra suc-
cessorem rei vel contra emptorem vel dona-
tarium secundum leges quidem. secus secundum canones ad
ro ut no. de resti. spo. cum ad sedem in glo.
sic patet. contrarium no. e. ti. sepe in glo. prima
So. illud ultimum teneas quod idem secundum canones
non obstat secunda glo. quod argumentum a contrario
non procedit ubi invenitur contrarium in Jure ad
hoc quod no. de Iudi. at. si clerici in glo. mag.
et de fo. compe. significasti in glo magna
et de eta. et quali. c. uno. in sa glo. li. vi.
et in c. publicatio de elect. per Jo. an.
CXLII. Si actor est contumax lite non
contestata non proceditur contra eum ad diffinitivam
et est correcta decretalis. cumque. de dolo et
contu. ut no. iii. q. ix. in summa. contrarium no. in
pall. c. cumque. quia non est correcta sed est
specialis in contumacia actoris. So. istud ultimum
teneas ut ibidem notatur.
CXLIII. absens ex iusta causa restituitur contra
sententiam vel missionem per sententiam et revocatur
id quod factum est. ut no. de restitutione in integrum.
de re iudi. cum Bertoldus in glo peremptorie.
contrarium no. de dolo et contu. contingit in prima glo
iuxta finem ubi Innocentius quod ipso iure. So.
primum verius. et ideo loquitur ista sa glo
sub dubio forte intelligatur quando aliquid
agitur contra absentem non per contumaciam veram
vel presumptam seu fictam ut in glo. c. cum
Bertoldus itaque nullo modo fuit citatus si fuisset
citatus sed fuit impeditus per sententiam restituitur
ad hoc quod no. e. ti. tenor et In et sup. glo. pe.
de hoc xxiiii. q. iii. de illicita et ii. q. vi.
vel biduum in glo. veritatem vide no. de
procura. querelam est.
CXLIIII. cum proceditur ad inquisitionem
vel denunciationem ad instantiam alicuius non est
necessaria litis contestatio. ut no. de dolo et contu.
veritatis in glo. hoc pz. contrarium vult glo.
quod debeat lis contestari. ut no. de re iudi.
cum Ioannes in glo. iiii. So. dic contestari nisi
sit reus absens per contumaciam ut in c. veri-
tatis et sua glo. vel nisi ad heres inqui-
sicionem esse deputatus a superiore. ad hoc quod
no. de testi. cum clamor per Inno. et Jo. an
quod si proceditur ad instantiam alicuius et cum
motibus propriis in inquisitionibus debet litis contestatio
fieri ut dicit Jo. an. secundum hosti. ut lite non
contestata sunt et alii sup verbo excessimus
all. c. cum dilecti. de purg. ca. sed facit oppositum

de litis contesta. c. vno et de procur. ii. prima simile no. de testi. cum olim sup. glo. fi.

Cxlv Si spoliatus a suo iudice appellet et mota causa remittitur ad suum iudicem ut restituat non ut de causa cognoscat. ut no. ii. q. i. nonne in glo. remittit. contrarium no. e. c. i. glo. que incipit causa. So. prima glo. vera et secunda etiam vera. non ob. quia causa debet disscuti per superiorem vel superiorem illius iudicis. et adde quod ibi no. archi. et in q. i. primum ibi alleg. per glosam

Cxlvi per negligentiam alterius quis removetur ut no. de offi. archidiaconi ea que in glo. in vel cum similibus. contrarium no. de suple. ne. pla. c. ii. in glo. rex iste. li. vi. So. aut ille habet ex iure prelationis et tamen alius extraneus aut ex iure ~~proprio iure~~ et successorie proprio tamen removetur. Secundo non sed solum dabitur coadiutor ut in p alle. glo. rex iste

Cxlvii eligere vel ~~conferre~~ est de fructibus ecclesie beneficii ut no. de electionibus et ode cum olim iuxta fi. glo. fi. contrarium no. de elec. cum vintoniensis in glo. no. que est iuxta fine. So. non sunt contrarie sed diverse quia una loquitur in collatione alia in electione. quod sit diversa ut de preben. cum illis li. vi. vel dic et verius quod de fructibus beneficii est eligere ut no. in. d. de testi. spo. in litteris in principio addicionis et per Jo. an. sup. verbo etiam sed non simpliciter ut puta si suspendit a fructibus beneficii ad tempus tunc non est suspensus ab electione ad hoc quod no. in p alle. glo. no. quod et de regularibus beneficium in fine magne glo. li. vi. et vide de electione cum dilectus sup. verbo obedientiam per Jo. an. Credo tamen quod si esset totus absentia per homines ad tempus non deberet infra sive admonitionis tempus omnibus negotiis ecclesie interesse etiam electioni ut de exceptionibus aplice ita intelligendum dictum Inno. ibi ponitur et no. ibidem sup. verbo a beneficiis

Cxlviii quod iuris est de toto quo ad totum erit de parte quo ad partem. ut no. de officio pastoralis in glo. ar. a toto. contrarium no. de relig. do. c. vno. in glo. fi. li. vi. So. primum verum est regulariter. et ubi non reprobetur a iure vel defensus ad partem negando valet argumentum ut no. de offi. delegati prudentiam sed illa qui ~~tenetur~~ in glo. sed iste sup. no. de officio. or. si sacerdos in glo. ar. e.

Cxlix Suspensus quousque satisfecerit si celebrat interim non est irregularis ut sentit glo. de offi. or. pruti in glo. que incipit ad idem li. vi. dum dicit et si sit suspensus quod dicat aliter quam in decretali illa tunc irregularis esset. sed non quando ad tempus indeterminatum. scilicet quousque vel donec satisfaciat. contrarium no. de censibus exigit in glo. an. pe. li. vi. So. glo. p allegate c. pruti aliqui habent huiusmodi aliqui habent et si sit aliqui et si sit. si hoc et si sit tunc concordat. et si sit tunc Inno. quod sup. dixi quod suspensus ad tempus indeterminatum ecclesie non est irregularis. et hoc tenet

Inno. de cle. ex. mi. celebrat. et de hoc per archi. et per Jo. an. de elec. quia sepe in novella li. vi. Credo quod debeat stare glo. p alle. c. pruti. et si sit. ut sit sensus quod suspensus ad tempus etiam indeterminatum ecclesie celebrans non sit irregularis hoc probetur per notata de ~~dictis~~ cle. coniu. c. i. in glosa sit suspensi in de cle. qui. probat quod non requirit absolutio. sed solum declaratio satisfactionis factum de mi. nra. quanto sed sup. quo adde quod no. de eta. et quali. cum bone. de cle. excommunicatis mi. c. fi. non obstat glo. c. exigit quia iura ibi allegata non probant de tempore indeterminato sed determinato non obstat quod no. de censibus c. fi. in glo. an. pe. in de cle. quod absolutio erit quo ad excommunicatorum relaxatio est quo ad interdictum et sic facit pro et non contra. ad hoc quod no. de matrimonio contracto contra interdictum ecclesie c. fi. sup. secunda glo. per Jo. an. et de temporalibus et cessationibus. de appel. dilecti sup. verbo cessare. adde quod no. per dominum meum de sen. et re. iudi. c. i. li. vi. et de usuris cum tu in glo. tertia et de elec. inb. et de spo. non est ibi de hoc et dixi in p allegatis c. fi.

Cl. constitutio respicit preterita ubi hoc exprimitur et ubi res constitutionis sit antiqua ut no. de religi. domi. c. i. in glo. respiciat in de cle. contrarium no. de usuris c. vno in glo. quo ad penam compilla. So. p all. glo. vera est quo ad prohibitionem et penam quamquam compescat prohibitione iuris communis vel quando aliquid declaratur de elec. statutum in de cle. et e. ti. cum expediat li. vi. secus si ad penam iuris communis adiungitur alia pena maxime ipso iure et sic intelligatur secunda glo. et quod in c. vno dat forma criminis propter quod incurrit excommunicatorum non dat formam prohibitioni antique. ad hoc quod no. de elec. c. fi. sup. verbo confirmatur in novella li. vi. de materia de constitut. c. ii. et c. finali in glo. fi. et ibi vide in mea repetitione ad hoc quod no. de prescriptionibus c. fi. in glo. ii. in fi. et sic ea per Jo. an.

Cli inter verbum plene et verbum plenarie est differentia. quod contra verbum plene admittitur probatio in contrarium. contra verbum plenarie non ut Innocentius glo. et satis probat de pluribus litteris in de cle. an p all. glo. contrarium no. quod idem importent. ceterum concedat ~~secundum~~ eadem ~~compl~~ contrarium reutendo ad c. i. de hereticis quod dicit de pleno contrarium dicit de illud primum de primis quod dicit de plenaria. So. idem importat ubi eadem iuris dispositio et utrobique eadem mens iuris surgit. ut in restitutione que debet fieri totaliter sive utatur verbo plene sive plenarie. ut no. de censi. c. fi. in glo. pe. in de

Clii diocesanus non potest se intromittere de subditis subditorum suorum nisi per appellationem secundum aplatis subditorum. ut no. de offi. or. pastoralis in prima glo. contrarium no. e. ti. romana in glo. lo. li. vi. So. poterit se intromittere in casu negligentie

Marginalia: ~~confer~~ · ejecti · de re. do. · de le · e ~~pietat~~ obstinatione absurditatem et de · si hoc · i determinatum · primo · vide quod dixi de sen. ex. sac. nu. pe. · de costi · de pnul. c. i. et. ceterum i. glo. ~~gene~~ · de pben. · of ordi

als no ut no de celebra. miss. c. i. mir
fi. in glo. argue inde/uel erit locus
puenendi iure coi/saluo iure spuali de
osuetudine uel pnileo ut no Jo. an. in
super pallegata prima glosa/
Clm nomine filioz intelligunt nepo-
tos ut no de testi. raynucius in glo. q
detesslit. de filiis pbroz ad extirpandas
i pma glo. otrm no. de baptis. puti i de
inde in glo ophendis/ Solue z dic ut
ibi quia sub nomine liboz bn ophedunt
nepotes ex filiis/ sub nomine filioz regu-
lariter non ophendunt nepotes/ casuale
sit/ z adde qd no. de liboz signi. c. ii. et
de filiis pbroz ad extirpadas sr pma glo.
Clm. idem e remittere qd dare ut
no. de testibz. veniens j. in pma glo
et de officio dele. ex parte j. in glo. fin
otrm no de rescriptis principum statutum
iuxta fine in glo. simile j. de censibus
exigitur in glo. finali. li. vi./ So pnm
verum regulariter ad tollendas obliga-
toz nisi Jus alit disponat i pena ppe
fraudis fictoz que occurere poss ut in
otris. quia obuiandu e fraudibus. de dinoz.
quato/ satisffetere tn intelligit qlitcuq
satisfaciat. licet ppe iubis inherendo
aliud sit restitue aliud remitte ut no
de regulis Juris pactu in glo. fin. li. vi. vid
p Jo. an. fe dt viii de solu. c. ii.
Clv oputacio qualz decipiat ultra
dimidiam iusti prei glo. in c. cu causa
de testi exemplificat. si res e empta p x.
& valebat plus. de. xx./ alia glo. exem-
plificat si res empta pro x. valet xvi
ut no. de empt. z vendi. cu cam i pma
glo/ So. istud ultim tene quia melius
oputat glo. ultimo allegata. no obstat
alia glo. quia non dicit qd valet decez
z vendat p viginti. tunc si sim decepti
in xx. bn sunt. in xvi./ quia q plures
e utiqz tanti e de re. iur. p los ep li. vi.
Clvi. bnficium dicit in opassibile qn
het alia sufficiencia ut no. de cle.
non residen. oquente in glo. fi. quia
de iure coi non pt hre plura bnficia
sufficencia ut ibi dicit glo. et de elec.
dudum ii. i fi. in glo pe/ otrm no de
rescriptis gra in glo. an pe. li. vi./ So.
i opassibilitas ut ille sit pnatus ipo Jure
proueniat ex curra plonatu uel dignitate
si pmu tle. heat. ut de pben. de multa
z no. de pben. no pot in quarta glo.
/et adde q habes in extrauagantibus
Johis execrabilis ad fi./ & i opassibilitas
Juris no tacitis & peccatu inducet
vide ee etiam in aliis. dn mo habeat
vnu sufficiens/ Contez tamen sentm
opinio. Jn. de qua in c. gra z de pben.
cu iam dudu/ statutu e q sentias epm
dispensare in ista fa opassibilitate
et pot no solum in duobus simplicibus

& in simplici et dignitate in qua heas
dispensatom ut no. de pben. c. v. i glo
li. vi. z de elnetu. c. i. in glo. ergo videt
e. li. vide quod dixi in c. Jam dudum
Clvii/ cu licencia sui plati eciam epi
abesse pt. ut no de cle. non residen relatu
in glo clicus/ otrm no e. c. inter qua-
tuor in pma glo et de notto magne
in glo. quia clicus/ So. inferiores plati
dispensare possunt super residencia.
& qd usqz ad septenni no pmoueatur
ad sacerdotiu soli epi. ut no de elec.
cu ex eo in glo. fin/ lz igit li. vi no ob
otria glo. qz c. relatu pall loquitur
de plato no no aute de epis tantu
Clviii pendente accusatione otra testem
i crimi admittit ad testiom si sit eme-
datus et sit probet se emendatu ut no
de testi. c. fi. in glo. vna. otrm innuit
eadem glo. in fi. qz etiaz si eet odepnatus
et appellauit no repellit nec e neccie
qd probet se emendatu/ So intellige
pma ptem glo. pendente accusatone
de qua ostat/ tam poss p ofessioz uel z ato
notorii e. Scdam ptem qn negat nec
e notoriu qz no tenet se idest onde
se emendatu de crime de quo no ostat
Clix crimine ocusionis punit pena q-
drupli. ut no. i. q. i. ad fi. il. Jubemus
in glo. fi./ otrm no de heti volentes et sic
committit in cle in glo/ So. e dispensatio
iuris Judicis et litigatoris quatu ad
Judice uel quatu ad Jus de regula bn
pt puniri in quadruplu et sic intel-
ligat pma glo. ex litigatoris vero dis-
pensatoe seu equitate ultra sortem no
debet puniri/ uel paries uel qui ius acc
ht recipiendi non debet recipe/ qz nec h
uellet sibi fieri. i. di. in pn. ii. q. i. pmo
et de maio. z ob. dilecti z sic intelligat
otria glo. de hoc xviii. di. quia i z sup
ultima glo. parchi. z xii. q. ii. fraternitas
de hoc p hosti. de arbitris dilecti.
Clx. solus papa ht alterare usuz rei
ad qua deputata e. ut no de relig. do.
quia otingit in glo. no phanc in cle.
/ otrm recipit de heti. c. i. in cle. i glo.
pma. z de sen. ex. si clicos li. vi. ubi eps
et inquisitores pnt uti carceribus ad pena
et tam hoc e iuentu ad custodia de peis
apinis. e. li./ So. si debet alterari totalit et
quo ad omes tunc solus papa/ secus quo
ad vnam diocesim tm. quia solus eps
pt in sua dioceli. ad hoc qd no de priul.
c. vno. i. in glo. an pe. in cle/ uel velius
quo ad palle cle. qz otingit qd uti carcere
ad pena/ e potius. ptp ot/ et pena
carceris includit custodia. ut no. de
sentn. re. c. vno sup glo. hoc spale in
fi. p Jo. an. et adde qd no. & i otrietate
xxxi z de hoc de appel. c. iii. i glo. pma
Clxi nomine ordinarii no solu intel-
ligit no solu epus. & etia Inferioz platus
de offi. or. cu abeatiaz in pma glo/ o-
rm no de usuris qq in glo. intelligas
li. vi./ So. nomine ordinarii antono-
masice ut intelligamus de ordinario

cu pcede

orum intelligo de papa . ix . q . iii . cuncta in diocesi epus in spiritualibus et quo ad penam ordinariam complet ordine iudiciario et alii inferiores non nisi ex consuetudine privilegii vel quo ad punitionem secundum regulam ad hoc quod no. xi. q. i. de persona . de offi. or. quanto . et e. ti. ordinarii in glo. secunda . li. vi. et adde quod no. de privil. cum persona secundum ubo ordinarium in no. la. e. li.

Clxii . Privilegium concessum monachis extenditur ad conversos . ut xvi . q . iiii . quas in glo. pe. de sen. ex. no. dubium . contrarium no. de privil. per exceptionem in glo. fi. li. vi. So. in privil. exceptionis que sunt stricte sumenda ut sonant loquitur ista ultima glo. igitur nomine clerici non veniunt in exceptione . ut ibi no. gaudent ergo privilegio favorabili non odioso quia primum extendendum secundum restringendum ut no. de verbo sig. c. fi. in glo. pone . li. vi.

Clxiii . verba narrativa faciunt fidem ut no. de testi. series in glo. secunda et de censi cum olim in tertia glo. contrarium no. de presump. illud in tertia glo. So. faciunt fidem idest presumptionem ut in ista ultima glo. vel dic quod non faciunt fidem nisi sit narratum ipse in ipso facto super quo fundatur eius gratia vel mentio ut probatur c. litis in cle. et adde quod no. de privil. si papa in glo. tertia et quarta li. vi.

Clxiiii . dictum arbitratoris reducitur in arbitrium boni viri non autem arbitri cum pena recepti quia standum est illi et si sit iniquum ut no. de iure iurando . auveniens in prima glo. contrarium innuit glo. ii. q. vi. a iudicibus in fine prime glo. ubi patet quod et dictum arbitri reducendum est ad arbitrium superioris si est iniquum . alb c. non sine arbit. So. illud c. non sine potest intelligi de arbitratoribus ut ibi dicit glo. fi. vel revocatur si est symoniacum vel dolosum ut ibi si autem contineat iniquitatem solum contra ius litigatoris vel non esset proclamatum causa posset procedere glo. et Jo. an. de arbi. exposita in et super glo. penultima

Clxv . Privilegium concessum domino extenditur ad familiares ut no. de fo. compe. c. ii. in secunda glo. contrarium no. de privil. c. pe. in glo. pe. li. vi. So. si pertensione tenderet ad nova non extenditur ut in isto c. pe. de privile. ad idem c. rix. di. Iudicatum de offi. archi. c. fi. de denoto magne de statu mo. c. fi. de loca c. i. in glo. secunda

Clxvi . per appellationem extinguitur sententia ut no. de appel. pastoralis in glo. s. ut et sentit glo. e. ti. cum cessante in fine contrarium no. e. ti. sepe in glo. sic . s. ubi apparet quod solum suspenditur So. illud ultimum valet de sen. et re. in. c. i. et de iure iurando . venientes licet ibi glo. dicat quod extinguatur

Clxvii agenti possessorio non potest referri quod petitoris ut no. et casus est de or. co. c. fi. contrarium no. de regulis iuris qui ad agen. in fine glo. So. admittitur et potest referri petitorium actionis et non exceptionis secundum porquam restitutus est spoliatus et sit intelligitur illa glo. regule qui ad agendum et adde quod no. de resti. spo. c. i. si . de appel. constitutus . ii . et vide quod no. dixi in pall. c. fi.

Clxviii . Si monachi non delinquunt non potest eis imponi artior regula ut no. lxxiiii . di. c. ii . in glo. fi. vel ne . clerici vel monachi relatum in glo. secunda contrarium no. de regu. Juxta quod omnes mix. fi. So. austerior vita potest induci secundum non potest ordo mutari ut in ista ultima glo. et vide quod no. de eta. et qua. ut hii in glo. quod ex posteri in cle.

Clxix Gaudet privilegio clericali clericus coniugatus qui contraxit cum unica et virgine incedens in habitu et tonsura clericali . c. uno et ibi in prima glo. li. vi. contrarium no. de sen. ex. si iudex in glo. hoc ideo . e. li. ubi glo. innuit quod sufficit si incedit in habitu et secundum illa glo. tonsura So. credo quod utrumque debet habere ar. contrario no. reticietur in illa glo. et ideo et si non incedit in habitu bene comprehendit sub illis qui non incedunt in habitu et tonsura quia non habet verum multo fortius nec duo ad hoc quod no. in cle. in plerisque de elec. in glo. contrarium est

Clxx Iuramentum de calumpnia iudex de credulitate ut no. de probat. quoniam quod in glo. idest positiones de iure iurando extra in prima glo. de confessi c. i. in prima glo. ad fi. li. vi. et ubi de calumpnia iuratur dato quod debeat iurare de credulitate datur tempus ad deliberandum ut no. de iuramento calumpnie cum causam in prima glo. in fi. contrarium no. de presump. quosdam in glo. fi. So. credo quod si magnum tempus fluxit habebit tempus ad deliberationem quia eque preiudicat confessio de credulitate sicut de veritate ut no. in pall. c. extra in glo. fi. et isto tempore arbitrabitur iudex et est casus arbitrarius extra clerici possint et alie de iure iuran. ad nostram ii. i. fi. glo. secunda prima glo. dicit quod iudex potest suspendere infamatum vel facere inquisitionem ex officio contrarium no. de prin. ca. sunt in prima glo. quia puto veriorem et sic est

Clxxi Item malitia supplet etatem in matrimonio spirituali ut no. de regula cum virum in glo. secundum quid si contrarium no. e. ti. postulasti in fine glo. que est verior et alia glo. in contrarium all. secundum se refert ad matrimonium carnale ut ibi no. Jo. an. et sic est

Clxxii . Item alia bene notanda si matrimonium precedit ita quod sint effecti una caro aliquam causam supervenientem separari non possunt ut no. xxviii . q . i . in summa et idem sentit gratianus e. q. § i. contrarium no. de iure iuran. cum admodum in glo. quasi dicat quod non quod verum est et ubi apparet quod non est necessaria carnalis copula sufficit quod sint sponsalia de presenti So. istud ultimum verius est xxvii . q . vi . hii qui ad hoc quod no. de frigi. extra sup prima glo. per Jo. an. ad contrariam glo. supple maxime facit quod no. de con. le. c. fi. in ii. et de consan. coniuga. extra parte ii. in glo. pe. et sic est

Clxxiii . Item de iure communi debetur quarta decimarum epo ab ecclesiis sibi sub

De regula b

De cle. con.

Iura. calump.

De spon. et matri.

De spon

De deci

veniens et vide quod no. iure iuran. quintavall. per Jo.

rectis ut no de psip de quarta in glo
fi contra no de decimis cu contingat in
glo secunda. Sed prima vera ut ibi no p Jo
an et adde q no de prebe cu olim i glo ii
Clxxiiii Item de iure coi pot pficia mo
nachus esse prochiali ut no xvi q i
in summa iuxta fi contra no e q monachi
vagantes in glo secunda. Sed primi credo verius
q de iure coi cu licencia abbatis p epm
pficiat prochiali esse ad hoc q no de
statu mo q dei i glo ultima et circa p Jo an
Clxxv Item et alias contrarietates quasi e
adiungo quia sufficit q quis sit i posse
ssione iuris eligendi uel pntandi uel q
credat ius habere et debeat vocari ad eler
uel debeat pntare ut no de elec Ingenesi
in glo ubi dicit q no sufficit q
credit ius habere nisi etiam sit in qi poss.
Sed hoc ultimum teneas ut dicit Jo an
in pall c in genesi et no q aliud e in
iure patronatus et aliud in elec quia
in primo si moneat q sup possone no
pntabit in secundo bn eligit q eligens mit
timi coi pntatus contra vide etiam aliam
rom et istam de iure resti c ii super
glo fi p Jo an sm hosti vide q dixi
de iure patro ptereea et sic est
Clxxvi inter psonas ecclasticas sr
decimis non intervenit transactio ut sentit
ber de integri resti suspicata in tercia glo
contra no de transact super eo in prima glo.
Sed illud contrarium tene q ppe pot intervenire
transactio int psonas ecclasticas ut no e
ti veniens in secunda glo
Clxxvii suspensus suspensu absolvit
de sptis ab excoicato in glo secunda i fine
contra no de excel pla c fi in glo no q
Sed suspensus minori uel ab ingressu ec
tm bn absolvit licet no introducat
in ecclia si alius tn eius mandato fuit
Inno ut no de sen ex sacro in quinta
glo et super ea p Jo an Sz suspensus
maiori no pt absolvere et sic intelligit
contraria glo Clxxviii Cu e admi
strato introducta pt revocare alienacoz
ut no de elec nosti in glo ultima i fine
contra no de re ecc no ali siquis in
glo p repeticoz sed no admittit nisi
tolleret ut in ista glo c siquis et no
in c meminimus xii q ii i aliqui hnt
eum negativa
Clxxviiii Co[n]sue[tu]do debet esse inducta
ex certa scia et no p errore et facte illo
qui pt ius co[n]de[re] ut no de co[n]sue c fi in
glo fi iuxta ph contra no in di § le
ges in fi glo Sed no credo necessario q
de certa scia ut in ista ult glo q suffi
tacitus co[n]sensus ppli et superioris ut sentit arch[idiaconus] in
sup pallegata glo § leges et Jo an sr
pall glo fi et de fide in c cu p talyllio
sup vbo talitho in fi addicionis
Clxxviii in c cum dilc de purga
canca prima glo dicit q epo bn co[m]misit
contrarium dicit glo fi eiusd c quaz credo
veriorez q ca pendebat cora dele[gato] ppe de
offi lega studuisti cu Jo an dicit sup glo

ni q no appet expsse in textu q fuit
comissa inquisicio lic multi doctores sic
loquantur
Clxxx Co[m]icans excoicato e p sinaz
excoicandus ut no de heti excoicamus §
si vero in glo q qui contra no de de
ex nn c ii i tercia glo Sed excoicatus
est ipso iure minori sed maiori per
sinas si in co[n]temptu co[m]icat eodem ti
tulo c fi
hic nichil deficit q[uia] sz erratu fuit in quota
Clxxxiii Si aliquis impetravit be
neficium cu cura uel sine et tempe impe
tracois no e l[egi]time etatis si vacat sibi de
spt si eo tempe et i no in glo cu pe
li vi contra no de preben ei cui in glo fi
e li ubi apparet sufficere q tempe vacacois
habeat sufficiente etate Sed ibi no i tercia
glo q prima glo loquitur impetratione
curati non pt i quarta glo sz credo glo
e ei cui posse sustineri licet alt g q
plus e habere curatu in actu et habitu qua
in habitu tm ad hoc q no de cle no resi
q nonnulli sup verbo prochiales et per
hosti c de offi archi cu satis et Jo an
sup vbo amaz et optime probat Ge
naz Jo ex sexrabilis iuxta fi sz quicu
tuit et q no in palla c ei cui super
vbo possit licite i novella et vide contra
glo lxii sed adhuc insto p pall c si
eo tpre in fi et eius glo que loquntur
i beneficio simplici vn pt sic dici q
e quedam inhabilitas rone etatis totaliter
ad beneficium quedam solum rone etatis
ad qualitate beneficii Item quedam bene
ficiu curati quedam beneficiu sacerdotalis
tm In prima et secunda inspiciamus tempus
impetracois in tercia s qu de sacerdotali tps
vacacois quia plus e ee inhabilitatum
ad totu q ad pte uel qualitate pucam
ad hoc q no i pall c si eo tpre i novella
et de etate et qua inde eciaz de preben sr
in ordinata et de etate vi c i ii et fi
et forte spale e in ista qualitate sac
dotali ut sentit Jo an et adde q no
de co[n]cess preben cum nris p[ro]ximo et Jo an i addi
tione que incipit et male
Clxxxiiii abbas uel prior electus pt ex
coicare ut no de maio et obe cu i ecclis
in glo secunda contra no de elec transmissaz
in glo fi Sed dicit gof de sup ne pla
c i ut ibi no Jo an sup prima glo in
venio q abbas non confirmatus pomit ana
thema alt c sicut tuis de symonia sz
credo q no confirmatus no possit excoicare
uel anathematizare et glo tercia i pall
c sicut intelligit de confirmacoe non
obstat pall c sicut tuis ibi sb ictacoe
anathematis uetustissimi intelligo istucte
curare quia anathema danti et ana
thema recipienti i q i quicumq quia
non erat confirmatus et q anathema

ē uincto spalis · xvi · q · ii · c · i · et no · de
elec · cu in cunctis in glo sic vz · vide ic · sicut
Clxxxv · si epus absoluit excoicatuz
absubdito tenet absolucō ut no · de offi-
or · cu ab eccliaz in glo · fi · cont no · xx · q ·
iii · nullus pmas in glo · pe · et hoc tenet
archi · de osti · c · ii · de maio · et obe · c · vnd
li · vi · So · credo cu Jo · an pma glo · veri-
orem p · c · venerabilibg · § · ii ant · all · p
eundem · et de hoc plene i pall · c · cuz ab
eccliaz et p archi · iii · c · nullus
Clxxxvi · papa pt iudicari ab inferiore
si subiciat se ei · ii · q · vii · nos si · z no
de elec · innotuit in glo · sic xei · cont
no · xii · q · ii · no liceat in pma glo · q
nullus mortalium pt papa iudicare · So cre-
do q · cu vni q papa non possit se subice
iuditio alicuius · et q ibi dicit · iii · c · nos
si exponit iuditio · i · discretoi · Ite nec legatus
de late pt se subice alicui inferiori affa
nisi in foro anime · de · peni · et re · c · fi ·
z no archi · i pall · c · nos si · Idem credo
q papa possit se subice cuilibet inferiori
in foro anime · et potit ab eo ligari · et q
papa erit tuc vicarius xpi gnalis et sacer-
dos elcus spalis · ad hoc q no · de offi · dele ·
scine · ii · i glo · ii · et de offi · lega · studuisti
et no · p Jo · an · z sm hosti · de exces · pla · di-
lectus super pma glosa
Clxxxvii · aliquis · qui possit dispe-
sare promouedo indignum cu eo non
dispensat · ut no de exces · pla · licis i glo
fi · cont no p Jo · li · di · qui in aliquo
i tercia glo · quia circa votu ipo facto
dispensatur · So · licet vbu dispensatores
no pcedat pmissa tu cause cognitone
an dispenset vel non · pmouendo dis-
pensat · ut no Jo · an · de scisma · fi · vitatis
ubi de hoc sumo et sup pma glo · de eta
et qua · c · vno · i glo · fi · in pn · li · vi ·
Clxxxviii · de eo sup quo dispensatu ē
ē occulto crime pœa accusari non pot
ut no de temp · or · c · i · i glo · pe · contrz
no de scisma · c · ii · in fi · pme glo · So ab
eo · poterit accusari qui suu puatu me
ee prosequit · sm · hosti · iii · q · vi · oibg
ii · q · i · l · prohibent · alē secus · de peni ·
di · iii · diuina · et adde q no de accu · d his
Clxxxix · metus no excusat · sacri in
matrimonii · ut no · de baptis · maiores
in glo · et sic contra · cont no · q metus
cu · abbas in glo · venica ultra medium
So · pma glo · ht locu qn no ē iustus
metus ut ibidem · Jo · an ·
Clonagesima · epus dabit qnqna-
gesimā sine osensu capli · ut no · de his
que fiunt · apla · pastoralis in glo · pe · cont
no · xii · q · ii · bone in pma glo · So · si-
mult ocede de suis redditibg seperatis
vel coibus sibi et caplo pt sine osensu
capli · si aut de reditibg capli tm tuc cu
osensu capli · sm hosti · vel sm pe · z ab ·
reformare vel ostruē sine osensu capli
no pt · s illa reformata vel ostructa bn
assignabit · qnquagesimā vel centesimā
cu ad dotandu sint obligati · de ose · ecc ·
vel alta · cum sicut

Cxci · posset vna colligi ex notatis · de testi
de his que fiunt · a maio · p · c · i · sup vbo
iuramento p Jo · an · s no bn pt no-
tari contrietas · § · aliam pone · factus
pubes no pt testificari · de his q vidit
i pupillari etate · ut sentit glo · pe · iii ·
· q · ix · testes de psep · cu nobis · contrium
no · xxxvii · di relatu in gla · fi · So bn
valet testiom du modo fuerit tuc doli
capax ut no in pall · c · relatu nisi ce
tale factu i quo reqrerēt etas pfecta
ut no · accur · de testibg · l · iii · § · lege · et
ff · de testa · ad testm · § · i · et de hoc i spe
de teste · § · i · v · s nu quid factus pubes et
no · de corpo · vi · ex parte · ii · super verbo
animi · p Jo · an · z sic q no · de sen · ex · c · fi ·
Cxcii · no valet sma lata oeu adq · de re iudi
vel i cuius noticia edictu pemptorium
no puenit · ut no de osti · ecclia in glo ·
an pe · contri no · ut lite no ote · qm · §
si vero in glo · s pt · pro solucione tene
quod ibi no ·
Cxciii · sma excoins lata sub inter- · Excõ ·
minacoe non ē cano late sme · ut no
de testa · cu esses in glo · fi · contri no de
loca · c · i · in glo · pe · So · excoicatus no
ē sub intiminacoe · vel cominacoe phitus
sed sub odicone qua non impleta sit ex-
comicatus · ostatiens erit tuc ligatus · ut
no · de sagitta · c · vno in fa · glo · z i oone
ibi positis · et de iure patro · relatu z de
matri · ontrac · o · inter · ecc · c · i ·
Cxciiii · Symoniacus occultus suspēsus · de sy.
ē quo ad se · ut no · de symo · accusatum
in glo · vna in fi · contri no · xxxii · di · ad
hoc · in glo que incipit hii istud · So ·
suspensus ē quo · ad se et alios symoni-
acos i ordine · pma igit tc · glo · loqtur
in symoniaco in bnficio · ad hoc q no
de symo · p tuas ii · i z sup glo · fa no
ob · de accusatoibg i qhems q ibi no in
fa · glo · q illud · q · ad accusacoz crispeoz
Cxcv · fructus an lite ostestata pcepti
non oputant in qrta filiis primi gradus
si rogat restitue hēditate ut no de testa ·
raynucius in glo · ex quo tempe · contriz
vz notatu e · ti · in glo pe · So no oputat
in quarta trebellianica · s i quarta · de-
bita iur · nature et sic intelligut ut
ibi no · Jo · an ·
Cxcvi · in usura transfert · dominiuz · usur
ut no · xiiii · q · v · in suma · contri no de
decimis · ex transmissa in fi · pme glo · So
primu verius · s · q transfert · s opetit repe-
ticio ut no · ibi · Jo · an ·
Cxcvii · in · c · extrīs · i · de spon · dicit · de spon
pma glo · q ponat cauis · p · c · i · e · ti · et
sic intelligit q eent ohentes diuise lingue
q dicit quarta glo · e · c · So credo · q pt
poni cāus utraqz nec ex quo intelligit
factu vel osensuz vel mutu licet no intel-
ligat vba et de hoc plene p Jo · an · i pall ·
Cxcviii · Si putat se quis · qrta glo
inhabilem cu sit habilis ad acquirendam
hēditatez nichilominus acquirit z credens

eam pdit ut no de spon veniens ii i glo
q si / grui no e ti dilectus in glo fa / so
in posicone pdenda sufficit aiug ut in
pma glo et hic / et e casus spalis ubi suf
ficit aiug tradentis ut ibi no Jo an Ite
ibi hnt aimu acquirendi s furiosus
non ht aimu acquirendi sicut nec dor
miens de batis maiores ad si fuit cle
vna de hoi et q ibi no arra
CCxix reprobat arra in otractu
matrioni sic et pena ut no de spon
gemia in glo fi / grui no de pena acce
dens in pma glo de qu qui ex parte ii
in glo iii So pma glo illud allegado
dicit ut ibi dicit Jo an / uel dic q si osti
tucio arraz eet in maxima otitate
qualitate psonaz inspecta z actu repel
leret sic z admitteret modica pena z
hijs ponderatis rone et mente no vale
bit in magna quantitate ut tenet Jo
an in pall c gemia sup glo fi
CC si iuramentu no intuenit i spo
salibus non sunt iniuncti opellendi ut no
de de spon impub de illis i i fi glo an
pe grui no Jo xxvii q ii § s oceda
q semp e cogenda nisi euidentissima
ca subsit So credo q no sunt cogendi
ubi timet scandalu de spon reqsiuit
et illa ca erit euidentissima et adde
distinguendo ut no Jo an in pall
c de illis super vbo negauit
CCi licet pbenda alicui oferat
et non sit canonicus tn tuc vacat de
iure ut no xxi q i i glo pma fin
veru glo / grui no de ingrs q no ullus
in glo fi / So aut oferat pbenda ul
fructus ad modicu tempus aut ppetuo
uel loco temporis ppetui uel q pt ee
ppetuu / pmo modo vacat z oferri det
so mo no ad hoc q no in pall c qz
no nullus et de pben si tibi ocesso i glo
CCii pilla vba crescite et i ii h vi
multiplicamini institutu fuit matoniu
ut no de frigi c fi i glo an pe / grui
no xxvii q i i pma fima q § pilla
vba h mir quos zc de biga debitu et de
voto c vno h vi So hoc ult vni ut i no
CCiii q matrioniu no defert matoz
iuramentu ut no qm mat ac po c
ii in glo fi i fine grui no de de sponsa
impub attestacones in glo finali So de
fert exhabundanti cautela semp inse
pcone matrioni dato q etia als le
gittie probet ne aliquid fiat in fraude
ut no e c otinebat in tercia glosa
CCiiii extrema vnctio no itrat ut sentit
quinta glo de ose di quarta ondit / grui
sentit glo fa de fis imp vir So aliq
intelligut glo in c ondit dn dicit si
milr vnctio i quibusdam ecctis s itat
et hoc credo de hoc xcv di § s istud
et de sacra Item super Rubrica
CCv pnatio ab officio et beneficio alid
e qua deposicio ut no de accu i qsitonis
in fa glo / grui no e c in glo pe / So
pmi vm e in pnacone officii z bnficii

quatu ad amnistracoem alia aut glo intel
ligat de remocone et pnacone officii et
beneficii ita q deponat ab ordine z bnficio
saltim vbalr / voluit tn glo adhere huic
opioni q p modu inquisicois non sit
deponat z ideo exponit ibi depositois
i remocois ab officio et beneficio idest
ab administracoe ut s z sic otra / tenet
tn hosti ut ibi no Jo an q ppetuo de
positus ab officio et beneficio satis intel
ligitur degradatus
CCvi epi dispensant ubi spalr non
e eis inhibitu ut no de sen ex nuper
in glo simk / grui no de elec cupientes
§ cetm in glo e igit h vi et de sen
ex cu illoz in glo xvii q z se So bene
absoluit semp nisi sint prohiti et aliud
i absolucone excois quia ibi manus
piculum qua in dispensacone de qua di
cendu e q dispensant in adulto z in oibus
nisi sint expresse prohibiti ut i ocludit
in c at si clici de iudiciis Ite no dispe
sant in hijs que ptinent ad gnalem
statu ecce s ut quis plures caricos su
scipiat simk de tempo or dilectus ut
ibi no plene psumo z glo tcia ibi hoc
dicit p qua glo credo q epus no pt
dispensare i impedimeto publice hone
statis q remansit s i sponsam fris ad
hoc q no de etq et qua c ii in glo otra
s z in glo vniusale in cle et c fi in
glo pe c opi ad hoc q no de reoncedo
cle impedimto de osan z affini no
dz sup glo ut melius z q no de tinsac
c fi et epus no dispensat in adulterio
incestuoso fm vi alk ff de adul vi
passa § pscripcone ut no Jo an in
c at si / q puto veru in adulterio incestu
oso xio / ut si cognouit osanguinea vxo
rem altius / secus in ficto ut si cognouit
monialem ut probat xxvii q i virgine
et c virginibus et q ibi no et regularis
plus punitur vere peccans et de quo
ostat vere qua ficte nel psumptiue de
psump afferte et ibi no sup ubo date
huic pab et Jo an et no de pur ea
inter fi in glo fi / nec e mirandu si epus
no pt dispensare otra vniusalem nel
gnalem statutu ecce quia nec papa
vniusales ecciam pt turbare ut pote re
mouere omnes epos ut no ix q iii p pnlez
CCvii i acione populari no intuenit
procurr ut no v q iii in sima / grui
no de accusa veniens in pma glo So
ibidem quia intuenit procurator ad age
dum pro puato dampno pro publico non
intuenit ad agendu s bene ad defendedu
CCviii Si otra solitu ordine iure pro
cedit nullus e processus ut no de i scpt
cu dilecta in quinta glo / grui no ii q vii
§ diffinitiua mixta pn in glo s gnalez
So duplex e ordo iuris vnus qui e de
sba alius no / pmo casu processus e nullus
si ob mittit / so no / ut no ii q i i suma
sz in glo e cu dilecta no ualuit processus
quia otra forma madati et ibi de hoc

= CCix clauſula refert tm̄ ad ultimum
precedens ut no᷑ de ɔſcia· di· ij· cū om̄e i ꝯᶜ-
ta glo· ꝯrm̄ no᷑ in q· v· ɔſtituimus in glo·
fi· So· ad om̄ia precedencia refert· ſi o᷑ia ſint
necia et requirunt ad id q agit· de reſcpt·
olim· distinguit tn̄ Jo· cal· an· loquitur
in principio aut in medio aut in fine· primo
cum aut ſint conexa et tunc reſpicit o᷑ia
aut no᷑ ⁊ tunc reſpicit ſolū capitm cui adi-
citᶻ· ar· de ap̄lo inquiſitom et ibi no᷑· et
ij· q· i· in primis· ff· de inoffi· l· ⁊ in fi· niſi
appareret teſtatorem uel ꝯtrahentez aliud
ſenſiſſe· ff· de l· i· ſi filius ptū· ꝯ fi· ſi i
medio· aut debet in ſua na᷑ precede et tunc
ſic ē intelligenda· de reſcpt· cum aut no᷑
et tunc aut ſunt ꝯnexa· ⁊ tunc ad om̄ia
s· de ap̄lo· ſo· aut diuiſa et tunc ſolum
precedencia· ut in· c· inquiſitom· ſi aut in·
fi· ſi ſunt plures articuli· aut quilibet
habet ſua ꝓpriam determinacom· et tunc re-
ſpicit ꝓxia tm̄· de iniuris· c· fi· et q ibi no᷑
⁊ de dona· cū dilecti· aut no᷑· ⁊ tunc o᷑ia
precedencia reſpicit de reſcpt· olim· ubi dic
Jo· an· ſm̄ ꝯpꝰ· q clauſula· quoqꝫ refert
ad precedencia· quoqꝫ ad ſequencia ſm̄ na᷑
ꝯmis· vide q no᷑· ꝑ archi· vij· q· i· denique
= CCx impetrans no᷑ tenet facē mencoꝫ
de ſua dignitate· ut no᷑ de reſcptis ſuper
litis in glo· puta ſi dixit· ꝯrm̄ no᷑· e· c· in
in glo· ex hoc patet· ſo tenet facē me-
cionem impetrans ſup beneficio ad letes
⁊ de hoc· e· t· adanres ſup iibo litis ꝑ Jo· an·
= CCxi· qui peccat in deū uel religionem
diuinaꝫ grauiter peccat ymo grauius q
in aliis publicū crimē ꝯmittit· ut no᷑ de
heti· vrgentis in glo· quarta· ꝯrm̄ no᷑ xxiij·
q· iiij· quid ergo in glo· fi· ubi dicit q
ē leuis culpa· So· leuis ē reſpectiue ad id
q grauiꝰ ſit delinquē ꝯ· deū male ſenti-
endo et heſim ꝓtinacit tenedo· q̄ maledi-
cendo tm̄· de male· c· ij· et quo leuis ve-
nialis culpa dꝫ· que ſine morte et muti-
lacōne dimittebat i veteri lege cerimoniſ-
vide de peni· di· vj· c· i· in glo· xij· q· ij· glo-
ria· et ſupra per archidiaconū
= CCxij· extra iudiciū non petitᶻ ap̄li
ut no᷑· de appel· c· i· i quarta· glo· li· vj· ꝯmi
tuntᶻ in iudicio ſi appellatur a iudice· ſꝫ ex
iudiciū a non a iudice ut in· de iniuitate
ita ſentit Jo· an· in· c· ut ſup illa· glo· ⁊
adde q no᷑· de appel· cum ſit ſup glo· vj
= CCxiij· in· c· cū olim de cā poſ· verꝰ
videtᶻ q canonici fuerunt rei ut ibi no᷑ i·
fi· ſe glo· ꝯrm̄ no᷑· i duabꝰ glo· ibi ſequen-
tibus· So diuiſo reſpectu· dicuntᶻ actores
⁊ rei q ibi erat ꝯuencio ⁊ reꝯuencio
ut ibi no᷑ Jo· an·
= CCxiiij· glo· fi· in· c· cū qꝫ de ꝯſtitucᶻ
inuit q ꝓ receptoꝫ capli afficiatᶻ ꝓbeda
ꝯrm̄ no᷑· de ꝯceſ· p· ſi ſoli in glo· fi· li· vj·
So prima glo· no᷑ ē vera niſi intelligatᶻ
de collacōne ipaꝫ ꝓbendaꝫ fcā canonicis
antiquis· ut ibi no᷑ Jo· an· ſm̄ Jnno· q
etiā ibi no᷑ racōem diuerſitatis q̄r aliud in
antiquis quā nouis
= CCxv· duo faciunt collegiū ut no᷑· x·
q· i· in glo· fa· ꝯrm̄ no᷑· q faciunt ꝯgregacoꝫ
ꝯ tres collegiū· de elec· c· i· in prima glo·
So iſtud ultimū verꝰ· i vno tn̄ retietᶻ
Jus collegii ut ibi no᷑· adde q no᷑ ꝑ Jnno·
et hoſti· de iure pa· nobis ⁊ c· poſtulaſti
uel idem ſit collegiū q congregacio ubi
remaneant duo· ultra platū habentes
ſigna collegii· de hoc de electi· pla· dilcū
ad hoc· xvj· q· ultima· ꝯgregacio· ꝓprie
aut ſumpto vocabulo aliud ē ꝯgregacio
et aliud collegiū iuxta illud mathie
xviij· ubicumqꝫ duo uel tres ꝯgregati
fuerint ⁊c· xx· di· de quibus ⁊ no᷑· et
de cā· poſ· cū eccia in prima glo·
= CCxvj· capitm cū venissent de iſtitu-
loquitᶻ de inſtitucōe corpali ut ibi no᷑ de insti
in prima glo· ꝯrm̄ ſentit glo· ſꝫ qualit
ſ· q de collatoria· So credo q intelligatᶻ
de collatoria in qua tribuit ius q̄r corpal
debetur archidiacono· de iure coi ut no᷑
in palla· glo· prima· = CCxvij· licet ꝯ- de p̄ſ· p
ſtet de principio ⁊ fine non preſumitᶻ de me-
dio· ut ſentit glo· tria· de ꝯdi· ap· ꝓtuas
v dicitis· ꝯrm̄ no᷑ in eadem glo· ⁊ de ꝯu-
ꝯni· accedens in ſa· glo· So regulariter
preſumitᶻ in medio niſi ꝯſtet de ꝯrio uel
preſumptiue maiori tn̄ preſumpcōne· et hoc
ex diuerſitate ſtatuꝫ collegii ꝑt ut no᷑· de·
elec· cū inter· ꝑ de preſump· litis· de cri· fal·
c· ꝑt ſup prima glo· ⁊ vide ꝯrie glo· ſexta
= CCxviij· Si recipiuntᶻ teſtes valitu-
dinarii uel infirmi· quia timetᶻ mors (de testi
uel abſencia diutina ſi actor infra annū
no᷑ utitᶻ no᷑ valet atteſtacōnes· nec ad-
mittitᶻ probacio iuſ ꝯrm̄· q no᷑ potuerit
uti quia ē preſumpcio iuris ⁊ de iure· ut no᷑·
ut lite no᷑ ꝯte· quā iuxta ꝑn in glo· no᷑
eam· ꝯrm̄ no᷑· i precedenti glo· que incipit
ecce· ut iſte annus ē utilis ⁊c· So· glo ecce
verior· ut ibi no᷑ Johannes an·
= CCxix· glo· prima in fi· c· fi· de ꝯdicio· (de ꝯdit· appo
appo· alt· c· dudū· de ꝯu· ꝯiu· q ꝯdicio
ꝯ ſtatum monachatꝰ viciet monachatū
ꝯrm̄ uult glo· ⁊ adducit eandem decre
de ſtatu· mo· c· ij· So· decre· dudū uſqꝫ
ibi puere facit q no᷑ viciet· alia ꝑs ſequens
q viciet· ſꝫ de hoc tene q no᷑ i pall· c· fi·
= CCxx poſicōnes fiunt an depoſitom
teſtiū· quibꝰ negatis fiunt articuli et
ſup illis examinatᶻ· ad hoc q no᷑· de ꝯfeſ· (de ꝯfesſ
c· i· i prima glo· li· vj· et de iibo· ſigꝰ ſepe
v· nos huiꝰ in glo· ſ· poſicōnes in cle·
ꝯrm̄ no᷑· de teſti· p̄mū in glo· coram ꝑa
li· vj· ubi patet q puit fieri etiam poſt
receptos teſtes· So· regulariter fieri de-
bent an ut ꝓbatᶻ de proba· quā ꝯ· puit
ecīā fieri poſt ſꝫ an publicacoꝫ teſtium
ē q adhuc fine ut teſtes examinentᶻ
ſup illis non dico qui depoſuerunt ſꝫ
ſaltem qui debent adhuc deponē· uel
ſi non depoſuiſſet ſꝫ aliquibꝰ depoſicōnibꝰ
factis· licet ſolū ſup principali ⁊ in hoc
bn̄ uidetur aduitat uel ē pꝰ publicacōeꝫ
no᷑ ut examinentᶻ teſtes· ſꝫ ut ꝑs ꝯpel-
latᶻ iudici veritatē· vide q no᷑· ꝑ Jo· an
ſm̄ Jo· mo· ſup pall· glo· coram que
ſ· ad reꝓbacōm teſtiū· et vide q no᷑· et
ſcpſi de cā poſ· paſtoralis ⁊ hoc tenꝫ glo

in specu. de posi. §. quarto ꝯ regl'. cũ se
nisi eet datus peremptoriꝰ ad probandũ ut
ibi no. ⁊ etiã alia poss; colligi ex notis de ap-
pellationibꝰ peruenit. l. in glo. fi. ⁊ de sen-
te. ad hoc in glo. fi. alias pca que scripsi
in p all' c. pastoralis. Sꝫ hiis contrarietatibꝰ
collectis ⁊ iunctis contentus existo

Differentias vero int' leges
⁊ canones quas elegi tpre
repetitionis mee canonis
non ita. q. q. vi. breuiter
adiungo. pma. quia scdm
canones añ sniam pt appellari. Scdm
leges non. nisi in casibus. de appel. si q̃o
n. et ut liqueat plus dic. ꝙ scdm cano-
nes pt appellari añ sniam agrauatõe
ẽ si nõ sit expressum in iure et nõ pro-
cedat' appellatõne re. scdm leges solũ ubi
sit expressum sit intelligo. c. nõ ita et vid'
de appel. pastoralis super ꝯ expresse. Se-
cunda. quia iudex appellationis scdm leges
nil pt delegare. scdm canones secus ut de
offi. dele. sup comi. §. intentionis in glo. a
ca. de offi. or. pastoralis e ti. litigantes li. vi.
Tercia. ꝙ iudex coram eo. i pn° fuiat
litem cõtestari. et p se ferat sniam media-
tem cõmittat leges scdm leges ꝯ scdm canones
omnia et principiũ tm et fine tm ut e. c.
sup comũ et. e. §. in glo. istud optinet
Quarta. scdm leges cõmittet executorẽ
tm cõsiliarijs suis scdm canones cuicumqꝫ
uult. de offi. dele. pastoral' ⁊ nõ. i glo. precal'.
Quinta scdm leges testis repellat' a testi-
monio si ẽ dampnatꝰ tm de aliquo crĩe
ꝯ scdm canones repellit' siue sit dampnatꝰ
p sniam siue ei probet' ut dicit glo de
testi. super eo. l. Sexta scdm leges actio
ẽ proponenda scdm canones non de iudi.
dilecti ẽ dic ut ibi in glo sic patet
Septima scdm leges nõ subintelligit'
clausula si ẽ ita. scdm canones secus ut
de rescript' ex parte eo ubi de hoc i glo. pe
Octaua. scdm leges ht locũ rigor. l. si
quis in tantã. C. vn vi. scdm canones nõ
non in rebus etiam ut de dolo ⁊ cõtũa.
ei in glo. ar. ꝙ ⁊ ibi vide ꝙ nõ sit g.
Nona scdm leges missus in possessionẽ
ppter cõtumaciã in act' reali ẽ statim
verus possessor. scdm canones ẽ potius
custos ꝟuande. de dolo ⁊ cõtu. cõtingit et
ibi vide in pma glo. Decima scdm
leges filius retinet tm vnã falcidiam
scdm canones retinebit duas. s. debitam
iur' nature et trebellianicã. de testa. rẽn-
nucius et ibi de hoc in glo retinebit.
Undecima scdm leges testũ nõ vꝫ
nisi heat subscriptõẽ vij. testiũ. scdm ca-
nones sufficit si coram pbro ⁊ duobus
uel tribus testibꝰ ut de testa. cũ oẽs ⁊ i dẽ
xij. scdm leges si testator legauerit
rem alienã heres cogit' soluere scdm ca-
nones secus de testa. filius ⁊ dic ut l'ig. ca-
xiij. scdm leges nõ tenet' hẽs ex delicto
defuncti nisi inquantũ ad ipm puenit ex
illo delicto. scdm canones tenet' licet ni-
chil puenerit ad eũ ⁊ q̃mis nõ sint his
cõtestata d' sepul. c. fi. i glo. fi. ⁊ ibi vide

xiiij scdm leges que nõ hñt cõtinuã cãm
ad prescribendũ requirũt duplicatũ tempꝰ
scdm canones secus. de cã pos. cũ etiã in glo.
⁊ ita pꝫ vide ibi de pscrip. de quarta
xv. scdm leges psumit' ꝙ mulier incũ
cohitans sit vxor. scdm canones secus ut de
psump. illud in glo. fi. quare. xvj. scdm
leges Iudex datus ut cognoscat de pprietate nõ
pt cognoscẽ de possorio. C. si a nõ cõpe.
iudi. si de pprietate. scdm canones cognoscit
ẽ de illo de cã pos. pastoralis in glo. fa.
c. añ pe. ⁊ de sequestra. c. i. et intellige ut
ibi nõ her. uel dic si hoc nõ placet ꝙ scdm
leges priuatorum cõsensus pt cõstituẽ eũ iudicẽ
qui iur' discretõm p est scdm canones nõ nisi
de cõsensu sui epi. de foro cõpetẽti significasti
xvij. scdm leges qui offert se liti cõdep-
nat' ac si possideret. scdm canones non
i ecclasticis negotiis ne delictũ ẽt ut nõ
ut lite pendente etiã. l. in glo. finali
xviij scdm leges in cã appellõnis noui
testes sup eisdem capitlis recipi possunt
scdm canones nõ recipiunt' sup eisdem. ut
de testi. fraternitatis i glo. pe. ⁊ c. t. testibꝰ in cle.
xix. scdm leges non admittit' ad posses-
sorium nisi ex toto remictiant iudicio pprietatis
scdm canones nõ remictiat' iudicio pprietatis
de testi. significauit i vide i glo. fi. ⁊ de cã pos.
xx. scdm leges ẽ licitũ aliquo | pastoralis
facẽ ad ostentatõẽ virium scdm canones secꝰ
de tor. ne̋ cum. c. i. in glo. prima.
xxi. scdm leges non possũt cõici que
sunt meri Imperij scdm canones bene cõ-
mittit' de offi. or. ꝙ sedẽ in glo. pe. et
de rapto in accipatu in glo. finali.
xxij scdm leges male fidei possessor
spatio xxx. uel xl. annorum pscribit. scdm
canones non de psc. vigilanti ⁊ ibi i pma
glo. et de reg' iur' possessor. li. vi.
xxiij. scdm leges instancia iudicij perit
lapsu temporis scdm canones secus de iudi. qre
xxiiij scdm leges ad Imperatorẽ nõ pt ap-
pellari obmisso medio scdm canones pt de
appel. duobꝰ et ibi vide in pma glo.
xxv scdm leges dria ẽ inter pcuratorẽ
yconomũ ⁊ syndicũ scdm canones nomĩe
pcuratoris omes hij cõphendut' de pcur.
petitio ⁊ i vid i glo. fa. ⁊ intellige ut dixi
de iuramento calumpnie. c. pemil.
xxvj scdm leges cõcipit' snia in psonam
pcuratoris uel syndici scdm canones nõ
cuicumqꝫ ꝙ quãqꝫ i psona pcuris quãqꝫ
i psona dñi uel eoꝝ qui pro dño habentur
ut in plato de probat' licet in glo. pe. et
de elec. querelam in glo. quarta.
xxvij. scdm leges filia tenet' illũ reci-
pere i virũ ꝙ pr sibi dederit nisi sit tur-
pis uel moribꝰ eius indignus scdm cano.
non tenet'. de despon. impub. c. i. i glo. pe.
xxviij scdm leges mulier admittitur
in testiõm in crimali ⁊ criminali. scdm can
non. de i(?)bo sig. forus in glo. hoc intellige
⁊ ibi vide et in canone ibi allega. de crimine.
b xxix. scdm leges testes inuiti cogendi sut
indifferenter scdm can nõ nisi timore adũse
partis se subtraxerint. de testi. eo. sup eo
in fi. ⁊ dic. ex. c. pe. in glo. et sup ea.
a xxx. secundũ leges arre dant' p sponsalibꝰ
pficiendis scdm canones non ut de spõ. gemma

de appell'
de offi. dele.
de officio delegati
de offio dele.
de testibus
de iudiciis
de rptis
de testi. spoli.
de pº ⁊ 2º decto
de testamentis
de testamet'
de testamet'
de testis

de pscrip.
de psump.
de cã poss ⁊ ppet
ut lite penden
de testibus
de cã pos ⁊ ppetatis
de tormentis
Quo committi possint q sunt meri Imperii
de presumptionibꝰ
de iudiciis
de appellationibꝰ
de procuratoribus
de probationibus
de sponsalibus
de testibus
de testibus cogendis
de arris an dent' in

et ibi vide in gloſa finali ſuper ea
xxxi. ſm leges ſi vnus ꝑmo percuſſit et
poſtea alter occidit primus nō tenet᷑ niſi de
vulnerato ſedus de occiſo. ſm can̄ ſecus
ut de homici. ſignificaſti. ii. ⁊ ibi vide in
glo. eandem diſtinctōz. xxxii. ſm leges
lata interlocutoria ſup̱ except̄. debent
appellare. ſm canones potiꝰ appellationez
differe ad euētū negocii principal̄. ut nō
de appel. c. fi. in glo. peremptoria in cle. (uel
potes aliam aſſignare ſm leges ī ordina-
riū non pt̄ ꝯpromitti ſm can̄ pt̄ de arbi-
triū tp̄re ubi dicit̄. ⁊ ii. q. vi. ſ. q̄ arbitr̄ i. q. ii.
xxxiii. ſm leges cū agitur de ꝯputatione
graduū in linea equali quoto gradu q̄s
diſtat a ſtipite toto duplicato diſtant int̄
ſe ⁊ ſibi attinent. ſm can̄ ſimplr̄ ⁊ non
duplicato ut in arbore ꝯſanguineitat̄ ꝟ
nunc videndum eſt
xxxiiii. ſm leges in linea inequali
quot ſunt perſone ſtipite dempto tot ſunt
gradus ſm can̄ quoto gradu remotior
diſtat a cōi ſtipite tot diſtant interſe. ut
in eadem arbore ꝟ nunc reſtat
xxxv ſm leges affinitas ꝯtrahit᷑ ex le-
gittimis nuptiis tm̄. ſm canones ex omni
coitu. ut ibi ī arbore affinitatis in prin-
cipio de ꝯſanguinitate ꝑ de probat̄ pertinas
(Item ſm leges ꝯtrahitur affinitas ex ſpo-
ſalibꝰ tm̄. ff. de gradi. cogn̄. l. i. ita intellige
q̄ nō in principio arboris affinitatis
xxxvi. ſm leges non pt̄ fieri denunciatio
niſi ſup̱ quibuſdam caſibus. aliquos hēs
nō. in. glo. iii. ut etiā beneficiata. c. vno
ſm can̄ ſup̱ omnibus caſibus ii. q. i. ſi pec-
cauerit. et de iudi. nouit ⁊ vide iiii. q. iii.
ſ. aliquis ⁊ ē lex. adde q̄ dixi de teſti. c. fi. ſi
verbo accuſatione (uel da aliam. ſm leges
fruſtratorie appellans puniẗ in. l. lib. argen-
ti ciuili. ſm can̄ in expenſ. ii. q. vi. omnio
et in ꝑma glo. et. e. q. ſ. patet in glo.
xxxvii. ſm leges non valet citatio niſi
aſſignetur terminꝰ. ff. de ſibo. ob. ita ſtipu-
latus ſm pe. de bella. per. ſm can̄ bene
valet de appel. cū pati inſi. ⁊ ibi vide.
xxxviii. ſm leges non omnia crimina
ſunt publica. ſ adulteriū homicidiū et
ſimilia. ſm can̄ omne crimen. ē publicū
de colu. c. i. ibi nō. in glo. pe ⁊ ii. q. iii. i. l.
in omnibus cū ꝯcor. intellē ut dixi de iudic̄
xxxix. ſm leges mulier infra (nouit
tempus luctus ſi nubit incurrit infamiā
ſm. can̄ non. de ſc̄is nuptiis. c. ſimili.
Quadrageſima ſm leges religionis
cā debet ꝯiugiū diſſolui. ſm can̄ nō poteſt
x. di. c. i. al. ē ii.
xli. ſm leges pater et mater poſſunt
denegare alimenta ſpuriis ſm can̄ nō
qui filii ſint legitimi ꝑ venerabilez in ſi. ⁊
nō. de eo qui duxit ī ma. q̄ polu. cū hc̄ret i. g. ſi.
xlii. ſm leges infamis pt̄ eē procurator
ſm can̄ non. ut de iura. calump. Imperator
in glo. fi. ⁊ intelligi ut ibi nō
xliii. ſm leges ꝑmittit᷑ uſure. ſm can̄
non. de uſu. c. iii. et intelli. ut ibi nō
xliiii. ſm leges raptor cū rapta ma-
trimonium ꝯtrahere non pt̄. ſm can̄ pt̄
de rapto. c. fi. ⁊ ibi vide et. e. ti. c. pe. ī
glo. ſa. et de hereti. cum ſm. in glo. cui
pentes li. vi. (inde potes alia elicere

xlv. ſm leges ſi quis ſtuprauerit vir-
ginē relegat᷑ uel verberat᷑ et ſi ꝑ vim
capite punit᷑. ſm can̄ aut recipiat illā
in vxorem aut dotet᷑ et in monaſterium
detrudat᷑ excōicatus. de adult. c. ii. ⁊ — *(de ſtupro)*
xlvi. ſm leges licitus eſt (ibi in glo.
ꝯcubinatus ſm canones non — *(an ꝯcubinatus ſit licitꝰ)*
xxxii. q. iiii. nemo et ibi vide in gloſis
et quod nō q̄ filii ſunt le. lator ſi. glo. i.
xlvii. ſm leges qui nō defert appel- — *(de pena nō deferent̄ app̄)*
lationi iuſte punit᷑ in xxx. pondo auri
ſm can̄ deponit᷑. ii. q. vi. decreto et ibi
vide in glo. fi. ⁊ ſi ea ⁊ de appel. de priore
xlviii. ſm leges delegatus ab ordi- — *(de del̄. ordinarii al̄ de foro ꝯpe.)*
nario non pt̄ ſuā ſniam executioni
mandare. ſm can̄ pt̄. de foro ꝯpe. ſi
quis q̄ in gloſa penultima ibi vide
xlix ſm leges non ꝑpetuat᷑ iuriſdic- — *(de ꝑpetuatione iuriſdictionis)*
tio. niſi ꝑ litem ꝯte. ſ ſm canones
ꝑpetuatōm tm̄ de offi. dele. gratiū et in
c. relatum. dic ut ibi
Quinquageſima ſm leges arbiter — *(de arbitris)*
qui cognouit de cā ſuſpitionis illa pro-
bata cognoſcat ⁊ de principali. ſm can̄ nō
cognoſcē pt̄ vide q̄ nō. de offi. del̄. ſuſpitionis
Quinquageſima ꝑma. ſm leges mulier — *(de mu̾. minn.)*
auditur ꝯtra alienatōm rei dotalis ⁊
iurata. ſm canones non. ut de iur. iur̄.
cū ꝯtingat. et ibi vide in glo. ſecunda.
lii. ſm leges filius non ꝯqueriẗ de — *(an filiꝰ poſſit ꝯqri de pr̄e)*
pr̄e in criali uel ciuili niſi in caſtreſi
ſm. can̄ bn̄ ꝯqueriẗ in vtroq̄. ii. q. vi. querit᷑ et
liii. ſm leges licite cauſa (ibi vide — *(de exceſſibꝰ platorum)*
quintum poſſumus ſm canones nō. de
exceſ. prela. inter et ibi vide in tercia glo
et xliii. di. commeſſationes ⁊c̄ non oportet
liiii. ſm leges inducie deliberatorie — *(de dilationibus)*
debent dari xx. dierum iii. q. iii. offeratur
ſm can̄ ē arbitrium de pari. dilectus. et
ibi de hoc in glo. finali
lv. ſm leges delegatus hēt ſportulas — *(An licite ſint ſportule)*
ſ. duos aureos in prin. ⁊ duos in fi. ſm can̄
nil dat᷑ de reſcript̄ ſtatutū in glo. nō quia
li. vi. et de iudi. ⁊ ho. elec. cum ab omni
lvi. ſm leges femina non pt̄ eē arbitrix — *(an mulier poſſit eē arbiter)*
ſm canones pt̄ ſi extat ꝯſuetudo de arbi-
dilecti et ibi vide lvii. ſm leges epal̄ — *(An ſacer ordo libēt a patria ꝑtate)*
dignitas tm̄ liberat a patria ꝑtate ſm
canones que ſubdiaconatꝰ liberat vide
de etate et qua. Iudeorum qui filii ſint le-
ꝑ uenerabilem circa prin. ⁊ de ſen. ex. cū volunte
lviii. ſm leges heres filius nō adim- — *(de teſtamentis)*
plens voluntatē ꝑnat᷑ hereditate ſ ſima
ſibi. ſm canones nō reſeruatur. de teſta.
ſi heres et ibi vide
lix ſm leges mulier non pt̄ eē pro- — *(An mulier poſſit eē procuratrix uel Iudex)*
curatrix ⁊ Iudex. ſm canones pt̄ de ꝯſir.
uti cū dilecta et ibi in glo. ſic ergo dic
lx. ſm leges ſi tres ſunt arbit̄ (ut ibi
et tercius licime requiſitus nō curauerit — *(de arbitris)*
inter eē alii non pnt diffinire ſm can̄
bn̄ poterunt de arbi. c. finali li. vi.
lxi. ſm leges pena mortis uel ſan- — *(etiā nō punit ultio ſupplicio)*
guinis infligitur (ſm canones nō de rapto
in archiepatu. et ubi īuenies morte mo-
riatur ut de furt̄. c. i. de hoi. c. i. expone
i. excōicet᷑ qui filii ſunt le. per uenerabilem
nēe. ob. v. q. ultiā delatori ut ibi nō quoniā
mors alia ſpūalis ut in ciuilis alia ciuilis
alia ſecularis alia affectualis alia naturalis

alia et naturalis parechi . ij . q . iiij . placuit et quid sit mors et quo alia acerba / alia īmatura / alia matura / vide de preben-prenti parechi . no . Jo . an . ī nouella li . vj . et de peni . di . ij . valida parechi . de dupliti in c . per venerabilem

lxij . sm canones absens ex iusta causa audit et retractatur quicquid factum ē contra eum & sm leges distinguendum ē an ex causa necessaria et probabili uel necessaria tantum uel probabili tantum vide ij . q . vj . biduum in glo . nota

lxiij . sm leges extinguitur iurisdictio per appellationem sm canones suspenditur ut dic . g . de iure iurando venientes

lxiiij . sm leges posteriores reuocant priores non sic in dubiis ut no . de gse . di . iij . ce-lebritatem in glo . ī legibus sed no ē ipse dif-ferentia quo ad canones ymo idem . de gstitu . c . i . li . vj . & vide de gstitu . c . fi . in et sup glo . fi / vn aliam capias q infamis ē sm canones qui mortale committit secus sm leges ut no in pall . c . celebritate / sed tu intellige ut no in c . omnis et c . omnis et . c . illi qui . vj . q . i . ibi all

lxv . sm leges si gmittatur quis q occulte co-posuit libellum famosum decapitatur sm canones uberibus subicitur ut no . v . q . i .

lxvj sm leges impubes non / in summa iurant quia non pt peierare ut no . iiij . q . iij . testes sm can pt de delic pu . c . primo

lxvij . sm canones longa z longissima pscriptio non differunt sm leges bene ut no . de decimis dudum in glo cepte et q no xvj . q . iij . in summa . et sane intellige per . c . i . de pscriptio . li . vj . z q no de gsue . c . fi .

lxviij sm canones quis obligatur exnudo pacto ut no xij . q . ij . quicumque suffragio et de pact . c . i . sm leges secus .

lxix sm canones quis alteri stipulatur secus sm leges ut no . i . q . ult . quotiens vide . gtie . glo . lxxiij

Septuagesima pnitum fictum et alia cri-minalia solo animo gmittuntur . sm leges no ut no xxxij . q . v . qui viderit . lxxi . bona heretitorum deuoluuntur ad filios sm leges secus sm canones de heti . vgentes in glo . pe . dic ut ibi . lxxij . filius existens in ptate patris sm leges non obligatur aliquo voto / secus sm canones ut no . xxxij . q . ij . muliere z de uoto scripture ubi no et dixi .

lxxiij . sm leges non tenetur qs denun-ciare sm canones sic ut no archi ij . q . vij . qua propter sup glo . hic habes z q no . c . et § exhijs et de accusa . ex parte .

lxxiiij . sm leges impune occiditur per virum adultera / secus sm canones ymo amittit dotem . ut no glo . xxxij . q . ij . inter

lxxv . sm leges is qui post collegio g-pellitur agere uel iurare de calumpnia . sm canones non . ut no de iura . calump . Imperatorem in z sup glo pma . adde q hes de testi . presentium li . vj .

lxxvj sm leges iudex incidenter pt cog-noscere de ca maiori q spectat sine iurisdictione secus sm canones quo ad causas spuales ut no de or . co . c . penultimo in glo fiali

lxxvij sm leges exceptio adulterij non prodest uxori cu accusatur ad penam criminale secus sm canones si agitur in foro eccliastico ad separationem thori ut no de or co c ij si glo pe ad fi z adde q no de ptinato tne

de resti in integrum

An appo suspendat uel extinguat iurisdictionem

de constitutionibus

An infamis sit qui gmittit pctm mortale

de ca gficientis libellum famosum pena

de iuramento impuberum

de pscriptione

de pactis

de stipulatione

an solo animo crimina gmittuntur

de hereticis

de voto

de denunciatione

de adulteriis

de iuramento calumpnie

de or . cognitionis

de exceptionibus

lxxviij pt colligi p no de testi significauerunt in glo . finali non scribo propter plixitatem

lxxix sm leges mulier in paucis casibus admittitur ad accusationem in multis ad testimonium sm canones aliud ut dictum ē s . in dca lxxviij et no . iiij q . iij in summa

Octuagesima sm leges venditor pcise non tenetur dare rem venditam emptori suf-ficit q det interesse . sm canones secus q tenetur pcise . sm hosti . ut no . de fide instru . cu Johannes sup glo ij . ibi vide

lxxxi . q sm leges alit recipitur maxima media z minima capitis diminutio z aliter sm canones ut no de accusa . qualiter z dixi de pigno . c . fi . lxxxij sm leges interlocu-toria que precipit aliquid dari uel no reuo-cari non pt . alie interlocutorie sic sm cano-nes interlocutorie possunt mutari extra ut no de appella . cu cessante lxxxiij sm leges spurij non repelluntur a dignitatibus sm canones secus ut de filiis pbrorum c . i . ī glo . an pe . li . vj . / uel vbum secularibus tollit dcam vn potes aliam recipe p no . prme . de appel . pastoralis sup glo . hec ratio

lxxxiiij . sm leges inter seruos non ē matrimonium & gtubernium sm canones bene ē matrimonium ut de gni . ser . c . i . et ibi no dnas z recipe potes . de hijs que no . de offi . del . sup gomi . § porro ī glo . hē . et dic ut ibi

lxxxv . sm leges nunquam procedit ad decretum gtra absente lite non gtestata nisi gtra apparitorem . secus sm canones et dic ut no . ut de dolo et gtu . veritatis ī glo . hic pz

lxxxvj . sm leges arbitrarium ē tempus in psonali quatuor ē necesse interuenire pus de-cretum primum an gfessionem sedi . sm canones aliter si tenes opi . Jnno . de quo ut lite no gte . cum in fine textus . lxxxvij . sm leges non omnis punitus ē infamis sm can . ē q no . de testi . testimonium . dic ut ibi de iure iuran . querelam et c . gnito in gla fi . vj . q . i .

lxxxviij . ad hoc ut pscriptio / quecumque longi temporis habeat locum requiritur et sufficit bona fides tradentis z accipientis sm canones cu bona fide semper requiritur longissima ut no de pscript . si diligenti in glo illud et de re iudi . abbe in tcia glo . li . vj . et ista dca pt cadere sub lxviij / possz etiam recipi alia sm can de glo predicta de libello . alternatino q non aprobo aliqui etiam recipiunt aliam . de e . c . de petitione gnali et super venienti causa .

lxxxix sm leges laicus in criminali pt sibi delegatum iudicem constituere secus videtur de iure canonico sm opi glo de foro gpe . si diligenti iux fi pe glo . et ibi vide sup illa .

Nonagesima sm leges habens ī pscrip-cione gscientiam dubiam de bona fide dicitur bone fidei / secus sm canones ut no . de pre-script . si diligenti in glo pe in fine et sic ca sm hosti vide ea

xcprima sm leges si iudex refert cau-fingens se dubitare ubi dubitandum no ē infamis ē et in xxx libris anni punitur sm canones punitur de re iudi c . i . li . vj . ut no de appel . intimasti super glosa

xcij . sm leges laicus pt patriam et res cu armis tueri sm can clericus no pt ut no . de homi suscepimus ī pma glo . z c .

de testibus z g ma p

de accusa

An venditor pcise te- rem emptam emp

de multiplici ca . . .

de appellatione ab interlo

de spuriis

de coniugio seruorum

de dolo z gtumacia

ut lite no gtestata

de pmio

de prescriptionibus

de foro gpetenti

de prescriptionibus

de re iudicata

de homicidio

significasti ii. in extra fi. in glo fi. et vide e ti. c. ii. in prima glo et in distinctione posita e ti. peticio verum est quista est dria plus in psonis quam in iure. xciii. Sm leges punitur qui dat causam abortiuo etiam si non erat viuificatus. Sm canones non. ut no. de homi. sic ii. in prima glo et adde quod ibi no. xciiii. Sm leges ad superiorem deuoluitur promissio ecclesie cum promissus laicus putat indignum. Sm canones hoc non cauetur. ut no. de offi. or. cum nos in fi. Sc glo. xcv. Sm leges legatus principis cum mittitur in prouincia de rebus fisci uel Imperatoris viuere debet. Sm canones legati pape aliter recipiunt ut no. de offi. or. int. in glo. fi. xcvi. Sm leges ordo non liberat a curiali fortuna Sm canones bene liberat ut no. lini. di. si Sinus scieter in glosa quidam. xcvii. Sm leges in redibitione solum consideratur impedimentum membri in usu non defectum uel augmentum. Sm canones secus ut no. de cor. vide. c. ii. super glo. finali. xcviii. maritus accusans etiam iure mariti se inscribit Sm canones de procura. tue. ~~tamen~~ secus Sm leges. ut no bar. bri. ii. q. viii. in summa quod intellige ut no. m. c. tue et xxxii. q. i. c. publico probasti. de accusa. super his ubi no. sup glo ii. et potes eliceri unam contrariam per ibi no. sr glo. hoc generale et aliam. e ti. ad petitionem in prin. addicionis magne. et aliam in c. qualiter. ii. de capitis diminutione. et supra dixi. xcix. Sm leges in libello accusatorio ponuntur nomina Imperatoris et consulum. Sm canones illorum loco ponuntur nomina pape et epi. ut ii. q. viii. libellorum ut ibi no in prima g. et parchi. Centesima. Sm leges proponens plures actiones in eodem libello si sunt contrarie et proponens certus sit de iure suo eligere tenetur secus de equitate iuris canonici Sm quam plures cause admittuntur ut no de elec. querelam super glo. Sa. alia sumit per no. de adulterio ultimo c. pe. super glo. pe. aliam sentit glo. de usur. cum tu in glo. alii. aliam per no. de sortil. c. i. aliam per no. de male. c. ii. in prima glo. aliam per no de excess. pla. cum in glo. fi. aliam per no. e. ti. inter in et sup glo tertiam. aliam per no. xvii. q. iiii. sacrilegium et c. quisquis et de penis felicis in nouella. li. vi. Item alia. de penis suam per ibi no. alia per no. de sen. ex. c. iii. in et sup glo in quid aliam per no. xvi. q. iii. placuit. in in glo. ii. aliam per no. de sen. ex. si vero in super tur piter. aliam per no. de spon. in prima sup glo. Sa. aliam per no. de inte. re. c. ii. sr. concedit. aliam de pigno. c. ii. in glo. Sa. aliam per no. de dona. c. fi. in q. ult. aliam. de iure pa. nobis sup glo non videtur. aliam per no. de despon. impub. puberes sup glo. Sa. et fi. et c. se. super glo tertiam. alia per no. de dnior. c. i. et de do. int vi. c. pe. sup glo pe. aliam de foro compe. excepte sup glo fi. aliam. de or. co. c. ii. in glo. uel gf. aliam. xxx. q. v. aliter in fi. magne. glo. aliam per no. de aplo. dilecto ibi scripsi et de Sis inp. c. fi. aliam. per no. de pba. licet super glo Sa. quod non clauditur tempore actio criminis Sm canones etc. aliam per no. de testi. siqui super glo Sa. aliam per no. de preben. Inter. de permutatione etc. aliam per no. de cons. c. finali super glosa iii. ad fine magne addicionis. alia in q. xi. in glo. in fi. glo.

Alteror quod curiosus alias potuit inuenire. Sed istis sum contentus propter multos qui vno cum uno omnino oculos uolunt curare semper per solucione dicentes aliquid de iure canonico. aliud de iure ciuili. uel aliud de iure ~~an~~ antiquo. aliud de nouo. ut no. xxix. di. c. fi. in glo pe. uel aliud de ultimis volutatibus. ut no. de concess. pre. c. i. in glo. cois li. vi. qui saltem recurrere possent. ad specu. de dispu. et all. § post hoc. prostrum. et maxime aliqui doctores iuris utriusque veritatis nulliusque de quibus mirabilem modum illusionis audiui ut per sophisticas rationes simplices scolares et nouos subtilitatibus legalibus arguite vinietis obmisso canonis textu perhiiunt et nono gnie mationi ut valeat videri tali cabi utuntur allegant canones tum ubi sunt periti in iure ciuili et extra et scolares a veritate auertunt et ad fabulas conuertunt semper adiscentes et numquam ad sciencie veritatem peruenientes. Sa. ad thimi. iii. et iiii. et xxvi. q. v. nec. mirum. v. hec partes in opinionibus et in quibus potes imitare canones et tu legista ad hoc quod no. qui sibi sunt le. peruenerabilem v. rationibus quia inuituntur equitati regulariter leges rigori. de iur. calump. c. ii. ubi contrarium et de re iudi. abbe. in extra fi. li. vi.

Obsecro et suinne deprecor dei et proximi dilectione per misericordiam pentis amore ut legentes saltim ex hoc quia nature sunt participes presentis opusculi collectorem diligant. de pe. di. ii. caritas est ut in v. proximos et antiquam intelligant non reprehendant. xi. q. iii. eorum saltim inuidia. que diaboli vicium est. xxiii. q. iiii. quam magnum. nec dicant quod habita una contraria glo. habebatur alia contraria et solucio quam in multis procul dubio hoc falsum forte inuenient recipiant ergo gratuiter opusculum compendiosum quod subitio lime iusticie ac recte libertatem rationis. vii. q. i. § tu ergo v. feriis. et de sen. et re. iudi. pastoralis v. verum quia in cle. et satis sit quod in pancis per laborem amici consulitur. ff. de admi. tu. tutores. § qui se. ii. fi. et C. de neg. g. tutorio. et no de homici. super rubrica in ultima compositione in nouella. ut per hos et alios labores in hoc seculo sciencia acquiratur et regnum celeste in futuro concedatur que prestare dignetur ipse deus omnipotens qui ex ipso per ipsum et in ipso sunt omnia. ipsi gloria in secula seculorum Amen.

Explicit casus arbitrarii Iudicium Contrarietatum glosarum et earum solucionum in Iure Canonico Insuper differencie inter Ius canonicum et ciuile per d. Galuanum de Bononia decretorum doctorem

ordinem grm de insignis et ar=
mis que quis portat in vexil=
lis et clipeis videamus primo
an sit licitum. Secundo eo casu
quo licitum sit qualiter sunt
pingenda et portanda. Circa
primum dico quod quedam sunt In=
signia ciuitatis uel officii que pt portare
quilibet habens illam dignitatem uel officium
ut insignia proconsularia et legatarum vt de re=
di. l. sanctu. sicut fit de facto in signis episcoporum
videmus enim quod quilibet portat habens illam dignitatem
vt dcis. l. alijs portare non licet. ymo por=
tans incurrit crimen falsi. ut ff. de fals. l.
eos. §. fi. Et ideo puto quod illi qui portant
insignia doctoratus cum non sint doctores
teneantur illa pena. Quedam sunt insi=
gnia cuiusdam singularis dignitatis ut
videmus quod quilibet Rex et princeps et ceteri po=
tentiores habent sua arma et insignia et
ista etiam nemini alteri deferre licet uel
suis rebus depingere. vt eo C. de his
qui po. l. i. et no. in auct. de man. prin. §.
plt. quod verum intelligo principali si a superiore
non sit approbatum ut puta insignium
subiectionis suppone quod in insigniis regis
uel eius obseruatur. Quedam sunt insignia
seu arma priuatorum hominum ut popularium
de istis quidam reperiuntur qui habent arma
et insignia que portant ex concessione prin=
cipis uel alterius domini ut vidi concedi multis et
a Serenissimo principe karolo quarto Ro=
mano Imperatore et Rege Bohemie. Et
michi tunc eius consiliario concessit inter cetera
ut ego et ceteri de agnatione mea leonem
rubeum cum duabus caudis in campo au=
reo portaremus. Et istis licet portare ta=
lia insignia et non est dubium de principis
etiam potestate disputare sacrilegium est. ut. C.
de sacrileg. l. ii. ad idem. C. ne liceat sine
Iudicis auctoritate prohibet ergo cum Iudicis
auctoritate permittit. Quedam autem insignia
seu arma sua auctoritate sumunt sibi aliqui.
Et istis an liceat videndum est et puto quod liceat
sicut enim sunt inuenta nomina ad recogno=
scendum homines. C. de inge. ma. l. ad reco=
gnoscendum et ita etiam hec insignia ad
hoc inuenta sunt. ut ff. de re. di. l. sancta
Sed talia nomina licet sibi imponere cuilibet
ad placitum. ut dicta. l. ad recognoscendos
et con. ff. de fals. l. fals. in principio. Ita insi=
gnia ista cuilibet licet portare et depingere
in suo tamen in alieno non. ut. C. ne liceat
sine Iudicis auctoritate. l. ii. et ibi no. per glo.
Sed quero vnus portat certa insignia
alius uult portare eadem an liceat uel
prohiberi possit. videtur quod sic. quod pt assu=
mere quis nomen alterius ut ff. ad re. l. fra
§. si vero nominis et de leg. ii. l. cum filius
§. Imperator et potest esse plures eiusdem
nominis. ut. l. duo sunt titii. de testa. tu
et de leg. ii. l. fina. §. si inter duos ergo
pt quis sibi assumere nomen alterius et plures
eadem insignia portare uel rebus imponere
cum vtrumque eque fiat ad recognoscendum
Contrarium videtur. ff. de re. iur. l. id quod nostrum

si igitur signum primo est nostrum sine facto meo
a nobis auferri non pt. Sed hoc non bene
facit. loquor enim in his in quibus quis
insolidum vti non pt alias secus ut in usu
balnei beati et sic ut. l. si ut certo §. si du=
obus vehiculum. ff. commodati. Primum signum
quod portat vnus et signum quod portat alius
non est vnum et idem ymo sunt diuisa habentia
commodam similitudinem. Ad decisionem
igitur premissorum premitto primo quod signum alienum
portare pot prohibere quis seu petere quod prohi=
beatur cuius est signum si ipse iniuriatur quia
forte ille vituperose tractat. ar. C. de Iudeis
et de epali audi. l. iii. et est expressum extra
de exces. pla. c. dilecta. Secundo pt conqueri
quilibet qui vtitur et ad eius petitionem prohiberi
ne portetur. C. de his qui po. l. i. et no. d. in
auct. de man. prin. §. plt. Tertio Iudex
ex officio suo si viderit hoc ad scandalum
posse procedere et decepti subditorum pt pro=
hibere. ar. C. lati. lib. toll. l. vi. Sed et deinde
contra eos qui pileati incedunt lex aliqua
statuit ne plus decipiatur expresse. ut extra
de Iudi. c. in nonnullis his premissis in contrarie
posita duo distingue. Cumque si vnus assu=
mit sibi arma que alius portauit ab an=
tiquo illius non interest nec ex hoc nisi sic
pt ledi exemplum vnus theutonicus tempore
indulgentie venit Romam ibi reperit quendam
ytalicum portare arma et insignia suorum
antiquorum et de hoc volebat conqueri certe
non potuit. Tanta est enim distancia inter
utrumque Iudicium quod ex hoc ille primus ledi
non pt. Et in his terminis quadam publica
facultate quis occupat sibi usum non pt
conqueri nisi ex magna causa ut pp. de flu.
publicis l. i. §. sunt qui putant. Cumque pt
contingere quod alterius interest. Verum quod
si homo odiosus plenus cuius inter multi insi=
diantur assumeret arma hominis pacifici
et quieti certe illius interest et poterit
illum facere prohiberi. Sicut enim pt facere
prohiberi ne ipsius arma uel signum
vituperose portet ut dictum est multo fortius
pt peti prohibicio ne ex hoc propter vnitatem
arme alias pro allio occidatur uel aliquo pacto
iniurietur. Idem si ex hoc pudor primi aliquo
modo leditur. ar. de con. l. iunie et Iudeis
et per officium iudicis ad quem spectat quies
popularium ut ff. de offi. prefec. ur. l. i. §.
quies. Cumque pot contingere quod multorum
de populo interesse ponamus exemplum in aliis
insigniis quam in his que portantur pro
armis. pone quendam fabrum doctissimum
qui in gladiis et aliis suis operibus facit
certa signa ex quibus opus ipsius magistri
esse dignoscitur. et ex hoc tales merces au=
dius emuntur. puto quod alius faceret tale
signum posset prohiberi. quod ex hoc populus
deciperetur. Acciperet enim signum vnius
pro alio et opus vnius pro opere alterius
ar. dicte. l. i. de lati. li. tol. et de Iudeis. c.
In nonnullis. Et eadem ratione dico in
signis quibus vtuntur notarij. ut. C.

de ass. l. nemo §. si neque talis et in auth.
de instrum. cautel. et fide §. si vero rustica et
§. quod et quod ibi no. ut si alius signum unius assu-
meret posset prohiberi. Idem in signis quibus
utuntur mercatores et idem de signis quibus
utuntur fabricatores cartarum de papiro et
similibus per easdem rationes. et hoc similiter
expedietur mediante officio ut dictum est. Sed sin
hoc quero quid releuent ista arma habere
ex concessione principis. Respondeo quod multis primo
maioris nobilitatis sicut dicimus in testamento
facto coram principe. ut C. de testa. l. omnium.
Secundo quia non possunt prohiberi ab alio
portari illa arma de iure ciuili. l. ii. et ff.
de inof. l. inofficiosum §. in magistratu in prin.
et §. i. Tertio quia si duo assumpsissent
arma eadem uel insignia nec de posteritate
uel prioritate appareret preferretur ille qui a prin-
cipe habuit ut ff. de excu. tu. l. si duas. certo
quia si essent in exercitu uel in alio loco et quereretur
quis illius arma portaret. Respondetur
quod est concessum a principe ut ff. de aboli. l.
si. et ex. de ma. et obe. c. per tuas et ar. dicte
l. si duas. de excu. tu. et predicta intelligo
ceteris paribus. secus quod alias illi qui habent
arma ei qui esset maiori dignitate. ar.
ff. de albo scr. l. i. et C. de consulibus l. i. li. xii.
Quero qualiter ista arma seu insignia
transeant in successores. Respondeo quedam sunt
insignia unius domus seu agnationis et
ista transeunt ad omnes de illa agnatione de-
scendentes siue sint heredes patris uel an-
cestorum. ar. ff. de religiosis l. familiaria et l. se-
net per diuisionem possunt assignari uni
ar. C. de religiosis l. ius familiar. Ex hoc
quero an bastardi uel spurii possint uti
illis insigniis. uidetur quod non quia non sunt de fa-
milia uel agnatione. ut l. pronunciatio. de uerbo.
signi. contrarium tamen fuatur in Tuscia de consuetudine
cui est standum. cum tamen multiplicantur illi qui
portant eadem insignia consuetum est per aliquos
aliquid apponi ultra ut ab aliis discernatur.
Sed si sit additum nomen uel pronomen quedam
sunt signia aliquorum negotiorum et hoc casu
cum societas ad heredem non transeat non est tracta-
dum de herede. Sed apud quem remanebit signum
societatis diuisa. quod enim omnes utuntur eodem
signo non est equum ut dictum est. Siquidem
unus erat in societate qui erat Capitaneus et
quasi magister societatis sicut dicitur in simili ff.
de l. ii. l. penultima. Si tunc apud eum debet
remanere signum quia ipse est maioris honoris
inter eos ar. ff. de fide. instru. l. si. Si uero
hic non erat tunc apud eum remanebit
qui erat socius maioris quantitatis. ut ff. fam.
hercis. l. siquis autem. Et si omnes sunt equales
sorte dirimendum est. ut dicta l. siquis aut.
puto tamen quod dissoluta societate unus ex sociis
qui remanet si negociatur alii non quod est
opus ei qui remanet negotiator debere
remanere signum. et hoc quia aliter non intelligeretur.
Item quia licet sit soluta societas tamen nego-
tiatio remanet penes illum. Ergo iniquum
est quod signum quod erat accessorium negotiationis
separetur ab eo. ar. C. comunia utriusque iudicii
l. sup poss. Quedam sunt signa artificii

seu praue et hic aduertendum quia quedam sunt
signa artificii in quo principaliter operatur qualitas
loci. exemplum in marchia Anconitana est quoddam
notabile castrum cuius nomen est fabrianum
ubi fiunt bone carte de papiro et ubi sunt
multa edificia ad hoc edificium deputata
et ex quibusdam edificiis meliores carte pro-
ueniunt. licet et multum ibi faciat bonitas
operantis. ut uidemus quia quodlibet folium
carte habet suum signum per quod designatur cuius
edificii carta sit. dico utique isto casu quod apud
illum remanebit illud signum apud quem rema-
net ipsum edificium in quo fit quod uidetur spectat
siue conductione siue quouis alio titulo siue in
toto siue in parte siue etiam mala fide te-
neant toto tempore quo tenet non potest
prohiberi uti signo. sicut in ceteris Iuribus
realibus ar. ff. de fructu. in predio. l. via
constituta §. si. et si fructus uen. l. ii. §. si. et l.
se. et quemadmodum fructus amittatur l. usu.
et l. sequenti. Idem in conductore talium edi-
ficiorum. ar. ff. locati. l. si addes. §. illud et
l. uideamus. §. Item prospicere. Quedam
uero sunt signa artificii in quo principaliter
operatur bonitas artificis. ut uidemus in signis
que apponuntur in spatis et gladiis et aliis
operibus metallorum. et isto casu omnes qui sunt
in illa statione possunt uti illo signo cum
magister principalis illius stationis approbet
illa opera ar. in auth. de tabell. §. nos at.
et ibi no. in glo. que incipit caue tibi in fi.
glo. Si uero separantur tunc signum debet
remanere apud illum qui erat principalior
in statione ar. ff. de fide instru. l. si. et quod
dixi. Sed si forte omnes erant equales. nisi
inter eos conueniant apud quem signum remanere
debeat sorte dirimitur ut dicta l. si que
Ciuitas fami herciscunde. Nunc principaliter est viden-
dum qualiter sint ista arma seu signa
pingenda uel insculpenda seu portanda.
Ad quod sciendum est quod quandoque portantur in ue-
xillis quandoque in clipeis. quandoque in superuestibus
quandoque in copertis equorum et similiter quandoque pinguntur
uel aliter figurantur in parietibus et locis aliis
similibus et stabilibus. Circa quodlibet predictorum
aliqua uideamus. circa quod sciendum est
quod ista insignia quandoque assumuntur ex aliqua
re existenti. ut quia sumunt aliquod animal
uel castrum uel montem uel florem uel ali-
quod simile. Quandoque ista insignia non
sumuntur ex illis rebus existentibus sed sunt
insignia simpliciter. ut uariationes quorundam
colorum uel prodimidia uel per quartia uel
aliquas listas rectas transuersales uel pen-
dentes et similia. Quandoque sumuntur ex utroque.
His premissis uideamus qualiter portentur
in uexillis illa insignia que significant
rem aliquam existentem. ad quod dico quod ars
imitatur naturam in quantum potest. unde ista signi-
ficantia debent esse secundum naturam et esse rei
quam figurant et non aliter. ar. de adopt.
l. si pr. in fi. cum l. se. et sta. ho. l. non. et liberi.
De natura autem uexilli cum portatur in hasta
fieri usum illum ad quem uexillum destina-
tum est. quod hasta precedit et uexillum sequitur
unde quodcumque animal debet designari
in uexillo facies eius debet respicere

astam. cu de na fanen sit antecedere
Idem in alia re signata que het partes
que denotant pante et post ut i pcedeti
dictu e. tunc em semp pars anterior rei
debet ee usus astam alr em videret ret
recede tamq monstru. Sz si aliqua ps
anterior solu portaret p arma. ut sunt
quidam. qui faciem arietis uel bovis
pro suo signo portant. z tunc no pt ps
anterior respice astam. s alta respiat
Sz dubitat qual debeant dta aialia
designari. utru qi sint erecta an stent
plana i tra ac si ambulent. uel quo
debent dicta aialia designari dico q a
nobiliori actu eoz i quo magis suum
vigorem ondunt. ar. de sta. ho. l. gqrebat
et de acquir. re. dnio. l. quitq. §. tum i
partes. Sicut em ab antiquo usitatu vi-
demus q pnceps magestat. pontificat.
in pontificalibg depingit et figuratur
Nunc ad ppositum dico. q quedaz aialia
sunt. quoz na fera e. ut ff. de postu. l.
.i. §. bestias. et ista debent figurari in
actu feroci. ut leo ursus et silia. figurat
ergo leo rectus mordax audax z scindens
pedibus et idem i silibus aialibg. i hoc em
actu magis suu vigore ondunt. quedam
aialia sunt non ferocia. et i istis debet
respici nobilior actus eius dnisimode tn.
Si quis em equu pro suis armis portaret
non debet eu designare rectum et elevatu
quia hoc vitiosum e in equo. Sz eu debet
designare a parte anteriori aliqualr ele-
vatu quasi sit equus currens uel salliens.
In hoc em actu maxime vigor eius ondit
Sz siquis portaret agnu tunc eu designare
deberet qi plane ambulantem p terram
In hoc em actu maxime vigor eius onditur.
Silia de aliis aialibus. et omnibus dicenda
sunt. Circa pedes e adutendu q semp
qui antecedit sit pes dexter. qz ut i pre-
cedenti parte libri dictu e. pars dextra e
pncipiu motg. al significaret talem figuraz
fugam ee. quod i vitiu sonat. ut de edilic.
edicto. Arma si i vexillo. ab una parte
figuraret tamq dexter pcedit ab alia
vz pes sinister. hec aut i ggruitas mag
apparet in hiis. qui i sua arma aliq
lram uel literas portant. nam ab una
parte sunt littere aperte uel recte ab alia
coiter no e forma lraz. Ut apparet
si quis cartam sciptam. qua sol aspiciat
Sz dicendu e sicut in multis inspicitur.
illa pars. que respicit scribente no pars
ovsa. Ita i vexillo respiciat pars. que
respicit portante non aliam. q eiz exalia
parte e. no ex pncipali ppoito otingit s p
accidens. sicut cu quis seipm aspiciat. q
in se dextru e. i speculo sinistru apparebit
Et pdca vera in vexillis que portantur i
hasta. cuius hasta erecta z elevata portet
ut ff. de finiu. reg. pdic. l. si sella ipm.
Sz si loquimur in vexillis z vexilli talis que
portantur in tubis. quaz na e ut ad os
tubatoris ponitz. qi p planu iaceia portet

tunc pars anterior rei existentis no det
respice tubam sicut astam. no eiz tuba
e pars anterior s superior. et ideo debet re-
spice partem. anteriore illius vexilli tuba
iacente plane portatur. Et pdca vera i dubio
qn de ppetitate arme e q respiciat ut si
portent duo aialia se inicem respiciencia
uel inspicientia. aliquid tunc non e locus
pdicte iuestigatoi. quia i ctis no ctis locus
e oiecturis ut l. otinuus. §. cu ita de ub. ob.
Circa sm vo. qn arma sunt quedam sim-
plicia. ut variacones quozudam coloruz
tunc ad ondendu qual debent portari
pmitto q nobilior res debet pferri et in
meliori loco poni. C. de offio. p. l. i. de offi.
rect. pvincie. l. priores de consulibg. l. i. li. xii.
Item pmitto q locus prior e locus superior
hoc pmisso dico. q arma quq variantur
p mediu. ut qn quis portat banneriam
duoz coloz. tunc aut dividit p mediu
sup z subtus. aut p mediu ante et post.
Et istis casibus color nobilior dz ee supra
.i. i ea parte que respicit celum uel ante
.i. i ea parte que respicit astam. Si vero
variant p quarteria. tunc nobilior color dz
ee in parte superiori z anteriori .i. iuxta astaz
Si vo variat p listas transusas tunc lista
colore nobilioris debet ee pma iuxta celu
Si vo sunt liste uel inde pendentes tunc asta
heat se tamq prior pars in banderia. ideo
pars magis elevata debet respice hastam.
ista etiam probant ex psuppositis. Sz si du-
bium e quis color sit nobilior alto. tunc
diligenter aduitendu e. nam color unius
dicit nobilior altero p que lux representatur.
Si quis em vellet signare radios solis. q
e eius luminosum hoc non posset oguieter
fiere. quam p radios aureos. ostat em quod
nichil luce nobilius. ut C. de summa. trini.
epla inter claras. ubi nichil e q luce cla-
riore. et z C. ne filius propie. aut. hitu
ibi totus mundus illuminatur. z io i sacra scrip-
tura p maxima excellentia figurat. ibi ful-
gebat sol et math. xiii. c. Et ibi resplendet
facies eius sicut sol. math. xvii. c. Et ppt
huioi nobilitate nulli licet portare vestes
auratas nisi soli pncipi. ut C. de vesti. olo. l.
.i. et ii. Sequens color nobilior e rubeus qui
figurat ignem. qui e sup alia elementa
et nobilius elementu. et e corpus post sole
secundario luminosum. Et ppter eius nobilitate
nulli licet portare vestes comptas dicto co-
lore nisi pncipi. ut C. de vesti. olo. l. i. iii.
iiii. et v. et in dca l. iii. collige hunc colore
ee nobiliorem aliis. Sequens post pdcas
nobilior color e azurus. et p eu figurat
nobis aer. q e corpus subtilius z diafanu
et maxime receptivu lucis. et est seques
elementu post ignez z nobilius aliis. vn pdci
colores ppter id q representant dicunt nobiliores
Qualiter aut colores dicant nobiliores sm
se. dico q sicut lux e nobilissima cuius contrariu
sunt tenebre z sicut vilissime. sic i colore
sm se. Color albus e nobilior quia non
appinquat tenebris. Colores aut virides
sunt minus nobiles sm se. qz plus uel minus
appinquant albedini uel nigredini. Et istud
videtur de mente Arist. in libro. de sensu z sensato

Cetera dixi quod ista arma portantur in superuestibus armorum hominis. tunc illud quod arma habet se ut inferior uersus pedes quoniam in eo depingitur ex anteriori parte hominis ut in pectore pars nobilior arme debet respicere latus dextrum. Est enim illa nobilior pars et principium motus ut in precedentibus dictum est. de eo uero quod depingitur ex parte posteriori hominis potest dubitari. Et pro declaratione premitto unam questionem que fuit inter Iudeos et me cum abrayicum (?) adiscebam dicebant enim quod eorum modus scribendi non erat rationabilis. Incipiunt enim a latere sinistro scribere. et propter hoc ... uersus latus dextrum. et sic illud quod debet esse principium motus est ... et quod debet esse principium scribendi motus. At modus scribendi eorum est rationabilis quia incipiunt a latere dextro et uadunt uersus sinistrum. ad quod tollendum dicebam quod aliquid dicitur fieri rationabiliter respectu finis ad quem ordinatur. Ideo finis dicitur principium intellectus rationaliter operantis et si propterea non sequatur dicitur irrationabiliter operari ut ff. de nego. gest. l. si an ultro. § i. ... fi. Scriptura fit ut legatur. legi autem est oculis prospici. ut ff. de his que in testamento delentur. l. i. et si legi fit per visum. videre autem est pati ut philosophi dicunt. Scriptura autem representata in oculis nostris agit in oculos nostros. oculos autem uidetur pati dicitur quod patet quia ex hoc leduntur. Cum ergo scriptura agat in oculos nostros. Sed ista actio incipit a latere dextro ipsius scripture quod illud latus est principium motus sensus seu actionis. Sed latus dextrum scripture quod nos respicit est respectu mei lateris sinistri sicut si unus homo uoluat uultum suum uersus meum diverso latere eius dextrum est respectu mei sicut sinistrum et sic apparet quod nos scribendo magis rationabiliter operamur. Incipimus enim ... a latere sinistro. Apposita igitur questione an debeant pingi arma a parte posteriori rationabiliter in superuestibus hominis dico quod illa pars ut anterior uoluit nobilior latus hominis sinistrum portantis. uero quod illa arma fit ut alius respiciens recto illud uideat. facias ergo illud arma a parte posteriori. Si fingas hominem habere faciem ex parte posteriori procul dubio latus quod ante erat sinistrum ex parte posteriori erit dextrum. uel pone aliquem velle scribere latine in spatulis alicuius absque dubio incipit ex parte sinistra. que quidem illa respectu habentis in se erit dextra ut supra est ostensum. Ex his etiam apparet quod littere et arma in singulis debent pingi per visum. que quidem fit ad finem imprimendi ut ceram uel aliam materiam et illud quod est in sigillo quersum (?) in ceram remanet rectum et debemus inspicere finem ad quem fit unus uisus. Cetera que abeuentu (?) sunt notanda putat non ideo quod fit. Si non inderet in aliqua non ad sigillandum et tunc debet incidi directe. Cetera quidem dicta arma depinguntur in clipeis et tunc sic pars clipei que secundum communem modum portandi inspicit latus dextrum illa asimmeda (?) est ut potior ut patet ex his que dicta sunt. Cetera quod portantur et pinguntur in arma equorum. tunc siue a parte dextra siue a parte sinistra dicitur inspicere pars nobilior arme caput equi sicut si plures irent ad finium equi uel equus quidam a dextris quidam a sinistris quilibet respiceret caput equi monstruosum enim esset quod unus respiceret caput alius caudam. hoc autem quod nulli liceret magis occurret se debere ferre in ferrentis uel in gropa. tunc debet latus dextrum respicere propterea que dicta sunt. Cetera que depinguntur in copertis lectorum et similibus et tunc debet respici actus in quo debet esse constantior in suo. propterea esse sunt in copertis lectorum. quedam partes que pendent circa lectum. quedam que plane iacent super lectum et in parte iacentis forma pingendi assumatur forma hominis iacentis in lecto in parte uero pendenti in lecto assumatur forma pingendi forma hominis recti stantis. Cetera que figurantur uel depinguntur in parietibus uel aliis locis stabilibus. et tunc siquidem locus ubi pingitur habet se ut paries considerata. quasi paries uoluat faciem suam uersus eos et sic latus dextrum parietis cognoscens. et sic pars nobilior armorum voluatur uersus partem dextram et predicta uera nisi esset. Cum enim in medio unius parietis depingitur statua principis uel Regis uel alterius excellentis uel forte alia arma Regia tunc alia arma debent respicere non inspecto. Bar. de Sax.

P

[P]rimo quero unde dicatur tyrannus. Respondeo a tiro greco quod latine dicitur fortis seu angustia unde fortes reges tyranni uocantur postea accidit tyrannos uocari pessimos et improbos reges luxuriose dominationis cupiditatis et crudelitatis et crudelissimam dominationem in populis exercentes a tiro quod est angustia. quia angustiat et cruciat suos. secundum Ugutionem uel a tiro nono (?) ... qui cum in cautela iter pugnatorum arripit pentes angustiabat. et quod tirus interpretatur angustia seu tribulatio siue blasfematio aut fortitudo que omnia in mali consumatur (?) contingunt tyranno. et hec ultima sunt cum quereretur de conditione tyranni et de modo probandi. Secundo quero qualiter diffiniatur tyrannus. Gregorius libro xij moralium sic diffinit proprie tyrannus dicitur qui in communi republica non iure utitur principatu. Sed sciendum est quod omnis tyrannus qui ultra modum suum tyrannidem exercet. nam neque alius in re publica hic per acceptas dignitates potentiam. alius in prouincia alius in ciuitate. alius in domo propria. alius per latentem nequitiam hoc exercet apud se in cogitatione sua non intuetur deum in quantum quid mali valeat facere sed quantum uelit et tunc de est potestas foris apud se tyrannus est. Est ergo tyrannus cum in ciuitas dominatur iniustus quia et si exterius non affliget proximos intrinsecus uim habere potestatis expedit ut affligat. hec sunt uerba Gregorii ad literam que probata sunt. xxiij. q. v. Romana. que uerba aliqualiter discutiamus. proprie tyrannus est sicut enim Rex seu Imperator romanorum proprie est uerus et iustus rex et uniuersalis. Ita siquis illum locum ultra iniuste tenet. proprie appellatur tyrannus etc. de tali tyranno hemus C. de sacro sanct. ecc. l. decernimus et l. omni nouat

et ibi nō in cōi re pub(li)ca de re publica roma=
norum intell(igitur) ut l. eum qui vectigal de ubo-
signi. non iure p(ri)ncipatus quia caret titulo
quia non electus et si electus non de iure uel
electus et reprobatus ut ex(tra) de elec(tione) c. venera=
bilem uel electus coronatus p(ost)ea reprobatus
iusto iudicio ut c. ad apostolice ex(tra) de re iudi-
cata li. vi. Et de Saule rege p(ri)mo regum xiii c.
ubi Saul p(ro)ph(et)a stulte egisti neq(ue) custodisti ma=
data d(omi)ni tui que precepit q(uod) si nō fecisses iam
nunc p(re)parasset regnum d(omi)n(u)s sup(er) is(rae)l i(n) sempi=
ternum s(ed) nequaq(uam) regnum tuum ult(ra) consurget etc.
apparet ergo quod p(ro)pter peccata rex p(ri)uat(ur)
regno et ex tunc tirannus e(st) q(uia) nō utit(ur)
iure p(ri)ncipatus omnibus sup(er)bus. Sup(er)bia
e(st) radix om(n)i(u)m maloru(m) que p(re)cipue in tirannis
apparet et sequunt(ur) v spe(cie)s tirannoru(m) quas
p(ro)sequit(ur) ex loco n(ost)ra alius e(st) tirannus (pro)uincial(is)
in cōi re publica romanoru(m) alius p(ro)uincial(is)
qui utitur i(n) p(ro)uincia non iure p(ri)ncipatus
alius ciuitat(is) alius unius domus alius sui
ipsius. tunc nequitiam possidet. Sed videndu(m)
e(st) an sit tirannus unius vicinie qui p(ro)ca(er)ptus(?)
dignitatis potencia(m) h(abe)t p(otes)t determinare p(re)=
cedentia uel sequentia nō est. vix alius
in prouincia qui in cōi re publica non
utitur iure p(ri)ncipatus ut supra dixi
Est alius modus si quis sit factus preses
prouincie ad t(em)p(u)s uel ad beneplacitu(m) et fi=
nito tempore successorem non admisit hic
tirannus e(st) et in l. iul. maiestat(is) incidit
ut ff. ad l. iul. maie. l. ii. Alius i(n) ciuitate
et de tiranno ciuitat(is) s(upra) p(ri)ncipal(ite)r tractabit(ur)
alius in modo quo posset e(ss)e s(ed) dicam alius
platentem nequitiam e(ss)et apud se i(n) cogit=
tatione sua tirannidem que i(n) sola cogitta=
tione non p(er)tinet q(uia) cogitat penam nō
meretur ut ff. de penis l. cogittationis
Sciendu(m) t(ame)n e(st) q(uod) si quis tractauit seu pro=
curauit licet non p(er)fecit puni(tur) ac si p(er)=
ficit ut ff. ad l. iul. magestat(is) l. ii.
in fi. q(uod) in hoc et in quibusdam aliis
sp(eci)ale e(st) lex nō que sequit(ur) e(st) in exauat(?)
eterni iudicii id(e)o eam non expono s(ed) dimit=
to theologis illud aut(em) accipio q(uod) p(ro) nob(is)
expedit h(abe)re p(otes)tatem expedit ut affligat
Notandu(m) p(ri)ncipal(ite)r e(st) q(uod) actus tirannico
p(ri)ncipal(ite)r consistit in affligendo subditos
dicit(ur) enim tirannus q(uia) angustiat et cru=
ciat suos ut dictu(m) e(st) multi sunt actus
tirannici ut i(nfra) dicet(ur) et hec ad l(itte)re expo(sitione)m
sufficiant. Tercio quero an i(n) una vici=
nia dicat(ur) tirannus. (et) v(idetur) nō ut p(atet) ex u(er)bis
gregorii qui hanc tirannidis spe(cie)m nō
posuit hoc probat(ur) r(ati)one. Regnum tirann(orum)
pessimu(m) e(st) ut d(i)c(tu)m e(st) et opponit(ur) directo
regnu(m) regis q(uod) e(st) optimu(m) et tu(m) tirannus
sit qui nō iust(e) p(ri)ncipat(um) obtineat ergo
ubi non e(st) regnu(m) neq(ue) p(ri)ncipat(us) ibi nō
p(otes)t e(ss)e tirannus Cum igit(ur) in p(ro)uincia
et in ciuitate cadat regnu(m) p(er) modu(m)
p(ri)ncipatus in vicinia ibi nō cadit tirannus
et i(n) vicinia non co(n)sueuit e(ss)e rex uel re=
gimen aliquod p(er) modu(m) iurisdic(tionis) et id(e)o ibi
non cadit tirannus vicinia enim non
regit(ur) p(er) unu(m) t(ame)n s(ed) p(er) eu(m) qui tota(m) ciuitat(em)
regit et licet i(n) vicinia sint aliqui mag(is)

potentes qui alios opprimunt non t(ame)n sunt ti=
ranni s(ed) sunt illi potentiores de quibus loquit(ur)
ff. de alie. iu. mu. ca. fac. l. iii i(n) p(ri)n(cipio). Et de
off(ici)o p(re)sidis l. illicitas § ne potenciores mi-
poneres q(uod) in vicinia uel c(er)ta parte ciuitat(is)
quis assumeret tantam p(re)heminencia(m) q(uo)d
uniu(er)salis cura ciuitat(is) nichil ibi posset nisi
q(uan)t(um) ipsi vellent ut faciunt romani nobiles
tunc enim recte dicunt(ur) tiranni illius partis
Ciuitatis s(ed) (con)tra p(re)dicta posset dici sicut i(n) q(ua)libet
ciuitate contingit q(uod) diuisio fit p(er) quartiera
uel p(ar)rochias ut in qual(ibet) parte sint aliqui
qui vocant(ur) capitanei uel sindici q(ui) presint
negotiis alicuius partis ciuitatis de quibus
no(tatur) sup(ra) de part(ibus) l. Item inq(ui)ri ergo cu(m) ibi
sit regimen apparet q(uod) ibi pot(er)it e(ss)e tirannus
R(esponde)o tales non h(abe)nt iurisdictionem licet q(uando)q(ue) eis
aliqualis coh(er)tio p(er)mittat(ur) pro quibusdam
examinibus faciendis et i(n) maliciis deman=
dandis et isti mag(is) d(icu)ntur famulari his
qui regunt unde non p(ossu)nt dici tiranni
s(ed) sunt potenciores r(ati)one officii et possunt
timore incuti et incidat in constitut(ionem) illa(m) s(ed)
p(er) impressionem C. de mod. ca. et ff. de co(n)cuss. l. i.
p(ro)p(ter) istorum qui sunt p(er) vicinias maleficia
cito possunt corrigi p(er) eos qui regunt
Ciuitat(em) id(e)o nō possunt dici tiranni et id(e)o
b(eatu)s Gregorius tirannidem non posuit eadem
r(ati)one dico q(uod) in villis vicis et castris comitat(us)
alicuius ciuitat(is) in quibus iurisdictio nō
exercetur de iure nisi de facto q(uod) ibi nō p(otes)t
e(ss)e tirannus licet sit aliquis potencior
Si tamen locus e(ss)et ita fortis q(uod) eu(m) rebella=
ret ciuitati et se ab ea defenderet ita q(uod) p(er)
regentes ciuitat(is) maleficia ibi nō posset
corrigi sine magna difficultate tunc ibi
posset e(ss)e tirannus de quo h(abe)mus ad l. iul.
maie. l. ii. ubi arce tenent et defendis li=
mitos l. ii. li. xi. facit q(uod) nō(tatur) qui sarda. co.
l. ii. i(n) p(ri)n(cipio). ubi dicit q(uod) non e(st) ydoneus que=
rendus qui e(st) de loco uel castro munitis-
simo. Quarto quero an i(n) una domo
possit e(ss)e tirannus. v(idetur) q(uod) nō q(uia) ibi non
exerce(tur) iurisdictio ergo (et)c. ut d(i)c(tu)m e(st) et ita igitur(?)
sunt u(er)ba Gre(gorii) relata supra in fa(cta) q(uesti)one
R(esponde)o i(n) domo p(ro)pria p(otes)t dici pater famil(ias) habe(re)
aliquid iure real(is) Ius enim sibi dicit
in filios et seruos ut l. fu(rtu)m et filii ff. de
furt(is). C. de patr(ia) p(otes)tate l. co(n)grueti. Ite(m)
maior seu antiquior domus h(abe)t quo=
dammodo quedam iurisdictionem in uxore(m)
liberos et seruos et etia(m) antiquior fr(ater)
supra alios qui sunt i(n) illa domo. C. de
emendatione s(er)uo(rum) l. i. et de emendatione
p(ro)pinquoru(m) l. i. in vita i(n) illa domo non
v(idetur) p(ri)ncipat(us) dici tirannus. Et id(e)o si aliq(ui)s
de familia faceret aliquem contractu(m) uel
aliquid simile metu tal(is) qui e(st) tirannus
rescindet(ur) sicut q(uod) factu(m) erat metu
tiranni ut ff. quarum rerum actio non dat(ur)
l. i. § que honorande et q(uod) ibi nō(tatur) et qual(iter)
probet(ur) v(ir)tute eoru(m) factu(m) ibi dixi et nō p(er)
i(n)morat(?) si quis h(abe)ret fratrem uel fr(atr)is filiu(m)
maiore(m) xxv annis tunc antiquior istoru(m)
habet in eum p(otes)tat(em) cu(m) p(ro) se ip(su)m rege(re) debeat
ut ff. de mior. l. i. unde talis metus nō

sufficeret hiet ergo probari dolus uel
metus cons si quis gesta ptalem rescindere
vellet possumus et dicere tirannum in domo
ista abbatem alicuius monasterii quia in eo non
videtur principatus ut est de preben. cum qui li. vi. lz
habeat iustum titulum tirannice regule. et dicatur
i. de tiranno Ciuit. Quinto quero de tiranno
ciuit. quotuplex sit eius spes. R. quod tirannus
ciuit. est qui in ciuitate non vtitur Iure prin-
cipatus. sicut aut non vti iure principali con-
tingit multis modis. ita tirannorum iste
sunt spes. nam quidam est tirannus aperte
et manifestus. quidam est tirannus vellatus
et tacitus. Item quem esse tirannum manifestum
contingit. quandoque ex parte exercicii. est eodem modo
tirannus vellatus. quandoque propter titulum. quandoque
propter defectum tituli. de quolibet igitur videamus
Sexto quero quis est tirannus manifestus
ex defectu tituli in Ciuitate. R. ille qui in
Ciuitate sine iusto titulo manifeste principatur
ut ex predicta diffinicione apparet hoc aut con-
tingit multis modis. primo modo si ciuitas
uel castrum quod inuaderet non habet ius eligendi
rectorem. si aliquis in ea se habet pro rectore
iste tirannus est quia non vtitur Iure princi-
patus et tenetur. l. Iul. magestatis vt ff.
ad. l. Iul. maie. l. iii. in fi. Idem si finito officio
eo finito ad quem ptinet remaneat in eo ut
ibidem. Sed si ponas quod Ciuitas uel castrum
habeat Ius eligendi sibi rectorem. et Ciuitas
in aliquem Iurisdicionem transtulit. licet per vim
tunc pot dubitari. quia facta metu valet
licet rescindantur pactiones quod metus tamen ergo
ciuitatis est rector. nec pot dici quod sit tirannus
ex defectu tituli. contrarium est veritas. nam Iuris-
dictio debet transferri voluntarie. si per metum
fiat ipso Iure non valet. ut ff. de Iudi. l. ii.
in prin. et non quod met. cau. l. mulier. §. si dos.
Nunc aut uidendum est qualiter metus uel vio-
lencia inferatur in pluribus. primo si exercitus
fiat contra Ciuitatem sine Iussu superioris
vt dicta l. iii. ad. l. Iul. maiestatis uel si cum
gente forensi preliando expugnauit Ciuitatem
ut ff. ad. l. Iul. de vi. publica. l. iii. ibi in-
cadem tamen. Sed si cum hominibus eiusdem ciuitatis
si cum rumore et sedicione, facit se eligi in
dominum tunc plus dubitationis habet. quia maior
pars videtur hoc facere. maior aut pars
videtur esse eo ipso quod optinet. Sed dicendum est
hoc tamen contingere quem esse tirannum mani-
festum ex defectu tituli. et propter vim. et
metum esse creatum. Quid enim si cum modica
gente occupauit fortilicias alicuius ciuitatis
quibus occupatis iustus timor cadit in
populum. iste per metum electus videtur. ar. c. pisanus
extra de resti. spo. uel quid si cum maiore parte
populi minore obtinuit. sicut fiunt villis communis
et homines obiecte condicionis ut communiter ac-
cidit. Certe ex hoc non videtur factus a maiore
parte populi. tales enim non debent esse
decuriones uel de consilio. C. de dignitatibus. l.
nequis li. xii. Item si hoc fecit cum ciuitatis filius
vt. C. ne rusticani ad obsequia euocentur. li.
xi. uel pone quod cum modica eius ciuitas incita-
dencauit rumorem cum alii starent per domos
separati. Nam pauci vniti preualent multis
separatis certe sunt iustus timor in populo uel ex-
primo cum modica gente expulit uel occidit
vnum uel plures de maioribus Ciuitatis propter
quod alius populus iuste timet. quia scriptus est
spaliter in libro Iudicum. Et simpliciter dico quod si
facto rumore uel sedicione ciuitatis quis eligitur
manifestus tirannus est ex defectu tituli casus
expressus est. i. q. i. c. principatus et xiii. q. iiii.
c. neque enim ubi dicitur quod etiam si ex post facto
bene regat tirannus intelligendum est nisi ex
post facto dispensetur vt extra de renunc. c. nisi
cum pridem. predicta etiam vera apparent ex eo
quod expellendo aliquos de Ciuitate et expulsis
absentibus creatur aliquis illi expulsi non diu
contenti. vocari enim debuerunt vt C. de decuri-
onibus. l. ii. li. x. fingitur facta electio ipsis
contemptis et non valet. vt extra de elec. c. primo
et. c. bone memorie. et c. venerabilem et sic
est tirannus manifestus ex defectu tituli.
Apparet igitur ex predictis modus probandi
quem esse tirannum. Septimo quero
an gesta ptales tirannos manifestos ex de-
fectu tituli uel eorum tempore valeant. Ista
questio multos habet articulos. primo uidendum est
de hiis que fiunt per viam Iurisdicionis an va-
leant. Et constat quod ea que fiunt per tirannos
tamquam per Iurisdicionem habentes sunt ipso Iure
nulla. vt C. de sacro. sanc. ec. l. decernimus
ubi dicit tex. vacuatis funditus. glo. exponit
ipso Iure et bene quod enim dicitur funditus quasi dicat
a fundamento nulla sunt et sic nullo tempore
valuerunt. Idem de hiis que sunt ab officia-
libus positis per ipsos tirannos eadem racione
et est expressum extra de scismaticis. c. i. et viii.
q. i. c. i. et c. ordinaciones. Sed dubitandum
est de hiis que fiunt in Ciuitatibus ubi talis ti-
rannus est ab officialibus quos ipsa Ciuitas
sibi elegit paciente tiranno. et videtur quod non
valeant per dictam l. decernimus ubi dicitur nullum
esse ipso Iure quod factum est tempore tirannidis
et hoc suadet racio. quia non est ibi tirannus. et
sic videtur factum ab ipso tiranno. pro hoc extra de pre-
script. c. coram nobis. ubi dicitur quod tempore
scismatis cum tunc agi non possit prescripcio
non currit. Sed tempus tirannidis est tempus
scismatis. Secedit enim tirannus et scindit
si seperat se ab vnione vniuersalis Imperii quod
patet quia incidit l. Iul. maie. tamen videtur facere contra
quia in dicta l. decernimus non dicitur quod sint nulla
nisi que sunt facta contra ecclesias. ergo alia
videtur narrare valida. preterea insurget iniquitas
Si enim longo tempore durauit tirannides non
ne eorum facta et celebrata in eorum curiis nulla
esse dicuntur. dico quod sic quia tales processus qui
fiunt contra inimicos et contra eorum rebelles nulli
sunt quia comparere non debuerunt coram Iudice
non suo uel sibi inimico uel suspecto ut. ff.
ad rebell. l. de etate et qualiter. ex causis in expres-
sum erat. l. fuluinus. §. i. et delegatis. l. sere-
dum et est expressum in cle. pastoralis extra
de re Iudi. Quedam vero sunt ordinamenta
sine et processus. que fiunt contra non essentes
et tunc plus dubitationis habet. Sed attendendum est
quod in homine libero qui detinet ab aliquo
sub potestate patria uel dominica si sit existens
facit aliquid scienter. uel quod factum esset

ut ff de acq̄re re. d̄nio. l. lib ho. §. fi. ⁊ l. ho
liber in pn̄o et ibi no ⁊ de acquire hedit.
l. qui ī aliena §. i. Item ꝓposito quedam fac
ipse plus lib in sub ꝑtate tirannica deberet
uel offitiat appellatio electi que fecisset ī oēz
euentū etiā si ī ꝑtate sua libā eet ut deti-
siones quarundam cāz coniz quas quilibet
tirannus patit̄ iure stat iuste et tūc illa
valeant q̄ voluntarie facta sunt. Concedam
sunt que facta non fuissent nisi ꝑ tirānum
⁊ ista non valent. cū quedam ex eis non
sunt facti libi ꝯ ꝑ metū tirāni ꝑ tuna ꝑ-
dicta. ⁊ ita loquit̄ dc̄a l. decimus. Certū
enim ē q̄ ꝯ etiās non fuisset dispositiz per
alios. quā ꝑ platos nisas si tirannus nō
fuisset. iō ꝓdc̄a diuit̄ funditꝰ vacuata
ut ex qualitate factoꝝ ista probant̄ sicut
dicimus ī morē qui fecit ea. que etiā maior
diligens facturus fuisset. puto ⁊ q̄ si ī cāis
fieret iniuriā ꝑ iudices his quos tirannus
ħt suspectos eis. dat̄ restō ex clā. gnali. ff.
ex quibus causis ma. l. i. i fi. ⁊ no ad e. l. fua
ī nito. §. cū pcoꝝ. ⁊ puto q̄ tempꝰ petende
restitucōnis currat finita tirannide sicut
al' finita absencia uel minori etate. facit
ex de pscript. c. corā // Sua inspectio ē ita
ꝓdc̄a de hiis que fiūt ꝑ modū ꝯtractꝰ ⁊ het
multiplr̄. nam qūqꝫ Ciuitas aliquid ꝯcedit
uel donat ipsi tiranno. tūc ꝯtractꝰ est
ipso iure nullꝰ. nam sicut nō vꝫ ꝑmissio
facta illi qui aliquē detrusit in carcerez
ab eo qui detentus ē ita nō vꝫ ꝑmissio
uel aliquis ꝯtractus factus a ꝑo ipsi tiranno
qui eū detinet captiuatū. et quodam mō
carceratū. tirannus enī dr̄ tenē ꝑpliū in
fiuū. ut ex de ī munitate ecclīaꝝ. c. nō mīꝰ
possimus ⁊ dicē ꝯtractꝰ ipsos ēe nullos ꝑ
l. i. C. de ꝯmer. Si enī in vero iudicio dn̄i
ꝯtractꝰ anullant̄ a multo magꝭ ī tiranno
iniuste iudicante. ar. ī auc̄. de re ⁊ ca q̄
ꝑ. §. fi. ⁊ q̄ no. C. qn̄ mulier. tu. offio fū-
gi. pōt. aūt sacrm̄. quqꝫ fiūt ipsi aliqui
ꝯtractus inter ipsū tirannum ⁊ singulares
homines sub eo existentes ⁊ tūc etiaꝫ pōt
dici dictꝰ ꝯtractꝰ nullus ꝑ dc̄am. l. i. C. de
ꝯtractibꝰ iudicū posset ē dici dictū ꝯtinuꝫ
anullandū ꝑ l. si ī pressione. C. q̄ metus
cā. maxime si fecit rem sibi vendi ꝑ ī pres-
sionem tūc enī incidit ī ꝯstitucōꝫ illam
ut rem cogat̄ reddē ⁊ preciū amittat.
Impressionē aūt probabit quis. si ille ti-
rannus non ꝑmittebat rem tolli. uel mi-
nabatur possori ut eam vendēt uel alios
colores querebat. uel multa rogamina
fecit fieri et qui ħt rem venalez. Rogamē
enī maioꝝ ē iussus. ut ff q̄ iussu. l. i. i fi.
ꝑn̄o in glo. sup quemadmodū. Cūqꝫ talis
tirannus ꝯtrahit cū ꝯ̄ueis ꝑ modū Ciuit̄
sub mittendo uel obligando eam alti et
nō valet ut. C. ut neō ad suū pat̄. l. i. li. xi.
et ex̄. de sensinaticis. c. i. ⁊ de elec. c. fundamēta
li. vi. Cū vō nō submittit Ciuitat̄ ꝯ alr̄
subtrahit siquidez ī fauorē eiꝰ tiranni
⁊ vr̄ q̄ nō valeat sicut dicimꝰ ī male
fidei possore. ut. l. si tibi. §. cū possor de pact̄
Contrariū determināt hosti ex̄ de sensinatic̄
c. i. s. q̄ valeat ꝯtū ē pro utilitate Ciuit̄
sicut dicimꝰ de ꝑcur. ar. C. de ꝑcur. l.
nō eo minꝰ. Sꝫ si celebrat̄ vnꝰ ꝯtractꝰ
partim pro Ciuitate partim ꝯtra tunc

siquidem sunt diuisa capitula et idem
quia valet pro Ciuitate ut ff. de minoribꝰ
l. etiam reprobat q̄tꝫ ē ꝯtra se non potit
impleri quantū ē pro se. ff. pro socio. l. d'illo
§. fi. ⁊ de minoribꝰ l. si vic. ⁊ l. si minoꝝ §.
restitut ita nō Innoc. in dc̄o. c. i. de sas-
matic. ꝓdc̄a satis puto vera et rōni ꝯsona
in eo qui non ignorabat talem ēe tirānum
hinc enī non subuenit̄ ꝑ titulū qd̄ cum
falso tutore auc. Si vō ponēmꝰ ipsū ꝯtra-
hentem ignorasse subuenīret̄ ei ꝑ restitꝰ
ex illo titulo. q̄ flō. tu. aūctore in fi. quō
aūt sit possibile q̄ quis factū ita notoriū
sicut ē quē ēe tirānum manifestū ex de-
fectu tituli possit ignorari. nō plene per
glo. xv. q. i. c. ordinatores. Cūqꝫ vō nō
ꝯtrahit tirannus ꝯ distrahit recipiēdo
ꝑ se uel officiales suos solucōnes eoꝝ que
rei pub̄ce debant̄. et dico q̄ soluētes sūt
liberati. Circa q̄ tamē ꝯtendū ē. q̄ aliqn̄
soluūt illi qui sunt debitores Ciuitatis
ex ꝯtractu celebrato cū ipso tiranno. et
tunc vr̄ q̄ soluentes sunt liberati. ut l.
si vrbana. de ꝯdit. indebiti. Sꝫ illa loqt̄
qn̄ aliquis ꝯtrahit cū ꝓdicto ꝑmittendo
sibi suo ꝓprio nomīe. hic vō loquit̄ de eo q̄
ꝯtrahit cū tiranno nomīe Ciuitat̄. vr̄
tamen q̄ sibi solui possit ex suo ꝯtractu
sicut fuo ⁊ filio. ut ff. de pactis. l. si vnꝰ
in ꝑncipio ⁊ de positi. l. q̄ fuus ⁊ de soluc̄
l. q̄ fuus. Aliqn̄ soluit q̄ debebat̄ Ciuitati
alio mō quā facto ipiꝰ fuī. tūc videt̄ qd̄
soluēns nō liberet̄ ut dc̄a. l. si vrbana ꝑ-
quo facit optime q̄ nō ꝑ sūmo. ex de elec.
c. nichil. ubi vr̄ dicē. q̄ soluentes prelato
intruso sine aliquo titulo non sūt liberati
michi aūt vr̄ q̄ ꝓdc̄a vera sunt ī eo qui
soluit ꝓdcō uel prelato intruso uel tirāno
tali qui cū soluit pt̄ inferre motum uel
inuiacē feruorem. rōne iurisdicōnis quā
exercet licet de facto. ut q̄ erat de sb'ditis
sibi. et tunc soluendo ei uel suo officiali
liberat̄ ut. l. paulo chalimacho. §. fi. de leg.
iꝰ ⁊ de annis leg. l. libertoꝝ. §. lucius ħ
etiā probat̄ rōne. nam violenta exactio
que fit a debitore fit ī iniuriaꝫ Ciuitatis
cuiꝰ ē debitoꝝ. Ipa enī Ciuitas pn̄capalr̄
tirannita ⁊ iō culpa ipsius Ciuitatis videt̄
ꝯtingē ut ff locati. l. si merces. §. culpe et
ff. so. mō. l. plt. Sꝫ qn̄ debita ꝑeunt intuitu
culpa creditoris liberat̄ debitoꝝ ope except
vt ī. de soluc̄. l. qui x. ī pn̄o. Sꝫ si spes eet
debita tūc minꝰ dubiū eet q̄ liberaret
ipso iure. ut dc̄a. l. qui x. ꝑ hoc. qn̄ spes
debita vnī auffert̄ ꝑ vim. facit optime ff.
de pi. ⁊ ꝯ. rei ven. l. lectos ⁊ l. sequenti
et q̄ ibi nō. ⁊ de pignoꝝ. act. l. si. facit
de emet. l. lucius ⁊ de rei ven. l. Ite si vbe-
ratū. §. similez distinctōm facit texant
nie infert̄ ab eo qui het iurisdicōꝫ aut nō
ut l. si quis aūt. §. fi. Sꝫ forsan posset dici
q̄ si talis tirannus eet talis. a quo sine
magna difficultate soluta non possent
repeti. tunc debitori soluenti non daret̄
exceptō. vt nō in dc̄a l. ii. i fi. Secus si ē
facilis repeticio ut l. fi. de eo ꝑ quē factū
erit. Sꝫ ut puto distinctio het locū qn̄

alicui infertur violencia in iniuria civitatis
ipsius. Secus si in iniuriam creditoris sint per-
dictas rationes. Nec puto in predictis quod quis ha-
beat dicere necesse metum sibi illatum a tiranno.
Sufficit enim si legem fecit vel preconium quod quilibet
sic solvet. Cum enim propter preconium solvit iuste
timuit ne metus inferretur quod sufficit ut dicit
textus ff. quod fal. tu. auc. l. novissime. Et ita
que lex facit multum ad excusandos dictos de-
bitores solventes. Nam ibi cogebatur tutor
in premie populi sicut hic tutor in premie
civitatis. Ex quibus patet quod exactores et
alii positi ab istis tirannis qui pecuniam exi-
gunt et postea illam expendunt ad man-
datum tiranni vel ipsi tiranno tradunt quod
sunt liberati. Cum que tales tiranni non tenent
neque destruunt sed faciunt bona et iura
civitatis depetere et plerumque, puto quod contra
civitatem non prescribatur ut C. de fundis
l. i. fin. et tria lib. extra de prescrip. c. coram
dico est quod si aliquo iure vel iurisdictione competentis
ipsi civitati uteretur non ut a civitate sed
ab alio cognosceret quod contra tum ad se utitur nomine
alieno. Sed contra ad civitatis quia illum
usum civitatis retinet iure suo ut nobiliter
colligitur ff. de itinere actuque priva. l. i. § si tibi
fundus. Octavo quero de tiranno man-
festo ex parte exercitii licet iustum habeat
titulum si iste nunquam proprie dicatur tirannus
xxiii q. iiii. c. neque omnis. Dico quod ille tirannus
est ex parte exercitii licet iustum habeat titulum.
Sed qui opera tirannica facit hoc est quod facta
eius non tendunt ad bonum commune sed proprium
ipsius tiranni. Istud enim non est iuste principari
sed ut modus probandi facilius habeatur ad
actus magis particulares descendamus
qui actus ponuntur in magna parte quinto in
principio huius libri. Cum actus consistit in hoc
quod subditos affligat. Quos actus clarius
enarrat Aristoteles v. phisicorum et Egidius de
regimine principum.

Primo tiranni est excellentes et potenciores
homines civitatis perimere ne contra ipsum pos-
sint insurgere. Videmus etiam quod proprios fratres
et consanguineos occidunt quod signum est pes-
sime tirannidis. 2o quod sapientes destruantur
ne cognoscentes eorum mala opera arguant
et populos contra eos procedere moveant. Tercio
quod disciplina et studium perimunt, non solum
enim sapientes perimunt sed operantur ne alii fiant.
Semper enim timent per sapientiam reprehendi. Quarto
societates et congregationes etiam licitas non
permittunt, timent enim contra ipsos insurgat.
Quinto ut habeant per civitates exploratores
multos, cum enim cognoscat semper se male
agere, semper credit quod de eo homines male
loquantur et contra eos machinentur, et ex hoc tales
relatores libenter audit. Sexto tirannus
nititur conservare civitatem in divisione ut
quilibet timens de alia parte non insurgat
contra eum. Septimo curat subditos eorum
facere pauperes, ut sic occupentur circa curam
eorum unde vivat, ut non cogitent contra eum
aliquid machinari. Octavo procurant
bella et mittere bellatores ad partes extraneas
ita quod intenti ad illa non cogitent contra illum
et quia propter bella homines depauperantur et
a studiis revocantur quod querunt tiranni, et
est ut habeant pro se bellatores quod expedit.

Nono quod custodiam sui non faciat per cives
suos sed per forenses, timet enim de civibus.
Decimo cum in civitate sint partes adherent
uni ut cum ea affligat alteram ita dicunt
dicti philosophi. Quod ex ammonemus
primus actus tiranni est excellentes et fortes
perimere quod verum est nisi ex iusta causa ut fecit
Romulus de Romulo quia transcendat
valles civitatis contra edictum ut l. fi. de re. di. Nec
enim dubitat quod si quis esset in civitate potens
rixosus et insidiosus debet de civitate ex-
pelli a quolibet iudice ut ff. de penis l.
capitalium § solent, et l. si quis aliquid
§ auctores et de officio presidis l. i. § fi. tunc
cum iusta causa fieret non esset actus tiran-
nicus. Secundum § perimere prudentes in-
telligendum est sine causa perdicta. Iura
tercium quod disciplinam et studium perimunt istud
intellige de studiis ipsi civitati congruentibus
ut ff. de excu. tu. l. si duas § est autem quia
si prohiberet studium ad quod civitas non
est acta tunc non esset actus tirannicus
ut in principio const. digestorum § hec autem
tria. Quartum quod congregationes etiam licitas
non permittit semel delinquentes certe non
potest dissolui de iure ut ff. de re milli.
l. iii. § si plures. Vidi enim sub pretextu reli-
gionis aliquos congregari et statim ci-
vitatem turbare ex qualitate ergo personarum
comprehenditur cum istas solidates turbare
sit actus tirannicus. Quintum quod habeat
in civitate plures exploratores hic potest
esse actus iusti rectoris si ad debitum iustitie
fiat ut ff. de officio presidis l. i. § pelt. Rectus
enim iudex habet exploratores ut corrigat
delicta et alia que iniuste fiunt in civitate.
Tirannus non habet exploratores eorum que
eius statum ledere possent, omnia enim refert
ad propriam utilitatem. Sextum quod tirannus
studet conservare civitatem in divisione hic
est simpliciter actus tirannicus qui ad iusticie
specialiter spectat quies civium ut l. i. § quies
ff. de officio prefecti urbis et de officio presidis l.
congruit in principio et in autentica de mandatis
principum § deinde convenies ubi hoc magis
expresse ponit. Septimum quod curat sub-
ditos facere pauperes hoc est simpliciter actus
tirannicus nam rectus iudex nil potest
sibi debitum recipere nec debet subditos
affligere contrariis realibus vel personalibus
ut C. ad l. Iul. repe. l. iubemus et l. fi. et
in autentica de mandatis principum § illud tamen.
Octavum quod procurat bella extrinseca
procurare simpliciter bella intrinseca est
actus tirannicus. Ad bella vero extrinseca
cum possit esse ad iustum bellum non iustum
bellum simpliciter est actus tirannicus ut in
x collatione hic finitur lex c. dno Guerraz
facientes. Nonum quod custodiam sui non faciat
per cives hic actus potest esse iustus potest enim
populus esse ita indomitus et ita perversus
quod dominus etiam iustus non potest confidere de his
quod maxime in civitatibus contingit quod de novo
recuperantur etiam per iustos dominos et im-
peratores qui quandoque expellebant omnes homines
de una civitate et ponebant alios. C.

de Jure fisci · l · certa forma · li · x · z no licē
metkomen ljus · l · i · li · xj · Sic etiā videmus
qm̄qz iustos dnōs facē munitiōnes z fortali-
cias ī Ciuitate Ista quidem Jure regalis s̄t
ut x coll · que sint regalia · c · i · ß ista ī dnō
iusto · Alia sunt in tirampno cōia · Decimo
adherere uni parti et opprimē aliam actus
tirampnus ē simplr̄ cū ultimus finis sit redes
et pax ciuiū ut dcm̄ ē · omnia ergo predicta
sunt signa ad probandū tirāmdē · uel pn̄-
cipalr̄ illa duo ꝯfuare Ciuitatē ī diuisiōē
z depaupare subditos z eos affligē ī psonis
et rebus · q̄ etiā optime probat̄ in capl̄is
ꝫ relatis · Ex predictis apparet · qualiter
probet̄ quē ēē tirampni · Nono quero
si aliquis dux uel comes marchio uel ba-
ro qui hȝ iustum titulum et probatur
tirampnus exercitio · quid debet facē supior
R̄o debet eum deponē · qm̄ qui dū talia
agunt ꝓpliū detinent in s̄uitute ut ꝫ ·
· c · ei qui talia · uel · ca · hoc Jus regis ī fi ·
· Sz ad supiorem ptinet ꝓplm̄ de s̄uitute ex-
imere · ut C de offiō p̄fecti p̄torio africe
· l · ī nomine domī · in p̄n̄o · ibi forenses tira-
nos dicimus zc · Sz in quā · l · incidit tirāni
et p quā · l · venit deponendi · R̄o de ti-
rampno qui occupat sibi absqz iusto titulo
dictum ē q̄ tenetur · l · Jul · maiestat̄ · de eo
uō ꝯ tirampno qui iustum hȝ titulum
ß exercitio tirāni ē · dico q̄ exeo q̄ s̄bditos
suos affligit incidit in · l · Jul · de vi · pub̄ca
Jtem exeo q̄ Ciuit̄ detinet ī diuisione et
iusticiam non dimittit fieri ut opportet
incidit in eandem · l · ut in eodem titulo
· l · qui dolo malo Jtem exeo q̄ nonas ex-
actiōnes imponit z noua vectigallia · ut
· c · ti · l · fi · cum · l · de portacio pena ē ut
Jnstit̄ de pub̄ Jud̄ · § · Jtem lex · z sic amittit
omnia que sunt Jur̄ ciuit̄ ut · l · quidam · de
penis · et sic tamq̄ infames p̄dūt dig-
tatem et iurisdictiōnē ut expresse dicit̄
· ff · ad · l · Jul · ambi · l · i · § · i · z C · nona uecti ·
· l · fi · Et forsan incidit penā capitis ut
· C · de s̄ipact̄ · l · i · li · x̄o · dico etiā q̄ si exist-
tes in tali tirāmde quouisqz modo pub̄ce
aliquid uel occulte machinat̄ ꝯ pn̄cipē
uel eius officiales ipō Jur̄ sunt rebelles
Jmpij · et dignitat̄ p̄dūt s̄m · l · nonam
henrici Jmpatoris · Decimo quero quid
dicemus de hiis que videmus fecisse sūmū
Jmpatorē z pontificem · z legatos · nam
quosdam quos clare cognoscebant esse
tirampnos ī t̄ris · quas peoz̄ tirāmdem
detinebant · eos ipoz̄ s · sedis aplice uel
Jmpij vicarios ꝯstituebāt · z fecit ecle · vj ·
in Ciuitate Bononien̄ · de dnō tadeo de po-
pulis et filiis eius · hoc idem fecit karolus
Jmpator nr̄ cū tirampnis de lombardia
hoc idem ꝯ · legatus fecit cum multis
tirampnis ī marchia Anconitan̄ · R̄ · pre-
sumendū ē q̄ tanti dnī hoc sine magna
causa non faciūt · pot ēē cā duplex · p̄mo
ꝓpter aliqua magna ardua · que expedi-
enda incūbūt · Sicut eī diligens nauta
proicit viliora ut saluet p̄ciosiora ut ff ·
ad · l · rodiam de iactu · l · qui leuāde · et

diligens p̄r familias debet p̄eligē ut
res preciosiores saluas faciat ut nō ff ·
comodati · l · si ut c̄to · § · q̄ nō senectute
· Sicut qm̄qz iustus dns cū uno tirampno
ptransit · z eū vicariū facit · ut possit ea
p̄us que sunt magis ardua reformare
· Scdā rō p̄t ēē caritas z dilectio eoz̄ qui
sunt sub tirampno sicut videmus phisicos
facē · qm̄ una infirmitas non p̄t nāliter
sine magno p̄iculo curari tunc ipi curāt
sustentare nām ut infirmitas p̄cedat alti ·
ex quo ꝯtingit q̄ nā semet Juuat · Itaqz
qm̄qz rectus pn̄ceps facit · videns q̄ unus
tirampnus non p̄t sine magno extrīnō de-
poni · eoz̄ qui sunt sub tirampno ꝓpter
bonū eoz̄ facit eum vicariū · ut ex hoc ille
tirampnus minus timeat z ꝓplm̄ minus ꝗuiet
z interim casus occurrit · q̄ suadete iustiā
sine ꝓpli detrimento deponet̄ tirampnus
ꝓpter titulum aūt supuenientē ipis tirā-
nis nō desinūt ēē tirāni · si p̄dcā opera
tirānica exercent · hec enī · que sūt delicta
ī ꝯmissione eis facta non veniūt ut ff ·
de ꝯdic̄ indebiti · l · si procur̄ ·
· An facta p sup̄dictos tirampnos · qui
iustum hūt titulū valeant · dico aūt sec̄
ꝓcessus contra suos exititios z rebelles
z non valent · quia non debuerūt ꝯpa-
rere coram Judice sibi notorie inimico
ut dcm̄ ē in precedenti · Ea uō · que ipe
fecit ꝯ intrinsecos valent donec ipe tolle-
rat̄ in illa dignitate · ut · l · barbarius · ff · de
offiō p̄toz̄ · C · de sen · l · si arbiter · z de testa ·
· l · ꝯ · i · et ꝯ · de rept̄ · c · suscitat̄ · z ibi p
Jnnoc̄ · et de re Judi · c · ad probandum
et hec vera donec tolleratur · Sz quid si iā
cept̄ ē processus ꝯ talem tirānū · an
facta pendente processu an sniam va-
leant · R̄o qm̄qz fit processus ex quo venit
f̄enda snia declaratoria · ut quia fecit
aliq̄ delictū ꝓpter qd̄ p̄uat̄ ē ipō iure
Jurisdictiōe uel ꝯ feu̇ uel infamis tunc
facta post processum inchoatum nō valet
ut · C · de testa · l · i · ī fi · ibi nec usqz adhuc
aliquis status ꝯtrouersiam nouit · ff · q̄
z a quibus · l · quesitū · Si uō sit processus
ex quo venit p̄uandus p sniam tunc itaz
gesta pen̄ valent · quia interim retinet
dignitatem ut ff · de iur̄ fisci · l · aufert̄
· § · in reatu · et ē expressum ff · ad muni-
pales · l · licet · § · ī ꝯmunibus z nō · C · de repe ·
· l · i · li · x̄o z eodem mō si quis ꝯtrahet uel
tirampno solueret · ut nō p Jnno · de elec ·
· c · nichil · q̄ intellige nisi faceret ꝯtract̄
submittendo Ciuitatē · ut ī dicā · Et p
hoc dico q̄ si aliquis ē ī notabili p̄tate
z hȝ iustum titulū · licet respectu exerciciī
sit tirampnus tñ hȝ bn̄ficiū · ex̄ de scisma ·
· c · i · in cle · donec in dignitate tolleratur
secus eet si eet defect̄ tituli ut ibi nō
Jtem p̄ꝯ q̄ talis hens titulū deuenit ad
tirāmdem p modū exerciciī · si aliqs plus
Jur̄dic̄ sibi ꝯcesse applō facet nō valet
qm̄ plus p̄metū facet · ut dcm̄ ē ī p̄cede-
ti Jtem omnis ꝯtractus quem facit de

ipa Ciuitate submittendo ipam Ciuitate
uel obligando eam non valeret nō enim
loco dn̄i ē cū ipam Ciuitatē spoliat sua li-
bertate ut ff. de empto. l. si fundū § si tutor
z ē expressum extra de in r. in. c. intelecto
facit de elec. c. fundamenta. § penult li. vj.
Duodecimo quero de tirampno tacito et
vellato z ē ille qui sub quodam velamine
nō iuste obtinet principatū in Ciuitat. Istud
aūt vellam̄ contingit duobus modis. s. p
titulum quē facit sibi concedi. 2o p titulum
quem sibi concedi non patit. Circa primum
vellamen. s. p titulū quē sibi concedi facit
sciendū ē ut supra dictū ē q tirampnus ppe
opponit regi. Sz de regia ptate ē qd sit
ppetuus. Item q heat omēz Iurisdiconē
ut pz ex capitulis s. relatis. Ex his duob
duo vellamīna tirānica inuenta sunt. primū
quia quidam faciunt sibi Iurisdicō concedi
z finito tempe refirmari ut sit regimē
eius mag Iudicis q tirampni. Sz ꝯ hoc dico
q siquis ht iurisdicōnem quis sibi facit
concedi in Ciuitate ppe iste titulus ē nullus
nam nullus pt talem iurisdicōnē hre
ut. C. de assess. l. in consilliaris. fallit in
vrbe romana ubi quis pot ee ptor. ut. l.
ij. C. de offio ptor. et senator pannū tm̄
z non ultra. ut dcō. c. fundamenta i fi. Item
fallit in defenssore Ciuitatis ut in aut
de defensr Ciuitatis. § s. intuz. s. illi non
hnt merū z mixtuz Imperium s. modicam
iurisdicōm. Et sicut qui iudicū titulum
assumeret eet dicendū q dictū ē sup
de tirampno ex defectu tituli. Sz si ponēs
Ciuitate ex puilio uel consuetudine talis
q ptas ppli concedentis non posset ī dubiū
renouari et sic titulus valeret primo loco
concessus. Tunc videndū ē an eo q facit
se confirmari tirampnus sit. q vr de iur. cōi
q talis refirmatio nō valet ymo incidit
in. l. Iul. ambitus. ut. C. ad l. Iul. de ambitu
l. 1. Sz si ponēs q tanta eet ptas ppli q
posset ꝯ dictam l. dispensare. tūc videdū
ē an tempe primi regis ita se fortificauit
q pplus heat necē eum elligē psequenti
tempe. et tunc vere tirampnus electus ē
pmotū ex defectu tituli. Si vō eet sponte
electus s. in modo extrinsecō eet tirampnus
dic ut in precedenti. Scdm vellam̄ ē quia
quidam tirampnū faciunt sibi fieri aliq
titulū vr ubi qī nulla Iurisdictio ē ut q
faciunt se creari vexilliferū uel consallo-
nerū uel facit se fieri capitaneū stipē-
diariorz uel gentis armigē. ex hoc nō
pt dici tirampnus. cū ad tirampnū debeat
spectare omīs iurisdictio sicut ad Regem
nō enim pt dici principari quia nullam
uel modicā iurisdicōm ht. certe. ex
isto tytulo tirampnus non ē. Sz ex hoc
in tantū venit potencia q officiales
ordinant quid uult. z officiales ei obe-
diunt ut dn̄o. tūc dico q si opa tira-
nica facit. uel fieri facit vere tirampnus ē
nam principatus in Ciuitatis. cū regimina
ei obediunt. et non Iur principatus q
tirannica facit. et sic tirampnus ē. Sed
qualr poterit hoc probari. cū talis sit
vellatus tirampnus z pse non faciat ī pa-
laciis raro intrat. s. suis tractatus z nuciis
regimina obediunt. Ro dura ē probacō
nam qn sunt pdicta testes non vocant.
Et iō considerans decretalis in tercio casu sta-
tuit probari p iuramentū alicui. ex de ex-
cep. c. statutū. li. vj. Sed hoc nō puto gnā-
le ee. ibi enim tirampnus iure. z nullū aliud
preiudiciū generatur. Et iō puto hoc aliter
probandū. Sciendū ē enim q licet quidam
actus pse probari non posset. probat tm̄
ut dixi in lio de alluuione. probatur tm̄ q
crescit licet videri non possit. tamē ex
eo q factū ē sequitur de necitate q flumen
attulit. Item similr licet grauacio pbari
non possit. probatur tamen ex eo q natus
ē ex muliere simul habitante cū viro. ut
ff. de his que sunt sui uel alie. Iur. l.
filiū. Cum probatio sit facē fidem Judici
satis ista ad fidem Judicis aducimus z ita
in pposito siquis probauit Ciuitatem ee
in diuisione. Est enim vna pars expulsa
et q in ea sunt maleficia et enormia
neqz puniunt. et q Ciues multū grauant.
et similia que ptinet ad actus tirannicos
de quibus supra diximus. Item q ille
talis qui ht illum titulum ē potencior
homo qui sit ī illa Ciuitate. et q ē publica
fama q facit pdcā fieri satis puto pro-
batam tirannidem. pdicti enim actus ab alio
q a potenciore dn̄o procedē non possunt
satis enim cū fama pdcā ad fidem Iudicis
adducunt cum concurrunt in eo q dicimus
de eo qui iuste principatur. sufficit q sic
heat z reputat. ut. l. barbari. ff. de
offio ptor. eadem rōne multū facit q
quis tamq tirampnus habet z reputatur.
An aūt facta tempe talis tirampni valeant
dic idem q dixi s. de tirampno manifesto
qui facit fieri p officiales electos a Ciui-
tate. et pdcā vera. qn maior pars ppli
opprimit grauat uel male contentat. si
enim aliqui ex Ciuitate tenent uel aliq
ī Ciuitate eent male tractati ad hono-
res non vocati. In aliis aūt Ciuitas bn̄
regeret z ad coēm utilitatē attenderet
tunc hns talem titulū uel silēz p excel-
lentia non eet tirampnus simplr loquēdo
quia p tale regim cois utilitas attendit
q dirēto ē oppositum tirannidi. Sz ī his
que fient ꝯ intrinsecos z emulos illius
hois sic p excellentia sic bn̄ regat rem
publicam puto dicendū idem ac si a ti-
rampno factū eet nil enim prohibet q qs
respectu certarz psonarz tirampnus dicat
respectu vō cōitatis iustus Iudex. ut C.
si quacumqz pdita ptate. l. i. ppter q sciedū
ē q sicut repit aliquod regimē ī quo
simplr ad bonū publicū attendit. z ī quo
aliquid tirannidis non sit. mag ē esse
diuinū q humanū. si illi qui principant
nullo mō curant quomodū propriū s. coēm
vtilitatem respiciunt. Illud tm̄ dicimus
bonū regimen non tirannidem. ī quo
preualet cōis utilitas z publica. q ppria
regentis. Illud enim ē tirannicū ī quo

pub^ca^ utilitas plus non attenditur. Et istud
dicit egidius tercio libro de regimine principum
parte ii^a^ c. xj. Et istud est precipue attendendum
quando tractatur de probando an aliquis sit
tirannus. Tercium velamen est quando quis illud
velamen etc. sibi concedi patitur secundum regimen
civitatis ita ordinat quod omnia procedunt
secundum velle suum et istos tirannos dico pro-
bari eo modo quo supra dixi scilicet quod in civitate
sunt actus tiranici. Item ille est homo
potencior habens maiorem sequelam. Item quod
pub^ca^ fama est quod facit predicta fieri. Et
multa oportet quod tempore tirannidis fiant
propter que pura mens tiranni latere non potest
et modus probandi facilis apparebit. De
hiis autem que fiunt tempore talis tirannidis
dico idem quod supra. Quero. An autem in vicinia
vel certa parte civitatis possint esse ti-
ranni supra dixi. Et sic est finis huius.

In dei nomine Incipiunt contrarietates Iuris
Civilis et Canonici per excellentissimum
Iuris eiusdem professorem dominum Baldum
de ubaldis de perusio emicate

nomantur ut ait aristoteles oppo-
sita iuxta se posita emi-
nenciora et meliora se ipsis
apparent. Et propter multas al-
tercaciones quas sepe vidi
in diversis locis inter Iuris-
peritos occasione dictarum contrarietatum et diver-
sitatum. Nunc de ipsis sufficienter recepi
sufficientem determinacionem ipsas contrarietates
et diversitates montuosas et asperas dis-
poni iuxta se ponere. Sed quod deus concedet
michi graciam iuxta mei ingenii capa-
citatem. Ut in clariorem lucem deducte
facilem sui exitum prebeant et dirigant
asperas vias in planas. Deinde di-
stinguendo subiciam quid in ipsis contrari-
etatibus et diversitatibus optineat de iure
canonico, quid de iure civili. Et quando
et ubi et circa que in dictis contrarietatibus et
diversitatibus neutrum alteri preiudicet si-
cuti iura committant. De hiis autem que
plura sunt et alia non tamen diversa
vel adversa in uno iure quam in alio non
me intromitto quia id laboriosum re-
puto et inutile cum omnes codices tam Iuris
canonici quam civilis de predictis re-
pleti sunt. Sed in hiis talem subicio
regulam que nullam patitur instanciam
que utroque iure comprobatur canonico et
civili. Ut in hiis que alia sunt vel plura
in iure canonico quam civili non contraria
vel diversa Ius civile sequatur Ius
canonicum ut C. de sacro. sanc. ecc. l. cum
innovatione ibi cessante vetustate etc. et
in auten. quo oz. e. et ec. cli. ador. prodi.
§ 1. coll. 1. Ius sacras vel divinas regulas
etc. et eius Ius canonicum. Sed Ius civile

in predictis que sunt alia non diversa vel
adversa ex. de no. oper. nunc. c. 1. in glo.
Ber. et nis in eo ecclesiastica etc. et de sen.
ex. c. in audiencia et ibi scilicet secularium
principum etc. Nunc aggrediamur contra-
rietates et diversitates utriusque iuris canoni-
ci et civilis. Et premittam Ius civile tamquam
ut in pluribus corrigibile adeo que frequen-
ter accidunt potius iura adaptantur. quia
adea que perraro eveniunt. ff. de legibus
et consti. l. nam ad ea. Unde quia posteriora
regulariter priora corrigunt. ff. e. non est
novum non incompetenter premittam in contrarie-
tatibus et diversitatibus predictis Ius civi-
le tamquam corrigibile iuri canonico tamquam
derogatum et derogantem Iuri civili. In-
cipiam ergo a citacione quia ipsa prima Iudicii
pars. De Iure civili et ordine littere
autentice que est signata. C. de lit. conte.
l. 1. et sumpta de corpore aut. de exhi.
et introd. re. § sciendum in prin. coll. v. non
prescribitur vel prescribi debet vel post cita-
cio circa deliberaciones in ipsa admonicione
Dicit enim textus in corpore predicto dum ad-
monicio oblata fuit alicui quod est prius
tempus mensis omnibus offerendus etc. Et
ita necesse est admonicionem precedere libellum
et plerumque deliberacionem cum libellus princi-
palis propter deliberacionem necesse est intue-
mur inducias ut possit citatus recogno-
scere debitum vel negare. Si quia eciam deli-
beracione potest etiam Iudicem repudiare vel
alium petere. Ergo per admonicionem vel accu-
sacionem quamcumque in ea contineatur libelli
forma non preiudicatur deliberacioni. Sicut quod
satis liquet ex predictis. Preterea con-
suetudo civilis fori et causarum civilium
ipsum Ius certe interpretatur et eidem consonat
que est optima legum interpres. ff. de l. et
se. con. l. de quibus. Unde preses provincie
probatis hiis que in oppido frequenter in
eodem genere controversiarum servata sunt
causa cognita. C. que sit long. con. l. prima
De iure canonico per admonicionem
sive citacionem prescribi potest induciis deli-
beracionis. Si in ipsa citacione contineatur quid
petat actor et quantum petendi et qualiter agat
et res repetita designetur quod cautelam
libelli series id est libellus reclamacionis
contineatur in ipsa citacione ut ex. de dilat.
c. ii. et in glo. Ber. quia in hiis. Et ta-
lis processus multum est inordinatus respec-
tu Iuris civilis et hoc de primo. De
iure civili rescripta et littere que impetrantur
a principe perpetua sunt regulariter nec fi-
niuntur vel tolluntur anno ut C. de diversis
rescriptis et pragma. sane. l. falso de except.
rescript. nundinarum. In quibus x. annorum
spacio prescribitur impetranti ut ff. de Iud. l. 1.
De Iure canonico si quis litteris vel rescript.
impetratis usus non fuerit dolo vel ne-
gligencia infra annum tollitur ut ex. de
rescriptis c. si aut et c. 1. ex parte § plerumque
in eodem scilicet quando frequenter per litteras vel rescriptum
impetratum adversarius alias impetrant.
Ber. tamen hanc contrarietatem removere videtur
intelligendo l. predictam. quando per primas litteras

vel resceptum non ē aliquid impetratum
fm casus dicta decretalium sicut in dicto
c. si aut̄ in glo. sed doctores nō ita exponunt
seu intelligunt dictam l. // De Jure ciuili — *nec delegato*
Judex delegatus non pot citare re aut
verbo nec predicta in possessionem mittē licet
promictiet de mittendo, sed sine se exhi-
beat citatus inuitiare delegantī z hoc in
quolibet delegato etiam a principe ut in
aut̄. de exhib. z introd. re. §. si vō etiam
quidam inuent coll. v. licet hoc contrariū
intelligat̄ pauł de liti. g. §. filius non
omnibus, coll. viii. Jn delegato a principe
fm vna oppi. // Vel intelligit̄ pcdeim §.
in delegato post liti. gte coram se ipso.
// De Jure canonico delegatus indistincte
citare poterit z re et verbo partes z eas
cogere et in possessionem mittere, et eas pu-
nire pena ī Jure expressa, vel si non
certa pena ad suū arbitriū z ante lit.
gte. et p⁹ lit. gte, ut ex̄. de offi. Jud. del.
c. de caus. §. ult. z c. se. z ut lit. nō gt.
c. i. et de dolo z gtu. c. prout, q̄ loquit̄
lite non gtestata, de quo ē magis dubiū
quā si eet contestata // De iure ciuili — *an possit recusari*
iudex ordinarius recusari non pt. sed si
suspectus dicat̄ peti pt ut ei associetur
epus ut in aut̄. de differ. Jud. §. si gtin-
gerit, et aut̄. de Judi. // Et dic ut nō
p ac. sup. l. aptissimi et nisi in casibus
ff. de Jure. doc. l. qui interdictōm z de
iure. iuran. l. lex cornelia. §. i. // De
Jure canonico ordinarius Judex non
solum delegat⁹ recusatur. ex̄. de foro
gpe. c. licet. §. ult. et c. siquis gtlerz
et de appel. c. ad hec z c. cū ate. z c.
cū spali. §. i. in glo. incipit ut ergo ꝛc.
// De Jure ciuili suspitionis causa nō solū
probari ē necia, s; nec etiā dici vel alle-
gari, fm Jo. et hoc probat̄. C. de Judi.
l. appertissimi ibi liceat ei qui suspectū
iudicem putat ꝛc. z ibi tm̄ etiā que sine
suspitione pter verbum suspitiōnis in
aut̄. ibi posita, si tm̄ licet cum gerit ibi
hre indubitanter iudices ꝛc. // Sz sufficit
quod libello dicat̄ suspectus nulla explicata — *…ctionis sit ponenda*
cā dubitacōnis vel suspectionis. // De
Jure canonico tam ī ordinario quam
in delegato suspectionis cā ē pponendi
ī libello z allegandi z probandi, ut ex̄.
de app. c. ii. a cquiris. §. ult. que loquit̄
in delegato et c. cū spali. que loquit̄
ī ordinario. // De Jure ciuili Judex cāe — *ne pot delegari*
applōnis quantūcūq; sit ordinarius tm̄
delegare non pt. ut C. de Jud. aut̄. ad
hec que ē signata super l. a Judice et
ē sumpta de corpe aut̄. ut de Jur. re
ac. in glo. super dca aut̄. q̄ nō deleget
iudex applōnis. dicit Az. tm̄ intelligo ut
Judex appellacōis totam tam possit dele-
gare non cognitionē solam ī summa, qui
pro sua Jurisdictione dare Judices. §. Ju-
dici aut̄ appellacōnis // De Jure canonico
Judex applōnis bene delegat z delegatē
pot causam ut ex̄. de offi. Judi. dele. c.
super qōni. et in glo. Ber. nisi sit cā

criminalis ꝛc. Jn dicta n. decretali dicitur
q̄ iudex cui delegat̄ tam pncipalis causa
q̄ applōnis pt eam aliis delegare // De
Jure ciuili recusatio Judicis fit et fieri — *Cr̄ū dz fieri recusatio iudicis*
debet infra certum tempus, vz infra terim
xx. dierz ut C. de liti. gte. aut̄. offeratur
que ē sumpta de corpe aut̄. de exhib. et
introd. reis. §. sancimus igit̄ coll. v. et
melius C. de sent. z int̄. licque c. Judi.
aut̄. z gsequenter que ē signata super
l. cū papinianus et ē supta de corpe
de executi. et qui que et re. §. scimus ī z
simō seclam coll. vii. // De Jure canonico
recusatio pot quandocūq; fieri ante lit. gte.
vel ante dilatōez datā ad exceptiōnes dila-
torias pponendas nisi lite. gte. noua su-
ueniente cā, ut ex̄. de ap. c. ii. requiris
§. tertio postulas et in glo. Ber. nota q̄
hec decretalis. // De Jure ciuili recusa-
tione iudicis facta gpellunt̄ partes infra — *an sint arbitri in recusatione eligendi*
triduum prim arbitrum eligere vel arbi-
tros coram quo vel quibus litiget ut
C. de Jud. l. cū spalis in v. Jllico autem
infra triduū proxim sine ulla dilatōe ꝛc.
et dicit Azo. in summa. e ti. §. sic ergo
producetur iudiciū in v. vel insi. Judex
delegatus z sic ē dilatiō illa legalis
// De iure canonico facta recusatione di-
scedunt̄ sunt partes in Judicio et tunc
gpellantur cōiter arbitrū vel arbitros
eligere, si ut partes tunc Judex cū eo
qui recusat arbitrū vel arbitros eligē
elligant, qui de cā suspectiōis cognoscat
et eam terminent infra terim a Judice re-
cusato pfigendū et hoc in ordinario
et sic non ē hic dilatiō legalis s; Judi-
cialis ut ex̄ de ap. c. cū spali. l. v. ī glo
Ber. ab ipso iudice ꝛc. et c. suspectionis
que ē Jnnoc. iiii. // De Jure ciuili cora
arbitris electis occōne suspectiōnis ptes
iura sua pponent et hoc az intelligi
de meritis totius pncipalis cāe z non
de cā suspectiōnis, q̄ ipam suspectiōnis
cām probare quis non gpellitur nec ē
allegare, ut plene probatū ē supra in
quinta questione. Et dicit lex gpelli partes
arbitros elligere et sub audiencia eorum
Jura sua ppone ꝛc. ut C. de Judic. l. aper-
tissimi et l. cū spalis, et indefinite loqt̄
ergo de om̄i Jure quod parti gpetit in
causa intelligi debet ut ff. de fiuiu.
l. si cui simplici et de publi. l. de ptio
et ex̄. de testa. c. relatum ii. z de priuil.
c. quia cā cū multis silibꝫ ī vtroq; Jure
// De Jure canonico coram arbitris
electis occōne suspectōis cā ipa tractat̄
nec de meritis pncipalis cāe cognoscat
et si suspectiōnis cā non probat̄ recurit̄
ad priorem Judicem sive ordinariū sive
delegatū. Si aut̄ cā suspectiōis pbat̄
tunc demū cogunt partes eligē psonā
ydoneam que de cā pncipali cognoscat
Sz si in hoc gcordari non pnt si ipe q̄
recusatus ē sit Judex ordinarius ipse
committat causam // Si aut̄ Judex dele-
gatus nequaq̄ q̄ ī gtinenti scā recusatione

priuatus est omni iurisdictione et hoc casu
partes tercium eligant ut quod duo ex illis
decreuerint robur obtineat firmitatis ut
extra de foro compe. c. licet ex suscepto et de appel.
c. non requiris § in postulas et c. cum specialiter
De iure ciuili iudex delegatus qui recu-
satur delegat et committit causam principalem
si partes non possunt conuenire ut C. de iud.
l. apertissimi et l. cum specialis a quo sensu
hoc non committitur uel presidi prouincie uel
magistratui municipali ut dicit iurista si ab-
sit iudex delegatus et illi sunt presentes. Re-
linquitur ergo quod delegato recusato presente de-
let ipse causam et de delegato oportet quod intelli-
gatur quia de iure ordinarius non recusatur
ut probatum est plene supra in quarto contrario
De iure canonico delegatus recusatus
non delegat uel committit causam suspectionis
uel eciam principalem et hoc est multo minus
ut plene probatum est supra in prima contrarietate
et in dicto c. non requiris § cum postulas
et in glo. Ber. sed contra uidetur. De

qn ordinarius committit causam

iure ciuili quando ordinarius iudex causam
committit simpliciter coram eo fieri debet litis
contestacio et sic in medio audire debet
causam et in fine ipse debet ferre diffinitiuam
sententiam ut in auctentica ut defficiet sen. fi. § illud
etiam coll. v. et C. de iudic. auct. ad hoc quod
est signata sup. l. a iudice C. de iudic. nisi
uelit omnia committere quod hoc potest ut in auct.
de collat. § ad hoc prohibemus coll. in al.
vii. nisi in morte uel membri abscissione
et hec excepcio patitur etiam exceptionem
ut hec duo si mors et membri abscissio pos-
sint demandari uel delegari cum contingit
presidem abesse uel non ut ff. de of. eius
cui man. est iurisdictio l. i. quod quidam
ut Azo intelligunt de diffinicione et hoc
etiam maxime ut in maioribus magistratibus
ut in summa et C. de pedaneis iud. § ut
autem contingit presidem abesse etc. Alii de
sola cognitione ut dicta l. i. de of. eius cui
man. Iur. ne. Azo supra glo. sola cogni-
tionem tantum. De iure canonico cum causa
committitur uel delegatur simpliciter omnia potest
delegatus nec coram delegante fit litis
contestacio nec est opus ut semel in medio
cause litem audiat nec diffinitiuam ferat
sententiam ut extra de offi. dele. c. sup. quorum et in
glo. fi. et illud optinet et c. pastoralis et
de script. c. in archiepiscopatu in glo. Ber. cum sis
delegatus et ad hoc consonant glo. ordi. ac
super dicta auct. ad hoc que incipit no. quod
non in fi. glo. De iure ciuili cognitio

de delegacione criminalium causarum

et diffinicio causarum criminalium que mortem
uel membri abscisionem exigunt non
demandantur uel delegantur nisi cum
contingit presidem abesse secundum quod satis pro-
batum est supra in xi contrarietate per auct.
de coll. § ad hoc prohibetur et ff. de offi-
cio eius cui man. est l. i. in glo. sola cognitionem
tantum. De iure canonico prelatus quicumque
habet iurisdictionem temporalem debet
et potest diffinicionem et cognitionem causarum
criminalium et mortis et membrorum uel membri
truncationem demandare seu delegare
ut extra ne cle. uel mo. c. clericis in glo. prese.

quidem sententiam sanguinis et melius in glo.
ut episcopi non possunt sententiam sanguinis. De iure
ciuili mortuo iudice delegante antequam
negotium geri incipiat per delegatum et ante
litis contestacionem secundum ueram expositionem
et opinionem finitur delegationis mandatum
nec potest delegatus in negocio uel causa
ultius procedere ut ff. de iure et iud. l.
et quia et in glo. ac alioquin non ualet
Cum autem intellexerint negocium geri
incipi uel citacionem et conuento reo per
executorem ut in dicta glo. De iure cano-
nico ex sola citacione a delegato facta quamuis
moriatur delegans ante litis contestacionem perpetuata est
iurisdiccio delegato nec dicitur expirare ut extra
de offi. dele. c. gratum et c. licet et de rescriptis
c. significauit et de offi. dele. c. ultimo

De iure ciuili procuratores constituuntur a singularibus
uel singularibus personis non a collegio uel

de procuratoribus

uniuersitate ut ex diffinicione procuratoris patet
ff. de procur. l. i. Idem in summa eo ti. § man-
dato dicit Io. dicitur ut claudat tutores uel pro-
curatores uel collegia uel prelatos ecclesiarum
etc. hoc autem de iure ciuili licet ponatur
procurator improprie qui constituuntur a collegio et
exponitur pro sindico uel actore uel constituuntur
a sindico uel actore procurator potest litem contestari
et sic dicitur procurator collegii ut in auct. de sanctis
episcopis § si uero episcopi uel signum autem emisit coll. ix
et est in una carta et in glo. ordinaria ibi po-
sita nemo debet dehi de domo et dicit de
in summa pall. et § pall. De iure cano-
nico procurator potest constitui a collegio et uniuersi-
tate quia ipsum ius canonicum non facit differentiam
in uocabulis ut extra de procur. peticio et ibi
in glo. Ber. secundum canones etc. et c. quia in
causis glo. no. quod uniuersitas et de sindico c.
uno. De iure ciuili procurator potest constitui
eciam ille qui est infamis ut Insti. de ex-
cep. § ult. excepciones enim que olim pro-
curatoribus uel hiis qui eos constituebant
propter infamiam obiciebantur quiescere mult.
imperator et dicit Azo in summa eo ti. § Item
is qui de crimine recusatus est uel sola aucto-
ritate infamie etc. De iure canonico procurator
infamis non constituitur v. q. iii. quia episcopi
et iii. q. vii. c. i. et c. infames de hoc habes
extra de iura. calump. c. imperator et glo. Ber.
Idoneus etiam dum modo etc. De iure
ciuili procurator quantumcumque simplex dico non
in rem suam transigere non potest ut ff. de
procur. l. mandato generali et C. de pact.
procur. l. et dicit Azo in summa de
transactionibus placitum et dicit Azo in summa de
transact. § quisque possit transigere uel Item
procuratores habentes etc. De iure
canonico procurator simplex habens generalem man-
datum licet non habeat liberam administrationem
si in procuratorio subsequatur clausula
de rato bene potest transigere ut extra de arbi-
c. per tuas glo. Ber. no. quod simpliciter et de re-
lig. domi. c. cum dilectus filius in glo. Ber.
no. ulti. contrariam etc. De iure ciuili secundum
ueram et probatam opinionem eius qui dicit
et allegat se procuratorem et se ad hoc habere
mandatum utrum uelit probare uel cauere
de rato ut hec habes in summa dicit Azo de procur.
§ est et aliud officium procuratoris ut uero ego
puto. De iure canonico quociens dubitatur

de mandato no e in opaone eius qui
dicit vel allegat se habere mandatu vtru
velit probare mandatu vel cauere de rato
sed quociens dubitat de mandato videtur
nece ee caueri de rato nec sufficit si dicat
se paratu probare mandatu ut ex de offi
dele c coram i glo Ber et ideo audiri no
debent ut in § Item ex hoc vr. De Jure
ciuili pluribus procuratoribus simul ostitutis simplr vel non in solidum vel etia
diuersis temporibus du modo prior no
admittat quilibet debet admitti cu parte
cu alio et vnus ad cae exitum sine alio
admitti non pot ut ff de procur l pluribus
et dns az in summa e ti § quid si plures
et ff e l qui pro § ult et duabus l se
hos de hac ma. Jd aut quod dixi de diuss
tpz probatur ff de l 1 l si pluribus in
rnso. De Jure canonico pluribus procuratoribus simul ostitutis occupantis melior e odicio vel Judex vnu eligere debet
nec refert sm vnu intellectu vtruz
dicat in solidum vel non quia ro legis
decreto § ult ff de administrat tu et l
si plures § qinis apparet igitur q locut
in duobus tutoribus datis non in solidu
s simplr vendicat locu sibi et sm hoc
vnonio intelligit ex de procur c non
iuste Cum textus loquitur de filio fa
simplr et non in solidum dato procuratore
et in glo Ber que incipit sic ergo patz
in fi glo. De iure ciuili procur simplr
vel simplex ad cae exitum ostitutus in q
iurat de calumpnia maxime lite ote
ut C de iura calup l ii § sin aut z §
q obseruari et aut pncipalis que ost
signata sup dca l et sumit de corpore
aut ut litigantes Jurent in pncipio
usq ad § sique aut colitigatoribus et §
in causis at coll ix alie due autentice
hoc sacramentu et aut in isto iurato
sumit de corpe cu de appllone cogno
scatur § ult coll viii nisi forte qtu
ad illum articulu qui otinetur in
aut pncipales § in nichil penitus a
patrocinis dederit Judicibus ff z i summa
az e ti § procur aut non iurat ac
De iure canonico vr q procur iuret
de calumpnia ut ex de testi c pictu
§ si no dicti albas et quenty ac ibi
tn plus pstito iuramento iurare p
sumitur procur pro sindico vel p
sona hente liciam administracionez
ut ex de iura calup c r et in glo
Ber 1 si iudicis z c in ptractandis
et c ult decretalis ii abutitur pro
curatoris vocabulo ut plene pro
batum e in xiiii otrietate et ibi re
curre et io hec otrarietas vr et
potius et e sophistica quam vera
aliquid tamen doctrine continet
De Jure ciuili postulare pos
sunt oms ingenui et libertini
du modo sint fidei catholice

Et regulariter indistincte in foro ciuili
et canonico in ca ciuili z criminali ut e
de postul l ii ceterorum z l nemo de his
qui prohibentur fecit Pretor tres ordines
Quidam em in totu prohibent quidaz
nec pro se nec pro aliis postulare pnt
Quidam pro se tantu quidam pro se et
pro certis psonis ut ff de postul l i §
initiu z § scdo loco et § remanet aut
Exquo relinquitur tam expma regula
q ex sequenti prohibicone q phibitoriu
sit edictu de postulando Et clicis vel
pbris non e expresse prohibitu postu
lare i pmo vel scdo vel tercio ordine co
ocessum intelligit cu sit hoc edictum
prohibitoriu ut satis s probatum est
dicat tn azo q monachi z canonici re
gulares non possunt postulare vel ad
uocati ee qz publica officia sibi interdca
sunt i summa e ti § Jdem puto. Et
ex hoc satis patet q psbiteri et alii ma
ieme quibus tutele et officia publica de
feruntur postulare non pnt ut C de
epis z cli aut psbros et in aut de sanctis
epis § deo aut amabiles epos z pbris
aut coll viii vii sunt dicta qnt. De
Jure canonico clici etiam i minoribus
ordinibus ostituti si habeant stipendia
ab eccia vel non heant in ca criminis ubi
de pena sanguinis agit in foro seculari vel
ecclastico postulare prohibentur ut ex
de postu c i nec interesse debet crimi
nalibus causis et ubi sma sanguinis
agitur ex ne cli vel mo c sicut
illi aut qui sunt in maioribus ordinibus
ut in subdiaconatu z sup etia i ciuilibus
ne du in criminalibus etiam coram seclari
Judice non pnt postulare sine habeant
stipendia ab eccia sine no heant sine
sint intitulati sine no intitulati ut
pall c i ex de postul Jn glo Ber vr
ergo a ctrio sensu de regularibus aut
e planu et hec otre cu dno dz ut dco
c i ex de postula et glo pdca videt
actrio sensu ac et ex ne cli vel mo c
no magno psbiteri aut pro se et qbus
dam aliis postulare possut ut ex de postu
c i. Ex predictis aut satis aperte colli
gitur otrietas z dissilitas dissonans int
Jus ciuile z canonicu ac. De Jure
ciuili Judiciu ostituit ex tribus psonis
sm q singulariter traditur videlicet ex
psona Judicis actoris et rei qui sintur
iudiciu cae instancia et hoc colligit
ex diffinicone Judicii qua ponit azo
in summa de Judiciis i § Judiciu e trium
actus triu psonaz s iudicis actoris z
rei ac. De iure canonico magistralr
p B aliter diffinitur hoc mo Judiciu
e legittimus actus duaz psonaz actoris
et rei sup eadem qone sub eodem Judice
certa ut ex de iudo signi c forus § i
v vocatur iudiciu in glo B iudiciu
e ac. De Jure ciuili sm pdcam Judi
cii diffinicoez non sunt testes nccii qtuz
ad Judicii ostitucionez et quatu ad ee
Judicii quia et sine testibus consistit

iudicium libelli oblacione precedente secundum
quod a parte traditur per azonem in summa e
ti et c. pall. in xxi q. hereditate. De Iure
canonico et si diffinitio iudicii duas tantum
personas contineat scilicet actoris et rei ut 3
xx. hereditate probatum est. In constitutione
tamen civili iudicii de iure canonico convenire
debet actor reus et iudex et tres testes hoc
autem exponitur a tres modi probandi ut extra de
verborum signi. c. forus. in omnibus quoque etc. De
Iure civili no. per glo. ordinaria azonis quod li-

de libelli oblacione

bellacio tacite omitti pot. non expresse ut
C. de lit. cont. aut offeratur in glo. no. ergo
in fine glo. Alii dicunt quod potest omitti tacite
et expresse et hoc idem notatur in aut. de
exhib. et introd. reis. § sancimus igitur ut
scriptam petitionem quod ita mediam glo. in
contra item fallit et d. azo in summa de lit. cont.
dicit contestationem nichil est libellum precedere
nisi de consensu partium remittatur nec
distinguit expresso vel tacito olim tamen
de iure ff. C. non erat necessaria libelli ob-
lacio in causis civilibus ut ff. e. l. i. § i.
et de priuat. delic. l. fi. et spale erat in
Illustribus ut per libellum conveniret ut C.
de dignit. l. quotiens hoc hodie est muta-
tum per dictam aut. et de hoc hes in summa
azo. § sit autem editio. De Iure canonico
no. per B. quod libelli oblatio non potest ob-
mitti tacite vel expresse ut extra de li. ob.
c. i. in glo. no. quod duplex est libellus in glo.
et de lit. cont. c. vno et de elec. c. dudum
ii. De Iure civili cum et actio edenda
est in libello regulariter ut ff. e. l. i. in prin.
et de neg. gest. l. si pupilli etc. et C. de edic.
di. adri. toll. l. iii. et C. de eden. l. edita et
ff. de admi. tu. l. quotiens § item si
temporali actione et Instit. de act. in prin.
et d. azo in summa de eden. hoc evidenter
probat dicendo et protestando aliud ac-
tum propter quod petitur et actionem qua aliquid
petitur nec posse censeri tamen quod est in-
actionis et actionem parit ut ff. de pa.
l. licet § ea obligatio est idem cum actione
que gignitur ab ea ut dicit azo in summa
de eden. § nec dicat aliquis lam capitis
licet de consuetudine non fruetur. Et nomen
actionis si edatur regulariter ideo dixi
quia in actione in rem sufficit actionem ex-
primere rei ven. nec est opus vel cogitur
quis tamen exprimere quia dictam actionem
exprimendo et tamen et dominum de utilitate
exprimit ut ff. de except. rei Iud. l. an ea-
dem § actiones et l. si mater § an et
eadem et clarius extra de li. ob. c. ii. et in
glo. B. no. ad intelligentiam contra licet in canonici
iure. De Iure canonico non cogitur
quis actionem nominatim exprimere dummodo
tamen et facti seriem puro et simplici
exponat ut extra de Iud. c. dilecti in textu
et in glo. B. sic patet et si in aliqui
in decretalibus fiat mentio actionis exponere
actoris a causa ut in fine dicte glo. et c.
examinata in glo. B. et de mutuis petit.

de foro competenti

c. i. in glo. i. petitione etc. De Iure
civili tamen C. quod aut. etiam clericus de
civili crimine civilem sortitur iudicem
ut C. de epis. et cle. l. omnis qui ubique
et aut. ibi posita que incipit clericus quod
in lite pecuniaria et est sumpta de corpore
aut. ut clerici apud proprios epos. § i. et §
vo. de criminibus et l. Iubemus § omnis
postea licet post dictam immutatorum dicantur
corpore per constitutiones rubrice statimus autem
et signatam super dicta l. C. omnis quod ubique
De iure canonico in civili criminali causa vel
accusatione clericus pot. convenire vel conve-
niri sub seculari vel hic iudicem secularem
nisi principaliter agendo nec etiam ille con-
veniendo ubi criminaliter agitur de crimine
ut extra de Iudi. at si clerici et glo. B. in q. i.
Infirmis. De Iure civili clericus fori ec-
clesiastici privilegio renunciare pot. secundum
unum et verum intellectum ut C. de pactis l.
pte. et de epis. et cl. l. si quis consciendo
dicit tamen quidam immutatum per dictam § statuimus
s. in prima hereditate et per aut. de sac. epi.
§ yconomos at in fine § ille est spalis mag-
dum convenitur yconomus pro rerum guber-
nationis sive administrationis sive reddenda
et est dictus § in in autentica coll. ix. De
Iure canonico dicto privilegio clericalis fori clericus
renunciare non pot. ut extra de foro compe.
c. si diligenti nec pot. in laicum iudicem
consentire etiam de mandato vel consensu epi-
scopi ut extra de foro compe. c. significasti et
in glo. B. hic expresse patet et § sed
numquid pot. clericus. De Iure civili in

de litis contestatione

exceptionibus que in Iudiciis opponuntur non
videtur debere lit. cont. nisi opponatur exceptio
ad principale negotium pertinendo lite non
contestandi quia satis tunc habetur provisione
precedente narratione et libello conte-
statio enim fit per narrationem principalis negotii
et responsionem hinc inde a partibus facta coram
Iudice. Non quod per narrationem exceptionis
solius cum dicatur principalis negotii nar-
ratio ut C. de lit. cont. l. una et dominus azo
in summa eti. § i. De Iure canonico vero
quod in omnibus exceptionibus que opponuntur
a partibus in Iudicio ante lit. cont. vel post
liti cont. fieri debeat quod et ipse dande
sunt in scriptis ut extra de offic. dele. c.
prudentiam § sexta et in glo. B. ex loco isto
satis colligitur etc. et de appel. c. interposita
§ ultimo licet et si ipsa attestatio super
ipsis exceptionibus sit obmissa nichilominus
valet quod factum est ut a parte probatur
per dictam glo. ex hoc loco etc. De Iure
civili si quis in actione reali se obtulit
liti tamquam possideret et in veritate non
possidet ignorante actore ubi certa per-
sona institueret actor et volebat rem
petere. Idem et si non instituerat actor
petere rem a certa persona. Is tamen qui se
obtulit prestat in defensione et litem con-
testato et condempnatur ut possessor nisi
sine dolo et sine culpa desierit possidere
tempore sine ut ff. de rei ven. l. qui se
obtulit et duabus l. se. et ff. de regu-
Iuris l. parem et ad exhiben. l. si exhibi-
tionem reatu et l. cum petitorio in turso.

ff. de rei. ven. dolus enim in predictis casibus
habetur pro possessore ut ex penult. l. apparet.
De Jure canonico si quis in actione reali
se liti obtulit in negociis sine causa etiam quis
quis dolo versetur et quantumcumque dicat pro
sistit et lite contestetur non condempnatur
ut possessor in determinatum ecclesie ne ne delictum
persone etc. ut xvi q. vi c. nullus scripro. de
hoc etiam habes extra ut lite pen. c. ecclesia et
in glo. Ber. sed qualiter pot hoc esse.
instancia De Jure civili instancia cause civilis regu-
lariter triennio perit vel finitur ut C. de
Jud. l. properandum § i. hoc fallit in casibus
no. super dicta l. per glo. ordi. azo. que inci-
pit quedam tamen tam civiles quam criminales.
De Jure canonico instancia cause civilis
non perit vel finitur triennio ut extra de Jud.
c. venerabilis et in glo. B. sic go. vir quod
hodie etc. et extra de dolo et contu. c. vene-
rabilis ff. in glo. B. sic sup eodem c. sive
[recon]vencione De Jure civili in criminali causa etiam locum
habet reconvencio ut C. de sen. et inter-
loq. c. Jud. aut et consequenter que est
signata sup. l. pe[...] et in glo.
or. azo. sed quid si preiudiciali in utroque idem
videtur et si de criminali etc. que aut sup-
ta sunt de recepe aut de exequ. et
his qui que et reque § sancimus ins
si quis obnoxium coll. vii nec distin-
guitur de qua causa criminali vel agatur
de crimine civiliter vel criminaliter videtur tamen
satis determinatum per l. C. qui accus. non
pos. l. neganda et ff. de pub. Jud. l.
is qui reus in primo ut actorem suum quos
accusare possit de maiori crimine se de
minori non possit quis vel pari nisi
quis suam vel suorum iniuriam prosequatur
Et hoc intelligunt doctores et azo ex verbis
nisi primus accusator suam vel suorum in-
iuriam prosequatur ne quod secundo accusa-
tori conceditur priori denegatur per l. assiduis
C. qui pot. in pig. hab. hoc aut ultimo
dictum et probatum per dictam l. assiduis re-
probatur et non servatur contra Bonomie per
advocatos et doctores satis probabiliter
ff concedendo accusato ut dum suam vel
suorum iniuriam prosequatur possit accusare
suum accusatorem de minori vel pari non
propterea negatur priori accusatori suam vel
suorum iniuriam prosequi et sic l. pedere
non vendicat sibi locum in hoc casu pre-
dicta aut locum habet si nomine illius qui
reconvenire vel accusare vult non sit re-
ceptum inter eos ut ff. de adul. l. i. §
convenis et l. si maritus sit in magistratu
prescriptiones que obici solent. De Jure
canonico in civili causa vel criminali si agat
clericus civiliter vel criminaliter coram Judice
seculari contra laicum et criminaliter velit laicus
clericum reconvenire nullo modo pot. ut xi
q. i. c. i. ii. iii. q. xiii c. neganda et extra
de Jud. c. cum si clerici in glo. B. ut ii q. i.
in primis. De Jure civili in actione reali
mittitur in poss. actor missus in possessionem ex primo decreto
est eo quod reus citatus sine possessor in Judicio

non comparet secundum azo. ma. et Jo. et dicit mis-
sus dico in possessionem statim possidet. hec
B. dicit quod missus possidet demum post annum
quasi annus loco sit decreti intercedit ut
hoc habes C. de prescrip. xxx vel xl. in l. si
quis emptionis § ultimo et in glo. ordi. az.
Idem sive bone fidei vel male fidei. De
Jure canonico in actione reali missus in possessionem
ex primo decreto non statim possidet vel
efficitur possessor sed demum anno elapso et
interim est in possessione custodie causa sicut in
actione personali. In hoc est tamen differentia quia
lapsus anni in actione in rem facit eum pos-
sessorem ut est dictum nec est opus secundo decreto
quidem in actione personali necesse est in-
venire ad hoc ut missus in possessionem pos-
sit censeri possessor ut extra de offi. c. pastor-
alis § verum ne aliquis et de dolo et contu.
c. contingit et in glo. B. secundum legistas nisi
quando l. conte. et liquet de causa vel non liquet
vel quando est quasi contumax quia tunc missus in
possessionem statim possidet ut de dolo et
contu. c. prout in glo. Ber. si liquet de ca.
De Jure civili per interruptionem prescriptionis de prescriptionibus
factam perpetuatur actio in xxx annos actio
dico que de sui natura perpetua est vel vi-
detur tam personalis quam in rem etc. non
illa que certiori tempore per leges concluduntur
ut redibit. et sim. ut C. de prescrip. xxx vel
xl annorum l. sicut in rem speciales. De
Jure canonico per interruptionem prescriptionis
factam perpetuatur actio in xl annos ut xvi
q. iii § pot. et extra de offi. ordi. c. pastoralis
§ ult. in glo. Ber. secundum illud quod tempus etc.
et hoc in predictis casibus ubi de Jure civili
perpetuatur actio. De Jure civili male
fidei possessor prescribit spacio xxx vel xl
annorum l. si quis emptionis et in summa
d. azo. e. ti. § hinc est quod furtivam
et vi possessam etc. Et reddit ibidem racionem
quare xxx vel xl annis prescriptio procedit
et male fidei possessor quia inducta solum
ipsa est in odium non petencium sed prescriptio x
vel xx annorum longa inducta est in favorem
possidencium et odium non petencium. De
Jure canonico male fidei possessor nullo tempore
prescribit ut extra de prescrip. c. vigilanti
et in glo. Ber. sic. e. qui et c. si dili-
genti in fi. et in glo. Ber. illud generaliter
et c. veniens in fi. et in glo. Ber. ex eo
quod dicit. De Jure civili procedit
longi temporis prescriptio x vel xx an. ut C.
de prescrip. longi temporis per totum et in rubro
et in nigro et d. azo. in summa e. ti. per
totum dicit de hoc. De Jure canonico pre-
scriptio x vel xx annorum non vendicat
sibi locum quantumcumque et qualitercumque in-
veniat sed sola xl an. prescriptio locum
sibi vendicat ut extra de prescrip. c. de quarta
et in glo. hodie vero Jure com. et c. adau-
res. De Jure civili procedit prescriptio
et usucapio rei aliene si possessor ab initio
habuit bonam fidem et iustum titulum
Ipse vero vel possessor universalis licet tempore
precedenti habuit vel habeat scientiam rei
aliene C. de usuc. transforma. l. una §
hoc anno observando et ff. de usuc. l.

si hñs qui pro emptore §. ult. et ff. pro emptore l. pro emptore in principio. De Jure canonico quantumcumque bona fides et iustus titulus interveniat, si ante completam prescriptionem vel usucapionem interveniat mala fides vel incipit habere conscientiam rei aliene possessor, prescriptio vel usucapio non procedit ut extra de prescript. c. vigilanti et in glo. B. sic §. c. qm et in glo. quod est intelligendum et c. veniens insi. et c. quoniam omne ibi in nulla temporis parte rei habeat conscientiam aliene. De Jure civili in hiis que habent non continuam set interpellatam non per dies vel noctes tantum solas vel citeriori tempore set per menses non ultra xl annos vel prolixiori tempore duplicatur tempus prescriptionis ut inter presentes xx an. inter absentes xl an. secundum Jo. et az. non ultra xl an. fit duplicatio. Cum nulla prescriptio extendatur ad xl an. excepta hypothecaria actione. Servata differentia Jndicis rusticis et urbanis ut in rusticis sufficiat non esse usum ad hoc ut perdatur servitus in urbanis autem non amittatur vel perdatur servitus eo solo quod quis non est usus sed quod fuerit impeditus uti ut hec [illegible] ff. quemadmodum serv. am. l. si sic constituta et C. de serv. l. ult. Et d. azo clare hoc explicat in summa de servit. §. Item amittitur servitus non utendo etc. et ff. de servit. ur. pd. l. hec aut. De Jure canonico non servatur set aliter statuitur non enim duplicatur tempus in istis qui non habent continuam tam in quibus duplicatur de Jure civili ut extra de ca. predicta et pos. c. cum eccl. sutrina circa finem et in glo. Ber. et ita patet etc. et de prescript. C. de quarta. De Jure Civili Jmperator potestatem et Jmperium sumit habere a lege nam per legem ad [illegible] lata et etiam a populo romano potestas legis condende translata est in principem ut ff. de const. principum l. i. et Instit. de Jur. nat. gentium et civili §. et quod placuit principi. De Jure can. d. Jmperator sumit sua auctoritatem a canonibus set canones ab ipso summo pontifice vim et potestatem sumunt et auctoritatem ut extra de elect. c. significasti et de sen. ex. c. si aliquis in glo. Ber. excommunicata enim ibi et ipsa dat auctoritatem canonibus et alios vigorem etc. De Jure civili femina neque arbiter etiam si summe ac optime opinionis existat neque Judex esse pot ut C. de arbi. l. fi. et ff. de Jud. l. cum pretor §. plt. et ff. de reg. iuris l. ii. [illegible] enim est inductum ut femine publicis officiis non fungantur et hoc habes in summa d. azo de Jud. §. prohibentur. De Jure can. vero quod mulier excellens et nobilis possit cognoscere et arbitrari maxime inter subiectos et eos qui eam elegerint ut extra de arbitr. c. dilectus filius. Reperitur ex in veteri testamento quod populum iudicabant ut dixi in glo. B. verum est et xv q. iii §. i. De Jure civili tantum hominem liberum

de prescriptionibus

de legibus condendis

quis possit esse arbiter

patrem familias et filium familias non minorem xx annis etiam sacerdotem et quelibet qui non prohibetur expressim compromitti pot de omnibus talibus vel causis et litibus que non inveniuntur expressim lege prohibita prohibitoria enim sunt edicta de arbitris quantum ad [illegible] ut satis probatur clare in summa d. azo de arbitris §. arbiter aut esse pot usque ad §. sub arbit. aut litigare possunt etc. De Jure canonico etiam de superioris licentia in laycum solum compromitti non pot de causa spirituali vel que spirituali annexa est set cum superioris licentia in clericum et laycum compromitti pot ut extra de arbitris c. contingit in glo. B. sic enim patet etc. et de offi. dele. c. cum te. De iure civili ratione delicti sortitur quis forum secundum quosdam nullo privilegio obstante vel excipitur si pragmatica forma ordine publice cause procedens de consilio procerum aliquem exhiberi princeps iusserit et in omnibus que ex lege scripta privilegia habent ut C. ubi de cri. agi op. aut quia inicia et consumpta de corpore aut ut omnis obediant in pri. §. hec considerantes prius ponere legem etc. ubi clare predicta trahuntur et in §. si ergo fuerint et §. nisi forte et §. ab hac lege quolibet privil. etc. De Jure canonico et si ratione delicti quis sortitur forum tamen adiecta regula sit alia exceptio quia excipitur quilibet superior qui ubicumque grave tamen commiserit apud quod deponi debeat non pot conveniri nisi coram dno papa. Set si tamen non sit adeo grave vel magnum quod inducit deposicionem coram suo maiore immediate conveniri pot debet et pot si ep. delinquit provincia et hoc idem est in archiepo qui delinquit in alterius archiepi provincia vel in provincia alterius suffraganei et non sui et intellige quod delinquit non graviter ut deponi debeat et hoc habes extra de raptoribus c. i. et in glo. B. quia ratione delicti. De Jure civili Judex de iniuria sibi vel suis illata non pot cognoscere vel iudicare diffiniendo vel interloquendo nisi usque ad hoc [illegible] secundum quosdam in furto presidi facto vel aliud intelligitur in familiaribus presidis ut C. ne quis in sua causa Judi. vel Jus. dicit in rubro et nigro et d. azo in summa eti. plene tradit et ff. de offi. psi. l. senatus consulto quod principalibus minus grave et honerosum esset cum preside vel eius familia litigare durante officio. De iure canonico aliter observatur quia distinguitur an iniuria illata presidi vel ministris sive familiaribus suis ipsos [illegible] contingat ut tunc illam punire vel de ea cognoscere non possit. Non impediatur etiam publica utilitas vel iurisdictio sua vel utilitas ecclesie sine ex dicta Jniuria sibi vel suis illata et tunc contra iniuriatores procedere pot et eos punire. Spiritualiter cum concessum est metropolitanis archiepis punire

de fora competenti

de iniuria illata presidi

posse iniurias sibi et suis illatas dum pro-
uinciam uisitat. et si non impediatur ex
hoc eorum iurisdictio si manifeste sunt et
notorie iniurie ut ex. de penis. c. romana. et
e Inoc. iiii. et in glo. B. et ita pot punire
et xxiii. q. iii. quilibet. Et illam iniuriam
quam pstat prelatus non posset remittere
ut xlii. di. salomitane et c. de. De Iure
uel alieni Juris — ciuili omnis psona que non e in ptate
pris uel dni dr ee sui Iuris. et contra
omnis psona que non e sui Iuris dicitur
in ptate patris uel dni. qr dicit lex sic co-
gnoueimus que sunt in ptate aliena simul
scienus que sunt sui Iuris ut ff. de his
qui sunt sui uel alie Iur. l. i. in pn. et Instit.
e. §. i. Et quis uerbum ptatis plura si-
gnificet ut ff. de ubo signi. l. ptatis ubo
nunquam tn extenditur ad uxorem respectu
mariti ut dca l. ptatis ubo et c. De iure
canonico nunquam aliquem ee sui Iuris alit
summitur quantu ad filiu famil. cum e
in ptate pris ut ex. de sen. c. mulieres et
quantum ad tantum pat. decretal. mulier
respectu mariti non dr sui Iuris. ymo
dr non sui Iuris. Et filius famil. qui
non e sui Iuris non cophenditur sub psonis
que sui Iuris non sunt ut in decre. pat.
et in glo. Ber. ut sunt sui et c. aperte
pdicti declarantur et tradunt. De iure
ciuili psbri diaconi et sub diaconi no
sunt exempti a patri ptate sed remanent
in sacris et in ptate pris ut C. de epis
et cl. l. sacro sce ortodoxe fidei et aut
ibi posita psbros diaconos et c. et sumit
de corpe aut. de scis epis §. pbros diacos
et c. coll. ix. in ultima columpna in carta
De iure canonico quilibet sacer ordo
liberat a patri ptate. de sacerdocio habes
liiii. di. ex antiquis et c. frequens. de
diaconatu hes qr pstando uicariu libe-
ratur a dicta ptate qr e maius ut e. di.
l. c. ex antiquis. Sub diaconus aut cu
diacono in omnibus et p omnia eodem gau-
det priuilo ut ex. de fins non ordi. c.
innuenuur et in glo B. ut patet i pre-
dictis canonibus et c. Et in fine glo. pdce
decre. hes etiam de eta. et qualitate pfica.
c. Iudeorum et in glo. Ber. qui eni in ptatu
et c. De Iure ciuili capitis diminucio
diminucione — dr et e prioris status mutatio. qr status
ur. circa tria uersatur. s. libertatem Ciuitatem
et familiam. Et sm hoc triphitur distin-
guntur diminucio capitis ut hec aperte
tradunt Instit. de capitis dimi. p totu
De iure canonico aliter sumitur caput
diminucio s. pro degradacone ut ex.
de accus. c. qualr. et qn. ii. Ibi eni dicitur
qr criminalis accusatio que intenditur
ad diminucioem capitis. i. ad degradacoem
no admittitur nisi procedat inscripcio. De
ndis uel abreuiadis s — Iure Ciuili dilatio legalis certa et limi-
tata statuta ad aliquid non ur qr p iudicem
prorogari possit uel abreuiari ante
pt. ut ff. de Iudi. l. no nunquam aut et i glo.
ordi azo. qr forte ferie et c. Non aut au-
geri ut C. de dillac. l. i. et l. sine pars

in glo. pot ergo. et in aut. de exhib.
et intro. reis §. sancimus ergo in glo. or-
Azonis nunquid diminui et c. hoc uerum nisi
in casibus et ubi lex dicit hoc posse fieri
ff. de re. Iudi. l. qui pro tribunali cognoscit
et in casu dicte legis facilius prorogatur
qr cohartatur que e pat. Sz hic e casus
expressus lege In quo dilacoins legalis
fit prorogacio et facilius. qr sine cause
cognicione quam abreuiatio. qr hoc fieri
debet causa cognita. Eo qr propciores
ee debemus ad soluendu quam ad condemp-
nandum ut e ti. l. si se non obtulit
procurator §. si quis condepnatus que sign.
gnia pdicte legi qui pro tribunali. De
iure canonico bene prorogatur dilacio
certa et limittata statuta a canone ad
aliquid faciendu etiam actore petente
ex ca tn ut ex. de sen. excom. c. solet que
e Inoc. iiii. §. In prima igitur dubitacone
et in glo. B. in hoc loco et c. Si uo reus
petat dilacionem longiorem quam sit
statuta a canone audiendus e indistincte
et ei conceditur maxime i casu decretal.
pdicte. et i casu decre. de excep. c. frequens
circa xv dies. alr e signata de resti. spol.
et de excep. c. pia in ubo octo dierum et
sunt ambe Inno. iiii. De Iure ciuili
de noui opis nunciacone — sm opiniones Io. et hug. de nunciacone
noui opis fca i optione e edificantis
seu edificare uolentis cui nouu opus
e nunciatu si uult incontinenti satisdare
ut possit edificare et in ope pcedere
an no. i. an uelit de Iure suo docere
infra tres menses. az. ff. de iur. doc.
l. plerumqz in fi. et ff. de no. op. nu. l.
ptor. §. si quis patus. et §. hec aut in-
dictum. et §. hoc interdictu phibitorium
et l. stipulacio. §. i. cum multis silibus
et hanc opinionem probat Io. et h. et Azo-
eis assentit ut de hoc plene hes C. de
edifi. pruatis. l. si als. e ibi rubrica de
op. no. nu. Et ita uidi de facto obseruari
et pronunciari in Ciuitate Bononiensi
in questione inter dnm francisu et benotu
legum doctores filios quondam bone me-
morie d. acursii legum doctoris. De
iure canonico aliud statutum est eni
in optione denunciantis et no edificantis
sine eius cui denunciare an uelit statim
docere de Iure suo a. infra tres menses
an statim recipe cautionem de ope demo-
liendo si apparuerit eum iniuste edificasse
ut sic postea procedatur in opere. et hoc
approbant decretiste et textus et glo.
ut ex. de op. no. nu. c. pltr. et ultio
et in glo. B. sed equu ur et pluribus
aliis glosis eiusdem tituli. Et hanc
sequitur azo. in summa de pruat. edifi.
in fi. ti. Et huic aperte uidetur consona-
nare textus l. ult. pdicti ti. De iure
ciuili denunciacionem noui opis facta
p iactum lapili uel p ptorem dicit
lex qr possionem non amittimus ut dr
ff. de no. op. nu. l. de pupillo §. me-

misse. Non tamen dicat quod ex tali denun-
ciatione vel talibus denunciationibus possessionem
aliquam acquirant, ymmo potius posset
contra compellari quia hic non est modus
acquirende possessionis qui traditur in
summa d. azo. in § acquirit autem possessio
usque ad § sequitur ut videamus etc. amit-
timus tamen quam habemus si fiat nunciatio verbo
solo ut ff de no. op. nun. l. i. § in operis.
De iure canonico videtur et aperte
probatur quod per denunciationem novi operis
factam per lapillum obtinet quis possessionem et pos-
sessio retinetur etiam sicut de iure civili
ut extra de iudiciis significavit c. ex parte et in glo.
B. duobus modis. Idem forte et in hoc debet
censeri denunciatione facta per pretorem quod
iste due denunciationes in retinenda et non
amittenda possessione equiparantur et sunt equalis
potentie ut dicta l. de pupillo § meminisse
licet multa possent in contrarium allegari.
Ita quod si notator in glo. in parte duobus
modis etc non dixisset idem tacuisset pos-
sessionem que per denunciationem factam per
lapillum non operatur tacuisset in puncto
illo etc. De iure civili possessio rei inmobilis — de cau. pos. et proprietate
quantumcumque quis corpore et animo similiter
et naturaliter possideat secundum op. Jo. et azo.
et nota ... si ab animo incipiat solo animo
amittitur ut ff de acquir. pos. l. possidet
§ in amittenda et in glo. ord. azo. de sum.
possidere circa finem et hoc tradit d. azo.
in summa e. ti. § ult. De iure canonico
possessio eodem modo amittitur quo acquiritur
unde ius canonicum possessionem rei inmobilis
quesitam et que retinetur corpore et animo
non intelligitur amitti solo animo non distin-
guendo incipiat quis possidere ab animo
vel non ab animo et dicit civilem dimitti(?)
non valere. Eam tamen possessionem que solo animo
detinetur dicit solo animo amitti posse
ubi autem animo et corpore retinetur utrumque
s. animum et corpus necesse est intervenire in ipsa
amittenda ut extra de ... c. i. glo. B. pos-
sessionem etc ubi predicta satis apte invenies.
De iure civili instituto petitorio iu-
dicio proprietatis s. rei vendicatione non
potest agi possessorio iudicio retinende vel
adipiscende possessionis nisi finita prius in-
stantia vel nisi prius instantie renunciet
secundum opinionem Jo. et azo. et Ja. b. magistri ut C.
de interdictis l. interdicti et de rei ven.
l. ordinarii et de iudi. l. nulli et ff de lib(?)
... l. cum filius § varus et de iudi. l.
si de vi etc et de excep. rei iudi. l. an
eadem § si et C. de appel. l. i. Azo tamen
notat contrarium ut s. in interdictis retinende
vel adipiscende possessionis possit simul
petitorio et predictis interdictis agi et
in eodem libello ut ff de vi et vi ar. l.
cum fundum § ult. et de acquir. pos.
l. naturaliter § i. In interdicto autem retinende
possessionis notatur ut simul vel in eadem
instantia non possit inceptari cum
petitorio nec petitorium cum eo tamquam
contraria et adinvicem se repellencia. Et hec
nulla est apud omnes dubitatio quod in

cordat omnes. De iure canonico bene
possessorio retinende vel adipiscende pos-
sessionis et non finita prius instantia neque
renunciando prius instantie set in eodem et
in hoc concordat ius canonicum opinioni Jo.
azo. et Ja. b. et concordat cum d. et dicit ut
hoc habes expresse extra de cau. pos. et proprieta-
te c. pastoralis ibi videmus quod possessorio quidem
iudicio etc et in glo. B. ad intelligentiam etc.
De iure civili Interdictum unde vi directum — de interdicto et actione
vel utile datur contra eum qui deiecit vel
deici mandavit vel ratum habuit ut ff de
vi et vi ar. l. iii § cum prius et l. i. §
deiecisse autem et § quotiens vero prius.
Item contra eum qui dolo malo fecit ut e.
ti. l. iii. § hoc interdictum etiam si violentus
non fuerit non solvendo ut ff de furt.
l. itaque fullo § i in prin. Actio tamen quod metus
causa datur contra quemlibet possessorem ut ff quod
me. ca. l. si cum exceptione § aliquando
et C. e. ti. l. non interest. Similiter inter-
dictum quod vi aut clam ff quod vi aut clam
l. semper In prin. Item interdictum de operis
no. nun. ut ff de op. no. nun. l. ult. de
hoc etiam habes extra de resti. spo. c. cum
ad sedem in glo. B. sic patet quod circa fi. glo.
Item adversus universalem successorem
vel heredem ut e. ti. l. ult. et l. iii §
hec actio. Non autem datur adversus
eum qui rem violentam possidet directum
vel utile sive rem violentam vi possideat
sive sine vi ut ff uti possidetis e. ti. l. cum
ante nec in hoc distinguitur res ecclesiastica
an privata vel privatorum. De iure canonico
pro rebus ecclesiasticis potest agi condicione ex
canone redintegrande iii q. i. etiam contra
quemlibet possessorem rei violenter accepte
vel invase et etiam contra quemlibet singu-
larem successorem qui etiam rei vitium
ignoret. At contra illos ad quos pervenit
res violenta contra singulares successo-
res qui rei vitium non ignorant sed
sciunt agitur ex canone illo extra de iud.
c. q. v. et resti. spo. c. sepe contingit et in
glo. b. sit ergo solus etc et c. cum ad sedem
et in glo. Ber. sic ergo patet quod iste primum etc.
De iure civili minor xxv an. ad iudi- — de minoribus xxv an.
cia non potest constituere procuratorem ut C. de
procur. neque tutores. Si tamen minor in iudicio
procuratorem fecit et admissus fuit vel re-
pulsus non fuit processus valet iudicium
non contra eum ut C. e. l. non eo minus.
Nec esse potest in iudicio procurator necessaria(?)
prosequi ut ff de procur. l. minor xxv an.
et d. az. in summa e. ti. § constituitur autem
procurator nisi in casu ibi notato et C. de
procur. exigendi nec prosequi etiam ut C.
qui le. pso. l. i. et ii. et ibi az. in summa
e. ti. in princ. nisi in casibus ibi notatis in §
cautum tamen. De iure canonico minor xxv
an. ultra casus supra notatos potest facere
procuratorem in iudicio ut in c. matrimo-
niali et etiam esse in iudicio suo nomine
ut extra de resti. spo. c. ex parte et in glo.
B. sic patet etc et generaliter quod contra ... agit ut

…ramēto calumpnie

ii. q. vii. querit. // De iure Ciuili in
qualibet cā peciiariā et criminali iurandū
ē de calumpnia. ut. C. de iura. calup. l. i.
et ii. in prī que loquit in Ciuili ꝛ ī crimi-
nali indistincte ſm Jo. bul. hu. et azo.
In criminali ē expressim. ut. C. de si. instru.
l. ult. in prī. et sacrm calupnie exactū
de Jure Ciuili pterīri uel remitti nō pt
ut. C. de iura. calup. l. ult. §. s; ꝙ uerum
Et probant pdcā clima. d. az. e. ti. §.
pstatur aūt hoc Jus iurandū. // De Jure
canonico ī cā criminali uel ī caus spūalib;
uel annexis eisdem nō iurat de calupnia
ut ex. de iura. calup. c. līās et in glo.
Ber. quedam cāe ꝛc. Si tamē agitur
possorio in pdictis causis spūalib; uel
illis annexis que alique excepcōnes
ī pdictis casibus seu cāis occurrat iurat
de calumpnia ī pdictis excepcōnibus
cōuis ī prīcipali non iuretur et cū eis
agit possorio. ut hoc probant ī pal
c. līās de resti. spo. et ī glo. B. sic go. ꝛc
et de testi. c. prīmū. et de excep. c. pastora-
lis in fi. // De iure ciuili in cān q seqt
non hre possim hre ratum ꝙ meo
nomīe ē gestum. vn siquis noīe mu-
nicipū vi deiecit dat in eos interdictū
dicit les siquid ad eos puenit. Alōrio
sensu nō dat si nō de puenerit. s. ad
municipes. et ex hoc no. ꝙ nō dat inter-
dictū eciā p̄ rati habitionē nisi aliquid
ad eos puenit. ut ff. de vi ꝛ vi. ar. l.
si vi me deiecerit et ff. e. ti. l. cū ate
hoc aūt nō ex de resti. spo. c. cū ad sedē
in glo. b. sic go. pz ꝛc q̄ circa finem glo.
// De iure canonico in pdcō cāu possiz
hrē ratū ꝙ nō ē meo nomīe gestum
xv. q. ii. c. lugdunensis. et xvi. q. i. c.
ult. et ex de hiis que fi. apla. sin. cōta
c. iii. et de elec. c. ꝙ sicut et ī pall. c. cū
ad sedem de resti. spo. ī glo. B. sic pz no-
tant hec satis clare // De iure Ciuili
sequestratiō que prohibita ē regulalt
fit in cāū necitatis ī quatuor casibus.
Primo si res mobilis petat et psona
sit suspecta. Scdō fit ī re mobili et ī
re īmobili. si possor sit suspectus ne
de populetur rem uel fructus. Tercio
fit ppter cōtuaciam nō cauentis de fa-
cienda collatione. Quarto fit ppt cōdēz
psone qui proclamat fuius de fuitute
ī libertatem et cōtra dnm ē p nūciatū
tunc fit sequestratiō earū rez de quib;
dubitatur sicut dni cōdām uel fui cōdā
ut hec hēs. C. de prohibita. seqstra. l. una
in glo. ordi. ac. // Est aūt sequester.
// De iure canonico enumerat casus
xi in quib; cōtra regulam pdcām fit seq-
stracō qui cōmis in dcā. glo. et p. d. azo.
nō cōnumerentur oms s; pdcī quatuor
tantū. tamē et illi casus xi. cōprobantur
et probari possint legibus ꝛ cōnis ad rez
afferō introducit sequestratio ī dictis
iii°r casibus // De iure ciuili possint
reduci ita ꝙ nō ē ex predictis inter Jus
Ciuile et canonicū nō ē magna diuisitas
Inspecta ueritate et nō cortice de hoc

habes ex de sequestra pos. c. dilectus et in
glo. B. nota. ꝙ possor lite pen. In hoc tū
ē aliqua doctrina. qz ī dca glo. B. clarius
et sigillatim exprimunt. ꝙ p dnm azonem
ꝛ ānesm // De iure ciuili actor regulalt — de testiū pductione
sup re pncipali nō pot testes producere
ante lit. cōte. in casib; ut quia testes se-
nes sunt. vel qz sunt ualitudinarii et
infirmi. uel quia sunt longinquo absfuturi
ut ff. ad l. aquil. l. si delictū fuit et ī glo
ordi. circa. Jdē quos uersilē ꝛc et in aūt
de testibus. §. et hoc nō multociens et in
glo. ordi. ar. hic no. duo. coll. vii. et C.
de testibus aūt. siquis ab alio. que ē sūpta
sup. l. si quis. sumpta de dcō. §. et hoc nō
Et hoc intellige de actore. ut dixi et
super re pncipali // De Jure cān actor
sup re pncipali pot testes producē ultra
illos casus. qui sunt sup enūati ī multis
et pluribus casibus quos hēs ex. ut lite
nō cōte. c. qm frequenter. in textu et glo.
B. hec regula fallit ꝛc ī pncō dcē decre.
// Quoz quidam eciā Jure ciuili etiam
cōprobantur. alii aūt. quod s; tm sunt de
Jure cān°o introducti. ut ex dcā decre.
et glo. euidencius liquet. ꝛ ideo breuitatis
cā recurras ibidem. qm illos sigillatim
hic inserē longum eet // De Jure ci-
uili testiū productoz ab actore an li
cōte. sup pncipali in pdictis casib; dicit
lex ꝙ dcā ualent. nec pot opponi ꝙ dce
attestacōnes nō ualeant. tamq sunt
tm ab una parte producte nō tn pclu-
ditur aliis excepcōnib; cō testes dictos
et attestacōnes cōpetentib;. ut in dicta
aūt de testib;. §. plt. coll. vii. et in textu
et in glo. ordi. ar. hic ē sensus qd nō
uz oppone // De iure cān°o aliter statuit
ꝙ si Js qui testes produat cō absentem
ante litī cōte. ī pdictis casib;. Reuerso
absente cū nō cōuenit infra annū ex quo
fuit reuersus. et ex quo potuit eū cōueī-
re. uel nisi pdcām testiz recepcōnem
factam ee demūciauerit eidem maxīe
ubi absens non fuit cōtumax attestacōes
sic recepte nō ualebunt. ut ex. ut lite
non cōte. in pall. c. qm frequēter. §. i.
// De iure ciuili dicti testes sic recepti
publicant. i. ī publicaz scripturā redigunt
non aūt publice legunt. nō distincto
ī pdictis ab actore ī pallegat casibus
uel productis a reo. ꝙ ei licet eciā preter
dictos casus. ut ī preall. aūt. ar. siquis
ab alio et in glo. ordi. ar. i. p publicaz
manū autenticaz. et in dcō. §. hoc nō
multociēs et ī glo. ar. subaudi. tamq ꝛc
// De iure canonico aliter statuit. nā
testes ante lit. cōte. producti a reo sup
re pncipali statim publicant. i. publicē
legunt ptibus uel parti pnti. In pro-
ductis ab actore non fuat hoc. s; ꝙ
supra pxīe dictū ē. s. ꝙ ī pub̄caz formā
rediguntur. ut ī pall. decre. qm frequenter
§. sunt et alii casus. et in glo. B. hoc
tunc fit ꝛc // De iure ciuili regulalt — de testib; cogendis
ī ciuili et criminali cā testes cogunt et
cōpellunt ferre testioniū etiam inuiti
ut. C. de testib;. l. si quis multos testes

de testiũ pducẽ

et hoc etiam probat exceptio regule
que licet non sit de regula in casibus
except᷒ firmat tamen regulam ĩ casibꝯ
non exceptatis ut ĩ auẽ de testibus
uel de nõ alie § ut aũt lex ad humane
coll᷑ · ij · ĩ fa tarta uel ĩ sexta columpna
· Queedam enĩ psone excusatõm hñt
ut nõ ↄpellantᷣ testiõm ferre et alie
certe sunt que ĩuite non ↄpelluntᷣ uole-
tes admittuntᷣ ut ĩ auẽ de testibus §
qui nõ possũnt legem · et · ff · de testi ·
l · iij § lex Iulia ⁊ l · seyenulia et l · ĩuiti
testiõm dicere · et · l · ĩuiti testiõm nõ
dicunt · Et hanc ponit regulam · ð az
in suma de testi · § possunt aũt pduci
⁊c · ut oms ualentes et ĩuiti pducuntᷣ
quicũq; non prohibentᷣ · que sunt ff de
testibus · l · i · § · i · De iure canonico testes
regl̃r non sunt ↄpellendi nisi in certis casibꝯ
qui excipiuntᷣ a regula · Et io eaz ↄpbat
ut supra satis probatũ est · ut ẽx de testi ·
bus · cog · c · dilectoz et ĩ glo · ð · cũa cõ-
pulsiõm testiũ ⁊c ita q̃ de iure ciuili ẽ
regula · de iure can · ẽ exceptio et eõ ·
· De Iure ciuili Senes qui ↄpleuerunt
lxx · annũ habent excusatiõm ne ↄpellatᷣ
ad testiõm ferendũ ut ff de iure Immu-
nitatis · l · maiores lxx · an · et · ff · de testi ·
l · ĩuiti · et ð · az · ĩ suma · e · ti · § quidã
tamen testes ⁊c · De iure can · habes
expressim q̃ senes ĩuiti ↄpelluntᷣ ferre
testiõm nec hñt excusatõnez p̃ etatem
quã hñt de iure ciuili · Et hoc statuit
Ius canonicũ ꝓpter piculũ peccatũ enĩ
ẽ occultare ueritatẽ · ut ẽx de testi · c ·
siqui testiũ et in glo · b · ad istos impedi-
tos ↄtra finem glo · De iure ciuili cri-
minosus qui dampnatꝯ ẽ uel ↄfessus uel
pactus de crimine publ°ᵒ uel p̃uato ex quo
sequitur tali dampnato ↄfesso seu pac-
to aliqua infamia repellitᷣ a testimõio
rõne infamie · ut ff de testibꝯ · l · iij · §
lex · nec al᷑ repellitᷣ criminosus q̃tũcũq;
probetur crimen · q̃ al᷑ nisi ↄdempnetᷣ
uel ↄfiteatᷣ uel pasciscatᷣ infamis nõ fit
quia hoc nõ recipitᷣ lege cautũ · quod
alius repellatᷣ ꝓpter crimẽ ei ĩ modũ
exceptõnis oppositũ nisi rõne p̃mium ut
ff · de his qui · no · ĩ fa · l · lucius · uel rõe
infamie ut ff · de his qui · no · ĩ fa · l ·
athletas · § calumpniator aũt ⁊ l · nõ
aliter · et ff · de pub · Iud · l · infamem · Re-
linquntᷣ ergo ↄtrarium cũ hoc edictũ sit
prohibitoriũ ut ff · de testibꝯ · l · i · § · i · et
hanc drĩam inter Ius canonicũ et Ius
ciuile facit ð · ĩ quadam decre · de testi ·
· c · sup eo · i · In glo · si aũt accusatõne ĩ-
stituta ⁊c in fine glo · De iure ciuili
non sufficiat probari crimẽ oppositum
testi ut repellatᷣ ꝓpterea a testimonio
nisi fuit aliter de crimine ↄdempnatus
uel ↄfessus uel pactus · et ex hoc crimi-
nosus relinquatᷣ infamis uel piurus
ut satis ẽ probatũ ẽ · De iure canonico
probari sufficiat · De iure canico est
expressim q̃ nõ solum dampnatꝯ uel

qui repellatᷣ a testio

de testibꝯ cogendis

confessus uel pactus de crimine ꝫ etiam
hic quilibet ↄtra quem pot crimẽ obici
et probari de nouo a testimonio repellitᷣ
ut ẽx de testi · c · testiõm et pal · c · sup eo
et in glo · pdicta · et ẽx de exceptõibꝯ · c · i ·
et probatᷣ etiam hec drũsitas in glo · ð ·
sup dcõ · c · i · de excep · que incipit · Si enĩ
accusati et ↄfessi ⁊c · De iure ciuili
etiam postq̃ ẽ in causa ↄclusum et renũc-
ciatũ allegatõnibꝯ et probatõnibꝯ ↄceditᷣ
et ↄcedi pot · quarta testiũ productio dũ-
mõ testes non sint aperti · nec didicerit
testificata productõm desiderans uel ali-
quis aduocatoz uel alius p̃ eo causaz
agens · et hoc nocet · Renũciatõ enĩ sola
non impedit testiũ pductõem sed didicis-
se testificata bñ nocet · et pductõem aliaz
impedit · ut ĩ auẽ · de testibꝯ l q̃ nõ ulli
sepe testes ⁊c usq; ad · § · et q̃m scimꝯ coll᷑
vij · et · ð · dz · ĩ suma · e · ti · § Item tercia
· De iure canonico · ur̃ expressũ q̃ p᷒
q̃ ẽ ↄclusum in cã uel renũciatũ pba-
tõnibus siue productioni testiũ nõ pñt
testes amplius produci · et sic ur̃ sufficẽ
solam renũciatõz · ad hoc ut quis non
possit testes ultius producẽ ut ẽx de testi ·
· c · cũ uenisset · § questiões quoq; et · c · de-
testibus et in fi · glo · ð · sic ꝑ in ꝟ · nota
hic tres casus · et de fide instru · c · cũ dilcõs
p̃mo casu et exponitur ↄclusum ẽẽ in cã
· i · renũciatũ allegatõnibꝯ ut ĩ glo · id est
renũciatũ allegatõnibus · De iure ciui-
li in cã appellatõnis produci possunt etiã
sup eisdem capl'is et etiam apertis atte-
statõnibꝯ · ut C · de tpz · ap · l · phanc ĩ glo ·
ordi · dr · supple qñ non opositum exceptõz
in fi · glo · et C · de appell · l · eos · § · i · et ij
et in glo · dr · etiã inducendo testes ⁊c hec
intrum cũ sm dr · sit alia cã appellõnis
a cã p̃ncipali · de hoc etiã hẽs · C · de testibꝯ
aũt qui semel · in glo · dr · nisi ad reꝓbatõz
⁊c · que ẽ supra de exce · aũt · de testibꝯ · §
illud tamẽ coll᷑ vij · De iure can°ᵒ in cã
appellõnis non pñt produci testes sup
eisdem capl'is seu articulis sup quibus fue-
runt pducti in cã p̃ncipali apertis atte-
statõnibꝯ nec etiã sup aliis nisi pendeat
ex priorbꝯ et ex illis oriantᷣ ut ẽx · de testi
· c · fraternitatis in glo · ð · pendentibꝯ ex ueteribꝯ
⁊c · quia censentᷣ eadem ⁊ non alia ut
· e · ti · c · romana et in glo · ð · nota q̃ ĩ cã
appellõnis ⁊c inꝯ et ẽ dz · ex hoc ⁊c · De
Iure ciuili si probatũ fuit crimẽz ↄtra te-
stem oppositum ĩ una instantia ꝓpter quã
repulsus sit a testimõio uel ↄdempnato te-
ste de crimine ex quo infamia nõ irrogetᷣ
uel ex quo relinquatᷣ testem ẽẽ piurum
si opponatᷣ hoc testi ĩ alia instantia hoc
ei non nocebit · q̃n admittatur ad testez
nec enĩ ĩ eo q̃ testes uel testis semel · re-
pulsus ẽ ut falsus a testio · ĩ alio iudicio
uel ĩ alia instantiã repelletᷣ ea rõne ut
· ff · de his qui nõ · ĩ fa · l · lucius · ꝫ opus
ẽ q̃ de nouo repellatur · et probetur ↄtra
eum ꝫ ꝓpter q̃ repelli debeat ⁊c · De
iure canonico sufficit ad hoc ut testis

qn ↄclusũ ẽ ĩ cã ut testes

Ctã sup eisdem cap produci possint

Si ĩ ueñs una instan opponit nocet in alia

repellatur attestatio q probatum sit semel
crimen contra testem etiam i alia instantia
absq nova probatione ut ex de except. c.
denique § i. et de testibus c. testium nisi sit
de crimine emenditus quod enim nõ confirmavit
vel nisi preceatu p[ri]mus sit repulsus quia
emendatus de crimine extra duos illos p[re]d[ic]tos
casus pot ferre testimonium in ca civili & non
i criminali ut dicit decretali testium / De
(n testis sit de veritate / credulitate) Iure civili Cum sacramentum testis sit de veri-
tate & de scientia et de visu & odoratu & auditu
et gustu et tactu ipso quia hii sunt naturales
sive corporei sensus qui veritatem rerum
sciam inducunt non est de credulitate
Et in hoc differt a iurato calumpnie principa-
lium personarum ut C. de testibus l. testium et i
glo. dicit si q[ui]s de sua scientia &c. et in aut. de
hered. et falcidia § si nõ absunt aliqui &c.
coll. prima Ibi et nos iurandum testimonium di-
centium affirmasse hiis que gesta sunt et
vidisse &c. et d. azo i summa de testibus
§ sic aut testificabitur testis &c. Et in
multis glosis ordinariis hoc dicitur & ideo
nõ testificat testis de credulitate nisi i
uno casu ff. de ventre inspi. l. i. § i. ibi
et siquidem omnes vel due renuntiave-
rint prignatem videri &c. Et d. azo i summa
de testibus § e aut productorum testium
officium &c. ibi / vel nisi cum tractetur de ventre
inspiciendo &c. / De Iure can[onico] testibus
etiam i aliis casibus quia traditi sunt p[ri]-
mus civile & iurat & deponit de credul-
itate hoc potes videre in causa matrimoniali
ut ex de testibus c. licet § testes aut
ibi et i suo iuramento indubitanter conclu-
dant se accepisse a suis maioribus q de-
ponunt et credunt ita esse &c. et e. ti. c. q[uo]-
tiens aliqui &c. i fi. / Item qm indicitur
alicui purgatio contra purgatores de cre-
dulitate iurant et deponunt ut ex de pur-
ga. can. c. quotiens in si. et c. de testibus
et c. ult. in fi. / Item i inquisitione que fit
contra platum ad correctiones ut ex de ac-
cusa. c. qualiter .ii. ibi forma iuramenti
ibi q super hiis que sciunt vel credunt &c.
Item indiffinite et generaliter loquitur decre-
talis illa q testis interrogari debeat etiam
de credulitate et p[ro] omnis iurare ut ex de
testibus c. cum causam p[ri]mo r[espon]so prudenter
inquirens de causis sz loco tempore auditu
(io de auditu alieno) scientia credulitate &c. s[ecundu]m illud indeffinite de-
tur restringere ad p[re]d[ic]tos casus / De Iure
Civili testes de auditu alieno recipiuntur
in causa aque pluvie arcende ut ff. de p[ro]-
bation. l. si & aliter animadvertere debeat &c.
et ff. aqua plu. arc. l. i. § ult. & l. fi. & i
summa § Idem labeo ibi plane si fossa ex
vetustate sunt aque duct. l. fi. / Item
vetustas & consuetudo longa facit ut vide-
atur finitus iure imposita ut dicta l. i.
§ ult. et d. az. i summa de testibus § hoc
idem probat § sic aut testificabitur
testis &c. in eo excipitur i actione aque
pluvie arcende &c. / De iure canonico
in alio etiam tamen accipitur testimonium
de auditu alieno ut in ca matrimoniali
certa probandam affinitatem eorum de quorum
matrimonio vel contione agitur ut ex de

de testi. c. licet ex quadam § testes
aut ibi se accepisse a suis maioribus
q deponunt &c. et i principio dicte decre-
talis i consanguinitatis vel affinitatis gra-
dibus computandis valere testimonium de audi-
tu &c. et c. quotiens § ultimo in fine
/ De iure civili femine que arcentur
(de testio mulieris qui arcetur) de ferendo testimonio in ca civili vel crimi-
nali ex hoc satis vr q admittantur cum
hoc edictum sit prohibitorum ut ff. de te-
sti. l. i. § i. excipitur in mulie. ut i testamento
non possit esse testis ut ex hoc innuatur
et confirmetur q regulariter in ceteris possit
/ Exceptio enim comprobat regulas ut plene
probatum est supra i lxiiii. contrarietate hoc
hes Instit. de testa. § testes aut & s nec
mulier et in glo. dicit ibi posita in aliis
aut casibus et hes expressim ff. de
testib. l. qui testio § mulier testimonium
et de testibus l. ex eo que dicit mulierem
in ca criminali admitti et xv. q. iii. ex eo &c.
/ De iure canonico femine arcentur a fe-
rendo testimonio in ca criminali ut probatur
ex de vbo. signi. c. forus & i glo. & hoc
intellige si tamen de crimine nõ criminalit
& civiliter agatur vel in modum excep-
tionis vel ad vindictam agatur bn ad-
mittuntur mulieres vel femine ad testi-
ficandum sup criminibus ut ex de testibus
c. qm aliqua et c. tam litteris nestis &c.
(de effectibus infamie facti) / De Iure Civili infamia facti duos tn
effectus ht. primus est quia taliter infa-
matus repellitur a dignitatibus ut C.
de dignita. l. ii. ... ff. de cur. l. ...
§ spurios ibi insubsidium spurii admit-
tuntur ad decurionatum / Scdus effectus
quia infamatus infamia facti repel-
litur a querela i officiosi testamenti ut
C. de inof. te. l. fres vel sorores & d. azo
in summa eodem ca. ita Ir. § dicitur aut
infamia & s et infamia facti est &c.
/ De iure canonico infamia facti alium
sortitur effectum p[re]ter p[re]d[ic]tos duos repel-
lit infamatum dicta infamia a testio
in ca criminali ut ex de testi. c. testium
et in glo. ... &c. et de except. c.
i. primo r[espon]so ibi testes absq ulla infamia
vel suspectione &c. / De iure civili p[er]-
(de p[er]iurii infamia) iurus nõ est indistincte infamis & cum di-
stinctione quia hes ff. de hiis que no. infa.
l. lucius in glo. dicit ... & quare nõ &c.
ut si iurat quis de p[rese]nti vel p[re]terito nõ sit
infamis lz teneatur crimine stellionatus
ut ff. de cri. stellio. l. i. et ult. et aliis
penis subiciatur ut in aut. ut liceat matri
et avie § quod aut a nobis & s aut
qui ex gestis &c. coll. viii. & ut lit. con-
tinent § siquis aut litigantium &c.
coll. ix. / Si vero de futuro aut venit contra
solum iuramentum q pacto vel transactione
nulli p[re]iudicat et tunc etiam non est
infamis & solum deum ht ultorem ut C.
de iur. iur. l. ii. aut venit contra iuramentum

et contra tirsacionem vel pactum in altius preiudicium et tunc est infamis ut C. de transac. l. si quis maior etc. // De iure canonico videtur quod periurus habendus debeat indistincte infamis ut vi q. i. c. infames et c. quicunque et xxii q. v. si quis conuictus et extra de iureiur. c. querelam et de fideius. c. peruenit. Idem videtur eciam de iure canonico in eo qui facit contra fidem promissam et non vallatam iuramento quia inter simplicem loquelam et iuramentum non facit deus differenciam ut xxii q. v. iuramenti et decretales c. peruenit et in glo. B. periurium est etc.

(De testio mulieris arceatur)

(vtrum ex genere pene irrogetur infamia iuris) // De iure ciuili ex genere pene irrogatur iuris infamia eciam citra vel preter sententiam ut C. ex quibus causis infamia irrogatur l. i et l. fustibus cesum et ff. e. l. ictus fustium sine causa vel delictum propter quod pena imponitur tale sit quod dampnato confesso vel pacto infamiam irroget et d. Azo in summa eiusdem tituli § ex genere autem pene etc. Item dicit lex quod remittendo iudex penam non ideo remittit infamiam ut C. de generali abolicione l. ult. Et iuxta opinionem de puncto pena potest demi culpa perempnis erit. // De iure canonico non videtur quod ex solo genere penarum siue pene infametur quis, eciam in eo casu ubi dampnatus confessus vel pactus fieret infamis, ut in clerico qui coniectus est in carcerem ob penam non ob custodiam quia in testimonio variauerit vel vacillauerat. Exigitur enim de iure canonico quod precedat sententia, ut extra de penis c. super hiis. Gracianus autem cum iure ciuili consonat vi q. i § iii in fi. et bene tunc contrarietas est facilis ad soluendum ut in decre. predictum intelligatur clericum in carcerem ad custodiam coniectum non ad penam et sic concordabit iuri ciuili. Ber. tamen intelligit in pena ut patet ex glo. que incipit genus pene etc.

(De effectibus infamie)

(De reconuentione) // De iure ciuili reconuencio habet fieri apud eundem iudicem super eodem vel alio negotio et ante litem contestatam et contingenti que fiunt in esse reducuntur et hec est perfecta opinio licet quidam dixerint reconuenciones fieri posse usque ad sententiam. hoc habes C. de sen. et interloq. o. iud. l. cum papinianus et autem consequitur ibi signata que est sumpta de corpore autem de executoribus et qui que regione § illud quoque competenter et § sancimus igitur coll. vii et in glo. ordi. ac super dicta autem idest sin olim eum reconuenire etc. et in alia glo. ac in corpore super verbo mox a principio nota hic tria iura etc. // De iure canonico hodie per decretalem nouam Innocencii quarti extra de exceptis dispendia reconuencio potest fieri et post litem contestatam incontinenti et eciam quandocunque durante iudicio i. usque ad sententiam diffinitiuam dummodo fiat ante sententiam et postquam conclusum est in causa et renunciatum probacionibus et allegacionibus ut ibi dicitur et extra de mut. pet. c. i. in glo. Ber. nota qualiter etc.

(Vtrum in sententia diffinitiua apponatur causa) // De iure ciuili sententia diffinitiua tenet et valet nulla expressa causa in sententia et hoc tam in causa principali quam in causa appellacionis ut ff. de re iudi. l. in summa sufficit et l. ait pretor § si iudex et C. de appel. l. eos qui in principio nec est necesse apponere causam tamen si aliquis velit apponere valet. // De iure canonico in sententia diffinitiua que ferri debet in causa appellacionis debet apponi causa condempnacionis vel absolucionis vel quare pronunciet bene iudicatum et male appellatum vel econuerso ut sciatur ratio que primum moueat iudicem ut extra de re iudi. c. sicut nobis in glo. B. § nunquid iudex tenetur etc. cum similibus in dicta glo. alt.

(que appellatio non ...) // De iure ciuili non admittitur appellacio quam interponit vel interponere vult is qui confessus est in iudicio et argumentis conuictus et testibus superatus ut hec tria concurrant secundum opinionem d. Azo. quorum appell. non recip. § Item non appellant. et § Item contra manifestam violenciam etc. et C. e. ti. l. obseruare curabis. Ac tamen dicit duo esse necessaria in glo. ordi. super dicta l. obseruare que glo. incipit spontanea non factus torum etc. Adhoc ut excludatur quis ab appellacione s. quod conuictus sit et confessus vel secundum alios probatorum s. subsuperato testibus comprehenditur potest alterum de quo in azo. et textus dicte legis in tantum facit s. argumentis conuictus quia ex quo quis superatus est testibus satis intelligitur conuictus argumentis quia hoc s. superatus testibus plus est quam conuinci argumentis nec est opus argumentis ubi quis superatus est testibus. // Quidam in certis et non certis locis est conuictus et argumentis et hec est satis bona et probabilis opinio Ac ut predicta duo sufficiant vel intelligitur per ficcionem comprehensiuam eciam argumentis. // De iure canonico tamen confessioni est standum negatur appellacio nec exigitur quod concurrant ut sit testibus superatus et argumentis conuictus. // Item eciam in notoriis siue sint notoria facti vel alio modo notoria non admittitur appellacio ut extra e. c. romana ecclesia § sin autem in talibus et est Innoc. iiii in glo. B. conuictus et confessus testibus etc.

(Ab interloqutoria vt...) // De iure ciuili ab interloqutoria regulariter non appellatur fallit in talibus notatis C. quorum ap. non recip. autem siue tempus et ff. de appel. recip. vel non l. ii. Tria eciam sunt tempora in causa videlicet tempus ante litem contestatam et tunc est locus recusacioni et supplicacioni. Tempus post litem contestatam ante sententiam diffinitiuam et tunc non est locus remedio nisi in quatuor casibus. Tempus post sententiam diffinitiuam et tunc infra x dies locus est appellacioni ut C. ut lite pen. l. ii et in glo. ordi. Ac tria vero tempora etc. Immo qui ante sententiam diffinitiuam ad appellacionis auxilium conuolauerit una libra argenti punitur ut C. de episc. aud. l. ii. // Quidam vero probabiliter dixerunt quod si interloqutoria sit talis que possit plene examinari in causa appellacionis que fit vel fieri potest secundum principalem vel alias in alia causa vel alio modo salua sit eius cognicio et examinacio ut tenet quia ei non multum preiudicatur si non admittitur appellacio. Si autem sit talis interloqutoria que non recipiat examinacionem per appellacionem factam in principali causa vel alias in alia causa vel alio modo non est salua eius cognicio vel examinacio

quia tunc sit ei plenum preiudicium si ap-
pellatur tunc ab interlocutoria. Et hoc plus
per l. ff. qui satisd. cog. l. arbitro et de
minoribus l. Intra utile. vbi ab interlocutoria
appellatio admittitur quia ille casus non potest
plene tractari in appellatione principalis cause
quin eis fiat preiudicium etc. De iure ciuili
quod in casu appellationis offerendus sit libellus habetur
C. de appel. l. eos qui. § sin autem et in glo.
ordi. dicit. sit ergo inscriptis etc. et ff. e. l.
i. in fi. et l. ij. nisi fiat illico et viua
uoce appelletur ut C. e. l. litigatoribus
et ff. e. l. ij. et d. azo. in summa. e. ti. § sit
appellatio apud acta etc. et ff. de appel. l. a
sententia § ultimo. De iure tamen in casu appellationis
maxime ab interlocutoria procedit absque
libelli oblacione. etiam in aliis casibus quando
in illico quando viua voce appellat quis illico
apud acta. Ecce enim arripiendo iter ad
superiorem etiam sine libello fingitur pro-
uocasse dampnatus quod plus est ipso facto pro-
uocare uel prouocasse quam verbo. ut extra de appel.
c. dilecti. Et hoc idem est etiam si per simpli-
citatem obmissum sit in libello appellatio. ut e.
ti. c. ad audienciam. Idem est etiam cum citra
appellacionem superior appellat uel reuocat ad
se negocium ut e. ti. c. ut nostrum. De iure
ciuili appellaciones fiende sunt a minori iu-
dice ad maiorem iudicem et superiorem proximum
inmediate non persaltus ut ff. de appella. l.
Imperator et in glo. ordi. dicitur. per mittere
presides etc. et e. ti. l. i. § plt. et de officio
proconsul. l. solent § legatos et ff. quis
et a quo appel. l. ult. et maxime demum pri
§ sit ubique etc. ibi et non permittere ex
negligentia etc. coll. iij. et de iud. § illud
etiam in tercio capitulo disponendum est etc. usque
in fi. coll. vi. Crue locum sunt in ordinariis.
In delegatis autem si appellatur a subdelegato
non delegatus sed primus delegans appellari
debet. ut C. de appel. l. precipimus. nisi sit
delegatus a principe. quia tunc non princeps
sed delegatus ab eo appellatur. De predictis
autem dictis et fines prout traditur in predictis
legibus et glo. et sicut quod traditur ff. quis
et a quo ap. l. i. § ab eo tamen. et in glo.
ordi. dicit. pone casum secundum Jo. etc. Et in
summa d. azo. de appell. § appellatio debet
ad superiorem etc. usque ad § sit appellatio apud
acta etc. Si quis tamen appellauit maiorem
non inmediate ut puta Imperatorem uel
etiam patrem non viciatur appellatio re-
mittetur tamen ad Iudicem suum nec in appellatione
procedetur. ut ff. de appel. l. i. § si quis ergo
et dicta l. Imperatoris. De iure canonico potest
fieri appellatio obmisso quolibet medio ad
papam. ut extra de appel. c. si duobus et
in glo. B. quod fieri potest etc. et dicit de hoc
ut habes e. ti. c. dilecti filii in glo. Ber.
ex hoc nota quod gradatim etc. et in c. roma-
na extra. § debet autem ad eos. hoc tamen
non obmitto notare quod si prelatus uel
ecclesiastica persona iurisdictionem ab Imperatore uel
rege uel ab aliquo temporali domino habeat et ab

ipso appelletur non ad temporalem dominum a quo
habet iurisdictionem sed uel ad dominum papam
uel alium superiorem est appellandum hoc
habes expressum in dicto c. romana. § de
autem et in glo. B. nota quod licet episcopus etc. et
extra de delic. pu. c. ult. in glo. B. ex hoc vide etc.
De iure ciuili ab iniuria facti ut ap-
tussione uel assalita secundum Jo. et azo.
non appellatur. ut dicit d. az. in summa
de appel. § Item potest appellari ab iniuria
Iudicis etc. exponendo iniuriam i. iniu-
riosam executionem et non iniuriam facti.
hoc idem notat ac. C. de appell. l. si quis
prouocatione in glo. idest contumelia dicti
uel facti secundum vnum intellectum. ab iniuria
facti i. correctione facti sine verberibus
bene appellatur si excedatur modus. ut extra
de sen. exco. c. vniuersitatis in glo. Ber. ex
hoc patet etc. et de offi. ordi. c. licet in cor-
rigendis in glo. B. Idem de appel. ad no-
stram etc. De iure ciuili secundum vnum
intellectum qui satis probabilis est et verum
appellator siue appellans in casu ciuili non
arcetur nec arceri debet ab initio ab aliqua
cautione uel dilacione alia quam temporum
fatalium de appellacione prosequenda uel
exercenda ut C. de appell. l. eos qui in fine
l. et secundum hunc intellectum et oppinionem dicitur
generaliter que est signata. C. de epis. et cle.
super lege cum clericis in Iudicium vocat. o.
supra de corpe autem de litig. § ad exhi-
bendas coll. viij. Intelligitur in casu phi.
et non in casu appellationis. ut sic non intelli-
gatur correcta lex per dictam autenticam.
De Iure canonico ab Initio arcetur ap-
pellator siue appellans dilacione ad
arripiendum iter eundi ad iudicem appel-
latum. ut extra de appel. c. peruenit. Item
et ad terminum representandum se Iudici ut e. ti.
c. personas. et cum sit romana habita di-
stinctione utrum appelletur ab interlocutoria
ut tunc iudex procedat in casu non obstante
appellacione qui non arripiunt iter uel qui
se non presentant infra terminum statutum a
Iudice quia tunc vicem peremptorii talis
terminus uel dilatio obtinet. ut extra de
re iudi. c. cum cam et in glo. B. ex quo ali-
quis non prosequitur etc. et extra de appel.
c. sepe. et dicto c. cum sit romana et dicto
c. personas in pri. vel utrum appelletur a
diffinitiua. ut tunc qui ad terminum non se
presentant appellans mandetur sententia
executioni. ut dicto c. personas in fi. et c.
cum sit romana. § sin autem a sententia. qui
autem appellatus contempnit condempnatur
in expensis. Et quid sit Iuris de hoc habes
in dicto c. sepe contingit in glo. Ber. studio-
no in fine glo. et C. cordi. e. ti. que est
Immor. nij. in fi. et in glo. B. quod dicit contemp-
serit plene habes extra de dolo et contu. c. pnt
et in glo. B. si liquet de causa etc. De Iure
ciuili videtur simpliciter quod negatiua positio fieri
non possit. quia negantis factum per rerum
naturam nulla est probatio ut C. de probat.

pellōis offerat libellus

nes fiat obmisso medio

vtrū ab iniuriā facti appelletur

vtrū appellans arceat ultra tpra fatalia

de negatiā positione

l. actor. ergo cu dicit nulla e probacio
cu posicio et confessio sit unus modus proban-
di intelligas preterium nam id est facti ne-
gatiuz quod non e i rerum na. et ideo no
hnt spes uel drias uel indiuidua per que
possit probari siue intelligas rez naturaz
i. solitum cursum causaru hoc aperte tra-
dit d. azo i suma de probat circa principi
De iure can simplr negatiua facti e
q non e possibile probari nisi p aduersarij
confessionem equitate pensata si Iudici se-
derit fieri pot ut ex de confes. c. statuimus
que e Innoc. quarti et in glo. B. bn dicit
etc et etiam in textu. De iure Ciuili vr (In eade instancia et i eode facto plures iterogari)
q de eodem facto et in ea instancia possit
quis plures interrogari et plures videre
rogat. pt enim ee q quis plures interrogatu
non credebat id de quo prius erat et ideo
negauit. nunc aut apertis attestacionibus
et productis Instris uel ex alio pot esse
informata eius credulitas uel sciencia et sic
pot confiteri q negauit uel ecs negare
q fuit confessus ut C. de iur. calup. l. ij. §.
quod obseua i glo. ordi. dc. ord. et sic q
quidam aliud e de credulitate etc. z dicit
alibi lex vbicumque equitas monerit Iudice
interrogaciones ee faciendas. ff. de interrog.
act. l. vbicumq. De iure can vr q facta
interrogacione de aliquo facto uel posicione
ab actore uel reo q contra eius quod primo
positum e no possit poni ab eo qui primo
posuit. vel etiam q plus e z notabile p
aduersariu eius. ut ex de confes. c. statuimus
in glo. B. nota q posiciones fieri debet etc.
circa fine illius glo. et e decret. Innoc. iiij.
et redditur ro ne alter ex litigatoribus nimis
habeat intricare etc ut ibidem dr. De (vtru i copia probatois deferat iusiurandu)
iure Ciuili i omnibus cais tam bone fi-
dei q stricti iuris. et tam ciuilibus quam
criminalibus siue criminalr siue ciuiliter
agatur propter probacionis inopiam uel
defectu defertur Ius iurandu. et actori
semiplene probanti si nouit veritatem (No si nouit vitatez qr cottidie euenit q iuratr alicui i defectu pbacionis plene s eo de quo nichil penitus sciunt. z ultius qd psona sit honesta qr cont pratitur contrariu qua i differenter defertur iuramentum semiplene phanti i supplemtu etc is no qr plura dicta posses multis obuiare)
et psona sit honesta. et maxime ubi agitur
criminalr de crimine i odiu rei delinquentis
ut C. de re. cred. l. In bone fide contractibus
et in glo. ordi. dc. no repeto contractibus etc
et ff. de iur. iur. l. iij. §. quicumq actione
et C. vnde vi l. si qui i Iudicio et dns az.
in suma de rebus cred. et Iur. iur. §.
aliude aut ius iurandu q dr necium etc
x. als aut ubi actor etc et ibi aut actor
probauit etc. De iure can. In crimina-
libus causis z criminibus etia si ciuilr agatur
propter probacionis inopiam no defertur
satrum uel Ius iurandu actori s absol-
uitur reus ut ex de testibus c. tam litis
et in glo. B. nota q i ca criminali etc
In Ciuili tn ca idem e q de iure ciuili
ut in p al. glo. Ber. euidenter apparet
De iure ciuili lris siue scripture uel (vtru lris i marmore uel alibi script detur fides)
inscripcioni que fit i marmore uel in
alia materia no vr standu ut C. de relig.
et sumpt. fun. l. monumentoz inscripciones

dr. ff. de iur. codicilloz l. lre et d. az
in suma de relig. et sumpt. fun. §. libri
aut inferri nec alios inferre etc. De
iure can si reperiatur scriptura aliqua
i columpna uel lapide vr q ei stari de-
beat et probat ut ex de probat. c. cum
causam et in glo. Ber. nota ergo q scriptura
antiquoz libroz etc habes tn ar. contra ex
de iur. iur. c. quanto et in glo. B. hoc ideo
quia i forma iuramenti etc ibi videas
De Iure ciuili siquis aduersario suo sub (de pena subtrahent... copiam probacionis aduersario)
trahit probacionis uel defensionis copiam
pot puniri non tamen ex hoc hetur pro
confesso uel ex hoc dampnatur tamq in-
iustam litem uel causam foueat ut C. de
postulando l. prouidendum e i fi. glo. ordi.
dc. puniuntur enim etc in fine glo. De
iure canonico siquis subtrahit aduersario
suo defensionis copiam. et puniri pot p
iudicem. et ea defensio que effectualiter
impeditur uel subtrahitur p aduersarium
debet haberi pro facta. ut ex de testi. c. cum
causam et in glo. B. p excomunicacionem etc et
c. constitutis. et de testi. cog. c. peruenit et
in glo. B. ex hoc vr i fi. glo. De iure (qui dicatur quis proxi...)
Ciuili proximus pubertati dr in masculo a
x. annis. et dimidio infra. In femina ix
annis et dimidio infra z hec instit. de in-
utilibus stip. §. sed quod diximus et i glo.
ordi. dc. id est usque ad x. annuz et dim-
diu etc. et ff. de regul. Iur. l. pupillum
et l. pupillus cu similibus. Si i casu de
iure Ciuili dicitur pubertati proximus qui
distat tm p sex meses ut no competit tutori
excusacio racione alterius tutele qua admi-
stret i qua sup sunt solu sex menses ut
ff. de excus. tut. l. no tm magnitudo i prin.
De iure can tam i masculo q i femina
dicitur pubertati proximus uel proxima ille uel
illa. qui uel que distat p sex menses a
pubertate. ut ex. de despon. impub. c. con-
tinebatur in glo. B. s qu dr etati etc et c. at
testaciones in glo. B. forte p sex menses et
p dicte decretales i matrimonio z nuptiis lo-
quuntur ut apparet. De iure Ciuili do- (ccu dicatur qs doli ca...)
li capax dicitur et censetur tam i masculo
q in femina ille uel illa. que e i etate
pubertati proxima ut Instit. de obl. que
ex delic. nas. §. plt. cu multis similibus
que possunt colligi ex his. que supra
i proxima questione allegata sunt. De
iure can. doli capax dicitur z censetur etia
ille uel illa. qui uel que e septem annoz
ut ex de delic. pu. c. i. et in glo. Ber.
doli capacibus etc. Et hec interpretacio
Iuris canonici circa hanc etatem forte locu
ht quantu ad pena penalis Iudicij. In alio
aut Iudicio certe uel ciuili circa moderationes
pene non penitencialis s vltionalis corre-
ctiue sua prius dictu siue interpretacione
Iuris ciuilis et hoc bn colligitur et col-
ligi pot. e. ti. c. ult. in glo. B. xv. q. i.
Illud et in fine dicte glo. ut pte vide
poteris ibidem. De Iure ciuili non
reperitur cautum q matrimonialis ca gau-
deat illis priuilegiis uel heat illa priuilegia

spalia que sortitur et ht de iure canonico Certe enim q post testium attestationes alii testes inducantur q non e mahis cuius ut probatur p dec ex de probat c. tam matrimonii et i glo. Ber. nota q omnia que contingunt tam etc. et de spons. c. sicut ex litteris in glo. Ber. sic sup de probat. c. tam etc. et de cogna. spiri. c. ex litteris. et de consang. et affini. c. i. Item non transit sup matrimonio sententia lata i re iudicata lapsu x. dierum vel altius tempus. ut ex de re iudi. c. lator et in glo. B. non obstante sententia etc. et c. consanguinei. Item no e opus q sententia i ca ipa matrimoniali ferat' in scriptis ut ex de testi. c. albericus in glo. B. no. q sententia lata in ca matrimoniali etc. Item non pot satiari re- mitti testibus qui inducunt' contra matrimonium et ad matrimonii separationem. ut ex de testib. c. tius omnibus et i glo. B. sic patet q iura- mentu testis etc. Non enim statur confessioni viri vel uxoris etiam si fama consentiat contra separationem matrimonii. ut ex de eo q cog. consang. ux. sue. c. super eo. Multo magis p deut posse remitte testibus satium qui c matrimonium inducunt'. Item pot agi ppetuo de falso contra testes inductos i ca matrimoniali nec prescribit' huic actioni p xx. annos sicut in quela. i. i accusatione falsi. sicut i ceteris criminibus hoc e ut ex de except. c. i. et in glo. Ber. quidam. dicunt etc. De iure ciuili ex cohabitatione libere et honeste mulieris psumunt' matrimonium. ut ff de ritu nupt. l. i libere mulieris. cz ni si ptestatio precedat q ut ad concubinam quis consue- tudinem heat ad liberam mulierem psumit' matrimonium et uxore e eam hre in uxorem vel si hoc recusaunt tenet' stupri. ut ff de concubinis. l. i concubinatu. De iure canonico ex sola cohabitatione vel consuetudine libere mulieris non psumunt' matrimonium s adulterium vel incestum vel stuprum committi psumitur et intelligit'. et hanc psumptionem dnisam a Jnris psumptione inducit p ichin anime p- pericum. ut xxx. q v. c. i. et ex de psump. c. illud in glo. B. s qre requirit' alia plenior etc. vbi videas p te ipm. De iure ciuili inter liberum hominem et ancillam vel econtra inter liberam mulierem et seruum no consistit matrimonium non distincto an sciat q contrahit esse seruum vel ancillam eum vel eam cum quo contrahit et hoc prohibent leges ppter for- tune i equalitate ut i aut de nupt. §. si vo ab initio putauit i scda carta et C. de incestis nuptiis l. cum ancillis et appel- lat' hoc contubernium ut i Instit. de nupt in pn. De iure canonico no prohibetur matrimonium inter seruum et liberam et eco immo pmittit'. vn si quis liber contrahit cum ancilla sciens ancillam tenet inuitam ut ex de coniugio seruorum. c. i. et ii. No enim serui excluduntur a sacramentis ecclie que conferuntur suscipientis gra de quibus matrimonium e vnum ut dto. c. i. et in glo. Ber. que suscipientis ca etc. Secus si credat liberam. quia tunc nullum e matrimonium ut dto. c. ii. i glo. B. et sic nullum sunt matrimonium etc. et xxix. q i. p totum et appellat' hoc matrimonium et no contubernium. ut dto. c. pmo

matrimonium (margin note, partly cut: "...it' matrimoniu")

(margin note, partly cut: "...u sit mm int' suu liberum et eqso")

De iure ciuili filia famil. i contrahendis nuptiis vel matrimonio non pot patri contradicere sine iusta causa. i. nisi pater eligat indignum et turpem moribus et filia eligat dignum ut C. de nupt. l. indue et ff. e. s que patris Jn filio aut familias disenciente vr dicere lex sponsalia vel matrimonium fiei non posse in- distincte ut ff. e. l. filio famil. et hinc sine vr satis consentire d. azo. in summa de spon. §. contrahunt' sponsalia nudo con- sensu. d. s que patris z v sic et filio famil. etc. dns aut Jo. intelligit hoc idem i filio famil quod i filia conatu ad disensum ut sponsalia vel matrimonium non consistant disenciete patre filio vel filia fa vel sine consensu eorum filius tm vel filia n consenciat pr vbi eligit pater dignum contrahitur ca ingratitudinis ut i aut. ut cum de appel. cog. §. si alicui coll. viii. De iure canonico filius vel filia familias contradicendo patri indistincte i nuptiis vel sponsalibus vel matrimonio contrahendis. non vz quod fit ut ex de despon. impub. c. i. et i glo. B. si vocatione prima ductus etc. ita fine glo. et de spon. c. ptea ii. et c. cum locum et c. re- quisiuit. ratio qma qd quis no diligit facile contempnit. xx. q iii. pns. De iure Ciuili filius vel filia famil nuptias vel matrimonium contra pris vel aui consensum i quorum e ptate vel nisi ipi consentiant contrahe non pot nisi pr vel auus i quorum e ptate vel nisi ipi consenciant cz nuptias contrahens sint furiosi vel capti ab hostibus. Jta q consentire non possint z nuptie vel matrimonium non pnt consistere non distincto i fuerit carnalis copula vel no ut C. de nuptiis l. si ut proponis et d. az. i summa e. ti. §. quod aut diximus solo consensu etc. et ff de ritu nup. l. ii. et l. si nepos vxorem et de sponsal. l. in sponsa. De iure canonico filius vel filia famil. nuptias et matrimonium contrahunt z valent si anteq parentes in quorum sint ptate contradixerunt i fuerit carnalis copula. ut ex de condic. appo. c. pterea. et in glo. Ber. s qre psumitur illud etc. Si aut an carnalem copulam contradixerunt parentes sponsalibus vel matrimonio Jdem e q de iure ciuili. vt sponsal. vel matrimonium non teneant. ut e. ti. c. pterea in glo. B. ergo si contradixissent etc. et de spon. duorum c. ultimo. De iure ciui- li i nuptiis contrahendis siue matrimonio contrahendo considerat' potius annorum numerus q etatis vigor. i. annorum numerus no etatis vigor. ut Instit. de nupt. i pn. et i glo. ordi. dr. maiores xii annorum. et d. azo in summa e. ti. §. illud pot queri etc. et ff. de concubinis. l. i. §. si minor etatis. enim etas impedit nuptias matrimonii sicut cognatio. ut pat. §. summe azo. ymo ille qui minorem xii annis corrupit q ius desponsatam non tenet' de adulterio q matrimonium non consistit ymo punitur de stupro q no accidet si matrimonium tenu- isset ut ff. de adult. l. inter liberas

De matrimonio a filiis famil contracto

Vtrum annorum numerus vel vi- gor etatis consideret' i matrimonio

primo ruso § i ut in predicta glo. maiores
xii annis et in pall. § sunne d. azo. — De
iure canonico i contrahendis nuptiis et ma=
trimonio contrahendo consideratur potius etatis
vigor quam annorum numerus i. non consideratur annorum
numerus sed etatis vigor ut extra de despon. impub.
c. impuberes et in glo. Ber. ergo pubertatis
ex vigore etc. et matrimonium tenet et valet
etiam infra annos puberes malitia sup=
plente etatem ut pall. c. de illis e. ti. ibi
quod et carnali copula anticipante potius
pubertatis tempus et annorum numerum vel in
pall. c. a nobis et c. ult. e. ti. de despo. impub.

De mat. inter collate=rales prohibito

— De iure civili ratione sanguinis collaterales
prohibetur minimum ut inter fratrem et sororem
Item inter fratris et sororis filiam vel etiam
nepotem quamvis quarto gradu distet
ut Instit. de nupt. § fratris vero. Inter consobrinos
autem i. natos ex duobus fratribus vel ex duabus
sororibus vel ex fratre et sorore Iure civili sive
Iure poli bene tenet matrimonium ut C. de nupt.
l. i. celebrandis inter consobrinos et Instit. de
et subst. sub condit. factis l. ii et d. azo.
i summa e. ti. § inter collaterales ayt et
ff. de ritu nupt. l. ii et l. non solum
§ de uno dubitari pot. et Instit. de nupt.
§ duorum autem fratrum vel sororum. De Iure
canonico prohibitio illa extenditur ultius
i. ad quartum consanguinitatis gradum inter
collaterales ut extra de affinitate c. non debet
reprehensibile inclusive sed ut in quarto gradu
coniungi non possint. Iste autem quartus gradus
inter collaterales de computatione Iuris
canonici non est idem cum quarto gradu
inter collaterales secundum computationem Iuris
civilis ut sequenti contrarietate patebit
sed ultius extenditur per Ius canonicum quam

De computatione gradum secundum Ius civile et can.

per Ius civile. — De iure civili duo fratres
vel sorores sunt ad invicem in secundo gradu
et filii duorum fratrum vel sororum sunt ad
invicem in quarto gradu secundum computationem
quam facit Ius civile de gradibus ut Instit.
de gradibus cognat. § primo gradu et ex=
transverso et § quarto et ex transverso et ff. e.
l. Iuris consultus § idem faciendum et l. i.
§ quarto gradu sunt et Item fratres patru=
eles consobrini duorum fratrum consobrini duarum
autem sororum amitini vocantur etc. — De
iure canonico aliter fit computatio graduum
inter collaterales duo enim fratres vel soro=
res sunt in primo gradu ad invicem filii
autem duorum fratrum vel sororum qui consobrini
vel amitini vocantur fratres sunt ad in=
vicem in secundo gradu et sic decretis computa
secundum Ius canonicum ut extra de consang. et
affinita. c. ulti. et in glo. B. sivis scire
et ita invenies quod sunt in quarto gradu
de Iure civili ut filie vel filii duorum fratrum
vel sororum ut supra probatum est illi de Iure
canonico sunt in secundo gradu ut expres=

De linea successionis

sa glo. B. colligitur evidenter. — De
Iure civili successionis linea tam agna=
torum quam cognatorum hodie extenditur
usque ad decimum gradum ut in aut. de
heredit. ab intest. § si vero neque fratres coll. ix
et in glo. ordi. dicit sed usque ad quem gradum
olim enim et hodie agnatus iure hereditas
deferebatur in decimo gradu constitutis
proximitatis vero nomine deferebatur usque
ad vii gradum i. proximus vel cognatis
constitutis cum in sexto gradu et ex vii gradu
etiam sobrino sobrina ne nato et nata
ut Instit. de suff. success. cogna. § ult.
hodie vero est hoc correctum et trahitur
successio cognatorum ad agnatos usque ad
decimum gradum per dictam aut. — De Iure
canonico vero quod consanguinitas extenditur
usque ad quartum gradum ut extra de consan.
et affinita. c. non debet et de penis c. i
quibusdam § ult. et in glo. Ber. de
scendentes per lineam etc. Posset tamen
probabiliter dici quod predicta c. loquuntur in aliis
casibus quam successionis cum c. non debet loquatur
circa matrimonii prohibitionem et c. de qui=
busdam loquatur in causa spirituali circa quandam
penam in dicto c. comprehensam que ex=
tenditur ad heredes usque ad quartam genera=
tionem non autem in hereditatis delatione vel
successione ut sic in hoc non sit contrarietas
vel diversitas inter leges et canones adhuc
enim ut leges legibus concordent non ut contrarie
sint vel discordent inniti debemus ut in
aut. exhib. rei et de reis § ult. coll. v. et
C. de inof. dotibus l. una. — De Iure

In quibus admittatur transactio

civili in causa matrimoniali non est transactio
prohibita que in omnibus causis regulariter ad=
mitti et etiam interponi pot. ut C. de
transac. l. causas vel lites et d. az. i summa e.
ti. § et de quibus rebus etc. et in certis
casibus prohibetur transactio simpliciter. In certis
autem prohibetur sine cause cognitione. Sed
decreto pretoris interveniente et causa
cognita fieri pot. de his dicit ut i summa
d. azo. e. ti. et i pall. § et in ambobus et §
supra alimentis etiam transactio etc. usque ad
§ quis sit effectus transactionis. Sed causa
matrimonialis nec de illis est in quibus sim=
pliciter prohibetur transactio nec etiam
de aliis. Igitur non prohibita sed concessa
intelligitur in causa matrimoniali nec pac=
tum vel compromissio in causa matrimoniali est prohibi=
ta vel prohibitum sed concessum cum ipsum
matrimonium consensu contrahi debeat ut per totum
ti. de nupt. i C. de ritu nup. et ff. de
consensu dissolvi possit ut C. de divor. et
repudiis l. consensu i princ. et l. si constante
et multis aliis legibus hoc comprobari
pot. licet penalis stipulacio sit inhibita
nec etiam compromissum in causa matrimoniali
est prohibitum maxime sine pena vel tale
ex quo detur actio vel exceptio cum ar=
biter possit esse de omni re nisi prohibeatur
a lege ut dicit d. azo i summa de arbitris
§ pot. autem esse arbiter in omni re etc. ubi
certi casus enumerantur de quibus compromitti
non pot. sed causa matrimonialis non est
prohibita relinquitur ergo concessa sit ut
de ea possit compromitti. — De Iure canonico

contra mat.ᵐ maxime nulla pactio co-
posicio transactio nullum 9promissum īt-
uenire pnt. et hoc hēs expressum ex̄. de
trāsac. c. ult. et in glo. Ver. sic pꝫ ꝙ in
mīo no ht transactio uel 9posicio locū
ꝛc. C. de in integ. rest. c. plt. §. fi. et de
9san. et affinita. c. r. §. ult. et in glo.
Ver. no. ꝙ duo exigūt ꝛc et facit adpdā

li uel spi gdicioe

/ De iure ciuili regulare ē ꝙ impossibilis
uel turpis 9dicio cuilibet obligatōm ad-
iecta. eādem obligatōm viciat nō excepta
uel distincta obligatōe nominali ab alia
ut Instit. de inutilibꝫ stipul. §. si īpossibilis
stipulac 9dicio obligatōibꝫ adiciat
et §. ꝙ turpi ex cā pmissum ē. et. d. az
ī summa. e. ti. §. Item inutilis ē stipulacō
tōne apposite 9dicōnis ꝛc et ff. de acti. et
obli. l. non solū obligacōes et de vbo. obli.
l. gnalr et l. si placuī et ff. de pacti.
l. Iuris gentiū §. et gnalr quociens
pactū cū multis similibꝫ. quamuis secus
sit in turpi uel īpossibili 9dicōe adiecta
ī ultimis voluntatibꝫ. ut Instit. de hēdi
Instit. §. impossibilis 9dicio et ff. de
9dic. Instit. l. plt. cū enim pnō adiecta
hēatur talis 9dicio Institutōnem uel
relictū non viciat / De iure canonico
impossibilis uel turpis 9dicio adiecta
sponsalibꝫ uel mīo non viciat 9tītum
sponsaloꝝ uel mīm ut hēs expressum
extra de 9dic. ap. c. ult. ī fine et ī glo.
B. quod dicit hic ꝛc et c. i. ī glo. Z.
intellige hoc. c. ꝛc nisi talis 9dicio sit
9 substanciam mīm. quia tūc nō tenet
mīm ut xxii. q. ii. c. solet et c. aliqū
et dcō c. ult. in pn. ubi exprimit que sit
ille 9dicōnes que sunt 9 sbām mīm ubi
recurras / De iure ciuili mulier dum
moritur maritus uel dū ipā diuertit
nō sua culpa si maritus erat lugendus
cogitur p annū expectare. nec dꝫ nubere

na dz expectare annz
ubat

infra annū sed prohibet. ut. C. ex qui.
ca. Infa. irrog. l. decreto amplissimi
ordinis et ff. eti. l. genō pma ff. et
§. i. et. d. azo. ī summa. de sis. nupc. §. pu-
nitur at fo nubens ꝛc et illa que infra
annū nupcias suas festinat nubendo ī
tempꝫ luctus infamiꝫ fit et alias penas
sustinet que lege 9prehense et determinate
sunt. ut C. de sis nupc. l. i. et ii. et in
aut. hijsde penis. et sumit pma pars
de corpe aut. de restit. et ea que parit
ī xi. mense §. ult. coll. iiii. Scda vō ps
sumit ex aut. de nup. §. sin aut tutelaꝫ
gerat mulier ꝛc coll. iiii. ī septia tarcia
uel octaua. et eas pordinez ponit. d. az
ī summa. de sis nupc. §. mulieris matrioꝫ
nimiuꝫ festinantis multe sunt pene ꝛc
usqꝫ ad §. sequitur videre. de pena ꝛc si
mulier infra dictū tpīs decubuerit ꝙ
p9ꝙ decubuit licite ꝛ sine pena nubit
ut ff. de hijs qui no. ī fa. l. liberoꝝ. §. i.
/ De iure canō sm aplm dicentez mulier

viro suo mortuo soluta ē a lege viri In
dnō nubat cui voluit ꝛc. mulier infra
tempꝫ dictū nubē pot licite nec ex hoc
fit infamis nec aliquā penam sustinet
ppter licenciā ꝛ auctem apli. ut ex. de
sis nupc. c. super illa. et c. ult. et ī glo.
Ver. quā infligit ei lex ꝛc. Canīcaunti
dixerūt ꝙ mulier nubens infra annum
et que virū ita cito dehonestauit non
euadit penam. quia pruat cū nuptiali
donatōne ppter dcām aut. de resti. et ea
que parit. ī xi. mense. §. ult. nec ē hoc
9tra aplm nec ī hoc ecclia potuit illaꝫ
penam tollere. ut ī pdcā glo. quā infligit
ꝛc dr. / De iure ciuili certe inuenitur
cāe p quas prohibent sponsalia sine
nuptie et mīm que sunt plures quas p
ordinem defacili ē vidē ī summa. d. azonis
de sponsalibꝫ. §. prohibent aut nuptie ꝛc
usqꝫ ad §. si aūt nō prohibeat mīoim ꝛc
nec inter illas ē homicidiū ex pposito
9missum. nec ibi uel alibi ī iure ciuili
tantum repies quod ppter dcām cām
impediant sponsalia nupcie uel mīm
nec etiam inter illas sunt alie cāe que
de iure canͦ exprimit ut infra subiciam

vnū g gmisit homicidiū
expoito possit mim gtrere

/ De iure canonico qui homicidiū 9misit
ex pposito sine dispensacōe nō pt matrioꝫ
9trahere. ut ex de diuor. c. i. et et de
penitentijs. c. ii. et in glo. B. que cmīa
impediūt mīm 9trahendū ꝛc. Sunt
etiam alia cmīa que si 9missa fuerint ī-
pediunt etiā mīm 9hendum ut incestus
Item raptus vginis alterius uel spōse altiꝫ
Item si quis vxorē suam interfecit. Item si
quis baptisauit filiū suū ut sic ab vxore
separetur. Item si quis monialē scienter
ī matrimonio accepit. de quibꝫ causis in
Iure Ciuili non fit mencio. ꝙ mīm 9tra-
hendū impediat. hoc hēs expressum
in pdcā glo. quedā cmīa ꝛc et ī capliꝫ
ibidem allegatis ubi recurre // De Iure

Circa matrimoniū separacioꝫ

Ciuili tam digestoꝝ quā Codicis mīm
9sensu dissolui poterat. dato libello diuor-
cij 9tinente cām ppter ꝙ diuorciū pote-
batur. ut. C. de diuor. et repud. l. 9sensu
in pncipio uel etiam cām non 9tinente
dūmō quantū ad nubendū alteri mulier
expectaret p annū ut C. e. l. si 9stante
licet hoc pauit vt liceat matri et auie
§. ꝙ nō ex 9sensu. coll. viii. sit limitatū
ut ex sola 9cupiscentiā castitatis hoc
liceat. s. mat.ᵐ dissoluē 9sensu. aliter
non. et in aut. qd hodie nō licet que
ē signata sup. l. illa. si 9stante. q sumit
ex dcō illo. §. quia vō ex 9sensu. et per
aut. de monachis. §. si aut vxorem hꝫ
etiam altero ꝛc Item et dissolui potuit
mīm multis cāis interuenientibꝫ et p. l.
C. de diuor. et repud. 9sensu. ꝛ l. plt
et ult. et pauit de nuptijs. §. distrahunt

et ff. fm occasionem et ff. maiores et ff.
simo alter coll. iiij. z iij aut ut l. mat
z anne ff. quia vero plurimas que plures
cas divorcii ponunt quasdam tn de prdcs
corrigit. De iure canonico inter fideles
coplacium z osummatu nullo casu separari pot
quin sint coniuges ipsis vivetibus quia sa
cramentum coniugii semel collatum cito admittitur
ut xxxiij q iiij c. que sunt a nobis et in glo.
S. quia coniugium uel vinculum coniugii etc. Et
tamen in tribus casibus propter delictum remanent
nent separati coniuges. ut propter crimen for
nicationis corporalis. Item propter fornicationem
spiritualem quia alter coniugum fidem alterius
corrumpere voluit et trahere eum ad infide
litatem. Item quia alter coniugii mortis
alterius machinatus est ut extra de divor. c. i. z
ij et in glo. S. pro nullo crimine pot etc.
Item pro voto continentie matrimonium dissolvitur
anatus ad thorum etiam tacito alto coniugi
ut extra de convers. coniug. c. ex parte ff. ulc
et c. ex publico. Et hoc est verum cum ipsum
matrimonium est copletum quod fit posensum non sit
autem sit est osummatum quod fit adveniente
carnali copula quia tunc non est quod ambo
voveant castitatem et intrent ambo
religionem si sunt iuvenes vel alter saltem
est iuvenis qui remanet velit in seculo
alias non valet votum nec ingressus
alterius solius ut c. p. c. i. et c. ex parte
abbatis et in duabus glo. S. ibi potius
De iure civili filii nati ex dampnato
coitu seu copleu nephario non sunt alendi
a patre vel etiam a matre ut C. de naturalibus
liberis autem licet patri in fine que est si
gnata sing. l. humanitatis intuitu et
est sumpta de corpore autentice quibus
modis naturales effi. sui ff. ne igitur se imp
coll. vij. et autem ex copleu nephario que
est signata C. de incestis et inutilibus nup. sing.
l. signis in textu certi et est sumpta de corpore
aut. c. ti. quo fiunt ff. si. dicit enim tex.
neque alendus est a parentibus et appellatione
parentis cotinetur etiam mater ut ff. de
verbo signi. l. appellatione. Secus est forte
in vulgo concepto quia ille alendus videtur
a matre cum et succedat etiam cum legitimis
nisi mater sit illustris ut C. ad orfi
tianum l. signa. De iure canonico et
eius benignitate que in hoc sequitur ius
naturale et prevalet iuri civili nati ex
dampnoso coitu seu copleu nephario
sunt alendi a patre et etiam a matre ut
extra de eo qui dux. in matrimonium quam pol. per
adult. c. cum haberet in x. in fi. glo. S. hoc
est regulare in ff. si hec que dicta sunt etc.
circa finem glo. De iure civili hec regula
et brocardicum quod fit contra legem ipso iure
nullum est et pro infecto debet haberi secundum
veram et approbatam opinionem et intel
lectum ipsius et que ex eo sequuntur et obiciuntur
ut C. de leg. et const. l. non dubium locum
habet secundum veram et approbatam opinionem

de allendis filiis ex dampnato coitu et vulgo conceptis

Qualiter intelligitur ea illa quod fit contra legem ipso iure est nullum etc.

et intellectum p. d. az. et ac. ubi lex aliquid
simpliciter prohibet et stat in finibus prohibi
tionis nec ultra procedit. Si autem ultra pro
cedit vel prohibita fieri non infirmando vel
infirmando prohibitum vel cassando illa
per exceptionem secundum illam specialem cassationem
et illud speciale statutum et omne quod specialiter
statuitur in iure contra dictam l. non dubium
C. de leg. et const. principalis ubi hoc notatur
ac. in glo. ordi. ut fideiussor vel pignus
etc. in x. vel solue ad omnia et certa et in
prima glo. dicte legis hec lex assignat etc.
et d. azo in summa c. ti. ff. que sit pena
et vel si velit quis evitare omnes istas oppo
sitiones etc. Et reprobatur intellectus dicte
regule vel brocardi ut intelligatur de
contractu et incontractu prohibitis secundum quod
dicit et intellexit martinus quia in pluris
simis vendicaret sibi locum dicta regula et
multum esset brevis quia vix est aliquid generale
quod non patiatur exceptiones ut dicit idem az.
in summa dicti ti. in eodem ff. sed superest aut
quod dicitur obiciatur etc. Salvis aliis expositionibus
quas supra dictam l. et in summa invenies. De
iure canonico aliter statuitur intelligitur
et exponitur dicta regula et brocardicum
Si enim decretum vel canon vel decretalis
epistola prohibeat aliquid simpliciter non esse
faciendum nec decernat inane vel irritum
si contra factum fuerit vel ultra non procedit
sed stat in finibus prohibitionis si contra factum
fuit bene tenet et valet et in hoc na
scitur et obtinet alia regula sive aliud
brocardicum sed multa fieri prohibentur
facta tamen tenent ut extra de reg. sponsa
c. quia circa in quarta columpna et in
glo. S. decretum appellat formam etc. et extra
iunior iiij. Et ita ex eo exemplo inducitur
de iure civili regula quod contra legem fit etc.
in l. eiusque que stant in finibus prohibitionis
de iure canonico inducitur contraria regula
ut prohibita valeant que steterint in
finibus prohibitionis nisi additum sit si
contra factum fuerit vel sit sit irritum et inane
ut ex predictis liquet. Item intelligunt
decretiste dictam regulam prima hec locum
in perpetue prohibitionibus et ad ea que perpetuam
habent causam prohibitionis ipsam regulam
adaptant secundum op. martini quam azo
et ac. reprobant ut supra dictum est hec habes
extra de spon. duo c. tua fraternitas et in glo.
Ber. sile. S. de spon. impub. etc. et extra
de eo qui dux. in mat. quam pol. per adult.
c. ij. in glo. S. ar. est hic quod ab initio etc.
De iure civili in nudo pacto non na
scitur actio sed exceptio regulariter ut ff.
de pact. l. iuris gentium ff. sicut nulla
subest causa et igitur nulla pactio fal
lit in casibus ubi etiam pactum nudum parit
actionem quos habes in glo. ordi. ac. sup
dicta ff. que incipit fere sensatum etc. et
de notat eos azo in summa de pactis ff.
no. In quibus casibus nudum pactum

utrum ex pacto nascatur exceptio

// De iure canonico · ex nudo pacto nasci-
tur actio et exceptio · ut ex. de pact. c. i.
et i glo. B. p pacta i hita ·c· Cum enim
pactu no s'uat mortale · pecat ar. xxii
q. i. pdicandu · et inter simplice loq'laz
et iuramentu non facit deus d'riam ut
xxii q. v. c. iuramenti · de hoc dic ut xii.
q. ii. c. suffraganeo // De iure Ciuili

ictu defuncti qui te'

heredes tenent' regulariter ex q'ractib'
defunctoz · et ex q'si q'tractib' ut ff. de
act. et ob. l. ex deposito et q'modati et
ex q'tractib' de vend. et de re Iud. In-
l. a dea · §. in q'tractib' · et C. de neg. gest.
l. ematoris · Etiam successores siue
ad eos aliquid p'uenit siue no' teneat'
de dolo et lata culpa defuncti · ut dicta l.
ex deposito · in glo. ordi. ar. hoc sine di-
stinctoe ·c· Fallit tamen hoc i sex casib'
ut heres de dolo et lata culpa defuncti
q'misso i q'tractib' uel q'si q'tractib' no'
teneat' nisi ad eu ex dolo uel lata culpa
p'uenit aliquid · ut hoc hes ff. deposit.
l. si hoiem aput se depositum §. dat'
actio · i glo. ordi. Actu'. idem e' et si
q'si q'tractu · Primus e' si dolus dedit cau'
q'tractui · Item i actoe i factu q' datur
q'tra agri mensorem · Item i actione tri-
butoria · Item in actoe in factu de dedo
Item i stipulacoe iudicio sisti · que suc-
cedit loco actois Iniuriaz · Item i actoe
in factu de p'cario · hec hes in summa d. az.
de heredit. act. §. sed q'tra heredes dant'
semp' iste actones ·c· // De iure canonico
aprobata regula · s. q' heres teneat' de
dolo ex q'tractu defuncti etiam si nichil
ad hedem p'uenerit uel lite no' q'testata
cu' defuncto · videtur q' excipiantur
solu' duo casus · s. ut no' teneat' heres
q'n nichil ad eu' p'uenit uel lis no' fuit
q'testatata cu' eo · s. cu' defuncto · In actoe
i factu q'tra agrimensorem et i actone
tributoria · hoc de' ex. de sepulturis c. ult.
in glo. B. silem tamen hes ·c· in fi. glose
· Sed salua reuerentia notarius non bn'
ruminauit casus in lege exceptos a

delicto defuncti teneat'

dicta regula // De iure ciuili ex delictis
defunctoz regulariter no' q'ueniunt'
heredes nec coguntur satisfacere nisi i
quantu ad eos p'uenit uel nisi lis fuit
q'testata cu' defuncto ut C. ex delictis
defunctoz l. una · et Instit. de p'petuis
et t'palibus actonib' §. no' omis aut'
hoc quinq' fallit in certis casibus expssis
p' glo. ordi. ar. sup' dicta l. po'tam que
incipit ut ff. de calupniatorib' i hedem
·c· et d. azo. i summa de act. hedit. §.
q'tra · heredes no' nulle dant' ·c· // De
iure canonico tenet' hes interdum
et i solidu' etiam ultra casus i. l. expssos
etiam si nichil ad heredem p'uenit ul
lis non fuit cu' defuncto q'testata ut ex.
de sepult. c. ult. et de raptorib' c. i. las
vz p' ~~yg~~ homicidio · Incendio · excomunicatione
~~ecctione~~ in psonas ecclasticas et
et ecctiaz violatone uel incestu · Item
in usuris predecessoris solutis · ut ex.
de usuris · c. tua et c. michael et i glo.
Ber. hic hes q' filius tenet' ·c· Item
in hede illius qui absolutus i uita et
no' dum satisfactu' e' pro offensa ut ex.
de sen. exco. c. a nobis in fi. et in glo. B.
hic hes expresse ·c· Item gnalr' credo
in omnibus talibus tam ex q'tractibus
uel quasi · et tam ex delictis uel quasi
In quibus dixi heredes teneri in solidu'
tam i hac q'trarietate qua i s' p'xime
notata q' q'fectio Inuentarii illos casus
excludit ut C. de Iur. delibandi · l. ult.
§. et si p'fatam obs'uatonez Inuentarii
·c· et §. sin aut' hoc aliquis fecit et
Inuentariu' q'scripserit ·c· et in aut.
de hedi. et fal. §. fiat igit' Inuentariu'
·c· Et hoc satis i hunc · glo. B. super
dicto c. in literis que incipit defuncti
· s. ultra vires heditarias ·c· // De Iure
ciuili mortuo naliter reo uel criminoso
ante criminatonez uel post criminatonez
ceptam ante sniam regulariter extinguit'
crimen morte ut C. si reus et accusa-
tor mortuus fue. l. ii. et quasi p' totis
leges illius tituli · fallit hoc in casibus
In crimine lese maiestatis in l. Iulia repe-
tendaz peculatus et de residuis et in
crimine apostotatus · et in crimine hereseos
ut ff. de accusat. l. ex Iudiciorum et C.
de apostatis l. apostataz et l. ii. de he-
ticis et manicheis l. manicheos seu
maricheas et ff. ad l. Iul. peculatus l. fi.
et ad l. Iul. repetundaz l. ii. et ff. ad
turpil. l. In senatus q'sultus §. si p't
mortem rei · et i crimine de p'te uitiace
ut C. de re mili. l. iiii. li. xii. et incipit
defunctoz bona · Et in vxore accusata
in veneficio uel de ueneficio viri ut
ff. de Iure fisci l. lucius titius hedem
Et i eo qui sibi mortem q'sciuit p'
litem q'tra eum sup' crimine q'testataz
uel etiam p'quam fuerit in crimine q'p-
hensus ut C. si reus uel accusator
mortuus fuit l. defunctis reis et ff.
de hiis qui mortem sibi q'sciuerunt · l.
qui rei postulati in p'n. Idem in casu
legis ff. de In iusto rup. et irrito testo'
l. siquis filio exheditato §. qui depor-
tatur hita distinctoe an deportet'
a p'fecto vrbis uel a superiore a p'side
nam p' p'sidis deportatonez non fit
irritum testm' deportati nisi p'nceps
q'firmauit deportatonez // De Iure
canonico ultra uel p'ter casus p'dictos
agitur de crimine epi uel sacerdotis
ac cuiuslibet clici qui q'sanguineum uel
exnem heticum cu' hede instituit etia'
post mortem epi et alioz clicoz ana-
thematizant' p' mortem ut ex. de

vtru' crimen extinguit' morte

heretias. c. si quis epūs et c. sequenti. Item
et in aliis casibus agitur de delicto crimi-
nosi post eius mortem et puniuntur descen-
dentes usque ad quartum gradum uel ad quartam
generationem. ut in patrono ecclesie et aliis
personis ibi enumeratis qui rectorem uel alium
clericum ipsius ecclesie occiderint uel mutil-
lauerint. ut ex. de penis. c. in quibusdam
prouinciis. c. ult. ponit etiam alium casum
in quo propter bona et successionem agitur
de crimine incidenter non principaliter ut ex.
qui filii sint legitimi. c. causam. sed in illo casu
est contrarietas inter ius canonicum et ciuile

vtrū mota qōne bonoz possit de qōne status incidenter cognosci

De Iure ciuili bonorum questione principaliter
mota si status questio uel ius alia ciuilis
uel criminalis incidit de qua iudex coram
quo bonorum quaestio mouetur non potest cognoscere
cognoscat incidenter. quamuis non posset
principaliter ut C. de ord. iud. l. i. et l. cum
ciuili disceptationi et de iud. l. quotiens
questio status et ff. de iurisd. o. iud. l. si idem
cum eodem cum similibus. De Iure canonico

Ne qd iudex secularis cognoscat

si questioni bonorum siue possessionum principaliter
incidat status questio. i. quod dicatur quis non
esse legittimum uel non esse natum ex tali
muliere uel eciam dicatur non debere
succedere nec admitti ad hereditatem uel
bona eiusdem. de cuius hereditate uel
bonis agitur coram iudice seculari iu-
dex secularis principaliter uel incidenter
non poterit de hoc cognoscere quia questio

Qō natalium et filiacionis est mere spūalis

natalium et filiationis est mere spiritualis
ut ex. de ord. cog. c. tua et in prima glo.
B. et in glo. et ita patet quod iudex ciui-
lis et hoc hoc expressim etiam ex.
qui filii sint leg. c. lator. et in glo. B.
s. ubi quod iudex secularis possit cognoscere et

vtrū liceat discedat a societate

De iure ciuili Societas dissoluitur
certis de causis et certis modis quos omnia
clare traduntur in summa. d. azo. de socie-
tate §. Item in societate coheunda et
usque ad §. et no. quod licet conuenerim cum
socio et ad collationem faciendam et De
iure canonico In casu alio non expresso
in iure ciuili dissoluitur societas et licite
disceditur a socio et a societate immo te-
netur et debet quis discedere nisi propter
magnum dampnum contingens uel iniuria
si discordat excusetur hoc hic extra.
de sen. exco. c. si uere et in glo. Ber. Ar.
est hic quod si socius meus et immo uidetur
dicere decretalis quod pro magno dampno

Bona vsurarii sunt tacite obligata illi qui soluit vsuras

non debet quis inobedientiam incurrere
ex. de maio. et obe. c. illud. De iure
ciuili certi sunt casus in quibus contrahi-
tur tacita pignoris obligatio qui ponuntur
et numerantur tam in C. quam ff. in quibus
casibus pignus trahitur tacite. et illos
tradit per ordinem. d. azo in summa de
ti. predictis inter quos non reperies nec alibi
in iure ciuili ut bona eius qui recipit
usuram sint tacite obligata uel ypo-
thecata illi qui usuram soluit. De
iure canonico illi qui soluit usuras

sunt tacite obligata bona eius qui
recipit eas siue ad quemcumque heredes usura-
rii peruenerint sunt tacite obligata hoc
hic ex. de usuris. c. tua nos et in glo. B.
tenetur filii parentibus ubi satis potest dici. et
i. e. ti. c. cum tu. De Iure ciuili qui

vtrū cessio bonoz excusat a restitucōe vsurarum

bonis cedunt regulariter non possunt
conueniri post cessionem nisi quatenus facere possunt
etiam in hiis que postea acquisierint ut ff.
e. l. iii. nec enim fraudandi sunt alimentis
cottidianis ut ff. e. l. qui bonis cesse-
runt sius et d. i. azo in summa. e. ti. §.
est aut remedium cessionis et De iure
canonico usurarius qui tenetur ad usu-
ras restituendas quantumcumque cedat bonis
non habet beneficium istud immo si postea aliquid
acquisierit uel in hiis que postea quesiuit
immo in solidum conuenitur et exigitur penitus
indebite extortis quas ipse recepit ut ex.
de usuris. c. cum tu in glo. B. et licet
annisserunt usuras et De Iure

vtrū in re empta quaeratur vsurario

ciuili in rebus emptis ex tua pecunia re-
gulariter tibi non queritur ius in re emp-
ta. i. actio in rem utilis uel directa ut C.
de rei uen. l. si ex tua pecunia et si quis alii
uel sibi. l. i. cum similibus. fallit hoc in
milite cui datur utilis uendicatio in re
empta ab alio et non militis nomine
fauore militie ut C. de rei. uen. l. si
ut proponis. Item fallit in minore qui habet
optionem utrum uelit habere rem quam curator
tor de pecunia minoris emerat suo nomine
uel uelit precium cum usuris. ut C. arbi. tut.
l. curator quam et ff. quando ex officio tut. uel
cura minoris agere uel conueniri possunt
l. iii. Item in uxore que habet utilem actio-
nem in rem pro rebus emptis a marito
etiam suo nomine de pecunia data in dote
ut ff. de donat. int. uir. et uxo. l. uxor
marito suo. idem in ecclesia et ciuitate
ut C. de sac. san. eccl. l. ult. et est dictis
casibus speciale ut dominium sine traditione
queratur. hoc melius hic ex. de pecul.
cli. c. Inquirendum quod loquitur in ecclesia
Sunt et alii casus plures in quibus queritur
dominium sine possessione. i. statim et precio
ut in aut. de cap. in §. sancimus coll.
vii. in glo. ordi. et non de omnibus et
De iure canonico in alio casu canonico preter
predictos competit ius alicui in re empta ex
pecunia sua. i. cuius habet repetitionem ut puta
quia usuram cum exsoluit non ut in-
debito sibi competit repetitio. Ille enim
a quo de tua pecunia usuraria empta est res
quamuis non nomine eius qui soluit
usuram et non solum ab usurario uerum
etiam a quolibet alio possessore maxime habente
titulum lucratiuum ut ex. de usur. c. cum
tu. et in glo. B. hoc uerum quando ad quem-

vtrū vsurarum obliga

cumque peruenerit res empta et De iure
Ciuili tam C. quam ff. obligatio usura-
rum principalis obligatio quam fideiussoria
efficaciter contrahitur et contrahebatur et
in stricti iuris iudiciis et in bone fidei

et per totum et de usur. tam. C. q. ff. et
p infinita. Unum hoc probari pot et de fide-
iussoribus i. super eam fideiubentibus uel qui
simpliciter fideiubens obligatur i. usuris supra
ut ff. locati. l. quero. et de adm. adminis-
tr. l. ij. § ultimo. De iure canonico
non procedit hodie usurarum obligatio nec ut-
tum cum principalis quia fideiussoria ymmo
ipso iure nulla ex iure canonico sine di-
uino ut ex. de iur. iur. c. debitores et
de fid. instr. c. Inprimis in glo. B. et sic
e ar. contra fideiussorem quod si indistincte inter-
cedit fideiussor in omnem causam uel simpliciter
sicut de iure ciuili distinguitur etc. De
iure ciuili fideiussor obligatus i. usuris
si illas soluit bene pot illas repetere per actionem
mandati ut ff. comodati l. si uero non
remunerandi § si michi mandauis ut
rem nec e mirum quia nullo iure sunt
debite. De iure canonico fideiussor
soluens usuras non repetit illas ab eo
pro quo fideiussit quia cum sint indebite
potuit se defendere illa exceptione que com-
petebat reo non odiosa sed fauorabili et
que tollerabiliter non potuit nec debuit
ignorare quia Ius est et Iuris exceptio sine
intentionis quod si fecit et obmisit sibi debet
imputare ut non agat mandati ut ff.
man. l. idemque § generaliter et l. fideiussor
in § non male tractabitur. Si aut eam
opposuit et Iudex eum condempnauit nichi-
lominus de Iniuria uel propter Iniuriam Iudicis
non debet habere uiam actionis ut ff. de fide-
ius. l. except. et hoc uerum est secundum unum
intellectum ubi fideiussor iurauit soluere
usuras et non fuerit in mora petendi ab
solutionem iuramenti et per eum non stetit quo-
minus eam haberet debuit etiam et potuit
illam perdere secundum primum intellectum non
refert Iurauit soluere uel non Iurauit
quia utroque casu fideiussor non aduertet
ab eo qui soluit repetit ut indebitas
ut ex. de fideius. c. peruenit in glo. B.
ergo petet usuras etc. et facit dictum decretum
debitores ex. de iure iuran. De Iure
ciuili precarium etiam cum certum tempus pre-
finitum est quandocumque etiam ante tempus
reuocari pot ut ff. de prec. l. cum preca-
rio aliquid datum et in hoc differt a
comodato ut ff. comod. l. i. comodato
§ sin aut uoluntatis et in glo. ordi-
nar. facit contrarium effectum. De Iure
canonico idem est quod de iure ciuili in pre-
cario nam infra concessum certum tempus
reuocatur quandocumque ut ex. de prec. c.
ult. et in glo. B. et in glo. primi c. que
incipit precarium est quod precibus etc. quod
triplex est et contractus innominatus ut ibidem.
De iure ciuili in alienatione rei eccle-
siastice seruari debet solempnitas et forma
tradita per aut. hoc Ius porrectum ut
C. de sacro. sanc. eccl. l. iubemus et prete-
r. a principe usque ad locum illum In ceteris

nullatenus excipitur etc. et de corpore
autentice de non alie. aut permut. re. eccl.
inmobil. § res igitur Iam enim ad legem
ueniendum est etc. coll. ij. et quod subsequitur
sumptum est de corpore aut. de non alie. et
emphi. et aliis contractibus § ex hoc quidem
super hiis usque ad § hoc uero Iubemus ut
excepta sacrissima etc. coll. viij. in ij. colum.
De iure canonico non seruatur tota solep-
nitas dicte autentice quamuis excepta sit
et comprehensa in canone sed seruatur solemp-
nitas et forma que traditur xij. q. ij. c. i.
usus sine et de hoc habes ex. de reb. eccl.
non alie. c. nulli in glo. B. Sed est
alia ratio quod ualuit etc. et est decretalis
predicta Innoc. iiij. De iure ciuili
Creditor qui pecuniam dat mutuo ecclesie
ad hoc ut pro creditore habeatur uel ad hoc
ut obligatam habeat ecclesiam habet probare
pecuniam quam mutuauit uersam esse et pro-
cessisse in utilitatem ecclesie ut in pall. aut
hoc ius porrectum in fine et C. in prima
contrarietate nec distinguitur ut constituta
certa quantitas uel promissa per capitulum
que accipi debeat mutuo nec ne consue-
tudo sit in contrarium secundum dominum. De iure
canonico creditor et qui ecclesie pecuniam
dat mutuo Si cum prouidentia capituli
est taxata certa quantitas que accipi mu-
tuo ecclesie expediat usque ad tantam uel
constitutam cum prouidentia capituli summam
non uidetur quod teneatur probare uersam
uel cessisse in utilitatem ecclesie. Quod aut
est ultra constitutam summam bene habet iure
probare processisse in utilitatem ecclesie
ut probatur ex. de fideius. c. quod quibusdam
ad cuius sensum qui ualidissimus est in glo.
B. istud bene notabile est. De Iure
Ciuili potio uel medicina que sumitur
ab aliquo non uidetur computari inter ciba-
ria dicit enim lex penu legata siue in le-
gato penus continetur et ueniunt ea que sunt
ad esum et potum ut ff. de penu legata
l. qui penum legat in pri. At qui penum
legat siue in legato penus non continetur
medicamenta uel potiones que bibuntur
ut in e. ti. l. non esse quod bibitur. De
iure canonico potio siue medicina que
sumitur siue bibitur bene computatur inter
cibaria ut non censeatur se Ieiunus quis
per sumptionem medicine siue potus dicit
enim esum dictum sumpsit percipiendo ne-
Ieiunus etc. de se. di. v. ut Ieiunium
et ex. de officiis ordi. c. literas. Sed sacer-
dos qui potionem uel medicinam sumpsit
prius quam dormiuit non debet conficere
eucharistiam nec eam sumere uel celebrare
missam quia Ieiunus non est ut ex.
de celebra. mis. c. ex parte in glo. B.
quia sacramenta Ieiunis. De iure Ci-
uili presbiter et quilibet in minori ordine con-
stitutus pot secum in una domo habere indi-
stincte matrem sororem et filiam quia
circa huiusmodi personas fedus nature nichil

fideiussor obligatus ad usuram ... eam repetere possit

... temporis reuocari ... precarium

... rei ecclesiastice que ... tas sit seruanda

de creditore ecclesie et ecclesie pecuniam dat mutuo

utrum potio siue medicina computetur in cibis

de cohabitatione clericorum et mulierum

sceu criminis estimari pmisit ut. C.
de epis et cli. l. eum qui pdem erat p=
dcam legem i epo et gnaliter i quoli
dico, sz p aut episcillas et signataz sup=
dca. l. et simptam de corpe aut. de epis
et cli. §. epm coll. ix. i qnta cartha, et
hoc mepo et monachis, ut in aut. de
monachis. §. Siquis aut monachiaz
gfidenciam et gener. et et §. in coll. i.
et i aut. de sanc. ep. §. i omnibus. et §.
hec omnia coll. ix. i sexta vel qnta carta
De iure canonico aliud statuit qz
cu pslro vel clico suspecto puta ieiunem
nulla de qua possit ee suspicio hitare
pot. In can. em nccitatis hoc eis pmitt
i illis tam iure civili qua canonico quia
i trasuersali gradu possunt hre gsang=
neas usqz ad scdm gradu fm gputacoz
canonicaz, de qua habuisti s. xxxii. di=
etate. In suppiori aut linea qz transuersali
illas em et in decedenti usqz ad quartuz
gradum qz pot extendi pmissio i supi=
ori linea qz trasuersali illas em quas
pmittitur hre et clici in can. necitatis,
ut supradcm e non pnt nec debet tene
i una domo, s in eodem vico vel in cad
villa, ut sint remote ab eis. hoc hes ex
de cohita. cli. et muli. c. i. et in glo. B.
xxxii. di. Interdixi. et.

Utru i ordinacoe epi licite recipiat aliquid ordinator

De iure civili p
ordinacone epi circa id quod possit ali=
quid recipi ab ordinante quod ei datur
ab ordinato vel ab alio p eo et qz possit
id recipi ab eius advocatis et officialibus
non reprobatur gsuetudo circa pdca sed
expresse approbatur. Et quatitates que
dari possunt et recipi, cont de muciat
et ecce. ut in aut. de scis. epis. §. pro
gsuetudinibus aut illa sola et coll. ix. z
in coll. usqz ad §. sed hec quidem et
De iure canonico. In can. pdco no e
licitu qz epi in ordinacione aliquid reci=
piat ordinator ab ordinato, quia ex hoc
insurgeret symonia qz e tam horribile et
abhominabile euitandu et io nulla gsue=
tudine illud pctm intueniri debet i talibus
si tn ordinatori detur aliquid gratis ulla
spe vel pactione ad hoc attendente forte po=
terit recipe sine vicio ut hes ex. de symo.
c. i. et c. cu in ecclie. et c. tua nobis et
c. Jacobus et c. sicut pro certo.

In amissione Instri que pbet tenor eius

De iure
civili si Instrm dicat pditu non facto ad=
uersarii s facto alterius vel casu fortuito et
probent Instri amissionem et Instri tenore
p testes licatos qui dicant qz viderunt tale
penes se talis tenoris Instrm gtinentia
talem obligacionez et promissionem et qd
dictu in sbm relegerunt, non relevat
p talem probacionez nisi probent ea que
i Instro dicunt gtineri, nisi sic pbaret
p aliquod exemplum. ut C. de fide Instru.
l. i. et l. solempnibus et ff. e. l. Iure po=
tere. Consulit ergo d. Az. tali ut p testes
qui interfuerint dco negocio fundet inten=
tionem suam. hec aperte tradit i suma
eiusdem. ti. de fide Instru. §. de amissione
et §. si amissione aut et, notat etiam
d. Azo. qz talis probacio de qua pmo dixi
no relevat probantem licet prosit quantu
ad psumptionez. ut ex hoc possit deferri
iuramentu probanti ut i pandk. l. sicut Iin=
quini in glo. sed si int dicet et. Que aut
dicta sunt omnia intelligas in gtractu
sine scriptis. In gtractibus aut in scriptis
probari amissionem relevat ad solepnitate
triu testiu. quia quod p v. testes vel
ampliores hebat iure probare probabit
p duos p. l. C. de testibus. l. testiu insi. et
hoc idem dicit Azo. i dca suma et dco §.
in v. porro et l. i pecuna in scriptis et
De iure canonico alr. vr statui circa
pdca. probans em Instri amissionem
quod fit p sacramentu eius qui dicat se
amisisse. et probans Instri tenorez et
qz nullu viciu falsitatis ierat relevat
talis probacio, et satis de intencioe sua
docet. ut ex. de puil. c. cu olim in glo. B.
hoc e nota dignu et.

In actoe exempto z v

De iure civili
In actione ex empto et i actoe ex vendito
emptor debet pmo pciu dare et offerre
ut ff. de act. emp. et vendi. l. Jul. §. of=
ferri pciu. habet em venditor rei vendi=
te retencionez si pciu non solvatur aut
offeratur et eo. Si venditor pmo agit
ad pciuz actione ex vendito venditor debet
pmo rem trade vel offerre qz precium
petat. ut ff. e. ti. l. si vendente. habet
em emptor pcij retentione si no tradatur
ei res vendita. Et d. Azo. i suma e. ti.
§. pst hoc aperte tradit. qz i can. ubi neuter
vult alti fidem adhibere pma aut dicit
i pdco can. ubi neuter habet fidem alti
sequestracionez faciendaz p. l. si soluturus
ff. de solut. De iure canonico videtur
qz emptor pus teneatur pciuz dare z nuare
vel offerre qua rem petat. ut ex. de sy=
monia. c. In tantu circa mediu de talis
in glo. B. emptor em pus et. dicit in
pdca glo. i fi. qz in can. ubi neuter het
fidem alti sequestracio e facienda p pul.
l. si soluturus ff. de solut. et ita place=
tini opio approbatur de iure canonico

De ceci excusatione

De iure civili Cecus qui utriusqz oculi
lumen amisit a psonalibus iuribus i corpe
non aut que animo explicantur si affuerit
het excusacionez maxime facturus non
aut a realibus. ut C. qui mor. excus. l. i.
l. x. et facit ad hoc ff. de vacat. mu.
l. ii. §. corporis debilitas. De iure canco
cecus de pdco. quia utriusqz ocularem
amisit utilitatez non solu hre debet
excusacionez i corporalibus sive psonalibus
que explectur et fiunt corpe sed etia a re=
alibus sive pmonialibus. quia de hiis s.
realibus loquitur decretalis. Intelligo
tamen de paupe et egeno p id quod decre=
talis subiungit. Iuliani e nimis collect
affligere eu debuat si eet nititas mi=
serem hoc hes ex. de test. et att. c. licet

De seruitute Iure de iudeis et hereticis

De iure civili dicitur quod seruitus

adinuenta e et introducta de iure gentium
de iure autem ciuili dicitur confirmacione ut Insti
de iure pso. § finitus autem in glo. dicit. vnu
de statutis etc. vt Instit. de iure na. gentium
et ciui. § Ius autem gentium ex bella enim etc.
et ff. de Iusticia et iure l. manumissiones et
ex pena quia iure gentium et ci. etc. nec potest
dici seruitutem esse de iure naturali ut pote cum
iure naturali omnes liberi nascerentur etc. ut dicta
l. manumissiones et dicto § Ius autem Instit.
de iure nali et xxxv. di. diem et de iure
gentium. ut di. i. Ius ciuile et de iure ca=
nonico ut xv. q. ult. cum niste ex de iudeis
c. Ius quorundam. in glo. B. nota finitus
etc. et in. c. ti. c. ad liberandam // de
iure Iudeo ciuili dicitur quod nulli iudeo uel
heretico uel pagano, licet habere xpianum ma=
cipium siue seruum et si habuit seruum penam
capitalem i. exilii penam patitur et man=
cipium capitur in libertatem, nullo dato
precio, ut C. ne xpiana. man. here
uel paga. aut Iude. habeat uel pos. uel
circumcidat. l. vnica et de epis. et cle. l. Iudei
et bonorum proscripcio. ne distincto habeat ma=
cipium venale uel non venale // de iure
canonico si iudeus uel saracenus habeat
mancipium xpianum venale i. quia seruum
emerit mercimen causa vendendi non ut
obsequaret et illud exposuit venale publice
infra tres menses postquam habuit emp=
torem non priuatur omnio. et Iudeus uel
saracenus seruo xpiano dans xii. pesch
bo. mancipia seruus deducitur in libertatem
hoc habes extra de iudeis et sara. c. i. et ult.
// de iure ciuili heretico patre filius orto=
doxus, nec priuatur hereditate paterna sed
adeam admittitur ut C. de hereticis et
manicheis. l. manicheos. et l. cognouimus
multos et in autem ibi signata et idem
est in ueteranis. et est sumpta de corpore
autem. ut cum de ap. cognos. § siquis de
parentibus predictis ortodox. etc. et § ge=
neraliter autem aut liberis catholicis etc. talium.
// de iure canonico filius heretici qui etiam
est ortodoxus priuatur paterna hereditate
et ab ea excluditur nec adeam nullo
casu admittitur et eciam confiscantur
bona hereticorum non distincto habent fi=
lios uel posteros ortodoxos uel non. hec
expresse habes extra de hereticis c. cordi nobis
et c. vergentis in glo. B. hic expresse habes

[margin: ...ressus monasterii omnem ... peccatum abstergat]
// De iure ciuili cauetur quod ingressus
monasterii omnem maculam et omne
peccatum detergit ingratitudinem cum introi=
itu non abstergit uel detergit ut
in autem de mo. l. Bo. et in glo. ordi. dicit.
idest purget. l. de peccato etc. // de iure
canonico aliter statuitur circa ingredi=
entem Ingressus enim monasterii deter=
git ingratitudinem ut extra de apost. c.
ex litterarum in glo. B. ex hoc vero etc. // de
iure ciuili sententia lata per falsos testes

[margin: falsos testes et Instra t.]

uel per falsa Instra tenet ipso iure licet
beneficio restit. in integrum rescindi possit
etiam postquam transiuit in vigorem rei
iudicate, ut C. si ex falsis Instris uel te=
sti. fu. Iud. l. i. et ii. nisi in casu fauore
pupillorum ubi lata sententia contra pupillum
uel adultum per falsos testes uel falsa
Instra uel falsas allegationes circa
tutoris uel curatoris excusationem ipso
iure nulla est ut C. si ex fal. alleg. ex
cusit tutor per totum et vincit. si ex falsis
allegationibus excu. sit tutor // de Iure
canonico lata sententia per falsos testes uel
falsa Instra indistincte non tenet
nulla falsitate detecta, ita quod non est
opus appellatione ut extra de fide Instru.
c. accepimus et in glo. B. ex hoc patet
quod sententia etc. et optime dicit hec decretalis
et de purgatione uulgari c. significa=
tibus in glo. B. sed qualiter hoc esse
pot etc. // De iure ciuili sententia lata
valet, quamuis in ea sit erratum in facto
ut ff. de re Iud. l. Impetratores Anto=
ninus et seuerus. et similiter habere l. cum
putarem. et C. de condit. indeb. l. i. cum
similibus, fallit hoc in errore calculi ex
presso in sententia, quia talis error reddit
sententiam nullam, ut C. de errore cal.
l. vna, Item forte fallit si sententia feratur
uel precedit confessionem in qua erratum
est contra naturam confidende cuius nomine nichil
uel alicui actio uel obligacio queri
non possit uel esse non possit, ut ff.
ad l. acquil. Inde neratius § vltimo
et l. si stipulo. et l. proinde in prin. et de
Iure acquil. confes. et l. fulcinius nomine
et ff. de confes. l. i. et vltima, de iure
canonico lata sententia per errorem probabilem
indistincte errore probato, quantumque sententia
nulla est ipso Iure, hoc probatur multis
decretalibus extra de frigi. et malefi. c.
fraternitatis circa medium, Et in glo. Ber
Sed qualiter hoc esse pot cum multis
aliis casibus // De iure Ciuili ille
cum extremam suam voluntatem in alicuius
arbitrium non heredis talia testamenta
siue fiant inscriptis et solempniter
siue fiant sine scriptis non valent re=
gulariter nisi habeat septem testes rogatos
ut C. de testa. l. hac consultissima, Et
de testamento etiam solempni quin fit
inscriptis loquitur Imperator usque ad
§ per nuncupationes quoque et nuncupatio
et non solempni ut dicto § i. et ff. e.
l. heredes palam § ult. et Insti. e. §
plt., Et hec est regula de septem testibus
in vtroque nec distinguitur quantum ad
hoc relinquitur ad pias causas uel non et
qui exiguntur in testamento octo ut
C. qui te. fa. pos. l. hac consultissima
§ ultimo, Item inter liberos valet
minus solempnis voluntas, et omnia
predicta sunt spalia et spalibus causis

[margin: vtrum si in sententia lata sit erratum in facto ipsa valeat]

[margin: Cum de extraneo ... heditate ... ...natus]

[margin: de extrema voluntate et de non testium illam roborante]

quas diligens indagator reperire poterit
maxime in summa d. azo. de testa. § est aut
regulare quod dictum est etc. // De iure canonico
aliter statuitur cum dum iiii testium adhi-
bendum in testamentis et ultimis volun-
tatibus. Cum tamen in lege mosaica et in
ewangelio scriptum sit quod in ore duorum
vel trium stet omne verbum. Solempnitas
illa legalis improbatur in testamentis et in
ultimis voluntatibus continentibus relicta
ad pias causas. ut duos vel testes tres
adhibuisse sufficiat et valet testamentum
hoc habes expresse extra de testa. c. cum
esses. in glo. B. que dicit sup legatis relict
ecclesiis etc. et c. relatum. De iure
Civili. qui extremam sui voluntatem in alterius
arbitrio non heredis expresse committit
intestatus dicitur. nec valet testamentum
quod nomine heredis non est expressum vel
aliud quod equivaleat quod institutionem reddit
inutilem. ut C. de testa. l. Iubemus. § quod
si non fuit. et ff. de hered. Instit. l. quoties
§ si quis nomen cum multis similibus
Et quia talis institutio dicitur captatoria. ut
C. de testa. mili. l. captorias. et dicit azo
in summa de hered. Instit. § Item demonstratio
vel declaratio heredis etc. // De iure canonico
et eius benignitate valet institutio facta
et commissa expressim in alterius voluntate. nec
is qui facit institutionem licet in ea non
sit nomen heredis expressum. Et ideo ius
talis institutio dicatur captatoria non debet
decedere intestatus. hoc habes expresse extra
de testa. c. cum tibi. in glo. B. lis de benignitate etc.

Cum detrahat filius hereditatem restituere gravatus

// De iure Civili filius gravatus restituere
hereditatem tantum unicam quesitam
retinet quartam. tamen dissensio fuit inter
sapientes ac. no. quod unicam tamen detrahit
ut C. de in off. test. l. paulus. § meminisse in-
fi. et in glo. Ac si trebelianicie vel dic-
de ius naturale etc. ut ff. ad l. fal. l. ratione §
quod vulgo dicitur in tabulis. Cum tamen
enim capit filius ex testo patris vel recipit
aliud de bonis patris computatur et computare
tenetur in debitam iure nature. ut C. de in-
off. te. l. quoniam. Unde si eligat trebel-
lianicam excluditur a debita Iure nature
Ea aut omnia que capit ex testamento com-
putari debet in quarta trebellianica
Substitutus filius qui gravatur restitutione
in quarta debita iure nature sicut in aliis
bonis. et ideo filius eam eligendo capit
eam et dicitur institutus. ut C. de inoffi. test.
l. patentibus. et l. ex tribus omnibus. et
hec fuit opinio Ja. Bal. // De iure canonico
et eius benignitate aliter statuitur in casu
predicto quia filius gravatus hereditatem
restituere non distincto pure vel sub con-
ditione detrahit et detrahere et retinere
potest duas quartas. scilicet debitam iure nature
que est tertia. et quartam debitam Iure
Institutionis. hoc habes expressum extra
de testa. c. Raynutius et in glo. B. retinebit
ergo etc. c. Raynaldus in tex. et glo. Ber.
et ita due quarte etc. // De iure Civili ha-
bes quod heres quod et is cui relinquitur a testatore
admonitus infra annum adimplebit. Si non
adimplevit privatur omni successione et si
lucro si sit extraneus. et si sit filius vel
de hiis quibus debetur debitum bonorum
subsidium. vel aliqua legittima pars ut
patris in bonis liberti. scilicet tertia. hodie si
moriatur sine filio condito testo ut Instit.
de succes. lib. § constitutio usque ad § de hiis
Idem est in extraneo quantum ad lucrum excepto
debito bonorum subsidio. et in debita iure
nature et in portione legittima in qua gra-
vari non potest. ut C. de fideic. l. ult. et
aut ibi signata amplius hec est et scripta
de torpe aut de hered. et fil. § illud quod
ad finem constitutionis // De iure canonico
quod sicut quod erat de iure civili veteri C. de
de fideic. l. ult. non distincto sit filius
vel extraneus qui voluntatem et Iussa te-
statoris maxime ad pias causas admonitus
non adimplet infra annum privatur succes-
sione et omni lucro. ut xi. q. i. c. in nullis
in glo. que incipit. Bernhardus dicit
hoc etc. de testa. c. si heredes. et in glo.
B. § legitur et antiqua etc. Et in hoc
hodie forte preiudicat Ius civile canonico
quia ipsum Ius civile refutando debitum
bonorum subsidium condemnatur iure nature
et equitas ei favet ut in dicta glo. dicit
hic Innoc. etc.

Legatum rei aliene

// De iure Civili si testator
sciens rem alienam tamquam rei commercium
non legavit illam rem alterius legatum
non valet. neque tenetur heres illam rem
redimere et legatario prestare si illam
potest redimere aliter tenetur heres lega-
tario ad eius estimationem ut Instit. de lega.
§ non solum et § quod aut diximus etc.
// De iure canonico si testator rem ali-
enam sive ignoret indistincte non valet
legatum rei aliene nec legatario ex tali le-
gato potest aliquid acquiri. nec heres ei
in aliquo obligatur. ut xxiiii. q. iii. c.
quicumque heres et est expressum extra de testa.
c. filius etc. et in glo. B. de benignitate canonis

Practica quando ex eodem plura insurgunt

// De iure Civili quotiens ex eodem deli-
cto nascuntur et insurgunt plures acti-
ones et concurrunt. una tantum agi debet
et una pena et una condemnatio vel
absolutio sufficit. nisi plus contineat in una
actione quam in alia. ut ff. de act. et obli.
l. qui fuit et plura delicta in mare et
ff. de reg. iur. l. nemo ex hiis. § quoties
etc. ubi vide // De iure canonico est repe-
rire casum ubi ex eodem delicto et facto
pluribus factis et penis quis obligatur
et fit reus et concurrunt ille obligationes
nec una pena una vel unius legis sufficit
nec una alteram impedit. ut puta si ali-
quis violentas manus iniecit in clericum
vel in laycum ex claustro minori vinctus
excommunicatur violando immunitatem ecclesie
ut xvii. q. iiii. omnes et q. iiii. si quis domum

Cum his institutus hereditate

Et ligatus ē maiori excōmicacōe p̄cutiē=
do et violentas manus in clericum iniciendo
extra de sen. exco. c. si vero et hoc apercius
in c. cū p̄ro[illegible] in glo. B. quia violentas ꝛc
ibi eīn qui ex tali delicto incidit in duas ex=
cōmicacōnes quāuis pro vna vel exvna ea
sit absolutus remanet pro alia obligatus
// De iure ciuili si adulteriū cōmittit et
incestus simul cōcurrunt ex eodem facto
pena statuta in altō tantū vendicat locū
nec ex hoc augetur pena ad delictū ut
ff. ad. l. Jul. de adult. l. si adulteriū cū in=
cestu p̄mo R̄o et. §. non minꝰ quātū cū
§. se usque ad. §. in patres aūt. d. azo. in
summa §. mit de incestu qui nō cōmittitur
Et eīn quāuis incestus tamen manus sit
adulterio grauiꝰ ē delictū ut dcō. §. de
iure canonico ē expressum q̄ maritꝰ vxorē
suam de adulterio accusat ut puniatur
et imponatur ei adulterii pena habet enim
maritus necesse inscribere et se ad penam
talionis obligare etiam si ipsam accuset
infra xl dies ut ex de p[illegible]. c. tue fra=
ternitati et in glo. D. olim intra xl dies ꝛc
// De iure ciuili pena stupri cōmissi vi uel
in puerū siue et in dn̄am suam a seruo
est mors ut Instit. de pu. iu. §. Item Jul.
usque ad. §. Item lex. cor. §. sin aūt p̄ vim
raptus. In tutore aūt stuprante pupillam
suam pena ē deportatio et om̄ bonorum
publicatio ut C. si quis eam tuꝰ tu. et
§. de tor. l. vna. et d. azo in summa sua hoc
tradit in ti. de adulteris §. in dnum de stup.
// De iure canoīco distincta ē pena stupri ut
eam quā quis stuprauit si ipse uult et si
uult pater stuprate et si uult stuprata vxo=
rem accipiat vel si eam in vxorem nō
habeat uel non accipit debet ei dare pe=
cuniam iuxta modum dotis qui extima=
bitur s̄m facultates stupratoris et s̄m
dignitatem stuprate et castigabitur et re=
legabitur uel si ē vilis p̄sona verberabitur
hoc hes ex de adult. c. i. et ij. ī textu ꝛ.
glo. // De iure ciuili Crimen raptus vir=
ginū et mulierum cōmittitur etiā ipis
cōsencientibꝰ ꝛ volentibꝰ et cōmittitur
in sponsa p̄pria siue fuerit cognita a viro
siue non ut. C. de rap. virg. l. vnica circa
medium et C. de epis. et cle. l. raptores
et in aūt. de rap. mul. col. ix. et punitur
pena capitali et amissione bonorum nec
cū rapta muliere raptor potest q̄ncumque cō=
sensus intercedat matrimonium cōtrahere
ut p̄dictis Juribus patet et d. azo. in
summa de rap. virg. p̄ totū hoc explicat
// De iure canonico aliter statuitur crimen
enim raptus nisi de nuptiis actum est
aliquid aut ī desponsacōe pot cōmitti
etiam si desponsata sint ignorantibus
Item uel nullam penā sustinere sustinere
debet raptor si eam postea in vxorē accepit
et dissensio p̄ꝰ modū cessat in cōsensum
quod quidem licitū ē ut hes ex. de rap.
virg. in textu et in glo. // De iure ciuili
qui incidit in crimen incōtinentie cōtra naturā
capite punitur ut C. ad. l. Jul. de adult. l.

incestus et adulterium [illegible]erunt

[illegible] vi cōmissi tam ī [illegible]m femina

[illegible] incōtinentie cō naturā

cum vir nubit et in aūt ut mari. nō
luxu. cōtra. nām coll. vj. quasi circa fine
cōstitucōnis // De iure canonico in p̄dcō
delicto aliter statuitur clericus eīn p̄pter hoc
delictū remouetur a clero uel detruditur
in monasterium ad agendam p̄petuo p̄niam
laycus aūt qui in p̄dicto incidit delicto
excōmicacōi subicitur et cetu fidelium
sit penitus alienus hoc hes ex. e. c.
clericus et c. quicumque // De iure ciuili blas=
phemus dei puniri debet ultimo supli=
cio quod iura ciuilia mortem inter=
pretantur ut ff. de penis. l. ultimū sup=
pliciū hoc hes in aūt ut nō luxu. cōtra
nām neque iuretur p̄ capillos ut blas.
deū §. et quia quidem ad hoc coll. vj
// De iure canonico blasphemus a dei et
aliorum sanctorum et p̄cipue scē marie virginis
gloriose arcetur ab ingressu ecclīe septē
diebus dominicis et ī ultimo die stet an
ecclīam cū corigia ad collum et non
habeat pallium neque calciamenta et d[illegible]
quolibet p̄dictorum dierum tres uel duos
uel vnū reficiat pauperem uel si hoc nō
pot cōmutetur ī penam aliam Si aūt
penam renuat facere blasphemus cōdempnatur
pecunialiter et hoc hes ex de maledicis
c. vlt. olim eīn s̄m canones laycus
excōmicabatur et clericus blasphemus de
ponebatur ut xxij q. i. si quis p̄ capillum
// De iure ciuili vult q̄ hereticos expel= — de pena hereticorum
lere debeat et punire Judex secularis ma=
xime laycos ut C. de summa tri. et fi. ca.
l. i. ī fi. uel saltem iudex secularis cum
epō loci debet cognoscere et de crimine etiā
punire maxime laycum ut in aūt
de man. pri. §. si uō. coll. iij. Contra
clericos aūt solus epūs cognoscet et de=
cernet et iudicabit ut in aūt cleri=
cum p̄pos epōs §. si tamen. x. si uō coll.
vj et in glo. circa si articulꝰ fidei ꝛc
// De iure canonico in dcō crimine heresis
etiā cōtra laycum pronunciacōi et officio
spectat ad ecclīasticum Judicem ut pro=
nuncietur hereticus etiam coram seculari
Judice degradetur si ē clericus et reddatur
seculari curie puniendꝰ s̄m legittimas
sanctiones Cum Judex debet talem re=
cipe tam clericum quā laycū ī suū forū
et illum ad mortem cōdempnare ut
hic hes et ex. de heretics c. ad abolendum
§. laycus aūt et in glo. B. layci enim
et. §. p̄st x. dampnati uō ꝛc in p̄nꝰ
et in glo. Z. et ad hoc idem hes ꝛc et
in glo. B. p̄ Judices seculares ꝛc
// De iure ciuili quilibet accusatus et de=
quolibet crimine p̄petue auditur super
crimine ꝛ criminis defensione ut ff. de
requir. re. l. absenti dampnati ī. an=
nexo de. §. ī summa sciendū ē Semper — Sup defensione accusati
aūt veniens infra annum qui ei cedit
a tempore sue anotacōnis bonorum et post
ipsam anotacionem iterum ē anotandus

vt si nesciat de annotatione fiat ei notum
perditiones auditus dico infra annum de bonis
et heredes suos bona eius intrat post annum
uero non ut ff. e. l. ult. et C. e. l. ii. et d.
Azo in summa e. ti. hec et alia parte traditur
// De iure canonico aliud et aliter statu-
itur in crimine heresis quia si quis excommunicatus
sit etiam pro sola suspectione heresis et ei
purgatio fuit indicta in qua si defecerit
et per annum in excommunicatione steterit extunc condigne
quasi factum fecerit punietur velut hereticus
nec post annum super ipso crimine ipsius audietur
confessio hec omnia continentur in c. excommunicamus
e. ti. et in glo. B. videtur quod aliquis etc. excommunicatus

de pena illius qui obrepsit in rescripto

// De iure Ciuili si quis obrepserit iu-
dici et per mendacium rescriptum uel aliud
aliquid impetrauerit non solum caret effectu
uel impetratione uel non solum non valet
primo et punitur impetrans pena temporali
id est pena falsi ut ff. ad l. cor. de fal. l.
si quis obrepserit et d. Azo in summa
Si contra ius uel uti. l. pub. § fi. et l. cor.
// De iure canonico ex tali falso nulla
pena imponitur et nisi dolose hoc factum
sit Impetrator omni commodo litterarum et rescripti
caret hoc habes extra de rescriptis c. super litteris
et de crimine fal. c. licet in glo. Ber. circa
finem iuramentum etc.

utrum falsitas committatur sine dolo

// De iure Ciuili
falsum sine falsitas non committitur nec co-
mitti potest sine dolo ut C. ad l. cor. de
fals. l. nec exemplum et d. Az. in summa e. ti.
§ locum etc. nec potest agi de falso si dolus
interuenerit ut ibi liquet // De iure canonico
dicitur quod falsum siue falsitas bene committitur
sine dolo uel per simplicitatem uel ignorantiam
ut extra de rescriptis c. super litteris distin-
guitur enim ibi inter eos qui per fraudem
uel maliciam impetrant et falsum com-
mittunt et eos qui per simplicitatem
uel ignorantiam et subdistinguitur que
falsitas sit ut ex dicta decretali euidenter
apparet applicando et dicendo illam esse
falsitatem que etiam committitur per simpli-
citatem uel ignorantiam // De iure Ci-

utrum rei incorporalis et inuisibilis furtum committatur

uili furtum non dicitur fieri uel committi in
re incorporali uel inuisibili nec talis res
incorporalis uel inuisibilis furto subtrahi
potest ut plene probatur ex diffinitione
furti ut ff. de furt. l. i. § ult. et d. Az.
in summa de furtis in principio et Instit. de
oblig. que ex delic. nasc. § i. quia cum
in furto sit necessaria contractio id est baiulatio
et similis contractione id est baiulatione non
committatur ut ff. e. l. inficiando et l. si quis
uxori § neque tamen similibus et incorporalia
baiulari non possunt nec tangi ut ff. de
acquir. re. do. l. sicut § incorporalis ad-
ditum est in dicta diffinitione corporali
et mobili per dominum Az. et alios Iurisperitos
// De iure canonico Rei incorporalis et inuisibilis
dicitur fieri furtum et furtiue dicitur subtrahi ut
dicit decretalis in ordine furtiue recepto
ut extra de eo qui fur. ordi. susc. in rub.

et nigro et c. i. maxime // De Iure Ci-
uili secundum Azonem Sacrilegium non committitur
nec committi dicitur nec penam patitur sacri-
legii nisi solummodo qui sacrum de sacro
aufferetur ut ff. ad l. Iul. pec. l. diuus
seuerus i. l. et se. in prin. et de penis l.
aut facta § locum et d. Azo in summa de
cri. sacrilegii § est autem // De iure canonico
Sacrilegium est et pena canonica punitur
siue sacrum de sacro aufferatur siue non
sacrum de sacro siue sacrum de non sacro
aufferatur ut xvii. q. iiii. c. nulli liceat
et c. predia et c. qui abstulit et extra de
foro compe. c. conquestus et c. cum sit generale
et de uerbo sig. c. cum pene et de reg. iur.
c. que multotiens etc. // De iure Ciuili

utrum fur occidatur

furem nocturnum nocturnum ita deum
possum occidere si se defendat telo uel si
fugiendo res meas exportet dummodo cla-
mare non faciam aliter quam pro defensi-
one persone mee et rerum mearum hoc michi
licite competit ut ff. ad l. aquil. ita uulneratus
et d. Az. in summa ad l. cor. de sic. § idem
accidit ad tuitionem rerum mearum
// De iure canonico ad Iudicandum furem tenetur
quilibet sciens et qui scit furem et non
indicet querenti reus est furti ut extra de
furt. c. qui furem et in glo. B. et ita habes

utrum capi debeat

// De iure ciuili delinquentes qui ad ecclesiam
confugiunt si tamen alibi quam in ecclesia de-
linquerunt non debent de ecclesia extrahi
si sit liber christianus non tamen aut hereticus uel
paganus et inter alia priuilegia habet
ecclesia hoc precipuum Ab hac regula excipi-
untur certi casus scilicet quatuor videlicet homi-
cide adulteri virginum raptores et qui
tributa soluunt et detrahunt ut C. de
his qui ad eccl. confug. l. fidei et in glo. ced.
dicitur preter homicidas etc. et in auth. de
man. prin. § quod si delinquentes coll. iii.
Item eos confundit nec adiuuat uel de-
fendit homo enim uel denominatio qualitu-
cumque sit bona malum non excusat sed potius
aggrauat et accusat ut extra de symo. c.
ea que in glo. B. similis variatio etc. // De
iure canonico delinquens qui ad ecclesiam con-
fugit si tamen alibi delinquat non est
inde abstrahendus si sit liber non hereticus
non paganus qui fidem dissimulant ortodoxam
non veram de aliquo aut pagano qui
non dissimulat fidem uerum quod possit abstra-
hi in casibus premissis adicta ecclesia forma-
tis ut supra proximo Excipiuntur soli tres
casus videlicet latro publicus et nocturnus
populator agrorum hos duos casus habes
de Immunitate eccl. c. inter alia in glo.
B. quia ibi per insidias uel Item qui ea spe

utrum Inimicus ab accusatione arceatur

// De iure ciuili inimici non arcentur ab
accusationibus ut edictum de his qui accus.
non poss. sit prohibitorium ut ff. de his qui
accus. non poss. aperte dicit quia licitum
est argumentari de iure et extra summe inter-
pretationem ut ff. si cer. pet. l. i. et pro-
batur quod sit prohibitorium edictum de his

qui accus. nō pos. in p̄n. Jmo q plus
ē al' accusare prohibetur ut qz infamis
ut puta dampnatꝰ publico iudicio ꝓpter
suam vel suorū Iniuriā. nec ꝓpter mi-
serandam mortez ꝓpinquoꝝ et filioꝝ auc-
toritatem ꝑmittunt͛ et illi quos accusat
inimici sunt et ad mortem se odiunt accu-
sator et accusatus et sic capitales sunt
inimici ut ff de accusat. l. Is qui Iudicio
ut quid inbrauas occupat. Non solum
arcentur inimici ab accusatōnibꝰ sꝫ cogunt͛
qz quedam causativa necitas imponitur
ꝑdictis vendicare necem defuncti et ac-
cusare interfectores et plegem et ꝑse-
natꝰ ↄsult. et ꝑ claudianū ut ff de sena.
ↄsul. clau. quoꝝ testamēta nō aperi.
l. siquis in grauiu §. tm̄ cetesto et l. nūo
heredes ꝑmo ꝑ^o ꝑniant͛ enī hēditatibꝰ
eis delatis tam sui quā extranei nisi vel
cū causant͛ defuncti mortē accusando
interfectores lex cornelia loquit͛ i quoꝝ
testamēto et ab intestato venientibꝰ sup̄
dicta loquintur i suis quoꝝ illi quos ac-
cusare necce hn̄t inimici sunt capitales
et quia ad mortē se odiūt et qz criminalez
accusatōnez uult lex talem instituere.
Ex quo probatur et sequit͛ eū eē capita-
lem inimicum. ut i aut. de ↄs. §. si uero
sint ita quis dicat odiosum i glo. ac.
ord. ꝓpter qd ē inimicus ꝛc. Et facit optiē
ad ꝑdicta. C. de ꝑdi. iper. of. l. i. qui ar-
uitus non arcetur. multo mgꝰ hactenꝰ
i amico. De iure canonico aperte inimicꝰ
indistincte ab accusatōne repellit͛ et
cohabitans inimico. ut ex. de accus. c. i.
et in glo. B. legittimꝰ ꝛc. et in glo. ibi
noticia q layci ꝛc. quasi circa mediū glo.
et. c. cū oporteat in glo. B. ibi vnde ex
pellendi ꝛc. ꝫ sꝫ nūquid i crimōso ꝛ patet
hic q inimici ꝛc. De iure Ciuili ad accu-
sandū vel denūciandū aliquē de publꝰꝯ
vel populari crimē ciuilꝫ regulariter ad-
mittitur quāuis ꝑmittant͛ certe ꝑsone
ↄcurrentes ad accusatōꝫ cū aliis ut ff. de
accus. l. cū plures existunt et de popular'
actōne. l. si plures insimul. nec distin-
guunt͛. Sunt accusatores de eadem ꝑrochiā
cū accusato vel non. vel sint hii qui
accusant͛ clici vel layci. De iure can
statuit͛ regulariter q ad crimīs alicuiꝰ
accusatōnez ꝓponendaꝫ ecclīasticā laycꝰ
aliquis non admittit͛ nisi suā vel
suoꝝ prosequat͛ iniuriaꝫ. Nec distin-
guunt͛ sit publicū crimen vel ꝑuatum
hoc hēs ex de accus. c. illa ꝯpositoriꝫ
et in glo. B. nota q layci ad accusatōez ꝛc.
Item accusandū vel denūciandūꝫ
aliquē cū sua non interfsit non pot
laycus de aliena ꝑrochiā impetrare
ut hoc sibi liceat nec admittendus
ē ad accusatōnez hoc hēs ex de accus.
c. qualiter ii. i fi. i. glo. De iure Ciuili
certi sunt casus in quibus crimīa potest
Iudex ex suo officio inquirere qui enu-
merantur ff. ad l. Iul. de adult. l. i. §.

si publica Indictio. in glo. ord. ac. curs. in
ꝯpale sit ꝛc et in summa. d. azo. q accus.
pos. In talibus tm̄ ꝛc usqꝫ ad §. Cuius pos-
sit accusare ꝛc ↄtra regulam que ē ut
nullus sine accusatore puniri debeat ut
ff. de mu. et hon. l. Rescripto. §. siquis
accusatore. nec iure ciuili q in illis ca-
sibus procedi pot ꝑ Inquisitōz necce sit
et clamorem fame ꝑcedē inquisitōnez
ad hoc ut valeat inquisitio. Et si volu-
isset hoc utiqꝫ dixisset et statuisset ut
C. de caduc. toll. l. vnica. §. sin autem
De iure canonico illud qd ē spale de
iure ciuili ut ꝑ Inqsitōꝫ possit in certis
casibꝰ procedi ut supradictū ē. Reglāre
ē de iure canonico. vt. s. de quoꝫ crimine
regulariter possit inquiri. dū modo de
fama inquisitōm ꝑcedat al' nō pot
inquiri. nec valet inquisitō nisi ꝑdcā
inquisitio ex mero procedēt officio. ut
ex. de accus. c. qualr ii. in glo. B. audiuimꝰ
De iure Ciuili ad denūciatōꝫ criminis
alicuiꝰ non ē necia caritatiue admoni-
tōnis processio ut dicat͛ denūciatio
nec lex loquit͛, q q ad denūciatōez necce
habeatur ꝑcedē deceat ut C. de accus.
l. i. Ea quidem que ꝑ officiū ꝑsidibus
nūciat͛ et nulla Iuris Ciuilis parte ca-
uent͛. dictū ē ꝫ ꝑx̄ ↄrietate. q si lex
hoc voluisset vtiqꝫ dixisset et statuisset
nec prohibetur aliquis ad denūciatōm
ꝑter admonitōꝫ q^a admittit͛. De iure
can. s^o. Sm̄ evangelicā veritatez. dū de cri-
mine i modū denūciatōis agit͛. quia
hec denūciatio regulariter ad correctōz
ꝓponitur et intercedit semꝑ debet pre-
cedē caritatiua monicio ex de accus. c.
ii. et in glo. B. qui enī nō admonuit ꝛc
et. ii. q. i. si peccauit et ex de Iud. c. nouit
et de symo. c. lꝫ heli. circa ꝑncipiū. De iure
Ciuili ex inquisitōne sicut ex accusatōne
procedit͛ ad pene ipositōz. sꝫ ē ꝯruptū repi
re in casibus illis in quibꝰ sine accusatore
et inqsitōne pot. quos habes ꝫ. Clex. ↄtra
etate. Si crimen ꝑ duos vel tres testes ꝑ-
baret͛. qui dicēnt crimeꝫ de quo inqritur
eis videntibꝰ eē ↄmissūꝫ. Et satis potest
probari ꝑ l. C. de accus. Ea quidez in glo.
ord. accus. sup vbo ꝓpendi et ibi nō que
incipit. i. ꝓuinderi et audita puniri
et ibi non ꝑ accusatōnez procedat͛ sꝫ ꝑ
Inqsitōnez potius. Item dicit lex q ille q
nis ecclie adulteri vel homicidii vel crimīs
cuiꝰ ē. aut sua ↄfessiō. aut testibꝰ ut
vix negare sufficiat secuere sua profe-
renda ē inuenit. Nec distinguit si fiat
ꝑ accusatōnez aut non. C. de penis. l.
qui sinām laturꝰ ē. et ff de offi. ꝑsid.
l. preses prouincie. De iure canonico ex
Inquisitōm regulariter nō proceditur
ↄtra aliquē ad pene impositōnez etiā si
duo vel plures iurati affirment crimeꝫ
eis videntibus ↄmisisse ut ex de accus.
c. inquisitōnis §. tercie et §. hoc ui-
demus nisi in tribus casibus. s. symonia

admittat͛ ad accusādū

officio inquirere possit
crimina ꝛc.

Vtrū caritatiua amo-
nicio ꝑcedē debeat

Vtrū ex inqsitōe ꝑcedat͛
ad pene impositionem

Primo suadii ut contrarietates iuris canonici et Iuris Civilis

et homicidio ut in dicto c. Inquisitionis
§ 1 et in alio casu s. ut denunciatio preset
inquisitionem inceptam et in illo non est necessaria
caritativa monicio cum pena prosequatur
non correctionem hoc habes extra de accus. c. qua-
liter et ii in glo. B. videamus ergo In 3 et
cum proceditur ad denunciationem aliquis etc.
Expositis supra contrarietatibus inter Ius
Canonicum et Civile cuius nomine explicemus
alia per nos pollicita ut discernamus quid
in ipsis contrarietatibus et diversitatibus optineat
et de Iure canonico et Civili et ubi et
circa que ius canonicum Iuri Civili preiudicet
in eis et quando et ubi et circa que neutrum Ius
alteri preiudicet immo in dictis contrarietatibus
et diversitatibus si cuilibet sua committantur
Et quia veritas magis occulata fide singu-
aris hominis quam paucos ut Instit. de grad.
cog. § ult. disposui distinctionis subia-
cende membra partiri per divisionis arborem
sive vitem Nam et vites continentur ar-
borum appellatione ff. de arb. cod. l. 1 §
arboris appellatione et ff. de arbo. furt.
c. l. 1 quamvis vero d. azo in summa C. de
sac. sanc. eccl. l. privilegia et in glo. quod
etiam precumbendum quod lex succumbit canoni
non enim contraria ita indefinite loquendo
et indistincte non tamen hoc perpetuo
et universaliter verum ut infra patebit.
Contrarietates et diversitates inter Ius
canonicum et civile. Aut incidunt
extra iudicia aut in iudicio. Aut circa
spiritualia et spiritualibus annexa et de iure
aut circa temporalia. Aut in foro canonico
aut in foro Civili. Aut est causa civilis
et pecuniaria aut criminalis. Aut circa
spiritualia et spiritualibus annexa aut circa
temporalia. Aut continet mortem vel
membri mutilationem. Aut est cognitio
spiritualis cause aut executio. Aut non
continet predictum sed aliam minorem penam
Aut subest locus domino pape quo ad
utramque iurisdictionem temporalem et spiritualem
Aut quo ad spiritualem tantum.
His igitur premissis et sparsis colligamus
racemos maturos quos arbor seu vitis
iam deportat in contrarietatibus et diversitatibus
que reperiuntur inter Ius canonicum et
Civile extra iudicia circa spiritualia et
spiritualibus annexa et circa divina in totum
servandum est Ius canonicum quia illud spiritua-
libus preest et divinis ministrat ut extra de
maio. et obe. c. solite et in aut. quomodo opor.
epis et cleri ad produ. circa principium
constitutionis coll. 1 unde nec papa de tem-
poralibus se intromittit ut extra de Iud.
c. novit cum multis similibus et in pall.
aut. et glo. ord. circa fi. Apparet ergo
quod nec papa etc. Multominus inferiores
ff. de senat. l. qui indignus Item prohibi-
tum est laycis attingere sacra vel ... de
sancta secunda et leges humane decer-
nunt rem litigiosam et sacram non
posse in bonis hominum censeri ff. de re.

divis. l. in tantum § res sacre. Et quod sol
dicatum est deo in humano iure esse desinit
et numquam redit ad humanos usus. Et numquam
servitutem potest recipere ut ff. co. prdio. l.
cum quam rusti. tamen. Et magna est ...
que pro religione facit ff. de relig. et sup.
fu. l. sunt persone in fi. et econtrario clerici pro-
hibentur se immiscere secularibus negotiis ut
extra ne cle. vel mo. per totum in rubro et nigro.
Circa temporalia autem extra iudicia si repe-
riantur contrarietates et diversitates inter Ius
Canonicum et Civile. Neutrum alteri preiudicat
vel preiudicare debet eo quod potestas et iuris-
dictio spiritualium segregata est a iurisdictione
et potestate temporalium unum divinis ministrat alterum
humanis preside. ut supra plene probatum est
Et quod iustum est sua unicuique committere ut
C. de Iude. et heti. et nemo ex tunc religiosus
et clerici arcentur a secularibus negotiis. Se-
culares a divinis ut supra dixi. Si autem in
Iudiciis et circa iudicia contingat diversitas
vel contrarietas inter ius canonicum et Civile
in foro canonico in causa pecuniaria et Civili
vel etiam in criminali citra mortem vel membri
detruncationem in quibus et cognicio et pro-
nunciatio spectat ad iudicem ecclesiasticum vel
in foro etiam civili quando locus fori etiam
subest domino pape vel alteri prelato quo
ad utramque iurisdictionem spiritualem et temporalem
incunctanter iura canonica sunt servanda
Consuetudo enim et lex fori et municipii
in quo exercetur iurisdictio voluntaria vel
contentiosa non refert servanda est ut C. de
emancip. lib. l. 1 et in glo. ord. circa fi. 1.
magistratibus municipalibus et ff. de testi.
l. testium fides § ultimo cum multis similibus
Fallit hoc ut dixi ubi iudici ecclesiastico
non competit cognicio criminis in morte vel
membri detruncatione. Ubi et quando executionem sive
per eum late demandat et committit iudici seculari
quia translato sacerdocio necesse est legis translationem
fieri extra de consti. c. translato. hoc dixerunt enim
gelistae in commemoratione dominice passionis.
Accipite eum vos et secundum legem vestram iudicate
eum. hoc dicit decretalis de hereticis Condempna-
tus per iudicem ecclesiasticum de heresi et traditus
curie seculari puniendus secundum leges sanctiones
ut extra de hereticis c. ad abolendam § lay-
cus autem et § condempnati vero et de ribo-
lig. c. super quibusdam in principio. Ex
quibus evidenter colligitur quod Iudex secundum
legem fori et legem municipii legem
et consuetudinem que vicem legis optinet
servare debet et legem Iudicis sortiuntur
litigantes etiam si sint alterius fori
ut satis supra probatum est. Si autem
causa criminalis contineat mortem vel membri
detruncationem tunc regulariter nec pro-
nunciabit in ea Iudex ecclesiasticus extra
ne cle. vel mo. c. sententiam et c. clericis
nemo militans deo se implicat secularibus
negotiis ut extra e. ti. c. 1 in fi. et c. fi. Nec
procuratores. Sed prelatus habens temporalem
iurisdictionem tales causas Iudicibus secularibus
delegat ut extra de rapto. c. in archiepiscopatu
et in glo. B. cum sit dele. Si vero habens

Jurisdiccionem temporalem. Et per consequens respectu iudicis et cause non servabitur ius canonicum sed civile. In foro autem civili qui non subsit domino pape vel alii prelato quo ad temporalia sive causa sit civilis sive criminalis, dummodo non spiritualis vel annexa spiritualibus vel crimen canonicum non sit, servetur ius civile et non canonicum. Et generalem trado regulam ubicumque in causis criminalibus vel civilibus cognicio et pronunciacio et execucio spectat ad iudicem ecclesiasticum inter aliquos clericos et laycos vel laycos et clericos tamen in cognoscendo quam pronunciando et exequendo servabitur ius canonicum similiter tractatum. Si autem eis non competat vel cognicio vel pronunciacio vel execucio sed iudici seculari qui non subsit domino pape vel alii prelato quo ad temporalem iurisdiccionem, tunc non ius canonicum sed civile per iudicem civilem tantum servari debet ut satis supra patet. Liquet et predicta locum habent in causis etiam criminalibus et civilibus sive litigantes subsint iudici et quo ad temporalia et quo ad spiritualia sive quo ad temporalia tantum, sive agatur causa in foro canonico sive in foro civili et sit causa spiritualis mera vel spirituali annexa aut civilis circa temporalia tamen vertitur. Unde semper prospici debet iudicis partes utrum scilicet competat sibi cognicio pronunciacio et execucio utrum eciam ei competat iudicare secundum decretales seu canones vel secundum leges et utrum ibi et circa illa illud ius secundum quod competit iudicare alteri preiudicet salvis excepcionibus supra specialiter expressis. Spiritualibus enim causis vel illis annexis civilibus vel criminalibus nunquam competit regulariter cognicio iudici seculari principali vel mandanti ut plene notavi et probavi supra in Extra. Contrarietate p. t. de ord. cog. tuam et in prima glo. B. et in glo. ut ita patet et Extra qui filii sint leg. c. lator in glo. Ber. super ver. Extra. Item trado generaliter quod ubicumque lex civilis vel municipalis qualiscumque scripta vel iurata contradicit privilegio pape vel libertati ecclesiastice in aliquo derogat, succumbit legi canonum et hic est intellectus glo. B. et aliorum super lege privilegia. Hec dicat autentica statuimus signata super dicta lege. Hoc dictum dicte glo. allegate probatur per multas decretales Extra de immu. ecc. c. noverimus et c. adversus et de sen. exco. c. noverit et c. gravem cum multis similibus. Predicte autem divisiones membra quam brevius et quam clarius potui recolegi. Sed quia divine quidem res perfectissime sunt, humana vero condicio in infinitum semper decurrit ideo non perfectum sed fragile. Si quid in hoc opusculo imperfecte vel minus plene tetigi in illis me humana natura excusat. Omnia omnium habere memoriam et nullo peccato peccare divinitatis magisque humanitatis existit ut C. de veteri iur. enucl. l. ii. § si quis autem et § si quid quia divine

Me autem et hoc opusculum humiliter subicio correccioni et supplecioni cuiuslibet sapientis qui meliora prospexerit et specialiter sociorum meorum honorabilium domini Bartholomei de Aglotiste Mantuani et domini Rolandi de Alprada de Regio et domini Spinelli de Florencia multo sapienciorum me egregiorum professorum iuris civilis philozophia lumine accendit et eum illuminando lumen si ipsi paruerit quia hoc certe nulla iuris civilis opposita depellit Pharaonem qui legis non habebat noticiam quominus alios servituti subiceret, ecclesias tamen et possessiones ecclesiasticas in sua libertate dimisit ut dicit Pal. c. noverimus Extra de immu. ecc. Quomodo ergo xpiani qui legis habent noticiam et qui subsunt domino pape et ecclesie quo ad spiritualia saltem ecclesiastica privilegia non servabunt. In quantum consideravi quod legitur in divina scriptura Refulsit sol in clipeos aureos et in doctorem egregium et mentes subtiles et ardue nature iuris civilis resplenduerunt ab eo propter splendoris repercussionem id est fidelem doctrinam quam auditoribus affectuose exhibet. Cui ut breviter loquar sureptus fuisset Iustiniani temporibus quibus iuris civilis traditus et volumen in statura compilacio et digestio facta sunt censissent lego Jo. Leoneus Phocas Teofil. vel etiam Doronius. Deinde correccioni nobilis et laudabilis advocacionis ne ratione tamen vicium quod per hoc cenciunt. Considero enim quod opusculum hoc ratione approbate firmitatis stabilitatem assequitur. Si inter nobiles tot approbatasque personas intuemente principis gloriam et doctoris egregii corrigetur vel approbabitur ut C. de testa. l. omnium testatorum. Ad hoc autem innitet quelibet sapientem iustiniane laudis pollicitacio quoniam qui non subtiliter factum emendat laudabilior est eo quod prius advenit ut C. de veteri iur. enucl. l. i. § sed neque ex multitudine. Caveat tamen quisque et advertat diligenter quoniam non in veritatis et fidei azimis azimus sed in fermento malicie vel alicuius livore et invidie velet in initu peracionem et detraccionem huius opusculi corrupte vel temere presiliet et expugnabilis defensionis clipeum quem parum qui adeo maxillas talium accusancium astringit et dentes conterit ut morsus eorum non timeant. Nichil enim in hoc ope affirmavi quod non probaverim legibus aut decretis aut epistolis decretalibus aut glossis ordinariis sapientum et scriptis predictorum et omnibus approbatis. Hinc in opusculo temporis quod finem est completum subicio exemplo meus consulit vulp. ff. de ad treb. l. i. Extra hoc feci et complevi. Gracias ago divine potencie quod circa predictam operis consummacionem gracie sue favoribus aperuit labia oris mei sensum et intellectum meum in bevillem et aridum irrigavit et mentem meam in sopnum oblivionis labem excitavit. Non michi sed sue gracie dictum opus attribuo iuxta psalmistam Non nobis domine non nobis sed nomini tuo da gloriam. Deo gracias Amen.

h Enricus septimus diuina
fauente gratia Romanorum
imperator et semper augustus
Ad reprimendum multorum
facinora qui ruptis totius
debite fidelitatis habenis aduersus
Romanum imperium in cuius tranquillitate
tocius orbis regularitas conquiescit hostili animo
animati conantur nedum humana verum
etiam diuina precepta quibus iubetur quod
omnis anima Romanorum principi subiecta
sceleratissimis factionibus et assiduis
rebellionibus de medio ... eorum absen-
cia in detestando lese maiestatis crimen
vel processus et sententia retardetur et tanti
sceleris nephanda temeritas remaneat
impunita hac edictali deo propicio perpetuo va-
litura lege Sancimus ut in quibuscumque
lese maiestatis crimine et maxime ubi
contra Romanorum Imperatores uel re-
ges aliquid quod dictum crimen tangat
asseratur commissum possit procedi per
accusaciones inquisitiones seu denuncia-
tiones summarie et de plano et sine
strepitu et figura iudicij prout illi
qui iurisdictioni preest videbitur expe-
dire Addendo ut si qua comunitas corpus
uel collegium uel alia quecumque persona
cuiuscumque status dignitatis uel condic-
ionis existat super dicto crimine per citacionem
uel plures seu eciam per edictum publice
propositum citata uel citatum non comparuerit
in iudicio personaliter uel legitime comparere
contumaciter uel ipsum proinde ac si presen-
cialiter omnibus interesset et foret lis
legittime contestata tam ad recepcionem
testium et eorum publicacionem et sequencia
quam ad diffinitiuam sententiam et eius execu-
cionem procedatur legibus et consuetu-
dinibus non obstantibus quibuscumque
hanc autem nostram generalem legem ex-
tendi iubemus ad preterita et futura
quam committi abs- altius temporis competencie
tu ... sinum integrum vigorem debet
(tinimus) obtinere

I Idem ad perpetuam rei memoriam
Quoniam nuper est ad auditum
nostrum deductum quod inter nonnullas
fideles subditos nostros provincie
lombardie aliorumque locorum ytalye
disceptationes et dubia sepius oriuntur
an infidelis et rebellis imperij
quisque reputari debeat nisi prius nostre
maiestatis sententia condempnatus appareat
Nos attendentes quod acta prava
malorum pocius quam verba hominum ipsos
faciunt pena condignos et eo ipso quod
quis peccat pena multum et plus
differtur punicio tanto amplius
culpa crescit et gentibus in exemplum
perniciosius transit Tenore presencium
declaramus decernimus et pronunciamus
quod illi omnes et singuli sint infideles
rebelles nostri Imperij qui quocumque
publice uel occulte contra nostrum honorem
fidelitatis rebellionis opera faciunt
et in nostrum et Imperij prosperitate aliquid
machinantur Contra nos sine officia-
ciales nostros in hiis que ad commissum eis
officium pertinent rebellando Nulli
omnino ergo hominum liceat hanc paginam
nostre declaracionis et pronunciacionis
infringere uel ausu temerario contra ire
Si quis autem hoc attemptare pre-
sumpserit indignacionem nostram et penam
mille librarum nostre Camere applicandarum
se nouerit incursurum Datum Pisis nonas
aprilis regni nostri anno quinto Imperij uero primo
9 vi lese maiestatis procedat tunc
et ista rubrica est materialiter posita
causa comodioris ablacionis
Et aduertendum est quod liber materie
diuisus est in x coll. postea supueniet
liber feudorum que x coll. vocamus
postea supuenerunt iste constituciones quas
xi coll. appello ipsasque glosare volui
ego bar. de Saxoferrato Ciuis perusinus ut
multa utilia que in eis sunt omnibus
innotescant Et enim ad laudem diue
recordacionis domini henrici Imperatoris
auctoris ipsarum constitucionum Illustri-
ssimi domini nostri karoli quarti Romanorum
Imperatoris nunc regnantis cui debito
fidelitatis astringor quia me suorum
consiliariorum et domesticorum numero aggre-
gauit et me meosque posteros quos
legum doctores esse contingerit legittima-
cionis et concessionis venie etatis
alijsque priuilegijs et gratijs decorauit
Summo in primis igitur dei omnipotentis et ad
laudem et reuerenciam domini nostri ipsius pre-
fati sumque (anime) et ad Studencium uti-
litatem eas glosaui ordine in (scriptis)
supponens quantum per me dicetur determi-
nacioni cuiuslibet veritatem melius me
intuentis Et quia textus breuis
nullus me de longitudine glose in-
cusset Sunt enim ibi multe sciencie
ex quibus hec collectio multum vtilis ostendetur
Ad reprimendum primo po-
nit causam legis condende secundo
statutum generale in ordine
in crimine lese maiestatis
tercio statutum generale in
modo procedendi contra contumaces
iiii° ponit clausulam derogatoriam v° de-
clarat ad quos causas extendatur vi°
a quo tempore sumant vigorem multorum
sed tamen multis cessantibus a lege arbitrio
iudici concedatur arbitrium ut possit
penas augere ut ff. de penis l. aut

facta § si et no ff de his q no mā-
nia · l · quid ergo · § pena grauior hͤ
casu het lex ritria non vz § antiqua
Jura debeant arbitrz ĩponēdo penā
maiorem malefitio liquidato · h · de
nouo statuit ɔ̃tra modū liquidandi
dans ptatem nec hoc · s · multitudo
deliquentiū ẽ causa finalis legis ut ia dicā
ruptis · determinat ubi conat q̃ e i
nec resoluit i gdict · q̄ determinat vbū
pntis uel pñti temporis / secus si eet
vbum futuri uel respicet futurum
temp9 · ut · l · atestatore · ff · de gdict ·
et demo · et de usuris · l · cum tis quod
tractaui ff · de dic · et demo · l · i · totius
fidelitatis · que de se debet proximo · s ·
non offendere eū nec ei insidiari
vt · l · ut vim · ff · de Justi · et Jur · no
aut tenet eum defendē ut no ff de
re · iur · l · culpa caret · Alia ẽ fide
litas que debet pri · quia debet pu
indicare que cognoscat g eu · ut · ff ·
ad · l · pop · de pari · l · i · i fi · et · l · se · debz
eni sibi reuerentiaz ut i tu9 de obsequis
non aut repio q̄ quis teneat defen-
dere facto · s · opponendo se · uel simili
modo · Tertia fidelitas maior ẽ qua
quis tenet dño suo · tm tenet no
offendē § indicare vbo et defendere
facto · ut x · coll · defen · g · lib · etc · t ·
Jsta debent pricipi · s · non offendere
et si sciunt indicare · c p9 q̄ gsen tn
tenet · ut · C · ad · l · Jul · maie · l · si quis
i fi · tenet etiaz eu defendē ut · ff · de
re · milli · l · omē delictuz · § · fi · vero
go dz totius · quia tota fidelitas debet
pricipi · Est eni deus i tris ut · l · Ju
bemus nullum nauem · C · de sacro · sac
etc · Et de eo scriptum ẽ dilige deum
tuuz ex toto corde tuo · et ex tota mēte
tua et ex omnibus viribus tuis ·
habenis · Sicut enī p habenas eq9
recte ducit ita p fidelitatē fideli a
dno ducit · que fidelitas duas hͤ
habenas · s · i no faciendo et faciēdo
ut modo dixi · Jn tranquillitate
hoc patet · quia cu Jmpiu stetit i
statu et tranquillitate tot9 mundus
fuit i pace ut tempē octauiani augu-
sti · Et cu impiuz cepit ee prostratū
insurrexit dura tyrannides et hoc
fuit huius opusculi causa · totus orbis
Contra quia magna pars mudi no
obedit pricipi · so · istud de facto · § de
Jur · secus · Simile habemus daniel ·
ijo c · vbi de nabuchonadosor · q̄ tunc
erat vniuersalis Jmpr · sic etiā tu rex
reguz et deus celi regnu fortitudiēz
z gloriaz et Jmpiu dedit tibi et oia i
quibus habitat filij hoim et bestie z
agri et volucres celi dedit et manu
tua z in tuē tua vniuersa gstituit z

quod ẽ intelligendū de iure · nam de
facto non obedierūt omnia sibi ut
legit in Cronicis · et i dect · t · ij · de ·p
glo · Jtem g · quia in tris ecclie non
habet ullam iurisdictiones · ut de pasto-
ralis · extra de re · iudicata · So · ecclia hͤ
ex donatone pricipis · etiaz eius qui gdi-
dit hanc · l · ut i c · i · xo de Jur · Jur · i cle
vn ipe priceps hab · vz · ut · l · i · § · oia n
ticulare dniuz non sit suu tamen vez ẽ
quia hic dicit dns mudi vniuersalis lz
singulares sint dni suoz pdioz vn
a possessore ipe posset venditare p mudū
ut · l · bene a zenone · C · de quadri pscrip ·
et ff · ad · l · rodiam · de iac · l · de precatio
nec ẽ opus q̄ dicam q̄ oia sint sua
quo ad protectiōm ẽt ut no in gstit ·
ff · i pn · quia vtn ẽ omnia sint ipius
s · vniuersali · vel tertio ītendo opi ste
ecclie · primo fuit Jmpiuz orientale babi-
lonie · zo fuit Jmpiuz psaz z medoz z
tertiuz fuit Jmpiuz grecoz · quartum
fuit Jmpiuz Romanoz · ultimo adue-
niente xpo istud impiu Romanu incē-
pit ee xpi Jmpiuz · et io apud papaz
x vicariuz ẽ vterqz gladius · s · spualis
et temporalis · xpus eni ẽ lapis abscissus
sine manibz cui9 regnuz non dissipabi-
de quo expresse prophetauit daniel · i decr ·
t · ij · vbi hec omnia Jmpia destribuit
expresse dic ergo · q̄ ante xpm Jmperiū
Romanū dependebat a solo deo · et Jmpa-
tor recte dicebatur q̄ dns mudi ẽ et
q̄ omnia alia eius sunt · post xpm vo
impiū ẽ apud xpm z eius vicariū
et p papam transfert in pricipem selarez
ut xc · de elec · c · venerabilez · vn si dica9
q̄ omnia sunt Jmpis romani qd nūc ẽ
xpi verū ẽ · Si vo referimus nos ad p-
sona Jmpatoris secularis non ppie
dz q̄ omnia sunt sua · uel sub sua iur-
dictione · q̄ non terre ecclie · illas eni
sibi reseruat papa · i quo pricipaliter ẽ
omne imperiuz · Jnhat ergo gstituētẽ
Jmpator se retulit ad imperium uel si
retulit se ad psonaz suam locutus ẽ
tante · non · n · dic q̄ totius orbis iuri-
dicio sua sit · Sz q̄ tot9 orbis regalitas
sit regnis sit · Nam eni tras ecclie
hͤ ipe certo modo regulare · s · defendēdo
eas et obseruando i deuotōe ecclie · ut
ntrauit · ut de · v · de Jur · iur · het pro-
mit hystoria dico · qm opus pse requirit
q̄ dico q̄ sit credo tenē ecclliam · sic
credo impatorem sentire · si male hoc
uel aliud intelligerem sum paratus corrigē
hostili animo · i · aio nil debentis ſinceī
et reuerentie § m vg subiecta · ad roā-
nas pm · c · § ibi no de Romanorum

An Jmpator habet iurisdictiōm i tris ecclie

ipsa fidelitate erga os inferiores

nūc arguit p ecclia

gladii

gclusio

principi sed prelatibus sublimioribus sed istud
intelligendum est sub quo xpus nasci vo-
luit et crucifigi et hoc imperium etiam plur
factionibus et conspirationibus in mala parte
ut no. in l. iii ff. de publi. et facit
C. ad l. Juli. maie. l. quisquis in principio
rebellionibus quid sit dicetur infra.
Ne exeorum hucusque posuit causam impulsi-
vam et unam causam finales seu rationes
l. concedende inicium ponit alias hoc modo
primo narrat quod tempore l. facte multi
conabantur contra imperatorem et hec
fuit causa impulsiva non finalis quod
patet quia cum l. ista sit universalis et perpe-
tua tam et futura facta respiciat illa
facta preterita non sunt eius causa finalis
tendit enim ad alium finem sic ff. de postu.
l. i. § sexum et in aut. de nd. alie.
in principio et in omnibus l. latis ad singula-
res personas que tamen ultra intelliguntur
ut in prima constit. C. et ff. de legibus
et iur. non in singulis primo si ista causa
cessaret quia non essent multi sed
pauci sic delinquentes non cessaret
l. ut dicto § secum et patet ex hac l. que
loquitur etiam quando contra unum proceditur
et in quocumque casu super crimine lese maie.
et sic si in aliqua l. universali com. vel
municipali poneretur aliqua causa impul-
siva non posset opponi quod illa cum non sit
vera quia non nocet ut C. de fal. causa
adiec. leg. l. i. et condic. demo. l. cum tale
§ falsum et patet ex predictis secus si prin-
ceps per aliquid petentem rescribet quia
tunc factum unum super quo rescribitur
potest esse causa finalis rescripti ut C. si
contra ius vel uti. pu. l. prescript. et de di-
versis rescript. l. fi. Idem si civitas
vel ordo decurionum aliquid specialiter ordi-
naret super quo facto non vero esset de-
cretum ambitiosum ut C. de decr. ab or-
facien. l. ambitiosa. posuit enim imperator
donationem finalem seu rationes l. concedende
cum dixit ad premendum multorum facino-
ra ista enim ratio est perpetua et respicit
futura et est finis ad quem tendit Im-
perator. hoc habet ex natura gerundii cum ponitur
in accusativo significat causam finalem
ut ff. de dolo l. i. § i. in diffinitione doli
et de tutelis l. i. in diffinitione tutele
et ad exhi. l. iii. § i. licet quandoque signi-
ficet modum ut l. quibus diebus § fi.
ff. de condict. et demo. Sed certe ille mo-
dus est causa finalis ibi sed modus aplicatur
quando continet omnis explicandum abeo ad
quem refertur ut ibi dixi. Item si po-
natur in casu contracto cum hac dictione tam
vel cum hac dictione non ut ff. ad l. cor.
de sica. l. i. in principio et § i. et ii. et C.
ad l. cor. de sicca. l. is qui cum telo. Hic
autem ponit Imperator duas causas finales

scilicet ne processus et sententia retractetur. Item
ne talia remaneant impunita. Sed cum vero
sunt plures cause finales an necesse est quod
omnes concurrant glo. ex. de iuris. condi. in
c. ii. dicit aut quelibet causa per se est sufficiens
ad producendum effectum et tunc suffi-
cit una et concurrant perponitur per disiunctiva ut
l. sepe ff. de verbo. signifi. alias requiritur
concursus omnium quod est verum quando in l. proponuntur
plures cause hoc est plura facta ex quibus
sequi debeat unus iuris effectus tunc enim
de facili cognoscetur quilibet per se sit suffi-
ciens ad producendum effectum iuris cum ius
certum sit ut l. ii. ff. de iur. et facti
ignorantia. quandoque proponitur in l. plures cause
finales effectus qui ex l. sequi sperantur
ut in l. ista tunc an omnis requirantur
dubium est. Sed dic quando illi effectus sunt
separati et distincti sufficit alteram ex ta-
libus causis adesse ut inst. de nup. § affi-
nitatis et no. ff. de his qui no. infa.
l. liberorum § i. et de privil. creditorum l. vent.
§ in bonis. sed si ille plures cause et effectus
tendant ad idem ut si una causa ponitur
ut ratio alia ut ratio rationis vel una tanquam
maior propositio alia velut minor ad
probandum tunc idem tunc utraque req-
uiritur ut ff. solu. matri. l. i. et ff. de pet.
her. l. et si. § Item si rem et hoc apparet
hic. Nam prima causa seu ratio finalis est ut
maior propositio alie due ut quelibet
per se componitur. hoc modo dicit Imperator
nos intendimus ad reprimendum multorum
facinora sed ista reprimuntur si sententia et pro-
cessus non retractentur ideo statuit quod
procedi possit contra absentes alioquin
contingeret contra ea et in casu contingitur cum prima
intendimus ad reprimendum talia faci-
nora. sed ista reprimuntur si non remanebunt
impunita ideo statuit ut procedi possit su-
marie et de plano ut ei videbitur et sic
facilius inveniatur. prima ergo causa est
generalis et respicit unum effectum cum qualibet
aliarum alie respiciunt separatos effectus
una ne retractetur alia ne punitio ex-
tinguatur et habet locum sive procedatur
contra absentem sive contra presentem ut supra
patet. non tamen extenditur hec lex ad
illum casum ex ydemptitate rationis quia
contra ius commune est ut l. que contra C. de
legi. unde non tollitur nisi quantum exprimitur
ut l. precipimus C. de ape. in fi. Regulariter
enim omnis causa requirit plenam cognitionem
ut l. iii. C. de iudi. dicitur regulariter in
causis capitalibus non potest condempnari
absens. Colligitur autem ratio legis divisi-
mode nam quedam sunt l. declara-
tive et ratio illarum est regula iuris precedens
ut patet fere per omnes l. iur. et maxime
in dicto § Item si rem et ff. de verbo. obli.
l. stip. ista § alteri et quasi per omnes et illa
expresse dicitur ratio. Quedam sunt l. mere

Nunc arguit ...
gladii
conclusio
an possit aliquid opponi contra causam impulsivam l. concedende
extendi in rescriptis
Distinctio
Cum contineant ad idem
Qualiter colligatur

positiue quia ad aliud nulla ro in
antiqui vigebat et tunc ro sumitur
ex ipsa l. uel exprimis professione si ipa
exprimitur ut hic et ff de her. insti. l.
fi. et ad mace l. i. et ista proprius appel-
latur cum finalis quam ro ut l. cum pr. §
dulcissimis de l. iii° et de g. et demo l.
istis libertis et de mino. patro l. adigere
§ quamuis In aliis ergo intentio l. est ro
legis qua cessante cessat lex ut dig.
l. § ubi uo non apparet stamus proprie signi-
ficationi uerborum ut ff de exerc. l. i. § si is
qui nauem cum sy.
retractetur sic C de penis l. cum reis
et l. nedum et ibi per doct. et subaudi
ne et sunt due rones Impunita ut
ff ad l. aquil. l. ita uulnatus
Hac edictali hinc incipit secunda pars in
qua ponit statutum generale et ordinem
procedendi tam contra comparentes quam con-
tumaces et ex hoc quod dicit edictali
apparet quod est lex generalis ut C de legibus
l. et ibi dicitur generalis
Quocumque Cum enim lex Iul. maie.
multa habeat capita l. i. ii. iii. et iiii. in
quocumque crimine quod continet aliquod dictorum
capitum habet locum ista lex Maxime
hic procedit genus s. omne crimen quod inci-
dit in l. Iul. maie. et addicitur species s.
quando committitur in Imperatores uel reges et
ideo non ponitur in publicatione cum totum
sit expressum sed significat in expressione
l. forcius forti argumentis sic C ne filius
pro patre aut habita sed si genus non procede-
tunt predictorum maxime additur condicio et
inuit idem esse in casu contrario s. condit. non
existentis nisi rone generalitatis uitande
oportet dici quod dictio maxime hundat
ut C de ma. te. l. fi. et ibi no. in glo.
sup. v. maxime Sed si per istam ronem
adiciatur ideo tunc indicaret illam esse
potissimam ronem licet alia sit ro ut l.
et si maxime ff de fur.
Imperatores post coronationem reges
ante coronationem ut extra de elec. c. ve-
nerabilem et no. diligenter quod etiam
ante coronationem habetur ut uniuersalis
dominus si eius esset priuata persona facientes
contra eum non incidunt in l. Iul. maie.
et sic pot administrare ut hic patet et
dare priuilegia casus est de priuilegiis c.
sup quibusdam in cle. prima de Iure iur.
et ibi per glo. et sic cessat disputatio
Ja. de are. quam Cy. ponit in l. bene a zenone
C de quadrie. prescrip. pot etiam condempna-
tiones facere ut patet ex litteris domini Ka-
roli Imperatoris insup concess. com. pisis
cum ergo tunc apud ipsum legatione fun-
geretur ubi inter cetera sic ait omnes
et singulares sententias processus et condempnationes
multas et forlacones per quosdam duos

Romanorum Imperatores et Reges prede-
cessores nostros contra uos et singulares Comi-
tatus pisis personas lectas seu promulgatas
tollimus et relaxamus pot. in an coro-
nationem concessione aliorum Imperatorum
tollere et reuocare quod patet ex litteris aliis
eiusdem Imperatoris ubi inter cetera
concessit quedam et adicit quod dominum per successo-
rem nostrum Regem Romanorum seu Im-
peratorem non sunt reuocate que littere sunt
perusis sub bulla aurea Et predicta
vera postquam persona electa in Regem Roma-
norum per sedem apostolicam fuit aprobata
Jo. an. v. tene. in glo. cle. i. de iure iur.
in cle. quod electi in discordia possunt administrare
tangat quantum dicat non solum ipum
s. crimen committatur Sed si aliquid quod ipsum
tangat hoc autem contingit quinque per modum
antecedentis mandati Consilium persua-
sio de quibus plene dixi in l. non solum
qui mandato ff de Iniur. quinque per modum
inherentis ipso iure quo delinquit ut au-
xilium et opem dare de quo dixi in l.
furti § ope ff de furtis Quinque per-
modum consequentis ut in his qui prestant
auxilium ad euadendum ut l. i. C de rap.
uirginum et dixi in dicto § ope uel recep-
tantes ut C de his qui latro. l. i. facit
ad predicta ff ad turpil. l. i. § incidit et
C de heretic. aut credentes Quinque per mo-
dum actionis ut quod si quis uellet uene-
ad prohibendum testimonium contra te de hoc
crimine ne deponat habet locum hoc lex
idem si faceret ut reus captus euaderet
ut ff ad l. Iul. maie. l. cuiuscumque et
idem quod confessum et facit extra de officio
Iud. del. c. i. et ibi per Innoc. circa sy.
asseritur quinque per glo. additur et uerum sit
ut ff si quadru. pau. fecisse dica. l. i. in prin.
et vi bonorum raptorum l. pretor ait in prin.
alibi dicit glo. etiam si uerum non sit ut
ff de dolo l. i. § i. in glo. sup. v. dicentur
et istud placet in his que respiciunt mo-
dum procedendi ut hic sed in his que
respiciunt sententiam et executionem alie glo.
procedunt Possit non ergo imponitur
necessitas et sic in causis summariis licet
seruetur ordo quod procedatur solempniter
non uiciatur ideo processus ut cle. sepe
extra de u. signi. Per accusationem hoc est ius
commune nam de iure com. non pot procedi
per Inquisitionem nisi in certis casibus no. in l.
ii. § si publice ff de adulteriis Sed ut
ibi dixi quatuor sunt regule in quibus
pot procedi primo per officium denuncia-
tionis ut l. diuus de custo. reorum et C de
accu. l. ea quidem et de curiosis l. i. li. xii.
Secunda regula est propter incidentem questionem

Nam ubicumque iudex cognoscit de aliquo
in quo reperitur incidenter delictum esse commis-
sum potest de illo incidenti cognoscere et hoc
in l. ii. § si publico ff. ad l. iul. de adul. et C.
si adversus lib. l. post. et de condict. ob turpem
causam l. cum te unde et ff. de calump. l. post

(tertia regula de inquisitione)

Tertia regula est propter precedentem generalem
inquisitionem. nam ubicumque iudex generaliter
inquirendo generaliter de malefactoribus
reperit aliquem delinquisse potest ad inqui-
sitionem specialem descendere ut l. congruit ff. de
officio presidis et ad l. iul. pecul. l. iii. ubi
hoc apponitur et in aut. de collat. §

(quarta regula)

Iubemus. Quarta regula est propter ma-
gnam offensam ubicumque eius causam
committit coram iudice iudex potest super
illo per inquisitionem procedere ut C. de calump.
l. i et de testib. l. nullum et de probat. l.
i et idem eadem ratione in omnibus que com-
mittuntur coram iudice alias non potest per inqui-
sitionem procedi. ut l. ipso § siquis accu-
satorem de inu. et ho. Sed specialiter hic ut
nulla expeditis regulis attendere possit

(de iure canonico)

procedi ut hic. et de iure canonico potest
procedi per inquisitionem precedente fama ut
extra de accusat. qualiter et quando lo. ii. et de sy.
c. licet et hic specialiter quod enim non precedente
fama ut hic patet ubi sufficit qualitercumque
modo dicatur et probatur in l. pravia
ibi publice si colligitur. Sed cum in accusatione
requirantur solempnia accusationis. quare
non solempnia inquisitionis. Respondeo solempnia
accusationis intelligo circa formam ipsius
ut dixi quod autem in inquisitione precedat
aliquid predictorum non est de forma inquisitionis
sed est aliquid antecedens et processus vel
si non oporteat. ut extra de accu. c. i. li. vi.
Sic testamentum est testamentum secundum suam formam licet
testator dicatur filius vel sui vel quod
so. ut C. de edicto divi adri. tol. l. ii. secus
si in ipso deficeret heredis institucio. debet
ne autem forma inquisitionis continere sicut
accusatio. glo. inst. de publ. iudi. dicit

(Innoc. Iac. but. contra)

quod non. Innoc. idem extra de pen. cum.
c. fi. d. Ja. but. inst. de accus. in prin. dicit
quod eadem forma et eadem solempnitas
preter penam talionis. quia cum loco accusationis
iudex succedat et inquisitio loco accusationis.
debet esse eiusdem nature. ut l. i. §
hec actio si quis testo. li. eff. iussi et
hoc placet quantum ad hoc ut insertur
tempus et locus eodem modo. quia non debet
in tanto crimine vagari. ut ff. de iniur. l.
pretor in prin. et de dolo l. item exigit sufficit
quia idem si delictum appositum in modum
exceptionis. ut l. ii. § i. de doli excep.
et nota de elect. c. ut circa li. vi. dixi plene
in l. i. ff. de except. non ob. de pacta e. fi.
et ibi per Innoc. quia ibi fit inquisitio
contra certam personam generaliter tamen quo ad
delicta secus si esset de simili delicto

Item accusacio debet in scriptis offerri
ut l. libellorum ff. de accus. et debet quod
autem offeratur. Sed cum inquisitio non
offeratur iudici sed ipse inquirit non est
necesse quod prius formetur in scriptis et postea
reddigatur in actis. ex quo sequitur quod
in processu non apparet quod fuit producta
accusacio non valet cum sit de substantia
ut dicta l. libellorum et nota C. de accus.
l. i. cum. Sed si non apparet dies inqui-
sitionis formate non ideo vitiatur processus
quia dies quo quis citatur super inquisitione
vel dies quoque videt ille potest dici di-
es formate inquisitionis cum semper iudex
inquirat. Sed non posset dici dies exhibite
accusationis cum hoc non pertineat ad iudicem
multa alia circa inquisitionem dixi § si

(modus procedendi)

publico. denunciationem de iure civili non
admittitur denunciatio nisi per officiales
ut dicta l. divus ff. de custo. reo. et
C. de accusa. l. ea quidem et ff. de off.
pfer. vigil. l. i. § sane. de iure canonico
admittitur denunciatio precedente cari-
tativa monitione ut extra de iudi. c. novit
et c. licet de symonia. hec ergo lex intro-
ducit novum. et in hoc crimine quod per denunci-
ationem factam a quocumque possit proce-
di de denunciatione officialium dixi
plene in dicta l. divus plene de isto denun-
ciatore privato dico quod habet vicem cuiusdam
mandatoris seu instigatoris et ideo
desistens incidit in turpil. ut ff. ad
turpil. l. i. § incidit et l. ab accusat. §
denunciat. et si denunciator iudex ipsi-
ne ex illa causa dimittit processum sic
delator mandator subtractor ut ff. de
iur. fisci l. res que § fi. quod est verum
si in procedendo fuit notatus initiator
alias secus dicit ff. de iur. fisci l. de eo
potest ergo hic procedi ad denunciationem
alterius denunciantis aliquo non notato
ut dicta l. de eo. quia ex mero iud. officio
procedit. Item in casu istius l. isti tres
modi procedendi sunt extraordinaria
ordinaria. puto quod si pendente inquisitione
ex officio si superveniat accusator non debeat
recedi ab inquisitione cum cesset ratio qua
ponit. dy. in c. accus. legittimi de regu.
iur. li. vi. Et idem si ex forma sta-
tutorum conceditur quod iudex possit generaliter
inquirere de criminibus et hoc dixi in l. si
maritus § i. de adult. et hoc de denun-
ciatione que fit ad vindictam publicam

(de denunciatione que evangelica? communiter)

Ad privatum vero commodum quando sit et
iudex procedit ut in hiis qui agere non
possunt ut cum suri adimis committitur
ut ff. de hiis qui sunt sui vel al. iur.
l. ii. et de offic. presi. l. r. § quod autem
Item ad denunciationem patris vel proximi conque-
rentis. de filio vel proximo ut dicta l. i.
§ cum proximus et de officio proconsul. l. nec

quicq͂ . ꝗ . de plano . Item qn̄ homines
humiles opprimūtur a potentibus uel eis ali-
quid auffertur uel ab eis promissio uel
cautio exigitur ut . ff . de offo p̄sidis . l .
illicitas in pri . et ꝗ ptotum . l . et hoc se-
tit spec . ti . de denūc . et Jo . an . in . nouit
ex de Iudi . ubi dictas . l . sic intelligit qd
ē notandū quia ad boni rectoris ptinet
officiū sicut ei querela super p̄dictis exig
officio procedē cū tales per se ipos se Iu-
uare non possint uel audeant ꝙ plac
Et interpretacio ē fienda ad adminandū
cum rei publice utilitatem ꝯtinet . Est 2ª
alia denunciacō priuata que solum locum
habet in foro ecclesiastico inducta pena ꝯeuāgelic
ut dcō . c . nouit de Iudi . que cottidiana
ē . et per eam multa que sunt Iur̄ ciuil
remedio destituta possunt repari ideo
eam prosequor declarando quedam que a
dicto iure canonico non sunt tacta . In
hac enim primo requiritur ꝙ moneat aduersa-
rium qui petat in eū in ꝯsse et ipm̄ so .]
dicendo ꝙ cū peccet in deum retinendo
talem rem ad eum ptinentem uel non
soluendo quātitatem sibi debitam ꝙ ꝯuertat
de pcō ꝙ si non faciat tūc dicat eccl̄ie
et sic ad forum ecclesiasticum recurrit // pe-
tens ꝙ cū talis peccet in eū ꝯ tali causa
et requisitus et monitus fuit prima moni-
cōne et sic̄ . scdm doctrinam et regulam
ewangelicā et emendare neglexerit
de pcō ꝯ re / in piclm anime sue et ꝯtra
ꝯsciam / imploret eius officiū ut eū ad
pnām cogat 2 rogat ut dcō . c . nouit
Sup hac denūciatōne offertur libellus
ius ꝯtestatur . et in scriptis sūnā fecturꝭ
scdm hostien et Jo . an . in dicto . c . nouit
licet in dcā decretali dicatur ꝙ proceditur
de plano . ꝭ quid importet infra dicam
Contra p̄sonā sic denūciantis non
pōt oponi ꝙ sit infamis si tū correctus
sit de crīmē scdm Innoc . et oms̄ . potest
aūt opponi ꝙ ē crīmosus sen̄ in peccato
mortali . qualis enim mouetur bono zelo
ad correctionem alterius qui nō ē correctus
scdm B . et Innoc . Sz Jo . an . dicit ꝙ hec
gnē denūciacōis ubi quis prosequitur
ꝓprium interesse admittitur etiā crīmosus
nisi ei obstet exceptio excōmis uel alia
ꝯpoliatio uel depdacio ut . c . Cū dilectus
et . c . fi . ex . de or . cogn̄ uel alia p̄iudi-
cialis exceptio ꝙ dic̄ per eum in dicto . c . no-
uit sup ultima glo . Contra ipm̄ denūc-
ciantem oponitur ꝙ supos pōt hū regssū
ad Iudicem secularem . Nam non debet
iudex ecclesiasticus tam indistincte ad-
mitte ꝗ nō nisi in defectū iustie ul' si
crīmen de sui nā ē ecclia uel rōe pacꝭ
uel iuratū uel qn̄ crīmen ē notoriū uel
qn̄ non auditur in Iudicio seculari

ut quia ē obligacō nālis tm̄ uel hanc
ꝓponit insufabilis p̄sona et de pressa ut
dicto . c . nouit . et de penis . c . qualr̄ et
lxxxiii . di . ptotū . al' si in totū admitteretur
piret tpalis gladii iurisdicō et oēs cāe
p hanc uiam deferentur ad ecclesiam ita dicit
zō . de religiosis domibus . c . religionē . ita
tenet . Jo . an . in dcō . c . nouit . Sz qd illud
quod deducitur p̄falcidiā uel trebellianicā
ē nāle debitum . ut . C . de Iur̄ et facti ig-
rancia . l . cū quis et . ff . de ꝯdict . inde . l . i .
et de re iur̄ . l . cuius p errorem ergo ille q
retinet peccat mortalr̄ et contra eum
posset procedi p formā huius denūciacōis
Sz hoc vr̄ ꝯ̄ capitulm Raynaldus et . c . Rayn
nucius ex . de testa . ubi papa p̄mittit
has quartas posse retinei dico ea que
dicta sunt de obligacōne nāli 2 intelli-
ge de ea nāli qua quis tenetur eo ꝙ qs
locupletus ē cū aliena iactura quia qd
alienū ē puenit ad eum . ut . l . nam nā
de ꝯdict . inde uel de ea nāli que habz
origine a ꝯsensu ut ꝯ pacto nudo uel
iure iuramento interposito ab alio qͥ libero
ut . l . Iur̄ Iurandi in pri . de opis libtoꝝ
et de fide . l . si quis pro eo in pri . idem puto
de eo qui p̄mittat ei qui stipulatur alii
nāli . que a ꝯsensu nō ht̄ originem
secus de ea ut in eo qui ꝯ maleficiō obligatur ad
penā ut . l . non solum . ꝗ . i . ff . de Iniur̄ .
In ꝓposito hr̄s debet teneri nālr̄ hoc
ē respectu habito ad p̄incipia Iur̄ gen-
quo iure dicte quarte deductio nō erat
inuenta . non aūt ꝯ ꝯsensu quia testor
nunq̄ ꝯsensit ꝙ ipe obligaretur . nec . n .
hēs adeundo quia hunc eū habuisse
p̄sumitur anim uti bn̄ficio . l . Item ml'
ht̄ de alieno quia legatarii et fideicō-
missarii certant de lucro . non aūt
sibē in eo ꝙ p̄falcidiā uenit petit quod
suū ē uel fuit uel dic ꝙ nālis obligō
non sibē in eo ꝙ p̄falcidiam uenit de-
ducendum scdm pe . ut refert Cy . in dcā
. l . cū quis . C . de Iure et facti ignorā-
ꝙ non placet ut plene dixi in . l . i . ff .
de ꝯdict . et demo . Sz quid de obliga-
cōne que tollitur p̄scripcōe Rn̄ . tūc actor
auditur a Iudice ecclesiastico p modū huius
denūc quia ei denegaretur audiencia
in foro seculari . Sz dices tu p̄scripcōe
tollitur nālis et omis eius effectus ut
. l . fi . et ibi p dy . ff . rem ratam hri . et
p Cy . in dcā . l . Cū quis . Rn̄o tollitur oīs
effectus eius ciuilis nō aūt pōt tollē
obligacōnem que retinendo inducit in
pctm̄ mortale . ꝭ eo casu quo p̄scripcio
tollet nālem obligacōem scdm ea que dixi
in dcā . l . fi . in pri . rem ra . ha . tūc cessa-
ret hec denūciacio . Quid de filio fami-
lias ꝯ uenit an possit ꝯuenire hac

demũc. cũ nãlr z ciuilr teneat' licet
obligacõ exceptõne tollat' puto q nõ
qz hec descendit ex delicto creditoris
cũ illud qmisso ut ff. ad mace. l. vnde
pot oppom etiã denũcianti ut s. dem
e p Jo. an. dũ dicit uel alia pnudicial.
Idem ẽe puto i qualz exceptõne pter
odiũz uel delictũ creditor. qpetent ut
doli uel silr. facit ff. de qdict. inde. l. q
ex. Sz si creditor non delinquisset ei
de iure cõi non subueniret' ut ff. ad
mace. l. iiij. Qnd de muliere tuta
vellayano. dico eam queniri nõ posse
hac denũcia. cũ ẽ soluens repetat fm
can ut ex. de soluc. c. fi. et ibi nõ. licet
eñi teneatur nãliter. tamen datur ei
exceptio quedam equitate nãli pter
suam imbecillitatez et fragilitatez. vnde
illa nãlis non habet suam efficaciam
idem puto i pupillo eo casu quo nãliter
obligatur. tamen non possit queniri
p viam huius denũc. cũ illa nãlis nõ
sit efficax q patet quia quociens ex illa
lederetur si non soluisset restitueretur
ex edicto utili ex nãli equitate inducto
ut C. si adũsus soluc. l. fi. ff. de qdict.
inde. l. interduz de in integr. resti. l. i.
Et idem dico quocũqz casu aduersus
ciuilem uel nãlem obligacõnez datur
restitucio. obligacio .n. nãlis eliditur
p excepc. descendentez ex alia nãli equi-
tate ut l. si vnus. §. pact. ne peteret ff. de
pactis. Et ideo validior ẽ nãlis sola
cui nulla obstat exceptio. excludit
eñi nãlis q deciso ex rei iudi. quã glo
dicit inductam ad iur. rigorez suadiz
pocius quã equitatez. ut ff. de qdic. inde
l. qui excepit et l. Jul. C. de iur. z facti
ignõ. videt' q cũ eẽt equitas et sic nãl
non eliditur. ut dca. l. Jul. possit que-
niri p viam huius denũc. q petiit mor-
taliter qũ nõ non ẽ locus. qz licet peteret
non pot cognosci p9 sniam cũ semel
ẽ cognitũ ut l. siquis tutores. §. plane
et. §. sicũ ancilla. ff. de ex. rei. iudi. et
de re. iur. l. p9 rem silr de eo qd decisũz
ẽ iur. iur. ut l. p9 rem et de iur. iur.
l. nam pmittit' p9ea. §. pmo pas. facit
q in ceteris tñ casibus pmittit' ut p instra
de nouo repta detur restitucõ ut ff. de
re. iudi. l. imperatores.

Modus probandi in hac denunciatione

Modus aut probandi i hac denun-
ciacõne est. ut pma. denũciacio probet'
p se ipm cũ dicit corripe euz inter te
et ipm solum. Sz an denũciatus po-
terit probare qrũz quod videt' de facili
cũqz eũ posset probare Rex francie q
Rex anglie nunq fuisset sibi locutus qrũz
puto cũz pma denũciacõ dicat' fieri p
se ipm. etiam si fiet interueniente organo
s. epla uel secreto nuncio ut ff. de qstit.
pecuñ. l. qui aut. §. finali et l. sepiti
Secunda denũciacio probanda ẽ per se
et p vnũ legittime deponentez uel p se
et duos alios cũ dicit adhibe tecũ vnũ
uel duos ut in ore duorz uel triũz stet
omne ṽbum. Tercia denũciacõ que
fit ecclie probet' p ipm libelluz nunci-
atoriũz datũ ipi iudici ecclia°. Certa

Forma excipiendi

s. q petet i eum et probet probanduz qd
detinet rem suam uel qd suus ẽ debitor
hec aut probacio eliditur hoc mõ. dicatz
denũciatus nõ ptinet ad te iuste uel iniuste
detineã hoc aut scio q non teneo qt
qsciam et hoc sufficit. et ultra ecclia
nõ procedit licet .n. probet q res sint
sua uel sibi debita potuit delinquere z
sic non sequitur q contra qsciam teneat
licet qũ ordinarie agit' liceat probare
suũ uel sibi debituz nisi aduersarius pro-
bet contrariũz. Sz i hac qõne satis est
si denũciatus aliquã iustaz cãz alleget
quare q qsciam nõ teneat licet eam
nõ probet. Creditur .n. sibi ad purgan-
duz qsciam suam. nisi scandaluz uel
publicuz pcim non. tunc eñi debet de
satisfactõe qstare fm Jnno. s. olti. q. qz
si semel fuit reuz uel in debitũ adhuc
psumit' nisi probet qrũz ut C. de probac.
l. sine possidet. Jo. an. videt' stare dcis
Jnno. Tu dic sic si denũciatus dicit
se nõ tene q qsciam et nullam cam
allegat nõ sufficit ut l. qui interogat
de petõe hedit. idem si allegat causam
iniustam ut l. nec ullam. §. i. de petic.
hedit. si alleget iustam tũc si ẽ causa
dependens ab eius sniã quã dicat se
absoluisse. uel quid si denegaret pouoz
denũciatoris videlz q eẽt suũ uel sibi
debitũ et probatũ ẽ q eũ nõ debet p9-
ea credi assercioni sue ut ff. de probac.
l. cũ de indebito et ex. de probac. c. fi.
et C. de nõ numata pecuña aut q qui
pprium cũ sy. Consciencia eñi alterius nõ
pot probari nisi ex iudiciis ut C. de
de dolo. l. doluz s. illud ẽ iudiciũ lttrm
et l. probatuz. Si vo ẽ qfessus inten-
cõnez actoris s. fuisse suũ uel sibi debi-
tuz. dicit tñ se emisse. uel se soluisse
uel quid silr. tunc denũcians nõ probat
intencõnez suã alr q ex tali qfessione
debet stare dicto eius ad accusatorez cõstrie
sue ar. C. de testibus l. siquis testibus et
de sen. l. cũ pup. et ff. de iur. iur. l. eũ
qui i pn. Si vo denũciator pot et
uult aliter probare q p qfessionez de-
nũciati tunc cessat dicta psumpcio
qz forte iõ confessus ẽ quia sciebat pos-
se probari. pro hoc facit q nõ. in dicta
l. eũ qui i pn. Igitur tũc recurrenduz
erit ad qiecturas s. eius vite et eius
qdic. sit iste denũciatus an eius qsciẽ
debeat credi ut l. nõ os. §. a barbar.

ff. de re. milli. Et h' dependet ex qualitate
rei petite an pua uel magna ar. ei9
q nō. ff. de nu'. nu'. l. admouendi. Sz
si illa causa quā allegat ē talis que ab
eius facto non pendet et sic dicat se
hre ab alio et an deat eis credi videdz
ē qui sunt illi a quibus hunt et cuius opy
et an hoc dixit an lite 9tl. ar. eo. de
testa. c. licet ex quadam puto n. q sic
hoc hunt a suo pcure cui sic mandauit
sic sut pemptore l. q uulgo. idem si de-
funct9 script9 relinquit recte ei heres
credit ad actu9 sue 9scie ut l. qui cu
maior §. plē de bo. li. Idem si aliqua
legittima iudicia apparent ex quibus
quis possit informare 9sciam suam ut
l. mariti lenociniuz i pncipio ff. de adult9.
Si vō informaret 9sciam suam ex pre-
suptōib9 nō legittimis non excusaret
licet eni nō teneat 9. 9sciam tenet
tamen cu 9scia erronea et sic peccat
n̄ tosciam erroneam deponat et depo-
ne cogit' ut eō de sniā excōis c. Inq-
sitōis ubi probatur hec distinctio. Sz
dices tu p hoc non probat' denūciatio
que dicit q peccat detinēdo meū uel
mihi debituz. nuc aut apparet q
nō peccat detinendo, s 9sciam errone-
am habendo. Sed lte i hoc finali pcat
q retinet et sic vz probata denūciat'.
Sz qualr peccat heres i eo q tene-
batur defunct9 9 9sciam. Rō q forte
heres scit et sic tenet contra 9sciaz
Si vō ignorat tunc pus heredi ē
notificanduz taliter q i eius cadat
notitiaz uel cadē debeat ut l. qd. te.
ff. si c. peti. et depo. l. si quis icitat9
et postq notificatu fuit debent fieri
denūciatōnes. nam tex. dicit si pec-
cauit in te ēē. pus eū dz pcedere
pcem q fiat denūciatio. Sz si hēs
non patit' cūficari ēre i hoc peccat z
pinde ē ac si ēūficatus eet. ar. ff. de
q vi. aut clā. l. 1. §. sed ariso. Snīa
aut sup ista denūciatōe fert' q si recipit'
denūciat9 peccare i denūciante pci-
pit' ei q creat de pctō. Et hoc per
snīam excōis 9pellit' ut dicto. c.
nouit. Et nō. q solum i his tribus
mois probandi loquit' hec constitut9
s. paccatōne inquisitōne et denūciac9
In aliis vō mois ut p excep. nl. est
i nota nouatū de quo dic ut dixi
iy. l. ij. ff. de adulteriis §. si publice
In his tribus mois atribuunt' iste
qualitates que sequuntur
Summarie. Suma. i. breuis uel sūa
i pma ut nō. ff. de statu ho. l. suma

sic sumarie uel sumatim. i. breuiter
uel pmarie ut quidam. hec matia
tangit' p glo. i. l. iij. §. fi. ff. ad exhi.
et in spec. de offiō Jud. §. postremo.
ubi posuit tractatū. Jo. fa. de pis. s ad
maiorem declationez dic q hoc s q
sumarie cognoscat' qn additur toti
cause quoqz uni articulo de pmo cta
ordinem procedendi sumarie intelligit'
i. breuit' et hoc q dico breuit' non
intelligit' diminutiue s ita q totaz
sbam cōprehendat ut l. i. ff. de rgl.
Jur. Et iō qn aliqui dicit i suma
omnia menbra pncipalia ponit ut
ff. de 9dic. inde. l. i suma. ex hoc di-
co q i processu nl. debet de sbalib9
obmitti et iō libellus dz ēē ita plene
formatus sicut qn sumarie procedit'
ut ff. ad exhi. l. iij. i pn. Ite 9testat'
lis ut l. non igit' §. si quis posside-
at et §. Item si quis et l. si quis al'
incipit nihang. §. v. ff. ad exhi. Ite
snīa diffinitiua datur ut l. iiij. §.
preterea. e ti. z de. i lite. Jur. l. iij. act.
in pn. et delib. agno. l. si quis alber9
§. si quis exhibs licet quidam dicat
q illa ē snīa interlocutoria ut ibi tan-
gitur i glo. C. comu. eplis. l. i. Innuit
q i aliis summariis nō requirit' ordo
quod non placet p dictas. l. Expedit'
aut iste processus vz. q licet iste
dilatōnes non possent dici abreuiato
nisi causa cognita. tamez hic abre-
uiando hec ē sola causa suffitiens
q eam debet sumarie agitare ut l. ij.
i fi. ff. de re Judi. Non pot tam ita
abreuiari ut probatōnes lttime pcit
hoc eni impediret cause cognitonez
quod non pot quia cause cognitio
ē sba iudicij ut C. cōia eplas. l. Jud.
et l. fi. et nō. C. de sentent. l. platam
s ea que sunt de sba obmitti non
pūt p id q dr sumarie ut dcm ē g°. rt
et probat' in clem. sepe cotra de v̄bo.
signi. Inhoc processu sique exceptōes
opponut' que requirant altiorez inda-
ginē siquidem possunt paliuz Jud.
excaiari p Jud. non admittent' s in
alio iudicio reseruabunt' ut l. ille a quo
§. si testem ff. ad treb. et l. iij. §. obid.
ff. ad hib. Si vero i alio iudicio excaiai
non possunt in illo excaiant' ut dco
§. ibidem i fi. et ita intelligit' glo.
dū dicit de except. quatuz p possōe
tenenda. Sz posse respuere illa que
nō possunt alibi excaiari aufertur
Jus partis et cause cognitio tollitur
q non pot ut dictū ē. Illa aut nō
dr hre altiorem indaginez que pot
excaiari intr tantū tpus intr quatuz

...e ferende sup de ...
...die

...summarie

processus principal. expedir[et] etiam
si hoc no[n] opponetur ut l. si is aquo
in pri. ff. ut i[n] poss. lega. Item in
illis casibus in quibus non ordinarie
agitur quis citat[ur] peremptorie ita i[n] isti[s]
tum agitur summarie q[uod] patet i[n] inter-
pretatione primi et secundi decreti q[uod] summarie
fit et oportet q[uod] precedat peremp[tori]e ut
C. de his qui ad ecclesias confugiunt l.
pnti. §. si hoc fecerit. et C. quo. et
qn iudex l. consentaneum. et quod no[tatur]
ff. de dampno infect. l. si finita §. Iul.
Tempore aut feriarum non pot procedi
nisi expressis casibus ut ff. de feriis
l. i. et ii. uel aliis legibus no[n] ob. p[ro]ced.
dicta cle. sepe. de v. sign. quia tota hec
glo. procedit q[uando] summarie tm dz procedi
ibi quando illa omnia v[er]ba nigrant simul.
de quo i[nfra] dicam. Circa modum probandi
i[n] hac summaria cognitione sciendum est
q[uod] plena probatio e[st] facere iudici plenam
fidem ut C. de edendo l. prim. et de
condit. ob tur. causam l. i. et no. ff. de pbat.
l. quinquaginta. habet aut hec fides
plana suos gradus. Nam quandoque quis
incipit suspicari hoc e[st] leui ar[gumento] i[n] una
parte declinare. quandoque quis incipit
opinari i. animum suum in unam partem
inclinare aliqua ratione satis forti no[n]
tn q[uod] non credat posse e[ss]e contrarium. quan-
doque incipit ultra procedere et credit ita
forti ratione q[uod] inheret uni parti nec du-
bitat de aliquo contrario. in[de] dubitat et
ista e[st] plena probatio et plena fides
hec naliter dicunt [et] probant ff. de q[uesti]onibus
l. i. in pri[ncipi]o. ibi ad tormenta servorum ita
demum veniri oportet cum suspectus
e[st] reus et aliis ar[gumen]tis ita probatis ad
mouet[ur] ut sola servorum confessio deesse
videatur. q[uod] enim dicit q[uod] suspectus e[st]
reus denotat primum casum quo quis
primitur venire ad fidem s. suspicio.
q[uo]d vero subdit et aliis ar[gumen]tis [et]c. deno-
tat s[ecundu]m gradum quo incipit opinari.
quotiens vero subdit de confessione
servorum denotat ultimum gradum s[cilicet] q[uod]
plena fides habet[ur]. et dicit[ur] plena pro-
batio. et hoc etiam probatur ff. de
test. l. iii. §. eiusdem. quoque i[n] fi. ibi
quid aut credas aut parum probatum t[ibi]
opinaris. et hoc plenius dixi i[n] repeti-
tione l. admonendi ff. de iur. iur. ubi
de semiplena probatione tractaui. mit
ad propositum dico quod quedam sunt
cause summarie modici uel quasi nullius
preiudicii et in illis sufficit probatio
per iuramentum ut ff. ad exhi. l. thesauri
quid noceat d[omi]no si patiatur me cauete
de damp. infec. que res thesaurum
meum in fundo suo. idemque patit[ur]

exhibitio sola. Sed si i[n] hac ad exhi-
bendum veniret possessionis translatio ut
l. celsus §. Iul. ff. ad exhi. uel similis
requireret[ur] alia ut statim dicam. In hiis
enim ubi ita modicum preiudicium vertitur
iudex ex solo iuramento ad suspic. seu
ad opi. inducitur. Quedam sunt
cause in quibus aliquale preiudicium
fit reo tamen pot reparari per aliud
iudicium tunc alia probatio requirit[ur]
quia per iuramentum s. per unum testem et
aliqua indicia verisimilia ita q[uod] i[n] suspi-
tione uel opi. iud. adnotat[ur] ut ff.
ad l. aquil. l. in l. acquil. §. si delet[us]
ibi ad suspic. adictam. et de car. edi.
l. iii. §. cause ibi. uel modicus pro puero
facientes. et de ventre in pos. mitt.
l. i. §. si ea. Et ista probatio dicit[ur]
facta summarie i. prima e. quasi ad pri[mu]m
gradum probationis perueniat s. suspic.
uel opi. Et istud q[uo]d dicimus prima
facie v[idelicet] q[uod] sit uel prima fronte ut
C. de edicto diui adri. tol. l. fi. uel pot
dici summarie i. breuiter nam ad ple-
nam probat. s[ecundu]m consuetudinem hodie
approbatam per can. requirit[ur] q[uod] fiant
articuli et distincte [et] singulariter
probent[ur]. hic vero sufficit q[uod] negocium
summatim probetur ut dicta l. in l.
acquil. ibi summatim exposito negocio
et hoc intelligo in causis summariis
valde probabilibus s. ne probationes pereant
ut alimentorum et ventris. Si vero non
ita fauorabiles essent licet possent
per aliud iudicium reparari tunc q[uam]q[uam] sint
summarie in ea plena probatio requirit[ur]
ex parte agentis. dicit[ur] aut summaria
ex parte defendentis seu respectu q[uia] si
actorem dicet p[er] calup. postulare uel
aliqua except. opponere que requireret
altiorem indaginem differt probatio
nec impediret[ur] actoris intentio ut
ff. ut in pos. lega. l. si is aquo §.
et de pto. sti. l. i. §. plt. ad tre. l. ille a quo
§. si de testo. et idem dico i[n] omnibus
petitoriis iudiciis que dico summarie
examinari ut C. ubi in l. momentanee
et no. C. de bo. quorum bo. l. i. et ii. et
possunt per iudicium petitorium reparari
quia i[n] eis dico q[uod] ex parte agentis
requirit plena probatio ut dicta
l. i. ff. quorum bo. Circa vero except.
aduersarii et circa dandas dilationes
potest verari dicta summaria cognitio
et dicit[ur] hoc casu summarie q[uia] prima
facie videat[ur] hoc cum iura partium
perfecte non discutiant[ur]. Quedam sunt
in quibus partis vertatur preiudicium
nec possunt per aliud iudicium retractari

Modus probandi in summaria cognitione

nisi per appellationem uel aliis modis
legittimis. Et in hiis si dicatur proce-
dendum summarie intelligitur solum quo
ad ordinem. Sed ex utraque parte probationes
et defensiones legittime audientur ut C.
de naufragiis l. de submissis. licet ibi
sit plus quam summarie agere et dicta cle.
sepe extra de verbo. significatione. In illis enim
casibus debet intelligi illa constitutio et
sic loquitur hic. Si enim in casis ubi
ponuntur omnia illa vocabula s. summarie
et de plano etc. hoc est in dicto c. sepe.
multo magis ubi dicitur procedi tantum
et predicta vera ubi contra presentem proceditur
processus autem qui fieret contra absentem quoque
posset contra eum aliquod decretum interponi
uel sententia diffinitiva ferri semper dicitur
summarie agitari. Nam cum inita causa
partium assertione pendantur ut C. si
per vim uel alio modo. l. fi. si parte
absente fit non potest dici quod plene li-
queat iudici forte enim si pars fuisset
presens aliquid ostendisset. et ideo hoc totum
quod probatur dicitur constare summarie hoc
est primarie seu prima fronte. Et ideo
gesta parte absente non ita porrigunt
effectus suos ad contumaces ut l. qui repu-
diantis et l. pap. §. meminisse ff. de in-
officioso testamento cum sy. et sic summatim
dicit cognosci glo. C. de bo. auc. iu. pos.
l. cum proponas. et autem ibi posita et ff. quibus
ex. c. in pos. eatur. l. falcinius §. i. ubi glo.
dicit quod secundum decretum proceditur summarie
cognitio et in eo requiritur probatio
per instrumenta uel ydoneos testes. ut l. fi.
C. de bo. auc. iu. possi. Sed in primo de-
creto quia ibi gravatur modicum preiudicium
quod potest de facili reparari sufficit pro-
batio per iuramentum ut no. in auth. de
exhi. §. suspecti. et sic enim summatim
sentit spec. in dicto §. postremo ita fi.
Et si queratur que sint cause summarie
glo. dicit quod regulariter omnis causa requirat
plenam cause cognitionem C. de iudi.
l. iudices. fallit in casibus qui enumerantur
in l. iii. §. sciendum ff. ad exhi. et ibi
spe. qui certos casus enumerat. sed dy. ff.
de pretor. stip. l. i. §. ple dat regulas sic
ubicumque agitur causa in qua sententia lata
tribuit ius finale et aufert plerumque
uni et attribuitur alteri. et ibi requiritur
plena cause cognitio ubi contra non desi-
deratur plena sed sufficit semiplena. ut
ff. quis. or. in bo. pos. fuetur. l. i. et de
bo. pos. l. iii. §. si causa cognita. Sed certe
ille l. non probant hoc sed distinguit
an detur de plano an iudice sedente
pro tribunali. et aliud est dicere de plano
et aliud dicere summarie ut dicam in sequen-
tibus. Nam et bo. posse. que tribuit ius
datur iudice sedente pro tribunali et tamen
non datur in forma iudicii ut no. in dicto

§. si causa cognita. Tamen sue regule
satis placent. ut dicamus sic ubicumque
sententia lata tribuit ius finale nec potest per
aliud iudicium reparari nisi per appellationem
uel aliud remedium. tunc requiritur
plena cause cognitio regulariter ut dicta
l. iudices. fallit in casu dicte l. de submissis
C. de naufragiis. Item in casu huius constitu.
Item in casibus positis in cle. dispendiosam
extra de iudi. Item in casibus in quibus contra
absentem fertur sententia et negotium liquidari
quis semel. et autem qua in presentia ubi de-
termine agi apparet. Item ubi provenit
ad finem decretum ut dictum est. Secunda regula
est quod ubi agitur causa super qua sententia lata non
parit magnum preiudicium. uel parit tale
quod potest per aliud reparari absque appellatione
uel. restitutione uel simili remedio tunc est proce-
dendum summarie. Istud probatur in omnibus
articulis positis in glo. §. sciendum. et in co-
de iudiciis. possessionis dicitur. sed illud quod
dicto summarie diversimode accipitur ut
s. dictum est. Sed dices tu nulla l. antiqua
reperitur quod ulla causa agatur summarie nam
in l. i. §. sciendum. ff. ad exhi. dicitur quod summatim
debet cognosci an actoris intersit. et
sic illum tantum articulum dicit examinandum
non totam causam. simile in causa alimentorum
et car. summatim examinatur an sit filius
et sic unus articulus. ut l. si quis a liberis
§. sive parens. ff. de libris agno. et ff.
ad car. et dicta l. iii. §. causa et idem in sy.
Sed ubi id quod est principalis causa inten-
tionis venit examinandum summarie. merito
tota causa dicitur summaria. De secundo videlicet
quando hoc quod cognoscatur summatim addicitur
uni articulo cause qualiter intelligatur
ad quod dico quod si causa principalis est summaria
omnes articuli sunt summarii ut dictum est
eadem ratione. Si vero causa principalis re-
quirit plenam cause cognitionem tunc
de emergentibus et incidentibus videamus
dico quod quedam sunt emergentes in quibus
sive quis vincat sive vincatur causa principalis
propter hoc non deciditur. et in hiis dico
summarie procedendum est. ff. de pet. hered.
l. si quis liber. §. plane. de interrogac.
act. l. si defendo. §. illud. nec dico hoc
in aliis incidentibus uel emergentibus agi
summarie respectu ordinis. quia in hiis
ordo attenditur respectu cause principalis
Sed dico summatim cognosci. respectu pro-
bationum. quia tamen sit modicum preiudicium suf-
ficit quod ostenditur iudici sic esse prima facie
ut dictis legibus. Quedam sunt emer-
gentes in quibus ille qui dictam emergentem
proponit si vincit per hoc non vincit causam
principalem. sed remanet in dubio. sed si
perdit in illa emergenti perdit causam. exemplum
actor in prima dilatione nil probavit uel
reus intentione actoris fundata in prima
dilatione nil probavit petit secundam dilationem
si obtinet non vincit causam sed remanet
sub dubio probationis. Si vero procedetur

De emergentibus

in ista emergenti absque dubio procedetur cum
in istis. Siquidem loquimur de probacione
impedimenti facti. unde ab eo qui petit dilac-
cionem. et dico quod sufficit summaria et semi-
plena probacio quod patet quia sufficit pro-
bare per iuramentum ut extra de ex. c. pasto-
ralis. et ff. de excu. tu. l. scire oportet
§ sufficit in fine. Et ita determinavit
papa ut refert spec. ti. de ap. § breviter
et quid ergo. quod tenet eciam l. ii. § si
et siquis ff. siquis caut. et huiusmodi causa
est racio quia consequitur modicum comodum
ut dixi. Sed cum de probacione impedimenti
probaretur ob aliud non solo probatur
solo iuramento sed considero istam emer-
gentem ex parte resistentis quia ex dene-
gacione huiusmodi dilacionis consequitur magnum
comodum si vult impedire requiritur
plena cause cognicio. hic est tex. C. de dilat.
l. aperedente ubi expresse dicit quod iam
plene cause cognicio requiritur quia si
denegaretur sumaret super principali quod
ergo de dando dilat. quia aliquo casu
requiritur plenaria cause cognicio s.
cum denegaretur. Ideo indubio dicatur
plenam cause cognicionem requirere ar.
ff. de condit. inde. l. sufficit. Quedam
sunt emergentes que habent se ex toto ad pre-
dicta quia ex parte eius qui illam emer-
gentem ponit si vincet totum ibi vi-
cerit. sed si perdit non propter hoc totum perdit
nec adversarius vincit. extra de excepcionibus rei iudi.
Iur. iur. et rei. transact. adeo cum lit. con.
ad impediendum processum. Si reus oponat
vincit totum si perdit lis habet ergo ex parte
opponentis requirit plenam probacionem
ut vincat. potest tamen dici hec cognicio
summaria propter brevitatem dilacionis quia
si requireret altiorem indaginem differetur
illa quantum ad impediendum processum
et contestabitur lis. et postea opponetur
in modum peremptorie ut l. nam postea
in prin. ff. de Iur. Iur. in tex. et glo. et
ex hoc dico quod si opponens in illa excep.
succumberet nec plene ante litem contesta.
probaverit. posito quod super hoc sint examinati
testes quod post litem con. iterum poterit oppo-
nere et iterum examinari facere testes super eadem
et iterum puniri. Nam primo fuerunt examina-
ti sumarie. ergo non impedit examina-
cionem que fit post lit. con. ut sit plena-
rie. ar. l. i. ff. de hiis qui sunt sui
vel alie. Iur. et l. advo. § si super
rebus. ff. de re iudi. Item quia testes
examinati in una instancia ad unum finem
non impediunt examinacionem fieri ad alium
finem ut. ff. de edendo l. argentarius §
pli. et de furtis. l. qui tabulas § fi. Sed
hic ante litem contestatam producuntur
ad unum finem s. ne procedatur. postea pro-
ducere ad alium finem s. ut diffinitive
absolvatur. ut cum instancia incipiat
a contestacione non potest dici quod producuntur

in eadem instancia et de hoc est casus
extra de testi. veniens. Quedam sunt cause
emergentes vel nimis incidentes ut que
proponuntur peremptorie. et istarum quedam
sunt que a principali intencione non possunt
separari. ut est omnis excepcio intencionis
contrarie. cum enim dico quod testamentum est nullum quia ruptum
agnacione postumi vel subtrahebat actori ius
agendi non competere. quia filius meus est
vel eum qui agit potest heres quia ego
heres sum et sic non autem potest pronunci-
ari de uno cum promittitur de alio. tunc
de hac incidenti est cognoscendum quod
patet quia sentencia lata super principali parit
except. rei iudi. super ista incidenti ut
l. i. de or. iu. et l. i. de or. cog. et ff.
de excep. rei iudi. l. inter me quod intelli-
ge si principalis causa requirebat plenam
cause cognicionem ut predictis legibus secus
si summariam. ut ff. de hiis qui sunt sui
vel alie. Iur. l. pli. et de li. agno. l. siquis
a liberis § si vel parentes. Quedam sunt
incidentes peremptorie que possunt separari
a principali. ut est omnis excepcio que vere
est excepcio i. actoris exclusio nam utrumque
esse potest. et potest de uno cognosci et alio
attinet. Et istarum quedam sunt que
non possunt per se principaliter in iudicio agitari
ut excepcio pacti et si que sunt alie
mere excep. et de istis sine dubio plene
debet cognosci. cum ex utraque parte debeat
plene cognosci et discuti ut l. Iudices
C. de Iudiciis. pro quo facit quia parit
plenum preiudicium ex utraque parte. Quedam
sunt que possunt examinari per se in alio Iudi-
cio non tamen ad eundem finem ad quem
primo proponuntur ex. in l. vendicantem et l. se
ff. de evict. tunc enim debet probari plene
eadem racione. cum licet quis succumbat in modum
excep. potest cum illud in iudicium deducere
per modum act. ut dicta l. vendicacionis
in fi. l. racio. l. quis est quia ad diversum finem
agitur. et sic non videtur eadem res. ut l.
cum queritur. ff. de excep. rei iudi. Ita-
que non per Cy. C. sentenciam rescindi non posse
l. peremptorias dixi plene quantum ad hoc
in l. qui Rome § duo fres. ff. de verbo. obli.
Quedam sunt alie excepciones que
possunt per se in alio iudicio examinari per
modum agendi ad eundem finem ut ex
compensac. sicut reus cum opponitur tendit ad
hunc finem ut michi satisfaciat compensando
Ita cum ago tendit ad hunc finem ut michi
satisfaciat solvendo. et ista quia potest
in alio iudicio reparari habet aliquid summarie
cognicionis quia si haberet altiorem indaginem
illud non debet eum admittere. ut l. fi. C.
de compensac. Et ideo si opponeret excepcio
compensac. debiti naturalis quod non potest dedu-
ci in aliud Iudicium agendo hoc non haberet
locum. sed deberet plene examinari ut de aliis
excepcionibus dictum est. Sed si aliquis inciden-

De incid. dilat.

ad hoc ut opponens vincat uel ut reprobetur conpensacio requiritur cause cognicio plena cum fiat plenum preiudicium ut l. qui in diem § si rati ff. de conpensac. et ff. de negot. l. sine aut. § si rati. Sed si iudex eam non admittit non tamen reprobando tunc non faceret preiudicium ut ibi. Et predicta de hiis que emergunt ante sententiam. Sed post sententiam quandoque opponuntur aliquae excepciones occurrunt aliquae emergentes uel ma- dentes et ideo dic quod post sententiam quandoque oppo- nuntur aliquae excepciones admittitur cause non ad sententiam ut in auth. C. de l. i. C. de iur. et fac. ignor. et tunc dic idem quod supra. Quedam opponuntur contra ipsam execu- cionem quia dicit quod non debet fieri execucio quia sententia nulla uel lata pretextu falsorum instrumentorum uel alia simili et ista requirunt summariam cognicionem quo ad breuitatem dilacionum quia si requirerent altiorem inda- ginem non impeditur execucio sed refutatur exceptio prestita satisdatione de reddendo quod exigitur ut C. de fal. l. ii. et de or. cog. l. fi. et de precibus imperatori offerendis. aut que supplicacio et de in integrum resti. c. constituta. Sed si proba- tum esset promptum tunc impediret excepcio- nem et ille probaciones debent esse plene ut C. si ex falsis instrumentis l. fi. ubi manifestis probacionibus etc. Et idem puto quando oppo- nitur exceptio quod non debet mandari execu- cioni in totum sed eatenus quatenus facere potest uel alia simili ut ff. solu. matri. l. ex diuisione § fi. cum si. Quedam excepciones opponuntur non contra execucionem sed simpliciter contra rem in qua fit execucio. Et iste simpliciter requirit indaginem summariam et quo ad breuitatem et quo ad semiplenam probacionem ut l. admonendi § super rebus ff. de re iudi. Racio quia ibi vertitur modicum preiudicium. Item super alia questione poterit cognosci in ordinario iudicio ut ibi dicitur. Sed quando contenditur an sententia sit execucioni mandanda uel non et sic de omnibus similibus tunc est res magni preiudicii. Sed quid si in causa summaria dixit se habuisse plenam cause cognicionem an per hoc fiet preiudicium in alia causa. Et non quod intelligitur habuisse plenam secundum quod natura cause requirit ut l. si vnus in prin. ff. loca. de usuris l. si stipulator et de dampno infec. l. dampni infecti quia cognoscere summarie non est solum in iudi- cio sed in omni parte quia forte pars non curat producere probacionem in hoc iudicio cum sciat se posse in alio reparari et hoc maxime verum est si pars commisit sententie ut dicto c. sepe et de verborum significacione in fi. Sed illud c. loquitur in causis que important plenum preiudicium quorumque modo agatur. Sed in causa in qua plena probacio requiritur diceret se habuisse summariam puto sententiam non valere quia plena cause cognicio est de substancialibus ut C. de sententiis l. eciam epi. et l. iud. ideo si

obmittitur viciatur sententia ut C. de sententiis l. prolatam. Item quod dixi supra debet dictione summarie idem intelligo si diceret quod causa debet examinari simpliciter de quo in dicto c. sepe quia debet intelligi simpliciter i. sine plena distinccione et inuolucione ut ff. pro socio l. coheredi et de uul. et pupill. l. i. et verborum obli. l. i. § si quis simpliciter. De plano planum est oppositum alto. Item altum dicitur esse racione loci et racione stili dicimus enim quem uti alto stilo. Item id quod oportet de plano fieri est quod fit velociter. Qua- libet autem istarum significacionum potest habere ut statim patebit. Videamus igitur que cause debeant agitari de plano et quid importet hoc. Et siquidem causa est vilis uel quia de vili materia uel vilium perso- narum tunc debet agi de plano ut C. de sententiis aut ubi breuiores ff. de officio presi- dis l. nec quicquam § de plano de accusa. l. le- gis. Et tunc de plano importat quod iudice non sedente pro tribunali et sic in non loco alto. Item quod non fuerit stilus altus iudiciorum sed sine libello et aliis solempnitatibus vltras cognoscatur ut not. in dicto § de plano et per glo. et Bur. de cens. in dicta l. leuia. secundum vicum opini- onis tunc regula est quod debet agitari causa plene et solempniter cognita ut l. iudices C. de iudi. Fallit in quibusdam que agitantur de plano ut ff. de compromissis l. vnius § fi. et extra de iudi. c. dilecti c. nouit i- gitur conclusiue ordo iudiciarius ut intelli- gendo c. olim et ibi per Innocencium racio quia in causis magnis procedere sine solemp- nitate est stilus nimis altus. Soli enim Reges et principes hoc faciunt. Sed procedere ordinarie hoc est procedere in hiis de plano hoc est non frequenter nec cum stilo alto video ergo quod cum dignitate causae stilus dicitur dissimode et in hiis puto quod non semper nati iudices sedent alte pro tribu- nali sed causa in causis potuit audiri et hoc si de tota causa agitanda de plano que- ratur. Si vero queratur de aliquo articulo vnius cause que debet agitari ordinarie an articulus aliquis possit agitari de plano dic quod quedam fiunt in iudicio quasi coram iudice solum exhibente per- sonam suam ut producere libellum et illud semper potest fieri ut l. miles § sexaginta ff. de adult. Idem applicatur que solum coram iudice interponuntur ut C. de feriis l. i. Per hoc dico quod relaciones nunciorum que fiunt iudici possunt fieri de plano et si aliquis habet terminum ad probandum aliquid coram iudice idem quod de plano poterit fieri per dictas l. secus si habet terminum ad probandum quia per hoc solum quod exhibetur coram

Verbum simpliciter

Verbum de plano

que cause debeant agitari de plano

Discretio

Iudice non sit probacio nisi detur parti
copia et terminus ad opponendum. Et
sic quod productum est appellabitur uel replica-
bitur approbabitur uel reprobabitur
hoc est imponetur fides uel non ut C. de
fide instrum. l. Instrum. Quidam sunt
articuli quibus oportet iudicem aliquid
facere et tunc siquidem illud est modi-
ci preiudicij ita quod summariam cognicionem
requirat secundum quod dicitur ff. de fideiusso. l.
illud. et dixi in precedenti glo. tunc po-
terit de plano examinari et hoc Iudice
sedente pro tribunali et die feriata ob-
utilitatem hominum ut ff. de interogat. act.
l. volunt §. fi. pot esse ex aliqua parte
magni preiudicij tunc non debet agi-
tari sed cum plene cognita et Iudice sedente
ut C. de dilat. l. a precedente. Et precipue
vero in causis in quibus ferenda venit sententia
diffinitiua. Sed contingit aliquando quod quedam
agitantur coram Iud. ex quibus non ex-
pectatur sententia sed aliquod decretum Iudicis
Sed in hijs dic quod quamquam tale decretum inter-
ponitur in hijs que sunt non voluntarie
iurisdicionis et nulla alia causa requi-
ritur nisi parcium voluntas et ista de
plano interponuntur hoc est iudice non sedente
pro tribunali ut inst. de lib. §. fin. et ff.
de ma. vin. l. non est omnino. Quedam
sunt que requirunt causae cognicionem
tunc siquidem est causae cognicio leuis ut
summaria ut in tutor. et cur. qui dantur
sine Inquisic. et similia ista possunt agi
de plano ut ff. de tutelis l. quibus §.
quolibet loco. et in bo. poss. que non tribuit
Ius or. in bo. pos. furet sint sicut cogita
et dicta l. ij. §. dies quis ordo etc. Et
ad intendum quia licet in dictis casibus
requiratur plena probacio non tamen
est causa ordinaria ymmo non fit placito
in forma Iudicij ymmo nulla parte citata
ut nota in dicto §. si cum cognita et isto
respectu pot dici non plena secundum ea que
dixi in precedenti glo. et sic patet quod iste
leges que dicunt de plano cognosci
longe differunt ab hijs que dicunt causam
summarie agitari unde ex dicta l. iij. §.
si cum et ex dicta l. ij. §. dies non debunt
doctores sumere regulas in materia summarie
cogniconis ut dixi in prece. glo. ibi. de scr.
Sine strepitu sic est de accusa. c. olim
de statu mo. c. ea que. de elec. c. Indep-
nitatis §. si vero li. vj. et de heret. c. fi-
nitatis in prin. li. vj. de Iudic. c. dispendiosam
et de vba. sig. c. sepe in cle. et de stre-
pitu dicunt quidam esse omnem magnam
Iudicij solempnitatem que magis spec-
tat ad ordinem quam ad inuencionem veritatis
quorum opinionem refert Innoc. in dicto c. olim
de accusa. sed non tenet eum et bene dicit
Strepitus ergo idem est quod rumor de-
scendit enim a strepo. strepis quod est rumorem
facere secundum vgu. Sicut ergo per verbum
de plano remouetur altitudo loci et stili
ut dictum est ita per verbum strepitus remouetur
altitudo vocum et clamacio. ideo quamquam ad-
ditur sine strepitu aduocatorum et iudiciorum
ut dicto c. fi. in princ. de heret. li. vj. et
per hoc dico quod in causis in quibus procedi debet
sine strepitu si pars diceret quod probet se
et quod nolebat dicere in occulto quod iudex
debet tunc hec facere alias grauaret eum
per dicta Iura. Non habet tamen locum in
puris constitutis quia hic dicitur quod Iudex
pot non autem imponitur ei necessitas. In
alijs vero causis Iudex non cogitur eum audire
nisi palam ante tribunal. ut C. de epi
et cle. l. Iubemus in fi. Item dico quod licet
detur alia dilacio propter aduocatos ut
ff. ex quibus ca. maiores. l. ab hostibus
§. fi. et l. cit. §. i. tamen in isto casu non
erit danda quia abesse est et remotus
strepitus aduocatorum puto enim quod hoc
verbum ad maiorem expressionem ponatur
Nam per hoc quod dicit de plano satis pot
dici respectu loci stili et vocis.
Et figura iudicij. figura cuiusque rei est
ipsius apparens forma uel facies in qua
rei substantia figuratur ut ff. de act. et oblig.
l. figura. et ita no. Io. an. in dicto c. sepe
in glo. super verbo non exigit. quod est verum in fi-
gura rei corporalis ut C. de edi. di. adri.
tol. l. fi. et ff. de vbo. obli. l. quociens
aliquid ubi melius probatur hoc quam
alibi. Rei vero incorporalis figura dicitur eius
natura. Unde recte dicimus figuram accionis
ipsius naturam C. de rei vx. act. l. i. §. cum
autem ibi eadem figura etc. Quedam
vero sunt facta prout considerantur
in fieri seu in actu faciendi et ipsorum
figura est ipse ordo faciendi. Unde in
gramatica dicimus figura simplex
quia simpliciter profertur quia igitur
actus proferendi est simplex ideo dicitur
figure simplicis. hic autem loquimur
de figura iudicij. Et iudicium licet
multas habeat significaciones tamen hic
accipitur pro actu diuisionis et ex-
cidit causae figuram. ergo Iudicij est
quod partes sint facte secundum ordinem debitum
et debitam proporcionem. Et istam figuram
iudicium accipit suum esse et suam substanciam
quod patet quia si ordo non seruatur
iudicium est nullum ut C. de senten. l.
prolatam. vnde per hoc quod sine figura
tollitur substantia iudiciorum ut ipsum verbum
importat ut no. Io. an. in dicto c. sepe
in glo. super verbo figura. Sed contra hoc
quia sublatis substantialibus nullo modo erit
iudicium cum res non sit perempta cuius
substantia ut l. act. substantia de act. et obliga.
sed hoc ciuitate est iudicium ex ordinario

-So tollunt solemnia Judicij a Jure ciuili
inducta non ea que sunt solemnia de Jure
nali seu gentium nali rone facta ut in
multis ostendam. Item aduertendum
quod Jo. an. in dicto c. sup. v. non exigit
dicit quod hoc casu Judex non astringitur
ad aliquas regulas formas uel figuras
iudiciorum nisi in quantum in dicto c. exprimitur
et illa expressa magis respiciunt
figuram facti negocij uel cause secundum eum
quod tu dic quod Judex per hec verba releuatur
ab omni forma et figura Judicij induc-
ta a Jure ciuili et tenetur obseruare
eandem formam et figuram Judicij in-
ductam a nali Jure gentium seu nali
rone et in illis loquitur ut plurimum
illud. c. licet aliqua addantur que infra
declarabo. Aduertendum est etiam quod
dicit Jo. an. quod si omnia dicta verba scilicet
simpliciter de plano sine strepitu et figura
Judicij hic non ponerentur non haberet
locum quod dicitur in dicto c. ut ipse ibi notat in
glo. sup. verbo figura, quod verum est si a primis
incipias et istud verbum ultimum ob-
mittas, sed si ponetur istud ultimum
scilicet sine figura Judicij licet predicta omnia
verba essent obmissa idem importaret
tunc omnia solemnia essent sublata, quod
ergo designat istius verbi dictam intellige
idem si omnia verba ingerentur. Cum
igitur ista verba importent per omnes et
singulas partes Judicij prosequamur
latius quam in dicto c. declaretur. Quere-
re ergo an sit necesse quod pars citetur Respondeo
sic ut hac. l. innuitur ita quia hoc est
de Jure nali. Nam primum hominem citauit
dominus dicens Adam ubi es hoc enim
probatur. extra. de re Judi. c. pastoralis
in cle. ubi sententia Imperatoris henrici qui
fecit hanc. l. et postea coronauit Ro-
bertum Regem Jerlm et sic illic cassa-
ta fuit ob hoc quia citatio non fuit
facta legittime et probatur in dicto c.
sepe. Item est necesse quod persone legittimentur
Respondeo sic ut hac. l. ibi uel alias legittime alias
sequeretur absurdum quod aliquis non
habens mandatum agere possit in preiudicium
quod repugnat Juri nali ut l. si quis
in suo. C. de inofficioso testo. et l. factum cuiusque
sui. ff. de regul. Jur. extra de re. mi. c.
non debet aliquis li. vi. et hoc non
tangitur in dicto. c. sepe. Item an requiratur
petitio Respondeo in casu huius l. expressum quod precedat
accusatio inquisitio uel denunciatio
ut dictum est, sed alias ubi debet causa
agitari sine figura Judicij ut dicitur
in dicto. c. non est necesse quod libellus detur
in scriptis. Sed quia non petitionis
formam prenunciatio sequi debet pro
parte agentis uel rei siquidem voluntur
est in ipso litis exordio facienda petitio sine
scriptis sine verbo actis tamen inserenda ut ibi
dicitur quod iustum est quia de Jure nali est quod
agens suam petitionem proponat. Nam coram

salomone dixit mulier filius meus viuit
filius istius mortuus est ut est notatum. C.
de sen. ex. bri. reci. l. ij. et extra de presumpt.
c. afferte et habetur tercio Regum ubi
illa petitio latius ponitur. Et aduertendum
quia illa petitio continet solum facti nar-
rationem non conclusionem. ex quo infero
quod licet petitio non habeat omnia illa solemp-
nia que de iure requiruntur ut notatur ff. de
eden. l. i. in prin°. tamen sufficit ut sit ge-
neralis ut. C. de anali except. l. finali.
Item si conclusio non esset legittime
facta ut l. i. ff. si mensor fal. mo. dixit
uel si non petijt eum condempnari sed pecijt
eum cogi quod fieri non debet ut l. i. C. de
except. rei Judi. tamen hoc casu qui sine figura
Judicij proceditur valebit iudicium si eciam
procedit ubi fit sola facti narratio
sine conclusione idem multo magis
si conclusio non est apta inde si tamen
ex ea vel ea non possit comprehendi quid actor
velit. ar. C. de rei vx. act. l. i. §. i. et
hoc est quod voluit dicere verba dicti c.
sepe. dum dicit non petitionis formam
quasi dicat licet non promittetur
in eo quod est petitum sufficit tamen si
promittetur iuxta id quod est petitum
aliud est enim iuxta petitum aliud esse
petitum ut ff. Judi. sol. l. Jam tamen
scilicet in hac verbo quod tamen Intelligo tamen
semper quod non sit tanta incertitudo quod auffe-
ratur reo defensio ut dictam. Item an
potest opponi exceptio rei Judi. uel similis
ad impediendum processum Respondeo sic quod de q°
Jure nali est ne inducetur bis in idipsum
exceptiones vero que magis differunt
et frustrantur causam quam veritatem ipsam
respiciant potest repellere ut dicto. c. sepe q°
ille enim de Jure nali non sunt ymo contra
Item an tempore feriato possit procedi q°
dicitur in dicto. c. quod sic si sunt ferie inducte
ob necessitatem hominum secus si ob honorem
dei ratio quia de Jure nali sunt ferie q°
ferie inducte ad honorem dei precepit
enim deus celi sabbata et quasdam fe-
stiuitates. Item an sit lis contestata dicit q°
ibi textus. lit. contestatio non postulet racione
solempnitas ciuilis eo tamen casu quo nimia
causarum tractari incipiunt ut quod legit-
tiatur personis proponitur except. uel fiunt q°
petit et articuli habent vim lit. contestatio ad
faciendum per. dumm litis quo ad certum
effectus ut. C. de pre. l. nullam ibi post
tam inchoatam non dicit lit. contestatio suf-
ficiat quocumque modo causa incipiat agitari
et hoc notatur in l. nichil. C. de pre. Item
an de calumpnia iurabitur in dicto c. q°
dicitur quod sic ne veritas occultetur in contrarium facit q°
quia hec solempnitas est inducta a Jure
ut. C. de iuramento calumpnie l. ij. Sed dic verum
est quod verum iuramentum prestatur in tota causa
sed de Jure nali et diuino hoc est tempore moysi

e inductuz ut ppter incredulitate aliqs
debeat iurare exodi xxij c. et ex de iur
iur. c. et si xpus. Si igitur iuretur
et sup totis ut fiebat olim ut C. de
iura calump. l. ij. satis putare suffi-
cere maxime cu tale iuramentu possit
obmitti ut dcta l. ij. §. sed qr. Ite an
debeant dari dilacones in dicto c. dicit
amputet dilacones iniaz lites quatuz
potit faciat breviorem no tn sic
litem abreviet qn pbat ntie et defen-
siones legittime admittant ita ibi
dr q satis congruit roni nali. Cum
probacões sint fiende oz q sint i tpe
z puto q valeant et si fiant sine di-
latoe ut ff de qonibo l. vnicg §. cogi-
tuzo et de adult. l. iij tinie et i dyoi
tamen equu e dari dilationez etaz
nam dant cu litis abreviande et qd
dr q no sint nimis breves congruit
nali equitati. Nam auffert parti
actoris ius suu reo vo auffert defensio
que e ex equitate nali ut l. ut vim ff
de instit. et iur. et e expressiz i dcta
cle. pastoralis de re iudi. sed ad quid dic
iste dilac in dicta l. dr q primg tmig
ad producendu poicoes et arlos simul
pxea detur termig ad producenduz
omnia que partes voluerit cert illud
exprimat i dicta dec. que iuxt servari
vsum hoc tamez no e de iure nali net
civili cu sufficiat in causa ad probaduz
vnam dilacõnez dari ut l. si ff de feriis
vnde i foro civili non eet siuanda de-
cretal. Item an i aliis causis in quibg
debet procedi sine figura testes deant
iurare h eiz non repit bn nisi ar. i l.
teopõpnis de dote pal. Sz vz nera gstio
Impatores ut l. iure iurandi C. de testibg
puto tame q iurare debeant pea que
dicta sunt de iura calup. Sz an pnte
parte puto q sic als auffet ei defen-
sionis copia q repugnat equitati nali
vt dictuz e. Circa vo dicta testium
puto debe oe talia q ocludant sicut
i causis ordinar. ar. eius quod i daniele
dr de susanna et no i l. testiu C. de testi.
Sz an requirat publicacio testiuz C. de
testi. l. siqn i si. dic q inductu e p daniel-
dem q exaiacio fiat i secreto daniel xiij
c. exquo sequit q debeat fieri pubcio
als auffetur parti defensio quia si no
publicaret no possent impugnari testes
nec eorp dicta. Sz auffere defensioes
repugnat iuri nali ut dictu e. Sed
an i ista causa pg didicata testificata
potint testes produci. Ro. no cu hoc
sit prohibitu ppter timorez subornacois
et sit exquadam equitate que e ne
alter alti insidiet ut ff de iusti et

iur. l. ut vim hoc e introductu et poi-
tum inter precepta civilia. Sz an in
ista causa potit pete fit q sibi edant
instra. Rx non qr hoc non solu e pro-
hibitu de iure civili sed etia nali extate
ut C. de edendo l. qui accuare qui textg
hoc probat expresse. Item an reqrat
oclusio i ca. Rx non ut dr i dco c. sepe
et hoc e de solempnitate iuris civilis
statim enim cu liquet iudici sine aliqa
oclusione pot pronunciari seu sinare
de iure nali ut patet i illa sna lata
p salomone in regum et exeodem ex-
emplo non puto q sit ntie dari terim
ad allegandu facit quod dyxi i precedti
glo. Item an debeant partes citari ad
audienz sinam i dicto c. sepe dr qd sic
q intellige ut infra dicam super vbo
sup dicto tinie. Item an hoc cau pro-
cedet sine figura iudicii et requirant
ille solempnitates que a iure sunt i-
poite ca sinam. Ro no e ntie q ferat
iudice sedente protribunali ut dicto c.
dr. hec eiz solempnitas e iur civilis
sed oz ferri in scriptis ut ibi dr. certe hoc
q feratur inscriptis e civilis solepntas
tame hoc e de consuetudine ad hoc
ut sit deliberata et no subita ut l. ij.
C. de sen. ex pido reci. cu dicta dec
statuit q ferat in scriptis. In foro
aut civili non arbitror illud fore
ntie hoc cau ut patet i exo saloms
pdicto et dr in glo. dicti c. sepe s.
q de iure antiquo licet sna non p-
ferat in scriptis tame inscriptis re-
digitur ut possit probari ut dictu e
3. de peticoe qr no stat asscioni iu-
dicis nisi sit papa uel Impator ut ex
de pbat. c. qm q falsam et e. ti. c. i.
i cle. Sz si i sinando no suaret for-
ma l. i. C. de snijs et intlo. omnz
iudi. valet ut si pcuur e pns et odep-
naret dns quia hec e solempnitas
civilis non nalis seu gentiu q patet
quia alt alti absenti quis non posset
stipulari de iure civili tame inde orit
nalis obligatio ut ff de vbo. obli. l.
stip. ista §. alti et ibi no. Et ideo
puto si iudex ferret sinam pabsente
non citato q valet hoc cau eadez roe
licet alias secus ut lege furioso ff
de re iudi. et ibi no. et C. qmo et qn
iudex l. ea que et ibi no. i glo. Idez
puto si precedente cognitoe sm ea que
dicta sunt. Iudex nulla alia data sna
iubet eos capi et distrahi valet licz
eiz illa magis sint vba executif quia
odempnat et sic no valeret als ut
C. de execut. rei iudi. l. i. tam hoc

tātū valet exemplo dicte sine salomon
illa enī vbā fuerūt executiā hoc etiam
patet quia talia ante Jus ciuile manu
regiā expediebant ut ff. de origi. Jur.
l. ij. Prout supra posuit plures mōs
procedendi et plures formas et in hijs
dat iudici ptatem eligendi aliquā pdcāx
vel ordinarie procedendi si sibi videbitur
Sz huic dicto vr obstare quod l. c. sepe ubi
dr q iudex non pōt ordinarie procedere
nisi de consensu partiū. So. ibi cā sic
committitur cognoscenda s. sine figura Judicij
hic vō fuit dictū q posset procedē hoc
modo et sic non fuit posit sub nccitate
vt l. nō pōt. ff. de Judi. C. quō et qn Ju-
dex. l. j. Sz dices tu adquid ergo fuit apposit
hec clausula prout ei videbitur expedire
Rō sine hoc potuit eligē quā viaz vole-
bat. R dubiuz erat an ad aliam posset
reddire sicut dicimus ī eo qui assumitur
vt arbiter et arbitrator ut nō. ī spec.
ff. de ar. §. sequitur v quid in compromisso
et dyn ff. de furtis. l. diuiz q dubiuz
hic tollit pōt enī procedē dictis mōis
qualitate vel spe procedendi prout sibi videbitur hec rō illo tpre seu
videbitur. ad cuius intelligenciaz ē sciēduz
de significatu huius dictōis prout. Cuius
enī ad quod additur pistam dictionem
prout ē diuisim abeo q primo positum
erat et tunc ponitur similitudinarie ut ff.
de solut. l. prout quisqz similitudo enī
ē ita diuisa ut nō. ff. depositi. l. q nerua
. Cuiusqz respicit diuisa. tūc si phant
dictōnez additur aliquid ptitus et de illo
constat et intelligitur limitatiue ut C. de eden.
l. edita. ibi prout editi ptrm mouet
auctas ec. Si vō de illo ptito nō constat
tūc ī dubio intelligitur poni causaliter ut
sit sensus concedo tibi ut possis colligē
vectigal tante quātitatis prout ē hacten9
consuetum et q sic consuetū ē ut eō de
vbo sign. c. ab lite licet ibi loquatur de
dict. fin. q vel iuxta. R eadem rō ē sic
loquitur q nō. C. de ghen. stip. l. fin. et
hoc ī legibus contractibz et priuilegiis q
illa fiunt ad aliquid disponēdi. Idem
ī sniis que causa cognita proferuntur
secus ī confirmacōe que fiet sine cause
cognicōne quia tunc gō intelligeretur
aliter ut eō. de confirmacōe vtili vel in
vtili. c. ij. et qd ibi nō. et q nō. de elec.
. c. qm abbas. Si vō phanc dictōz prout
additur aliquid de futuro tūc ponitur
limitatiue ut dcā l. edita prout dicit
Jus dicentis decēnt auctas nam illa
licencia mutandi et emendandi limit-
tat fm vnuz de ptito s. prout editi mo-
uet auctas et fm illud aliud de fu-
turo s. prout Jus dicentis decēnt
auctas al equitas. Istud respicit cē
tempo9 de futuro et ista limitacio ē
circa tempo9 et qualitatez ut nō ī dcā
l. edita. Et sic iudex omi tempe quo
uult pōt procedē cū figura Judicij et
et sine et sic pōt eligē vno tēpe vnam
viam et post aliam. Item qd dyn
soluz ī tempe et qualitat fiat limitat
et sic non ī sbā dispōis apparet q si illa
qualitas vel tempo9 nō limittaretur nō
viciaretur dispositio exempluz nō pōt
debat. l. procedē quia iudici apparet
qual sit procedendū. pone ergo q testa-
legauit m. C. prout pēū declarabitur
teste ipō non declarante valebit ar. de
hēd insti. l. ij. et de le. ij. l. cū pr. §. filio
et C. de insti. et sbst. l. j. Jnciditur post. l.
videbitur expedire. hoc vbū Judici
expedire denotat arbitriuz boni viri
ut ff. de fideic. lib. l. quia nō quilz dicēz
modo ē iustus et approbat pōt eligere
quē modū vult. puto etiam hoc casu
q si hec constō diceret prout sed Judex vo-
luit q nec plus nec minus posset
Prohinc declaracōne videamus drīam
inter libām voluntatez et arbitriuz
boni viri cū etiā voluntas includit
et qual de voluntate cē ē q sit libā
nec pōt cogi nccitate pcisa ut C. de
hēd insti. l. cū pponas. R quādā nccite
consequētie ut siquis uult fugē tor-
menta hoc uult libē pōt ez hoc nolle
Sz hic tollit uult illud sine quo tormenta
effugi non pōt et ista ē nccitas conse-
quentis vn dr cohacta voluntas. volū-
tas ē ff. q metu cā l. similiter §. si me-
tu. Voluntas n. ē que libē uult ante-
cedens et ex illo deducitur ad volenduz
consequens. Sciendū tn fm theologos
et phōs voluntas nūqz appetit nisi
boni vel apparens et licet quis ve-
lit aliquid q cognoscit cē malum
illud uult sub delectacōe boni delectā-
bilis seu apparentis ipi volenti. Jn
. pposito voluntas alicuius pōt considerari
i. ij. enis q ipē uult tamqz sibi de-
lectabile rat. relata vel non et dr
voluntas libā. alio mō prout ipē
uult rcā et relcā rōt et dr arbitriuz
boni viri quia bonus vir sic arbitra-
bitur ut ff. Jud. solm. l. vir bonus. pro
socio. l. si societatem. §. arbitrorū. cū sy-
vba que importat libām voluntatez
sunt vbum volo. ut. l. cū quid dele-
ij. et dcā. l. de fideic. l. j. Itez vbū
libet seu libuit qz idem ē dicē libuit
q libē voluit. Item vbicuqz vbuz
arbitriuz et silia cū hac dictōne ple-
nissimo del. iij. Item q hoc vbū Judi-
cio tuo importet libām voluntatez
ut ff. de fideic. lib. l. cays. §. lucius
fm glo. ibi positam. Sed licz
als pterierim fm illam glo. tn

ī s pūt

vbum videbitur

drīa inter libām
voluntatez et arbitriuz
boni viri

vz inrechi q textus ibi directe di-
cat contrarium s. q importet arbitrium
boni viri quod plus placet quidem
esset dicere iudicio tuo nisi facta prorogatio
dispositione certi iudicis q ad boni
viri arbitrium prorogatio refertur procul du-
bio. Concludo q exceptis predictis omnia
importent arbitrium boni viri ut
verbum aprobaueris comprobaueris et similia
ut dicta l. fideicommissa § placebit et l. tamen
§ sororem et multa alia que ponuntur
in l. si sic ff. de le. i. que hic non repeto
quia ibi dico esse regulam de omnibus
predictis nec obstant predicta ff. de fideicommissis l.
generaliter in principio ubi equiparatur verbum volo
et verbum cupio quia ut dixi utrumque continet
voluntatem sed non liberam aliud relatam
ut sub predictis verbis quamquam committatur
facultas contrahendi quamquam facultas lar-
giendi ex causa lucratiua quamquam ex causa
iudicandi. Primo casu quando committitur
facultas contrahendi per verba significantia
arbitrium boni viri uel facultas arbi-
trandi circa contractum tunc sine du-
bio debet arbiter suo arbitrio relata
ratione prout bonus vir et pater familias
facturus esset ut l. vendito ff. de contrahen-
da empt. et dicta l. societatem § arbi-
trorum et de operis libertorum l. si libertus
cum similibus. Sed si hec facultas conceditur
per verbum libere voluntatis tunc omnia potest
duobus exceptis: primo q non donet hoc
in non venit in concessione libere voluntatis
ut l. filius fa. § i. sup. de donat. Secundo
q dolus absit omnia alia que dolo
carent facere possunt ut ff. de ma.
l. creditor § lucius hoc enim non repugnat
aequitati generali secundum quod licet contrahentibus
inuicem se decipere ff. de minoribus l. in emptione
unde vides q contractu cumque committatur volun-
tas libera intelligitur libera a regulis
Juris ciuilis sed semper remanet limita-
ta regulis Juris gentium. Secundo casu quando
conceditur facultas largiendi ex causa
lucratiua tunc si per verba significantia
arbitrium debet eligere ut bonus vir ut l.
cum quidam de le. ii et de le. i. l. qui sic pa-
renso de le. iii. l. fideicommissa § quotiens de fideicommissis
li. Si vero per verba significantia liberam volun-
tatem tunc potest facere omnia etiam contra regulas
Juris ciuilis seruatis regulis Juris gentium
ut ff. de ma. l. i. et l. permittitur cuilibet quando
uult testari et per hoc potest relinquere
deportato cuius status nullus est de Jure ci-
uili non autem dampnato in metallum quia
est seruus pene uel suo seruo cum seruitus
sit constituta Jure gentium ut l. neque enim §
deportatus et § seruum pene et § seruum
proprium ff. de re. milit. et hoc uult dicere
l. cum quidam de le. ii. nam ei qui est indi-
gnus per offensam non donatur sed dona-
tio reuocatur ut C. de reuocat. donat.

Ideo bonus vir hoc est Judex non arbitretur
secundum regulas iuris ciuilis et largiendi
sed secundum equitatem naturalem declaratiuum
per Jus diuinum maioris enim perfectionis est
tribuere ei qui te offendit quam alteri vn-
de ille in cuius liberam voluntatem committitur potest
indignum eligere. Tertio casu s. quando commit-
titur facultas iudicandi siquidem per verba
importancia arbitrium boni viri debet sequi
regulas iuris ciuilis ut patet in eo qui
eligitur arbiter ut ff. de ar. l. ii § i. Si vero
per verba significancia liberam voluntatem
tunc est libera regulis ciuilibus debet tamen
seruare reglas Juris gen. seu naturalem equi-
tatem que idem est per dicta Jura et est casus
Cle. de re Judi. c. pastoralis in clemen-
tinam Jmperator solutus legibus eo vigore sic
potentis tulit ibi sententiam tamen fecit contra
naturalem equitatem ideo cassatur et ex hoc
apparet q in casu in c. l. ubi proceditur
sine figura Judicii si committitur Judici
per verbum significantem arbitrium boni viri
debet seruare regulas Juris gen. seu
naturalem equitatem. Et ex hoc apparet
soluta questio qua queritur dat liberum arbitrium
an per hoc possit facere parti iniusticiam certe
non quia hoc est contra naturalem equitatem sed
potest obmittere solempnitates Juris ciuilis
de hoc in dicto c. sepe per glo. super verbo
defen. et dixi de hoc ff. de donat. l. filius
fa. Sed quid si apponatur verba significantia
utrumque ut prout arbitratus fuit et voluit
respondeo ut supra dixi unum predictorum inest alteri
quia non est arbitrium sine voluntate et
regula est quando ponuntur copulatiue duo quorum
unum inest alteri de necessitate unum resoluitur
in adiectiuum ut ff. de pac. l. i. in placitis
et consensus exponitur i. placitis consensus
sic in proposito exponitur i. voluntarie arbi-
tratus et sic arbitrium boni viri impor-
tabit facit ff. pro socio l. nec adicitur
nisi diceretur libere ut dicimus est (Quid
si dicatur in statuto q in tali negocio proce-
datur de facto certe intelligo eodem modo
s. manu regia ut l. ii ff. de ori. Jur. et
sic obmissa omnis solempnitas ciuilis non
autem q Jura alterius aliquo modo ledantur
contra equitatem naturalem idem per quecumque
verba concipiantur non enim potest esse quis
magis solutus legibus quam Jmperator
et tamen sua libertas ad hoc non extenditur
quare etc. Queritur in dictis vocibus an
Judex possit retinere ex cepit. proscript. uel
aliam procedentem ex mero rigore Juris
ciuilis. Respondeo in hiis que Judex habet facere
non tenetur sequi regulas Juris ciuilis
Sed in hiis que iam a Jure sunt facta
itaque alteri sit Jus quesitum uel ablatum
iudex non potest innouare sed tenetur
illud sequi casus est ff. de pacti. l. bona
fides alias esset auferre Jus alterius
quod esset contra naturalem equitatem

adhec .i. incepta hoc uel secundum hoc ut C.
de iudi. aut. adhec et hic incipit tercia
pars in qua ponit statutum speciale in modo
procedendi contra contumacem.
Communitas. Nomen generale est ad uniuer=
sitatem ciuitatis castri uel uille uel
cuiuslibet municipii que ab ipsius hominum
communitate principaliter regitur sic C. de epis.
et cle. aut. Item nulla communitas et ex coll.
de sta. contra libertatem ecclesie § Item nulla communitas
Corpus nomen est generale ad omnes simul
communitas uel non et quod enim sequitur collegium
quia simul habitant et simul colliguntur
ut no. ff. quod cuiusque uniuersitatis nomine l. i.
in prin. et collat prima sup verba et est casus
hic quod uniuersitas pot delinquere et pot
contra eam procedi licet quidam contra et plene
dixi in ... l. aut facta § fi. ff. de penis
Cuiuscumque status. Siue liber siue ser=
uus siue ingenuus siue libertinus ut ff.
de sta. homi. l. iii. cum seq. Item siue sit
integer status siue diminutus ut ff.
de var. et ex. cogn. l. cognitio § i. viles
ergo homines hac l. tenentur licet quicumque
non curetur de eis et si de imperatore
solum verbo malum dixit ut C. si quis
male dixit principi l. unica.
Dignitas. Per hoc patet quod in hoc crimine
cessat priuilegium concessum eis qui habent
dignitatem cum administratione et ea durante
te nemo conueniatur ut ff. de iudi. l. ps
hac. et quod ibi no. cessat enim priui=
legium quibusdam in dignitatibus existentibus
C. ubi sena. uel cla. l. fi. prout ibi tangitur
de modo procedendi et puniendi priui=
legium tamen iudicis remanet quia ut dixi
etiam sunt hic limitande persone
Conditionis. Masculus uel femina mi=
nor uel maior talis tamen etatis quod in eum
delictum sit iuris uel aliem ut ff. de
exhi. l. i. in prin. § parum. Item siue sit
laicus exui. verbi et tamen contra clericum non
posset laicus nisi ratione feudi ut extra
de fe. cum c.   et no. de epis. et cle.
aut. statuimus. Et iste henricus im=
perator propter rebellionem sua feudi priuauit
Super dicto crimine citatur uel ei
quod est infra verbum quod ergo quod in hac citatione
isto casu non sit necesse exprimi factum
limitatum loco et tempore sed sufficit quod
citetur super crimine lese maiestatis ut hic
aperte dicitur. Sed quid ubi alias ordinarie
debet procedi super crimine Respondeo idem ut
C. de exhi. reis l. ii. in fi. ubi dicitur quod postquam
citatus uenit iudex debet explorare et dicere
quare sit citatus et sic patet quod in cita=
torio hoc non sunt expressum et quia
in criminalibus debent fieri citationes sicut
in ciuilibus ut ff. de penis l. absent. et
ibi no. Sed in ciuilibus sufficit reum vo=
cari ut ueniat ad suam presentiam faciat
ut C. quando et quis iudex l. consentaneum
et no. e. ti. aut. qui semel in glo. super
verbo notet contrarium et no. per Bnar. extra de
dilat. c. i. alias v. q. ii. c. si prioratus

Sed forte ibi speciale cum ad synodum
citetur episcopus fauore episcopalis dignitatis
sicut alias nisi fauore honoris qui in dig=
tate sunt statuit ut C. ubi sena. uel cla.
pretorium. Sed in casu predicte constitutionis cessaret
dictus fauor proco quod dictum est supra quod cuiusque
uniuersitatis. Sed contra in dicta cle. sepe de
verbo sig. quia qui fertur sententia debet ci=
tari ad hoc et sic videtur quod in citatione debeat
specialiter exprimi ad quid citetur etiam cum sine
figura iudicii proceditur. Sed hic dicitur quod
ex vigore citationis sit generaliter facte quod ueniat
responsurus super tali crimine pot ad sententiam
procedi. Secundo si citata persona non compa=
ret procedit quod hic dicitur si comparuit et
stetit processum usque ad finem si tempore
sententie non adest debet specialiter citari ad
hoc ut ibi sit. Si enim prime citationi
ueniendo satisfecit legitime si postea
se absentat debet iterum citari ut C. de
bo. auc. iu. possi. aut. et qui. Sed tunc
ubi debeat citari uel ad domum habitationis
quia forte est in prouincia uel in curia
dictum in glo. i. super v. editum. Et
aduertendum licet hoc tamen quando sine
figura iudicii proceditur terminus per=
emptorius non sit necessarius ut infra dictum
in glo. super v. termino tamen ubi quis
citatur illa citatione generali ad hoc ut
eius vigore possit procedi ad ulteriora
requiritur citatio peremptoria uel tres
que habeant unius peremptorie ut dicta
l. consentaneum et hoc siue fiat ante
lit. cont. siue post ut ibi no. Item ut
dicta citatio particularis ad sententiam
audiendam similiter debet esse peremptoria
ut l. ad peremptorium ff. de iudi. alie
vero citationes que fiunt in medio ad
certum actum ut ad videndum iurare
testes et similia semper intelliguntur perem=
ptorie ut extra de concep. c. pastoralis et
ibi dicitur hoc pro quo facit qui accus.
non pos. l. si ea ubi terminus ille inclu=
ditur peremptorius quod patet quia ulterius
non auditur dilationes vero que dantur
ad probandum intelliguntur peremptorie
cum non detur nisi una cum cognita
ut ff. de feriis l. fi. Item ex eo quod
dicitur simpliciter super dicto crimine patet quod loquitur
etiam hec constitutio ex parte accusatoris
si citetur quod ueniat ad procedendum
uel si queratur de imponenda pena talio=
nis. Ista enim sunt de tangentibus
ipsum crimen ergo etc. ut est patet in tex.
Preuentum. Inuitum constituunt sibi ipse=
met ut C. de sportul. l. ii. et ibi no.
et in aut. de iudic. § necesse coll. vi.
et puto quod possit constitui et infamis
licet sit officium publicum tamen uilli=
simis personis congruit secundum mores
nostros et ab hoc infamia non repellit

non preuentus

ut. C. de infa. l. i. li. x. pro hoc C. de
decurionibus l. nec infames li. x. lic(et)
fin. l. debeant esse p(er)sone diuites et
p(ro)bate ut in aut. de iudic. § hijs at
toll. vi. facit q(uod) infamis pot(est) e(ss)e p(ro)cur-
ut inst. de excu. § fi. et ff. de arbitris
l. pedi(us) et tutor. ut ff. de posit. l. i. § fi.
e(st) (con)firmi(?) / Et si dicas quo ei creditur
cu(m) infamis non pot(est) e(ss)e testis statim
dicam Item debet inuire se facturu(m)
officiu(m) legalit(er) ar. C. de fide instru.
l. (con)tractus et de his inpu(n)ijs l. hac e-
dictali v(er)b hijs Illud et ar. in aut. ut
nu(n)c cure q(ui) p(re)stat abhijs. puto em(m) si
non inueniat eos non posse officium
exercere ar. C. de abigeis aut. de cu(m)bus
eligitur eius p(er)ido Iud. eligentis ut in
dicta aut. de hiis § aut. et ideo v(er)bi q(uod)
si non apparet q(uod) aliquis sit electus
nu(n)cius q(uod) non e(st) citandu(m) cu(m) statim
q(uod) fit sibi co(m)missio de citando p(re) q(uam) co(m)mis(?)
eligitur / Sed si ex lege municipali debet
fieri officio non audiamus tu(n)c d(e)e(?)
de (con)stare uel sufficeret q(uod) e(ss)et i(n) posse
exercendi illud officiu(m) ut l. barbari(us) ff.
de offic. p(re)tor. nec pot(est) nu(n)cius aliquem
citare nisi fiat ei co(m)missio ut C. de exhi-
reis l. neminem / Sed an citatus debeat
ei credere nuncio / R(esponsio) dic i(n) aut. de coll.
§ eos. col. ix. q(uod) executores q(ui) mittu(n)tur
i(n) prouincias ante q(uam) inchoent debent
suas l(itte)ras insinuare i(n) iudicio p(ro)uincie
Ex quo collige q(uod) ex eo q(uod) i(n) Curia ip(s)ius
Iudicis apparet q(uod) talis e(st) nu(n)cius p(ro)u(in)-
ciali o(mn)es sui subditi i(n) eius t(er)ritorio i(n)
eadem prouincia nec aliter debet ei fi(eri)
fides et sic debent credere licet in
multis partibus obs(er)uetur q(uod) tales nu(n)-
cii habent quedam signa ad que co-
gnoscu(n)tur et i(n) quo (con)suetudo loci e(st) s(er)uandi
Sed citarent ext(ra) prouinciam non e(ss)et cre-
dendum eis sine l(itte)ris ut dicto § eos.
facit C. de mandat. p(ri)ncip. l. i. et hoc i(n)
iudicibus ordinarijs / Nuncijs vero dele-
gatorum non v(idetu)r credendu(m) sine l(itte)ris ut
no. ex. de offic. del. c. prudenciam facit
q(uod) no. i(n) spec. de citatione § i. / Sed an
arbiter uel iudex inferior poterit uti
nu(n)cijs superioris / R(esponsio) sic ut i(n) aut. de
defen. C. i. § deinde eos ibi ex p(ro)uinciali
officio (et)c. / Sed an eidem nuncio referen-
ti debeat iudex credere cu(m) sit vnus. videtur
q(uod) non ut C. de testi. l. iur. iur. (con)trarium
e(st) verum ut hic cu(m) in singulari dicat
nuncium facit C. de epis. (et) cle. l. omnis
§ si vero appellator et ita utrim(que) (con)creditur
eis i(n) hijs que sibi co(m)missa sunt facit
C. de fil. l. si quis decurio. sile q(uod) etia(m)

fuus de facto p(ro)p(ri)o interrogatur ut l. int(er)-
rogat. ff. de q(ui)b(us) multo magis i(n)famus
Si vero ei co(m)mitteretur ut referret q(uod) alias
fecisse vidisset tu(n)c i(n) modicis credit(ur)
sibi ut ff. de re. eor. l. magis puto
§ ne tamen ibi magis creditur sibi ca-
tenus ut iudex procedere posset ut C. de
accusa. l. ea quidem facit C. de custo-
reo. l. diuus et q(uod) supra dixi i(n) glo. sup(er)
p(er) l(itte)ras / Sigillatas sigillo denique
p(ro)prio uel publico ut l. si publicanus
§ i. de pub. et C. de epis. et cle. l. si qua
p(er) calumpniam et ibi no. et ex. de probac.
c. p(ost) cessionem pot(est) etia(m) sigillare alieno
anulo du(m) tamen de hoc faciat menciom
ut ff. de testa. l. ad testiu(m) § ij. de quo
i(n) spec. de citat. § iam de citat. v(er)b l(itte)ris
Igitur puto tutum q(uod) tales l(itter)e publicentur
manu notarij et ita multi obs(er)uant
licet aut fiant l(itter)e tamen e(st) not(um) nu(n)cius
qui portat. Sed in hoc differt quia i(n)
q(uo) solus nuncius mittitur debet talis e(ss)e
q(uod) citatus debeat credere eum e(ss)e nuncium
ut i(n) p(re)cedenti glo. hic vero satis est
q(uod) credat uel credere debeat l(itte)ras e(ss)e tal(is)
iudicis / Sed dicas quid si citatus ne-
gat sibi tales l(itte)ras p(rese)ntatas fore. R(esponsio) iu-
dex i(n) hoc stabit relacioni nuncij si in(?) eos
em(m) cognouit se citatu(m) p(er) l(itte)ras an aut(em)
ille fuerit nuncius ip(s)ius iudicis est
cognitu(m) et portaret ip(s)as l(itte)ras e(ss)e signum
euidens q(uod) sit nuncius ar. ff. de re. di.
l. sancitum. C. de donac. l. i. et de l. i. l.
sui filij § eum qui cirographum / Sed
an actor ip(s)e potest portare l(itte)ras citatorias
v(idetu)r expressum q(uod) sic ff. de furt. l. eu(m) qui
§ epla. ii quis ip(s)e ip(s)im portat eplam
sed si reus negaret sibi p(rese)ntatas tunc
actor probet p(er) alios et ideo si p(rese)ntibus
testibus et notario qui inde (con)ficeret
Instr(ume)ntum putarem sufficere /
Per edictum / hic modus citandi co(n)-
petunt ordinarijs et delegatis ap(osto)lice(?)
non alijs ut C. quo. et q(ua)n. Iudex aut(em)
qui semel / Item non solum i(n) hijs
casibus sed i(n) o(mn)ibus ut ibi patet de
Iure aut canonico non debet fieri nisi
de sp(eci)ali co(m)missione pape et tunc solum
(con)tra eos qui procurant ne ad eos ci-
tacio p(er)ueniat uel ad quorum loca tute
non pot(est) accedi ut ex. de iud. c. i. i(n) cle.
que limitacio satis fuit multum equa
ut ibi patet et sic puto iudices i(n) foro
n(ost)ro debere practicare / Nam ibi quatuor
modi citandi reos co(m)mittuntur alt(er)natiue
et sic iudicis arbitrio sed i(n) hijs equitatem
s(er)uare debent ut i(n) aut. iusiur. q(uo)d
prestatur abhijs § i. et no. p(er) Innoc.
ex. de (con)stit. c. i. Si igitur pot(est) citari p(er) nu(n)-
cium uel p(er) l(itte)ras non e(st) equum quod ci-
tetur p(er) edicta et si facit (con)tra p(re)terea

No(ta)

q(uestio)

q(uestio)

An debeat credi relationi nuncij

q(uestio)

Et ideo p iudicem appellōnis poss infringi processus. hoc aūt q̄ impedire ne ad eum puemat citatio. uel ne adeū nō posse tute accedi sepe accidit. s. quādo citatur aliqua cōitas uel dn̄s uł milites viri ciuitatis. ar. ēx. de eo. uelit d̄ de ēptis. c. statutum. c. cū nō eiusdem li. vi. Item cū locus ī quo ē psona citata ē rebellis. non. eñi tute mittit̄ nūcius ad locum inimicum. ut. l. si. ff. de legat. et l. de etat ad d̄ tue. puto tñ recte fi. antiq̄ talis citatio fiat q̄ sup hec ad iudicis informatoz aliquid cognoscat̄. ut dicta. l. de etat. Sz quis termino ī tali edicto ponetur. R̄o congruus ut possit puenire ī noticiaz citati ut possit p̄ eo ad locū citatōnis cōpare in ciuilibꝫ. ut dicta cle. pma de iudi. et ne al. edictū cōtineat ī possibile. debet dari dilacio longior ī ciuilibꝫ. ut ff. de eo. q̄ certo loco. l. ij. ff. si quis. Ita et in criminalibꝫ. scdm formam legis. ij. C. de exhi. reis. que tamez citatio nō v̄ necessaria. hac. l. cū absq̄ figura iudicij procedat̄. cū illa. ciuilis sit solempnitas ut dictum ē. Sz qualiter sciet iudex medītai tīn cū ignoret ubi reus moretur. R̄o tex. c. quō. et qū iudex aūt et qui dicit q̄ iudex p̄mo debet cōuāre ubi sit. sꝫ hoc v̄ impossibile q̄ testes cōsistentes coram iudice hoc dicant aliquē non ēē scior. vnde debet mitte ut dixit tex. ī cor. de exhi. reis. ff. si vō. C. coll. v. ubi d̄ q̄ iudex cōuāiet ut potuit ī qua terram abisse dicat̄. Et eo eo q̄ d̄ abisse apparet q̄ sufficiat sola fama uel vulgi opinio. qd abisse ī certū locū dicat̄. q̄ ergo in dicta. aūt d̄ ubi sit dic. i. ubi p̄mo ēē dicat̄. ex eo q̄ dicit cōuāiet ut potuit intellige summatim ad suī informacoz etiam parte non citata. ut ibi d̄ et hec ē practica vera et notabilis. et qd si hanc cōuāc non fecit. certe aliquid de sbalibꝫ v̄ obmissum. usus tñ et curis practica hoc non patit̄. Sz satis ē assignare terīn cōgruentez et scdm distantiam loci. unde ē uel ubi habitāe cōsueuit. sicut sufficit ibi citai ut li. ff. i. de lib. agno. et l. iij. ff. deinde de dampno infec. Quid si intra terīn cōparet aliquis et dicat. citat abēē petens sibi terīn prorogari. ut citat ueniat et ei demittet an sit audiendꝫ. R̄o. iste v̄ excusator veniens ad allegandas cās absentie. io audiendꝫ ē faciens fidem de absentia. quo facto si petit terīn ut eum īueniat et ei demittet audiendꝫ est ut. C. ubi de c̄imē agi oportet aūt qua ī puincia. Sz quid si talis veniens dicat se p̄ illo diligenter requisiuisse z non potuisse

īuenire ubi eet. R̄. Iudex procedit tamq̄ contra cōtumacem. Nam p̄ illaz dilacōnez si ueniat uel mittat ł alias secus. ut dicta aūt qua ī puincia. hic aut neutrū fecit. Sz an predc̄is modis possit quis citai ubi eū scit eē extra territoriuz citantis q̄ v̄. ut ē de ep̄is et cle. l. oīs. ff. si vō apitor. et de offo pfec vr. l. ij. ubi subditū suū citat q̄s etiā ēx suū territoriuz. In cōtrariuz ē casus cōō. de re iudi. c. pastoralis in cle. ubi declarat q̄ imperator non pōt citare p̄se eum qui ē ī terris ecclīe. sꝫ debet superiori intimare. ut ei nunciet. Cy. in quadam disputacōe dicit q̄ illud ibi positum fuit p erroꝝ canonistaꝝ. sꝫ cū illa decret. fuit facta ī gnali cōcilio ubi erat magna copia iurisperitorum non ē uisimile q̄ ibi fuerit erratum. Vnde dicit paul. de leazariis. q̄ ille qui ē iudex alicuius rōne domicilij pōt citare illum ēx territoriuz quacūq̄ citacōne. tum talis absens aliū isto superiorez non hꝫ p quē citai possit et ita loquit̄ iura p̄dicta. Si vō loquit̄ de subiecto rōne delicti uel cōtractꝫ z sic paciendes et tunc talis citatio non artat ēx territoriuz ut dicto. c. pastoralis et hoc quo ad dictaz execut faciendam ī psonam. secus quo ad execut. faciendaz in rebus que sunt ī territorio citantis ut cōō. de fo. cō. c. Romana ff. cōtrahentes li. vi. Sz certe p̄mū membrū d. iur. domicilij placet sꝫ displicet scdm p̄o p dicit. ff. cōtrahentes ubi fit citacio ēx territoriuz quo ad puīcit de mittendo in poss. bonoꝝ que non sunt ī territorio citantis. Scd̄o quia ē directe cōtra casum huiꝰ cōstit. et quod sic intellexerit imperator patet quia citacōnez factam de Rege roberto existente extra territoriū asserit legitime factam et loquit̄ hic de citacōne facta a quocūq̄ qui iurisdicōni p̄est idem ī tali dicti. c. Et si dicas imperator nō potuit credo in terris ecclīe. dic ergo q̄ ipse pōt citare quelibet ubicūq̄ existentes cū ipse vicariꝰ x̄pi cuiꝰ ē terra et plenitudo eius. ut cōō. de iudi. c. i. ī clem. Ite p̄ uniuersiz imperiū. officiał. q̄ p̄est uni puincie pōt citare existentez ī alia prouincia imperij cū hoc facit imperatorie auctē. ut dcō. ff. si vō apitor et dca. l. ij. de offo pfec. vr. et hoc si imperatꝫ uel alius princeps secularis non pōt q̄ē citare ī t̄ris ecclīe. quia ecclīa illas t̄ras sibi libere reseruauit. ut dcō. c. pastoralis. debet ḡo scribi superiori alius loci ubi psona citanda moratur ut ei notificet ut ibi et ff.

de req. reis l. i. § i. Sed quid si ille
iudex rescribat quod non uult ei mittere
uel quod non compareat quia per eum factum non
est ut ff. quod ui aut clam l. i. § fi. Sed
sicut hoc iudex non posset expedire pro-
cessum. dic ergo quod habebitur tamquam
legittime citatus licet enim ipse non impe-
dierit de se citationem fieri impediuit
tamen ei defensor seu superior quod sufficit
ut extra de elec. c. cum in cle. ibi si per appel-
lantem uel eius nuntium et uel dic quod
propter eius negligentiam potuit ipse iudex
citare per edictum l. nunc sicut si esset in
suo territorio arg. C. ubi in rem actio l. ii.
et de iud. l. nulli quod ibi no. et hoc plus
placet. Quid si in primo termino citatus
comparet postea se absentat quomodo citabitur.
Respondeo aut prima citatio fuit facta simpliciter
quod compareret super tali negotio responsurus et
tunc ueniendo satisfecit primo termino
et tunc eadem solempnitate est citandus
in hac secunda citatione in propria persona sicut
in prima ut dictum est supra in glo. super
uerbo super dicto termino. Aut prima
citatio fuit facta magis extense di-
cendo quod ueniat responsurus super tali ne-
gotio et ad procedendum in ea predicta
prout iuris fuerit usque ad finem et tunc
ueniendo non satisfecit termino nisi
stet usque ad finem. qui tamen non est
intelligendo ut stet in conspectu iudicis
et tunc sufficit citatio per proclamationem per
ciuitatem nisi quod talis iudex faciat
citari talem tunc enim si non compareret
proceditur in causa aut enim erat presens
in ciuitate et non comparet et talis pro-
clamatio citat eum ut l. si eo tempore
de distract. pignorum aut non erat
presens et ex eo quod absentauit se a ciuita-
te fuit contumax ex uirtute prime citationis
et hoc quia morari debet in ciuitate
ubi est curia licet in quo loco sit incertum
sicut enim admittitur citatio per preconem
quando est incerta persona que citatur ut infra
dicam nec. ob. predicta C. de bonis auct.
iud. pos. aut ei qui et in tex. unde
sumitur quia ibi promisit et iurauit
de iudicio sisti magis respectu partis
et ei committitur dolo ut ff. siquis caut.
l. ii. in fi. quod item iudicis ut dicitur commu-
niter sed ibi non est ideo debet solempniter
citari facta inquisitione ubi esse dicitur
consulo tamen ad fugiendum predicta quod
reo comparente in persona citetur in causis in
quibus non est locus determinatus in principio
coram iudice ut certum locum habilem in ciuitate
eligat ubi sit citandus. Sicut enim potest
eligere domicilium simpliciter ut ff. ad muni-
cipales l. domicilium et l. ait. ita potest
eligere quo ad certum actum. Eundem
autem percipiunt tali sic comparenti qui ex
longinquo est ut singulis diebus et horis
quibus ius redditur compareat coram eo
Et quid de citatione que fit peremptorie
facta est mentio. Quero quando liceat per-
emptorie citari et quidam dicunt quod li-
citare actorem non reum. C. quomodo et quando
iudex aut qui semel. et ita uidetur tenere
spe. in tit. de citatione § sequitur in prin. §.
Sed certe non ponitur in dicta aut quod semel
est quia uox peremptorius pariter innotescit et
comparatur ad actorem et reum unde dicitur peremptorie
pot esse reus eo casu quo reus pot esse
in loco ut supra dixi. dic ergo aut est
citanda persona certa quia constat eius
interesse aut ignoratur quis sit ille
cuius interest et tunc sufficit citatio
per preconem uel l. si eo tempore de distract.
pi. tamen ista citatio non preiudicat nisi
presentibus ut ibi patet facit quod no. presumitur
extra de ma. et ob. c. fi. et hoc ubi citanda
esset aliqua multitudo ut C. de decur. li.
l. ii. li. x. et presumitur in dicto c. fi.
Publice proponimus. Solam propositionem
requirit sed de iure canonico presens debet
legere literam citatorie uerbo in aliquo publico
loco postea debet affigi publice in foribus
maioris ecclesie ut de prima de iudi. li.
aut tunc locum etiam laicis loquitur
et sufficit publice proponi in loco ubi ius
redditur uel in loco nundinarum uel alibi
ubi moris est fieri publicam proclamationem ut in
fi. constit. Sed dicis tunc si edictis ex more
propositis et quanto tempore stet edictum
affixum non exprimitur unde erit in ar-
bitrio iudicis ut ff. de iur. deli. l. i.
Sufficit autem in actis scriptum esse quod
edictum fuit propositum seu affixum in
tali loco nec est necesse scribi quod tanto tempore
stetit nec enim presumitur ablatum inde
cum hoc facere sit delictum ut ff. de iur.
omnium iudi. l. siquis id quod tamen cautius est
siquis faciet de hoc fieri scripturam pro-
clamationem enim debent scribi in locis publicis
consuetis ut in dicta const. C. ita si. et
sufficit quod preco referat se preconizasse per
ciuitatem in locis publicis et consuetis
etiam si loca non exprimat nam talia
loca consueuerunt esse notoria et sic ex-
pressio non est necessaria ut ff. de contr. empt.
l. cum fundo § fi. et ita obstinat consuetudo.
Citata. Communitas uel persona citatum corpus
uel collegium. Sed qualiter hoc fiet intimatur
que sit per edictum eius cum fiat et propo-
natur in loco publico. Sed cum sit primum
uel ecclesiam que citabit minimus uel cum
literas presentabit. Jo. an. extra de conce. preben.
c. Si capitulo li. vi. dicit quod requireret eum
qui tale consilium conuocare consueuit
et illud congregaret more solito quod si se
includeret uel impediret ne fieret propositio
uel citatio propterea est ac si facta esset
quod satis placet. pot etiam dici quod si uniuersitas

hominẽ singularem posset quis citare
licet solum caput eius respiciat ⁊ non
aliud corpus ut ff de iniurijs voca· l· sat
et ar· de re iur· l· in in diversis · Sicut
eñ vniversitatẽ pot quis citare citando
caput hoc ẽ eos qui p̄sunt Civitati vel
collegio seu municipio ut l· municipalibus
de condict· et demo· pot eñ dici q sicut
tutor pot citari in causa pupilli Ita hic
rectores ĩ dicta vniversitate ut ff· de penis
· l· Item magri et l· ꝟ et si et de admini-
· l· i· ꝟ· sufficit · Sed dices tu istud ẽ verũ
qñ fit commissio de citando tutorẽ Sz si fiet
de citando pupillũ an sufficeret citari tuto-
rem posset dubitari et ideo consultũ ẽ q fiat
commissio de citando tutorem ⁊ vniversitatẽ
et tunc sine dubio sufficit citare tutorẽ
pot eñ dici q sufficiat q ministris ꝑclam
clamet q ex parte talis iudicis citat vni-
versitatem ipam · Cum eñ talis citatio
fiat de multitudine sufficit fieri ꝑ ꝑconẽ
vt dictũ ẽ supra ĩ glo· sup ꝟ ꝑedictũ
ꝑ citatões aut istas que fiũt de rectoribꝫ
vniversitatũ vniversitas ipa constituitur
contumax ficte non vere q dolose se
occultans ut no· ff· de re· iur· l· no put
Neglexerit · videtur ficte dolo carere
vel ꝑsumptiẽ · hec condicio non requirit q
quis vere sit contumax · q patet ex modo
citandi ꝑedicta de qua citatꝰ no constat
q ad notitiam citati ꝑuenit · et hoc nisi
iudici constet ad citatũ no ꝑuenisse vel
ipm eẽ als legittime impeditũ quominꝰ
veniat · tũc si ultra procedet ipo iure
nullum eẽt cũ desit sbale · nam nec vẽ
nec ficte negligit q requirit hec l· et
no· ff· de re iudi· l· quesitũ et fine ꝰpp
p· et c· ti l· contumac· ꝟ· fi· · Sz quid si
inĩ citatõis termĩ conpareat aliquis
excusator · dicens citatũ fore absentẽ ⁊
ita q citatio ipa non pot ad eiꝰ noti-
tiam ꝑvenire · vel quod ẽ legittime ĩpe-
ditus et iudex ultra procedit an valeat · dic q si excusator obtulit se ꝓbaturũ
et iudex contempsit processum eẽ nullũ
qĩ ꝑ iudicem stetit quominꝰ fiat als
secus facit ex· de ap· c· interposita Sal-
uũ tamẽ ẽ parti ius petendi rest· ex
cã iuste absentie · ut C· quõ et qñ iudex
· l· ab eo· et· ff· de in integ· restit· l· fi· et
ibi no· an aũt sit necẽ q quis ĩ termĩo
con· citat· se ꝑiter neglexisse dicat· Eo
tũ non procedit ꝑ inquisitioẽ factam
vel ad denũt· Cum iudex sedens semꝑ
sit ꝑsto · Sz tũ ꝑ accusatõnẽ procedit·
secus vꝫ ad similitudinẽ causaꝝ civiliũ
ut l· ꝑpandũ· ꝟ· i· C· de iudi· In criminalibꝫ
hoc ẽ divisum · quia accusatore desistente
vel defuncto pot iudex procede ut C· de
abolit· l· ij et· ff· de publi· iudi· l· plẽ
ĩ ꝑtis vnde si constaret q iudex ibi
vellet supplere ꝑ defectum partis sufficeret
Ideo quidam iudices ĩ ꝑtibꝫ ytalie faciũt
sibi concedi licentiaz ab accusatore ut
eo absente possint expedire processũ
et tunc constat q partis supplet defẽ
ĩ casu tñ huiꝰ constit· no requirit cũ possit
sine iudicij figura procedi
Interminꝰ · Ex hoc patet q vnicus
tantũ terminꝰ fuit assignatꝰ ex quo
patet · q ĩ hijs ĩ quibus pot procedi
sine figura iudicij terminꝰ intelligit
peremptoriꝰ etiã si non exprimat· fiunt
dicta · cle· sepe · ex· de vbo· signi· idem
si iudex monet aliquẽ ad audiam
suam sniam · quia intelligit· perem-
toria ut C· quõ· et qñ iudex · l· ij · et
ibi no· als debet dici ꝑhento · vt dixi
supra in glo· sup ꝟ super dicto tĩme
Item monitões et protestatões que
fiunt ex iudiciũ intelligunt peremptorie
tũ semel fieri sufficiat · ut ff· de l· ij · l· tũc
ꝟ· Impz · Personal· hoc vꝫ ĩ hoc tĩme
vbi infertur pena afflictiva in corpus
vel legittime · Et ꝑ ꝑcur· vel sin-
dicũ · Et sic hic vꝫ casus q in causis · An penit· ĩ crĩie mat· ĩ cã crĩi· ...
capitalibꝫ ĩ quibꝫ pot fieri snia ĩ ab-
sentem admittit· procur· q tenuit dñ
in ꝟ· ad crimen ꝑ reglam positaz ĩ l· fin
quoqꝫ ꝟ· publice ff· de procur· et sic
dicebat q vbi ꝑ statuta in causis capi-
talibus pot dampnari absens pot int-
venire procur· qd no placet · naz eẽ
de iure antiquo reperitur in talibus q
absens pot de cri· capi· dampnari in
casibus spalibꝫ · l· ne dñi · et ff· ad l·
cor· de sic· l· lex cornelia · ꝟ et qui hoc
tĩmen fm vnũ intellcm · Item ĩ cã ap·
parte absente · lite · non cõte · pot ꝑvo-
cari ad diffinitiaz ut C· de tempo· ap·
· l· fi· ꝟ· illud · et tamẽ tunc admittit
procur· ut· ff· an ꝑ alio cãe ap· l· i·
Item ꝑcur· rei debet satisdare iudi-
solui · nisi a dño satisdante procur fuerit
relevatꝰ ut instit· de satisda· ꝟ· si vero
aliquis · ꝟ hic nec procur· pot satisdare
nec dño satisdante pot enz relevare
Item q dicit dñ· de statuto ẽ adutendũ · Nõ h' stat^tu ytalie ꝑmittẽt absentes dampnari
qm statuta ytalie coĩter ꝑmittũt ab-
sentes dampnari ꝓpter contumaciaz tñ
vnde si admitteretur procur· iam no
eẽt contumax nec posset dampnari
absens · ergo no admittit procur· nec
ob· ꝟ· pub^ce · Nam ubiqꝫ pot absens
dampnari de iure coĩ iudex debet ex
suo officio pro utraqꝫ parte inquirere
veritatem ut C· quõ et qñ iudex aut
qui semel · et de ap· l· ampliorẽ ꝟ· i·
et dictum statim sup ꝟ recepte · intro
quilꝫ excusans audit· non ut procur·
ꝟ ut quilꝫ · et hoc ẽ q dicit ibi textus
cuiꝰ ĩ pro eo facientes et ex eo qd
dicit cuiꝰ appuret q non requirit qd
sit procur· et de hoc dixi ĩ ꝟ· ad crimẽ
no ob· hoc lrã · expone ꝑsonal· eo cãu
quo pena a relegac· ꝰ venit ĩ ponenda
vel als legittime si procur· ipm tĩmen

ꝯtingunt ut supra dixit textus. Item
ad ipm̄ crimen pōt referri et tunc dicat
psonalr̄ qn̄ aliqua psona citata ē, uel
al's legittime s. qn̄ procedit̄ q̄ aliqd
cōe vniuersitatez corpus uel collegiū. Et
sic nō casum q vniuersitas in capitali re-
spondet p syndicum vt. C. de re milli.
l. tam collatores. li. xii. et nō p Cy. C. q̄
accu. nō pos. l. ii. et eodem mō ē casus
q si p vniuersitates fiet accusatio posset
prosequi p syndicū. tū hic loquit̄ gnā-
liter ex parte rei et accusatoris ut dixi in
fi. supra ī glo. sup v̄ crimen. licet dix. q̄
et Cy. et dixi ī dcā. l. ii. §. i. ff. de accusat.

Perinde. Non tū p omnia, et hoc sit
gnā ꝯtrietatis tollende. non eiz sic fieri
pōt execucio sicut ī pn̄tem. de qua ex-
ecucōe infra dicat̄. et idem fit ī omnibꝫ
que ī absentem nō cadunt si ē ī pn̄cia
et de hoc nō glo. ff. ad l. Iul. pecu. l. sac-
legii. §. ubi aut̄ ꝯtrietas nō resultaret
p inde quo ad omnia s. quo ad tempus
quo ad modum et quo ad certas quali-
tates et idem ī omnibus aduerbiis et no-
minibus significantibꝫ similitudinez vt
ff. de aliment. et cy. legs. l. a filio §. testator.

Contestata. Contumacia de qua dixit
ex vna parte equipat psonali p̄ñcie
et litis ꝯtē. ex altra parte. nec eiz suf-
ficeret quem ēē pn̄tem nisi et esset lit̄
ꝯte. qn̄ ordinarie procedit̄. nec sufficeret
litem ēē ꝯte. nisi quis ēēt pn̄s. ut ff.
de penis. l. absent. et hoc ī capitalibꝫ
In aliis vero secus. vt nō. in dicta l.
absent. et ibi dixi. Et nō diliget̄
q ī causibus in quibus contra absentez
pōt puenire ad snām ante litez ꝯte.
illa ꝯtumacia habet vim ꝯtestat. vt C.
ubi ī re. accu. l. ii. et sic puto act. ꝯtra
eiz pro actore si ipē ē ꝯtumax s̄uatis
omnibus citat. que ponit̄ in aut̄ qui
semel. Cum talis ꝯtumacia habeat viz
lit. ꝯte pro vtraqz parte q patet quia
pro vtraqz parte Iudex examinat causam

examinatōnez. hoc facit pro vtraqz pte
nam debet pquirere vitatem p vtraqz pte
ut in aut̄ qui semel. ibi p inquisitōez
vitatis &c. pōt em̄ absentem absolue
ut. C. de Iudi. l. ꝯperandū. §. sin. autez
ex gestis manifeste ī caus capi. ubi em̄
si p snām appareret de innocencia debet
iudex principi scribe. Item ex hoc apz
q sola ꝯtumacia de iure cōi non habet̄
pro ꝯfess. et dixi ī. l. lex. cor. §. fi. ad sill.

Publicat. Nō casus in quibus potest
procedi sine figura Iudicii recte publicaō.
Item nō ī criminalibꝫ fieri publicat. Itez
nō procedi ad repel. testiuz et ad publi-
cate nō ꝯte. ꝯtra eū qui ē ꝯtumax q
ē ꝯ ea q. dix. nō. ff. de dampno infec.
l. iii. §. quod et sic fac. prob. ī hiis q̄ dixi.

Sequencia. Ut ad repbāt testiuz
productoꝝ Instroꝝ. ar. C. de Iudi. l.
Iubemꝰ et ad int̄rogāt. testiū p declara-
randis dictis si que ēēnt obscura
Conclusionez aūt. in c̄rimalibꝫ nō puto
faciēn. ymo puto quicūqz quis se velit
defendere debet audiri ut. l. vnīꝰ. §.
cognit. ff. de q̄oibꝫ. et ar. dicte. l. i. ī
fi. de q̄oibꝫ. Intelligo tn̄ actori dandas
duas dilatōnes. reo vō tres tn̄ aliqa
cause cognitōe. ut ff. de feriis. l. fi.
Alias dilatōnes dabit iudex cū ma-
iori cause cognicōe. hanc tam̄ puto
suffice q videat iudex defension postu-
lari pro vitate non cā differende litis
et hoc mō debet intelligi §. cognitoꝝ
de effectu aūt publ. dixi plene ī repe-
ticōne q̄ feci de aūt qui sel. C. de testi.

Diffinitiuaz. Vides ergo casuz ī quo
absente reo pōt negocium liquidari et dif-
finitiue pronunciari in c̄rimalibꝫ capi. sit.
C. de pen. l. ne diu. ff. ad l. cor. de fal. l.
lex cor. v̄ et qui hoc c̄rime s̄m vnam
lecturaz. In nō capitalibꝫ erat hoc de
Iure antiquo vt ff. de pen. l. absent. In
ciuilibꝫ vō quid Iur̄ sit absente actore
uel reo. dic ut. C. quo et qn̄ Iudex.
aūt qui semel. et d' Iud. l. ꝯpiandū §. i. cū sit.

Execucōnez. hic ē casus q pars nō ē
iterū citanda tempe execucī. q ē vm
si p snām liquet sic execucōm faci-
endum ēē. ut si ꝯdempnacio sit in re
et ipā res capiat̄ et vendat̄ uel si facta
ē ꝯdempnacio ī psona. ut psona ca-
piat̄ et puniat̄. soluz em̄ hoc nc̄c̄e est
sciri q ille sit psona ꝯdempnata et
ideo exigit̄ ab eis quedam ꝯfessio si-
hoc et procedit̄ ad execucōz. secꝰ erat
cū capiebat̄ aliquis ad uocat. ut ff. de
custo. reoꝝ. l. diuus v̄ sic et dūi prius
Si vō ēēt facta ꝯdempnacio ī pecūiā
et pro ea capetur. et vendētur res
uel vna res pro alia. tunc dz pars
citari. q ī hoc certa cause cognicio re-
quiritur. ut l. a diuo pio. §. in vendicl.
ff. de re iudi. et ibi dixi

Procedatur. Innuit q iudex hēat
hoc nc̄c̄e facē ī ꝯtrariuz. facit ff. de Iudi.
l. nō quicquid. et C. quo et qn̄ Iudex l. i.
Sed instancia cāe c̄rimalis ē biennium
vt C. ut int̄. cer. tps. l. i. vnde non
cogitur snāre nisi ꝯpe fine bienii ut
dicta l. ꝯperandūz. §. huius. et nō q°.
mō. et qn̄ iudex. l. i. et sic nota pro-
assessoribꝫ quibꝫ ē limittatū c̄tuz tps
ad finiendum processum q non pn̄t
cogi ante expedire nisi prope finez tpis
ea aūt lata cogit̄ execucōz facē s̄m
formam. l. siquis intra. C. de bonis
dampn. et eiz ī psonaz si haberi pōt
vt. l. cū reis et l. si vendicati. C. de penis

legibus. hic ē quarta pars in qua po-
nitur clausula de rogatoria

no obstan.

Non obstantibus — cla hec no obstan. quid importet dubiu e. nam
quoqz refferetur ad Iura in corp. Iur. ista
quoqz ad priulia qo corpus Iur. quoqz
ad statuta et Iura municipalia Ciuitat
primo casu aut precedunt iura derogatoria
et e necia cla no obstan ut C.
de pri. Impri. offi. l. quod et ibi no
et si contrarius uel uti pub. l. si et no. ff.
de consti. principum l. i. in si. Sz an sit
nece q dicatur noiatim no obstante
tali lege. glo. i dicta l. dubitat. Sz
glo in aut h. nisi libris C. de testa. vz
tene q sit nece comprimi idem no. ff.
de le. ij. l. siquis in principio test. aliqui
q nullo mo requiratur ut C. de consti.
tut. l. idem vlpianus. §. i. Sz ibi tutela
io de facili pot remitti nec ht precedentem.
l. derogatoriam. ut C. de pri.
Impe. offi. l. quociens. als e nece qd
dicatur non obstan legibus. Sed puto
q sufficiat q dicatur no obstan aliqua
l. derogatoria uel que hoc fieri prohibeat
et sic hoc etiz e spale facere
mentonez. s. de cta spe legum nec
e nece q nominetur lex quia tunc esset
singulariter nominatim facere mencoez
et hoc non requirit lex. siquis i principio
testi. ut ibi declaratur. Et h cu Impr
rescribit ad priuatam vtilitatez pub.
uel contra omnez l. cum dispen ut ff.
de re. Iudi. l. quidam consulebant. ro
quia tunc nulla precedit cla derogatoria.
Nam l. rpta. et l. nec dapnosa
C. de precibus Impa. offe. hnt i se. clam
derogatoria saltem quo ad rpta ad
vtilitatem priu concessa. Et ideo
si Impator aliquid statuat contra Ius
coe credo q no e necia illa cla no
obstan etc. q eo ipo pores contrario videtur
tollere ut l. non e nouu. et l. nam
perrorem ff. de legibus. et qo d consit
t. i. li. vi. hic ergo ista cla non fuit
necia nec e qui possit tolle Ius coe
preden aliqua cla derogatoria. nec
ob. C. de legibus. l. humanu. ut ibi
no. Quid ergo dices i statuto si
precedit aliud statutuz hns clam
derogatoriaz an sit nece q fiat
spalis mentio de primo puto qd sic
ar. dicte l. siquis i pri. et dixi in
repeticione. l. omis ppli. ff. de iustit.
et Iur. phoc facit quia quicquid
Iur. sit in principe. alia ro e q i pplo
Nam sicut priuatus pmittit illaz claz
derogatoriaz tunc ne instigatu uel
decepcoe aliquorum ad aliud inducatur
ita pplus uel vniusitas vz cu comparetur
pupillo que ro cessat i principe Ius
coe concedente. Sz si statutu precedens
non habet claz derogatoriaz eodem
mo psequens statutuz contrarium videtur
primu sublatuz eadem rone. et hec va
si precedentia Iura sint omio contraria. si
aut possent paliqua distinctoz seu
limittatoez adminiari non tollentur
ut dicta. l. nam et posteriores. Nam
aut refferatur que dicit simpliciter
satisdandum restringitur ad eu qui no
possidet inmobilia. ut l. sciendu. §. satisda.
co. Sz quero si i noua l. e dcm
non obstan aliqua l. an phoc tollane
ppores limittetur et destruatur Ro
non. Sz intelligitur no ob. aliqua. s.
contraria que no posset cu hac sustineri
ut in aut. de success. ab intestato circa
principium. et ibi no pglo. sup v valentibus
pro hoc facit. C. cora de sucesf.
aut itaqz i eo q ibi disputatur an
sit correcta lex de emancipat. Et
ex hoc patet q modus procedendi
in hac constitucoe inductus non habet
locuz i casu. l. vnice. C. siquis maledixit
Impatori. Nam cu ibi sit spaliter
prouisum phanc l. loquentez
de crimie lese maiestat et id tangentibus
non vz derogatiz. phoc facit
in aut. hec consto in colt. viij. Nam p
illam intelligitur sublata l. i. C. de sacrosancteccl.
que gnalz loquitur. non aut
consto. gnalis que e in aut. vt ecclia Ro.
cr. colt. ij. et p primo. C. de sacrosac. ecc.
aut quas accones licet glo. i illo. variaret.
Sz si i l. noua diceretur no
obstan aliqua l. que gnalz uel spalz
i contrarium loqueretur tunc dicte leges no
distinguerent. l. noua nec haret locu
l. nec pores. ff. de legi. quia hoc actu
cr. et hec sunt vtilia. Sz cu in hac
consti. sit data licencia iudici procedendi
sine figura Iudicij quibusdam aut
in hijs qui i sacris ordinis militant sit
concessum ut i modo procedendi certa
progatiua gaudeant. ut C. de epis. sacrosancti.
l. in sacris. An eis i hijs casibus
hac constit. expressis hec priulegia
seruabuntur vz q non. ex eo q sup dixit
cuiuscuqz condicionis uel status et dignitatis
cr. Sz hoc non facit quia hec de statu
et dignitate gnalz fit mencio ut cuiuz
dignitati uel ordini spalz indulge. et
sic illa tamqz magis spalis limittatur ad
hanc posteriorem ut s dictu est. Et
cu illa loquitur in omnibus cais criminalibus
et ciuilibus gnaliter hic spalz i crimie
lese maiestat et id tangentibus. ergo hec
spalis limittet et restringat illam qd
dicendum. dubiu e i hoc. quia psona
magis spalis e quo ad quid. s. quo ad
psonas et e magis gnalis qua ad qd
s. quo ad causas. hec ultima ex magis

q°

gnalis quo ad psonas magis spalis
quo ad causas, an scda limitet p pam
uel pma p scdam. hec ambiguitas et
quodammo pplexitas e. Cum in nenta
istarum dispoim possit genus aspe sepal
ex utute ppetatis smois. ideo ad mentez
legum recurrendum e. dico igit sic Jus
singulare semp e introductum ppt aliq
utilitatez. ut ff. de legibus. l. Jus singlae
Cum ergo tam pma lex qua fa aliqd
spali et singulr gtineat. ergo est ppt
aliq utilitatem. go debemus illud spale
osuare in quo e euidencior et maior
utilitas. Jsta em e benigna intpretao
que facienda e. ut ff. de legibus l. benignius.
Et quia ca magis puilegiata pfert
ut no. C. de pnt. do. l. i. et ff. de pnl.
de. l. pnlia. Unde in pposito cu spalitas
huius gstit sit ppter utilitatem ucgencssiaz
ut s. in pnc huius. l. dico. haunt l. restrin-
gere. l. in sacz q puilin psonarum et di-
gnitatis e introduct. ppter hoc fauore
maiorem e induct ut gtra eos nulla
currat pscripcio. ut l. fi. C. in quibus cais
resto. in inte non e ncaria. et talis puisio
e gnalis quo ad causas. spalis quo ad
psonas minor. e alia gstio qua limitat
tempus instancie. et hoc fauore publice
utilitatis ne lites fiant inmortales ut l.
ppendum in pn. C. de Judi. et hec est
gnalis quo ad psonas oms litigantes
spalis. s. quo ad pscripcones instancie. et
ppter hanc licet sit antiquior ut in tpribus
instancie de iure antiquo limitatur
illa lex fi. licet sit posterior ut no in dca
l. fi. C. si aduersus rem Judi. Sz si lex
antiqua hret tam spalitatis maiorem
et fauorabiliorez tunc limitaret lex
noua eadem rone. Si vo non eet in
una ro spalior seu fauorabilior q in alia
tunc putarem l. noua tale et ita sepe
occurrit in statutis Ciuitatu. Scdo cau
spali. qn hec cla refertur ad puilegia
sciendum e q si aliqua lex noua spalr
emanat non vr pcam tolli aliq puilm
alti concessum. ut in fi. gstit. C. §. si
qua no. et intelligo puilm q fauorez
alicuius gtinet. secus si Jmpator ad aliq
qstiones singlariter scripsit. ita q facit
ius tce. ut C. de leg. l. ii. Jtem paliam
l. gtriam vr tolli. ut in dca Constit. Cod.
§. si vo. ibi si vo pdictis capitul. Si vo
in l. de non obstan aliqua puilio tunc
intelligit in corpe Jur non incluso. liaz
illud quod corpe Jur clandit phoc tolli
non vr. ut C. ii decime agi oportet aut
qua in pmia. et ibi no. et ff. de Judi.
l. hs absens in pnc et ibi no in glo. et
sic no de puilis gtra corpus iur posito
sufficie tam reuocacois gnalem. facit 3o

{quid de puilegiis}

de sepulturis. c. i. in cle. Nec em pui-
legia cor iur insta non reuocari nisi
spalr dicetur ad alia trahi. vel nisi eet
aliqua lex spalis sequens que hret fa-
uorabiliorez ronez spalitatis ut dictum
e eadem rone in puilio uni concesso p
pncipem si alia puilia suspendentur.
et eodem mo intelligas in inferiore a
pncipe qui p aliquaz dispocionez vult
tollere puilegia a se concessa. Tercio
cau qn hec cla refertur ad statutu et
gsuetudinez. et tunc si de hoc in l. uel
puilio nil dicetur. non videntr sblata
quia legis lator pot illa probabiliter
ignorare. ut co. de gsti. t. i. li. vi. licet
in gnrz faciat. ff. de sepul. mola. l. ii.
§. dnus. de quo dic ut ibi. et tangit
C. de testa. l. i. p Cy. et hoc qn loquit pnt
de legis lat. quia legis lator pncipia
statuta et gsuetudines suas ita debet
scire sicut leges. Si vo in l. ul puilio
de pdictis statutis uel gsuetudinibus fit
mencio ponen clam q illa non obstan
tunc illa sunt sublata. qts alii gdicit
si de eis fiat spalis mencio ut C. de sac.
sanc. ec. aut. Cassa. de furt. aut nam-
gia. Coia de successoribus. aut gs pegri.
Et sic q hac constitucoe dr. legibus
uel gsuetudibus non obstan. quibuscumque gtra-
pone legibus que cu hac sustinei non
possunt. et q dr gsuetudinibus gtrapone
siue gnalr siue spalr sint prolate. nam
p illas hec lex nullam limitacoz recipit
de cla non obstan. dixit Jo. an. in t. i. co.
de gtes. pben. li. vi. que vide potes per
iura canonica que allegat si expedit
in difficultate tm pdcas no innitat. Ubi
dicit q cta scia ppe equiualet clausule
de rogatoriis sup quo vide Jnnoc. in c. i.
in glo. plt. de transact. z Jo. de legonano
in capitulo plt. de capellis mo.
hanc aut. gnta ps in qua ponit ad quos
casus extendatur.
Ad predicta. hoc no erat necie dice
quia cuz tota hec lex. hic ordinat re-
spiciat sine dubio porrigit ad lites
futuras. licet sup facto ptito. ut. l. ii.
§. plt. C. de Jura. calup. et hunc passuz
plene exaiaui in repeticoe. l. oms ppli
ff. de Justi. et vr in illa gone a quo tpre
statuta ligent dic ut ibi dixi
Suam. hic. sexta pars in qua ponit
a quo tpe hec gstitucoes sumat vigorez
Sominc. Si hoc non fuisset dictuz
pus duos menses sumet effcm ut in aut
ut facte noue gstiones. de quo plene in
prohemio. de. ea fi. et ego eciaz plene
dixi de statutis in dicta. l. oms ppli in dca
qone a quo tempe de quo dic ut ibi
Siue sint rebelles. hec ta e nigralr
posita. et supra dixi in modo pcedendi

Quid op… suetudin…

ut imponat pena p̄sonam hijs qui sunt
rebelles quibus imponit pena ip̄o Iure
Quoniam nuper / p̄mo ponit dubi.
2o ponit rōnes que mouent ad decis. 3o
decisionem ponit q̄to p̄init t̄sgr̄ssores ōstat
Nonnullos / id est aliquos / nam negatio
p̄posita facit equipolere suo ɔ̄trio / ut hic
et ff. de adi. et demo. l. nā nūq̄ et de collat.
bo. l. non nūq̄ / puta posito vno ɔ̄trio et
ut. l. legitt. §. an. ergo ff. de legitt. tu. l.
oblig. in p̄n. et de calup. l. in bello. §. i. nisi
ɔ̄triū appareat de mente loquent. ut. l.
si fuus §. si pluz. ff. siquis caut. / s̄ p̄posita
et p̄posita facit equipolē subalt̄ne ut. l.
i. ff. de cadauib. puniendi /
Fideles / que fidelitas debeatur p̄ncipi
dixi s. l. proxima circa principium /
Subditos / Qui sunt subditi rei publ.
Romanoꝝ ut in aut. de h̄z. et fal. t̄ p̄n
istis prouidet ut t̄ aut. ut Iudices sine
q̄uiq̄ suffragio in p̄n. in glo. q̄ e̅ s̄ v̄ toti
Lombardie / hic vʒ causa opinionis qua
refert Cy. C. de p̄scp. xxx. an. l. fi. §. quod
prouincie applō intelligitur / s̄m cōez vsū
loquendi et vulgaris / ut tuscia lōbardia
etc. / licet s̄m cau lombardia non sit vna
prouincia / Nam Cremona ē de vna p̄uīcia
quia ē de archiep̄atu Mediolanen. et Regiū
ē de alia / quia ē de archiep̄atu Rauenne.
ut no. ex. de elec. c. coram / idem no. ex. de
officio de. c. suam / Sʒ prohinc declārare
sciendū ē q̄ diuisio orbis terraꝝ de iur.
gen. ē / ut ff. de Iusti. et Iur. l. ex hoc / et
hec diuisio fuit eoꝝ qui simul h̄itat edi=
ficijs ī vnū collatis / et sic cōiter h̄emus
tria nomina. s. villa castrū et Ciuitas
ut dicta l. ex hoc / et no. p glo. p̄uaz sup
v. collatam / Quedam ē diuisio eoꝝ qui
nō h̄itant simul. sed edificijs sepatis / et
hec appellant p̄uincie ut regnū vel
sunt alia nomina significantia sepationez
linguaꝝ ut ytalia almania grecia fran=
cia et hy. ut dicta l. ex hoc et C. de off.
rec. proui. et ff. de officio p̄di. p totum /
de quibus videamus / villa ī francia idez
ē q̄ Ciuitas / nos aūt dicimus villas hedi=
ficia collata ī vnū sine muris vel vallo
seu fossa / que ville appellant vici / et q̄
nullam habent iurisdictioē de iure cōi.
Sʒ subsunt alicui Ciuitati / ut C. de epis.
et cle. l. nulli. §. fi. et de nali. li. l. ij. et
ff. de muniap. l. qui ex vico / p hoc ex. de
sen. excōis. c. si ciuitas li. vj. et q̄ ibi
no. Io. an. Castrū vō d̄r quasi casa alta
seu fortis et sic ē munitū muris vel vallo
ut. l. quicūq̄ castroꝝ / defendo. li. xi. h.
xj. et ff. ad l. Iul. maie. l. ij. et in dec.
c. si ciuitas / et ista non ɔ̄sueuerūt h̄re
aliquā iurisdictioē / de iure cōi / s̄ sunt ut
vici. ut dcis. l. et ē expressum. C. de testa
l. fi. / h̄nt tamen quosdam magnates q̄
ponunt ibi a Ciuitat. quibus subsunt
ut C. de magistra. cuit. p totum et ibi no. /

glo. super R̄ca et ibi azo in summa / Ci=
uitas vō s̄m vsum nr̄m appellat que
habet ep̄m. tamen anteq̄ ēent ep̄i erat
Ciuitates / et Ciuitati de iure cōi ɔ̄petit
sibi eligē defensores / qui habent iuris=
dictionez / non aūt merū vel mixtum
Impiū ut ī aut. de defens. Ciuitat. §. ius
Iura / fallit ī vrbe Romana ut l. i. §.
cū vrbem ff. de officio presidis et idem
ī alijs que habent ex p̄uilio vel ɔ̄suetune
ut no. in dicto §. ut ius nr̄m / Et q̄
s̄m canon. ep̄i nō debent ordinari nisi
ī dictis locis vbi sunt dicti offic. ut lxx
xj. di. c. ij. et iij. ymo ī surrexit ɔ̄suetudo
q̄ locus habens ep̄m d̄r Ciuitas / tn̄ vere
sine ep̄o ciuitas eo q̄ h̄t officiales pre=
dictos et iurisdictioz. / Et s̄m hoc licet
Ciuitas p̄uetur ep̄atu / non tn̄ p hoc
desinit ēe Ciuitas / Sʒ quid dices ī ca=
stris que sunt p ytaliam et habent
dictam Iurisdic. an dicemus q̄ sint Ci=
uitates / R. si ɔ̄stat q̄ antiquit. fuerūt
Ciuitates / licet p̄ea ep̄m p̄diderint
tn̄ ad h̄ue sunt Ciuitates ut patet ex p̄dictis
Si hoc non ɔ̄stat / tunc aut talis Iuris=
dictio fuit tali loco concessa ut Ciuitati
aut Castro. aut simplir ut dicendo tali
terre vel tali cōitati / p̄mo casu erat Ciuit.
nam p̄nceps facit Ciuitates eo ip̄o quod
ei scribit ut Ciuitati / ut no. p Innoc.
ex. de officio ordi. c. cū etiam / Naz di=
cendo q̄ sit Ciuitas vʒ ei ɔ̄cede omnia
p̄uilia. Ciuitat. ar. ff. de re Iudi. l. q̄dā
ɔ̄sulebant / Scdo casu non erit Ciuitas
s̄ castrū h̄ns p̄uilia Ciuitat. ut ff.
de offo eius cui ma. ē Iuris. l. i. §. i.
Tercio casu erit ciuitas quia larga
inēp̄tatio ē facienda ī ɔ̄stit. tal. bnfi
ut. l. fi. de constit. principum / p̄uīcia
vō s̄m cau distinguit p archiep̄atus ut dcm̄
ē q̄ qualr de iure procedat / dic q̄ q̄dā
sunt Ciuitates minores / ut sunt fere
oms que h̄nt iurisdictionez p dictam absq
mero vel mixto Impio / alie sunt mag.
Ciuitates / que h̄nt merū Impiū / alia
sunt maxime ut Ciuitas metropolitana
nec dico p̄pt archiep̄m / s̄ quia ibi erat
fere altera magnū tribunal cui subiecte
sunt multe alie Ciuitates / ut ff. de excu.
tu. l. si duas. §. est aūt et §. sequenti
Ista aūt Ciuitas metropolitana d̄r caput
prouincie / C. de metrop. l. i. li. xj. /
Vnde tunc totū q̄ subest vni metropolitan.
dicebat p̄uincia / sicut eīn hodie fac
cau ut dcm̄ ē ī p̄ncipio glo. et eodem modo
vnus p̄sidat. vna prouincia d̄r / tiam
ei subsunt plurs Ciuitat. ut in omnibus
l. que faciunt mētionē de p̄side prouincie
excepto / quia alr facte sunt diuisiones
ī t̄palibus et alr ī sp̄ualibus / et repit q̄ ī
eadem prouincia sunt tres diuisioꝝ ep̄a=
tuū / ut dco c. coram et ibi no. Cum
ergo a p̄ncipe vel ciuitate prouincie

fiat appellatio qualiter accipiatur dic quod
quandoque fit appellatio provincie eo respectu quia
est sub una iurisdictione et tunc contin-
gat quod quelibet civitas habeat separatam iuris-
dictionem nec est unus preses cui subsit
quelibet civitas habetur pro provincia
ut C. de prescript. longi temporis l. fi. et ibi
no. Quandoque appellatio provincie fit eo respectu quo
maior est distantia quam que in provincia et
quod est provinciam et tunc secundum quod no. in de
c. coram extra de elect. et est multum are-
motis habetur perinde ac si esset extra eadem
modo consistens et si est multum de proximo
habetur ac si intra sit et sic intelligitur
C. de dilat. l. i. et sic sentit Jo. an. extra de
testibus c. ultra triam. Quandoque appellatio provincie
fit alio respectu ut quia mittit legatum in
tali provincia vel quia aliquid concedit
hominibus alicuius provincie tunc appellatio
hec debet intelligi secundum communem et vulgarem
opinionem ut tuscia marchia et similia cuius
est hic et ita tenet glo. et Cy. in d. l.
fi. et hosti. et Jo. an. in dicto c. ultra etiam
in univers. que de diocesi aut communione
civitatum et provinciarum dixi in dicta
l. i. de metropoli bito. li. xi. Item an
homines alicuius provincie dicantur ex
origine sicut contingit in civitatibus tangitur
ff. de v. sign. l. provincialis et ibi dixi
et latius in libello represaliarum. Regnorum
vero divisio et aliarum partium per quas fit lin-
guarum distinctio per se patet
Ytalie nomen est significans totam lin-
guam latinam que distinguitur in multas
provincias ut hic patet licet ytalia
quandoque dicatur provincia ut C. de tempo. in
inte. resti. l. et de sacrosanc. ec. aut. cassa
Disceptationes. Intra plures non ad-
invicem dubia aliquibus intra se ipsos
vel invicem et sic esset mentatio verborum
Rebelles et infideles et ex infideli-
tate que rebellionem inducat. Nam sci-
endum est quod si dictio infidelis generalis
est et comprehenditur cum modis rei fictie
fieret principi de qua infidelitate non
loquitur hic. Sicut enim principi debetur
omnis fidelitas ut s. l. proxima in prin.
ita omnis declinatio a fidelitate est infideli-
tas facit. x. coll. de statutis et ca. lib. eccle-
sia pri. Quedam est infidelitas que cadit
in nomen proditionis et istud est nomen
generale et comprehendit omnes qui stant
ut subditi et inter subditos corpore
cum hostibus vero et inimicis sunt animo
mittendo eis secreta et similia ut ff. de re
mili. l. omnes § exploratores et l. pro-
ditores comprehendit enim omnes qui cum
essent subditi expresse se rebellant
principi transfugiendo se ad hostes et con-
tendo se in hostes ut dicta l. proditor.
et ibi no. et de capi. dimi. l. amissione
§ fi. qui deficit et non assumptione hodie

vocantur rebelles quo vocabulo antiqui
legum doctores non utebantur ymo facta
est hec constitutio ad declarandum. Item
no. quod dicitur proditione aliquid fieri quando signo
me amicum et tracto te ut inimicum
et sic unum ostendo corpore et aliud sensu animo
ut ff. de his qui no. infamia l. atletas
§ plt. et de pena plt. tamen incidit in
crimen proditionis quando fit contra principem vel
rem publicam ut dicto § exploratores
et dicta l. proditores et de pena l. si
quis aliquid § i. Sed quando committitur contra
privatum non dicitur proditio simpliciter et per se
sed crimen ut homicidium proditione factum
vel quid simile ut dicta l. ale atletas § plt.
et dicta l. i. de penis. Item no. aliud
esse quem rebellem imperii et aliud quem
esse in banno imperii primum scilicet rebellio est mor-
tale ut hac l. nec potest remitti nisi ex
magna gratia. Secundum scilicet bannimentum est
medicinale quod remittitur purgata contu-
macia seu facta satisfactione ut C. de epis.
et cle. aut. Item nulla et aut. Item
quecumque et sic vides quod quotiens excommunicatus
removet aliquem a beneficiis imperii ut
dictis iuribus et tangitur per Jnn. in dicta
aut. Item quecumque facit extra de sen. excom.
cum medicinalis li. vi. facit ff. de requi-
rendis reis l. i. ubi glo. illam anotationem
appellat bannimentum et est medicinale
quia eo veniente intra annum recupe-
rat bona secundum no. statuta et consuetudines locorum
quem esse bannitum habet diversos effectus
de quo aliquid tangam in glo. magna
Condempnatus. hoc nullo tempore fuit
dubium nam presumitur fuisse in notorium
et nunc quod pro veritate habetur ut hic res
iudicata de re. iur. Idem si imperator
indicet aliquibus bellum ut l. hostes ff.
de capit. diminut. l. amissione § i. deficiant
Nos secunda pars
Pocius electione accipe quia solum
propter actum committitur quis dignus pena
per sententiam nullo modo sed facto declaratur
ut l. i. § i. ff. ad turpil. nec facit privatio
in eo quod no. ff. de his qui no. infa. l.
furti et l. atletas § fi. nam ex eo
quod est condempnatus habetur pro veritate quod
ita sit nec potest dici decreto ita non esse
Meretur. Non dicit obligatus est. Nam
iste pene que ad vindictam publicam
imponuntur non nisi obligant sed iudi-
ci imponuntur ut Insti. de Iniur. § p.
offi. o imponuntur ut Insti.
Item no. pactorum sed per actiones ut Insti.
de publi. iu. in prin. nescit sit extra de
consue. c. cum tanto sed contra ff. de penis
l. si quis dictino so. intrinseco pena ne-
scit et maiorem penam quo ad deum
meretur sed in foro civili si culpa habet
aliquid delicti extrinsecus et habet causam
contumaciam ut esset in rebellione et semper
crescit culpa ut hic sicut in fugitivo

§ dioc.

de infidelitate

et destore ut no iij. l. gria licet at
culpa crescat. i cau hui9 l. non potest
cresce pena tpralis. qm ipo actu debet
ita magna q nulla maior ut ibi dr
facit q no. ff. de furtis. l. vulgaris. i pn
et q ibi dixi. Si uo act9 extrinsecq rei
teratoz non recipit ut homicidiu. tuc
ex diutunitate tpris pena minuat ut
dicta. l. siquis diutino.
Transit. Sicut maleficia fieri maluz
e vt. ff. de sicar. l. iij. §. sz senat9 9sult
et ff. de penis. l. siquis aliquid. §. si
abortionis cu 9tra sit penas inferri
bonu e ppter exemplu vt vni9 pena
multoz sit metus ut. ff. de penis. l.
aut facta. §. fi. C. ad. l. Iul. repe. l. i. de
pci. Impa. offo. l. i. et licet iste rones
insi quatz i. l. noua exprimit spalit
vt. C. de appell. l. pcipimus i fi. facit q
no. C. de sac. sanc. ecc. aut quas act.
et q no. ff. de donat. cu. mar. l. tuz hiis
Tenore. tercia pars i qua ponitur. §. i.
statuit. Ad cui9 intelligencia e sciedu
q rebellare idem e q resiste. sm vguz
et probatur. C. de def. l. ij. l. xij. Et h
resiste pot fieri faciendo aliquid 9tra
vel non faciendo. et non obediendo et
vtruq significacio vocis continet ex
de offo dele. c. sane. Sz q hoc nome
rebell. iura antiqua non vtitur. Sz
si quis rebellabat mutando locu. i. re
cedendo de subditis et eundo ad hostes
talis transfuga dicebat vocabat vt. ff.
de penis. l. siquis aliquid. §. transfuge
et. ff. de cap. et plim. reu. §. transfuga
z §. si filius et de re. mil. l. proditores cu sy.
Cu q rebellat retinendo locu n sta
bat 9 pncipis obedienciaz et isti de
iure ci. antiquo non hnt nome sz
vocabant illi qui deficiut vt. l. amissi
one §. fi. et §. qui deficit. ff. de capi.
di. Et isti siquidez rebellant facien
bellum pncipi tamq hostes ipo iure
pimebant et pdebant ea que de iure
ciuili sunt ut ibi sz q h. rebellare
pot fieri publice uel occulte vt ibi
non declabatur. ymo hec lex declat
vt i pmo. c. hui9 l. cu dicit de hiis
qui infidelitat et rebellois opa faciut
z sic faciendo delinquit. Sz si aliqs
rebellasset solum non obediendo
pncipi non receptando gentez suam
no pimebant ipo iure nec pdebat ea
que iur. ciuil. erat nisi pnceps uel se
nat9 indicet ut dicta. l. amission. et
hoc suppletur phanc. l. nam quocuq
modo machinat 9 honorem pncipis
rebellando rebellis e et h in fo capla
hui9. l. ibi in mu Impij 2c. Item q
posset dubitai si aliquis fateretur se
subditu Impio sz rebellat odio psone
Impatoris an dicat rebellis Imperij
et hoc non declarat in. l. amission.
sed hic declaratur q sic et hoc e cde
ad pmu et sm caplm declaratur
em h fo caplo de hiis qui rebellant
contra officiales. pot em dici totum
ee vnu caput 9tinens omia pdicta
et idem e sensus et sic hec lex tendit
ad declarandu. l. amission. §. qui de
ficiut. ff. de capi. di. et hoc nomen
rebellare et h sig. diuina. 9sumit
multis modis et multis locis in regid
xvj. c. xvij. xviij. z xix. c. et sic per
hanc. l. hei9 nouu vocabulu s. nois
impoint q tales vocant rebelles sm
declaratones eius quod dixi publice
vel occulte. Terciu c. 9tinet 9dam
nouam pmsiones s. ut dicant rebel
les etiam qui opa hostilia non faciut
sz solum non obediunt. Cetz declat
si sit 9tra pncipem tantu. vo declat
si sit 9 officiales eius. Sz quero in
quo differt hoc nomen rebellis ab eo
qd antiqui dicebant pduell. quos
nos vocam9 hostes vt. ff. de vbo.
sign. l. quos nos. Ro. illud nomen
quo ad quid gnale e nam 9petit
hiis qui non 9sueuit ee sb obediencij
qui induxerunt nobis bellum uel
fuit eis inductu ut. ff. de capti. l.
9ueuit hiis qui deficiut et ibi no
in slo. pria sup s hostes.
Declaramus. Refertur ad tria de qbz
potat dubitare. s. an occulte an 9
psonam tantu an contra officiales
Decernimus. ad hoc q de nouo indux
refertur ut si de no obedientib9 qui
opera hostilia non faciunt.
Prouinciamus ad id quod erat claz
refertur. s. hostilia opera faciunt.
Omnes. Colectiuu e ut de ar. l. no ff
distinguemus. §. cu i plures. et no. de
ij. l. pluribus. sz in singulai nomen e
distributiuu ut no i. l. iij. ff. de sta.
hoiu. hic go. quia collectiue ponitur
9phendit ciuit. tota z vniusit in hoc
incident. fac. s. l. prox. 9phendit e
singulares phoc q dicat singulare 2c
Nulli. s. Impij non pot ergo quis dice
q e rebellis Impij z non Impatoris
et e9tra. Et ex hoc apparet qd hec
rebellio morte pncipis non extinguit
occulte. Vt si aliqua ciuitas tuscie
pncipe incipiente intrare lombardiam
mittit stipendarios ad aliquam terraz
rebellem uel dnm et fingit eos non
ee suos stipendarios cassando eos ficte
vel mittit gentem alicuj ut ipe possit
habilis gentez mitte suam 9 pncipez
vel ligam seu societatez adiuicem ad eoz
defen et h 9prumit z i vitate aliquid agit

dicas omnes

Sz tales colligacões fiunt in Ciuitate
et dni in dnm sint prohibite et ipo
iure sint nulle ut. x. coll. de pact. Iure
firmandis. § conuenticulas quod intelligo prin-
cipe existente in partibus uel eo absente
ad aliorum offens. Sed principe absente
non puto prohibitu tales societates uel
colligacões fieri ad defendendu se uel
impulsionibus tyrannorum uel malarum
societatum que sepe insurgunt in ytalia
ad deprimendum alios sit etiam adiustitiam
conseruandam ergo dz uale ut no quod quis
immisi. nomine. l. i. in principio.
Nostrum. s. honore plo. nre uel ipsi ut ibi pz
faciunt loquuntur. ergo de ea rebellione
que in faciendo consistit ut conferendo se
nuo hostium uel insequendo principe et gente eius
et subditi. Incipit secdm capitulum
In nram. s. psonam ppam Imperatoris
et Imperii et sic et dignitatis
Machinantur. i. dolose aliquid ordinat
et machinacio ppe consistit in arte uberum
ut ff. de dolo. l. i. § i. et ibi no. ut faci-
endo inter se ligas et societates prohibitas
sub aliquo colore Imperatori licito ut ff.
de ex ord. cr. l. ii. uel pone quod adueniente
Imperatore uel eius nuncio et uolent infidi
Ciuitatez pro recuperandis iuribus Imperii tam
ibi quam alibi. Sunt quod eo intrant uel gen-
tibus suis prelos statum eorum erit et sic
tenent eum in urbis ut intim labat. tpius
quo medio posset facere pro Imperii pspe-
ritate. Iste sunt machinacões quedam
licet ad actus bellicos no deueniat. Ista
enim machinacio inobedien secuta facit
eos rebelles
Rebellando. resistendo uel no obediendo lz
isti guerram no inferant ut dictum e
Aduertendum quod in eo qui rebellat contra principez
loquitur hec constitucio simpliciter cum contra
eum non posse aliquam iustam causam resistendi
quod intellige de subditis non de hiis qui
sunt de terris ecclie. In eo aut quod loquitur
contra qui rebellant contra officiales
loquitur limitative. s. in hiis que ad commissum
eis officium ptinent. Et hoc quia si ultra
facerent posset eis legittime resisti. ut
C. de Iure fisci l. prohibus. li. x°. de metall.
l. deuotum. li. xi. Et intelligas hoc qui
rebellat in hiis que petuntur pro statu
Imperii. secus si aliqua Ciuitas uel sin-
gularis psona conuenitur coram principe
uel eius Iudice in causa aliqua Ciuili
uel criminali ad peticoz alicuius et eot contumax
uel alio modo resisteret tunc enim licz largo
modo dicatur rebellis ut dicto c. sane. de of.
dele. tamen pro hoc non dr rebellis Impera-
toris uel Imperii nec incidit in hanc constit.
quia non rebellat contra ppitatez Imperatoris
uel Imperii quod hec constitucio requirit ut
patet in textu. Sz in dampnum aduersarii
cum quo litigat quia contra talem contumatez
non proceditur nisi parte petente ut C. de

Iud. l. properandum. § sed et siquid et C.
quo et qui iudex aut qui semel. Sz an
hec constitucio habeat locum in eo qui rebel-
lat contra aliquem Regem uel principem
uel contra ppam Ciuitatem quod uz quia dicat
tex. contra officiales nros. s. omnes predicti possunt
dici officiales Imperatoris quia uel ab eo
hunt iurisdicõnez ex concessione aut ex longa
consuetudine que uim constit. ht ut l. i. § fi.
ff. de aqua plu. ar. et de aqua coti. et c.
scia l. hoc Iure § ductus aque contrarium
dico quia tunc non contra psperitatez
principis uel Imperii principaliter licet ex istis
dissensionibus locus publicus leditur casus e
ff. de cap. l. siquis ingenua. § in ciuilibus
et quod ibi dr. de officialibus aut Imperatoris
intelligo de hiis qui principaliter ad directe
per eum fiunt ut legati et uicarii Impera-
toris. ut C. de hiis qui uicem alterius l.
i. ff. de l. m. l. i. § de portatos et § seq.
Reges uero et Ciuitates esto quod habeant
Iurisdicõnez a principe tamen ipsam exercet
principaliter propter se ipsos no. propter principez
et sic cessat hec constitucio que principaliter
loquitur in hiis qui machinantur contra
psonam principis uel contra eius uel Imperii
prosperitatez s. habebit locum Ius antiquum
s. l. ammission. ff. de capi. di. que generaliter
loquitur de hiis qui deficiunt a iurisdicione
eorum sub quorum Imperio sunt et dictum
insfra cum tractabo de bannitis uni tpis
Sz quid si aliquis rebellat contra Rectores
per ecclesiam romanam positos in terris ecclie
per ytaliam puto huic constitucioni locum
fore. Cum etiam Imperium sit ecclie ut dixi
supra. l. proxima circa principium apparet
quod rebellat contra ppeitatez ecclie Imperii
pro quo facit quod canones in talibus cominut-
tantur leges xcvi. de no. op. nunc. c. primo
Quid si aliquis homo de terris ecclie
aliquid faciat contra principez et de hiis
ad rebellionez perueniret an e rebellis
et in crimen lese maie. incidit henricus
Imperator. a. auctenticum hunc. l. de termiant quod sit
condempnando de hoc regem robertum. ut
xcvi. de re Iudi. c. pastoralis in cle. circa
prin. Sz papa ibi in § rursus determinant
contrarium dicens eum qui e de terris ecclie uoe
originis non posse dictum crimez committere
in Imperatorem et propter hoc Imperatoris cas-
sauit sinam. michi uero utriusque sina
uera uidetur. Nam dicta uerba commisit
crimen lese maie. in eum possunt intelligi
sic. in eum. s. ipsius principis maiestatez
et tunc uera e pape sina. Nam cum
non sit subditus maiestati Imperiali non
debet sibi illas fidelitates que dicuntur
supra. l. proxima circa prin. s. contra ad
eum lib. e. et non dr directe cum in eum
crimen lese maie. committere ut ibi facit d.
capit. l. non dubito. Secdo possunt intelligi
quod commisit crimen lese maie. s. ppls cir.

de rebell.

sub ditus ē et hoc ĩmens a initit ĩeaz
.s. pncipem et sic nō directo s p q̃dãz
q̃uãz lesit maiestatez pape et tñc vñ
ē snia Impatoris Nam Impator est
fidutus a papa et ab eo coronatus Sed
qui offendit fiduciãz a papa incidit cñn
lese maie. pncip. ut ff. ad l. Iul. maie.
l. i. i pn. Sz quia hoc Impator ĩ sua
snia non expressit et sic nō fuit ex
pressa que maiestas lesa fuit. fuit
intellectū de maie ipius Impatoris
nō fuit cassata sua snia et ideo papa
multuz ponderauit illa vba lese maie
ĩ pn quasi dicat suam nō dẽ ledere
s altius non negatur et hoc de cñne
lese maie. An aũt sit rebellis vẓ q
non cū non sit subditus ut dixi In
c̃rariũ vẓ in dicto c. pastoralis in pn
vbi Impator appellat Regem Robtum
hostem et rebellem s io dicit rebellez
quia subditus erat rōne comitatus puĩnce
quia eam tenebat ab impio Sz impr
alexius dicti Roberti successor p suos
legittimos nuncios dño Impatori pro
dicta puĩncia fidelitatez iurauit in
Ciuitate pisaꝝ Sz an contra hoīem
de terris ecclie sit delinquẽtez possit
Impator uel hũs auctez ab eo procedẽ
qd vẓ quia hoīes ecclie sũt Impio
federati ergo aput eos possunt rei
fieri et ĩ eos ciuiti vt ff. de capti.
l. non dubito ĩ fi. maxie cū coram
eo sociat eoꝝ rōne delicti coīs in
mittendo gentez contra pncipez ad ẽtas
Impii et sic Impator fecit contra deum
regem s papa detinuauit c̃rariũ nisi
quo ad eũ pmore quilibet ut dco
c. pastoralis §. nos quoqꝫ ibi quedaz
s. puĩcia Sz certe vm ē q de isto
cñne q ē capitale non posset de Iure
coī puniri nisi pñs eēt et istud c̃side
rauit illa decretalis Nec obstat ͡ʒ
l. proxima quia illa fuit facta p
coronatiōm ipius Impatoris vñ ecclia
nō admittit illam .s. ĩ pnudiciũ sub
ditoꝝ sibi quia sic videt iniisse fedus
cū eo vt contra hoīes ecclie leges
grauiores nō imponat vñ dispositio
illius c. non ht locũ in hoīb; Impii
uel altius regni s solum ĩ hoīb; ecclie
q nō pcinunt ĩ inicem federantib; ecclia
uel ĩ equali federe vt dca l. nō dubito
de cap. Nam si actũ ē vt ĩ uicez se trac
tent vt Ciues ĩ Ciuilib; intelligitur
ut vnus c̃ alios legem grauiorez nō
faciat quã tunc eēnt quia ĩ societatis
respicit c̃dicio sociorꝝ tempe inito so
cietatis vt Insti. pro socio §. fi. et ff.
p socio l. si socius socio et fama hrs
l. hęs §. non tantum et ibi nō

de pena aũt hoꝝ rebellium dicendũ ē quia
quedam infligit ipo iure et pdunt oĩa
que Iuris ciuilis sunt vt dicta l. amis
sionis ē de capi. di. Alia pena pot infligi
ei a quolibet hoīe Nam pot ipune
occidi vt ff. ad l. cor. de sicar. l. iii §. fi.
et re mili. l. proditor possunt eẓ capi
et detineri ut fui. vt ff. de acqui. re.
dñn. l. transfuga Tercia pena imponit
p Iudicem quia pot talem dampnare
vt capite puniat vt ff. de penis l. siquis
aliquid §. transfuge q intellige ut ibi nō
Circa pmũ queritur licet talem penaz
incurrat an possit peti tales pnũciari
rebellem puto q sic ar. ff. de Iudi. l. q
se dicit et est expressum ĩ dco. c. pasto
ralis vbi Impator pronunciauit regez
robertum eē rebellem et eadem modo
qui se putaret de hoc cñne infamatuz
posset petere se pronunciari nō eē talez
ar. C. de inge. ma. l. diffamari facit qd
dicimus q principalr pot peti q de etatis
pronunciet vt ff. de minorib; l. de etate
de feriis l. ii ibi etatis probent C. de plac.
l. cū te. Item hoc posset fieri ciuilit
agendo Nam sicut ciuitas pot vendi
care Ciuem suũ eadem rōne Ciuis se
pot dicere Ciuem Ciuitatis Romanꝫ et
p c̃ns non rebellem vt ff. ad muni ci.
l. Iure et nō ff. de rei. ven. l. i. §. plac
Item quero quid de dño bonoꝝ ħs illd
si ē directũ ē Iur. gentiũ ergo illud retz
Sz si habet vtile dñiuz illud non retinet
sub isto noīe qui puto hoc de Iure
Ciuili inductuz Sz et hic idem sonat
qd effectus dñi vt nō. C. de bonis mat
aut insi ymo puto q hoc retineatur
sit quia hic .s. effectus dñi ē de Iur. gen
ar. Insti. de vsu. et ha. §. fi. vbi dicitur
vsufructus et sic que sunt effectus dñi
eē de Iure gen. Sz licet retineat nec
publica efficiat tamẽ occupanti c̃ce
ditur casus ē ĩ l. transfuga ff. de acquir.
re. dnio Si eni pot occidi persona
et capi et hri ut suus multo mag
res Sz puto q si sequeretur c̃dempnatio
p iudicem et sic c̃dempnaretur de cñne
lese maie eēnt hodie omia plana p
l. pñt et fi. C. ad l. Iul. maie. Item quid
de Iurisdic. quas hret talis rebellis R.
Iurisdictio ē Iuris Ciuilis et de Iure
publico introducta vt nō ff. de Iurisdic.
omniũ Iudi. l. i. §. post originez fuit eīz
de Iure gen. quo fuerũt leges ut l. ex
hoc Iure ff. de Insti. et Iur. Sed quia
Iurisdic. multa sunt addita ideo dicit
de Iure ciuili vt l. Ius ciuile ff. de Inst.
et Iur. Et ideo licet ĩ eũz qui ē rebell
non cadat iurisdictio tamẽ sit Ius
quoddam Iure Ciuili introductum

de pena rebellium

q de oblig[illegible] rebellium

Quod de Iure rebellium

Remanet tamen quedam regia ptas de
Iure gen. Ideo Impator dicit i illo c. pa-
storalis q pvavit regem Iuridicone
et dignitate quam non eet ipo Iure p-
uatus vel dic q licet sit ipo Iure pvat
tamen donec tolleret valent gesta p
eu vt l. barbarius ff. de offio ptoris
et C. de senator. l. si ar. ymo Impator
i dicta snia expresse pvavit vel dic
licet ipo Iure pvetur et tacite vtile e
hoc fieri expresse p illud q dz in l. 1.
ff. si ap. pendente mors intervenit n fue-
runt publicata bona expresse tacite
enim ibi ierunt vel dic q Impator rege
ideo expresse pvavit quia illas Iuris-
dictiones hebat i tris ecclie et ab ecclia
ideo ipo iure non erat eis pvatus pva-
vit autem Impator eu p snam. Sed
ecclia istud non admisit vt statim dicam
et istud plus placet. Item quid de pmiss
et obligacionibus factis tali rebelli R
siquidem sunt de Iure Civili ipo Iure
pdit si iure gen. ipo Iure non pdit
vt dictum e. Sz i aliquibus pmittentes
eo casu no tenet vt si eet debitor fi-
delitatis. Nam tunc cu eet rebellis
ei obeditur non tenet non tamen
libatus sit p rebellionem. Sz tamen ab
ipo inicio i ipa promissione insit condi-
cio nisi sit rebellis supior. Ita intelligo
p. collat. hic finit. lex. c. 1. et quod
ibi no. facit ff. de le. p. l. quid s. §.
si heres et de vbo. obli. qui. finit.
Sz d. Impator i dictam regem Robertum
expresse pvacionis snam pmulgavit
vt dicto c. pastoralis et inhibendo ei
Sz hoc fecit vel quia pdicta erant in
tris ecclie vel tacite alias pdictis sed
perdit que sunt Iuris Civilis. Et d
de his que sunt de Iure canonico seu
a summo pontifice concessa. R. quoddam
e Ius supra Ius civile quodam in Ius
civile quodam equale illi. primo casu
p solam rebellionem non tollit vt Ius
nale vel gencium ea enim retinet ut dicta
l. amissione. Sz p snam pot quis
eo pvari vt patet i dampnato ad mor-
tem qui ipa snia pdit Civit. et libtate
que e nalis facultas et e. ff. de sta. hoim
l. libertas. Et eodem mo de his que quis
habet a summo pontifice. Nam ea ex sola
rebellione non pdit. qui eius auctas
sup Ius civile e. Sz p snam legittime
latam posset quis eo Iure pvari etiam
a Iure seculari de laycis loquitur. Vnde si
Impator protulisset snam contra ipm
regem Robertum pntem valuisset vt
dicto c. pastoralis. Et q si pnicio tamen
quia i absentem protulit non valuit
vt dictum e. De eo vero q e inter Ius civi-
le vt sunt Iura ppa Civitatis et aliorum
dnorum sub Impio constitutorum illa sine
dubio perdit. Illa enim Iura cu auctate
pncipis sunt facta et ipius Iura videntur
vt C. de veti. Iur. enu. l. 1. §. omnia et
e expressum i dicto c. primo. p. coll. hic
finitur lex. De eo vero iure q e equale iuri
Iuri civili. et exemplum non pot poni de
Iure. Cum omnia de Iure Impatoris
sint exceptis his que habet ecclia vt
dictum e s. l. proxima cita pn. Sed
psupposito prout de facto servatur quod
aliqui reges vel dni non recognoscant
Impatorem i dnm tunc dicendum est
q illa Iura rebellione non pdit ex sola
rebellione. Nam ex hoc pdunt Iura Ci-
vilia s. civium Romanorum vt Instit. quib.
mod. ius pa. po. solvit. §. cu autem
non autem Iura Civilia eorundem. Ex p-
dictis patet determinacio q. de bannitis
in temporis. Dico enim q illi qui ex forma
statuti possunt impune offendi dicunt
hostes Civitatis q patet quia p l. Civit
indictum e contra eos bellum ut dicta
l. amissione in glo. sup v. relegati. Et
ideo pdunt Iura Civilia illius Civitatis
non civium Romanorum que sunt sup
nec aliarum Civitatum que sunt equalia
sicut bannitus et condempnatus ab Im-
patore non pdit ea que sunt Iur. ci.
papat. et e casus i dicta de pasto-
ralis. Sz dices tu illud e verum in
tris ecclie. Sz i tris Impii vt ibi
casus i contrarium. Nam Impator posset
cottidie pvare Iure q hebat a supiore
ergo idem sentit de eo qui e inferior
eo. Sz contra dico. Nam Impator constituit
eo ipo q e rebellis et hostis suus non
pdit ea que ht a supiore pvacionis
snam tulit. Et sic patet q eo ipo
q e bannitus et hostis Civitatis alicuius
non pdit ea que sunt Iur. ci. vrbis
Romanorum. Casus e ff. de cap. l. siquis
ingenuam §. ex quibus. Sed si civitas
vellet hoc expresse facere p snia l. vt
sum effectum porrigat ad ea que sunt
Iur. civ. Et de hoc in l. repeticione l.
s. territorium dixi plene i repeticione l.
cunctos ppls. Et hanc materiam plene trac-
tavi in illa questione quam disputavi que
incipit lucana Civitatis statuto cavetur.
Circa finem s. de pena que pot infligi
a quolibet homine. q an eum qui e re-
bellis ~~liceat~~ occulte liceat occidere
dic q sic. Nam ipo meruit penam
vt hac l. et iudicio quo procederetur
de homicidio liquidabitur. Hoc an fuit
rebellis. ar. ff. de no. op. nunc. l. de

q de obligacionibus fact rebellibus

Quid de bannitis tpis et bonis c

pupillo § si quis duos & totum Item an
iste pene cadant in Ciuitatem rebellem
Re quedam sunt Ciuitates que per vim
occupantur ab aliquo tiranno uel hoste
Imperii et iste proprie non dicuntur rebelles
sed Ciuitates capte que si recuperantur
dicuntur reddere in pristinam libertatem ut
C. de offi. pref. afric. l. i. in prin. quedam
proprio motu Ciuium uel maioris partis
rebellant et iste proprie sunt rebelles in
quibus quantum ad amissionem Iurium et
Iurisdictionis dicendum est ut dixi cum priuato quantum
ad penam inferendam priuatis hominibus priuatum
dicendum est quod quilibet potest in territorio
illius Ciuitatis capere predare comburere et
similia que consueuerunt fieri hostibus contra
quos bellum habemus ut l. in. i. fi. ff. de
acquir. rerum domi. Sed an capiatur vna
Ciuitas et sit vnus populus rebellis rebelles
efficiuntur priuatus sicut vnus priuatus captus
Re non. primo libertatem recipiunt ut in aut.
de here. et fal. in prin. et ibi no. in glo.
super uerbo antiqua et ibi per Jac. de bel.
Item an Iurisdictio erit priuata capientis
Re non cum Iura Ciuitatis causa perdidit
et sic est principis et sic tunc cum occupatur
non habet iurisdictionem Item an ille
priuatus qui capit Ciuitatem poterit illam
destruere uel homines inde expellere
patebit statim de pena uero inferenda
dico quod nullus potest condempnare Ciuitatem
subiciendam aratro nisi solus princeps
nam licet domus Ciuitatis particulares
sint priuatorum tamen ipsa Ciuitas vni-
uersaliter considerata est principis similiter
et palatia Ciuitatis ut x. coll. que sint
regalia c. i. non poterit ergo destrui Ciuitas
que principis est absque eius licentia Item
similiter non licet destruere edificia per que
vrbs deformetur ut ff. de l. p. l. certa §
h senat. et C. de edific. priuato. l. ii.
multo magis nec tota Ciuitas Item
si non licet de Ciuibus Ciuitatis ferre sinam
mortis inconsulto principe ut ff. de penis
l. ais § isto fere multo minus hebit
contra totam Ciuitatem sicut troya et
cartago passe sunt aratrum ex precepto
eius qui tenebat Imperium ut ff. quibus
modis vsufructus amittatur l. qui in vsufructu
dico etiam quod cogere homines Ciuitatis
capere nam dimittere cum omnibus bonis solus
princeps potest ut C. de Iure fisci l. certa
forma et ibi no. li. x. et no. licet ha-
metrome l. i. li. xii. Sed regulariter ex
causa potest preses uel alius Rector ut
ff. de offi. pref. vrb. l. i. § finali
Nulli tercia pars in qua ponit impugnan-
tes constitutionem et quod dicit nulli habet locum

in etiam priuatis uel quamuis dignitate po-
sito etiam si vicarius fuit Imperatoris
nisi hoc expresse habuit in mandatis
hoc enim innuit dictio omnino quasi dicat
sine distinctione personarum ut ff. ex qui
causa. l. si cum ei § quatinus in glo. super
uerbo omnino et de fideiussor. l. grece § illud
et ibi per dy. et in dictis ponitur ut C. de
usu. rei iudi. l. finali secundum ruso
Infringere .i. trahere in diuerte uel per
maliciosam interpretationem ut C. de l. l. i.
Temere animo ex hoc patet quod si ex sub-
tilitate absque dolo aliquid faciat in-
l. i. § queri posset ff. ad turpil.
Contraire uel dissimulando uel au-
diendo allegationes contra hanc l. ut
C. de leg. l. ii. et de sacri. l. i.
Attemptare et sic non requiritur quod
perduxit ad effectum de quo pleno per doct.
in l. si quis non dicam rape C. de epis. et cle.
Indignationem huius ubi nullum effectum
inuenio nisi quantum verbum sonat nisi
quia Imperator indignus ex hoc non ex-
hiberet se graciosum
Mille libraturum alia pena imponitur
alibi ut l. ii. C. de leg. in fi. et C. de
sacro sanct. ecc. l. placet in fi. dic ut ibi
per doctores et sic non per Ciuitatem que quicquid
facit statutum et penam imponit Iu-
dici contra iudicanti et aduersario et
aduocato contra statutum allegant nam
valet talis adiectio pene si statutum
illud sit validum ut hic cum si. Sed si
esset inualidum sicut non valet principale
ita nec pene adiectio ut C. de leg.
l. non dubium de penis l. pena que contra
statuta licet inualidi obsunt inferunt
Sed aliqui Ciuitates volentes ut eorum
iudicibus suis Iurisdictionem ut super eo
quod contra statutum allegaretur iurisdictionem
non habeat quod an valeat dic quod quicquid
per illud statutum inualidum nititur auferre
alicui Ius agendi et tunc talis clausula
per quam auffertur iurisdictio Iudici
qui eam habet ab ipsa Ciuitate valet
poterit alias agi coram superiore sicut
procedit per euangelicam denunciationem ut dixi
s. l. proxima in glo. super uerbo denunciatur
Si uero auffertur Ius excipiendi seu se
defendendi tunc talis clausula per quam auffertur
iurisdictio super defensione non valet
quia defensio est de Iure naturali et sic
non potest aufferri nec impediri quin
iudex audiat alias idem importaret
quod statutum quod iudex faciat iniusticiam
pro hoc ex. de re iudi. cle. pastoralis
et quod dixi s. l. proxima in glo. super uerbo

dicto omnino

figura Item auffert ius replicandi
quia sicut ē defensio exceptio ita
replicatio contra exceptionem ut ff de ex-
cept. l. ii et hoc quia talis ē exceptio
sive defensio que per statutum non pot
tolli. alias sicut exceptio pot tolli
ita et iurisdictio auferri
Data. Istud ē utile et necessarium in legibus
que de novo emanant. sed in codicibus
et legibus antiquis et diucius observatis
seu in volumine legum redducta. licet data
non reperiatur nichilominus suum vigorem
obtinent. ut in prima constit. c. i.
si quia et unde hec constitucio pyquam
cepit per studia divulgari et frequentari
valet licet data non reperiatur. et hec
utile propter quasdam civitates que
habent sua volumina statutorum non pub-
licata manu notarii sed sic diucius
observata. et ista data ē contra adhanc
constitucionem et predentem. Bar. de
Saxoferrato dignissimus legum monar-
cha. Civis perusinus.

2 ff12x
IV